„ИЗГРЕВЪТ“

НА

БЯЛОТО БРАТСТВО

ПЕЕ И СВИРИ, УЧИ И ЖИВЕЕ

17

Библиотека
„Житен клас“

ИЗГРЕВЪТ НА БЯЛОТО БРАТСТВО

ПЕЕ И СВИРИ, УЧИ И ЖИВЕЕ

Сборник
ТОМ 17

Спомени на съвременници и последователи на
Всемировия Учител БЕИНСА ДУНО

Събрал, подбрал, записал, съхранил и представил
Вергилий Кръстев

Библиотека „Житен клас“
София 2002/2003

Посвещение за пътя на ученика

1. Бог е Един. Христос е Един. Господ е Един. И Учителят е Един.

2. Учителят не е нищо друго освен Божественото начало в ученика.

А Христос е колективен Дух, Който реализира на Земята каквото е на Небето. Той обединява Небето и Земята, Битието и Небитието.

А Господ е Господ на Силите, Който движи всичко онова, което е на Небето, да е същото и на Земята.

3. Няма по-красиво нещо от това човек да бъде ученик в Школата на Бялото Братство. Вие не можете да разберете Божествения свят, докато не разберете физическия свят и след това – духовния свят.

4. Съвършенството – това е Висшият Идеал. И гениалният живот без Божественото се обезсмисля. Обикновеният живот с Божественото се осмисля. Божественото е невидимата връзка на Духът Божий, присъствуващ навсякъде.

5. С Бога трябва да се свържете, за да получите в ума си светлина. Светлината е свързана с Истината, а Истината е подбудителен мотив в Мъдростта. С Мъдростта ние търсим Истината на нещата. С Любов и Светлина се добираме до нея.

6. Турете светлина в ума си, топлина в сърцето си и сила във волята си и умовете ви ще просветнат и ще видите Лицето на Бога и ще ви се разкрие Мъдростта Божия.

7. Съдба е дошла сега за света. Съдбата на света започва от Домът Господен. Дом Господен бе Изгревът и Господ Бог бе там чрез Всемировият Учител Беинса Дуно. Домът Господен бе разрушен и сега съдбата на света броди по света. И затова, каквото направите сега за Бога, това ще бъде. То ще бъде записано в книгата на Живота и името ви ще бъде записано во веки веков.

8. Бог ви е дал един мощен дух, една душа, един ум, едно сърце, които крият в себе си грамадни, несметни богатства. Стани и тръгни в пътя на ученика, за да реализираш това, за което си дошел на Земята и в тази Школа.

9. Силите на човека се изпитват в мъчнотиите. Силен, богат човек е онзи, който не прекъсва връзката си с Бога при всички условия на живота на Земята и на Небето. И тогава Духът ще слезе върху него. Духът въвежда човека в Царството Божие. Когато дойдете в съприкосновение с Духът Божий, Духът Христов и Духът Господен, тогава ще се домогнете и ще влезете в Царството Божие на Земята и на Небето. Амин!

Из Словото на Всемировият Учител – Беинса Дуно

Представил: Вергилий Кръстев
6.07.2002 год.
10.30–10.45 часа

ISBN 954-9915-08-5 том 17

© *Всички права запазени.*
Не се разрешава препечатването на отделни части от книгата в периодичния печат – вестници и списания, без разрешение на съставителя на сборника.
Не се позволява преразказването на отпечатания материал от нелегални и явни разказвачи с цел издаването на пиратски издания.

I.

Елена Хаджи Григорова

(6.III.1889 – 31.X.1948 г.)

Народни учители

със

Словото

на

Всемировия Учител –

Беинса Дуно

I.

Елена Хаджи Григорова

I. Дневник (3.III.1929–11.II.1945 г.) 6

II. Дневни бележки по духовна работа 33

III. Разговори с Учителя на Рила при езерото Махабур и Изгревният хълм, 1932 г. 68

IV. На Изгрева и на Рила (15.VI.1935 г.–15.VII.1936 г.) 102

V. Писма на Елена Хаджи Григорова до Пеню Ганев 118

VI. Писма на Пеню Ганев до Елена Хаджи Григорова 163

VII. Писма на приятелите до Елена Хаджи Григорова 174

VIII. Писма на Боян Боев до Елена Хаджи Григорова. Разговори с Учителя, изпращани от Боян Боев 218

IX. Народни учители и Изгревът 248

X. Събрания на Класът на Добродетелите през 1922 г. в ден вторник (9.V.1922–11.VII.1922 г.) 268

XI. Развити теми по задание на Учителя Петър Дънов 284

XII. Последно Слово на Учителя Петър Дънов (26.VIII.1944–17.XI.1944 г.) 291

XIII. Биографични данни за Елена Хаджи Григорова 310

I.
Дневник на Елена Хаджи Григорова

3.III.1929 г. – 11.II.1945 г.

Ден първи. 3.III.1929 г., с. Равна

Вечер. На **2.III.т.г.** получих писмо от Пеньо, в което ми пише, че се вече самоопределил на 1^ви^ февруарий т. г., че ще живее в Бога и за Бога! То внесе неописуема радост в мен, която ме подтикна да реализирам една идея, която отдавна хлопа на моите врата – *да си направя дневник.* Писмото е израз на едно възходяще състояние на неговата душа. Тържествувах с неземна радост нея нощ. Славих и благодарих на Бога, че даде нов живот, нови импулси и стремежи на една душа, която възкръсва. Под влиянието на красивите и възвишени мисли, които ми минават през ума, вечерта сънувах **сън** – как Учителят, тези, които ни учи и възпитава в присъствието на света, по даден знак всички се намерихме горе, в пространството, на известна височина и при едно магическо движение като направихме с ръка, откри се пред някои от нас една картина, която не мога да я изразя с думи, а останалите долу гледат и се чудят, като констатират в себе си факта, че Дъновистите наистина са хора необикновени, които владеят дълбоки тайни, открити тям от своя Учител – Дънов. Това им даде възможност да се позамислят.

*

Сутринта станах пълна с радост. Не бях си направила още утринната молитва, донесоха ми писмо от Дена Б. Манова, у-ка в с. Годеч. Във време на молитвата имах вдъхновение, отправих добри, чисти мисли към тях и се помолих за тях, да се събудят душите им, да прогледнат, за да вкусят и те от щастието и Божиите блага. В отговор на молитвата ми се падна стихът: „Никога не можем превърна закона на противоположностите в закон на подобието", сиреч не можем обърна към Господа един човек, който живее постоянно в закона на контрастите, не можем го направи щастлив, както не можем превърна жена в мъж. Дойде ми мисъл да й изпратя една снимка от мен, за спомен от Рила, при езерото. Прочетох 4^а^ беседа, 9^а^ серия. Деня прекарах добре. Поспах си малко, защото се чувствувах уморена от неспане. Ето и сега е часът 12 среднощ!

На **4.III.т.г., понеделник**, като станах сутринта, имах добро разположение на духа. Този ден бях канена на сватба у бай Георги Виденов, беше и празник. След наряда закусих и стана време да отида на сватбата. При мисълта, [че] трябва да отида, току ме обхвана една мъка такава, като че селото не ме събира! Помислих малко и току виж, че ми дойде мисъл, придружена със силен подтик да отида в Губеш при Радка. Създаде се и благоприятен случай за това. Ако и да ме спираха, без оглед, че ще ми се разсърдят, отидох. Радка много ми се зарадва, пък и аз останах много доволна, стана обмяна между нас. Четохме 4^а^ беседа, 9^а^ серия и приказвахме до 12 ч вечерта. Пожела да се абонира на „Житно зърно".

На сутринта, **5.III.т.г., вторник,** като станахме, сняг валеше. След закуската потеглих за Равна със слугата им. Картина разкошна! Сняг се сипе върху нас, а аз – изпълнена с доволство, радост и енергия, като че крила ме носеха. Разкошна зимна екскурзия направих!

За да усилят вярата ми и да ми докажат, че подтикът да отида в Губеш беше Божествен, през нощта **сънувах**: Влизам във вътрешната стая на Учителя, дето Го виждам в особена дреха облечен, с наметало – като тога за свещенодействие. Целувах Му ръка и ми даде един залък хляб, намокрен като че с вино, като причастие; даваше и на други. Между другото, каза ни, на тези, които бяхме там: „Да не се допирате до ръцете на сестра Костова, защото имат много недъзи." След това намерих се в моята стая на Изгрева. Печката Савка извадила, стаята ми – чиста и ми се видя като че по-голяма. Савка беше там и ми каза: „Еленке, дойде в твоята стая Св. Илия, но понеже много висок, легна чак до под клупата на постлано от нещо изящно."

Сутринта на **6.III.т.г, сряда**, станах много весела; целия ден прекарах добре.

На другия ден – **четвъртък, 7.III.т.г.**, като станах, разположението ми беше средна хубост. Денят мина незабелязано.

Сънувах: Учителят ми даде скроени терлици от червен плат.

Вечерта срещу петък, 8.III.т.г., сънувах пак Учителя. Беше ни дал задача: всеки да се вдълбочи и да наблюдава себе си вътрешно. Ходих на Изгрев със сестра Витанова и пр.

В **събота** сутринта, **9.III.т.г.**, не бях много разположена. Към обед ми донесоха поща и едно писмо от брат Ст. Деветаков, че имало ограничено число портрети с цветни бои от Учителя – 55 лв. предплата. Аз веднага слязох в Годеч, изпратих му горната сума и му писах едно хубаво благодарително писмо.

В **неделя** сутринта, **10.III.т.г.**, имах недотам добро разположение, много ми беше мъка. Взех да пиша писма и така трансформирах състоянието си.

Понеделник сутринта, **11.III.т.г.**, не бях много разположена, денят беше неучебен. Умих се и ми донесоха писмо от Пеньо, в което ми пише, че тази седмица прекарал по скитане между колеги и колежки, отгоре на туй и актьор на сцената играл. Никак недоволен. Затова, значи, и аз през тази седмица имах дни на неразположение! Денят мина.

На сутринта – **12.III.т.г., вторник**, станах по-весела. Денят също беше неучебен – от общината бяха дошли да правят някакви справки. Този ден още по-добре трансформирах състоянието на душата. Към обед имах едно дълбоко размишление; окъпах душата си във вътрешно молитвено съзерцание. Светна на очите ми. Четох, учих малко стенография и тъй леко, леко прекарах деня.

На сутринта – **13.III.т.г., сряда**, станах доста бодра, в 6 ч сутринта бях готова, четох 6ª беседа от единадесетата серия – *„Бог е Дух"*. Тя още повече ми поотвори очите и под нейното влияние написах едно хубаво писмо на како Бада. Почувствувах една лекота и мир в душата. И тъй прекарах деня в хармония и радост. Вечерта седях до късно – четох. Легнах си при едно много хубаво разположение: **Сънувах:** отишла съм при Савка, приказвахме си; между другото тя ми каза, че Учителят във време на землетресенията ще си замине.

На сутринта, **14.III.т.г., четвъртък**, станах бодра. Работата ми вървя леко през целия ден. Вечерта си посвирих.

На сутринта, **15.III.т.г., петък**, също бях бодра и през целия ден бях добре, но привечер почувствувах болки в стомаха и заболя ме гърло. С тухли и топла вода намалих силата на болките и до късно вечерта четох „Житно зърно". То ме доста вдъхнови, тъй че легнах си в добро разположение.

На сутринта станах със силни болки в гърлото, **16.III.т.г., събота**. Лекувах го с чесън и след като пуснах децата, до вечерта четох руски. Привечер добих вдъхновение и та[ка] си легнах.

* * *

Душите, които са се домогнали да хванат двете опорни точки на живота, изразени в двата велики принципа – „Любов към Бога и Любов към ближния", те са вече положили новото основание на своя живот, което е Исус Христос! Те са и ще бъдат израз на Христовата Любов. Те са синовете – служителите на Бога живаго! Те са носителите на новата култура, на новите разбирания, на новата философия на живота. Те са същества на шестата раса, които ще имат за девиз: да дават, без да взимат, без корист и със себеотрицание да помагат и да слугуват на по-малките свои братя. През техните кристални форми животът на Единния ще прелива и проектира във светли мисли и нежни чувства към умовете и сърцата на страждущите, умъчнени, изгубили своя компас в пътя на живота Божии създания!

Тези същества на идващата раса – на новото човечество, ще бъдат център на всемирната любов, която ще се проектира чрез тях, подобно на слънчевите лъчи, и със своите ръце на благосклонност ще се притичат към всички нуждаещи се творения от помощ, без разлика. Носени с крилата на светлата, чиста мисъл и топло чувство, крачейки с дългите крака на добродетелта, те ще вършат своята свещена служба! От Любов към Бога те ще служат, ще помагат на своите ближни за тяхното повдигане.

Мечта на моята душа е и тя да влезне в армията на новите Служители Божии! Благословена бъди ти, мечта на моята душа! Ти ще се реализираш, защото силен е Този, Който те е родил!

17.III.929 г.
2 ч следобед, с. Равна

* * *

17.III.т.г., неделя, мина твърде благополучно. Целия ден прекарах в стаята си в четене и размишление. Имах вдъхновение и написах нещичко за моята мечта...

На вечеря ме поканиха у бай Георги, понеже бяха заговезни. Отидох в 7 ч, а се върнах в 9 1/2 ч. Приготвих се за спане и легнах.

На сутринта, **понеделник, 18.III.т.г.**, станах весела; целия ден прекарах добре.

На сутринта, **19.III.т.г., вторник**, във време на молитвата имах вдъхновение, а през деня дойдоха настоятелите и настояваха пред мен да сменят слугата. Посетих болната Евгения от силно коремоболие. Отидоха за лекар и аз се прибрах вкъщи.

Оттогава – 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26. до 27.III.т.г. прекарах много тежки състояния, в силно напрежение на мозъка, дорде разреша задачата по уволнението на слугата. Задача с три неизвестни! През **празниците – 23. и 24.III.т.г.**, ходих в Губеш.

Срещу 27.III.т.г., сряда, след изкъпването ми и преобличането и почистването на стаята, **сънувах** моята стая на Изгрева, заставена със сградата на

Учителя. Стаята ми – по-голяма и две електрически лампи светят, турили ги в мое отсъствие, от Учителя. До моята стая – друга, по-голяма, и цялата сграда продължава с голям салон, на мястото на трапезарията.

*

Кога се събудих, радост изпълваше сърцето и душата ми. Чувствувах едно вътрешно разширение и доволство. Този признак изтълкувах като правилно разрешение на задачата. Николчо, който ми се закани, че догодина няма да ми дават отопление, след 2–3 дни от заканата даде 400–500 лева на лекаря за болната си дъщеря, която внезапно, силно заболя от коремобол. Това съвсем не ме радва, но констатирам факта – колко бързо действува законът на Божията справедливост! И как веднага човек получава своето възмездие за всяка зла и завистлива помисъл!

На **27.III.т.г.** получих един пакет голям с резюмета от брат Боев. Зарадвах се доста.

На **28.III.т.г.** изпратих пълна торба с книги в София по Георги Виденов, да ми олекне от багажа.

29^ия^ и 30^ия^ [.III.] т.г. прекарах в добро разположение на духа, без особени състояния. Получих от брат Боев един голям пакет с резюмета, писмо от како Бада и от Г. Събев, които внесоха своето в моята душа.

На **31.III.т.г.** отидох в с. Туден, поразходих се и вечерта, като се върнах вкъщи, получих писмо от Пеньо, който дава израз на вътрешното си състояние. Още живее в смяната на състоянията и червеят в плътта продължава да разяжда корените на неговия живот. Преплени се душата ми със скръб. Чудя се как да му се помогне! Нея вечер получих писмо и от млад колега от съседно село с встъпително любовно съдържание: В. Станков, изпраща ми нотиран учителския марш, като обещава след 1–2 седмици ще ми изпрати и други и ще ми направи визита.

31.III.т.г., 1., 2., 3., 4., 5. и 6.IV.т.г. прекарах едно много тежко състояние, вследствие на лошите мисли, изпращани към мен от семейството [на] Никола Станулов и други недоволни от мен, задето не се съгласих да уволня училищния слуга преди края на учебната година. Със своите негодувания и заплашвания, че другата година няма да ме отопляват и няма да ме искат за учителка. Големи горчивини изпитах. Доста големи усилия направих, за да трансформирам състоянието. В своите закани против мен Николчо се разболя и почна да му се върти свят.

Вечерта срещу 7.IV.т.г., неделя, **сънувах** се като на Изгрева; влизам в стаята на брат Тахчиев, където го заварвам, че се занимава, но стаята му – разхвърляна, в голям безпорядък. Разбрах, че той преди всичко гледа да учи, а нареждането счита за второстепенно; в мен – тъкмо обратното. Похвали ми се, че преди малко свирил на китара, т.е. на цитра. На въпроса ми защо не свири на цигулка, отговори: оставил цигулката като много труден инструмент и я заменил с цитра, за по-лесно усвоима. Аз му казах, че свиря на цигулка. След известно време дойде ми мисъл да предложа на брат Тахчиев, в часовете, когато ще се занимава по математика, да уча и аз с него – да решаваме задачи заедно, като зная, че той е по-силен по математика. Другите предмети си учим по сами. Той се съгласи и аз отидох на занимание. След това намерих се, че вървя с наши сестри през едни градини, видях черешови дръвчета, натоварени с узрял плод, и минавайки покрай тях, късах, турях в джоба и ядох.

На **7ий.IV.т.г., неделя**, прекарах цял ден самичка в стаята, в четене беседи, размишление и молитва. Привечер отидох у бай Георги, там вечерях. Като се

върнах, окъпах се и си легнах в добро разположение на духа. **Сънувах** се на Мусала, имам стая; и други стаички видях, но много малко. Учителят каза, че тук само наши хора може да имат стаички, леки, като Изгревските. Слънце грее, приятно! Седнала съм до езерото, гледам бистрата вода и се радвам. Мерна ми се за миг Мика и пак си отиде, аз останах да пренощувам там. Настрани от самия връх видях брат Балтов по риза, прави слънчеви бани. След тази картина се събудих и пак заспах. Сънувах брат Балтов умрял и го носят за погребение. Изпратих му една хубава мисъл. Когато пишех тези слова, чух силно изтропване – веднага ми мина мисъл, че е той – Балтов.

На **9.IV.т.г.**, като станах след този сън, бях много радостна и прекарах целия ден в мир и хармония.

На **10.IV.т.г.** станах сутринта и се залових с четене на резюмета. Получих вдъхновение, молих се, пях, имах пълна хармония в себе си, но щом чух в коридора шушукане между децата против мен, инжектирани някои от бащите си, озлобени, че не се съгласих да уволня училищния слуга, стана ми толкова мъчно, че всичкия си мир изгубих и целия ден прекарах в неописуема мъка и скръб. Почувствувах се съвсем отпаднала, омаломощена. Към 3 ч следобед легнах с проектирана мисъл да се срещна с Учителя и да Му разправя всичко. **Сънувах**, че пристигнах на Изгрева и минавайки по посока към сестра Динова, чух музика на мястото на Балтовата къща, но не е тяхна къщата, обърнах се да видя и на прозореца съзрях Учителя с няколко души, че ме гледа през прозореца; аз веднага се върнах, влязох вътре, почуках на вратата и Учителят излезе, целунах му ръка, почна да ме разпитва и току-що почнах да му разправям, събудих се. Останах неудовлетворена. Същото състояние и чак вечерта прочетох някои реферати от колеги учители, намерих мисли от Григори Петров, те ми спомогнаха да се облекчи малко положението и да намеря грешката от моя страна за създаденото настроение. Тя е, че не общувам много със селяните, да ги поучавам и въобще да давам светлина върху много неща, от които имат нужда. Значи, не посвещавам част от времето за тяхното повдигане и просветление, което длъжна съм да го правя.

На **11.IV.1929 г. сутринта, четвъртък**, имаме групово събрание, прочетох XX[а] лекция от специалния клас, за *„Възможностите"*. Тя внесе голяма светлина; тя отвори очите ми и даде правилно разрешение на задачата. Колко бях изнемощяла, отпаднала, уморена, изведнъж силите ми се възвърнаха, ободри се духът в мен, възрадвах се и благодарих на Бога за всичко.

В този момент извикаха ме при един болен от селото, на който бяха се отворили духовните очи, виждаше и събираше всички хора от селото да им разправя какво вижда, някои изобличаваше. На мене каза: имам двама гонители в селото – Николча Станулов и Перчо – училищни настоятели, „но нищо няма да ти направят. Бог е с теб, само цветя има около теб. Младена, училищния слуга, няма да изкараш. Към 12 ч ела пак." – Надвечер отидох там, заварих и моя гонител с жена си; като излезе той, каза на жена му: „Райно, кажи на Николча да не гони учителката, защото голямо зло ще го сполети." На мене каза детенцето му да го предам на яслите, там да го гледат, след туй говореше и кълнеше жена си, която преди малко го много обидила. Оставих го в същото положение и си дойдох.

Вечерта срещу 12.IV.т.г. [1929] сънувах се на Изгрева, при Учителя, пиша Словото Му и слушам. След това Стойна ми поднесе сладки да ме черпи, и мед с орехи. Хранихме се на обща трапеза всички братя и сестри. Това беше преди съмване. След туй влязох в стаята си, която бях образцово почистила, и

там намерих училищната слугиня Зара, поразхвърляла нейни дрешки по пода, и някои други хора с нея. Аз ги изпъдих вън с всичко и си почистих пак стаята.

На сутринта, **12 т.м., петък**, станах доволна, обновена от хубавия сън и изпълнена с голяма радост и лекота.

* * *

5.V.1930 г., понеделник, станах силно простудена от предишния ден – празника на детето. Болките бяха големи, рамената схванати, а деца бяха дошли много малко. Повъртях се насам-натам, па току реших с децата да прекарам този ден на открито, на слънце, в гората към Ропот. Срещнахме се с ропотските деца. От гимнастиките и дълбоките дишки си почувствувах доста добре, но рамената още ме боляха. При лягане турих си хардалови книги на раменете.

Между 5 и 6 ч сутрин – Гергьовден, сънувах, че съм с брат Боев, приказваме върху духовни въпроси; от лицето му лъхаше младост, резултат от работата над своите ближни, но с крака си пак накуцва. В съзнанието ми се мярка Тахчиев, като ревностна душа в този път, но не е при нас в момента. При туй положение на дълбоко съзерцание както бяхме, каза ми се отвътре с тих, приятен глас: „Ти ще работиш със (сестра) Витанова, тя ще лекува телата, а ти ще им говориш, т.е. ще лекуваш душите им; през зимния сезон ще живееш в нейната къща с нея заедно, а през лятото – в твоята барака на Изгрева." Току-що ми се каза това в откровение, явява се сестра Витанова при нас и казва: „Точно в момента на твоето откровение, каза ми се и на мене същото: че ще работим заедно – аз ще лекувам телата на хората, а ти – душите и ще им говориш." Тя се обърна към мен и каза: „Ще си туриш един креват при нас и ще живееш при нас." Брат Боев хвана ме под ръка, но аз се измъкнах. След това намерих се в една турска къща, там ханъмката имаше три малки деца в повивки, но с пъпки по цялото тяло, също като прокажени, майката угрижена, аз се намесих, почнах да говоря и току Витанова изведнъж изпъкна отнякъде и застана на своя пост, т. е. приближи се да ги лекува. След тази картина съгледах в същата къща по-големички деца с големички глави. Ханъмката ми каза, че главите на турските деца почват да стават големи, а аз й казвам: „Това е защото почвате да напредвате по малко в своята еволюция."

От съня днес се чувствувам много радостна. Благодаря на Бога!

На **20.XI.1930 г.** в с. Равна, срещу празника Архангелов ден, местен празник на Равняни (служат). Към 3.30–4 ч сутринта няколко учители от невидимия свят, учители на живата математика, ме събудиха с думите: „Скоро ставай днес да учиш математика!" Думите бяха тъй мощни и силни и тяхното присъствие тъй живо чувствувах, че не можах да заспя отново и никога няма да изчезне от съзнанието ми този жив момент. През деня до обед свирих и тъкмо пред обед дойде Пеньо с Губешката учителка и тримата обядвахме у бай Лилко, който беше ни канил на обяд. След това отидохме в Букоровци на вечеринка и на другия ден – в Разбоище при Иванчо и Лалка на обед, дето се размениха трезви мисли върху идейния живот. Следобед, **неделя**, се прибрахме на село Равна, а те ни изпратиха чак до Ропот. През този ден действително бяха ми дали математическа задача!

На **16.XII.1930 г.** при съмване **сънувах** мойте Равняни, с лопати и лопатки работеха земята, пък аз им уча децата, пред тях ги изпитвам. След това намирам се в къща пак с някои Равняни и Равнянки, приказваме и току рекоха: „Николчо умря!" Дигнаха го и с голяма мъка изуха обущата му, които били като че заковани с дълго и остро желязо за краката му. Туриха го настрани и го завиха. Аз съм на разстояние от него, но виждам къде е. Почвам да прибирам роклите си и

виждам края на кадифената рокля, като че застълена под ковчега на Николча. Дръпвам я, но се оказа, че една жичка от нея – здраво скачена с Николча; аз почнах силно да тегля, за да я откъсна, и тъй силно я теглих, че се дори помърда мъртвецът. Мисля, че я скъсах. След всичко това, между което имаше и други картини, аз излязох навън и насреща ми – Паша и още една сестра, връщат се от Изгрева, къде[то] изпълнили задачата за този ден от Учителя. Те ми напомниха и аз останах вътрешно много благодарна, че ме подсетиха, защото от всичките ми преживелици с Равняни като че я бях забравила. Погледнах небето, слънцето – под облаци, ту се покаже, ту се скрие. Аз потеглих за изпълнение на задачата. Тя била следната: Всеки от нас да отиде на Изгрева, дето за всеки си има специално място за него, да го намери с интуицията си и да легне с гръб, обърнат към юг, да се съсредоточи – ще му се открие нещо за самия него. Тази нощ видях Костадинка, брат Бойчев и Стоянка, облечена в нов костюм, стегната. Станах много бодра и изпълнена с чувство на радост и благодарност.

На **17ий вечерта срещу 18.XII.1930 г.** към 5 ч сутринта **сънувах**, че съм на Изгрева. Занесох на Учителя една дълга около три метра нова [...]*, носих я над главата си, после – още една. Той ги взе. Намерих се с някои наши братя и сестри, стоим *пред олтаря на светая светих, допуснати от Учителя.* По ред всеки от нас влиза да се помоли, да отвори душата си пред великите същества – синовете на светлината, за да оставят своето благословение – да напълнят кесията на тази душа. Беше се изправил брат Симеонов, който каза: „Напълниха ми кесията и видях тяхното живо присъствие." След него извикаха моето име и аз с пълна радост застанах на определеното място, почувствувах живото присъствие на съществата, чух като Динова се обади и ми каза: „Помоли се самичка, тайно." Аз съсредоточих вниманието и се отворих, като *се помолих на синовете на светлината.*

Голяма радост изпълни душата ми и се събудих в 6 ч сутринта бодра, въпреки това, че си легнах към 1.30 ч среднощ.

Вечерта Пеньо беше при мене, четохме една от последните беседи на Учителя и много хубави мисли разменихме.

12ий вечерта срещу 13ий март 1931 г., с. Равна. Събуждам се – **сънувала съм следното:** Паша, Савка и аз вървим доста бързо през едни места, къщи, дето живеят изостанали същества в своето развитие, а ний вървим, преминаваме врата из врата, през дворовете им, като гледаме да не ни забележат отникъде; там, дето минавахме, оказа се като че са изпозаспали, някъде се чуваше като че се раздвижват, но ний много ловко вървим. Както вървяхме, аз рекох на Паша да не ме остават и току засилих се и застъпих Савка, вървя след Паша за по-голяма сигурност. Паша върви, без да се обръща назад, и приближихме нашето място Изгрева, но още сме в опасното място. Паша излезе, аз обърнах се назад и Савка ми каза: „Почакай ме и постой тука, да се издокараме, да се изрешим и прочее", обаче аз казвам: „Никакво спиране няма да направя" – и вървя, без да я чакам. Тя, като видя, че аз не се спирам, тръгна няколко крачки след мене. Минахме и ний тази местност и навлязохме в нашето вече радостни. Савка влезе в някоя от къщите, а аз стоя на обширна поляна, размишлявам и гледам, виждам Учителят иде къмто мен; аз, както се подпряла, станах, а Той ми се усмихна и каза: „Пристигна ли, Еленка?" Аз отговорих: „Да, дойдохме заедно със Савка" – и се приближих към Него, Той ми подаде ръка и аз Му целунах ръка. След тази картина видях Василка в една надзирателка на поробените, които бяха в една стая всички изполягали, а едни – седнали, аз ги наблюда-

* Думата е пропусната. (бел. М.И.)

вам. Учителят влезе да им направи ревизия и ги пита как са. Те почнаха, легнали както са, да се гърчат и някои от тях Му отговаряха усмихнато: „Добре сме, господин кмете." Василка ги поглежда усмихнато и казва на Учителя: „Нека Ви кажат, Учителю, че те не се обличат с топли дрехи – жакетчета", а Учителят казва: „Те са облечени." Загледах и двете момичета, от които едното ми се видя съвсем грозно, обезобразено, и двете се притискаха една в друга като дружки, да се крепят, за утеха, попаднали в плен. Туй момиче, което ми се виждаше малко по-добро, накарах го да стане, за да го видя как ходи. То стана, но такава карикатура – с две патерици се подпира и пак не може да прекрачи, а без патериците не може и да стои, също и другото: обезформено тяло, изостанали много назад в своето развитие бяха всички. Аз излязох оттам. Намерих се на кюшка, като че у Пашини, но не съвсем ясно дали е тяхна. От[там] взема да ми се разкриват картини, една след друга, вълшебни по своята красота – гори, местности и прочие и намерих се пред Мусала, много близо и като го погледнах: величествено се издига пред околните върхове, аз съзерцателно го гледам, като искам да си припомня всички кътчета, дето съм бродила. В съзнанието ми седи, че всички вървим за Мусала. Но спрели бяхме пред него в една много красива планинска местност и там щели сме да прекараме още малко време. Погледнах Мусала, един път ми се видя като че има малко сняг поръсено, който скоро ще се стопи, и пак го видях без никакъв сняг. Учителят е с нас – Той ни води. Светът, с всички препятствия и мъчнотии, остана далеч, назад от нас, не си и спомняме вече за него, гледаме само напред. Аз пак погледах Мусала и възкръсваха спомените и блажено преживените минути там. Възкликвах от радост, че се намирам там, и си помислих: защо Учителят не ни завежда; у мене се породи желание и мисъл, че можем да се изкачим, то още много малко остава. На тази мисъл ми се отговори, че много силни ветрове духат, както е в действителност, затова ще постоим тук, докато съвсем се стопли времето, да дойде лятото, и тогава ще се преселим там за постоянно. А тук, дето бяхме, то е разкошно... и се събудих радостна и доволна.

Днес, **18.III.1931 г.**, след като прочетох получената кореспонденция от брат Боев и Тахчиев, заедно с програмата за 22ий март т. г. Казаха ми се ценни истини, между които и следните мъдри съвети, чрез Пеньо: „Не бива да си такава мекушава, мъдрост и смелост се искат от теб! Какво мислят хората, какво ще кажат за тебе, какво е тяхното мнение, това не трябва да те интересува и занимава. Повече самостоятелност и мъжественост. Не търси мнението на хората и не искай, не взимай техните съвети, а слушай гласа, който отвътре ти нашепва, и постъпвай съгласно Неговата директива. С Него се само съветвай и Него слушай! Търси винаги добрата черта у хората, дръж се за техните положителни качества и ги възлюби, както Бог тебе люби и те обсипва с хиляди блага и добрини. Бъди снизходителна към другите и към себе си! Удвой любовта си към тези, които мислиш, че те ненавиждат, за да артиса от твоята любов в тях, и те ще те обикнат.

На **18ий март 1931 г.** вечерта **сънувах**, че са ме назначили с постановление, без и да зная аз, учителка в Новоселци, като най-близо до София – село хигиенично, с красива планинска природа. На 3 км от селото, в гората се намира хубав планински извор, познат на мен от по-рано, защото ходила съм за вода, пък и от други села отиват при него. Най-много се зарадвах на извора, за който се минава през очарователна гора, и за близостта ми до София – център на Мъдростта. Намерих [се] на конференция местна с прогимназиалните учителки, между които имах познати от тях, а ръководеше конференцията г-ца Настева, която ми каза: „Защо не направиш с Андон да се назначите на едно място", за

да ми бъде по-добре. Аз отговорих, че не можем да намерим две ваканции едновременно. Стая имах много хубава, една рогозка под масата и там – солиден пътнишки куфар, празен, и един, с който пътувам, пълен. Като че заминавам за София, пък то там била и София, явява ми се Савка насреща и старата Кермидчийка, която ми върти с ръка, защо съм се забавила, пък аз й казвам, че дошла съм рано, но отбих се първо при училището тук, в Новоселци, дето съм вече назначена. Те като чуха, зарадваха се всички и ме наобиколиха, някои вземаха да ми думат: „Нали скоро ще те уволнят?", пък аз им казвам: „Няма вече уволнение, понеже новият законопроект, който го гласят, хептен го не бива и не дава никакви надежди." Там [е] и Елена Андреева, която също потвърждава моите думи.

Към края на месец май 1931 г., преди да постъпя в курса по пение в Годеч, сънувах много хубав **сън**, запомних само, че Учителят ме прегърна и целуна по челото, тъй както бяхме насядали една до друга сестри и братя, аз бях седнала до Учителя, а Той ме прегърна и целуна по челото, като Негово дете, от което е доволен. След известно време **сънувах** още един такъв, подобен сън: Намирам се на една поляна, пред мен Учителят лежи завит. Отсреща се зададе една сестра от провинцията, която пита за Него; аз я приех доста любезно, поканих я и й казах, че Учителят е тук. Тя дойде, показа се много скромна, но по едно време почна да подръпва завивката на Учителя откъм краката с лека закачка. Аз забелязах това и тъй силно се възмутих, че с голяма смелост и закана пристъпих към нея с думите: „Такава ли си била ти, чакай да извикам двама братя, че като парцал да те изхвърлят оттук!" При тези думи тя изчезна. А Учителят, възхитен от моето застъпничество за Него, промърда, откри се малко, усмихна ми се в знак на доволство, взе ме при себе си, прегърна ме, целуна ме и ме зави. Преживяното в обятията на Учителя с нищо не може да се изрази. То ще се зарегистрира като един миг от моя живот на пълно блаженство! По-велик момент, по-щастлив и по-блажен от да се почувствуваш и да се видиш в обятията на Бога, не може да има! Паметен миг!! Жив миг!!!

Лятото през 1931 г. прекарах на Едигьолските езера с цялото братство и Учителя. Учебната година почна, прибрах се в с. Равна на работа с Пеньо. Първите дни, още ненастанена на квартира, дойде ми на гости Савка. Оригинални преживелици имахме с нея. След нейното заминаване, една вечер **сънувах**, гледах някакви картини живи, тъй ми допадаха и харесваха, че се породи чувство да си имам поне една и току ми се каза, че всички са мои. Почувствувах самодоволство и една пълнота в себе си, защото живите картини, които се явяваха като на кино, бяха от духовен характер. След това намерих се в една стая и като се огледах, видях насядали наоколо учениците на Христа. Учителят стои на средата, а ние със Савка сме малко настрана и Учителят на нас ще ни даде един практичен урок. И както стоеше, току взема метлата и почна да мете измежду краката на апостолите.

На **16^ия^ ноемврий 1931 г., четвъртък** (Заговезни) вечерта се събудих към 3 ч посред нощ на лявата страна със следния **сън**. Отишла съм на Изгрев и там със Савка намерихме Учителювата стая. Аз седя на големия стол на Учителя, до мен, по надолу, от дясната ми страна седи Савка, пред нас има дълга маса с мушама, а отсреща седи Учителят. Савка Му говори, а аз само мълча, чух по едно време Му говореше за майка си, че си няма стая, където може да си купува и оставя някои работи, пък и стаята да бъдела по-близо до града. Аз, както седях, току разлях по масата зехтин и почнах да го размазвам по мушамата. Това правя, без да зная защо го правя, позамислих се да ми се открие защо

правя това – нищо не ми се открива. Погледнах Учителя, за да прочета и разбера нещо, но нищо не можех да доловя, Учителят седи и гледа спокойно, приказва със Савка. Аз, щом направих това, дойде ми на ум, че това е някое знамение. След малко Учителят ни каза много тихо: „Седете вие, аз ще отида, тук наблизо има събрание, и пак ще дойда." Ние поседяхме малко и ни достраша да стоим повече без Учителя, защото тази била вътрешната Му стая и при това тя била магическа. Излезнахме и тръгнахме да си вървим. Из пътя уведомявах Савка да пита Учителя какво значи, че маслото намазах по стаята – и се събудих бодра, с добро разположение на духа, четох две лекции от о.о.к. [общия окултен клас], които още толкоз ме насърчиха. Но когато разказах съня на Пеньо и той ми отговори, че ще направя нещо, което е неприятно на Учителя, на мене много мъчно ми стана, изведнъж се измени разположението ми от весело на тъжно.

От 16ий ноемврий до 1ий декемврий 1931 г. нямах никакви особени изживявания и случки, освен на **29ий ноемврий, неделя:** Вън имаше силна снежна виелица, а аз в уютната ми, скромна и топла стаичка в с. Равна прекарах целия ден тихо и спокойно. Отвън – буря, но вътре в мен царуваше тишина и мир, озарени с лъчите на вечно изгряващото слънце! Отдавна ожидах за такъв отдих на душата ми. Четох 15а беседа, VIIа серия, която ме нахрани духовно в такова изобилие, че пожелах да споделя дадените духовни блага с някоя душа. Помислих малко и нещо ми нашепна да напиша едно писмо на дядо Недю в с. Цар Асен. Тъй и сторих. Направих го съучастник на предложените ми блага от Духовния свят, споделих ги с него, като му написах едно дълго и широко писмо. След всичко сторено, надвечер пристигна Пеньо от Годеч, беше ходил на учителско събрание. Още с влизането си ми разправи, че гласувал за съюзите и че го избрали в управителното тяло. Стана ми мъчно, защото аз не искам ние да участвуваме в техните разпри, за да не бъдем и съучастници на техните злополуки. Пеньо обаче разбира, че тъй било по-добре, да влизал във връзка с тях, за да спечелел тяхното приятелство.

Днес, **2ий декемврий т.г. [1931], сряда**, след часовете бях поканена от Лаза Симеонова в Равна на гости. Аз отидох след часовете с нейното дете. Там стоях до 4.30 ч. Прочетох й от книгата „Човек и Бог" 1–2 листа. Поговорихме си доста. Тя е малко кахърна, понеже мъжът й е в Америка и там имало криза за работа; възнамерявал към пролетта да си дойде. Откри пред мен душевния си мир. Казва: „Много пъти се замислям и пожелавам да имам такива книги, които да ме наставляват към добър живот, да не грешавам, но да имам едно правилно разбиране, да живея един благоразумен живот – живота на праведния." Молила се на Бога и понеже не знаела молитви, просто се изправяла и със сълзи отправяла своята мисъл към Бога, за да си дойде мъжът й благополучно, да се върне при децата си. Любознателна е, обича да чете. Пожела да й купя някои добри книги. Аз й обещах, че ще й купя такива и ще я абонирам на вестника „Добро здраве". На връщане тя ме изпрати до училището и ми каза, че моето посещение й причинило голяма радост и ми каза, че ме обичала много. Аз й дадох добри напътствия: да се моли на Бога; към Него да се отправя всякога и за всичко; да пожелава добрите хора и да призовава своята душа и ангелите в помощ.

Като се върнах, почувствувах се много добре. Вечерта четох Библията – от Евангелието, до 12 ч и си легнах. Спах добре и спокойно, не помня какво съм сънувала.

На сутринта, **4ий декемврий [1931 г.]**, искахме да водим децата на манастирчето по случай празника „Въведение Богородично" – ден за християнизиране на децата, но понеже беше студено, не отидохме. Празнувахме в учили-

щето. Дойдоха родителите на децата. Пеньо им говори за значението на този ден в духа на Христовото учение. Вземах думата и аз – казах няколко думи в този дух. Поприказвах си и с майките на децата и тъй мина денят до вечерта. Вечерта четох есперанто до 12 ч и си легнах. Спах добре, сънища не помня, станах бодра духом и отидох на училище на **5ия т.м.** Денят мина благополучно. Още от сутринта, като се събудих, в разговора си с Първичното начало, нещо много насърчително ми нашепна да не мисля за посторонни неща, всекидневни прегрешения, с други думи: да не мисля за носорога, а да свиря и да уча есперанто. Днескашния ден – за утре да не мисля. Душата и сърцето ми се изпълниха с радост, светна в ума ми и получих такъв прилив, че целия ден прекарах много леко. Крила ме носеха.

На **5.XII.т.г. [1931]**, вечерта срещу неделя, при съмване **сънувах**, че аз и Пеньо отидохме (уж) във Водица на гости у техните. Приеха ни доста любезно, особено бащата на Пеньо. Аз приказвах с него, той беше добре разположен спрямо мен. Видя ми се не много стар, възчервен и хубав. Аз стоя до прозореца, при мен надошли момичета от махалата, с тях приказвам, а Пеньо разговаря с домашните си. Жените се разтичаха да готвят. Сложиха да обядват. Наредиха се около трапезата и почнаха да се хранят гозба с месо. Аз съм до прозореца и съм гладна. Поднесоха ми в една чиния малко квакер, приготвено специално за двама ни с Пеньо, като вегетарианци. Хапнах малко от свян, а момичетата около мене го разграбиха. Още по-силно почувствувах глада и рекох на себе си: „Тези хора само за тях си наготвиха", а докато си мислих това, ето че ми подадоха една паница със сварен ориз. Аз се зарадвах и рекох: „Сега вече ще се нахраня." През време на храненето на неговите домашни, той стоеше срещу тях прав като младоженик, аз стоя и си мисля какво да правя – дали и аз да застана при него или да си стоя настрана. Това нещо било като един вид обичай за почит на стария и съобразявайки се от това, да ме не намрази баща му, току се изправих и аз до Пеньо с една стомна в ръката, пълна с вода, ще им давам със стомната вода, както по сватбите булките черпят с вино гостите и им целуват ръка. Пеньо пристъпи към баща си и му целуна ръка, а баща му пропръска ръката на Пеньо с нещо, което имаше в ръката си. Аз мислих, мислих дали да му целувам и аз ръка, току сторих същото както Пеньо. Баща му си подаде ръката и аз я целунах. Повтори се същата процедура, както с Пеньо. Имаше един сноп със зелени пръчки, които предлагаха на Пеньо да ги вземе, той не искаше да ги вземе, но аз го склоних да се съгласи и да ги вземе, за да ги посадим. Пръчките бяха или лозови, или черничеви; ако не ги вземе Пеньо, те ще ги изгорят. Ехеле се съгласи Пеньо да ги вземе. На заминаване, покрай улицата на селото, с лице, обърнато към запад, показаха част от един баир, който бил на Пеньо. Аз го съветвах това място да не продава, защото е хубаво да се построи къща, която да бъде с две лица – едното ще гледа към запад, ще наблюдава селото, когато иска, а другото – към юг, широк простор, далеч от хорски жилища и глъч. Място за размишление и сериозна работа, от никого не смущаван.

Времето **от 6ия до 20ий XII.т.г.**, особени противоречия, изживявания и сънища не съм имала. Времето съм прекарала с училището, със свирене, пеене една вечер с Пеньо на два гласа в квартирата ми, и с четене есперанто. През това време написах една пощенска карта на Георги Тахчиев и едно дълго и хубаво писмо на Савка. От Георги получих писмо с много мъдри слова. Между другото казва, че Египет е мястото, дето се получава дълбока и чиста мисъл, а Галилея – на силни и светли чувства. Когато сме в Египет, казва той, добре е да бъдем със съзнанието на Питагор и Мойсей, когато са били там. Каквото придо-

бием в Египет, в Галилея ще проповядваме. Ще кажем на нашите мисли, чувства и братя: „Елате в Галилея, там ще се видим."

Днес, **20^ия XII.т.г. [1931]**, написах и на Сотирка едно хубаво писмо с една картичка от Учителя. През това време една вечер **сънувах**: Стоя някъде, народ минава покрай мен, а отляво стои Пеньо. Минава Роза и дава знак на Пеньо, като сочи половия си орган. Той, понеже от по-рано са се надушили, веднага гласно й дава съгласието си и тръгва подире й. На мен ми стана мъчно и много жалка и печална картина ми се видя тази. След тази картина видях друга: Върви една жена с градска форма, със сини очи, не от високо произхождение; Пеньо, като я съзря, тръгна пак по нея, видях му гърба и тъй гузно, да ги не види някой, поспряха, размениха си няколко думи, колкото да си определят място къде да свършат работата си. Тук ми се видя още по-жалък и изпаднал. Аз вътрешно дала съм му свобода да опитва, да види. Но мъчно ми беше, като го гледах в това жалко положение. Завързал връзки с паднали жени и явно върви с тях.

И ето че идва друга картина: Настъпва едно опомняне, едно осъзнаване и изтрезняване. Разкайва се, че е тръгнал по този път. Обръща се към мен [с] топло чувство, прегръща ме и ми казва: „Никой да те замести, аз [се] кая за постъпките си."

След нея картина, гледаме на едно място движение на народ, между който се движат и онези паднали жени, които го търсят с погледите си и му дават разни знаци. Аз го питам с неспокоен глас и с бързо темпо: „Обещал ли си им на тези, че ще отиваш да се срещаш с тях?" Той седи при мене и ми казва, че не е обещал на никоя и няма вече да иде при тях.

На 14.VIII.1932 г., на Рила, **срещу 15^ия** същи **сънувах**, че съм учителка, имам час по ръчна работа. Децата работят с пластилин разни форми на живи същества. Едно дете ме изненада с направата на един мечкарин, който свири на китара. Детето малко, а туй, което е направило, много ме зарадва. После влязох при Пеньо, и той също има ръчна работа. Неговите деца като че по-големи, но видях Стоянка, прави една стомна, но тъй изящна, че много ми хареса, лакирана. Питам Пеньо как се научиха тъй да ги лакират, а той ми отговори, че сега му казали с един мокър парцал, намокрен в пепел, като се мазнели, ставали такива. Ново откритие за нас.

След тази картина даде ми се друга. Стоя на една широка улица и вървя полека, от лявата ми страна и малко напред от мен падна един снаряд, който разрови земята и една група хора както вървяха с добитъци и прочее, току изпопадаха и ги затрупа земята. Едни с изпочупени крака, ръце, глави, взеха да се показват из затрупаното, ужасна паника. Виждам Учителя, с една лопата отива и почва да ги разравя. Аз съм непокътната, незасегната, също както е казано в псалома – „тисящи ще падат от странатата ти и 10 тисящи отдясно ти, но при теб няма да се приближи" и пр. Аз само наблюдавам и се чудя!

Друга картина: Пред Учителя са сложили, да се храни, разни работи, пък аз седя и пред мен един широк съд стои с мед, чист; почвам да дробя залъци и да ги обръщам в меда. Учителят от дясната ми страна седи и току почна да яде от моите залъци в меда. От сложената Му храна не взема и нито я погледна.

Към **10ий август**, пак на планината, сънувах, че съм ученичка в клас. Учителят дава на всеки да нарисува по нещо. А на мен каза: „Я излез ти да нарисуваш целия свят." Аз излязох на дъската и позамислих се какво да нарисувам. Дойде ми на ум да нарисувам камбанария, като си мисля, че най-добре ще я нарисувам, и черкова до нея, няколко дървета настрани и ще заградя един голям двор за градина с лехи, посети с разни семена.

През **Юлий**, пак на Рила, сънувах войната, която водят турците.

През месец **октомврий 1932 г.** в с. Равна, на квартира у дядо Истатка, една вечер **сънувах** следното: На десния ми крак, по дължината на кълката, с главата надолу забита в месото, някои жени били превързали някога една змия, голяма, без да зная аз, с цел да внесе отрова в кръвта ми и да се разруши тялото ми. Минал срокът и същите или други жени, не зная, току ми казаха, че на крака ми има змия привързана; аз изтръпнах от ужас при мисълта, че в тялото ми има впита змия! Стоя като вкоченяла, с мисъл, че всичко е вече свършено с мен. Жените почнаха да развързват крака, с надеждата да видят, че тя вляла отровата си и тялото ми ще се разруши. Развързаха, а аз стоя неподвижна, цяла в тръпки. Току изтъркулна се змията на земята, зашеметена, аз не смея да погледна и след малко, с голямо учудване провикнаха се жените, че змията умряла, отровила се от моята кръв, не била в сила да напакости.

На 19ий срещу 20ий XII.1932 г., понеделник вечер, сънувах: Отивам на Изгрева. В преддверието се видях с Русева. Отидох при Боев, приказвахме. Научавам се, че Учителят напоследък държал по-интимни лекции, пророчески. Аз веднага си помислих: „Ето коя била причината, задето не изпращат резюмета." Намирали сме [се] в крайни времена. Казаха ми, че Учителят спи на креват 2 метра високо над земята. Никак не се допира до земята и никак не ляга на земята. Съгледах Стоянка, нейният хазяин имал цели складове черно брашно и търси начин да го унищожи, но не може да намери, нито може да го изгори. Казаха ми, че черно брашно или хляб от черно брашно никак да не употребяваме и вече братята и сестрите там не употребяват черен хляб. Аз се зарадвах, понеже, без да знам това нареждане, не съм обичала никак черния хляб.

На **3ий октомврий 1933 г.**, в с. Равна, в квартирата у дядо Истаткови, вторник срещу сряда, към 3–4 ч след полунощ **сънувах** следното: Намирам се около Учителя на Изгрев, току-що съм излязла от клас с тетрадка в ръка и добри, доста пълни бележки. Идва при мене Стоянка Илиева, разтревожена, че пропуснала школата. Аз я прегърнах с лявата си ръка и й показах тетрадката, че съм вземала почти пълни бележки и много отчетливо е написано, да не се безпокои.

Друга картина: Намирам се в една къща и гледам през горните врата към улицата, през която минава голямо шествие от братя и сестри – Бялото братство цялото, начело с Учителя. Много радостна се почувствувах, но след малко време мина (също) голяма тълпа от попове и владици, разярени, че като ги гледах, страх и ужас ме обземаше.

Друга картина: Вървя нанякъде из улица и ето че насреща виждам Учителя, кротък и мил, с отправен поглед към мен. Аз побързах да се приближа до Него и тъкмо си мисля какво да Му заговоря, и Той постепенно стана невидим във въздуха, готов, за да ми се покаже пак из друга някоя улица. Картината е тъй силно отпечатана в моето съзнание, тъй жива, че като вървя из улиците, струва ми се, че ще видя Учителя усмихнат в пространството, отдето ме гледа, напътствува и придружава навсякъде и всякога, изпълняващ ролята на ангел-пазител и ръководител. Нещо тихо, приятно и доста убедително ми нашепва: „Ето, изявявам ти се! С тебе съм навсякъде и всякога! Бъди смела и решителна в живота! Работи! Прояви доброто, което е вложено в тебе отпреди вековете, носи новите идеи и буди душите в Бога! Нека животът ти бъде фар за онези души, които се лутат в тъмнината и в безпътицата на бурното море! Носи светлината и знанието на новия живот, посочвай истинския път на забъркалите се в мрачината души! Подтиквай ги към великото, към мощното, което ще ги оживи!

Така ако вървиш и постъпваш, Аз всякога ще бъда в тебе и с тебе и ще ръководя кормилото на твоя живот!"

На **6.X.933 г. сънувах**, че Учителят толкоз много ме е приближил до Себе Си, щото доверил на мен стаята Си и всичко. Аз се разпореждам за всичко. Хляб си взимам от Неговия и само аз влизам в стаята Му и Му прислужвам.

На **7ий X.1933 г.** срещу неделя станах в 2 ч след полунощ. Размишлявах, четох беседа от второто томче – „Неразрешеното", направих си наряда – това трая до 6 ч сутринта. Изпълнена с една тиха радост и доволство, мене се додрема, сложих главата си на възглавницата и заспах. **Сънувах:** Седя на една маса, Савка от дясната ми страна седи, а Учителят седи начело на масата, от дясната ми страна. Малко преди ние със Савка сме яли, аз съм сварила една тенджера супа от картофи. Учителят се хранеше и като видя тенджерата, запита радостно: „Какво ядохте?" Аз му отговорих: „Супа, има и за Вас, Учителю." Той ми каза да Му сипя, защото много обичал супа от картофи. Аз плувах от щастие! След тази картина намерих се пак при Учителя на Изгрева. Готвехме се за закуска. Като погледнах в салона – няма никой! Веднага запитах: „Къде са братята и сестрите?" Отговориха ми: на горницата днес има особена специална закуска, която ще я получат там като нещо свещено и знаменито. Аз веднага се отправих натам. Отвън стоеше Мика Тодорова, натоварена с мисия да пуска вътре. Зарадвах се, като видях нея, понеже близка ми е по душа. Запитах я дали не съм закъсняла и дали ще ме пусне вътре. Прегърнахме се и тя ми каза, че ще ме пусне, че не съм закъсняла и че вътре ще ми дадат 3 парчета особен вид торта, в знак на новия клас, който Учителят открил – Клас на аурата. Мика ми каза, че тя още не била влязла в този клас. Радост неиказана изпълваше цялото ми същество!

На **14ий октомврий 1933 г.**, в канцеларията на училището в с. Равна, следобед, в разговор с Пеньо, той, без да иска, несъзнателно ме нагруби, за да защити баба Атанаса, моя хазяйка. Дълбока скръб изживях в момента, задето нямаме самообладание и себеконтрола, че понякога ставаме оръдия на които не трябва и ги пущаме в нас да изядат и изпият това, което със свещен трепет и големи усилия сме скътали. Отношения между две души и повече лесно не се създават, а много лесно се развалят! И ние, вместо да благодарим, че Бог ни е събрал да бъдем заедно с цел да се подвизаваме духовно, да растем и да се развиваме в духа на новото и вместо да трептим един за друг, понякога ето как се оскърбяваме, без да искаме! Господи и Ти, Учителю, помогни ни! Съзнавайки закона на противоречията, аз се помъчих в най-скоро време да трансформирам всичко това и успях. Още там аз дадох вид, като че нищо не било, заговорих и след туй дойдох си в квартирата. Вечерта призовах Учителя, помолих се да разпръсне Господ подобни недоразумения между нас, защото работа ни предстои. Хармонични условия ни са потребни! Вечерта седях до 12 ч и **сънувах**: била съм на Изгрева, минава Учителят. Някои се приближиха и Му целунаха ръка, както минава. Отидох и аз, но Той беше тръгнал. Аз му казах: „Учителю, искам да Ви целуна ръка." Той спря, погледна ме усмихнат и ми подаде ръката Си, здравата. Аз я целунах, а Той, както ми държеше ръката, поднесе я сам до устата ми още два пъти и ми каза: „Хайде да станат три пъти."

Събудих се доволна и изпълнена с мир и радост. Беше неделя. Прочетохме с Пеньо една лекция от второто томче – „Неразрешеното", и останалата част от деня до вечерта пяхме на два гласа, а вечерта аз свирих и научих да свиря наизуст „Запали се огънят". Благодарих на Бога за прекарания ден и си легнах към 11.30 ч.

На **5.II.1934 г.**, 5 ч следобед **имах среща с Учителя**. Разправих Му за Пеньовите сънища и прочие. Важно за мен и знаменит е този ден, понеже **Учителят ми каза да уча на пишуща машина** и още същия ден Савка ме запозна с особеностите на машината и ми предаде първия урок. В сряда, на 7ий с. м., Савка ми даде клавиатурата на нейната машина, да упражнявам пръстите. Много съм радостна.

На **9.XII.1933 г., събота** вечер, спах в 66 * при Василка. След като вечеряхме и след като се окъпах, легнах си на Василкиното легло. **Сънувам:** виждам надалечко от мен една хубава нова бяла къща и ми се нашепва, че тази къща Учителя направил за мен, тя е вече моя.

Преди този сън, през месец **ноемврий** същата година **сънувах**, че съм си купила къща, състояща се от стая, кухня и веранда. Брат Тахчиев, като инженер, почна да прави една стена, да загради верандата, че да може да се минава от кухнята в стаята през верандата, без да се вижда от чуждия двор. Съседите ми са били момчета евреи, но много добри. Оказа се, че къщата е подвижна и може да се постави където искам – мога да я занеса на моето място на Изгрева. А на **16.XII. т. г.** срещу неделя **сънувах:** Пеньо, Владо и аз пътуваме по брега на морето, на едно място спряхме, казаха: да се събуваме, уж за да прегазим, да отидем на другата страна. Никой не знае към средата каква дълбочина има водата, но те са с мисълта, че знаят да плават. Казаха на мене да се кача на рамената на Пеньо и тъй прегазихме морето без плаване, защото не беше дълбоко много.

През месец **ноемврий същата 1933 г.** сестра Мария Златева ме сънувала в един басейн на баня, стояла съм в средата, уж се мия, пък съм облечена в хубава бяла рокля и розова кърпа на главата. Била съм хубава, като ангел.

Няколко дни след това, след този сън, **сънувах**, че с Пеньо се връщаме пак в Равна, но Равна не е такава, каквато я знам, и училището – белосано.

След заминаването на Пеньо за турското село сънувах, че пак двама сме в Равна, събираме и опаковаме вече багажа, ще си отиваме. На тръгване госпожа Бояджиева подари на Пеньо една бяла копринена кърпа и на мене – също, но на мене даде и една кърпа и една ешарпа копринена, бяла, в знак на благодарност – тъй разбрах сама, – че задето им оставихме местата.

На 6ий срещу 7ий февруарий 1934 г. сънувах, че се намирам пред свещения олтар на Учителя, на молитава, с мен е и Савка. Там беше и Учителят. Този сън беше към 3–4 ч след полунощ. Събудих се и пак заспах. **Сънувам**, че се намирам в едно училище, дават ми III-о отделение да обучавам и аз сама да се грижа за всичко на тези деца, и архивата да водя, и детската библиотека и пр. Току чувам, че някой продава юргана на Пеньо, аз избързах и го купих за 60 лева.

На 14ий срещу 15ий февруари 1934 г., четвъртък, сънувам: Получавам писмо от царицата, със съвети, че аз трябва да работя – да изпращам писма с картини, като същевременно тя ми изпратила и много картини с нейния образ за целта и ми пише: „Ето, аз улеснявам работата ти, няма да мислиш как да почнеш, а само да изпращаш картините на хората, придружени с хубави писма." Събудих се към 4 ч след полунощ много бодра и жизнерадостна!

---

* Ул. „Опълченска" № 66 в София, където Учителят е живял от 1905 до 1926 г., когато е построена една малка стаичка на Изгрева, наречена по-късно приемна на Учителя, а до нея през 1927 г. се построява салонът. (бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

На 11.VI.1934 г. срещу вторник [Сън:] Срещам се с Учителя. Между разговора, между другото каза ми следните думи: „Кажи на сестра си по-рядко да се сношава."

През деня брат Звездински ми прочете един реферат върху Майката и възпитанието на детето. Великолепен реферат. Останах във възторг от красотата и картинността на езика. Събуди се и в мене силно желание да работя и аз върху себе си, за пробуждането на тази дарба, че и аз един ден да бъда полезна на обществото, да работя на това поприще. Искам да имам писателски и поетични дарби за славата на Бога.

Сряда, 13.VI.1934 г.

Учителят в класа доста сериозна лекция изнесе. След закуска взех от Савка лекцията *„Стоте лева"* и прочетохме я заедно. Поговорихме си, но разговорът ни беше в дух, който повече внесе скръб в душата ми, отколкото радост.

През месец **Юний 1934 г. сънувах**, че се намирам в с. Кладница, всички хора там ми са познати и любвеобилни към мен. Преди една година била съм им учителка с Пеньо заедно и искат да им стана пак учителка заедно с Пеньо. Селото – близо до София и пред мен виждам един дълбок извор, мисля си, че името си носи селото от този извор, по селски наречен „кладенец".

Яви се пред група селяни един лекар, който, като ме видя, че там съм с Пеньо, ръкува се с мене и помисли, че съм женена, а хората му отговориха: „Те не са женени, но са годени, затова ги искаме учители в селото ни." Това е мнението на цялото село за нас, което единодушно ни обича и желае.

През месец **Юлий** същата година, **1934 г.** В размишленията си за моето учителствуване къде ще бъде идната година, **сънувах**, че съм в Равна, пак с Пеньо учители. Моята стаичка, каквато си е мъничка, я виждам на една височинка и група хора от Равна, весели, засмени, се гласят да дигнат къщичката ми и да я спуснат по наклона в Равна, за да живея в моята си къща, да не взимам под наем. Аз си помислих, че ще ми е тесничко, но съгласих се, поради обстоятелството, че по-добре на тесничко, но на свое, отколкото на широко, но на чуждо. След това ръкувах се, здрависах се с всички селяни, и с Милуш Рангелов.

На **16.I.1935 г., сряда**, към 12 ч [на] обед, полегнах си да си почина, **сънувам** Учителя при нас и в съзнанието ми е изявеният Христос, Който ни каза: „Ще ви кажа една тайна – когато се намерите в безизходно положение и сте отчаян, направете едно добро, макар и микроскопическо да бъде то – на вас животът ще ви се продължи и всичко ще ви тръгне непременно; закон е това, който никой не го знае." Другото не запомних.

22.I.1935 г., вторник вечер, преди да стана, **сънувах** се, че съм назначена учителка в село Равна. Там съм, и Пеньо там. Чудно ми се видя и веднага се сетих за това, което бях си поставила за цел. Зарадвах се и си разреших това, което ме измъчваше. На другия ден, сряда, чу се новината за смяната на кабинета.

На **4.II.1935 г., понеделник**, към 3.30 ч следобед дойде Савка при мен и през южния прозорец съгледахме Учителят се връща откъм Симеоново, излязъл на разходка. Ние се завтекохме двете, посрещнахме Го, целунахме Му ръка и тръгнахме заедно към дома на Учителя. Разговаряйки се пътьом, като стигнахме до къщата, **Учителят ме покани вътре на среща.** Казва Учителят: „Човекът е много упорито и своенравно същество. Своенравно – прави каквото си иска, а упорито – настоява и не отстъпва от своето си." Казах му: „Учителите са много

обременени, пише Пеньо, че от сутрин до вечер, до 12 ч полунощ работи и много се уморявал." – „Може и без да работи толкова, но за този, който знае как. Сега той нека работи така. Който работи, има едно изкушение, а който не работи – много. Аз ако съм учител, ето как ще работя: Като срещна един селянин, ще му кажа: „Купи си едни нови хубави цървули, чисти, прани, бели партенки, и всяка вечер измивай си краката с топла вода – това ще бъде за твое добро." Като срещна търговец, ще му кажа: „Бъди честен и справедлив, гледай си добре работата, за да ти върви." Като видя един овчар, ще му кажа: „Гледай добре овцете, подбирай хубава паша, за да ти върви", а на жените ще кажа хубаво, тънко да предат. Така ще им говоря най-напред, за Бога и за други работи няма да им говоря. После друго ще им говоря..." и така нататък. Казах Му за изкушението по случай новия кабинет, че министърът на просветата му бил пръв приятел, да му дам писмото, че да ме назначат до 1.III., че да взимам и през лятото заплата. Той ми каза: „Добре, ще си разшириш бараката, материално ще ти се подобрят условията" и пр. Аз като му казах, че не искам да напусна добрите условия тук, които небето ми дава, и че решила съм да не учителствувам и пр., и пр., искам да си продължа и свърша курса по пеене и с Катя, „но искам едно от Вас да ми кажете – правилно ли е моето решение", Той ми каза: „Използувай добрите условия, учи сега и гледай да усвоиш метода на Тричков." Казах Му за съня, даден през време на опита с многократното казване на Добрата молитва през деня след заминаването на Пеньо.

„Хубаво е да се молим за другите, каза, и чрез молитвата всички недъзи се изправят и се помага." Казах Му, че с Катя се обикнахме и работата добре върви. Разбрах, че Учителят беше и е доволен от моето подвизаване и ми каза: „Продължавай и работи така, както работиш сега." Целунах Му ръка, благодарих и си излязох.

Към **25ий август 1935 г.** на Рила, при Ел-бур, в палатката **сънувах**: Каза ми се отвътре: „С музика ще се занимаваш – пеене и цигулка. В музиката ще се проявиш. Там са твойте дарби!" Много се зарадвах.

По-рано, към **12.VIII.1935 г.**, пак на Рила, съкувах: В нашата къща с голям двор и градина дошли ни гости. В двора видях едно дърво, натоварено с хубави големи зачервели праскови, вече узрели, но аз намирам да постоят на дървото още 1–2 дена. Нито един плод не беше откъснат още от никого. Баща ми, млад момък, ми каза да набера праскови, да почерпя гостите. Аз не рачих да късам, исках да постоят на дървото още 1–2 дена, до доузреят хубаво. Тогава баща ми излезе навън, във външната градина, да донесе плодове за почерпване на гостите.

Събота вечер – **26.IX.1936 г.** призори, **[сън:]** Видях, Учителят минава с много хора. Той беше в светлина, като стар, с изящна бяла коса и бяла брада и лицето Му като слънце.

Втора картина: Един мой бивш ученик, Стоянчо от Равна, като дете седи на земята с други две деца, разказват уроците си. Стоянчо проявява паметлива способност и разказва философски урок безпогрешно. Аз стоя, наблюдавам, слушам, без те да ме виждат, и съм в удивление. Учителят стои до мен и Му разправям моето очарование от Стоянчо като много способен ученик със силна памет, че неговите сестрички минаваха за добри ученички. Учителят ми отговори: „Стоянчо е психолог и има добра памет, понеже е дете."

На **23ий срещу 24ий януарий 1937 г.**, след като се събудих към 3.30 ч сутринта, неделя, рекох още малко да си подремна, че е рано за наряд, а вън студено. Много малко, та чак в 6 ч се събудих. Пропуснах наряда и утринната

беседа, но бях много радостна, защото сънувах: Учителят казваше нещо доста убедително. Вървяхме заедно, приказвахме. Аз Го бях хванала под ръка, от дясната Му страна, и досега чак чувствувам пръстите на дясната Му ръка в моята ръка. Мила и радостна картина, която остави дълбок отпечатък в моята душа.

През деня **в събота** бях получила писмо от Пеньо, който ми пишеше, че сънувал: сме се венчавали двамата с него.

На **30.I.1937 г., събота срещу неделя, сънувах**, че съм отворила един курс по пеене, по методата на г-н Тричков да го ръководя. В курса беше и Мичето Златева и Пеньо.

На **31.I.1937 г., неделя срещу понеделник**, сънувах Учителя. Дойде при мен, целунах Му ръка, после отиде и другаде и най-после – у Теофанини. Аз Го придружавах. Теофана стоеше права, тънка, слаба и току я видях легнала на гръб, много слаба, не може да стане, постила, нито можеше да говори. Учителят стоеше прав срещу нея, гледаше я, гледах я и аз и се събудих.

На **15.II.1937 г., понеделник**, в 8.30 ч бях на БИАД, на концерт цигулка от дошлия в София гений – Пшихода*. Много братя и сестри бяха дошли от Изгрева. Беше и Учителят. Виртуоз първостепенен! Радост необикновена и благородни подтици изпълниха душата ми! Благодаря на Бога, че ми даде такива благоприятни условия, да мога и аз да чуя и видя виртуози в областта на музиката. Върнахме се в 12 ч вечерта. Спряхме се в салона, където беше и Учителят,

---

* **Ваша Пршихода** (1900 г., Водинани – 1960 г., Прага) е от фалангата на най-видните представители на чешката цигулково-изпълнителска култура. Артистичната съдба на Пршихода е твърде необичайна.

Първоначално той е ученик по цигулка на баща си и на капелмайстора Ароиз. Но от 1909 до 1919 г. учи при Ярослав Маржак в Прага, който в 13-годишната му възраст урежда първия му самостоятелен концерт. Видно, Маржак бил вещ педагог, постигнал високо ниво в развитието на своя ученик, но не е имал достатъчно педагогическо дръзновение да му вдъхне вяра, амбиция и кураж за смели артистични изяви. Затова Пршихода (от 1919 г.) се реализира като цигулар из локалите на Югославия и Италия. Случаят обаче отредил, щото прославеният италиански диригент Артуро Тосканини „да го открие" в едно Миланско кафене. Той именно съдействал да му бъдат организирани концерти из Италия, които преминали при невероятен успех. Така започва неговата блестяща изпълнителска дейност из Европа (включително България) и в САЩ. От 1939 г. Пршихода преподава в майсторския клас при „Моцартеума" в Залцбург, а от 1950 до 1960 г. е професор във Виенската академия за музикално и сценично изкуство.

Ваша Пршихода беше обаятелен, ярък, чувствен, романтичен цигулар. Неговата изключителна техника, красив и богато нюансиран тон, изразявани чрез един високовиртуозен репертоар (в който влизаха и негови пиеси и преработки), завладяха и възторгваха публиката до последен предел. Концертът му в София представляваше едно от големите събития от тридесетте години на XX век. Достатъчно бе предварително пускане на негови грамофонни записи по „Родно радио", за да се стече на концерта му буквално цяла културна София. Неговата слънчева личност и невероятното му майсторство, в пълния смисъл на думата, омагьосаха, смаяха, доведоха до френезия публиката, която с отприщено въодушевление викаше и аплодираше „до срутване на салона". Двадесет и четирите биса, които той изсвири след обявената програма, не усмириха младите му почитатели и студенти от Музикалната академия, които начело с импресариото Георги Белчев, го отнесоха на ръце до прочутото денонощно заведение „Широката механа". Там, при особено приповдигнато настроение, стигащо до екзалтация, концертът му продължи до зори...

(Константин Зидаров, *Цигулковата магия: Бележити изпълнители-цигулари през вековете*. Световна антология. София, Кабри, 1996.)

Който беше много разположен и ни обясни много работи относно концерта и музиката въобще. Легнах си в 1 ч и заспах под силното впечатление на концерта и на самия гений, събудих се в 4 ч бодра, бях сънувала музика и Учителя. Беше ми студено, печката не гореше, та повторно легнах и **сънувах**, че ме назначили в едно Софийско училище учителка. Назначението ми – в джоба и отивам да съставям акт за встъпване на длъжност. Приказвах с Анастасия Абаджиева, учителка, моя приятелка. Часът е 9 без 1/4. Аз казах, че клоня да закъснея. Пък тя ми рече: „Има време. Занятията почват в 9 ч." Тя ми каза: „Ти защо не пишеш някоя статия във вестник „Зора", за какво трупаш тези познания?" И ми каза да напиша две статии – две теми.

Изгрев, **8.V.1937 г., петък срещу събота**, сънувах Учителя и аз и някой друг.

На **22.IX.1937 г.**, от 1 1/2 до 3 ч почивах и **сънувах:** Двамата с Пеньо пътуваме по вода, като в лодка, но карана като че ли от коне. Много хубаво я караха, знаеха пътя, а ние безгрижно седяхме вътре. Сънят следобед беше.

На **28.XI.1938 г.** сутринта, след като изпратих Пеньо в 6 ч за село, аз четох бележките от петъка и към 7 ч ме улови дрямка и заспах. **Сънувах**, че съм у сестра Златева и видях, че тя с една дълбока чиния отива за мляко, излязох от стаята и поръчах да вземе и за мен 1/2 килограм, а пред вратата видях Мичето. Тя ми каза: „Еленке, Учителят поръча – каза да работим, трябва да работим, да работим!"

После се намерих като у сестра Динова. Там имаше едно момиче, русо, младо, нейно внуче, с музикални дарби. Аз с него се разправях и бях си вземала хляб, та ядох у тях. И точно към 9 ч се пробудих с гласа на един млад брат, чийто глас слушах и след като се събудих и дълго време звучеше този глас в ушите ми. Той ми извика: „Еленке!"

28.XII.1938 г., 4 ч следобед

Среща с Учителя

„Когато имаш едно възвишено състояние, разположение, мир и хармония, когато светли мисли се излъчват от главата ти и благородни чувства бликат от сърцето, това е работа, значи ти работиш, ти си в Божествения свят. Трудът е в духовния свят – когато говориш на някого и го убеждаваш или се трудиш да те разбере; а на физическо поле което става, то е мъчение.

Когато един човек отвътре няма възможност, няма проблясък и подтик, не се труди да го осветляваш, остави го – природата ще го възпита и пробуди в един дълъг процес. Едни хора от своето невежество страдат, други – от глупостта си, трети – от злото, което имат, и четвърти – от добротата си. У тях идва тщеславието, да се покажат пред хората колко са добри и т. н.

Всичкото щастие и нещастие зависи от самия човек. Сам си го създава. Не си създавай сама затруднения, да се нагърбваш със спящи хора да пробуждаш и подкрепяш. Излишни страдания не си създавай. Не разкривай своята скъпоценност пред хора, които не са пробудени, пред лоши, за да не ги изкушаваш, да почнат да мислят и да кроят планове как да ти задигнат богатството. Нито ги гощавай с баници и прочие, ако ти дойдат вкъщи... Захвърли всичко онова, което иде от човешкия свят.

Нека се опита Георги."

Срещу 23.XII.1939 г., през нощта срещу събота сънувах нещо хубаво, което не запомних, но се събудих към 2 1/2 ч среднощ с тази мисъл, която ми се

е предавала насън: „Ухото е външен орган за слушане и чуване във физическия свят, само това, което Бог ни говори чрез природата и хората отвън, само доброто, само Неговия глас да чуваме. Има и едно вътрешно ухо, съответно на външното, предназначението на което е да чуваме гласа на Бога отвътре, да чуваме Неговите съвети и напътствия!"

Склонна бях да размишлявам, събудена от тихия и приятен шепот на Бога, назидавайки ме да бъда крайно внимателна, за да вървя в пътя на великия живот, по който път вървят напредналите и съвършените души!

Вечерта приказвахме с Надка от Хасково върху обидите, нанесени от Савка на мен, и нейната лицемерна обхода към Надка.

На 15ий срещу 16.III.1940 г., петък вечер, към 4 ч сутринта се събудих с тази мисъл. Каза ми се насън, че *за да се запази едно приятелство, се иска една пълна, абсолютна вяра в Бога, любов към Бога и единение с Божията мисъл и за никого лошо да не мислим и да не приказваме*, както Балтова държи и за никого не говори лошо, както преди. Колко е хитра и как се е прибрала вътре в себе си. Само тази е гаранцията за запазване на едно приятелство докрай – за вечни времена!

Балтова е дадена като символ на моето сърце, на Любовта в мен, която за никого не говори лошо. А е съсредоточена в един хармоничен вътрешен живот, без да се разсейва и пръска навън за суетни и преходни неща.

Връзка с Божията мисъл и пълно доверие и любов в Бога гарантират запазването на едно приятелство, което е дадено от горе. Няма сила, която може да го развали.

Любовта никога не отпада. Тя е неизменна. Рече ли човек, че някога е обичал, а сега не обича, той се намира в човешката любов, в любовта на вечните промени. Когато любовта на човека се мени, това показва, че той не оценява благата, които Бог му дава. За да запази любовта си, човек трябва да гледа на всичко, което става около него, като на предметно учение. Ако срещне човек, който не го обича, нека си даде отчет, обича ли той Бога. Ако срещне някой лош човек, нека се вгледа в себе си, дали и той няма същите качества.

Като се поучава от другите, без да съди, човек запазва любовта си. Той е издържал изпита си и може да върви напред. Не съдете лошия човек, но търсете причините на неговата лошавина. Ако някоя мома е лоша, причината на лошавината й се дължи на това, че е изгубила любовта си. Когато изгуби капитала си, и търговецът може да стане лош. Изобщо, когато изгуби нещо ценно, всеки човек може да стане лош. Преди всичко, може ли той да изгуби онова благо, което Бог му е дал? Бог е създал слънцето като велико благо на живота. Никой не е в състояние да отнеме на човека правото да се ползува от Божествената светлина, освен той сам. Когато пътници минават през пустинята, дигат голям прах около себе си и мислят, че целият свят е покрит с прах. Не, прахът е само около тях.

Страданията и радостите зависят от самия човек. Ако живее правилно и разумно, той ще се освободи от мъчнотиите и страданията. Следователно, искате ли да се освободите от противоречията в живота, дайте място на Бога във вас, Той да работи. Той да се проявява. Каквото Бог ви казва, слушайте Го и изпълнявайте думите Му. Ако някой ви обиди, не бързайте да отговаряте, докато не сте чули думите на Бога. Попитайте Го как да постъпите.

На 3ий срещу 4ия V. 1940 г., събота, към 5 ч сутринта **сънувах**: Бях с Учителя, Който ми каза следното: Идеята, която даде Мичето Златева...

На **1.IV.1942 г.** следобед, извикана от Пеню мислено, дойдох си. Пяхме двамата молитвени песни, които някога двама сме ги пели на върха Манчо, над

Маричките езера, след прочетена беседа. Свързахме се с онези същества там. Изпитвахме свръхвисше състояние, неописуемо. На другия ден – на **2.IV.с.г.,** следобед, ме нападна дрямка, търкулнах [се] близо до Пеню [и] сънувах: Учителят ме целува в устата, някой хлопна вратата и аз скочих и се събудих – тя беше Савка.

Около **20^ти^ април** Савка ми създаде големи тревоги и смущения. Искаше да ми даде машината й, да почна да взимам уроци, та да й стана машинописка. Трудността беше там, че си послужи с Учителя – това е неин маниер. Когато тя иска да използува своите приятели за свои лични цели, взима пардесюто на Учителя, туря го отпреде им и казва: „Справяйте се сега."

Но вчера, на **26.IV.1942 г., неделя**, Учителят каза на беседата: „Горко на тези, които използуват своите приятели!"

Нощес, срещу понеделник, **сънувах** я, дошла при мене, аз й говорих нещо. После видях **друга картина:** Къщата на Учителя, а край нея минава Савка, плаче и вика като побъркана да излезе Учителят, но Той беше се оттеглил и не излезе. Остана тя самата със сърцераздирателен вик. Никой нямаше с нея и покрай нея.

После видях Учителя, поставяше на изпит сестрите, две по две да изпяват по една песен, дует. Видях Шишкова и още една, се пънкаха. Не можеха хубаво да пеят. Аз искам ...

1945 година

На 5^ти^ януарий срещу 6^ти^ януарий 1945 г., понеделник, **сънувах** великолепен сън. Изведоха ме на екскурзия, минахме през една много красива поляна, обкръжена с борови дървета, на планината. Видях прав, очертан път, който води към Годеч, и други пътища из разни места и един към Равна. Над пътищата се издига планината. Минавайки през вълшебната поляна, чудни сияния от слънцето се явяваха на небето в различни багри, които се отразяваха върху планината и поляната и им придаваха неземна красота. Спрях се, гледах и се радвах ненаситно, мъчих се да запазя тази картина в съзнанието си за вечни времена. Спрях и не исках да вървя по-нататък, но трябваше да вървя, заставена бях от невидими водачи. Тръгнах, навлязохме в красива гора, където сиянията на небето продължаваха и даваха разнообразни картини, една от друга по-очарователни, които се отпечатваха в съзнанието, за да останат завинаги с мен като постоянно място за отдих и вдъхновение.

На **27^ми^ декемврий, сряда, в 6 ч и 45 мин, 1944 г.** сутринта нашият любим Учител ни напусна и си замина. Остави ни да скърбим и мислим за Него. Дълбока и незаличима е скръбта на всички ученици, които Го любят. До 40-ия ден от Неговото заминаване аз често Го виждах насън как Той става, оживява и съм се зарадувала, че всъщност Той не е заминал, а остава завинаги при нас. Желанието ми да Го сънувам, да Го виждам растеше от ден на ден и ставаше все по-силно и по-силно, неудържимо. Денонощно Неговият мил и светъл образ беше в моето съзнание и не исках да мисля за нищо друго, освен за Него. Исках да Го виждам, да Го сънувам.

Една вечер се събудих към 1.30 ч след полунощ със следната картина: Аз съм била при Учителя в стаята, долу, където приемаше, разговаряла съм и съм излязла навън. Връщам се с една кофа, чисто бяла, от нечуплив материал, и

влизам при Учителя, но намирам стаята отворена, влизам вътре, виждам: радиото свири тихо, а Учителя Го няма, излязъл. Аз веднага излизам и силно извиквам: „Учителю!" и ето, чувам как широко се отваря двукрилният прозорец и Той цял се явява и Го виждам от краката до главата, с поклон ме поздрави от горе два пъти.

Много се радвах, като се събудих, дълго мислих и пожелавах да ми се яви така, че да ми говори. И ето, пак заспивам и се събуждам призори със следния **сън**. Учителят говори с Пеню дълго време. Аз съм при тях. Учителят казва на Пеню: „Хайде да отидем в Мърчаево, да продължим разговора", с оглед на това, да не ги прекъсва някой. Обърна се Учителят и към мен и каза на Пеню: „Ще вземем и Еленка с нас." Тогава Пеню ми каза да напълня бялата кошничка с провизии и хляб за из пътя.

Друга вечер, наскоро, пак Го **сънувах**. Ние сме в школата, но не нашия салон, а друга една голяма стая, чакахме до влезе Учителят – и се събудих.

Една нощ **сънувах**, че стоим с Анастас, на како Бада, един до друг. Той взе, че ме целуна, а аз турих си ръката на неговото рамо, без да си кажем една дума, и казвах на како Бада: „Защо не дойде горе при нас?", като че сме имали някакъв празник – доста братя и сестри бяха дошли от провинцията и спаха при нас. Како Бада нищо не ми отговори.

Друга вечер **сънувах**, че Учителят и ние двамата с Пеню сме били в една стая за спане. Много се радвах, че Учителят е при нас и можем често да говорим и да Го запитваме по разни въпроси, без да има никакви пречки.

Друг път, пак наскоро, **сънувах** Учителя, бяхме някъде към планината в едно здание. Взеха да вземат решение да отидем на екскурзия с Учителя. На мене ми се хареса да остана там, докато те дойдат. Обстановката беше мистична и на мене ми се искаше да се съсредоточа в себе си и да прекарам няколко часа в размишление. Учителят каза, като схвана моята мисъл: „Които останат, аз ще кажа на моите придружаващи ме (невидими напреднали същества) да им прочетат от моето доверително."

11.II.1945 г., неделя, събудих се към 2.30 ч след полунощ със следната картина: В школа сме, брат Т. Куртев четеше и ни каза: „Братя, Учителят е тука, ето Го" – посочи с ръката си към стената под портрета Му и видях как се очертава ликът Му първо в малък формат и постепенно стана по-голям. Зарадвах се много.

Срещу четвъртък при съмване се събудих със следната картина: Учителят седи срещу мен и казва: Онези предмети, странични, които ни поглъщат голяма част от времето, са излишни и са една пречка за отдаването ни всецяло на същественото да се проучава. Цвета, на Желю Ганев, ми каза, шепнейки: „Отдай се всецяло в проучаване на беседите, съсредоточи се само в тях, не се пръскай на много страни за дребни, излишни занимания, от които нищо няма да придобиеш, а същественото пропущаш, за което ще съжаляваш, понеже няма много време."

* * *

Гонения срещу учители, последователи на Учителя Петър Дънов

(Бележки на съставителя Вергилий Кръстев)

1. В дневника си Пеню Ганев описва уволнението им през 1933 г. от 26.X.1933 г.

2. По донесение на местния свещеник в село Мърчаево до Софийската митрополия, а тя от своя страна изпраща писмо до инспекцията в министерството и тя бива уволнена. За Елена Хаджи Григорова цялото село прави подписка, за нейното възстановяване като учителка, но тя е преместена в друго село, т. е. в село Равна. Заявлението е подписано от Иван Голев – адвокат и редактор на списание „Всемирна летопис". Заявлението е от юни 1926 г.

3. Писмо от Симо Симов от 23.X.1926 г.

4. През месец X.1933 г. на 26., тя е уволнена, заедно с Пеню Ганев, от село Равна, като дъновисти. След направени постъпки, тя е възстановена на 12.IX.1934 г. заедно с Пеню Ганев. Прилагаме молбата й от 29.VI.1935 г.

5. Писмо от 6.IX.1935 г. до инспектора от доброжелател за назначаването й на работа.

6. Писмо на Елена Хаджи Григорова до софийския областен инспектор по програмата за слетите отделения в една стая.

7. Вж. раздел „Биографични данни за Елена Хаджи Григорова".

1.

До Г-на I^ий^ Училищ. пом-к окр.
Инспектор – София

Заявление
от долуподписаните жители на с. Мърчаево (Соф. околия)

Господине Инспекторе,

Научаваме се, че вследствие неверни и недобросъвестни донесения от енорийския ни свещеник до Соф. Митрополия, заведена е била преписка против учителката в селото ни, г-ца Ел. Х. Григорова, за да се мотивира нейното наказание чрез преместване или уволнение. Ние, които познаваме отблизо учителската и обществената дейност на тази учителка и вярваме, че изразяваме желанието на болшинството наши съселяни, с негодуване отхвърляме всички клеветнически обвинения против нея и протестираме, задето се обръща внимание на лъжовните доноси на хора, които сами трябва да понесат отговорност за своите небогоугодни, противообществени и осъдителни деяния. Задачата на църковните служители не се състои в намесата им в учебното дело, защото за правилния вървеж и напредък на това дело е компетентна изключително училищната власт. А тая власт е имала и има всякога възможност, чрез непосредствени ревизии, да провери и констатира дейността на подведомствените й учители в училището и вън от него. И в случая, доколкото ни е известно, в почитаемата училищна инспекция са събрани достатъчно сведения за най-добросъвестното изпълнение на служебните обязаности от поменатата учителка. Нещо повече: ние с радост и благодарност можем да засвидетелствуваме, че г-ца Елена х. Григорова има високото съзнание не само като учителка на децата ни, но и като просветителка на възрастните, тай като тя, в свободното си от училищни занятия време, съдейс-

твува с разумни съвети и наставления, за да се изкоренят разни недъзи и пороци в населението, каквито са алкохолизмът, тютюнопушенето, безделието по кръчмите, крамолите и пр. Тя, следователно, не само обучава и възпитава младото поколение точно съгласно учебната програма и инструкциите на своето начал-ство, но и намира време с личен пример и безкористен труд (поучения, залесяване и пр.) да ни показва как най-разумно да устроим живота си. Обяснимо е тогава защо хората на духовния мрак, пиянството и експлоатацията, каквито са доносчиците против нашата учителка, се опитват да я дискредитират пред училищната власт: техните навици и груби професионални интереси са заплашени от похвалната и народополезна дейност. Те се опитват още да наложат вериги и на нейните религиозни убеждения и на свободната й съвест, но не трябва да се забравя, че именно в тия убеждения се заражда оня благороден импулс за идеална служба на обществото, а не в бюрократическото схващане на учителевата длъжност.

Пред вид на всичко това, ние, долуподписаните жители на с. Мърчаево (Соф. околия), от свое име и от името на болшинството почтени и съзнателни наши съселяни, Ви молим най-настоятелно да се прекрати заведената против г-ца Ел. Х. Григорова преписка като безпредметна, по нямане основание за дисциплинарно наказание. Колкото за домогванията на Соф. Митрополия, която е дала ход на лъжливите донесения на енорийския свещеник, тя ще отговори по-добре на своята мисия и длъжност, ако се заинтересува за делата и подвизите на своя доносчик, вместо да се меси в учебното дело, което е вън от нейната компетентност и ведомство. В противен случай, заявяваме, че ще дадем най-голяма гласност на тия дела и подвизи на поменатия свещеник чрез печата.

С. Мърчаево (Соф. околия)
юни 1926.

С почитание:

2. Писмо на Симо Стоянов* от с. Мърчаево до Елена Хаджи Григорова

Мила Еленке, всеки ден очаквах да дойдете от нейде, всеки час се озъртах, оттук, оттам, като че ли ще ви видя отнякъде, за да ми просветнат очите. Като зная, че сте отдалечени от София, като чувствах, че известна сила се отстрани от мен. Много ми беше трудно във всяка работа и си спомням, нашите проекти ако се беха утвърдили тая зима, колко щехме да сме щастливи, каква радост щехме да изпитаме. Като донесе Владо писмото, като че ли то беше най-добрият цер за мен, всичко ми се промени. Мила Еленке, беседите са почнали 10.Х., ние не сме отивали на беседи, защото не знаехме точно от кога ще почнат. Владо отива на 20.Х., в сряда, в тайния окултен клас и утре и аз ще отида на беседа и ще попитам Учителя, за да стана и аз ученик. Питахме за Цеца къде е на квартира тя у Георги, братовчед ми, те са заедно с другата учителка в двеста и една [първа] постройка. Вашата стая е свободна, ето, в нея пиша писмото сега, часът [е] около 12 вечерта. Ние сме всички добре, учим по малко, събираме се по-редко, 2 пъти в седмицата, защото сме привързани повечето към материалното и оставяме божественото за после. Времето е много хубаво, дъжд нема и не сме сеяли жито още. Аз имам свободно време доста и прочитам по некоя беседа. Не иска само четене и думи, а прилагане и дела, самите наши дела ще

* Симо Стоянов от село Мърчаево е един от петимата селяни, които Елена Хаджи Григорова е запознала с учението на Учителя. Вж. „Изгревът..." том VII, стр. 430–431, 440–441. (бел. на съставителя Вергилий Кръстев.)

дадат пример доколко има знание и разбиране от Учителеите беседи и свещени думи.

Вкъщи сме всички добре. Приеми поздрави от всички, тате, Ваца, Сийка, Савчо и Лозан.

23.X.1926 г. С. Стоянов

3. Заявление от Елена Хаджи Григорова до Софийския областен училищен инспектор

Чл. 8, ал. III от Закона за бюджета

До Господина
Софийския Областен
Училищен инспектор
София

Заявление
от Елена Х. Григорова
ул. „Гургулят" № 20, София

Господине Инспекторе,

Учителствувала съм в разни села на Софийската област и имам прослужени 23 години, десет месеца и 25 дни, с дарените – 26 години и 3 месеца. Последното ми учителствуване бе в с. Равна, Годечко. Уволнена съм като неудобна за граничните училища със заповед № 4948 от 26.X.1933 г. на Министерството на народното просвещение.

С писмо № 12851 от 12.IX.1934 г. на Софийската областна учил. Инспекция ми се възвръщат правата за учителствуване и в гранични училища, обаче и до днес останах без учителско място.

Моля Ви, Господине Инспекторе, да ми се отпусне следуемото се възнаграждение като на уволнена учителка за един месец и половина заплата съгласно закона.

Прилагам:

1) Препис от акта за напущане длъжност, издаден от Равнянското първоначално училище от 9.XI.1933 г.

2) Препис от уволнителното писмо № 15758 от 2.XI.1933 г. от Софийската училищна инспекция.

29.VI.1935 г. С почит: Ел. Х. Григорова
София

4. Писмо за възвръщане правата на Елена Хаджи Григорова

Софийска
областна училищна инспекция
№ 12851
12.IX.1934 г.
гр. София

До Госпожица
Елена х. Григорова,
ул. „Гургулят" № 18,
ТУК
(копие: г. Околийския училищен инспектор в с. Драгоман)

Съобщава ви се, че в отговор на молбата Ви от 16.VII.т.г., въз основа изказаното мнение от околийския училищен инспектор в заключение на направеното от него разследване, възвръщат Ви се правата за учителка и в гранично училище.

Вие може да бъдете кандидатка на общо основание за учителско място, където и да е.

Обл. уч. инспектор: (подпис: не се чете)
Секретар: (подпис: не се чете) (печат)

5.

Препис

Акт
за напущане длъжност

Днес, девети ноемврий 1933 г., с. Равна, Царибродска околия, се състави настоящият акт в два екземпляра, в уверение на това, че досегашният учител при първоначалното училище Ел. Х. Григорова, съгласно със заповед № 4948 от 26 октомврий 1933 г., издадена от г-на Софийския окръжен училищен инспектор, напусна длъжността си.

С. Равна, 9 ноемврий 1933 г.
п. Гл. учител (директор): П. Ганев
п. Напуснал длъжността си: Е. Х. Григорова
п. Присъствувал: А. Димитрова
Вярно с оригинала
Зам. гл. учител при Равненското първ. у-ще Н. Бояджиева
(печат: Първоначално училище „Софроний", с. Равна)

6.

Инспекцията
на
Софийското учебно окръжие
№ 15758
2.XI.1933 г.
гр. София

До Господина Главния учител,
с. Равна, Годечко
(копие: г.г. Елена Х. Григорова и Пеню Ганев,
учители в същото село,
г. Главния учител в с. Букоровци, Годечко,
г. Надежда Бояджиева, учителка при
първоначалното училище в същото село,
и г. Пунктовия учител в с. Годеч

Съобщава ви се, Господине Учителю, че Министерството на народното просвещение със заповед № 4948 от 26.Х.т.г., въз основа на член 61, ал. II, от Закона за народното просвещение и съгласно решението на дисциплинарния съвет при Министерството, протокол № 202 от 1 м.м., уволнява, считано от деня на съобщението, като неудобни за гранични училища, Елена Х. Григорова и Пеньо Ганев, учители при първоначалното Ви училище и на едното място премества от деня на съобщението Надежда Бояджиева от първоначалното училище в с. Букоровци, Годечка околия.

Окр. уч. Инспектор: п. В. Янков
И. Д. Секретар: п. Не се чете
Вярно!
При Равненското първоначално училище

с. Равна, 7.VI.1935 г.

Гл.п учител: П. Ганев
(печат: Първоначално училище „Софроний", с. Равна)

7.

София, 6.IX.1935

Господин Инспекторе,

Много се радвам, че оная случка с куфара стана причина за нашето запознаване, и ето вече от това писмо ще видите, че това запознаване ще даде един красив резултат, който ще зарадва и вас, понеже ставате причина да се направи едно добро. Когато на гарата ви дадох изгубения ви куфар, вие оста-

нахте толкоз доволни и благодарни, че пожелахте да се отплатите с нещо, като ми заявихте, че сте Старо-загорски областен училищен инспектор. Ето прекрасния случай, който сега се явява: Госпожица Еленка Григорова е много близка на цялото наше семейство. Тя желае да бъде назначена в Старо-загорската област. С настоящото писмо Ви изпращам нейното заявление. Моля Ви тя да бъде назначена на вакантно място в първоначално училище в поверената Ви област на постоянно място и то ако е възможно не в новите земи, а в стара България. Тя по дипломи и служебно свидетелство има успех добър, добра атестация, тя е била в Софийската област досега, но поради големия наплив, не можа да намери тук място. Еленка Григорова се намира в крайно трудно материално положение, понеже получава само 700 лева (половин пенсия), тъй като няма нужната възраст и достатъчно прослужени години. От друга страна, поддържа майка си и невъзможно е да прекарва с тия средства. Като учителка тя се е проявявала като способна, добра учителка. Аз я познавам отдавна, тя е идеалистка, много интелигентна, начетена и много жадна за работа всред народа.

С нейното назначение все едно че правите услуга лично на мен и на цялото ми семейство, понеже тя е тъй близка до нас и ние тъй дълбоко влизаме в нейното положение!

Тя прилага в настоящото писмо само заявление и допълнително ще изпрати документите. Моля, отговорете телеграфически дали ще може да бъде назначена и в случай на положителен отговор от ваша страна, тя ще изпрати документите. Прилагам тук разноски за телеграмата до мен.

Поздрав от мен и от жена ми.

Със сърдечен поздрав: Ваш ...

Адрес: ...

II.
Дневни бележки по духовна работа на Елена Хаджи Григорова
(народна учителка)
1.VIII.1933 г. – 12.VIII.1935 г.

Изгрев *1 август 1933 година*
София *България*

1. Великият Учител

Много доказателства има, които ме увериха, че Великият Учител е дошел. И най-радостното е това, че аз съм намерила пратеника, че съм Негова ученичка, че се уча от Словото Му и вървя по Неговите стъпки. От деня, от когато за пръв път Го видях, душата ми се отвори, съзнанието ми се разведри и казах в себе си: „Сърцето ми и умът ми от днес са Твои, о, любезни Учителю! Обхвани ги и ги освети с Твоята мисъл и с Твоята Любов и прояви се чрез тях!" Това беше момент, когато аз се родих наново в Учителя. Свещен момент беше тогава, защото цялото небе беше отворено и всички висши същества се радваха. „Няма по-хубаво нещо в света от това – казва Учителят – да намери ученикът своя Учител." И наистина аз намерих Учителя!...

Да бъде благословено времето, о, Господи, когато Твоят пратеник ни е посетил!

Радвай се и ти, слънце, че с лъчите си огряваш и Великия син на Бога, който е дошел при нас като небесно слънце да свети в тъмнината на човешкото съзнание и да стопли с любовта си замръзналите сърца на човеците! Радва се цялото небе, радват се всички ангели, радвам се и аз, че очите ми виждат Учителя, Който иде с Дух и сила да постави основите на царството Божие на Земята и да начертае новите пътища на бъдащите поколения! Учителю, винаги, всеки ден и всеки миг Ти живееш в мен и аз живея в Теб! Учителю, аз Те приемам, аз Те разбирам и Те следвам! И преди 2000 години, както днес, светът страдаше, сякаш потънал в дъното на ада. И тъкмо в такива тежки дни за човечеството Бог изпраща Великите Учители. В такова време дойде Кришна, в такова време дойде Буда, Рама, Конфуций, Моисей, в такова време дойде Христос и ето, в такова време идва и днес Великият Учител, името на Когото да бъде свято навеки! Потопена в такива мисли, аз чувствувам, че нещо бушува в сърцето ми и че нещо силно се провиква и дълбочините на моята душа и иска да излезе навън, за да се прояви с всичката си сила. Бунтува се душата ми, о, Господи! Какво да правя? Нито злато, нито свила и коприна, нито бисери и брилянти, нито изумруди и сапфири, нито царските палати са в състояние да дадат мир и покой на разбунтувалия се дух в цялото ми същество!

Дълбоко умислена, аз реших да ида при Него, при моя Учител, да Му заявя, че нещо става в моята душа. Аз вярвам, че Той е мощен да ме укроти и да внесе мир в развълнуваното ми сърце. И реших.

На **1ий август 1933 г., вторник**, сутринта, когато слънцето беше се издигнало и на златните си колесници се носеше по чистото и синьо небе, аз приближих бялата хижичка на Любезния ми Учител и с трепет прекрачих прага на Неговата стаичка. Той ме прие и беше все тъй благ, тих и кротък.

Като колос, велик и блестящ, Той седеше на стола, а аз, като прашинка, с благоговение стоях насреща Му. Той ме погледна с кротките Си очи, в които се отразяваше цялото небе. Очите Му, те виждаха всичко. Развълнувана и с треперещ глас, аз Му продумах: „Учителю, отдавна съм Те търсила и ето, аз Те намерих. Ти дойде тъкмо навреме да ни избавиш от греха. Аз, обаче, какво съм направила? Каква е моята задача тук, на Земята? Откак съм излязла от Бога, все Него търся. И сега, когато аз съм Го намерила, кажи ми какво да правя? В моята душа, в моето сърце и в моя ум нещо става, което не ми дава мир. Зная само едно – че съм готова на всичко. Аз виждам, че имаш нужда от ученици, от работници, но как да почна? Дай ми методи, дай ми начини, аз искам да работя. Учителството не ме задоволява, нещо повече – като учителка аз се чувствувам дълбоко оскърбена и унизена, като учителка се чувствувам ограничена и обвързана във вериги. Нямам простор, нямам свобода! А аз искам да бъда свободна, искам да работя на Божията нива, искам да Ти помагам. Докога ще живея като робиня? Учителю, дай ми знания, дай ми сила, дай ми методи и начини за работа!“ Като бурно море се вълнуваше душата ми и с устремен поглед към Него аз чаках да чуя тихият Му глас и да спре със силата Си бурното море, което бушуваше в мене. Спокоен и тих като небето, Той ме окъпа в чистия Си поглед и като музика прозвуча Словото Му: „Вярно е, че днес учителството е станало посмешище, но може да се осмисли. Пишете писма и пращайте по 10 беседи в месеца на познати и приятели. Нека не бъдат по 10, а само по 4, това е достатъчно. Има много методи за работа.“ – „Ще почна, Учителю, още сега, докато съм тука“ – Му отговорих с готовност. – „Пиши още днес, тъй като имаме първо число на месеца и е новолуние. Аз правя един опит сега.“

Думите Му се забиваха в сърцето ми като стрели от слънчеви лъчи, а бурята, що бушуваше в него, стихваше и чувствувах, че в мене протича един жизнен еликсир, който се разнасяше като вълна по цялото ми същество. Чувствах се, че се намирам в един нов свят, где светлина, свобода и мир царуват. Окрилена и доволна, аз станах, целунах десницата на Учителя, благодарих Му и с леки стъпки излязох от стаята Му. Навън всичко ми се виждаше ново: светлината ми се виждаше по-светла, а слънцето – по-ярко от други път. Изпълнена с радост, като птичка полетях към стаята си, за да се потопя още веднъж в оня небесен мир, в който изживях няколко минути при Учителя. Преди да влезна в стаята си, срещнах брат Звездински, когото поканих и разказах всичко за срещата си с Учителя. Брат Звездински, като видя готовността ми за работа, с ентусиазъм започна да описва смисъла и значението от един живот, иждивен на Божията нива. От неговите уста почнаха да се леят ред методи и начини за работа, с които той си е служил. Аз се почувствувах наново на крилете на ангелите и с бързината на светлината се носех в небесата. С внимание слушах това, което от никого досега не бях чула. Аз разбирах, че тъкмо сега Учителят чрез брата отговаря на въпросите ми, които Му бях задала. Аз бях щастлива, истински щастлива, както никога.

Обсипана бях с методи, с правила, начини и средства, с които може да се работи духовно. Аз вече се чувствувах силна и въоръжена и в момента още исках да полетя, да се намеря вън от оградата, при моите братя и сестри и при

моите бащи и майки, които ме чакаха да обърша сълзите им, да им дам ръката си, да ги подигна, да им се усмихна, да им покажа пътя и да им занеса радостната вест, че Учителят е дошел и че ги вика на Неговата трапеза. Искаше ми се да обърна всички, всички, които страдат, и да разбия веригите им на духовното робство и да ги въведа в новия живот на свободата! Мил ми беше брат Звездински, защото чрез него Учителят ми проговори и чрез него ми показа друмищата, по които за в бъдаще ще бродя при изпълнението ми на свещения дълг. Скъп ми беше този брат, този безмълвен работник на Божията нива. Аз се разделих с него и останах в стаичката си, сама да плавам в широкото море на блаженството и свободата...

Като прелетна птица, дошла от далечен край в пролетта на новия живот, аз бях в нетърпение и искаше ми се час по-скоро да хвръкна на свобода. Да изпълня волята Божия, за която съм дошла – ето свободата, в която исках да живея. Да обгръщам с мисълта си всичко живо, да я пращам като слънчева струя по целия мир, да бъда като слънце, да грея и топля душите – ето свободата, в която исках да полетя, ето смисъла на живота, в който исках да се облека. Да припкам по пътищата, по градовете и селата, по паланки и колиби, заради моя Учител, заради Неговите идеали – ето свободата, ето живота, ето Истината и пътя, за които Христос ни говореше преди двайсет века и за който днес Учителят е дошел. Унесена в тези мисли, аз чаках деня, чаках часа, свещения момент, за да направя първата стъпка към свободата, която ме чакаше.

2. Първите стъпки. Запали се новият светилник

5.VIII.1933 г.

Във време, когато житата се събираха, във време, когато плодовете зрееха и слънцето най-силно печеше, във време на сезона на трескава работа от всеки работник, тогава, в това златно време, аз направих *първата стъпка* и влязох в градината на живота, където ме чакаше моят Учител.

На **5ий август 1933 г., вторник**, сутринта, се срещнах с брат Звездински и решихме да излезем и отидем на свещената нива, която ни чакаше. Облякох се с най-новата си дреха, взех беседи, обадих се на Учителя и тръгнахме...

Това беше първата ми стъпка!

Да бъде благословена!

8.VIII.1933 г. Беше на 8ий август, когато Учителят, заедно с учениците Си, потегли за планината Витоша. Аз и брат Звездински първи се изкачихме и пристигнахме на Бивака. Събудихме няколкото братя и сестри, които още спяха в палатките си: „Станете, братя, Учителят иде, ето след малко ще пристигне заедно с група братя и сестри!" Бивакът се раздвижи. Чайникът беше поставен на огъня. Аз и брат Звездински се изкачихме на върха на голямата канара, за да посрещнем изгрева на слънцето и пристигането на Учителя. Когато проблесна първият лъч на изгряващото слънце, Учителят с учениците Си беше вече на полянката недалеч от бивака и в молитва посрещаха изгрева на слънцето. – „Сестра – тихичко ми забеляза брат Звездински, – днешният ден ми е най-щастлив, защото за пръв път в живота си посрещам на планината две слънца: Учителят – мировото слънце, което изгрява в света, да възвести новата култура, и слънцето, което ни облива със своите светли лъчи и ни възвестява новия ден." – След малко те минаха покрай нас, а ний, с вдигнати ръце, радушно ги поздравихме. Бивакът се оживи. Наобиколиха ме братя и сестри и всеки бързаше да ми каже, че електрическата лампа на стаята ми на Изгрева е останала запалена и гори. Чудеха ми се защо съм оставила лампата запалена. Видя ме Учителят. И Той се

обърна към мене и ми каза: „Еленке, лампата в стаята ти гори, а Савка хлопа на вратата ти." Аз му отговорих: „Нищо, Учителю, аз взимам това като символ, нека гори." След закуска аз и сестра Савка се отделихме от бивака и се покачихме на отсрещния хълм, покрай който минава пътят за върха на планината. Сестра Савка си почиваше в сладък сън, а аз съзерцавах вълшебния бивак, който беше напъстрен с братя и сестри, между които и Учителят. Картината беше очарователна и никогаш не ще се заличи от съзнанието ми. Литнала на височината, аз се чувствувах на върха на едно неземно щастие. В мен всичко пееше, ликуваше и благославяше. Душата ми се сливаше с оня небесен мир, където съществата вечно пеят и свирят. Беше времето между 9 и 11 ч преди пладне, когато Учителят на бивака е предал нова песен, която с жестове е пеял пред братята и сестрите. Стана ми ясно защо е пеял Учителят и защо в съзерцание е пеяла душата ми горе, в самота, на високия хълм. Думите на новата песен бяха следните:

Запали се огънят на огнището,
затупка моето сърце, хлябът е готов.
Запали се новият светилник,
сложи се трапезата.
Яви се моята мисъл.
Хляба сладки днес да възлюбя
и сладките му думи аз да чуя.

В душата ми силно звучаха думите на новата песен и тълкувах нейното значение. „Запали се огънят на огнището" – тълкувах си, че се запали новото учение на Любовта, Мъдростта и Истината в сърцата на ония, които са познали и разбрали Учителя. „Затупка моето сърце" – това е сърцето на Учителя, което тупти от радост, когато Любовта се запали в сърцата на Неговите ученици. „Хлябът е готов": това значи, че обилна е храната – Словото на Учителя, което е готово да се даде на гладните. „Запали се новият светилник": значи роди се още една душа, разгорещи се още едно сърце и просветна още един ум в лицето на някой от учениците на Учителя...

Тълкувах новата песен, а в съзнанието ми звучаха само думите: „Запали се огънят на огнището"...

„Запали се новият светилник"...

Господи – мислех си аз, – като Те любя от всичкото си сърце и душа, като искам безкористно да Ти служа и като съм готова още сега да жертвувам всичко заради Тебе, не значи ли това, че в мен се е запалил огънят на огнището в моето сърце, Твоят огън, който гори, но не изгаря (Твоята Любов) и не съм ли новият светилник, отреден да свети на душите, що живеят в тъмнина?...

3. Методи за работа

2.VIII.1933 г. *Изгрев. Сряда, в стаята.*

Методи за работа:

1. Навсякъде – по градините, пътищата и другаде.
2. Работа на Изгрева между души, отегчени духом.
3. Посещаване познати, приятели и роднини с цел да им се даде Божествена светлина на душите им.
4. Из болните по болниците.
5. Всеки ден да се молим да се реализира планът, който влиза в програмата за този ден.
6. Апел към всички духовни сили в света да се обединят и възприемат учението на Учителя, да Го познаят и да работят за идването на Царството Божие на Земята.

9.VIII.1933 г. *Изгрев. В стаята, 7 ч след пладне. Време хубаво, слънце. Небе чисто. Изтокът – розов. Сряда.*

Методи на работа

7. Духовна работа върху млади братя от Изгрева и провинцията с молба към небето да ги пази чисти и верни на Учителя и да работят безкористно за Неговото дело.

8. Да се правят кръгове из града и другаде, дето трябва, за да възприемат новото учение, да се изпълни мисията на Учителя и се реализират идеите, както Бог ги е проектирал в Своя план.

„Никога не предавай твоя начин на молене, защото това е един специфичен начин за тебе.

Всеки човек си има един специфичен начин за себе си, по който той трябва да работи."

Учителят. Витоша, 8.VIII.1933 г.

16.VIII.1933 г.*, под крушата, на пътя от Мърчаево за София.*

Методи за работа

9. Из градовете – сказки в женските дружества по разни въпроси, които интересуват днес жената, осветени с учението на Учителя.

10. Основно проучване беседите на Учителя.

4. Първи стъпки. Духовна работа със светли мисли

5.VIII.1933 г. *Събота. Време хубаво, слънце, небе ясно. Отлично състояние: ентусиазъм, готовност и преданост.*

За първи път като работник на Божията нива, в Духа на Великия Учител. Празнично облечена, в най-хубавата дреха, с пълна чанта беседи, целунах ръка на Учителя и потеглих за града, придружена от брата Звездински. Минахме през красивата алея на боровата гора. Срещнахме много работници и работнички млади, които радостни и с песни вървяха на работа. Ний вървяхме напред, а те – след нас, сякаш намериха своите водачи, които им показват пътя към високия идеал на човешката душа. След като окъпахме душите им в най-светли мисли и чувства, ний приближихме две девици, които се унасяха в своите песни, и им предложихме по една от беседите на Учителя. Усмихнати, те ги приеха с радост и тържествено обещаха, че ще ги прочетат. След като им пожелахме духовно обновление и след като им показахме пътя за Изгрева, да видят и чуят Учителя, ний се разделихме сърдечно. Те си продължиха пътя, а ний стремително се насочихме към бурното море на многолюдния град, като ловци на души разумни, които чакат светлина и свобода за нов Божествен живот. Минавайки през голямата навалица от разнообразен свят, в съзнанието ни се представи необятната благодатна Божия нива, която много отдавна очаква своите работници да посеят семената на новия живот и новата култура.

5. При Буджакова

Елена Буджакова, македонка, народна учителка, е моя позната. От всичкото си сърце и душа пожелах да посея в градината на нейната душа Божествените семенца, които да я украсят и дадат своите плодове. По този случай ние я посетихме. Тя ни посрещна с радост. При нея заварихме и нейния частен препо-

давател по френски език, Жозеф Бакиш (евреин). Мазното му лице и подпухналото му тяло го издаваше на човек материалистичен, а орловият му нос – за човек интелектуален, в областта на оня живот, които не дава съществени плодове. За да облечем разговорите си в оная идейна форма на разбирането им, ний започнахме с международния език есперанто, като език, който има за цел да обедини народите, да ги сприятели и да им занесе светлината на високия идеал, който предполага една по-съвършена култура на човечеството.

Напразно се стараеше да отрече горното и да постави като една идея фикс леснодостъпния език есперанто. Той си послужи с общия, но изтъркан маниер на всички съвременни политикани и икономисти, в отговор на което ний му възразихме, че ако съвременното човечество продължава да живее с досегашния начин на мислене, би значило да създава, вместо блага, една крайно отровна атмосфера, в която смъртта е неизбежна. За илюстрация ние му представихме потресающата картина, която се вижда в лицето на днешния човек и на неговата фалирала култура. Ний му приведохме един от великите закони на живата и разумна природа – че никъде не е писано в книгата на живота, че човечеството е осъдено да се гърчи вечно в страдания и болести и да загине безвъзвратно в страшните лапи на смъртта, за да загасне всякакъв живот и всякаква човешка култура. Напротив, във великата книга на живота е писано, че човешкият живот е вечен, че той еволюира и че минава от светлина в светлина, от съвършенство към съвършенство. Най-сетне ние му доказахме, че бъдещето е на новите идеи, които като буйни потоци се разливат от високите планини, за да влеят преснота, сила и свежест в живота и да го направят благо за човека. Че това е факт, ние го виждаме в лицето на възрастващето поколение, което разлива света с идеите на Бялото Братство, с идеите на есперанто, на тези на вегетарианството, въздържанието и други такива. А от старото ни помен няма да остане, както това е с ония ледени палати на празни и охолни милионери, които ледени палати, под силата на топлите и животворни лъчи на слънцето, се стопяват.

– Вярно ли е всичко това? – със затаен глас запита нашият събеседник.

– Вярно е, брат – му отговорихме ние, – защото такава е волята Божия и другояче не може да бъде.

Лека усмивка се разля по неговото лице и каза, че и той се радва на новите духовни течения, които работят в това направление.

Буджакова слушаше всичко това с внимание и жадно поглъщаше идеите, които се развиваха от нас. Тя представляваше като една суха, безводна земя, която от векове очакваше да бъде напоена от пресните струи на животворната вода. Накрая предложихме им беседи. Те ги приеха и с пожелание да се посетим и видим пак, ние се разделихме радушно, като ни обещаха да дойдат на Изгрева да видят и чуят Учителя.

6. При Будинова

Същия ден.

У Будинови. Там заварихме Надя, също народна учителка, моя приятелка. Беше и майка й. С влизането ни в стаята ние бяхме обгърнати от една тежка атмосфера, почти отровна. Това беше достатъчно да ни покаже, че тук живеят мъченици, които влачат веригите на едно жалко съществуване. И наистина, предположението не ни излъга. Надя, моята приятелка, макар и още млада, побърза да ми се оплаква от несносния си живот, в който тя не е могла досега да намери абсолютно никакъв смисъл. Въздъхна дълбоко, което показваше, че нейде в дълбочините на нейната душа Божественото търси изход, търси простор и прави усилия да създаде мир и хармония в тази душа и да се прояви чрез

нея. Аз се зарадвах вътре в себе си, защото очите ми виждаха една душа, която въздъхва и търси освобождение от оня страшен вътрешен гнет, който я поставя в положението на една риба без вода. Аз й продумах, че душите, които обичат Бога и искат да Му служат, могат да се освободят, могат да се заздравят и заживеят един чист и осмислен живот, който е идеал за всяка една душа. А да не намира човек смисъл в живота, това значи да живее в тъмнината, да не вижда великолепието на Бога и да е прекъснал връзките си с Него. А по-голям трагизъм от такова едно състояние за една душа едва ли би могло да има. – И както виждам, тъкмо ти се намираш сега в това положение.

– Какво да правя? – със сълзи на очи и с трогателен глас ме запита тя.

– Още днес тръгни в пътя, в който съм тръгнала и аз – възлюби Господа с всичкото си сърце и душа, възлюби ближния като себе си, прости на всички и отвори си сърцето за доброто.

– А на мен какво ще кажеш? – обади се майката. Обърнах се към нея. Гледаха ме две очи, пълни със сълзи и изразяващи мъчителното състояние на нейната душа. Тя ме гледаше вторачено, чертите на лицето й бяха обтегнати, а това ми показваше, че пред мен стои една изтерзана душа с изпокъсани нерви и неспокоен дух.

– Има спасение и за теб – й казах аз. – Ще направиш всичко възможно да запазиш последните си сили, които са останали в теб, а това ще рече: да се възвърнеш към онова здравословно състояние, което ще донесе мир на твоята душа. Иначе, както милиони други, и ти ще станеш плячка в лапите на смъртта.

Тя ме гледаше мълчаливо, сякаш слушаше последния зов за възвръщане в пътя, който води към осмисления живот.

Мълчание. Всички бяхме дълбоко потопени в интензивна трезва мисъл и се чувствувахме пред прага на Великото, което е било мечта на нашите души. Надежда просия по лицата им.

– Нека бликне любов във вашите сърца и стоплете се с тази любов всяка една душа, за да бъдете и вие възлюбени – тихичко им прошепнах аз.

Възрадвани, майката и дъщерята станаха и за миг сложиха пред нас баница. Ядохме, благославяхме и най-хубавото им пожелахме. Дадох им една беседа и се разделих с тях.

7. У попа Христови

Същия ден.

Стигнахме в един от най-крайните квартали на града и се намерихме в къщата на бивши мои колеги – македонци, а съграждани и учители на брат Звездински, с когото са били екстернирани от сръбските власти. Срещата ни беше сърдечна, още повече, че брат Звездински за пръв път се срещаше със своите учители след една 20-годишна раздяла. А и аз вече с радост пожелах да им разкрия това, което дълго време таях от тях – че съм ученичка на Великия Учител и че живея с Неговите идеи. Нашата радост се преливаше в техните сърца, която ги правеше да се радват като деца. Те ни съчувствуваха и с любов споделяха нашите идеи. Говорихме им за значението и мисията на Бялото братство и за философията на Неговото учение. Те ни слушаха с възхищение и обещаха да дойдат на Изгрева, да видят и се опознаят с нашия живот. Предложиха ни баница. Ние обаче побързахме да си отидем, като им оставихме беседи от Учителя.

8. Човек и маймуна (Духовна работа)

***11.VIII.1933 г.**, петък. Хубаво, слънчево време. Ентусиазирани за духовна работа.*

По случай конгреса на Радикал-демократическата антанта, който щеше да заседава в Народния театър на 12. същия месец, ний обградихме театъра, като проектирахме най-хубави мисли и пожелания на делегатите от цяла Европа: Да разрешат въпросите в полза на народите, да работят за мира, братството и свободата и да възприемат новите идеи на Бялото Братство.

Обградихме к., гр., гр., като ги обсипахме с най-хубави мисли и пожелания за пробуждане на съзнанието на душите, да намерят правия път в живота; да възлюбят Бога и да Му служат; да работят за мира на Земята, за изграждане царството Божие на Земята; за обединението на всички духовни сили и за възприемането на новото учение на Великия Учител.

Накрая на Б.гр. [Борисовата градина] отворихме една беседи и прочетохме нещо от *„Великия закон"*. По него време яви се пред нас циганин с маймуна, която разиграваше без наше желание. Насъбраха се зрители, а ний продължавахме да четем беседата, като повишихме гласа, за да бъдем чути. Накрая циганинът поиска възнаграждение, вместо което брат Звездински му даде няколко наставления: да работи, защото е здрав, да прави всеки ден по едно добро дело и да се моли на Бога. Циганинът, който едва ли е получавал такова възнаграждение други път, повлече маймуната след себе си и си замина. А зрителите останаха да слушат четенето. Впоследствие излезе насреща един евангелист, който го познахме по специфичната фразеология на евангелистите. Той изсипа куп думи, съдържанието на които и той не разбираше, и се пенеше като един хлапак. Той с нищо не се съгласяваше с нас. А един от слушателите, доста разумен и интелигентен, защити нашата теза и си замина. Разделихме се, като им напомнихме, че рано или късно самият живот ще им наложи да разберат Истината.

9. Съботяни (Духовна работа)

***12.VIII.1933 г.** Събота. Време хубаво, слънце. Отлично състояние. Тайна молитва.*

Минавайки през алеята на боровата гора, спряхме и прочетохме по няколко стиха от Деянията на апостолите. На една полянка в боровата гора видяхме съботяни с пастира им, пееха. Изминахме ги и при чешмата заговорихме с двама-трима от тяхното общество. Един македонец, заинтересуван от приказките ни, запита какви сме. Отговорихме му, че ний не носим табели, а проповядваме Христовото учение в неговото приложение, за да може съвременното човечество да излезе от задънената улица, в която се намира. Насреща ни се появи съботянин, когото също така познахме по голямата [му] словоохотливост за съботния ден. Той ни запита: „Нямате ли име?" Ние му отговорихме, че сме последователи на едно ново учение, което е осветено от трите велики принципа – Любов, Мъдрост и Истина.

Разбрахме, че схващанията им са по буква и механически. Нашето обяснение, че съботата е ден на доброто и че всеки ден би трябвало да бъде събота (ден на доброто) и не само всеки ден, но и всеки час, и всеки миг, не го възприеха и демонстративно ни напуснаха. На македонеца дадохме беседа, сприятелихме се, покани ни на среща, даде ни адреса и се разделихме.

Обградихме градските градини и някои многолюдни улици, като им изпратихме хубави мисли за опомване, за духовно възраждане, за възприемане новите идеи и за гласуване за царството Божие на Земята.

10. Духовна работа. За село Слатина

14.VIII.1933 г. *Време хубаво. Топло слънце и добро състояние. Понеделник. Село Слатина. Вдъхновени и готови за духовна работа на широката Божия нива. Тайна молитва.*

Намерихме се на открито. Югоизточната част на широкото Софийско поле се разстилаше пред нас, обсипано с кръстци от жито и овес. Пред великолепието на тази картина не може човек да измине, без да благоговее пред онова велико разумно начало, което щедро е изсипало своята любов в пълните класове с жито. Слънцето печеше. Ние се спряхме и в мълчание издигнахме към небето топла молитва от благодарност за благодатния дар, който ни го е дал.

Продължихме по тясната пътека за село, а устните ни тихо мълвяха свети думи, които се обрулваха като драгоценни бисери из дълбочините на нашите сърца. – „Господи – шепнехме, – нека чрез това жито, което е пропито с Твоята велика любов, с Твойте мисли и идеи, да оживеят всички души, които го вкусят, да възкръснат и се изпълнят с любов към Тебе и към всяко дихание на Земята и да пожелаят да Ти служат." – Преди да влезем в селото, спряхме и в тайна молитва пожелахме благоволението на небето да ни озари със светлина, да бъдем проводници на Словото на Учителя и да подготвим душите, които са отредени да ги срещнем, да ни приемат и възлюбят идеите, които им носим за славата на Бога. – „Мир и светлина да бъде в този дом" – си казахме, когато с десния крак прекрачвахме прага на селската кръчма. Първата мисъл, която отправихме, беше тази: Нека от днес, след стъпването ни в този дом, да стане преврат в душата на кръчмаря, да престане той да трови хората със спиртна отрова и вместо нея да пръска новите идеи за чист и трезвен живот, за мир и любов и побратимяване на хората. Кръчмарят ни прие любезно. И за малката услуга, която направи, предложи ни да пием нещо. Нямайки друго, ние поискахме сода. От пръв поглед той разбра, че идем от Изгрева и побърза да ни запита какво е нашето учение. *Ние му отговорихме, че чрез нашето учение в нас се развиват всички ония добродетели, които Бог е вложил в нас, за да се прояви Неговата любов, която преди 2000 години проповядваше на човеците Великият Учител Христос.* Чрез проучване и прилагане на новото учение проблясва в нашето съзнание Божествената светлина, която ни учи да познаем законите на великото естество, което е форма на творческия Дух на Бога. Възрадван, кръчмарят стана от стола и бързо повика жена си и дъщеря си, за да чуят и те нещо за новите идеи, за новото учение. Седнаха срещу нас на масата майката и дъщерята, усмихнати, и с широко отворени очи, доверчиво ни слушаха.

– Ядете ли месо? – ни запитаха. Отговорихме, че ний месо не ядем, защото в месото има отрови, които като влезнат в нашия организъм, го разрушават и израждат и спират духовното развитие. По такъв начин човек не може да постигне оная велика цел в живота, за която той е дошел, и тялото му няма да бъде оня чист и жив храм, в който да се всели Божият Дух. И още, като се храни човек с животинска храна, той се свързва със самото животно и придобива всички негови нисши качества. Веднъж Учителят ни каза, че няма за човека по-страшна отрова от месото. На същото основание ние не употребяваме и спиртни питиета; не пушим и тютюн.

– По какво се отличавате от християните? – беше вторият им въпрос. Отговорихме им, че християните, начело със своето духовенство, са почти де-

райлирали от рамките на истинското Христово учение, като се придържат само във формите, а не и в смисъла и съдържанието им. По тези причини християнството не даде своите плодове. Напротив, ние сме за приложението на Христовото учение. И там е силата на тези, които го прилагат.

– Вярвате ли в духове и живеят ли умрелите? – със сълзи на очи запита майката, на която преди 3 години е заминал нейният син.

– Да, вярваме в духовете, вярваме и в умрелите, че живеят след смъртта и вярваме още, че умрелите пак идват на Земята да живеят и се учат, докато завършат напълно своето развитие. Че това е така, има много научни доказателства, а примерите из практическия живот са изобилни. Това е един неоспорим факт, който не може да се отрече нито от религията, нито от науката.

Майката, която беше впила погледа си в мене и ме гледаше така умилително, се разплака. Види се, тя се зарадва, че нейното любимо чедо е живо и че тя един ден пак ще го срещне и пак ще му се любува. Ние й казахме, че то може би присъствува между нас в този момент и че „може би голям дял се пада на него, от любов към вас, да дойдем тук".

Разчувствуваха се сърцата на родителите и на младото момиче. В очите им се четеше прояснение на едно по-висше съзнание, а в сърцата им – едно умиление и радост, че така добре Бог е наредил света. Бащата, развълнуван, побърза да се изповяда пред нас за стореня грях, че принудително ни е заставил още в началото да пием сода, която съвсем не е по нашето желание, тъй като чашите ни още бяха до половина пълни.

– Какво да правим! Принудени сме понякога да правим такива погрешки, водими от инстинкта за самосъхранение. – Ние му заявихме, че хората на новото учение ще живеят другояче и че прехраната си ще изкарват с радост, по Божествен начин, без да се боят за утрешния ден.

Прочетохме част от беседата *„До скончанието на века"*, която изслушаха с напрегнато внимание. Майката и дъщерята изявиха желание да дойдат на Изгрева, да видят и чуят Учителя, а бащата настоятелно ни покани да им отидем втори път. Раздадохме им беседи и се разделихме приятелски и сърдечно.

11. Духовна работа. За село Мърчаево

15.VIII.1933 г. *3 ч след полунощ. Ясно звездно небе. Време тихо. Възходящо състояние на духа. Вторник.*

Група братя и сестри още в 2 ч заминаха за бивака на Витоша, а точно в 3 ч, когато ний напускахме района на Изгрева, при главните порти профуча автомобил. Ний разбрахме, че това е Учителят, придружен от двама-трима братя – заминаваше за Яворовите присои на Витоша. В него момент ний се спряхме за тайна молитва. Като две сенки, невидими в тъмнината, стояхме прави и потопени в мълчание, призовавахме небето да ни оправи пътя, да ни окрили със сили, със светлина и любов, за да изкараме благополучно задачата, с която бяхме се нагърбили. Призовахме Духа на Учителя да ни крепи и ръководи в работата и да бъдем проводници на Неговата мисъл и на Неговите идеи. Поискахме от небето да подготвят съзнанието на душите, с които беше определено да се срещнем.

Ободрени духом, с пълно съзнание за високия ни дълг към Бога и към своите ближни, с твърди и смели крачки поехме широкият път, който водеше за града. Целта ни беше село Мърчаево, при нашите братя и сестри. Не след дълго пред нас се представи цяло море от трептящи електрични лампи. Това беше столицата София, която беше потънала в дълбок сън.

Спряхме се и поискахме да направим един апел върху душите на софиянци, които, както си представихме, витаят над големия град. Дигнахме десните си ръце и силна мисловна струя насочихме към тези души, като ги призовавахме към възраждане и към опомване на онова свещено обещание, което са дали пред Бога, когато са излизали от Неговото Дихание. Напомнихме им, че вече дошло е време да се отърсят от греха и да се облекат в бялата дреха на чист и свят живот. Съобщихме, че велик Учител е дошъл на Земята и зове душите към изграждане на новия живот и новата култура в духа на Божията Любов, на Божията Мъдрост и на Божията Истина. Помолихме небето да изпрати благословение върху душите на софиянци, да се събудят като нови хора, да потърсят извора на живота, да намерят Учителя, да Го приемат и последват и да разпространят по целия свят Неговите идеи. „Софиянци! – дълбоко се провикнахме в душите си, – зората на новия живот се пуква, слънцето вече изгряло и разпраща жизнена сила! Събудете се и посрещнете новия ден! Софиянци, станете огнища на новите идеи и разтръбете по света, че нова ера идва и нова раса се ражда!"

Продължихме пътя. Тишина цареше навред, чуваха се само нашите стъпки, които отмерено се нижеха по широкия път. В здрачината едвам се очертаваше тъмна фигура, която като бронзова статуя стоеше неподвижно. Това беше първият страж на градските порти. Той стоеше будно на своя пост и вярно пазеше спокойствието на заспалия град. Преди да го наближим, ний го окъпахме в светли мисли, като проговорихме на неговата душа, че той трябва да бъде страж на мира и свободата на този град и че острия си нож трябва да го замени със силното слово на Христа, което единствено побеждава злото и разпръсва мрака. Минахме покрай него и го поздравихме с вдигане на ръка. Поздрави ни и той. Навлязохме във вътрешността на града и поехме пътя за Княжево. Чувствувахме се, че ни придружава цялото небесно войнство от ангели и невидими помагачи начело с Великия Учител, сияещи в светлина и слава. Ний бяхме окрилени със сила, бодрост и ентусиазъм. Сякаш хвърчахме с крилете на ангелите и разчитайки на вдъхновението, което ни обладаваше, ний щедро обсипвахме в светли мисли и красиви пожелания всеки минаващ, дори и всяко добиче и всяко животно. Копнеейки да обхванем с мисълта си всяко дихание, което страда и пъшка под гнета на духовно робство, болести и глад, ний чувствувахме сърцата си толкова широки, а душите си – необятни като цялата вселена, и вливаше се в нас цялото битие и всичко се къпеше, хранеше и ликуваше и добиваше нов образ и нов живот. Ний си спомнихме за измъчения македонски народ, който тъне в непоносимо робство и се къпе в братска кръв. От всичкото си сърце поискахме да се опомни и да тури край на всекидневните убийства, а вместо това да изпълни заветите на великия апостол Павел, който преди 2000 години на македонска земя възвести светли идеали и го призва в пътя, Истината и живота на Мировия Учител Христос. Спомнихме си за целия европейски народ, даже и за всички народи и раси по земното кълбо, като им горещо пожелавахме да възприемат любовта и братството и да заработят за мир и свобода, за щастие и блаженство в духа на ония идеали, които изтичат от вечния извор на живота.

Преди да навлезем в Княжево, ний не забравихме да си спомним и за жителите на това живописно селце в полите на Витоша, които по участ не бяха далече от всички други агонизиращи в бурите на разяреното море на живота. И те ни бяха мили и ги чувствувахме като част от нашето тяло и душа, затова и те не се лишиха от нашите добри мисли и чувства, които представляваха чист, кристален извор всред оазис на безводна пустиня. И не само за хората, а и за растенията, и за птиците, и за животните, и за всички, които имат живот, нашите мисли и чувства бяха като благодатна майска роса, която им носеше сила, живот и здраве.

Току-що се намерихме вън от селото, ний се обърнахме на изток. Видяхме, че завесата, която делеше нощта от новия ден, беше се вдигнала някъде в небесата, или пък потънала в дълбоките недра на земята и широкият хоризонт на изток пламтеше от разноцветни багри, всред които величествено се показваше слънцето. Последното се раждаше като младенец и лежеше в златните си люлки, а живите си и ярки лъчи разпращаше по небесните простори, възвестяваше новия ден и разнасяше скъпи дарове – любов и мъдрост, изпратени от великия Творец за всички твари по вселената, които живеят и растат заради Него.

Спряхме се и с благоговение съзерцавахме великолепието на Бога, което се изразяваше в очарователната зора, що лъхаше преснота и младост, в чистото и ясно небе, което с радост очакваше великият пътник да го прекоси както всеки ден, и в слънцето, което победоносно се издигаше все по-високо и по високо в безкрайните предели на синьото небе. Ние вече се къпехме в слънчеви лъчи. По лицата ни се разнесе мек и топъл слънчев лъх. Това беше първата целувка на слънцето. Сърцата ни трепнаха от радост, защото вече бяха в контакт с Великата Любов на Бога, която ни се изпращаше чрез слънцето. И планината, която лежеше като голям бисер, се позлати от слънчеви лъчи. Атмосферата се стопли и всичко се потапяше в новата радост и новия живот за новия ден. Цялото ни същество вибрираше от свещен трепет, а из гърдите ни се разнасяше Божественият химн, изразен в молитва и благодарност към Великия Баща. Унесени в този чуден и приказен мир на утринната зора, ний стояхме неподвижни, а в душите ни се разливаше тихият глас на вътрешния ни Бог, Който, като се е ограничил в нас, викаше да се изяви и прослави чрез нас. Този Бог в нашите души пееше пред олтара на позлатения изток великата симфония на Любовта. Тя се носеше на крилете на свежия зефир, който изпълваше всемира.

„Добре си дошло при нас, о, слънце, което идеш от топлите скути на Великия, Който няма начало, няма и край! Ние те приемаме с радост и разтваряме сърцата си, да се вселиш в нас със своята любов и със своите идеи за чист и свят ангелски живот! В тебе е силата, о, свещен дар, в тебе е светлината, в тебе е топлината, в тебе е животът, в тебе е всичкото, защото Бог те праща да извършиш велика служба, да донесеш живот и радост, красота и младост и да възрастиш всяко същество да живее и се къпе в благодат на Земята! Слънчице, обиталище на светли и висши същества, като пращаш всъде слънчеви лъчи, разтопи в огнените си пламъци всяка нисша проява в човека! Облагороди и освети сърцата, душите и умовете на всички човеци! Посади в техните съкровищници велики добродетели за братство, за свобода и мир! Слънчице, ти, велик съработник на Господа, стори това, за да се преустрои светът, за да се възродят душите и да заживеят живота на ангелите, които те населяват! Слънчице, стори това! Слънчице, душа от Великата душа на Бога; слънчице, сърце от Великото сърце на Бога, стори това, защото го искаме тъкмо днес, когато човешкият род на Земята агонизира и се гърчи и смъртно страда под страшните удари на греха! Слънчице, излей заедно с лъчите си живот, свобода и мир за човеците на Земята!"

Продължихме пътя. Той се извиваше като змия успоредно с реката, която със своя шепот приказваше нещо на планината. Автомобили, каруци и пътници минаваха покрай нас. Те ни оставяха праха, що дигаха по пътя, и без да знаят, взимаха от нас духовни ценности и ги занасяха със себе си. Минахме през Владая, което е живописно селце, кацнало в полите на Витоша. То изглеждаше като един драгоценен камък, поставен да краси гърдите на млада влюбена мома. Понеже банката ни разполагаше достатъчно със златни монети, ний дадохме и на селото, през което минавахме. Ето ни и пред Мърчаево. Отдалеч се виждаха

бели къщурки, които наподобяха бисери, разхвърляни от ръката на щедър баща из долинки и баири на прекрасната планинска местност. Пред погледа на друг, случайно минаващ пътник, тия бели къщурки по-скоро би наподобили ято бели гълъби, които, подгонени от хищна птица, бяха кацнали изплашени на разни страни из баирите и долините на планината. Спряхме се и с устремени погледи към селото, мислено се свързахме с братята и сестрите, при които отивахме. Ний разчитахме на добри успехи, защото живеехме с пълна вяра, че не сме сами и че сме проводници на Божия Дух, Който ни изпълваше. Чувствувахме се силни не с нашите сили, а със силата на Учителя и на ония разумни същества, които ни придружаваха. Преди да навлезем в селото, настигнахме двама пътници от друго село, на които дадохме беседи.

Срещата ни със семейството на брат Симеон, кмет на селото, беше сърдечна. Вечерта дойдоха и други братя, на които прочетохме беседа и пяхме песни. На другия ден, сряда, имахме школа, след която насаме разговорите ни с брат Симеон взеха оная насока, която беше цел на нашето посещение. С громки и живи слова напомнихме на брат Симеон, че времето, в което живеем, ни повелява да работим на Божията нива; да проучим и приложим методите и законите, които Учителят ни е разкрил в школата, и да пръскаме светлина на душите, които още живеят в блатото на старата култура. А за да се успее в това, необходимо е братята и сестрите от селото да открият общия окултен клас, да четат беседи всяка неделя и редовно да изпълняват наряда. С ръководенето на тази работа нагърбихме брат Симеон, който представляваше душа и двигател на братския кръжок в селото. Последният с радост ни слушаше и на всичко се съгласяваше.

След братския обед и обща молитва ние се разделихме братски, а брат Симеон ни изпрати на далечно разстояние от селото. Нему се искаше никогаш да не се разделя с нас, защото идеите на Учителя, които ни свързваха и с които живеехме, ни споява като едно цяло, като една душа, като едно сърце. Вдъхновен и ентусиазиран за духовна работа на Божията нива, братът пое високия пост да ръководи групата в общия клас, в наряди и в неделните беседи, за да се чувствува братският кръжок като един орган от голямото тяло на Бялото Братство. Връщайки се, спряхме във Владая, където с кмета на селото имахме дълъг разговор. Наведохме му много примери из живота и му доказахме, че светът, тъй както върви, отива на надолнище и ще загине катастрофално и че поради това, според духа на новото време, необходимо е този свят да завърти колелото на живота в оная насока, дето има разумност, дето има любов, мир и свобода. Той ни слушаше с внимание и се съгласяваше с Истините, които му разкривахме. Дадохме му една беседа и се разделихме по братски, а ние продължихме пътя.

В Княжево срещнахме един македонец, който наскоро е дошел от Америка. И с него разменихме няколко мисли върху учението на Бялото Братство. След като закусихме, качихме се на трамвая и доволни от извършената работа, завърнахме се на Изгрева.

12. Опитност

21.VIII.1933 г. *Изгрев в стаята.*

1. Тайната за постигане един възвишен, чист и свят живот е в непрекъсната работа на човека в областта на Божията Любов, Мъдрост и Истина.

2. Какво се изисква от окултния ученик – непрекъсната духовна работа, чист и свят живот. А за семето, което той ще сее на Божията нива, да не мисли, а да предостави на Бога, Който ще го възрасте и ще му даде плодове.

3. Празният живот на човека представлява важно условие за попълването му с мрачни, долни и разрушителни мисли, чувства и постъпки, които му носят неминуема смърт.

4. Методи за работа, дадени на 16.VIII.1933 г., сряда, под крушата на пътя от Мърчаево за Владая. По плана за проучване на беседите на Учителя, да вадим подходящ материал за реферати по разни въпроси, които ще държим пред женските съюзи и пред разните въздържателни и вегетариански дружества в България.

13. Методи

21.VIII.1933 г. *Понеделник. 10 ч сутринта, в стаята. Време хубаво, чисто, ясно небе и топло слънце.*

Сутринта при изгрев имаше слънчево затъмнение.

Да притежаваме адресите на учителите от учителския съюз, на вегетарианците, въздържателите, на Толстоистите, на съюза против войната, на видни общественици и духовни водачи в България и странство; на видни хора от съюза за мира, на представители и други членове от О. Н.* На всички тях ще изпращаме резюмета от беседите от Учителя по разни въпроси, съобразно техните идеи.

2. Духовна връзка с всички окултни школи и духовни движения, на които ще разпращаме беседи от Учителя.

3. Духовна връзка с ангелския мир, със светците, с адептите, с апостолите и с всички други небесни мирове.

4. Изпращане беседи на приятели, роднини и други.

5. Обграждане двореца и народното събрание и духовна работа върху министрите.

6. Духовна работа върху царе, крале, министри, председатели и общественици по лицето на Земята и обграждане техните камари.

7. Внушаване на разни законодатели да изработват закони според нуждите и интересите на народа.

8. Внушаване мисли и на онези богати милионери, за да помагат на нуждаещите се с материални средства.

20.VIII.1933 г. *Неделя. Хубав слънчев ден, небе чисто като кристал.*

Опитност

За да се развият дарбите на човека, трябва да се има предвид следното:

1. Да се вживяваме в най-дребните прояви, явления и форми в природата, като се подробно опишат.

2. Подробно описване вътрешното състояние на всяка проява.

3. Сравняване всяко явление със силни примери и обекти на живата природа.

14. При Учителя на разговор

21.VIII.1933 г., понеделник

Вчера, на 20 август, неделя, след сутринните упражнения заприказвах с Учителя, а Той ме покани на разговор в стаята Му. Отидох при Него не вече като разбунтувана, която търся изход и начин да излея стихийно насъбралите се идеи и копнежи в сърцето ми, а като верен работник, който достойно се връща и носи плодове от нивата, дето с радост е работил.

---

* О. Н. – Обществото на народите; сега: Организация на обединените нации. (Бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

Ний се разговаряхме. Аз Му направих едно кратко описание на работата ни с брат Звездински, която свършихме в града и в околните села и Му показах безброй методи, които ни се дадоха в духа, на който работихме и ще работим за в бъдеще. Най-сетне сърдечно Му благодарих за всичко, което Ми е дал и ме е научил, и си отидох доволна.

15. Писмо

21.VIII.1933 г., понеделник

Уважаеми господине,

Може би ще Ви стане чудно, че Ви пиша. И защо да не Ви пиша, когато имам пълно право и пълно основание за това? Ще ми възразите: „Докажете това." – Ето: като Ви грее слънцето всеки ден и Ви дава живот и здраве, не е ли това едно писмо от далечен мир? Също като отивате при чистия извор, от който се струи като кристал бистра водица, за да утоли жаждата Ви, за да Ви умие и окъпе, не е ли това едно писмо, с което природата Ви говори и Ви съобщава нещо? Ами като се докосвате до зрелия и сладък плод в градината, за да се потопите в ароматичните му сокове, не е ли и това едно препоръчано писмо до Вас, с което Ви съобщават нещо? Ако пък знаете да четете тези писма, ще видите, че чрез тях Ви се съобщават най-хубавите и най-радостни новини, чрез които Вие се приближавате до оная тайна врата, която се отваря само на разумните и отворени души и през която се влиза в света на Светлината, на Истината, на Мира и Свободата.

Аз чувствувам, че душата Ви ожида да прочетете тези писма. Но нека се знае, че съдържанието на тези писма е обширно като вселената. Все пак, обаче, и ний, малките деца, можем отчасти да четем според силите и способностите си тези писма. Слънцето ни говори, че ний трябва да имаме ум, светъл като него, да знаем законите в природата и в човека и още много, много ни говори То! Изворът пък ни казва: да бъдем безкористни като него, да даваме, без да искаме отплата и да сме отворени за доброто. Най-сетне, плодовете ни напомнят, че човекът, който представлява едно голямо дърво на живота, може да дава своите плодове – добродетелите си, на всяка душа, която е гладна. Само тогава човек ще се приближи до портите на новия живот, като чете и разбира книгата на живота.

Потоци кръв се разляха за добиване Свободата, Истината и Мира и въпреки това човекът и до днес е роб на греха, и до днес лъжата го разяжда и насилието го убива. Защо? – Защото още не се е научил да чете писмата, които природата му изпраща чрез слънцето, изворите, плодовете и чрез безброй други дарове на живота. Затова нека бъдем като слънцето, като изворите и като плодовете – да даваме безкористно на познати и непознати, на приятели и на неприятели. Ами аз не съм ли едно малко слънце, един малък извор или един плод, който без шум, доброволно ида да Ви огрея, да Ви утоля жаждата, или да Ви нахраня? Тогава с право приемете и моето писмо, мислите на което не са мои, а са взети из книгата на Великия живот, по която пишат само мъдреците.

Ето някои от мислите на Мъдреца:

„Мисли като Бога. Върши това, което Той иска, и ти ще реализираш копнежите на своята душа.

Дръж в ума си свещената идея: да мислиш за всичко, което Бог е направил за тебе от начало на създаването досега.

Не влагай надежди в дядо си, в баба си, сиреч не очаквай те да умрат, за да получиш наследството им; или другояче казано: не върви по стъпките на старата, отживяла култура!

Насади нивата, която Бог ти е дал – твоето сърце, твоя ум и твоята воля, и на тях разчитай! В тази нива е Божественото, него разработвай и на него се надявай. То е най-малкото добро, вложено в душата на всеки човек.

Дръж се за най-малкото добро в себе си, за най-малкия ключ, с който можеш да отваряш както твоето сърце, така и сърцата на всички добри хора.

Да обичаш човека, това подразбира да откриеш в него една добродетел.

Да обичаш човека, значи да виждаш Бога в него. Виждаш ли Бога в човека, това подразбира познаване на нещата, т. е. да виждаш всичко ясно, без да се заблуждаваш.

Каже ли човек, че Бог живее в него, той трябва да подразбира цялото човечество, всички живи същества на земята и на небето – цялото Битие.

Така ако схваща човек, значи разбира Истината.

Смисълът на живота е да познаеш Бога в себе си. Значи Бог е същината, към която всеки се стреми. Същината е пък цялото битие: растенията, животните, хората, слънцето, луната, звездите, въздухът, водата, почвата и т. н. Всичко в света е изявление на Бога в разни форми.

Добрите мисли, чувства и постъпки са най-великото нещо, което човек може да направи и да даде."

Чрез пощата Ви изпращам брошурата „Човешкият дух", която представлява една малка струйчка от големия източник, който вечно извира и носи сила, живот и здраве. Ако брошурата Ви хареса и ако желаете да пиете от този неизчерпаем извор, отнесете се до следния адрес: Редакция на списание „Житно зърно", пощенска кутия № 271. София.

Божията светлина и благодат да пребъдват във Вас и да Ви ръководят всякога в живота.

Послеслов:

Преди две седмици, на връщане от Витоша, по пътя Учителят е казал на придружаващите Го ученици следното: „Много братя и сестри желаят да работят духовно, а се страхуват за насъщния и за други нужди. Напразно се страхуват, защото не знаят, че ангелите и цялото небе ще им подредят благоприятни условия и те няма да гладуват и да търпят лишения." (Предадено от брат Добрев.)

16. Писмо

Уважаеми Г-н Д-р Димчев,

На 27ий август т. г., при откриването на конгреса на Ордена на добрите храмовници в България присъствувах и аз, даже ний се видяхме в салона. През време на поздравленията стана един малък инцидент, обект на който бяхте Вие. Този случай ми даде повод да се замисля по някои въпроси и да ги разменя с Вас и то не толкова за самия инцидент, колкото за някои важни положения в живота, които човек, особено общественик, в наше време трябва да ги знае и съблюдава.

Познавам Ви като един общественик, напоен с идеализъм, самопожертвувателен за делото, на което служите, и неуморен и верен работник за изграждането на новия живот. Всичко това имах случая да видя с очите си и неведнъж си казвах: „Ето един човек в наше време, който всичко е дал за своите идеи – и сън, и спокойствие, и материални изгоди, и сили, и нерви, за да ходи по села и градове, да говори, да буди душите и да им носи светлина. И всичко това Вий правехте без шум и без корист – обстоятелство, на което просто съм се удивлявала. Не мога да забравя също и съветите Ви, които винаги отправяхте към мене, за които често съм си спомняла и съм Ви била благодарна. При откри-

ването на конгреса аз дойдох заради Вас, като смятах, че ще Ви чуя да говорите, а същевременно и за Д-р Нейчев, когото толкова много ми препоръчвахте като един голям общественик в полето на борбата с алкохолизма в България. Когато Д-р Нейчев Ви покани да се явите при бюрото на сцената и си кажете думата пред конгреса, като баща на въздържателното движение в България, който години наред с усилия и устойчивост разоравахте коравата българска земя, за да насаждате идеите на трезвеността и още като организатор на ученическото въздържателно движение в страната ни, Вие, вместо да се явите, напуснахте салона. Това явление ми направи силно впечатление, което дълго занимаваше съзнанието ми и за което и досега не мога да си обясня мотивите, които Ви заставиха да сторите това. Не смея да си представя нищо лошо. Мислех си: Ако този Ви жест беше направен от скромност, за да не изпъквате пред обществото като тщеславен и славолюбив, каквито са всички други общественици у нас, с малки изключения, едва ли би имало по-благородно нещо от това. Но ако пък този Ви жест бе резултат на известни моментни състояния във Вас, то не остава друго, освен да съжалявам, защото такива жестове са присъщи само на най-обикновените хора, които нямат за цел друго нещо в живота, освен слава и почести.

Такива са днес почти всички общественици не само в България, но и по целия свят и затова именно идеите, които ги носят, нямат свойте благоприятни резултати. Но аз няма да допусна второто, защото и сега още изпъкват в съзнанието ми картини из Вашия живот като общественик и идеалист, пред който изтръпвам, защото Ви виждам като мъченик, като апостол, като пионер, който неуморно е работил и е жертвувал всичко за идеите, които Ви вдъхновяваха и Ви вдъхновяват. Като такъв работник за общото благо – заздравяване човечеството от страшния алкохолизъм, Вие не бяхте друго за околните, както и за мене, освен един брат, който идеше да направи на човека-роб най-голямото добро – първа крачка към морален и висш живот. Ето защо, чувствувайки се свободна и близка към Вас, при срещата ни на конгреса, аз пожелах да Ви представя една брошура от Учителя, която по-скоро представляваше един отговор, или едно продължение на нашите разговори в онова време, които имаха идеен характер. Не зная защо, обаче, въпреки възможността Ви да получите брошурата, под разни предлози Вие отказахте. Това обстоятелство не ми внуши нищо отрицателно, защото допусках, че вниманието Ви беше всецяло погълнато от работа по случай конгреса. Ето сега Ви изпращам *„Човешкият дух“** – една много важна беседа, в която Учителят разправя, че Човешкия дух седи над всичко и че от хиляди векове насам той е създавал и продължава да създава науките, изкуствата и учи човека на всичко. Учителят казва: „Когато човешкият дух иска да си направи сянка, да се освободи от вибрациите на светлината, той сгъстява материята около себе си.“ Следователно той е в сила да сгъстява и разредява материята. Цялото човечество, казва Учителят, се съдържа в един човек и всеки човек е в цялото човечество. За да се разбере тази истина, човек трябва да разглежда живота като нещо цяло. За тази цел той трябва да се проникне от онази непреодолима вътрешна любов към знанието, към Истината. Съвременните учени, като не разбират горния закон за силата на Човешкия дух, който е автор на всичко, всичката му творческа сила приписват на себе си, като я скрепват в края на краищата с един подпис. Злото не е в подписа, а

---

* „Човешкият дух“ – лекция на Учителя от 3.XI.1926 г. пред Общия окултен клас, издадена като самостоятелна брошура от 22 страници: София, 1933 г., II издание през 1948 г. с новия правопис. Същата беседа е поместена в томчето „Отношение на простите истини към човека“, лекции пред общия окултен клас, год. VI, том I, изд. 1933 г., стр. 152–171 (Бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

в незнанието. Например доста голямо впечатление ми направиха ония словесни излияния между д-р Нейчев и окръжаващите го на сцената. Те пренесоха центъра на вниманието на лична почва. А знае се, че нищо не е наше. Ние сме само проводници на духа, който се проявява чрез нас. Ето там е слабата страна в човека, че приписва върху себе си творчеството на духа. А щом се вмъкне този чужд и отровен елемент в съзнанието на човека, всичко рухва, всичко се опорочава, а човекът оголява и пада. И не само това, пада и рухва и изграденото, защото престава да се кърми и отгледва от духа, който вече го няма. На това основание се дължи неуспехът на много идейни движения, водачите на които не се свенят да се представляват като първоизточници на идеите, което всъщност не е така. Можем да се запитаме: Личността ли създаде идеите или идеите – личността? Или: Личността ли създаде духа, или пък духът е творец на личността? Ако личността е създала духа и идеите, тогава защо тази личност умира, когато знаем, че Духът и идеите са безсмъртни? Може ли смъртното да твори безсмъртното? Тогава що остава? – Остава, че Духът и идеите създадоха личността. Щом е така, имаше ли нужда да се величае, да се увенчава, да се издига до върха на славата една личност, която е играла ролята на един чучур, през който е протичала водата – Духът и идеите? Грешката не е само там. Тя се простира малко по-далече, а именно: в неразбирането и в неприложението на тези идеи, автор на които е Духът. А за да не се разбират и прилагат идеите, причината се крие в бездействието на личността да работи върху себе си, да развие и усъвършенствува онези органи, чрез които той ще бъде проводник на Духа.

В цитираната мисъл на Учителя се казва, че когато човешкият Дух иска да си направи сянка, да се освободи от вибрациите на светлината, той сгъстява материята около себе си. Това ще рече, че поляризирането на Духа в нас се е изразило в ония елементи или зародиши, наречени още заложби, които чрез непреривна работа се развиват и се проявяват чрез човека – нещо подобно на житното зърно, което включва в себе си всички елементи, които ще дадат златния клас, пълен с жито. Само че разликата е тази, че когато житното зърно даде класа, то се жертвува – умира в земята, когато пък човекът, вместо да се жертвува, бърза да се увенчае със слава и да се възвеличи, преди още да е дал своя житен клас. И тогава? Тогава човекът-общественик умира преждевременно, преди да е дал своя плод. Той умира като прегорял от оня всепояждащ огън на смъртта, който иде чрез низшите му прояви – славолюбие, тщеславие, гордост и други такива. Ето там е трагедията на живота. Ще запитате: вярно ли е това? Че това е така, показва самият живот, който е пред нашите очи. Например, где са плодовете му, где са класовете му? Не виждаме ли, че човекът днес загива, рухва, изражда се и умира, като заедно с него безславно умира и неговата култура. Ще кажете може би, че това става само с житното зърно. Не, законът е абсолютен, той има отношение към всички прояви и е верен както към малкото, така и към голямото. Така например: малко ли великани, титаници на мисълта и двигатели на човешката култура са отишли жертва пред олтара на великите идеи? Малко ли велики учители, мъдреци, пророци, апостоли и други загинаха заради своите идеи? А колко безброй работници, труженици на новото, незнайни за обществото, посветили целия си живот и безмълвно, като светлината на слънцето, са дали, дават и днес всичко мило и драго за своите идеи? Те бяха и сега са житните зърна, които се жертвуваха и се жертвуват, за да дадат своя житен клас. И днес човечеството се храни от житните класове на ония зърна, които всичко дадоха и дават за общото благо. Аз се радвам, че не приехте да се покачите на сцената, да обирате слава, защото предварително щяхте да умрете безславно, под звуците на ония песен на смъртта, която е изпратила

много такива герои в света на забравените. Останете си все такъв, какъвто Ви зная: скромен, тих, верен и силен и винаги подвижен като водата, която напоява плодовете и цветята и носи живот и радост.

Хубаво е да се живее, г-н Димчев; но кой живот? Има два живота: животът на забития кол и животът на растението или разумния човек. Животът на забития кол е по-лесен, отколкото животът на растението. В кола няма прогрес, няма развитие и един ден той ще изгние. Колът иска само да се отдяла (отгледа), да се боядиса (гордост, лаври, слава, партизански дрипи и пр.); да се забие в земята (да се ограничи на едно и също място – да се поеснафи) и с това, около кола работата се свършва. Растението, обаче, трябва да се посади, да се разкопае, да се полива и да се пази от паразитите, сиреч за развитието на добродетелите в човека се изисква работа, грижи, знание, възпитание, вътрешни усилия и пр., и пр. Животът на забития кол, или животът на съвременните хора не зависи от тях. Те приличат на мухи, накацали на земята, но не се минава много време и смъртта идва със свойте намазани със сладко книги (разните съблазни), които поставя пред хората. А те веднага се налепват на тия книги и смъртта ги изхвърля навън. Иска ли човек да живее истинския живот, той трябва да познава добре законите и силите, които управляват природата и човека. Щом ги познава, той ще може да владее материята; щом владее материята, той ще владее и себе си; щом владее себе си, той ще бъде господар и правилно ще разрешава всички противоречия в живота.

Колко жалко беше положението на някои от орденниците в салона, които играеха ролята на провокатори, като искаха да внесат смут в конгреса! Личеше си, че това беше плод на насъбрала се омраза в техните сърца и на едно помрачение на тяхното съзнание. Питах се: ако тия въздържатели, орденци имат идеи, то кои са техните идеи? Прочетох на едно от знамената следните думи: „Вярност, Братство, Истина". Аз разбрах, че това са принципите на орденците. Зарадвах се, защото действително тези принципи са велики и заслужават да живее човек с тях и за тях. Но фактите показваха нещо друго: водачите на движението на сцената събираха лаври и се увенчаваха със слава и гордост, а техните чада – голяма група орденци, всячески се мъчеха да осмиват и да апострофират техните бащи (водачи) и да разрушават съграденото. Всичко това беше едно противоречие на ония принципи, които видях написани на бялото знаме. Що показва това? Това показва, че те не бяха никакви орденци, никакви въздържатели, а просто на просто те бяха едни забити пияни колове, участта на които всеки може да предрече – изгниване и явна смърт. Защо бе така? Много просто: защото не знаеха това, което трябва да знае разумният човек, не знаеха и не прилагаха законите на техните принципи: „Вярност, Братство, Истина". Още, това показва, че те не знаят законите, които са писани в природата и в човека – закони, които, ако се прочетат, разберат и приложат, ще дадат един истински живот и един истински образ както на индивида, така и на обществото. Но не е само това. Тази картина ни се представя и в лицето на всички организации: въздържателни, вегетариански, духовни, партизански и др., с други думи, днес в лицето на съвременното човечество ний виждаме колове, които безжизнено стърчат като надгробни знаци, за да рухнат един ден изгнили. Ето съдбата на съвременното човечество и на неговата култура. И с право се провикнаха неотдавна колоси, титани на мисълта от изтока и запада, че ако човечеството върви по този път, то ще загине и неговата култура ще залезне. Да, съвременното човечество, заедно с неговата култура, загива безвъзвратно, а на неговото място се явява новият човек с новата си култура. Какво се изисква? Изискват се не голи идеи, не писани идеи, а идеи, които да се разберат и приложат. Изискват се идеи, облечени в съдържание и смисъл, идеи, които носят Живот,

Свобода и Мир за човечеството. Ще ме запитате за какви закони Ви говоря. Те са безброй. За илюстрация ще спомена само някои от тях: закон за разумния живот; закон за домогване до тайните в природата; закон за свободата; закон за реализиране мислите и идеите; закон за поддържане живота; закон за сърцето, ума и волята; закон за органическият свят; закон за Любовта, Мъдростта и Истината и пр., и пр., за обяснението на които, по нямане време, не Ви ги излагам, но ако пожелаете, и това мога да направя по всяко време.

Както виждате, Вашият конгрес, който беше особен, ми даде повод да се размисля върху тези въпроси, които като с приятел си позволих да споделя с Вас. Не можах да мълча. Това, което видях и чух на конгреса Ви, исках да си го обясня, на кои основания стана така. Пък и желанието ми да Ви дам една брошура ме подтикна още повече да Ви пиша и разменя горните мисли, за които ако съм Ви отегчила, моля да ме извините.

С поздрав: Ел. Х. Григорова (подпис)

P.S. Недейте мисли, че чрез тази малка брошурка и чрез няколкото въпроси, които изложих в настоящето си, ще имате пълни разбирания за учението на моя Учител. Съвсем не, защото то е толкова обширно, че една брошура представлява една от най-малките трошици от богатата трапеза на великото и неизчерпаемо слово на Учителя.

17. Методи за работа

3.IV.1934 г.

Изгрев. Време облачно, ветровито и снежно. Добро настроение.

А. Методи за работа:

1. Пръскане Словото: устно, чрез разговор, лични срещи, мислено – по градините, пътищата, улиците и другаде.

2. Обграждане градини, работа мислено върху посетителите на градините, ако може да се дадат и беседи, разговори с интересуващи.

3. Обграждане обществени сгради и работа мислено. Ако може да се влезе в тях, да се пръснат беседи, да се заведат разговори и пр.

4. Работа на Изгрева върху отегчени души – братя и сестри.

5. Посещаване познати, приятели, другари, колеги, роднини и др. по препоръка. Разговори, песни, четене, гледане на ръка, на лице, ухо и пр.

6. Посещение на болни из болници: беседи, разговори, насърчение, прочита се нещо ободрително из Словото.

7. Всеки ден да се молим на Бога да се реализира планът, който влиза в програмата Му за този ден.

8. Апел към всички духовни сили в света да се обединят и възприемат учението на Учителя и да Го познаят и да работят за идването на Царството Божие на Земята.

9. Изпращане мисли към държавници, обществеици, короновани глави и др. за мир, правда, свобода, добри и справедливи закони и пр. и за работа в духа на Новото Божествено учение на Учителя.

10. Духовна работа върху млади братя от Изгрева, София и провинцията, с молба към небето да ги пази чисти и верни на Учителя и да работят безкористно за Неговото дело.

11. Да се правят кръгове из града и другаде, дето трябва, за да възприемат учението на Учителя и да дадат път на Бялото Братство в България и да се реализират идеите, както Бог ги е проектирал в Своя план.

12. Изучаване учението на Учителя.
13. Медитация всяка сутрин.
14. Молитва.
15. Упражнения.
16. Четене с бележки.
17. Опити.
18. Дневни бележки.
19. Да се възлюбят душите (размишление върху този въпрос).
20. С ум, сърце и воля и спокойно като канара да се разглеждат въпросите и случките в живота.
21. Дишане, ядене, пиене вода, плодове, слънце, вятър, извори, цветя некъсани и др. – да се учим от тях и да се използват най-рационално.
22. Да се молим да дойде Духът върху нас.
23. Работа и в съня.

Б. Идеи за разработване

3.IV.1934 г. *Изгрев. Време облачно, ветровито и снежно. Добро настроение.*

– Искаш ли да живееш? – Да.
– Искаш ли да работиш за Бога? – Да.
– Тогава приготви се за такъв, с други думи, отречи се от света.
(Същия ден.)

Да имаме вярата на детето, което без страх, с пълна вяра седи в ръцете на майка си и баща си, без да мисли, че ще падне.

18. Писмо от Елена Хаджи Ґригорова до брат Тошев

3.IV.1934 г. *Изгрев. Време облачно, ветровито, снежно. Добро настроение.*

Брат Тошев,

Много ми е приятно, че ми се удава случай да Ви изпратя желаната от Вас песничка, нотирана, и да Ви пиша.

За тази малка услуга ми писа брат Пеньо и ме помоли брат Боев.

Причината за всичко това, разбира се, не е друг освен Бог, Който по един чуден начин свързва хората в приятелство и братство.

Брат Пеньо не скрива радостта си, че литнал далеч в тамкашните краища, е намерил Вас, като приятел и като брат, с когото да споделя радости и скърби, мисли, чувства и идеи.

Благодарение на случая ще си позволя и аз да споделя с Вас някои мисли, които в размишление доста занимават моето съзнание.

Като гледам човека в себе си и в лицето на другите, задавам си въпроса:– случайно ли е дошел той на Земята или пък е изпратен отнякъде със специална мисия? Мисля за човека и виждам, че той е особено устроен, сякаш някоя разумна сила е работила върху него, за да го приготви да мисли, да чувствува и да действува. Много пъти Учителят ни е казвал, че в човека са вложени всички възможности и че в него са посадени ония семенца, които ще дадат едно съвършено същество, с ум светъл като слънцето, със сърце чисто като кристал, с душа обширна като цялата вселена и с Дух мощен като Бога и едно с Бога. В лицето на човека днес аз виждам не човека, израз на Божествените добродетели, какъвто трябва да бъде, а съвсем противоположното на това, и казвам: ето един заровен бисер, върху който природата дълго време ще трябва да работи, за да се разрови и да блесне със своята красота.

Друг един случай, пак за човека: четох веднъж, че няколко младежи били осъдени заради своите идеи – за мир и свобода, и чакайки своя край, един от тях се провиква: „Братя, вие ни убивате, но ние ви прощаваме." Вглъбена в тези мисли, в съзнанието ми възникнаха мъдрите слова на нашия Учител, който казва, че има няколко вида хора: глупави, които постоянно се оплакват и са готови на всяка отрицателна проява; умни, които от всичко се учат и разумно разрешават всички противоречия; гении, които творят и за които всичко в света е постижимо; и светии, които осветяват пътя на хората. За глупавите хора мъчнотиите и противоречията в живота няма да се разрешат. Само умният може да мисли и да разрешава противоречията, а за гения всичко е постижимо. Това е неговият девиз.

Мислейки си така, стана ми ясно, че съществуват строго определени закони в природата, от нарушението на които произтичат страданията и противоречията между хората. Разбрах, че животът има дълбок смисъл, че трябва да се живее разумно, че трябва да се учи и да се работи.

Често пъти нещо отвътре ме запитва: „Ти човек ли си?" Отговарям: „Разбира се, че съм човек." – „Искаш ли да живееш?" – Искам и това ми желание е всадено в моето естество. – Щом е така, трябва да станат в теб плът и кръв думите на великия Учител Христос, Който преди 2000 години е казал: „Аз съм Пътят, Истината и Животът."

А кой беше Христос? Христос, това беше Духът, проявен чрез Него. Христос, това беше Божията Любов, Божията Мъдрост и Божията Истина. И човек истински живее само тогава, когато е проводник на тези велики добродетели. Ето това е пътят, друг път няма. Ето това е животът, друг живот няма. Вън от това има безпътица, страдания и противоречия. Вън от това има смърт.

Замислих се и се уверих, че действително не съм случайна и че и аз живея в съзнанието на Великия Творец дотолкова, доколкото аз съзнавам това и доколкото мисля и съм във връзка с Него. Колко се зарадвах! Нещо тихичко шепнеше в мене: „Избирай – живот или смърт. Във връзка с Бога или вън от Бога. При връзката с Бога има живот, красота и творчество, а вън от Бога има разочарование, несполуки, болести, страдания и смърт." С други думи казано: Извън Бога живот няма. И като музика, проникваща дълбоко в моето сърце, чух да се повтарят думите на Великия Спасител: „Аз съм Пътят, Истината и Животът" и думите на нашия Велик Учител: „Ученикът трябва да има сърце чисто като кристал, ум светъл като слънцето, душа обширна като цялата вселена, Дух мощен като Бога и едно с Бога."

„Ще живея! – прозвучи цялото ми същество – Ще живея, защото такава е волята на Бога! Ще живея, защото Бог, Който живее в мене, иска да живее!" Преди няколко дни, след като Учителят свърши беседата, както винаги на групи, на групи излизахме от големия салон. Една сестра, ентусиазирана и вдъхновена от мъдрите слова на Учителя, се приближи до мене и ме обсипа със следните мисли: „Сестра, чу ли какво каза Учителят? Той каза, че силата на човека е в любовта му, в обичта му. Който не обича, е един тъмен свят, а който обича, си създава най-благоприятните условия. Ако си положителен в любовта, работите ти ще вървят. Който люби, той е свободен. Щом обичаш и любиш, без да те знае някой на света, ти си свободен." Най сетне тя добави разпалено: „Сега е великият момент. Сега се разлива огнената вълна на любовта. Който сега познае времето, ще успее да стане силен и ще просветне. Ще успее да изтъче платното и да се облече. Ще успее да се нахрани и да добие условия за живот вечен. Не съумее ли това да схване, човек ще изгуби и горчиво ще съжалява. Сегашното време е най-щастливото съвпадение в еволюцията на човека." Тя изрече горните думи и като птичка хвръкна на широката поляна, където десетки братя и сестри

заедно с Учителя чакаха да почнат утринните окултни гимнастически упражнения при изгрева на слънцето, под звуците на братския оркестър.

Унесена в тези мисли, с радост възкликвах в себе си: „Господи, благословено е времето, когато съм извикана на Земята да слушам Словото Ти чрез устата на Твоя пратеник"...

19. Разговор с Учителя

***18.V.1934 г.**, петък, 8.30 ч сутринта*

Разговор пред салона на Изгрев с Учителя

Девизът на шестата раса е: „Работи при всички условия." Този, който работи така, има съзнанието на един човек от шестата раса. Можем да кажем, че той е представител на шестата раса, защото човекът на шестата раса взима участие в живота на всички.

Вяра: Да работиш при всички условия, това значи да имаш вяра. Ядеш ли, спиш ли, болен ли си, умираш ли, умрял ли си и пр. – *работи.*

Пример: Ако видиш болен или затворник и махнеш с ръка и кажеш: „Не искам да гледам, не мога да гледам", то след време ти ще се намериш в същото положение. Като видиш човек със счупен крак, ти му кажи вътрешно: „Бог не те е създал да бъдеш болен. Всичко ще се уреди. Ти си здрав. Вярвай в Бога." Мислено го превържи, мислено си представи, че оздравява и си ходи и скача здрав.

Ако срещнеш затворник, кажи му мислено: „Няма нищо, ще се освободиш, Бог бди над теб и те обича. Вярвай в Него." И ще си представиш как го освобождават и вече си ходи свободен. На стражаря ще кажеш мислено: „Бъди внимателен и снизходителен към този затворник." На съдиите кажи мислено да го освободят по-скоро.

В съзнанието ти да не остане картина на болен човек, куц, сляп, гърбав, глух и пр. Като държиш в ума си хора с дефекти, то ще дойдат върху тебе тези нещастия.

Това не се отнася само за болни и затворници, но за всички хора, които срещаш.

Човека, когото срещнеш, в каквато нужда и да се намира, ти ще се помолиш на Бога да му помогне в тази нужда и ще си представиш живо, че това става и ще вярваш в това. Същевременно ще кажеш на човека мислено, че ще се уреди неговият въпрос. Подобно ще правиш и когато срещнеш някой отчаян, обезверен и пр. Значи, трябва да вземеш пълно участие в живота на всички, които са около тебе.

Какво значи смърт? Когато умът ти, сърцето ти и волята ти престанат да работят.

В думата *„милосърдие"* ударението пада върху буквата *„л"*. Буквите *„м"* и *„и"* се състоят от две *„л"*, скачени по разни начини. Буквата *„л"* иде от египетската буква, която означава човек.

И така вътрешно ще утешаваш, ще помагаш и задоволяваш истинските нужди на всички, които срещаш.

Когато заспиваш, ще пазиш следните **правила**:

1. Ще се освободиш от всички тревоги и безпокойствия и ще се изпълниш с любов към Бога и към всички същества.

2. Ще кажеш при заспиване: „Господи, отивам да се уча, да се моля и да работя."

3. Ще кажеш: „Господи, отивам в школата, горе, на всемирното братство. Аз знам, че това е и Твоята воля. И това ще стане, защото Твоята воля на две не става."

4. При лягане ще казваш: „Господи, във време на спане, Ти огради тялото ми с Твойта светлина и го предпазвай."

Правило за всеки ден: Да не пропуснеш ден, в който да не изговориш следната формула при ставане от леглото, за да бъдеш през целия ден в хармония с Бога и за да бъде плодотворна твоята работа през деня: *„Аз живея в Бога и Бог живее в мен." За да има формулата по-голямо действие, трябва да се придружава с пеене и движение, които човек трябва да намери интуитивно.*

Когато нещо пожелаеш с всичкия си ум, с всичкото си сърце, с всичката си душа и с всичкия си дух, с непреодолимо желание, то ще се реализира, ти ще го получиш.

Както сте тръгнали по този път, щете – не щете, ще стигнете до върха. Като се качиш на един параход, връщане няма – непременно ще отидеш на другия бряг.

Човек трябва да вярва и да се обърне към Бога за помощ, без никое колебание. Всичко може да стане тогаз.

Стремежът ни ще покаже какво ще постигнем. Ще имаме още много постижения, които са за в бъдаще.

Правило: Когато Духът ми каже нещо, аз по-рано го опитвам и като видя резултите, че са добри, тогаз го давам и на другите. Ти казваш: „Духът ми го каза" – но кой дух ти го каза?

Когато човек прави екскурзии, трябва постоянно да се моли. Казано е: „Бдете и молете се." Светът още не е напълно в безопасност. Има и неприятели. Петната на слънцето са много големи и това причинява да има много катастрофи сега. Всяка година е определено колко параходи ще потънат, колко къщи ще изгорят и пр.

20. Мисловната централа

С брат Боев.

Методи за работа

20.V.1934 г., неделя, 9 ч сутринта. Слънчев, топъл ден.

А. Мисловната централа

1. Мълчаливо обикаляне селата с молитва.
2. Да се излее светлина и да се пробудят всички готови души в София.
3. Всеки ден – молитва за преуспяване делото Божие по целия свят.
4. Мислова централа. Молитва за управляющите, да изпълняват волята Божия; да бъдат оръдия на Божественото.
5. Всеки ден – дихателни упражнения.
6. По желание да се прекара известно време при олтаря.
7. Да си имаме тефтерче за мисли.
8. *(Идеи от Учителя:)* Когато имаш вдъхновение, седни и работи в същия момент, без бавене, за да използваш, додето гори огънят. То се отнася за пеене, свирене, писане, молитва, съзерцание, дишане дълбоко, правене добро, посещения и пр.

Всяко село трябва да има оркестър.

От Учителя: Да се пеят често със своя мелодия тези думи: *„моят дух смирен"*. Също и тези думи, като отделна песен: *„милостта Божия"*. (Когато желаеш да намериш сам мелодията на някои думи, то почни да ги изговаряш

тихо 50–100 пъти и ще ти дойде мелодия отвътре, защото ще влезеш в духа на тези думи.)

Б. Метод за развитие поетичния център

Ще гледаш да мислиш и да чувствуваш нещата в красиви образи. Когато мислиш, пишеш или говориш, ще гледаш да облечеш мисълта си в красиви образи.

След молитва и съзерцание не бързай да почнеш обикновената си работа, но чакай известно време пасивен, в очакване с мир, за да получиш един небесен дар. Непременно ще ти се даде нещо: например някоя нова мисъл, ново чувство, нов подтик, или ще видиш нещо и пр.

Божественото никой път не може да се разбере, ако не се приложи. Човек трябва да напусне дребното, а да вземе едрото. Дребното е личният живот, едрото е Божественият живот.

Надявай се на Бога, а не на хората и на парите и тогаз любовта Божия ще те озари и ще направи всичко за тебе. Значи, Любовта е всичко за тебе. Когато някой ви обича и помага, то Бог чрез него ти помага. Любовта, това са парите.

В. Метод при работа

*10 ч вечерта, **28.V.1934 г.**, понеделник. Време прохладно, лунна нощ с прошарено небе с облаци.*

Когато на ученика предстои да извърши една Божествена работа, ще се явят много пречки, за да му препятствуват. За да ги избегне, той трябва да се свърже с Бога, да иска Неговото съдействие за благополучното свършване на работата и за премахване на препятствията.

Г. Методи за работа

*Четвъртък, **26.VII.1934 г.**, следобед, в присъствието на Пеньо, след прочитането на беседата „Даде плод", XII серия.*

1. Когато някой ти дойде на гости, вложи в ястието, което ще приготвиш, най-хубавите и възвишени мисли и пожелания, щото, като си хапне, да дойде в съприкосновение с реалността, която да му даде подтик към един идеен, съвършен живот на Земята. И комуто каквото подадеш, влагай винаги по една красива, възвишена, Божествена мисъл или желание към този, който ще изяде даденото от теб: да получи или да се събуди в него една добродетел – любов към Бога, любов към ближния си или друго нещо. Това е един метод на служене на Бога.

2. Проектирай мисли Божествени за един идеален, пълен с мир и любов живот на Земята, за братски, чисти отношения между хората и пр. Навред, където отиваш, и в който дом влизаш, носи нещо хубаво и остави там.

3. Проектирай добри мисли в пространството, те все ще се възприемат от будните души и ще се реализират един ден.

21. Среща с Паша

***15.XII.1934 г.**, събота, 12 ч. об., Изгрев. Време облачно, но магнетично, топло, приятно.*

Пожелавам ти да прогледнеш духовно и физически. През всичките дни на твоето съществуване като душа, при всичките йерархии, винаги да бъдеш пред лицето на Бога, облечена в ефир и светлина, с послушанието на Христа, като достоен служител, готов всеки миг да изпълни волята на Бога. Мир, радост и блаженство, заедно с всички добродетели, да бъдат вечно твои съпътници в

живота! Помни, че характерната черта от всички добродетели в тебе е Правдата! Като подпис на всичко това, давам ти едно свято целуване.

Твоя сестра в Господа – Елена.

22. Размишление

***27.XII.1934 г.**, четвъртък, 3.30 ч и 7 ч с., Изгрев*
Първо послание 14 гл. от 23 ст. Коринтян.
Време облачно, но меко, приятно.

Размишление: Като чиста дева, облечена в тънък ефир и светлина, с неземна красота, светеща и изпущаща лъчи както слънцето, с дясната ръка държа Савка за ръката, също така красива и светеща, а с лявата си ръка държа Пеньо, също красив, с чертите на велико благородство, чистота, искреност и доброта на един ангел; политаме в небесните мирове. Явяваме се пред Учителя, същинско слънце, поздравляваме Го, а Той дигна дясната си ръка, проектира я към главите ни, благослови ни и каза: „Мир вам!" Аз исках да представя Пеньо пред лицето на Учителя, като узрял плод и готов за ангел служител. Голяма група ангели в същия миг се явиха, в хор изпяха нещо в знак на радост за нашето пристигане – и чукна се на вратата, дойде сестрата Маринка с детето си и прекъсна.

23. Размишление

***30.XII.1934 г.**, неделя. Наряд.*

Размишление: Свободен разговор на душата с П. пред лицето на Христа, нашия възлюблен, велик единороден син на Бога живаго, най-чистият, най-светият и най-мощният, най-силният между всички ангели. При тази черта на своя характер, която има П., това благородство, тази самоотверженост и готовност да се жертвува и да даде всичко, което има, всичкото си време и спокойствие, за да допринесе да повдигне този народ, тези благородни, възвишени, Божествени, първи по своего рода пориви, които се крият в гълбините на тази красива, добра и искрена душа, при едно по-високо съзнание и разбиране в какво именно седи служенето и изпълнението волята на Бога, той ще бъде един от най-способните, един от първите, силните, даровитите, достойните ученици на нашия Учител.

Нека Христос проектира и изпрати по един лъч светлина в неговото и моето съзнание, за да ни се уяснят нещата, да разберем в какво именно седи изпълнението волята на Бога и всеки според своите специфични сили и възможности, които са вложени в гълбините на душата от Първоизточника на живота, да ги приложи във всичката пълнота и красота в своя живот, така че Бог да се весели в Своите Си дела, а душите ни да се радват с пълното съзнание, че действително изпълняват волята на Бога! Мирът, радостта и хармонията да бъде средата, в която да пребиават през всичките дни на своя живот, при всички степени на своето развитие, при всички йерархии в еволюцията на своя живот!

Амин! Така да бъде!

24. Общ обед

***3.I.1935 г.**, четвъртък, 7 ч с., Изгрев. Време ясно, слънчево, студено.*

В 7 ч вечерта Савка ме извика и през теловете ми подаде една тенджера, пълна със супа от картофи, приготвена от Учителя, който казал няколко пъти на Савка да ме извикала при нея да ядем заедно. Тенджерата със супата дадох на

братята Звездински, а аз отидох при Савка. Вечеряхме и в процеса на яденето размениxме думи върху особеното внимание, което има Учителят към нас. Тенденцията Му ние да се събираме, да дружим, и тази връзка, която се създава, и хармонията между нас, доста ни озадачи и ни накара да се вдълбочим и да се позамислим – като каква работа има да извършим за Господа заедно, че се създават такива отношения помежду ни, които отношения и Учителят ги засилва. Дойде ни една мисъл да се помолим да ни се открие насън с една картина работата, която ще работим заедно.

Тя извади тетрадката си със записани стиховете от Притчите. На мене се падна от 8 гл. 23 ст.: „От века бидох помазана, от начало, преди създанието на земята"..., а на Савка – от същата глава, 8 гл., 32 ст.: „Сега, прочее, послушайте ме, о, чада. И блажени са, които пазят пътищата ми."

25. Беседа от Учителя на 6.VIII.1935 г., вторник, на Рила

6.VIII.1935 г., вторник

8. гл. Иоана

Ще ви дам само две изречения:

1. „Радвайте се на това, което става, то е Божествено; не скърбете за това, което не става, то е човешко."

2. „Радвай се за едната глава; не скърби за двете глави."

Ако става, от Бога е, ако не става, от хората е. Щом не става, не скърби, щом става, радвай се.

26. Беседа от Учителя на 7.VIII.1935 г., сряда

7.VIII.1935 г., сряда. *4.30 ч сутр. Слънцето изгря 5.20 ч.*

10 гл. Иоана, от 10 ст. до 21.

Съблюдавай 4 неща в живота си: Пази свободата на душата си, силата на духа си, светлите мисли на ума си и добрите чувства на сърцето си.

Гледай на добрите си постъпки като на скъпоценни камъни, които си придобил в живота си, те са твоята награда.

Радвай се повече на пътя на светлината, в който ходиш, отколкото [на] изгубения път на тъмнината, който си напуснал.

Помни: Царският път на душата е добрата мисъл на духа.

Радвай се повече на малкото, което расте и се увеличава, отколкото на голямото, което се смалява и се изхабява.

Когато слънцето изгрява, светлината се възцарява; когато слънцето залязва, тъмнината се въдворява.

Съблюдавай разумния порядък на Бож[ествената] душа, в който силата предшествува свободата, свободата предшествува светлата мисъл, светлата мисъл предшествува добрите чувства, добрите чувства предшествуват добрите постъпки. По този път се постига щастието, което ти търсиш.

Помни и не забравяй: Не си пратен на земята да глождиш изоставените кости на твоите предци.

Всяка разумна душа в света си има своето място. Бъди благодарен на това, което ти е дадено. Изплитай което благоденствие тъй, както паякът изплита своята мрежа. (Тя не е направена от гемиджийски въжета.)

27. Беседа от Учителя на 9.VIII.1935 г., петък, 5 ч сутринта

9.VIII.1935 г., 5 ч сутр., петък, Рила

15 гл. Иоана, от 15 стих до края

Сега, прочетенето (?) на словото няма никакво отношение към вас. Що се ... ... 2 големи противоречия, несъвместими. Те произтичат [от това,] че учениците Му очакваха да ги посрещне светът с венци. А Христос казва: „Мен като изгониха, и вас ще изгонят."

Щом не обичаш, ти си от света, ти си гонител, това е състояние.

Нещата могат да се проявят по два начина.

Онова цвете, което за пръв път цъфти, то ухае и ти чувствуваш неговия аромат и радост. Цветето се радва и цъфти, защото ти отиде при него; и когато ти почнеш да мислиш за друго, то от скръб изгнива и умира, изгубва своето ухание.

Хляба за кого го пекат, за кого претърпява страдания? Също и житото го мелят за вас, а вие го затваряте във вас и го държите във вас, докато не ви даде всичко и после го изхвърляте навън. Вие се радвате, когато то страда и скърбите, когато то си отива, излиза от затвора.

Ти си актьор на житото, представяш скръбта и радостта на житото. То не е реалното, а реално е, когато тебе почнат да пекат, ти почнеш да скърбиш, ти си житото, а който се радва, той е, който взима. Вие скърбите ... ...

Небесната радост каква ще бъде?

Когато Бог направил света, явило се слънцето и казало: „Каква ще бъде моята работа?" Господ казал: „Когато изгряваш, на хората работа ще носиш, а когато залязваш – почивка." Не може да имаш работа преди да е изгряло слънцето, да ти донесе работа; и не може да имаш почивка, докато слънцето не е залязло. Всяко ново положение е работа, в която човек влиза. Когато я завършиш, може да си почиваш. Това е психологически процес.

Младият извира, възрастният тече, а старият се влива. Младият се ражда, възрастният расте, а старият умира. Младият пее, възрастният работи, а старият пари събира. Младият цапа, възрастният чисти, старият уроци дава. Младият цъфти и върже, възрастният зрее, а старият плодове продава. Младият на майка си пее, възрастният утешава, а старият надписи закача.

Това са сегашните положения на живота. Истинското положение: Млада е Любовта, възрастна е Истината, стара е Мъдростта. Бъди като тях. Любовта дава, Истината разпределя, а Мъдростта огражда.

Мисълта не е гладка, когато има сблъскване на много мисли. Човек гладко говори, когато има една идея, а когато са много, се пънка. За да бъде една мисъл поетична, гладка, трябва Любовта да присъствува, млада, Истината, която не се изменя, и Мъдростта, която е стара. Стар е онзи, отдето младият излиза, възрастния ... ..., стар значи, Мъдростта се проявява. Проявлението на Любовта и Истината, това е Мъдрост.

Когато човек вкисва, значи последната дума на Любовта казва, а когато казва първата дума ... ...

Не може да мислиш ясно, ако нямаш светлина. Когато имаш светлина, нещата са ясни. Ако си в положението на този, който говори, ти ще го разбереш и обратно.

Сегашният живот се обяснява много криво, затова има противоречия.

Болен на хоро не ходи, умрелият не говори, фалиралият търговец милостиня не прави. Целият свят сега представя едно занятие за напредналите, а за вас е неразбория, защото не разбирате. Вие сте една жива книга, написано е на гърба ви и хората ги четат отзаде ви, като ви кажат: „Отде носите тези скъ-

поценни неща?", а вие казвате: „Какви скъпоценни неща?", защото вие не можете да четете. И при всичкото богатство, което носите, вие скърбите и сте нещастни. Може да се сърдиш само на този, който те обича, а който не те обича, не може да се сърдиш.

28. Беседа от Учителя на 11.VIII.935 г., неделя, 5 ч сутринта

11.VIII.935 г., 5 ч сутр., неделя, Рила

8. гл. Еремия

17. гл. 22 ст. Ев. Иоана

Пророкът преживява едно свое вътрешно схващане, както той разбира. Вижда хората какво правят, няма изходен път. Не си правете илюзии, че хората, между които живеете, хората живеят братски – това няма да стане в сегашния си живот. Туй, което е от земята, на земята ще си остане. Вие все се разправяте за материални работи – кой какво яде, колко обуща има, шапки и пр. Животното у човека си е животно, то не мисли. Другото у човека е Божествено.

Имате една задача: да се справите с материалната каша, която е у вас. Може да направите опит колко сте търпеливи и за вярата ви. Вие имате вярата на заяка. Заякът не трябва да разчита на своята сила, нито на кобурите си. Трябва да дойдем до огъня без пушек. Проповядвайте да се гори огън без пушек, също и тютюна – без пушек. У всинца ви има желание да бъдете свободни. На какво се базира това? За да бъдеш свободен на леглото, ако то е шито [?] и широко. Може ли да бъдеш свободен, ако ти дават храна колкото на една пчела? Ти изядаш колкото за 50 пчели. Но ти ще свършиш работа за 50 пчели. Моята котка в София все с мен живее в стаята, яде моя хляб и все котка си остава. Има едно състояние у всички, от което трябва да се пазите и напредналите. Някой път си неразположен – това не е на твоя дух. Христос описва човешките работи, когато казва: „Скръбна е душата..." Не теоретически, но да опиташ нещата – това е знание. Христос дойде на земята да опита хората да учат, Той имаше знание, но да го опита.

Вие имате доста противоречия, аз не искам да ги подигна – в дъното ви има кал.

Кой не се влюбва? И моята котка ... ...

Всеки може да размъти дъното на другия. Има желания, които трябва да ги организираш, а не да ги изпъдиш. Момъкът търси момата, за да го направи щастлив. Ни най-малко няма да го направи. Трябва да се работи разумно. Вляза в една гостилница, имам само за един обяд – той може да ме кредитира само за един обяд, да не си мисля, че той е добър. В Божествения свят нещата са строго определени. В духовния свят не завиждат, че някой ял и имал повече. Там само за днешния ден се мисли. Там излишък няма. Тук, на земята, порядъкът е друг. Волята Божия е, това, което Бог е създал ... ...

Царството Божие още сега може да дойде и Христос у вас още сега може да дойде. Христос излиза из онзи ред на нещата, в който е бил – това значи „Оставям този свят." Животът е само в разбирането различието. И у детето, и у възрастния ... ...

Вие не може да се освободите от вашата плът – ако се освободите, ще си заминете. Вие трябва да възпитавате плътта си и да сте господар на нея. Всичко е вътре в хляба. Яденетата по форма се различават, а същината е една и съща. Хлябът съдържа всичко. Като дъвчеш една хапка хляб, ще си мислиш за маслинки, за това и онова; те са вътре в хляба. И ако се храните само с хляб, лицето ви ще стане по-хубаво, по-мекичко, отколкото да си пържите. Някой път, когато аз не идвам, от горе ви говоря. Свобода трябва.

Не е умно да изнасяте всичко онова, което знаете.

Има един ред, по който могат да станат нещата, които трябва да станат. Всяка идея трябва да се приложи, да се посее. И защо ще посееш някъде, където няма да вирее? Вие срещнете някое келеме и посявате. Не, ще търсиш един човек, който представя добра почва, там ще посееш семето. Противоречията са от неразбиране. Лошото е, че ние искаме да изменим реда и порядъка на Бога, да станат нещата както ние искаме. Искаме да подчиним Божествения порядък на човешкия. Всички да се радвате на Божественото, което прониква в хората. Какво ще ми кажат, че трябва да обичам някого? Да го обичам, трябва да му дам. И когато давам, и когато взимам, това е обич. Двама души като се обичат, единият дава, другият взима. И взимането, и даването е любов. Вашите мъки ... ...

Имате едно желание, което не можете да го реализирате, то ви мъчи. Подарете го някому, друг да го реализира. Като имате много идеи, желания, продавайте ги на пазар. Овците, определено е да ги предат. Ако хората не ги предат, вълците ще ги изядат. И вас ви ядат. Казвате: „Изяде ме." Онези, които ви ядат, да придобият живот, да станат едно с вас. Има една сила, която излиза от човека и храни хората. Вие не ... ... Страданията трябва да дойдат, за да се пробуди Божественото съзнание у хората. Всякой ден и минута служи на Бога, където и да си, и при най-лошите условия да се намирате. Не чакайте, за да придобиете знания, че тогава. Вие сте като тънки косми – ако тия косми не се съединят, не може да се образува една сила, а ако вие се изолирвате – една паяжина, нищо повече.

Знайте, че всичко онова, което ви е дал, господ ще си го вземе. Например жена, дете; и най-после и тялото ви ще вземе. Туй, което си представлявате вие, тука ще го намерите, то не е на другия свят. Божественият свят се отличава с крайна простота, нищо излишно няма. На небето, ако имаш един приятел, като го видиш един път, вече няма да го видиш, освен ако имаш един вътрешен нюх, да го познаеш – външно всички си приличат там, но има различие. Земният порядък е много добър, то е едно предисловие. Вътрешно трябва да се разбира, не теоретически. Всяка година човек изгубва от силите си, остарява, а човек трябва да се обновява постоянно, и ако ще заминете за другия свят, млади да заминете. Небесните жители идват старите да подмладят, не младите. Идват да насърчат тези, които са изгубили смисъла на живота, да им обяснят. Окултната наука не е наука за живот, тя показва само пътя, наука на формите. Когато дойде Духът у вас, ще разберете оная наука, която ... ... Някой има болка, казвате да се моли, но той не може – боли го. Турете му млечен компрес. Има някои места на тялото, като ги побутнеш ... ...

Трябва да имате спокоен ум, широко разбиране, за да бъдете здрави. На планината да оставите всичко нечисто и да вземете чистото. Прекарайте един ден без да се гневите, спокойно, не искайте мляко днес. Трябва ви самовъзпитание. Един ден направете опит – забравете вашите болести, без една бръчка да направите. Един ден до обед да живеем както на небето живеят.

Формула за днес:
„Аз и Отец едно сме." *(Изговорихме я три пъти.)*

29. [Разговор с Учителя на] 12.VIII.1935 г. при чешмата Махабур

12.VIII.1935 г., при чешмата Махабур

Какво значи велик човек. Обяснение ще ви дам. Разликата е тази: умният ражда живо, а глупавият – мъртво, а болките са еднакви и на двамата.

Не говорете: „Аз служа на Бога." Мълчете си, а като дойде някой при тебе, направи му услуга. Има християни, които са свършили християнството без матура, а има и такива, които имат матура. Издържете матурата и тогава елате при мен. А вие сега всички теоретически много знаете.

Да живеете общо значи единият да бъде тук, а другият – на другия край на земята, ще имат аероплани и когато искат, ще се срещат. Хората, за да живеят добре, трябва да са надалеч, да не си виждат дефектите и от време на време да се срещщат.

Когато сте близо с плътта си, подигнете си мисълта нагоре, като че ли не сте тук.

Сегашните деца, които се раждат, са по-умни от старите. А сегашните глупави, които умират, ще бъдат по-умни от тези, които сега се раждат. Не разрешавайте всичките въпроси изведнаж. Човек има повече от 100 чувства и способности. Имаш една способност за милосърдие – трябва ред години да ... ... чувство да наблюдаваш. През тези чувства трябва да виждаш света, да манипулираш с тях. Прозорлив, чист трябва да бъде човек. Това са чувства. Ако чувството за чистота у тебе не е развито, не може да бъдеш чист. Има чувство на нежност, справедливост. Човекът, който живее в тялото, не трябва да спи, винаги трябва да бъде буден. В Божественото училище човек трябва да бъде здрав, болен човек не може да учи уроците. Гордостта е болест. Някога гордостта суши, когато я развиваш чрезмерно. Честността не е морално чувство. Гордостта е общ принцип. Ний сме точно такива, каквито трябва да бъдем. Не е важно сега, че си в удин клас, но как ще свършиш класа. За всеки клас има матура с диплом – така е в Божествения свят.

Всякой иска да поправи другите хора, не гледа, че той е причината, все другите гледа да поправи.

Сега ще ви се чете една лекция, каквото разберете, като ученици.

Онзи, който дава пари назаем, дава условия за престъпления, понеже онзи, който е взел, не може да ги върне и почва да лъже.

Който има любов, той е освободен.

Между четенето и приложението има съотношение. Не само да прочетете, но и да приложите прочетеното.

30. Писмо от лагера – Рила

***9.VIII.1935 г.**, Рила, при седмострунната арфа. Елбур, лагера на учениците на Бялото Братство*

Ето, от няколко дена насам жителка съм на свещената планина Рила, заедно с великия Учител и Неговите ученици. Хубаво е човек да се откъсне, макар и за малко време, от шумния град и да дойде да си отдъхне в разтворените обятия на планината, при нейните върхове и кристални езера, при чист и здравен въздух, за добиване на нови сили, добро здраве и духовен подем. Посетих всички места, които ми напомниха нашите сърдечни срещи в миналото. Мили ми бяха тези места, защото ме свързваха с тебе и с ония изживени минути в духовен изблик на душите ни! Тук времето е хубаво, а често пъти и променчиво – мъгляво, дъждовно, ветровито и пак слънце топло, което разполага душата да се унася в по-висши светове. Палатките ни са построени по брега на вълшебното езеро и са кацнали като бели гълъби в преддверието на Елбур. Аз вярвам, че такива красиви селца съществуват само в приказните светове извън нашата земя.

Палатката си съм построила между два големи камъка, като два братя близнака, които с мълчанието си ми говорят за търпение, твърдост и устойчивост – качества, които трябва да легнат и в основата на човешкия характер. Мили ми са тези два камъка. Те ми приказват чудни, хубави приказки, изречени от

тихия шепот на чистите и кристални води на Елбур и околните му върхове и скали. Вратата на палатката ми гледа към самото езеро, а погледът ми се кълпе в гладката повърхност на водата, в която се оглежда цялото небе, а върховете се отразяват в тихите му и дълбоки води. Малко по-напред и вляво е палатката на Учителя. Идеално съчетание на нещата, при което се чувствувам щастлива и доволна, като свободна птичка, сама-саменичка, на воля и простор в планинския ми дворец!

Потопена в дълбока мисъл, приютена в своето си гнездо, в нощната самота аз чувам само тихия шепот на Елбур и прохладния ветрец, който идва от високите върхове на планината. И аз се чувствувам напълно в цялото, в което виждам и намирам скъпи и мили души, най-близките до сърцето ми в този живот. Тези души с горест на сърцето си винаги съм търсила да ги срещна в безконечния път на моето съществуване. Чувствувала съм ги като мои съпътници, които някога силно желаех да ги срещна, за да се споим като едно цяло. И ето, аз сега ги виждам, те ми помагат и вред тях се чувствувам като първомайско цвете в своята среда, защото Бог само чрез тях ми се изявява, ме вдъхновява и окриля! Велико щастие изпитвам, че в този живот срещам своите близки и сродни души, които са проводници на любовта на оная велика душа, що обединява всички в едно цяло. Ценя и обичам тези мои приятели, както ценя себе си. В тях аз виждам Бога. Ценя тяхното приятелство, защото вред тях аз се чувствувам най-добре. Бог да благослови тези мои близки и нека Той запази тази свещена връзка помежду ни навеки. Нека с тях, като ангели, ръка за ръка, укрепени в Господа, да изпълним своя свещен дълг в служене и пожертвувание за Неговата слава. Нека да вървим все нагоре и нагоре, към съвършенство, към единение с Бога. И нека бъдем от тези служители, които ще носят скъпоценните дарове от великата съкровищница на битието: живот, мир, радост, светлина и свобода на страждущите и на тези, които търсят пътя на спасението.

Снощи на общото огнище има песни. Завършихме с тайна молитва. Прибрахме се в палатките. Полека-лека езерната котловина заглъхна. Всички спяха в сладък сън. Небето беше ясно и звездно. Над езерото небето е очаровател но! Приятен екот, шумът на езерните води се чуваше и приспиваше поселниците на Елбур и правеше съня им по-сладък.

В палатка, на легло, постлано с клонки от клекове и дюшек от слама, се приютявам аз. Остър и хладен ветрец проникваше до мен. Той се докосваше до лицето ми, като ме галеше с хладните си и студени милувки. Заспах дълбоко. Рано сутринта станахме всички и към 4 ч аз изкачвах Молитвения връх. Величествени фигури на стари и млади се катереха по стръмната пътека, която се извиваше и водеше все по-нависоко и по-нависоко. Човек би помислил, че се катери по върховете на Монблан или Монт Еверест. Стигнахме върха. Там е високо, много високо. Оттам ясно се виждаше езерото на Съзерцанието. То ни приветствуваше отдалече с чиста усмивка, която се забелязваше по сините му води. На изток се откриваше обширен безпределен простор. Планинските вериги на дивната Рила лежаха надлъж и шир. Очите на всички стремително и на воля гледаха в далечината. Погледът ни се кълпеше в простора, напоен с дихание то на зората. Мълчаливи, ние бяхме насядали по камъните. Чакахме Учителя. Той се появи. С твърди стъпки пристъпваше великият, който дойде да ни възвести новото и да ни донесе Божествените дарове. Облечен беше с хубава нова светла мушама. На главата си имаше бяла сламена шапка, а в ръката държеше книгата на живота. Всички като един се дигнахме прави. Той ни поздрави. Седна на един камък вред нас. Мълчание. Чакахме изгрева на слънцето. От средата на далечния хоризонт се появи една розово-червена точка, която постепенно се

уголемяваше и се издигаше нагоре в небето. Това беше слънцето, което ни носеше живот, светлина и топлина.

Молитва. Учителят прочете 15 глава от Иоана, от 15 стих до края. След това Той изрече следните слова:

„Младият извира, възрастният тече, а старият се влива. Младият се ражда, възрастният расте, а старият умира. Младият пее, възрастният работи, а старият пари събира. Младият цапа, възрастният чисти, а старият уроци дава. Младият цъфти и връзва, възрастният зрее, а старият плодове продава. Младият на майка си пее, възрастният утешава, а старият табели закача. Младият е Любовта, възрастният е Истината, а старият е Мъдростта. Любовта дава, Истината разпределя, а Мъдростта огражда. Бъдете като тях."

Това беше словото на великия, казано на планината. Молитва. След това почнахме да слизаме в лагера при Елбур. Сякаш ангели слизаха от небето по стръмна и тясна пътека. Така величествено и красиво изглеждаше утринната картина на слизане от Молитвен връх. Отидох при чешмичката на Мъдростта. Умих се. Тя беше по-красива от други път. Белите камъчета, които я красяха, изглеждаха като скъпоценни бисери. А мраморните ръце даваха обилно вода. Чиста, кристална вода, извираща от сърцето на свещената планина. Там беше писано: „Отворете си сърцето и бъдете като този извор."

И още какво да ти пиша? Днес чистихме кухнята, огнището и целия лагер. А дежурните приготовляваха картофената чорба. На колело събрани всички, начело с Учителя, ние имахме сладък обед.

Поздрав от Учителя. Поздрав от Елбур. Поздрав от братята и сестрите, които са тук. Поздрав от чешмичките. Поздрав от върховете и скалите. Поздрави сърдечно, като ти пожелавам сила за ума, живот за сърцето и здраве за тялото. Бог да ти дава благословение, благополучие и успех в работата. Пожелавам ти и духовно възрастване за славата на Бога и Учителя.

Здравей:
Твоя сестра Елена

31. Писмо от езерото Елбур

12.VIII.1935 г.

Любовта, проявена между двама души, между двама приятели или между родни братя, може да се почувствува най-добре, когато се прилага законът на даването и вземането – там тя се ражда и изпъква в своята сила и великолепие. Тогава човек се ражда и чувствува, че живее и животът му добива смисъл. Дано по-скоро дочакаме онзи ден, когато всички ще разтворят сърцата си за доброто и за любовта чрез даване, чрез взаимно помагане, чрез самопожертвуване! Това е идеалът на всички светли същества, на всички светли души на небето и земята. За този идеал много светли, чисти и благородни души отидоха на голгота. В името на този висок идеал – любовта, дойде Христос на земята, въплотен като нас. В името на този идеал Христос е идвал в разни форми в миналото, преди вековете, и в името на този идеал днес пак Христос е дошел на земята. Трудно се чертае пътят на човешката култура! И само с жертви и кръв може да се чертае този път, който води към съвършенство, към царството на светлината, където мир, любов и свобода царува. Радостното е, че и ний, двамата приятели, сме се насочили в този светъл път и се учим от словото на Учителя, който е дошел да начертае пътя на грядущите поколения.

Подбуден от този велик принцип – Любовта, ти с любов и с радост ми каза: „Иди, брат, и ти на планината, почини си, иди и на Рила с Учителя" и

откъсна от оскъдните си средства, които са толкова малко дори за самия тебе, и ми даде, за да ми се намерят за хлебец на планината. Ти това го направи с любов! Това е ценното! Това именно ме трогва и събужда в сърцето ми Божествена любов и благодарност към тебе, която любов ще ни свързва през всичките векове. Ти направи това, което направи оная бедна вдовица във времето на Христа, която даде своята лепта от 2 аспри, които Христос най-много оцени. Днес и ти имаш в Божествената каса 2 асприци, вложени, които ще дават за тебе едно голямо благо, едно голямо благословение – благо духовно и материално.

При спомена за този ти жест, не мога да не се трогна от душа, от умиление и от радост.

Прекарвам добре. Гледам да използувам времето в духовна работа, което ще бъде от значение и за нас двамата. Макар че те няма привидно тук, но фактически и ти си тук, при Учителя, при нас, на езерата.

*

Животът на човека определя неговите вярвания.

Когато мислите на двама или повече са в хармония, се образува светлина.

Правият път зависи от интензивността на силите у човека.

Разлика между дух и душа.

32. Високият връх

Събота, 10.VIII.1935 г.

1. Елбур; 2. След закуска; 3. на Махабур и след това 4. над него; 5. разговорът за храненето – голямата паница.

1. Слизане от мол. връх.
2. Елбур
3. На Махабур
4. Над Махабур
5. Разговор за храненето.

Събота, 10.VIII.1935 г.

На планината Рила, при второто езеро, Елбур, е разположен лагерът на Всемирното Братство начело с Великия Учител. В 3.40 ч сутринта излизам от планинското ми жилище – палатката, и тръгвам към Молитвения връх. В лагера владее пълна тишина. Всички сладко спят. Тъмно е. Тихо е навред. Само шумът на текущата езерна вода нарушава утринната тишина. Този шум беше молитвата на Елбур в най-ранния час на зората. Небето бе украсено с безброй звезди. Те се оглеждаха в тихите води на езерото и му разправяха чудни приказки. Тайнствено! Изпълнена с дух на благодарност за щастливия случай, че съм на планината по това време, когато Учителят е между нас, доволна и щастлива, потеглих по тясната пътека на върха. Тя възвива и води нагоре. Тя е стръмна, камениста и лъкатуши ту наляво, ту надясно, обрасла от двете страни с гъсти и преплетени клекове. Чувствувах се свободна като птичка. Неуморно аз крачех към върха. Той беше за мене вече приятел. Безброй пъти съм се качвала на него и с любов винаги ме е приютявал. Той ми беше мил. Аз се привързах към него. И нещо повече – той събуди в мене високия идеал да бъда и аз като него един висок връх в живота, стремящ се към небето, стабилна, устойчива и непоколебима пред бурите на живота.

Ето ме. Аз вече съм при моя приятел – върхът. Тук никой нямаше още. Седнах на едно студено камъче. Хладен ветрец ме полъхваше. В самота аз се пренесох в дълбочините на моята душа. Там прочетох велики закони, написани

с ръката на Бога. Там видях светлия образ на съвършения човек. Той ме гледаше право в очите и ми шепнеше: „Любов, Мъдрост и Истина са стимулите, които водят към съвършенство. Любов, Мъдрост и Истина е името на това, което е съвършено. Облечи се в тази дреха и следвай тясната пътека. Тя ще те изведе на високия връх, където мир, любов и свобода царуват." Дълго аз се унасях в светлината, която озаряваше моята душа. Там видях написана книгата на живота. Там видях тясната и стръмна пътека, по която върви човекът на високия идеал. Там видях Бож[ествената] чистота, която съвършеният човек има. Там видях всичко онова, което е свещено и възвишено.

Унесена в широкия свят на моята душа, не забелязах как върхът биде посетен от много братя и сестри. Върхът беше красив. Той наподобяваше на красива мома с накит, напъстрен с много бисери, изумруди и сапфири. Погледът ми се устреми в далечния хоризонт на изтока. Със затаен дъх чаках изгрева на слънцето. На златна колесница царствено се показа то. Като червен диск, изкован от злато, се издигаше над хоризонта. То беше единственият белег на небето, който можеше да се гледа с отворени очи. Разни цветове и багри се сменяха всеки миг в него. Душата ми се изпълваше с радост, както на младата мома, която с трепет на сърцето си очаква да види и срещне своя възлюблен.

Слънцето се издигаше все по-високо към небето и топлината му се чувствуваше все повече и повече. А светлината му проникваше и озаряваше навсякъде.

Слънцето, това беше високият идеал, който иде да се появи на хоризонта на човешкото съзнание, за да донесе живот, светлина и свобода на човешката душа, за която тя вечно ожида.

Слънцето, това е Великият Учител, който иде да донесе радост за всяка душа и да възвести идването на новия човек, на новата култура и на новия живот. Слънцето се издигаше в небесата. То ставаше все по-светло и по-топло.

Ражда се новият ден.

Тиха песен се разнесе в простора, мелодичните звуци на която се сливаха с тия на мистичното езеро и се носеха надалече.

* * *

Елена Хаджи Григорова

III.
Разговори с Учителя на Рила при извора Махабур и на Молитвения хълм 1932 г.

(От тетрадка на Елена Хаджи Григорова)

1. Разговор с Учителя на 24.VII.1932 г. Извор Махабур, 8 ч сутринта

Тая сутрин ви казах 36 изречения – 36 беседи. 36 семенца, които могат да се развият; 36 градини.

Когато хората мислят добре, живеят добре, ангелите се радват.

Човек скърби за това, за което трябваше да се радва. Скръбта на човека е дадена за радост. А радостта му е дадена за изпитание. Защото, като му я отнемат, той скърби, а пък като отнемат скръбта, идва радостта.

Скръбта е една радост; скръбта е една добродетел, облечена в работни дрехи. Впряга те на работа. Тя те кара да работиш. Ти казваш: „Какъв е този господар? Той съвсем ни измъчи!" Когато човек казва, че много е страдал, това означава, че малко са му платили. А когато каже, че малко е страдал, значи много са му платили.

Ако не мислите така, вие никога не можете да избегнете противоречията в живота. Представете си сега, че Бог носи страданията и греховете на целия свят. Какво ще кажете? Ще кажете: „Той е Господ." Че ако Той носи страданията и работи, то и вие ще работите. Казва се: „Отец Ми работи и вие ще работите." Тая е голяма работа. А който не разбира, го нарича скръб. Това, което човек не разбира, е скръб, а това, което човек разбира, е радост. Нали двама души като не се разбират, скърбят, а като се разбират, се радват.

Това, което не остарява, е дрехата на Любовта. Това, на което краската не се изменя, е дрехата на Мъдростта. А това, което не губи ценността си – това е дрехата на Истината.

Това са чисти истини от извора. Вода, която се сгрява и която изстива, това не е вода. Водата, която ни се сгрява, нито изстива, е вода.

Това са коментарии на туй, което казах тази сутрин на хълма. Ще ги държите отделно.

Дайте на човека най-хубавата храна и ако той не я е сдъвкал, веднага ще му стане зле на стомаха. Дисхармонията на стомаха седи в това, че храната не

е сдъвкана добре. Човек възприема една идея. Трябва да я разбере. Да сдъвкаш – това значи да разбереш добре.

Тази е формулата: Това, което се сее, е радост. Това, което не никне, е скръб. Това, което се жъне, е знание.

2. Разговор с Учителя при извор Махабур в 10 ч сутринта на 24.VII.1932 г.

(След музикалните гимнастически упражнения при Махабур)

Това, което не можеш да хванеш, е светлина. Това, което не се разбира, е любов, а това, което не се постига, е свобода. Ти щом искаш да разбереш любовта, тя изчезва. Какво ще разбереш? Не разбирай разбраното. Дай свободен път на светлината да върви. Защото, щом си туриш ръката да я хванеш, ти ще образуваш една преграда. А пък при любовта, щом си туриш ума да я разбереш какво нещо е тя, тя веднага ще си отиде. Почнеш ли да я чоплиш: дали те обичат, дали не те обичат – и тя ще изчезне.

Сега страдате, понеже искате да хванете светлината. Страдате, понеже искате да разберете любовта.

Казах, че това, което не се постига, е свободата. Вие искате да постигнете непостижимото. Това, което не се постига, е свободата. Постигне ли се, то не е свобода. Виждаме, че всеки човек, който е постигнал нещо, е недоволен. Постижението е в непостижението.

Ний казваме: „Да отидем на небето." Небето е тук и горе – навсякъде е небето. То е важно разбирането. Когато отидеш при този, когото не разбираш, когато отидеш при този, когото не можеш да уловиш, и когато отидеш при този, когото не можеш да ограничиш, ти си в небето.

Да ви кажа истината: Ако си горе и когато от горе можеш да слизаш долу, ти си при Бога. И когато от долу можеш да се качиш горе, пак си при Бога. Накратко казано: Неразбраното е любов. Неуловимото е светлина и Неограничимото е свобода.

Ако някой не може да те разбере, ти го разбери. И като го разбереш, а той не те разбира, не му говори. А щом той те разбира, ако ти не го разбираш, той да не ти говори.

Три човека живеят на едно място в тялото. Единият е човек на недоволството. Ти никога не можеш да го направиш доволен. Другият е доволен. Те двамата спорят помежду си: доволният и недоволният; а третият е същинският човек, който разбира и двамата. Първите двама не ги сприятелявай. Бъди им приятел. Третият е човекът, който разбира истината. Той е приятел и на двамата. По някой път ще дойде недоволният и ще признаеш, че е той. Какво ще правиш? Ти ще му кажеш така: „Тези хора, на които ще говориш, не разбират езика ти. Ти на мен говори, а пък аз ще им превеждам." И той ще почне да говори на тебе и ти ще превеждаш думите му меко.

Човешкият ум има тези 3 елемента и човешкото сърце има тези 3 елемента. И волята има тези 3 елемента. Този закон не може да се измени.

Никога не ставай светия преждевременно. И без това, ти си светия, само че непроявен светия. И при това, пак си един грешник непроявен.

Няма да бъдеш съдия на недоволния. Той има особено схващане за живота. Всичко му се вижда противоречиво. Каквото и да му разправиш, му се вижда противоречиво. Той си мисли: „Защо животът е направен така? Защо човек да не бъде здрав?" И така, когато дойде недоволният, ще повикаш третия човек. Като преводчик ще го викаш.

Такава олитност всички имате. Един човек, който се е подвизавал в Божия път 10 години, погледнеш го, че направил нещо, което никога не е правил. То е немислимо от чистия извор да блика нечиста вода. Има нещо натрупано отвън в него. Това не е в същината на човека.

Същината не седи нито в недоволството, нито в доволството.

Той не определя човека. Защото доволен може да бъде и онзи, който е ограбил пари.

Третият е онзи, който всичко разбира. Той знае защо недоволният е недоволен и защо доволният е доволен. В това седи неговото щастие.

Когато ти плачеш, щурецът като пее, ти казва: „Приеми гостите, които идат от небето."

Изпраща Духа Си и оживява човек. Отнема Духа Си и умира човек. Идва Духът и ти възкръсваш. Замине Духът и ти умираш – оставаш пак човек.

3. Разговор с Учителя на 24.VII.1932 г., 2 ч следобед

Нали Бог е създал живота? Ние трябва да имаме еднакво уважение към всички форми. Светията никога не е сякъл дърветата.

Законът е такъв: Смъртта трябва да бъде погълната от живота. Нещо може да стане за тебе жертва, но само ако имаш крайна нужда – но за удоволствие не е позволено да [се] правят жертви. Тук не се позволява да се стреля. Днес стреляха и затова времето се промени.

4. Формула при миене на краката на Махабур, 16.VII.1932 г.

При миене на краката: „Чистотата носи живота."

При миене на лицето: „Божията светлина да озари лицата ни."

При изгрев на 20.VII.1932 г.

Потърси най-малкото добро, с което в дадения случай можеш да си помогнеш.

5. Разговор с Учителя на 23.VII.1932 г. при огъня, в 7.30 ч сутринта

В природата има един велик закон: закон на контрастите. В тези контрасти човек трябва да избира времето. Времето е всякога хубаво, но ако не тръгнеш навреме – там е лошото. Не е лошо времето, но ако не ядеш навреме, няма да има хубав резултат.

Благодари за днешния момент. Какъв ще бъде следующият момент – той ще се погрижи за себе си. Какво ще бъде утре? Утрешният ден ще се погрижи за себе си. Благодари за сегашния момент.

Ти казваш: „Когато отида горе, какво ще стане?" Ти не мисли за горе. Мисли за този момент. Като се качиш горе, тогаз мисли за горе. Ако Бог е с тебе тук, то Той и горе ще бъде с тебе. Но ако не е с тебе тук, то и горе ще бъде лошо.

Топла вода да пиете само. Обливайте се с топла вода. По три пъти на ден си измивайте краката с топла вода. На огъня стоплювайте водата. И лицето си мийте тук с топла вода. Те са хигиенични правила, които трябва да бъдат настолни.

Силния огън дъждът мъчно го изгасва, но слабия огън лесно го изгасва. Ако си слаб огън, не се сравнявай със силния огън. В топло време денем краставици яжте, но в студено време, вечерно време, не яжте.

Едно от правилата за тук: всички ще ядете тук преди да е залязло Слънцето. След като залезе, да не ядете; вода може да пиете. След залез – никакво ядене. Стойте гладни. Нищо. То е за предпочитане.

Съзнанието да бъде будно. Дето е будна мисълта, не е опасно. Някой път страхът спасява хората, но при пиенето на студена вода страхът не ползува. Студената вода никак не утолява жаждата. А топлата вода я утолява.

Може да се къпе човек в езерото или в течуща вода само когато е много горещо. И може да се къпе само този, който има будно съзнание. Но изобщо в планините, особено на тая височина, да се прави обливане и то с топла вода, понеже от студената вода капилярите се свиват и се явяват неприятни последствия.

Планината във всеки момент е различна. Колкото и малко да бъде различието, което се чувствува. И различието се причинява от начина, по който планината възприема и отразява слънчевата енергия. Значи вибрациите, които планината отлъчва, като отражение на слънчевите енергии, са всеки път различни.

Вие гледате само формите, но всъщност това разнообразие, което е в планината – то е най-важното. Но ние не можем да го схванем, понеже нямаме достатъчно светлина в съзнанието.

Планината е много разнообразна, понеже зад формите, които ние виждаме, е тая разумност – проява на Бога. Трябва погледът ни да прониква зад формите в тая разумност. И затуй е това разнообразие, което трябва да виждаме. А някой казва: „Какво ще виждам? Харамия и т. н." Но трябва да виждаме зад формите.

6. Извор Махабур, 23.VII.1932 г., 9 ч сутринта
Разговор с Учителя

Върха Харамия ще го наречем с името „Харно ми е". Но този израз има две значения. Първото значение е: „Добре ми е". А второто значение: „Добре измива" („Харно мие").

Втората чешма ще я наричаме Извор Махабур. „Маха" значи голям, „бур" значи силен. „Махабур" значи голям и силен (5-то езеро).

Бивакът на Витоша се нарича Ел-Шадай. „Ел" значи силният, значи Бог. „Ел-Шадай" значи място на Бога.

Второто езеро се нарича Ел-Бур. „Ел" значи Бог, „Бур" значи силният, следователно Ел-Бур означава „Бог е силният". При Ел-Бур всичко е силно. Вятърът там отдухва всичко. Когато някой ни пита, ние ще му кажем: „Вие били ли сте на Елбур? Там духал ли ви е вятърът?" Или, на български, това езеро е Езеро на изпитанията. И под Елбур има водопад, който най-силно тече. Елбур е най-силното езеро. Другите езера са закътани.

Първото езеро да го наречем Махар-Зи. Това значи „Голямата почивка". Там ще си починеш, като слизаш от горе.

Когато човек споменава думата „Ел", споменава името Божие, без да иска.

На четвъртото езеро оставете му названието Близнаци, а на шестото – названието Сърце. Те са хубави названия.

Седмото езеро се нарича Шемхаа (Главата). Третото езеро се нарича Балдер-Дару, което се превежда така: „Това, което дава благото".

7. Из беседата от Учителя на 26.VII.1932 г., 5 ч сутринта*

Размишление:
Трите извора на живота, които никога не се размъщат.

„Ще се развеселя"

Посрещай този, който слиза, изпращай този, който възлиза. Търси това, което не губи сладчината си. Търси това, което не губи светлината си. Не уповай на безсилието. Търси общението на разумното.

Приемай този, който никога не е канен. Нахрани този, който никога не е нахранван. На гнило дърво не се качвай. Търси нива, която е орана, градина, която е копана и лозе, което е брано.

На път врата не поставяй. На лед къща не съграждай.

Три неща помни и никога не ги забравяй. Туй, което не се забравя, то е вярното. Това, което се забравя, то е преходното. Гладът без хляба се помни, с хляба се забравя.

Когато бягаш, носи страха на гърба си. Когато се спираш, носи Любовта в сърцето си. Храни обезсърчения. Подигай падналия. Обичай житните зърна и всякога ще бъдеш доволен.

Три неща в живота не избягвай: вода, която тече; вятър, който вее; и светлина, която грее.

Днес ще се чете Евангелието на Иоана. Всеки ще си избере по един стих. Днес взехте това, което вчера не взехте.

8. Беседа от Учителя на 19.VII.1932 г., 5 1/2 ч сутринта

Първото слово на Учителя през това лято (1932 г.), 19.VII.1932 г., 5 1/2 ч сутр.*

Рила – Изгрева
На хълма на ср. I-то езеро

Силното и слабото

При изгрев слънце.
„В начало бе Словото"
Добрата молитва

Учителят каза: Да си обърнем гърбовете на слънцето и да концентрираме ума си върху слънчевата енергия. Да мислим, че тя е енергия на живота. Да не мислим за нищо земно и същевременно да правим дълбоки, плавни вдишвания. (15 минути.) След това се събрахме около Учителя и Той държа следната беседа:

Ще ви кажа две неща, които трябва да знаете: Това, което в началото е слабо, в края е силно, а това, което в началото е силно, в края става слабо. Ако ви зададат една такава тема, как ще я разберете и развиете?

Второто положение: Доброто в началото не е свободно, ограничено е. Всеки, който прави добро в началото, не е свободен, но като направиш добро, ставаш свободен. Следователно в началото на доброто свобода няма, а в края има. Законът е обратен за греха и за злото. В началото, преди да направиш

---

* Записки на Елена Хаджи Григорова. Отбелязаните със звездичка беседи от този раздел са отпечатани в томчето „Ценното из книгата на великия живот", С., 1932 г., редактирани. (Бел. М.И.)

греха, си свободен, но като направиш злото, ти изгубваш свободата си. Следователно това, в което губиш свободата си, е зло. А това, в което придобиваш свободата си, е добро.

Тези положения са верни. Човек зависи от онези верни положения, които има. Той не може да има каквито и [да] е вярвания, защото ако една тръба е запушена, то не може да минава водата през нея. А защо ти е една тръба, през която водата едва тече или не минава? И самата тръба трябва да е свободна и никакви утайки не трябва да има. Следователно човешкият ум не трябва да е запушен от никаква кал, от никакви заблуждения. Всяко посторонно желание, крива мисъл, крива постъпка е кал, която запушва мисълта, сърцето и всички благородни пориви, които човек има. Най-първо човек трябва да се освободи от калта си. Сега, за да се освободи от калта си, има само един начин и той е следният: трябва да познаем Бога. В какво седи познаването на Бога? Познаването на Бога стои в това: ще почувствуваме любовта на Бога. А като почувствуваме любовта на Бога, в нас ще дойде животът, а като дойде животът, ще намерим пътя, а като намерим пътя, там ще намерим истината, а като намерим истината, ние ще имаме единния живот. Познаването на Бога е да възприемем Неговата любов. За да познаете, че сте възприели любовта, трябва да дойде животът. А щом дойде животът, ще има растеж, път, движение.

Сега, друго положение: Какъв е смисълът на слънцето, на изгрева, на светлината? Ако вие се греете на светлината, без да я разбирате, то никаква полза няма, но ако при всяко изгряване вие мислите да намерите Бога, да Го познавате повече, тогаз има смисъл. Като гледате днес изгрева, вие да Го познаете днес повече, отколкото по-рано и да възприемете повече Бож[ествена] любов и Бож[ествен] живот – тогаз от изгрева има полза. А ако не мислим така, а механически посрещнем изгрева, нищо не се ползуваш. Глухият може да има уши, но ако не слуша с тях, защо му са? Ако човек има очи, но не вижда с тях, защо му са? И ако човек има ръце, но не може да се ползува от тях, защо му са? Очите са за светлината. Всяко нещо, което човек вижда, трябва да го разбира. Зад светлината е скрит Бог – без Него не може да има светлина. Думата „светлина" произлиза от санскритската дума „сат" – значи проявеният Бог е светлина. „Сат", това е Божественото, разумното, което се е проявило, това е светлината. А пък виделината („вид", „вед") значи „зная", а това, което знаеш, като можеш да направиш, ще познаеш живота. Тогаз думите Христови имат смисъл: „Търсете първом царството Божие и Неговата правда и всичко друго ще ви се приложи." Царството Божие, това е цялата вселена, всичко това, което Бог е създал. Или в най-прост смисъл казано: човек да държи Любовта, Мъдростта и Истината. Да търси живота, знанието, свободата.

В какво стоят погрешките на хората? Представете си, че имате един баща, който ви праща хубав хляб и при това вие напущате хубавия хляб, а ядете мухлясал хляб, зеленясал, и цял ден го глождите. И грехът в света е това – онзи, мухлясалият хляб, който го ядете. Да престанеш да грешиш – това значи да престанеш да ядеш мухлясал хляб. Да правиш добро, това значи да ядеш пресен хляб, който сега ви се изпраща. Тогаз ще кажете: „Няма да ядем развалено ястие, развалени круши, ябълки, мътна вода няма да пием, лоши думи няма да слушаме." Така като разбира човек, изчиства ума си.

Друго положение: Като се посее семето на земята, каква е целта? Всички прости хора се отличават с това, че са мързеливи, отличават се с голяма леност. Простият човек е всякога мързелив. Щом се наяде, той цял ден спи, не работи, не се моли, нито мисли, само понякога плаче, когато се намери на зор. Мързелът е за невежите, учението е за учениците, а работата е за посветените хора, които разбират. Невежият се мъчи, ученикът се труди, а добрият човек работи.

Щом се мъчиш, невежа си; щом се трудиш, ученик си; а щом работиш, добър си. Не работиш ли, не си добър; не се ли трудиш, не си ученик; а щом си мързелив, прост си. Тогаз казваш: как ще излекуваш мързела си? Ще почнеш да учиш! Казваш: „Сега искам да работя." Тогаз какво остава да правиш? Посветен трябва да бъдеш! Значи светлина трябва да имаш. Семето най-първо стои в спокойно състояние. Мързеливият ще остави семето и ще каже: „Каквото ще да прави." Ученикът ще му тури малко пръст и ще каже: „Да прави каквото иска!" Когато семето е отгоре, мързеливият го е турил. Когато семето е в земята, ученикът го е турил, а когато расте, посветеният го гледа и полива. Значи една мисъл трябва да се посее и трябва да расте. И в човека има три състояния: Когато животът няма смисъл, мързеливият те е турил някъде. Казваш: „Мъчнотии имам, непоносим е животът ми" – ученикът е дошъл и е турил малко пръст отгоре ти. Казваш: „Почвам да раста" – тогаз имаш светлина. Като расте човек, ще дойде в съприкосновение със светлината и топлината. Светлината е знанието, мъдростта, а топлината е любовта. Когато дойде топлината, имайте предвид, знайте, че Божията любов действува. А когато дойде светлината, ще знаете, че действува Божията мъдрост. Всички хора са носители на Божественото дотолкова, доколкото те разбират. Някой път и хората се запушват. Имате прозорец. Някой път и прозорецът се запрашва и нищо не се вижда навън. Трябва да го изчистите.

Позволено е сега само 5 минути да ви говоря.

Това ще ви бъде настолна реч.

9. Из беседата от Учителя на 27.VII.1932 г., 5 ч сутринта*

Размишление върху добрите условия
8 ст. от 8 гл. на Иоана: „И пак се наведе надолу и пишеше".
„Пътят на живота"
Молитва на „Царството"
Добрата молитва

5 гл. Ефесяном.

Туй, което четох, не го разбирате. Как тъй жената да се покорява на мъжа си? Да се боиш от това, което не разбираш. Всяка опасност произтича от това, което не знаеш. {За}** онзи, който е на полето, няма опасност, но {за} онзи, който е в планината и се качва на върховете? Ако гладният яде и не придобива нищо, има ли смисъл това ядене? Нахраненият – знае да се товари сам и да се разтовари.

Всички се въртим на всички страни. Огънатите места са хубави полета. Ако полето иска да вземе мястото на върха и пр., какво ще излезе?

Глава, която храни светли мисли, сърце, което храни светли чувства, тяло, което храни {светли сили} и кратуна, която {възприема чиста вода, са желателни неща.}

Майката дава условия {на детето} да сдъвче храната. Да храниш една мисъл, значи да {ѝ дадеш условия да се прояви, да намери своето място.}

Когато мислите са на мястото си, чувствата, силите и кратуната – на мястото си, тогава се постигат всичките желани неща.

Твоята мисъл когато е там, дето никой не е бил, там е вашето място.

** В записките на Елена Хаджи Григорова от тази беседа има много пропуски. За яснота, в скоби { } са допълнени някои части от беседата според изданието от 1932 г. на томчето „Ценното из книгата на великия живот". (Бел. М.И.)

Когато кратуната не е празна, тя дава тон на нещата.

Запишете: Ум без противоречие, сърце без скърби и дъно без кал желателни добрини са.

Едно сравнение {, какво представлява мъжът и какво – жената.} Онова малкото зрънце, което е поникнало, е жена, а слънцето, което го грее, е мъжът. Любовта на мъжа е близо до жената – туй, което расте.

Туй мъж ли е, което ти караш да иде на работа? Това е просташка работа.

Отношението на духа... {... каквото е отношението на израстващото зрънце към слънцето, такова е отношението на човешката душа към Божествения Дух.}

За кого изгрява слънцето – за мен. Туй, което слънцето в даден момент дава на мен, на никого не дава. Господ ти казва да бъдеш добър, услужлив, да работиш, да учиш, да бъдеш търпелив, а ти не искаш. Мъж е този, който е всякога желателен, също и жената, и като се яви той, да ти причини радост и пр. Това е... Мъжът на земята е временна залъгалка. Те са упражнения за великото. Момичето трябва да играе на кукли, но да има идея. Смешно е, когато ...

Щом желаеш да се жениш, това е, че искаш да живееш, да разбираш, да си свободен, да служиш, да копаеш на лозето, на нивата, и пр. – това значи, че ти си женен. Когато се родиш, ти си женен за живота и търсиш този, който ти е дал живот. Мъж е слънцето, а жена е семето, което расте. Трябва да се радваш на слънцето.

Ако ще умреш, на планината умри, на високо. Планината е пълна с чист въздух, сили и пр., а полето има богатства, блага и пр.

Някои от вас не знаят защо са дошли на планината. Дошли сме да осмислим живота. Всяко нещо, което се променя, е смърт. Смъртта е, което ни освобождава от лошите условия, а животът дава условия...

Христос е Божественото начало в нас, Който ни спасява в даден момент.

Онзи, който се бои у тебе, е жената – сърцето, а който люби, е умът. Любовта. А ти, който чувствуваш, си новороденото дете. Всяко нещо, което... Страхът да не изгубиш условията от да разбереш урока, който ти се преподава, да не би да спре онова вътрешно растене, такъв страх е на мястото. Не гази река, на която дъното е кално. Водата, която тече, това е жената. Бреговете, които [са] прегърнали реката, това е мъжът. Калта иде от мъжа на дъното. Жената трябва да чисти калта.

Отношението на нашата душа към духа, това е женитба. Също и отношението на слънцето към тревата, която расте, и отношението на бреговете към реката – тези положения трябва да седят в ума ви. Така ще имате правилно развиване, растене.

Сряда е ден на учене, на работа, на ходене по високите места, да знаеш да се сприятеляваш, как да пазиш приятелството, да мислиш и пр. Когато умът, сърцето и силите в него [в човека] са хармонични, тогава „се"-то [буквата „с" той] ще пише правилно.

Додеш някъде, дето можеш да направиш една голяма беля – прескочи реката от единия до другия бряг. Никога не възприемай една мисъл, която ще размъти ума ти; също – и с чувство и действие. На планината се придобива само чистота. Планината е банкерска кантора – ако го изтегляш, ще го туриш на работа долу.

Питагор е посветил 20 години, за да му кажат само една дума. Аз днес ви казах една велика истина.

Светът е направен от разумни същества.

9 – то е резултат на всичко разумно. Небето е дълбоко, неизмеримо. В дълбокото никой не се дави, а се дави само в неразбраното.

„Бивайте подражатели Богу", като чада Божии. И ходете в любов, както Христос...

Умният прилага нещата, без да ги разбира. Умен е този, който се мести.

Да благодарите на Бога за всички хубави мисли, чувства, сили...

Пращайте хубави мисли, чувства – от изобилието като лъчи пращайте на ваши познати.

Всички можете да направите по нещо. Всеки в даден случай е запалена клечка, която никога не гасне.

10. Беседа от Учителя на 26.VII.1932 г.*

26.VII.1932 г. Изгрев, 5 ч сутринта

13 ст., III посл. Иоана, 1-ва глава: „Възлюблени, не подражавайте злото, а доброто; който работи, от Бога е."

Размишление.

Три неща дръж постоянно в живота си: Мир, който почива в сърцето, Светлина, която обитава в ума и Радост, която работи в душата. Когато изгубиш смисъла в живота, търси това, което свети, търси това, което гори; търси това, което не се спира.

Ставай рано, когато сиромашията хлопа. Лягай рано, когато богатството тръгва. Яж, когато пресищането си е заминало. Почивай, когато гладът е дошел. Говори, когато те бият и мълчи, когато те милват. Не прави надгробни плочи на погрешките си. Не връзвай звънци на добродетелите си. В пукната паница ястие не туряй. С пробита стомна за вода не ходи. На кон без гем не се качи. В къща без покрив не живей. На мокро огнище хляб не печи. Учи при този, който носи светлината. Възпитавай се при този, който носи топлината. Слушай само този, който всякога помага. Не се мий на река, която глава няма. Не се качи на връх, който ръце няма. Туй, което не се уморява, живот е. При това, което не потъмнява, при това, което никога не изгасва, при това, което всякога се радва, само там живее добродетелта. Само диханието на Единния и Вечен оживотворява всичко.

Днес ще бъде ден на почивка. Днес от обед до утре на обед ще има почивка.

11. Из беседата от Учителя на 29.VII.1932 г.*

29.VII. Изгрев. Хълма.

I посл. Иоана, I стих: „Знаем, че сме от Бога." *Размишление върху този стих.*

5 гл. Матея за четене. Първите два стиха ще прочета аз, а другите вие ще ги прочетете.

Размишление върху четеното.

Блаженствата не са разбрани. Ключ, с който не можеш да отключиш, ключ ли е? Също – и за перо, за мастило, за краката, ръцете, очите, сърцето; ум, който не мисли, ум ли е? Превърнете тези величини, направете ги положителни. Ключ, с който се отваря, ключ е. Език, който говори, език е и пр. Блажени нищите духом. Ако не си нищ, не можеш да влезеш в царството Божие. Не можеш да се утешиш, ако не си нажален. Красота и условие е да се утешиш. Кротостта е условие да наследиш земята/ да влезеш в Царството Божие**.

** „да наследиш земята" е написано над „да влезеш в Царството Божие". (Бел. М.И.)

Говорим за любовта, без да я разбираме. Насищането е красивото.

Щом си гладен, наяж се, не питай как. Пилето не пита как да кълве. Когато се качиш ти, умният, на лодката, тя ще тръгне.

Блажени милостивите. За да те погали любовта, ти трябва да бъдеш първо милосърден.

Ако не си чистосърдечен, няма да видиш Бога.

Миротворец да бъдеш, за да станеш син Божий, а не да помагаш на света.

Гонен трябва да бъдеш, за да имаш наследие в Царството Божие.

За да имате заплата, трябва да ви похулят и кажат зла реч върху вас.

Бож[ественото] знание трябва да се възприеме в душата. Орало, което не знае да оре, орало ли е? Ум, който не знае да мисли, ум ли е? Също и сърцето. Ако ралото не оре, жито няма да има. Трябва да страдаш, за да дойде радостта. Защо да живеем? – За да дойде любовта. Мисли, за да те посети красотата. Защо да си красив? – За да дойде и те посети любовта. Трябва да има у тебе нещо, за да те възлюбят.

Едно изречение ще ви дам за днес: Мисъл, която е красива, чувство, което е благородно, постъпка, която е добра, са приятели добри.

Приятелят трябва да бъде красив, благороден и добър.

12. Из беседата от Учителя на 30.VII.1932 г., 5 ч сутринта, Рила*

30.VII.1932 г. Изгрев

„Които чуят гласа на Сина человеческаго, ще оживеят." *(Размишление.)*

„Духът Божий"

Ходи в светлия път на живота, где огън гори, где вода тече, где въздухът лъха, где трева никне, где цвят цъфти, где риба плува, где птица хвърка, где человек мисли, а Духът бъдеще чертае и Истината цари.

Отваряй очите си, когато добродетелта се усмихва.

Слушай, когато Истината говори.

Работи, когато Духът на Мъдростта бъднините чертае.

Път без светлина, къща без врата, река без вода празни работи са.

Светли мисли, чисто сърце, възвишена душа, силен дух приятели за човека са.

Вслушвай се в наставленията на духа, в упътването на душата си, за да ти бъде винаги добре.

13. Из беседа от Учителя на 31.VII.1932 г., 5 ч сутринта*

31.VII.1932 г. Изгрев, Рила

10 ст. 10 гл. Иоана: „Крадецът не иде освен да открадне и да заколи. А аз дойдох, за да дам живот преизобилен." *Този стих за размишление.*

„[В] начало бе Словото"

Най-великото, което човек може да направи, когато власт има, и най-великото, което човек може да даде, когато любов има.

Да се прочете 12 гл. Иоана.

Има два пътя, по които ходят всички живи същества на земята – пътят на хляба и пътят на водата. Първият път се казва глад, вторият се казва жажда.

Първият път е път на хляба и хлябът никога не минава по друг път. Хлябът посещава само гладните и водата посещава само жадните. Хлябът и водата

представляват реалната страна на живота. Когато животът иска да се прояви, той се проявява като хляб и като вода. Когато животът отива на гости, той се облича в дрехата на любовта, която се казва хляб и вода.

Когато гладният види живота, облечен с дрехата на любовта, той я съблича и я облича. Когато жадният види живота облечен, той съблича дрехата на любовта и я облича – това се нарича жажда.

Хлябът и водата, това са проявление на живота, това са реалната страна на живота, без тях животът не може да се прояви – другояче казано, не може да стане достъпен за живите същества. Живее само този, при когото е хлябът и водата. Расте и развива се само този, при когото те присъствуват.

И казва Христос: „Аз съм живият хляб, слязъл от небето, и живата вода, която извира в човешките сърца."

Когато Христос на кръста поиска вода и каза: „Жаден съм", Той поиска това, в което животът се проявява. Думите „жаден съм"...

Защо умря Исус? Защото не Му дадоха вода.

Всички добри мисли и чувства, това са водата на живота, това са живата вода. Оцетът, това са лошите мисли, лошите желания, и всеки, който ги прояви, все умира. Добрите постъпки, това е живият хляб. Лошите постъпки, това е обикновеният хляб, от който хората умират, хлябът на плесента. И тъй, ако ти сам не пиеш от чистата вода на живота и вместо нея приемаш оцет, ще те сполети това, което сполетя Исуса, ще кажеш: „Свърши се."

Росата, която слиза нощe, дъждът, който слиза дене, носят Божиите блага – благата на живота.

Всяка добра мисъл, всяко добро желание, това е роса... Всяка добра постъпка е дъжд, който слиза дене; ако ги приемаш, ти ще бъдеш така радостен, както малките тревички вечерно време – т. е. ако приемаш росата. Ако приемаш дъжда, ти ще мязаш на отворен цвят, който плод ще даде.

Ако не живееш добре, ти си един Пилат, който разпъва Исуса. Ако не мислиш добре, ти си един воин, който изплиташ венец от тръни и го слагаш на главата Му. И ако не постъпваш добре, ти си един служител, който оцет дава. А когато умира Божественото у тебе, умираш и ти.

Защо разпънаха Исуса? За да се покажат какви са хората пред Бога и колко изпълняват Неговия закон.

Защо умря Исус? За да покаже какъв трябва да бъде човек – човек на послушание, който и от смъртта не се бои.

Там, дето е любовта, там страхът остава отвън.

Там, дето е животът, любовта се изявява отвън.

Когато човек се облича с дрехата на любовта, всичко се свършва. Той или се ражда, или умира. Или се погребва, или възкръсва. Или расте, или изсъхва. Когато живее, светлината идва; когато умира, тъмнината идва. Светлината представлява животът, който идва, а тъмнината – животът, който си заминава. Всичките добри мисли, всичките добри желания са лъчи на светлината, които носят храна за живота, за душата, която е слязла на земята. Всичките добри постъпки, това са лъчи, това са цветовете на светлината, които донасят живия хляб за душата, за да познават Тогози, Който я е родил.

14. Из беседа от Учителя на 1.VIII.1932 г., 5 ч сутринта, Рила

1.VIII.1932 г., понеделник. Изгрев

10 гл. Марка, 9 ст.: „И така, Онова, което Бог съчетал, човек да не разлъчва."

„Духът Божий"
Молитва на Духа
1-ва глава от Иоана
„[В] начало бе [Словото]"

Днес ще вземем 14. стих: „И Словото стана плът и всели се между нас и видяхме славата Негова, славата на единороднаго Исуса Христа."

Има две опорни точки. Опорните точки на живота. Първата опорна точка на живота е в краката, втората – в главата. Първата точка се нарича Добродетел. Втората – Мъдрост.

Движение без добродетел не може да стане. Всяко движение е израз на доброто. Никаква мисъл и никаква уредба в живота не може да стане без мъдростта, на която помощник е знанието.

Между тия две точки извира знанието. Доброто и мъдростта, това са граници на живота, да се движи правилно. Следователно краката са символ, даден, да знае човек, че трябва да бъде добродетелен, да знае да ходи, да се движи, а движението е най-голямото добро на земята. А главата – мъдростта, е най-голямото добро на небето или най-голямото благо, което Бог може да даде. Когато погледнеш главата си, помисли за най-голямото благо, което Бог ти е дал. Тя ти е дадена, за да ти се оправят всичките ти работи. Щом имаш глава, работите ти са оправени, а щом мислиш, че наново трябва ги оправяш, ти си забъркал пътя си, защото оправа съществува само между главата и краката. Докато ти се движиш и ходиш, ти си здрав, ти си добър. Докато главата седи на раменете ти, ти си умен, ти си силен, светлината ти винаги изгрява. Бог е с теб и работите ти са всякога оправени. А Писанието казва: „Глава на Твоето Слово е Истината" – или глава на целия живот е Истината.

В пролетта на живота ставай и мисли, служи на главата си. В лятото на живота работи, жъни, служи на краката си. В есента събери плодовете, сей доброто, служи на сърцето си. В зимата на живота почивай и всичко изправяй.

Когато Бог създаде слънцето, показа къде трябва да живее главата, а когато създаде земята, показа къде трябва да живеят краката. Щом главата боли, ти не си на мястото си. Щом краката болят, краката ти не са на мястото си. Вънка от земята се получават болки на краката, а вънка от слънцето – болки в главата. Болки в краката ти – това е мързелът в човека, леността. Болки на главата, това е недоволство и невежество на главата. Главата...

Не живей в прашна къща, за да се избавиш от противоречията на живота. Не ходи в път запрашасан. Мътна вода не пий и плесенясал хляб не яж, скъсани дрехи не носи, съдрани обуща не обувай. Ако ще ходиш, ходи или гол, или облечен. Голият е всякога добре дошъл. Така майките посрещат, всички все голи идват. Голота, това е чистота. Само чистият може да бъде гол, а облеченият, това е ангелът на любовта, който е донесъл голия. Бъди гол, когато идваш при майка си. Бъди облечен, когато отиваш при Бога. Или, когато отиваш при майка си, отивай гол, а при баща си – облечен. Когато искаш да намериш майка си, съблечи се гол, а баща си да намериш – облечи се; този е пътят, по който само можеш да го намериш, да възприемеш разумното слово на живота. Една истина – радвайте се за главата си и за краката си. Радвайте се за доброто и за мъдростта, защото там се проявяват животът и любовта.

15. Из беседата от Учителя на 2.VIII.1932 г., 5 ч сутринта

2.VIII.1932 г. Изгрев, 5 ч сутр. Хълма.

18 ст. 18 гл. Матея: „Истина, истина ви казвам: каквото вържете на земята, вързано ще бъде на небето; и каквото развържете на земята, развързано ще бъде на небето." *Размишление върху този стих.*

„[В] начало бе Словото", Добрата молитва

18 гл. Матея.

Завършени и незавършени процеси в природата

Завършен процес, това е Божествен процес; незавършен процес, това е човешки процес. За пример узряването на един сладък плод, това е Божествен процес. Всякой един завършен процес носи едно ново начало в себе си, както сладкият плод. Незавършен процес е процес на цъфтение – няма процес на зреене, на сладчина и връзване на семка. Следователно доброто е един завършен процес, с едно ново начало в себе си. А злото е един незавършен процес, без начало и без основа, защото и онзи, който върши злото, не знае какво прави.

Умният знае защо е направен светът, защо е направено небето. И всичко, което става в тази област, е нему известно, а за глупавия, за невежия това са неща без смисъл. Всичките добри неща на земята са с начало и с край, а всичките лоши неща са без начало и без край.

Начало за едно нещо в природата подразбираме, когато то се проявява, когато никне и когато то цъфти, а завършен процес подразбираме това, което зрее, което придобива своята сладчина и носи живот в себе си. Всичките завършени процеси в природата носят в себе си условията за новите форми, в които могат да се проявят. Когато * в незавършените процеси това не съществува. Раждането е един завършен процес. Смъртта е един незавършен процес. Следователно тия двата процеса имат две противоположни посоки. Първият процес носи радост в себе си, носи всичките възможности, които човешката душа очаква. Вторият процес не носи нищо в себе си, той носи само скръб и страдания.

Скръбта и страданието, това е отрицание на разумните блага, които Бог е поставил в човека. Когато те му се вземат или човек се лишава от тях, това му причинява скръб и страдание. Следователно доброто в света или доброто в живота е да не лишаваме човека от онези блага, които му са дадени като негово право. По това се познават добрите и лошите хора в света. Добрите дават, а лошите вземат. Вземат това, за което нямат право. Ако някой убива някого, вземе живота му, той няма право. Той си дава сам правото. Съществува закон в природата – никой не може да вземе това, което не е дал, или [другояче] казано, никой не може да жъне там, дето не е сял; или другояче казано, никой не може да очаква да бъде обичан, ако той не е обичал. Следователно да обичаш, това е начало, а да те обичат, това е край. Твоята обич, която е начало, е край за теб, а краят е начало за този, който е почнал да те обича. Когато ти преставаш да го обичаш, той започва да те обича. Казано положително: всякой, който сее, всякога ще жъне, а този, който не сее, той никога не може да жъне.

Неразбраното в света произлиза от смесването на тези два процеса – завършени и незавършени процеси.

Един плод, който е завършен процес, след време започва един смесен процес, започва гниене. В гниенето същината на плода се изменя постепенно, т. е. онази вътрешната сладчина. И тъй, ний вадим едно заключение: когато човек се вкисва и безпричинно почва да се смущава, в него е започнал смесе-

---

* когато – *остар. и диал.* докато. (Бел. М.И.)

ният процес на ферментиране. Следователно тайната на живота седи в това, да се спре процесът на ферментиране. Такъв процес може да спре само една сила. В света има само една сила, която може да го спре – това е Истината. Следователно това, което спира процеса, процеса на ферментиране в тебе, това е Истината, а това, което не спира този процес, не е никаква истина.

Пет минути гърбовете на слънце.

Лагера – 2250 м височина
Махабур – 2350 м височина
Дамга – 2600 м височина
Еленин връх – 2700 м височина.

16. Из беседата от Учителя на 3.VIII.1932 г.

3.VIII.1932 год.

20 ст. 20 гл. Матея

Какво може да иска една майка? Нещо за себе си. Човек иска.

Най-мъчният изпит, дето хората пропадат – не могат да постигнат това, което желаят.

Колкото човек се издига повече в живота, толкова му се дават трудни задачи да разрешава. Да се качи човек на висок планински връх не е лошо, но той трябва да бъде готов да стане някоя буря.

Богатство и сиромашия – две емблеми.

Те са били най-непоносимото първоначално. Богат да бъдеш значи тъй да бъдеш натоварен, щото да се чудиш какво да правиш. А сиромах – да бъдеш играчка, да те духа вятърът, където иска.

Да окъпете сиромашията. Досега нито един не се е явил да умие сиромашията. Тя е като луд кон, бяга навсякъде. Най-ценните работи са скрити там.

Знанието е един плод, който не трябва да се изяде.

Една задача ви давам: да окъпете сиромашията. Грешната душа, това е сиромашията. Напишете следни[те]... Търси всякога извора на живота, светлината, въздуха и водата.

Да разрешите задачата със сиромашията е толкова трудно, колкото да дигнеш земята на гърба си. Тогаз дигни едно зрънце. Ако не можете да дигнете земята на гърба си, показва, че сте слаби; същото е и със сиромашията. Всякой има по едно парченце от сиромашията, която носи със себе си. Сиромашията разваля приятелството, съгласието и пр. Дето влезе, прах дига... Болести от сиромашията идват. Тя прави на хората и най-голямото добро, и най-голямото зло. Богатството е окъпано, остава сиромашията да се окъпе и кой как се е опитал да се справи с нея, намирали го или в затвора, или със счупен крак, пукната глава...

59 гл. Исайя.

Царството Божие – когато се справите със сиромашията. Тя е най-лошата. Ако сиромашията те съблазнява, разреши тази задача. По-добре житото да не е в хамбаря, а да хвърлиш житото на нивата.

Да знаеш да отваряш сърцето си, то е едно изкуство.

Всяко страдание е, че сиромахът те е налагал, ти оживяваш и плащаш.**

** Преди това изречение Учителят разказва анекдот („Ценното из книгата на великия живот", С., 1932 г., с. 95–96): Един беден човек работил известно време при един богат, но последният не му платил, останал да му дължи. Бедният останал непримирен, но понеже бил физически по-слаб от богатия, не могъл да му отмъсти. Колкото пъти го срещал, той все си казвал: „Чакай, ще намеря аз слабото ти място! Все ще ти отмъстя един ден." Не се

Във всякой даден случай да знае човек как да постъпва, да възпитава себе си. Това е най-важното.

17. Из беседата от Учителя на 4.VIII.1932 г.*

4.VIII.1932 г., 5 ч сутринта. Хълма. Рила.

12 ст. 13 гл. Матея.
„Духът Божи"
Добрата молитва

13 гл. Матея

Имате едно разяснение за разрешение на всички противоречия. Доброто семе са добрите желания.

Вечерта, когато си лягаш, това е скончание на века. Не да се борите с дявола, но да познавате стоката му.

Щом една постъпка е крива, нищо няма да ви допринесе.

Като работи човек над себе си, най-после ще дойдат висшите същества и ще го освободят от всички противоречия.

Бог се смилява само над тези, които се учат, работят.

Не е в реда {на нещата да се обича лошото.}

Не освобождавай лошия човек. Развързвай праведния и вържи грешния.

Всякой един от вас има да се справя със себе си.

Там, дето има изобилие, там е злото. Където има богатство, има и кражба. Ако си богат, ще те крадат, а ако си сиромах, ще те лъжат.

Причина на болестите са мислите и чувствата.

Някои от несгодите в живота са резултат на миналото.

Ако мислите ви и чувствата ви са устойчиви, всеки може да ви изтегли навън. Това е въжето. Доброто е истинското богатство, с което човек може да разполага.

Всякой ден трябва да занесете по една мисъл да приложите през деня.

Слабият в себе си да се насърчава, а със силния какво трябва да правите?

Всяка една погрешка разумно трябва да се изправи. Да знаем една мисъл и едно чувство от какъв род е. Непреривен трябва да бъде успехът на човека. Всеки ден трябва да прибавя по нещо. Винаги да гледа на доброто в себе си и да не се спира на погрешките, и да не се цапа. Трябва да се изхвърлят всички излишни неща.

Два пъти ти не може да направиш една погрешка.

Един опит направете – по един час на ден да живеете във всичките хора, да чувствувате техните радости и скърби, да бъдат като ваши. Туй, което можеш да направиш, никога не давай друг да направи заради тебе.

При Бога с едно око не ходи и на нивата с един крак не ходи. Извади окото на дявола, който те блазни.

минало много време, и богатият заболял. Викал няколко лекари, но не могли да му помогнат и той умрял. Според тогавашния обичай умрелият трябвало да преседи една нощ на гроба и на другия ден го погребвали. Сиромахът си казал: „Ето един случай да си отмъстя." Той взел едно дърво и почнал да налага умрелия. От боя умрелият се съживил и станал от гроба. Десет души лекари го лекували, но най-после го уморили. Бедният го наложил добре и го съживил. Като станал от гроба, богатият повикал бедния човек и му платил десетократно, като му казал: „Много благодаря за налагането. Ако не беше ме бил, щяха да ме заровят в земята." (Бел. М.И.)

18. Беседа от Учителя на 20.VII.1932 г., 5 ч сутринта

Втора лекция на планината:

Най-малкото добро

20.VII.1932 г. 5 ч, сряда. При изгрев слънце.
Добрата молитва (в тайно).

Всеки един от вас нека се помоли само за това, от което има най-голяма нужда за днес.

Аз ще ви говоря много малко – 1 1/2 минута, върху най-малкото добро. Кое е най-малкото добро в света? Най-малкото добро в света е това, с което в дадения момент можеш да си помогнеш. И това най-малко добро е това, което спасява човека. Тая е великата истина. Вие се приближавате при някоя голяма врата и не можете да я отворите. Имате един малък ключ. Като го турите на мястото му, ако не е ръждясал, вратата се отваря. Ако нямате това, най-малкото – този ключ, вие не можете да отворите вратата. Вратата е голяма, дупката е малка; с ръка не можете да отворите.

Значи малкото добро, това е талисманът, който Бог е поверил във вашата власт. Вие може да искате да бъдете царе, учени, но ако нямате малкото добро, нищо не можете да постигнете.

Слаб си, болен си, неразположен си духом – това показва, че малкият ключ го няма, за да отвориш това място, дето е хлябът. С този ключ ще отвориш и ще се наядеш с малко хляб.

Най-малкото добро е да знаеш как да отваряш устата си навреме, да мръднеш езика си навреме. Ако го мръднеш навреме, всичко ще бъде наред. Ако не го мръднеш навреме, тогаз няма да имаш всичко, каквото трябва. Ако си затворил вратата с ключа по един начин, за отваряне ще завъртиш ключа по друг начин.

На земята само един път можеш да затвориш с ключа, а на небето 10 пъти можеш да затваряш. Като си въртял ключа все от една посока, ти 10 пъти си затварял и мандалото отива все по-дълбоко и по-дълбоко. Сега казвам: В обратна посока трябва да завъртиш. Десет пъти завърти на другата страна! Но ти един път завъртваш на другата страна и казваш, че не се отваря. Ти ще броиш завъртванията на другата страна и като дойде 10-ият път, вратата ще се отвори.

Вие казвате за някого понякога: „Такива нещастни хора!" Нещастни хора са тези, които са въртели ключа все на една страна, (затваряне), например казваш на съседа си: „Добър човек", на другия ден му казваш: „Много лош човек си", на третия ден му казваш: „Ти добро никога не си направил." Ти така все затваряш. Вратата все се заключва и заключва.

Един ти казва: „Така недей говори!" Кажи му една добра дума! Ти му казваш една добра дума, но вратата не се отваря. Ти му кажеш десет пъти: „Много добър човек си. Аз направих голяма погрешка, ще ме извиниш, ще ме простиш." Втория ден пак така ще му кажеш, третия ден – също; и на десетия ден, като му кажеш така, той ще се усмихне и ще ти даде това, което искаш. Ти ще кажеш: „Нямам време", но как имаш време да затваряш? Който има време да затваря, има време и да отваря.

Ти седиш и казваш на себе си: „Не съм добър човек" – ти затваряш ключа. Пак казваш така – пак затваряш ключа. После казваш: „Господ не ме е направил добър човек." Господ затваря ключа. Казваш: „Не съм като другите хора" – пак затваряш ключа. Казваш: „От мене нищо няма да стане" – пак се затваря ключът.

Дойдеш до едно място – навсякъде всички врати са затворени. И ти си като в един затвор. Хлопаш, но все е заключено. Ключ имаш. Сам можеш да излезеш от затвора. Ти искаш да излезеш от затвора, но не можеш. Казваш: „Лош човек съм." Господ няма време да гледа глупавите работи на хората. Ти казваш: „Как да не знае Господ на коя страна въртя ключа си?" Това са ваши понятия за Бога. Когато човек греши, Господ не е там. Когато човек прави добро, Бог е там. В греха Господ Го няма. Когато грешиш, ти си сам. Когато съгрешиш, тебе ти е мъчно, защото Господ Го няма там. А пък като направиш добро, Господ е там и ти се радваш. Ти направиш нещо лошо и заключваш, заключваш и после казваш: „Какво ще правя сега?" Ще седиш затворен, нищо повече. „Изходен път няма ли?" – казваш. Има, но като знаеш само как да отвориш. Някой иска да отиде при Бога. Като си затворен, как ще отидеш при Бога? Някой иска да види Бога. Това, което не познаваш, можеш ли да го видиш? Да искаш да видиш това, което не познаваш, това е все едно, че слепият иска да види светлината. Ти трябва да имаш очи, условия трябва да имаш.

Ти най-първо трябва да познаваш Бога, за да Го видиш. Ти казваш: „Как ще Го позная?" С този ум, който имаш сега, ти няма никога да Го познаеш. Ти казваш: „Така ме е създал Господ." Не, както ти въртиш ключа, както мислиш сега, ти Господа няма да Го видиш. Под Господ ние разбираме това, малкото добро, което може в дадения случай да ти помогне. Къде е Господ? Той се е скрил в малкото добро. Имаш ли малкото добро, Бог се проявява. Това, което баба ти и дядо ти са ти говорили за Бога, това е за тях. Ключът на баба ти е за нея. Помнете, че ти с един чужд ключ не можеш да отвориш своята стая! Всеки си има свой ключ. Ти си имаш сърце, ти със своя ключ ще можеш да отвориш сърцето си. Дадеш ли своя ключ, да отварят сърцето ти и да го затварят, то ти не можеш да напреднеш. Ти казваш: „Защо хората са лоши?" Ти разрешаваш един много дълбок въпрос. Този въпрос и ангелите не го знаят. Защо хората са толкова лоши, никой не го знае това. Лош е човек, защото ти си дал ключа. Ти ще си държиш ключа. И само на малкото добро можеш да го повериш (на Бога). Като дойдат нещастия в живота ти, това се дължи на неправилното мислене. Ти мислиш както дядо ти мисли. Ти казваш: „Кой ли ме заключи?" Не, не казвай така, но кажи: „Кому дадох този ключ, забравих." Не казвай: „Кой ми взе ключа?", но кажи: „Кому заложих ключа?" Не питай защо животът е така създаден! Не можеш да намериш чрез това никакво разрешение. Но най-малкото добро в света. Това, с което можеш да си помогнеш в дадения случай. Като се намериш в най-трудното положение, намери с какво можеш да си помогнеш. Например болен си – макар и с пълзене даже, излез вън на слънце, и след десетия ден ще оздравееш. Благодари на Бога, че вратата не е затворена! Вие ще ме запитате: „По-лесен начин от този няма ли?" Най-лесния начин ще ви покажа след 10 години. След 10 години ще ви кажа един начин, по който нещата на земята изведнъж стават, с едно махване на ръката. Ако можете да утраете до 10 години, тогава ще ви го дам. Вие сега не разбирате колко време е това десет години. Това са 10 секунди. Вие ще кажете: „След 10 години тая работа ще стане; кой ли ще бъде жив дотогава?" Работата е, че ако в тая секунда това, което ти казвам, не разбереш, то и след 10 секунди каквото ти кажа, ще остане неразбрано.

Бог е създал света по един най-разумен начин. Ние не сме Го слушали и вследствие на това имаме един изопачен живот.

Чуждо няма да вземаш. Някой ден ти иде някое голямо страдание – голяма беля. Белята стои в това, че ти си намерил чужди пари и човекът е дошел и си е взел парите. Някой може да те обиди, може да ти каже: „Ти си голям грешник, много лош човек си." Ти казваш: „Аз не съм лош." Ако не си лош, изпълнил ли

си волята Божия така, че Господ да е все доволен от тебе? Под „добър човек" разбирам онзи, от когото Господ е всякога доволен. Добър човек е този, който, като направи грешка, веднага я изправя. Страданията ви в света са страдания в сън. Няма нищо реално. Някой казва, че много страда. Не. Знаете ли какво нещо е страдание? Като дойдеш до края на страданието, тури ключа и отвори стаята! А пък сега той плаче, но не туря ключа! Какво ме интересува вашето страдание? Стаята ти е пълна с хляб, имаш ключа, ти седиш и плачеш и казваш: „Три дена не съм ял." Нямаш ли хляб в торбата си? Една сестра каза: „Някой брат няма ли да постави шатрата ми?" Тези работи по любов трябва да стават. Във всинца ви трябва да има едно и също желание: не злоупотребявайте с доброто на другите! Някой казва: „Аз не мога." Всеки може да направи нещо. Сега важният въпрос е: най-малкото добро е това, с което в даден случай можеш да си помогнеш. (Връзката с Бога разрешава всички противоречия.)

Нека да остане тази мисъл в живота ви. Да си кажеш: „Всякога, когато аз имам неразположение, Бог всякога може да ми помогне." Не доказвайте това на други хора, но за тебе това да ти е абсолютна истина. Ако някой път чувствуваш, че Бог не ти помага – така не се говори. Това е твое схващане. Вие нямате понятие за Бога. Бог не обича да Го занимавате с празни работи. Като отидете при Него, Той абсолютно не търпи отрицателни работи. Като отидеш при Него, ще Му поискаш нещо, от което се нуждаеш. Няма да Му разправяш колко си окалян. Той го знае това, Той ще ти покаже банята, ще се измиеш сам. Няма да дойдат ангели да ти слугуват, сам ще се умиеш, защото слугите с тебе вървят: 2 слуги – ръцете, 2 слуги – краката, двете очи, двете носни дупки, двете уши, устата; после, по 5 пръста на ръцете и краката; всичко 31 слуги имате вие и казвате: „Мен никой не ми помага." 31 слуги имате вие, не знаете как да давате разпореждания. Представете си, че ви облекат с професорски дрехи, шапка – вие станахте ли професор? Не. Човек, за да има тяжест в света, трябва да носи със себе си и най-малкото добро, то е тяжест. Тогаз си професор. Нямаш ли най-малкото добро, не си никакъв професор и вратата ти ще бъде затворена. Някои са дошли тук и мислят, че са болни – това е първата лъжа в света. После, някои мислят, че работите им не са уредени. Това е втора лъжа. После, някой казва: „Мен никой не ме обича." Това е третата лъжа. Някой казва: „Мен са ме забравили." Това е четвъртата лъжа. Вие не сте дошли тук да ви обичат. Когато човек отива при някой извор, какво се изисква от него? Да пие от хубавата вода. Това е най-важното в дадения случай. Човек, за да намери най-малкото добро, трябва да се освободи от всичките лъжливи впечатления. Вие не познавате хората. Онзи, който говори зло за тебе, той не е човекът. Когато някой има лоши прояви, той не е човекът. Изправете човека такъв, какъвто Бог го е създал.

Ще започнете с най-малкото добро, с което можете да си помогнете в дадения случай. Вие искате да ви обичат, нали? То е лесна работа. Един учител като ми преподава, аз го обичам. Обичам някой цигулар, понеже свири. Обичам някой хлебар, понеже дава нещо от себе си. Обичам някой бакалин, понеже дава нещо от себе си. Всекиго може да обичате за това, което може да ви даде. Обичам една свещ, една стомна, едно цвете, един извор, слънцето – за това, което могат да ни дадат. Също и Бог. Ако аз не давам нищо от себе си, тогаз как ще ме обичат хората, тогаз защо ще се смущавате? Вие казвате: „Изворът плаче, защото никой не е отишъл при него." Това е човешко разбиране. Не. Изворът си върви, скача, заминава, полива цветенцата, дава вода на мушичката, не се оплаква. Вие защо се оплаквате? Бог казва: „Ще залича греховете ви." От всичката онази напластена кал трябва да се освободиш. Веднъж завинаги трябва да се освободиш от старото, ще си кажеш: „Аз трябва да бъда здрав, както

Бог ме е създал. Аз трябва да бъда добър, както Бог иска. Аз трябва да бъда умен, както Бог иска. Аз трябва да бъда силен, както Бога иска." Изведнъж няма да дойде хубавото, но всеки ден ще правиш това. Някой ще каже: „Ние се трудим да правим това"; ти си затварял, затварял, 10 години все си затварял! Ти искаш сега да станеш добър човек, че тогаз да те обича Бог. Това не е разбиране. Бог те обича за това, което е вложил в тебе. Ти казваш: „Аз съм много болен." Така не се говори. Ако аз съм болен и благодарен, ще пълня и ще стана да слугувам на Бога. Ще отида да шетам. Това не трябва да се показва отвън, но в мене трябва да има дълбокото желание да слугувам. Има ли човек желание да слугува, тогава той ще бъде здрав. Щом туриш в ума си да слугуваш на Бога, здравето ще дойде, всичко ще дойде. И ако не идва, причината е вътре в тебе. Ще се молиш и няма да се безпокоиш дотогаз, докато се разреши въпросът, докато дойдеш до съгласие не само с Бога, но и с всички живи същества. И тогаз, отгдето минеш, всички същества ще те познават. Защото ти ще бъдеш един човек, който отиваш при тях – не да вземеш, а да дадеш. Като отидеш в градината с кофа вода, цветята ще се зарадват, защото отиваш да даваш, и ще ти дадат своя аромат. Вие със своите кофи ще поливате своите цветя. Вие сте мислили за себе си това, което не сте. За ближните сте мислили това, което не са. Обърнете внимание на хубавото, което Бог е вложил във вас! Ще вземете малкия ключ, ще отворите днес Господнята стая и ще намерите това, което дълго време сте нямали.

Сега да видим какво ще ви се падне. *(Учителят отвори Библията и прочете посланието към Галатяните, гл. 3, от стих 17 до края.)* Ще прочетете и ще помислите върху това най-малкото добро, благото, което човек всеки ден може да приложи. Всички други неща са само ненужни терзания. Ти казваш: „Защо е станало така?" Дето има закон, има терзания. Дето няма закон, има свобода. Законът на любовта всеки ден извира от Бога. Ще отворите сърцето си и ума си. Вчера нали ви казах, че човек трябва да бъде добър, за да бъде свободен, не трябва да греши, понеже ще изгуби своята свобода.

Ще намерите днес най-малкото добро.

Единственото добро, най-малкото добро е: Отречи непотребното – болестите, безпокойствата! Болестта не съществува, безпокойството не съществува; отречи страданието, то не съществува – те са привидни работи. Не се заблуждавайте. Отречи товара! Ти си турили един товар, който можеш да снемеш. Отхвърли и греховете, които имаш, безпокойните мисли и желания – всичко това отхвърли! Не се спирай защото си направил погрешка! Не разрешавай този въпрос! Не питай защо си се окалял; не питай защо си се опрашил, защо шапката ти е вехта и защо обущата ти са скъсани, защо палатката ти е на това място! Днес палатката ти е на това място, а утре ще бъде на друго място. Ти мислиш, че тук ще останеш, то е за един момент. Днес ако нямаш това и това, в следния момент ще го имаш. Няма да се мине дълго време, и ще имаш точно това, което искаш сега. Ние всички сме избрали едно място, което Бог не ни е дал, нищо повече. Нито един от вас не живее в града или селото, дето Бог е казал. Всички живеете там, дето Бог не е казал. Разбирайте право! Вътрешно ние не сме на едно място, гдето Бог ни е поставил, защото Бог не иска аз да страдам. Аз боледувам, но Бог не иска аз да боледувам. Ти се безпокоиш. Това не е мястото, дето Бог те е поставил. Ако моят ключ отваря моя ум, моето сърце, моята воля, това е малкото добро. Тогава всички неща се уреждат. Щом не сме добре, значи някой от вас не е отворил стаята си. На чуждо място си. Казваш: „Какво да правя?" Ще намериш мястото си. Ти казваш: „Няма кой да ми помага." Досега Господ ти е помагал, ангелите ти са помагали, баща ти и майка [ти] са ти помагали и още не признаваш. Нито един от вас няма право да се оплаква. Това, което

си ти досега, то е, защото ти са помагали. Несправедливо е да казваш: не са ти помагали. Питате ме сега: „Какво трябва да правим?" Ще съблечете професорските си дрехи и шапка и ще турите вашата шапка на служенето. Ще турите вашата дреха на служенето и вашия пояс на служенето.

Правата мисъл да остане във вас: Да се освободите. Ще поддържате това, което Бог е направил отначало с вас. Ще трябва да забравите старото, щом дойде новото, новите условия, които Бог ти дава. На първо място трябва да имаш качеството на разбирането, за да пазиш дрехата, която ти се дава, защото много мъчно се приготовляват тези дрехи. Ще посеем нивата, която Бог ни е дал – нашия ум, сърце и воля. Ще се положим на това, което Бог е вложил вътре в нас. Днес ще почистим лагера и всеки ще направи и едно вътрешно почистване. Хубавото е, че имате всичко преизобилно дадено, ще използвате, ще отворите касите си. Всеки казва, че е болен, че нямал пари, че бил лош. Пред мен не минава това. И така, намери най-малкото добро, с което можеш да си помогнеш в дадения случай!

19. Из беседата от Учителя на 6.VIII.1932 г., 5 ч сутринта*

21 ст. 16 гл. Иоана: „Жена когато ражда, на скръб е, но когато роди, забравя тъгата си."

16 гл. Иоана.

Правило: Стой на краката си, работи с ръцете си, {гледай с очите си}, слушай с ушите си, говори с езика си, {мисли с ума си, чувствувай със сърцето си},служи с дъха си!

Когато търсиш силата на своя ум, винаги ще те вържат с юлара.

На когото краката са яки, на планината върви добре, той и в живота, на полето, никъде няма да се спъне – ще върви добре. Който падне на планината, и на полето долу ще падне.

Радвай се, кога ти вземат мухлясалия хляб. Скърби за укрухите, които ти вземат! ... Не скърби за кутията кибрит, която ти взели, но скърби за последната клечка, която ти взимат!

Скърбиш за това, което не знаеш – майката скърби, защото не знае какво ще роди, но като роди, радва се, защото вижда, че човек се роди.

Мястото, дето стоиш, ценно да е това място, а не да стоиш на някое купище. Старият ражда; когато роди старият, ражда нещо на свят, а не младият. Силният трябва да работи, а не слабият.

Халкаузи – името на царската дъщеря.

Човек трябва да вярва в постижимото. Само постижимото е реално. Постижими са нещата само за разумния, който обича истината.

Несгодите показват, че в дадения случай на нас ни липсва нещо – например недоволството и пр.

Ти ще идеш при краката на късмета си, а не той да дойде.

Богатството жене [жъне] и събира, а сиромашията разпилява и покрива.

Умният да оглупее е неестествено, а глупавият да поумнее, то е естествено. Спокойствието разрешава ли въпроса? Не.

Когато се роди в душата ти една велика мисъл, ти трябва да се радваш.

Ако ти при водата не изпереш дрехата си, де е погрешката? И ако чакаш хората да ти накладат огъня зиме? Сам трябва да си помогнеш.

Не дръжте в себе си неща, които умират, също не дръжте мисли и чувства, които умират. Спасението иде отвътре. Бог действува отвътре в нашата воля, ум и пр.

Не се занимавайте с обикновените постижения в света.

Можеш ли да се съмняваш, като отидеш при един извор, че той не ще ти даде вода? Никога не е ставало такова нещо.

Страдание и скръб разбирам само ако се е родила една хубава мисъл. Скръб, която можеш да забравиш, тя е на мястото.

Знанието, силата, съзнанието, доброто вървят с човека.

С любовта се постига животът; с Истината – свободата.

Ти трябва да знаеш, че тези, които те обичат, ще те разлюбят.

Любовта – в яйцето си вътре, ограничен си. Разлюби те майка ти – излизаш от яйцето навънка. Кое е по-доброто: да бъдеш вътре в яйцето или вън от него?

Вие сте дошли до едно преходно състояние – да се облечете в копринена дреха, да минете от старото в новото.

Умният човек ще почне с мъчнотиите.

Аз и ти и той, ний и вий и те, и Бог можем – ще станат работите тогава, всичко става.

Всякога по-умният може да те обича.

Спретнете [се] сега, да служим на Господа разумно! Върнете се при Бога и Му благодарете за всичко!

Не знаете как да бъдете доволни. Това не сте могли да научите, а всичко друго научихте.

Две неща ви са потребни: когато видите мечката, да се зарадвате, а когато нея я няма, да плачете.

Днешният ден, това е вашият живот сега, това е животът на българите и на цяла Европа.

Аз ще изчисля след колко часа ще се подобри времето и вие ще се подобрите. Тази мъгла не е по целия свят.

Радвайте се, че сте дошли на земята да се учите и че ще се върнете, и че ще придобиете нещо.

*

Който търси силата си отвън, ще го вържат с юлар. Силата е вътре у вас, която ще ви освободи.

Който на планината не може да ходи, пада, и на равнината ще падне.

По-умният може да обича, а по-глупавият ще му даде нещо.

*

20. Из беседата от Учителя на 9.VIII.1932 г.*

9.VIII.1932 г.

21 ст. 21 гл. Матея: „Истина ви казвам: Ако имате вяра..."

През целия ден ще се мисли върху този стих.

„Ти съзнавай..."

Добрата молитва

21 гл. Матея.

1. При пътя на живота се изпитва вярата и надеждата на човека.

2. При пътя на знанието се изпитва умът и волята на човека.

При пътя на свободата се изпитва благородството на душата и милосърдието на сърцето.

Там, дето малкото зрънце пада, камъкът стои.

Там, дето камъкът пада, зрънцето стои.

Когато листата на дървото на живота падат, зимата идва.

Когато листата на дървото на живота слизат, зимата идва. Когато се качват, пролетта идва.

Когато сиромашията хлопа на вратата, студът се показва.
Когато богатството хлопа, топлината се показва.
Когато простият цари, прах се дига.
Когато умният цари, мирът възлиза.

Там, дето мравята се дави, човекът се забавлява. А дето мравята се забавлява, човекът спи.

Глупавият слуша с едното си ухо, а умният – с двете, а глухият и от двете не се интересува.

Детето лази, младият се издига, старият се прегърбва, а умореният [си] почива.

Домът е за детето, нивата – за младия, перото – за стария, а леглото – за уморения.

Ако си в дома, млад си; ако си на нивата, момък си; ако държиш перото, стар си; ако си на леглото, уморен си от живота вече.

Не разваляй това, което природата е наредила! Не й давай съвет какво да прави! С нея на състезание не ходи и насила нищо от нея не вземай!

Вземай, когато добрият ти дава и давай, когато умният от тебе иска!

Дом без врата и училище без прозорец подобни са. В какво седи подобието? В къща без врата никой не може да влезе и в училище без прозорец нищо не може да се научи.

21. Из беседата от Учителя на 8.VIII.1932 г., 5 ч сутринта*

Понеделник. 8.VIII.1932 г. Върха. Рила.

23 ст. 23 гл. Матея: „Горко вам, книжници и фарисеи, лицемери, защото давате десятък на {мятвата}, на копара и на кимиона и оставихте по-важните неща на закона: правосъдието, милостта и вярата; тях трябваше да правите и онези да не оставяте." *(За размишление.)*

„Благославяй, душе моя, Господа"
Молитва на Царството

Запишете следното изречение:
Не внисай в знанието невежество.
Не се обезверявай във вярата си.
Не внасяй лъжа в истината.
Не узаконявай робството в свободата.

23 стих. Трябва да имате предвид: всеки един човек има фарисей и садукей у себе си, те са две партии.

Да осъждаш някого, то е като пороен дъжд да се излива [върху] скала.

22. Из беседата от Учителя на 10.VIII.1932 г., 5 ч сутринта*

10.VIII.1932 г. Хълма. Рила.

„В дома на Отца моего много жилища има." *(Размишление.)*

Всеблаги Отче на всичката пълнота, в името на Твоята любов, озари ни с благия Си Дух и изпълни сърцата ни с Твоя мир.

13 гл. I послание към Коринтяните

{Има нещо у човека, което никога не остарява. То е неговият стремеж.}

Този стремеж се нарича любов – това начало, което твори.

Не съжалявай за това, което се е променило. Не е силата в мисълта, желанието и пр., но в онова, което допринася. Свещеният пламък на една мисъл,

колкото малка и да е, то е, което допринася и ободрява. Любовта не е разочарование, не е сила, а е това, което те освобождава в даден случай.

Благодари с краката си на каруцата, със сърцето – на конете, с устата – на този, който тегли каруцата, и благодари на себе си, на този, който е в тебе и ти дава възможност да видиш всичко това! Благодари, че си във вселената!

След като си ял сладките круши, не яж киселици; след като си пил сладкия сок, не пий пелина! След като си казал няколко сладки думи някому, не ги обличай в твоите дрипели! След като си направил едно добро, не бий тъпана!

Не се вкисвай, когато те подквасват!

Не си давай маслото, когато те чукат!

Когато те бият, не плачи, а кога те мият, не благодари!

Благодари само за това, когато виждаш, че любовта е с теб и можеш да виждаш що върши тя!

Знанието само от едно място не идва и светлината само през един прозорец не влиза. И любовта през една уста само не говори, но са хиляди.

Един е Духът, но много са духовете.

Една е вселената, но много са синовете Божии.

Едното е цялото, а много са частите.

Едно е името на цялото, неизброими са имената на частиците.

Истинският път няма пътеки.

Пътят, който няма пътеки, е път на Духа.

Път, който има прах, е път на заблуждение.

Небе, което е ясно, е небе на светлината; и обратно – на тъмнината.

Живот, който е изпълнен с благост, е живот.

Ходи там, дето светлината ходи!

Слизай, дето водата слиза!

Работи там, дето Духът работи!

Любовта живее, Мъдростта свети, а Истината носи бъднини.

Свободата трябва да бъде във вас непреривен процес.

Последното леке като махнеш в каруцата си, това е свобода.

Ще се опростите със старите мерки, има едно нововъведение.

Мери тъй, както искаш да те мерят! Храни тъй, както искаш да те хранят! Говори тъй, както искаш да говорят за теб!

Докато човек мисли върху нещо, то ще бъде при него. Щом престане да мисли за него, то си отива.

Защо искате да свършите училището? От училището никога няма да се освободиш.

Онова, което нас задоволява в даден случай, не е голямо – то [е] една стотинка.

Царската дъщеря като ти каже една дума, повтаряш я.

Днешният ден е ден на всемирния университет, дето се учат всички. Царската дъщеря като те срещне, ще ти каже една дума. Има нещо, което хората в света не го казват.

Щом си добър ...

Няма никой, който да противодействува и Духът [което] е намислил у вас, ще го направи за вас.

Ако вярваш, Бог те обича.

Има много от вас, които имат прави възгледи, но вървят по стария, прашния път.

Щом ...

Ако си миеш очите пред мен, моите почитания. Щом си плакал, измил си очите. Скърбиш – на работа си бил, само че тази работа е неприятна.

Дрехата ви да бъде без дупки, без копчета и без панделки, без шевна машина – такава дреха ви давам. Щом постъпвате добре, тя се закопчава; и обратно – тя се разтваря.

Тези ...

Зацапването, когато не разбираш – тя е една външна обстановка от самото битие.

Онова вътрешно стремление в човека да се освободи – това е чистотата в него.

Стара, гнила круша, не я продавай, нито я препоръчвай, но посади я! Всички лоши мисли, които идат ...

Туй, за което мислиш добро или лоши мисли, ти ги храниш и им даваш ход. Мисли за доброто!

Само пътят на истината уяснява пътя на знанието и пътя на живота.

23. Из беседата от Учителя на 12.VIII.1932 г., 5 ч сутринта*

12.VIII.1932 г.

22 ст. 5 гл. Галатяном: „А плодът на Духа е любов, радост, мир, дълготърпение, благост, милосердие, вяра, кротост, въздържание: против таквизи няма закон." *(Размишление.)*

„Благославяй"

Добрата молитва

15 гл. Иоана.

Ва[жният] слог в лозата е „лоз". В думата „плод" важният слог е „под". Всяко нещо си има по една вътрешна връзка.

Връзката постоянно трябва да се увеличава.

Ако любовта не идва в теб, ще изгубиш живота. Щом човек чувствува добре, мисли и е здрав, той има връзка.

Не очаквайте друг да държи връзката зарад вас! Ако злото държи връзката, ще бъдете роби; ако доброто държи – ще бъдете свободни, а ако вие държите връзката, ще слугувате на Бога.

Има три посрещания на слънцето. Едно – на физическия свят, след това – в умствения свят и после – в Божествения свят.

Любовта и Истината заедно вървят. Горе е Истината, а долу е доброто.

След като те е вързал някой, като имаш връзка, мисълта и чувствуването е за да излезеш из кладенеца – да излезеш от едно състояние в друго.

Щастливият човек трябва да знае как да мисли и как да чувствува.

24. Из беседата от Учителя на 13.VIII.1932 г., 5 ч сутринта*

13.VIII.1932 г. Хълма. Рила.

Пътят на праведния е както на зазоряване. *(Размишление).*

„Ти съзнавай, ти люби"

Упражнение:

Ще изпратиш енергиите на доброто през палеца на дясната ръка; енергиите на Любовта – през първия пръст; енергиите на Правдата – през средния пръст; на Истината – през безименния; палеца – на Слънцето, и на Мъдростта – през малкия пръст. От пръстите на дясната ръка ще изпратите тези енергии и като че ли те образуват кръг и после идват към вас. След това ще възприемете енергиите чрез лявата ръка: през палеца на лявата ръка – енергиите на Доброто, през първия пръст – енергиите на Любовта, през средния – енергиите на Прав-

дата, през пръста на Слънцето – енергиите на Мъдростта. Ще отправиш мисълта си към съзнанието на всички добри хора по лицето на Земята, на които съзнанието е будно. Ще мислим за всички добри хора. Няма да се стремите да разберете в какво седи тайната. И след това ще възприемете енергиите с лявата ръка: през палеца на лявата ръка – енергиите на Доброто; през първия пръст – енергиите на Любовта, през средния пръст – енергиите на Правдата, през безименния (пръстът на Слънцето) – енергиите на Истината и през малкия пръст – енергиите на Мъдростта. Ще отправим мисълта си към съзнанието на всички добри хора по лицето на Земята, на които съзнанието е будно. Ще мислим за всички добри хора. Това упражнение ще го направите, както дигате лейката и изливате вода. Няма да разсъждавате защо излиза вода през дупките на лейката; просто ще поливате цветята. Ако речете да разрешавате философията на водата, защо тя излиза, това не е ваша работа; защо тя полива цветята, а това е нейна работа. А защо вие помагате, това е ваша работа. Всеки един от вас трябва да стане проводник, да изпратите енергиите на Доброто към всички добри хора, силите на Любовта – към всички добри хора, силите на Правдата – към всички добри хора, после – силите на Истината и на Мъдростта. Тези енергии вие изпращате повидимому през тая физическа ръка. Но има друга, духовна ръка. Има три направления, но вие ще оперирате с тая физическа ръка. Господ каза на Моисея, като го прати: „Дигни си ръката" – и всичко ставаше. Като знаеш да си дигаш ръката, всичко става. Ще прекарате силите на Доброто през палеца към всички добри хора, за да почувствувате тяхната доброта. И като прекарате силата на Любовта, пак да почувствувате, че вашата любов е отишла там.

Дясната си ръка ще дигнете към изток хоризонтално и малко нагоре с разтворени пръсти. А лявата си ръка ще поставите на лявото коляно. Ще започнете упражнението: I. Първо за палеца ще кажете: „Да се прослави Господ във всичките Свои дела!" (3 пъти) След това ще кажете: „Да царува силата на Неговото Добро във всички добри хора!" (3 пъти) – и ще пратите силата на Доброто през палеца. II. С първия пръст: „Да се прослави Господ във всички Свои дела" (три пъти) „и да царува силата на Неговата Любов във всички сърца!" (3 пъти). III. Със средния пръст: „Да се прослави Господ във всичките Свои дела" (3 пъти) „и да царува силата на Неговата Правда във всичките умове! (3 пъти) С пръста на Слънцето: „Да се прослави Господ във всичките Свои дела" (3 пъти) „и да царува силата на Неговата Истина във всички души!" (3 пъти). Малкият пръст: „Да се прослави Господ във всичките Свои дела" (3 пъти) „и да царува силата на Неговата Мъдрост във всички Духове!" (3 пъти). Сега сложете си дясната ръка на дясното коляно, а лявата ръка протегнете към изток хоризонтално и малко нагоре (пак с разтворени пръсти)! Сега по обратен път с лявата ръка ще възприемете и ще кажете I. Първо с палеца: „Да се прослави Господ във всички Свои дела" (3 пъти) „и да царува силата на Неговото Добро в нашите сърца!" (3 пъти) Сега възприемайте към себе си! Да почувствувате, че през палеца ви идва нещо. II. С първия пръст: „Да се прослави Господ във всички Свои дела" (3 пъти) „и да царува силата на Неговата Любов в нашите сърца!" (3 пъти) III. Със средния пръст: „Да се прослави Господ във всичките Свои дела" (3) „и да царува силата на Неговата Правда в нашите умове!" (3) С пръста на слънцето ще възприемете Истината: „Да се прослави Господ във всички Свои дела" (3) „и да царува силата на Неговата Истина в нашите души!" (3) С малкия пръст: „Да се прослави Господ във всички Свои дела" (3) „и да царува силата на Неговата Мъдрост в нашите Духове!" (3) Сега поставете двете си ръце към Слънцето с обърнати длани и опрени лакти на колене! След това да се съберат пръстите на ръцете едно до друго и после съберете двете ръце с допрени длани и кажете Добрата молитва! И при такова положение на ръцете кажете Добрата

молитва! След това ще произнесем при същото положение на ръцете: „Мир и радост да цари в нас и във всички сърца!" (3 пъти)

Амин.

5 гл. Коринтяните.

Пътят на живота е път, в който Доброто върви.

Пътят на живота е път, в който Любовта върви.

Пътят на живота е път, в който Правдата върви.

Пътят на живота е път, в който Истината върви.

Пътят на живота е път, в който Мъдростта върви.

Този е пътят, в който всяка душа и дух върви. Няма друг път. Щом си изгубил пътя, припомни си за Доброто, за Любовта, Правдата, Истината, Мъдростта и ти ще имаш знанието на Истината!

Най-малкото усилие е драсването на една клечка – за Истината, Любовта и пр.

Когато имате някое страдание, то е, че някое същество от духовния свят е драснало една клечка във вас, то е за добро – радвайте се! Ако една книга остане чиста, непобутната, не е постигнала целта.

... Ти като се оцапаш от известни противоречия, придобиваш известна цена; цапането да бъде разумно, да не бъде боядисване.

Какво нещо е чистотата? То е Божественото начало вътре в тебе, което няма сила, която може да го оцапа.

Дяволът е една муха, която плюе, нищо не може да ти направи. Никой не може да те обере – какво може една муха да обере? Тя няма гръб и пр. Някой ще те излъже – това е една муха, дяволът. Дето ви е ухапала мухата, намажете със сол: по всичките правила! Който се разколебава в духовно отношение, то е един процес на гниене.

Тежестта е един разумен процес. Едно чувство, една мисъл да има тяжест.

В живота ний искаме сега да се разтоварим. Ще хвърлите всичките петала.

Светът е направен за нас, да се учим. Никакви мухи. Най-първо ще се учиш, после ще слугуваш. Всеки един трябва да пази своята свобода и да не допуща никаква посторонна мисъл на мухите. Например: дали те обичат хората. Никой няма право да отнема свободата на другите.

Светът не е създаден за мухите, за театра [?], за кръчмари и попове. А светът е създаден за всички ония добри хора – да носят Доброто, Любовта, Истината, Правдата, Мъдростта.

Дошли сме да възприемем Доброто, Любовта, Правдата, Истината, Мъдростта. Бъди натоварен с тези добродетели, не позволявай никому да те разтоварва от тези добродетели и да те товари с камъни! Няма какво да се учим от мухите. Ще пътуваме с много по-голяма скорост от мухата, пък сега тя ни изпреварва със своята бързина в пътя ни и пречи.

Носи Доброто, Любовта, Правдата, Истината и Знанието.

3 посл. Иоана, 11 ст.: „Възлюблений, не подражавай злото, но доброто!"

Всичко, което Бог е създал, е добро. Страданието е изключителна работа. Всякой човек, който не разбира единицата, все го късат, а шестте – това е семето, което е поникнало. Как да ти тури 6, когато още не е поникнало семето в тебе? Като познаеш какво нещо е Бог, професорът ще ти пише 6. Да бъдете весели и добри, да се радвате.

*

Последната формула на гимнастическите упражнения: „Да изгрее Божията радост и Божието веселие в нашите сърца!"

*

Когато Мойсей воюваше със своите неприятели и си дигаше ръцете, умаляваха му ръцете и му туряли камъни отдолу.

Сега ще ви оставя вие да си прочетете 5 глава от Първо послание [к] Коринтяном. Аз ще прочета 4-та глава. Напишете следующите изречения:

Първо: Пътят на живота е път, в който Любовта върви. Пътят на живота е път, в който Правдата върви. Пътят на живота е път, в който Истината върви. И: Пътят на живота е път, в който Мъдростта върви.

Този е пътят, в който всеки, който иска да влезе в Царството Божие, трябва да върви. Питат: „В кой път да вървя?" В този път. Този е пътят, в който всяка душа и всеки дух върви, няма други път. Тогаз, щом сте изгубили пътя си и искаш да го намериш, припомни си за Доброто – ти си при вратата на този път. Припомни си Любовта – ти си в пътя. Припомни си Правдата – ти вече пътуваш с бързоходни крачки в този път. Припомни си Истината и ти ще бъдеш свободен в пътя. Припомни си Мъдростта и ти ще имаш знанието, което пътят съдържа в себе си.

Тогаз, кое е най-малкото усилие в света? То е приблизително следното: то е драсването на една кибритена клечка. И от драсването на тая клечка ще зависи дали ще имате светлина или не. Ще драснеш клечката (най-малкото усилие) и ще се яви светлина. Ти питаш: „Как да позная Истината?" Ще драснеш клечката и веднага ще дойде светлината – с най-малко усилие; но непременно ще допреш клечката до кутията, няма да я махаш във въздуха, инак с години ще чакаш. И когато се случват някои страдания в живота ви, това е, когато от невидимия свят искат да ти помогнат и те драснат; нещо те засегне – това е запалената клечка. То е за добро. Ти казваш: „Много пострадах." Не. Малка драскотина се образува по кутията и тогаз имаш ядене и пиене, цял ден ти е приятно. Това малко страдание, това драсване не се ли заплаща с тези блага, които ви идват?

25. Беседа от Учителя на 11.VIII.1932 г., 5 ч сутринта*

11.VIII.1932 г., 5 ч сутринта, Рила

Стани!

138 псалом
„В начало бе Словото"

Един начин за съсредоточение на мисълта е този: освободете се от посторонните мисли! Мислете, че за пръв път идете тук! Когато седнете да размишлявате, оставете света! При съзерцането ще гледате за 1–2 минути да се освободите от ненужните мисли, да си починете малко и да олекне на душата, като на някое новородено дете.

Добрата молитва

Прочете се 10. глава от Посланието към Римляните.

Има много работи, от които човек трябва да знае да се освободи.

Онзи, който прави добро, той продава вещите на небето. Човек е роден за всичко онова, което е добро. Ще го носи на гърба си и ще го продава. Викай и продавай всичко! Ние казваме, че човек трябва да се срамува. Но има неща, дето човек не трябва да се срамува никак. Срамът в света е една голяма преграда за греха, но праведният, чистият, светлият човек не трябва да има никакъв срам. Хубаво е да имаш срам. То е една преграда за греха. Но трябва да се повдигнеш над своя срам. Срамежливият човек, за да се освободи от срама, трябва да бъде крайно благочестив. Иначе ще си създадеш голямо нещастие и ще станеш безочлив. Защото и крадецът може да стане без срам.

Ние още сме под влиянието на личния характер, на общественото мнение. Казваме: какво ще кажат хората, как ще ни видят, как сме облечени? Хората за Господа много малко мислят. А за себе си много мислим ние.

Досега хиляди години ние сме мислили само за хората и за себе си, а пък за Бога едвам сега започваме.

Ако имаш лоши мисли, не си ли говедарин. Онези лоши мисли, не ги ли пасеш целия ден?

Сега вие сте в една школа, но аз ви държа в една школа, подобна на една светска школа. В онези школи всеки, който е на първо място, е последен, а пък тези, които са последни, са на първо място. Те минават за недоразвити по някой път.

Всякога приложението на знанието е важно. Едно знание трябва да мине най-малко през три степени, за да стане съществено и полезно за нас. Когато от невидимия свят дойде един ангел, той ще ни учуди с онази сръчност и сила, които притежава. Ако един ангел ни придружава по пътя, няма да има някоя мъчнотия, която той да не преодолее. Ако дойдеш до една голяма река, той веднага ще те вземе на ръце и ще я прескочи, макар и да е 100 метра широка. Той ще прескочи и някой висок планински връх. Няма да има нещо невъзможно. Дето се спрете, той ще направи колиба, ще накладе огън. Във всичко е сръчен. Такъв приятел може да ви бъде в нужда полезен.

Думата „карма" значи да се справиш със своето минало. Това е задача, дадена на човека, която той трябва да свърши. Та, не се плашете от кармата. Дошли сте на земята всички да се учите. И по някой път ще продавате звънци на другите. Вашите звънци не са за вас. Ти казваш: „Да не си създадеш карма." Продавай хубава стока и ти ще се освободиш от кармата си! Минеш през някъде, кажи една добра дума! Виждаш някой паднал човек, кажи му: „Няма нищо, за добро е това"! И т. н.

Поддържай малката светлина на своя ум! Поддържай малката топлина на своето сърце! Поддържай слабото усилие на своята воля, колкото и малко да е това усилие! И после, слушай Душата си, слушай Духа си!

Дойде ли някоя неприятна мисъл, дигни малко фитила на лампата! Аз обичам онези лампи, които могат да се подигнат. Те имат бурми и с тях можем да подигнем колкото искаме и да направим лампата да грее колкото слънцето. Приложете това!

Като турим една мисъл в Божествената инсталация, тая мисъл става силна за нас и може да ни служи.

Ние сме тук и трябва да се инсталират вашият ум и вашето сърце. Колкото повече години идваш тук, толкоз повече да има смисъл твоето стоене тук. Както колкото повече четеш една свещена книга, толкоз по-дълбок смисъл намираш в нея. Нашето тяло, нашите мисли, желания са един суров материал, който трябва да се обработи. И от тая работа зависи нашият успех. Например: Дадат ти хубава книга, ще седнеш да я учиш и по този начин ще разработиш мозъка си, докато дойдат от невидимия свят да проверят дали си го разработил. И като видят, че не си го разработил, оставят те със същия мозък, а като видят, че си го разработил, дадат ти по-голям мозък. Всякога при успех ще се увеличават мозъкът ти и сърцето ти. И един ден сърцето ти ще стане толкоз голямо, че [ще] можеш да обичаш всички хора. А пък сега сърцето ти е толкова малко, че обичаш само себе си. И умът на някого е толкова малък, че мисли само за себе си. На другиго е по-голям, че мисли и за ближния. А пък като е по-голям, мисли за Бога. Който не мисли за Бога, аз го наричам простак. Ще мислиш за себе си, за ближния си и за Бога. И каквото ти се случи в живота, гледай на добрата страна!

Вашите лица, както сега сте, показват какъв живот сте живели. Някой е погрознял. Това е от лошите мисли. Не само вие, но и дядо ви, прадядо ви от

хиляди години изхвърлят непотребни мисли, тревоги. Тревожиш се какво ще стане с тебе. Тревожиш се, че ще умреш. Светията, когото изгарят, не го ли е страх? Страх го е, но казва: „Дай ми сила, Господи, да изтърпя." Та човешкият дух е над всички страдания, над всички мъчнотии. Човешкия дух нищо не може да го събори. Той е над всичко отгоре. Трябва да побеждавате всичките мъчнотии. Личното повдигане не е пътят на щастието.

Сега вие искате да знаете много, да бъдете много добри. Всякога знанието, което имаме, доколкото можем да го споделим, да извършим волята Божия с него, това знание ползува. Между вас трябва да използувате всичките условия да правите услуги на другите. Така да ги направите, че и ти да си доволен, и той да е доволен, и Бог да е доволен от тебе.

Дойде някоя мъчнотия. Ти пей, пей и най-после мъчнотията ще се умори и ще престане да е мъчнотия. Вие не сте слаби хора. Силни сте. Всичко можете да направите. Всичко онова, което желаете, можете да го постигнете в този път, по който вървите. Само че трябва постепенно. Някой път намажат лицето ти с катран и ти кажат: „На какво ти прилича мутрата!" Ти трябва ли да повярваш в това? Не! Ще кажеш: „Не, тая мутра не е моя." Ще ти кажат: „Остарял си." Ти ще кажеш: „Не, тая мутра не е моя." Ще се измиеш със сапун и ще кажеш: „Няма я тая мутра." Сега ти седиш като затворник, свиеш се и казваш: „Тая работа няма да я бъде." Намазали са те с катран. Кого ли не са мазали? Та, някои неща се повдигат у човека атавистически. Има изостанали мързеливи души, които са силни и хитри. Те за изостанали в своята еволюция от дълго време. И понеже не искат да вървят по правия път на човешкото развитие, те дохождат и спъват вас.

Там, дето има противоречие между мислите, не прилагай нито една от мислите! Спри се, чакай! Те са два лагера души, от които единият взема твоята страна, а другият е против тебе. Ти кажи: „Днес не съм разположен да направя това. Имам друга работа." Това, дето го наричат песимизъм, лошо настроение, лоши мисли, са все от тези изостанали души. Те като дойдат, неразположен си. Няма никаква причина, а цял ден си неразположен и търсиш тогаз да се скараш с този, с онзи. Този ден не си пускай пояса! И всяко нещо, което може да стане инструмент за подхлъзване, тури настрана! Този ден си тури най-скъсаните си дрехи! У тях има честолюбие; те като те видят такъв, казват: „С този простак няма какво да се занимаваме." А пък ако те намерят способен, те се интересуват. Затова се казва, че трябва смирение. То е цяла една школа. Ще хвърлиш всичко. И после като си заминат, туряй си пак най-хубавите дрехи!

Блажен ученик е онзи, който има любов към знанието. Това съставлява част от него. У него има вътрешен импулс. Това, което сега разбират под прилежание, не е прилежание. То е насилие. Казват: „Учи, че ще ти купим дрехи" и пр. То е хубаво, не е лошо, но съзнателният ученик [и без] поощрението на баща си и майка си трябва да бъде прилежен.

Добро е това, на което се радват всички хора. Доброто е общо благо за всички.

Ще ви прочета 7. стих от 12. глава [от] Деянията [на апостолите]. Този стих ще имате за днес. Ще имате думите: „Ставай скоро."

26. Беседа от Учителя на 14.VIII.1932 г., 5 ч сутринта*

14.VIII.1932 г. Рила. 5 ч сутринта

„Глава на Твоето Слово е Истината." *(Размишление.)*

„[В] начало бе Словото"

Абсолютно безкористие

18 гл. Лука. „Оставете децата да дохождат при Мен."

Децата, това са съединителните нишки в природата. Без тези нишки никаква връзка не може да става. Онези мисли, желания малки във вас, не ги презирай – те са малките деца.

Големите работи са тягостни работи. Питайте големите търговци, писатели и пр.

Да съм голям кон или малък кон и пр.

Да приемаш малките мисли или големите?

Малките работи завършват нещата. С малките мисли вършат работа. Големите мисли да се свързват [с] малките. Малките пориви по някой път образуват такава връзка, че те спасяват от известна опасност. В света съществува единство. Знанието е най-голямото благо, което Бог може да ни даде. В знанието да ценим и познаваме еднакво големите и малките неща. Хората са дошли, за да направят връзка между Слънцето и Земята.

Вие се отказвате от една малка идея и искате грандиозното. Туй, което всички едновременно пожелаят, то донася големи нещастия, трябва да го пазиш като собственост.

Ако беше извършил волята Божия през тази година, щеше да спечелиш нещо.

В тези, малките деца се крие благото. Когато сгрешиш или изгубиш пътя, едно от тези, малките, ще ви помогне. Това са малките ангели, които слизат да спасят света. Христос беше един от тези, малките ангели.

Великото и силното е хубаво, но е и страшно, което може да те бие. Любовта е малкото, тя се занимава с дреболиите, малките неща, в които се крие великата тайна. Работете с нея! Не презирай в себе си малките постъпки, нежните мисли и чувства, в тях се крие разгадката!

Големите пророци пари искат всякога.

Съдбата на човека е строго определена според твоите мисли, чувства и действия. Ти си единственият, който можеш да измениш своите мисли, чувства и постъпки – и Бог тогава ще ги измени.

Можеш ли да простиш греховете на този, който никога не се разкайва?

Мисълта ви да бъде абсолютно чиста.

Можеш ли да се откажеш от министерския престол и да идеш да проповядваш?

Майката никога не може да отхвърля децата си. Същото е и когато ти отхвърлиш едно от малките деца на любовта и тя си заминава, а ти оставаш отчаян и пр.

Външните отношения почиват върху други правила. Аз ви говоря за вътрешните състояния.

Великите, грандиозните работи зависят от онези, малките. Има само един прав начин за тълкуване [на] нещата.

Който дава големите ябълки, добре е сметнал, а който дава малките, не е сметнал добре.

Силата на приложението на великия закон – там е силата. Ще постъпиш спрямо другите тъй, както спрямо себе си. Или така, както Бог постъпва. Да мислиш за човека така, както Бог го държи в Неговото съзнание, това е идеалното.

Великото е да знаете, че вие държите почтено място в съзнанието на Бога. Най-първо е да седи във вас идеята за Бога. Ти като решиш да служиш на Бога, не мисли какво ще да стане с тебе – в чутура ли ще те турят и пр. Ще стане

с вас това, което не може да си помислите. Ако нямате примера на Христа, как ще служите? Вие не искате муха да ви ухапе. Вие сте дошли не да ви обичат, а вие да обичате и не да ви почитат. Ако мислите да ви почитат, вие сте на крив път. За да бъдете силни, вие трябва да проявите любовта. Вие не знаете какво може да стане от вас. Само Бог може да знае какво може да излезе от тебе.

Дръжте се за малките деца, нежните чувства и мисли, блага – Бог ще ви благослови за тези потайни малки чувства и мисли.

А за това, което е проявено, вие сте получили заплатата. Сега ви желая да възкръснете.

Има неща, които може да се отменят, а има и такива, които не може да се отменят.

1. Търси малкото, на което Бог обръща внимание!

2. Подхранвай малките неща, които Бог е изпратил, и всичките ти пътища ще бъдат благоприятни!

27. Беседа от Учителя на 15.VIII.1932 г.*

15.VIII.1932 г. Хълма.

17 гл. Лука. 21 ст.: „Защото ето, царството Божие във вас е вътре."
При първия лъч на слънцето – „Ти съзнавай, ти люби".

В живота първо търси обвивката, после – обвитото, после – семката, а най-после – разумното! Разумното при всички положения еднакво се проявява.

Туй, което мери, а самò не се измерва, е разумното. Следователно мери с разумното, което мери, и не се труди да го измериш.

Не преядай, за да ти не стане тежко! Не препивай, за да се не обезсмисли животът ти! Не израствай по-високо, отколкото трябва, за да се не пречупиш! Не се лакоми за многото, за да ти се не огъне гръбнакът ти! Мътна вода не пий! Скъсани обуща не носи! Над глупавото отгоре на гради!

Когато пияният ти говори, знай, че не говори той, но виното в него! Виното досега нито една истина не е казало.

Твърдото в живота търси повърхността, жидкото търси склона, въздушното – обема, а светлината – простора.

Духът създава, душата съгражда, умът нарежда, сърцето изтърсва.

Търси любовта, която не се придружава от омразата! Търси правдата, която не се придружава от безправието! Търси истината, която не се придружава от лъжата! Търси мъдростта, която не се придружава от заблудата! Търси доброто, което не се придружава от злото! Този е правият път за ученика, за верующия и за посветения. То е пътят на вечното възходящо благо, което краси Духа.

Дето е трупът, там и орлите ще се съберат.

Бог е светлина, в Когото няма тъмнина! *(С двете ръце към слънцето.)*

28. Разговор с Учителя на полянката на Езерото на чистотата на 1.VIII.1932 г.

Светът е пълен с учени хора, които носят като натоварени коне. Това не са учени.

В камъка е събрана чиста енергия, която чака бъдещето. Един ден тези канари ще се разцъфтят, но изисква се това: някой да влезе в положението на канарите, да ги обича. Нали докато слънцето не изгрее, виждаш сутрин черна земя и като изгрее слънцето, треви, цветя и пр. поникват. Значи, по-рано е всичко скрито-покрито. Така и в камъка са скрити нещата и чакат своето време.

За да обичаш камъка, ти трябва да видиш Божественото, което е вложено в него. Ти обичаш една кесия заради това, което е вложено в нея, една книга – заради това, което е написано в нея. И в камъните е вложено нещо вътре.

При знанието започва един (прозаичен?) процес – пречистване.

Значи, не може да има знание. Понеже от хиляди години хората живели неправилно, има наслояване на нечистотии и така нищо не можеш да учиш. То е кал.

Та, най-първо ще почнеш един процес на чистене и най-после ще започнеш със знанието. Например, млад си, като дете мислиш, че света ще завладееш. По едно време дохождаш до 30, 35, 45 [години] и почваш обратния процес и казваш: „Тая работа не върви, остаряхме, прегърбихме се." И ти се чудиш как стана това. И не ти се иска вече да се учиш. И преждевременно си остарял. Това са скрити идеи, това е асфиксия. А можеш да се подмладиш, подновиш, както казват алхимиците. Най-първо трябва да се образува една среда между всички ви. Ти ще носиш старостта като една маска за света, а пък ще носиш младостта вътре в себе си. Когато си пред света, ще си с тази маска, а като си сам, ще си махнеш маската. И тогаз ще имаш две форми. И ще ти кажат: „Ти видя ли онова момче, което пореше?" Ти ще си като старец пред тях. Ти ще си мълчиш и няма да кажеш, че ще си онова момче.

Сега, другото заблуждение е, когато човек каже: „Когато отидем на небето." Как ще отидеш на небето, когато си с тези стари възгледи? Тогаз ще преведеш какво значи „старост". Това е една дума, първоначална, която значи „Истината да е в тебе." „Sat" е истината. Проявяваното е само Истина. Следователно, ако ти си се проявил, ти си се проявил в Истината. А щом си в Истината, ти си свободен. И смъртта не може да има власт върху тебе. А пък ти остаряваш в лъжата и мислиш, че всичко е безсмислено. Това е лъжа. Това е сянка на живота. Лъжата е сянка на Истината. Лъжата няма собствено съществуване. Това, което правиш в съгласие с Истината, то вечно пребъдва, а това, което казваш с лъжа, то е илюзия. Камъкът е път, по който човек е минал. Камъкът е бил преди човека. Когато праведният падне върху камъка, то камъкът е мек като вълна, а пък когато грешникът падне върху камъка, той е твърд. Тези канари носят скрития живот. Зад тях, зад всичко това седи разумен свят, нещо хубаво, красиво. Като пипнеш това камъче, то ще бъде като съединителна нишка, за да видиш нещо друго. Канарите ги наричат спящи духове.

Любовта е нещо съвсем неразбрано; който я е опитал, знае. Не може да се опише Любовта. Има един момент, по който се познава. За онези, които не обичаш, нищо не можеш да направиш. А пък за онези, които обичаш, всичко можеш да направиш. Това чувство, чрез което всичко можеш да направиш, това е проява на Любовта. Тогаз всичко ще учиш. За тебе животът се осмисля. Силен ставаш тогаз. Изгубиш ли това чувство, пак ставаш слаб. Това моментално става. Това е контакт. Туриш ли контакта, силен си. Изгубиш ли контакта, пак нямаш сила.

Това, което казах за камъните, е още встъпление. Можеш да вържеш камъка с конец, да закачиш другия край на конеца и да движиш камъка с мисълта си. Също така е възможна и левитацията. Можеш да се вдигнеш във въздуха. Там трябва концентриране на мисълта. Когато човек знае, идва до знанието, а когато не знае, идва до суеверието. Суеверията са неща недоучени. А при вярата няма изключения. Вяра е като вярваш, че нещата ще станат така, както Бог е определил и другояче не могат да станат. И ти няма да туряш никакъв свой план. Ти ще туриш вярата, че ще стане с тебе така, както е определено. Определено е колко висок ще станеш, колко дълги ще бъдат краката ти, нито един милиметър няма да станат по-дълги. После, определено е колко ще ядеш. Нито

един грам повече няма да ядеш. Вярата е вяра в това, което Бог е начъртал, предопределил. А предопределението е най-разумното същество в света. А ние разбираме предопределението като фатализъм, защото в него е нашето знание, а пък в това, което човек е определил, там е невежеството, там е фатализмът. Ние виждаме, че никога нещата не стават така, както ние ги мислим. Не знам дали нещата на някого стават така, както ние мислим. Но всякога стават по-добре, отколкото ние мислим. Например най-напред човек се разорява и после вижда, че нещата са станали по-добре, отколкото е мислил той.

Вярата е Божественото. Ти казваш: „Как ще стане това?" Ти остави това на вярата. Каквото аз правя, аз това го знам. А пък да вярвам, значи да вярвам в нещо, което стои по-високо от мене, то върши за мене нещо. Божието съзнание ме е обградило вътре в себе си и благодарение на това ние живеем. Но необходимо е човек да спазва разположението на едно дете.

Сега, като ви говорих за камъните, аз ви говорих само за подвързията на книгата, а пък какво има вътре, само аз прочетох и го оставих за себе си.

29. [Разговор] при палатката на Учителя, 4.VIII.1932 г.

Едничкото нещо, което не може да се продава, е любовта. Вие не сте виновати, но сте били в едно кафене, дето са пушили тютюн. Сега махнете тези дрехи, не че сами сте ги направили, но сте опушени. Съблечете дрехите си, облечете нови дрехи.

Има един закон: За Любовта човек никога не трябва да говори. Аз за Любовта никога не съм говорил. Тя е най-свещеното нещо на света. Аз съм ви говорил за Любовта, която е слугиня на света. Но за Любовта, която не е слугиня – не. Какво ще му говориш за любовта си? Някой пита: „Обичаш ли?" Какво ще му казвам обичам ли го? Обичам го – значи всичко да направя за него. Като ме пита някой: „Обичаш ли ме?", аз най-първо трябва да отида при Любовта, да я питам дали го обича, и ако го обича, аз тогаз всичко ще направя за него. Представете си, че вие ми давате градина от 40–50 декара и питате дали мога да изкарам от градината зеленчук. Аз гледам дали има вода, извор, казвам: може да се изкара от тая градина зеленчук, всичко може да се изкара от нея. Любовта е един вътрешен копнеж на човешката душа. Човек я търси навсякъде. И всеки човек се огорчава, когато не го обичат хората. Това е един копнеж на душата. Човек като не разбира, той я търси там, дето няма да я намери. Душата има едно понятие от небето, че с нея са се отнасяли много благородно, а пък тук се отнасят хамалски, не се церемонят. Един ваш възлюблен коленичи пред вас и казва: „Аз без вас не мога, ще умра за вас." И, да не би да умре, вие го приемате. И после той ви налага, придиря: „Къде ходиш? Какво правиш?", после ви туря морал, закони, проявява недоверие. Тогаз питам: Де е любовта? В Бога има едно качество: хиляди, милиони години хората грешат, а Бог не се е поколебавал в любовта Си. Той знае какъв ще бъде в края. Той знае каквото хората не знаят. Хората имат една философия и Го критикуват.

Сега, онези от вас, които сте готови, направете крачка напред! Нашите възгледи трябва да бъдат толкова силни, че най-големите бури да дойдат, да не могат да ги разклатят. Трябва едно съвсем ново разбиране: усърдие, благочестие, доброта трябва да се разбират по съвсем нов начин. Има усърдие, благочестие, доброта за света, но има и едно усърдие, благочестие, които допринасят. Трябва да дойдем до закона на вътрешното самоусъвършенстване. Това е една от най-трудните задачи. Отвън можеш да се научиш много хубаво, къщата ти да е измазана, можеш да преподаваш на хората как да живеят, но като дойде да засегне нещо тебе, тогава става трудно за тебе.

Вие не ме познавате кой съм. Никой от вас не ме познава кой съм аз. И Христа никой досега не Го е познал. Ако бихте Го познали, щяхте да имате Неговата любов. Не мислете, че като ми правите някоя услуга, вие ми допринасяте. Като ми направите нещо, аз губя, жертвувам се, понеже аз съм в състояние да си го направя сам. Аз познавам вашите баби и прадеди, които постоянно носят с вас. Аз ви познавам отдавна. Не за първи път ви срещам. Много пъти съм имал работа с вас. Това, което с мене ще научите за 10 години, без мен ще го научите за 1000 години.

30. [Разговор с Учителя] до огъня на 5.VIII.1932 г.

Това, което крепи ума ти, волята ти, тялото ти, това е Господ. Той като те напусне, ти клюмнеш, а като дойде, ти пак се подемаш. Не е само слънцето отвън. Някой път отвън е студено, а ти стоиш отвътре спокойно. Вие сте станали много страхливи. Когато те заболи крак, ти се радвай, че излиза всичко навън! Или каквато болест да дойде, ти се радвай, че всичко излиза навън! Когато дойдете на планината, трябва да имате разположението на планината.

Здравето всеки може да ти го вземе, но вътрешното щастие – не. Здравето зависи от ума и сърцето. Богат е онзи, който в дадения случай може да използува богатството. Предпочитам да съм сиромах със здрави очи, уши, отколкото богат с хилаво тяло. Занапред, лекарят, като отиде при болния, първото лекарство – ще му каже на ухото: „Да вярваш в Бога", после ще му даде. Едно време лекарите са били и свещеници. В бъдеще един лекар като дойде при здравия, ще му даде лекарство да не боледува. Вместо за болест – лекарство за здраве.

Блажени богатите, които раздават богатството си. Блажени сиромасите, които раздават сиромашията си. Блажени богатите, които, като раздават богатството си, не осиромашават. И блажени сиромасите, които, като раздават сиромашията си, не забогатяват.

Обичайте планината, за да ви даде нещо!

* * *

Всички страдат, защото искат хората да ги разбират и обичат. Докато очакват разбиране и любов от хората, всякога ще страдат. Искате ли да бъдете разбрани и обичани, вие трябва първо Бога да обичате.

Щом Бог изгрее в душата на човека, всички облаци, болести, страдания и противоречия изчезват. Тогава настава мир и радост в душата на човека, каквито той никога не си е представял.

Значи, всички страдания, противоречия в живота на човека се дължат на това, че той е далеч от Бога, далеч от Божията светлина.

* * *

Елена Хаджи Григорова

IV.
На Изгрева и на Рила
22.VI.1935 год. – 15.VII.1936 год.

(откъси от две тетрадки на Елена Хаджи Григорова)

Очисти ме от тайните съгрешения.
А още предупази раба си от гордост:
Да ме не обладае; тогаз ще бъда непорочен,
И ще бъда чист от голямо престъпление.
19 псалом, ст. 12–13.

1. На път към Слънцето

***3.VII.1935 г.**, сряда, 3 ч сутринта.*

Небето осияно със звезди. Време ясно, приятно. Откъм изток подухва лек утринен ветрец.

Четири часът: ний сме пред нивата. Житото зрее и от утринния ветрец класовете се люлеят на вълни. Очарователна гледка! На изток хоризонтът ясен. Зазорява се!

Аз стъпих с десния крак в нивата и откъснах 12 класа узряло жито, с които направих посещение на Стоянка в новата ѝ къща и я дарих с китка житни класове.

В 5 ч бяхме по местата си в клас.

Евангелие от Иоана, 21 гл., 22 ст.

2.

***4.VII.1935 г.**, четвъртък, 4 ч сутринта, Изгрев.*

Потеглихме в 4.30 ч сутринта. Време тихо, приятно. Небето ясно. В 4.55 ч бяхме пред нивата. Източният хоризонт ясен, над линията надлъж се простира един облак като цепелин и други, малки, разпръснати. Изтокът оранжев, облачетата почват да стават оранжеви и все по-светли. В 5 ч слънцето величествено се показа в оранжево-жълто сияние. Рядка хубост и красота. Не ни се напуска мястото и очарователната гледка.

3.

***5.VII.1935 г.**, петък. 3.30 ч сутринта, Изгрев.*

В 3.30 ч сутринта потеглихме. Небето ясно и звездно. Време приятно. В 4 ч сме вече пред нивата, красивата, пълна с наедрели класове жито. Зората на изток се показва и хоризонтът розов. Стояхме до 4.30 и си потеглихме за клас.

4.

***6.VII.1935 г.**, събота. 3.30 ч сутринта, Изгрев.*

Потеглихме в 4.05 ч сутринта и отидохме до седмий километър. Простор чудесен. Отбихме се навътре в нивите, спряхме се до една нива, засята със захарно цвекло. Слънцето ни огря по пътя. Изгревът беше великолепен. Източният хоризонт беше ясен, първо розов, после почна да става оранжев и при изгрева – оранжево-жълт, златист. Небето чисто, ясно, синьо. Спряхме се до цвеклото, направихме си молитвата, след това седнахме на размишление. Направихме един опит: за 5 минути отидохме на Слънцето. Там, преди да навляза в светлите вселени, в района на Слънцето, минах една тъмна страшна зона – границата между Земята и Слънцето – й влязох в слънчевия район. Тамошната красота, изящност и светлина не се поддават на човешко перо. Жителите, всички светящи, всички сияят в светлина, там и Учителят – цяло сияние. Като пристигнах навътре, изведнъж всички се струпаха при мен, радостно ме приеха и в знак на добре дошла, събрани както бяхме, с Учителя посред нас, направихме молитва. Отправихме мисълта си към централното слънце. Аз си казах думата, помолих се за което ми тежи на душата. Изпяха една песен с музика и аз си потеглих насам. Те ме туриха на трена на един слънчев лъч и заедно с няколко от тях, придружиха ме, отпътувахме за Земята и за миг аз се намерих на Земята, на място, при Савка.

В 5 и 15 ч тръгнахме си обратно за Изгрева, доволни и щастливи. Минахме покрай старата нива, която бяха ожънали. Аз си събрах от изостаналите класове. Като пристигнахме на Изгрева, Учителят беше вън, седнал на пейките. Аз Го поздравих, целунах Му ръка, разправих Му докъде отидохме – един час път натам и един час връщане. Внимателно и с разположение ме изслуша. Казах си, което ми тежеше на душата. Срещата ми беше много сполучлива. Радостна се прибрах на закуска и Учителят отиде на закуска.

5. Опитване на вярата

***7.VII.1935 г.**, неделя, 2.30 ч сутринта, Изгрев.*

Потеглихме в 2.40 ч сутринта. Тъмно. Небето покрито със звезди. Близо до кантонера минахме покрай един автомобил, хората бяха будни. Ние усилихме хода до бързо ходене. Чухме ги да казват: „Е, не бойте се, спокойно вървете!" Доста се уплашихме и не смеехме да отидем на новото място. Спряхме на старата нива, помолихме се, седнахме, а по шосето минаваха автомобили, пълни с пияни хора, чувахме песни на пиянски женски гласове. Минахме един изпит, за да си видим и примерим силите си. Оказа се, че не сме силни и че вярата ни е слаба.

Върнахме се в 4.50 ч сутринта, готови бяхме за наряд.

6. Изгревът на слънцето

***11.VII.1935 г.**, четвъртък, 4 ч сутринта, Изгрев*

Четири часът, зора се зазорява, ние тръгваме. Небето ясно, прошарено тук-таме с бели малки облачета. Време приятно, свежо, топло, лятно утро! Отбихме се наляво от шосето при кръстци жито към 5 ч, за да посрещнем изгрева, първия лъч на слънцето. На изток хоризонтът изпърво розов, после взе да става оранжев, жълт и тук изведнъж над бреговата линия се яви оранево-жълта завеса, слънцето се показа всред завесата и картината все продължава да се променя. Прекарахме няколко минути в наблюдения на изтока и слънцето, на бързите промени и съзерцание и към 5.15 напътихме се нататък към 7. км. Стигнахме,

поогледахме се наоколо и към 6.15 потеглихме за връщане. Пред една нива видяхме щъркел изправен, като че ли прави ревизия. В 7 ч бяхме на Изгрева. На поляната направих си упражненията и поканих Ангел и Пеньо на закуска, на мляко. Дойде и Асен, а след малко дойде и Катя с братчето си.

7. Петровден

***12.VII.1935 г.**, петък, 3.45 ч сутринта, Изгрев. Петровден.*

Чисто, свежо лятно утро. Въздух пресен, след дъжд. Небето ясно. В 4 ч тръгнахме, спряхме на малката нива през първото шосе. Изправихме се пред кръстците срещу източния хоризонт. Зора се зазорява. Хоризонтът чист, ясен. Над бреговата линия малки разпръснати облаци. Яви се розова линия на светлото поле, съединяваща облаци, които изобразяват разни фигури в човешки образи. Тази линия в зората на изтока, очертаваща път, шосе, взехме като символ – пътя, който бяхме решили да извървим по Цариградското шосе до село Горубляне след клас в чест на Именния ден на Учителя. Потопени в размишление, направихме си утринната молитва пред зората и в 4.40 ч бяхме в салона, в клас, по местата си, чакаме Учителя.

Изпяхме няколко песни и Учителят влезе. Всички на крака прочетохме молитвата „Отче наш" и седнахме. В клас присъствуваха и старите братя и сестри от общия окултен клас. Имахме много гости от провинцията и трима души наши братя сърби, дошли по случай юнашкия конгрес на юнаците славяни. Този ден е съборен ден на младежкия клас.

Даде се изобилно, мощно слово, което засегна всички области на живота! Укрепени духом, всички към 6.30 ч от клас отидохме на поляната и под звуците на величествената музика на голям оркестър направихме си сутренните окултни гимнастически упражнения. Целунахме ръка на Учителя и размениха няколко мисли по нашето пътуване и потеглихме. Часът беше 7.45. Вървим царски по шосето, потопени в размисъл на утринното слово, разменяме мисли сегиз-тогиз. Отбихме се на една нива, направихме пет минути размишление и пак потеглихме нататък, доволни и радостни.

Преди да тръгнем, тук аз измих обущата си, това Савка малко притесни, но нищо, тя извлече три ценни правила през това време. Чувствувахме голямо празненство и тържество. Стигнахме до село Горубляне към 9.40 ч. Върнахме се обратно, без да се спираме и към 11.10 ч бяхме на Изгрева. Приготовляваше се супата. Към 12.30 ч обядвахме общо на масите, хлябът, супата беше от Учителя. Двамата гости – братята сърби, седяха от двете страни на Учителя. Като се нахранихме, изпяхме общо няколко песни. Почерпиха ни вишни. Вечерта в 8 ч имахме концерт.

8. Голямото богатство

***16.VII.1935 г.**, вторник, 3.30 ч сутринта, Изгрев*

Потеглихме в 4 ч сутринта. Небето покрито с облаци. Време тихо, магнетично, топло. Стигнахме при 7ий километър в 5 ч. Пътят беше чист, нямаше почти пътници. Много мистично вървяхме, в мълчание. Източният хоризонт покрит с облаци. Нямаше изгрев. Към 7.30 ч бяхме на Изгрева. Заварихме последните две упражнения. През нощта сънувах хубав сън. Бяхме заедно със Савка. Дадено ни било голямо богатство в пари. Ние ги дадохме на бедните, а за нас си оставихме по два милиарда; с единия ще работим, а другият да ни стои в запас. Хванати за ръка, и двете минаваме бързо, хвърчешката, от двете страни на цяла верига кръстци жито на полето.

9. Концертът

***17.VII.1935 г.**, сряда. 3.35 ч сутринта, Изгрев*

Тръгнахме в 4 ч сутринта. Спряхме на първата нива през първото шосе зад редица кръстци жито, срещу зората. Хоризонтът ясен, предвещава великолепен изгрев. Размишление, молитва. Небето ясно. Топло, приятно. В 4.40 ч бяхме в салона на клас. Мощно, богато слово ни се даде. След упражненията отидохме до 7ий км – нашия дом. Там стояхме 15 минути на размишление и си тръгнахме обратно. По пътя настигнахме група войници с конете си, бяха спрели и двама военни на коне им даваха наставления. Стигнахме към 10.15 ч. Вечерта имахме концерт от една певица, братова дъщеря на сестра Динова. Тя пее в операта. Казва се Райна Стоянова.

10. Музиката на природата

***23.VII.1935 г.**, вторник, 3.30 ч сутринта, Изгрев*

Потеглихме в 4 ч сутринта към 7ий километър по Цариградското шосе. Небето покрито с облаци. Ветровито, приятно за ходене. В 5 ч бяхме горе.

Изтокът в облаци. Приятен ветрец шуми, пее своята песен, леко развява косите и ни милва и гали.

Седнахме на размишление до пътя. Тихо и спокойно наоколо, тихо и спокойно вътре в нас. Никой не минава по пътя. Помолихме се и легнахме на гърба си, гледайки небето. Облаци. Мисъл:

(Савка:) *„Както небето е затворено с облаци, така устата ни да бъде затворена за лошото, за злото, за критика, за одумване"* и пр. (Аз:) Слушам приятните звуци на въздуха, песента на вятъра и тъй пасивна, отпусната се чувствувам, потопена в една музиклна среда всред движущия се въздух, готова да възприема музикалните тонове чрез цялото ми същество. Всичко в природата е музика и тонове. Музика и пак музика пожелах силно в душата си. Свързах се с приятелите на небето и вятъра и ми дойде на ума за песента от Учителя за вятъра – „Шуми, аз слушам...", да я изпея. Тръгваме си обратно доволни и щастливи. В 6.30 ч сутринта бяхме на Изгрева.

„Този, на когото пътищата са благоугодни Богу, Бог го помирява с враговете и животът му е тих и спокоен."

11. Разговор със Савка

***25.VII.1935 г.**, четвъртък, 3 ч сутринта, Изгрев*

Потеглих сама в 4.30 ч сутринта, понеже Савка не я намерих в стаята, помислих, че е тръгнала, разминали сме се, тя отишла мене да търси. На връщане при линията се срещнахме, тя идваше и аз се върнах обратно, та стигнахме при 7ий км. Там седнахме и тя през целия път, на отиване и връщане, и там Савка много ми говори, много свои опитности сподели с мене, с цел да ми помогне да трансформирам състоянието, което беше ме нападнало. Искрена, чистосърдечна, пропита с дълбоко приятелско чувство, всячески се стремеше да ми помогне, за да намеря ключ, разковничето, чрез което да мога да се хвана пак за въжето, да направя прям контакт, връзка с Учителя. Много ми беше мила и симпатична, като виждах голямото ѝ съчувствие и любов към мен. Сряда вечер бях се срещнала с Учителя на изповед за погрешките, които бях направила по въпроса за разширението на моята стая. Времето беше приятно прохладно. Хоризонтът на изток розов. Великолепен изгрев имаше. Небето ясно, чисто, звездно. Върнахме се към 8.30 ч сутринта.

12. Визитната картичка на Савка

[стр. 41 от тетрадката на Елена Хаджи Григорова, с почерка на Савка Керемидчиева]

***1 август 1935 г.**, четвъртък. Изгрев, 3, 4 и 5 ч.*

Росен дъжд вали. Времето свежо, бодро, проникващо изцяло от Зората!!! Дъжд вали, вали, но не се лее. Небето изцяло облачно и така магнетично!! Въздухът изцяло нов, лазурен, силен!!! Простор! – широта – въздух!!! 7 ч се завърнах от разходка, бодра и богата с прана, зора, утро и въздух!

Донасям тази утринна визитна картичка на сестра ми Елена в нейната барака.

В разходката си сама решавах трудната задача ≡ 3 : + 1 = ⁎⁎ при победа. Елена я нямаше, и тя реши ≡ 3 : + ⁎ 1= —.

Аверуни

13. Зазоряване на Молитвения връх

*Рила, езеро Ел-бур, **12.VIII.1935 г.***

Тази сутрин станах рано, много рано. Беше тъмно. Всички спяха в палатките, унасяни в тихия шепот на езерото „Ел-Бур". Самичка се запътих за молитвения връх. Минавах тясна пътечка, която едва се забелязваше. Трябваше да се взирам, за да я следя. Тя извиваше по стръмното и скалисто бърдо, оградена от двете страни с гъсти и преплетени клекове.

Небето беше чисто и ясно. Безброй звезди блещукаха. Те изразяваха музиката, хармонията, мира и любовта, които царуваха по техните селения. Виждах Орион, Полярната звезда, Сириус, Венера и безброй други, които любовно ме поглеждаха и ми пращаха привети от разумните същества в тях. Мир и хармония царуваше навред. Чуваше се само тихият и мелодичен екот на мистичното езеро и както го наричаме още – „Езеро на съзерцанието". То беше приютено в дъното на една хубава и красива, дълбока котловина. Когато слънцето се криеше в езерото, последното заслужава да бъде зърнато от човека. Той ще забележи едно Божествено око, което изразява тихия поглед на Великия Творец. Този поглед говори за абсолютна чистота, за любов и свобода. Това Божествено око вечно бди, вечно гледа. И който го наблюдава, той се свързва с неговата чистота и се чувствува свободен. В него се събужда желанието да бъде и той един такъв чист извор, който без голям шум да дава безкористноq както езерото, чистите си води.

Звездите, и те се оглеждаха в езерото, като си приказваха на един език, на който се говори само на небето и който език разбират само чистите и съвършените. Езерото тихо шумеше в утринната зора, а водите му се носеха по стръмното нанадолнище. Те ромоляха нежно, сякаш събуждаха камънчецата, тревите и цветята, за да им разкажат приказка за небето. Всичко наоколо беше будно и с внимание слушаше. Слушах и аз и се унасях в неземен мир.

Накогаш Великият Учител един ден изрече словата: „Очи имате, не виждате; уши имате, не чувате и не разбирате." И наистина, кой може да чуе музиката на звездите, на езерата? Кой може да чуе и да разбере техния говор? И кой може да види вътрешната красота на тия Божествени творения? Човекът с нежните си сетива не може да обхване и разбере вътрешния смисъл на нещата, от които е заобиколен. Той се е отклонил от своето предназначение и затова се изроди. Съвременният човек залязва. Залязва и неговата култура. Ражда се новият човек. Той идва със светлина и изпълнен с любов. Той носи свобода. Той ще бъде силен и ще разбира езика на природата. Той ще й бъде приятел. Ще се учи от нея, ще се хармонизира със законите, написани в нея, и ще живее в духа на тия закони. Идва новият човек на любовта и братството.

Още малко, и аз ще бъда на върха – така си казвах на себе си. Чувах само тежките си стъпки, които се нижеха като една дълга верига. Аз се изкачих на върха. Пред мен се откри широк простор. Планинските вериги още спяха в сладък сън. Те чакаха първата целувка на слънцето. Тук само с целувка на слънцето, на слънчев лъч, се събуждат скалите, хълмовете и планинските вериги. Само езерото и върховете са будни. Те вечно бдят като разумни бащи и любящи майки над своите дечица. Те първи посрещат изгрева на слънцето. Те са силни и устойчиви на бурите и стихиите и винаги са устремени с челата си към небето, откъдето черпят своята сила и мощ.

Галеше ме хладен ветрец. Върхът беше обсипан с камъни и зелена растителност – клекове. Той приличаше на красив накит от скъпи бисери, поставени на гърдите на хубава мома. Малко по-надолу от мен съзрях три фигури, сгушени и спотаени един до друг. Те бяха дълбоко потопени в своята мисъл. Приближих ги и седнах и аз на един камък, студенината на който пролази по цялото ми тяло. Трите фигури не се обърнаха. Това е мисъл, това е воля – си казах на себе си. Нищо не ги смущаваше. Те се носеха на крилете на своята мисъл, която ги издигаше високо, високо някъде, далече от земното, от материалното, където разумни, силни и любящи същества живеят. Те бяха работници, истински работници. Новото време изисква такива души, героични души. Те правеха връзка, духовен мост между тях и Бога. Пожелах и аз да бъда една работничка. Навред тихо. Само погледът на небето, члез безбройните звезди, зорко бдеше над нас. Никогаш не съм виждал[а] по-красиво небе от това на Молитвения връх! Ще го помня. Той вечно ще се издига в душата ми и ще ме свързва със свещената планина, с върховете, с езерата, с „Ел-Бур", с „Езерото на съзерцанието". Ще ме свързва с небето и звездите, с братята и сестрите, с героичните души, ще ме свързва с Бога и с моя Учител.

Вгледах се в далечината и видях как се разтваряха свещените двери на Изтока, за да мине през тях царският син, блестящ, светъл, величествен и украсен с венци, носещ на крилете си красивата зора, ухаеща чистота, свежест и красота. Раждаше се новият ден.

14. Музика и песни на Рила

***14.VIII.1935 г.**, сряда, 3.30 ч сутринта*

Потеглих в 4 ч сутринта към Молитвения връх, но понеже имаше силен вятър, спряхме се под Молитвения връх на полянката. Там Учителят ни говори.

***15.VIII.1935 г.**, четвъртък, 6 ч сутринта*

На стария Молитвен връх със Савка. Прочетохме по една глава от Евангелието и върнахме се. Закусихме и потеглихме към Езерния връх. Силен вятър вее. Качих се до няколко крачки под Дамга. Изгледах Калинините върхове. От силен вятър не се стоеше. Веднага се върнах и потеглих надолу, след като се помолих. Спрях на 7-то езеро на един голям камък на брега. Умих се. Прочетох 2 гл. от Библията. Камъкът е свидетел на туй, което направих там – размишление и молитва.

Тук Савка ме настигна. Потеглихме заедно до 6-то езеро – Сърцето. Там аз се спрях, а тя си замина за обед. Кацнах до един голям камък при самото езеро. Леките вълни на водата, полюлявани от вятъра, плискаха камъка и шумоляха. Унесена от приятните и мелодични звуци на вълните на танцуващото езеро, чувах хармоничната и мелодична песен на планината! Стоя и слушам! Никой няма. Почувствувах се напълно свободна, като малко дете в обятията на любящата си майка. Настроението на водата, на вятъра, на планината се предаде на мене. И аз, в унисон и хармония с нея, се провикнах да пея. Изпях първо

„Разпяването", после „Рапсодията" няколко пъти и „Аз ще благувам". Пея с водата, пея с вятъра, пея с планината. Слях се с тях и станах за миг един член в техния хор.

Щастлива и блажена бях! Човешката ми форма изчезна и станах една капка в многото безброй капки на езерото на Сърцето. Танцувах и пеех заедно с тях. Свързах се за вечни времена със свещените води на Сърцето, с върховете му, с цветята, с тревите около него, с напредналите същества – жители на тази свещена част на планината, която представя нейното сърце. Изправих се за миг, благодарих и сърдечно се помолих да ми съдействуват в областта на музиката, а за другото камъните, канарите и водите са свидетели. Измих се и на нова сметка молитва. Минаха двама туристи. И на тях пожелах духовно пробуждане.

Чух глас, който ми каза: *„Пей при всички противоречия на живота*! Там е смисълът и спасението. Много не му философствувай! Това е от нас. Помни тези думи и прилагай ги в живота си!" Изведньж отдясно, на разстояние, видях един човек се приближава до езерото и аз се дръпнах и потеглих надолу, изпълнена с неземна радост. Спрях при текущите води на Сърцето, образуващи игриви и весели водопади. Слизаха надолу с музика и песен. Попитах ги: „Защо напускате чистите и свещени двери на планината и къде отивате?" А те ето какво ми казаха: „Тук е много хубаво, но ако останем все тука, ще си останем такива, каквито сме. Няма да имаме опитности. Няма да имаме знания. Няма да порастем и много егоистично ще бъде. Отиваме да работим, да помагаме на хората, на цветята, на тревите, за да еволюираме и се обърнем на пара в небесните висини и ширини." Махабур се вълнува и чудни песни ми пее. Аз съм седнала на един камък на брега му. Ето ме при чешмичката под Махабур. Седя и слушам как шумоли и сладки песни пее.

***16.VIII.1935 г.**, петък, 4 ч сутринта, Рила*

В 4 ч тръгнах към върха. Времето топло, магнетично. Отиваха и други братя и сестри. Пътеката оживена от стъпките на пътуващите по нея. Ето ме на върха. Кацнали всички на по един камък, чакаме Учителя. Ето и Той пристига. Всички сме на крака. Сядаме и чакаме изгрева на слънцето. Показа се и то, възседнал на златна колесница величествен и красив, като царски син.

Всички станахме на крака. Казахме си Добрата молитва. Седнахме. Учителят ни говори. След туй слязохме при Елбур.

***17.VIII.1935 г.**, събота, 4 ч сутринта, Елбур*

В 5 ч потеглихме със Савка до Молитвения връх. Никогаш не съм видяла такъв изгрев. Бели мъгли, прилични на бяла вълна, се издигаха от полските низини и аз се чувствувах като че съм над облаците. Изтокът в омайна рядка красота! Оранжево-жълтият цвят господствува. Втренчила поглед, аз се намерих на една линия със зората, с хоризонта.

15. Беседи на Рила

***18. август 1935 г.**, неделя, Ел-бур, 4 ч сутринта*

В 4.30 ч потеглих към върха. В 4.40 ч бях там. Всички чакаме Учителя. Той дойде! Имахме великолепна лекция.

***19. август 1935 г.**, понеделник, Ел-бур, 4 ч сутринта*

Тръгнахме в 5 ч със Савка. На нашия връх. Време приятно. Молитва с дух си направих. Чудесен Изгрев! Слязохме. При третото езеро направихме упражненията с Учителя. На връщане взех позволение от Учителя да отида при езерото на Съзерцанието. Той позволи. Отидох. Там прекарах целия ден. Бях като в

храм. Почувствувах, че се намирам на най-святото място на Рила. Имах дълбоко размишление и откровение за мене и мойте близки. Късно се върнах. Всички бяха около огъня и пееха: всред тях Учителят, величествен и мощен!

***20. август 1935 г.**, вторник, 4 ч сутринта, Ел-бур*

Потеглихме в 4 ч всички от лагера с Учителя за Кара-гьол. Луната ни светеше. Целия ден прекарахме там. Върнахме се към 6 ч. Картофена супа ядохме.

***21. август 1935 г.**, сряда, 4 ч сутринта, Ел-бур*

В 4.30 ч тръгнахме за Молитвения връх. Дойде и Учителят. Имахме хубав изгрев. Учителят ни говори за външна, вътрешна обхода и да ценим приятелите си и най-малкото, което имаме. Това е велик Божествен закон. То е последният ден. Ако го приложим, ще добием възкресение. Много важна е тази беседа! Кълпах се и прах.

***22. август 1935 г.**, четвъртък, 6 ч сутринта, Ел-бур*

Излъга ме часовникът. Станах в 6 ч. Слънцето беше изгряло. Време много свежо, като след дъжд. През нощта валя. Към 11 ч [през] нощта дойде Василка с бургазлии. Дойдоха при мене Радка и друга една сестра, да пренощуват. В 6 ч минах покрай Савка, събудих я и тръгнах към нашето място. Слънцето беше изгряло, но има облаци, та няколко изгрева имаше! Имà и за мен Изгрев. Пресен, чист и свеж въздух.

***23. август 1935 г.**, петък, Ел-бур*

В 4 ч тръгнах сама из пътеката за Молитвения връх. Тайнствено и величествено беше. Луната, последна четвърт, се показваше през облаците. Време мъгливо, облачно, но топло, магнетично. На върха намерих 4 души, сгушени, потопени в дълбока мисъл и молитва. След половин час почнаха да прииждат братя и сестри. Чакахме Учителя. Той дойде! Всички на крака! Молитва! Много хубаво и ценно слово ни се даде.

***25. август 1935 г.**, 4 ч сутринта, Ел-бур, неделя, Рила*

Тръгнахме в 4 ч към върха. Мъгливо време. Учителят дойде. Имахме богато слово. След туй ходих с Василка на езерото на Чистотата.

***27. август 1935 г.**, вторник, 4 ч сутринта, Ел-бур, Рила*

Тръгнахме със Савка към стария Молитвен връх в 4.30 ч сутринта. Чудесен изгрев. Време ясно. След изгрева на слънцето сама се напътих да направя един кръг по върховете, ходих на Дамга. При седмото езеро намерих три сестри. Взех едната – Донка Михайлова. На обед се върнах. Много доволна останах. Следобед разтурих палатката и си направих денковете за път. Вечерта спах при Василка.

***28. август 1935 г.**, сряда, 6 ч сутринта*

Не отидох на върха. Духаше вятър през цялата нощ. Към 9 ч тръгнахме всички към София. В 8 ч вечерта стигнахме. Ядохме супа и се прибрахме в къщите си.

***29. август 1935 г.**, четвъртък*

Успах се. Станах в 6 ч сутринта. Отидох на упражненията на поляната. Изгрева.

16. Писма от Рила

20.VIII.1935 г.

Любезна сестра,

Никога не съм те чувствувала по-близо до себе си, както тук, на езерата. Винаги на молитва, на беседа, горе на върха, виждам и тебе, ти си до мене и в мене. Решила съм да водя дневник, бележки и да ти изпращам от тях, за да бъдеш в контакт с вътрешния ни живот на планината и с този на братята и сестрите, които тук обитават. Досега съм ти пратила две писма, една отворена картичка и едно дълго и широко писмо. Ако си ги получила, отговори ми чрез Миню Костов Узунов, Бишика – гр. Дупница, за Елена Хаджи Григорова.

Който разбира вътрешния смисъл на планината, ще разбере, че това е неземен рай, който мъчно може да се опише. Трябва да бъдеш поет от първа величина, за да опишеш красотата, величието и силата на природата в Рила, особено вълшебната котловина на езерата, където Велик Учител с учениците си е отседнал.

Съществува един език на символи, на образи – това е езикът на природата. Той е първообразният, на който говорят великите посветени, адептите, магите. И човек би трябвало да разбира този език, за да може да опише великолепието на природата, която не е друго освен красив образ на Бога. И пак не може да се опише. В Бога е безкрайното, което никой не може да изрази или обхване. И добре, че е така. Хората търсят Бога. Искат да Го видят. Това значи мравката да иска да има ясна представа за цялата земя, за слънцето или за вселената. Каква наивност! Тя не може да види и познае човека дори какъвто е днес той. А Бог е вътре в човека. Бог е в природата. Бог е навсякъде. Да възлюбиш Бога значи да възлюбиш всички Негови творения, от най-нисшето до най-висшето. Това е великият закон в природата. Ето ни на планината, при върховете, при езерата, при чистия въздух, при прохладния ветрец, при слънцето, при тревите, при цветята – при Бога, по-близо до Бога.

И всичко това е толкова много разумно и ти говори чудни, омайни приказки. Който разбира приказките на планината, на природата въобще, той се чувствува на крилете на висши, неземни същества, които го носят в далечни, далечни мирове, де чистота, светлина, свобода, мир и любов царува.

Добрата обхода и възкресението

21.VIII.1935 г., сряда, Молитвен връх

„Днес е последният ден за вас за възкресението, този ден е дълъг от 50 години. Внимавай в този ден да придобиеш една добра обхода към ближните си, към всички растения и пр. и да оценявате това, което Бог ви е дал. Това са отличителните черти на тези, които са в новия път. Всеки, който има добра обхода и цени нещата, Господ в последния ден – днес – ще го възкреси."

Убеждения

25.VIII.1935 г., неделя, Молитвен връх, Рила, „Ел-бур"

„Трябва да имате едно убеждение без съмнение. Ако имате едно убеждение, трябва да го приложите при всички условия, и при най-големите несгоди. Ако имаш убеждение, може да приложиш едно учение, ако не – не може. Щастието на човека зависи от това дълбоко убеждение на Божиите закони. Трябва да търсите пътя на Божествения живот, където няма нито едно изключение. Човек с едно убеждение, без изключение, то е сила Божия, всичко постига в света, в живота, а без изключение има при Любовта само.

Човек да има едно вътрешно убеждение, че при всички условия на живота, да не отпада духът му. Щом се колебаеш, нищо няма да постигнеш.

Едно учение има приложение във физическия свят, в духовния свят, в астралния и в Божествения свят. Една Божествена идея има приложение в различни форми. Трябва да знаете формулата: „Божият Дух носи всички блага в живота."

17. Майстори и строеж на къщата

***9 септемврий 1935 г.**, 3.30 ч сутринта*

Четох от X серия беседата *„Зарадваха се учениците"*. Към 5.30 ч потеглихме със Савка към нивите оттатък Цариградското шосе, да посрещнем изгрева на слънцето. Небе чисто, ясно, малко ветровито. *Във време на молитвата ми се откри причината за недоразумението и спънката на Пеньо от майсторите по строежа на къщата. Причина са лошите мисли на двете съседки и други някои, по-отдалеч. Майсторите стават проводници на тяхната злоба, която се изразява до бой и убийство!*

***10 септемврий 1935 г.**, вторник, 4 ч сутринта*

Тръгване в 5.30 ч. Небе ясно, без никакво облаче. Великолепен изгрев.

***11 септемврий 1935 г.**, сряда, 4 ч сутринта*

Тръгнахме в 4.50 ч сутринта със Савка. Тъмно! Небето облачно, но магнетично. В 5.55 ч бяхме на 7ий километър. Направихме си молитва. На отиване по шосето Савка иска...

Молихме се за до вечерта да се намерят 2000 лева за къщата! И наистина, до вечерта в 10 ч намериха се 4000 лева. Слава и хвала на Бога!

***12 септемврий 1935 г.**, четвъртък, 4 ч сутринта*

Тръгване в 5.30 ч сутринта за 7ий км. (Време облачно, приятно. Изгрев нямаше. На връщане запръска и заваля дъжд. Духаше северозападен вятър. Целия ден валя дъжд.) Данните в скобите са за срядата, а в четвъртък беше ясно, свежо. Имахме великолепен изгрев. Небето ясно, синьо, без нито едно облаче. Учителят си дойде от Мусала.

***13 септемврий 1935 г.**, петък, 4 ч сутринта*

В 5 ч сутринта бяхме в клас. Не ходихме на изгрев. Висока лекция Учителят ни държа – планинска!

***14 септемврий 1935 г.**, събота, 4 ч сутринта*

Тръгване в 5.30 ч сутринта. В 6 ч бяхме в градината при слънчогледите. Ясно, без никакво облаче. Чудесен изгрев! Оттам право у како Бадини отидох за пари. Там закусих. Този ден имах много лоши състояния. Идеше ми да напусна Изгрева и далеч някъде, между чужди хора да живея. Да се отстраня от духовните – изгревските братя и сестри, които са пълни със злоба, завист и ненавист. Да си взема само беседите и там да ги проучвам и прилагам. Пеньо замина за Равна и пак се върна. Пропусна автомобила.

***15.IX.1935 г.**, неделя, 4 ч сутринта*

Време ясно; топло, приятно. В 5 ч сутринта в салона на молитва. Не ходих към 7ий километър.

***16.IX.1935 г.**, понеделник, 4 ч сутринта*

Очаквах Савка да дойде да ме вика, а тя не доде. Към 6 ч излязох и посрещнах изгрева на слънцето при боровете до чешмата. Небе ясно, чисто. Вели-

колепен изгрев. След изгрева на слънцето тръгнах към 7ий километър да си изпълня задачата. Неразположена духом бях от злобните и завистливите мисли на комшии, братя и сестри.

Срещнах Савка, с майка си се връщаха. Спряха се и аз споделих моето състояние с тях. Отидохме до 7ий километър. Помолих се там и по пътя. Мислих за езерата и състоянието ми се трансформира. Един файтон с трима души мина отстрани и един от тях, който ми се стори, че е малко кефлия, ме покани да се кача, ако пътувам за София. Аз отказах. Пътя минавах в дълбоко размишление. Близо при старото място един млад, спретнат и интелигентен момък мина с колело покрай мене и ми каза: „Ама днес сама." Подразбира се, няма с мене Савка, значи той ни наблюдавал. Опрах си дрехите и се окъпах.

18. Хляб и мляко

***А. 19. септември 1935 г.**, четвъртък. 4 ч сутринта*

Тръгване в 5 ч към 7ий километър. Ясно. Топло. Приятно.

Чудесен изгрев. Посрещнахме слънцето при царевиците на 6ий километър. След молитва аз направих упражненията и потеглихме за 7ий километър и там седнахме. Слънцето ни топлеше със свойте лъчи и ни говореше. Чувствувахме и радост, и скръб, че за последен път сме тука от тримесечния ни опит. На връщане дадохме на работниците при моста, аз – 4 и Савка – 3 беседи. Тя от фурната взема 4 хляба. Един подари на мене, един – на Учителя, един – на Еленка Андреева и с единия покани двама души на закуска. Хляба даде на Учителя сутринта. Катя беше при Учителя и като излезе тя, влезе Савка, пълна с радост от резултата на завършения опит, но Учителят я посрещна с много силни, енергични думи, които чак на третия ден ги сподели с мен. Учителят целеше да й даде един урок. Счупи се от силния вятър едно голямо стъкло.

***Б. 20. септември [1935 г.]**, петък, 4 ч сутринта. Изгрев*

Време приятно, прохладно. В 5 ч – на клас. Не ходихме на изгрев. Срещнах се със З. Отидохме в гората. Прочете ми я беседата от Мусала. Дойдоха ни идеи за работа. През деня Учителят ме потърсил. Той беше през целия ден в горницата зает. Не дойде и в клас. Аз вечерта отидох горе при Него. Той ме помоли да давам на Катя [Грива] по 1/2 кг мляко на ден, за да не го безпокои постоянно. Аз Му обещах. И Му казах, че тя дружи с Магдалина и от нея се учи така да постъпва. Той беше сериозен и ми каза: „Ако така правят, аз ще замина за странство и ще напусна тука." Вечерта до късно готвих за банкета със Савка на Витоша за в събота. Христо Цонзоров беше при мене и до 11 ч все ми приказва за мъката си от отношенията им със Сийка.

19. Вода за Учителя

***21. септември 1935 г.**, събота, 3.30 ч сутринта*

В 4.15 ч потеглихме със Савка за Витоша за нашия празник. Над Симеоново срещнахме пет души наши братя и сестри. Прекарахме много хубаво. Прочетохме по една беседа и четивото от Евангелието. Къпахме се, молихме се, ядохме и се върнахме в 7 ч вечерта. Аз донесох един билник вода на Учителя. Времето беше необикновено хубаво, наречено за нас. Небето ясно, звездно и луната светеше. Изтокът ни даваше чудна, омайна и богата зора. Слънцето се показа величествено от свойте златни двери. Небе синьо и ясно. Ден слънчев и топъл. Вечерта занесох на Учителя водата, а Той ми даде прясно мляко в една тенджера и хляб и ми каза да повикам Катя [Грива] на вечеря. Тя дойде. Ядохме и отидохме на спявка.

20. Мълчание и работа

***22 септемврий 1935 г.**, неделя, 4 ч сутринта*

В 4.30 отидох в салона. Посрещнахме новата духовна година. Нов наряд и имахме две беседи великолепни. След втората беседа Савка беше при мене, обядвахме заедно на общ обед под прасковата. През всичкото време ми приказва все свои негодувания, пълни пълни с критика и нападки, задето ограничавали й свободата. Аз през всичкото време я слушах и мислех и когато си отидох вкъщи и миех паницата, когато вече излизах от къщи, изведнъж получих откровение за Савка и мене – за урока, който даде Учителят на нея и мене – тя да говори на Теофана [Савова] и Мара [Савова] да почнат да работят, а аз на Катя да давам по 1/2 кг мляко на ден. Избухна силен и гласен смях в мен, който обръщаше внимание и насреща ми – Стоянка. Бърже я прегърнах и тръгнахме към пейките при Учителя. Размених някоя и друга добра дума с нея и – право при Учителя. Чувах отвътре да ми се говори. Изведнъж станаха ми ясни нещата и право при Савка се отправих. Споделих го с нея. Тя напълно го прие. Благодарихме на Бога и на Учителя за това откровение. Проявихме послушание и решихме тя да не говори нищо на Мара, да мълчим, да работим, никого да не съдим и за никого да не се произнасяме. Мир да има в душите ни и пълна вяра и упование в Бога и Учителя. Туй да ни бъде придобивката от тримесечното ни посрещане на слънцето. Да бъдем и по ум, и по сърце справедливи и да приложим туй, което знаем. *Мълчание и работа!*

Прочетох 1., 4., 5., и 6. глави от Евангелието на Матея. Вечерта свърши с концерт.

21. Новостроящата се къща

А. *24 септемврий 1935 г., вторник, 4 ч сутринта*

Време ясно, топло, чисто. Звезди. Донесох няколко пъти вода. Към 5 ч сутринта бях на чешмата и наблюдавах хоризонта и промените на цветовете и картините на изток. Учителят мина покрай мене, ме поздрави и ми каза да отида при Него. Носеше една малка кошница за праскови.

Гл. 3., 10., 11. и 12. [от] Матея.

Б. *28 септемврий 1935 г., събота, 5 ч сутринта*

Глава 7., 22., 23., 24. [от] Матея.

Слънцето в облаци, няма изгрев. Времето студено. Слънцето се показа по-късно.

Срещнах се с Учителя. Той разгледа къщата, пита за инсталацията, за прозорците, и ми каза, че е добра и да премина в нея. Пита за спорната врата, за тела на Писимова. Пита ме дали бих дала моята стаичка на Катя. Даде ми грозде и праскови, седнахме на катедрата и хубав разговор имах. Той ми каза, че ще й говори, на Писимова... Аз да търпя. Силен е този, който и при най-големи противоречия може да претърпи и да запази мира си.

Вечерта бях сънувала в една голяма зала, пълна с хора. По едно време гледам, почнаха да излизат из няколко врати, залата се изпразни, останаха няколко души около Учителя, прави и в движение. Аз тръгнах към вратата да изляза по нужда, Учителят ме извика. Приближих се до Него, седнах, а Той съвсем се приближи до мен, дори си допря лицето си до моето и ми пришепна: „Така и Моисей напусна трапезата." Каза и нещо друго, но го забравих и се събудих.

22. Слънчевите дни

***30 септември 1935 г.**, понеделник, 4.05 ч сутринта*

Глави 9., 28. Матея, 1., 2. Марка.

Към 4.50 ч отидох на чешмата за вода и да направя свойте наблюдения. Време прохладно. Небе ясно, звездно. Учителят беше на балкона и външната лампа светеше. Помислих, има екскурзия, а то Савка отдолу приказваше с Учителя. Той й казал, че „в годината има 20 дни ясни, слънчеви, наблюдавайте ги". Към 5.10 ч потеглихме към 7ий километър. *Необикновен, ясен, чист, слънчев ден.* Целият хоризот наоколо в отражение от изтока. Изтокът оранжев, жълт. Слънцето се показа величествено към 6.25 ч. На небето нито едно облаче.

***1 октомврий 1935 г.**, вторник, 4.05 ч сутринта*

Небе звездно, чисто, ясно. Време хубаво, малко прохладно. Към 4.30 ч отидох на чешмата, вода нямаше и при Учителя не светеше лампата.

Глави 10. [от] Матея и 3., 4., 5. от Марка.

При прасковите до тела посрещнах изгрева на слънцето. Ясно и чисто изгря.

23. Откровението

Моето четиво. Глави: 13. глава [от] Матея. 12., 13., 14. гл. [от] Марка.

Време, приятно, топло. Небе звездно, ясно, на зенита и над хоризонта прошарени леки, светли облаци. Слънцето изгря чисто, бреговата линия ясно очертана. Слънчев, топъл и приятен ден.

В 5 ч бях в клас. Към 6.30 ч вечерта, на връщане от града, при моста на Граф Игнатиев застигнах Иванка Отонова, която почна убедително да ми говори така: „Твоето призвание е пеенето, музиката, там е твоята стихия, пей и свири, прескачай противоречията, не се спирай при тях! Всичко ще имаш, не се грижи нито за хляб, нито за къща и пр. Промислено е за това. Твоето проявление е в музиката, защото имаш вътрешно разбиране и светла, чиста и права мисъл, тъй го чувствувам. Ти с пеенето си ще възкресяваш душите, ще ги възпитаваш и осветяваш. Учителят един път пред Неговата врата говореше върху музиката и право в очите ти те гледаше и казваше на тебе: „Праведният каквото поиска, веднага му се дава." Пей, Елена, постоянствувай!"...

(Туй беше цяло откровение.)

24. Назначението

***8 октомврий 1935 г.**, вторник, 6 ч сутринта*

Четиво, глави: 17. гл. [от] Матея, 8., 9., 10. [от] Лука.

В 6 ч дойде Савка, аз бях в леглото, не се мърдах, защото бях при Учителя насън и чудно хубави работи, сънища сънувах. Станах и потеглих към нивите. Посрещнах слънцето. То изгря чисто. Хоризонтът ясен, без облаци. Небето чисто. Времето свежо, топло, приятно. Срещнах се с Учителя към 12 ч на обед. Много хубаво ме прие и ми говори. От тази среща аз разбрах, че съм назначена на работа от Учителя тук, на Изгрева. Казах Му това и Той го потвърди. Дадена ми е една ученичка, а може би са две и пр. Зарадвах се. Осветли ме върху ред въпроси и върху въпроси, зададени от мен за Пеньо, за неговото учителствуване, да не се мести от Равна, после за къщата и пр.

25. Деца на слънцето

***10 октомврий 1935 г.**, четвъртък, 4 ч сутринта*

Четива, глави: 19. гл. Матея. 14., 15., 16. Лука

В 6.20 ч потеглихме със Савка към нивите. Време приятно, топло. Небе ясно и тук-таме прошарено с леки, бели и розови облаци. Изтокът в светла омара. Бреговата линия, откъдето слънцето ще се покаже, очертана със златиста линия. Оранжево-жълто сияние. При стъпването ни на нивата с обрания слънчоглед, слънцето показа първата си усмивка на светлото си лице и преди да кажа думата си, то ме изпревари тази сутрин и пръв ми продума, каза: *„Деца на слънцето ще се назовете, ако постоянствувате да ме посрещате всяка заран, ако слушате и работите като мен."* Особени чувства на радост, на мир и на подем на духа си почувствувах. Едно рядко блажено състояние изпитвах.

26. Гласът на слънцето

***17.X.1935 г.**, четвъртък, 5 ч сутринта*

Четиво, глави: 26. гл. Матея, 11., 12., 13. Иоана

Небето ясно, чисто, звездно. Времето топло, приятно. Източният хоризонт розово-червен. Омара гъста, че бреговата линия не се вижда. В 7.15 ч слънцето се показа величествено, като червено кълбо. Цветът стана оранжево-розово и постепенно по-светло и по-светло, бяло.

Днес слънцето ми каза:

„1. Не гледай с пренебрежение и унижение към никого.

2. Пази достойнството на другите, тъй както пазиш своето.

3. Почитай другите, така, както почиташ себе си.

4. Отнасяй се към всички така, както искаш да се отнасят към тебе.

5. Съпоставяй нещата правилно и за мерило туряй винаги себе си.

а. Прави това, което искаш на тебе да правят.

б. Отнасяй се с всички така, както искаш с тебе да се отнасят.

Това е, моето дете, за днес. Иди и го приложи и работи както мен."

(Туй ми се даде въз основа, или като отговор и добри съвети на мойте размишления относно въпроса за пикнята на Стоянка, която хвърля на моя двор през задните нейни врата. Това е незачитане, но то се връща върху човека, който го прави!)

27. Аурата на къщата

***1 ноемврий 1935 г.**, петък, 4 ч сутринта*

Глави: 13. [от] Марка, 2., 3., 4. от Първо послание Петрово.

Небето ясно, звездно. Време студено. В 5 ч – на клас.

Слънцето се показа накрая на гимнастиките. Изгревът беше ясен, оранжево-жълт.

Към 5 ч следобед Учителят дойде в моята стая, поканен от мен. При мен беше дядо Стоян, работеше в стаята ми прозорците, а до вратата имаше войник, беше дошел на Пеньо братов син Таньо. Изведнъж аурата на къщата се промени, пречисти се и всичко светна. Освети се къщата, пречисти се атмосферата. Неизказана радост почувствува душата ми. Плувнала бях в мир и блаженство! Като че ли Учителят си беше оставил двойника Си, че чувствувах и още чувствувам живо Неговото присъствие. Радостта беше толкова много, че не можеше да се издържи, без да се сподели с близък приятел. Повиках Савка на вечеря. Радвах-

ме се и двете. Отворих си Светото писание. Падна ми се Първо послание на Иоана. Спах в новата къща.

1 ноемврий 1935 г. Празник на народните будители и на Царица Иоана, аз влязох в къщата.

28. Молитва на Учителя при тръгване:

„Благодарете на Бога, че Бог ви обича. Което Бог обича, него да даде. Каквото мисли, това прави. Бог е съвършен."

29. Гласът на слънцето

***2 ноемврий 1935 г.**, събота, 5 ч сутринта*

Глави: 14. Марка, 5 гл. Първо съборно послание Петрово, 1., 2. Второ съборно послание Петрово.

Небе ясно. Време студено.

На източния хоризонт облаци, а слънцето огряло високите и снежни върхове на Витоша. Към 8.20 ч слънцето се показа през облаците и пак се скри. То осветляваше тук-таме някои места и пак се скриваше, а Витоша цяла позлатена. Размишлявайки, слънцето ми каза: „Гледай какво правя аз, прави и ти. В долините на живота – при хората когато си, не излагай всичкото си богатство отвън и не давай безразборно и всичко. Давай тук-таме, където трябва, както [аз], а към Бога и към напредналите същества бъди винаги отворена! Слушай отвътре какво ти се говори!"

30. Документи за назначение

***18.XI.1935 година**, понеделник, 6 ч сутринта*

Хремава бях и вечерта спа при мен Златева. Димитрина донесе известие от Петрич да изпратя документите за назначение.

Сън: Призори сънувах: Дошла при мене, в моята къща, спретната, красива, г-жа Морфова, да ми предава уроци по пеене. Аз се зачудих как е дошла, без да я викам, а тя ми каза: някога съм си помислила и пожелала, затова сега е дошла и почна да ме изпитва и преценява заложбите в мен. Ето, почуква някой на вратата – влиза една млада госпожица, нейна ученичка, но свършила курса и сега е певица, целуна й ръка, а г-жа Морфова й каза: „Ето една ученичка, вземи, че я подготви, изпей й и научи й Трубадурите!" На моя въпрос къде живее и как се казва, ми отговори: „Живея у Белеви и се казвам Вичка." И й прошушнах и споделих моето учудване и изненада голяма, задето г-жа Морфова от само себе си се сетила и дошла сама у дома да ме учи. Тя ми отговори: „Ами ти не знаеш – *Тя, Морфова, е майка на целия български народ.*" После друга картина: една до друга с Кинчето нещо правим и разкопаваме всяка на своето място. Погледнах на Кинчето като бликнал един извор, а аз само да драсна трябва с ръката, и да бликне и моят.

Моите четива – Глави: 14. от Лука, 5., 6., 7. от Второ послание к Коринтяном.

Небе чисто, звездно. Време студено, ветровито, слана. Слънцето изгря към 7.30 ч над облаците. Слънчев ден.

Казах на Учителя за известието и съня. Той ми каза: много хубав е сънят и да мисля доде вечеря, че тогава да реша.

31. Старата и новата работа

Зима

***21.XII.1935 г.**, събота, 4 ч сутринта.*

Глави: 2. Деянията, 1., 2., 3. от Матея.

Небе чисто, звездно. Време меко, приятно.

В 6 ч сутринта тръгваме за Витоша Савка, аз и Ангел, по случай за свършването на една работа през *есента* и почване нова работа за *зимата*. Изчетохме в 3 месеца Евангелието и Библията. Савка изчете, а аз имам още малко за изчитането. Времето, като потеглихме от Симеоново нагоре, задуха такъв силен вятър, че едвам се задържахме на краката си, заваляше ни. Дойде и групата на брат Лулчев, заедно с него, но ние с тях нито се видяхме. Долу, до реката, запалихме огън, пихме чай и в 12 ч потеглихме обратно назад. Като се отделихме от селото и поехме пътя по планината, точно в 8 ч слънцето се показа през тънък, светъл воал. Целият изток беше в жълто-оранжев червен цвят, багрите на което се меняваха. Великолепен, разкошен изгрев. По пътя дадох на една жена, млекарка, една беседа – *„Аз те познах"*. Също и Савка и Ангел дадоха по една. В 3.15 ч следобед бяхме вече на Изгрев. Направихме обща вечеря – картофена супа, при Савка. И тъй отпразнувахме тържествено нашия празник при свършването на една тримесечна през есента работа и започване на нова работа за зимата.

Благодарихме и вечно ще благодарим за придобивките, които спечелихме – ранното ставане, безстрашието и четенето на Евангелието и Библията. Слава и хвала на Бога и на Учителя, Който ни води в пътя на светлината и постиженията.

32. Огледалото

***4.I.936 г.**, събота, 3.30 ч сутринта.*

Четива, глави: 16. Деяния, 15., 16. от Марка и 1. от Лука.

Небе отворено, има облаци. Време топло, приятно, слънчево, като летен [ден].

Днес е последната най-дълга нощ и слънцето най-късно изгрява.

Ходих със Савка до 6ий километър. На изток хоризонтът беше ясен, без облаци. Слънцето се показа чисто в 8.30 ч сутринта. На връщане дадох беседата *„Ще бъда жив"* на едно младо момче, насреща идваше, от града към изток вървеше. Почувствувахме и двамата голяма радост.

На връщане ми нашепна слънцето следното: *Закон:* Ако искаш да видиш какви и колко дефекти притежаваш ти, намрази някого, почни да му пращаш лоши мисли – той ще стане огледало, в което ще се огледаш. Във всичките му прояви ще видиш себе си, *това си все ти.*

Ако пък искаш да видиш какви и колко добри качества и добродетели има в тебе, обикни някого и каквото добро видиш в него и в неговите прояви, това си ти.

Този закон ми се разкри от стълкновението ми с Г. Събев.

V.
Писма на Елена Хаджи Григорова до Пенѭ Ганев

1. Писмо от Елена Хаджи Григорова до Пенѭ Ганев от 23.IV.1934 год.

За Господин Пенѭ Ганев (учител),
с. Казалджик-Кафтан, Кърджалийско

На милата ми и любима душа,
в която Бог царува, управлява и работи,
лиша тези редове!

Часът е 10 сутрин. Седнала пред вратата на масата, на зелената полянка, накитена околоврът с посадени от мен цветя срещу поляната с цъфналите дръвчета, признак на красивата и свежа пролет, под топлите лъчи на животворното слънце и веселото чуруликане на безгрижните птички, седя и си мисля: защо моят любим славей не е сега при мен и дали това е действителност! О, не! Чудно хубави мисли навяха в моето съзнание, които ги изпращам чрез топлите лъчи на слънцето и пролетния въздух, пълен с аромата на безброй цъфналите дръвчета и цветя. Ти, като едно от най-красивите цветя, посадено в Божествената градина на битието, понастоящем поставен на известно разстояние от мен при специфични условия за твоето развитие, стоиш там, но уханието и ароматът се чувствува и усеща от тези, които мислят и живеят с твоя дух, колкото и далеч да са физически. Писмото ти от 10 т. м. получих и такова живо и силно писмо досега не съм получила от никого. Преживяното няма да излагам, защото ще стане дълго. Интуитивно ще го доловиш. Ще ти кажа само, че всичко, което изпрати, се получи в пълнота и с всичката му живост и сила. Беше неделя, 15. т. м., след като се наобядвах, влязох в стаята си самичка, взех писмото и известно време го държах в ръцете си, без да го отворя, като исках да направя опит какво ще доловя за съдържанието му. И какво мислиш! Почувствувах една лека, мека атмосфера, пълна с нежност и любов, ме обгръща като нежна и любяща майка, която нежно прегръща в обятията си своята любима рожба. Отворих писмото, прочетох го и при самия процес на четенето, такава стихия, таково нещо се изсипа върху мен, аз почувствувах как сутринните лъчи проникват в моята душа и я отрупват със скъпите дарове, напоени с аромата на чистота. Божествена любов, изпратена от тебе. То милувки бяха, то чудо беше, такова живо и силно нещо не съм имала никога. Оставих се свободна и пасивна в това блажено състояние. Турих главата на възглавницата и плавайки в тази любовна атмосфера, напълно щастива, задрямах и ето те, че пристигаш и с всичката си стихия на душата и духа ме обсипваш с милувки и целувки в най-нежната им форма. На мене вече става ми все по-ясно от ден на ден защо ни разделиха известно време. Вярвам, че и с тебе е същото. Тука ще вмъкна една мисъл от Учителя: „Под женитба разбирам разумното отношение между две същества, които през хилядите векове са се познавали и са си помагали винаги и всякога

са готови да се жертвуват един за друг." Но статистиката показва, че такива двойки рядко се срещат на земята.

Сега ни опитват. Рядко се срещат, но фактът е, че се срещат. Всичко, каквото става, е за добро. Ти си там физически самичък, но тези условия са най-добрите засега за неб. Нужно ти е повече концентрация и проучване на вътрешния и външния живот, защото иначе се пръскаш много и се стремиш връзки да правиш и с когото трябва, и [с когото] не трябва, а те развалят добрите отношения с тези, с които небето ти отрежда да имаш. Отношенията и връзките с хората идат естествено, няма що ние да ги търсим и да мислим кой знае каква работа извършваме с това. Оплитаме се само и си губим времето. Грамадна работа имаме с работа над себе си, а това като правим, и светът се повдига. Тъй че работата е вътрешна и мълчалива. Бог работи безшумно. Учителят казва, че гимнастическите упражнения се дават от адептите, те са ги правили и сега ги правят и бдят над нас, кога ги правим. С мисъл и съсредоточение трябва да се правят, правилно. Като ги правим така, не само ние се ползуваме, но се ползува и целият свят. Още две години като въртим колелото, светът ще се обърне. Тъй казва Учителят. Ето ти работа за Господа; и като пращаш добри мисли и чувства в пространството, и това е работа. На такава работа се радва Учителят, тази е съществената работа, която всеки трябва да прави от нас. Много неща разбрах и много въпроси ми станаха ясни. Благодаря на Бога.

Прекратих писмото, понеже водата на слънцето беше се стоплила, направих си обливка. Всеки ден си правя обливки, много добре ми действуват. Днес сме 23 т. г., на път за Мърчаево, в градината на Солунска улица ти пиша тези редове. Вчера, 22ий т. м., имахме блестяща беседа, в която Учителят много ясно и категорично се произнесе за много социални въпроси и за женитбата. Като се дешифрира, ще ти я изпратя цялата беседа, да я прочетеш. Много ще благодариш на Учителя за светлината, която ни дава. Вчера бяха дошли много жени от Мърчаево. На обеда Учителят каза: Не трябва да се обезсърчавате и тревожите за нищо. Вие сте вече в парахода, който плува в океана, всички си имате билети; ако някой съзнателно или несъзнателно се хвърли или падне в морето, веднага матросите със спасителните лодки го хващат и пак в парахода го турят. Тъй че, имай кураж и за нищо не се безпокой! Още малко остана и ще си дойдеш в любимата си среда. Аз съм добре, но иска ми се да бъдеш и ти при мен. Заобиколена съм наистина със сестри и братя, но има нещо, което те не могат да дадат и допълнят. Много опитности имам, вярвам и ти ги имаш – кога [се] срещнем, ще има какво да приказваме. Всичко е за добро. Изработват се по-добри, по-здрави и по-солидни отношения между нас.

В събота срещу Великден идва Русим със Зорка и нейния годеник чак на Изгрева при мен. Наистина много скърбели за нас и догодина искат на всяка цена да ни върнат. Пита ме кога и как да действуват за догодина да сме там. Русим каза, че на края на годината щял да каже на учителките, че ги не искат вече. Аз обадих това на Учителя, а Той ми каза: ще се нареди. Тъй че, което е от Бога и което желаем, то ще бъде. Подхранвай и ти тази мисъл и желание. У мене се зароди мисъл да напиша едно писмо общо до всички Равняни, да ги поздравя и да им изкажа благодарността си, че се подписаха всички зарад мен. Дали сега да бъде или да чакам, като си отидат учителките? Какво ще кажеш? Пък много бих се зарадвала, ако ти напишеш писмото от мое име и ми го препратиш, за да бъде по-обмислено и по-добро. Тебе и без това готови са да те искат, но да направим и мене да искат, та пак да сме двама. Като Равна за нас няма никъде. Дойде и Лаза. Защо получаваш толкоз малко заплата? Не си ли главен учител?

Парите, които ми изпращаш, приемам ги, ако от любов ги пращаш. Ако ги пращаш, за да изплащаш някакъв борч, не ги приемам. Борч нямаш никакъв. С жертвите ние трябва да се простим и аз отдавна съм се отказала да правя

жертви. Любовта е повече от жертва. Тя е над всички жертви. И ако аз приемам да ми връщаш, това ще бъде най-голямото престъпление, което мога да направя.

Аз се зарадвах, че поне един от [нас] назначиха на работа. Много е трудно човек да бъде без работа. Аз тъй съм стиснала краищата и пак парите се изплъзват така из ръцете, че да се чуди човек.

На стола не се храня, за да не давам 150 лв., отивам само сегиз-тогиз, когато съвсем прегладнея. Много икономично карам. Маслото още ми седи и пак парата се плъзга. От Годеч получих 1000 лв. помощ и за 600 лв. ще туря електромер, защото има много, които не си плащат, та по 50 лв. разхвърлят на всеки. Спряха електричеството известно време. И за оградата дадох 500 лв., и много такива непредвидени работи. Но здраве, дано Бог помогне да се хвана и аз на работа, та да тръгнат работите на добре. Ще се нареди. Не се съмнявам. Учителят каза: колко по-големи страдания се дават някому, толкова и по-голяма любов ще му се даде. Тъй че, ще знаеш, че към мене нямаш борч никакъв. Разбра ли? Учителят казва: този, който ви обича, от него не трябва да искате да ви връща 100, 200 и пр. лв. По-голямо престъпление от това няма. И не защото казва Учителят само ти пиша така. Но аз го чувствувам тъй вътре в себе си, още в Равна като бяхме, най-болният въпрос за мене беше, когато правихме сметки помежду си. Сметки се правят само между хора, които не се обичат.

На Великден бяхме на Витоша, беше малко ветровито. Сега в четвъртък бяхме пак, времето беше великолепно.

Аз тръгвам за Мърчаево, а моят дух тържествено се носи със златната колесница на слънчевите лъчи към юг, при моя любим другар и съпътник в пътя на живота. Бъди всякога всестранно здрав, бодър и крепък. Божието благословение да бъде с теб и с мен и с всички, които Го любят и му служат. Прощавай, че тъй с молив и набързо ти пиша. Невидимите писма са безчет, които ти изпращам всеки час и всеки миг. Винаги си с мен. На брат Тошев му изпратих едно хубаво писъмце и на тебе за Великден ти изпратих едно хубаво препоръчано писмо. Получихте ли ги? Обади се!

Довиждане.
Твоята сестра Еленка

23.IV.1934 г.
София, градината. Часът 3 следобед

2. Писмо от Елена Хаджи Григорова до Пеню Ганев от 9.V.1934 год.

За Господин Пеню Ганев (учител),
с. Казалджик-Кафтан, Кърджалийско
(с почерка на Пеню Ганев: получено на 11.V.1934 г.)

9.V.1934 г., Изгрев

Пеньо,

Пролет е. Цветя разноцветни ухаят и красят градини и поля. А слънцето пече ли, пече! „Дъждец, росица искаме" – се провикват тревите и цветята. „Дъждец, росица искам" – се провиква душата и сърцето на едно разумно цвете в градината на Бога! А това цветенце си ти, драги мой! Виждам те скромен и тих, като нежен минзухар под шубръчки, там в самота и мълчание да очаква милувката на слънчев лъч и бисерни капки роса от небето. И ето днес, в тази пролетна доба, когато всичко расте и се радва и когато слънцето те облива със своите оживителни лъчи, дребен дъждец се изсипва върху твоята чашка – този дъждец е любовта на Бога към тебе, която се изпраща днес чрез настоящото писмо в красиви мисли и чувства, излизащи от съкровищницата на моето сърце. Пеньо, в нас е Бог. Вътре в нас е всичкото – и небето, и земята. Вътре в нас е и Учителят.

Вътре в теб живея и аз. На този именно закон се дължи и обстоятелството, задето при всяко твое взиране и съсредоточение, тъй релефно и живо изпъква моят образ в твоето съзнание! Това е единството на Бога. Ние можем да проникнем в тоя красив мир само тогава, когато се потопим в дълбоко размишление и съзерцание и тогава само ще можем да се учим и да познаем Бога в Неговото разнообразие. Не са физическите очи или физическите сетива, които виждат и чувствуват красотата и величието на Твореца. Зад тези очи, зад тези сетива има други органи и те са живи, те са вечни и разумни, те са вътре в нас. Това са органите на Бога, Който навсякъде прониква. Какво се изисква сега? Изисква се един чист и свят живот, за да просветне в нас този Божествен мир. Учителят казва: Ако ти изпълняваш волята Божия, Бог ще ти изпрати един ангел, който ще ти донесе велико благословение. И няма по-велико, Пеньо, от това – да изпълним волята Божия! Тъкмо и за това сме изпратени на земята. Нали е казано: „В изпълнението волята на Бога е силата на човешката душа." А под волята Божия какво се разбира? Напоследък Учителят казва така: Да работиш над себе си, да развиваш някоя дарба, да пееш или да свириш, да четеш и размишляваш, това е все волята Божия. Тези дни Учителят пак каза: „Вашата задача на земята не е да учите и упътвате хората да познаят Бога, а вие да Го познаете и да развиете и разработите дарбите и способностите, които са вложени във вас." Тъй че, не е напразно моят копнеж да да работя над себе си, да се развивам, да уча и пр. Но всичко трябва да става с любов и със спокойствие. Аз сега доста интензивен живот живея и то в областта на музиката. Никак не чета, а само свиря, солфежирам с Тричков и разширявам гласа си с вокално пеене. Катя Грива ми предава по съветите на Учителя, всеки ден по един час пеем. Имала съм голям глас, но затрупан, трябвало да го извадим. Пеенето е свързано с дишането и кръвообращението, тъй че уча се и да дишам. Плюс това всеки ден се обливам. Като дойдеш, твоята Лена ще намериш съвсем преобразена, освежена. Взимам до горно *Si* и долно *Sol*. Значи две октави и половина горе и толкова доле. Тъй че, сега ще искаш с мен да пееш, вярвам няма да търсиш други! Пък и свиря, ще свирим на две цигулки. Ако от деня на уволнението почнех да свиря и пея, много напред щях да отида. И всичко това правя първо заради Господа, второ заради Учителя и трето зарад мен и заради тебе. Първите стъпки към реализиране на тези копнежи почнах с тебе, ти ми даде условия и пак ти ми даваш голяма част от условията за тази цел. Аз много ти благодаря. Единственият си ти, който ще се зарадва, като чуе и види резултатите и стремежите на моята душа. Над всичко това, питам те – има ли защо да отпадаш духом и да се отчайваш? Аз съм в теб, с теб и ти – в мен и като съм тук, при Учителя, в най-сигурните ръце, трябва ли да скърбиш? Аз като съм тука и те държа в течение на всичко, няма ли да се радваш? Аз искам да бъдеш весел и добър, да пееш и свириш, че като дойдеш, да продължим работата нататък. Трябваше да стане така, да ни разделят за малко, за да се създадат по-правилни отношения между нас, да се оценим един друг и да ценим и пазим свято едно благо, когато ни се даде. Право казваш, че сега ме чувствуваш по-близо до себе си, отколкото в Равна – и аз усещам това. Мене ме поставиха при условия, отговарящи на моите копнежи, и тебе – при такива, щото да чувствуваш присъствието на Бога, присъствието на великия Учител и пулса на Неговата Любов и Мъдрост. От условията, при които те поставиха, се вижда, че не е волята Божия ти да имаш много допир с вънкашния свят. Ние с тебе няма да оправим света, тя е работа на Бога, а ние да учим и работим над себе си. Тъй тълкувам нещата засега. А ти как гледаш, не знам.

Радвам се, че четеш Библията и я разбираш така, както досега не си я разбирал. Аз в Равна колкото съм чела, толкова е, тук нямам време, понеже гледам да използувам условията в пеене и свирене. Ето я Катя, идва да пеем, часът е 11, ще прекратя писмото за малко.

Часът е 4 следобед, бързам да довърша писмото, за да го занеса на пощата в 6 ч. Отивам на курс при Тричков, пък преди да ида, ако остане малко време, искам да попея солфежи. В неделя следобед в училището „Фотинов" г-н Тричков ще демонстрира с нас пред г-да инспекторите и пред инспектора на Музикалната академия и софийски учители. Тъй че насочи и твоята мисъл тогава на помощ за успеха. Много мили и дълги писма получих от тебе, в които цялата ти душа се разкрива като цъфнал майски цвят. Разбирам те! Пожелай най-сърдечно и обещай пред Бога, че ще пазиш свято благото, което ще ни даде, може да се нареди пак да сме заедно, всичко от нас зависи, ти и аз знаем от опит това. Забавих писмото си с няколко дни, понеже исках да се видя с Учителя. Вчера се срещнах, предадох Му поздрави от тебе и Го попитах дали да ти държат постановление на мястото, което Кирков ти обещават. Учителят първо каза: „Не може ли на същото място да си остане?" Аз му отговорих, че не може. Тогава каза с Кирков да имаш приятелски отношения и нека ти държат постановление там. И аз съм на същото мнение, няма да изгубиш от това, стига да ти държат, пък като си дойдеш, ако се намери по-добро място, ще си дадеш оставката оттам. Учителят ти помага. Всичко ще се нареди според вярата ни. Ти сега ще имаш много писмена работа, но пак може да се обадиш сегиз-тогиз с по няколко думи, недей писа дълги писма. Вчера ти изпратих много хубави резюмета с маршрутен лист, чети ги, чети и беседи, размишлявай, моли се и благодари на Бога за всичко, имаш условия най-добри за концентрация.

Не си доволен от екскурзията там и не може да бъдеш, защото не си в своята среда и Учителят пак казал (от брат Боев аз се научих): *„Всички хора живеят в Бога, но Бог не живее във всички хора."* Тогава става много ясно. Как ти искаш да се чувствуваш щастлив там, където Бог Го няма? Моят съвет е: Използувай самотата, работи над себе си, учи, свири, чети, не си губи времето между хора, които са празни, остави ги да си вървят своя път и ти си върви твоя. Бог си има грижата за всички. Всеки цвят ще цъфне на своето време. Използувай условията за саморазвитие – това е волята Божия. Много неща ми станаха ясни, от много заблуждения се освободих, благодаря на Учителя за това, но всичко не може да се пише, като си дойдеш, ще приказваме много, пък и сега си приказваме, нали живеем един в друг по закона на единството за тези, които се обичат и любят Бога. Аз ти изпратих новото гимнастическо упражнение и една песен от младежкия клас, нотирани, с резюметата, получи ли ги? А брат Тошев получи ли писмото ми и много резюмета? Поздрави го от мен и от брат Боев. Аз му писах, за да се запознаем, че като дойде, да сме познати.

Ще привърша писмото със следните думи на Учителя: Ставате ли сутрин – „Господи, простри и днес ръката Си върху мен, да придобия малко от Твоето знание! Когато бях в калта, Ти ми служеше с любов. По същия начин и аз днес ще Ти служа с всичкото си сърце, с всичкия си ум, с всичката си душа и с всичката си сила. От Тебе научих великия пример в живота. Сега разбрах смисъла на изречението: Ти си лозата, аз – пръчката."

И аз ти пожелавам: Господ да простре ръката Си върху тебе и да придобиеш малко от Неговото знание!

Еленка

Като дойдеш, Изгрева ще намериш украсен с много чешми. Поздрави от братята Боев, Тахчиев и Звездински.

Много поздрави имаш от семейство Янкови и Благо.

Ходжови почнаха да прекланят глава и да водят преговори за примирение, като струват всичката вина на старата, както и е.

Днес получих запис за 193 лв. от Каралеев. И от съюза получих 1000 лв. по-преди, които ги похарчих.

Свири и пей и чети и мисли, за да не те надмина.

3. Пощенска картичка от Елена Хаджи Григорова до Пеню Ганев от 1.VI.1935 год.

Пеньо,

днес към 7 ч вечерта, на 1-вий, получих картичката. Силно желание имам ти да бъдеш тука, преди да се започне бараката. Не е важно кой ще я работи, пак Борис ще бъде, но твоето присъствие в началото е необходимо, тъй го намирам аз. То и за тебе ще бъде добре. *Важен е моментът сега и недей го пропускай!* Аз мисля и за теб! Изглежда съвсем нова ще ми направят, пък ако и ти се случиш тук, съвсем друго ще бъде, ще се нареди нещо и за тебе! Като привършиш работата си, ела си веднага, *моля те!*

Кажи на Манов, че важни причини те заставят да си тръгваш веднага и това не е лъжа. Най-после, ние обещанията пред Господа не ги изпълняваме, а тия на хората гледаме да не ги пропуснем.

Обещанието ти не е свещено. Казал си, но явява се нещо много по-важно и неотложно, отказваш и ще те извинят. Същото биха направили и те, и други. Толкова ли не помисляш! И Учителят обещае някога за екскурзия, че ще ходим, яви се нещо важно – отлага. Кажи: важни домашни причини те заставят да тръгнеш веднага. Това е вълна!!...

Привети много и довиждане. Еленка

Добре си направил, че си прехвърлил децата.

4. Писмо от Елена Хаджи Григорова до Пеню Ганев от 25.IX.1935 г.

За Господин Пеньо Ганев (учител)
в с. Равна, Годечко

25.IX.1935 г., сряда

Драги Пеньо,

здрав бъди! Добър ден! Н.Л.К.Б.Л.* Днес е десетият ден от твоето заминаване! Десет дена, това е мярка за моето търпение. Не ми беше възможно повече да чакам! Крайният предел дойде и всяко търпение се изчерпи за чакане. Всеки ден живеех с илюзията, че ще те видя пристигнал на Изгрева в новата къща! Затова и не ти писах. Куп резюмета съм приготвила за тебе, но не ги пращах: едно, че те очаквам да се явиш, и друго, не съм си извадила по-важните мисли, които са много важни закони, които хвърлят светлина и разрешават сегашните моменти, противоречия, важни за днешния ден! Ти как си? Как отпътува? Като беше крайно уморен, можа ли да си отпочинеш, или и там намери работа, която не ти дава възможност да си отдъхнеш?

Аз след твоето заминаване всеки ден слизам в града, в инспекцията, и все до 6 ч чакам, че да видя какво ще изчакам. Заредиха се миналогодишните ходенета, губене на време и главно раздвоение, а то е ужасна умора. Констатирах от факти едно: че дошло е време такова, дето без приятелство или заповед от по-горна инстанция никому не се дава учителско място.

Запитвам Учителя по този въпрос, за да доловя поне малко решението на небето, но Той ми казва да не се тревожа: ако ми дадат – добре, ако не – пак добре. Подадох заявление и до Неврокопския околийски инспектор за място. Андреев, както миналата година, и сега все го няма в инспекцията, а назначенията вървят. Казал на чичо Яков, че тази година щял да гледа да ме нареди, пък го няма никакъв. Нали знаеш, от обещания дом се не разваля. Тези дни тъй ми е

* Н.Л.К.Б.Л. – Няма любов като Божията Любов. (Бел. М.И.)

препълнено, копнея за среща, струва ми се, че цял ден да говорим, пак ще ми е малко! Има какво да говорим!

Имах среща с Учителя! Тази среща разреши много противоречия в мене и хвърли голяма светлина! Но и аз се явих подготвена при Него, отидох след клас, сряда, това резюме, дето ти го пращам сега. Самата лекция беше такава – осветли всички области на живота, особено тези, които засягаха моя живот и нуждите понастоящем. Тази среща ще бъде паметна! Учителят ми разреши да живея в новата къща и когато си дохождаш, ти ще живееш в едната стая. И ми каза, че единият етаж е за мене – дори и кой етаж, такъв бил планът на небето. Много има да говорим, но ха дано се нареди да си дойдеш и много ми се иска да стана у[чител]ка, но какво да правя, не зная! Как си? Не е никак хубаво, като не се обаждаш. Пиши как пристигна, как те посрещнаха. Бъди герой! Силата на ученика се изпитва, когато устои при най-големите противоречия и несгоди, да запази мира и да не се разколебае вътрешно. Учителят иска да Му помагам! Възлага Своето доверие в мен! Възлага ми Катя. Да я възпитавам, да й говоря, да й купувам мляко за закуска и хляба при мен да яде на закуска и вечеря. То ще е известно време, както със Савка. Тя сега се успокои и почна да си работи. Не ме търси тъй, както по-рано. Срещаме се по-нарядко. Цеко те поздравлява и казва, дошли някои от Драгалевци, на него познати, които искат работа, да копат шахти, и ми каза да те питам: ако искаш, той да ги спазари, докато е сухо и хубаво време. Той инсталира стаите, сега пита за мазето, къде да постави лампата и ключовете. Неговото мнение е да тури лампата над вратата на вътрешните отделения, за да се осветляват и стълбите при влизане, пък ти както кажеш, пиши. Отвън на мазето ще трябва да се тури врата, защото при дъжд и сняг всичката вода ще отива в мазето и няма да може да се слиза, да се влиза. Дядо Стоян още не е идвал, а чичото каза, днес надвечер щял да дойде. Както и да е, твоето идване е от важен характер. Изкара я толкова, сега още най-необходимото трябва да се направи. Без каквото може, може, но без врата не може, макар от сковани дъски, да пази завет от дъжд и сняг.

Други особени новини има много да се говори, но когато дойдеш.

Поздрави равняни от мене нарочно. Питат ли за мен?

Не зная твоите състояния какви са, но аз често и дълго приказвам с твоята душа светла и мила, в която Бог живее, и Той ми говори и помага.

Иска ми се да почнем с тебе някой опит за духовна работа. Всеки ден по определен час сутрин да бъдем във връзка заедно на работа, но да се постоянствува за известно време. Мисли ти и ми пиши каква да бъде. Искам като ученици и на духовното поле да бъдем заедно на работа.

Хиляди, хиляди привети – Еленка

Писмото пиша у Янкови, в гостната стая.

5. Писмо от Елена Хаджи Григорова до Пеню Ганев от 24.II.1936 г.

Господин Пеньо Ганев (учител), с. Равна, Годечко
Подател: Елена Х. Григорова, ул. „Гургулят" 20, София

Драги Пеньо, най-после дойде ред да взема перото и да ти пиша. Тези дни, пък и днес, такава мъка изпитвам, без да има видима причина. Предполагам, че ти там изживяваш някакви състояния. Как си, бе, душо! Не скърби за нищо. Чувствувай се щастлив, като човек, който всичко има. Твоето разположение и неразположение се предава и на мен, цял барометър съм станала. Хубави резюмета ти изпратих. Те, наистина, са една трошица от богатата трапеза, но когато си във връзка с Учителя, туй малкото ще ти даде достатъчно осветление. Разбирам всичко! Влизам в твоето положение, защото до вчера и аз бях при теб.

Разбирам какво нещо е да бъде човек поставен в една среда, където не го разбират, където хората не са на неговия уровен. И недей мисли, че някъде ще намериш това – даже и на Изгрева ако си, пак няма да намериш. Тука Учителят запълва всичката празнота и Той е, който ни осмисля живота. И тук братя и сестри, ще кажеш, и те са на разни степени, както Учителят ни казва: едни са в духовната забавачница, други – в първоначално училище, трети – в прогимназия, гимназия и университет, а някои се специализират в разните клонове. Тъй че, привилегия е, когато провидението облагодетелствува някого, като му даде една душа в духовния път да вървят заедно, да споделят и пр. И аз тука съм сама, с тези, с които дружа, отчасти се разбираме и обичта ни е относителна.

Много има да споделя с тебе и да говорим, но хà де – не сме заедно, пък когато бяхме заедно, като че не го ценяхме достатъчно, търсехме развлечения другаде и общуване с разни. Не бяхме достатъчно узрели, не познавахме хората и още не ги познаваме. Много има да учим. Сам Христос, казва Учителят, че дошел да разреши именно тази задача – да разбере какво нещо са хората и какво нещо е Бог. И дали пътят, по който Го водят, е прав. Когато разбра това, Той се освободи вътрешно, възкръсна и си замина, като почна да се явява на учениците Си в друга вече форма и да им разкрива тайни чрез Своя дух, чрез духа на Истината.

Аз размених няколко мисли с Учителя след тази беседа по въпроса: да обичаме хората, как да ги обичаме? Той ми каза: „Ще обичате мислещите хора, Божественото. Няма да обичате безразборно и мъртвите хора няма що да ги обичате и да си губите времето по тях." Хората, казва Учителят, са използвачи. Трябва да ги проучвате, за да ги познавате. Той остана много доволен от моя въпрос и от моето разбиране по него, какво съм научила досега от светлината, която ни хвърля Учителят. Много нещо има да споделя с тебе из моите опитности и досега, но не знам. Поне на 22-ий март, вярвам, на всяка цена че ще си дойдеш. То е далечно много, но не мога да ти кажа ела си за някой ден, макар да желая много и много! Сега ти пиша малко и набързо, колкото да изпратя удостоверенията, заради тях позакъснях и с отговора.

Бих писала, писала дни и нощи, но друго е, кога се срещнем лице с лице и поговорим сладко, сладко. Ценна и незаменима е срещата на две искрено отворени души една към друга! То е привилегия, то е дар Божий! Винаги съм го ценила и продължавам да го ценя.

Сега сме 24.II., сряда. Часът е към 7 вечер, ще бързам да приключа писмото, защото искам да го занеса на пощата препоръчано.

Приеми много и много мили привети – и ако ти е удобно, ела си за малко.

Еленка.

P.S. Казах съня на Учителя. Той ми каза, че кучето, дето те ухапало, то ще имаш някоя неприятност от личен характер или от колегите си там, или от твойте домашни.

Резюметата, след като си извадиш бележки, ако искаш, пращай ги на Сотирка Бабаджова, ул. „Войнишка", Варна. Но недей бързай; да седят доволно при теб, докогато имаш време да ги прегледаш и пишеш. Кога стигнеш, тогава ги пращай, без да се пресилваш и бързаш; ако не можеш да успееш, понеже имаш много работа, недей ги праща. Да седят на твое разположение, сега на тебе искам да пращам.

Хайде, довиждане.

Мазата се пълни от много, почти от всички страни, с вода. Много ми е трудно – всеки ден груба и излишна работа, да изхвърлям вода.

Сега бързам, отивам на опера – „Евгений Онегин" от Пушкин, музика Чайковски. Театърът много допринася за културното и всестранно повдигане на човешката душа.

Бъди весел, бъди бодър! Живей със свещените трепети на сърцето и душата, живей над физическия свят! Има кой да те разбира и да мисли за теб!...

Искам да хвърчиш от радост и вътрешна пълнота. Довиждане! До скоро виждане.

6. Писмо от Елена Хаджи Григорова до Пенѭ Ганев от 22.XI.1936 год.

За Господин Пеньо Ганев (учител),
с. Равна, Годечко

22.XI.936 г., 1 ч. обед, неделя

Пеньо,

тази заран не ходих в салона, сама си прочетох първата беседа от най-новото томче съборни беседи – „Да им дам живот". Много съм доволна, защото подчертавах си и преживявах силните моменти в беседата. Сега съм под силното впечатление и влияние на прочетеното. В нея силно подчертан е въпросът за свободата, вярата и знанието. И тъй ми станаха ясни тези понятия, както никой друг път. Спирах се на много места и размишлявах. Велико нещо е, ти казвам, да се чете словото на Учителя с разбиране. Вярвам ти да си я чел, но повтори я и потрети я, за да видиш каква яснота и каква връзка има с нашия живот, за да не се спирам да описвам. Велика работа! Така от сърце и душа благодарих за всичко. Благодари и ти! Вярата подразбира *търпение* на всички неща и носене на несгодите. И когато изпитат човека в тази вяра и издържи, дават му благата в най-голямо изобилие, и да иска, и да не иска, други същества напреднали редят неговия живот и пр. Оставям перото и пак благодаря. Дано Бог ни удостои с тази, истинската вяра – вяра на вътрешното познание на нещата – и двама ни! Колко велико ще бъде това!

Владо дойде и ми прекъсна писмото. Не беше идвал оттогава, когато ти си беше дошел. Сега е осем часът, защото ходих и на бакалницата и се спрях малко в салона, понеже дяконът пееше. Много голям глас има, не е разработен, но като го разработи и придобие мекота, чудо ще бъде. Ти като си отиде, и не се обади вече. Сигур очакваш ме от Доброглед в живо писмо да се явя при теб. Нали? Но, както виждаш, с пощата пристигам!

Какво правиш? Какво стана с тебе, че не се обаждаш толкова време? Как пристигна? Аз се изнадах от да чакам всеки ден бай Васил да ми чукне на вратата и да ми предаде писмо от тебе, но няма. Чудя се, как можеш тъй да мълчиш? Аз завчера, в петъка, щях да се пръсна от мъка. Това беше преди Рангеловден. Мъката ми беше във връзка с тебе, бях те сънувала недобре, че имах едно състояние – от кожата да си изляза: нито ми се свиреше, нито ми се пееше, нито ми се четеше, нищо не ми се правеше. Пиши ми този ден как беше твоето разположение душевно. На другата вечер пак те сънувах, но вече добре и малко по малко ми се промени туй, лошото, тежкото състояние. Сега съм добре, но ужасно ми е мъка, задето не се обаждаш. Дали опити правиш или има някакви причини, не зная, но каквото и да бъде, не е хубаво тъй да се мълчи, пък и няма защо да си създаваме излишни тревоги.

Ето ме пак при теб! Добър ден! Часът е 2.15, понеделник, ти си пред прага на класната стая, ако не си влязъл вече при децата. С много прекъсвания е това писмо. И защо тъй ми се пречи, не зная, това духовете знаят. Аз зная само едно в този момент – мъка ми е, без да има външна видима причина. Всичкото е свързано с теб. Защо е така, не зная, но нито чопля да зная.

Отворих една от тетрадките, да видя какво ще се падне от Учителя за тебе и за мене. Ето какво: *„Любов.* – „Първата любов между двама е най-силна. *Тя не изчезва никога!*

Като те обикнат хората, най-лошите неща ти внушават. Трябва да знаете тази философия.“

Мисли върху тези думи, които в този момент Учителят ги дава на двама ни. Аз ги извадих на един лист, с един габър на стената ще ги туря, над нощното долапче, за да ми са винаги пред очите. Ти като си дойде този път, внесе нещо много хубаво, много силно в моя психически живот. И ако си майстор, можеш да ми съдействуваш да стана един виртуоз музикант. Оттам сега ми идва вдъхновението и импулсът. Оттам Бог ми се показва сега! Само трябва с 2–3 думи по-често да ме подканяш! Като те изпратих с автомобила и си тръгнах за Изгрева, имах такова разширение на съзнанието, такава светлина и радост изпълваше душата ми, че бях готова всичко да обгърна и на която точка или кътче на земното кълбо да се намирам, аз чувствувах една неизказана вътрешна пълнота и свобода. Такова преживяване никога не съм имала. То широта, то свобода, то радост, то мир, то, казвам ти, нещо небивало досега! Чуждо ли състояние беше, съзнанието на някое велико ли същество беше или разширение на моето съзнание, не зная. С каква готовност и сигурност, че сто на сто ще замина за Губеш и така го възлюбих, не ти е работа. Няколко дни живях с това състояние. На другия ден още сутринта отидох при Колю Нанков, разправих му и той с най-голяма готовност се отзова, че ще се срещне с Боев и ще уреди работата. През тези няколко дни той не можа да се вреди да влезе веднага, нали знаеш каква е навалица в инспекцията.

Мен през това време ме извика Учителят горе, да ми каже да сваря на Катя компот от круши. Той ми ги даде, за да отпости, беше постила 7 дни. Аз използувах случая и Го попитах на какво се дължи това състояние в мен и тази радост да отивам учителка в с. Губеш, дали е мое или чуждо, и му казах, че работата не пречи в духовния живот и че Колю ще я нареди. И можеш ли да се сетиш какво ми каза? Ето какво: „Това е чисто материално. Ще си купиш някои работи.“ И добави с една кротка, мила физиономия: „Защо не учиш тука? Защо не свириш и не пееш? Свири и пей и учи на пишуща машина! Ние имаме нужда от машинописци.“

Това са думите на Учителя, мот-а-мо казани.

Ние фантазираме за неща, които нито ги виждаме, нито ги знаем, а Той говори за виждане и знание! И колко много трябва да благодарим на Бога за голямата милост и привилегия, която ни е дал в този живот чрез Учителя. От колко опасности ни е избавял чрез Своите мъдри съвети и още от колко много би ни спасил, ако Го слушаме!

Това, което ние имаме, никой човек от света го няма! Радвай се и ти, Пеньо, и благодари, че Бог и Учителят ни разбира обича и ни нарежда живота. И туй, което Той нарежда и дава, никой от нас не може да нареди. И както Бог нареди, това ще бъде милиони пъти по-добре, отколкото ако ние го редим. Сега двамата с теб можем единодушно и единогласно да се провикнем с думите: „Велик и жив Господ Бог наш! Велик и жив Учителят, който ни води в един път, по който сигурно и смело можем да вървим с пълна вяра и упование на Бога!“

Сега и твоята мечта, твоя копнеж да видиш, да чуеш твоята Лена като певици, като музикантка, ще се осъществи с Божията воля. Ще бъде! Аз вярвам, защото Учителят казва, Той ме сортира, а Неговата дума, това е думата на Великия, на Бога! Радвай се да се радваме, моли се да се молим да ни подкрепя Бог, Той да ни импулсира и да бъде винаги с нас и в нас! Целият ни живот да бъде за слава Негова. Прави връзка с Бога, с Учителя и с всички напреднали същества, които ни помагат, и да оставим хората всеки да си върви по своя път. Бог има грижата за всички същества. Учи, свири и пей!

Да дойда аз там, както виждаш, не се дава, защото нещата не се повтарят, законът е такъв. После, ние сме изпитани из тези краища. Нещата не се повтарят, а се нареждат така, както ние не можем да си ги помислим. Бог ни събира сега не там, а на друго място, много и много по-хубаво от онова. Сега, аз чувству-

вам, не аз, но ти ще се приближаваш насам. Как и що – няма да го чоплим. Единият, Великият, Който е над нас и Който ни води, Той знае. Наше право е само да вярваме.

Дано, като четеш писмото, бъдеш тъй отворен, че да почувствуваш и приемеш безбройните топли, нежни и свещени целувания, които ти изпращам. Ти си единственият, определеният в този живот, с когото мога да споделя всички радости и тази, която ми се вижда сега най-голяма. Само ти си от човеците на земята, който ще се зарадваш напълно заедно с мене.

Сънувах един сън. Някъде сме с теб, имаше още един възрастен мой познат. Аз стоя, държа един картон, изрязана фигура, и съм вземала една поза – хемен ще си отворя устата и ще запея тъй свободно и широко, с такъв замах, както най-големият световен италиански певец Бениамино Джили, когото наскоро бях гледала на филм, но нещо нечувано, ти казвам, пък същевременно си мисля колко много ще се зачудите, като ме чуете. И в тоз момент погледнах в ръцете си картона – то една неизказана грациозна фигура, уж нарисувана, пък ми се представи като жива. Толкова красиво нещо и между феите не съществува. И това съм била аз. Това с тебе споделям, но на друг нито мога да го кажа, нито искам да го кажа.

Аз свиря и пея. В това пълно послушание проявих и се залових веднага, а за машината мъчно се поддавам. Не съм почнала и нямам твърде желание.

Хуберман, царят на цигуларите, с 30 лв. вредих се правостояща и го чух. Два концерта даде с много високи цени и билети за всички нямаше. От 4 ч сутрин се нареждаха пред театъра за билети и по цели дни са стояли, както през време на войната с купоните за хляб пред фурните. Аз от щастливите излязох – без много стоене билетът ми дойде. Когато помагат от горе, лесно става всичко. Тъй че, два образа имам в съзнанието, на двама гении: единият – певец, другият – цигулар, които ми дадоха голям импулс. Те са велики души. Учителят беше на двата концерта на Хуберман. Неделчо Го води и Славчо. Мек, изящен тон, който никой цигулар досега не е дал.

Аз схващам от туй, което досега е казал Учителят относно музиката, че за да стане някой музикант, както Учителят разбира, трябва да изработи в себе си някои добри качества, а най-важно – Любовта. Най-главният метод и работа на общо основание. Аз ти изпратих една окултна книга – „Белият доминиканец", от Мика. Аз я четох, много ми хареса, че я изпратих и на теб. Като я прочетеш, върни я веднага! Изпратих и две пратки резюмета. Пиши дали си ги получил!

Днес не можах да свиря, докато не написах писмото. Сега ще отида на спирката да го пусна и тогава ще свиря. Часът е 5 вечерта.

Като си дойде Борис, може да ти дойдем на гости тримата. Мика иска.

Хиляди мили привети.

Твоя Лена.

7. Писмо на Елена Хаджи Григорова до Пеню Ганев от 12.XII.1936 год.

За Господин Пеньо Ганев (учител),
с. Равна, Годечко

12.XII.936 г., събота, 3 ч следобед

Пеньо,

Здравей бе, душо!

Отвори прозореца, за да вляза при теб! Днес, понеже ветрец подухва, аз взимам формата на ветреца и като ветрец те посещавам! Бъди винаги бодър и крепък духом. Няма пространство, няма граници, няма препятствия за души, които си хармонират, за души, които мислят и които чувствуват еднакво! Имат ли еднакви разбирания, те се преливат един в друг и нищо не е в състояние да

ги раздели! Те притежават способността да приемат каквато искат форма и с нея да пътуват без билет, без паспорт през пространството и да се срещат и да живеят винаги заедно! Приказките и легендите не са фантазии и въображение, а са истинска реалност. За слънцето има ли препятствия? То като ни обича, прониква със своите светли и топли лъчи цялото пространство и стига до нас, да ни сгрее, да ни стопли, да ни даде живот, импулс, вдъхновение за работа, за нов живот, за нови постижения. То в душите ни посява нови семена – нови идеи! И ни разкрива велики тайни и откровения за общуване, за срещи с души красиви, благородни, единомислящи, възвишени и мили, в които мир царува и Истината вечно грее. Живей и ти, Пеньо, в приказните, легендарните светове, дето слънцето никога не залязва, а вечно грее и вечно, непреривно изпраща струи на живот, на любов, на свобода и простор на душите, които го търсят и които го обичат. Там, в тези светове, ще ме намериш всякога, когато ме потърсиш! Там е моето отечество, моето постоянно жилище и моята среда! Там си и ти! Велико щастие е да живее човек всред хармонична среда! Радвай се и весели се! Още малко и ще се видим пак на физическото поле. Как ми се иска в топла уютна стая да седнем и да четем словото на Учителя и да разменяме мисли заедно! И то ще дойде. Сега прочети на 209 стр. от томчето „Да им дам живот", за да се вдъхновиш. Понеже ветрецът днес управлява, аз съм отворила прозореца, защото пушекът пълни стаята, врьща, печката не може да гори. Тъй че, събирам прохлада. Това писмо е плод на едно коренно пречистване. От сутринта, щом станах, исках да ти пиша, но отвътре ме предупредиха най-паче да се избаням, да се опера, печката да изчистя и стаята си да умия. И така направих. В 2 ч обядвах скроб и в 3 почнах да ти пиша. И открих един закон – чистота се иска при любовта! В четвъртък вечерта аз ти написах едно писмо, след концерта на Панка Пелешик, който ни даде в салона до 10 ч вечерта. Дойде и Учителят. Но след като ти написах писмото, легнах си и станах в 4 ч. Седнах да чета беседа, която не можах да я дочета, а ме хвана дрямка и заспах, че *сънувах:* Към 4 ч сутрин намерих се твоята къща. Пренесли са ме, както съм спала, но не зная кой. Ти живееш като у Иванови, но в отделна сграда, на високо, горен етаж, сам. Те всички спяха, аз не ги виждах, защото тяхната сграда отделно, само в един двор. Никой не знае, че аз съм там, прекарали са ме през затворени стени. Като погледнах в стаята, в която бяха ме поставили, видях мойте завивки с юргана, както са така донесени, на моето легло сложени и настрани видях и моята пернишка печка, всичко мое. Па си казах: това са направили духовете, никой друг. Аз съм дошла, ама ти не знаеш това и чак като се разсъмна, видяхме се и ти много се зарадва.

Неда беше наточила много баници нескопосни, печеше ги, а стаята, където те живееха, беше с един неравен под, никак не хубава. Но моето присъствие там, по този чудноват начин, на всички, и на тях, се видя много чудноват. Иван тъй благосклонно прие и потвърди, че ние сме определени от горе да сме заедно и одобрително разбра и се съгласи, защото никой на съдбата не може да се противопостави. Много интересен сън. Без да знам и без да знаете вие, аз се намерих при вас. А Станка току сядаше до тебе с един смях на известна лекота и закачка, с думите: „чичо Пеньо". Ти избягваш веднага, щом тя се приближи до тебе, отиваш сядаш на друго място, тя пак дойде при тебе. Това тебе те нервираше и така се събудих. Нямах време да напиша и съня в писмото, затуй и писмото го задържах до днес. Трябваше да отивам на работа, ших си блузата, а беше доста късно.

Тъй че, позакъснях с писмото, защото усещам твоята мъка, но няма да ми се сърдиш. Вярвам в това. Така се стекоха обстоятелствата тези дни.

Ето, изпращам ти и програмата, списък на книгите от лотарията, избирай.

Часът отива към 5. Взе да се смрачава, а искам тази вечер да изпратя писмото. Ако намеря, с някого искам да отида до семинарията на спирката.

Хайде приеми сега всичко, което ти донасям чрез вятъра, без да ти го казвам в писмото.

Довиждане! Еленка.

Безброй мили привети ти изпращам. Ленка.

8. Писмо на Елена Хаджи Григорова до Пеню Ганев от 23.XII.1936 г.

За Господин Пеньо Ганев (учител),
с. Равна, Годечко

Размишление: „Не явно, но тайно някак си."

„А като възлязоха братята му, тогава Той възлезе на празника, *не явно, но тайно някак си*".
гл. 7., 10 ст., Иоан.

П е н ь о,

Чрез този стих небето ни разкрива един от най-важните закони. От спазването и приложението на този закон зависи успехът и развитието на човека. *Чрез този стих Христос ни дава ключа на Божествения живот!*

Категорически е казано: *„не явно, но тайно някак си"*. Често слушаме да се казва: „Не ми върви", или: „Току-що почна работа, и тя се разваля." Не върви изобщо на човека, защото всичко върши явно, а това е културата на кокошката. И тази кокошка, въпреки своето крякане за едно яйце, и досега не се е спасила нито от ножа на своя господар, нито от ноктите на сокола или на лисицата. И човекът, който обича всичко да върши явно, и досега не се е подигнал по-високо от културата на кокошката. А за Христа е казано, че е постъпил не явно, а тайно някак си.

Не явно. Учителят казва: когато предприемаш нещо, не казвай никому! За опитностите си, за дарбите и постиженията не казвай никому и не ги поверявай, защото това са специфични неща, дадени лично на тебе, неща, които, ако ги изявиш явно, няма да ползуват никого, нещо повече: може и да ти се отнемат, защото природата дава и се разкрива само на онзи, който с делата си е спечелил нейното доверие.

После, в пространството се носят или съществуват духове тъмни и разрушителни сили, които подслушват, и щом чуят, развалят.

Веднъж Учителят ми каза, че новото учение, новата култура ще се приложи не по старите методи, а по новите, които са Божествени. Старите методи не дадоха нищо на света. Види се, затова, защото се целеше всичко да блесне явно пред света. Няма нужда, ми казваше Учителят, да говориш пред множество – види се, за да не стане явно или достояние на който трябва и на който не трябва. Това е старият метод, старият начин на действие. Ще търсиш една душа и тихичко ще й приказваш за Бога, за новото, което иде в света. Както виждаме, Учителят и днес поддържа думите Си, които преди 2000 години ги каза 2–3 дена преди юдейския празник, когато Неговите братя Му предлагаха да отиде и Той на празника, за да се изяви пред света.

Често пъти Учителят ни казва: „Този опит или този закон е само за вас, не го изнасяйте явно на света." Значи, Учителят прави две разграничения: света и нас. Ние сме дясната ръка, а светът е лявата. Това именно е, което Христос е искал да каже с думите: *„Каквото направи дясната ръка, да не знае лявата."* Няма нужда да знае дяволът делата и плановете на окултния ученик.

Но тайно някак си! Когато се говори за тайно, в Божествения език се разбира онзи върховен момент, когато човек прави връзка с Бога, или когато

една душа се среща с Бога. Този момент не явно, а тайно някак си само може да се изживее.

Не явно, а тайно някак си, в молитвата си ще се изправиш пред Бога и ще Му разкриеш (пред Бога) делата, които си извършил и които има да вършиш. И само така човек ще се свърже с Бога и ще получи Неговото благословение и Неговата подкрепа.

Не явно, а тайно някак си ще отидеш да отриеш сълзите на разплаканите си братя и сестри. Не явно, а тайно някак си ще занесеш светлина на братароб, за да бъде и той свободен. Не явно, а тайно някак си, както слънцето, както светлината проектира животворната си сила в тревите, в цветята и ги кара да растат, да цъфнат и плодовете да зреят. Не явно, а тайно някак си, както Духът прави човека да мисли, да чувствува, да работи и да се радва.

Не явно, а тайно някак си.

Някак си. Тези думи ни въвеждат в съществената страна на Божествения закон. Без тези думички стихът би бил не само непълен, неясен и неразбран, но и неприложим.

Тези две думи ни говорят за методите, по които ний трябва да мислим, да чувствуваме и да постъпваме.

Тайно някак си момата поглежда своя възлюблен и му се радва. Тайно някак си Бог изпраща любовта Си на всяко дихание, на всяка твар в Неговото творение. Всичко живее, радва се и [се] усъвършенствува в светлината на Онзи, Който тайно някак си ги възраства и работи върху тях.

Слава да бъде на Великия, Който не явно, а тайно някак си ни изпълва с Духа Си и ний живеем, растем, движим се и съществуваме в Него!

„Не явно, но тайно някак си!"

Това е закон!

Мисли, Пеньо, и ти върху този закон, за да видим каква светлина ще озари твоето съзнание – какви мисли и какви идеи ще ти дойдат. Може би и твоето писмо, като го получих, ме насочи да се спра върху този стих. Вчера, както работих усилена физическа работа (чистих джамове), мислих върху този стих и безброй мисли както бистър планински поток течаха в моето съзнание. Имах добро вътрешно разположение на духа, понеже бях си направила връзката с Великия за този ден и през целия ден ми се въртеше в главата все този стих: „Не явно, а тайно някак си." И не само в мисловия, в причинния и Божествения свят, но и на физическия свят този закон изяви реалността си. Как? Почука на вратата ми и ми се даде една чиния ядене и варени кестени, приготвени само за Учителя. И който ги донесе, и той сам не знаеше. И това ми се изпрати от Учителя не явно, но тайно някак си. *Това е метод!* Обяснявам си го така, понеже мислих върху този стих и върху методите за неговото приложение и за да ми докажат от горе колко е реален този закон, донесоха ми ядене по чуден начин и то тогава, когато работех не обществена работа, не за Бога, а лична – за себе си, и нямах време да си сготвя, понеже дните са малки, а работата – много и непосилна без ничия помощ. Но аз казвам: не е лична, а е пак за Бога, защото и в мен живее Бог, както в личностите, които образуват обществото. Още вчера аз имах силно разположение да ти пиша, да споделя благото, голямото изобилие, което ми се даваше, и аз го направих, като по радиото изпращах безброй мисли и хубави чувства. Вчера беше вторник. Ти през този ден как беше? Изясни ми се още едно нещо, което и ти, и аз го знаем на думи, но друго нещо е, когато го опиташ и на дело. А то е следното: Каквото мислиш, такова хлопва на вратата ти! Ако по чуден начин искаш да ти се изяви Бог, по чуден ще ти се изяви. Велики са Неговите дела, а още по-велики са методите, чрез които работи. И ако се вгльбиш дълбоко вътре в себе си и погледнеш с вътрешните си очи на външния свят, ще видиш каква велика тайна се разкрива пред тебе и навсякъде, всякога и във всичко все тайно, скрито работи, чудеса прави, вселени твори

безмълвно, безгласно, без да чуе някой, без да го видиш, и ръкопляскат, както това правят по театри, по събрания и пр. Хората искат все да ги видят, да ги чуят, да ги хвалят, да им ръкопляскат. Нищо лошо няма в това, всеки един ще бъде научен от последствията си. Не забравяй закона на скачените съдове. Тука Катя пости 10 дена и аз трябваше да й прислужвам. Та ме възлюби и понеже в пост беше толкова чувствителна, че не можеше и не искаше никой да отиде при нея. Не можеше да ги търпи, а мойте стъпки отдалече ги усещаше и познаваше и ожидаше за мене, леко й ставаше. Нали и другите са сестри и братя! Но! Не можеше цели нощи да спи, пък аз така спях, чак ме беше яд на себе си. Значи по симпатия сънят неин дойде при мене, законът на скачените съдове и без да искаш, изтича от тебе това, което имаш, и се втича от онова, което имат хората, с които дружиш.

Закон е това. И сега се уверявам защо духовните хора не издържат присъствието на всекиго едного и защо обичат да се поизолирват, обичат самота, защото само в самотата си те не са сами. После, те са по-чувствителни, по-фини. Нали и затова правят толкова усилия и работят над себе си! И ти сега се сравняваш с онзи Пеньо, който е бил преди 5–6 прераждания учител, как скачал и играел и барабар със селските ергени по седенки с момите и пр. Нито се сравнявай с колегите си – ти не можеш да бъдеш като тях, нито те като тебе в този момент, затуй не гледай те каквото правят, че и ти нито се страхувай от господарите си, които изискват неща несъвместими със силите на човека. Тези господари на просветата имат свой господар, ти с Него като влезеш във връзка, Този, Който работи не явно, а тайно някак си, и раздава благата Си и помага на всекиго едного, който се отнесе до Него, не явно, но тайно някак си всичко ще ти се нареди по един чуден начин. Тези условия ти са дадени, за да провериш този закон именно и защо не ги използуваш, а се страхуваш? Къде остава песента „Да имаш вяра"?

Те са едни оръдия – каквото им диктуват от горе, това вършат. Когато аз бях учителка, Учителят ми казваше: „Нито косъм от главата ти няма да падне без позволението на Отца." Ще работиш, колкото силите ти позволяват, спокойно, безмълвно и без страх. Ти не си безсъвестен, да не си гледаш прямата си работа; тези закони са за безсъвестните учители. Те да му мислят! Ти дръж връзката си с Този, Който помага и дава не явно, а тайно някак си; Нему разкривай душата си и казвай болките си и се не бой. Това светът тази тайна не знае, а ти я знаеш. Що си прибрал тази сган – момите и ергените, при себе си, тези хищници със свойте диви и необуздани страсти, да ги култивираш, хорове да правиш? Остави тази работа, не е за тебе. Има кой да ги култивира, скокове няма в природата, остави ги да си вървят по своя път. Не взимай работата на природата!

Пази си здравето, защото то е едно богатство, което трябва да го опазиш, за да не съжаляваш после. Нали имаш една опитност от миналата година с Годеча, с оркестъра, да помагате на бедните. Е, помогнахте ли? Има кой да помага на бедните: беднотията е дадена като една задача – докато не я разрешат, никой не може да им помогне. Те са стари начини на помагане. Ще говориш, ще събираш момите и пр., ще те харесват, защото си изнасяш брилянтите на пазар – кой не обича богатството, красотата, брилянтите и пр.? – и после по симпатия ще потича помията от всекиго едного, който ще те обикне, у тебе, защото любовта дава, а те това имат, и справяй се, ако можеш, с тези мътни, буйни потоци, които ще ти пращат. Аз искам един да ме обича и като ме обича, аз съм щастлива. Не искам хората да ме обичат! Но разумните, напредналите същества, всеки миг искам да бъда при тях и те при мен.

Бъди разумен, мисли, чети и моли се. „Хвалата" по няколко пъти [на] ден прочитай. Тя да ти бъде кормилото! Тя е връзката с Великия, Който е над всички и над всичко. Ако искаш, чети главата, дадена за 2 седмици, само по няколко

стиха на ден. Сутрин като ги прочетеш, през целия ден мисли и вечер, каквото ти дойде по откровение за вътрешната страна на стиха, пиши! Така се проучва Евангелието и затова е даден този наряд. И други така правят.

Прочети от томчето: „Нашето място" беседата *„Мястото на Бога"*. Там има един метод как да отправяш мисълта си към Бога, къде е Той. Ти си я чел и аз съм я чела и съм я подчертавала, но трябва да се повтарят, защото се забравят. Учителят я четеше. Савка ми каза, че и ние я прочетохме и знаеш какво внесе тази беседа в мене – като че ме преобрази. Много е силна, като се отправя умът по посоката, по която всички разумни – напреднали същества и Учителят отправя към Бога. По няколко пъти на ден като помислиш и отидеш там (то е за секунда работа, не може да кажеш „нямам време", защо и при децата като си, и при когото да си, можеш да го направиш), да видиш какви сили ще потекат в тебе, каква широта, мир, радост ще изпълнят душата ти и работата ще ти се види тъй лека, тъй приятна! Голяма будност трябва, защото сме потопени в много гъста материя.

Учителят ни каза едно правило, даде ни една рецепта, която е следната: Когато ти дойде едно противоречие, една напаст, едно нещастие и болест, моментално може да се отстрани, да се премахне, без да отиваш при лекар, или при този, при онзи. Ще се изправиш пред Бога, ще се върнеш назад в своето минало, откогато помниш, ще прегледаш какви грешки къде и как си ги направил, ще се изповядаш, ще се покаеш най-първо, после ще се изповядаш пред Бога вътре в тебе и ще се помолиш, като няма вече да ги повтаряш – ако си болен, моментално ще оздравееш или нещастието ще се премахне.

Аз от миналия вторник до този и днес не съм свирила, нито пяла. От сутрин до вечер джамове чистих и вечер капнала от умора лягам, нямам сили за нищо, очите ми се затварят. Но барем ги очистих. Има още един прозорец в малката стая, за един ден работа и то ще се изчисти. Две стъкла счупих от голямата стая и ги направих, разбира се. Новата година да не ме завари с нечисти джамове и така ми олекна. Днес са на екскурзия с Учителя, аз останах, за да ти напиша писмото, снощи не можах от умора: като легнах в 6 ч, станах отзарана пак в 6 ч.

Аз ще мина в голямата стая, Учителят каза, а малката ще я приготвя за тебе. Тъй че, когато дойдеш, ще намериш хубава обстановка. Купих и нови кюнци, искам и пердета да купя, но ще видим, много нещо трябва.

Като учителка аз не обичах конференциите, не се упражнявах в говор, не взимах думата, нито реферати пишех, мислих, ще остана неразвита, пък както виждаш, тука цял реферат ти изпращам, това не е писмо. Значи от другаде идва развоят на мисълта у човека.

Поздрави на бай Илкови и който попита за мен.

Приеми много и много привети! Очаквам те вече! Довиждане! Еленка.

9. Писмо на Елена Хаджи Григорова до Пеню Ганев от 11.IX.1937 год.

Господин Пеньо Ганев (учител), с. Равна, Годечко

11. IX.37., събота, 2 1/2. сл. обед

Драги Пеньо,

Получих писмото ти вчера – петък, на 10ий т. м., и много се зарадвах, макар че няма нищо радостно в него. Зарадвах се затуй, че се обади, защото всеки миг бях в очакване – току ще се появиш по стълбите, а това е много мъчително. Дълбоко в душата си чувствувах, приемах по радиото вътрешното ти тайно съобщение, че няма да си дойдеш, но не исках да се поддам на това чувство и не исках да му вярвам. Тъй че, както виждаш, нищо не остава скрито-покрито, всичко се съобщава! Пък и същите състояния, които ти ги изживяваш,

и аз тука не по-леко ги изживявам, това е закон, а законът е неизменяем. И на мене тука нито ми се чете, нито ми се свири, нищо не ми се прави, защото нямам импулса. А импулсът за мене е в тебе, там го е Господ поставил сега, не зависи от мен. *Така е!* Със сестрата Ерна вземах два урока, защото Учителят ме подкани, много хубаво предава. Голям майстор е и голям педагог, но дали ще продължавам по-нататък, не зная, защото с плащане ще бъде, пък и нищо външно взе да не ме интересува. Тъй ми се иска да вляза дълбоко, дълбоко в себе си и там да работя!

Външният живот е променчив и в него човек така може да се заблуди, че с векове да не може да се опомни.

Всичката суета на света е скрита в материалния живот. И там човека най-много го изпитват. Голяма будност и голямо остроумие и разумност се изискват, за да може човек безопасно да преплава океана на живота, този океан, който е изложен на какви ли не опасности, на какви бури и ветрове. Но когато човек повери кормилото на своя кораб в силните и мощни ръце на Духа и когато прицелната му точка е Любовта към Бога, ще излезе на спасителния бряг, каквито бури и урагани да среща в своя път! Това е ученичество! Път без бури, без опасности и мъчнотии няма. Там се изисква силата и знанието на ученика. Тъй че, бъди герой! Въоръжи се със силата на търпението, на въздържанието, препаши през кръста сабята на вярата и тръгни, не бой се! Призови в мощния Дух на Учителя и всички напреднали братя и приятели и напред върви!

Вчера сутрин размених няколко думи с Учителя. Той ме доста насърчи и ми обясни едни закони, от незнанието на които ние страдаме. Всичко, казва, ще се уреди. Това са чужди влияния и апла̀ ми ги каза от къде са и от кои са.

Всичко това е чужда стока, която сме я купили и метнали на рамо, да я носим. Те са състояния, които ще си отидат. Те са от голямата напрегнатост и голямата умора през това лято, както сам го схващаш. И сега ти трябва пълна почивка, за да се тониращ. Правилно ти е решението, дано го приложиш. Въобразявам си колко е тихо и хубаво сега в Равна, когато никой няма в селото, всички по работа. Но и тука, на Изгрева, сега е тихо и спокойно отвън, защото всички гости си отидоха.

Много бих ти писала, но бързам да занеса писмото да го пусна, за да го получиш навреме.

В понеделник, ако ти е възможно, слез в Годеч, когато автомобилите пристигат; ако искаш, не се явявай там, стой на Мулак и ни чакай.

Голяма е вероятността да дойдем двете с Мика Тодорова. Ако случайно нещо не дойдем, ела ти, и тука ще си починеш добре. Използувай тези дни пък сам, ще се наседиш цяла година в Равна и ще ти омръзне.

Хайде сега довиждане или в Равна, или в София.

Когато се срещнах с Учителя, не бях получила от тебе писмото.

Пък днес е събота, Учителят не говори, затуй нищо не мога да Му кажа за Поп Христов, че те вика при него. Много и много привети и довиждане.

Еленка.

10. Писмо на Елена Хаджи Григорова до Пеню Ганев от 16.IX.1937 год.

За Господин Пеньо Ганев (учител), с. Равна, Годечко
(с почерка на Пеню Ганев: 20.IX.1937 г. [получено])

16.IX.937 г., четвъртък, Изгрев

(Учителят иска да не се местиш от Равна. За твое добро е.)

Драги Пеню,

Учителят казва, че светът на въображението и фантазията, той е реалният свят. А светът, в който човек се помрачава, изгубва посоката на своето движение

и се отчайва, той не е реален. Ние с тебе, съзнателно или несъзнателно, известно време прекарахме в този нереален свят, от последствията на който дълго време не можем да дойдем в себе си! Понеже нищо случайно няма, мога да кажа: нужно беше да минем през тази опитност, да видим и тази местност, тази долина на страдания и скърби, в която, попадне ли човек в нея, не може да се отърве тъй лесно, без да му нанесат рани, без да го набият по всичките правила на своето изкуство, което имат там. А ние, хората, искаме мъдрост, искаме знания, без да платим. То не било тъй. За всяко знание скъпо се плащало. И прави са хората, задето придобитите си опитности не ги разправят наляво-надясно! Днес е спасителният ден за мен, ден, в който аз се окопитвам, идвам на себе си, измъквам се из тази долина на мрака, за която не искам да си спомням никога вече. Този ден ще го запиша с големи златни букви в книгата на моя живот като спасителен ден!

Аз виждам ръката на моя спасител! Виждам и Неговия мил, кротък и нежен поглед на очите и вечно сияюще лице, изтъкано от светлината на Божията Мъдрост! Той е моят и твоят Учител! На два пъти се срещам с Него и Той все ме успокоява и ми казва: „Няма нищо, ще се уреди." При втората среща във вторник, когато бях решила да дойда за 1–2 дена при тебе, защото приятел се в нужда познава, отидох да Го попитам дали да дойда, за да не сбъркам. Той ми каза да не дохождам, нямало нужда, но да ти напиша едно хубаво писмо, като каза: „Пиши му: Който отива на бойното поле, раняват го и после трябва да се лекува дълго."

Днес е четвъртък, ден ясен, слънчев. Часът е 9 сутрин, оставям писмото, отивам при сестрата Ерна на урок. Този час ми определи и аз трябва да бъда точна. Ето ме пак, пристигам. Взех си урока, часът е 10 1/2.

Тази заран станах в 4 ч. Молих се, размишлявах. Попях си „Благословен Господ..." Погледнах небето, то цялото напъстрено с безброй звезди. Време тихо, спокойно. Изведнъж ми дойде на ума за онази нощ, когато двамата с теб към 3 ч бяхме на Мусала, какво величествено беше, небето цяло със звезди, и така тихо и спокойно беше, отново преживях всичката красота на природата с величието на Бога, на Неговата чистота и святост, на Неговата необятна Любов и безгранична Мъдрост и... Спомних си как преди изгрев слънце се позахлади, как се гушкахме двамата да се топлим, как се чувствувахме като две малки любящи се деца в обятията на Великия Създател, наш Баща, как се молихме, как благодаряхме за всичко, как пяхме и... Дълго, дълго прекарах, живях в това състояние и през всичкото време ти си все с мен.

Сравних тогавашното състояние със сегашното и видях величието на Бога – все същото, без никаква промяна, с тази само разлика, че видях тебе и мене не като малки деца, които се прегръщат и гушкат един в друг да се топлят, а като деца малко пораснали, вече ученици, може би първачета, но с книжка в ръка ходят на училище, а там има уроци, задачи, теми и... Трогна се сърцето и душата ми от гледката на тази картина, изправих се крепко на краката си и в дълбоко съзерцание наедно с тебе отправих нечувана досега и неописуема благодарност към онова зорко и мощно око, което вечно бди над нас, което гледа и наблюдава най-малките подробности в нашия ежедневен живот, което ни коригира и ни учи непрекъснато, което ни пази както нежна майка детето си, което ни сближава и ни дава всички условия за нашето развитие и духовен прогрес. Казах си: ако в тоз момент беше Пеньо при мене, бих го тъй нежно и тъй сладко прегърнала, с онази чистота и святост на чувствата и отношенията, както тогава, и тъй бих останала за вечни времена.

Преживелиците такива в присъствието на Бога и с Бога са незаличими. Те са тъй сладки, тъй приятни! Това са царствуващи деца на светлината във вечността! Амин!...

Тук, в тези висини искам да остана, тука да живея и с тебе заедно все по-нагоре и по-нагоре да вървим. И туй е, и ще бъде, защото и двамата го искаме. Душите ни гладуват за такъв възвишен живот, където слънцето вечно грее, където всички в мир, радост и веселие живеят, където звуците на симфоничната небесна музика вечно се леят – там, там, в царството на мира и разбирателството душите се сливат! Там ела да си починеш, да си отдъхнеш, да се радваш! В туй е смисълът на живота.

На нас това ни е дадено, остава сега само да го ценим и да благодарим! Хей тъй ми се живее – в света на фантазиите, които са истински реалности! Ще ходя с краката по земята, а със съзнанието – из световете на въображението. Такова е моето решение днес! Тъй че, и ти не обръщай внимание на хората кой какво ще каже. Всеки ще каже това, което вижда и става в неговия свят. В сряда Учителят блестяща беседа държа. Между другото каза така: „Този свят не е направен само за вас. В него живеят и ангели, и паднали ангели, и овци, и вълци, и хора от разни степени по съзнание и разни култури, затуй на вас ви трябва знание, да познавате хората и да се пазите. На основание това аз казвам: кому кога поникнат крила, да хвръкне нагоре, да не чака другите. Един днес, друг утре – кой кога се излюпи, да хвръкне нагоре." И аз ти казвам сега: хайде да вървим заедно, защото зная, че това е копнеж и на твоята душа! Тук имаме допирни точки, пък и на всичките полета ги имаме. Нашето сближение е от Бога и то стана с откровение, което знаеш. Малките недоразумения понякога, това са спънки, за да увеличат подтиците в нас, да внесат или да увеличат парата на нашия кораб, за да увеличи скоростта на своето движение. Да вървим, да вървим, по чистата пътека на Бож[ествената] светлина и знание...

Часът е 1.15. Довиждане.

Учителят каза и друго: На земята братство няма. То е горе. Ние тука сме на школа.

С Мика щяхме да дойдем в понеделник, като Борис в неделя щеше да заминава по работа, но случи се, че остана и тя отказа, а то тъй трябвало да бъде.

Гледай с първата и втората заплата най-първо десятъка си да внесеш и задачата с лева продължавай.

Очаквам те за 22-рий. Затуй довиждане.

Пей, свири и чети, и мисли.

Твоя Елена

11. Писмо на Елена Хаджи Григорова до Пеню Ганев от 25.IX.1937 год.

За Господин Пеньо Ганев (учител),
с. Равна, Годечко

25.IX.937 г., София – Изгрев

Драги Пеньо,

Тези мрачни състояния, тази апатия и отчаяние, които изживяваш понастоящем, не са плод на нашата раздяла. Хич не ги свързвай с нас, защото ние не сме разделени. Двама души, които имат една съвместна работа, които имат хармония помежду си, които се разбират и имат един и същ идеал в душите си, при каквито условия и да бъдат поставени, дали са близо или далече физически, те не са разделени. Но причината на тези състояния се крие на друго място. Тя е там, че ние сме пуснали недобри гости в нас, та не може да се справим с тях сега. Те искат например кредит или искат да ядат, да пият и като не им дадем, стават тъжни и скърбят, отчайват се. Те са астралци. Днес Учителят ни държа една много хубава беседа. Изясни тъкмо тези положения, които ни спъват в

живота и внасят смутове и дисхармония помежду ни. Даде ни *две свещени правила:*

1): Живейте един живот за себе си, не за хората!

Правило 2): Всички погрешки, които виждате у себе си, са все хорски!

Каза ни: „Ако тези правила приложите в живота си, всичко ще ви тръгне. Ще се освободите от едно голямо заблуждение, което днес е една спънка за вашето развитие, една спънка в духовния ви път, едно отклонение от правата посока, едно захласване и забавяне за постигане на свещения копнеж и идеал на вашата душа! Не угаждайте на хората! Не търсете тяхното мнение и тяхното одобрение за какъвто и да е случай във вашия живот! Ако пеете или свирите, правете това за себе си и здрав ще бъдете. Ако пеете за хората, болен ще бъдете." Под „пеене" аз го разбирам в широк смисъл! Да угаждате и да задоволявате хората, това не е изпълнение волята на Бога.

Сега аз влизам в положението ти и разбирам защо искаш да се съберем физически. Много пъти сме говорили върху този въпрос, но пак ще говорим, защото нещата се изясняват постепенно, след като се говори много по тях и след като се мине дълго време. Тъй казва и Учителят.

Аз зная твоята нужда и болка. И ако удовлетворя твоята нужда, аз не мисля, че ще бъда най-големият твой приятел и че ще ти направя най-голямото добро. Моето желание е винаги да направя това, което ще бъде най-добро за теб. Ти го знаеш, това. Нали и Учителят желае за всекиго едного от нас това, което е най-добро за него. Ако този живот беше най-добър, Той широко би го препоръчал на всички нас. Този живот е естествен за хората от света, понеже нямат по-висок идеал. И за нас не е грях, но това не е основното разрешение на въпроса и този живот е най-нисшият израз на Любовта. Ако човек се удовлетворява полово, то е едно временно положение, а до никакво разрешение няма да дойде. Този именно живот е създал на хората най-големите злини. Всички престъпления в света се раждат в него. И онзи човек, който се нуждае винаги да го удовлетворява някой в това отношение, той не е свободен. Той прилича на един болник, който винаги се нуждае да има една патерица до него, да го подпира. Освен това, за хора, което искат да живеят духовен живот, като живеят в тези енергии, постоянно се огрубяват. А за човека, който иска да се подигне в духовно отношение, вибрациите на тялото му трябва да се изменят, да станат по-фини. А ти много добре знаеш, че половите енергии представляват едно богатство за човешкия организъм. Човек може да ги използува, за да развие в себе си една или друга способност, някоя дарба. И по този начин да засили в себе си своето духовно богатство, своя духовен живот. Ние може да живеем с тебе така, както всички обикновени хора живеят, но ще си останем това, което сме. Великата проблема за вътрешна духовна свобода ще отлети от нас.

Всички, които са се подвизавали духовно, са се натъквали на този въпрос и са преживявали големи вътрешни борби, страдания и мъчнотии. Но обичта им към живота на великата любов, към оня възвишен живот, който носи пълнота и щастие на човека, им е давала сили и готовност всичко геройски да изнесат. Едно удовлетворение в полово отношение е като едно ядене. Наядеш се и след няколко часа пак си гладен. То обезсилва човека. А една дарба, развита с помощта на тези енергии, създава на човека един свят, в който винаги може да живее, когато поиска. Този свят е онова богатство, за което Христос казва: молци не го ядат и ръжда не го хваща.

Ако нашият идеал беше да отглеждаме деца и да ги възпитаваме, тогава можехме да влезем в този живот. Но ние сме дошли при Учителя себе си да възпитаваме. Нали и ние с тебе свързахме нашето приятелство върху основата на този велик идеал – да бъдем ученици на Учителя, да учим, да се поощряваме

в доброто, да си помагаме и... Учителя имаме при себе си физически в един момент (само), а ние можем да бъдем женени в много моменти през вечността.

Нима не сме способни да се въздържаме през един живот, заради великото, което имаме да придобием от Учителя? С мисъл и с работа половите енергии се трансформират. Не е този единственият начин, по който може да става обмяна.

Щом човек не се е борил и не е победил тази природа, тя ще му е господар и цял живот ще го мачка. Задачата на ученика е да стане господар на половия живот. Да не бъде за него това една необходимост. Въздържание един живот, то е една школа, в която човек ще завлада тези сили в себе си един път завинаги.

В отношенията между един мъж и една жена не е центърът половият живот. Центърът е любовта. Човек се храни и насърчава от мисълта, че има едно същество и на физическото поле, чрез което Бог го обича и е готово да се жертвува за него. В новия живот мъжът и жената имат една идеална дружба. Помагат си един на друг като добри другари и идеалът им е да служат на Бога. Аз искам ние с тебе да влезем в обществото на разумните и свободни хора, да бъдем членове на Бялото братство и да работим за Онзи, Който ни е дал всичко.

Учителят казва, че единствената дреха на любовта е музиката. Затова, импулсирай се да свириш. Впрегни тези енергии в работа, която един ден ще ти донесе най-голямата радост. Сега, след 22ий септемврий, брат Калудов почна да ми дава упътвания да свиря, да се подготвя за оркестъра. И Учителят ме насърчава и казва да свиря. Както виждаш, твоето добро желание и финен копнеж на душата да видиш твоята единствена приятелка и съпътница в духовния ти живот като един съвършен музикален образ, ще се реализира. С мисъл, с работа, полека-полека, този образ ще се изработи. И учител по цигулка вече имам. Запомни и знай, че това благоволение, тези условия, които Бог ни дава сега, се дължат на нашите искрени, чисти и святи отношения, които имаме един към друг! Защото в тази именно искреност и чистота е сам Бог, а където пребивава Той, там има изобилие и постижения на велики идеали! Любовта е единствената сила, тя е магията в живота! В чиито сърца и души тя живее, там има растеж, развитие и всичко, от което се нуждае човек в пълнота. Учителят лично на мене каза: „От вас се иска само едно – да не разваляте това, което Бог съгражда у вас!" Хайде, насърчи ме и ти сега с хубави радостни писма, да свиря, да те стигна, че като дойдеш, да свирим на две цигулки. Свири, пей и ти там и чети беседите, които ще ти трансформират винаги състоянията. Много хубави резюмета ти изпращам. Могат да се развият доста въпроси по тях, но засега оставям самичък да мислиш, защото писмото ми стана много дълго.

Не обръщай внимание на хората кой какво ще каже. Ако беше си дошел тези дни, щеше да чуеш великолепни беседи, щеше да се ободриш, щяхме да обменим много мисли и много неща щяха да ни се изяснят взаимно. Сега е много тихо и приятно тука. И от човешки наказания не се страхувай, защото на всеки човек и властник от горе му се диктува.

Когато отношенията ти към Бога са правилни и ти идваш тука, за да се осветлиш и да чуеш Неговото слово, как може да помислиш, че Той ще позволи да те накажат Неговите подведомствени! Повече вяра трябва! Аз смело пиша по този въпрос, защото имам опитност. Голяма е разликата между това да получиш няколко трошички от беседата в резюме и да чуеш непосредствено словото от устата на Учителя.

Взимам уроци и от сестрата Ерна. Ще й дам по 10 лв. на урок. Пада се сега да й дам 100 лв., но не зная как ще го направя, защото нямам в момента.

Упражнявай и ти долното дишане, мускулното, което ни показа на Рила. От него зависи хубавото пеене. Тя ще седи до 15ий октомврий и ще дойде пак през март. За кашкавала не зная какво да ти кажа, защото нямам пари да ти пратя, пък и ти нямаш. Хубаво е да се вземе малко, за да не се купува отпосле

на двойна цена, но като нямаме пари! Пък да се трупаш с борчове, и то не струва. Както намериш за добре, тъй направи.

Като дойдеш, ще приказваме по много въпроси. Устното говорене е по-леко и по-обширно и изчерпателно.

Бог е, Който сближава хората и пак Той е, Който ги отдалечава. Нас Бог ни е сближил. Радвай се и благодари! Това е привилегия – в пътя си да имаш един добър другар, чрез когото Бог се проявява, да ти съчувствува, да има с кого да споделиш и радости, и скърби, и да си взаимно помагате – няма по-велико благо на земята от това. Затова, нека свещено да пазим нашите отношения в чистота и святост, за да имаме всякога благословението на Бога и на Учителя. Пиши ми за съновидението си, защото то се дава да мислим, за да не го забравиш.

Аз на 22ий в 1 1/2 ч по обед полегнах да си почина, сънувам: двамата с теб сме като в една лодка, пътуваме по вода. Но лодката я карат два коня, а ние безгрижно седим. Аз наблюдавам конете и се чудех на тяхната умелост как познават пътя и на места завиват. Сънят на бележит ден.

Много и много мили привети от твоята дружка Еленка.

Изпращай резюметата на адрес: Донка Михайлова, ул. „Опълченска" № 1, град Казанлък.

12. Писмо на Елена Хаджи Григорова до Пеню Ганев от 3.X.1937 год.

Господин Пеньо Ганев (учител), с. Равна, Годечко
(с почерка на Пеню Ганев: 6.X.1937 г. [получено])

3.X.37 г., неделя, Изгрев

Драги Пеньо,

Днес, 3ий т. м., неделя, към 2 ч следобед получих твоето писмо, което потресающе ми подействува. Веднага след прочитането му се намерих пред вратата на Учителя. Но тъй бърже и лесно не става, ти знаеш. Едвам към 4 1/2 успях, Учителят ме прие.

Разправих Му голямата глупост, която си направил, и бях на мнение, ако ми позволи Учителят, още днес, неделя вечер, щях да бъда при тебе. Но вече часът е 5, автомобилът хей-сега тръгва. Пък и Учителят ми каза да ти пиша, сега да видим какво ще съобщиш ти оттам, как ще бъдеш. Каза никакви студени компреси да не слагаш. Топли бани по няколко пъти на ден да правиш. Топла вода – тя ще предизвика нахлуване на кръв.

Млечните компреси добре действуват, хубаво, че си слагал. Учителят казва, навехнал си го от удара. Топли бани много прави! Те ще те спасят. Остави ги децата сега, няма да загубят кой знае какво, има да учат цял живот, гледай моментът какво е донесъл, то е по-важно. Ако ще и да те глобят, гледай това, което те е постигнало, да мине. Излагай се по голо на слънце или с тънък воал се покривай и се печи.

Ами че лекарката защо не я помоли да ти издаде едно медицинско, като пише, че си от апандисит или нещо друго болен, за да си дойдеш.

Една глупост вече си направил, че си [си] напакостил сам, не прави сега пък втора, че да се държиш за буквата на закона, да не останат децата ненаучени. Отсъствувай, печи се на слънце, занимавай ги по 1–2 часа, давай им тиха работа, а ти прави топли бани в стаята си. И не гледай какво хората ще кажат. Ти по не се страхуваш от Господа, Той какво ще каже, отколкото от хората. Сега отивам на трамвая да пусна писмото, повече ще ти пиша, като се върна. Бързам да получиш наставленията от Учителя. Изпълни ги спокойно. Той казва: „Ще мине и ще чакаме той да пише оттам как е."

Отиването ти в Лом Учителят никак не го одобри. Не е трябвало да ходиш. Веднага пиши! Всеки ден пиши, за да сме в течение и аз, и Учителят. Аз можех да занимавам децата, а ти да се печеш на слънце, затуй исках да дойда, или ти да си дойдеш, пък аз да остана да ги уча, докато ти мине, но нали знаеш, не зависи от нас как ние може да го нареждаме и нали имаме Учител – каквото каже той. Гледам да не сбъркам. Привет. Елена.

Пиши или ела си! Аз от Учителя получих малко спокойствие, но не съм спокойна. Не се плаши, но спокойно и бързо действувай! Умен бъди във всичко!

13. Писмо на Елена Хаджи Григорова до Пеню Ганев от 4.X.1937 год.

Господин Пеньо Ганев (учител), с. Равна, Годечко
(с почерка на Пеню Ганев: 8.X.1937 г. [получено])

4.X.937., вторник, Изгрев

Драги Пеньо,

Вчера до обед имаше да вземам и двата урока – при брат Калудов и при сестрата Ерна, и трябваше да ги взема, а от твоето писмо, дето го получих в неделя, просто не бях в себе си. Взех уроците някак си и подир обед седнах да ти пиша и писах, писах до 6 ч, почна да се смрачава, а писмото исках на всяка цена да го пратя още същата вечер да замине, затуй прекратих писмото и го занесох сама до трамвая, в 7 ч го пуснах и се върнах към 8 ч. Хапнах си малко, защото през деня почти не бях яла, та се чувствувах като без сили. И веднага седнах да пиша резюметата от неделя, та до 11 ч вечерта, уморих се и си легнах.

В 3 ч вече бях будна, но ми беше хладничко, полежах в леглото, мислих, мислих – ти си винаги при мен. В 4 ч седнах да чета една беседа от томчето „Жива реч" – беседата *„Малкото съпротивление"*. Четох и мислих и се разговарях с твоята душа. Тази беседа, моля ти се, просто да я прочетеш. Тя е нужна за тебе за настоящия случай. Голяма светлина ще хвърли в съзнанието ти и ще се облекчиш. Непременно прочети я, нищо, че си я чел може би при друго време. Тя е за сегашния случай като мехлем на рана. Тази криза, която си минал, и дето ти е притъмняло на очите 2–3 пъти и дето си се изпотил, аз мисля, това е станало от страх, от силна внезапна и неочаквана уплаха.

Много съм неспокойна, нищо не мога да правя, искам да те видя, да чуя час по-скоро как си! Дано не ти се отрази това върху мозъка и върху нервната ти система зле. Дано мине благополучно. И вярвам, че това ще ти бъде един добър урок, такива детинщини няма да повториш.

Малко се успокоявам, че Учителят каза: ще мине – но и Той чака второ известие от тебе как си и тогава, казва, ще видим какво ще направим. Дано бъде както Той се произнесе – че си го навехнал. Дано леко ти мине, пък вземи някак си отпуска и ела си. Аз мисля и така е, че ако си беше дошел през онези свободни дни, които имаше в началото на годината, нямаше и онези черни болезнени състояния да прекараш и туй може би не щеше да стане. Но у човека има едно упорито, своенравно същество – когато се поддаде на него, то да му стане господар, и качи ли се на неговата кола, в такива задънени улици ще го заведе. Болно ми е на душата. Пиши как си, че не мога да търпя! Ето ти я сестрата Ерна, минава край къщата и ме вика на урок. Хà сега пей, да те видя. Да се радвам ли или да скърбя! Знаеш на какво го наподобявам? Също както кога дойде ти в Равна, а на мене ми правеха анкета да ме махнат оттам. Радвай се, ако искаш! Тя иска всеки ден да ни занимава, за да тури основа, понеже към 25ий т. м. ще си отива, че докато дойде, да можем сами да поработим, да ни намери малко подготвени.

Сега това не е за приказка, но ти как си! Животът и здравето е на първо място и отпосле всичко друго. Как подействуваха млечните компреси? Отокът не мина ли? А синьото? Топлите бани, вярвам, ще ти подействуват добре.

Когато аз стоях и чаках да се срещна с Учителя да Му кажа за твоята болка, имаше и други двама болни, чакаха; и много други пък по разни работи чакаха среща. Аз влязох първа, защото бързах, бях решила да замина, да дойда, че да не пропусна автомобила, но го пропуснах, защото беше вече 4 1/2 ч, пък и Учителят ми каза да ти пиша сега, да видим как ще ти подействуват тези наставления, какво ще съобщиш оттам, че тогава ще видим. Надяваме се да мине без усложнения. Пък добре ще бъде да използуваш случая да вземеш отпуска, да си дойдеш. Това е от мене. Интересно е, че през това време, когато ти си пострадал и си бил в големи болки, аз тука бях болна. Цялото тяло ме боли, мускулите, кокалите, главата, също като от треска и се чудех от що е това. Мислех, че е скришна треска, но нямаше причини за треска, а през нощта току ме събуждаха, то било за молитва и лявото око играе ли, играе, както преди да отидем на Рила. Пък писмо от тебе имах чудесно, радвах се и благодарях на Бога и в същото време чувствувах мъка, няма къде да се дявам. В неделя сутринта на беседа беше Георги Божилов от Равна, дошел за изпити и тези дни ще дойде в Равна. На мене изведнъж ми мина мисъл да дойда и аз с него, па си рекох: защо пък с него да дойда, като знам каква е лепка, няма да ни остави сами да си поприказваме. А то имало голяма причина!

Не се оставяй, взимай мерки навреме, добре ти казва лекарката, но нека пише в медицинското някоя друга болест, или случайно си паднал и [си] се убил на това място и по слабините. Толкоз ли не ви идва на ум какво да кажете. Аз очаквах радостна писмо от тебе! Но!!...

Не се пресилвай с работа, лекувай се, почивай, да мине по-скоро. Лекувай се! Прави топли бани и млечни компреси слагай и моли се!...

Илия Узунов иска стъкло едно, дето онзи старият гост от Чехия с Учителя заедно, искал да направи увеличения, да му изпрати. Как и кога ще му дадеш, да му кажа.

Колците от палатките получи ли ги от Рила и прибра ли ги? Аз нищо не зная и не ги познавам, ако не са надписани. Гредам, под стълбите до салона има колци.

Една селянка от Дървеница питаше Учителя за мъжа си, имал рак на устата, както Младен от Равна. Препоръча й да пече на слънце раната.

Не се нервирай с децата и не се безпокой за нищо! Моли се и благодари, че остана жив! Всичко ще се нареди. Имаш и на земята кой да мисли и копнее за теб. Не си сам!...

Часът е вече 12, обяд. Аз отивам на трамвая да пусна писмото. Пиши, обади се по-скоро как си сега! Имаш ли големи болки още?

Хайде сега, пожелавам ти да оздравееш, както си беше, бодрост и мир в душата си да имаш! Хиляди привети и довиждане.

Еленка

14. Писмо на Елена Хаджи Григорова до Пеню Ганев от 4.X.1937 год.

Господин Пеньо Ганев (учител), с. Равна, Годечко
(с почерка на Пеню Ганев: 6.X.1937 г. [получено])

4.X.37., Изгрев

Пеньо,

Писмото ти [от] преди да заминеш за Лом такава радост внесе в душата ми, като го получих, струваше ми се, че из тялото си навън ще изляза. Проверих един закон, дето Учителят казва, че ние не можем да издържим както голямата

скръб, така и голямата радост, ако няма с кого да я споделим, ако нямаме свой ближен! И аз какво направих, мислиш? С кого я споделих? Кой е моят ближен на Изгрева, пред когото мога без страх да поверя и радостта си, и скръбта си? – Моят и твоят възлюблен, нашият благ и мъдър Учител! Как сладко споделях радостта си на поляната, ако беше само надзърнал отнякъде, да видиш! Така Му споделях моята радост, като че ли щастието го държа хей-тъй, в ръцете си, целувах свещената Му ръчичка и Му благодарих от сърце и душа, че отвори съзнанието ти да разбереш великата Истина на живота! Туй, което денонощно мечтая да постигна, да имам един другар в живота трезвен, стабилен, чиито разбирания напълно да съвпадат с моите, и тогава да видиш що значи щастие, що значи хармония и преливания един в друг и що значи работа върху себе си. Аз в това ти [писмо] така близко те почувствувах до себе си и вътре в себе си, че от радост чудех се къде да се дяна. Сутрин, вечер, през деня и когато се събудя от сън – все твоят мил образ пред мен, като двама неразделни и задушевни другари, все заедно вървят, заедно учат, заедно работят, заедно се молят, заедно при Бога и Учителя отиват. И си казвах: благодаря на Бога, че дойде, дочаках и туй време, когато с Пеньо напълно ще се разбираме по всички въпроси. Всеки ден прочитах хубавото ти писмо и очаквах, като се върнеш от Лом, още по-хубаво писмо ще ми пратиш. Такива хубави съвети ми даваше в писмото, как да се пазя от такива приятели, които се домъкват при [мен], за да си оставят своите физически и психически товари върху мен. Да се пазим от хората, а ти сам, не ти стигна това лято, дето се разправя с братя и сестри, цяло общество на гърба си носи, после и онез гости в къщата си, дето ги приютихме и пр., а тръгна пак с цяла плеяда колеги по Лом. Ти още не си разбрал едно нещо: че тези хора живеят един съвършено друг живот, те живеят полов живот и разбиранията им се много различават с нашите, техните желания са други и стремежите им са други, и вибрациите на тялото им – други. И ти трябва да разбереш, че при всяко събиране с такива хора става обмяна, лъчеизпускане, ти взимаш от тяхното и те – от тебе. Изсмукат те хубаво и после кълпи се колкото щеш. Не сравнявай ти с някога какво си правил, как си дружал и пр. И аз бях така, но сега не е тъй. Чувствата и мислите и свещените стремежи и духовен живот, който живеем, нас ни е префинил и вибрациите на тялото ни са по-фини, затуй не могат да издържат срещу туй грубо лъчеизпускане на техните тела и техните сърца и ум. Аз не искам да ги унижавам, но така си е. Вместо да дойдеше да чуеш една хубава беседа, да видиш слънцето на твоя живот, който те обновява и стопля, ти отиваш дето не трябва.

След тази хубава беседа, дето си прочел из „Царският път на душата", не трябваше да се събираш с никакви колеги, а да седнеш да си свириш, да си пееш, да си мислиш и пр.

Учителят казва: ако не почнете да работите върху мисълта си, мозъкът ви ще се атрофира, ако не сте справедлив, сърцето ще се атрофира и пр. Работи над себе си и много-много не отивай да се развличаш с колеги, защото ще те завлекат тез духове и виж до какво дередже ще те докарат. Не искам сега жар да трупам над главата ти, но ти говоря една Истина, защото ме боли.

Всяко добро дело направено, каквото и да било – дали хляб ще дадеш някому или шапка ще му купиш или каквато щеш услуга му направи, – то е все в чувствения свят. Тъй ни каза вчера Учителят. И любовта, и всички добродетели, вътре в нази си трябва да ги приложим. Престани да угаждаш на хората отвън, а почни да работиш върху твойте дарби и способности. Толкова наряди имаме и всекидневна работа, аз се чудя как ти се напуска твоя рай и как се завличаш натук-натам. Но това е защото хората си ги турил в съзнанието си по-горе от твоя приятел и не смееш да откажеш на ничия покана. Аз ти казвам, предупреждавам те: цени нашето приятелство, защото е от Бога, а което е от Бога, никой

не може да го развали, не се съмнявай! Защото, усъмниш ли се в твоя приятел, чрез когото Бог се проявява и те полива, ти вече си се усъмнил в Господа, а да се усъмниш в Бога знаеш какво нещо е! Страшно нещо е!

Часът е 6.15 вечер, пак ще прекратя писмото, ще го нося на трамвая, за да тръгне тази вечер.

Колците от палатките дойдоха ли и прибра ли ги?

Днес нито закуската ми е закуска, нито обедът. Вчерашното ти писмо ми донесе непоносима скръб. Душата ми плаче. Пиши как си. То е сега по-важно от всичко.

И Учителят чака какво ще пишеш, за да даде други наставления. Сега каза само топли бани по 2–3 пъти на ден и млечни компреси.

Преди да получа писмото ти, аз боледувах, мислих, че скришна треска ме гази, пък то било друго. Ти си пострадал. И лявото око ми играеше.

Аз бях решила да дойда, но ще видим как ще си. Пиши! Не чакай ред! Привети.

Твойта дружка Елена

Какво дълго и хубаво писмо ти писах. Не се ли радваш!

Пиши, че не мога да търпя!

15. Писмо на Елена Хаджи Григорова до Пенѥ Ганев от 6.X.1937 год.

6.X.937 г., Изгрев

Пеньо,

Днес, на 6-ий октомврий, получих писмото и веднага отидох при Учителя да Му съобщя положението, в което се намираш, казах Му, че болките са същите и че няма никаква промяна. Той ми каза, че постепенно ще мине, няма изведнъж, защото е наранено. Каза ми при никакъв лекар да не ходиш, а да го измиваш с топла вода по 2 пъти на ден и да го намазваш с дървено масло. Аз Му разправих как си намислил да си дойдеш, пък в Годеч си се разколебал и си се отказал, че не знаеш какво да казваш на изгревяни – защо си дошел. А бре, джанъм, ти си ела, пък ние ще те научим какво да казваш на хората. Ще казваш, че по работа си дошел, няма да даваш отчет. Туй е от Учителя.

Днес изпратих резюмето от днешната лекция, като го четеш, ще видиш какви осветления ни дава Учителят. Но ти не смееш да дойдеш... За ценностите ни говори.

Аз много и много има да ти говоря, но не мога да пиша всичко, което искам да ти говоря. Ние не ценим, затова страдаме! Господ те вика, а ти от хората се боиш! Не мога да се начудя просто и се въздържам да се изкажа свободно. Не зная защо! Не зная, пък и зная. Мъка ми е, защото и аз изживявам твойте страдания, по закона на скачените съдове. И не само аз, но и всички души, които влизат в системата, в която си и ти. Когато трябва най-много да се радваме, да сме весели и пр., ние скърбим, от неразбиране и от неоценяване на ценностите.

Сам Господ е при нас в човешка форма, като нежна майка ни приютва и като мил и кротък баща ни учи и ни дава всичко необходимо, пък ние бягаме, т. е. не бягаме, но хей тъй, не зная как да се изразя.

Хайде, пожелавам ти сега всичко най-хубаво, да се възвърне в тебе в двоен размер първоначалната ти бодрост, живост, радост и вдъхновение, да дойде полет на светлата и права мисъл.

Силен и крепък духом и тялом те искам!

Бог да бъде винаги с тебе и всички разумни сили в природата да те укрепват и ръководят.

Много, много привети ти изпраща твоята дружка и Довиждане.

Лена

Колко са верни думите на Учителя! По закона на симпатията и на мене ми дигна и гледам – един цирей на половия орган.

Туй ще ти бъде един добър урок! Не се отчайвай! Трябва да бъдем умни.

16. Писмо на Елена Хаджи Григорова до Пеню Ганев от 12.X.1937 год.

Господин Пеньо Ганев (учител), с. Равна, Годечко
(с почерка на Пеню Ганев: 16.X.1937 г. [получено])

12.X.37 г. 6 ч с., вторник

Пеньо,

Тази заран съм станала от 1 часа. Мислих, мислих, молих се, прочетох лекцията от петък, защото не бях в клас. Ще кажеш: защо не бях? Защото, т. е. за да видя (и проверя един закон) доколко ние, хората, сме играчка на духовете и колко човек трябва да е буден, че всеки миг мисълта му да бъде свързана с Бога и с напредналите наши братя, които ни помагат непрестанно, когато се отправяме до тях. И как не ме събуждаха и със съновидение ми хлопаха на вратата. Посланици от Небето като ми чукаха на вратата и ми казваха: „Часът е 12 среднощ, Коледа е, стани, роди се Христос!" – и по улиците имаше голямо движение от народ, погледнах от прозореца и в леглото си казвах: „Няма да им отворя, ще мълча, не ще им се обадя", ако и на име да ми викаха. И като се събудих, не ставам и дори си казах: няма да запаля и лампата, за да видя поне колко е часът, както правя това винаги. Съвсем ми взеха от съзнанието, че утре е петък и че имаме клас и на гимнастики, рекох си, днес няма да отида, та ако ще се пошегуват духовете с мен, тъй да бъде, на свят.

И когато излязох, видях Учителя на поляната, а около Него – много народ и още не се сещам защо е това, понеже Учителят всяка заран не излиза на упражнения, че и учениците Му не излизат всички. Идват по десетина най-много. А тази лекция била една от особените за днескашното положение, та още след клас взели да я ангажирват, особено братята, да си я препишат от стенографките. Този е трети екземпляр, който щяха да го изпратят в Рига, пък аз ги измолих, че го взех да го прочета и на тебе го изпращам, като го прочетеш и си направиш извадките, веднага го върни назад на мой адрес, за да си направя и аз извадки. Сега само я четох, за да я пратя по-скоро и на теб. Тази светлина къде може да я намерим, пък кой знае кога ще излезе от печат. Като ти казвам веднага да я повърнеш, то е за да не я пращаш другаде, а спокойно, при разположение си я прочети и си направи извадки и тогава чак ми я повърни. Ако бъде по-скоро, разбира се, ще бъде по-добре. Аз тази сутрин от 2 ч до 6 я четох и мислих по нея и тъй се чувствувам бодра, мисълта продължава да тече.

И аз в този момент съвсем не мисля така, както ти мислиш. Този страх, който имаш, като какво ще кажат хората, че Досини и тем подобни и пр., и пр., това не е нищо друго освен сгъстена тъмнина, нищо повече. Че ще научи и види този и онзи, кой живее в къщата ти. Ами защо не си спомниш, че този, който живее в твоята къща, дали е някой насилник и простак и кой го е поставил да живее там! Толкоз ли бърже забравяш? Нима мнението на тези одумвачи и присмивачи седи по-горе от мнението на онзи великан, от чиято дума зависи съдбата на всеки един одумвач? Този въпрос е най-лесно разрешим и ти би го разрешил веднага, ако си на мое място, зная как. Но аз не мисля така и такива въпроси не ги разрешавам по този начин, защото не съм егоист, мисля и за твоето добро. Ако ми се наложи, може, но тъй, от само себе си, не посягам към онзи велик и свещен храм, който е сътворен от светлинните лъчи на Божестве-

ната любов! Защото, да се бута там е най-опасно – има възмездие за неоценяване и непазене на едно от най-великите блага, което се дава само на единици тука, на земята. Дава се само на герои по заслуга, или по благодат, не знам – дава се на такива, които се движат с физическите си тела по земята, а живеят в съвсем други светове и със съвсем други разбирания. Те нито желаят да имат доброто мнение на онези, които мразят, завиждат и одумват, които живеят в света на тъмнината, защото е също опасно. По-добре е да нямат никакво познанство. Аз ценя и уважавам мнението на добрите и благородните хора, които са безопасни, и освен това, като ти дойдат в къщата, ти донасят благословение, донасят ти късмета, че като си отидат, всичко ти тръгва напред, които оставят цветущи, пълни с брилянти и скъпоценни камъни, следи. Които внасят и оставят мир и хармония в този дом. После, ценя и желая доброто мнение на онези разумни същества със светящо съзнание, които всеки миг са готови да ни осветляват по всички въпроси, от които имаме нужда – с тях искам да имам връзки. И най-главно, за мен е свещено мнението на нашия мил и благ Учител, към Когото с нищо не можем да Му се изплатим за туй, което ни дава, и доброто мнение на Бога, нашият Създател, Който държи всичките богатства в ръцете Си и ги раздава кому както иска. Слава да бъде Нему, казвам ти, сега и за през всичките векове! За всичко Му благодаря!

Мислиш ли, че добро правиш, като поставяш на първо място одумвачите и туряш на последно място онзи скъп и с нищо несравним твой приятел, който ти е даден така, както се дава една ценна монета в ръката ти, от Великия Създател, Който е един чист планински извор и едно слънце, което непреривно изпраща към теб своите светлинни и топли лъчи! Който едновременно и с еднаква сила изживява твоите болки и страдания, ти – физически, а той психически и душевно ги изживява с двойно по-силни болки, по цели нощи се пробужда точно както ти се пробуждаш и ставаш от физически болки. Че да не искаш да го видиш и срещнеш!

Мисли хубаво! Не изпускай дума от устата си, преди да си я претеглил на най-тънките везни на душата си, защото законът е строг. Пази се, защото не личността, а духа оскърбяваш. Опасно е това

Аз сега за всичко ти прощавам, понеже в болката си всичко може да кажеш и при тези състояния, които имаш, при туй влияние, в което си попаднал, какво друго може да кажеш. Но аз те предупреждавам да не съгрешаваш, понеже не е така, както мислиш сега.

Истината е тази:

Връзката между нас е чисто Божествена. А щом е такава, тя е непреривна и толкова здрава, че няма сила или препятствие, което може да я скъса. Тя във всичките полета е еднаква! В това напълно вярвам! Пиша го и на тебе, за да знаеш, да следиш и да не допускаш никакво съмнение. Дръж се здравата. Имай пълна вяра и любов към Бога и към Учителя, Който образува тази връзка! Върви без страх и без тъмнина!

Това са духове, наши неприятели, които ни дебнат, за да развалят отношенията ни, за да пропаднем в изпита си. Кармично е! Не се безпокой! Всичко ще се оправи и ще тръгне. Днес Му разправих, на Учителя, за положението ти и се зарадвах, като издума, че ще мине, но полека, бавничко. Каза при лекари да не ходиш, а това е от голямо значение – значи Той се наема да те излекува. Въпросът е свършен. Туй исках да чуя от устата Му. Защото, където не се наема и знае, че няма да мине, Той си замълчава, нищо не казва или пък право в очите им казва, без да Му трепне окото.

Превръзките прави ги и измивай го с гореща вода, колкото можеш да траеш, и го намазвай, целия орган и яйцата, с дървено масло. А млечните компреси ги прекрати. Ще ти мине, не бой се! Ти знаеш как Той лекува, стига да знае и само да каже: „Ще мине", то е вече свършено. От тебе се иска сега

търпение, вяра пълна и любов. С това ще помогнеш по-скоро да се излекуваш. Неговото лекуване не е както на лекарите. Той с мисъл лекува.

Ако дойдеш да видиш сестрата Ерна, няма да я познаеш. Наполовина се е стопила и е станала тънка, нежна и като момиче. Учителят я лекува и как мислиш? По невидим начин. Само прави по три пъти на ден бани на краката в гореща вода, колкото може да трае. Краката й били повредени, после, стисната е за гушата, твърдо от двете й страни, затуй не може да пее. То вътрешни тумори по цялото тяло, по хълбоците. Радва се като малко дете на промяната, която става всеки ден с нея. И косата й почва да почернява и нова черна коса й пониква. Голяма вяра има в Учителя и благоговее пред Него, при всяко целуване на ръката Му тя се просълзява от вълнение и умиление. Понеже аз съм близка с нея, всеки ден ми споделя и ми позволява да я пипам по тялото й, дето има вътрешни твърди буци като тумори, как се стопяват и се образуват на здрави крепки мускули. Та, не му се плаши и ти на твоята буца, топлата вода и вярата в Учителя ще я стопи.

Ако дойдеш към 16-ий, много добре ще направиш, като че ли ще ликвидираш с тази карма. У Кантарджиев има разпродажба на разни дрехи и хубави палта на много евтини цени, може да се купи нещо. И аз ще получа сега пенсията. Хубаво е да има повече пари.

Георги Божилов в неделя, на 10ий т. г., не беше на беседа и затуй ти писах сега тъй обширно, за да видиш, че тези духове, които ти нашепват, особено да не дохождаш тука, които те разколебават, не са истинни.

Часът е 2.20 следобед. Аз още не съм обядвала. Отивам да пусна писмото. Исках малко за бързо да пиша, но то стана дълго. Цял реферат. Нека каже някой, че не знам реферати да пиша. Осведомявай ме всеки ден за хода на лекуването. Това – за мое спокойствие!

Хайде сега, всичко най-хубаво и по-бързо излекуване ти пожелавам. Много привети! Довиждане. Еленка

17. Писмо на Елена Хаджи Григорова до Пеню Ганев от 27.XI.1937 год.

За Господин Пеньо Ганев (учител), с. Равна, Годечко
(с почерка на Пеню Ганев: 28.XI.1937 г. [получено])

27.XI.937 г., София

Пеньо,

Много силни неща изживяваме на Изгрева.

Аз съм много чувствителна и като се притуря отгоре и твоето необаждане досега, просто е непоносимо. Дойдох до крайния предел на търпение, затуй рекох да ти се обадя. Не зная причините защо мълчиш, нито зная как си отпътува; трета седмица сме оттогава!... Как си? Чудя се защо прекъсваш връзката, с какво толкоз ти дотегнах и ти омръзнах, та не искаш и да си спомниш за мене и не искаш да пишеш.

Нито ми се свири, нищо не ми се прави; щом нямам никакво известие от тебе и никакво насърчение. Ужасна мъка преживявам. Жал ми е за благата и за добрите условия, които небето ни е дало, а ние не знаем да ги използуваме и се отдаваме на странични влияния. Тези състояния ще минат, но и което отнесат от нас, не ще е малко.

Терлиците не можах да ги занеса до Василовския хан да ти ги пратя и още не мога, защото си изпопарих крака, та не мога да ходя. То било много лошо и трябва да се пази от студа. Накупих сума зеле, кой знае какво ще го правя.

Намерих двата учебника от Гаврийски по френски. Как прекара времето на Архангеловден? Тука имаше нечувана, особено блестяща беседа.

Има важни съобщения от Учителя за по-будните ученици, които ги държат в голяма тайна.

Горя от желание да ти ги кажа, но къде да те намеря, не зная просто. Из кои улици да те търся, из кои полета се движиш, не проумявам.

Ще ми трябват три портретчета за пенсионната книжка.

Писмото ми е разхвърляно, понеже съм умъчнена много и нямам нишка, за която да се хвана, та да напиша нещо, от което душата ти да се нахрани и да се зарадва, че и аз да се радвам.

С нищо не ме насърчаваш и недоволен си отиде, че излязох да те изпратя. Пък отгоре и замълча, като че си заспал дълбок сън. Силно си се влюбил с недоволството сега, с него имаш любовни отношения.

Няма нищо. Всичко е за добро. Не си само ти недоволният. Всички хора са недоволни.

Много поздрави. Елена.

Вината търся само в себе си! Ако намеря къде греша, веднага бих изправила погрешката.

Не зная дали получаваш резюметата поне.

Има нещо, което аз не разбирам. Не можах да събудя в тебе Божественото, великото, затова ги докарахме отношенията такива.

Щях да си купя една вълнена рокля, но освен че парите не ми стигат, но и нищо не ме подкарва, нямам импулс.

18. Писмо на Елена Хаджи Григорова до Пеню Ганев от 5.XII.1937 год.

За Господин Пеньо Ганев (учител), с. Равна, Годечко
(с почерка на Пеню Ганев: 9.XII.1937 г. [получено])

5.XII.937 г., Изгрев

Пеньо,

Здравей! Писмото чрез 64 го получих и се успокоих. Веднага придобих импулс, зарадвах се, бликна струя на активност и живот, почистих си къщата, умих се, опрах се и вчера, в събота, отидох на пазар и си купих елегантна рокля и хубав колан за 330 лв. Тази есен с 1500 лв. облякох се елегантно, тъй че, като дойдеш за Коледа, няма да ми е срам да ходя с теб по концерти и театри. Сега с радост и свободно мога да се движа из София и да се срещам с познати. Няколко години прекарах в голямо притеснение и подлушване. Не са дрехите същественото в живота, но за земята са една необходимост, една потреба за самия човек, която способствува за развиване на естетичното му чувство и за сношаване с хората и приятелите.

Във вторник 2 ч бях пред Василовския хан и в едно малко пакетче, добре опаковано и зашито, изпратих ти терлиците, адресирано до Арсо и до тебе. Дадох го на Киро шофьора да го предаде на Арсо Соколов. Получи ли ги и удобни ли ти са, като се плетоха без проба? Търси ги, ако не са ти ги дали, защото са много хубави, топли, дебели и доста скъпички, защото преждата е 200 лева килограмът, не оставяй да пропаднат някъде. Хубаво ще ти топлят краката.

Аз добре използувам времето, защото се храня със словото както трябва, а щастието и здравието на човека зависи от тази именно храна. Колко повече я употребява, колко повече чете, толкоз по-добре за него. Значи от четенето на словото Божие се обуславя и щастието, и здравето на човека. Тъй го каза днес Учителят. И свиря, брат Калудов у дома идва да ми предава и е много редовен, тъй че по всичко се вижда, че небето най-щедро ми дава добрите условия. Аз

съм доволна и крайно благодарна. Малко съм недоволна от себе си, че не свиря според условията, които ми са дадени, но ще засиля свирането. Ти работи там над себе си през свободното време, чети беседи и свири, с това ще допринесеш много повече и на себе си, и на децата, и на селяните, и на цялото човечество. Духовното богатство струва много повече от материалното. Щастливи са онези деца, които имат един учител духовно пробуден, един, който работи и върви по едни вътрешни пътища, които са най-сигурни, които са невидими за обикновеното око, които ще изведат децата, като души на Бога, и цялото човечество, на спасителния бряг, под ония светли хоризонти на себеусъвършенстване. Вътрешна работа! А онези шашарми с моми и ергени, вечеринки и пр. за материални средства, да се украсяват стени на прашни училища, това е хептен изгубено време, изгубена работа. Аз ако съм, тъй ловко и хитро ще заобиколя глупавите нареждания на училищните власти.

Много и много привети ти изпраща Еленка.

Пиши!

19. Писмо на Елена Хаджи Григорова до Пенѭ Ганев от 12.XII.1937 год.

За Господин Пеньо Ганев (учител), с. Равна, Годечко
(с почерка на Пенѭ Ганев: 16.XII.1937 г. [получено])

12.XII.37 г., неделя

Пеньо,

Здравей! Изпращам ти много мили привети и в днешните привети има нещо особено и ако си духовно разположен и душата ти присъствува, тя със своята чувствителност ще долови едно висше трептение, което думи не могат да го изразят!

Днес получихме голямо богатство, голямо знание! Учителят в 10 ч ни каза такива работи за Любовта, каквито не е казал досега! Такава изобилна светлина хвърли относно любовта в трите свята: физическия, духовния и Божествения, така освети всичките положения на любовта в тези три свята, че не остана нищо неясно и неразбрано в ничие съзнание, които присъствуваха на беседата. Така мисля аз. И така е. И тези, които чуха тази беседа непосредствено от устата на Учителя, от тази блага и свята уста, ще кажа, че са щастливи и за да им се даде това условие – да я чуят със собствените си уши направо от източника на вечно изгряващата светлина, да дойдат направо в съприкосновение с Бога, много животи са ожидали и са се молили за това! Гратис нищо не се дава!

Ако Учителят ни говори да търсим талантливите, добрите, гениалните музиканти, да ги чуем, да влезем във физически контакт с тях, защото те са богати, пълни банки, които излъчват от себе си богатство, колко повече струва богатството, което Учителят излъчва от Себе Си, особено във време на беседа, защото Бог е в Него!

В щастлива и необикновена епоха живеят тези, които познават Учителя и непосредствено Го слушат. Който има този вътрешен усет да съзнава това велико благо, което Бог ни е пратил на земята, накрай света да бъде, заслужава да разкъса всички вериги и мрежи, в които се е омотал, постове да щурмува, граници да прехвърлне и да дойде да чуе една такава беседа, която го ориентирва във всичките области на живота и му дава едно такова знание, което ще му бъде едно голямо богатство за през вековете!

Аз изпратих бележките от днес 10 ч, но те са така бледи, тъй малко, защото Учителят бързо говореше, изворът силно бликаше и водите бързо потичаха, че мъчно се улавяха. Душите на всички бяха обаяни, с прикован поглед, само слушаха и гълтаха, а знанието само се отпечатваше в съзнанието и там се складираше като богатство за през вековете. Велика работа, неизказано щастие и привилегия е за тези, които имат достъп да слушат Учителя непосредствено.

От Стамат имам писмо. Много е благодарен от резюметата. Поздравлява те.

Преди да ти пиша, бях при Учителя на среща.

Аз ще взема от стенографките тази беседа, за да я прочета наново и да се вживея в нея. Аз сега съм всецяло потопена в нея и живея само в нея. Ето това е, ако искаш да знаеш истинската музика, за която ни говори Учителят толкова много!

Аз не съм против и обикновената музика, но нея турям на второ място. Първото място давам на словото, на светлината, на знанието! За него изпитвам непреодолим глад, а то е музика.

Учителят каза: Което нещо го желаете непреодолимо, ще ви се даде. Накъдето са отправени стремежите ви, ще ви се даде това!

Една мисъл само от днешната беседа ще ти кажа:

Който има на земята един да го обича и да се моли за него, той ще издържа на всички изпитания и ще бъде щастлив, а който няма кой да го обича на земята, е най-нещастният човек и много ще страда.

А който те обича, той ти е даден от Бога, него трябва да цениш и да го обичаш; ако това не направиш, ще ти го вземат и друг няма да ти дадат. За всекиго Бог е определил по една душа да го обича на земята и ако не я оцени и не се обхожда с нея добре, ще му я вземат и той ще страда, друга не му дават. Други много има, но те са за други хора определени.

Чрез тази определена душа, която ти е дадена, Бог ти говори и ти изпраща Своята любов! Ако ти я пренебрегнеш, не я оцениш, не се съветваш с нея, ще ти я отнемат, Бог ще се оттегли и друга няма да ти дадат, тогава всичките страдания ще дойдат. Тъй го каза днес.

За обещанието, дето си дал да предаваш пеене в земеделческото училище [в] Годеч, понеже не се съветваш с мене, а само ми съобщаваш, и аз нищо няма да ти кажа, за да се чувствуваш свободен, утре да не обвиняваш мен. Хубаво си направил. Ако вътре в себе си нямаш никакво раздвоение, то ще бъде за добро, но ако имаш и най-малкото раздвоение, последствието ще ти каже, ще имаш една опитност. Отвътре Бог предупреждава човека чрез това самочувствие, а отвън чрез хората го изпитва. Но поне, ако приемеш и ти разрешат от инспекцията, направи го с условие да почнеш след Коледната ваканция или да ти дадат отпуска за нея, за да не изгубиш това, за което ожида душата ти – да слушаш беседите, което е най-съществено и преди всичко друго. Защото това ограничение е доброволно, сам си го налагаш. Припомни си, когато беше далеч от София, как хлопаше пред вратата на Бога да бъдеш по-близо, за да слушаш словото. И сега, когато те приближиха, ти сам се отказваш и ограничаваш. Държат сметка!

На нас ни е дадена друга задача, не Тричковият метод. Ако бъде, без да те ограничат през Коледната и Великденската ваканция, както и да е, приемай.

Аз те чакам да свирим и пеем и беседи да слушаме – това, което ни е свързало, пък ти не устояваш.

Много мили привети! Твоя Лена.

20. Писмо на Елена Хаджи Григорова до Пеню Ганев от 13.XII.1937 год.

13.XII.1937.

Пеньо,

Добро утро!

Часът е девет. Понеделник. Свърших със сутринната работа, почистих, закусих и седнах набързо да ти напиша нещо по повод на твоите сънища и умореност, понеже трябва да свиря и брат Калудов ще дойде на урок днес, а

Василка ще слиза в града, на нея само имам доверие да дам писмото да го пусне, за да не отивам аз. Ето как стои работата.

Когато ти си замина във вторник, аз останах с едно много хубаво чувство и добро разположение. Имах стимул и любов към музиката и тъй ненаситно ми се свиреше, освен туй имах и необикновено молитвено настроение и молих се, благодарях на Бога... а то имало защо. Сега си го обяснявам, след като мина сражението и след като проверих всичко, ти знаеш къде проверявам.

Ако и да не бяхме спали две нощи с тебе, аз него ден се чувствувах доста бодра и силно ми се свиреше, ненаситно. И какво стана, мислиш? Към 8.20 ч, тъмно вече, аз свирех и слушам навън вика някой: „Пеньо, Пеньо!" Отварям вратата да видя кой вика, а то Лулчев със своята тайфа, пита къде е Пеньо и водят Рада, на Донка сестрата, която е у генерал Стоянова, луда, разгърдена, да я прибереш вкъщи да пренощува тази вечер, че на сутринта щели да я изведат, с Донка да спят – бяха отишли да доведат Донка.

Аз като рекох: „Не може тука да нощува, аз се страхувам", а и бай Ради с тях, носи ключа от бараката на Писимова и ми казва да влезем да поседим, дорде дойде Донка, че ще спят и двете в бараката на Писимова, а Писимова крещи, не пуща. Те хлопали и по други места, но не отваряли хората.

Мен ме липнаха на слабата страна, казаха ми: за Учителя не искам ли да направя една жертва – и аз, нали съм още наивна, щом е за Учителя, да не Го безпокои, пуснах я, дадох й да си измие краката с топла вода, а тя с боси крака из легена искаше да бяга. Отвътре нещо ми нашепва да я изкарам навън – да даваш подслон на бесовете не е добро.

Пък и тя, като ме видя, лепна се при мен и почна да вика: „Тука ще спя, на дъските, не излизам, не отивам другаде." Хà сега, да те видя: нали й бях говорила много хубави работи, бях й проповядвала и бях й показала своите ценности – като ме видя, прилепи се при мен, познава ме. Направих погрешката, като я приех, но изправих я бърже. Нещо отвътре ми нашепваше да я изкарам навън и аз обух се, отворих вратата да изляза, а нея с бай Ради ги оставих, но тя като видя, че аз излизам, юрна се по мене и излезе с такава сила през огради и дървета, ние не можем да я стигнем, като издаде един страшен писък потресающ, и се бутна у Иванови, чука на вратата и те, наивни – отварят, тя влезе и силно тракна вратата и се заключи, не го искаше, бай Ради. Остана там, ние се върнахме, аз отидох на спявка и тази нощ не можах да заспя от впечатления.

Преди да отида на хора, аз почуках на вратата на Учителя и Му разправих и Го питах при мене ли трябва да прекара. Той ми обясни от що е това и каза: „Няма защо да е при тебе, тя не трябва да бъде тука, да я пратят при мъжа й и в болницата." И каза: „Тука все такива дохождат." А тя дошла още през деня при Лулчев, викала там за помощ, лудувала и той я взел, та на Учителя я води, да Го предизвикват да я бие. И там пяла наши песни, вдишки правила, викала, цял Изгрев чул и от бирарията надошли до оградата да гледат, само Елена нищо не чула, захласната в своята цигулка, и свири ли, свири, но и когато свири човек, и когато е много разположен, трябва да бъде най-много нащрек и буден, да се моли, защото тогава именно му готвят най-голямата засада.

Тя е ходила при Лулчев да я просвещава и затова го търси. Той като им разбърка умовете, води ги при Учителя. На другия ден, сряда, Учителят обясни този случай на беседата и каза: „Като ставате учители на неуки хора, ето резултатите какви са."

Тази слугиня, казва Учителят, има сгъстени чувства, под лъжичката огън й гори, а светлина в ума няма, не може да ги трансформира, те дават силно напрежение под лъжичката, чувствува голяма мъка, затова си дере дрехите. У нея се насъбрало, тя не иска да слугува на тези евреи, иска да дойде тука, на Изгрева да живее, на Господа да служи, вижда, че тука – малки бараки, няма много шетане и пр., а то скритото: иска да се метне на шията на някой брат. Та, като ставате учители на неуки хора, това ще пожънете.

В срядата аз бях така уморена, както разправяш ти си бил, и една гъста, тежка атмосфера вкъщи, задушно, ще се пръсна. Взех, разтворих прозорците, изметох, изтупах, измих дъските, сварих един чайник вода, изпих 2 1/2 кг гореща вода, изпотих се, преоблякох се и тогава се почувствувах много леко, сякаш съм от ефир, проблесна и светлина отвътре, взех да мисля, да разсъждавам, да търся причините и почнаха да ми стават ясни. Но все исках да проверя с Учителя този факт какво означава и все чаках писмо от тебе, да видя ти как си отпътува и въобще как си.

Снощи, при срещата, Учителят ми каза – като Го помолих, защо Лулчев търси Пеньо и води лудата вкъщи, каква е тенденцията му, – че това е стратегията на лошите духове. На основание това идва ми на помощ и твоят сън, че са стреляли в гръб. Аз го тълкувам така: Като не те намериха вкъщи, тези духове тръгнаха подире ти и влязоха у Каралеев, Дончев, Арсо и пр., в приятелска форма да те увещават доброволно да си туриш още един хомот, малко ти са четирите отделения и пр., хубаво да те натоварят, та да нямаш минутка свободно време да помислиш за Бога, да прочетеш някоя беседа, защото от [нея] ще се обогатиш със знание и светлина, и да [ти] отнемат свободата през Коледната ваканция, да те задържат там, в онзи мрак, при тях, да не можеш да чуеш няколко беседи от Учителя.

Борбата е духова. Учителят каза: „Тези, които сте влезли в този път, ще срещате много спънки по пътя си, затова ви трябва знание." А знанието Той ни го дава чрез беседите. Чети беседи повече и бъди в непрекъсната молитва, защото голяма и силна е борбата!

Туй, което знаеш ти, Сотиров и др. хабер нямат. Те духовно спят и спънки нямат такива, каквито ние имаме.

Като вземеш пеенето, хубавото е, че ще влезеш във връзка с децата, но не е хубаво да жертвуваш Коледа, да се лишиш от словото. Та то значи да изтървеш самуна, а да гониш трохата.

В тоз живот на нас ни е дадено най-хубавото – знание и свобода да придобиваме. Нека не те съблазнява положението на Сотиров с метода на г-н Тричков. На него това му е дадено.

Много мили привети. Обаждай се често, да се поддържа връзката, защото иначе е трудно.

Аз наведнъж четири писма ти пращам, защото много дълго излезе, не е както устно кога се срещне човек и си поговори.

Чакам писмо. Пиши!

Часът е 11. Довиждане. Ставам да свиря.

21. Писмо на Елена Хаджи Григорова до Пеню Ганев от 24.XII.1937 год.

За Господин Пеньо Ганев (учител),
с. Равна, Годечко
(с почерка на Пеню Ганев: 27.XII.1937 г. [получено])

24.XII.37 г., Изгрев

Пеньо,

Часът е 3 1/2, петък. Току-що приготвих едно резюме само от разговори, ще видиш, отлично е.

Пък рекох да ти се обадя с няколко думи и безброй мили привети за няколко дена още, докато си дойдеш. Тука е всичко хубаво! Стаята ти идеално е почистена и те чака за празниците! Зелето също! А най-важното: словото Божие те зове най-силно и мощно! Учителят в разговорите Си много въпроси изяснява сега много открито.

Много има да приказваме, а сега бързам да сляза в града, писмото да пусна, пък един леген голямо пране, като за пред празници, ме чака, а цигулката – най-много. Днешната беседа е доста дълга и дълъг разговор има, но не съм ги преписала още. Утре, ако мога, ще я изпратя – последна пред празниците.

Брат Калудов на албума ми ги написа всичките упражнения за втората цигулка. Като дойдеш, ще свирим на две цигулки, с акомп[анимент] вече. Чудесен тон изработвам. Много се радвам и аз, и брат Калудов! Виртуози в този живот може да не станем, но чистота на тона, което е най-важното, ще добия! От 22ий март вече ще бъда в оркестъра. Донеси за празниците всичката теоретична литература върху музиката, каквато имаш там! Аз горя от желание да чета за велики музиканти и кой каквото е написал върху музиката. Като дойдеш, ще чуеш великолепен хор. Прегледай и за Плейел, ако е у тебе.

Писмото ти много ме зарадва, като разбрах, че въпроса си разрешил интуитивно. Не можаха да ти се наложат хората отвън! За пеенето в Годечкото училище.

Донеси и реферата си по пеене, да ми го прочетеш! Интересува ме. Аз не съм прекъснала от да бъда учителка. Професията си продължава, само – в друга форма.

Пожелавам ти успех в неделя на конференцията. Всичките музи да те вдъхновят и всички ангели и музиканти да те подкрепят да изнесеш нещо, което да задоволи душите на всички колегии. Бог и Учителят с тебе да бъдат. И аз със своята мисъл ще присъствувам.

Хайде, сега приеми най-хубавите поздрави и пожелания!

Мили привети и довиждане!

Твоя Лена.

Поздрав на Равняни и на децата.

Съща.

22. Писмо на Елена Хаджи Григорова до Пеню Ганев от 8.II.1938 год.

За Господин Пеньо Ганев (учител), с. Равна, Годечко
(с почерка на Пеню Ганев: 11.II.1938 г. [получено])
Подател: Елена Х. Григорова, квартал Изгрев, клон VII, София.

8.II.938 г., София

Пеньо,

Здравей! Писмото ти пиша у како Бадини. Дойдох за малко, понеже ще ходя на пощата да ти изпратя удостоверението с препоръчано писмо, пък повикана съм от чичо Яков, иска и той да пише писмо за Воден, та да го тури в моя плик за майка ми.

Набързо ти се обаждам сега. Но ще ти кажа: велико нещо, неизказано благо е да имаш на земята един приятел, една искрена душа, която от сърце и душа да ти желае доброто и всестранния ти прогрес! Защото само там, в лицето на тази душа, ти можеш да видиш величието на Бога! Ти си писал писмото в понеделник, аз го получих в сряда.

Неизказано много съм благодарна, че ми се обади тъй скоро след заминаването си и писмото ти беше кратко, но пълно със съдържание и смисъл. Аз се уверих, че не е в дългите писма, а е в онова дълбоко чувство, което свещено пазиш в душата си към даден човек и в няколкото думи, които му напишеш, той го схваща, приема го и получава такова богатство, което никое материализирано същество не може да даде, колкото и богато да бъде то!!! Аз него ден се чувствувах много зле, главата ми беше натегната, едвам се крепеше на тялото ми, а като получих писмото и го прочетох, състоянието ми се промени изведнъж, то

не се поддава на описание, затуй нищо няма да ти пиша по него, но ще ти кажа това, което много ще те зарадва. Аз се ободрих и веднага взех цигулката и вместо да спя, аз свирих до късно вечерта с голямо вдъхновение, получих енергии и любов към цигулката и си рекох: има смисъл човек да свири, има за какво, има една душа, в която Бог се радва на моя прогрес, която мисли за мен. Много пъти съм констатирала този закон, и сега: че най-напред Господ ще Се прояви и ще ти проговори чрез твоя любим. Два-три дни минаха, не исках да ти пиша веднага, преди да съм свирила доволно, за да има какво да ти пиша, с което да те зарадвам. Ето, вчера дойде при мен брат Калудов, ентусиазиран такъв, какъвто не съм го виждала никога, с едни ноти, и ми каза: „Тази седмица само с тебе ще работя. До неделя да ги научиш за оркестъра на трета цигулка, напук на другите, които са в оркестъра и не искат да учат." И Мария Тодорова беше при мене, видя тази картина. Вчера цял ден свирих до късно. Радвай се, че твоята любима ще я видиш такава, каквато я искаш!

Велик е Господ! Велики са Неговите дела! Мили, мили привети, твоя Лена.

Разбра значението на късите писма. Нали? Много здраве от Цеко и от како Бада.

Обаждай се по-често, макар с къси писма. Разбра значението им.

23. Писмо на Елена Хаджи Григорова до Пеню Ганев от 21.II.1937 год.

За Господин Пеньо Ганев (учител), с. Равна, Годечко
(с почерка на Пеню Ганев: 25.II.1938 г. [получено])
Адрес: Ел. Х. Григорова, ул. „Опълченска" 64, София III.

21.II.38 г., понеделник, 8.30 ч вечер

Любезни Пеньо,

Здрав, бодър и весел бъди! Няма любов като Божията любов! Днес в 4 ч следобед имах среща с Учителя. Прие ме любезно. Говорих Му за тебе. Но преди да ти кажа какво Той ми каза да ти пиша, аз взех хубавата си тетрадка, помолих се да се отвори там, където е нужно за тебе в дадения момент и ето какво се падна:

„Красотата на живота седи в големите противоречия. Никой не може да изключи нито доброто, нито злото. Но злото трябва да се подчини на доброто и да му бъде слуга. Няма да остане противоречие, което да не дойде до главата ви. Също няма и благо, което да не дойде до главата ви. Някой човек е пратен нарочно да ви наругае, друг пък – да ви каже някоя сладка дума.

Търпението се придобива при големите противоречия. С противоречията ние ставаме по-умни.

На земята най-добрият рай е изгревът. Раят – изгревът, това е едно състояние.

Когато се срещнете с лоши хора, не се дразнете, но да ви стане приятно! Не казвайте нито че се радвате, нито че скърбите! Но кажете: „За нас скърбите и радостите са добре дошли."

Вие имате повече дарби, отколкото трябва.

Скърбите дават мекота на характера, дълбочина и дълъг живот. Страданията дават по-добри разбирания, а радостите дават методите за използуване на условията.

Мислете, че всичко, което става в живота, е на място! Щом Бог допуска нещо, то е на място.

Всяка една несрета в живота е за добро. Каквото ви дойде, било болест или сиромашия, казвайте, че е за добро!

Като ви направят една малка услуга, бъдете доволни, не искайте много!

Противоречията са едно благо за умните, а нещастие за глупавите.

Човек, ако постоянно се безпокои, става разсеян. И добрите работи, и лошите работи разсейват.

Докато човек лъже, докато условията са по-силни от него, той ще бъде слуга и роб. Трябва да стане господар. Има да се борите с хиляди задачи, които ще ви се дадат да ги разрешите. Без тези задачи вие не можете да минете този курс.

Когато се молиш, умът ти трябва да бъде чист, да няма никакви посторонни образи в съзнанието."

Както виждаш, хубави мисли се паднаха; и в този дух ми говори Учителят. Той ми каза, че ти някога си се молил на Бога да ги отнеме тези полови енергии и ето, сега ги отнема. – „Като се е молил, не разбирал законите, и сега не ги разбира. Пиши му – ми каза – за онзи анекдот от гръцката митология, дето един архитект паднал от постройката, която работил, и си счупил краката." Като си счупил краката, взел да роптае против бога Зевс, че е създал такъв закон, да падат нещата, и взел да се моли. Явил му се Зевс и запитал какво иска. Той му казва да отмени този закон, да не падат нещата, че какво ще прави той сега със счупени крака. Зевс го послушал, оздравил му краката и отменил този закон. Архитектът се зарадвал и отишел на работа. Като рекъл да закове един пирон, чукът увиснал. Той подскочил да го снеме – и той увиснал във въздуха и стоял 2–3 деня във въздуха и взел пак да се моли. Зевс пак се явил и го попитал какво иска, архитектът го помолил да отмени този закон и да остави първия, че бил по-добър. „Да падат нещата – казал на Господа – е по-добре, отколкото вторият закон."

Учителят ми каза: това което става с тебе, е за добро. Нищо няма повредено и изгубено, но се мъчиш сега, защото си повярвал във внушението, че изгубил си нещо, както един момък се обезсърчава и мисли, че всичко изгубил и животът вече няма смисъл, когато една мома му е отказала, или както един търговец, като изгубил парите, мисли, че всичко изгубил и животът му вече няма смисъл, отчаял се, като че ли не може да се спечелят вече пари. Казва Учителят: „Това са внушения, на които той не трябва да вярва. Нищо не е изгубил." Това е един опит, който правят с тебе. „С тези внушения и с вярата, която влага в тях, Пеньо спира тези енергии. Той сега трябва да работи, да пее, да свири и да чете беседите, да проучва законите. Учене трябва. Това ще мине. Всяка вечер топли бани да прави от пъпа надолу. Свободното си време да не пилее тук и там, да не се пресилва и да не се преуморява и да откаже на онези да слиза в Годеч, да прекрати частните уроци. Няма защо да се отрупва с повече работа, отколкото му е дадена с децата в училището. И с тях да не се тревожи много и да не се пресилва." А дето ти играе окото, не се смущавай, то било от чувствен характер. Аз казвам: сигур и то ще престане да играе, когато се хармонизираш вътрешно, когато се успокоиш, когато престанеш да вярваш на тези внушения, които ти се натрапват отвън. Тъй че, усили вярата си в Бога и в Учителя, Който се застъпва за тебе и казва, че нищо ти няма, нищо не си загубил и че всичко е за добро.

Хайде сега, и аз искам да те видя весел, бодър, да работим в областта на изкуството, да пеем, да свирим, да проучваме законите и принципите, които в този живот ни се дават, за да реализираме копнежите на душите ни. Да те почувствувам такъв, какъвто аз те искам и какъвто Бог и Учителят те иска. Какво има да тъжиш, когато всичко най-хубаво ти е дадено и когато Бог и Учителят е на страната ти? Усили стремежа си и вярата си към Бога и остави хората да си вървят по своя път, има кой да ги учи и възпитава. Природата е най-добрата възпитателка. Това е нейна задача, но не и наша. Онзи ден Учителят говори, че в нас има милиарди клетки, милиарди души, които трябва да възпитаваме и да им проповядваме и докато всяка една клетка, всяка една душа в нас не се

пробуди, не възкръсне, ние не можем да добием възкресение. Ето къде седи нашата колосална работа – в самите нас, а не вън от нас. После каза: „Грешката у вас – у някои от вас – е, че почват със служенето, преди да са учили. На вас сега учене трябва, светлина ви трябва, знание и разбиране на законите, после ще дойде служенето. То е по-велико." Трябва да знаеш, да си се учил най-напред, и тогава да служиш. Нали и Христос казваше: „Както ме е Отец учил, така и аз ви уча." Значи и Той се е учил при Бога най-напред и после е дошел до служението. И ние сега ще учим, ще ходим при Бога, Той да ни научи как да проявим доброто и как да се молим. Учителят много правила ни е дал и много закони, остава сега ние да ги проучим добре, да ги повтаряме и да ги прилагаме. Вчера сутринната беседа беше една от най-великолепните; ако беше си дошел, щеше да спечелиш, много въпроси щяха да ти станат ясни. Той каза: ако знаете една болест или една скръб да я впрегнете на работа, несметни богатства ще ви донесе, пък вие като не знаете да я използувате, тя ви използува. Стоянка беше дошла и спечели. Друго е да чуеш беседата сам, друго е от резюме да я прочетеш. Защо не ти се дохожда и защо мислиш, че няма какво да ми дадеш, а ще отнемеш от мен, като дойдеш?

Това не са правилни разсъждения. Ти толкоз много си ми дал, Бог ми е дал чрез тебе, че аз съм във възторг, и сега ако се уча да свиря, това е заради тебе, защото ти искаш, и за да свирим заедно. И още колко много има, не искам да изброявам. Нали обмяна трябва да има. Един път ти, един път пък аз ще дам. Ами едно време, като се молехме Господ да ни даде условия да бъдем заедно, за да учим, да се импулсираме, да работим, да изпълним волята Божия и сега, когато ни е дал всичко, защо не го ценим, не се радваме, а слушаме и се отдаваме на недобри внушения,които искат да развалят? Не си ли си спомняш какво беше, когато беше ти у Иванови, как се събирахме там и излагахме любовта си на пазаря и каква ревност и злорадство се събуди у тях към мен. Хората, казва Учителят, не могат да издържат – не могат да се радват, когато видят двама души да се обичат.

Сега сме поставени както никои други, Бог отговори на нашата любов – и да нямаш влечение да си дохождаш да чуеш и видиш Учителя, аз не знам!

Душата ми ожида да те види, че да говорим, говорим!... Но какво да правя, когато не зависи само от мен! Хайде, сега ти изпращам безброй мили привети и пожелания! Часът е 12. Лека нощ! Елена.

Слушай вътрешния си глас за всяко нещо и не се смущавай, че някому ще откажеш за нещо. Учителят на колко отказва!

За изпита за столичен учител да станеш, каза Учителят: Ако имаш време да се занимаваш – да се подготвиш, яви се на изпит!

Удостоверението ти изпратих с препоръчано писмо. Получи ли го?

В миналия четвъртък ти писах, как да не си получил нито едно писмо от мене? Много ми е чудно къде се губят писмата.

Пиши дали си го получил онова писмо, дето в четвъртък ти изпратих.

24. Писмо на Елена Хаджи Григорова до Пеню Ганев от 29.II.1938 год.

Господин Пеньо Ганев (учител), с. Равна, Годечко
(с почерка на Пеню Ганев: 4.III.1938 г. [получено])

29.II.38 г., Изгрев

Драги Пеньо,

Тази сутрин станах в 4 ч. Сега е 5 ч. Добро утро!

Здрав и весел бъди! Вчера, понеделник, след като свирих няколко часа и си взех урока, от 2 ч следобед до късно вечерта, докъм 9 ч, писах резюметата.

Ценни слова, пълни със знания и мъдрост, пълни със закони и принципи за живота, които са нужни като насъщния хляб; нищо не ми се пропуска, понеже всеки един принцип и закон, всяко наставление от Учителя за мен е една ценна монета, един брилянт, който в някой труден момент ще спаси живота ми от погибел. Аз когато преписвам словата, тогава остават и се запечатват в моето съзнание и остават като едно богатство, което душата ще носи със себе си през вековете! Като ги пиша, аз ги заучвам, мисля върху тях, ползувам се от светлината, с която озаряват моето съзнание, и ми стават ясни много неща, изваждат ме из много заблуждения и криви разбирания, които съм имала за живота.

Четири урока в седмицата ми се предават от най-големия професор, който направлява цялото битие, който реди живота на безброй слънца, вселени и планети и който се спира и реди живота и на най-дребната буболечица, която пълзи по земята – и за нея промисля.

Като ги преписвам, резюметата, не считам времето за изгубено, понеже това са уроци, които аз ги заучавам по този начин и знанието остава в мен. Нали това са били свещените копнежи на моята душа, молитвите, които някога съм отправяла да ми се дадат тези условия, да намеря Учителя и да бъда приета във великата школа, дето се предава Божията мъдрост и знание! Като отплата за всичко дадено, от мене има едно голямо *„Благодаря!"*

Какво друго мога да направя аз, малката буболечица, на която едвам сега почва да се пробужда съзнанието и да се отварят очите да види красотата на деня и великото разнообразие на живота, който расте и се развива във всичките му форми, под мъдрото ръководство на този великан, който е създал всичко!

Аз благодаря и на обстоятелството, че има и кому да изпращам брилянтните слова, които аз слушам непосредствено от устата на Великия и вселюбящия създател, който притежава всичката мъдрост и знание в себе си. Защото това ме заставя да ги записвам, което за мен е от голямо значение – така ги аз заучвам. И като учителка, аз се мъчех и се стараех да използувам свободното си време за своето саморазвитие. Пет часа на деня давах на децата с голяма любов и самоотверженост, а останалото време – за себе си! Ключ на вратата и свещено занимание – четене словата от великата съкровищница на мъдростта, размишление и молитва. Това беше бронята, която ме пазеше от лошите външни условия, от бурите и ураганите. Вярата и молитвата дават на човека сила да преодолява мъчнотии. Те му турят крила, да хвърка из незнайните и неземни светове! Това е из моите опитности в живота. В това постоянствувам и сега. И аз се старая, както всеки един съзнателен ученик, да уча. Спънки, противоречия, отчаяния, тъги и скърби и тем подобни, колкото щеш ги срещам в своя път – или, да се изразя другояче, ме посещават, но това са неподигнати същества, които търсят помощ, това са изпити, с които от невидимия свят ни изпитват вярата, силата, търпението – знанието, което имаме. И пък нали ми е ясно, че на земята не сме дошли да блаженствуваме, да се удоволствуваме, а сме дошли да учим и да извлечем поука от живота. Има хора, които гуляят и пр. Но то не е за нас.

Ами праведния Иов, след като му вземаха всичко, и здравието дори, за да го изпитат във вярата, и като издържа изпита си, не му ли върнаха всичко в двоен размер: и здраве, и богатство, и синове, и внуци, и т. н.

И на нас предстои същия път.

Ами примерът с Учителя 36[а] година не беше ли един пример за нас и не Му се ли възвърнаха силите и здравето както преди! Ами Христос, светии, пророци, всички велики хора минаха и минават по този път и всички ученици ще минат оттам. Друг път няма! И когато човек разбира законите, не е мъчно да се върви по този път. Но знания трябват и учене трябва!

Не се смущавай, че не искаш да се срещаш с хора! С какви хора ще се срещаш и защо ти е това?! За да си губиш времето ли? Сега, като получиш днешната пратка резюмета, много нещо ще разбереш. Бог отговаря на всички наши смущения и мисли. Казва така: „Всички добри хора са във вашия стомах, затова подбирайте добра храна и я дъвкайте добре, за да влезете в общение с тях, да се ползувате от тяхното знание. Всички ангели са във вашите дробове – дишайте дълбоко, да се окисляват дробовете, да се пречиства кръвта, да имате правилно кръвообращение, да не стават задръствания във вашия организъм, за да не ви нападат тежки състояния. А всички по-напреднали същества, които са над ангелската йерархия, синовете Божии и т. н., са в главата, в мозъка, затова мислете, развивайте вашата мисъл, за да влезете в общение с тях!"

Ето цялата истина къде седяла! А ние, хората, гоним Михаля отвън. Търсим хората отвън, да им проповядваме, да ги учим, да ги насърчаваме, да ги поощряваме до прекаленост и какво излиза в края на краищата! Всеки достига дотам, според капитала, който носи в себе си. Един пример с наш Любен: как не го подтикваха, какво ли не правиха и Янкова, и Янков, и Андон – що съвети, що думания, що местенета, що промени от едно училище в друго, че и в железарско училище го пратиха, но какво постигнаха с това? Любен си е Любен – като не носи импулса отвътре, като няма никакъв кредит, няма схватлив ум, не му е дадено от горе учен човек да стане, впоследствие стана кафеджия. А с брат му не е така – свърши гимназия човекът.

Дето казва Учителят, всеки един човек е дошел за нещо и ако намери своето място, по-добро за него няма. Казва: ако държи иглата добре, за шивач е роден, ако държи ралото – за орач е роден, ако държи четката добре, за художник е роден и т. н. И аномалията на днешната култура седи в това, както казва Учителят, че всеки се престарава да заеме пост в живота, което не е за него и не му допада: някой, роден за художник, станал търговец; друг, роден за търговец, станал свещеник; друг, роден за готвач, той взел цигулка да свири, музикант ще става, защото отвън му влияят, подтикват го; други – проповедници и т. н. И аз идвам до следния извод. Казвам на себе си: Елено, слушай отвътре какво ти се нашепва, към какво имаш подтик – ако ти се подава, работи в това направление. Разработвай своите дарби, развивай талантите си – това е служение на Бога, това е работа; поощрявай милиардите души, които са в тебе, съдействувай им всяка една по една да възкръсват, за да възкръснеш и ти, и тогава ще бъдеш образец за другите – това е волята Божия. За всяко нещо си има своето време. Пресилените работи не дават резултати добри. Ето, моето положение по отношение на музиката – чак сега ми се дават условия, сега му е времето за мен. С цигулката, колкото пъти съм се съветвала с Учителя, Той все ме е възпирал, не му е било времето, кредитът е бил отпуснат за сега, а не за тогава. Сега вече голяма форца ми се дава, нямам време чорапа си да закърпя. Цялото писмо днес е все из моята опитност, едно възпоменание, което споделих с тебе. Много се умъчних, че не дойде в събота. Каква пречка ти се случи? Много искам да говоря с тебе, чувствувам се богата.

Дългите писма отнемат много време и кой знае как се разбират. Писмената реч не е както живата – при среща. Сега имаме най-добрите условия да сме сами и да си говорим колкото искаме, но не ги използуваме, тези условия. Аз ти писах в препоръчано писмо отговора на Учителя по твоите въпроси. Получи ли го? И хареса ли ти? Ако не ти хареса, искам да знам, да не пиша дълги писма. Писмото ти, в сряда което получих, то ме зарадва много, та целия ден свирих непрекъснато 7–8 часа. Свири и ти там гамите, да получиш чистота на тоновете! Това е условието, за да дойдеш в бъдеще един оперен певец.

Аз съм добре, но искам и ти да си добре, живот да бликне у тебе, радост и веселие. Моли се, за да се освободиш от тези внушения, че си изгубил нещо. Ти както си повярвал на тези внушения, с това пресичаш енергиите, а нали

мисълта е сила – може както да съгради, тъй и да разруши. Тъй че, съграждай сега със своята мисъл! Вярвай в доброто, а не вярвай в злото! Учителят каза по 2–3 пъти да правиш топли обливки от пъпа надолу. Аз ти писах: всеки ден и аз ги правя и ми действуват много добре. Спомагат за правилното кръвообращение.

Учителят слуша Падеревски, затова ни говори за него.

Много мили привети.

Твоя Лена.

Тахчиев ще носи писмото, дойде и аз прекратих. Довиждане.

Много здраве и от него.

Има стъклен човек, като дойдеш, ще го гледаме.

25. Писмо на Елена Хаджи Григорова до Пенѝо Ганев от 11.III.1938 год.

Господин Пеньо Ганев (учител), с. Равна, Годечко

11.III.938 г., петък, 1.30 ч обед

Пеньо,

Здравей! Много се радвам, че си добре и че си бодър и тялом, и духом, а най-много – че си доволен от дохождането си. Поддържай тази бодрост задълго и тя да ти стане като свойствена черта на твоя характер, всякога да бъде с тебе. Това е здравословно състояние и нека тя да ти бъде един неизчерпаем извор, отдето непрекъснато бликат сили, енергии за работа, вдъхновение, което да ти дава подем на духа към най-великото, благородното, възвишеното, което осмисля живота и изпълва човека с радост и веселие. С крилата на духа си лети из безбрежните пространства на всемира, обхождай организираните светове неземни, любувай се на тяхната красота, храни се и с оная храна, която употребяват там, която поддържа вечния живот, чети, мисли през цялата седмица и в събота ела при мен и ми разправи своята опитност и сподели с мен свойте наблюдения и преживявания на твоята душа през време на свойте пътешествия! Помни и не забравяй, че идването в София те задоволява и че е от голямо значение за тебе сега!

Ако аз не си идвах често, не бих могла да изкарам толкова години по селата! Тази област ми е позната като бял ден, имам опитността, затуй мога и да те насърча в това направление.

Днес шната лекция е великолепна и тя е като насъщен хляб за днес за тебе, както си поставен. Колко би останал доволен, ако можех да ти я изпратя още днес с писмото наедно, но хà де, какво да се прави, като и аз искам да ги вписвам тези бисери, да не ги изпълзвам из ръцете си тъй, понеже всяко нещо, което не се записва и заучва, лесно се забравя. Пък това са принципи, закони, това са рецепти, които с нищо не можем ги плати, та поне да ги запишем и заучим, че през вековете ще ни бъдат като едно велико съкровище, безценно богатство в живота ни. Имам много да пиша, ще се постарая тези дни да ги изпратя. Ти и всички, които ги получават, имат нужда от тях за укрепване, за насърчение. Ти сега имаш нужда от четене словото; и аз имам тази нужда, но за мен засега обстоятелствата са тъй втечени, че повечето време давам за външна техническа придобивка на цигулката. Всяка вечер брат Калудов ни събира и зор, до 22ий т. г. от нас иска да изкара виртуози-музиканти, да свирим в оркестъра на най-великият Дух на битието и на Неговите ученици на ранина – гимнастическите упражнения. Голяма привилегия! Господ да ни подкрепи; защото за всяко добро начинание има и съответни големи препятствия за преодоляване.

Много съм заета, много работа, много трудности в цигулката има, докато се добие нужната сръчност и техника, но нищо без труд не се постига.

Почвам да свиря, часът е 2. Много мили привети, твоя Елена.

Говорихме за слънчогледов шарлан да вземеш. Знай, че аз не съм мераклия, предпочитам маслото, щом е евтино. Та, както искаш.

Ако ти желаеш, вземи някой 1–2 кг, но за мен, аз и не обичам салатите. Както искаш ти, така направи.

Нямах листове, пък исках да ти пиша. Довиждане в събота, утре.

26. Писмо на Елена Хаджи Григорова до Пенѝо Ганев от 2.IV.1938 год.

Господин Пеньо Ганев (учител), с. Равна, Годечко
(с почерка на Пенѝо Ганев: 5.IV.1938 [получено])

2.IV.38 г., Изгрев

Пеньо,

Здравей! Днес е събота, 10 ч с. Аз съм уверена, че днес ще си дойдеш, но за всеки случай ще ти пиша няколко слова, за да ти се обадя, че съм жива и здрава. Писмото ти го получих в момента на крайния предел на моето търпение.

Констатирам една недобра черта – дето не се обаждаш веднага след заминаването си. Ти не знаеш каква скръб изживявам, когато заминаваш и особено когато дълго време не се обаждаш и това се отразява зле на моята ежедневна работа, не мога да се занимавам както трябва. Аз предчувствувах, че не си добре, защото твоето добро и недобро разположение се отразяват в мене като състояния, които силно изживявам. Няма причини, за да си недобре. Че работа много имаш, това никой не може да оспори, но това не значи, че трябва да изгубваш присъствие на духа.

Не се притеснявай за нищо, нито че не можеш много да четеш за конкурсен изпит. Ти и аз, па и всеки един човек е подложен на изпит. Всеки ден ти държиш все конкурсен изпит. Ами тези състояния, които преживяваш, тези противоречия и т. н., не са ли конкурсен изпит? Тези житейски изпити, ако можеш да ги издържиш с успех, другият изпит, за който се готвиш, ще го издържиш като нищо, защото той е резултат на предшествуващите житейски изпити. Сигурен ли си, че ако издържиш конкурсния изпит и станеш столичен учител, ти ще бъдеш по-добре поставен и ще бъдеш щастлив? Аз ни най-малко не искам да те разколебавам с това, но искам да насоча вниманието и погледа ти там, откъдето зависи да ти дадат изпита или не!

Дръж връзката с Бога, чети резюметата и беседите, моли се, свири и пей, размишлявай, преди да започнеш каквато и да е друга работа, колкото и да си натоварен! Това направиш ли както трябва и с любов, другия – конкурсния изпит – ако искаш да ти пророкувам, – ще го издържиш 100 %. Туй Учителят смята за работа, ако искаш да знаеш, а всичко друго, с което ние се натоварваме и го смятаме за работа, то е труд, мъчение и бреме. Ако този закон разберем добре и почнем всеки ден да правим по едно мъничко добро за Господа, всичко ще ни тръгне и щастието ще дойде при нас. А сега, понеже се натоварваме с работа, която не е по силите ни – която може само природата да свърши, ние влизаме в разрез с нея и страдаме. Задачата на всеки човек на земята е да изправи погрешките си от миналото и да цени благата, които Бог му дава.

Нека станем слуги на Бога, а не на хората.

Нека тръгнем с разумността напред, а доброто отподире да върви, защото само разумният човек може да бъде добър и да прояви на място доброто.

Идеята ми е следната: *Каквато работа и да вършиш, върши я без притеснение!* Защото знай, че всяко притеснение и тревога зле се отразява върху здравето, нищо, че сега издържаш.

Туй да го знаеш, казвам ти го навреме, за да не съжаляваш после. Това е извлечение из моята опитност. Когато аз бях на същата работа, при тези условия, при които си ти сега, ти ми изпращаше много по-силни насърчения и добри съвети от тези, които аз ти изпращам. Навремето ми бяха много ценни, и сега ми са още ценни и незабравими.

Още едно нещо ще ти кажа, то е следното: щом почувствуваш тъга, неразположение и пр., веднага на автомобила или на трена се качи и си дойди.

Използувай условията и близостта до София; като видят от горе колко цениш тази близост и я използуваш, ще те доведат още по-близо и съвсем близо – в София. Защото, когато душите се срещат, другояче се разбират и се обменят. Словото ни сближи нас с тебе и словото на Учителя трябва да бъде прицелната ни точка. Утрешният ден не знаеш какво ще донесе, как ще се развият събитията, затова трябва да използуваме благата на днескашния ден, да благодарим за всичко, което става, и по-често да се виждаме, времето сега е хубаво, приятно за ходене, още 2 месеца, и голямата ваканция ще дойде. Едно ни трябва да ценим! Още един път гледах „Пролетна песен". Идеен филм, постоянно мисля върху него. Много ми харесва. И в него авторът се е домогнал до един вътрешен закон, именно: че любовта не е от този свят, тя се проявява в други светове – проявява се в един вътрешен свят и никога не се губи. И доброто, пък и всички добродетели не са от този свят – в други светове се проявяват, а на земята виждаме само резултатите, които са временни.

Радвай се и ти, че си облагодетелствуван от всичкото добро и любов на Бога и Учителя, всичко ти е дадено, остава само да го оцениш както трябва и всичко, което ти се вижда, че е отдалечено от тебе, ще ти се възвърне още по-добре, отколкото преди, както на Иова. Хайде, сега приеми мили, топли привети – твоя Елена.

Часът е 12 – обед. Имам коприва, сега отивам да пусна писмото. Вари си често коприва!

Имай пълна вяра, упование и любов към Бога. Което е за слава на Бога, то да стане.

27. Писмо на Елена Хаджи Григорова до Пенѭ Ганев от 15.IV.1938 год.

За Господин Пеньо Ганев (учител), с. Равна, Годечко
(с почерка на Пенѭ Ганев: 19.IV.1938 [получено])

15.IV.38 г., петък, 4 ч следобед

Драги Пеньо, писмото ти го получих. Много ми хареса. То ми даде насърчение и импулс. Вчера свирих 7 часа, завчера – също. Правилно схващаш и си дошел до истинското разрешение на въпроса.

Смисълът на живота и щастието седи в благодарност към Бога за всичко, което ни дава, и в работа над себе си, нищо друго. Всяка минута и секунда трябва да се използува – да научим нещо или да направим нещо. Ранното излизане всред природата и ранното ставане е великолепно! Особено ме радва, че си решил сутрин да излизаш и че се освобождаваш от рамките на онова робско ограничение – какво ще кажат хората. Те ще кажат това, което Господ ще каже, те са Негов израз. Вярно е, че човек се ободрява и подмладява от сутринните разходки и гимнастики. Ще почна и аз сутрин да излизам рано на разходка, то е необходимо и работата през деня ще върви леко, приливите сега са големи на природата, тя изобилно дава на тези, които рано стават и отиват да си вземат благата: сили и здраве, сами. Тази сутрин не станах рано, и следобед ме удари пак на сън, та хич не съм доволна от днескашния ден. Тези дни имаше сняг,

дъждовно е, не може и да се ходи много, пък кюнците трябва да са пълни на печката, защото не тегли, мирише, въглеливият двуокис прави въздуха в стаята тежък, затова е така може би.

Има много резюмета натрупани, които трябва да ги пратя, а не мога да си взема бележки от тях, затуй ги забавям. Много са хубави. В сряда и в петък нямахме клас, и в неделя няма да има.

Добре си направил, че си писал на Ганьо, но и на Искренов да прекратиш изпращането на пари повече, да може някак си и онез пари, дето си му ги дал, да си ги вземеш. За едно тенеке 1500 лв. не се дават, грехота е, ти нямаш грешни пари, за да ги хвърляш наляво и надясно. С труд и с изгнаничество ги печелиш и се лишаваш от най-необходимото, един костюм дрехи можеш да си направиш с тези пари, риза нямаш за лятос, и палатка ти трябва, и какво ли не. И ето какви сметки правиш, лишаваш се от да си дохождаш, което ти е необходимо като насъщен хляб – я си направи сметка с тези пари колко време щеше да си дохождаш и отиваш. Не се стреми глупави обещания на хората да изпълняваш, освободи се и от това да имаш доверие в хората. Ако всичките пари му ги дадеш, Искренов ще има много долно мнение за тебе – като за човек, който няма преценка за нещата и като такъв, когото всеки може да завлече. Ако съм аз на твое място, ще му върна обратно тенекето.

Стига по тоз въпрос – както искаш, така направи, но няма да направиш зле, ако се спреш да го пообмислиш.

Когото завличат на физическото поле, и на другите полета го завличат. Навсякъде е пълно с апаши и с изостанали духове в своето развитие, които дебнат. Това са задачи, ако искаш да знаеш, дребни наглед, но от разрешението на тях зависи развитието и прогресът на ученика. Тези задачи с доброта, наивност и с доверие не се решават, а с будност, със знание и с мъдрост.

Комисия има над нас, която наблюдава как решаваме ежедневните си задачи. И доколкото ги решаваме добре, дотолкова печелим доверието на тази комисия. И на мене ми стана много неприятно, като дойде Ганьо тъкмо преди да тръгнеш, но духовете го пращат и там имаше една задача пак да те оплетат и неусетно да ти вземат това, което е твое. Ганьо е прост, не е учил, но умът му стига как да си протегне крачето в чуждото, да вземе един път твоята дума, да си направи един курник и една колиба каква-годе, че ела после и го изгони, ще ти плаща отпосле и ще вземеш от тоя, що духа. Колкото Иван Салонски плати, колкото наш Русе и тем подобни.

Хайде сега, свири, пей, чети, че и при мен да достига тази вълна и за всяка дреболия наглед размишлявай, мисли, защото зад една малка дреболия седи по едно голямо последствие.

За Великден от 40 яйца повече не донасяй!

Хайде сега, стягай се за път! Още една седмица и ще се видим пак, ще си приказваме сладко, ще свирим, ще пеем и ще четем заедно и някоя и друга екскурзия ще направим. Усилена работа предстои на мен, доде те стигна. Ти си на VII[а] позиция, а аз – още на I[ва]. Има какво да уча! Не ми се сърди, че така ти пиша. Нужно беше за случая.

Мили привети.

Твоя Елена.

Аз обичам така да ми пише този, който мисли за моето добро.

Часът е 5.15, писмото трябва да го занеса на пощата, а вън вали леко.

28. Пощенска картичка от Елена Хаджи Григорова до Пеню Ганев от 16.II.1942 год.

За Г-н Пеню Ганев, учител,
с. Сувойница, Сурдулишко

16.II.1942 г.

Пеньо,

Получих записа и двете твои писма. Успокоих се, като разбрах, че благополучно си отпътувал.

Аз прекарах много тежко, големи вътрешни разочарования, до отчаяние. Още не мога да дойда на себе си. Получих и 2 писма от майка ми, които ми увеличиха скръбта и мъката. Неописуем терор от гърците!... Изложени са на гладна смърт. Иска да ме види на всяка цена, защото се страхува да не умре.

Ти как си с кашлицата? Колега ще имаш ли? Поздрави брат Гюзелев. Боев те поздравлява. От Учителя имаш специален поздрав.

Привети: Елена.

Поздрави брат Гюзелев от Катя Зяпкова.

29. Писмо на Елена Хаджи Григорова до Пеню Ганев от 11.VIII.1948 год. до лагер „Септемврийче" в с. Лакатник *

Г-н Пеньо Ганев, лагер „Септемврийче",
с. Лакатник, Софийско
Подател: Елена Х. Григорова, кв. „Изгрев" 38, София 13.

Пеню,

Как си? Какво правиш? Чудно ми е защо не се обаждаш. Приятели питат за тебе и се чудят защо не се обаждаш – за живо здраво. Иван ми даде 3 кила и половина мед. Атанас не му дал цяла тенекия. Задържал за себе си десетина кила. Иван иска, ако може, цяла тенекия, макар и по 1000 лв. да го плати. Ти можеш ли да пишеш на Христов да му изпрати? Аз парите ги свършвам. Не зная дали последните дажби ще мога да ги получа за този месец. И за електричеството ми поискаха 1000 лв. Застрашава ме да не отреже жицата.

Ти на 25ий т. м. нали ще си дойдеш? Днес докараха на кооперацията много дини. Всички си накупиха доволно. И аз купих доста дини. Брат Димков ми каза да ям много дини.

Вие там имате ли дини и плодове? Едно дръвче праскови при Савчо се откърши наполовина от тежестта на плодовете. От Чепинци колегите – мъж и жена, дойдоха. Черпих ги с круши до насита. Останаха доволни. Прасковите дали да ги суша, защото не мога да ги изям? Сега дини има за ядене. От Паша взех назаем 2000 лв., че с тях се разправям. Ако дам хилядата лева за електричество, от оставам с 500 лв. Мляко не взимам. Има още ориз и фиде да се вземат, но ще бъде, ако стигнат парите. И всичко все до 25-о число правя заемите, защото моята пенсия е много далечна, няма да се съгласят.

Много привети: Елена

Обади се!

---

* Там Пеню Ганев е учител по музика на пионерския лагер. Елена Хаджи Григорова съобщава за бедственото си положение на бедност. (Бел. на съставителя Вергилий Кръстев.)

VI.
Писма на ПенЮ Ганев до Елена Хаджи Григорова

1. Писмо на ПенЮ Ганев до Елена Хаджи Григорова от 25.X.1926 год.

25.X.1926 г.

Сестра Еленке,

Пиша ви от българския „Диар-Бекир", тъй наричам аз този кът, в който съм поставен да живея тази година. Село, намиращо се в северозападния кът на Шуменския окръг, граничащо с Русенски окръг през едно. Разположено в долината на горски поток, извиращ от исторична височина за Поповска околия „Калакоч". Покрай потока се издигат високи скали, които наподобяват планинските, оглашавани от хилядите гарги, които се приютяват из пукнатините и дупките на последните. Навред около селото – гора, но опустошена и закелявяла от безпощадното турско население, което, единствено за тоя край, е живяло досега като без закон всякога ни в туй, ни в онуй време и продавало на пазаря. Селото се наименува Крепча, а някои даже го казват, старите, Крапец – произлязло от Крепост, понеже самото село е оградено наоколо от 3 калета римски и под самото село тече Черни Лом, покрай който е имало римско поселище, на което развалините и сега се виждат, даже един турчин, в първия ден, в който отидох, намери един кюп със сребърни монети с надписи латински и Август, което се вижда, че е римско поселища. Та, от самото име Крепча – Крепост, самото население е тъй закрепостено и по дух, че за разбиването на духовните зидове трябва от ония дългобойни и големи оръдия, които от Вердюн до Париж чак стреляха. Население изключително турско, което досега не позволило българин да се засели между него, и което не ще и дума, че ненавижда гяура, но сега се подчинява повидимому.

И аз съм засега учител, възпитател на младенците на това село. Училище турско с около 130 деца, турчета всички. Имам 4 колеги турци, млади момчета. Те преподават по всички предмети, на турски, а аз – само писане и четене по български в III и IV отделение, но изглежда, че ще предпише министерството да се занимават и I и II. Досега аз имам 8 часа седмично. Петък, събота, неделя нямам никак часове. Свободно време много. Но едно, понеже населението е турско, то квартира не може да се намери и аз съм принуден да спя в канцеларията на училището – там, където цял ден турските колеги не вадят от устата си цигарите. В турски дом не може да се влиза, защото техните кадъни се крият и като закон го имат. Всички говорят турски, понеже нямало и где да се научат да говорят български. Аз ги гледам и като ням приказвам и полека-лека захванах и аз да се уча турски. Предавам на децата, с труднички обяснения, но виждам, че те ще научат малко български, но аз ще науча турски.

Както виждаш, ония разговори за свободно време, за работене над себе си, аз съм попаднал тъкмо в такива условия, да чета, да пиша и да свиря. Тези дни ходих в околните села, запознах се с българската колегия и ме зарадва, че намерих отскоро начинающи две госпожици вегетарианки, които лятос, от въз-

държателния учителски конгрес в Кюстендил, от речите на доктор Ефремов, от дружба на едната с теософи учители и техния мироглед за живота, за обясненията за душата, тя се просто наново родила и така радостна засега подема нов живот, а като се опознахме, взаимно споделяме мисли трезви, чисти, да работим между народа. В това село Опака, едно ме радва – че от 16 души колегия повечето са въздържатели, и работят даже за затварянето на кръчмите и т. н. Значи, поне една крачка, първа крачка тръгнали напред.

В друго съседно село ходих (зер аз съм свободен цял ден, с изключение на двата първи часа на деня), в него се опознах, и пак – каква изненада: главният учител, госпожата му и др. – въздържатели! Та, когато се настоя в моя Диар-Бекир, ще ходя да обменям мисли в околните села, които са по на 1 час далеко от Крепча.

И над всичко отгоре, аз казвам: Благодаря на Великия Отец на Любовта, задето ме постави тук, за да работя над мене си, а ако е наредено, може и наоколо. Тези дни съм тъй весело настроен, и така ми се иска все да свиря и свиря, а четене още не съм започнал. Сутрин ставам рано, докато дойдат турците, аз чета, пея, свиря, и така съм до днес. Селото е далеко от нашето на около 4 часа. Кога тръгна за селото си, не се минава през никакво село, а из целия път се движа из гора, и знаеш, тъй ми е приятно, весело в самотата из гората. Самото село Крепча се посещава от много туристи, понеже има старини за разглеждане. Има пещери дълбоки в скалите, има един древен монастир, в една скала, с две стаи, издълбани високо в скалата, в които за да се качи човек, трябва му 10 метра сълба и решителност, за да поеме по скалата, защото в случай на колебание рискува да заплати с живота си. Самото село има хубава скалиста околност, високи баири за разходка, изобилна вода чешмяна, поток през селото, лом под него. Ето тъй съм. Адреса Ви го вземах чрез писмо от сестра Стойна [и] брат Георги. Вие не ми се обадихте от вашия край, и ще извините, ако Ви безпокоя с писмото си. Но все пак мисля, че хубаво е да обменим мисли за живота, за работата, която ни предстои.

2. Писмо на Пеньо Ганев до Елена Хаджи Григорова от 22.I.1927 год.

22.I.1927. с. Крепча

Сестра Еленка,

Не Ви пиша, но не рядко си спомням за Вази. Мисълта ми за Вази ме свързва със сладки разговори, препълнени с разни разсъждения за методи и начини за работа между средата, в която се намираме. За хубавата и красива Рила с чистите ония езера и бучащата вода, която шумно се стреми надолу, като нарушава планинската тишина. И какво ли не...! и ред други; други спомени....

Ех, колко е хубаво да живеят братята в единомислие и разбиране! Зер не е от незначение това обменяне на мисли и разговори. Сега, за да Ви отговоря, за което от много време се каня, то извадих писмото Ви и го прочетох, по обед 12 часа, в ден петък, на 22.I. т. г., и такава радост ме обзе, че даже весел и засмян в канцеларията Ви пиша това писмо и дано от тоя магнетизъм възприемете, та вие да попеете при добрите спомени на великия живот, който сега живеем и сме го мечтали да живеем.

Само при мисълта, че ще се видим някога, и тъй сладкодумно зачуруликаме, ще си разправяме преживелиците, тъги и радости в тия затънтени краища... Не знам, но що бих направил в тоя Диар-Бекир, ако да не бе тази светлина, която грее в ума и стопля сърцето и опреснява чувствата ми, та все си пея, свиря, а някога, кога съм на тъжна гама, току уфтя, та само мълча. Като гледам

любезните колеги сутрин като дойдат, та като турят едно чуканче всред стаята или на масата, па като нарежат оня контрабанда тютюн, че като свият ония големи цигари, та като запушат – същински локомотиви, облаци дим се върти над главите им, а ти дишай и мечтай за чист въздух! Понякога, кога ме поканят да им посвиря, разни други стари и млади турци, защото те обичат музиката, аз им свиря, те се наслаждават, а ме дарят с още по-гъсти облаци от дим. Поезия на живот, но с черни стихове!

Слънцето сега, през зимния сезон, изгрява в училището тъкмо в 11 1/2 ч сутрин. Защото селото е застроено в един ляв приток на р. Черни Лом и има характер на планинско село. Голям балкан има на североизток. Гората е близко, на около 300–400 метра, но зимно време не ми се ходи в нея. А кога пролет дойде, тогава положението ми ще бъде завидно, защото от двете страни на селото е гора с хубави широки поляни с южно изложение, та няма да дишам оная тютюнева димилка, а ще бъда през повечето време в гората, от високете скали ще мога да наблюдавам училището, та чрез сигнализация да ме повикват колегите турци, кога им трябвам .

Ценни извадки сте ми изпратили от беседите на Учителя, които сега препрочетох и всичко това ме накара така мощен и весел да се чувствувам. Зер, кога разсъждаваме, свързани с добрите перспективи на идейния живот, нас крила ни изникват и високо хвръкваме, но действителността на живота е нещо другичко. (С тези мисли не искам да Ви отчая, а да се поразговорим, това са опити.)

Брат Боев дойде да посети нашия край, и аз се зарадвах в случая. В с. Ковачевец се срещнахме с него, тъкмо като вземал разрешение от господарството на селото да говори вечерта на публична беседа. Правейки своя увод за значението на Окултната наука и какво обема тя, и след навеждане на ред примери тъй уместни и хубави, кога закачи въпроса за вегетарианството, бе спрян веднага от общинския кмет и арестуван в общинското управление, зер за вегетарианство той не трябвало да поменува. Ама директива се дава от Христовия заместник [наместник] на селото, който не си поплюва, а е готов с всички средства на баща си, дявола, да гони все що е еретично на дяволските му догми.

Та преспа в общината и на другия ден с караул изпратен до Попово, до края на града, го освобождават с думите, че даже в мерата на селото да не се вижда и да не минава. Зер попът и кметът узнали, но късно, след като разрешението било дадено в общината за сказката, и за да не се кают, те додоха да го арестуват, както говори, понеже бил от дъновистите. След седмица ходи по други села, говори, срещнахме се в нашето село пък у дома. В родното ми село се явиха пак попски хора и подпъхнаха се под кожата на нашия кмет, та той не разреши публична беседа, но ние с компания поне много приятно прекарахме времето в разговори. Но все пак, това е пак агитация, нали?!

Мен вечерта в Ковачевец щели да ме арестуват заедно с него, но не съм се бил обадил.

Та, тъй по нашия край. Това не е за отчайване, но тъмнината така действува. Щеше брат Боев да дойде къде моя кът тук, та заедно да отидем [в] близкото ми съседно село, където колегите искаха да се срещнат с него и изслушат нещо от него. Но в Ковачевец по телефона се съобщава за някои колежки от него село, които ги обвинили в дъновизъм, понеже на една името се намерило у брат Боев, та с това ни заставиха от да не отиваме между колеги учители, защото с това ощетяваме тях. Зер, нали знаеш, сега времената са такива, пази се народът, пази се от себе си, пази се от близки, пази се и от сектанти!!

Тъй, сестра, където сме, хората ни узнават какви сме, защото, както казват на Петра в дома на Първосвещеника: „Говорът те издава, че и ти си на Христа

ученик", та и ние, ходим къде ходим, като не седнем на трапезите, натрупани с мъртви трупове, и като не чукнем чашите наздравица, то веднага си казват: „Тия са от ония!" Но всичко това е тъй приятно! – и дава хубав материал за размишление, задачи за разрешение, доколко е паднало човечеството. Действително, много често, човек като няма с кого да се събере и да се поразговори по ред въпроси, та от препълване се отчайва. Компании, и пак компании много, но живот мъртъв, а искам някога и аз да се нагодя, като че ли и аз, ей-тъй, съм с тях, ще приказвам и играя с тях, но мъртвост и пак мъртвост е този духом заспал живот, който живеят сега хората и си въобразяват, че те живеят истински добър живот. Но няма какво, жертви разумни ние трябва да правим, защото иначе, изолирани, ние няма да сме полезни на обществото. Така е, с всичките всякакви ще станем, само и само да ги придобием.

Различни са начините и методите за работа, които ще употребите, казва Учителят – но тук е сега работата...! Как? По кой начин? С коя метода?... Народът пие, говори глупави думи, върви в безпътица, живее с нисшето и кога ги запитаме, те окайват положението си, искат да излязат, но пръв няма кой да ги заповеде, все тъй останало от дядо и баба. Карай да върви и... и... т. н. Но от всичката си опитност схванах, че душите, докато не си отядат и отпият, докато не опитат, няма да се върнат. А само ония, върху които рендето на живота много трески е издялало, които са страдащи, те са пробудени и ние само за такива сме полезни.

Знаеш, туй, колегията, всеки си яде хляба, та казва: „Хе... нека си кара народът както знае... Аз ли ще му търся края?" Зер, както се изразява сестрата Николина Балтова: „Турим ли му торбата със зобта на коня на главата и вече той си яде ечемика, а повече не иска да знае" – зер, ако много скача, торбата ще се отнеме. Туй сме ний. Но с това не искам да пощуреем и наляво и дясно да говорим за морал и идеи. Напротив, едно е важно за нас: трябва знание, трябва светлина, трябва топлина – и пак ще кажа: трябва да сме неми проповедници на великото учение!

Действително, където вече конкретно ни знаят хората и се обръщат към нази за осветление по ред въпроси, тогава с радост ще говорим.

Помощник-училищният инспектор господин П. Славов, когото трябва и Вие да помните, защото, като че ли пак там, Годечко, Ви е ревизирал, Ви помни и разясненията за окултното учение, които му са дадени, не ги е забравил, говорихме с него по много въпроси. Той е сега мой пък инспектор, така че либерален е.

С близките си колеги не съм направил кой знай що, но върху много въпроси сме разговаряли, особено с две госпожици и един господин. Едната за беля даже подозряна за дъновистка, но това е клюка на Ковачевския кмет, който изгонил я из селото, то преследва я и гдето се е установила.

Но така, сестра, ще се задоволим с това, което можем, и ще кажем с Павела заедно: „Иван посея, Стоян поля, а Бог възрасти." И брат Боев каза: „Всички добри и искрени пожелания на душата за добро ще се осъществят." Така че, аз исках да бягам, както знаеш, от тоя мой край, но Бог ме поставил пак на кръстосан огън, та да развивам борческия и безстрашен дух на себеотрицанието. И щом Бог ми е подкрепата, то аз ще победя.

Пожелавам ти, сестра, и аз всичко добро. Макар позициите ни да са материално далечни една от друга, то духом са близки и ние взаимно се подкрепяме и въодушевяваме, за да излезем победители. Напред! Вождът ни е крепък, Той Бог се зове!

Привет сърдечен: П. Ганев

3. Писмо на Пеньо Ганев до Елена Хаджи Григорова от 27. и 28.IV.1928 год.

27.IV.1928 год., с. Крепча

Сестра Еленка,

Вчера получих от Георги писмо, в което ми съобщава, че Ви изпратил за Годечко на 21й т. м., а на другия ден от беседата ми изпраща тия извадки:

„Търсете и ще намерите, хлопайте и ще ви се отвори, искайте и ще ви се даде, защото работникът е достоен за заплатата си."

„Щастието е изобилиие на материални блага – то ще дойде, след като си свържеш душата с Бога и се предадеш в служение Нему, а Той е във всичко и във всички.

Да се свържеш с Бога на Любовта – значи да си готов да жертвуваш, а готовността за пожертвуване материалните блага води към още по-високото."

„Съвършенството е наш стремеж, а блаженството – душевен копнеж. Съвършенството предполага връзка с Бога. Ако уповаваш на Бога, Той ще превърне злото в добро, т. е. ще превърне лошите условия в блага, като награда за твоето усърдие и работа."

„Причини на ограничението:

Първо трябва да знаете, че трябва да се ограничим – за бъдно добро. Трябва да знаем кръга на своята деятелност, т. е. да знаем причините на скръбта или на радостта в даден момент."

П р а в и л о:

Ученикът не стои никога празен, без работа. (Менете работата: физическа, умствена и духовна, за да има разнообразие и развлечение.)

„*Всяко добро ще се възнагради* – то е кредит от небето – между разумните същества. Не бързайте, а извършвайте всяко нещо точно навреме. (Преди да станеш да вършиш нещо, спри се 1–2 минути и помисли – че тогава работи.)

За да прогресираме – трябва да работим с предната и горна част на мозъка, а задната да стои в запас.

Изкуство и възпитание: При неразположение, създай си мислено картини, например някой висок планински връх, някое море, морски бряг, или пък си посади някоя хубава градина и я поливай; като израснат цветята, седни в градината, полюбувай се, посвири си, а като се вдъхновиш, вземи, та пиши поезия, изрисувай после цялата тая картина и гледка – така свързвайте изкуствата и се самовъзпитавайте!

Да можете да схванете една погрешка като добродетел – *това е философия.*

Свободен е ученикът в избора на метода за работа, за действие.

Задача:

Да изваждаме всички практически методи из лекциите, *и да ги опитаме.*

Да опитаме знанието си, колкото и да е то.

Боледуват, остаряват и страдат грешниците, а ученикът всякога се учи.

Любов и омраза, това са два метода, чрез които Бог еднакво действува.

Старите възгледи са, които ни огрубяват, а новите... обновяват.

Ученико, като отидеш *всред природата*, остави всички мимолетни грижи и кахъри на деня и се остави тя да те занимава; тя ще те потопи в своите обятия, ще се разтвори за теб и ти наистина ще почувствуваш, че тя е *жива*.

Пожелай нещо хубаво и го остави да се реализира, не мисли как и кога.

Никога не мисли, че едни неща са по-важни, а други – не!

Не плачи, а учи и работи, за да помогнеш на света, на човечеството и на народа си! Само разумните постъпки нямат кармически последствия. За да се осмисли животът ви, трябва да научите нещо съществено от живота.

Изучавайте звездите, защото те ще ви повдигнат, наблюдавайте ги при изгрев и залез!

Страданията са една възможност, за да се доберем до Истината. (Каквото са земетресенията тези дни...)

Всеки един във всеки един момент трябва да знае дали е в правия път.

Всякой сам гради своята съдба. Само този, който е уравновесил скръбта и радостта, може да мисли сам.

Мощна душа е тая, която е разширила границите на своята любов до безграничното – към хора, животни, растения и към всичко.

Ако се молите и не се чуе молитвата – има нещо криво в живота, изправете го, и ще се сбъдне молитвата ви.

Неделя, 22.IV.1928 г. (За земетресенията).

[извадки от беседа на Учителя от 22.IV.1928 г.]

2 гл. пр. Данаил – за съня на цар Навуходоносор ... ...

Причината на земетръса не е огънят, не е и разместването на пластовете – това са послешни неща, – но зад всичко това стои дълбоката причина; ако домакинята запали огън вкъщи, тури тенджера и вътре – месо за варене, това случайно ли е? И огън има, и тенджера, и месо се вари, но зад всичко това има разумно същество – домакинята. *Поповете и владиците трябва да се опомнят*, те първо са виновни за това, после – управляващите, а след това – другите.

Ако грешите, ще има земетрес, ако сте праведни, няма да има. Греховете причиняват страдания – земетресите.

Избиването на добрите хора произвежда земетреса – не е случайно това.

Всяка държава ще отговаря за делата си. Няма да минат 10 години, и всяка от държавите в Европа ще получи заслуженото.

Земетресението, това е един начин, по който Бог (разумната природа) говори – че трябва да станете по-демократични, да се смекчат сърцата на пострадалите – бедни и богати – всички в палатки – на открито – приравнени са.

*

Започнах на 27^{и} да пиша, довършвам на 28^{и} в 8 часа сутринта.

Друго сега няма какво да ти пиша. Вярвам, сте говорили с Георги как сме изкарали празниците, защото бяхме все заедно. Сега съм добре. Ето, слънцето тая сутрин грее хубаво, след цяла седмица дъжд.

За утре, неделя, съм уведомен, че от Опака ще дойдат колегията на гости, да прекарат деня из Крепчанските скали.

На 7 и 8 май имаме учителска конфиренция в Попово. Тази година нашата училищна инспекция е акуратна, събира ни начесто. Хайде, бъди с мир и със светлина!

Пеню.

4. Стихотворение от Пеньо Ганев за Елена Хаджи Григорова

На Елена х. Григорова

ВЯРНАТА СЕСТРА

Сняг е паднал на Балкана,
Ком е вече в белина.
Аз пътувам за село Равна
При моята вярна сестра.

Тя в душа си за мен пази
Скъпи спомени, мечти
И всякога всичко прави
С добро да ме навести.

Облаци са днес в небето,
Мъгли по полето,
Грее сега ми сърцето
И свети лицето.

Пеню Ганев

5. Писмо на Пеню Ганев до Елена Хаджи Григорова от 15.II.1937 год.

15.II.1937 г., 2 часа без 20 обед.

Мила Еленке,

Писмото ти от 10-й II т. г., писано в сряда следобед, получих в петък, на 12.II. Колко радост ми донесе то, още повече, че в сряда следобед, когато ти си го писала и си изживявала най-чисти трепети и нежни сладки спомени, та нея сряда аз следобед си останах с часове необезпокояван от никого в размисъл и спомени за разни сцени из нашия живот и същите мисли и чувства съм изживявал с тебе, така и аз си исках да хвръкна за миг при тебе да си поприказваме и обменим мисли, чувства и идеи, да се видим...

Но уви!!!

Искаше ми се на 13., събота [...]*, обаче ме задължаваха да отида на конференция в Годеч и не можах.

Спах в събота срещу неделя у Васил Станков и госпожата му (бившата Вънева). Поканиха мен и учителя от с. Ропот да спим у тях. Те си създали две легла за гости в една стая. В неделя в 12 ч бях в Равна. Скука ме обхванала, тъга и светски хаос. Уволнили Б. Манов от директорство и назначили Каралеев. Гонитба от страна на неутралисти към бившите съюзисти. В Министерството на просветата турили пак за главен секретар Ф. Манолов – тоя, който ни изруга с тебе и изпъди вън от канцеларията през либералско време. Па [от] тоя психически прах исках да се отърва час по-скоро, знаех, че това е чуждо състояние и че за мен, каквото и да [се] случи, щом постъпвам разумно, то всичко ще е за добро и че Небето бди над мен, да гонят кого си гонят, всичко си е за слава Божия. Посвирих си и си попях. Прочетох и си извадих бележки от някои сега получени резюмета именно за музиката. Колко хубави резюмета ми пращаш и хубавите слова ме отнасят в друг свят, не в тоя, в който има гонитби, раздори, омрази и зависти. Снощи си легнах рано, защото бях уморен от миналата вечер, понеже дневният ни ред продължи на лампа, а след вечеря имаше игри и танци на колегията от общината, та в 1 ч си бях легнал.

Нощес в съня си бях с тебе. Още докато задрямах, се стреснах и се събудих, шарено куче ме ухапа по дясната ръка, заболя ме, но кръв не шурна от раната, кой знае на що е, може би като последица на преживените вчера недобри състояния и тревоги.

Най-важното е, че после бяхме с тебе заедно на екскурзия, аз горях от желание да останем двама, за да се наприказваме и хей тъй, да се порадваме [след] много дългото ни лишаване един от други. След това започнахме да говорим и обмисляме да се готвим за заминаване за Русия. Решихме да вземем

* На това място писмото е повредено и един ред не се чете. (Бел. М.И.)

повечко краве прясно масло, та там да го раздадем, защото нямало такова. До сутринта бях с тебе. И днес също, и всякога.

Днеска дочетох и си извадих бележки от всичките ти резюмета. Много нови работи научих и за музиката, и за живота и отношенията на любящите се души. Далечните хора се по-силно обичат.

Така е, но дохожда време, че тия хора, като се силно обичат, та им е мъка, че не могат да се съберат и така чезнат мисли и чувства, като се сподавят от размисли и скланяне глава пред съдбата, зад която е Творецът, най-разумният над разумните и над човешките щения и желания.

Сега аз съм ударил на свирене и пеене на братските песни. Давам си почти всяка вечер по един хубав концерт от тях и едно нещо има характерно – че дълго време трябва да мисля, да зова музикантите, докато усетя, че са вече дошли. Велико нещо е окултната музика, когато вътрешно се разбере и изживее, а не по външни привички и подражания се свири и пее. Моли се за съдействие от горе! Тези горни същества, те като ни залюбят, ще ни и съдействуват. С тази твоя гвардия се справяй по-бързо и им наговарвай и си работи! Като ти дойде Савка, кажи й: „Слушай сега, ще ти дам един концерт, ще бъдеш добра да ме изслушаш, без да ми говориш за друга философия" – и започни да й пееш и като имаш един външен слушател, ти ще се стараеш по-хубаво да пееш. И като започнеш да ги редиш, тя ще си отиде. Покани я друг път по-често да те посети. Така живея аз тук с тези, които идат да ме безпокоят и си развличат времето. Аз пея, те слушат. Щом дойдат, аз вземам цигулката и си свиря и го подканям само да слуша, макар да не разбира и да не му се нрави на някого окултната музика. – „Ама, даскале, тия ние не ги разбираме, те не са добри, я от нашенските." – „Е, сега мен нашенски не ми се свирят..."

Та, тия условия са най-добри, в които сме поставяни. Пей и свири! Използувайте Ангела, като е склонен да ти предава, докато е около Катя. Па и колко хубаво, че имаш достъп и до пианото. Използувай тези условия за твоето музикално образование и възпитание. Хората какво ли не биха дали да имат твоите условия, но те мъчно се създават, а когато Бог ги дава сега, използувай ги. Аз тук, доколкото съм свободен, другаде не ме влече сега нищо, и съвсем не ме влече сега да се развличам с тогова-оногова, или тая-оная. Сега, колкото съм повече сам, толкова съм щастлив и добре. И важното е, че аз имам слушатели, пред които мога да давам своите концерти и това положение го харесвам.

Тази неделя, на 7.II., бях назначен да говоря в Лопушна, но поради това, че бях в с. Губеш по вечеринки, та не можах да отида; за бъдещето, когато ме назначат, ще ходя там, и Мургаш, и другаде.

И за една беседа със Словото на Учителя за да се изнесе, то трябва 2–3 дни все да чета от Словото, та то да затрепка в мен, да ме акордира, че така да отида на сказка; иначе и на сказки не ми се отива, щом отвътре не съм готов.

Работа, много работа трябва, а времето бързо лети, отива и трябва да се използува, иначе книгата ни, определена да се напише през този живот, ще остане с чисти бели листа, ненаписана.

Ти трябваше да ми пишеш чрез кой клон, чрез коя поща идат сега писмата на Изгрева: чрез с. Слатина, чрез централната поща, или чрез клона в Лозенец, дето при арсенала. Питай чрез кой клон, та да ги адресирам направо до тамо, и по-бързо ще ги получаваш, да не отиват през „Опълченска" 64.

Сега прекратявам, защото часът вече е 2 1/2 и трябва да влизам в занятия. Пощата точно около 5 ч минава, взема и донася писмата за Равна. Та, откъм писмата, лесно ги пращаме и получаваме, но не се срещаме лесно, защото аз съм зает и още повече, свързано и с разноски. Но не знам дали ти така болезнено чувствуваш лишаването си от тогова, когото считаш близък на сърце и душа, както това става с мен. Не че не мога да изтрая. Аз ще изтрая не 2–3

месеца до Великден, и нещо повече, но се явява една нежелана тъга и необходимост от своята близка, с душата, която попълва тия кътове в твоето аз, които никой друг не може да изпълни. Ключът е в тебе и от тебе зависи, но ще постъпваш както те Господ учи отвън и отвътре.

Хайде сега, много и много и преизобилно благоприятни вътрешни и външни условия и блага ти пожелавам да ти даде Бог, за да се утоли твоята вътрешна нужда и копнеж с това, което потайно иска твоят светъл дух и нежнолюбящата ти душа.

Бог да бъде с тебе!

*

15.II.1937 год., понеделник. 3 часът без 12 минути.

По-късно влизам, но исках да ти пиша, за да се не измъчваш, че не ти отговарям.

Бъди с Бога и всичко ще ти се даде.

6. Писмо от Пеню Ганев до Елена Хаджи Григорова от 7.X.1941 год.

Г-ца Елена Х. Григорова,
кв. „Изгрев", София XIII

7.X.1941 год., Сувойница, Сурдулишко

Еленке,

Получих писмото, в което ми съобщаваш, че не искат да заверят сметкоразписката в Слатина, също и ръкописите с тетрадките. Пишеш, че сте били само на Витоша, а никакви подробности. Беседата, дадена на Големия резен, е отлична, макар и къса. Аз почти ги преписвам тия ръкописи, защото са все с важни мисли. Няма защо първо да ги пращаш до Цанка, че тя – на мене. Аз не ги бавя. Нека си вървят по ред из вътрешността на България. Вчера си накупих 20 кг сливи и ги турих да съхнат, за да имам сушени сливи. С мармалад и сливи, значи, съм запасен. Картофите тук им искат сега 4 лв., а на пазаря даже и 3 лв., но нямам пари да използувам сега да си купя. Като поскъпнат, тогава ще купувам. Масло си купих 3 кг по 80 лв. и го претопих. От 3 кг излезе 2,120 кг претопено. Сега продават масло селяните от другите села и мога и за тебе да взема, но без пари никой не дава. Тези 3 кг, и на колегите по толкова, ги даде един богаташ и ще ни чака за парите. Той е от едно съседно село. Взехме от него цяла тенекия. И орехи има по 10 до 15 лева килограмът, но без пари и тях ще изпуснем. Селяните сега продават, защото имат нужда, а търговците купуват. Кой знае кога ще ни дадат заплата.

Почти всички учители, поканени да станат пунктови, отказаха, защото през лятото, в летния сезон, заплатите трябва да ги теглят от народната банка гр. Враня, а от старите предели на България до Враня 600 до 700 лева трябва да харчи, а нему възнаграждението му е 200 лв. на месец. И брашно няма още, комисарството ни в Сурдулица е несръчно и фурните стоят затворени. Скритом продажбата на жито става много скъпо. Кило жито – от 10 лева нагоре. Газ няма за цяр. Аз имах 5 лв., вече 3 ми останаха. Събуждам се в 1 ч през нощта и се въртя в леглото до съмнало. А то е ужас буден да се върти човек. Нощес станах, та в леглото пях докъде 5 ч, че пак легнах, но в лунно осветление. Свиря в тъмното, а за четене ще става само дене. На 27 септемврий сутринта се събудих с болящо ме ляво рамо, особено плешката отзад, като я пипам. Изглежда, че съм настинал. И щом се завърнах от конференцията, от 1[й] октомврий до днес все я пека на слънце и вечер ме остро чак щрака и боли. Дишам дълбоко, що ли не правя – не си отива. Чудя се къде наруших правдата. Че не мога и да свиря. Та сега, от нощесното ми пеене на окултните песни тая сутрин е по-облекчена болката. Дано си отиде тая гостенка. То е ужас да не свиря. Па и боли.

Поне тая есен си отядох на сливи круши, ябълки. Чудо плодове, и евтинии. Сливи без пари ям, защото къщата наоколо е заобиколена с натегнали сливи с плодове, та като захар сладки. Едва сега ги вече берат последните.

За шкафа от Савка предоставям както ти решиш, не те знам финансово как си. Ето, аз се нуждая от пари, защото заех 200 лв. от Гюзелев, вчера взех от други колега 100 лв., а и не им се дава. А ако дойде брашно на комисарството, ще ни поканят веднага 2 чувала да го платя, а аз нямам пукната пара. Но дано се уреди по-бърже въпросът със заплатата.

Ние едва от днес, 7й октомври, започваме да учим. Изглежда, че ще водим дообедни занятия, защото няма достатъчно чинове и общината не разполага със суми, за да закупи чинове, та стаи има за всеки учител, но покъщнина няма и затова ще учим дообедни занятия, а други учители – следобедни.

Добре, че съм имал брашно. То сега ме подкрепя. Хазяйката меси в цръпни [?] хлябове и хубаво ги прави.

Сладките бяха отлични, но вече 4 останаха, значи няма вече от тях.

Прекарах много добър курорт досега. Сега ако мога да се запася с картофи и брашно, ще съм добре и през зимата. Иначе глад ще има между населението, още сега се чувствува. Всички ходят боси, почти одрипани. Ракия пият без мяра и последствията са разврат до уши и тютюнопушене и от жени. Сръбската държава се е провалила най-вече от тая разпуснатост и разврат. Подкупничеството, рушветлъкът е бил печалбното средство на техните чиновници. От учители до висши чиновници. Нито просвета са давали на населението, а учителите си гледали кокошките, свините, градините и колкото деца дохождали, доброволно тях учели и прехвърляли да преминават, знаят – не знаят. А в гимназиите – разврат на учители с ученички, неконтролиран от властите.

Иначе хората са добри, гостоприемни и сега-засега мирни.

Гледай непременно поне една *Re* и *La* корди да ми изпратиш, защото, каквото имаше из цигулката ми, е всичко употребено. На конференцията останаха много доволни от Рапсодията и Идилията. Щели сме да имаме конференция във Враня по-нататък, та за там се глася с нещо. Може би ще ни заведат на екскурзия до гр. Охрид, Битоля, Прилеп, Скопие, та ще можем да ги видим.

Хайде, много привети на тебе, и на Учителя!

Привети. Пеню.

Препиши или замоли Катя Грива да ми я препише, тая народна песен, която аз й исках да препиша, и ми я изпрати! Но не забравяй! И то веднага. Тя я ля в малкия салон, нещо имаше „Мома се целува“ и пр...

7. Писмо на Пеню Ганев до Елена Хаджи Григорова от 27.VI.1942 год.

Събота, 27.VI.1942 год., Сувойница

Еленке,

Получих писмото ти от 24 юний. Аз и не мислех да си дойда, след като ми връчиха телеграмите, защото съм сам сега от всички учители в общината, та само ако инспекторът или министерството биха ме повикали, мога да напусна. Работата, за която ни оставят, е важна, именно по контрола и прибиране на храните, затова ни възлагат тая тежка и отговорна работа.

Първа смяна ни Гюзелев, ни Василев искаха да останат, затова за мен най-удобно беше да остана, та после с багажа си да си дойда. Аз вчера ти писах от Сурдулица в пощата една картичка, за да *ми изпратиш 100 картички гланцови нормал*, за да мога да взема някой други лев, докато стоя тука. Мъча се да събера няколко килограма масло, та да донеса. Вчера в Сурдулица не

можах да намеря никак. Понеже се строи голяма фабрика за получаване на някаква желязна руда „Молиитен" за желязна индустрия, та германците чрез работниците вземат маслото и на пазаря не се изнася. Но за газ, за фотографията вече съм взел 2 1/2 кг претопено. Вчера на пазаря ми обеща един човек от едно далечно село да ми донесе 4–5 кила. 110, до 120 лв. върви.

Хубаво е да сме с Учителя на Рила, но дано се нареди да мога да донеса оттука нещо за ядене, та ще отидем и ние, като си дойда. Игнат ще ни приеме с отворени обятия. Пък и ние ще си носим палатка, така че ще може да отидем, необезпокоени от никого, да си постоим в нашата светиня. И аз ожидам за уединение, за планината. Но Учителят на Мусала или на Едигьол е? Нощес сънувах Учителя с наши братя и като е на екскурзия, по него отиде владиката Стефан със своя свита. Аз се чудя как ще се срещнат, а аз уж ученици щях да уча в някаква си прогимназия, а остана да се разговарям с говедари, карящи голяма чарда говеда. И действително това е моето положение тук – с говедски мисли и чувства да се занимавам. В много гъста среда живея тука. Мъчно, от време на време, съзнанието ми изплава за някое време над тоя ад и пак, воля и неволя, съм обкръжен отвън и вътре със свини и говеда. И тука, слава Богу, научих много работи, които другаде нямаше да ги науча. Но в тази-сутрешния наряд четох, че човек не трябва да протестира против условията – из томчето „Езикът на Любовта", страница 16: „За да види Бога и да Го познае, човек трябва да бъде доволен от всички условия на живота си, да не роптае." „Знайте, че Бог присъствува навсякъде и във всичко: и в страданията, и в радостите. Няма страдание, в което Бог да не присъствува. Няма радост, в която Бог да не присъствува.

VII.
Писма на приятелите до Елена Хаджи Григорова

1. Писмо на Паша Теодорова до Елена Хаджи Григорова от 29.XI.1924 г.

София.
29.XI.924 г.

Няма Правда като Божията Правда!

Добра сестра Елена,

Свършихме събиранията си, които имахме като приятна, хубава работа. На деня на Правдата отворихме Евангелието за всички ни и [ни] се паднаха по три хубави стихчета. Записах ги на едно листче, с намерение да ти изпратя и твоите, обаче не зная къде съм оставила бележката, а да отложа да ти пиша – може би ще пропусна момента. Когато я намеря, тогава ще ти пиша стихчетата.

Сега ще ти пиша нещо из нашия живот. Салонът вече е свободен, киното се премести. Вчера го изчистиха, измиха много хубаво, за да може само от нас да се използува. Тъй, както е свободен, ще се подновят ония вечери, с литературно-музикална програма, които ставаха по-рано. Това ще създаде възможност да се срещнем, да се поопознаем. И ти ще имаш възможност да посетиш някои от тях.

Нещо по беседите, които ни държа Учителят. В сряда, на окултния клас, Учителят говори пак за страданията и радостите и каза следното: Страданията и радостите са необходимо разнообразие за човека, за да може той да познае великите Божии пътища. Вие не трябва да коригирате Божественото, не трябва да коригирате Природата! Всяка грешка, която се забележи, трябва да се улови, да се поправи още в самото начало, иначе ще бъде по-мъчно и ще създаде лоши последствия.

И оттам мисля си, Елена: Какво по-голямо благо за нас от това, че влезли веднъж в този път на светлината, нам ще посочат грешките една по една; нам ще вадят трънитe, които сме забили от миналото, един по един; нам ще чупят кривите, неблагородни присадки една по една. За нас и срам ще дойде, и ужас, и греховността си ще изживеем, и болка непоносима ще се яви. Но кой от света ще може туй да ти посочи? Кой от света болка ще ти излечи? Кой от света от неблагородното в теб благородното ще изгради? – Никой. Не струва ли тогава всичко с дълбока вяра, крепка надежда и тиха, спотаена, от никого невидяна любов, тихо Нему да уповаем? Не струва ли тогаз Нему за всичко да отблагодарим? Като бяхме в света, не бяхме ли видимо по-добри? Бяхме, но защо? Защото той не се нае душа ти от робство да освободи; той не се нае болка, рана тежка да излечи; той не се нае истинското знание да ти покаже. Напротив, той в робство те държеше, казваше ти: „Целий свят тъй живее." Той на болките ти не балсам тури, а огън дваж по-жежък сложи. И на знанието ти светлина не даде, а заблуждение, мрак ти препоръча. Там, казва той, в нощта, в оперетите, в световните забави, е животът, там е забравата. Защо така действува светът? – Понеже в него знание, свобода и живот няма. Той не може да каже:

Само Божията Любов е Любов!
Той не може да каже:
Само съвършеният път на Мъдростта води към Истината!
Той не може да каже:
Доброто носи живот, светлина и свобода за нашите души!

А ние, Елена, нека благодарим, че с тия поздрави от всички краища можем да се поздравим. И аз, Елена, в тоз хубав, снежен ден те поздравлявам с всички тия светли, незаменими, чисти поздрави за душата!

Всичко най хубаво ти желае
твоята сестра Паша.

2. Писмо на Паша Теодорова до Елена Хаджи Григорова от 17.XII.1928 г.

Няма Любов като Божията Любов!

София, 17.XII.928 г.

Драга Елена,

Зная, че сърцето ти тупти като на птичка. Зная, че нетърпението ти расте от ден на ден. Зная, че меракът ти е голям, интересът – още по-голям, за да чуеш, да разбереш какво е станало, как е свършена работата и т. н.

Сега започвам, а ти слушай и се радвай! Получих в първия момент записа, а после и писмото. От записа разбрах какво ще е, но писмото обясни всичко. Хубаво е човек да работи, да действува, а малко да говори. Така постъпи и ти в този случай: замисли, пристъпи към реализиране и довърши работата. След това започнах аз. Щом получих писмото, съобщих на Учителя, че „сестра Елена Григорова ми изпрати пари да Ви се вземе плат и да се ушие едно хубаво палто-пардесю". Той, Елена, се хубаво усмихна и веднага запита: „Защо трябва да харчи?" – „Много естествено, Учителю, тя желае това, има възможност; защо да не го направи?" По-нататък продължих: „Аз ще отида в града да търся модели и ще Ви донеса да си харесате." – „Добре, направи това." Тръгвам на другия ден – то беше миналия понеделник – из града, т. е. по всички магазини и шивачи, които имат мъжки платове. Учителят този ден беше в 66 * и аз Му бях съобщила, че там ще занеса моделите. Тръгнах: хà тук, хà там, но нийде не намерих изрядно хубав плат, какъвто търсих, и който плат аз по-скоро бих нарекла „плат-душа". Такъв плат търсих аз за Учителя. Остави това, но никъде не дават мострички. Казват ми търговците, че ако рекат да ми дадат някои мострички, те ще струват по 20 лв. едната. Добре, но мене ми трябваха много такива, за да има Учителят избор. Както и да е, отидох в 66, дето Учителят на няколко пъти питал дошла ли съм. Занесох само три мострички, които не струваха нищо, не ги хареса Учителят. Па и мене никак не ми харесаха, но ги взех само да не отивам с празни ръце. Тогава Учителят ми каза: „В такъв случай, купи готово!" – Добре, аз не знаех, че това ще мога да направя. Тръгваме тогава с Аня ** на другия ден за готови дрехи. Обиколихме целия пазар – нийде не харесахме подходяща. Пак тръгнахме за платове по същите магазини, по които аз бях ходила вече. Гледахме, разбира се, най-хубавите платове, които съществуват в София. Спряхме се на два от тях – кафяв и сив, по 800 и 1000 лв. метъра. Отиваме да извикаме нашия шивач, и той да ги види. Дойде, произнесе се и той, че са хубави. По-опечен бил тоя за 1000 лв. Искаме парче – пак не дава. Отивам на Изгрев и вече разправям на Учителя наизуст какво съм направила, че няма готови палта като за Него, че платовете

---

* на ул. „Опълченска" № 66 в София. (бел. М.И.)

** Аня – рождената сестра на Паша Теодорова. (бел. М.И.)

такива и такива, че „душа-плат" няма, но има най-скъпи и то най-хубави. „Добре – казва Той, – кой ви хареса най-много?" – „Сивият." – „Хубаво, вземете от него." Отивам на другия ден, гледам го, но все ми се иска мостра, да не взема само по мой вкус. Кой знае какъв беше този час, веднага взе ножиците и ми даде две парченца мострички – от кафявия и от сивия – и двата по 1000 лв. Това беше миналата сряда. Взимам мостричките и тръгвам за Изгрев. Занасям ги на Учителя. Той имаше работа в стаята си и веднага влезе в салона. Там ги пипа, разглежда, докато се установи на сивия плат, която мостричка и на тебе пращам. Малко е дебеличък, но поне, Елена, ще бъде и за зимата, и за ранната пролет. Убедих се, Елена, че светът съществува, че земята се движи само за жената. За мъжете и платове малко, и разнообразие няма, и шик няма, и красота няма. Жената, и пак жената и за жената. В това за лишен път се убедих. Както и да е, часът беше 5 следобед, сряда, 12 декемврий. Казва Учителят: „Сега ли ще го вземеш или утре?" – „Сега – казвам, – защото утре е 13. число." Той се позасмя и аз фукнах надолу за града. Отидох в магазина, намерих плата и казах да режат. Според сметката на шивача трябваше 2 1/2 м плат. Взех плата и хайде нагоре за Изгрев. Стигнах там в 6 1/2 вечерта. Предадох плата на Учителя, но Той беше зает в стаята си с Кръстю, който поправяше една маса. На другия ден отидох у шивача, попитах го колко ще вземе за палтото. – „900 лв. заради вас." – „Добре, утре, петък, 14.XII., дойдете на Изгрев за мярка и да вземете плата." Точно в 9 ч той беше на другия ден на Изгрев. Взе плата и си отиде. Утре, вторник, ще има първа проба. Останалите пари за шев (1000 лв.) предадох на Учителя. Сега ще чакаш с нетърпение времето, да видиш готово палтото.

Ще ти напиша няколко мисли от последните лекции на Учителя; в петък говори върху „Хигиена на живота". Хигиената на живота се изразява във физическия свят в облеклото, в жилището и в храната. В духовния свят се изразява в мисли, чувства и действия. В такъв случай, една мисъл, едно чувство или едно действие е правилно тогава, когато пламъкът на неговата светлина не угасва, нито се намалява.

Друга мисъл: „Една работа може да успее, когато е замислена не от ума, а от душата. Не успява ли, тя е замислена от ума."

Това, което искаш от Аня, ще бъде готово за определеното време.

И тъй, здравей, Елена, здрава бъди и радвай се на всичко, на което Бог се радва и весели!

„Помагай на тези, на които Бог помага! Осигурявай се само за един ден, не за повече!" Това са пак Учителеви мисли, разбира се.

Всичко хубаво и добро ти желая: сестра Паша

Поздрав и от нашите и от жителите на Парахода *.

3. Писмо на Савка Керемидчиева до Елена Хаджи Григорова от 22. и 23.XI.1924 г. и на Мария Тодорова и Паша Теодорова от 23.XI.1924 г.

Н. М. К. Б. М. [Няма мъдрост като Божията Мъдрост.]

22.XI.1924 г., събота

Мила Еленке,

Събрахме се у дома Паша, Мика и аз, направихме си молитвата тъй, както ти ни прати, имаше много хубаво настроение, след това прочетох наряда, те си го преписаха, а Паша сама си прочете задачата. А сега времето е тъй лошо,

---

* „Параходът" е бараката, в която живеят трите стенографки Паша, Елена и Савка и покривът на която е приличал на параход, плаващ по небето. (Бел. на съставителя Вергилий Кръстев).

но... Учителят дойде към 10.30 ч. До това време ние си прочетохме 3. гл. от Исая и една беседа. Закусихме сирене, маслини и чай. Учителят ни говори близо до 12.30, много бавно, после обядвахме. Беше и брат ми. [Вж. схемата. *]

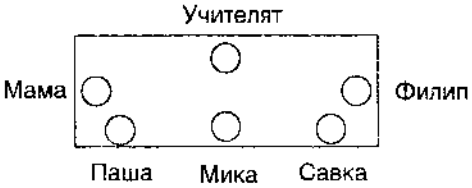

Имаше борш супа, картофена салата и хляб, след това орехи (мама не намери кестени) и ябълки. Към 3 ч всички си взехме сладко, а ние още сутринта бяхме си хапнали от него. Учителят си отиде към 4 ч, отиде у К. Русеви, там Сашо Попов щеше да свири. Ние вечеряхме трите с мама салатката, чай, сирене и хляб, и маслини, и орехи. Изпяхме си една песен и тъй отпразнувахме празника на Мъдростта на нашата сестра Елена. Ето ти някои мисли от което Учителят ни говори:

Човешка и Божия Любов

Докато вие не разберете думите на Учителя като сили, вие не можете да разберете тяхното вътрешно съдържание.

Работа на Слънцето е да дава, а ваша работа е да възприемате.

В човешката любов има изкушение, а в любовта към Бога има съвършенство!

Сега нещо да ти съобщя преди 22-ри. Получих твоето писмо, на следния ден отидох при Учителя и Му казах, че искам да Му прочета писмо от Е. Той каза: „Хубаво", взе Си лупата и аз четох, а Той дойде до мене пред масата и следеше всеки ред от писмото, одобри го, а за Пашината задача се усмихна и каза – Че и тя е заета. За четене на Исая, Той го одобри. И аз се много радвах, че Той тъй внимателно проследи писмото. Аз Го поканих съвсем свободно за у дома.

Елена, не можа вчера да се нареди да пишем общо писмо, защото урокът продължи до 12 1/2, а после и брат ми беше в стаята и не можеше, пък като не се нареди естествено, аз не исках да пресилям работата. Но пък стана дума, че днес е празникът на Елена, като поднесох сладкото на Учителя.

*

Днес, 23.XI., неделя. Празникът на Д. [Добродетелта] – Сотирка.

Събрани сме у Пашини на молитва, Мика ръководи молитвата. Беше много хубаво, вие и двете присъствахте живо духом при нас. Накрай си отворихме тетрадката и на всекиму се паднаха по 2 ценни мисли; тези, които се паднаха за тебе, Мика ще ти ги напише. Бъди сега добра и весела и винаги благодарна!

С.Б.М. е М. [Само Божията Мъдрост е Мъдрост]

Твоя сестра Савка

Писмо на Мария Тодорова до Елена Хаджи Григорова, на същия лист

Мила Еленке, пристъпям направо да ти напиша мислите, които ти се паднаха.

Дружба:

Ученикът трябва да дружи с тези, които са по-напред от него, за да се учи от тях. Трябва да дружи и с равните на него, за да се насърчават в по-голяма ревност на учение.

---

* мама – Тереза Керемидчиева; Мика – Мария Тодорова; Филип Керемидчиев – брат на Савка. (Бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

Лошите мисли:

Ученикът трябва да мисли само добро! Всяка лоша мисъл е един трън, психически трън. Ученикът трябва да го намери и да го извади.

Този месец изглежда че ни е определен да употребим всички усилия, за да осветим пътя на своите мисли, като се държим здраво в закона на вярата. Учителят в специалния клас ни говори също за светлина, знание и вярата, но Паша ще ти напише по-подробно за това. Бъди добра, не отпадай никога духом и изнасяй с радост всички мъчнотии! Човек расте в мъчнотиите и самотата. В самотата е истинското щастие на човека, защото е освободен от световните илюзии и живее с Реалността. Колко е милостив Бог към тази душа, на която дава възможност и в света на лъжливите познания да дойде до истинските. Нека непоколебима вяра да ни свързва винаги с Него, защото Той ни носи живота, светлината, свободата.

Твоя сестра Марика.

Писмо на Паша Теодорова до Елена Хаджи Григорова (на същия лист)

Добра сестра Еленка,

По-важното двете сестри ти писаха, в този момент ти пише и Гена, та и аз, малко, според мястото, ще ти се обадя. Това, което ми възлагаш, все пак като доброволно приета от мен задача – дохождането ми в с. Ракита, засега, пред вид сезона, не ще е възможно. Обаче, тази задача аз ще я изпълня така, че да даде нещо подобно на моето пребивание там. Как ще бъде, ще зависи. Работа и аз тук имам много, а това е и приятно. Едно нещо е хубаво добре да знаем – че всички страдания, всички нещастия в света се дължат на човешката любов. Всяка човешка привързаност към каквото и да е, ги създава. Благодаря ти, сестра, за изпратените материали за празника!

Сестрински привети от сестра Паша.

4. Писмо на Савка Керемидчиева до Елена Хаджи Григорова от 16. и 17.IX.1928 г.

Мила Еленке,

Не те видях ти като си замина, но зная, че дето ми беше първият хубав обед, беше и последният, говоря само за лятото сега, и ти благодаря писмено за това. Сега ще ти пиша едно *хубаво* писмо, да видим дали ще се сетиш отгде иде то? Снощи го писахме в Парахода. Ето и писмото, другото – устно.

Добрите лози на лозето се прекопават и обрязват от лозаря, за да дадат добър плод.

* Така будните души се нуждаят от живот, светлина и свобода.

Така, животът носи щастие, Светлината – знание, а Истината – Свобода и Радост.

* Ние желаем вие да бъдете свободни и озарени с Божията Светлина и Живот.

* Имайте Любов към всичкия живот и така ще бъдете силни в Божията Истина.

* Само животът, който изпълня всичко, е Божий Живот!

Всички се стремете да добиете пълния живот на безсмъртието. В него е всичката пълнота.

* Всеобемляющата Любов носи Божия Живот!

16.IX.1928 г. Изгрев, София, 10 ч в.

Сега, Еленке, друго нещо, но то трябва устно да стане, затова гледай какво ще правиш, но *събота, 22. септември,* да бъдеш тук. В неделя, 23., трябва да бъдеш тук, после, като ти се подпише веднъж паспортът, *можеш свободно да си заминеш* и да си гледаш свободно работата. Но сега още паспортът не ти е заверен и печат няма на него сложен. И тъй, събота, 22.IX. вечерта, те чакам. Неделя, 23.IX., трябва да си тук.

Поздрав – твоя сестра в Господа Савка

17.IX.1928 г., 5 ч следобед, София

Не искам да ми пишеш дали си получила писмото, т. е. дали е верен адресът, както го турих, защото това устно ще направиш. Разбра, нали? Хайде, да не се подписвам пак.

5. Писмо на Елена Хаджи Григорова до Савка Керемидчиева

Мило Савче,

Въпреки честите посещения, които правя до всички ви, днес рекох да ти направя и една официална визита специално на тебе. Тъй че, ще си представиш – Елена пристига с всичкото си величие от ония висши полета, дето тя има достъп да пребивава сегиз-тогиз при доброто разположение на своя дух.

Чука на твоята лътна врата, която широко се отваря, и влиза Елена с много гости, които всички в нечуван досега хор приветстват Савчо със светлината на Истината – *Няма истина като Божията Истина!*

Не ще съмнение, че Савчо заварват в също такова разположение на духа – трептяща като сутринна зора с небесно сияние преди слънчевата светлина. Време е сега, когато зората на Великия Божествен живот широко ще отвори свойте двери, за да влезнат / ще разкрие славата и величието на Твореца – нашия баща, пред всички ония души, които с най-голямо усърдие са работили през вековете за славата Божия. Които неведнъж са давали жертва своя живот за светлата и величествена Истина. Които неведнъж са утривали сълзите на плачущите измъчени души. Които жертвували всички свои блага за духовното повдигане на по-малките свои братя, с една дума казано: които идеално са служили на Бога. Това е истинското служение на Бога – да работиш всред широките маси, да свързваш душите на по-малките сестрички и братчета с Бога. Това е, което Господ днеска иска от нас! Да се запретнем и да Му служим. Нали, Савчо? Нека не правим избор на работата. Нека не правим разлика между прости и учени, между богати и бедни, защото всички души са еднакво ценни на Бога, като Негово творение. Тук именно можем да приложим смирението, защото е казано: смирените по дух ще наследят царството Божие. Те ще видят и ще приказват с Бога!

Каква велика мъдрост, какво богатство, какво съкровище се крие в душите на тези прости и оцапани наглед мъченици! Колко измежду тях има, които са толкова напреднали, щото от нас може би се изисква само едно малко побутване, за да се пробудят и като закрачат с ония ми ти гигантски крака, ела, та ги стигни, ако можеш!

Повидимому аз съм далеч от вас, но нали е казано: далечните са близки, а близките – далечни. Досущ вярно е това, защото в момента се чувствувам много по-близо от всеки друг път, когато съм при вас физически. Има свойте

добри страни уединението, но кога се срещнем, ще говорим повече. На Димитровден дойдох, за да ви видя всички. Само с тебе не се нареди да поприказваме, затова път ти пиша. Само едно е за забелязване – че откакто се върнах на село, нашата кола спря своето движение. Защо ли? Нали казваш, че всичко в света се движи? На кого е ред да подкарва конете? Още не съм получила писмо и не зная какво работите и какво ви е казал Учителят оттогава! Ти си упълномощена, кога спрат конете, да ги побутнеш, нали помниш? Всеки няма тази магическа сила за побутване! Бутай, па се не бой! Пращайте трошички от богатата трапеза на гладните!

6. Писмо от Сийка Динова до Елена Хаджи Григорова от 9.X.1926 г.

Н. Л. К. Б. Л. [Няма любов като Божията Любов.]

Мила Ленчо!

Много ти благодаря за милото писъмце, което получих доста късно, понеже бяха го затурили някъде в салона. Поради това доста късно го получих. Радват ме милите спомени, с които живееш. Нека Бог ти дава винаги подем и радост да вървиш с песни и радост по пътя на съвършенството. Ние, Ленчо, се събрахме в групата, обаче сериозна работа почваме от утре, неделя, 10.X.926. Много хубави беседи държа Учителят и в класа, и в школата, обаче по тоя въпрос няма да пиша, защото брат Боев ще ти пише. Много хубава работа сме си наредили, за която впоследствие ще ти се съобщи. Радва ме, че си доволна от мястото, където са те назначили. Нека всичко бъде за слава Божия, да укрепне в тебе вярата и надеждата в Него, та с радост и веселие да Му служим. Ние, както си знаеш, сме още на Изгрева. Много е хубаво тук времето. Особено сутрините и вечерите. Продължаваме си още наряда и гимнастиките с Учителя сутрина на поляната. Сестра Спиридонова си намери къща и си дигна вече палатката. Тук често правят екскурзии, обаче аз още не съм ходила, поради нямане на време. Мама ще ти пише, сега тя те поздравлява. Много се радва, че си доволна от мястото си. Казах адреса ти на които ми заръча. Поздравляват те всички познати братя и сестри от цялата група.

Радост ме обзема при мисълта за групата. За работата, която ни предстои да вършим. Тук наистина е много хубаво, но и много борби имаме, с разни противоречия и с речено-казано. Но нищо. Така се укрепва и без тях няма растеж и прогрес. Да се молим едни за други, та Бог милостиви да ни подпомага и повдига. Тия дни е донесена Роза Камбурова в Александровската болница. Болна е трети период от туберкулоза, много чудно, наистина, едно такова пълно и здраво дете да заболее. Дано Бог я привдигне, ако е за доброто на нейната душа. Голяма преумора и вътрешни борби и двоумения са източник на тая болест, която е бич за младежта.

Пиши ми, Ленче, колко колеги сте в училището и разбирате ли се. Хайде сега, доста, че имам друга работа, та бързам. Хиляди привети от всички и целувка от мен.

Твоя любяща те сестра, духовна сестра Сийка.

С. Б. Л. Е Л. [Само Божията Любов е Любов.]

9.X.926 г.

София

7. Писмо от Борис Николов до Елена Хаджи Григорова от 9.X.1926 г.

Госпожица Еленка х. Григорова (учителка)
с. Равна (Годечка околия), Софийски окръг
Бор. Николов, ул. Ал. Константинов 20

София, 9.X.1926 г., събота

Любезна сестро!

Пристъпвам да изпълня с приятност моята малка задача – Няколко основни мисли от лекцията на младежкия клас от 3.X.'26 г.

Има тела в природата, които горят и изгарят, ала има и тела, които горят и не изгарят. Тела, в които става пълно горението, нищо не може да ги угаси.

Тела, които горят и не изгарят, в тях има един постоянен приток. Мисли, които гаснат, идеи, които гаснат, вяра, която гасне, горението не е пълно и в тях приток няма. При сегашните условия, всичките ваши усилия трябва да бъдат насочени към облагородяване на сърцето.

Растенията създадоха идеята за високия ръст – стройност. Животните – за силата. мускулатурата. Птиците – за облеклото, външната пъстрота. Човекът за първи път обръща внимание на лицето, на челото първо, на своята разумност – това е западната култура, която залязва, и сега идва новата култура на *благородното сърце* и то се изразява чрез цялото лице. Човек, на когото умът е буден, неговата интелигентност се показва чрез очите, неговият поглед е бистър, ясен. Но и на змията погледът е бистър, и на вълка.

Сърцето се показва чрез цялото лице. Човек, на когото сърцето е будно, неговото лице ще светне. Има нещо приятно, което излиза.

Засега най-красивото в света, това е цялото лице – то е сърцето.

Културата на бъдещето ще бъде култура на братството в една проста форма – побратимяване.

Упражнение: за седем дена през седмицата ще наблюдавате: в понеделник – Луната. И първата мисъл, която влезне в ума ви, първата идея, каквато и да е – запишете я. За вторник – Марс (той изгрява вечер към 9 ч). За сряда – Меркурий (при особено благопирятни условия може да се види непосредствено след заник слънце, но то е трудно, последните лъчи на Слънцето го скриват. Ако не се види, ще го подирим с очи и ще си го представим). За четвъртък – Юпитер (красиво голямо светило, вижда се на югоизток първа след заник). За петък – Венера (появява се със зората). За събота – Сатурн (вечер към югозапад). В неделя – Слънцето. Ще си отбележите и времето какво е: ветровито, облачно или ясно. Наблюдения ще правите.

*

Сряда, из школната лекция на общия клас – ***Добрата обхода***

Да се научи човек да се обхожда с хората, то е най-великото изкуство. Да се обхожда тъй, че всеки човек да остане доволен. Вий, като ученици, трябва да се стремите към обхода – тя може да се добие само съзнателно.

Всеки човек има един имунитет – има един пласт много тънък, той е мек, облечени са тези хора с една дреха и щом се приближиш, усещаш нещо приятно да лъха от тях, една мекота се усеща. Здравето зависи от мекотата на човека. Щом човек изгуби своята мекота, почва да съхне, става недоволен.

Има една велика страна в Божествения живот – науката е свързана със самовъзпитанието.

Най-великото в съвременния свят е зазоряването на изгрева. Тук още нямаме един видим обект, но то включва в себе си всичко. То са най-хубавите

моменти за размишление и молитва. Зазоряването – ако вий сте будни, то ще ви се разкрие. Тогава ще приемете туй вдъхновение и ще преуспеете във вашите начинания.

Има нещо велико – вслушвайте се в този, вътрешния зов на вашия дух! Тогава в света ще дойде една нова наука, какнато в света не са и сънували.

*

Четвъртък

Ние сме на Витоша. Дойдохме от звездни полунощи да посрещнем зората. Искаше ни се да бъдем цялата група и с туй да започнем тази година – Виделината на зазоряването. Човек трябва да спре вниманието си върху нещо, за да види неговата красота, да го преживее.

„Най-красивото явление във физическия свят – зазоряването" – и тъй зората разкрива за нас нещо ново, непознато досега.

Братски поздрав. Борис.

Работата на групата се очертава за през тази година. Вярвам брат Боян да ти е писал, но и ние ще пишем допълнително.

8. Писмо на Елена Хаджи Григорова до Борис Николов

На добрия брат *Борис*

Моментите, в които се издебва душата, когато говори, са редки, или по-право, адският шум от комедиантите у нас е толкова голям, че ние рядко долавяме лекия шепот на най-нежния говор, който все още не е заглъхнал на земята. Чакайки тия моменти, аз отлагах ден из ден да ти пиша. Това, което човек може да облече в слово, е все още нищо. Как мога да ти предам музиката, която се разлива между душите? Как мога да ти предам красотата от образи, които се раждат при срещата на погледа им?

Тази сутрин, макар че времето е така сиво безразлично, у мен се носи чувството на приятност, останало от красивите размишления, които твоето писмо ми донесе. Размишленията ти в такъв снежен ден за кормчията, за кораба и за морето... не са били случайни. Те са имали голямо съвпадение с моя кораб, който тъкмо тогава страшни бури и вълни бяха го атакували от наоколо нейде далеч в океана, та трябваше някой от вън да ми подаде ръка и да каже на Петър: „Маловере, защо се боиш? Дръж се, че кормчията е силен, корабът ти няма да потъне." Такава роля изигра твоето писмо! Душата ти е доловила този момент и затова ти дала тези размишления и този благороден подтик да пишеш.

Е, Борисе, велико нещо е да приложим послушанието в живота си! Когато морето е тихо, много гладко вървят размишленията. При такова състояние кога разсъждаваме, свързани с добрите перспективи на идейния живот, нас крила ни изникват и високо хвръкваме, но действителността на живота е нещо подружко. (С тези мисли не искам да те отчая, а да се поразговорим, това са малки опити.) В това усамотение тази година много уроци научих. Животът не ме отчайва; вярата от ден на ден крепне – зная, че силен е Този, Който ни повел да ни изведе на спасителния край.

Сама съм тук, но никак не се чувствувам самотна. Живея с добрите спомени на братския ни живот. Често давам волност на мисълта и на душата да се навъртват около вас и около Учителя и до по-висшите сфери, дето имат достъп да отиват. Има нещо много красиво в уединението, което не може да се предаде с думи, но когато дойдат изпитанията, по-мъчно се понасят, защото няма близка душа, с която да размени човек някоя дума. Нали сме на физическото поле – все като че ли имаме нужда и от физически срещи...

Когато получавах от групата писма, много по-леко вървяха дните и бях в течение с Духа на беседите. Сега нищо не зная. От време на време се обаждаше с някое резюме Георги Тахчиев, но и той замлъкна, сигур минава някоя криза и той. Така е, който иска да расте в Господа, ще има изпитания и трудности да преодолява.

9. Писмо на Стоянка Илиева до Елена Хаджи Григорова от 23.X.1926 г.

23.X.1926 г., с. Искрец

Б. Е. Л.! [Бог е Любов!]

Здравей, Лена,

Благодаря за приветствието, мислеше, че съм те позабравила навярно. Не, аз като че още не се чувствувам напълно влязла в релсите на обикновения приятелски живот, в който и писането, и получаването на писма от близки и приятели е една насъщна необходимост.

Зная, интересува те това как живея, при какви условия за работа и дали съм доволна. Напълно да отговоря на тия въпроси още не мога, дори на себе си. Тепърва проучвам всичко, което ме заобикаля. В първите седмици от пребиването ми тук просто се въздържах да ти пиша, защото знаех, че писмото ми ще отрази песимистичното ми настроение, а такова имах отначало, и като предполагах, че ти си поставена да работиш може би в по-малко добри външни и вътрешни условия, въздържах се, срамувах се. Вече съм примирена, свикнах с всичките видими несгоди, за някои от които съм намерила вече средства да се справям, за други още диря, за трети – махнала съм ръка и съм съобразила, че само с търпение ще се победят.

Тук има сиропиталище за сираци от войната със 150 деца, и нашите ученици са повече от тях, но какви са те? Духовни инвалиди ги наричам – деца огрубели, с душици просто осакатени от насилието и неестественото и неумело ръководене на техни възпитатели. Те са изгубили вяра в човещината и сега, когато имат такава отчасти, просто не вярват и мъчно се приближават. Бавно, постепенно се поддават и много е деликатно и за мен: ако изведнъж проявя повече нежност, топлота, виждам – могат да злоупотребят.

В училище – анархия, безредие, няма една съзнателна власт да бди, няма и съзнание и това може само да шокира.

В София ходих на 9 и 10 т. м. Тогава Учителят държа първата си беседа, аз бях зажадняла, изгладняла, та струва ми се, това ми напълни душата. Само една мисъл ще ти цитирам: „Наричам млади хора тия, които са родени с идеал и които се борят със страданието."

Пиша ти набързо, в един промеждутък от няколко минути до тръгването на пощата, затова и писмото ми не е обстойно. Разбира се, следующите не ще бъдат такива. Сега и ти ще сториш от твоя страна нужното. За Петрохан, ако се яви изглед за един възможен изпит, ще ти пиша, па и ти пиши как би могло да стане според теб.

Извини за небрежното писмо.

Привети – сестра Стоянка.

10. Писмо на Георги Радев до Елена Хаджи Григорова от 20.XI.1926 г.

София, 20 ноември 1926.

Сестра Еленке,

Писмото ми, знам, ще дойде след много дни – толкова, колкото са потребни, за да иде и в Америка. (Нали си спомняш изчисленията, които правихме онази неделя.) Но мисълта ми дотогава много пъти ще те посети...

В неделя Учителят, като че ли предвиждайки идването на Рабиндранат Тагор в София, говори върху стиха: „Никой пророк не е на почит в отечеството си" (не цитирам точно стиха). Около това гостуване на индийския поет се дигна много суетен шум, много пяна кипна по повърхността на живота в столицата, за да прекипи и се стопи. Разбрах за сетен път, че най-великото остава неразбрано, че за него се изисква „време, времена и пом-време", и че то винаги започва с велика скръб на земята. Другото е пяна. Та българите имат под носа си Пророка, но не го познават и признават под праха на хулите. Но щом се яви друг, който е официално познат и прославен, те като хипнотизирани се втурнаха да му се кланят. Днешните хора наистина са роби...

Някои и други мисли от лекцията на Младежкия окултен клас:

„Истинската философия седи в следното: да знае човек в даден момент да даде израз само на ония мисли и чувства, които са *най-важни.*

Говори се за окото. Сестра Савка предаде някои и други данни от една немска книга върху окото.

„В окото са написани – каза Учителят – всички правила как да изправи човек живота си."

„Като станеш сутрин, кой е най-хубавият поглед?"

„Как да погледна сутрин?"

*

„Много нещастия в живота ви се дължат на анормални движения. Не можете да ходите както искате."

„Най-хубаво е успоредното ходене: не блъскайте силно петите си, защото става сътресение в гръбначния стълб, а това се отразява на ума.

Трябва да обръщате внимание на движенията си."

*

Сряда, 18 ноември 1926.

Основното:

Душите – това са състояния на Божественото Съзнание.

Всички души се движат като състояния в Божието Съзнание.

Те съставят едно цяло.

Никой не може да те извади от Божието съзнание, не е в състояние да ти направи пакост.

Нова песен:

Любов ме озари,
Душа ми разшири,
Духа ми укрепи
И Благост в мен всели.

За работа през изтеклата седмица групата имаше: Всеки да донесе в неделя, значи на 21.XI., по една хубава мисъл.

С. Б. Л. Е Л. [Само Божията Любов е Любов.]

Г. Радев

11. Писмо на Анна Динова до Елена Хаджи Григорова от 19.XII.1926 г.

София, 19./5.XII.1926. *

Любезна Еленке!

Обещах ти да бъда за в бъдеще по-акуратна, т. е. няма да те посещавам само духом, но и ще ти пиша. Ще прощаваш, че позакъснях, при все че обичам да държа на обещанието си. Вдигнах палатката от Изгрева, а в новата къща ми се създаде много работа физическа, разбира се.

Добре сме, ще кажа, Ленче, при всичко че морето се вълнува, вълните се надигат, свирепеят от около, но кормчията е силен, корабът ни не потъва. Вярата ни от ден в ден на всички ни крепне, силен е тоз, който ни е повел да ни изведе на спасителния бряг. Цитати от беседите Сийка ще ти пише, аз ще ти пиша нещо мое – опитност и разбирание, разбира се, пак под същото ръководство.

Няма мисъл изказана, в която да не вмъкнем по нещо, казано от Учителя, тъй много ни е казал, Ленче, тъй много е сторил за нас. Та и това, което считам моя опитност и разбирание, пак е заето от него. Каква утеха и подкрепа е той за нас!

Най-страшната мечка да се изпречи отпреде ни, ще кажем на Учителя – като речем, страхът изчезва. Таз мечка може да дойде отвън, отвътре – все едно.

Тези дни ходят свещениците по енориите си да записват и увещават дъновистите. Как смело и как разумно ги посрещат нашите, просто се засрамват и си излизат! Защо събират сведения и какво мислят да правят, не знам; едно знам: че сестрите и братята са готови смело да посрещнат всичко. Дохожда в София Рабиндранат Тагор. Царско посрещане му направиха софиянци, посрещнаха го не като духовно лице, а като поет. Много мило същество е, прилича на Учителя. Без да подозират, той помогна на духовното течение в България. Туй, което гонят в лицето на Учителя, посрещнаха го в Тагор. Любете друг друга, им каза и той, на който го разбере. Царството Божие вътре във вас е – казва Христос. Да, Ленче, колко много сме излезли навън ние и как мъчно ще влезем в това вътрешно царство, усилие трябва. Често аз се опитвам да затворя очите си за всичко видимо, да се освободя от всички връзки и да се почувствувам свободна, като че сега съм излязла от Бога и злото не познавам. То е най-блаженото състояние, но мигновено пак излизам, почнат да нахлуват мисли, неканени гостенки, приятни и неприятни. В постоянна борба сме, но в таз борба крепне нашият дух и се изработва нашият характер. Без страх и тъмнина все напред ще вървим. Учителят живее повече на Изгрева, цяло домакинство там се устрои. Възкресение, казва, иде, бъдете готови, а светът тъй ще се разтърси, че ще му се замае главата.

Стига ти засега толкова.

Живей си с радостната надежда и чакай възкресението!

Целува те сестра ти
А. Динова.

---

* Първата дата е по стар стил, а втората – по нов стил. (Бел. М.И.)

12. Писмо от Олимпия Янкова до Елена Хаджи Григорова от 19./12.I.1927 г.

София, 19/12.I.1927 год.

Мила Елено,

Получих три писма от тебе и просто ме е срам, че едвам сега ти пиша. Очаквах да ти пиша нещо радостно, но още няма нищо. Завчера пак се срещнал Яков с председателя и той му дал същите обещания, но още не са имали заседание за назначения. Тъй щото, надеждата е голяма, радвай се, ама кога ще е, не се знае. В писмото, което ми даде Тахчиев, пишеш да му дам 150 лева, ще гледам да му дам. Писмото ти е много радостно, изглежда си имала известни преживявания или съновидения. Радвам се и аз с тебе, живей в Божията любов, радвай се и весели се в Господа! Ний сме, Слава Богу, здрави и ти благодаря за поздравите от майка ти.

Нещо от беседите: Доброто и злото са две сили, едната казва човек да бъде свободен, а другата казва да бъде роб. Не се мъчете да разрешите въпроса за доброто и злото, тоя въпрос ще остане неразрешен. Аз ви казвам една велика истина. Щом правиш зло, Бог ще те обуздае с друг, по-лош от тебе човек. В тази велика философия човек да знае, че злото и доброто се борят за вашата свобода. Закон има: Бог царува в небето и Неговата воля е абсолютна. Злото се ражда от човек, а доброто – от Бога. Като умреш, какъвто си тука, такъв ще си и там. На земята има велики условия за работа. Трябва да се освободим от хилядите заблуждения. Сегашната наука, сегашната религия си изиграха своята роля. Има един начин, чрез който костта може да стане прозрачна, човешкото тяло може да стане прозрачно и да гледаме как пулсира сърцето. Когато си болна или обезсърчена, кажи: „Бог царува в небето, Бог владее и в ада, Бог царува и в мене. Ако Бог царува, може ли да бъда болна? Бог чрез болестта иска да внесе в мене мекота." И най-големият грешник, като се обърне към Бога, ще му прости. Бог е толкова милостив, прощава, благ е само Бог. Необходимо е едно подмладяване. Най-глупавото нещо е да умреш. Когато човек е приготвил духовното си тяло, може да напусне старата си къща. Трябва една силна вяра, за да възприемем онази наука, която иде в света. Който те мрази, слуга ще ти стане, Бог е Господар, защото всички обича.

Красиво е, когато на човек му дойдат изпитания, да е тих и спокоен. За да бъдеш поет, това е специфична дарба, за да бъдеш музикант, също е специфична дарба, каквото пожелаеш горе, това ще бъдеш и долу. Да приготвим сърцата си [да] дойде някой ангел да живее в тях и като дойде, той ще принесе жертва.

За мястото на Изгрев нищо не съм направила, не съм приказвала с Лулчев, аз много не бързам. Хайде, стига ти толкова! Много ти здраве от Яков, Анастас и Симето. Приеми и моите сърдечни поздрави и благопожелания!

Твоя сестра в Господа: Олимпия.

Ленке,

Повишена си със заповед № 24 от 7 февруарий т. г. Това ми каза господин Атанасов, който Ви поздравлява.

По назначението ти тук имам пълна надежда, че ще стане и скоро ще мога да те зарадвам.

Здравей. Янков.

София, 12.I.1927 г.

Нарочен поздрав на г-н Манов.

13. Посещение на 30.I.1927 г. на Мика (Мария Тодорова) от Елена Хаджи Григорова

ПОСЕЩЕНИЕ
НА МИКА

Далече там,
В небесните простори
Където мир, радост
И светлина царува,
Где в блаженство сладко
Си почиват
Души силни,
Чисти, мощни,
Кои морето бурно
Преплували
И при Райските
Врати се отзовали.
Не зная как,
Намерих се
И аз при тях,
Водима от жител
Там един – Светъл
Ангел Херувим,
Кога се златни
Двери отвориха
И вкупом всички
Вътре отправиха.,
Какво е там
И какво видях,
Велика тайна ест.
На едно се място
Само спрях
И силно погледа си взрях:
Вълшебен замък
Там съзрях,
Всред цветя
И всред гори
В сияйна светлина пламти.
Питам брата Херувим:
„Кой ли там седи
И можем ли
Го посети?"
– „Да – ми отговори. –
Там е Райската Царица,
Небесна хубавица,
Любов се назовава
И живот дарява!"

30.I.927., 9 ч. в., неделя

Рекох
Посещение едно
да ти направя,
И то в поетична
форма да се излага.

14. Писмо на Георги Тахчиев до Елена Хаджи Григорова от 20.II.1927 год.

20.II.927 г.

Сестра Елена,

Двата плика получих. Писмото на брат Лулчев предадох; той те поздравява и каза, че ще уреди работата по ангажимента. *Това, което си извършила при добро разположение на духа, то е разумното.* Нека бодърстваме в светлия път на Бога и трудностите да бъдат надмогнати; да чакаме, според закона на ритъма, нови трудности и съзнателно да летим от победа към победа. Ние сме щастливи, че има кой да ни показва, че силата е в самите нас, Бога, щастието е во самите нас, а не [вън], в нас, в душата ни е Божественото. Следователно светът обижда Бога в себе си, като навън търси щастието и затова щастието отвън е преходно – човешко. Всичко во света е Божествено и ако светският човек, гледайки на външното во света, а не на Божественото, което се крие во него, той ще върви все още от мъка во мъка. Блажени сме, че ни е показан законът и остава само да го приложим.

Които братя или сестри учители са към твоя край и ожидат за блага дума на близка душа, то с предизвикано чувство на любов препрати му от резюметата, които намериш за добре. Давам ти само идеята, а ти какво ще успееш да свършиш, остава ти да решиш при твоята действителност.

Бъди бодра, с устремен поглед в неизменния Бог на Любовта!

Твой брат Г. Тахчиев.

От сестрата Янкова взех 115 лева само за френския учебник, без внесените 15 лева. А есперантският учебник остава на моя сметка. Абонаментът 60 лева за „Житно зърно" също платихме. Всичко 175 лева взех от твоята каса...

Тия дни ще ти изпратя книги поетични, които са за моя сметка; само ако много ги харесаш, можеш да ги имаш за свои. Аз ги продавам в печатницата, разрежи ги внимателно, пази ги чисти и пак ще ги повърнеш.

15. Откъс от писмо на Георги Тахчиев до Елена Хаджи Григорова от 27.IX.1926 год.

...

Гответе се за великата работа, която иде, каза Учителят.

Вярвам, че основно, с преписване резюмета проучаваш беседите. Препоръчвам ти да получаваш списанията „Свободно възпитание", „Природа" или „Естествознание и география" и „Свобода".

Събирам стихове и четива и народно творчество от всякакъв вид, намиращо се в списания или стари учебници, които да съдържат нещо окултно или нов морал. Ако ти попадне подобен материал, изпрати ми или ми посочи къде бих намерил такова.

Приеми моите привети и благопожелания.

Твой брат Г. Тахчиев.

27.IX.926.
София

16. Откъс от писмо на Георги Тахчиев до Елена Хаджи Григорова

...

Преди да ти изпратя писмото, Влади дойде на Школна лекция в сряда, 20.X. Той е бодър и пълен с дух и желание за работа. Всички во село са били бодри и работили. Със селяните нямали почти никакви неприятности. Во неделя пак ще дойде на събрания и тогава ще се видим по-надълго.

Бъди бодра и неуморна в работата си!

Пожелавам ти жива връзка с Бога, за да използваш условията най-добре.

Аз съм радостен и работя според силите си. Записах се по педагогика в университета.

17. Писмо на Олимпия Янкова до Елена Хаджи Григорова от 26.III.1928 г.

София, 1928 г., 28.III.

Мила Еленке,

Получих писмото ти и разбрах всичко, радвам се, че си добре със здравието; и ний, слава Богу, сме добре. Аз свърших с поправка на зъбите, ама чурук зъби, само пари да давам, ама какво да правя, че ако не се поправят, не може. Новата година добре я прекарахме, ама Учителят нищо не ни говори, навярно защото имаше много външни. Сега ни каза една нова песен за тониране. Тя е:

Ти съзнай, ти люби,
безспирно сей, гради,
И в живота всичко давай,
В тази истина Бога ти познавай!

Тази песен определя характера на тази година в езика на природата. Кажеш една дума, другите се нижат една по една, нареждат се.

На Жорж Радев дадох му 100 лева, но на Арнаудова не мога да й дам, защото няма, не сме взели пенсия, а разноските ни ги знаеш. Тя ми каза, че искала да дойде при тебе и да ти купи сандали, ще почакаш за парите, когато си дойдеш, ще гледаме да се издължим. Друго няма що да ти пиша, освен да те поздравя от всички домашни и мене.

Ол. Янкова.

Честита ти пролет!

18. Писмо на Мария Витанова до Елена Хаджи Григорова от 12.XII.1928 г. с резюме на лекцията от Учителя от същия ден

*Сряда, 12.XII.928 г.**

Размишление върху веселието на Божия Дух

Животът, това е метод да разберем любовта. Животът едновременно функционира в трите свята: физическия, духовния и Божествения. Във физическия съзнанието е отвън, а в духовния – отвътре; в Божествения – отвън, отвътре и отвсякъде.

---

* Лекцията е отпечатана в томчето „Смени в природата", изд. 1938 г. (Бел. М.И.)

Турете в начало близките цели в живота. Ако съзнанието ни не се разшири, знанието, което получаваме, няма да остане в нас. Туй, което никой не може да ни отнеме, то е Божественото съзнание. Животът представлява една красива възможност да проявим любовта. Един малък блясък на любовта струва цял един живот. Красотата е чисто Божествена. Тази мисъл, която ти е дала подтик, отбележи я. Онова, което имаме сега, трябва да продадем за многоценния бисер. Опашката на нещата, това е човешкият ум. Окултен ученик е онзи, който разбира себе си. При най-лошите условия, извикай Божествената Любов, тя ще оправи пътя ти. Ние сме станали лоши, защото сме изгубили пространство в живота. Затова трябва да се разширим, не да се наблъскваме всички в едно.

Каквото искате да станете, това желание трябва да бъде непрекъснато, без да разправяте, че такива ще ставате. Щом достигнете в една област върха, трябва да отидете в друга.

Млад е онзи, който има прави отношения в природата.

Да се кръстите значи да впрегнете ума, сърцето, душата и духа си на работа. Практическо приложение е: изучаване на себе си, последни мисли: чистота и доволство в живота си. Това са условия, при които природата ни се разкрива в нейната пълнота.

1) Отивай при Бога с любов към Него, към Духа Му, към себе си.

2) Ще признаеш, че всичко имаш, че съдбините ти зависят от твоето послушание. Ще постоянствуваш, ще се изпотяваш, ще работиш, 2–3 ризи ще меняваш – порите да са отворени.

3) Благословяй, душе моя, Господа, благославяй и благодари за всичко добро, което ти е дал, и тогава всякога ще бъдеш радостен и весел.

Гениален е този, който дава подтик на човечеството да върви напред. Ако ти даваш подтик, никой не може да те отмести от твоето място.

Вие искате, като умрете, Ангелът да ви отнесе на небето, като Лазара. Лазар беше гениален, с рани стоял на двора, тихо и спокойно погледвал и разсъждавал. Не казвал никога: „Докога, Господи, ще ме държиш?" Като минавали богати, той се молел за тях, той бил в контакт с ангелите.

Трябва да направим вътрешна връзка с Бога, за да се проявят талантите ни, да се развием умствено и сърдечно, от което зависи пробуждането на съзнанието ни. Възкресението не е нещо друго освен пробуждане на съзнанието и ще бъдем мощни да поправим света. Ще гори светът от 4 страни. Христос казва: „Огън дойдох да туря" – ще се запали целият свят и всички лъжливи учения ще паднат от нас и ще се освободим от сегашния багаж на черната ложа, ще дишаме този опреснен въздух и светлина, които ще донесат радост и веселие. Ще се внесе в нас правилно разбиране на любовта, мъдростта, истината. Годината 1929 е благоприятна да направим тази връзка с невидимия свят.

*

Мило Еленче,

Най-сетне останах свободна да ти напиша от последните бисери на Учителя. Сега вече може да четеш и във вестниците. Дошла съм у ген. Стоянова на лечение и ти пиша, чувствувам се като в палата в Кошкови [?] и двенките с тебе, мило Божие чадо, живеем в хармонията на Бож. живот, просвещаваме се и се радваме на Бож. блага. Още мъничко, и ти си в София. Чувствувам, че работиш усилничко и те сънувам със светли дрехи, а Спаска – със сини. Само в сряда ни говори Учителят на Изгрева. Аз, както си ме знаеш, все ходя, където стане нужда и ме пратят.

Хайде, обади ми се, де, и ти! Адрес: М. Зл. Витанова, ул. „Гълъбец" № 27, Подуене.

Ще пиша днес и на Пеню.

Бог с тебе, доброволно страдалче-служителче, хиляди благословения.

Сестра Мария.

19. Писмо от Олимпия Янкова до Елена Хаджи Григорова от 15.II.1929 с резюме на лекцията от Учителя на 13.II.1929 г.

***Резюме на 26. школна лекция на общия клас, сряда, 13.II.1929 г.* ***

Изкушенията

Тема: „Най-малката форма в природата."
Размишление върху разумността.

Необходимо е човек да изследва в себе си силните свои желания. Изкушението е една положителна черта у човека с отрицателни последствия.

В природата има един закон на периодичност: каквото си направил някога на някого, туй ще се върне на тебе.

Ние не знаем защо човек е подложен на известни изкушения. Докато човек беше сам, Бог не му даде заповед; щом дойде жената, Бог му каза: „От това дърво няма да ядеш!" Ще кажете: Бог така иска. Това са наши предположения. Но ние знаем, че човек се подлага на изкушения. Вие живеете в райската градина, чувате Божия глас, имате едно красиво състояние, но един ден у вас се зароди едно желание. Туй, малкото желание може да ви създаде големи неприятности. Въобще тия малките желания у хората им създават неприятностите и страданията. Ще попита някой: няма ли друг път, по който може да се пробуди съзнанието у човека? Види се, в природата няма друг път. Виждаме тези, които се молят по 3–4 пъти на ден, и те се подлагат на много големи изпитания и изкушения. Молят се и туй, за което се молят, не иде.

Тия противоречиви състояния съществуват у хората. Някой път вие знаете кое е правилното, но пак в себе си не искаш да го възприемеш. Ако човек се застъпи да изучава своята природа, ще види, че силните желания у него се ясно очертават, по-слабите желания се очертават по-слабо. Силните мисли у човека всякога оставят един отпечатък в неговия организъм. Вътрешният живот, моралният живот у човека е като една школа, опитна школа я наричам аз, защото изкушенията си имат свой обект отвънка.

Правилността на един характер е човек да преодолее тия изкушения, които идат от вънка. Щом се намирате пред едно изкушение, умствено правете си маневри, ще вземете ли чуждите пари, или не. Въобще, ние в нашия вътрешен живот не сме толкова морални. Такива изкушения има у самия човек, това са състояния у човека. Всеки ученик трябва да знае произхода на изкушението. Ние знаем, че изкушенията съществуват в света, но как трябва да се преодолеят? Какво разбирате вие, че Бог ще оправи света? Човек трябва съвършено да се метаморфозира, като една буба, да мине от едно състояние в друго. Всичката философия седи в онова вътрешно самообладание. Вие още не сте се занимали с кое е Божественото у вас. Докато дойдеш до Божественото, ще минеш през големи изкушения. Има желания, които разрушават.

Вие трябва да знаете, че красивото и хубавото не спада още към моралния живот. Да е човек красив, то още не значи да е морален. То е най-висшето състояние на човешката природа. Трябва още да търсим моралната красота, още една степен на устойчивост; туй, което отвънка се предава, още не е морално. Красотата и хубостта още служат като една примамка. Външният свят ни мами с красотата и хубостта си, но там е и всичкото падение на света. В света е всичката красота, в небето няма красота, има хармония там. Аз наричам

---

* Лекцията е отпечатана в томчето „Смени в природата", изд. 1938 г., със заглавие: „Силни и слаби желания". (Бел. М.И.)

морална красота, когато имаш желание да бръкнеш в касата и като видиш тази красива мома, туй желание да изчезне, да кажеш: „Аз никога няма да бръкна!" Имаш желание да направиш пакост и като видиш тази мома, туй желание да изчезне. Но ако тази мома те стимулира да бръкнеш в касата, от тази красота стой малко по-настрана! Такава красота съществува у нас. Казваш: „Обидиха ме!" Обидата е качество, което съществува у всичките животни, и у човека специфично. От много малко се обиждат хората. Питам: каква е онази идея, която се съпоставя в ума ви и която предизвиква негодуванието ви? Да бъде човек честен не значи, че е морален. Честният човек е изправен във всичките си външни отношения, но зад туй той може да има някои користолюбиви черти.

Красотата успокоява човека – колкото и да е паднал духом, като се погледне в огледалото, изкушенията изчезват. Хората се поставят на изкушения само тогава, когато станат грозни. Всякога, когато на човека не му дадат това, което иска, веднага се изменя неговото лице. Аз бих считал едно дете морално, когато го оставиш да бръкне най-последно в кошницата и да му дадеш най-малката ябълка и туй дете да е много благодарно. И Бог сега употребява този метод за праведните.

Когато човек живее нечисто и за Бога живее, той не говори истината. Той или няма вкус за хубавото и красивото, или няма подтик за кого да живее, затова не се облича. Онази мома за кого се облича? – За момците. Или работиш – все за някого трябва да работиш. Когато изгубиш вътрешния стимул, у тебе се заражда желание да ходиш тъй неглиже.

Когато дойдем до Божествения свят, ще настане едно трансформиране на тия наши състояния. Тогава ще дойде тази, истинската наука. Сега туй състояние вие не можете да добиете с молитва. Някой път ний дотягаме на Бога със своите молитви, със своето искане. Нашето прошение не стига до Бога, някое възвишено същество ще ти услужи и казва: „Това аз мога да направя, не безпокой Господа за такива дребни работи!" За да познаеш дали твоята молитва е чута, Бог ще те тури в Сахара, да видиш дали след като се помолиш, ще дойде самунчето. А другото (ако ти е била чута молитвата), то са те слушали хората, има ангели, светии, когато се молиш, те изпълняват каквото ти просиш. Божият Промисъл върви в друго направление. В Писанието се казва: „Потърсете Ме в ден скръбен!" Ти ще потърсиш Бога, когато се изчерпят всичките възможности, които са в обществото, и всичките възможности, които са в твоя живот – тогава ще потърсиш Бога. И Той знае вече твоята нужда, то е един закон. Но докато ти можеш да си помогнеш сам, или докато братята могат да ти помогнат, или баща ти, майка ти и всички други, ти няма да викаш Господа.

Та, трябва вий, учениците, да направите едно пресяване на всички ваши възгледи, едно филтриране трябва сега. Де се проявява Господ. Божията работа седи в онзи, непроявения свят, в безсмъртието. Бог казва: „Аз не благоволявам в смъртта на грешника." Пресяване трябва на тия вътрешни възгледи. Мнозина нямат ясна представа за духовния живот. За да се разбере духовният живот, се изисква цял живот.

*

Мила Елено,

Получих писмото ти и веднага ти отговарям и ти изпращам резюме, което е направено от Савка. Вчера имахме женско събрание нашата група, в която участвува и сестра Керемидчиева, която беше донела това резюме да го четем и още там го поисках от сестрата да го препиша, което и направих. И тука, както и навсякъде, беше много студено, даже Черно море беше замръзнало, прекарахме големи студове, ами ония пък, които си нямат дърва и кюмюр, как ли са прекарали? Аз боледувах от зъби, две среди и две недели не можах да

отида на беседи. Сега е трета неделя, откак Учителят държи беседи и в неделя. Засега сме добре вкъщи със здравето, пък другото, право казваш, Господ да ми дава широко сърце. 1700 лева ще дам за лекуване на зъбите ми, но ще гледам да дам на Жорж за твоя сметка. Имахме писмо от Иван Бинов, пише ни, че зет ми Христо Гешото се поминал на 11 януарий. Бог да го прости! Лека му пръст!

Друго няма що да ти пиша, освен да ти изпратя нашите поздрави.

Твоя Ол. Янкова

София, 15.II.1929 г.

20. Писмо на Димитър Звездински до Елена Хаджи Григорова от 1.IX.1933 г.

1.IX.1933 г. Първи съборен ден – Изгрев, София.

Преди още да се появи зората, Изгрева се събуди.

Заблещукаха прозорчетата на малките хижички.

Раздвижиха се изгревчани.

Мълчаливи, те минаваха тесните пътеки и влизаха в големия салон, който блестеше от светлина.

Упътих се и аз и за миг се намерих в салона, който беше препълнен.

Стотици души, жадни за Словото, бяха дошли да видят и чуят Учителя.

Мълчание...

С благоговение очаквахме Учителя.

В душата ми беше празник.

Какво ли ще ни каже Той? – се питах в себе си.

Какви ли закони на природата ще ни разкрие?

Какви ли нови хоризонти за нов живот ще ни очертае?

„Учителю – си шепнех в себе си, – Ти винаги си ни носил на крилете на Твоята Божествена мисъл, Ти дойде да ни озариш с дълбоката Си мъдрост и да ни покажеш Пътя за вечния живот! А силата на Божествените Ти добродетели?...

Ето ме при Тебе! Чакам да бъда озарена от живителните лъчи на Твоето Слово!..."

Песен се разнесе в салона. Тя беше тиха и се изтръгваше из недрата на стотици братски сърца.

Почувствувах, че нещо се разтапяше в пламъците на свещения огън, който се разпалваше в моето сърце.

Рухваше старата кула!

Да рухне старото! Учителят ни учи да изградим новото, което ще бъде вечно и красиво.

Пак мълчание.

Чакахме Учителя.

Когато погледнах зората на изток, множеството се вдигна. Всички гледаха към вратата. Станах и аз. Беше 5 ч, когато Учителят се появи. Той беше дълбок и мощен. Стъпките Му бяха сигурни и отмерени. Покачи се на катедрата. Стоеше прав.

С погледа Си за миг ни обгърна всички.

Леко затвори очите Си, сякаш съзерцаваше цялата вселена. Побелелите Му коси се разстилаха по раменете Му, а това Го правеше величествен и мощен. Виждаше ми се сияещ и велик.

Молитва... Тя беше тиха, топла и сърдечна. Шепотът ѝ ми напомняше ромоленето на балкански поток, който бърза да напои цветята и децата и да се влее в морето.

Молитвата с Учителя ще я помня.

След като прочете една глава от евангелието, Той ни говореше, а ние с внимание Го слушахме.

... „Щом не ядеш от свещения хляб, ти си безверник, а щом ядеш, ти вярваш. Този свещен хляб е Словото. Словото е вътрешната страна на храненето.

Христос трябва да излезе вън от гроба. И когато Христос дойде във вашия дом, всичко ще имате.

Опасно е човек да се спира в пътя, по който Бог го [е] изпратил.

Ти не можеш да ходиш в пътя на Истината, ако не ядеш от свещения хляб. Истината се казва само на онзи, който е жаден, който е в тъмнина.

Един ден, когато се явите при Бога, какво ще Му кажете? Ако не сте готови, ще бъдете в положението на осъдения; ако сте готови, ще бъдете на мястото на оня, на когото поставили отсечената глава и оживял и възкръснал.

Възкресението е новият човек. Трябва едновременно да възкръснете и в трите свята: във физическия, в духовния и в Божествения.

Възкресение се разбира оня живот, при който ще се премахнат всички противоречия.

Желая ви Божието благословение и всичко, което Бог ви е обещал да ви даде, да се изпълни."

Думите Му се сипеха като пресни струи чиста вода от някой извор в оазис сред пустинята.

Словото Му бе живо. То отдръпваше от пред очите ни тъмната завеса, която ни делеше от светлината.

Той ни говореше, а ние Го слушахме, както сме Го слушали през вековете, когато сме бивали призовавани от Него.

Словото на Учителя е Слънце, що свети и топли изгубените в тъмата.

Словото на Учителя е живата вода и живият хляб за гладните и жадните.

Словото на Учителя, това е Божият Дух, Който ни се изявява чрез Него и ни напомня, че време е дошло да възкръсне Христос в нас.

Блажени са, които слушат това Слово!

Блажени са, които Го приемат и прилагат!

На изток зората се появи. Тя беше чиста. Околовръст летяха нежни и пурпурни облачета. Слънцето блестеше и позлатяваше всичко.

Роди се новият ден!

В зората на този приказен ден Учителят възвестяваше с тих и кротък глас началото на новата ера.

Множеството Го наобиколи. Той простираше десницата Си, а те, усмихнати, се приближаваха да я целунат.

Приближих и аз и целунах ръката Му. Той беше усмихнат. Душата ми беше изпълнена с радост.

Излязох на двора.

Чувствах се изпълнена с духовни ценности, които Учителят на Любовта, на Мъдростта и Истината изсипа чрез живото си Слово в моето сърце.

На обед имахме братска трапеза. Бяха насядали стотици, начело на които седеше Учителят.

Ядохме, пяхме и благодарихме

21. Разговор с Учителя на 9.IX.1933 г. в големия салон при новото пиано

[Изпратен от Димитър Звездински на Елена Хаджи Григорова]

Човек, като остане сам, загазва. Вярвай в това, което е. Ти се караш с един човек, който има да ти дава. Изхвърли от ума си това, което има да ти дава. Ти искаш да те обичат. За да те обича той, ти трябва да изхвърлиш от ума си, че има да ти дава. Той едновременно не може да ти даде обич и това, което има да ти дава. Има един закон: искаш да ти се опече хлябът, но и дървата ти да не изгарят. Като се опече хлябът, ще ти изгорят и дървата. Не да гори пещта, без да се опече хлябът, но да се опече хлябът. Това е жертвата. Жертвата е на място, когато се пече хлябът. А каква полза, ако горят дървата, а хлябът не се пече? Аз ще горя, а ти ще печеш. Човек да не остава сам. Когато човек остане сам, той е един капнал лист, останал вън от цялото; листото пак трябва да се качи горе. Когато слънцето изгрява, ти не се обръщай на нивата, а хвани се първата работа – да се молиш, това е работа.

Изобилие трябва, изобилие. Човек, за да разбере Божиите пътища, той трябва да бъде в изобилие. Докато е вечерно време, за твоята свещ трепериш, но когато изгрее слънцето, защо ти е твоята свещ! Остави я, нека си гори, и си замини. Ти ще кажеш: „Какво ще стане с моята свещ?" Остави я и си върви по пътя. Не казвай: „Ами като дойде тъмнината?" Представи си, че ти можеш да вървиш бързо като слънцето – тогава ще има ли за тебе нощ? Сега има неща, които трябва да се постигнат. Много пъти говорим за Истината, за Свободата. Какво нещо е Свободата? – Свободен човек е онзи, който право може да мисли, да чувства и да постъпва. Ако ти не се научиш на това, ти не си свободен. Някой казва, че е беден. Беднотията е едно внушение. Може да те убеди някой, че си беден, и без да си беден. Всякога, когато човек пожелае да носи това, което не може, той се ограничава. Има една мярка. Ти в стомаха си колко килограма можеш да турнеш? – 1/2 килограм или малко повече. Ползувай се от опитността на другите хора. Тези, които искали много, виж дали са щастливи. Ти желаеш да бъдеш богат, но има три положения за богатия: Богатият може да бъде каменар, градинар или може да бъде учен, като изследва светлината. Камъкът, дето го туриш, не се мърда, той за нищо не се грижи. Само ще ти направи една микроскопическа услуга. Който работи с камъни, все ще му се охлузят ръцете. Това е материалното разбиране на живота. Втората работа е на градинаря. Ти ще посадиш едно малко семенце и няма да се занимаваш с него и след 5, 6 години дървото ще даде плод, а камъкът нищо не дава. Като дойдем до светлината, там работата съвсем се улеснява. Второто положение – на градинаря, е ангелският свят. През светлината ти ще направиш само прозореца, ще го оставиш отворен и няма да каниш светлината, тя сама ще дойде. Няма да я викаш. И като дойде вкъщи, тя ще освети всичко. Тя всичко носи и ти само трябва да учиш. Тя всичко носи: и плодове, и знание, и хляб, всичко носи. Земята е една къща, небето е прозорец. Когато вътре в човека е светлината, всичко има. Когато вътре в човека не е светлината, нищо няма.

Всички хора разсъждават по старому. Ти казваш, че някой те ограбил, че ти е взел 1000 лв. Никакво ограбване не е това. Ограбването седи в една много малка погрешка. Погрешката седи в това, че като дошел при тебе, не е взел повече. Ти разглеждаш нещата от едно становище, от което не се разследват. Представете си, че са турили на гърба ти 50 кг злато и те пущат във водата. Ако аз взема 1/2 тежест от гърба ти, 1/2 от тези пари, ти пак ще се удавиш. Аз съм виновен, че не съм взел всичките пари, че да не се удавиш. Ако взема всичко,

ти се спасяваш, благодетел съм. Като те окраде някой, да дойде в тебе една нова идея и да кажеш: „Благодаря Ти, Боже, че той ме освободи от всичкия товар." Като се давиш, ще благодариш. Духовното не може да се краде, а само материалното. Представете си сега, че пред вас има 1000 свещи, една от друга по-силни. Някой дойде и изгаси първата, но следующите са по-силни. Дойде друг и изгаси втората и т. н. Последната свещ никой не може да изгаси. Остава последната, която никоя сила не е в състояние да изгаси. Законът на вярата е: да вярваш, че ти можеш да се изненадаш, обаче Бог, Който е в тебе, не може да се изненада и не може да осиромашее. Ти можеш да осиромашееш, но че Бог може да осиромашее, това е лъжа. Ти казваш: „Аз осиромашах." Че как си осиромашал? Животът е в тебе. Ум имаш, сърце имаш, воля имаш – как си осиромашал? Ти казваш такава лъжа, която е съвсем далеч от истината. Ние всеки ден оскърбяваме Бога, като казваме: „Много съм нещастен." В какво седи твоето нещастие? – Че ти са скъсани чепичките. На ситната сте плакали. Съществува в света само едно страдание – когато изгубиш любовта си, това е страдание. Има едно страдание, което е привидно. Например: Залезне слънцето, ти страдаш и казваш: „Изгуби се" – обаче на другия ден пак изгрява слънцето. Какво си изгубил? Това, за което малките деца плачат, възрастните се смеят, а старите мислят. Детето плаче за своите кукли, че се е счупил кракът на куклата. Възрастният се смее, а старият мисли за детето и за възрастния. Възрастният се смее, понеже детето не знае още как да пее, а пък старият мисли, понеже и възрастният не знае работата. Смехът произлиза от един контраст, в неразбраните работи всякога има смях. Защо трябва да плаче човек? – За да расте. Защо трябва да се смее? – За да му олекне. Тежко ти е – позасмей се малко. Някой път, като плачеш, погледни се в огледалото и си кажи: „Колко си хубав, какъв си хубавец, искам да те видя още веднъж, много те харесвам, колко ти прилича!" Че, този, който се гневи, не си ти. Онзи, който се съмнява, не си ти. *Това си ти, който мислиш и разбираш състоянията.* И който се смее, и който плаче, и който мисли – всички имат право. Например ти дигаш прах. Ако ти не дигаш прах, не ще може да има дъжд. Ако ви понапече с топлината си, ще почнете да се топите. Какво лошо има от това? Всички неща са добри, когато ги разбираш. Лошото е, когато някой плаче и не разбира и когато някой се смее и не разбира. Лошото е в неразбирането. Хората взаимно трябва да си помагат, да бъдат носители на Божественото. Само така ще дойде новото. В едно дърво всички части функционират, всички листа трябва да дишат. Само един лист да диша – с това нищо не се постига.

В религията всякога има едно положение: това, което държиш, ти не вярвай в него. Кое е силното: това, което ти държиш, или това, което държи? Ти не можеш да разчиташ на това, което държиш. То е отчасти вярно. Ако учите, ще станете добри ученици. А сега малко се потривате. Ти си на правия път, когато се потриваш при злото, а се учиш при доброто. Вие сега се потривате, когато не трябва, и се учите, когато не трябва. Трябва една вътрешна школа, за която трябва да се подготвите. Христос казва: „Ако не се отречете от майка си, от баща си, от братята си и пр., не можете да бъдете Мои ученици." Гневът е бащата; подозрението, съмнението е майката. Алчността е също. Ще се откажеш от тях и тогаз ще придобиеш. Ще се откажеш от едно и ще придобиеш друго. Нима с живота, който ти придобиеш, сиромах ще станеш? Парите, златото, са резултат на живота. Ако ти си болен и ако носиш злато, ще оздравееш. Златото е много добър проводник. Ти седиш в това положение като беден и казваш: „Какво може да стане от мене, почернял съм, никой не ме иска, който се допре до мене, почернява, подритват ме." Но ако този въглен го прекараш през 20 000 градуса температура и го стопим, ще го направим голям брилянт и нали той

тогава става ценен? Ти си въглен, готов си за диамант, трябва да те нагреят на една голяма температура само и после ще ти трябва човек, който ще те тури за украшение. Страданието е работа. Всеки, който страда, значи работи. Моите ръце са нежни, хубави, но когато копая с мотиката, излизат ми пришки, значи има страдание. И казвам: „Де се намери тая мотика?" Но като пораснат дините и другите плодове, забравям пришките и се компенсира. А пък ние не искаме да излязат пришки. Без страдания не може. Има едни страдания, при които няма резултати. Аз говоря за едни страдания, дето има резултати. Когато дървата горят, а не се пече хлябът, страданията са безпредметни. А когато дървата горят и се опича хлябът, страданията са на място. Ако Христос не беше пострадал, какво би станало със сегашната култура? Вие мислете върху страданията, обичайте ги и дълго време да не седят във вас. Като дойде страданието, намерете му работа. И като дойде радостта, намерете й работа. *Всичката мъчнотия е в приложението.*

Единственото нещо, при което човек се цени, засега е неговият ум, сърце и воля. Днес денят е хубав. Какво ще мисля за вчерашния ден? За утрешния ден няма какво да мисля. Само едно изкуство има – да не се смущаваме. Всякой, който се смущава, светлината не е проникнала в ума му. Щом любовта е в тебе, няма какво да се смущаваш. Ти казваш: „Господ ме остави." Чудна работа – ако грънчарят направи една форма и не му се хареса, то какво лошо има в това? Ще те посмачка пак, ще направи нещо по-хубаво. И втората форма ако не е хубава, какво от това? Той ще прави това дотогаз, докато станеш едно хубаво опечено гърне. Вие не сте опечени гърнета. Сега едвам се печете на слънцето. И после ще ви турят в пещта. Пещта, това са страданията в живота. И ще придобиете едно качество: като ви удрят, да звънтите.

22. Разговор с Учителя на 29.VIII.1933 г.* на обед и следобед

[Изпратен от Димитър Звездински на Елена Хаджи Григорова]

Днешното време е хубаво, понеже един бръмбар превърза превръзката на друг бръмбар и времето се зарадва за тази отлична постъпка. Вие се давите и всеки ден трябва да ви изваждат от морето. Този, който ви обира, вниса вашите пари в банката за вас на ваше име. Вие го обвинявате, пък той ви казва: „Аз ви ги внасям на ваша сметка, на безсрочно изплащане."

Идеята за пасхалното агне е идеята за агнето, която чисти. Вегетарианството е вънкашната страна: не отнемай живота на едно животно, нищо повече. Евреите не са били вегетарианци. Те ръсиха храма с кръв и затова пет пъти разрушиха храма. Мойсей им даде едно мистично учение, но евреите го разбраха много буквално. Там е всичката погрешка. Те си наредиха един свой закон покрай Божия закон: освен десеттях заповеди, те си наредиха един друг закон, който противоречи на първия. Просто човек, за събиране на дърва в събота, го утрепваха с камъни. И Христос каза: „Камилата поглъщате, а комара прецеждате, човешкия закон изпълнявате, а Божия закон не изпълнявате."

Авел принесе агне, значи себе си принесе жертва. Каин принесе плодове, а себе си не принесе. Хората първо имат отношение към Бога, после – към човечеството и после – към себе си и към ближните си. Адам за Ева е казал: „Плът от плътта ми и кост от костта ми". Така не трябваше да каже. Трябваше да каже: „Ето една моя сестра, която от Бога е излязла." Хората не ги женят на земята. Тук е наложничество, женят ги горе на небето и ги пращат на земята.

---

* В ръкописа тази дата е задраскана и отгоре е написано: 9. и 10.IX. (Бел. М.И.)

Тук женитбата не може да стане. Не се лъжете! Всеки човек, когото женят на земята, е наложник. Има хора, на които е писано астрологически на ръката да не се жени и ако се ожени, ще мрат децата му. Ако се жени, той ще гради, Господ ще разваля. Дойде тя и се оплаква, че мъжът ѝ не я обича. Че, какво ще я обича? Че, тя се е оженила без Божие позволение. Тя казва: „Отгде да го зная?" Сега ще го научиш. И ако сега не го научиш, все ще го научиш някой път. Така, както се женят хората, женитбата не е по Бога. Има нещо изопачено в човешките отношения. Раят е в човека. Космическият човек изпълва цялото пространство. Астрологическият го турят на звездите. Който не е разбрал брака, за него то е място на мъчение, а пък който го е разбрал, за него то е място на рая. Който не го е разбрал, за него бракът е врата за мъчение, а пък който го е разбрал, за него бракът е място на радостта. Преди всичко мъжът и жената трябва да бъдат абсолютно свободни и тогаз да вземат каквото и да е решение. Всяко решение, което се взема от човек, когато той не е свободен, е престъпление. При свободата ще бъдеш отговорен и ще бъдеш възнаграден същевременно.

В това прераждане човек трябва да осъществи правилното разбиране: да служи на Бога, а пък той казва: „в друго прераждане", дето няма да го бъде. Един комар казва: „Като стана човек, тогаз ще служа на Бога." Отгде знае, че той ще стане човек? Като комар трябва да почне той, с комарени разбирания, никога не може да стане той човек. Апостол Павел, като говори за мистическия брак, казва: „Този брак, земният, е по подобие на онзи. Онзи е идеалният." Като се намираме в едно тежко изпитание, трябва да минем от материалното към духовното, от плътското към духовното, от временното към вечното. Докато в нас царува съзнанието, че вършим волята Божия, това е за наше благословение. А пък щом – това, човек което е направил, тогаз няма резултат [?]. Обществото не е мярка. Сега се много говори, а малко изпълнява. Там е голямата мъчнотия. Лесно е някой път да се говори. Има неща унаследени и чрез тях криво мислим. Бракът като едно учреждение, което Бог е установил, трябва да различаваме от един социален акт; както двама търговци се събират и после се разделят. Това е временно. Че сегашното положение е временно, се познава от това: апостол Павел казва, че ако мъжът умре, жената може да се ожени.

Любовта, която преживява смъртта – други са отношенията там. Там са идеалните отношения вече. Апостол Павел казва: „Който жени девицата си, добре прави, който не я жени, по-добре прави." Който е вързан, да се развързва и който не е вързан, да не се връзва, е казано. Трябва да се разбере вътрешният смисъл, за да няма спънка. Трябва да се разберат нещата така, както Бог ги е създал в своята чистота, за да се избегнат известни вътрешни недоразумения. Трябва да се образуват новите отношения, които съществуват, например браковете в растенията. Някой път младоженецът е на хиляда километра от невестата и той праща писма и въздишки. Божият закон трябва да се прилага. Силата на човека седи в това: приложението на този закон – най-лесното нещо, което най-мъчно се прилага.

Ключовете за отваряне [на] Стария Завет ще ги намерите в Новия Завет. Любовта е ключът там и с вярата се започва. Казано е: „Нова заповед ви давам – имайте любов един към други." Човек не трябва да съди другите. Той не трябва да застава на мястото на един съдия. От всяко нещо той трябва да изважда поука. Може да даде един съвет на един човек, който греши – това не е съдене; [съветва] го какво да прави, но да го съди вътре в себе си, това не трябва да го прави.

Съвършеният човек съдържа и двата полюса в себе си, а пък в несъвършения човек полюсите са поляризирани. Един съвършен човек не се изкушава от пола, както една пеперуда – от листата. А пък гъсеницата се изкушава от листата.

Мислете върху това! Двама ангели на съвършения човек са съединени. Те не са слети, но образуват една система. Съвършеният човек действува и като мъж, и като жена. Като мъж, ще изпраща светлината по целия свят, за да не се заблуждават, а пък като жена, ще изпраща топлината по целия свят, за да не правят зло. Човек има 7 тела, но зад тях стои реалното, същественото и неизменното. На Земята е Богочовекът. На всички планети на Слънчевата система все има хора. На Луната са останали най-учените хора. На Слънцето живеят същества, които са образец на всичко. И на Юпитер има напреднали същества, обаче на Слънцето са най-съвършените същества.

Хората трябва взаимно да си помагат. Човек минава, догдето завърши своето земно развитие, 777 прераждания кардинални или епохални, 12 – Божествени, а обикновени прераждания – безброй.

23. Разговор с Учителя на 12.IX.1933 г.

[Изпратен от Димитър Звездински до Елена Хаджи Григорова]

Всички други работи, освен Божествените, са товар.

Досега хората са воювали. Хората сега трябва да възприемат един нов метод, да изменят начина на воюването. Вие мислите, че сте научили упражненията. Периодически трябва да се свързвате със силите на Слънцето и Земята, да има сменяване. Когато ръката е нагоре и обтегната, има свързване със слънчевите сили. Когато ръката е насочена надолу и обтегната, свързана е със земните сили. А когато ръката не е обтегната, а е отпусната, тя не е в контакт с никакви сили. Ръката не само да е обтегната, но и съзнателно да участвува. Когато казваш „Добър ден", да чувствуваш това, когато го казваш, да внасяш нещо. Когато казваш на един човек „Добър ден", да му дадеш нещо. „Добър ден" – „аржан-конте" *, в брой.

Нас ни е срам, а пък срамът на място е хубав, но да се срамуваш, дето не трябва!...

Новото като влезе в света, го смятат все за подигравка. Те мислят, че старото вече е установено.

Упражненията като правите, да стане изменение на лицето ви, в мускулите ви. Тогаз упражнението е добре направено. Иначе, или упражнението не е хубаво, или не е направено както трябва.

Най-напред гърбините ви трябва да изчезнат. Прегърбването на човека е много лош признак. При прав гръбнак развиването става правилно, понеже от гръбнака излизат 12 чифта нерва, които отиват по цялото тяло и като се прегърби човек, енергиите не отиват правилно и тогаз органите боледуват. Боледуването на органите зависи преди всичко от енергиите. Трябва да се отпушат дупчиците на гръбначния стълб, през които дупчици минават гръбначните нерви. И вие, музикантите, всяка сутрин като свирите, ставате с една година по-млади. Старостта е едно състояние, натрапено отвън. Истинската младост е излязла от Бога, а старостта е натрапена от друго място. Остарява човек, когато изгуби смисъла на живота си, когато по човешки гледа на нещата и всичко му е без интерес... И тогаз мисли за една промяна, но не знае каква. Старият човек мисли за онзи свят, но не знае нещата ясно. Досега много пъти сте остарявали, но този път гледайте да не остарявате. И ако този път остареете, гледайте да се подмладите.

За тези упражнения ще турим веднъж една стара сестра и да видим чрез тези гимнастически упражнения каква промяна може да стане. Старата сестра,

---

* argent compté (фр.) – пари в брой. (Бел. М.И.)

като прави тези упражнения, си мисли за старостта си и си казва: „За мен ли остана, на тази старост, да ги правя?" Тя да се освободи най-първо от идеята за старостта, тая идея ѝ е натрапена, също и идеята за безсилието. Има места в упражненията, дето трябва да се пее общо. Имате толкова болести: ревматизъм, зъбобол, стомах, главоболие, малокръвие и пр. Като се правят тези упражнения, тези болести ще изчезнат.

Трябва да знаете, че в упражненията има една опасна страна. Аз я наричам инертност. Тая инертност поглъща всичката енергия на човека. Тя обезсмисля човека. Тя е като някоя ледница. Като влезеш там, ти не можеш да я стоплиш. Трябва да бягаш от тая ледница. Там ще изгубиш всичко. Човек трябва да се пази най-първо от тая инертност. Съществува една такава област в природата и ако влезеш там, всичката ти енергия ще бъде погълната, както една муха, която се е хванала в паяжината. Щом влезеш в това инертно състояние, ти почваш да изгубваш смисъла на живота си, почваш да не вярваш на себе си, в Бога и в хората. А пък смисълът на живота е да повярваш в това, което е вложено в тебе. Ще възстановиш първата хармония. Когато дойдеш в едно инертно състояние, който и да ти говори, ти си недоволен и казваш: „Да престане." А пък когато не си в това състояние, който и да ти говори, и някое куче да лае, или нека, дърво да шумоли, теб ти е приятно. Вчера една сестра дойде и ми каза: „Всичко ме дразни." Тя е влезнала в това състояние на инертност. Казах ѝ: „Ще туриш настрана всички тези мисли." Англичаните имат една хубава черта – че прилагат. Каквото види, ще приложи веднага.

Истината не може да се предаде на всички хора по един и същи начин, а по различни начини.

Храната трябва да е топла, защото щом няма топлина, храната не е добър проводник на живота, а пък топлината е добър проводник на живота. Суровата храна можеш да я туриш в топла вода, колкото да се стопли. Плодовете така можеш да ги стоплиш, без да ги вариш. Студът е спирка. Когато човек е недоволен, природата туря студ, тогаз ти се отнема нещо и тогаз човек става доволен.

Като четеш някоя книга, не критикувай, но проверявай нещата! Само работите на съвършените хора не трябва да проверяваме, а на другите хора трябва да проверяваме. И най-първо, не се обвинявай! Ти нямаш право да бъдеш съдия на себе си. Ти трябва да изправиш погрешката си. Нито пък се хвали! Никой не ти е дал право да се хвалиш. Ще дойде време за това, но трябва да е завършена работата. Ако казваш: „Какъв човек съм аз? Аз не съм добър човек", ти тогаз се нахвърляш върху Господа, значи Той не те е направил както трябва. И тогаз ще дойде една реакция. Ако някой те хвали и ако хвалбата не е турена на място, то е ужасно нещо. И аз съм против забележките. Никога не прави забележки на един и същи човек по един и същ начин два пъти! И на себе си не прави забележки. Кажи си: „Тая работа трябва да се поправи." Когато срещнеш един човек и ти е приятно, значи той е пълен с изобилие, с благодат. Приятно ти е да отидеш при един хубав извор. Ако всички хора станат такива хубави извори?!... Каквото сте правили досега, оставете го! Онова, което знаем, е минало, пoново иде. Един говори за милосърдието и казва, че щедри трябва да бъдем, а пък друг не го приказва, а го прави.

Като тези гимнастически упражнения, които правим тук, никъде няма. Това, което дават те, никои други упражнения не могат да го дадат.

Ние служим на Един Бог, в Когото са включени всички възможности и от Когото са изключени всички невъзможности. Някой прави добро и после казва: „Никой не ме оценява." Ти остави хората, ще те оценят Съвършените. Дълбоките работи могат да се кажат само на родените от Бога. Като дойде други хора да будиш, е лесно, но като дойде до тебе, тогаз е мъчно.

Раят е място на души, които нямат нужда нито да се раждат, нито да се женят. Ако някой път трябва да дойде нов човек, нов член, те го вземат от земята. Някои от вас могат да ви вземат. Човек се показва на земята какъв е. На небето е лесна работа. Вие за небето не мислете! Там е уреден животът, а гледайте на земята да живеете по небесному! Тук е мъчнотията. Светът е едно училище за поправление. Ти можеш всеки ден да разрешаваш какъв си. Всеки ден показва какъв си. Ако си умен, ще знаеш какво да поправиш и то не само спрямо себе си, но и спрямо околните, спрямо света. А пък инак постоянно ще оплакваш дните си, че баща ти е такъв, че майка ти е такава и пр. И като намери една своя погрешка, човек трябва да се радва и да казва: „Хвана се тази мисирка." Ще пазите едно правило: един ученик носи узрялата диня, вие носите зелени дини. Някой се оженил и освен от домашните си, от друго не се интересува. Остави я, тази диня! Узрялата диня няма нужда да седи на бостаня, трябва да се откъсне. Ако един човек не може да издържи в изпитанията, той няма сила. Ако един кораб не може да издържи във време на буря, той е слаб. Всеки търси причините на слабостта си отвън. Трябва да намери къде е истинската причина. Много религиозни, духовни хора са в заблуждение, например православните се държат отделно, теософите – отделно и пр. Истината тогаз е далеч от тях. Истината свързва цялото човечество. В някои духовни организации се борят за надмощие. Личният елемент тогаз е там. Апостол Павел се намери в чудо и каза: „Станахме посмешище." Светът няма какво да знае в какво седят принципите на дълбокия духовен живот. За да се оправи светът, трябва нещо ново. То ще дойде. Има неща неизбежни. Всеки плод трябва да расте добре, а пък според това, което е придобил, такова място ще му се даде.

24. Разговор с Учителя през време на екскурзиите на Витоша

[Изпратен от Димитър Звездински до Елена Хаджи Григорова]

Често мнозина се страхуват, че ще останат гладни, голи и боси, и колко много грижи, страх и какво ли не още за това. Не, тези, които са решили да служат безкористно, по дух и истина на Бога, те гладни никога няма да останат и няма да бъдат лишени от нищо. Примерът с двете птички при бивака на Витоша. Хвърлят им приятелите трохички, те си клъвнат, хвръкват, отлитат нагоре, като хвалят и славят Бога. Така е и с всички служители на Бога. Ще дойдат ангелите и ще му подхвърлят оттук-оттам необходимото за през деня. А утрешният ден е разумен, той си носи своето.

Еднообразието в живота довежда човека до хипнотично състояние. Ето защо е необходимо разнообразието.

От север има едно силно течение, благодарение на което Стара планина прави едно силно налягане към юг. И благодарение на този силен натиск, с цялото Софийско поле става едно повдигане, тъй като от юг Родопите подпират.

Природата сега извършва едно преустройство на цялата Земя. Приготвят се ново небе и нова земя за новите хора. Сегашният север ще бъде изток, изтокът ще бъде юг, юг ще бъде запад, а запад ще бъде север.

Красотата е едно от най- важните условия за здравето на хората. Всякога дръж в ума си най-красивото, най-хубавото, най-възвишеното, най-идеалната страна на нещата! Никога не дръж в ума си лоши мисли и каквито и да било нечистотии (скъсаните дрехи, скъсаните обуща, съборената къща и др.)!

И най-слабият човек има достатъчно сили да устои, защото Божественото начало е в него.

Ако съзнанието ти е будно, ти можеш да се разхождаш по целия свят. Човек, който казва, че зависи от условията, той е едно животно. Човек използува условията, които Бог му е дал, а животното зависи от условията. Човек зависи от Бога, а не от условията, които Бог създава. Човек може да бъде и в затвора и пак да си остане независим.

Побеждава цялото, слугува частното. Като част, ти слугувай на цялото, а цялото ще работи за тебе, за да победиш. Ако ти искаш като част от цялото да победиш, ще бъдеш победен и разочарован. В Любовта има три неща: 1) да почувствуваш, 2) да помислиш и 3) да го направиш. Ако само почувствуваш и не го направиш, ако само мислиш и не го направиш, това не е никаква Любов. Нещата всякога се предсказват на човека. Има нещо, което отвътре ти предсказва, като ти подшушнува нещо. Когато този глас ти говори, светлина и сигурност има всякога. А когато други ти говорят, има раздвоение и тъмнина. Вярвай в цялото! Трудно е човек да дойде до това съзнание.

Ако нямаш съобщение с невидимия свят и мислиш, че си оставен на произвола, то е страшното.

Човек ще ликвидира със своята карма само когато служи на Бога. Човек ликвидира със своята карма, като обръща души към Бога. Такъв човек свършва със своите прераждания.

Всяко страдание е живот извън Любовта, тъй както рибата извън водата. Ние сме потопени в Любовта. Бог е навсякъде, но там, дето се проявява, казваме, че Той присъствува.

Не е разумно да иска човек нещо, което сам може да направи. Един правоверен се молил да му изпрати Бог един ангел, да го пренесе през реката. Обаче, преди да дойде ангелът, като видял зад себе си мечката, че иде към него, не усетил как преминал реката.

При Бога като отиваш, хляб носи, а при хората – с пари и знание.

Пчелите са представители на бялата ложа, а мравките – на черната ложа.

След яденето киселите ябълки помагат на храносмилането. Грубавият и сприхавият да яде сладки храни. Сладката храна не трябва да се смесва с друга – кисела, парлива или солена. Сладката храна дава мекота. Киселата храна дава активност. Солената – равновесие, а смесената прави човека флегматичен. Сладката храна за 1 час и 30 минути се смила, а другата – за 2.30 до 4 часа. Строго спазвай следното правило: храни се с храна, която изисква еднакво време за храносмилането. Ако ти се храниш с храни, които изискват различно, по-късо или по-дълго време за храносмилането, то те причиняват голяма вътрешна бъркотия и поквара на храносмилането. Прасковата с кайсията не върви, защото едната е сладка, а другата – кисела. Днес е изопачен естественият усет на храните. Човек всякога яде това, което причинява и създава болести. Това, което разхлабва нервната система, иска да го яде, яде го и преяжда. Човек се лъже от червеното вино, че е с цвета на живота, но той не знае, че червеният цвят на виното съдържа отрова.

Ние живеем в един век на преправени храни, фалшифицирани – изопачено природното им състояние. Водата е неутрален елемент, тя спомага за храносмилането.

Треската се лекува по-лесно чрез лютите храни.

Най-важната и най-голямата придобивка за ученика е, когато се намери в най-големите трудности, мъчнотии, лишения и пр., да благодари на Бога – там именно се изпитва характерът на човека. Та, при най-големите мъчнотии да кажеш: „Добре ми е, Господи, че се наскърбих." Но не механически, а дълбоко, вътрешно.

Човек всякога иска да бъде щастлив, това е невъзможно. Смяната е неизбежна. Защо и за какво, не се знае. Ако ти не се радваш и на най-малките работи, то твоят живот няма смисъл.

Дърветата тук, на Яворовите присои, се радват на нас, че ние сме между тях; те считат, че при тях са дошли ангели. Те проявляват един свещен трепет. Планините трябва да ги пазим с чисти мисли и постъпки, иначе бури и виелици ще има.

Слънчевата система има една нова планета, която сега се създава. И всички пертурбации сега се дължат на нея. Един [ден] тя ще заеме мястото на нашата Луна и ще има синкав цвят. Тя ще бъде населена. Хората на Земята ще преминат в нея. Преустройство става и на Земята сега, за новия континент. На Слънцето са се явили бели, светли петна. Черните петна показват, че има повече влага и плодородие на Земята. А белите петна показват, че ще има повече вътрешен развой, духовно повдигане. Кризата днес се дължи на светлите петна на Слънцето.

25. Писмо от Димитър Звездински до Елена Хаджи Григорова от 29.IX.1933 г.

Изгрев, 29.IX.1933 г.

Б. Е. Л. [Бог е Любов.]

Сестра Елена,

Картичката ти получих вчера. Благодаря ти за вниманието.

Виж какво: взех от Нейчев 105 адреса. Смятам да взема и списъка на лекарите в България, също и на читалищата. Веднага ми отговори: да изпратя ли 90-те брошури само на горните 105 адреса, или пък и на някои от лекарите? Ами на читалищата? За всичко това какво ще кажеш?

Всичко е готово – остава да ми отговориш, разбира се, затворено.

*

Изпращам ти някои мисли от беседата на Учителя от общия клас на 27.IX., сряда. Днес, петък, няма беседа.

Изпращам ти книгата от Пампоров, писмото за Рига, резюмето (оригинала и един препис, който още онзи ден беше готов). Изпращам ти и преписи от последните частни разговори с Учителя.

*

Предадох поздрави на сестра Савка и братчето ми. Много се радваха и благодариха. Днес ще предам поздрава и Учителя. Ще гледам да говоря с Него по въпроса, по който искам отговор от тебе – за адресите на лекарите и за читалищата. Да изпратя ли на тях от 90-те, или – само на адресите от д-р Нейчев.

*

Тук е добре. Както знаеш, Слънцето грее и не залязва. Живеем в една прекрасна пролет и в едно чудно хубаво лято. Радваме се, пеем, свирим, играем, учим се, храним се изобилно и зреем. Чакаме благодатната есен, сезона на плодовете, за да ги вкусим и раздадем на другите. Винаги животът ми е бил хубав и съдържателен – истинска школа, за което се радвам от сърце.

Благодаря на Учителя, Който ни донесе светлина и осмисли живота ни.

Не мисля за друго освен:

да се уча,

да добия чистота,

да работя – най-същественото.

С умиление и възторг си спомням за работата ни през VIII н. г. [настоящата година] на Учителевата нива. Това беше през целия месец август – най-благодатното време през тази година. Това беше цяла вечност!

Братски поздрав: Звездински ДИМИ-Три.

Сестро, прочети писмото, което пращам на Пеню.

26. Писмо от Димитър Звездински до Пеню Ганев от 30.IX.1933 г.

Изгрев, 30.IX.1933 год.

Любезни брат Пеню,

Поздрав от Изгрева!

Добре сме. Живеем с единствената цел – да се усъвършенствуваме.

Въпреки бурите и мъчнотиите, ний стоим като канари, непоколебими, с пълна вяра в Божественото, което възраства в нас. Това е, което осмисля живота и само по този начин ще се облечем в светлата и бяла дреха на Божествените добродетели. Само така ще познаем Бога като Любов. Без тези разбирания не можем да любим – да сме изразители на Божията Любов. Това е пътят за Свободата, чрез която ще влезем в съприкосновение с по-напредналите същества, които ще ни помагат. Изисква се непреривна работа!

Сега е времето!

Да работим, да учим!

Епохата, в която живеем, е велика. Светът се преустройва!

Цялото небе работи!

Работят всички светли същества. Всяка пробудена душа строи новото. Всичко будно е на първа линия, откъдето се отстоява на-важната позиция в живота.

Ето, и Учителят, както виждаш, е между нас. Той е дошел да ръководи великото дело.

Условията! Те са зависими. Бог създава условията. Ние зависим от Бога, а не от условията, така казва Учителят.

Всеки кой как може, да работи. Време няма за бавене. А в живота чакат души да им се занесе светлина. Кой ще стори това, ако не ний, първият набор на новата ера? Като войници изпълнихме дълга си към държавата – бихме се напразно. А сега, като войници на новата държава, на новия живот, няма ли да дадем нещо от себе си? Искат се жертви.

Ето, брате мой, мислите, отначало дотук, които вълнуват душата ми. И ще мирясам, когато се видя, че работя за Бога.

Мили братски поздрави – Д. Звездински.

P.S. Тъкмо в този момент при мене е брат Боев и те поздравява тебе и Еленка. (Подпис)

27. Частни разговори с Учителя през август, септември и октомври 1933 г.

[Изпраща: Димитър Звездински]

Частен разговор с Учителя, на поляната след гимнастическите упражнения, месец X. 1933 г.

Миналото втвърдява.

Бъдещето разсейва.

Настоящето е разумното – Божественото.

Неравномерните енергии раждат всички злини.

Отрицателната енергия вгльбява нещата, положителната енергия изпъква нещата.

Ако човек се подчини на идеята, че няма старост, ще се подмлади.

Сиромахът мисли, че е сиромах, а не е сиромах. Богатият мисли, че е богат, а всъщност не е богат. Не смесвайте сиромашията с греха! Сиромашията е една почивка.

Майката и бащата вкъщи са сиромасите, а децата – богатите. Когато майката и бащата забогатеят, децата осиромашават.

Сегашният живот е една хазартна игра на табла, забавление.

Единствената работа в света, това е свободата – в даден момент да се чувстваш свободен. Свободен ли си ти, това показва, че си работил, а че си работил, показва, че си свободен.

Какво ти струва сам да си поправиш погрешката? Какво ти струва да се извиниш, че си счупил шишето? Достойнство за човека е да се извини, че е счупил шишето. Ако не направиш счупеното шише, затварят се всички банки и кредит няма отникъде.

Сега изучавате дреболиите в живота. На всинца ни работите се уреждат, само че ний не можем да ги разберем.

Отдето иде светлината, краските са по-ярки, по-хубави. Трябва да се знае всяка една мисъл какво може да произведе за човека.

Ако си спокоен, благоприятно се отразява на стомаха и оттам на очите – стават меки и светли. И обратното.

От погледа излизат Божествени блага. През погледа минава Божествената благодат. Трябва да бъдем проводници на Бога.

Ако разбираш Божественото, ти си свободен.

Човек трябва да стане първо поет, после музикант и после философ.

*

Христовото Слово е живо. То обикаля постоянно земята и която душа намери, влиза вътре и пак обикаля света.

13.X.1933 год. Учителят каза частно:

Вече работите вървят добре е се оправят. Всичко върви на добре.

14.X.1933 г., частно:

Нервната болест не е нищо друго освен натрупване на психична кал в нервите.

Дишането трябва да бъде свободно, като че нямаш нито да даваш, нито да вземаш, като че всички работи са уредени в твоя живот. При дишането коремът трябва да се дига, значи и симпатичният възел трябва да взема участие при дишането.

Всяко страдание е за добро и за събуждане.

16.IX.1933 г. Разговор с Учителя (на връщане от Яворовите присои за Изгрева)

Надеждата е път за новото. Новото е път за Вярата, Вярата е път за Любовта, Любовта е път за Духа. Духът е път за Великото, за Божественото.

*

Когато даваме в материалния живот, виждаме, че нещата се намаляват. Например, от цяла крина жито като си дал 1/2, остава още 1/2. А когато даваме в духовния живот, става обратното – увеличаване. Например, като си дал 1/2 крина жито, не остава още 1/2, както в първия случай, а се увеличава – цялата крина ще се умножи.

*

Да имаш най-големите противоречия в живота и от тези противоречия да изкараш своето щастие, това значи разбиране, или – да си силен.

Когато сте в най-големите противоречия, да ги преобърнете в положителни величини. Това е реалното, което може да уреди живота.

Щастието е вътре във вас. Ако вий всеки ден не можете да внесете нещо ново, вий ще се израждате. Всяка мисъл, която може да помогне на човешкото съзнание, е изпратена от Бога.

Истинският живот е живот на вечно подмладяване. Ти не можеш да имаш онзи, щастливия живот, докато в тебе съществува една неприязнена мисъл. Или, докато ти носиш един трън в петата си, ти не можеш да вървиш правилно. В ума ти не трябва да съществува никаква лоша мисъл.

Когато човек почне да живее за себе си, ражда се злото. Ако листът живее за себе си, ще увехне.

Да живеем за Бога – от това зависи нашето щастие. Ако ний обикнем Онзи, Който ни е дал живота, ние ще можем да постигнем всичко, което желаем. Ако ти при любовта си не си готов да пожертвуваш всичко, ти не си разбрал любовта.

Единственото реално нещо в света е волята Божия. Всичко почива на един велик закон – то е това, великото, в което живеем и съществуваме. Идването на Великия Учител, това става за спасението на света.

Пълно учение е приложението на Любовта в живота. Знание без любов никога не може да се приложи.

Разговор с Учителя на 18.X.1933 г. на обед, на софрата

Яйцето извън кокошката е яйце. Кокошката извън яйцето е кокошка. За да се подмлади кокошката, трябва да стане яйце. За да се обнови яйцето, трябва да стане кокошка.

Болният, като забрави, че е болен, ще стане от леглото и ще играе. *(Учителят показа и примери.)* Музиката е по-силна от всички лекарства. Всяко нещо, което туря нещата в хармония, е музикално. Материята е потенциалната страна на Духа. Силата е кинетическата страна на Духа. А Духът е ... ...

Не е центърът на Земята, който притегля телата, а напрежението на етера върху телата.

Частен разговор с Учителя на 20.X.1933 г.

„За да има човек плод, трябва да има Любов и Мъдрост." Плодът е доброто.

„За да бъде човек в рая, трябва да има Истината. Навсякъде виждаме Бога: вътре в нас, вън от нас и в другите."

Когато имам отношения към хората, аз знам какво ще бъде отношението на всеки един към мене и след хиляди години и съобразно това аз определям моите отношения към всекиго.

Истински приятелски чувства може да има само тогава, когато си абсолютно уверен, че сегашните ти приятели ще ти бъдат доверени завинаги.

Когато човек работи за себе си, това е труд; когато работи за ближния си, това е мъчение, а когато работи за Бога, това е работа.

Формула за всеки ден:

Благослови ме, Боже, да разбирам Твоя Божествен план и да бъда един скромен съработник във великото дело на земята.

Молитва, дадена от Учителя на връх Мусала, 1928 г., за всеки ден:

Господи, Ти си ме пратил на земята, Ти си ми дал живот и здраве, дал си ми ум, сърце и душа. Аз ще изпълня Твоята воля. Аз те прославявам, и след като извърша волята Божия, след като ме благослови Бог, ще извърша това, което е добро за моята душа и ще ида да помагам на моите братя.

Формула при събуждане:

Господи, благодаря Ти, че възкръснах. Благодаря Ти, че живея. Кажи ми какво да направя днес заради Тебе? Помогни ми днес целия ден да изпълня Твоята воля!

Формула при лягане:

Господи, моля, във време на спане, огради тялото ми със Своята светлина и го предпази! Моля, във време на спане да посетя школата на Всемирното Бяло Братство горе. Аз знам, че това е Твоята воля. Твоята воля на две не става. Аз отивам горе да се уча, да се моля и да работя.

*

Закон: „ Каквото мисли човек, това става." Учителят

Формула:

Бог ме обича и аз ще Го слушам.

Формула (сутрин и вечер да се казва):

Мога, Господи, да направя всичко, което искаш. Няма нищо, което да не мога да направя заради Тебе.

Формула (при големи противоречия и затруднения):

У Бога всичко е възможно. Аз живея в Него и с Неговата Мъдрост всичко мога да постигна.

*

„Когато работите ти са най-уредени, тогава да очакваш буря. Също така, някой път имаш буря в живота си – след това да очакваш нещо хубаво."

Учителят

„Изложен си на хиляди опасности, но благодари, че нещо те пази."

Учителят

„Най-великото нещо е при най-големите страдания и противоречия в живота си да кажеш: „Благодаря Ти, Господи, добре ми е."

Учителят

„Едно голямо страдание се дава на човека, за да се избави от едно голямо зло."

Учителят

„Свободен е само онзи, който има правилни мисли, чувства и постъпки."

Учителят

„Човек може да ликвидира със своята карма, когато служи на Бога."

Учителят

„Всичко на земята е създадено само за кротките – те са наследниците. Кротките ще наследят земята в края на краищата."

Учителят

„Всяко страдание, това е живот извън Любовта, както рибата извън водата. Ний сме потопени в Любовта, но не я съзнаваме."

Учителят

Разговор с Учителя на 7.VIII.1933 г.

Който мисли, че ще се избави чрез някаква лъжа, заблуждава се. Ако тук се избави, то горе ще го хванат в решетото. Кармическият закон ще доведе всички нещастия. И всичките наши нещастия, сиромашия и пр. се дължат на това, че са ни хванали някъде в решетото. При градежа на здание, някъде една неизпечена тухла ако се тури, то, когато и да е, тя ще даде своите лоши последствия. Ти казваш: „Дано не ме хванат сега!" Днес няма да те хванат, утре няма да те хванат, но един ден те ще те хванат, ти ще се намериш в решетото. Не, може да отиде 100, най-късно 1000 години – ще те хванат. Дяволът все ти казва: „Направи това, няма да те хванат", обаче те хващат. Все уж няма да страдаш, а всъщност страдаш. Имаше на Изгрева едно черно куче, голямо. То ухапа този, онзи, и най-сетне го убиха. И с човека е същият закон. Миналата година някой обра за една нощ всичките дюли от едно дърво. През друга нощ обраха 20 големи грозда, запазени и поставени в торбички на самите лози, и ги продали. Аз зная кой е. Ако аз насоча ума си към някой такъв, то той или трябва да си замине в невидимия свят, или, най-малко, трябва да напусне Изгрева. Мене не ме интересуват плодовете, те не са за мен, но законът е: плодът да си узрее на самото дърво.

После, някои от вас късат цветята. Не късайте цветята! Нека те си цъфтят на самите корени, да красят нашите градини и да пълнят пространството със своя аромат. Вие ги помиришете, порадвайте им се, помилвайте ги и си заминете! А той ще се окичи с цветя. Това го правят в света. Един ден и ти ще заприличаш на откъснато цвете. Плодовете и цветята носят здраве, ако хората знаят как да постъпват с тях. Откъсването на едно цвете зле се отразява върху човека. Хората не знаят това. В Америка късат много цветята и всеки се кичи на палтото с лист или цвете и затова всички американци страдат. Представете си, че дохожда един при мене и косъм по косъм ми оскубва всичката коса от главата. Главата ще оголее. Късането на цветята се отразява на Земята тъй, както скубането на косата от главата. Един плод, който е узрял на дървото и готов да падне, могат да ви го дадат. Който иска да получи Божието благословение, да не пипа нищо без позволение и не навреме. Земята е Господня и ти си длъжен да изпълниш Божия закон. Позволение ще взимаш за всичко. Свободата седи в разумното – позволението. А другото са атавистични черти, т. е. черти, наследени от деди и прадеди. Малките погрешки трябва да се поправят, понеже стават големи, ако навреме не се поправят, тъй като от малките гниди излазят големи паразити. Вие не сте лоши, но сте пуснали много квартиранти да живеят във вас, на които сега не искате да им скършите хатъра. Сега за тези хора условията се стесняват. За в бъдеще, царството е на праведните. Невидимият свят урежда това. Праведните ще управляват. Мина времето за лъжата, кражбата и за всички други престъпления. Тези хора нямат вече бъдеще. На вашите квартиранти ще кажете: „Заради Любовта на Христа, няма вече да лъжете и няма да крадете."

Люспите на гроздето трябва да се сдъвкват добре, защото само тогава те са полезни.

Една погрешка лесно можете да изправите. Има Закон: През дето минавате, пазете всичко, като съзнавате, че всичко това е на цялото – на Бога, че всичко иде от един извор...

В невидимия свят, това, което няма сянка, то е реалното, а това, което има сянка, не е реално. Защото там предметите се осветляват отвътре. Висшите духове, когато слазят на Земята, те не се раждат, а сами си създават тела. Свършват си работата, освобождават се и си отиват.

Частен разговор с Учителя на Витоша, 8.VIII.1933 год.

Никога не предавай на другите твоя начин на мислене, то е само за тебе.

Никога не казвай на другите „будала", или каквато и да е друга обидна дума, защото будалалъкът и всичко друго отрицателно е в тебе и в такъв случай ти го изявяваш.

След всяко нещастие, благодари, че не е дошло по-голямо!

Често ние търсим щастието там, дето го няма.

Посявайте всички семки и кокички от изядени плодове!

Късмет имат само онези, които творят, сеят, произвеждат и пр. добродетели.

Всеки човек за себе си има един специфичен начин, по който той трябва да работи и той трябва да го намери сам, защото никой не може да му го каже.

Мозъкът на човека е една батерия, пълна с електричество, и болният, когато сам се лекува, трябва да знае как и къде да насочи мисълта си, за да може да препрати нужното електричество на болния орган. Има известни болести, които се налагат на някои хора, и те не могат да [се] излекуват. Затуй, не ги бутайте.

Най-добрата хигиена за човека е: добро да мислиш, добро да желаеш, добро да чувствуваш и добри постъпки да имаш.

Прасковата за болния стомах действува много подкрепително.

Най-хубавото грозде за ядене е червеният мискет. Той действува благотворно върху симпатичната нервна система. А димятът действува добре върху мозъчната система. После, кой какво грозде да яде, по някой път зависи и от разположението на човека.

На всинца ви трябва една философия – да вършите волята Божия. Всичко, каквото вършите, вършете го за Бога! Щом искаш да се осигуриш, ти ще боледуваш. Днес за днес живейте, защото утрешният ден си носи своето. Правилото е: ти, когато раздаваш от своето на нуждающите се, ти раздаваш за себе си, то ще дойде пак в тебе, в много по-голямо изобилие.

Във всички хора живеят по двама индивида – единият е много добър, а другият е много лош. И по някой път те се сменяват, единият излазя и отива да работи, а другият остава вкъщи.

Неделя, 22.X.1933 г., 10 ч сутринта, Беседа от Учителя [резюме]*

„Да правим добро" – 9 ст. 6 гл. Галат.

Да правиш добро е цяло изкуство, за което има ред правила и закони. Трябва да знаеш във всяко време и във всеки даден случай какво добро да направиш. Едно добро, което си направил веднъж, други път не можеш да го направиш, защото тия разположения ги нямаш. И красивото в света е това, че човек не мяза на никого, а мяза на себе си. Ти не можеш да се родиш добър, нито да се родиш лош. Можеш да се родиш с предразположения за добър и лош. Ти не си роден нито добър, нито лош. Ти си човек, който си роден да станеш добър. Добрият човек дълго време трябва да се учи. Хората умират от стари разбирания. А новите времена искат нови разбирания. Който разбира, животът е увеселение, а който не го разбира – мъчение. Не искай да се представиш такъв, какъвто не си! Причините за страданията седят във всеки човек.

Хората в света искат да станат силни по един механически начин. Силата на човека седи в неговата слаба мисъл, в неговото слабо чувство и в неговата слаба постъпка. Силата в началото е силна, а в края – слаба. А слабото в нача-

* Беседата е отпечатана в томчето „Постижимото", С., 1999 г., ИК „Жануа'98". (Бел. М.И.)

лото е слабо, а в края – силно. Слабите неща от Бога слизат и към земята силни стават. А силните неща от земята отиват към Бога слаби.

Всяко име, което се опетнява с някой порок, то се обезличава. Всяко име се обезличава с погрешките. Име е това, което е чисто. Всеки човек трябва да познава своето име. С големи усилия ти можеш да видиш написаното ти име.

С правенето на погрешки, ти губиш своята сила. С правене на добро, ти придобиваш своята сила. Човек може да бъде или добър, или лош, индиферентен не може да бъде.

Ако ний не се освободим от някои лоши неща в нас, ще ни причинят зло. Силните хора са само проводници на една идея, но те никога няма да оправят света. Силните хора аз ги наричам болни хора. Силата е едно анормално състояние. Един луд набил десет души. Силата седи в слабото. Силата е това, което пропорционално се увеличава при умствения, духовния и физическия живот.

Смъртта е процес, който спира човека от да се отдалечава от Бога. Човек, които е на Земята, е на изпитание. Който вярва и който не вярва, и двамата са прави. Ако вярата или безверието нямат постижения, не ми трябват. Идоли не съществуват, но идолопоклонски убеждения съществуват. Земята има зараза и трябва да се почисти, за да се живее добре. В света живеят хора, които са много добри. Ако всичкият свят е лош, откъде иде светлината, въздухът и пр.? Има същества, които пречистват въздуха. Като дойде чистият въздух до нас и го опетним, те пак го пречистват.

Трябва да влезеш във връзка с Бога, за да ти се уяснят нещата в евангелието.

Светлината оказва голямо влияние, затова трябва да знаете как да я възприемате. При яденето ще се учиш. Пиенето на вода е по-лесна работа. Индийските учители най-първо започнаха с храната и с водата.

От престъпника не приемай нищо!

Ако обонянието ви е развито, ще видите каква смрад излиза от един лош човек. В човешката душа трябва да блика любов, в човешкия мозък трябва да блика светлина. Най-голямото страдание на Христа е било, че не бил разбран. Думите: „Да бъдем едно с Христа" значат да разбираме Христа. Учен човек е онзи, който е в светлина, а невежа е този, който е в тъмнина.

Да се прави добро значи да се премахнат всички тия нещастия.

Всяка една мисъл, която не може да остане в човешкия ум, за да извърши една добра работа, е едно изхвръкнало птиче. Същото е и за чувствата. Туй, което никога не е ставало, сега ще стане. Вий ме радвате дотолкова, доколкото сте изпратени от Бога да ме слушате. Красиво е да говориш, а по-красиво е да слушаш. Да правиш добро, да бъдеш готов да извършиш на земята това, което ще внесе новия живот на земята.

Невъзможното за човека е възможно за Бога, Който живее вътре в човека. Желая туй, разумното, да бъде с всинца ви.

28. Писмо на Димитър Звездински до Елена Хаджи Григорова от 1.XI.1933 г.

Изгрева, 1.XI.1933 г., 3 ч през нощта

Любезна Сестро,

Наистина доста много време закъснях с отговора. Вярвам, че ти е понятно защо. – *Много работа!* Благодаря на Бога, даде ми се такава. Знаеш ли, че нямам време вода да си донеса, паници да си измия и дрехи да си изпера? Ти поне видя и разбра какво нещо е работа. Същото е и сега.

Боледувах няколко дена. Отече ми нещо в устата. Прекарах ужасни болки. Няколко часа след като се обадих на Учителя, аз вече бях напълно оздравял. Благодарим на Бога и на Учителя.

Чаках няколко дена да приготви сестра Савка една неделна беседа от Учителя, за да направя някои обстойни извадки за тебе (моите бележки не ме задоволяваха). Види се, от много работа, Савка и досега не ми е дала беседата, въпреки обещанието си. При все това, ти пак ще получиш бележки от тази беседа.

Два-три дена работя усилено върху един азбучник на „Простите истини". Исках да ти изпратя сега и него, но виждайки, че ще позакъснее, побързах да ти пиша и да ти изпратя това, което съм ти приготвил.

Ето причините, сестро Еленке, които не ми дадоха да ти пиша веднага, навреме, за което ще извиняваш.

По отношение на брошурите „Човешкият дух" и писмата ти, всичко е в ред. Стана така, както ти иска. Като се явих при Учителя и поисках още 10 броя, Той веднага с готовност ми даде и доволен и радостен ми каза: „Така, добре, изпратете ги... Хубаво, много хубаво."

Искаш да ти обадя една дата на разговора ми с Учителя по брошурите, това беше след заминаването ти. Право да ти кажа, забравих, не помня. Не съм се сетил да бележа.

От изпратените брошури досега, повърна се само една, с бележка, че лицето се е преместило другаде. Аз препратих тази брошура другаде.

С настоящото ти изпращам малко разговори, малко формули и мисли; изпращам ти и нашите методи и едно резюме на една неделна беседа. Изпращам ти също и адресите, на които изпратих брошурите.

Лекциите на Учителя са особени: силни, с нови закони и методи за живота. Почна и да Се изявява в беседите Си. Аз забелязах това на 2–3 пъти.

Имаме 3–4 пъти в неделята концерт в салона, което особено благоприятно въздействува върху нашата душа. В салона, този стълб, четвъртият, който беше до вратата, се замени с една великолепна колона от изкуствен мрамор. Тази колона е величествена, напомня нещо римско и придава по-голям авторитет на салона. Имаме нова песен.

Учителят е много доволен, весел, разговорчив. Види се, вижда нещо хубаво в братството.

В Мърчаево не съм ходил, но смятам да отида, да турим начало на четене неделни беседи. – Ще ти пиша. В Слатино не съм ходил оттогава, но тези дни ще ида и там да ги видя.

Азбучникът на IX серия не е доизкаран. Като го привърша, ще ти изпратя и него.

Друго нещо особено няма. Всеки се приготвя за зимата. Хубав е животът, кога се работи! Чудни опитности човек придобива в работата на Божията нива. Учителят е доволен, връзките с Него се засилват, добиват се хубави методи за работа и какво ли не.

Видях Божията нива, тя била много голяма и искала работници. Не било достатъчно да има само работници, ами трябвало да се знае да се работи. А това било не само изкуство, ами цяла наука. Вчера Учителят *на нас* говори по този въпрос и останах много доволен от онова великото, от онези тайни, които се крият в самата работа, в самия човек, в самия живот, които трябва обязателно да ги знае работникът.*)

Каквото си пишем по тези въпроси, не ги споделяй абсолютно с никого! *Моля ти се!*

Похвали се и ти с нещо! Вярвам, че има с какво, защото знаеш да използуваш времето.

Що прави брат Пеню? Поздрави го!

Хайде, довиждане, пожелавам ти всичко хубаво. Чакам обещаното ти, да ми пишеш обширно.

Поздрав от Изгрева!

Братски поздрав: Д. Звездински

P.S. Излезе X серия том I^ви^! „Житно зърно" още не е излязло I^ви^ брой.

Същият.

*) Понеже те зная вече и те виждам като една ревностна и незаменима работничка на Учителя, идущия път ще ти пиша по тези въпроси.

Същият.

Няколко мисли от разговора с Учителя на 31.X.933 г. на софрата в трапезарията:

Ти си онова, което се радва на радостта.

Животът скърби, без да е скръбен, и се радва, без да е радостен. При живота като дойде радостта, тя се преобръща на скръб, а като дойде скръбта, се преобръща на радост. Значи, като ти дойде една радост, ще ти дойде и една скръб. Радостта и скръбта са дали всичко, което са имали. Трябва да се раздаде радостта и на другите хора, да се ползуват от нея.

Бащата, като изпрати сина си на работа, праща го, за да му излязат пришки на ръцете. Затова, като се молите, си дигате ръцете, за да види вашият Баща дали имате пришки на ръцете си, значи – дали сте работили. Изведнъж не може да бъдете в университета. Какво лошо има, като страдате? Да се примириш, се разбира само в дадения момент или случай, за най-малката част от времето. Бог, Който е създал всичко, е навсякъде, Той присъствува навсякъде: и в радостта, и в скръбта. Нещата са целесъобразни.

Сега сме по-близо до Царството Божие, отколкото едно време. На нас ни трябват ангели, които носят торби с хляб.

Продължение на писмото ми [от 1.XI.1933 год.]

Във време, когато очаквахме появяването на Учителя, подадоха ми твоето писмо. Прочетох го. Наистина, влизам ти в положението. Не ме ли разбра, сестрице, че не съм от тези, които забравят приятелите си? Не се съмнявай! Ако съм закъснял, то има причини много извинителни. Знаеш ли, че от 2–3 месеца съм записал писма за мои духовни деца из провинцията и още не мога да ги напиша и да ги изпратя? Господи, чудя се какво да правя, от кой край да започна?! И виждайки всичко това, аз вече се заех да поддържам най-важната позиция – Ето, станал съм в 2 1/2 ч нощес и се заех да ти пиша. После, виж какво, кураж, не се обезкуражавай, бъди твърда, непоколебима, дори и в пустинята да си, считай, че си в своята среда! Дô ще ден, и ти ще си намериш своето място, за което си родена, за което си дошла на земята, за което място си призвана. Ще дойде този час!

Единственото нещо, за което не ме бива и за което не съм способен, това е да забравя тези, които са мои приятели, които са мои близки, които обичам, почитам и уважавам заради Бога. Заради Учителя. Възможно ли е да те забравя? За нищо на света! Знаеш ли, че едномесечната ни работа на Божията нива се равнява на цели векове. Защо? Защото животът беше крайно интензивен и напоен със смисъл и съдържание. Наистина, и аз не помня такова нещо.

Тогава, какво същество трябва да бъда, за да пренебрегна една душа, която ми е толкова ценна и мила? Ти си работник истински, пряма, чиста, готова на жертви, изпълнена с идеализъм. Ето тези души са моите братя и сестри в Бога и Учителя. С тях аз се разбирам. Тях никога няма да ги забравя. Тези души ги почитам и уважавам. Затова, моля ти се, не считай, че съм от тези, които повърхностно гледат на нещата!

Идущия път ще ти пиша нещо из работата ни.

Работи! Не спирай! Използвай всички случаи и възможности!

Водата да спи, ний да не спим! Сега е време! Сега, сега!

Чети, свири, пиши, мисли, прави опити, радвай се, смей се, благодари, бъди крепка, силна, непоколебима и вярна на Учителя! Ето нашето верую. За това ний живеем. Друго не ме радва и за друго не живея.

Което ми поръчваш, ще бъде, ще изпълня. Ето, пиша ти със светкавична бързина. Току-що свърших дежурството, а в 2 ч излизаме по работа. Чакат ни в града. Още 15 минути остават, а аз не съм се и приготвил.

Ще прекараме зимата в малката стаичка.

Аз не се залових на работа. Отидох да работя преди 1 месец и не работих 3, 4 часа, ме изпъдиха, въпреки хубавото ми, безпогрешно работене. И оттогава вече не съм на работа, а си работя на Учителевата нива.

Хайде, сестро Еленке, прощавай, ако с нещо съм прибързал в писмото си, понеже е писано набързо.

Братски поздрав:

Д. Звездински.

29. Списък на адресите, на които Димитър Звездински е изпратил брошурата „Човешкият дух“ *

1.XI.1933 год.

Адреси, на които се изпратиха брошурата „Човешкият Дух“ с писмото.

1. Д-р Господинов К., Държ. болница, Хасково
2. Гроздан Даскалов, Окръжен съд, Хасково
3. Д-р З. Бачев, окръжен лекар, Хасково
4. Кирил Митков, златар, Хасково
5. Янко Абаджиев, техник, Хасково
6. Кирил Димитриев, гимназиален учител, „Цар Асен“ 52, София
7. Табаков, „Балкан“, обущар, Хасково
8. Белю Киряков, чехлар, Хасково
9. Станко Дерибеев, галантерия, Хасково
10. Атанас Тодоров, шивач, Хасково
11. Влад. Гаргов, комисионер, Хасково
12. Антон Захариев, Б.Н.Б., Хасково
13. Стоян Митов. „Карловска“ № 2, Пловдив
14. Кузман Събев, адвокат, Пловдив
15. Дърваров Костадин, „Волга“ 15, Пловдив
16. Милю Наумов, „Отечество“ 5, Пловдив
17. Г. Манчев, „Витоша“ 4, Пловдив
18. Адам Минчев, „В. Хюго“ 6, Пловдив

---

* „Човешкият дух“ – лекция на Учителя от 3.XI.1926 г. пред Общия окултен клас, издадена като самостоятелна брошура от 22 страници: София, 1933 г., II издание през 1948 г. с новия правопис. Същата беседа е поместена в томчето „Отношение на простите истини към човека“, лекции пред общия окултен клас, год. VI, том I, изд. 1933 г., стр. 152–171 (Бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

19. Гаврил Дамянов, „Каблешков“ 11, Пловдив
20. Радю Райковски, „Т. Веткович“ 4, Пловдив
21. Ив. Думбов, аптекар, Неврокоп
22. Атанасов Георги, „Дозон“ 10, Пловдив
23. Коста Костадинов, „Карловска“ 25, Пловдив
24. Инженер Милер, „Дюстабанов“ 28, Пловдив
25. Хр. Жилов, „Гете“ 25, Пловдив
26. Марчев М., „Радецки“ 8, Пловдив
27. Кескинов Хр., „Палаузов“ 3, Пловдив
28. Хр. Червенков, адвокат, „Кубрат“ 2, Пловдив
29. Д-р Н. Кънчев, „Гладстон“ 47, Пловдив
30. Ив. Радулов, „Баучер“ 25, Варна
31. Ст. Стойнов, „Търновска“ 30, Варна
32. Донка Тодорова, „Ат. Георгиев“ 37, Варна
33. Хр. Ангелов, „Странджа“ 61, Варна
34. Хр. Петков, „Странджа“ 65, Варна
35. Марийка Попова, „Пав. Милюков“ 28, Варна
36. Ил. Петличков, „Неофит Бозвели“ 20, Варна
37. Арменак Хачмериан, „М. Луиза“ 33, Варна
38. Илия Станилов, 365/6 кв., Варна
39. Анастас Хараламбиев, (Вегетарианска гостилница), „6 септември“, Варна
40. К. Войников, „Пав. Минков [Милюков?]“ 30, Варна
41. Милю Ив. Шопов, кооперация „Напред“ 8, Варна
42. Георги Илиев, „Търновска“ 30, Варна
43. Вълчев Г. Г., Народна вегетарианска гостилница, Варна
44. Казанджиев, „Чирпан“ 6, Варна
45. Вера Драганова, „Столетов“ 20, Варна
46. Пено Гаджев, „Калина“, Габрово
47. Стеф. Боев, „Опълченска“, Габрово
48. Стеф. Бумов, „Априловска“ 19, Габрово
49. Г. П. Дулишков, „Брянска“ 2, Габрово
50. Д-р Узунов, „Н. Скобелевска“ 13, Габрово
51. Богданов Ив. К., дрехар, „Радецки“, Габрово
52. Рачев Г., техник, „Брянска“ 27, Габрово
53. Стефанов Илия, Данъчно управление, Габрово
54. Мляков Енчо, „Камъка“, Габрово
55. Страшимир Д. Коюмджиев, „Княз Михаил“ 7, Русе
56. Дончо Стоев, агроном, „Стеф. Караджа“ 16, Русе
57. Вас. Маринов, „Стеф. Караджа“ 7, Русе
58. Г-жа Мара Дучевич, „Люб. Каравелов“ 19, Русе
59. Люб. Божков, „П. Берон“ 24, Русе
60. Ел. Пенчева, „Хаджи Димитър“ 16, Русе
61. Светослав А. Беев, „Търговска“ 18, Русе
62. Ник. Молов, Вегетарианска гостилница, Русе
63. Атанас Налбантов, „Болярска“ 13, Русе
64. Райко Димитров, „Ил. Буров“ 11, Русе
65. Ив. Кремъков, инженер, „Муткурова“ 24, Русе
66. Вас. Г. Сапунджиев, „Панагюрище“ 8, Русе
67. Нико Просеничков, „Баба Тонка“ 26, Русе
68. Русин Русев, Търговска кооперативна банка, Русе
69. Железаров Л., бул. „Фердинанд“ 57, Русе
70. Ценю Ст. Панев, Котел
71. Ст. Димитрова, у-ка, с. Гол. [...], Елховско

72. Ник. Рашев, кантонер, гара Тулово
73. Ник. Хр. Николчов, с. Падала, община Рила, околия Дупн.
74. Георги Ат. Велчев, бояджия, Свиленград
75. Г-жа Йорданка Петрова, „Гробарска" 12, София
76. Д-р Овадия Барух Леви, „Цар Борис" 59, Русе
77. Д-р Абаджиева Констанца, Н. Загора
78. Д-р Аджаров М. М., общински лекар, с. Лъжене, Пещерско
79. Д-р Анастасова Слава, общински лекар, с. Стижаров (Свищовско)
80. Д-р Стойчева Ангелина, общински лекар, с. Голенци, Ломско
81. Д-р Григорова Люба, ул. „Скобелав", с. Горна Баня (Софийско)
82. Д-р Настев Петър, участъков лекар, с. Ваксево, Кюстендилско
83. Д-р Начев Ник. Йорданов, участъков лекар, с. Балван, Търновско
84. Д-р Димитрова Слава, лекарка, Павликени
85. Д-р Янакиева П. Енча, лекарка, Шумен
86. Ив. Малчаков, Неврокоп
87. Г. Прематарски, Неврокоп
88. Коста Паскалев, Неврокоп
89. Д-р Янакиев Христо, лекар, Орхание
90. Любен Аврамов, книжарница „Наука", Габрово

*

1. Д-р Ат. С. Вълкович, военен лекар, Радомир
2. Владимир Димитров Майстора, художник, в с. Шишковци (Кюстендилско)
3. Жечо Долчинков, „Оборище" 23, V етаж, I вход, София
4. Димо Пашалиев , с. Мерденя, В. Търновско
5. Ал. Минчев, секретар-бирник, с. Никюп, В. Търновско
6. Ив. Кожухаров, маслобойна фабрика, с. Беброво, Еленско
7. Ив. Трифонов, кооперация „Съгласие", с. Златарица, Еленско
8. Д-р Ник. Блъсков, окръжен лекар, Шумен
9. Люба Антонова, уч-ка в педагогическото училище, Ловеч
10. Ив. Ив. Попов, с. Чаир, Горно-Оряховско

*

Адресантката д-р Анастасова Слава, № 79 от поредния списък, била преместена, поради което брошурата беше повърната до „Житно зърно", ул. „Опълченска" 66, София. Същата книжка препратих на адрес: Таню Малинов, бивш учител в гр. Плевен

Д. Звездински

30. Писмо от Мария Зафирова до Елена Хаджи Григорова от 18.III.1937 г.

Чрез Господин Арсо Сандов
за Госпожица Елена Х. Григорова, с. Равна, Годечко
Подател: Мария Зафирова,
бул. „Евлоги Георгиев" 15, V клон, София

I. От неделя:

Да даде израз само на ония мисли и чувства в дадения момент, които му са най-необходими – в това трябва да се състои самовъзпитанието на човека.

Хубаво е да изучаваш окото. В окото ще намерите цялата ваша история и правила как да изправите мъчнотиите в живота. И ако искате да не лъжете, погледни нагоре, помисли малко. Всички, които замислят лошо, все надолу гледат.

Много нещастия се дължат на някое анормално движение – изменя се мисълта. Трябва да обръщате внимание на движенията. Най-хубавото ходене е

краката да бъдат успоредни. Трябва да се научите да ходите така. Да се пазите от безволните движения.

Съществена идея е само това, което никой не може да ви вземе.

II. От сряда:

Щом си сам, свободен си; дето са двама, се спорят.

Мъжът вънка от жената не съществува, то е проекция. И жената вънка от мъжа не съществува, то е проекция.

Вие обичате само себе си.

Душите, това са разните прояви на Божественото състояние. Неговите прояви във време и пространство. Всичките души в целокупността си образуват Божественото съзнание в цялата негова единност.

Докогато ти вярваш, никой не може да те извади от Божественото съзнание.

Всичките числа представляват възможностите, които съществуват в света.

Богатство и сиромашия, това са състояния на човешката душа.

(Учихме и една песенчица, но още не сме я доучили, когато я научим окончателно, ще ти я пратя.)

Онзи, когото любиш, никога не можеш да го изгубиш; това е първата грешка, която правите – като мислите, че може да го изгубите.

Една душа можеш да я превърнеш, тя е мисъл. Едно състояние може да се прелее в друго.

Никой не може да ни извади из съзнанието на Бога и да ни направи пакост и да ни вземе щастието.

Всякой трябва да има малък дисонанс. Благодарение на тия дисонанси ние можем да се удържим.

Сегашният живот е само едно предвкусване на тези, които ще вкусят любовта.

Какви са основните качества на любовта? Любовта не се съблазнява. Човек, който има любовта, е неуязвим. Сменяме ли състоянията на любовта, всяка смяна носи страдание. Всякой един човек може да се лекува с Любов. Всички болести се дължат на демагнетизиране. Мнозина сте изложени на заболявания, вие харчите много енергия.

Ти трябва да учиш за самото знание.

Красив е само свободният човек.

Един човек е една библиотека.

III.

Проявата на любовта не е само едно съзнание, това са ония милиони души, завършили своето развитие.

Любовта е колективна проява на всички същества, завършили своето развитие и които проявяват Бога в себе си.

Щом искаш да ограничиш любовта, се ражда противоречие.

* * *

Това са няколко мисли, Елена, от мене; вярвам, че ти вече имаш от Георги по-пълни бележки. Те не са съвсем добри, колкото и да са подробни, нали? Но няма що, ще се задоволяваме и с малкото. Щастието е да бъдеш доволен в малкото, каза Учителят снощи. Ние бяхме на вечеря у сестра Балтова. Там Учителят поседя малко и поговори малко. Засегна мисълта за комуналния живот, за общия труд, че трябва да работим заедно, за да си помагаме. Беше много красиво, Елена, всички насядали долу на земята, Учителят – в един ъгъл, пред него – малки красиви хлебчета, ябълки, орехи, мандарини, картофи, всички

мълчат. Молитва и след молитвата, пак в мълчание, Учителят почва да раздава хлебчетата. Гледаш, някоя сестра се надигнала от оня край тихо, тихо се приближава, само за да вземе от Учителя хлебчето. Във всички едно особено настроение – мило, кротко. После – няколко песнички, музика. Има такава красота в тишината, с която се извършват всичките ни веселби, аз не мога да я изкажа, па и въобще тя не може да се изкаже. Това са особени чувствувания, които хубаво е само да ги преживяваш и нищо повече. Когато излязохме вън, и вън някои пееха, там, в една съседна къща. Но други са песните при шише вино, друг тон имат, познават се още отдалеко.

Колкото думи и да ти пращам, си остава пак най-ценното онова приобщение с красотата на изживяното, което ние бихме могли да ти вдъхнем да преживееш. Малко мисли, които могат да служат само за връзка с онова великото, което сам само човек може да почувствува и да изживее дълбоко някъде в своята душа.

Как мен ми харесва тази мисъл: „Душите, това са прояви на Божественото състояние." Това е такава прекрасна музика, че теб не ти се ще да се отделиш от нейното въздействие. Някога мене ми се струва, че това, което чета, не са думи; което слушам – не са слова, но най-нежната музика и обичам да се заслушвам в хармонията, която те разливат наоколо си, често пъти мене не ми се иска да разбера съдържанието, така, само да слушам и да ми е приятно. Тъй както на слънцето когато съм пролетно време, когато то още не е така силно и когато слаб ветрец повява косите. Ех, знаеш ли що съм измислила: че най-вече трябва да се радваме на благото, че можем все пак, въпреки всичките недостатъци на нашия съсъд, да бъдем в Школата и все пак малко поне в ъгълчета се задържа в нас от питието, което ни предлагат.

Ти няма ли да ми пишеш нещо за своето село? Нещо из рожбите на твоите самотни размишления. Аз поддържам това, че самотата, колкото и да е мъчна, има своите най-големи плодове за ученика. Нали?

Приветствам те: Мария

Понеже от 1-ви ще сме вече в нова квартира, то пращай ми писма до печатницата (салона), адреса знаеш, нали?

Съща.

VIII.
Писма на Боян Боев до Елена Хаджи Григорова и до Пенѝю Ганев. Разговори с Учителя, изпращани от Боян Боев

1. Писмо на Боян Боев до Елена Хаджи Григорова от 4.IV.1928 г.

София, 4.IV.1928 година

Любезна сестро,

Вашето писмо получих. Аз още към коледната ваканция бях наредил да ти се препращат беседите от Сливен, обаче това не можало да стане. Аз до получаването на вашето писмо мислех, че редовно ви се препращат беседите, които аз изпращам другаде в провинцията. Сега занапред ще се нареди така, че вие да получавате редовно беседите и лекциите.

Духовната група върви добре. На „Изгрева" ходим в неделя сутринта. Това почна от миналата неделя. А дотогаз ходехме у Пашини. Имаше хубава екскурзия на Витоша на 3 март.

Как вървят руски език, хиромантията и пр.? Ще разправите за преживяванията си и опитностите си през великденската ваканция, като си дойдете.

Сърдечен поздрав от духовната група и всички приятели.

С братски поздрав: Б. Боев

2. Разговор с Учителя на 31.X.1928 г.

Изгревът на слънцето е богослужение, природата е храмът. Нашето верую е, че всички се храним с една и съща храна, приемаме една и съща светлина, дишаме един и същи въздух, пием една и съща вода – защо да не работим заедно? Ние сме братя, един и същи хляб ядем, от едно и също слънце черпим живот. Този въздух минава без граници през Германия, Франция, България и пр.; митнически граници не признава. И облаците също. И слънцето обикаля, и светлината обикаля, не признава граници, безгранични са. Ще ни питат: „В какво вярвате"? – Ще им кажем: „В това и това *(– горните думи)*."

Да направим сега превод на горното: въздухът е мисълта, светлината е Истината, топлината са добрите чувства, които хранят хората едни към други. Ще изработим нашето верую. Всички ще го приемат, понеже започваме с наглядното. Вярваме, че всички хора, които дишат един и същи въздух, могат да мислят едно и също.

Мисълта е мощна сила, която върви на вълни и после образува цветове и форми.

Сега има откритие за управляване на аероплани от долу, без да има хора на аероплана, с радиовълни. И колкото френски аероплани минаха германската граница, падаха долу. Сега ще направят и параходи да се движат от брега механически чрез тези вълни: параходът ходи и се връща – маневрира.

В новия живот бури няма да има. Резките промени на климата произлизат от лошия живот. България ще има тропически климат. Всичко ще се измени. Няма да остане нищо неизменено. И това изменение е започнало.

3. Разговор с Учителя на братската вечеря на 3.XI.1928 г.

Един българин отива с една свещ да лекува руския цар. И тази свещ струвала 25 стотинки, но додето мине през всички регистри, станала 25 хиляди рубли. Европейското съдебно производство е представление.

На 500 км над земята има едно море от електричество. И ако това пространство може да се пробие, то ще може да протече тая енергия. Външните успехи зависят от вътрешните състояния. Трябва да се развие човешкият дух – другото само по себе си ще дойде. Богатствата, които съществуват в природата, могат да бъдат използвани само от разумни същества. Ще имаш всички богатства, несметни богатства. Има известен род енергии, за които не се позволява на човека да мисли.

После, електричеството измени света на добро. Светлината руши злото. Понеже човечеството минава сега през дъното на ада, то тези хора, които са излезли от ада, са лоши; те са пълни със зло. А пък тези, които са се отдалечили от ада, стават добри. Цялото човечество не е излязло от дъното на ада. Тези, които сега излизат, са най-лоши.

Електричеството влияе благотворно върху човека, понеже електричеството привлича магнетизма; то действува здравословно, действува върху болестите и пр. *(Една сестра каза, че в Америка, които работили с електричеството, 40 год., изглеждали млади, младежки.)*

Религиозните хора, като концентрират ума си към Бога, към Небето, те с ума си могат да привличат тая енергия – електричеството – към нас. Но трябва да бъдем солидарни, чисти и може да се образува едно умствено поле, по което тази светлина да слезе. Това е контакт с Небето. Мозъците ни ще бъдат центрове; от всеки мозък ще излиза един вид антена и по тази антена ще слиза електричеството. Човек трябва да стане динамо, динамичен трябва да стане. Човек ще си служи с тези енергии, например концентрираме мисълта си към лампичката, когато влезем в една стая – ще сържем по този начин тази лампа с онзи източник, извор на електричество, и лампата ще се запали.

Още със старото учение човек се занимава; не с детински работи, но с глупави работи.

Аз днес разправих на едни, че децата са много умни. Срещнах едно момиченце; исках да му дам една хубава роза. То каза: „Не мога да нося розата." Много е вярно, не може да носи розата. Тя иска да каже: „Малка съм още, ти не можеш да завържеш с мен любовни работи." Казвам: „Право е." Казват: „Малка е." Но разбира детето. Ръководителят на детето говори: „Не давайте на това дете роза, ще я развали", и ръководителят казва на момиченцето, че не е за него.

Децата не трябва да се учат да късат цветята, защото късането има разрушителен характер. Но цветята да се носят на саксии. Аз се радвам, че горе, на Витоша, има надпис: „Да не се късат цветята!" Възприели са тази мисъл на новото учение. Иди там и помириши! За цяр ако искаш, можеш да откъснеш и ще туриш мисълта, че я вземаш за цяр. Жертвува се тогава цветето. Новият морал е:

Чистота в съзнанието, а не чистота само вън. Да няма абсолютно никаква мисъл за грях в съзнанието. Отвън може да се изкаже нещо за хората, че е грях, но в твоето съзнание да има абсолютна чистота, да няма никаква користна цел в съзнанието; в последния случай, съзнанието е пропукано. В съзнанието да има единство, че каквото си направил, за Бога си го направил. Отвън могат да тълкуват каквото искат, но вътре в тебе да има единство.

Ние имаме към всички едни и същи отношения

Теософи, толстоисти, вегетарианци, въздържатели и пр., те са все с нови идеи; едни са на периферията – такива са въздържателите и вегетарианците. Всички са клони на едно и също дърво.

Какво е новото учение? Да кръщаваме децата, когато се раждат.

Любовта и омразата си приличат. Онзи, който те обича, праща ти любовни писма, държи те като писано яйце, стъпките ти чете. И онзи, който те мрази, и той върви по стъпките ти, и той ти пише писма и иска да те види. Единият ти дава живот, а другият иска да ти причини страдания. И вторият, като престане да те мрази, ще дойде в полюса на любовта. Тогаз ще забрави и ще каже: „Това беше едно време." Те ни държат в умовете си като светини. А пък щом имат в умовете си тази мисъл, те се влияят. Затова трябва да бъдете силни, защото, като ви държат в мисълта си, става една обмяна на енергиите, та много от техните пороци могат да приближат при нас. Та, всичко, което минава към нас, трябва да се филтрира.

Невидимият свят е турил и друго: те имат страх; те ни мислят за магьосници и с този страх стават негативни и възприемат нашите мисли. Най-напред са активни, но после със страха стават малко пасивни и възприемат нашите мисли. Те са много суеверни.

Бог е, Който живее навсякъде; няма какво да се плашим. Този страх е в света. Във всичко действува Бог; има Божествен промисъл. Казваме: „Да бъдем умни." Какво ще бъдеш умен спрямо времето? Ще се облечеш по-дебело. Какво ще правиш при слънцето? Ще се облечеш по-тънко. Когато дойдете с външни хора, вие се поляризирате. Дотогаз са били спокойни, ти ги размърдаш. Като дойдат при тебе, всички се разшават като при ядене; всеки очаква да кажеш нещо. При поляризирането Божественият елемент почва да работи. Както казва там: „Ще видите, че Бог е, Който действува във вас." *(Когато се срещнеш със светски, външни хора.)*

Религиозните хора често изпадат в една крайност. Ние по материалистически начин мислим, че с добрите дела ще се спасим. Човек със своите добри дела не се спасява, а като се реши да върши волята Божия. А добрите дела, те са си в реда на нещата. Добрите дела са за похвала, а за спасяване е да решиш да вършиш волята Божия.

Най-напред ти не знаеш как да постъпиш с един човек; можеш да го нахукаш. Например ще му дадеш хляб и после ще кажеш: „Отгде дойде тъкмо сега?" После влезе вкъщи и казваш: „Как окаля!" „Добро", но когато в съзнанието ти няма никакво пропукване. Като се пропукне, ще съединяваш антените, ще дигнеш горе, за да протекат тези енергии. Тепърва ще станеш добър. Цяла наука е това, търпение да имаш. Ти търпял ли си, да видиш какво нещо е търпението?

Най-първо ще дойдеш до онзи, великия закон на Любовта. Като се свържеш с Бога така, тогаз ще дойдеш до втората фаза: закона на даването. Дотогаз не можем да бъдем добри.

(Една сестра пита:) – Има ли разлика между правенето добро и изпълнение Волята Божия?

(Учителят каза:) – Да развие човек Божественото, то да се проявява, и човек ще бъде добър.

Преди години, един беше дал назаем пари и най-после ги забравил нарочно, решил да не ги иска. Той казва: „Като реших вътре в себе си, не се мина много време, и този човек ги донесе. Колкото повече мислих по-рано, той, като ме срещне, казва: „Защо ще ти ги дам?" Но като ги опростих, той ги донесе и каза: „Ще ме извиниш." Така че, като почнеш да работиш по Бога, тогаз ще събудиш у него Божественото и тогаз и той постъпва Божествено.

Един върви по лошо място и ще падне. Аз му удрям две плесници, за да го върна от пътя. Кое е по-хубаво: да го ударя и да го върна от пътя, или да го оставя да падне в мястото? Първото Бог ще одобри. Аз предпочитам да ти ударя две плесници. Аз предпочитам да бъда приятел с Бога, отколкото с тебе. Като приятел на Бога, и с тебе ще бъда добър.

Да бъда добър, значи да ти мисля доброто. Някой път имаш някоя голяма загуба – не е ли това една плесница? Или ти дойде някоя болест – това не е ли плесница? Като дойде човек така да мисли, вече намира...

Един мой приятел се завтекъл да бие някого, да го направи пестил. Неговия крак блъснаха о един камък и искри изскочиха и забрави да бие оногова. После той прости. Препъването о камъка му дало добър урок.

Аврам беше адепт, запознат с Божието откровение, с Божието учение. Отиде в Ханаанската земя и се уплаши от враговете и каза на Сара да не казва, че му е жена, а сестра. И взели жена му. Но Бог казал на тези, които я взели: „Върни Сара, защото тя не му е сестра, а жена!" Аврам постъпил тук по човешката съобразителност. „Да употребим човешкото" – каза той. Но пак Бог го спаси. Бог каза на онзи, който му беше взел жената: „Ще върнеш жената!" *(Аврам беше излъгал околните, че Сара не му е жена, защото се уплашил, че ще го убият, за да му вземат Сара, ако узнаят, че той е нейният мъж.)* Аврам излъга. Някои от братята тук ще поизлъжат, но то не е хубаво. Като дойдем до съвършения морал, човек трябва да бъде изправен. Човек трябва да бъде много изправен. От малките неща зависи. Например в една къща като излезе един вън, друг бърка в сладкото. Това е една слабост, но тя влече към големи престъпления.

Един българин бил в един от американските колежи. По едно невнимание поврежда едната врата. И цяла нощ той се борил: да каже или да не каже. Ако каже лъжа, ще пострада друг, който си има прехраната там. Но решил да каже истината, че каквото стане, да стане.

Сега, има закон: „Кому трябва да се изповяда човек?" – На Бога и на праведния.

Радостта и скръбта се отличават с едни и същи качества. Като имаш радост, отиваш някъде да си кажеш радостта. И скръб като имаш, пак търсиш да си изкажеш скръбта. Като изповядаш греховете си (те са скръб), има едно облекчение. Човек трябва да се изповяда, като знае, че Бог живее [у] всеки човек. Ако не можеш сам, тогаз се изповядай.

(Една сестра каза, че едни при радост съобщават на други, а при скръб не казват.)

При радостта е засегнато тщеславието и я съобщаваш. А когато при скръб не казваш, тогаз е засегната гордостта. В Писанието се казва: „Когато си скръбен, не влизай в дома на приятеля си."

Усмивката лекува, всякога лекува усмивката. Скръбта винаги се отличава с устни ъгли надолу, а при радостта те са повдигнати нагоре. Това е ключ. При първия случай теченията отиват надолу, към центъра на земята; турил си така ключа, ти изменяваш теченията в себе си.

После, дигането очите нагоре. Това е пак ключ. Като повдигаш очите си нагоре, тогаз повдигаш течението нагоре. А щом гледат очите надолу, към земята, тогаз изменяват течението надолу. Когато работите на човека почват да се уреждат, тогава и очите се подигат нагоре. Макар да си със затворени очи, пак повдигай очите си нагоре! Влияят очите.

В окултната наука има начини за възпитание на човека. Метода, по който се възпитават ангелите, човек го е изгубил. Сега ние сме дошли до механическото разбиране. Ние чакаме доброто да се влее у нас по един изкуствен начин. Невидимият свят по един естествен начин ще те възпитава да направиш доброто.

(Една сестра каза, че в беседите пише: „Всичко, каквото спечелите, ще го дадете за другите, а на тебе ще се даде друго.“)

(Учителят каза:) – Теоретически е така, но сега на практика трябва. Този закон е специфичен, само за учениците.

Когато някой отиде като касиер на някоя банка, той задържа ли всичко? Не! На него колкото пари му се дадат, той ще раздаде всичкото. Нему ще дадат колкото му се пада. Духовният свят е уреден хиляди пъти по-добре, отколкото физическият свят. Ние казваме: „Да направим добро.“ Но кога, как и в каква степен ще го направиш.

Казва се: „[На] този, който иска, дай!“ Но на кого? Ако е гладен, нахрани го; ако е жаден, напой го! Сега да дойдем до парите. Имаш 10 лева. И като ти поиска някой 10 лева, ти дай 1 лев, защото ще дойдат 10 души и на всекиго давай по 1 лев. Ако дадеш на първия 10 лева, то е пристрастие. Тъй, както е устроен сегашният закон, на физическото поле то е закон на изобилие.

Бог ни обича и затова и ние ще Го обичаме. Ближният е обичал, затова и ние ще го обичаме. „Ако някой иска да те убие, няма ли да искаш да се защитиш?“ Това е само теоретически. Ако аз съм ясновидец, ще избера други път. Ако нямаш ясновидство, ще се защищаваш тогаз, а ако съм ясновидец, няма да мина оттам. Иде едно лице да иска нещо, което не трябва да му дам. Аз ако съм вкъщи, преди да дойде, няма да съм вкъщи, но има и друг начин. Ако той иска 10 лева, ще го нахраня, после ще ида с него на лозе да работим и вечерта ще му дам 10 лева.

„Дай“ е законът „Любовта“. [На] онзи, който те обича, каквото иска от тебе, дай му! Ти никога няма да сгрешиш; той никога няма да злоупотреби, бъди уверен в това! На онзи, който те обича, всичко давай, каквото иска! [На] този, който те обича, всичко давай, каквото иска – той ще иска умно. Той ще иска това, което му е потребно. Този закон е разумен. Той не е от глупавите хора. За глупавите е сегашният ред на нещата. В дадения случай човек трябва да е носител на Божественото.

Някои хора не разбират. Представете си, че вашият Учител разтоварва един вагон свещи, една свещ запалва, а другите свещи не пали. Другите свещи имат ли право да се сърдят? Тая свещ услужва на другите, да се разтоварят. Вечерно време било това. Тези свещи ще се дадат на почтено място, на почтени хора. Ще се турят на златни светилници. Ще дойде и техният ред. Който и да е, нека се даде възможност да се разтоварят свещите. Щом се прави лицеприятие, тогаз не е изпълнение на Божия закон. Отвън не мога да постъпя спрямо всички еднакво.

Когато отвътре ти се каже нещо, че е така и така, то щом го приложиш, ще видиш дали така е правилно или не.

Ти казваш: „Да работя ли днес?“ Отвътре ти се казва: „Не отивай днес на работа!“ Но това може да произтича от някой твой приятел. Ако не идеш, ще те уволнят – тогаз? Отвътре има двама. Единият казва: „Ти знаеш ли кой съм аз?“ Този, който казва: „Ти знаеш ли кой съм аз?“, той все бърка работите.

Мъчно е да се отделяш от неща, които са се сраснали с тебе. Да не се срастваш с нещо. Например държиш някои пари, които са на някого, от 130 години, считаш ги за твои. Земята е едно училище. Изпит е, нищо повече. Невидимият свят е наредил изпит. Ще те направи богат – касиер – и ще те тури касиер и ще ти тури заблуждението, че парите са твои: едни ще те убеждават, че са твои, а други ще дойдат да ти искат пари, да ти опитват ума и след това ще съдят каква е твоята интелигентност. Щом кажеш, че са твои, те ще знаят, че си прост като фасул, макар да сваляш звездите. А щом казваш, че всичко е на Бога, и даваш, тогаз си умен. Някой казва: „Тази къща е моя", но утре къщата изгори. Друг казва: „Тази служба е моя", но утре те уволнят. Някой казва: „Този кон е мой", но конят умре. И тялото, което носиш, и то не е твое – под наем е взето. Утре ще те хванат и ще ти кажат: „Вън от къщи, [ще] се ремонтира, всичко това, регулация" – и виждаш, че един ден всичко е празно. Смешни са хората. Когато един ден добием възкресение, тогаз ще бъдем собственици на тяло – когато никой не може да ни го вземе. А сега сме под наем. Докато сме кираджии, ние сме още роби на условията. Тогаз вечно обновяване ще става на тялото, вечно подмладяване. Този, който има тялото на безсмъртието, постоянно ще се обновява. Щом влезем в закона на подмладяването, ще изчезне умирането.

Богатите са все касиери. Сегашното богатство е неправедно богатство: продаденото богатство е неправедно богатство – кожите, ябълките, рибите.

Принципите, които сега царуват, трябва да се изменят съвършено, за да се приложи новото учение. Сега пръчицата не може да се приложи *(магическата пръчица)*.

(*Една сестра казва*:) – В беседите пише, че ученикът ще става видим и невидим, ще може много работи, ще разполага със сили.

(*Учителят каза*:) – Това е теоретическата страна на живота. Някои са го приложили. Но за да може да стане това, човек трябва да посвети целия си живот на това.

(*Една сестра каза*:) – В беседите е казано: Ние ще работим за Бога и Бог – за нас.

(*Учителят каза*:) – В окултния закон има едно правило: като започнеш окултната наука, нищо няма да говориш за своите опити, додето не станеш маг. Почнеш ли да говориш, ще изгубиш всичко. Ще правиш опити и ще мълчиш. Щом разправяш, че можеш да туряш тяжката, ще се спре силата ти. Мълчание! При сегашните условия казват: Съблазнително е, колко хубаво – няма да се работи. Не, ще се работи. Но ние още не работим. Ние се трудим сега. Върху тая работа трябва да се съсредоточат много умове и тогаз работите стават добре. Когато извършваш известен окултен закон, да не работиш сам, да се свържеш [с] небето – мнозина ще трябва да работят. Това е работа на небето, ти няма да бъдеш майстор там. Една машина има, на тая машина са работили с хиляди хора и ще ти кажат: „Така ще направиш, така..." Ако вървиш по законите, в машината върви; ако не вървиш по законите, не върви. Хората питат: „Кой ще се грижи за нас?" Че, ти като [се] раждаше, кой се грижеше за тебе? Че, кой съчета баща ти и майка ти? Че, дедите ти, кой ги съчета? И ти влезе като една брънка. Значи, Този, Който нареди нещата досега, Той ще нареди и за в бъдаще. Ти няма защо да се безпокоиш. Ти работи според Неговите закони и всичко ще се уреди. Но изгубиш ли съзнанието, безпокойствието ще дойде, ще се смущаваш. И когато фалираш, ще понесеш безчестието – урок е това, ще го понесеш. Казваш: „Не съм навикнал." Ще навикнеш, ще търпиш. Не туряй на Господа преграда!

Една сестра казвала: „Дай ми всичко, но не ми давай болен мъж!" И като се оженила, това дошло: болен мъж, който боледувал 9 години. Той, като заболял, искал да се самоубие. Боледувал еднаж 2 години, после пак заболял и боледувал 4 години и пак искал да се самоубие. И после не искал да се самоубие и оздравял. Веднъж го посетих и седях 10 дена у тях. Той не можеше да ходи половин километър (страдаше от неврастения). Първия ден ходихме 1 км, втория – 5 км, третия ден – 10, четвъртия – 15, петия – 35 км, до Погановския манастир, през планината, зимно време, през февруарий. Оттам насетне той оздравя. И носеше товар с провизии. И като се върнахме, от неговата неврастения нищо не остана. Той тогава доби вяра, че може.

Има едно правилно разрешение. Но човек трябва да измени своето естество, човек трябва да се прости със своите стари възгледи. Старото и новото не вървят. Но както при човешкото има закони, така и при Божественото има един велик закон. При Божественото няма изключение. При Божественото нещата не идат рано, а точно навреме, в последната минута, когато останат няколко секунди. Няма да дойдат нещата по-рано, нито по-късно. В Божествените работи има един часовник: всичко идва точно навреме.

Имам една книга: Отговор 1 1/2 милион молитви. Авторът е германец; 40 години се е молил; отгледал е повече от 2000 деца, без да иска от никого 5 пари. Той само се молел и парите идвали. Един ден той се молил и определил сумата. Един човек влиза и му казва: „Искаш ли да оставя 500 лева?" Той му казал: „Твоя работа." Влезлият си излиза и пак се връща назад и казва: „Оставям тези пари. Употребете ги както искате."

Друг пример: Друг един мисионер с вяра работи в Китай. Той издържа 500 души проповедници чрез вяра. Той привежда следния пример в една своя лекция. Веднъж закъснели да му дадат пари. Друг път се молел и му идвали пари. Но сега един ден оставало. Няма нито 5 пари. Няма пък и с какво да разполага. Но се молил. Някой си богат американец в Австралия казал, че ако спечели, ще отдели за Бога една крупна сума, но не знаел къде да прати пари. Чете във вестниците и среща името на този мисионер и му праща парите точно навреме, когато му трябват. Но той ги употребява не за себе си, а за другите. Този закон, значи, работи при закона за ближните. А когато се работи за себе си, не работи.

Всеки един от вас все има малки опити. Но духовният закон е такъв, че много пари не дава на човека, а толкоз, колкото му трябват. Товар не иска да прави, не товари човека.

Понеже Господ възпитава деца; те са деца, имат настойници. Всичкото богатство е у настойниците; те не са пълновъзрастни и не им дават всичкото. Ще дадат 200–300 лв. и ще кажат: „Стигат ти толкоз." Голямо наследство имаш, но не ти позволяват да го вземеш.

На вас ви трябват 125 милиона в злато. Ще направите тук сума неща. Тогаз всеки ще има по 2 стаи и кухня.

Навсякъде можеш да се разговаряш с Господа, ако искаш. Някой търси място да се моли. Отишъл в църква – изпъдили го, казали му, че там не е църква; отишъл в съдилището – и оттам го изпъдили; отишъл в бакалницата – и оттам го изпъдили; отишъл в гората – една мишка изскочила. Той казал: „Никъде не позволяват да се молиш." Обаче, човек навсякъде може да се моли, но да не казваш на хората, че се молиш. Това е като фотография – то не се изисква много да се молиш. Ще речеш „щрак", и свърши се, всичко е излязло. А ти на Господа ще Му разправяш, ще Му разправяш...

Окултно трябва да се работи. На някои неща за 5 пари струва церът им, но като ги изоставиш, за хиляди струва церът им.

Противникът иска да те раздразни, той си пее и си замине, значи постигнал е целта си.

Смирение, смирение трябва. Христос е казал: „Елате всички, защото съм кротък и смирен по сърце."

Щом човек е велик дух, той слугува на другите, а не му служат. Щом искаш да ти помагат, да ти носят хляб, ти си малък брат, от слабите. Никакво величие нямаш още. Не каквото мисли човек, че е, но каквото си в реалност, по същество. Ако във време на изпит се разколебаеш, тогаз малка ти е силата, сила нямаш.

Има някои хора, аз ги наричам хора на личния егоизъм. Ще дойде един ден да обичаш, изисква се време.

Ще дойдат изпитания. Силен трябва да бъде човек. Повтарят се нещата. Например Мойсей когато отишъл на планината, другите, като останали, почнали да ядат и да пият и забравили учението, което Мойсей им беше дал.

Сега, като дойдат някои хора, които не са ти приятели, то е една задача: да види невидимият свят как ще постъпиш. На просяците работа трябва да се намери. Тези въпроси ще се разрешат. Те са социални въпроси. В човека има едно психическо опиянение, после то изчезва, после пак може да дойде това опияняване. Ако се освободим от едното, ще дойде другото.

4. Писмо на Боян Боев до Елена Хаджи Григорова от 16.II.1929 г.

София, 16.II.1929 година

Любезна сестро,

С. П. Б. Л. Е Л.! *

Изпращам ви тук 5 лекции. В най-скоро време ще ви изпратя останалите, които са [готови] почти. Аз бях ги приготвил да ги дам на сестра Цветана Арнаудова да ви ги занесе, но тя не замина поради студовете и ми каза, че автомобилът за Годеч не работел. Затова аз се забавих с изпращането, додето се стопли малко времето.

Неделните беседи почнаха от 3. февруарий. Така че вече на седмица по три пъти говори Учителят. С останалите лекции скоро ще ви изпратя и неделните беседи.

В групата миналия път се разгледа 16. лекция от сестра Еленка Андреева. Ще гледам в скоро време да ви пратя лекциите от младежкия клас I. година. Вие продължавате ли упражненията за „вдъхновението"? Много е важно да се работи вътрешно, с мисълта, с молитвата. Всички братя и сестри от духовната група ви поздравляват. Почваме вече в 6 ч сутринта. По-миналата неделя имаше обед у сестра Янакиева с Учителя. Учителят говорй. Ще ви пратя говореното от него, заедно с това, което той говори, когато вие бяхте тук.

Как върви стенографията, руски език, хиромантията, цигулката? По хиромантията онези сведения ще ви пратя идната седмица със следното писмо.

Занапред лекциите ще се приготовляват в резюме тук в 100 екземпляра и ще се пратят до всеки град и село, дето има наши приятели, по един екземпляр. Също и на Пеню Ганев. Прати му само лекциите до 25 януарий включително. По-нататъшните ще му се пращат направо оттук.

Пожелавам ви всичко красиво в Божествения път.

---

* Само проявената Божия Любов е Любов. (Бел. М.И.)

По-важни мисли, казани от Учителя напоследък:

„Дръж в съзнанието си дълго време с постоянство Божествена мисъл и не мисли как ще се реализира! Бог ще я реализира. Ти само я дръж дълго време в съзнанието си! Съзнанието на миналото и съзнанието на бъдещето образуват съзнанието ни в настоящето.

Всичко филтрирайте: мисли, чувства, желания, и задържайте само най-чистото, красивото, Божественото, а другото трансформирайте! Научете се да филтрирате!

Всичко може да стане, но една Божествена позиция не може да се превземе.

Неузнаваеми са Божиите пътища. Всяко нещо съдействува все за добро.

Мъдрецът всичко е предвидил. Всичко е предвидено. Никой не трябва да мисли, че няма. Най-първо да дойде желанието да се прослави Бог, после – желанието да дойде Неговото царство и после – служенето на Бога."

С братски поздрав: Б. Боев

5. Писмо на Боян Боев до Елена Хаджи Григорова от 1.III.1929 г.

София, 1.III.1929 година

Любезна сестро,

Изпращам ви тук приложени още две беседи. Учителят даде едно упражнение за дълбоко дишане в сряда, на 27. февруарий:

Запушване на дясната ноздра и поемане на въздух през лявата; след това – запушване (с показалеца) на лявата ноздра и издишване през дясната. Едно вдишване и издишване се смятат за едно упражнение. Това ще се прави 3 или 10 пъти сутрин, 3 или 10 пъти на обед и 3 или 10 пъти вечерта. Винаги вдишването ще става при тези упражнения през лявата ноздра, а издишването – през дясната. Това ще се прави 30 деня. Учителят каза всички да го правят, защото ученикът трябва да има *послушание*.

Сестра Савка предложи да разменим мисли в духовната група по въпроса за *приспособлението*. Вчера този въпрос се разгледа, но се остави и за идущия път. Идущия път имаме освен това за разглеждане 18. лекция от I. година на Младежкия клас (в духовната група).

Днес Учителят в младежкия клас каза за идущия петък да проучим 17. лекция от 1. година на младежкия клас.

Днес Учителят даде тема за идущия петък: „Разлика между морален и добродетелен човек."

За неделните беседи дохождат и външни лица.

Скоро ще ви пратя лекции I. година от младежкия клас и онези правила по хиромантия.

Ето някои мисли на Учителя в разговори:

„За човека с Божественото съзнание всичко е възможно. Макар и не веднага. Какво от това? То ще дойде. Ако твоите отношения към по-висшите същества не са нормални, то и отношенията на по-нисшите същества към тебе няма да бъдат нормални и ще се намериш в противоречие. Когато знаеш алхимията, каквото помислиш, става. Например кажеш: „Трябва ми един наполеон злато" – и веднага го намираш в джоба си. Ти го даваш за нещо. После пак казваш, че ти трябва един наполеон – и пак го намираш в джоба си и т. н. ... Когато тръгнеш по Бога, там ще бъде красивото, че каквато книга или друго пожелаеш, всичко ще имаш. Щом пожелаеш една книга, на сутринта ще я имаш.

И после си кажеш: „Свърших си работата с нея" – и на сутринта пак я няма, отишла пак в библиотеката някъде. Тогаз човек ще разполага с всичката литература, с живота, с условията. Няма да бъде изложен на грубата действителност: от една страна да градиш, а от друга страна да се разгражда. Човек, за да дойде в казаното красиво състояние, трябва да бъде адепт от първа степен.

Човешката глава представлява общият капитал, който има човек; лицето е капиталът, който е в обращение, а ръцете са капиталът, който дава доход.

Като дойдат страданията, те изгонят всички, които те безпокоят, и ти ставаш [...?]

Студената вълна сега е свързана кармически с Европа. Студът смирява човека, освобождава го от известни недъзи."

С братски поздрав: Б. Боев

6. Писмо на Боян Боев до Елена Хаджи Григорова от 22.III.1929 г.

София, 22.III.1929 година

Любезна сестро,

Получих писмото ви. Причината за закъснението съвсем не е в разносните, понеже се реши изобщо в цяла България да се пращат печатаните на циклостил резюмета на разносните на Братството. Причината на забавянето беше главно в това, че тези, които ги печатат на пишуща машина и циклостил, бяха много заети. Но надяваме се, че занапред работата ще тръгне по-бързо.

Днес, тази сутрин, посрещнахме новата астрологическа години на „Изгрева". Ще ти пиша идущия път за „разговори" с Учителя. Снабди ли се с „Хиромантията"? Тя много ще ви помогне при изучаване на ръката. В нея има много рисунки за животната линия.

Сестра Савка предложи в групата за разглеждане „Приспособлението". Вчера бяхме на Витоша 18 души заедно с Учителя. Идущия път ще ви пиша разговора с Учителя там. Сега само ще ви кажа следните *важни мисли:*

Всеки човек е богат. Беден е само онзи, който не е доволен. Човек ще живее във всички планети, после – на Слънцето, а след това – на Сириус. В дълбочината на Божия Промисъл може да вникне само мъдрецът.

С братски поздрав:
Б. Боев

Има доста гости от провинцията. Ще ви изпратя и това, което Учителят ще говори довечера при братската вечеря. По случай новата астрологична година ви поздравлявам и ви пожелавам всичко най-ценно, най-красиво, към което се стреми човешката душа. Тая година, както каза Учителят по-рано, ще бъде благоприятна за духовния растеж, за просветлението.

7. Писмо на Боян Боев до Елена Хаджи Григорова и Пеню Ганев от 31.VII.1929 г.

София, 31.VII.1929 година

Любезний брат Пеню и сестра Елена,

Н. Л. К. Б. Л.! [Няма Любов като Божията Любов.]

Пиша ви днес, в сряда, вместо в понеделник, за да мога да ви съобщя поточни работи. И наистина, днес брат Симеонов съобщи в школата, че за екскурзията до Еди-гьол ще се тръгне оттук на 7. или 8. август (сряда или четвъртък) и

ще трае 10–15 деня. И Учителят ще дойде. Аз не съм решил още дали ще отида. Като дойдете вие на Еди-гьол, моля, предайте платнищата на брат Тодор Стоименов и с. Паша (жълтото платнище е на брат Стоименов, а двете бели – на сестра Паша).

Тук лекциите и беседите си продължават. За курсовете още няма нищо съобщено. Тъй че, за курсовете не мога до ви съобщя нищо.

Когато изложих на Учителя за вашето намерение да останете и да учите и го попитах за неговото мнение, той каза, че това е добро, ако намерите там условия да учите.

Със сестра Янкова говорих. Предадох й писмото. Тя ми каза, че г-н Янков бил от една седмица във Варна по някоя работа и там щял да остане още доста време. На г-н Янков му казали в Министерството, че Министерството възложило на окръжната инспекция да назначи учител (макар и с. Равна да е държавно училище) и то не сега, но когато сестра Елена отиде в с. Равна и пише оттам колко са учениците. Тогаз в инспекцията ще могат да решат, че трябва за Равна един нов учител. Сестра Янкова каза, че не е сигурно дали брат Пеню ще се назначи. Г-н Янков имал връзки с инспекцията, но не съвсем силни и затова не било сигурно.

На брат Георги Събев казах да не пуща никого в бараката. Той каза, че спи на тревата вън, а само денем си прибира леглото в бараката. Той и Влад ми предадоха вашите писма. Сестра Еленка има запис от Годеч, а брат Пеню – от с. Опака, от пунктовия учител. Брат Пеню има и картичка от Попово от Н. Хр. Русев, с която му съобщава за изпращането на записа. Той моли да му се обадиш за получаването на сумата 2370 лв.

Брат Пеню има две писма от с. Крепча от Лазаров. С първото писмо, от 17.VII., той пише, че ви изпраща единия екземпляр от писмото, с което окръжната инспекция ви съобщава, че сте уволнени по подаване оставка от 14 септ. т. г. В писмото е приложено и писмото на инспекцията. В писмото на инспекцията се казва да представите на пунктовия учител препис от това писмо, заедно с формен акт за напущане на длъжността. Във второто си писмо г-н Лазаров ви пише за бюджета: За български учител били предвидени 13 500 лв. заплата за времето от 15.IX.1929 г. до 31.III.1930 г. На него като секретар и главен учител се предвиждат 24 000 лв. и добавъчни 2400 лв. – всичко става на сума 183 000 лв.

Ще наредя да получите от някой наш брат в Еди-гьол 500 лева. Тук животът си тече както и по-рано – красиво. Нарядът със стомните се прави. Напоследък стават няколко пъти вечерно време спявки в салона под диригентството на брат Симеонов за разучаване на 4 гласа „Нева санзу" и „Ти съзнавай, ти люби".

Как върви ученето? Пишете подробно, или по-добре, ще разкажете, когато се видим.

Пожелавам ви плодотворно прекарване в тези свещени места. Как е времето там?

Сега ще ви кажа **някои основни мисли от беседите на Учителя.**

I. Неделя, 21.VII.1929 г.:

„Всички хора в света страдат от болестта безлюбие. Най-първо ще разбереш, възприемеш и приложиш любовта и тогаз ще отидеш при своя Учител. И от приложението нататък почва истинският живот. Всеки, който няма любов в себе си, той е мъртъв. С един дребнав живот какво ще направите? Идеите и мислите, които днес ви дойдат, те ще бъдат съдбоносни за вас. Като дойде свещената идея, не я отлагайте. Днес е благоприятното време.

Ще вършим това, което мъдрите вършат. Вън от любовта няма съществуване. Когато болният се свърже с живота, у него става една реакция. Ако Бог живее в тебе, този разбойник, който носи пушка, ще я остави.

С раници няма спасение. Божият живот не допуща да имаш омраза към никого. Истинската любов иска да даде. Любовта всякога дава много, но малко взема. Няма да се усъмниш, че другите са взели повече, защото от този ден почват твоите нещастия. Ако уредите работите си отвътре, ще ги уредите и отвън.

Сряда, 24.VII.1929 г.:

Размишление върху благостта.

В разумната природа съществува един закон на съотношение на формите, на силите и на разумните същества.

Да обичаш всички, без да очакваш да те обичат.

Животът на всички ви, от единия другия край, е извънредно груб. Черният цвят показва падение, користолюбие. Водата смекчава коравостта на нещата в света. Има един живот, който смекчава: то е Духът.

Когато живееш чист и свят живот, то е най-хубавото. Да живееш по Бога – то е да няма никакви пречки.

Първо – любовта. Второто е законът на мъдростта и на светлината. Третото е свободата. То е постижението. Да не мислиш, че като си направил връзка с Бога, много си постигнал. Ти си още брьмбар в Божествения свят. Но ще благодариш, че си брьмбар в Божествения свят, отколкото да не познаваш Бога. Ние сега, понеже живеем в света, постоянно се цапаме и затова трябват страдания, за да се чистим.

За да придобием дарби, трябва някое велико същество да се е допряло до тебе.

Петък, младежкия клас, 25.VII.1929 г.:

Всеки човек, който може да се оправдава, е талантлив. Също и когато защищаваш някого, ти си талантлив. Невежеството е един момент; то не е един непреривен акт. Щом човек се обиди, у него има едно малко отклонение. Талантливият човек е една запалена свещ. Всеки, който започва с нула, свършва с шест, а всеки, който започва с шест, свършва с нула.

Вие трябва да знаете да обръщате вашите обиди. Ако в дадения случай вие не можете да изтълкувате една ваша погрешка, вие грешите.

Неделя, 28.VII.1929 г.:

12. гл. от Лука

Обикновените работи са неразбраните работи в света, от които зависи целият живот. Има един момент, от който зависи щастието на човека: той е когато вземете едно съвършено безкористно решение.

Щастието седи в малките работи. Щастлива душа е тази, в която няма абсолютно никакво съмнение. Всичко онова възвишено, благородно, красиво, което действува в хората и във всички други същества – това е Бог.

Животното е съществото, което ходи по своите чувства. Човек е този, който мисли. Ангел е този, който ходи по своята светлина. Син Божи е този, който ходи по своята любов.

Човек, който няма любов, не може да бъде свободен. В любовта седи свободата. Аз бих желал вие да разберете какво нещо е любовта. Любовта носи безсмъртие, здраве, интелигентност, разумност, щастие, слава. Няма нещо, което любовта да не носи. Най-първо, като дойде любовта, тя внася една приятна светлина и всичко се осмисля. Считаш се способен на всичко. Любовта е основа на Божествения свят. Тя не е достояние на човешкия и ангелския свят, а на Божествения. Човешкият и ангелският свят не могат да съществуват без любовта. Всеки един може да дойде до безсмъртие. Онзи, който дойде до любовта, влиза в безсмъртния живот. Ако ти не можеш да намериш този живот, ти не си

намерил Бога. У всеки един от вас при най-големите скърби, страдания идва един момент, когато проблясва Духът, после пак изчезва. Постоянно невидимият свят ни запалва. Иначе ние клоним всякога да изгаснем.

Противоречията в живота са задачи, които трябва да разрешим. Всичко е постижимо за разумния човек.

Христос казва, че Духът, Светият Дух ще дойде. То е един момент, но това, което Той ще извърши, ще бъде съдбоносно. И после Той всякога ще те посещава. Та затова всички да бъдат вътре в себе си чисти. Под грях разбирам прекъсване на нашето съзнание.

Казано е: „Дух Свети ще ви научи."

Сряда, 31.VII.1929 година:

108 псалом, 2 гл. от Ефесяном.

Онези, които нямат дълбоката наука, не знаят как да украсяват себе си вътрешно и се украсяват външно. Отвън се правят нещата, когато хората са деца, а отвътре – когато са възрастни. Твоите страдания са радост за другите, а твоите радости са страдания за другите.

Ще започнете да се занимавате с онази, Божествената наука. Чистият по сърце никога не губи. Колкото повече вземат от него, толкоз повече изворът тече. За да бъдем синове на Бога, трябва да носим лошавините, греховете на света. Христос понесе греховете на света. Самата душа в своята същина не може да греши.

Любовта – това е Божественият език. Та, ще се учите сега на този нов език.

Някой може да каже: „Учителят всичко е казал." Много се заблуждавате. Аз още нищо не съм казал. Това го помнете! Отсега нататък има да се казва. Вие казвате: „Остаряхме." Отсега нататък трябва да се подмладявате. Отсега, който не се подмладява, ще бъде бит. Оставете мъртвите да погребват своите мъртви. Затова трябва да влезем да живеем в изобилието на благодатта на Божията любов. Постарайте се всеки ден по 10–20 минути – 1/2 час да мислите, че сте малко дете, на 7–8 год., ходите с читанка и букварче на училище, баща ви ви праща.

Когато срещна кокиче, бръмбарче, аз ги считам за деца на ангелите.

С братски поздрав:
Б. Боев

8. Писмо на Боян Боев до Елена Хаджи Григорова от 17.VII.1932 г.

Елбур, 17.VII.1932 година

Любезна сестро,

Сега е 8 ч сутринта, неделя. Тая сутрин ходихме за изгрев на хълма над първото езеро. Имаше чудесен изгрев. Цялото небе е чисто.

Сутринната молитва: „В начало бе Словото". Добрата молитва. 91 псалом. Молитвата на Царството. Отче наш. Размишление. Гимнастическите упражнения се направиха на завет на една полянка, долу, под същия хълм, защото духа твърде силен вятър.

Тая сутрин пристигна от Кочериново Никола Каишев. На Петровден тук били Петър Камбуров, Димитър Звездински и брат му Михаил.

Вчера ви писах писмо и го пратих по конярите. Там ви изложих някои от разговорите с Учителя. Ето сега **други разговори:**

„При Махабур височината е 2450 метра. Струва си трудът човек да дойде тук, за да си измие поне един път краката и лицето по този начин тук *(това Учителят каза, когато се михме на Бъбрека).*

За малките работи вие сте ясновидци. Ясновидството е на степени.

Като показа срещните върхове, Учителят каза: Планината си има и друга страна в астралния свят. И там си има гори, долини и пр.

В природата всичко е в движение. Човек като върви напред (като прогресира), ще види много работи. Само да се пази от едно нещо: да не му са гурелясали очите. Другото само по себе си ще дойде.

По отношение на тревите, върху които бяхме насядали, Учителят каза: Тези същества (на тревите) колко време са ни чакали и сега се радват, че сме дошли при тях.

За да се премахне днешната криза и свръхпроизводствата, трябва да се обяви, че всичко ще се дава без пари. Но всеки да вземе колкото има нужда. Това да трае една година.

В Рила, като най-стара планина, има много скъпоценни камъни..

Животинските монади (души) са изостанали назад в своето развитие, но в тях има едновременно и много изостанали човешки души, много низки души. Но също така низки души има множество и в човека и те го съветват да върви по лошия път; подозрението, ревността, завистта, сръднята, леността се дължат все на тези изостанали човешки същества вътре в човека. Тези същества, на 999 лъжи, една истина не могат да кажат. Кажат например... Изгубиш кесията си и тези същества отвътре ти казват: „Ето този човек, който беше преди малко тук, задигна кесията." При такъв един свят, човек, ако не е буден, може да си изгуби равновесието. По-напредналите същества ни казват: „Ще дойде един беден човек. Дай му самун хляб!" А онези същества дойдат и ти казват: „Не му давай! Отрежи му половината!"

А пък то светът е уреден. Няма какво да се грижи човек за себе си. Какво ние промишляваме? Орачът казва, че много работил; той само ще набразди земята и то с воловете и после казва: „Аз го направих." Той не взема предвид светлината, топлината, влагата и пр.; те са все разумни същества, които идат и помагат. Те прекарват своите идеи през житото, черешите, ягодите. Всички тези плодни растения са възпитателни методи. Те ни подкрепят не само чрез храната, но чрез яденето те ни предават своите идеи.

За в бъдеще болен готвач не трябва да има, само здравият трябва да бъде готвач. В бъдеще, как ще лекуваме болните си слуги? Ако има двама души болни, най-напред ще ги караме да измият нечисти места, след това ще носят вода за миене на пода, после – вода за миене на ръцете, за готвене; постепенно...

Върху злото да не се спира човек. Това са човешки форми, останали от миналото. Както казах, злото в Бога не съществува. Като отидеш при богатия човек, при милионера, не му изгубвай времето да му разправяш как са те обрали. За него всяка минута му струва 5 английски лири стерлинги. Ще му отнемеш много повече за 5 минути. И той предпочита да ти даде 2000 лева. Така че няма какво да занимаваме Бога с отрицателните работи.

Това, хубавото, което ни носи животът, с пари не се купува. Само с едно се изкупва: да бъдете добри.

Ако един лош дойде тук, ще му дадат буря, град, дъжд и той ще си отиде.

Спокойствието е един резултат. Трябва да знае човек да чете. Вземете един човек. Ако му дадете една шарена книга, той най-първо има любопитство. Той я прелиства и най-после, ако не знае да чете, тя ще му стане неинтересна. А онзи, който знае да чете, дълго време ще се занимава с книгата. Същото е и тук, на тези места. Говедарят, като дойде тук, казва: „Колко е хубаво да се живее в града! Ние тук дивеем!" Той трябва да иде долу да се учи. Той е дошъл тук в университета. Тук професори трябва да дойдат да се учат – овчари-професори. Па и по-учени овци трябва да пасат тук.

Законът на внушението е една мощна сила. Например във войската извикат: „Кавалерия иде!" и веднага бягат, макар да няма нищо.

Тук човек може да бъде отшелник, но трябва да има тук хижа, снабдена с припаси за три месеца.

Принципът на семейството ще се приложи в бъдеще за цялото човечество. Тогаз Бог ще бъде баща.

Ако можеш да обичаш малкия си баща, ще можеш да дойдеш до Бога. Радва ме, че индусите, без да са християни, прилагат много християнски принципи. Евреите още прилагат Мойсеевия закон: убиването, жертвоприношението на животните.

Светът представлява една велика система за самовъзпитание.

Учителят каза в свръзка с прочетения разказ: (Прочете се разказът „Сляпата" от книгата „Светлина и сенки" – сборник разкази от Рабиндранат Тагор.)

Много е приятно де се чете за герои, но когато поставят човека на мястото на герой, никой не обича да мине през пътя на героите. Това е една от великите тайни в природата.

Тая светлина в цялата Слънчева система се дължи на ангелите. Една от техните работи е да се грижат за растителното царство и пр.

Край Махабур е хубаво място за съзерцание. Също така и хълмът над второто езеро."

Неделя, 17.VII.1932 година, 2 ч следобед

Сега ви пиша седнал близо до снежни преспи. До мене са „алпийското звънче" и снежното лютиче (цъфти бяло и расте само по високите планини). Пред мен гледам Витоша и мислено ви изпращам поздрав.

Можете да пишете от Изгрева на следния адрес:

Чрез Мино Костов Узунов (За Б. Боев), улица „Бешик" – Дупница.

Всяка група два деня преди тръгването да телеграфира на конярите за броя на конете и датата на тръгването. Телеграмата се изпраща на Мино Костов Узунов, улица „Бешик" – Дупница.

Поздрав до сестра Сийка, Анка, Маркова, Станка, Лазар, Симеонови, Георги, Милева, Ради и всички други.

С братски поздрав:
Б. Боев

Днес нямаше беседа. Четохме общо „Любов към Бога" (първата рилска беседа).

9. Разговор с Учителя на полянката над Езерото на Чистотата на 1.VIII.1932 г.

Светът е пълен с учени хора, които носят като натоварени коне. Това не са учени.

В камъка е събрана чиста енергия, която чака бъдещето. Един ден тези канари ще се разцъфтят, но изисква се това: Някой да влезе в положението на камъните, да ги обича. Нали докато слънцето не изгрее, виждаш суха, черна земя и като изгрее слънцето, тревичките, цветята и пр. поникват. Значи порано всичко е скрито-покрито. Така и в камъка са скрити нещата и чакат своето време.

За да обичаш камъка, ти трябва да видиш Божественото, което е вложено в него.

Ти обичаш една кесия заради това, което е вложено в кесията. Ти обичаш една книга заради това, което е написано в книгата. И в канарите е вложено нещо вътре.

При знанието най-първо започва един процес на пречистване. Иначе не може да има знание. Понеже от хиляди години хората са живели неправилно, има наслояване на нечистотии; и така нищо не можеш да учиш. То е кал. Та, най-първо ще започнеш един процес на чистене, на чистене, на чистене, и най-после ще започнеш със знанието. Най-първо ще започнеш с чистенето. Например: млад си, като дете играеш и мислиш, че света ще го завладееш. По едно време дохождаш до 30–35–45 години и почваш обратния процес и казваш: „Тая работа не върви. Остаряхме, прегърбихме се." И ти се чудиш как стана това. И не ти се иска вече да се учиш; и преждевременно си остарял. Това са стари идеи. Това е асфиксия. А можеш да се подмладиш, подновиш, както казват алхимиците.

Най-първо трябва да се образува една среда между всички ви.

Ти ще носиш старостта като една маска за света, а пък ще носиш младостта за себе си. Като си пред света, ще си с тази маска, а като си сам, ще си махнеш маската. И тогаз ще имаш две форми. И ще ти кажат: „Ти видя ли онова момче, което играеше?" Ти ще си като старец пред тях. Ти ще си мълчиш и няма да кажеш, че си онова момче.

Сега, другото заблуждение е, когато човек каже: „Като отидеш на небето." Как ще отидеш на небето, като си с тези стари възгледи? Тогаз ще преведеш какво значи старост. „Стар" – това е една дума първоначална, която значи: „Истината да е в тебе." „Sat" е истината. Проявеното е само Истина. Следователно, ако ти си се проявил, ти си се проявил в Истината. И щом си в Истината, ти си свободен и смъртта не може да има власт върху тебе. А пък ти остаряваш в лъжата и мислиш, че всичко е безсмислено. Това е лъжа. Това е сянка на живота.

Лъжата е сянка на Истината. Лъжата няма собствено съществуване. Ще говориш за Истината на обед, когато няма сенки.

Това, което правиш в съгласие с Истината, то вечно пребъдва, а това, което казваш с лъжа, то е илюзия.

Камъкът е пътят, по който човек е минал. Камъкът е бил преди човека. Човек е минал по него.

Когато праведният падне върху камъка, то камъкът е мек като вълна, а пък когато грешният падне върху камъка, то камъкът е твърд.

Тези канари носят скрития живот. Зад канарите, зад всичко това седи един разумен свят, нещо хубаво, красиво. Като пипнеш това камъче, то ще бъде като съединителна нишка, за да видиш нещо друго. Канарите ги наричат „спящите духове".

Любовта е нещо съвсем неразбрано. Който я е опитал, знае я. Не може да се опише любовта. Има един момент, по който се познава. За онзи, когото не обичаш, нищо не искаш да направиш. А пък за онзи, когото обичаш, всичко можеш да направиш. Това чувство, чрез което всичко можеш да направиш – това е проява на любовта. Тогаз всичко ще учиш, за тебе животът се осмисля, силен ставаш тогаз. Изгубиш ли това чувство, пак ставаш слаб. Това моментално става. Това е контакт. Туриш ли контакта, силен си. Изгубиш ли контакта, пак нямаш сила.

Това, което казах за камъните, е още встъпление, най-малкото встъпление.

Можеш да вържеш камъка с конец, да закачиш другия край на конеца и да движиш камъка с мисълта си. Също така е възможна и левитацията: можеш да се дигнеш на въздуха. Там трябва концентриране на мисълта.

Когато човек знае, идва до знанието, а когато не знае, идва до суеверието. Суеверията са неща недоучени, а пък при вярата няма изключение. Вярата е като вярваш, че нещата ще станат така, както Бог е определил и другояче не могат да станат. И ти няма да туриш никакъв свой план. Ти ще туриш вярата, че

ще стане с тебе така, както е определено. Определено е колко висок ще станеш, колко дълги ще бъдат краката ти – нито един милиметър няма да станат по-дълги. После, определено е колко ще ядеш – нито един грам повече няма да ядеш. Вярата е вяра в това, което Бог е начъртал, предопределил. А пък предопределението е най-разумното, което съществува в света. А пък ние разбираме предопределението като фатализъм. Защото в предопределението е нашето знание, а пък в това, което човек е определил, там е невежество, там е фатализъм. Ние виждаме, че никога нещата не стават така, както ние ги мислим. Не знам дали нещата на някого от вас стават така, както ние мислим. Но всякога стават по-добре, отколкото ние мислим. Най-напред човек се разочарова и после вижда, че нещата са станали по-добре, отколкото е мислел той.

Вярата е Божественото. Ти казваш: „Как ще стане това?" Ти остави това на вярата. Каквото аз правя, аз това го знам. А пък да вярвам значи в нещо, което стои по-високо от мене и то върши за мене нещо: Божието съзнание ме е обградило вътре в себе си и благодарение на това живеем.

Но необходимо е човек да спазва разположението на едно дете. Да бъдете като едно дете, мъдро дете.

Сега, като ви говорих за камъните, аз ви говорих само за подвързията на книгата. А пък какво има вътре, само аз го прочетох и го оставих за себе си.

10. Разговор с Учителя на 4.VIII.1932 г. при палатката Му

Едничкото нещо, което не може да се продава, е любовта.

Вие не сте виновати, но сте били в едно кафене, дето са пушили тютюн и всичките ви дрехи миришат на тютюн. Сега махнете тези дрехи! Не че сами сте ги направили, но сте опушени. Съблечете дрехите си и облечете нови дрехи!

Има един закон: За любовта човек никога не трябва да говори. Аз за любовта никога не съм говорил. То е най-свещеното нещо на света. Аз съм ви говорил за любовта, която е слугиня в света, но за любовта, която не е слугиня – не. Какво ще му говориш за любовта си? Някой пита: „Обичаш ли ме?" Какво ще му казвам обичам ли го? „Обичам го" значи: всичко да направя за него.

Като ме пита някой: „Обичаш ли ме?", аз най-първо трябва да отида при Любовта, да я питам дали го обича. И ако го обича, аз тогаз всичко ще направя за него.

Представете си, че вие ми давате градина 40–50 декара. И питате ме дали мога да изкарам от градината зеленчук. Аз гледам дали има вода, извор. Изворът – това е любовта. И като има извор, казвам: Може да се изкара от тая градина зеленчук, всичко може да се изкара от нея.

Любовта е един вътрешен копнеж на човешката душа. Човек я търси навсякъде. И всеки човек се огорчава, когато не го обичат хората. Това е един копнеж на душата. Човек като не разбира, той я търси там, дето няма да я намери.

Душата има едно понятие от небето, че с нея са се отнасяли много благородно, а пък тук се отнасят хамалски, не се церемонят. Един ваш възлюблен коленичи пред вас и казва: „Аз без вас не мога, ще умра за вас." И за да не би да умре, вие го приемате. И после той ви налага, придирва, къде ходиш, какво правиш; после ви туря морал, закони, проявява недоверие. Тогаз питам: Де е любовта?

В Бога има едно качество: хиляди, милиони години хората грешат, и Той не се е поколебал в любовта Си. Той знае какво ще бъде в края. Той знае каквото хората не знаят. Хората имат една философия и Го критикуват.

Сега, онези от вас, които сте готови, направете крачка напред!

Нашите възгледи трябва да бъдат толкоз силни, че най-големите бури да дойдат, да не могат да ги разклатят.

Трябва едно съвсем ново разбиране: „усърдие", „благочестие", „доброта" и пр. трябва да се разбират по съвсем нов начин. Има усърдие, благочестие, доброта за света, но има едно усърдие, благочестие, доброта, които да принасят.

Трябва да дойдем до закона на вътрешното самоусъвършенствуване. Това е една от най-трудните задачи. Отвън можеш да се научиш много хубаво, къщата ти да е измазана, можеш да преподаваш на хората как да живеят, но като дойде да засегне нещо тебе, това става за тебе трудно.

Вие не ме познавате кой съм. Никой от вас не ме познава кой съм аз. И Христа никой досега не Го е познал. Ако бяхте Го познали, вие щяхте да имате Неговата Любов.

Не мислете, че като ми правите някоя услуга, вие ми допринасяте. Като ми направите нещо, аз губя. Жертвувам се. Понеже аз съм в състояние сам да си го направя.

Аз познавам вашите баби и прадеди, които постоянно са с вас. Аз не се срещам за пръв път с вас. Аз ви познавам от отдавна, много пъти съм ви срещал.

Това, което с мене ще го научите за 10 години, без мене ще го научите за 1000 години.

11. Разговор с Учителя на 5.VIII.1932 г., 9 ч сутринта, до огъня

Това, което крепи ума ти, сърцето ти, волята ти, тялото ти, това е Господ. Той като те напусне, ти клюмнеш. Той като дойде, ти пак се подемеш. Не е само слънцето отвън. Някой път отвън е студено, а ти стоиш отвътре спокоен.

Вие сте станали много страхливи. Когато те заболи крак, ти се радвай, че излиза всичко навън. Или каквато и болест да дойде, ти се радвай, че всичко излиза навън.

Господ дойде да говори на евреите на планината. Но те се уплашиха, и планината се облече в мъгла.

Когато дойдете на планината, трябва да имате разположението на планината.

Здравето всеки може да ти го вземе, но вътрешното щастие – не. Здравето зависи от ума и сърцето.

Като заминеш на онзи свят, от всичко ще се откажеш: от тялото си, от всичките си желания, от света ще се откажеш и ще тръгнеш за онзи свят с един небесен аероплан.

Богат е онзи, който в дадения случай може да използува богатството. Аз предпочитам да съм сиромах със здрави очи, здрави уши, отколкото богат с болни очи или болни уши. Предпочитам да съм сиромах със здраво тяло, отколкото богат с хилаво тяло.

Занапред, лекарят, като отиде при болния, първото лекарство ще му каже на ухото: „Да вярваш в Бога!" После ще му даде едно лекарство и ще му каже на ухото: „Да вярваш, че с това лекарство ще се излекуваш." Едно време лекарите са били едновременно и свещеници. В бъдеще, един лекар като дойде при здравия, ще му даде лекарство да не боледува. Вместо да ти дават лекарство за болест, тогаз ще ти дават лекарство за здраве. Този еликсир го търсиха едно време.

Блажени богатите, които раздават богатствата си.

Блажени сиромасите, които раздават сиромашията си.

Това е притчата за днес. Сега ще ви дам нови блаженства.

Блажени богатите, които като раздават богатствата си, не осиромашават. И блажени сиромасите, които раздават сиромашията си и не забогатяват. Обичайте планината, за да ви даде нещо!

12. Пощенска картичка на Боян Боев до Пенѥ Ганев от 1.I.1935 г.

До Господина Пенѥ Ганев, учител
с. Равна, Годечка околия, чрез гара Драгоман
подател: Б. Боев, „Опълченска" 66, София

София, 1.I.1935 г.

Драги Пеньо,

Ела веднага. Ти си имал относно твоето идване два гласа, но истинският глас е онзи, който ти казва да дойдеш. Много гости има. Много учители и учителки. Снощи се говори и ето една основна мисъл: „Най-важното е да изправяме своите погрешки. Предпочитай да страдаш ти, отколкото другите. Това е любов. Това е правил и Христос. Трябва да излезем от гробовете." Ела!

С поздрав: Б. Боев

13. Съборна беседа от Учителя на 7.VIII.1935 г. *

Молитвен връх, 7.VIII.1935 година, 5 ч сутринта

Царският път на душата

„В начало бе Словото"
Добрата молитва
Прочете се Ев. от Иоана, ст. 10–22 от глава 10.

Съблюдавай 4 неща в живота си:

Пази свободата на Душата си, силата на Духа си, светлите мисли на ума си, добрите чувства на сърцето си.

Гледай на добрите си постъпки като на скъпоценни камъни, които си придобил в живота си. Те са твоята награда.

Радвай се повече на Пътя на Светлината, в който ходиш, отколкото на изгубения път на тъмнината, който си напуснал.

Помни: Царският път на Душата е добрата мисъл на Духа.

Радвай се повече на малкото, което расте и се увеличава, отколкото на голямото, което се смалява и се изхабява.

Когато слънцето изгрява, светлината се възцарява. Когато слънцето залязва, тъмнината се въдворява.

Съблюдавай разумния порядък на Божествената Душа, в който силата предшествува свободата, свободата предшествува светлата мисъл, светлата мисъл предшествува добрите чувства, добрите чувства предшествуват добрите постъпки.

По този път се постига щастието, което ти търсиш.

Помни и не забравяй: Не си пратен на земята да глождиш изоставените кости на твоите предци.

Всяка разумна душа в света си има своето място. Бъди благодарен на това, което ти е дадено.

---

* Отбелязаните със звездичка беседи от лятото на 1935 г. са отпечатани в томчето „Царският път на душата", изд. 1935 г., редактирани. (Бел. М.И.)

Изплитай своето благоденствие тъй, както паякът изплита своята мрежа. (Тя не е направена от гемиджийски въжета.)

14. Беседа от Учителя на 9.VIII.1935 г. *

Молитвен връх, 9.VIII.1935 г., 5 ч сутринта

Бъди като тях!

Добрата молитва.

Прочете се Ев. от Иоана, 15 глава, от 15 стих до края.

Христос изяснява, в прочетеното място, на Своите ученици две големи противоречия, две положения несъвместими. Тия противоречия произтичат от обстоятелството, че учениците очакваха светът да ги приеме с венци, да ги посрещнат добре, а пък Христос им казва, че ни най-малко няма да ги посрещнат така и че ще ги гонят. Христос им казва: „Понеже мен изгониха, а вие сте мои ученици, затова и вас ще изгонят." А пък Него гонят, понеже не са познали Отца.

Някой пита: „Защо аз не мога да обичам?" Защото не познаваш любовта! Щом не обичаш, ти си от ония, които гонят, ти си гонител. Каквото изпрати Бог към тебе, ти го гониш; ти си и тогаз от света, ти ненавиждаш, мразиш.

Тия две състояния се сменят в човека. Не мислете, че не се сменят. Сменят се. Вие сте ги опитвали.

Онова цвете, което за пръв път цъфти, благоухае. Ти усещаш това благоухание и се радваш. Ти нищо не си работил за това благоухание, нищо не си платил и ти усещаш радостта на това цвете; неговата радост чувствуваш. Но това цвете гние, умира. Ти усещаш миризмата му. Ти не си виноват, че то умира, гние, но ти чувствуваш всичката скръб на това цвете, и миризмата му. Ти казваш: „Защо е така?" Така е, защото ти си там! Ако не беше там, не щеше да е така. Цветето се зарадва, когато ти отиде при него. Но понеже, като се понагледа, ти помисли да си заминеш от него, то от мисълта ти умря. Защото ти мислиш да си отиваш.

Сега преведете мисълта: Някой път вие идете при хубавото в света, което Бог е създал. Като го погледнете, после искате една вътрешна промяна и напуснете хубавото. И това, хубавото, се променя, изгубва своето благоухание.

Когато хляба го опекат, за кого го опичат, за кого претърпява той всички тия страдания? Когато житото го мелят, то за кого страда? За себе си – не. За себе си то е вече страдало в земята. Но когато го турят в хромела, нощвите, в пещта, защо го мъчат? За да даде това, което има, да го оберат. И след като вземете всичко, вие го затваряте. Яденето е затваряне [на] житото вътре. Вие го затваряте в себе си и като вземете всичко, каквото има, вие го пущате и казвате: „Да си върви вече."

Следователно вие се радвате, когато затварят, обират житото. Когато то скърби, плаче, вие се радвате, пеете и играете. А пък когато излезе от затвора и си замине, вие тогаз плачете, скърбите и тъжите. Следователно не сте вие, които се радвате и скърбите, тъжите, а то е житото – нищо повече.

Ти ще бъдеш на мястото на житото само тогаз, когато твоята скръб бъде истинска. Ти си актьор, който представяш на сцената на публиката страданията на житото. Искаш да представиш как житото страда, и плачеш. Но това не е реално. Когато заместиш житото, та тебе почнат да те пържат, да те пекат, и плачеш, тогаз скръбта ти ще е реална. Когато другите почнат да се радват, а пък ти почнеш да скърбиш, ти си на мястото на житото. Когато един се радва, а друг скърби, единият е житото, което влиза в пещта – скърбящият, а пък онзи, който се радва, той е онзи, който употребява опеченото.

Да ви обясня: Защо житото скърби, защо вие скърбите? Защото ще влезете в затвора! Защо онзи се радва? Защото всичко, каквото вие имате, той ще го вземе, без труд е спечелил нещо и се радва.

Сега ви обяснявам това, което става в света.

Искате да знаете каква ще бъде небесната радост.

Когато Бог направил света и светът бил готов, украсен, явило се слънцето и казало на Господа: „Каква ще бъде сега моята работа?" Господ казал на слънцето: „Когато изгряваш, на хората работа ще им донасяш." И казало слънцето: „В случай, че някой път залезна, какво трябва да направя?" – „Тогаз ще им оставиш почивката."

Сега, два извода има: Не можеш да имаш работа преди слънцето да е изгряло и не можеш да имаш почивка преди слънцето да е залязло. Или другояче казано: Всяко ново положение, това е работа, в която човек влиза, а всяко положение завършено, то носи вече в себе си почивка. Само когато завършиш добре една работа, можеш да си почиваш. То е един психологически момент. Не е само на теория.

Тогаз, да ви дам няколко изречения:

Младият извира, възрастният тече, а старият се влива.

Младият се ражда, възрастният расте, старият умира.

Младият пее, възрастният работи, старият пари събира.

Младият цапа, възрастният чисти, старият уроци дава.

Младият цъфти и върже, възрастният зрее, а старият плодовете продава.

Младият на майка си пее, възрастният утешава, а старият надписи закача. Знаменит прави. Като умре някой, турят му надпис.

Това са сегашните положения на живота.

Тогаз, истинското положение е: Млада е Любовта, възрастна е Истината, а стара е Мъдростта. Бъди като тях!

Любовта дава, Истината разпределя, а Мъдростта огражда.

Отче наш

15. Беседа от Учителя на 11.VIII.1935 г. *

Молитвен връх, 11.VIII.1935, 5 ч сутринта, неделя

Първият опит

Прочете се 8 гл. от Еремия.

Вие искате в сегашния живот, какъвто е днес, да постигнете нещата. Трябва да влезете в другия живот. Човек е направен от две вещества. Животното в човека е животно. То не мисли. То си има своите нужди. То ни най-малко не се готви за Царството Божие. Вие имате една задача да се справите с тая материална каша, която е във вас. Казано е: „Кръв няма да наследи Царството Божие." Някой път човека го обхваща една унилост. Това се дължи на низшето естество на човека. Някой път сте неразположени вътрешно. Но това не се дължи на твоя Дух.

Трябва да се справим с нашите желания. Да ги изпъдиш навън не можеш. Трябва да ги организираш. Не е лошо да погледнеш красивата мома. Причината не е там. Причината е в това, че ти мислиш, че като намериш тая мома, ще бъдеш щастлив.

Вие казвате: „Какво трябва да се прави?" Трябва да се работи разумно. В Божествения свят нещата са строго определени. Там, каквото остане, се раздава на другите, а пък вие мислите за другия ден.

Сегашният и бъдещият живот са едно. Между тях няма разлика. Разликата е в разбирането на живота. Плътта е низшето във вас. Вие не можете да се освободите от нея, но вие ще оставите тая плът да не бъде господар, но да ви слугува, да има вашите разбирания.

Не изнасяйте всичките си неща, които знаете! Иначе се излагате на мъчнотии. Защо ще посееш една идея на едно място, дето няма да вирее? Разумното е да намериш един готов човек и в него да посееш Божественото, та да расте. А като видиш едно земно келеме, не сей там!

Големите противоречия, които се раждат в света, са от нашето неразбиране.

Всички трябва да се научите да се радвате на Божествения живот, който прониква в хората. Да се радваме, когато Божественото, което е в нас, преминава в другите. Това е задачата. Един ден всички хора да възприемат Божествения ред на нещата, тия разбирания. Тогаз между нас може да има мир.

За да се обичаме, трябва да дадем нещо. При любовта между двамата, единият дава, а другият взема. И във вземането има любов, и в даването има любов.

Има една сила в човека, която храни хората. Обмяна има вътре.

Мнозина от вас можете да имате идеята, че като придобиете много знания, тогаз ще служите на Бога. Всеки ден можете да служите на Бога.

Вие сте като тънки косми, като паяжинни нишки. Ако тия конци не се съединят, не могат да образуват сила. Хиляди такива нишки като се обединят, ще образуват сила. Ако вие не се обедините, вие ще издържате колкото паяжинната нишка.

А пък ако се обедините, ще свършите добра Божия работа. Много хора трябва да дойдат. Ще дойдат работници от невидимия свят. Те търсят подходяща почва да работят. И колкото повече хора готови има, толкоз повече небесни жители ще дойдат да работят.

Трябва да намерите закона всеки ден да се обновявате отвътре. Сега младите на небето искат да дойдат на земята, да подмладят старите.

Окултната наука не е наука за живота. Тя е наука за формите и за силите. Тя не е наука за Божествения живот. Като дойде Божественият Дух във вас, тогаз ще можете да разберете тая по-висша наука. А окултната наука показва пътя за Божествения живот, но не е наука за Божествения живот.

Нека днес да направим първи опит. Той да трае до обед. Дотогаз да прекарате, без да се разгневите, без спор, всички да се въздържате. Всеки да е буден. Всичко да бъде хармонично: в обхода, в говор, в поглед, в мисли. Да живеем при този опит, както в небето живеят! Един ден до обед да живеем както живеят горе.

Формула: „Аз и Отец едно сме." *(три пъти)*

16. Резюме от беседа на Учителя от 14.VIII.1935 г.

[изпратено от Боян Боев, с почерка на Савка Керемидчиева]

Рилските езера.
На полянката под Молитвения връх, сряда, 14.VIII.1935 г., 5 ч сутринта

Резюме

Добрата молитва, 3 гл. Иоана, 3 до 12 стих.

Новораждане

Да се роди човек от Духа с едно ново положение на човешкото съзнание. Житното зърно трябва да се посее, да дойде в съприкосновение със светлината, с топлината, с влагата и тогаз да започне онзи вътрешен растеж. Растенето на човека се обуславя от неговото съзнание. Които не разбират живота, съжаляват, че са излезли от успокоителните условия на живота.

Ние се намираме в живота в две противоречия: Желаем по някой път да останем в този хамбар на мирен и спокоен живот. Той е много добър, но не е определено на човека да остане задълго в него, както и житото не може да седи 100 години в хамбара – може 10, 15 години, но все-таки трябва да го извадят.

Важно е следното: Хамбарът е създаден за житото, но не житото – за хамбара. Земята е едно условие, дето човек може да опита Божиите блага, да се развива. Тя е създадена за разумния човек, който разбира законите. Като я гледаме външно, мислим, че тя не е уредена. Който разбира законите на природата, вижда, че има нещо разумно, което направлява всичко. Всичките ни страдания произтичат от онова неразбиране на порядъка, в който ние живеем. За да се просвети едно дете, необходими са най-малко 16 години, за да свърши университета.

Благото, което очакваме от съвременния живот, както се развива, е временно. На сегашния живот му липсва един елемент, който трябва да се запълни от раждането на Духа. Човек трябва да се роди изново, за да излезе от сегашните лоши условия. При сегашните лоши условия човек непременно трябва да умре. То е така: Ти трябва да работиш, да спечелиш богатство и като се връщаш дома, ще те пленят разбойници, ще те оберат и ще те направят да се върнеш дома без пет пари. Неразбрана работа е да мисли човек, че като умре, ще отиде в другия свят. Отиването в другия свят е по закона на раждането от Духа. Казва Христос: Ако [човек] не се роди изново, не може да влезе в Царството Божие. Роденият от Духа е господар на положението, господар на външните условия. Той не е в зависимост, като сегашният човек, от икономическите условия. Пример: Болният се нуждае от помощта на другите, а здравият е свободен, не се нуждае от външна помощ, сам всичко може да си извърши.

Та, великата наука в живота има два пътя, по които хората вървят. Едните остават в хамбара, а пък другите излизат вън от хамбара. Едните отиват на нивата, посяват ги и имат страдания, а другите – под хромела на воденицата; под него минава по-голямата част от съвременното човечество, така измират, изчезват. Разбира се, и този процес си има добрата страна – които сега умират, научават нещо, а следващите поколения придобиват нещо. За нас е важен сегашният процес, който става, онова, което човек сега може да направи, което отвън няма да дойде. Отвън са само условията, а пък всичките възможности, които човек може да направи, са вложени вътре в него. Христос казва: „Ако житното зърно не падне в земята, то само остава, но ако падне в земята, то дава плод." Грамадна е разликата. Всеки човек трябва да мине през страданието на нивата, дето има растеж и плод, отколкото страданията на хромела, воденица-

та. Човешка наредба е да се слага житото под хромела. Всичката борба на живота е: ние се стремим да избавим житото от хромела.

Роденият от Духа, той е благороднинят човек, човек, който има друго съзнание, за него човек не е мъртъв, за него човек за човека не е вълк, но човек за човека е брат. Това е човещина. Братството е братство само за човека. Братството е изражение на онази дълбока Любов на родения; само той съзнава какво нещо е братство. Когато види брата си, зарадва се. У родения от Духа се зараждат нови чувства, за които сегашните хора едвам имат някакво понятие. Роденият вижда отдалече и никога не може да попадне в клопката на разбойниците, в клопката на лошите условия – той ги предвижда, избягва засадата на разбойниците, че я знае къде е. Той има мощен ум.

В духовната наука е това положението: Човек трябва да разбира ония възможности, с които да си послужи; да разбира Божиите закони, та да се ползува от благата, които Бог е вложил в света. Рибите и птиците нямат условия да се ползуват от благата, които са вложени в земята – едвам като дойдат до човешката форма, тогава ще се ползуват. Човек е този, който се е родил от Бога. Това не е само една проста фаза. Има друг свят освен нашия – то е ангелският, дето съществата разбират много по-добре,отколкото ние разбираме, те седят много по-високо, отколкото ние. Там няма затвори, гробища, караници, мъчения, стражари. Всички живеят братски, имат изобилно да ядат, да пият, да се учат. Отлични училища имат. Всеки живее, колкото иска. Аз виждам това. Който вижда, за него вярата се е превърнала в знание.

Под думата „роденият от Бога" вече подразбирам един нов свят, в който трябва да влезем, иначе ще останем при сегашните условия, дето съществуват страдания; макар и да си най-богатият човек, ти ще изгубиш всичко онова, което имаш.

Ако се родим изново, ще се намерим в нов свят – светът на Бога, дето ще имаме една нова светлина.

Най-добре уредената държава в света е Царството Божие, то е Идеалното Царство, само роденият от Бога може да влезе в него и ще каже: „Заслужава човек да живее в това Царство."

Ако един ден спрат водениците, ще бъде по-добре. В онзи свят, за който се говори, воденици няма и воденичара няма. Човек трябва да яде разумното Слово.

Има един свят, дето не се нуждаем от такава груба храна, както сегашната. И вече заменява тази храна, започва този процес: като ядем три пъти на ден, добиваме известни елементи от грубата храна чрез стомаха, част от енергията придобиваме чрез белите дробове и известни енергии придобиваме чрез мозъка. Един ден ще се храним чрез дробовете си. За минута правим 20 вдишки – това са 20 обеда. Това е хранене.

В новия живот, когато човек се новороди, той няма да е роб на сегашните условия, постоянно да се безпокои и да не може да се радва на живота, който Бог ни е дал. Сега по-голямата част от живота ни е в тревоги и вътрешни смущения.

Христос е внесъл една дълбока наука, която хората в Неговото време не разбраха. И сега още християнството не е разбрано.

Не е християнин онзи, който носи името на Христа, но той трябва да стане син Божий, трябва да се роди от Духа. Това е човекът. Бъдещата религия ще е една, в която всичките хора ще бъдат родени от Бога и ще съставляват общо семейство, едно велико братство, и ще влизат в положението един на друг, ще си услужват и няма човек човека да изнудва. И сега можем да го живеем, какво ни препятствува? Кой ни е събрал тук? Нали Божията Любов?

И всеки ден ние можем да проверим тази велика Истина. Това, което е Истина, ние може да го проверим сега, не в бъдещето. Ония, които са родени, са го проверили. И всеки може да го провери. Когато влезем в новите условия, няма нужда да се доказва другия свят дали го има или не. Ще е безпредметно. Безпредметно е да се доказва дали има Любов или не. Когато внесем Любовта в себе си, иде животът. Щом изгубиш Любовта, изгубваш живота. Любовта е възкресение. Щом внесеш Любовта в себе си, възкръснеш. Щом изгубиш Любовта, умираш. Сегашната фаза е фаза на безлюбието.

Как ще дойде възкресението? – Като дойде Любовта. Аз не говоря за умирането на черупките. Ако човек изгуби черупката, той живее в новата форма. Човек трябва да се облече в нова форма, която да съдържа в себе си безсмъртието. Една форма, която да не е подложена на сегашните лоши условия да се видоизменя. Това е подразбирал Христос с думите: „Роденото от Духа Дух е, роденото от плътта плът е." Роденият по плът ще живее по един начин, а роденият по Дух ще живее по друг начин. Единият (първият) ще мине по пътя на хромела, воденицата, другият – по пътя на нивата. В единия ще има плод.

Които са родени от Бога, те образуват братство. Сега виждаме, че сегашното братство четири поколения изглажда. Хората, които са били братя, първи, втори, трети, четвърти братовчеди, престава вече роднинството между тях в четири поколения. Значи, след 100 или 200 години сегашното братство се изглажда. А пък хората, които се родят в новата форма, която ще дойде, това братство за 100 години няма да се изглади. Най-малко едно братство ще трае 25 000 години. Роднинството ще трае най-малко 25 000 години. Това е само едно улеснение за постоянството на ония разумни сили, които действуват вътре в човешката душа. Всичко в света: цялата Земя, съвременната наука, всичко в природата, звездите, слънцето, каквото и да е, съдействуват на човека. То е едно възпитателно средство.

Слънцето изгрява за чадата Божии, за ония, които са родени. За тях слънцето има смисъл. Само родените от Бога ще влязат в Царството Божие. Ако някои сте минали по този път, ще знаете, ще проверите, а пък които се приготовляват, имат приготвени условия. Христос казва на Никодима, на такъв един учен човек: „Ако не се родиш изново, не може да влезеш в Царството Божие." Тогава Христос му каза: „Роденото от Духа Дух [е], роденото от плът плът е." Разликата в двата процеса е: Допуснете, че един човек мяза на едно житено зърно; онази, благата ръка, която ще го вземе от хамбара, ще го тури в малка торбичка и ще му каже: „Аз те посявам на нивата. Ти ще имаш малко страдания, ти ще растеш, ще цъфнеш и ще завържеш." Житото ще провери това. Същата ръка ще го пожъне. Другата блага ръка ще те вземе [от] хамбара и ще те прекара на воденицата, ще ти каже: „Ти ще минеш под камъка, ще станеш на брашно и тогава ще те продаваме на увеличена цена." Аз предпочитам да си посеян на нивата и да дадеш плод. То е Божественото, а пък хромелът е човешкият порядък на нещата.

Под думата „воденица" разбирам неразбраните неща, които хората са създали. Под „нива" разбирам онова, което Бог е създал, онзи, Божият път, който ние ще минем, за да придобием знание, което Бог ни е определил, за да се роди Духът (и да се образува братството) вътре.

И тогава Любовта ще се прояви. Тогава всички хора ще могат да живеят както те искат. Защото у всички хора има желание да живеят добре. „Роденото от Духа Дух е" – значи разумно е то, а пък „роденото от плът плът е".

„Грее слънцето"
Тайна молитва.
Гимнастически упражнения. *6 ч 30 мин.*

17. Писмо на Боян Боев до Елена Хаджи Григорова от 24.VIII.1935 г.

Рилските езера, 24.VIII.1935.

Любезна сестро,

Изпращам ви лекцията от 21 август. Днес времето е много топло: цялото небе е чисто синьо. Имаме изобилно слънце. Обаче вчера имахме голяма мъгла. Вчера Учителят говори за „Даването". Ще я пратя в най-скоро време. Поздрав до всички братя и сестри.

С братски поздрав: Б. Боев.

Екскурзията до Калинините върхове излезе много хубава. Днес една група отива на Еленин връх. Брат Пампоров снощи на огъня разправи за впечатленията [си] от странство.

Ще си дойдем на 28 или 29 август. Това ще стане известно утре.

18. Писмо на Боян Боев до Елена Хаджи Григорова от 25.VIII.1935 г.

Езерата, 25.VIII.1935.

Любезна сестро,

Пращам ви двете последни беседи на Учителя. Тук времето се задържа топло. Всеки ден малки групи правят екскурзии в околностите. Вчера например две групи бяха на Еленин връх.

Поздрав до всички братя и сестри. Прочетете и тия беседи сутринта на полянката.

С братски поздрави: Б. Боев

19. Беседа от Учителя от 23.VIII.1935 г. *

Даването

Рилските езера, 23.VIII.1935.
Молитвен връх, 23.VIII.1935 година, 5 1/2 ч сутринта

Прочете се Ев. от Лука, глава 14, стихове 16–33 вкл.

Туй, което тече, е вода.
Туй, което стои, е камък.
Туй, което лъха, е въздух.
Туй, което те нуди, е сила.

Три неща спъват човека: нивите му, воловете му и женитбата. Попитай се сега тъй:

Да си купя ли нива? – Това е първата спънка.

Да си купя ли волове? – Това е втората спънка.

Да се оженя ли? – Това е третата спънка.

Семейството е направено от Бога. То е едно учреждение Божествено. Женитбата е един институт човешки. Човешките наредби са от един временен характер, а пък Божествените са вечни. Това, което е човешко, е временно; колкото и да продължава, то си има своя край. Човешките работи имат край, а начало нямат. А пък Божествените работи имат начало, а край нямат.

По някой път вие говорите, че имате любов. По какво се познава любовта? Как почвате вие вашата любов? Първото качество на любовта е: щом влезеш в областта на любовта, ти ще имаш желание да дадеш. Щом това чувство изчезне – да даваш, – ти си излязъл от областта на любовта; ти си в някоя друга област.

Даването е един вътрешен процес, който ни свързва с Бога. И когато Христос казва: „Който не се отрече, не може да бъде мой ученик" – това значи да дадеш всичко, каквото имаш. Трябва да се отречеш от това, което си направил. Ти си купил – ти си се свързал, спънал си се. Ти си купил волове – спънал си се. Оженил си се – спънал си се. Защото животът, воловете и жената не са твои, а на Бога.

Главното в света е: Човек е дошъл в света да служи на Бога. Първото проявление на любовта е да даваш. Да служиш на Бога, това подразбира да даваш. Сега, в какво седи даването? Ти си впрегнал сърцето си; постоянно се тревожиш: тревоги! тревоги! тревоги! Дай отдих на сърцето си! Това е първото даване. Ти постоянно впрягаш ума си на работа безпокойна. Дай отдих на ума си: да имаш спокойна мисъл! Да дадеш спокойствие на ума си и на сърцето си – това е първото даване. Считаш се за обиден, че като си отишъл някъде, не са ти дали почит както трябва. Остави това.

Като ти даде нещо Учителят, ще отидеш да го дадеш. Няма да го задържиш в себе си. Това нещо, като обиколи, да се върне пак при Учителя. И ако се върне, тогаз учениците са отлични ученици. Ябълката, която дава Учителят на учениците, като се предава от човек на човек, да се върне пак при Учителя. Ти нищо няма да вкусиш. Тая ябълка е дадена, за да се върне. Опитва се човек.

Всякога, когато човек прави една неестествена постъпка, той е под влиянието на дявола. Той даже може да те пощури към любов, той може да те накара да отидеш в църква и да се помолиш там, но той ще тури там една красива мома и ще ти каже: „Виж я", и ще ти отклони ума.

Ти сам не трябва да ядеш. Трима души трябва да има, за да ядеш. Щом ги няма, не е позволено да се яде. За да ядеш, умът ти, сърцето и волята ти трябва да са на място. Щом не са на място, не се позволява да се яде. Хигиена на живота е това.

Човек, който не дава, никога не може да дружи с любовта, не може да я опита. Щом даваш, с това започва истинският живот, понеже тогаз ние сме носители на Божественото, което е в нас. Бог е едно същество, Което гледа с добро око на даването. Дали оня човек, комуто дават, заслужава това – тая мисъл е от човешкия порядък; ти ще имаш най-хубавите чувства към всичко, което Бог е създал.

За да приложите тоя закон, сега, в дадения случай, най-хубавото е всеки да плати пътните разноски на трима души, дошли тук, да ги поддържа през времето, когато са тук, на Езерата.

Формула: „Божият Дух носи всичките блага на живота." *(три пъти)*

20. Беседа от Учителя от 25.VIII.1935 г.

Силата на убеждението

Езерата, 25.VIII.1935.

Молитвен връх, 25.VIII.1935 г., 5 1/2 ч сутринта

Прочете се Данаил, 1 глава.
Прочете се и Ев. на Иоана, гл. 12, стихове 12–20.

Онова, което може да се извади от първата глава, то е силата на убеждението. Това, което е изложено в тая глава, показва каква сила има човек, който има убеждения. Щом човек е убеден в това, в което вярва, тогаз това убеждение е силно; щом не е убеден в това, в което вярва, това убеждение не е силно и ако го приложи, няма да има резултати.

В характера на Данаила има силно убеждение; той не иска да се храни с царската пищна храна, а със сочна храна. Аз сега говоря за убеждение, в което няма изключение, колебание. В света днес има неуспехи, защото хората имат убеждения, в които има изключения, колебание. Вярваш, но все се колебаеш! Не си 100 % убеден! И слабата страна на съвременните християни е, че нямат убеждения. Те казват: „Велико е учението Христово, но то е неприложимо за съвременния свят." Това е слабата страна – дето казват, че е неприложимо. И всички съвременни хора роптаят. Защо? И светските, и религиозните хора роптаят. Те се хранят с пищна храна. Тези, които се хранят с пищна храна, имат качеството да роптаят. „Пищна храна" и „сочна храна" се разбира както материално, тъй и физически.

Често са ме запитвали: „Кой от тия двамата е по-красив?" Мярката за красотата е любовта. Щом обичаш някого, той е красив; щом не го обичаш, той е грозен, не е красив. Ако искате една преценка за красотата, ще кажа: Красотата без любовта е маска отвън.

Трябва да имате убеждение без съмнения. Да имате едно убеждение, в което да не влиза съмнението. И като имате убеждение, трябва да го приложите. Данаил се намирал при много неблагоприятни условия; тия четиримата младежи са били взети в плен; и успяват да им се дава сочна храна, а не пищна. Коя е сочната храна? Сочната храна е храната на любовта. Коя е пищната храна? Тя е храната на безлюбието, на „свещения" човешки егоизъм. Ако имаш убеждение, ще приложиш сочната храна на любовта, а пък ако нямаш убеждение, ще приложиш пищната храна на „свещения" егоизъм.

Щастието на човека зависи от дълбокото убеждение в законите, които са вложени в природата. Има закони, които наричат природни, но те не са Божествени още, защото в Божествените закони няма изключение. Някои закони може да са наредени от по-разумни същества, но те не са Божествени, понеже в Божествените закони няма изключение. Щом намерите някои мисли, чувства, желания и постъпки в себе си, дето няма изключение, те спадат към Божествения свят.

Аз турям следното за норма дали някой е християнин – то е даването; той не мисли за утрешния ден. Ако аз отида при един извор и дам някому чаша вода, то ще мисля ли за утрешния ден дали ще има вода? А пък изворът, който не пресъхва, той е Божественият свят. Ако твоята любов се прекъсва, то тая любов не произтича от Божествения свят.

Трябва да имате едно убеждение! Когато Петър каза на Христа: „Ти си Христос, Син на Бога Живаго", Христос му каза: „Плът и кръв не са ти открили това." Някои искат да знаят кой съм аз. Аз мога да кажа това или онова, но това ще е външно; а отвътре трябва да се разкрият нещата.

Когато Христос казва: „Да се отречете", това учение не е за сиромаси, а за богатите. За най-богатите хора. Сиромахът от какво ще се отрече? Та, тия, които имате, ще се научите да раздавате, а пък тия, които нямате, вие сте свободни.

Прочетете пак „Данаил", 1 глава. С каква храна да се храните: пищна или сочна. Данаил като се хранел със сочна храна, лицето му било по-красиво, имал повече знания, отколкото всичките учени в това време.

Формула: „Божият Дух носи всичките блага на живота."

21. Разговор с Учителя на 10.II.1937 г.

Когато дойде любовта, да няма умрели.

Любовта не прави никаква разлика между бедни и богати и пр. И вятърът еднакво вее на бедни и богати. Който прави разлика, там е човешкото.

Да подчинявате човешкото на Божественото. От човешкото не можем да се освободим. Човешкото е на място, но трябва да го подчиним на Божественото.

Вие пеете все на миньорна гама. Всеки трябва да вложи капитали в пението. Вие не можете да вложите в пението по еднакъв капитал. Все вложете, какъвто и да е капитал.

Ако почнеш да пееш, ще се научиш. Ако не пееш, така ще останеш. Слушайте и другите като пеят. Пението е колективен процес.

Вие, старите, ще образувате един хор. И наречете го „Хор за подмладяване"!

Има един атавизъм. Много мъчно е да се освободим от старите мисли на миналото. Като дойдат 50, 60, 70 години, казват: „Остаряхме, остаряхме! Свърши се! Свърши се!" Станеш, казваш: „Остарях." Легнеш, казваш: „Остарях!", докато най-после остареете!

Разберете: Остаря, за да се подмладиш! Старите, като пеят, ще се подмладят, а пък младите, като не пеят, ще остареят! Вие сте остарели, понеже не сте пели! Ако бяхте пели през всичкото време, не щяхте да остареете. В пението се изисква абсолютна свобода! Като дойдеш до пението, там всеки трябва да бъде свободен да се прояви. Никой не трябва да го ограничава. Всеки нека се прояви. Това, което носи в себе си, като се прояви по Божествен начин, това е важното! Сега има да се освободим от миналите наследствени чърти. У всинца ви липсва ви усет за времето. Тона почти всички го имате. Та, времето ще развивате. Ритъм ви трябва. Върху него ще работите. Доста трудно е да накараш един болен да пее. И ако един болен можеш да го накараш да пее, той ще оздравее лесно. Който пее, не умира! Пението е едно мощно средство. И благодарение, че във всяка една къща все ще има някой да пее, все ще чуете нещо. Наблюдавайте птичките! Чучулигата се дига нагоре, върти се в кръг и пее. И периодически тя се качва нагоре.

Пението е вече проявяване на човешкия ум. То е признак, че умът е почнал да работи. Пението не е на чувството; то е на ума. По някой път казваш: „Какво ще добия от пението?" – и преставаш да пееш. С пението се подобрява дишането, кръвообращението, добиваш весел, мек характер – добре дошъл си навсякъде.

В дома бащата да вземе първата цигулка, майката – алт, синът – тенор, дъщерята – контрабас. Да се махне противоречието!

Някои народи и в старо време са правили опери. Оперите са само за посветени. Оперното пение е само за посветените!

Ние сега сме обременени с много работи и казваме със страх: „Какво ще правя след 20 години?" А пък няма какво да се страхуваш сега! Сега в Америка 2 милиона хора са без подслон поради наводнението и 35 000 автомобили, и цяла войска отиде на помощ! И с аероплани носят подкрепа. Сега, като дойдат нещастия, хората са по-готови да си помагат. Някой казва: „Господ ме е забравил. Този, онзи ме е забравил." Как може да забрави някой крака си? Писанието казва: „Написах ви на дланта на ръката Си!" Човек може ли да забрави крака си? Не може, освен ако го отреже някой хирург.

Няма нещо невъзможно! Някоя сестра казва: „Какво ще се прави? Колко са лоши условията!" Вярно е, че са лоши условията! Но това е отражение на миналото. Сегашното време не е така лошо.

Сега имаш всички добри условия, но понеже в миналото не си живял добре, затова имаш тая жълтина и пр. А пък сега както живееш, веднага можеш да се поправиш.

Аз бих желал тук да декламирате музикално! Колко е приятно да практикувате музикалната декламация! Когото обичаме, искаме много да ни пее. А пък когото не обичаме, казваме за него: „Да слезе!" Затова, най-първо намери някой, който ви обича, и пей пред него. Ако пеете пред тези най-първо, които не обичате, съвсем ще замръзнете.

Ако ти кажат: „Ще те осъдим на смъртно наказание и ако пееш хубаво, ще те освободим", то цяла година ще пееш, за да се освободиш! Хигиенично е, здравословно е пението! Писанието казва: „Пейте и възпявайте Господа в сърцето си."

22. Писмо на Боян Боев до Елена Хаджи Григорова от 24.VII.1937 г.

Езерата, 24.VII.1937 г.

Любезна сестро,

Изпращам ви тук приложено вчерашната беседа на Учителя. Времето е много хубаво. Днес се пусна лодката. С нея вече носят вода за кухнята и с нея правят разходки по езерото.

Днес се направиха много снимки с Учителя. Утре ще се ходи на Езерото на чистотата с Учителя.

Поздрав от майка ви, сестра Еленка, сестра Анка, сестра Васка, сестра Димитрина и всички други. Поздравете сестра Маркова, Гинева, Васил, Ради, Илия, Тереза.

С братски поздрав:
Б. Боев

23. Писмо на Боян Боев до Елена Хаджи Григорова от 13.VII.1938 г.

Езерата, 13.VII.1938.

Любезна сестро,

Брат Тодор Стоименов поръча всички резюмета да пращам нему. Но аз му пиша сега да ви ги дава за четене.

Вашите са добре и ви поздравяват.

С братски поздрав:
Б. Боев

Скоро ще ви пиша по-подробно писмо оттук.

Елена Хаджи Григорова

IX.
Народни учители и Изгревът

1. До братята и сестрите учители, присъствуващи на събора

След събора – духовният празник – по общо желание ще имаме учителска среща на първи септември в пет часа следобед, в малкия салон. Нека всеки помисли за общата работа и възможностите, които бихме могли да проведем като служители на една идея.

Нека бъдем точни и акуратни. Да присъствуват само учители и точно на време.

25.VIII.1942 година
Изгрев

2. Дневен ред на педагогическата среща на 1.IX.1942 год. на Изгрева

1. Откриване на срещата с няколко думи.
2. Слово на Учителя.
3. Споделяне на педагогическите опитности.
4. Какво може да се приложи от новото в педагогическата ни практика.
5. Раздаване на реферати за следната педагогическа среща.
6. Разни.
7. Слово от Учителя.

3. Програма на педагогическата среща на 1.IX.1942 год. на Изгрева

1. „Аз мога да любя" (песен).
2. „Духът Божи" (песен).
3. Добрата молитва.
4. „Излязъл е сеяч да сее" (песен).
5. Откриване на срещата с няколко думи.
6. „Иде, иде" (песен).
7. Слово от Учителя.
8. Споделяне педагогическите опитности.
9. „Блага дума" (песен).
10. Какво може да се приложи от новото в педагогическата ни практика?

Развиване социални чувства, чувство на братство у децата. Преподаване Паневритмия, братски песни, дихателни упражнения и пр. През година да се правят френологични, физиогномични, хиромантични и други изучавания върху децата. Всеки да си избере по един том от беседите или лекциите, от които да изкара педагогическите идеи.

11. Разни.

Раздаване реферати за следната педагогическа среща. Кореспондиране между учителите в Братството. Образуване на тройки за кореспондиране. Излизане с педагогически статии във вестниците и списанията, например във в. „Братство", в сп. „Житно зърно" и пр. Изнасяне на педагогически реферати в педагогическите конференции.

Избиране постоянно бюро, което да състави списъка на всички учители в Братството и да им направи достояние споделеното в педагогическата среща.

12. „Мога да постигна" (песен).

13. Слово от Учителя.

14. „Отче наш".

4. Циркулярно писмо от 18.XI.1942 год.

Изгрев, 18.XI.1942 год.

Любезна сестро *Е. Григорова*,

На 1 септемврий т. г., пред група братя и сестри-учители, Учителят държа една педагогическа беседа, резюме от която се напечата в сп. „Житно зърно", бр. 8 от т. г. Тая среща се състоя с цел да се сближим и опознаем, учителите от братството, и да обменим мисли върху новите пътища на възпитанието във връзка със светлината, която се съдържа в беседите и лекциите на Учителя. След беседата на Учителя, при тая среща някои учители изнесоха свои интересни педагогически опитности, за да бъдат те използувани и от други.

Учителят даде следните три теми, за да се развият по желание от трима души и приготвените реферати да се прочетат на срещата към края на август или началото на септемврий идната година. Тия теми са:

1. ВЛИЯНИЕТО НА ЛЮБОВТА ВЪВ ФИЗИЧЕСКИЯ СВЯТ – В ОБЛАСТТА НА ВОЛЯТА.
2. ВЛИЯНИЕТО НА ЛЮБОВТА В ДУХОВНИЯ СВЯТ – В ОБЛАСТТА НА ЧУВСТВАТА.
3. ВЛИЯНИЕТО НА ЛЮБОВТА В УМСТВЕНИЯ СВЯТ – В ОБЛАСТТА НА УМА.

Освен тримата референти, които ще развият тия теми, умоляват се всички други братя и сестри-учители да работят върху тия теми, та на идната среща да дойдем до едно по-пълно разрешение на задачата, която Учителят ни дава. Тая обща работа ще послужи и като жива връзка между душите на всички, които са призовани да работят за новото в света.

При срещата се изказа желание за кореспондиране по педагогически въпроси между братя и сестри-учители, за да се ползуват взаимно от своите опитности.

Всички сме изпълнени с живата надежда, че станалата педагогическа среща е началото на подобни срещи всяка година по същото време и така да израсне едно мощно педагогическо движение, проникнато от новите идеи, и това движение да има своя научна задача, в бъдеще да има свое списание и педагогически трудове. Първият труд в тази област излиза наскоро със заглавие: „Значението на образованието и възпитанието в живота според Учителя".

При срещата се изказаха пожелания да се дават педагогически статии в сп. „Житно дърво", във в. „Братство" и в други периодически издания в страната. Също така се изказа пожелание да се участвува живо във всички педагогически конференции, които се уреждат от българското учителство.

Нека всеки брат и сестра да запознае със съдържанието на настоящото писмо ония братя и сестри-учители, които желаят да работят в това направление. Молим, изпратете адресите на такива братя и сестри-учители от вашата околия, за да ги имаме пред вид при изпращане съобщения и пр.

При срещата се реши всеки учител да вземе един том беседи и да извади из него педагогическите мисли – да ги изкара в буквален препис, без коментарии. И тия извадки да бъдат предадени до август идната година.

По технически причини сме заставени ние да определим беседите и лекциите от Учителя, от които ще се извличат педагогическите мисли. На вас се препоръчва за горната цел *„Разумният живот"*.

Нека при следната среща през август идната година всички братя и сестри-учители да дойдат с жажда за работа за новата култура в света и за новото училище, в което да бъдат приложени идеите на Учителя.

С братски поздрав: [подписи:] М. Периклиева, Г. Тахчиев, Б. Боев

5.

Педагогическа лекция

държана от Учителя на конференцията на учителите на 1 септември 1942 год., вторник, 6 ч вечерта, Изгрев

Трябва да се започне от туй, което човек има. Де седи човешкото знание? С някои местности трябва да сме добре запознати, с реките да сме добре запознати, с изворите да сме добре запознати. Не можем да говорим добре теоретически. Според мен теорията трябва да произтича от науката. Първо – наука, после – теория. Теорията, това е дреха на науката. Сега от дрехите изкарвате науките. Аз ограничавам.

Ако вземете човешкото чело, то е място на човешката мисъл. Челото представя изработена човешка мисъл. Ако вземете носа на човека с двете ноздри, той представя степента на човешките чувства, представя туй, което човек е опитал. Ако вземете неговия подбрадник от носа надолу, това е човешката воля, придобивките на волята. Това е един капитал, който трябва да се обработи. Да кажем, вие искате да разберете вашия ум. В ума, в човешката мисъл има долини, има и планини, има и равнини. В човешкото сърце също има долини, има и планини, има и равнини. В човешката воля е същото. Казваме често: светъл ум. Умът е проводник на светлината. Той не може да бъде светъл, ако няма светлина. Ако човек не е проводник на светлината, той не може да твори мисълта. Умът е проводник на човешката мисъл. Човешката мисъл има друг източник, отдето произтича. Ние сме свързани с тялото и мислим, че след като напуснем земята, след като изчезне тялото, как човек ще мисли. Ние имаме глава и мислим, че без глава човек не може да мисли. Ние имаме смътно понятие какво нещо е любовта. Представете си, че вие сте в един автомобил, автомобилът се движи, а човекът седи в автомобила. Казвате: като излезе човек из автомобила, как ли ще се движи? Сега, като седи човек в автомобила, автомобилът се движи, а човекът не се движи, а като излезе човек на земята из автомобила, тогава той се движи, а автомобилът не се движи. Дотогава, докато човек се занимава с чуждите мисли, той е [в] автомобила; когато човек започне да се занимава със своите мисли, той е извън автомобила, сам той се движи. Докато ти правиш статистика колко милиона килограма изядат хората, ти си в автомобила. Но когато започнеш сам да правиш своите научни изследвания от храната, как се отразява тя на тебе, тогава ти си извън автомобила. Сега ви казвам: Трябва да излезете из автомобила навън. Защото, ако с автомобиа си идете тук, няма да ме разберете.

Например, някои искат да знаят каква ще бъде бъдещата култура. Вие трябва да я опитате. Ако вие сами не сте културни, как ще я опитате? Един музикант казва: „Да опитам съвременната музикална култура." Ако той не е музикален, какво ще разбере от културата? Най-първо, той носи културата в себе си. Той трябва да излезе из своя автомобил и да види тази култура, че е подвижна.

Казвам: Задачата на природата е да ни извади из онова инертно състояние, в което хората се намират. Защото във всичките хора има едно вътрешно недоволство, че малко знания имат. Хората не страдат от малко знание, но от много знание, от много теории за живота, от много теории за възпитание, за Бога, за онзи свят, за този свят – от много теории страдат. Като седнете да ядете, от колко яденета се нуждаете вие? Да кажем, вие имате 40 яденета. В

дадения случай вие се нуждаете от 1, 2, от 3 яденета. Едно ядене за ума, едно ядене за сърцето, едно ядене за волята. Повече от това е от лукаваго. Ти като знаеш какво умът ти изисква, какво сърцето ти изисква и какво волята ти изисква, това е достатъчно.

В съвременното възпитание вие говорите за принципи. Най-напредналите същества са принципите; по-долни от тях са законите – това са втора степен; и на трето място, това са фактите – волята. На ума са принципите, на сърцето са законите, а на волята са фактите. Та, когато говорим за един принцип, той не е нещо мъртво, той е едно живо същество, с което вие идвате в съприкосновение. Като дойдете до закона – и той е живо същество. Сега вие имате мъртви закони, по които те съдят. Съдиите не са оживели в тия закони, те прилагат само закона. Не те създадоха този закон. Самите съдии са закон. Законите, това са методи, с които те оперират върху вас. Защо оперират? За да оправят една ваша погрешка. Питам сега: Когато вие победите, как трябва да ви съдят? Трябва да турят един закон на гостилничаря, че повече от 300 грама ядене не се дава на човека. Сто грама – за ума, 100 грама – за сърцето и 100 грама – за волята. Аз бих казал така: Хиляда грама за волята – това е човекът; 100 грама за сърцето му – това са ангелите; и 10 грама за ума му. Колко имате? 1110. Ние в един свят мислим, че хората, които ни заобикалят, са най-умни. Така ние предполагаме. Така предполагат и рибите – че по-умни същества от тях няма. Така предполагат и пчелите. Всички същества имат едно понятие, че по-умни същества от тях няма. Сега вие считате мухите за глупави. Но мухите са човешки души, изостанали в своето развитие. Един комар е една човешка душа, изостанала в човешкото развитие, големи амбиции има, а възможности няма. Тя казва: „Дайте ми възможности, и аз ще се проявя така." Къде е погрешката на животните? Понеже те живееха със своите теории в света, не живееха с онова, което е било в тях – да се изпълни волята Божия на земята.

Представете си един съвременен учител, че би имал всичките математически правила, които съществуват, и може много добре да ги разбира. То е за физическия свят. Но как би приложил геометрията в органическия свят? Природата я е приложила. Как ще приложим геометрията в умствения свят? Например, в даден случай вие трябва да знаете вас какво знание ви е потребно. Една храна трябва да се приготви, която да е подходяща, да съдържа точно туй, което е нужно. Ако аз по своя вкус, по своите научни теории започна да ви приготовлявам една каша и започна да ви убеждавам теоретически, че това е хранително, трябва и вашият вкус, и вашият стомах да се съгласят. Защото в дадения случай стомахът е много учен. Вкусът ви е малко съветник, вкусът живее по теории. А стомахът живее по наука. Щом нещо не е научно, той го изхвърля навън. Вкусът може да приеме една храна по теория, но щом дойде тя до стомаха, той казва: „Не може да се приеме тази храна, тя не е добра." Сега мнозина от вас се намират в трудно положение, неразположени сте духом, считате, че вън нещо в природата има погрешка, че ви е натоварила с една съдба. Мислите, че баща ви, че майка ви са причината. Причината седи в това, че храната, която приемате, не съдържа достатъчно светлина в себе си, скрита активност не съдържа. Или може да не съдържа достатъчно живот. Или тази храна не съдържа достатъчно сила в себе си. Защото всяка храна трябва да носи сила в себе си, трябва да носи органическа топлина и трябва да носи сила. Ако тази храна съдържа повече светлина, тогава умът се развива, човек умствено само се развива. Ако храната съдържа по-малко светлина, тогава умът остава неразвит. Ако съдържа по-малко топлина, сърцето остава неразвито. Ако има по-малко сила, волята остава неразвита. Един човек с неразвит ум, с неразвито сърце, с неразвита воля, той е инвалид. Знанието не може да се приложи.

Та, казвам: Вие сега искате да внесете равенство в света, братство. Ако не можете да внесете братството във вашия ум, във вашето сърце, във вашата воля, братство все не може да се внесе. Братство трябва да се образува между ума и сърцето. И семейство, и дом не може да се създаде, ако няма туй вътрешно украшение. Сегашните бащи представят волята, майката представя сърцето, а децата – ума. Обратното трябва да бъде. Бащата трябва да представя светлината, майката трябва да представя топлината, а децата – силата. Малките деца трябва да носят силата. Вие ще попитате: Защо? Понеже децата са добри проводници. Едно дете не изисква теории, то не изисква да го убеждаваш, да му разказваш някоя теория на Канта или Лапласа. Като му кажеш един факт, това дете разбира. Всяко знание в 5 минути може да провери дали е вярно или не. Ако искате, може да направите един опит. Ако искате да знаете има ли интелигентност на Слънцето или не, може да ви определя един час на деня, когато, като поставите гърба си на слънцето, ще почувствувате има ли интелигентност или не. В този час ако поставите гърба или лицето си на слънцето, веднага ще нахлуят много мисли. Ще кажете: Илюзия е това. На другия ден пак ще си поставите лицето или гърба в същия час и ще имате същото влияние. Ако изберете други часове, няма да дойде никаква мисъл. Ще кажете: „Вярно ли е това?" Вярно е. Когато човек е жаден, с какво може да утоли жаждата си? С хубава вода. Щом пиеш вода, утоляваш си жаждата. Илюзия ли е това? Не е илюзия. Какво ще внесе водата? Тя ще внесе повече топлина, от която вие се нуждаете. Жаждата, това е топлина, това е желание за живот. Водата в дадения случай, като внесе топлина, става добър проводник за живота, за този, съзнателния живот. Във вас някой път има желание да постигнете много. Но всичко туй върви по закони. Тия закони, трябва да ги намерите, те са разумни същества. Вие досега сте изучавали мъртвите закони, написани от хората, ония закони, които хората носят. Писанието казва: „Ще напиша закона в сърцето им." Сърцето е нещо разумно. Един жив човек, на когото законът е написан, той ще покаже какво нещо е законът. Досега ние имаме закони без любов, те са мъртви закони. А отсега нататък има да изучаваме живите закони. Живите закони, това са законите на любовта. Не мислете, че вие ще се освободите от механическите закони. Но вие ще дойдете до ония живи органически закони, които ще ви дадат смисъл в живота.

Представете си, че сега вие се нуждаете някой човек да ви представи какво нещо е червеният цвят. Има един червен цвят на ума, има един червен цвят на сърцето и има един червен цвят на човешката воля. Тия три цвята, съединени в едно, те създават, тъй да кажем, здравето, щастието и блаженството на човека. Те, като се съединят в едно, изключват всичките противоречия и човек става здрав. Той е сигурен в това, което мисли, в онова, което чувствува, в онова, което прави, той не прави никакви погрешки. Тъй се казва в Писанието, без да се обясни: „Бъдете съвършени, както е съвършен Отец ваш." Възприемете червения цвят на ума, възприемете червения цвят на сърцето, възприемете червения цвят на душата, и вие ще бъдете съвършени. Вие ще кажете: Само червения ли? Сега иде жълтият цвят. Приемете съвършения жълт цвят на ума, приемете съвършения жълт цвят на сърцето, приемете съвършения жълт цвят на човешката воля. Жълтият цвят, който не влиза еднакво в ума, в сърцето и във волята, всякога поражда дисонанси. След това имаме синия цвят, съвършения син цвят на ума, съвършения син цвят на сърцето и на човешката душа. Тогава имате три цвята. Казвате: „Това е теория." Всяка теория е като всяка хубава дреха, добре скроена, която се туря на едно красиво тяло и само тогава може да се види формата. Само един здрав човек, един умен човек, един добър човек, един силен човек, като го облечеш, може да представи какво нещо е

червеният цвят. Ако човек е гърбав, не може да се види дрехата. Всеки недъг в човека е гърбавина. Не че тази гърбавина е потребна. Някой път гърбавините отвън са потребни. Но големите гърбавини в художеството не са потребни. Там са нужни малки, микроскопически гърбавини, като точици. Може само една точица гърбавина да турите някъде. По възможност, като учители, да докарате вашите погрешки за в бъдеще да станат като точки. Не съвсем да ги изкарате, но да останат като математически точки. Тогава те са потребни да образуват правите линии, плоскостите, да образуват кубовете или да образуват сферите. Една погрешка е една съвместимост. Представете си, че един човек прави една крива линия, много голяма крива линия. В това има три съображения. Той взема дълъг път. После, по кривата линия се ходи по-лесно, понеже по-малко сили харчи човек. Но когато човек криви, той иска да маскира някои свои грешки. Тогава той обича да лавира. Каква друга българска дума можем да турим вместо „лавира"? В тъмнината кривите линии не се виждат, но в светлината кривите линии се виждат. Кривите линии са образувани в тъмнината, понеже в тъмното като се лута човек, образува тия криви линии. После става навик в нас. Например, когато някой човек се изгуби в някоя гора, откъдето е тръгнал, той ще направи един кръг и пак ще дойде на същото място. По крива линия върви. Туй състояние показва, че има известна тъмнина, той не е добре ориентиран с вътрешната посока на местността.

Следователно законът е същият. Ако ние започнем една идея, която искаме да я приложим в света, ще дойдем там, откъдето сме тръгнали. Тогава нищо не се постига. Една идея, на която не може да се даде права посока, по правата линия, няма постижения. След като се образуват всичките прави линии, тогава около тия прави линии трябва да се образува кривата. Тя е вече на място. Но ако кривата линия се образува без правите линии, тя е неестествена.

Та казвам: Ще вземете правото в света. Право е туй, което е право за тебе и за всичките хора в даден момент. Право е туй, което е право и на небето, между ангелите, и на земята, между хората. То е пълното право. Добро е туй, което и в Божествения, и в ангелския свят е добро. Не само за нас да е добро, но да е добро както за нас, така и за другите. Туй, което за нас е добро, а за ангелите не е добро, то е сянка. Доброто трябва да е добро в три свята: и в ума, и в сърцето, и в човешката воля. Право е това, което е право в мисълта, право в сърцето и право в човешката воля. Казвам: Тия мерки, трябва да ги имате като вътрешни правила, да знаете кое е право. Когато ви заболи пръстът, че ви причинява болка, кой е виновен? Пръстът ли е виновен или вие сте виновни? Вие казвате: „Този пръст, каква беля ми направи! Колко много ме накара да страдам!" Кой стана причина да страдаш: пръстът или ти, човекът, си причина? Когато кракът страда, човек е причина. Казвате: кракът е виновен, гърдите са виновни, главата, гърбът, а само човекът не е виновен. Единственият виновен, който е подтик за болката, той е човекът. Сега трябва да се постараете да изправите погрешките, да изправите болката на пръста, болките на бъбреците, и да не търсите причините отвън. Вие трябва да им помогнете. Ако не можете да впрегнете вашия ум, вашето сърце и вашата воля, да премахнете болката, вие сте слаб човек. Това може да ви вземе 10 дена, може да ви вземе 20, 30, 40, месец[и], докато премахнете болката – това нищо не значи. В деня, в който премахнете една болка, вие ще почувствувате, че сте герой, и веднага ще се обновите. Сега един месец имате една болка и казвате: „Тази болест е нелечима." Лекарят, като ви лекува един месец, казва: „Не може да се лекува." И най-после вие останете с убеждението, че тази болест е нелечима, обезсърчавате се. Разчитайте на вашия лекар вътре във вас, разчитайте на вашия Учител вътре във вас, разчитайте на себе си, че може да срещнете вашия Лекар или вашия

Учител. Ако вие не ги слушате, тогава не може да имате никакво постижение. Защото в самовъзпитанието помнете едно: Вие като учители всякога ще предадете на вашите ученици вашите добродетели и вашите недъзи. Туй ще стане без вие да знаете. Добрите качества, които ги имате, и лошите качества, които ги имате, ще ги предадете. Не можеш да предадеш на хората това, което го нямаш. Защо е така? Ако можеш да предадеш своите недъзи и своите добродетели, ти си силен човек. Една погрешка, след като я поправиш, тя вече не те безпокои. Неутрализираш, не харчиш сила [...]*. Една добродетел след като насадиш в едно дете, ти от нея печелиш. Туй дете един ден ще ти върне туй благо. То е като един земеделец, който, като сее житото, във време на жетва отива и оженва нивата. Тя казва: „Ти ме пося – туй, което дадох, ожени го и напълни хамбаря." От доброто, което вършите, ще дойде печалба. От погрешките, които изправите, ще се освободите от вашите задължения. Една погрешка, ако не се поправи, тя е като пукната стомна. Благото, което е в нея, ще изтече. Всяка погрешка е едно отверстие, в което се губи човешката мисъл – не самата мисъл, но произведението на мисълта се губи, произведението на човешките чувства се губи, произведението на човешката воля се губи. Та казвам: Затова трябва да се поправят, да се затулят всичките дупчици, за да се пести тази енергия. И ако изхарчите тази енергия, вие не знаете как да я внесете, чувствувате се демагнетизиран, казвате: „Не работи умът, не работят чувствата" – фабриката не работи. Вода няма, огън няма – фабриката не работи. За да работи, трябва да има нужните елементи.

Та, в новото възпитание ще започнете с вашите страдания: да възпитате вашите скули, вашия нос, защото, ако не е възпитано сърцето ви, какво можете да направите? Често носът ви сърби, побутнете го, лицето ви сърби. Този сърбеж показва, че лицето и сърцето не е възпитано, няма търпение. Като те сърби нещо, като те гложди, ти да седиш и да му пееш. Сега, тебе те сърби носът, ти се почешеш – губиш. Ако си поставите една задача 5–10 минути да концентрирате ума си, веднага ще почувствувате, че ви сърби носът, гърбът, или ще почнете да се мърдате. Този сърбеж произтича от следния факт: мястото, където ви сърби, показва, че [...]** капилярните съдове не са добри проводници на светлината, топлината и на енергиите на природата; вследствие на това се образуват тия щипания. Когато са добри проводници, никакво щипане не се образува. То не е болезнено, това състояние, но не е равномерно разпределена тази енергия. Ако внесете светли мисли, хубави чувства и добра воля, веднага този сърбеж изчезва. Образува се приятно настроение. В ума се появява светлина, в сърцето ще получите приятно впечатление, явяват се хубави чувства, после ще се изправите, ще се яви сила във вас, ще помислите, че израствате и ще видите, че може да направите нещо. И ще направите.

Казвам: Сега Бог ви е благословил с най-хубавото, което имате – вашият ум. Бог ви е благословил със сърцето, което имате – то е вашият нос. Бог ви е благословил с вашата душа – то е вашата брада. И така, имате челото, носа и брадата. Като дойдем до волята: не бутайте грубо едната си ръка и другата ръка. Ако искате по някой път да възпитате волята си, ще ви дам един малък метод, най-елементарния метод. Ако искате, може да го направите. Щом сте разтревожени, щом волята ви не работи както трябва, стоплете вода от 37–40 градуса и умийте се само в областта на лицето, само около носа. Вземете една много мекичка кърпа и с нея попийте тази част. Това може да го направите 3 пъти на ден: сутрин, обед и вечер. Тъй ще го направите, само като един опит.

---

* Празно място в ръкописа, за 1–2 думи. (Бел. М.И.)

** Празно място в ръкописа, около 1/2 машинописен ред. (Бел. М.И.)

Ще имате малък, микроскопически опит. Някой път сърцето не работи – направете опита. Умийте само носа с топла вода. Като умиете челото, гледайте да не капне вода по другата част на лицето. Може да вземете и да намокрите една копринена кърпа и с нея много внимателно ще умиете само носа или само челото, както един художник, когато рисува. В художеството се иска голям майсторлък. Или пък някой път считате, че умът ви не работи – вземете една кърпа и измийте само челото. Какво ще ви коства да направите този опит? Нали всяка сутрин миете лицето си? То е едно правило, казвам сега. Миенето придобива смисъл. Защо се мием? Защо водата не трябва да бъде много студена, с която се мием? Понеже студената вода свива капилярните съдове, става лош проводник на топлината. Водата не трябва да бъде нито много гореща. Умерено топла вода трябва да бъде, че като я туриш на лицето, да усещаш една приятност. Тогава ще се образува едно приятно усещане в ума, в сърцето и душата. Тази вода е хубава, с такава вода всички трябва да се миете.

Смятам, че това е достатъчно.

В съвременната педагогика проверете всички педагогически правила верни ли са, или не. Тези правила, които турят в действието, искам да ги проверите. Теориите и хипотезите трябва да се проверят. Онова, което вие сте придобили, трябва да [го] приложите. Душата се проявява чрез брадата, сърцето – чрез носа, умът – чрез челото. Казвате: „Къде е Божественото?" Божественото е горе, в най-горната част на главата, на темето. Къде е човешкото? Човешкото е отстрани на главата. Къде е ангелското? – На челото. Адът на човека е при ушите. Всичкото лошо излиза отстрани на главата. Когато главата на човека е широка, той е човек гневлив. Той може да убие човек и пет пари да не дава. После може да се разкайва, да казва: „Трябваше да се защитя." Често виждате деца, [някое] хване една муха, откъсне й главата. Прави научни изследвания. Откъсне главата и я хвърли настрани. Ако туй дете го турите в една стая, на пода на която е пуснат ток, и щом откъсне главата, пуснете тока да потече, да засегне детето, три пъти като откъсне главата на мухите и вие все пущате тока, то ще разбере, че не се късат главите на мухите.

Всичките страдания са токове, които идат от невидимия свят, да поправят погрешките. Със всяко страдание трябва да се поправи нещо. Ти може да страдаш, за да поправиш една погрешка. Когато сте съвършени, няма да имате страдания. Когато сте несъвършени, ще страдате. Без страдания не може да се поправят погрешките. Някой път учителите пляскат децата. Може да го плеснеш, но най-първо прекарай в ума си, в сърцето си, в душата си мисълта да го плеснеш ли и чак тогава го плесни. Ти не си питал нито ума, нито сърцето, нито душата си и искаш да удряш. Като вървиш в гората, някое клонче може да те блъсне и да ти извади окото. Не е виновно клончето, виновен си ти. По някой път боят не е лошо нещо. Да биеш с ръката, то е намагнетисване, но трябва да знаеш къде да удариш. Като искаш да удариш някое дете, приближете се до детето и с двете си ръце ударете до детето, та то да чуе шума от ударите на ръцете. Аз бих ви казал така да биете децата. Боят, то е крайност при съвременното възпитание. Да кажем, в едно отделение или в един клас малко ученици не стоят мирно – учителят да вземе няколко акорда, да стане развлечение. Понеже в децата се е набрала много енергия, на много места по тялото им, и те търсят път да я изразходят. Тя ги безпокои. Някой път децата ги сърби носът, някой път – челото. Учителят може лесно да научи тия деца да станат добри проводници. Най-първо той трябва да ги обикне и те да го обикнат. Казвате: „Това са деца." Децата познават кой ги обича. Да не усетят, че ти можеш да излъжеш пред тях. Щом те разберат, че ти лъжеш, казват: „Послъгва учителят." Те да знаят, че учителят не обича да лъже. Да знаят, че учителят, като направи погрешка, ще я изправи.

Вие, като направите една погрешка, как се извинявате? Да каже: „Деца, аз съм учител, и аз имам по-голям учител, пред него направих една погрешка, поправих я. Моят учител е доволен от мене, той иска да скрие погрешката." Те ще кажат: „И нашият учител прави погрешки." И в съвременното възпитание ще го считат за една слабост. Първото нещо, като направим сега една погрешка, търсим как да се извиним. Много сме снизходителни пред себе си. Има някои, които се осъждат повече, а други се оправдават повече. Два вида хора има. Няма какво да се оправдаваме, погрешката трябва да се поправи. Нито трябва да се осъждаме, нито трябва да се извиняваме. Счупила се стомната – новата стомна, която донесеш, да бъде по-хубава от тази, която си счупил. „Ама защо я счупи?" Безпредметно е да се занимаваме с това. „Счупих я." Ако някой те пита: „Защо я счупи?", кажи: „Да донеса по-хубава, счупената беше вече стара." Всеки един от вас, като поправи една погрешка, той ще помогне на себе си и най-малко на десет хиляди хора да поправят погрешката си. Скачени съдове сме ние, хората. Например, някой път вас ви са студени краката. Какво означава това? – Доброто във вас е слабо, не е активно. Щом са студени краката ви, на краката си ще изпратите кръв, ще мислите и с мисълта си ще изпратите кръв на краката си. Мислете 15 минути, и краката ви ще се стоплят. Или пък ръцете ви са студени. Мислете 15, 20 минути за ръцете си, и ръцете ви ще се стоплят. Ако ти не можеш да стоплиш със своя ум ръцете и краката, каква сила имаш? Ще каже някой: може с огън да ги стоплиш. Ама ако няма огън, какво ще правиш? С огън е механически процес. Животните, които нямат огън, как си стоплят краката? Казвате: „Не мога без огън." Птиците как се стоплят? Те мислят. С огън е външен процес.

Сега на мене са турили много грозде, това е много за мене, много енергия е. Даже и гроздето, което на вас са турили, е много. И за мене е много, и за вас е много. На някои са турили повече, на някои – по-малко. Желанието е хубаво. На какво мяза? Някъде има трапчинки – като мине реката, напълни трапчинките. Като се оттече водата, тази вода в трапчинките остава, не може да изтече.

Казвам: Новото сега трябва да дойде в помощ на стария живот. Понеже имаме богат материал, от който може да се направят много работи. Да кажем, ти искаш да биеш. Стани скулптор! И наместо да биеш хората, да биеш камъните. Да допуснем, че имаш навик да цапаш. За този-онзи говориш лошо. Стани художник и цапай платното! Ще нарисуваш една картина. Някой път художникът лесно рисува. Ти искаш някой път да ги оцапаш, да ги нарисуваш лесно. Това не е художество. Има едно заблуждение. Ако се хвърля тъмна сянка върху един човек, то е заблуждение. Ако се хвърля [черна]* сянка на лицето на един човек, то е заблуждение. Трябва да намериш естествения цвят, като туриш този цвят, лицето да изглежда естествено. Някой път има сянка по лицето. Когато видите някой лош човек, той е сянка. Виждаме неща, които не са реални.

Вие тук сте избрали трите основни цвята, доста учени хора сте. Ние говорихме за трите цвята и вие сте ги взели вече. Питам: Какъв метод да употребим, че да направим заека герой? Заекът герой не може да бъде. Щом искаш да приложиш една идея и те е страх, ти не може да я приложиш. Светлина трябва да има умът, светлина трябва да има сърцето и чувствата. Щом умът, сърцето и душата участвуват, много неща могат да се приложат. В моята статистика аз съм намерил следното: на сто, 25 има изключения. От 25, 100% имате приход. От другите 25 – 1%. А от останалите 50 имате 10 % приход, или 5 %. На (!?)** ще

---

* В ръкописа е написано „червена". (Бел. М.И.)

** (!?) – Така е отбелязано в ръкописа, вероятно нещо от стенограмата не е разчетено. (Бел. М.И.)

разчитате сто на сто. Една погрешка ви е ощетила 1 лев. Ако я изправите, ако я направите на добродетел, тя ще ви принесе 100 лева. Ред поколения са казвали: това е непоправимо, онова е непоправимо. Кое е непоправимо? Умрял човекът. Какво искаме, когато умре този човек? Когато се роди този човек, взехте ли вие участие? По ваша воля ли стана това? Казвате, че не навреме умрял. Той се е родил навреме и е умрял навреме. Ако се е родил навреме, и навреме ще си замине. Допуснете, че виждате един кон, който носи един голям товар, и отдето минава, всичките хора го хвалят, турят му венци, пеят му песни. Като стигне конят до своето местоназначение, какво е постигнал от тези похвали? Той иска само да си похапне, песните са безпредметни. Този кон, като пристигне, трябва да му дадем да си почине, да пие хубава вода, да го нахраним, да идем да го помилваме по лицето, по главата, да му кажем: „Много сме благодарни за услугата." Това трябва да направим, отколкото да му пеем, да му свирим, да го хвалим. По-добре една възприета мисъл в ума, едно хубаво чувство в сърцето, една хубава постъпка във волята – по-хубави неща от тях няма. Природата, като ни изпраща сутрин светлината, тя ни поздравява ума; на обед, когато стане много топло, тя посещава сърцето ни; и вечерно време посещава душата ни. Лятно време ние се радваме, че слънцето е залязло, че ще стане хладно, ще се поразходим. Искаме от голямата топлина, която слънцето има, да раздадем на всичките хора. Казваме: „Стига топлина, толкова топлина ни стига. Да си починем." Да пазим този порядък: сутрин – умът, на обед – сърцето и вечер – душата. Тогава душата трябва да работи през цялата нощ, и умът, и сърцето да си почиват. Вечерно време трябва да има работа за душата. Който оставя душата без работа, той е изложен на обикновено разположение. Тия работи ги проверете доколко са верни. Това са хипотези и теории.

Учителят ще се учи от децата и децата ще се учат от него. Новото, което децата носят, учителят ще се учи от тях. Новото, което те носят, е за учителя и туй, което учителят носи, е за децата.

Научете се да присаждате трънните и да обработвате плодните дървета.

„Отче наш"

6. Братска учителска среща, състояла се на 13 и 14 август 1945 г. на Изгрева

Тук ви изпращаме основните мисли, изказани на тая братска среща.

Изтъкна се голямото педагогическо значение на посещението на родителите от учителите, работа чрез музика и практикуване на дълбокото дишане. Препоръчва се уважение на децата и да се посяват семената на положителното в тях. Препоръчва се възпитание чрез пример.

За изкореняване на кражбите в училището, приведе един брат един свой опит. Поставили кутия на видно място с надпис: „Тук се поставят изгубени вещи." И за малко време кутията се напълнила с изгубени вещи и кражбите престанали.

Изказа се желание да се образуват овощни, цветни и зеленчукови градини в училищния двор или вън от него, с възпитателна цел.

Препоръчва се да се създаде методика на Паневритмията. Изтъкна се нуждата да се снеме музиката на Паневритмията на плочи, които да се използват в училищата.

Въпреки нажежената политическа атмосфера в училището и обществото, с голяма тактичност и смелост да се провежда новото в училищната практика.

Някои учители изтъкнаха важни свои педагогически опитности: В учебните предмети, дето му е мястото, подчертано се изнасяли идеите на новото учение. Те са започвали в гимназията с песен, основали домашна библиотека за учениците с литература, съдържаща новите идеи: между книгите – беседи от Учителя и окултна литература.

Подобни книги се разпространявали между учениците, колегите и обществото. Използували са хиромантията, френологията и физиогномията за запознаване с характера и способностите на учениците, по такъв начин са влизали в по-тясна връзка с учениците, за да им говорят за новото.

Един брат-учител е използувал и радиестезията за същата цел. Той през свободните учебни часове е искал от всеки клас да му зададат писмено и анонимно въпроси, които ги интересуват, на които отговарял изчерпателно. Тези часове били най-интересните и най-възторжените, в които учениците са получавали храна, от която се нуждаели.

При разговори на братя и сестри-учители с Учителя, последният е изказал следните педагогически идеи, които се изнесоха в братската учителска среща:

Запитали Учителя дали е време да заработим за новото, като учители. Той отговорил: „Време е и не е време. Който е разбрал новото и е проникнат от него и го живее, за него е време. А който не го е разбрал и не живее в него, за него не е време."

Учителят е казал още в подобни разговори: „Научете да се хранят правилно децата, защото правилното физическо хранене помага и за духовното хранене. Да научим децата да служат на другите – с това ще се научат да служат и на Бога. Природата е творение на Бога. Ако запознаете децата със земята, огъня, въздуха, водата, светлината и с техните проявления, вие сте се добрали до най-съществения метод за работа."

Една сестра изтъкна, че вместо молитва и кръстене, практикувала едноминутно мълчание. Друга учителка е правила с децата тайна молитва, за да благодарят за слънцето, въздуха и пр. Това било съветът на Учителя към нея. Той й казал, че досегашната молитва била механическа. Учителят й казал още, вместо молитва да се произнасят с движение думите: „Да мислим добре, да чувствуваме добре и да работим добре."

Един учител препоръча вместо молитва да се произнася възпитателен лозунг в песен. Друг препоръча вместо молитва да се произнася подходящо мото.

Изнесе се и следната идея на Учителя: Да се молим за учениците, които ние възпитаваме.

Върху подобни и други педагогически въпроси се препоръча специалната педагогическа беседа на Учителя, в тома „Да възлюбим" (Вторият младежки събор, 1924 година).

Изтъкна се още идеята на Учителя да се използува законът на съответствието (аналогията), за да се представи на децата отвлеченото [чрез] нагледното.

Беше предвидено братската учителска среща да мине с едно събрание, но големият интерес и ентусиазъм наложиха тя да се продължи в три събрания.

Възторгът на учителите – братя и сестри, бе особено голям, също и готовността на всички за творческа работа за новото бе изненадващо силна.

В края се изтъкнаха някои важни мисли, казани от Учителя в беседата, държана на 1.IX.1942 год., на братската учителска среща. Трябва да се започне с фактите: с реките, изворите, електричеството и прочие. Преди изучаване на фактите не можем да говорим теоретически. Докато човек се занимава с чужди мисли, той е в автомобила, автомобилът го движи; когато човек започне да се занимава със своите мисли, той е извън автомобила, сам се движи. Трябва да излезе из автомобила навън.

Вие трябва да опитате новата култура. Всяка духовна храна, която се дава на децата, трябва да съдържа светлина, топлина и сила. Помнете едно: вие като учители всякога ще предадете на учениците си едновременно вашите добродетели и вашите недъзи; това ще стане, без вие да знаете.

Не може да предадеш на хората това, което нямаш.

Да кажем, че в едно отделение или клас не седят мирно. Какво да се прави? – Учителят да вземе няколко акорди и целият клас ще се хармонизира. Учителят много лесно може да научи децата да станат проводници на доброто. Най-първо, той трябва да ги обикне. Децата познават кой ги обича. Да не усетят децата, че ти можеш да излъжеш пред тях. Учителят ще се учи от децата и децата ще се учат от него.

Новото, което децата носят, е за Учителя. А това, което Учителят носи, е за децата.

„Научете се да присаждате трънки и да обработвате плодни дървета."

7. Решения на братската среща на учителите: 10–12.VIII.1945 г.

На братската среща, състояла се от 10 до 12 август 1945 г. на Изгрева, учителите на Братството се събраха за обмяна на мисли по педагогически въпроси и специално върху педагогическите идеи на Учителя. На отделен лист ви пращаме в резюме основните мисли, изказани в тая учителска среща.

На нея присъствуваха 32 души учители.

При тая среща се вземаха следните решения за провеждане:

1) Събиране материали за сборник с приказките, разказите, легендите и примерите на Учителя, обработени специално за деца и юноши;

2) Издаване, при първа възможност, сборник с песни от Учителя и други подходящи песни за деца, юноши и младежи;

3) Събиране материал за педагогически сборник със статии от наши братя и сестри върху педагогическите идеи на Учителя, върху начина за тяхното приложение в училището;

Поканваме братята и сестрите – учителите, да приготовляват материал за този сборник. Статиите да бъдат готови най-късно до идния събор;

4) Всички братя и сестри-учители, според възможността и условията, да образуват детски групи от първоначални и прогимназиални ученици и младежки групи от гимназиални ученици.

Задачата на групите ще бъде:

Реферати върху новите идеи, които ще легнат в основата на новата култура, занимания с песни, Паневритмия и други ритмични упражнения. Екскурзии, колективен, полезен труд и общи обеди.

В групите децата ще проявяват творчество и самодейност, ще излизат със свои реферати, ръководени от учителя.

Всяка група ще си има и своя библиотека.

5) Всеки брат и сестра-учители да почнат по-активно да прокарват подходящи песни на Учителя в училищата.

6) Всеки брат и сестра-учители да участвува активно в разните ученически дружества и да прокарва в тях новите идеи.

7) Според възможностите и условията, да се въведе Паневритмията и „Слънчеви лъчи", изцяло или отчасти. В това отношение да се действува разумно.

8) Конституира се братска учителска група, която ще прави своите срещи през време на общата братска среща през август. А в извънредни случаи може и в друго време.

След Коледната ваканция ще ви изпратим дневния ред за идващата братска учителска среща.

9) Всеки наш учител да прилага в училището педагогическите идеи на Учителя, като си води дневник за по-важните опити, които може да докладва на следващата братска учителска среща.

10) Изказа се пожелание, щото през време на братските [учителски] срещи да се уреждат и опреснителни педагогически курсове.

За програмата на тези курсове може да се изкаже [...]*

11) Изказа се желание братя и сестри-учители да кореспондират помежду си за обмяна на педагогически опити и изпращане на педагогически мисли от Учителя.

12) За посрещане на разходите на братската учителска група, взе се решение да се внасят волни помощи.

Желающите братя и сестри от провинцията могат да внесат своята волна помощ.

Желателно е да вземете активно участие в педагогическите конференции, за да прокарвате новите идеи.

Всичко, що се отнася до братския учителски съвет, да се изпраща на адрес: квартал ИЗГРЕВ, София XIII, Еленка Григорова.

Изгрев–София, 10.XII.1945 година

8. Доклад

Какво е направено на братската учителска среща, състояла се на Изгрева на 8.I.1946 г.

Срещата имаше следния дневен ред:

1. Обмисляне дванадесетте точки, поставени от миналата педагогическа среща на 13 и 14 август 1945 г.

2. Изработване дневен ред за бъдещата педагогическа среща на общия събор.

3. Изнасяне на педагогически опитности.

4. Разни.

Вземаха се следните решения:

1. Ще се съберат и разработят Учителювите примери, приказки и легенди. Материалите ще бъдат предадени на сестра М. Периклиева [задраскано е името,

* Липсва част от листа. (Бел. М.И.)

отгоре с молив е написано: Недялка Калпакчиева] и ще се разработят от подходящи лица от педагогическата и литературната секция.

2. Реши се да [се] съберат подходящи за пеене в училищата Учителюви песни на брат Петър Камбуров, на М. Периклиева и др. Определиха се следните лица да събират и обработват песните и ги приготвят за печат: К. Икономов, М. Периклиева и П. Ганев. Песните ще се разработят на няколко гласа и ще се дадат за одобрение от Министерството на Народното Просвещение.

3. На миналата педагогическа среща се реши да се издаде сборник от педагогически статии. Определиха се следните лица за събиране и подреждане на статиите: Невена Неделчева, Буча Бехар и Ст. Илиева.

4. Реши се наново да се извадят всички педагогически мисли на Учителя от всички напечатани беседи и се определиха следните лица, които ще означат този материал: [Встрани има бележка с друг почерк: Да се подберат]

Възкресен Анастасов взема	: Утринните слова и разни единични беседи
Елена Григорова	: Общия събор
Амелия Надзор	: Младежкия клас
сестра Спиридонова	: Рилските беседи
Г. Тахчиев	: I-ва половина Неделни беседи
Стоянка Илиева	: II-ра половина Неделни беседи
Недялка Калпакчиева	: Младежкия събор
сестра Ермила	: Общия клас I-ва до V год. включително
Ив. Кесьов	: Общия клас VI до X год.

5. Реши се да се издаде един сборник от гимнастични упражнения, пригодени за близко използуване в училищата, като се вземат от Паневритмията подходящите за времето, като се допълнят от сестри Ермила и Периклиева с подходящи нови упражнения. За приготвянето на този сборник се определиха сестра Ермила, М. Периклиева и брат Антон Петков.

6. Подхвърли се идеята и за издаване на детско вестниче, без да се взе конкретно решение, като се напомни само да се събират материали.

По точка втора на дневния ред изработи се следният дневен ред за идната педагогическа среща:

1. Четене на реферати
2. Откриване на кратки курсове
3. Педагогически опитности

Предложиха се следните реферати за одобрение, от които ще се вземат толкова, колкото се намери за добре:

1. Идеята за цялото във връзка с образованието
2. Мистичната страна в педагогическите идеи на Учителя
3. Пътят към детското сърце
4. Положителният метод в образованието
5. Образователните идеи в Русия
6. Текстуален доклад на Учителювите педагогически идеи
7. Интуицията като образователен метод
8. Педагогическите идеи в моята учителска практика – от Антон Петков.

По втората точка, за откриване курсове, сестра Ермила се зае да изнесе курс, в който да запознае братята и сестрите-учители с упражненията, които ще се подготвят за отпечатване в сборника.

При срещата се споделиха и педагогически опитности на брат Владо от Мърчаево, Възкресен Анастасов и М. Периклиева.

Срещата протече и завърши с много повишен дух и в края се направиха щедри парични дарования за педагогическата каса.

Секретар на педагогическата група: Г. Тахчиев

9.I.1946 г., Изгрев

9. Доклад-решение за срещата на 8.I.1946 год.

Любезни братя и сестри,

Във връзка с решенията на братската учителска среща на 13 и 14 август 1945 г., ще се правят учителски срещи всяка година във време на събора. Реши се тогава, извън тая обща редовна среща, да се свикват при сгоден случай и групови такива. Такава групова среща се състоя на 8.I.1946 г. на Изгрева, на която присъствуваха около 15 души.

В срещата се разгледаха следните въпроси:

1. Обмисляне дванадесетте точки от миналата среща, състояла се на 13 и 14.VIII.

2. Изнасяне на педагогически опитности.

3. Изработване дневен ред на бъдещата педагогическа среща във време на общия събор.

По първа точка се взеха следните решения:

1. Определиха се подходящи лица, които да съберат примерите, разказите и легендите на Учителя.

2. Определиха се лица, които да приготвят сборник от песни на Учителя и такива и на някои наши братя и сестри, подходящи за училищата.

3. Реши се да се напомни на братята и сестрите учители да побързат с приготвяне на статии за педагогическия сборник, които да ни се изпратят навреме.

4. Реши се да се издаде сборник от гимнастични упражнения, като се вземат подходящи такиза от Паневритмията и те се предшествуват от подготвителни упражнения. Определиха се лица за изпълнение на тази задача.

5. Изработи се следният дневен ред за идващата педагогическа среща във време на събора:

а) Реферати;
б) Курсове;
в) Педагогически опитности;
г) Разни.

Предложиха се следните теми за реферати:

1. Идеята за Цялото във връзка с образованието.
2. Мистичната страна в педагогическите идеи на Учителя.
3. Пътят към детското сърце.
4. Образователното дело в Русия.
5. Текстуален доклад на педагогическите идеи на Учителя.
6. Педагогическите идеи на Учителя в моята практика.

Умоляват се братя и сестри, които желаят да вземат някои от горните реферати, да ни съобщят най-късно до края на м. март.

Могат да се посочат и други теми за реферати от желаещи да ги изнесат.

В случай, че се предложат много теми, комитетът на групата ще направи подбор с оглед на времето, с което разполагаме.

Сестра Ярмила Въжарова ще открие кратък курс, през време на събора, по ритмика за учители, в който ще ги запознае с песните на Учителя, превърнати в движения.

На състоялата се среща на 8.I. няколко братя и сестри изложиха свои интересни и ценни педагогически опитности.

Срещата мина с повишен дух и желание за творческа работа.

Пожелаваме на всички братя и сестри най-усилена и смела работа за изграждане новото свободно училище на любовта.

Всички материали, сведения, запитвания и помощи за касата при групата да се изпращат на адрес: Еленка Х. Григорова, кв. Изгрев – София XIII.

Със сърдечен братски поздрав: От Комитета на братската учителска група

14.I.1946 г., Изгрев

10. Покана

Поканвате се на среща на братската учителска група на 25" април – четвъртък – 6 часа следобед в дома на брат Славчо Славянски. Желателно е присъствието на всички, защото има важни въпроси за разглеждане.

Изгрев, 23.IV.1946 год.

Прочели:

1. Боян Боев
2. Кирил Икономов
3. Георги Томалевски
4. Милка Периклиева
5. Пеню Ганев (подпис)
6. Стоянка Илиева (подпис)
7. Наталия Чакова (подпис)
8. Буча Бехар (подпис)
9. Люба Стойкова
10. Мария Зафирова (подпис: М. Златарева)
11. Невяна Неделчева
12. Васил Божков
13. Веска Величкова
14. Екатерина Грива
15. Величко С. Недев (подпис)
16. Симаня Иванчева (подпис)
17. Надежда Епитропова
18. Доктор Радка Давидова (подпис)
19. Бистра Златева
20. Димитрина Антонова
21. Антоний Николов
22. Борис Шаров (подпис)
23. Димитър Цеков (подпис)
24. Стефанка Златева
25. Мара Златанова
26. Амелия Надзор
27. Райна Ефтимова
28. Кина Василева
29. Донка Велчева (Спирдонова)
30. Цветана Чернева Шарова
31. (подпис): П. Симов [?]

11.

Любезни братя и сестри,

Съгласно решението на братската учителска среща на 13 и 14 август 1945 г., ще се правят учителски срещи всяка година във време на събора. През Великденската ваканция тази година, на 25.IV. на Изгрева имаха среща братята и сестрите учители от София и дошлите от провинцията. На тая среща се изработи дневният ред за нашата среща във време на събора.

Предвидени са и са разпределени следните реферати:

1. Идеята на Цялото във връзка с образованието – Георги Тахчиев.
2. Мистичната страна в педагогическите идеи на Учителя – Боян Боев.
3. Пътят към детското сърце – Илиева.
4. Образователното дело в Съветска Русия – П. Г. Пампоров.
5. Педагогическите идеи на Учителя в моята практика.
6. Хореографското изкуство в миналото и сега във връзка с Паневритмията – Ярмила Въжарова.

7. Насоки на новата хигиена във връзка с идеите на Учителя – Д-р Радка Давидова.

Предвидени са два курса през време на педагогическата среща:

1. Курс по ритмична гимнастика – ръководен от Ярмила Въжарова (с демонстрации).

2. Професионално напътване – от Крум Въжаров – около десет лекции.

Други точки от дневния ред са предвидени:

Педагогически опитности и разни.

Курсът на Ярмила Въжарова ще бъде от голяма важност, понеже тя ще запознае курсистите с песните на Учителя, превърнати в движения.

От не по-малка важност ще бъде и курсът на Крум Въжаров, понеже той ще изложи практически методи за установяване дарбите и наклонностите на учениците.

Датата на събора ще се съобщи допълнително.

Желающите да запишат нещо във връзка с гореизложеното да се отнесат до: Елена х. Григорова – кв. „Изгрев" – София, 13.

Изгрев
1.V.1946 година

Със сърдечен братски поздрав,
От комитета на братската учителска група

12. Списък на младежката окултна група – София

1. Виргиния Обретенова – студентка, ул. Веслец 76 – София
2. Георги Ив. Чернев – техник-строител, ул. Лонг 12 – София
3. Фаня Еф. Андреева – ул. д-р Лонг 12 – София
4. Павлина Недкова – Изгрев – София, XIII.
5. Лиляна В. Вълчанова – Изгрев – София, XIII.
6. Милка П. Георгиева – Изгрев – София, XIII.
7. Недялка Илиева – Изгрев – София XIII.
8. Красимира Аркадиева – Бряст – 17 V кл. София
9. Петруна М. Георгиева – Христо Ковачев – 12 София – студентка-художничка
10. Евгений Ив. Клинчаров – студент-художник, ул. Св. Ив. Рилски 35
11. Петър Аркадиев – ул. Бряст 17 – София IV клон
12. Борис Клинчаров – ул. Св. Ив. Рилски 35 – София
13. Елена Карагьозова – студентка-славистка – Изгрев – София XIII
14. Тодорка Владимирова – студентка-славистка – ул. Сухиндол – София № 8
15. Атанас Гуглев – студент-медик – Опълченска 64
16. Мария Антонова – Изгрев – София XIII. – 1302.
17. Бона Петрова – с. Фурян, Врачанско
18. Мария Петрова – Изгрев – София XIII – 1250.
19. Йорданка Кисьова – Изгрев – София XIII – 1242.
20. Анка Станкова Филипова – Изгрев – София XIII, 1180.
21. Марийка Мечененова – Изгрев – София XIII, 1179.
22. Доротея Папазова – Изгрев – София XIII.
23. Веска Божкова – Янтра – 1 София
24. Тодорка П. Тодорова – Изгрев – София XIII – 1225
25. Веселина Моллова – Солунска 26 – Бургас
26. Кирил Михайлов Стоянов – Изгрев – София XIII.
27. Марко Ник. Дражев – ул. 13 март № 8 – София
28. Иван Л. Радев – с. Бабук – Силистренско
29. Борислав Евлогиев Георгиев – ул. Раковски – София – медик студент
30. Никола Камбуров – ул. Търново 15 – Казанлък
31. Васил В. Велев – ул. Николаевски 1 – Казанлък
32. Николай С. Зихиров – ветеринарна лечебница

13. Задачата на ученика във Всемирната Велика Бяла Школа

Любовта, която ще рафинира мисълта на ученика и направи прозирна плътната обвивка на ума, като изложи последния под светлите лъчи на Божията Мъдрост; Любовта, която единствено ще отвори светлата книга на Мъдростта, сочеща на ученика пътя на великата Божия Истина. При тази наглед лека трансформация на сърцето и ума, ученикът безогледно [?] ще поддържа и направлява хармонията между последните, защото само тогава неговото същество ще стане източник, по-скоро проводник, на положителната Божествена Воля, за прилагане на великия закон на Божествена[та] Истина. Със зоркото око на страж ще бди той и контролира всеки черен гост в своето ново жилище и нежно внимателен ще бъде в своите обръщения, защото този е начинът за парализиране всяко отрицателно влияние. Противните отправления на ученика са грешки, които пречат за правилното разрешение на неговите задачи. Изгубил своя дом на Истината и пътя към него от векове, човек се лута из тъмните завои на живота с все по-голямо безверие и безсмислие. И когато е изпита до дъно чашата на суетата, една лъча огрява изминатия път с всичките негови несгоди, тъмни краски, и разкрива пред него една вечност от неизбродима красота, в която царува вечната слава Божия. Вдъхновен от Божията Милост и Любов, той поема своя път към Бога – път на ученичеството във великото Божие училище. И неговата задача там да посвети живота си всецяло в служба Нему. Да работи в пътя на послушание. Светлите учители и Братя, които ще го напътват за подпомагане страждущето човечество, за реализиране на царството Божие на земята между хората, като въдвори в себе си оная Божествена хармония и Правда и Истина и Любов, които са негова радост и смисъл и цел. Много сложни са задачите на окултния ученик. Той е длъжен да работи и съдействува за идването на Царството Божие на земята, да работи за благото на своите братя, а най-после – за своето лично повдигане и освобождение от закона на кармата и влизане в закона на свободата. Ученикът на всемирната Бяла школа е този, който има абсолютно будно съзнание, който е намерил своя учител и е готов да се жертвува за него и прилага всички методи, които му преподава; прилага Божественото Добро и Божествената Правда и живее в абсолютна чистота.

Ученичеството е една от великите степени на развитие по пътя на еволюцията на човешките същества. Тя предполага една продължителна и упорита съзнателна дейност за хармонично развитие на всички дарби, способности, възможности и във всички области на едно човешко същество. Ученикът има вече един завършен характер, придобил всички положителни качества и добродетелите Божествени. Той е вече готов за една велика работа в духовното поле за повдигане и събуждане на безчетното число спящи души. Ученикът е вече доста голям светилник, който трябва да свети на тия, които ходят още в тъмнината, и да ги избави от потъването в дълбочините на всемирния океан на живота. Един истински ученик трябва да има будно съзнание във всичките си действия, във всичките си дела.

Бог е Любов. Ученикът трябва да люби преди всичко Бога, да люби ближния си като себе си, да люби врага си. Мъдрост, благост, дълготърпение, кротост, въздържание, целомъдрие са бисерите, които трябва да красят истинския ученик. Задачата на ученика е да изпълнява упътванията на Учителя си, също и неговите наставления, с цялото си сърце, ум и душа. (Аз се стремя да стана ученик.) Най-първо ученикът трябва да се смири, да започне да работи върху своя ум, сърце и воля. Задачата на ученика в школата е да живее според принципите и законите на тая школа – да живее, като измени вътрешния си живот.

Това, що Учителят учи в школата, ученикът трябва да следи и изпълнява и проучава с пълно внимание и да бъде активен в изпълнението. Защото крайната цел на Учителя е нещо много повече, отколкото ученикът може да си представи. Писанието казва: „Голяма е нивата Господня, а малко са жетварите." Следователно една от задачите на ученика във всемирната Бяла школа е да стане добър и достоен жетвар на нивата Господня. За да проявим някоя природна сила в живота си, ние трябва да спазим известни закони и правила, по които тя може да се прояви. Питам се: Мога ли да бъда ученик на всемирната Бяла школа? Имам ли силна вяра, любов и послушание към своя Учител, мога ли да обичам всички както себе си? Ако притежавам тия качества и ги прилагам в живота си – тогава ще бъда ученик на Всемирната Бяла школа. Ученикът трябва да учи и работи заедно с Учителя си. Той трябва да се доверява напълно на своя Учител и да работи в неговата светлина. Преди всичко ученикът трябва да работи над себе си, да се стреми да изправи всички лоши навици, които са останали от миналото. Да отстрани всички препятствия, които му пречат в мисли, чувства и действия, и да разработи скритите добродетели и окултни способности и сили. Той трябва да има пълна чистота в сърцето си и светъл и досетлив ум, да се стреми да не изопачава фактите. Да бъде наблюдателен, да взема от всичко поука, даже и от грешките на другите, но никога да не критикува, с което ще прави спънка на Учителя. Ученикът е длъжен да изпълнява нарежданията на своя Учител и след като изучи и приложи всичко в живота си, да достигне степента на своя Учител. Ученикът е длъжен да изучи всички Божествени закони и принципи и да стане достоен носител, изпълнител на същите. Ще влезем в школата с голямо смирение, ще седнем тихо на стола си, ще концентрираме ума си, ще пазим връзката с белите братя и ще чакаме тяхното благословение, което ще приложим в живота си. Окултният ученик трябва да бъде добър във всичките си мисли, чувства и желания и действия и да проявява всякога в живота си Божествената Любов. Ученикът трябва да върви напред без страх и тъмнина, да изпълни волята Божия, да изправи себе си и да покаже светлината на другите. Задачите на окултния ученик са непреодолимо желание да се учи, трябва да прави усилие да победи всички пороци и страсти, които спъват неговото развитие, да придобие силна воля, с която да победи всички съблазни и изкушения и да устои на всички изпитания; той трябва да бъде учтив към всички човеци; да бъде внимателен, пластичен и мъдър, да бъде целомъдрен; не трябва да лъже, не трябва да убива никакво живо същество; той трябва да живее в чистота и святост; да възлюби своя Учител и да бъде в постоянен контакт с него: да изпълнява Волята на Господа и да Го възлюби с всичкото си сърце, с всичката си душа и с всичката си сила. Ученикът е длъжен да се учи на всичко добро, да бъде точен и изпълнителен на всичко, каквото му се преподава в школата. Ученикът трябва да има пълно послушание към Учителя, пълно упование в Него, вяра без всякакво съмнение в думите Му и любов безгранична в учението Му, знаейки, че всичко, което Той учи, е изпитано и проверено от Него. Ученикът трябва да повдигне своя ум, да облагороди своето сърце и да възстанови волята си, след това да се предаде в служба на Любовта. Ученикът трябва да познае своя Учител и да изпълнява точно и вярно Неговите заповеди. Всемирната Бяла школа, това е една велика школа, а ученикът в нея трябва да се свърже, да се домогне до туй Великото, Реалното, което носи живота в себе си, а това е Христос, Който е Любов безгранична, Мъдрост непрестанна и Истина постоянна. Затова ние трябва да се пропием от тези велики Божествени принципи, щото те да станат наша плът и кръв, т. е. ние самите да станем Любов, Мъдрост и Истина. Ученикът трябва да бъде послушен, да възприема и прилага всичко с любов, което му преподава неговият Учител. Ученикът трябва да се

учи непрестанно, да бъде послушен към всяко наставление, дадено му от неговия Учител, и да не се съмнява в Него. Да не роптае пред Бога за несгодите, които се случват в живота му, да понася всичко с радост, да търпи всички хули, отгдето и да идат те, да прави добро на тия, които го ненавиждат и му правят лакост, трябва да слага Любовта за основа на всяко свое проявление. Задачата на ученика е да разбере добре окултната наука и всички тайни, които упътват човека в добрия живот, да спазва Божествените закони и да се стреми към съвършенството. Уроците, които ученикът е длъжен да изучава, включват в себе си най-великите добродетели, които Бог е създал чрез Слово и закони. Но алфата и омегата на всичко са съвършената Божия Любов и себепожертвуванието, които Христос ни донесе от Отца Си и ни завеща на Голгота. Притежаваме ли ги или стремим ли се към тях, ще станем ученици. Задачата на ученика е светла и възвишена; трябва да бъде светла и мисълта му, което ще му помогне за правилното разрешение на всички задачи в живота. Сам сред бурите на живота, затворен в своята същност, въоръжен с волята, предстои му да върви неспирно към ония, които го зоват. Задачата на ученика на Всемирната Бяла Школа? – Но тя сама по себе си не е ли най-висшето изявление на всички добродетели, които синтезират изцяло човека като вярно отражение на Бога? Безспорно, това е така. Навсякъде и всякога личността ще трябва да намира най-висшето проявление на Бога. Особено на земята Той се манифестира по начин такъв, че да се чувствува, да се вижда и да се осезава като най-безспорна реалност, изявена в своята пълнота. Земята е великата отразителка на Бога, ведно с всичките Му качества, ведно с цялата Му Същина. Окултният ученик на земята е звеното, което свързва Бога като Абсолют и в същото време отразен в пълнотата на Същината си в нея.

Елена Хаджи Григорова

X.
Събрания на „Класът на Добродетелите“ през 1922 год. в ден вторник
(9.V.1922–11.VII.1922 г.)*

(От тетрадка на Елена Хаджи Григорова)

Правила

На прага на окултния клас слушателите трябва да знаят следните правила:

1) Който един път се опита да поправи абсолютното, Великото, се отстранява от клас.

2) Който един път не направи урока си, се отстранява от клас.

3) Който два пъти не дойде на урок (без важни неотложни причини), се отстранява от клас.

4) Три пъти ако стане взаимно нагрубяване между учениците, и двете страни се отстраняват от клас (между учениците сърдити хора абсолютно не се допущат).

5) Ученикът не трябва да изнася нищо от това, което се върши в клас.

Забележка: Дълбоко в душата си и пред съвестта си, той трябва да знае какви са причините, които са го задържали. Важността за причините се оставя абсолютно на съвестта на ученика. Един ученик никога не трябва да лъже себе си; ако той излъже себе си, той сам по себе си е вън от класа.

Събрание 1.

У кака Гина, 9 май 1922 г., вторник, София

Качества на добрия ученик – Лекция I. от Учителя

Тайна молитва.

Целта на всеки окултен клас е да се учат тия неща, които са съществени, необходими и потребни за самия живот. В окултния клас не се учат излишни неща.

Сега, елементите на музиката кои са? Нали са нотите? Първите седем тона трябва да се научат. Трябва да се научи и ключът на музиката, чрез който се познават нотите. В художеството трябва да се изучат боите и формите. При

---

* Този материал да бъде причислен като допълнение в „Изгревът“ том XII след стр. 624. (Бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

изучаването на езика трябва да се изучава азбуката. При изучаването на математиката трябва да се изучават отношенията на числата. Сега, значи, вие постепенно ще се запознавате с основните принципи на окултната наука. Разбира се, както във всички други отрасли на знанието, тъй и в окултната школа не всякога учениците са еднакво способни да възприемат великите истини. Някои са по-способни, а други сега трябва да се подготвят. С какво се отличава един окултен ученик, който свършва успешно? Те са постоянни, не се влияят от мъчнотиите. Ученик, който иска да свърши, трябва да бъде смел и решителен да посрещне всички мъчнотии.

Сега, умът на един, който постъпва в една окултна школа, трябва да бъде много възприемчив, гъвкав, подвижен, добър [бодър] и свеж, да долавя всяка нова мисъл и да разбира всяко едно съотношение. Сърцето му трябва да бъде смело и решително, а волята му да бъде твърда като диамант. В окултния клас ще се натъкнете на големи мъчнотии. Тези мъчнотии са естествени. Като влезете в един музикален клас, всеки лесно ще научи тактовете, но колкото отивате напред, усложняват се упражненията и някои ученици казват: „Тия работи са много мъчни, не може да се изпълняват и свършват с музиката." Някои почват с математиката, отначало лесно – събиране, изваждане, но като дойдат до ония висши проблеми в математиката, и те спират. За езика – също. Ако някой ви попита с колко думи говорите в български език? Чели ли сте с колко думи говорите? В обикновения разговор се употребяват не повече от 500 думи. Най-добрите оратори знаят около 4000 думи. Аз не искам да употребявате всичкото си време, ще давате излишното си време. Ще се занимавате само през онова време, което не знаете какво да направите. Няма да напущате работата си. Всички от вас обмислихте ли добре, ще можете ли да следвате? Материята няма да бъде толкова трудна.

Сега на вас ще дам в началото една тема. Малко ще пишете. Половин лист върху „Качествата на добрия ученик". Няма да пишете много. Не какво са казали другите, но вие както схващате добрия ученик, по какво се отличава. Прямо ще пишете. По-малко, тъй както разбирате. Хубостта е там, когато човек се изказва естествено. Може да ви запитат по какво се отличава добрият ученик. Вие може да определите в 10 думи, 20, 30 думи. Сега във всички ще има желание туй, което учите, да го прилагате постепенно, защото, ако не се прилага в живота, то ще бъде знание безполезно. Мъдростта е за ума; добродетелта е за сърцето – сърцето се обогатява чрез добродетелта; силата е за волята – волята укрепя чрез силата; истината е за душата. Значи, ако искате да бъдете успешни в света, непременно трябва да имате знание и мъдрост. Вземам света в широк смисъл – Божествения свят. Ако искате да бъдете обичани от вашите приятели, от вашите близки, трябва да бъдете добродетелни и ако искате другите да имат доверие във вас, трябва да имате силна воля. Човек със слаба воля може да обещае много, но нищо не изпълнява. Да кажем, вие имате приятел, обещава нещо, но не го изпълнява два, три пъти и вие изгубвате доверие в него, и не можете да му бъдете приятел. Ако обещавате и не изпълнявате, и баща ви ще изгуби доверие във вас. Ако пък лъжата цари в душата ви, вие се отчуждавате от Бога. В един окултен клас от лъжата и помен не трябва да има. В други случай лъжата може да има смисъл, но в душата – абсолютно никакво изключение. Знаете ли, щом се отчуждавате от Бога, какво ще почувствувате? Една голяма скръб, тегота, безсмислие в живота и няма да знаете къде да се денете. За да бъдете успешни в живота, трябва да знаете истината. Истината е връзката между Бога и човека. Няма по-велико от любовта и няма по-хубаво и по-красиво от истината в живота. Онзи, който иска да бъде красив и хубав, непременно истината трябва да живее в душата му. За пример вземете онзи градинар, който е пълен с трудолюбие.

Като влезете в градината, когато е уредена, на човека става леко на душата. Така е с човека, който има истината в душата си. Сега, ако ви зададат такъв един въпрос: В какво се състои хубостта на градината? В плодните дървета. Всяка градина е хубава по дърветата, които са в нея. Изкоренете тези дървета – градината нищо не струва. Земята е само условие, а дърветата образуват хубавата градина. Ако попитам по какво се познава човек? Човекът се познава по неговото сърце, по неговия ум и по неговата воля. Изкорените ли тия качества, от човека не остава нищо, той е изгубен. Няма човек. Следователно в една окултна школа вие ще имате методи да развивате вашия ум, вашето сърце и вашата воля. Защо много градини не съществуват сега? Земя има, семена няма. Значи градините съществуват само в семената. Щом посеете семена, градината е образувана. То е въпрос на времето, да се образува градината. Затуй, по правилата на тая градина, аз искам да добиете всичките знания, които светът има. Да не мислите сега, че трябва да напуснете знанията на този свят. Не. Колкото знания можете да придобиете, толкова по-добре. Ония, които в света са учили и са завършили, имат високо образование, ще бъдат и по-добри окултни ученици. Всички ще се учите, няма да бъдете лениви, няма да казвате: „Като вляза в окултната школа, всичко ще науча изведнъж, нас светски знания не ни трябват." Светското знание е предисловие на окултната наука. Там, дето висшата математика спира, там започва окултната наука. Музиката и математиката са потребни. (Някои са музиканти, но някои са слаби математици. Математика и геометрия са потребни.)

Един окултен ученик не трябва да бъде превзет. Той трябва да бъде много скромен в душата си. Да бъде като една дълбока, тиха вода. Да бъде като една инсталация, в която тече силен ток, но отвън нищо не показва. И ако някой каже: „Имаш ли знания?", той казва: „Бутни ме, завърти ключа!" Но жица от жица има разлика. Може някои да кажат: „Имам знания" – като завъртиш ключа, няма светлина. Някои казват: „Аз имам светлина денем", но като завъртиш ключа, не върви. И аз желая вие да бъдете такива жици, една инсталация, пълна с енергия. Вземете нервната система – това е една инсталация. Сега ще ви научим да инсталирате нервите, защото някои нерви даже са в бездействие – атрофирани. Колко души сте? (– 25.) И то постепенно ще се уреди. После – като се донесе темата, ще си направите обща извадка.

Тайна молитва.

Вие после сами ще разисквате някои неща. Ще си наредите сами реда и порядъка. Ще образувате един клас на задруга. Няма да се обезсърчавате от малко. Ще започнете с малко и постепенно ще се усилва. Тоз е най-добрият начин.

Обща изработка на първа домашна работа: Качествата на добрия ученик

1. С пълна вяра и без страх се приближава добрият ученик към Учителя си. Обект за него представлява само ученето. У него слушането върви наред с изпълнението.

2. Едно от отличителните качества е неговата силна, непоколебима и положителна воля. Тази воля го прави смел и решителен, твърд, издръжлив и постоянен. Той никога не се отчайва от несполуките, които среща, и мъжествено понася всяка мъчнотия, тъй той е непобедим в злото, а постоянен в доброто. Волята у него, взета като резултат от взаимното решение между ума и сърцето,

се проявява като стремеж към Любов и Мъдрост. С тази воля той се самоопладава в мисли и дела.

3. Добрият ученик знае кога трябва и кога е необходимо да говори. Той владее златния ключ на познанието – мълчанието. Не онова мълчание, което хапе, което принася вреда и зло, а мъдрото и разумно мълчание, което предваря от зло. Когато думите ще причинят зло, той мълчи и обуздава своя език.

У него са застъпени всички морални качества, той е добродетелен, жизнерадостен и не се отчайва. Смирен и търпелив. Всичко у него е илюзия, освен едната Божия Любов и затова той се стреми да не причини зло на никое същество. Всичко у него, всички критически, умствени и морални сили са насочени към познание и истината.

* * *

16.V.1922 г., София

Лекция II-а от Учителя

Прочетоха се темите за качествата на добрия ученик.

Извадете по-съществените неща сега и направете една обща работа за същата тема.

„За какво служи умът на човека?" Ще помислите върху тая тема. Макар и да не можете да напишете нещо, пак ще [се] ползувате. Вашият ум за какво служи – оттам ще започнете. Кратко ще пишете.

Вие ще пазите две правила: да не губите времето си напразно и направените грешки, да ги изправяте. Като направите някоя грешка, да не отлагате за следующия ден да я изправяте, разбира се, за себе си, то е наказание.

Сега ще ви дам една картина как подразбирам аз да не губите времето си напразно. Представете си, че носите едно шише празно, идете при чешмата и забравяте да напълните шишето с вода и вървите по пътя с празно шише. Дойдете до някъде, хващате шишето, а вода няма. Да не губите времето си напразно, значи да напълните шишето, а оставите ли го празно, значи, че сте изгубили времето си.

Сега, другото правило – как да изправяте грешките си. Представете си, че на гърба ви са турени около 50–60 кг хляб да носите. Срещате бедни деца, които са гладни, вие се занимавате с тях, но не снемате хляба да им дадете. Хлябът – това са вашите грешки. Вие ще снемете един хляб, два, три, четири – то е изправяне на грешките. Щом снемете, и на вас ще стане леко, и на тях ще стане леко. Всяка направена грешка има съотношение към окръжающите. От хляба, който носите, ще давате на другите, докато товарът ви стане приятен за носене. Това значи да изправяте грешките си.

Сега, едно положително правило трябва да има ученикът. Той трябва да бъде жизнерадостен. Какво значи жизнерадостен да бъде? Психическите закони са такива – когато човек мисли, че е нещастен, такъв и става; като помисли, че е щастлив, такъв и става. Каквото помисли човек, такъв и става. Ако помисли някой да излъже, той ще излъже. Ако помисли, че ще каже право, ще го каже. Ако помисли, че ще стане музикант, ще стане. Добър ученик – ще стане. Жизнерадостният казва: „Ще си науча урока, ще изляза на разходка" и пр. Ако каже: „Болят ме краката, боли ме главата", той не е жизнерадостен. Мъчнотиите в живота, които хората срещат, в окултно отношение имат и друго значение. Вас ви пращат на път – като тръгвате, може да вземете повече багаж – ще си създадете неприятност в пътуването. Който взема повече, отколкото му трябва, и който взема по-малко, отколкото му трябва, еднакво страдат и двамата. И

двамата са нещастни. Вие знаете, че в музиката има правила. Който иска да се научи да свири, трябва да се упражнява. Всеки иска да прескочи малките правила; всеки иска само мъчни упражнения да свири, всеки има желание пръстите му бърже да играят по клавишите. Вие трябва последователно да се упражнявате. Човешкият мозък е като музиката. Вие като музиката искате изведнъж да имате силна воля – каквото хванете, да го направите; изведнъж искате да станете учен. В природата нищо не става изведнъж. Всичко става медлено и последователно.

Като влезете в една окултна школа, ще научите как да поправяте грешките си. В окултната школа ще ви кажат тъй: вечерно време, като си додете вкъщи, ще си изуете обущата, ще ги изчистите, няма да чакате да ви ги изчистят; ученикът няма да вика сутринта слугинята. Като иде при гърнето, той ще се научи какво трябва да прави. Като се умиеш, легенът ти казва: „Тая нечиста вода от мен ще я вземеш и ще я излееш." Значи легенът и гърнето ще ти предават. Какво казва кърпата? – „Вземи, избърши се и пак ме тури на мястото ми!" Тая кърпа може да е на физическото поле, на астралното, може и да е на умственото. В окултния клас човек ще се научи как да разбира нещата. За упражнения се иска малко време – само излишното време, което не знаете какво да направите. Празното време, ще го употребявате за окултната школа. Малкото се благославя. Аз искам в малко време много да свършите, а после ще дойдем до другото правило – в много време малко да свършите. Сега казвате: „Как може в много време малко да се свърши?" Да допуснем, че някоя ученичка има другарка в училище и трябва да чака своята другарка 4–5 часа, да й даде, да кажем, една ябълка, или круша – значи, в много време малко работа свършва. Сега ще ви покажа как може в малко време много да направите. В 5–10 минути свършвате за един ден работа вкъщи, като се разгневите, т. е. в малко време много свършихте. Положителното правило е в малко време много работа да свършите. Представете си, че вие сте при една инсталация, вземате един ключ и с него запаляте всички свещи, а иначе колко много време бихте ги палили. Когато човек дойде до Божествените закони, като намери Божествения ключ, в малко време много ще свърши.

Обща изработка от II-а домашна работа: За какво служи умът на човека

Всички минали мисли образуват нашия ум. Той е съвкупност на всичките разработени и неразработени способности в нас. Умът бива подсъзнателен и съзнателен. Подсъзнателният ум е предшественик на съзнателния и го движи по пътя на еволюцията чисто механически, т. е. на всяко външно въздействие реагира рефлективно. Когато човек е придобил достатъчно опитност за пробуждане на съзнателния ум, то неговите действия отговарят съзнателно на външните въздействия. Умът на човека служи като преходен мост между инстинкта и интуицията. С една реч, умът служи за реализиране на знания, а знанието, озарено от Любовта, е път към Истината, към Бога.

* * *

23.V.1922 г., София

Лекция III. от Учителя

Тайна молитва.

Четоха се темите: „За какво служи умът на човека?"

За следующия път пишете върху „Ползата от изворите". Когато пишете, ще си представяте извор, който блика, един планински извор. Като пишете за този извор, да не би да се опитате да пишете, без да имате ясна представа. За ума сте писали като за един затворен извор, пък сега ще опишете извора тъй, както го виждате – планински извор както извира. После ще опишете ползата, която принася този извор на окръжающите го растения, на животните и на селото, през което минава.

Под думата „ум" се разбират всички колективни чувства, сили и инстинкти. Когато говорим за човешкия интелект, разбираме нашия ум. Когато говорим за разум, разбираме само част от ума, една част от него – висшия ум. Човек се нарича „манас" – умно същество, което мисли. Съвестта е чувство на ума. Разсъдъкът – това е способност, това е разумна сила. Когато няколко способности се групират, образуват сила. Когато няколко чувства се групират, образуват се стремежи. Човешкият ум е [в] горната част на лицето. Чувствата са отзад, под космите. Там са чувствата и стремежите. Интелектът – това е низшето, разумът – това е висшето проявление.

В своите разсъждения започвайте с обективния свят, или с живата природа; всякога си представлявайте живи образи. Да допуснем сега, че описвате диаманта като един минерал. Как ще опишете неговата форма, кристализация, силата на неговата твърдост? Можете да опишете от какво е той съставен. Трябва да имате една ясна представа за диаманта. Когато пишете за ума, как ще го проучите? Ще го проучите от книгите, които е писал, от железниците, по църквите и пътищата, които той е съградил. По обратен път ще получите познание за ума – ще го разучите по резултатите или произведенията, които е добил. Ще го проучите от музиката например. Ако ви запитат сега, възможно ли е човек да наблюдава себе си? Може ли горящата свещ да наблюдава себе си? Тя, за да се наблюдава, трябва да изгасне, а щом изгасне, тя ще забележи, първото нещо, че няма светлина. Обратно, изгасналата свещ може ли да се наблюдава? Може, като се запали. Тя се познава като горяща свещ, като свещ, произвеждаща светлина. И тъй, горящата свещ, като се изгаси, ще се опознае, а изгасналата ще се опознае, като се запали. Една изгаснала свещ, никога не може да я убедите, че тя е изгаснала. Като я запалиш, за да я убедиш, тя казва, че действително е такава, а пък горящата свещ казва: „Моето естество е такова", като я запалиш. Значи една горяща свещ може да бъде в две състояния: горяща и негоряща. Тая мисъл е малко философска за вас. Аз исках да ви нахвърля само една мисъл за бъдещето.

Аз искам от всички ви, като влезете в школата, да наблюдавате цветята; само ги наблюдавайте, може да не ги описвате. Цветята, животните, растенията, промените в природата, които стават, плодните дървета – всичко, което се вижда, наблюдавайте и ще почерпите храна и материал за вашия ум. Тоз е пътят, за да бъдете жизнерадостни. Човек, който гледа на природата, всякога може да бъде жизнерадостен. Някой път, когато се намерите обезсърчен – ще ви дам едно правило. Ако сте ходили на някое място, започнете мислено разходка от върха надолу и проследете всичките места, дето сте ходили.

После, друго едно правило: Не искайте да си създавате един живот, какъвто вие искате, а оставете живота тъй, както природата ви го е дала. Вашия живот обработвайте, но го оставете тъй, както той се проявява. Сега на вас да задам такъв въпрос: да кажем, вие сте беден ученик и някой цар казва: „Хайде сега да се разменим: ти да ми дадеш твоя ум, твоето сърце, а аз – парите си." Бихте ли направили такава размяна? Човек трябва да бъде верен на себе си. Той не трябва за нищо да разменя сърцето и ума си. И целия свят да му дадат, окото му не трябва да мигне. Някой път вие казвате: „Аз не съм като хората." Човек, като стане като хората, той е една монета, която се е обезличила. Една златна монета попаднала в ръцете на едни деца и те като я търкали, станала чиста и бяла; друга монета им попаднала, и от нея искали да направят чиста, обаче я изтъркали. Когато всички хора станат еднакви, те са изтрити хора.

Обща изработка на III^а домашна работа: Ползата от изворите

1. Каква свежест, каква радост влива той в свенливите цветя! От техните разнообагрени чашки лъха вредом благоухание. Птичките, омаяни от това благоухание, подтиквани от напева на чистия извор, закършват звучните си химни. А морният пътник, в този приказен сън на дивната природа, със смирение навежда глава, за да утоли своята жажда.

2. Невидимият, тайнствен живот на природата е също един извор, вечно бликащ, от незнайно за нас начало, от което черпим сила, живот, енергия. И той е единственият, истинският извор – изворът на Любовта и Мъдростта. Нека да пием всички от водата, която той ни дава, за да не ожадняваме никога!

* * *

30.V.1922 г., София

Лекция IV^а от Учителя

За следующия път ще пишете върху „Ползата от ветровете". Да видим дали има връзка между ветровете и изворите. Ще се учите да мислите, следователно и да намирате връзката. Мислението не е нищо друго освен два конеца, които са скъсани, да ги свържете, да направите един цял. Там, в днешното упражнение, определяте, че умът е сбор от мисли. Мислите ли образуват ума или умът създава мисли? Как мислите вие? *(Едни: мислите създават ума; други: умът създава мисли.)* Умът се проявява чрез мисълта. Мисълта е проява на ума. Значи, именно растенията виреят около изворите, намират, значи, изобилни условия за живот там. Но от своя страна, каква услуга растенията оказват на изворите? Оказват ли някаква услуга? *(– Задържат влагата и почвата.)* Корените са като смукала, които изтеглят водата отдолу нагоре. Правили ли сте наблюдение кои извори са по-хубави: южните, северните, западните или източните? *(– Южните.)* Южните – понеже тия склонове, които са обърнати на юг, приемат по-големи части от слънчевата светлина, която прониква между пластовете. Следователно на тях слънчевата светлина оказва едно благоприятно влияние. Хубави са изворите, които възприемат лъчите на източното и западното слънце. Северните извори са по-студени и не са толкова здравословни. Вие, като пишете сега за ветровете, опишете и връзката, която съществува между изворите и ветровете.

На вас ще дам едно упражнение. Ще го правите по 2 пъти на ден: сутрин и вечер преди лягане. По 6 пъти. И ще забележите каква промяна; ако придобиете някои настроения, ще ми съобщите. Аз няма да ви кажа сега. Да видим каква е вашата досетливост. Само гледайте да не го забравите. С дясната ще започнете. Мисълта да бъде съсредоточена върху упражненията, няма да скита. Туй упражнение, ще го пазите за себе си; да не идете навън. Който предава туй упражнение, голямо наказание има. Сутрин като станете, в стаята, и вечер, преди да си легнете, до вторник ще го правите. Няма да давате никому обяснения, никой да не подозира. Защото българинът, като му дадеш нещо, той ще излезе на улицата.

* * *

6.VI.1922 г., София

Събрание V.

Учителят не дойде.
Тайна молитва.
Общо мълчание.
Тайна молитва.

Обща изработка на IV. домашна работа: Ползата от ветровете

1. Ветровете се образуват от нееднаквото стопляне на въздушните пластове. Те раздвижват въздуха, пречистват атмосферата.
2. Темперират влагата и валежите.
3. Разтапят ледовете и снеговете и по този начин се образуват извори и реки.
4. Освежават всички дихания и ги предпазват от палещите лъчи на слънцето.
5. Опрашват растенията и разсейват семената им.
6. Разрушават скалите и по тоз начин разнасят почвените материали.
7. Силата на ветровете се използва за движение на мелници, кораби с платна, балони и други.
8. Ветровете разнасят еманациите на разните творения, които са израз на безкрайното съзнание и по такъв начин съдействуват за извършването на мисловите процеси.

* * *

13.VI.1922 г., София

Събрание VI.
Лекция V. от Учителя

Тайна молитва.

Характерни черти

Когато ви се задава някоя тема, ще опишете нейните черти, които изпъкват – очебиющите черти. Сега, кои са най-характерните черти на вятъра? Първо – движение. Второ – това, каквото той извършва, туй, което всички забелязваме? – Прохлада. Трето – разнася семената, улеснява дишането на растенията. После? – Вятърът улеснява пречистването на атмосферата, образува дъждовете,

пренася влагата. След туй – руши скалите, почвата. *(Обаждат се: – Изменя земята.)* Това не е съществено, това изисква дълъг период време, за да се докаже.

Сега ще ви дам една тема за разликата между характерните черти на добрия и лошия човек. Ще опишете най-характерните черти на добрия и лошия човек, които изпъкват най-лично. Например по какво се отличава един добър човек. Първото качество е, че добрият човек ще те нахрани, като отидеш у дома му, а лошият ще те набие, той ще ти покаже пътя веднага. *(Обаждат се: отличителната черта на добрия човек е, че той бил филантроп.)* Това са отвлечени качества. Така ще се научите да мислите правилно. По тоз начин ще въздействувате на вашия ум. Можеш ли да опишеш един вълк, че той е благороден? Можеш ли – овца, че тя е свирепа?

Сега, темите последователно ще ви се задават. Ако аз не присъствувам през цялото лято, ще ви се задават пак теми. Не пишете много! Много запишете, но го задръжте за себе си. Хамбарят ви трябва да бъде пълен. Трябва да бъдете предвидливи. Който дойде, не трябва да му дадете всичкото жито, а по една крина. Представете си, че сте един сказчик. У вас ще има желание каквото знаете, да го кажете на един път. Ами ако желаеш да държиш втора беседа, какво ще говориш? Ами трета, четвърта, пета – какво ще говориш? Затуй ще разпределите материала си хубаво. Хубаво е да се спирате, но важно е да спестявате времето в много отношения. После, да се направи една тема за една седмица, то е доста трудна работа. За вятъра ви трябва най-малко един месец, за да направите една хубава тема. Добрият проповедник прави проповед за една седмица, а лошият всеки ден ги прави. Трябва да знаете, че една хубава мисъл, която сега ви изпъква, не се явява от един път и затуй на вас ви трябва дълго време да мислите, че да почнат тия мисли да прииждат. Тогава, ще ви наведа до следната мисъл: от всяка (тема) да изваждате поука (една мисъл) за вас. Вятърът за какво служи. След като направите темата си, искам всеки от вас обязателно да си вземе едно тефтерче. Ще отбелязвате в туй тефтерче: какво прави вятърът, какви добродетели има, неговите добродетели вие имате ли ги. После – какво прави изворът, съответно на него вие правите ли тези работи. А като почнете тъй да мислите и като си задавате тез въпроси, ще се възпитавате. Ще се попитате: „Разхладявам ли аз, както изворът – цветята? Духам ли аз като вятъра, нося ли дъжд за растенията? Подобрявам ли кръвообращението?" Така ще извадите по 3–4 поуки за вас – за себе си, вие какво трябва да направите. За да сте извор, трябва вода. Изваждайте поука от темите си. Вие продължавате ли с вашите упражнения? *(– Остава още една седмица.)*

Втората тема: „Ползата от цветята". Сега ще правите едно упражнение. Малко упражнение ще ви дам, ще го правите по две седмици за четири седмици. Ще ги правите сутрин и вечер. Ще затворите дясната ноздра и през лявата ще вдишвате, като броите ритмически до 4. След туй ще спрете, ще затворите лявата и ще броите до 8, като издишвате; по 6 пъти ще го направите. Едно вдишване и едно издишване ще го смятате за един път. През втората седмица ще бъде по 7. Вечерно време ще започнете през дясната ноздра.

Сега – за събирането. Можете да се събирате тук. После, за тази ваканция, за цялата, си прочетете „Камо грядеши?" * и всеки от вас ще си отбележи най-важните мисли. Най-съществените мисли от романа. Сега, следния вторник, ако съм тук, пак може да ви държа беседа; ако не, вие ще се съберете, ще четете описанието за разликата между „Характерните черти на добрия и лошия човек" и ще си направите извадки. Може да четете лекциите. Всички ще си ги

---

* „Камо грядеши?" – роман от полския писател Хенрих Сенкевич, издаван на български и под заглавие „Quo vadis?". (Бел. М.И.)

вземете, ще си ги препишете, защото туй, което минава през ръката ви, то ще ви ползува, туй, което е напечатано, то не е полезно. Ученикът, който иска да се учи, той трябва да ги препише и да ги има като свещени, а обикновените работи могат да се печатат. Ще пишете в тетрадките си чисто, защото трябва да се стремите да развиете всички добри качества в себе си.

Сега, от беседите ако искате да четете, може да прочетете следните: „Житното зърно", „Талантите", „Мир вам", „Необходимостта да познаваме Бога", „Страхът", „Колко по-горе стои човек от овца". Колко станаха? (– Шест.) Според времето, може да прочетете повече.

Тайна молитва.

На вас ще ви дам една малка задача за една седмица: Сутрин ще станете и ще изчистите обущата на всички. Колкото обуща има, ще ги почистите хубаво през цялата седмица. Ако на обущата не трябва да има кал, колко повече – на сърцето. Забележете си хубаво – ще произнасяте: „Тъй, както аз почиствам тези обуща, така живата Божествена Истина да очисти моето сърце."

* * *

20.VI.1922 г. *, София

Събрание VII.

Лекция VI. от Учителя

Тайна молитва.

Прочетоха се темите върху добрия и лошия човек и общата обработка на темата „Ползата от ветровете".

[Тема:] Разликата между характерните черти на добрия и лошия човек

Добър човек е окултно-разумният и затова никакви нещастия не са в състояние да го сломят; там, гдето той отива, носи благодат. Той е канал на Божествената Любов и чрез него всички стават добри. Чрез него всичко се благославя, цъфти и дава плод. Той се отличава с голяма скромност.

Лошият човек е способен винаги и навсякъде да върши зло. Той мисли, че всичко принадлежи нему. Той съзнателно пречи на Божествения план.

*

Тема за идущата седмица имате ли? (– Да: „Ползата от цветята".) Упражнение имате ли? (– Да: Дишане и издишване.) Колко теми досега сте развили? *(– Пет.)* Ще се стараете от всяка тема, която развивате, да извадите по една полезна черта за себе си – положителна черта.

Добър човек е онзи, който не се сломява от страданията. Който може да устои на всички страдания, той е добър човек, а лош е онзи, който не може да устои на страданията. Който може да издържи неприятностите в живота, той е силен, следователно и добър. Който може да приеме страданията на хората, той може всякога да ви приеме у дома си. Той може да бъде гостолюбив. Добър човек е, който никога не се сломява от страданията, който устоява. Туй е в

негативен смисъл. Добър човек където стъпи, трева никне, а лошият където стъпи, тревата изсъхва – това е разликата. Добрият и в пустинята като отиде, тя ще се превърне в градина, а лошият и в градина да иде, тя ще се унищожи.

Сега, направете един малък опит. Вземете цветя, които скоро никнат и цъфтят. Някои от вас да вземат малко карамфилче, други – теменужки и [да] ги посадят в една малка саксия и забележете как растат при вас. Ако виреят добре, вие сте добър, ако не – имате черти, които трябва да се изправят. Най-малко един месец или два месеца дръжте тази саксия и ако заминете някъде, дайте наставления да я гледат. И когато ви питат защо правите това, няма да разправяте. Тая малка саксийка ще изложите при най-хубава обстановка; ще си я поливате всяка сутрин.

Един малък опит. Иде някой и иска да узнае где има вода в земята. Който разбира, ще вземете серева вълна, ще изкопае в земята дупка, ще я покрие с една паница, в тая дупка ще я зарови и след като престои известно време, ако се окаже вълната влажна, значи има вода, ако ли не – няма. Вълната овлажнява, понеже тя има свойство да привлича водата.

Та, сега, казвам: Цветята ще покажат има ли у вас добри качества или лоши. Представете си един цигулар, който мисли, че свири хубаво, но някой го слуша и отсъжда, че не свири хубаво. Може да го търпят хората, но те знаят, че не свири хубаво. И Божественото у нас, като ни търпи, не трябва да мислим, че то се съгласява, че свирим хубаво. Не, то казва: „Не свириш добре. Както живееш, не е добре." Както учителят казва: „Не свириш добре, тона не взимаш правилно", и като не вземаш ти, взема тогава учителят цигулката, за да ти покаже.

Сега, ще се учите да бъдете положителни в себе си, да не се критикувате, но да отбелязвате фактите в себе си.

Тайна молитва.

„Ползата от доброто и здраво сърце" – ще пишете значи върху това по отношение на тялото и после – по [отношение] на душевния живот.

* * *

27.VI.1922 г., София

Събрание VIII.

Лекция VII. от Учителя

Тайна молитва.

Най-първо, когато описвате един предмет, ще се спирате конкретно върху реалните черти на предмета. Питам ви сега: цветята усещат ли като човека болките? Това е предположение. Вие не сте преживели това, а само си го представлявате. Ще ви приведа една аналогия. Когато един художник изрисува едно цвете върху канавата, туй цвете радва ли се? Не, художникът се радва. Цветята, това са най-невежите същества. По-невежи от тях няма. Когато цветята се късат, окултната наука приема, че те не усещат болка, защото утре ще увехнат. Някои цветя са за вас неприятни. Мислете конкретно, вярно да схващате отношенията, които съществуват в природата. Туй, което въображението може да развие, ще мислите кое е полезно и кое не е. Например вие ако {минете покрай} една градина и във въображението си може да помислите, че тези цветя са за вас, обаче това нищо няма да ви помогне на физическото поле, защото вие не можете да се ползувате.

Сега, окултно ще разбирате, че те сега образуват своето тяло на физическото поле, нямат никакво съзнание и благодарение на това те издържат своите страдания. Сега започват да образуват жизненото си тяло, етерното. Астрално тяло имат животните. Те живеят колективно в духовния свят, а на земята нямат живот. Може да се каже, че те приготвят материал за бъдещите си тела. Всичко това е приготовление да образуват своя форма, в която духът ще може да се пресели и живее.

Сега, поетът отива в една крайност; естественикът описва тъй реално, че отива в друга крайност. Та, ще съберете поета и естественика в едно и ще разделите на две. Единият ще каже 100, другият – 1; ще ги съберете – 101, и ще ги разделите на 2 – 50 1/2.

Интересно е да се знае кои цветя са полезни и кои – не; също и плодовете. Ще се спирате и ще изследвате цветята, техния живот и плодовете им, как действуват в окултно отношение. Например конкретно да можете да опишете цветовете и плодовете на ябълката, слънчогледа, лозата. Ако човек би постъпвал тъй, както цветята постъпват, в обществото биха го считали за анормален човек и [щяха да го] затворят в лудницата. Тая свобода само цветята могат да си позволят. Ще ви кажа защо е тъй. Например някоя река минава край някое село, прави големи пакости, но понеже същата напоява градините, кара водениците, уталява жаждата, хората казват: „Ние ще й простим, защото благата са повече от вредите." Някои от цветята не са тъй благородни. Колко са хитри тия мухоловки! Отвори си венчето, а вътре, на дъното, има една киселина. Дойде някое насекомо, турне си хобота и почне да смуче. Затвори си венчето... И после как ще пишете „цвете мило" или „цвете красно"? Има цветя, които не са мили. Ще описвате общото, принципалното, а ще бъдете конкретни в разсъжденията. Трябва да мислите здраво, да се учите да търсите в природата, защото тя никога не лъже.

За втори път пак напишете за цветята, от по колко листа цветовете им се състоят. Петолистни и шестолистни. Вземете и опишете. Черешата, динята, пъпеша – те са петолистни. Вземете сливата, разгледайте венчето, направете, по какво се различава. Всички петолистни цветя действуват разслабително на стомаха. Шестолистните – влиянията им са добри. Опишете крушата, ябълката, сливата, черешата, динята, краставицата – те са доста. Ще ги проучите, опити ще направите; тъй всеки може да говори. Ще попитате някои агрономи и градинари – проучете ги. После, какви им са соковете и как въздействуват на човека. Ако вие бихте били чувствителни, още като хванете една круша в ръката си, ще я познаете тая круша сочна ли е, стипчива ли е или крехка. Също и за ябълката. Наблюдавайте ония плодове, които имат деликатна кожа. Вземете една любеница, която има лъскава кожа – то е признак, че тя е сладка. После, можете да знаете каква е на цвят – навън има написано, можете да знаете с положителн[ост] и [с] математическа вярност. На 100 случая ако отгадаеш 75, то е знание, а 10% – не е; виж, 60% – то е пак знание.

Ще развиете у вас {естествено} * и правилно въображение. Ще гледате туй, което пишете, да е вярно. Сами да сте доволни от темата си. Някой път туй, което пишете, не ви се нрави, като че нещо ви дращи – оставете го за друг ден. Прочетете го и ако пак не ви се хареса, махнете го. Сега, някой път може да имате желание да пишете с малко думи. Не е нито в многото думи, нито в малкото. Например, как ще изразите това предложение **? Може да кажете тъй:

---

* Думите в скоби {} на тази и предишната стр. са пропуснати в тетрадката на Елена Хаджи Григорова. Добавени са от изданието на същата лекция в книгата „Кротките", Извънредни беседи от Учителя в периода 1921–1923 г., София, 1996, ИК „Всемир", с. 106. (Бел. М.И.)

** предложение (рус.) – *остар.* изречение. (Бел. М.И.)

„Ходих на един прекрасен излет, пих от един бистър, кристален извор и си утолих жаждата." Или: „Бях при известен планински връх и останах доволен." Или просто: „Бях при планински извор, пих от водата и останах доволен." Както ще кажете: „Пих вода, нахраних се." Ако кажете: „Много съм гладен, много съм гладен", то са слаби думи. Но ако кажете „Гладен съм", то показва едно истинско състояние на глад. Например ако кажа: „Много ви обичам", то значи, че с тая дума, „много" или „по-", ограничавам любовта си. Но за да изразите: „аз се страхувам много", това може, защото означава на физическото поле. Тия неща са относителни. Сега, в българския език вземете думата „чух" – ако я изразите на турски или английски, нищо няма да ви разберат, ако не кажете „аз го чух". На български казваме: „Аз го чух с ушите си." Каква роля * играят тук ушите? Това значи, че никакво съмнение не може да съществува.

* * *

Тайна молитва.

Обща обработка на V. домашна работа: Ползата от цветята

1. Материални ползи

Цветята задоволяват собствените си нужди (във вид на тор); стопанските нужди на човека (семена, различни масла, парфюми, облекло от памук, лекарства, мед, восък) и хранят и птици.

2. Интелектуални ползи:

а) душевни ползи. Цветята красят природата и човека и влияят благотворно върху душата. От съчетанието на боите им художникът твори своя талант.

б) духовни ползи. Цветята са въплощение на всемирните закони и служат за източник на наука и мъдрост. В тях се проявява доброто и злото, тъй както в човешкия характер. Със своя символичен език (особно напролет), те ни подканят към съвършенство. Цветята предават своите вибрации и живот, подмладяват и ни правят весели и безгрижни. От тях можем да се научим как да побеждаваме смъртта.

* * *

4.VII.1922 г., София

Събрание IX.

Учителят отсъствува.
Тайна молитва.
Прочетоха се нужните работи.

*

Обща обработка на VII. домашна работа: Ползата от доброто и здраво сърце

Сърцето движи кръвта. Последната се пречиства от въздуха в белите дробове. Качеството на кръвта зависи от качеството на нейното движение и съприкосновение с въздуха. Само при здраво сърце и чист въздух кръвта се движи равномерно и става чиста. А от чиста кръв организмът се освежава и добри мисли и чувства се пораждат. Затова сърцето е символичен орган на нашите

---

* роль (рус.) – роля. (Бел. М.И.)

чувства и мисли. Нашето душевно състояние е в пълна зависимост от състоянието на нашето сърце. Доброто сърце е винаги здраво и обратното; то прави и другите сърца такива. Както кръвта се пречиства (окислява) от въздуха, така също и нашите желания и чувства трябва да се пречистват от мисълта, за да се добие абсолютна чистота на сърцето.

* * *

11.VII.1922 г., София

Събрание X.

Учителят отсъствува.
Тайна молитва.

*

Обща обработка на VIII. домашна работа: Действие на петолистните растения

Черешата е с многогодишно дървенисто стъбло, с пропита смолеста кора, която набъбва в дъждовно време. Чашката ѝ е 5-листна, с много тичинки. Плодът разслабва стомаха. Сродна ней е крушата – при консумацията на плода ѝ кръвта се пречиства, съдържа железни съединения и танин, които действуват антисептично, като неутрализират чуждите вещества. Плодът на ябълката прави човека нежен, затова се препоръчва на родителите да хранят грубите си деца [с ябълки], за да станат по-нежни. Пъпешите и краставиците разслабват, а динята служи да оправя стомаха.

* * *

18.VII.1922 г., София

Събрание XI.

Учителят отсъствува.
Тайна молитва.

Прочетоха се...

„Мир вам"
Тайна молитва.

* * *

Забележка на съставителя Вергилий Кръстев

1. Това Слово на Учителя Дънов го няма по дати и по заглавия в оригиналния каталог на Елена Андреева.

2. Няма го и в съдържанието на беседите, държани на сестрите. Вж. „Изгревът" том XII, стр. 242.

3. Написано е с почерка на Елена Хаджи Григорова.

4. Това Слово на Учителя Петър Дънов да се заведе към „Изгревът" том XII след стр. 624.

5. Тетрадката бе открита, когато се работеше с архива на Елена Хаджи Григорова.

Забележка на съставителя Вергилий Кръстев за ползването на тетрадките на Елена Хаджи Григорова за Пентаграмата

1. Беше намерена тетрадката на Елена Хаджи Григорова по протоколите и бележките на сбирките на Класа на Добродетелите.

2. Онова, което бе вписано от нея, се извади и бе поместено в „Изгревът" том XII, стр. 521–633.

3. За Живата Пентаграма, която ученикът чертае с дясната си ръка – формулите по нея са дадени в „Изгревът" том XII, стр. 528, 530, 534.

4. В една тетрадка на Елена Хаджи Григорова бяха намерени бележки от Класът на Добродетелите. Материалът е същият, както в тетрадките на Мария Тодорова и Савка Керемидчиева.

5. Онова, което прави впечатление, е че се говори отново за Живата Пентаграма. Това е онази Пентаграма, която ученикът чертае с дясната си ръка по въздуха, като се движи по пътя на Добродетелите в Пентаграмата. В „Изгревът" том XII, стр. 528–530, 822, е дадена как се чертае във въздуха Пентаграмата, заедно с произнасяне на формулите, но тук се започва с Истината.

6. В тетрадката на Елена Хаджи Григорова Живата Пентаграма започва по онзи начин, по който се работи, когато ученикът застане пред Пентаграмата, окачена от него на стената, и което е отбелязано в „Изгревът" том XII, стр. 841 – при отваряне на Пентаграмата и при разгръщане на Пентаграма – стр. 842.

7. Живата Пентаграма по тетрадката на Елена Хаджи Григорова.

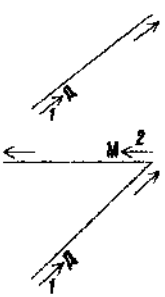

1) „В изпълнението Волята на Бога чрез Добродетелта е силата на човешката душа." Посоката на движението на ръката е отляво надясно.

2) „В изпълнението Волята на Бога чрез Мъдростта е силата на човешката душа." Посоката на движението на ръката е отдясно наляво.

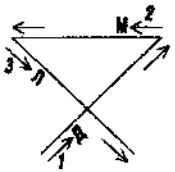

3) „В изпълнението Волята на Бога чрез Любовта е силата на човешката душа." Посоката на движението на ръката е отляво горе надясно надолу.

4) „В изпълнението Волята на Бога чрез Правдата е силата на човешката душа." Посоката на движението на ръката е отдолу нагоре.

5) „В изпълнението Волята на Бога чрез Истината е силата на човешката душа." Посоката на движението на ръката е отгоре надолу и така се съединява и се сключва Пентаграмата, чертана с дясната ръка по въздуха.

Д – Добродетел
М – Мъдрост
Л – Любов
П – Правда
И – Истина

6) А как се върти живата Пентаграма и как се работи с различните нейни върхове, вж. в „Изгревът" том XII, стр. 534–536; и как се работи по месеци – трябва да се разучи материалът от стр. 520–867.

Елена Хаджи Григорова

XI.
Развити теми по задание на Учителя Петър Дънов

1. Резюме на I-та лекция от първата година на младежкия клас, писано на 21.XII.1933 г.

Който иска да се запознае с окултната наука, на първо място му предстои да изучава себе си. „Познай себе си", е казал Сократ. Под „себе си" се разбира висшето у човека, Божественото. Висшето всякога смачква формите на низшето. В тази школа ще се научим да използуваме методите на природата тъй, както цветята използуват слънчевите лъчи. Всеки човек в природата е един уд, един орган на това велико тяло и трябва да знае какво е неговото предназначение. Разбира ли своето предназначение, той лесно ще може да върви, ще знае какви могат да бъдат неговите функции и работата, която трябва да изпълни.

Окултната наука е опитна, затова всичко, което се знае, трябва да се приложи в живота. Това е, което ще определи и мястото на всекиго.

Младите трябва да се учите да използувате слабостите на старите. Стремежът на вашето сърце и воля трябва да бъде насочен към изправяне [на] погрешките. Всеки трябва да знае да разпредели, да сортира своите желания, мисли и действия. Само по този начин ще може да си съградите характер, воля, на която да можете да разчитате. След всеки урок ще ви поставя на изпит. Теорията ви да се разработи, да има приложение.

Ел. Х. Григорова

2. Мъдрост

Мъдростта е велик Божествен извор, от който непрекъснато блика светлина, знание и благоразумие. Тя е безгранична, [тя е] която обгръща всички добродетели и може да я притежава само една велика душа, изпълнена с най-възвишени пориви. Без тази велика добродетел не може да се влезне в царството Божие. *Тя осветлява и посочва пътя, който води към Истината и съвършенството.* „Бъдете съвършени, както е съвършен Отец ваш Небесни", е казано в Евангелието. С това Христос не иска да каже, че човек трябва да бъде също така съвършен, както Бога, но всеки трябва да прави усилие в съзнанието си, за да се приближава към съвършенството, защото в това именно приближаване се състои истинският негов живот.

Мъдростта не е нещо, което може да се добие отвън – разните училища и университети. Тя е такова вътрешно просветление, [на] което човешкият език не е в сила да му даде точно определена изразна форма. *Човек става мъдър само тогава, когато, след дълго лутане всред борбите и страданията в живота, дойде до положението да констатира факта, че в природата има само единединствен живот.* Щом разбере това, той се преизпълня с любов към всички

същества, защото ги вижда като съставни части от самия него и им посветява живота си.

Дълбокият смисъл на живота, тайната на живота се крие в страданието. *Пътят за усвояването на Божествената мъдрост и тайните на природата е страданието.*

Светлина

Под думата „светлина" се подразбира онзи велик разумен Божествен свят, дето праведните схващат дълбокия смисъл на нещата. Светлината носи живот в себе си и можем да я възприемем само ако имаме любов. Дето има любов, има светлина. Светлината прави човека свободен. А под думата „свобода" се разбира пълна Божествена хармония в мисли и желания. Човек, който живее в светлина, е като плодно дърво, което расте на добра почва при бистро поточе – в него всички плодове узряват. У такъв човек всякога има знание, благоразумие в мисли и действия, той е мек, отстъпчив и всякога прощава.

Знание

Истинското знание е да познаем Господа. Той е най-великата наука в света. Божественото знание се добива само чрез закона на любовта, на която обект е истината. Така добитото знание остава като скъпоценен камък, който никога и от нищо не се разваля. Човек, у когато е проникнало Божественото знание, е добър, интелигентен, благоразумен, смирен.

Благоразумие

Благоразумието е едно от най-отличителните качества, което дава израз на всяка добродетел. Каквото да предприеме човек, да направи и в каквото и да се прояви, трябва да бъде благоразумен. Благоразумният човек мълчи, внимава в постъпките си и има знание. Той винаги предвижда злото и се укрива. За да живеем един истински живот, трябва да имаме благоразумие в мисли, благоразумие в желания и благоразумие в действия.

22.VII.1923 г.
Ел. Х. Григорова

3. Размишление

Иеремия 49 гл. 22 ст.

„Ето, ще възлезе и ще полети като орел, и ще разпростре крилата си над Восора; И онзи ден сърцето на крепките на Едом ще бъде като сърце на жена, кога ражда."

1) Как да живея във вечния изгрев, над закона на приливите и отливите.

2) Да вляза в общение със синовете на светлината и те да се проявят чрез мен.

3) Да ми се разкрие Великата Божествена наука. Какви качества трябва да развия в себе си, за да ми се разкрие тази наука.

4) Желая целият ми живот да бъде посветен на Бога.

5) Желая във всеки даден случай да знам каква е волята на Бога, която аз да извърша.

6) Да бъда постоянен носител на Божествената любов.

7) Христос да ме приеме в храма на Своето Божествено училище.

8) Да вляза във връзка със света на реалността.

9) Да мина по пътя на жертвата и самоотричането за Бога и да бъда свободна от всички ограничения при служенето на Бога.

10) Желая в Равна да намеря готовите души и те да ме намерят, желая да ги спечеля за Бога и да ги свържа с Вас.

12.IX.1930 г., петък
Еленка Х. Григорова

4. Духът, Който слиза

„А в Ерусалим близо до овчата порта има къпални и пет притвора, в които лежаха голямо множество болни, слепи, хроми, сухи и чакаха движението на водата".
Ев. от Иоана, 5 гл., 2-3

Във всеки човек има къпалня и пет притвора, в които лежат болни. И тези болни чакат движението на водата от Ангела, който от време на време слезва да я размъти.

Притворите, в които лежали болните, не са били два, нито три, нито четири, а пет. Тези притвори са били пълни с болни.

Петте притвора, това са петте сетива в човека: слух, зрение, обоняние, вкус и осезание. Всичко това са врати, чрез които влиза животът, Божественият живот в човека. Чрез тези пет притвора се изявява Бог на човека.

Чрез слуха човек може да се свърже с Духа и с висшия музикален свят; чрез зрението – със Словото; чрез вкуса – с Божествените сили и енергии в храните; чрез обонянието – с Бога, Който се носи във въздуха; и чрез осезанието – с физическия свят, който е израз или проявление на Бога.

От тези пет притвора зависи духовното развитие на човека, неговата култура и неговото благосъстояние. От тях зависи и здравето на човека.

Затова, необходимо е човек да познава и прилага законите на неговите пет притвора – сетивата, защото в противен случай той ще бъде болен, сляп, хром, сух и ще лежи в притворите и ще чака раздвижването на водата в къпалнята.

Къпалнята, това е умът и сърцето на човека. В тази къпалня е спасението на човека. И трябва Ангелът да слезе от Небето, да размъти тази къпалня, да я раздвижи, за да може болният да се окъпе и оздравее.

Духът е, Който раздвижва ума и сърцето на човека. Тогава настава пробуждане на човешкото съзнание, настава новораждане или възкресение на човешката душа.

И днес, в новия Ерусалим е отседнал Великият, Който е слязъл от Небето да размъти къпалнята на човека. Раздвижена е къпалнята на целия човешки род и всяка душа слуша гласа на Христа: „Искаш ли да оздравееш? Искаш ли да оздравееш?"

Който иска да оздравее и да се новороди, който иска да се окъпе в новото учение, който иска да скъса със старото, ще чуе гласа на Учителя, Който ще му каже: „Стани, дигни одъра си и ходи, и не съгрешавай вече, да ти не стане нещо по-зло."

„Съберете изостаналите укрухи, за да се не изгуби нищо."
Иоана, 6 гл., 12 ст.

Божественото не трябва да се изгуби. То се не губи. Знаем, че петте ечмичени хляба, това е Словото, или семето, което Сеячът посея. Но когато сеячът сее, все ще попадне някое семенце в тръните, на камък или в неблагоприятна почва.

Разумният сеяч казва: „Съберете изостаналите укрухи, за да се не изгуби нищо." Кажеш някому нещо Божествено и той не те разбере или пък не го приема. В такъв случай какво трябва да направиш? Христос ясно ни говори: „Съберете изостаналите укрухи, за да се не изгуби нищо." Това, което не се приема,

това са укрухите и ако знаеш закона, сиреч, ако си ученик на Христа, ще събереш тия укрухи, които са част от петте хляба, „за да се не изгуби нищо".

Укрухите. Това е онази Божествена храна, която не е могла да се употреби или да се асимилира от гостите или от слушателите на Словото и затова трябва да се прибере. Така постъпва разумният, така е постъпил и Христос.

Укрухите. Където има изобилие, там има и укрухи. Тия укрухи – или това изобилие трябва да се събере и да се даде на по-малките братя от нас, да се нахранят и те.

Укрухи има на физическото поле, има на духовното и на умственото. Нереализираните желания и мисли, това са укрухи, които трябва да се приберат, за да се не изгуби нищо.

Укрухите, това са нереализираните добродетели и таланти, дадени на човека от Бога. Ние знаем, че се взе назад единия талант на онзи, който не го е употребил и който го беше заровил в земята. Неизползувано благо, неизползувани дарби и способности се взимат назад, за да се не изгуби нищо.

Укрухи, това е Божественото благословение, неизчерпаемото благо, от което има да ядат гладните и пак да остане. От това благо колкото повече даваш, толкова повече се умножава.

Укрухи, това е символ на изобилие, което ни дава Христос, което ни дава Божията Любов, Божията Мъдрост и Божията Истина.

Елена х. Григорова, Изгрева, мес. декемврий, 1936 г.

5. „Не явно, но тайно някак си"

„А като възлязоха братята му, тогази Той възлезе на празника, не явно, но тайно някак си."

Иоан, гл. 7, 10 стих

Чрез този стих небето ни разкрива един важен закон. От спазването и приложението на този закон зависи успехът и развитието на човека. Чрез този стих Христос ни дава ключа на Божествения живот.

Категорически е казано: *„не явно, но тайно някак си"*. Често слушаме да се казва: „Не ми върви", или: „Току-що почнах работа, и тя се развали." Не върви изобщо на човека, защото всичко върши явно, а това е културата на кокошката. И тази кокошка, въпреки своето крякане за едно яйце, и досега не се е спасила нито от ножа на своя господар, нито от ноктите на сокола или на лисицата. И човекът, който обича всичко да върши явно, и досега не се е повдигнал по-високо от културата на кокошката. А за Христа е казано, че е постъпил не явно, а тайно някак си.

Не явно. Учителят казва: Когато предприемаш нещо, не казвай никому.

* После, в пространството се носят или съществуват духове, тъмни и разрушителни сили, които подслушват и щом чуят, развалят. Значи, ще работиш не явно и ще се молиш не явно.

** Често пъти Учителят ни казва: „Този опит или този закон е само за вас, не го изнасяйте явно, на света."

*** Това именно е, което Христос е искал да каже с думите: „Каквото направи дясната ръка, да не знае лявата." Няма нужда да знае дяволът делата и плановете на окултния ученик.

Но тайно някак си. Когато се говори за тайно, в Божествения език се разбира онзи върховен момент, когато човек прави връзка с Бога, или когато една душа се среща с Бога. Този момент не явно, а тайно някак си само може да се изживее. Не явно, а тайно някак си в молитвата си ще се изправиш пред Бога и ще Му разкриеш делата, които си извършил и които има да вършиш. И

само така човек ще се свърже с Бога и ще получи Неговото благословение и Неговата подкрепа. Не явно, а тайно някак си ще отидеш да отриеш сълзите на разплаканите си братя и сестри. Не явно, а тайно някак си ще занесеш светлина на брата-роб, за да бъде и той свободен. Не явно, а тайно някак си, както светлината. Не явно, а тайно някак си, както Духът. Не явно, а тайно някак си, както житото зрее, както цветята цъфтят и както плодовете зреят.

Не явно, а тайно някак си.

Някак си. Тези думи ни въвеждат в съществената страна на Божествения закон. Без тези думички стихът би бил не само непълен, неясен и неразбран, но и неприложим.

Тези две думи ни говорят за методите, по които ний трябва да мислим, да чувствуваме и постъпваме.

Тайно някак си момата поглежда своя възлюблен и му се радва. Тайно някак си Бог изпраща Любовта Си на всяко дихание, на всяка твар в Неговото творение. Всичко живее, се радва и усъвършенствува в Светлината на Онзи, Който тайно някак си ги възраства и работи върху тях.

Слава да бъде на Великия, Който не явно, а тайно някак си ни изпълва с Духа Си и ний живеем, растем, се движим и съществуваме в Него!

„Не явно, но тайно някак си!"

Това е закон!

Елена Х. Григорова, 21 декемврий,1936 г., Изгрева. София.

6. „Явно говорих" – Исус *

Човека, който изявява Исус, животът му е драми и трагедии в света. – И вие ще бъдете живи камъни, по които ще мине Истината.

Петела го оскубват за почуда на кокошките: също.

Защо разпнаха Исуса? Това е тайна. Но той каза: „Аз затова се родих в този свят, за да свидетелствувам на Истината. И всеки на моето място ще има същата участ."

„Страданията на всеки, това е Гетсиманската [градина]. Христос се моли и Му изпратиха ангел – Любовта не взе участие и Него [Го] разпънаха.

Любовта е на небето, не в ада.

Дето не взема участие Любовта, оттам стават драми и трагедии.

Любовта произвежда: Св. Мир и Радост.

Б. Е. Л. [Бог е Любов.] Само Любовта разрешава въпросите на живота.

Тук разбиранията на света са смърт.

Свободата, с която се ползува 1/0000 [?] днес, носи карма, съдба. Всеки е нещо недоволен.

Страданията идват от безлюбието: безсмислени страдания.

Страда истински само онзи, който е поддържал Любовта – вел[ик] живот.

„Сал за Бога животът се тъгува."

Палачите на Христа бяха Мойсееви хора, хора без Любов.

Сега, кое изопачава човешкото сърце.

I. л. – с лимонаденото шише: физ. л.

II. л. – с ябълката и непосадената семка

III. л. към любимата книга, що учиш постоянно, непреривно.

При любовта е нужен „Обект".

Всеки, огата [?] него да обичаш, не!

Всеки трябва да люби Бога, в най-широк смисъл.

Всеки, който е навлязъл във вътрешния живот, не взема нищо от света, плътта. Отрича се от всичко това.

---

* Тази тема е написана от друг, не е с почерка на Елена Хаджи Григорова. (Бел. М.И.)

На Бога ... и Мамона.

Ти люби, ти твори. Облечи се с дрехите на светлината.

Христос просветна и отиде да ни приготви жилище.

Сега, страданията говорят, че Той идва и всичко старо ще изгори, ще се стопи – за да не остане възпоминание от разпъването Му.

Хората се раждат, учат, живеят, умират, страдат, радват се без любов.

Но, казвам ви: Има един свят на Любов, дето Бог живее и царува с Мир и Радост се разлива. Този е светът на Любовта. И всеки, който дойде там, е приет.

Всички трябва да знаете, че сте в мира на промените и да не тъжите за тях.

Но има в човека нещо съществено. *То е Любовта.* А този център още не е развит. Неговото развитие е пробуждане на Бога у човека, новорождение, възкресение, възнесение – просветление – различни имена.

Докато не придобиете Любовта, все ще знаете, че нещо ви липсва.

Още няма на земята дом, в който да се чете от всички свещената книга на Любовта. То ще бъде едно чудо да го има: там ще царува: мир, радост и веселие, обилие пълно. Вечна, непреривна светлина ще свети там.

За този дом говори Апостол Павел: „Око не е видяло..." „И отсега не искам вече да живея аз, но Христос, Любовта."

Небето иска от вас да минете този свят и герои да бъдете.

Бъдете щедри както чешмите: любете, давайте, и Бог ще ви пълни отново: кой люби, любовта тече чрез него.

Човек в каквото вярва, това става с него. Ако вярваш, че Бог е в сила да въздигне всяка душа до Себе си, то и тебе ще въздигне.

Вярвайте – и според вярата ще ви бъде всичко.

Едничката осигуровка на живота е работата за Бога. „[В] изпълнението волята Божия е силата на човешката душа."

Правете опити, без да говорите, за да се убедите; опити последователни, докато се изпълни волята Божия, тъй както Той иска.

„Опитайте Ме! Аз съм благ."

Ако дойдат страдания, ще кажете: „Такава е волята Божия, най-разумната воля."

Молете се тогава да ви отмине чашата; ако ли не – „Такава е волята Божия" – ще носи за свое добро и за слава Божия.

Тялото е най-голямото богатство, което имате. В него ще завършите своята еволюция.

Който ходи в Божиите пътища, него го очакват най-хубави работи.

И всеки, който напусне баща, майка..., стократно ще намери още в този живот.

Той придобива живот вечен!

Добрият човек всякъде ще намери прием.

Крадците нямат братя и сестри.

По пътя към Бога стои Голгота, сетне – възкресение и безсмъртие.

Но: Радвайте се, че имената ви са записани на небето. Всеки, който се обърне и заживее по Бога, името му се написва там.

Любовта не може да се описва, тя само се чувствува – живее.

Това е така, обаче... някои не знаят. Който не знае, ще учи. Ученето е работа: Любовта се придобива чрез учене.

Но не се стремете да научите всичко – то е невъзможно.

Добрите хора знаят малко, но се ползуват от него – добре го знаят.

Божественото учение има приложение в живота. Ако работите за Бога – Истината, ще се намерят хора да ви помагат.

Всяка работа трябва да се върши:

1. За Бога.

2. За ближния си. Вие любете, не чакайте вас да любят.

3. За себе си.

Когато вършиш първата работа, образуваш връзка с Бога. При втората работа ти свързваш чрез себе си ближния си с Бога.

И така, Любов към Бога и към ближния – човекът тогава е връзка между Бога и света [на] душите, и тогава е канал на небесни сили.

Аз, човекът, който обичам, ставам връзка в Бож. закон, извор на живот.

Това е цената на човека.

Ти люби и повече нищо!

(Що ще да е и кой ще да е, не изключвай тази сила!)

1 закон – Да възлюбиш Господа с всичкото си същество и ближния си като себе си, като Господа (свое себе).

Всичко, що правите: учите, любите ли някого, помагате ли някому, пеете, почивате..., да имате вътрешен стремеж да го правите заради Бога – онази любов, що ви е дала живота и всичко останало.

Заради Бога.

Бъдещето е за онези, които любят Бога.

Всичко друго ще изчезне... стопи.

Дето царува любовта, там еволюция има, инак смъртта царува.

Христос: „Аз затова се родих, да засвидетелствувам за Истината."

„И вие... И вие за същото се родихте."

Да изявите чрез живота си Единната Истина – Б. Е. Л. [Бог е Любов.]

По кой начин – по начина на живота на малкото дете.

Станете приятели на децата и от тях се научете. Чудна воля, постоянство, търпение, докато проходиш!

В астрално отношение вие сте деца малки...

Вземайте пример от децата. „Аз се радвам, че вие сте деца."

Знание ви очаква за в бъдеще, и място имате, и Бог ви чака там!

Хората всичко вършат по свои вътрешни разбирания, те са свободни; и ние да бъдем свободни.

Светските хора са трудолюбиви и смели.

Най-мъчното е да бъдем силни и решителни.

Та, в живота място има само за Любовта, Мъдростта, Истината, Правдата, Доброто.

Мислете и се утвърдете. Дръжте се за Бога, вечното, реалното, положителното. Внушавайте си всичко положително. Мислете за Бога и Неговата същност и я въплотете в себе си.

Елена Хаджи Григорова

XII.
Последно Слово на Учителя Петър Дънов
26.VIII.1944–17.XI.1944 г.

(От тетрадка на Елена Хаджи Григорова)

26.VIII.1944 г., хижа „Острец"

15 гл. Матея

Любовта изисква не болни хора. Не отивайте да слушате Любовта, когато сте болни. На близките силно говорите, а на далечните (...)

Любовта говори с най-тихия глас. Господ и в най-тъмните места вижда. С хубавите си дрехи и с мръсните си дрехи не се влиза в банята. Трябва да ги съблечете. Също и при Любовта с мръсните си дрехи не се отива, не се влиза. Сърцето разбира сладчината, а умът – красотата. Когато умът иска да разбере що е сладчина, трябва да слезе в сърцето и обратно. Човек е слязъл на Земята, за да разбере що е сладчина и що е горчивина, а се качва на небето, да разбере що е красота и що е грозота. Най-хубавата песен иска (...)

С един разгласен ум красотата не се разбира; с едно развалено сърце сладчината не се разбира. Никога не трябва да говорите това, което не е истина. Понеже бяхме облекли любовта с дрипави дрехи, затова се беше възмутила. Затова беше тази мъгла – казва: „На баня няма да идат." От банята като излязат, това е Бож. Любов. Страданията и скърбите, това са дрипавите дрехи; като ги съблечеш и се избаняш, това е Бож. Любов. Аз ако ви я чета, тази беседа, 10 пъти, няма да ви дотегне, а от вас не искам да ми я четете.

Царят с хубавите си дрехи, ще ги съблече, за да влезе в банята; и престъпник, затворник, и той ще си съблече дрехите за банята. Каква е разликата, сега? Беднинят, докато чувалът му е празен, трябва да се моли, а богатият – обратно. Това е разбиране на живота. Когато беднинят кряска при празния чувал, то е на мястото си и обратно – с богатия. Единственото нещо невидимо, което иде по най-тихия начин, това е любовта. Откъде иде и как, не може да знаете, никаква форма не може да й дадете. Сладчината само може да чувствувате, но не и да я видите. Сладчината, без да я видите, я чувствувате – това е реално.

Най-малкото недоволство – ти си вънка от любовта. Тя не търпи никаква дисхармония. Гол, от който светлина излиза. Има голи, от които тъмнина излиза – това са черните хора. Черното е празнина. Светлината е пълнота. Сиромах си – това е тъмнота. И обратно. Богат щом си и знание имаш, а си недоволен, товарът е на гърба ти. Щом си тъжен, в средата, в която си, не си оценен.

Лекар, който уморил 10 деца, ще го съдят. И един певец, който не е изпял една песен както трябва, той е отговорен – не е бабувал правилно. Нито една мисъл, нито едно чувство, не трябва да го умъртвите, правилно трябва да ги бабувате.

Един човек, който има слабости и недъзи, трябва да отиде в банята, да не измъчва другите.

Сиромах наричам един човек, който има всичките добродетели, а богатия – обратно.

*

Туй, което те обича, само иде по тебе, а което не те обича, бяга от тебе.

Адам без Ева е сляп и обратно. Когато обичаш някого, виждаш света много красив. Иначе ти е тъмен светът.

Едно непрекъснато желание да чуеш Божия глас, то е създало ухото. Също и за обонянието, окото и пр. Човек хроникира нещата, които съществуват. Скръбен си – минал си край някое място, където е бил един скръбен човек и ти възприемаш и предаваш неговата скръб. Една вълча жица изпокъсва другите и трептенията са други. Скараш се с някого, потъмнее ти надеждата; с друг – вярата и т. н. Изпокъсат се всички струни. Тогава почни да се примиряваш. Който се примирява без любов, е престъпление. И като се кара – също. Музикално ще се карате в бъдеще. Не може да те обича някой, ако няма един да те мрази. Всяка работа, извършена без любов, е горчивина – той е опсувал всичко, оцапал.

Ако свириш без любов, цепиш дъски. Щом любовта работи, имате един красив свят. Щом има любовта, определено е. Тя определя. Като има любов, има време. Няма ли я, времето се скъсява. Щом обичаш някого, пей.

Да дойде човек до това състояние, че каквато форма да си, да ти е приятно. Там, дето дървеница не живее, то е мъртъв дом, не живей там. Тя на влага не живее. Две крайности бъркат. Има хора, които много бързат, а други – никак.

Направи услуга на децата в един дом, за да ти услужат родителите. Човек да е доволен и при неприятност – то е една минута, после ще си отиде тази неприятност.

Щом почнат хората да се сърдят, аз зная, времето ще се развали. Щом свинята играе, времето ще се развали. Злото и доброто се състезават да правят форми.

Лошите хора не са силни, само са ловки.

27.VIII.1944 г., „Еделвайс"

Животът е една велика драма, в която всички хора играят. В драма победител няма. От хората се иска да играят добре своите роли. Човек живее не за победа, а добре да изживее живота. За мъртвите няма драма, а само за живите. Човек добре трябва да играе ролята си, герой да бъде. В дадения случай човек трябва да се интересува за най-същественото, а това е Любовта. Търсете първо най-ценното, а после ще дойдат всички възможности. Любовта, когато дойде в човешката душа, тя подобрява всичките работи.

*

Малкото разрушение е образ на голямото. Също и за доброто. Евреите, като разпънаха Христа, себе си разпънаха. Законът е: или сам ще се пожертвуваш, или ще те пожертвуват.

Ако целият свят беше лош, щеше на лед да се обърне. Хубавите условия се дължат на добрите хора. Доброто постоянно поглъща злото, разрушава фор-

мите му. Злото е първичната сила, с която светът е създаден. Но иска господар да стане, да дава директива. Когато трябва да се ограничи едно благо, злото идва и туря граница. Всички хора ги интересува как трябва да [се] живее. Всички търсят тези пътища... Всеки има (отделно) вътрешно схващане за живота. Небето не е далеч, не е и много близо.

На фокус трябва да дойде един тон, за да можеш да пееш и да ти е приятно. Нито много [от]далеч, нито много отблизо звукът да идва. И лъчите на фокус ако не се поставят, картината няма да бъде ясна при фотография. Всяко същество, което ви обича, е фокус за вас. Чрез него всичко можеш да постигнеш. И ти, когото обичаш, ставаш фокус за него. Чрез тебе може да постига и да вижда. А Бог е фокус за Христа и Той всичко постига чрез Бога. И Христос е фокус за Бога. Когато ти пребъдваш в Бога, всичко постигаш и Бог като пребъдва в тебе, всичко постига чрез тебе. Пребъдването е фокус. Без фокус няма постижение. Всички добри хора трябва да дойдат, за да оправят света. Ти само като си схванал погрешката на един музикант, артист, той вече е приел твоята мисъл и е поправил погрешката.

Нашите погрешки са, за да покаже Господ Своята мъдрост, да ги изправи. Мечката, дяволът могат да ти направят зло само когато са из фокуса навън. Щом мисля, че Бог е в мечката, тя няма да ми направи пакост, аз съм на фокус; и обратно. Ние сме дошли сега на фокус със Слънцето и с тези борове, затова ни е приятно. Все трябва да плащаш малко данък за доброто, което ти е направил някой. На един артист, който е дал един концерт, как ще му се отплатиш? Ще му поносиш цигулката.

Някои идеи сме ги задържали доста време, други не сме ги приели. Дойде ти идея да отидеш на концерт – не отлагай, иди на първия концерт, не отлагай за втория. Погрешката на фотографите е, че един път само да фотографират един човек. Един цигулар само един концерт да даде в един ден, пък те за пари дават повече – там е погрешката.

28.VIII.1944 г., „Еделвайс“

Реално е туй, в което живее човек в дадения случай, а нереално – туй, за което мисли. Млад си, ставаш стар отвън, а отвътре се чувствуваш млад – това не е реално. Човек, който има любов, в него няма измяна и е вечно млад. Да бъде човек стар значи да има светлина. Когато светлината е вътрешен процес, човек е млад, а отвън – стар. Който люби, се подмладява.

Няма скръб, която да не се премахва. Щом са те навили, ще се развиеш. Щом се развиваш, ставаш силен. Една погрешка е една неразбрана добродетел, а една разбрана погрешка е добродетел. Ние оставяме плодовете да изгният – това е зло. Едната ябълка е за тебе, а другите – за окръжающите. Тези идеи не може да се приложат при сегашния порядък. Реалността може да нахрани и едното, и хиляди; тя не се смущава.

Ясното време показва, че положението се поправя. Иде една светлина, която ще проникне в съзнанието на хората, ще видят своите погрешки. Ще настъпи подобрение. Ние, като като мислим за Бога, ставаме съвършени, благи, добри. Ако мислиш за Бога и се сърдиш, не постигаш, не си на правата страна. Любов аз наричам една сила, която изтича от една курна и влиза в едно корито, където ние си перем дрехите и тази помия после я изхвърлим навън.

Да благодарим на Бога за погрешките – те са тор за невидимия свят, за добродетелите да се радваме. Да се радваме и да помагаме на хората да проявят дарбите си – това е любовта. Когато те люби някой, той ти дава възможност да се проявиш; и обратно. Като любиш, помагаш, а като те любят, те ти

помагат. Много хора не трябва да бъдат богати. Богатият човек трябва да търси да раздаде богатството си, иначе не може да се прояви.

Туй, което ви говоря, ако е така, тъй ще стане.

„Аз го обичах едно време" – тя е старата любов, дрипава дреха, от която остаряваш. Обидиш един твой приятел – отчупил си един клон. Не чупи клоните на неговото дърво. Богатият е богат, защото бедният е кредитирал за него. Бедният да стане приятел с царя и царят да се радва, че е приятел с бедния.

Бог никой не Го е създал. Ние мислим, че никой не ни е създал – оттам излиза злобата. Страхуваме се да не би Бог да се разкае и да си вземе всичко, което ни е дал – затуй гледаме да сме далеч от Него. Това се погрешки наши. Щом ти любиш, ти си силен; и обратно – слаб.

Всяко нещо трябва да бъде направено навреме. Който люби, е свободен, живот има. Който не люби, знание, свобода, живот няма. Ние трябва да изменим света. Булата и заблужденията, трябва да ги премахнем.

Самотността е качество само на Бога. За нас по-грозно и по-красиво от самотата няма. Туй трябва на вяра да го приемете.

Вие всички не вървите по едно и също направление. Човек, като живее, трябва да върви по своя път. Щом се разбирате двама души, вие вървите по един и същ път, ориентирате се.

Задоволете нуждата на някого с малко, дайте му една малка кифличка.

Бурята показваше, че можеше да се бомбардира София. Мислите бяха разбъркани. Очисти се времето, оправиха се мислите. Божественото взима надмощие сега. Неутрални ставаме, обезоружаваме злото и казваме: „В мир ще живеем с всички." Идат белите братя сега и казват: „Ще скъсате със злото." Те ще донесат всичко ново, обуща, шапки и пр. Сега остава едно – Любов към Бога и към ближния си, към всички братя. Всяко същество, което може да ти услужи в дадения момент, ти е брат и сестра. Светлината, която иде отгоре, е брат, а топлината – сестра. Една круша, ябълка – сестри. Турете бялото знаме сега. Любовта с него се посреща. Щом сме решили волята Божия да изпълним, това е бялото знаме. Щом всички хора решат, бялото знаме е вдигнато.

Тези, върху които седим, са наши братя и казват: „Вие седите върху нас от нашето неразбиране. Ако и вие не разберете туй, което ви се говори, ще седят върху вас."

24. [IX.]1944 г., Мърчаево

Всякога, когато изпълняваме най-малките подтици, изпълняваме волята Божия. Те поставят линии на красота. А когато не изпълняваме волята Божия, погрозняваме. Умният човек вижда доброто у всички, те не се занимават с дребнави работи. С Правдата трябва да започнем. Понеже не сме справедливи, ние сме деца. Човек, който не е справедлив, е още в гнездото – не може да хвърка, а ще чака майка си да дойде, тя го учи как да постъпва.

Справедливостта има много приложения. Музикантът трябва да вземе вярно всякой тон. „Do" значи да посееш семето. „Re" – да изникне, да го полееш, за да расте. Щом израсне, трябва да намери своя път – Слънцето, „Fa". Дървото се оформява външно, после иде вътрешното съдържание. Ако в душата ти няма любов, не може да вземеш „Sol". Какъв е основният тон на вашата мисъл, когато искате да любите?

Само едно ядене ще имаш. При всяко едно ядене езикът ти трябва да бъде справедлив. Крушата ще ти покаже как да живееш – сладък като крушата ще бъдеш. Когато живеем добре, ние сме сладки като крушата.

Красотата носи здраве. Щом си болен, не си красив; щом се дразниш. Който малко работи, а много яде, той прави прегрешение. Когато хората ни

препоръчват, не пеем добре, а когато сами се препоръчваме, пеем добре. Щом един човек знае да пее добре, [на] никого [никога?] няма да предаде криво пеене. Славеят пее, когато извършва най-добрата работа. На когото мисълта, чувството и постъпката са чисти, без погрешка, той добре пее. Това, което ни кара хубаво да играем, това е хубавата мисъл, чувство и постъпка. Днес хората ядат такъв бой, понеже отхвърлиха Божи любов и туриха своя закон. За Слънцето, за звездите, за въздуха, за реките ти не може да туриш тапия. Те са общи работи.

Ако казваме, че животът е лош, значи ходим из драките, не сме намерили пътя. Като дойдат страданията, смахнатият българин ще намери пътя. Ако имате надеждата – да правите малки добрини, ще станете красиви. Който има надежда, е оптимист и прави най-малки добрини. Има ли по-красиво от това да служиш на Бога? При Бога ние не можем да идем, ако нямаме красива мисъл, чувство и постъпка – ако нямаме любов. Любовта е най-красивият език на Бога. Има ли някой от вас, който да не е гласувал за войната? И децата, и кучетата са гласували. Войната е един хор, в който хората не знаят да пеят.

Препоръката на цигуларя е неговата цигулка; на добрия човек е неговият език. Както хората мислят, чувствуват и постъпват, така строят света. Ако твоята мисъл не е добра, дървото, което садиш, ще го осакатиш. Вие сте болен, сиромах, глупав и пр. – причина сте вие. Това са първите уроци на света, които се дават с насилие – всички изпълняваме волята Божия. Там няма хармония. Обхода ни трябва. Умният по новия път да ходи. Кой ще ме мобилизира, ако съм невидим? Може ли да ходиш по Божия път, ако Бог не е с тебе? Ако вие с Любовта влезете в най-неорганизирания свят, веднага ще се организира. Слънцето на живота сега изгрява, трябва да бъдете готови. Добре да пеете. Кой е основният тон на мекотата? „Sol". Сега се съдят хората, това е второто пришествие. Остава още да изгори земята. Какво ще остане от нас? Като дойде Бог в света, всичко ще се обърне на добро.

Първото нещо е: Извинявайте вашите близки за техните погрешки. За какво ще търсиш чуждите погрешки? Истината носи свобода. За какво ще ви обичат хората, какво имате? Здравия се обича за силата, с която работи. В любовта няма прекаляване. Като напълниш стомната, не стой на чешмата.

Когато дойде Син Божий, ще намери ли вяра и отворени сърца, да възприемат любовта? Ако ний сме неоправени, как Господ ще оправи света? В сегашните времена трябва да дадем ход на Бога, да се прояви чрез нас. От очите ти да излиза една мека светлина. След като ни помагат, трябва да слезем и ние да помагаме. На нас ни са потребни хора, които имат красиви мисли, чувства и постъпки. Бъдещото поколение от сегашното ще излезе. За всяка една мисъл, която проникне в нас, трябва да благодарим на Бога. Също и чувство.

Любовта никога не може да я разбереш, ако не вземеш последното място. Бог, Който изпраща сега Своята мисъл, ние трябва да знаем как да я предадем. Има едно малко лицемерие в любовта, и лакомия. Любовта, без една отлична мисъл, чувство и постъпка, и без едно здраво тяло и ръка, не може да се прояви. Цялото ти тяло трябва да бъде изпълнено с мисълта да прояви любовта. Да слуша своя дух, душа, ум и сърце – това е езикът на Бога сега.

22.X.1944 г., неделя, 10 ч

Хората се съдят, за да намерят пътя на любовта. Хранете най-добри мисли и чувства към когото и да е – към всички.

25.X.1944 г., Изгрев

Какъв е урокът за днес?

Защо Господ създаде светлината и тъмнината. Не знаете най-важните въпроси. Човек, който има знание, има светлина. Трябва да учите онова, което Бог е създал. Знанието е събрана светлина.

Кажете една обидна дума някому и казвате: „Празна работа е това." Празните работи създават големите скандали. Човешкият мозък и човешкото сърце трябва да се почистват. Явяват се неестествени желания, които не са естествени.

Всички хора лекари, земледелци, жени, мъже не могат да бъдат. Ако си светлина, влез в мозъка и т. н. Мислите ли, че духовният човек е учен? Той има високо мнение за себе си, мисли, че е от високо произхождение. Да служите на Бога искате. Сутрин трябва да знаете как да погледнете Слънцето. Към някого нямате разположение, казвате: „Лош човек е той." Ти си хвърлил сянка и го виждаш в твоето отражение – това си ти самият. Всякой човек има една Божествена черта в него, която трябва да я намерите. Не я ли намерите, този човек приятел никога не може да ви стане. Достойнството е човешко качество. Честен е някой, но това е човешко качество. Справедливостта е Божествено качество. Човек справедлив трябва да бъде. Много побойници сте тука, на Изгрева.

Не си давайте мнение за някого, че не копае хубаво. Дай му ти пример. За царството Божие живот трябва. Ако в една мисъл не вземат участие 5-те чувства, тази мисъл не е Божествена. Един човек е верен, той е справедлив, истинолюбив. Той е кандидат за царството Божие. Справедливият език е и мек. и сладък.

Сега е време да се живее. Не съм за умирането. Много сме умирали. Паметници на живи хора още няма. Илия отиде горе, но го върнаха назад. Той изби 400 пророци. Паметници за умрели има много. Вие сте сега тъкмо да учите. Аз не се лъжа, че сме стари. Не им вярвам. Стар е този, който не иска да си плаща дългове.

Женитбата е най-голямата служба. На 4 милиона години като станете, тогава можете да се жените. А вие на 25 г. искате да се жените. Аз не смея да се смея. Той взел чужди ребра и... Човекът е създаден от живота. А жената е проекция на живота. Ева яде от неузрелите плодове на Адама. И вие чакайте вашите мисли да узреят.

Аз ще ви говоря какво нещо е майката, бащата, момъка, девицата. Сега не му е времето.

Кортеза беше сприхава. Аз искам, като пишете по вестниците на Изгрева, не пишете лъжливи статии. Проверявайте фактите. Не разпространявайте лъжливи слухове. Аз не обичам лъжливи слухове. Аз искам да ви говоря, но няма да ме разберете.

Ако двама хора се свържат, трябва да са доволни.

От тази лекция първо да очистим ума си, очите си, носа си, устата си. И тогава ще мога да ви говоря. Любовта, която минава през тебе, да е доволна. Оставете Бога да обича когото иска. Тези страдания се дължат на тези астрални каши. Разчитайте на онези дарби, които Бог ви е дал. Занимавайте се с вашите дарби, а не с чуждите.

Този, когото в дадения случай осъждаш, това си ти.

Най-първо плодовете са горчиви, после – стипчиви, кисели и сладки. Този процес да се знае. Един добър човек, като гледа дълго време на лошите хора, той се присажда, става лош. И обратно – добър. Бог изисква човек сам да се поправи – това е покаяние. Аз не мога да заставя другите да се поправят. Погрешките на другите хора, това са огледала, в които аз се оглеждам.

Понеже ходите и работите, вие сте комунисти; понеже орете и се храните, вие сте земледелци; понеже дишате, вие сте широки социалисти; звенари сте, понеже всички четете. Звенарят ще ти донесе багажа до любовта и ще те остави. Всичките ги носите със себе си.

Сега искам тази беседа да остане у вас. Мислете върху нея повече.

Изминатото време, което не е използувано, това значи туй, което ви изсвирих. Ще направя една композиция за как да се поправи изгубеното време.

*

Никой не може да внесе някаква дарба в човека, като се роди. Роденият човек носи всичко в себе си. Туй, с което се е родил, това трябва да развива. Казва: Какво ново може да придобие? Нищо ново. Ако искаш много да придобиеш, има един начин: трябва да се научиш да обичаш ближните си. Новото е в любовта. Ние сме се научили да обичаме себе си, то е малкият свят. Всичкото противоречие в живота произтича, че ние обичаме себе си повече, отколкото трябва, и се измъчваме.

Ние трябва да се молим не да ни дари Господ, но условията, които ни е дал, да ги развиваме. Иде един нов порядък. Вяра е, когато ти опиташ реалността. Ако ти вярваш в слънцето, а седиш в един зимник, каква вяра е тази? Туй, което вярваш, да го опиташ и тогава да придобиваш знания. Ти не може да излезеш от своя зимник без Любов. Любовта е подтик на човешкия ум, човешката душа и човешкия дух. Ако ти не даваш внимание на този подтик (то е наймалкият подтик)... Любовта не е нещо грандиозно. Някой те погледне хубаво, целия ден ти върви. И обратно – когато те погледне някой лошо.

Ако погледнеш някого както не трябва, ти създаваш злото в света. Аз често виждам навъсени хора, недоволни, говорят и разискват за правда. Ами те дали ли [са] свобода на 10 хиляди работници в стомаха, които работят 12 часа без пари, за ония на дробовете и т. н.? 300 милиарда работници има човек в своя организъм, на които не е дал свобода и правда – какъв ще бъде този човек?

Вие всички сте минали затворници, които сте изпратени на изправление. Затворници сте били в миналото, сега сте изпратени на Земята, да изправите живота си за 5 години. Ако ви се хареса – още 5 години. Сега обичате този затвор. В това отношение ви харесвам. След 120 години ще ви повикат да видят какво сте направили. Вие сте осъдени за една малка погрешка – че не сте погледнали някого любовно. Ако ние, съвременните хора, не възлюбим страданията, да помагаме на хората, какви сме ние тогава? Ако повдигаш един човек, повдигаш себе си, повдигаш цялото човечество. И обратно: ако го спъваш, препятствуваш и нему, и на себе си, и на цялото човечество.

Остане ли един мъж и една жена, светът се оправя. Разваля се, когато има две жени или двама мъже. Като влезе в един дом, жената да говори добре за жената и мъжът – за мъжа. И затова Любовта е единна. Ти едногото обичаш.

Не яжте мисли, сготвени от хората.

В света трябва да обичаш само един човек. Тази обич, тогава, любовта за вас ще бъде радио. Всичките хора ще се съобщават с вашето радио. Вие възприемате мислите на хората с вашето радио. Защо да не очистим нашето радио, да възприемаме хубавите мисли, които идат на света? Ние сме тука на един малък остров, на Земята.

Щом осъдите един човек повече, отколкото трябва, половината от наказанието ще го турят на вашия гръб.

Не говорете неверни работи, понеже ще спънете себе си.

Твоята мисъл да е свързана с любов, твоите чувства – с мъдрост и твоите постъпки – с истина. Тогава истината свързваме с материалния свят, мъдростта

е свързана с духовния свят, с дробовете, а самата мисъл е свързана с човешката мисъл, то е любов. Във всякой слънчев лъч ще видите един ангел с красиво лице, който казва: „Ще се оправи твоята работа, не бой се!" Ако така правите, всичките ви работи ще се оправят много добре.

Ако искате да прогресирате, бъдете доволни на онова, което вие съзнавете. Целият свят е благо за цялото човечество, но и за вас. Дали го съзнавате, но така е.

Хората се съдят, да намерят пътя на любовта.

*

Недоволството показва отсъствие на любовта.

Когато обичате, вие възприемате нещо от тях. Затова трябва да обичате, за да възприемете нещо от тези, които обичате.

Всички неща, поставени на фокуса на любовта, са красиви; и обратно.

Хубаво място за човека е там, дето е намерил Бога.

29.X.1944 г., неделя, 10 ч

15 гл. Ев. от Иоана

Тя е една малка част от една голяма беседа на Христа. Тя е, за да се съсредоточите, да влезете в духа на цялата беседа. На много прозорци трябва да погледнете, надникнете, за да видите цялата беседа. Света само двама души управляват – те са най-силният и най-слабият. Силният, щом не изпълни Божия закон, почва да се смалява; и обратно – за слабия.

Едното същество, което е най-голямото, то е умът, а най-малкото – сърцето. Малкото никога не боледува, а най-големият, понеже не изпълнява Божия закон. Големите са божества. Щом ти слугуват, ти си болен.

Любов е туй, от което изтича животът. За да бъде свободен, за да прави добро, трябва човек да бъде учен.

Чувствуването не е... Вярата е независима от чувството. Всякой един трябва да бъде добре присаден и да пази тази присадка. Съвременната война и неразбранщината е филоксерата на човешките сърца. Когато дърветата съхнат на един народ, те са във връзка с него, не е добро.

Ти си и в оня, и в този свят. Ако не живееш добре, ти си в този свят; и обратно – ако живееш добре, ти си в оня и в този свят. Двата свята могат да създадат един свят, а единият не може да създаде двата свята.

Богатият, който осиромашава, е на кривата страна и т. н. Отречи се от лакомията, от своите болести, от сваята скържавост. Не се борете с вашите погрешки, с тъмнината, с глада.

Горко на оногова, който не яде, който не възприема Словото Божие.

Нещата са реални само при Любовта, при Мъдростта, при Знанието, при Свободата. Мъдростта е повече от знанието, Любовта е повече от живота. В новия порядък сменя се сегашното правителство. Доброто свърши университета, държа матура, а злото – не. Сега злото ще дойде на света, да слугува толкова, колкото е слугувало доброто. В доброто се крие една Божествена сила, която ще оправи света. В Божествения свят недъзи няма, а в нашия има.

Най-силната дума на езика е глаголът.

Мъжът трябва да започне от доброто, а жената – от послушанието. Мъжът, като има деца, какво ще ги прави?

Блажени са онези, които не убиват – в бъдеще това ще бъде. Не трябва да влизаме в противоречие с Божиите закони. Вяра, надежда и пр. без любов са престъпление.

Сега Отечественият фронт ортак с дявола да не става, той е фалирал вече. Христос поставя сега дявола да слугува. Докато хората ви носят на гърба си, вие не сте силен. Не си съставяйте понятия да се освободите от злото, но да се примирите. Ние сме си създали мъчнотии.

Момата да познава душата и духа на този момък, за когото се жени, и обратно. Онзи, който може да издържи с любовта – в това седи величието. Никога не се жени за човек, който не те люби. Любовта не се предава. Когато умът и сърцето на един момък и една мома дойдат на фокус, ще имат красиви деца, а иначе ще бъдат бездетни.

Законът за Шестата раса е любовта. Грозотата на Земята носи повече блага. Красотата не е свободна – красивата мома.

Трябва да се научим да живеем, да имаме отношения. Бог не ни създаде за царе, за министри, [а] за слуги. Умът ни, сърцето, душата и духът трябва да имат плодове в своята градина. Онова, което остане едно качество на нашия ум, на нашето сърце, душа и дух, това са неща, от които бъдещият човек се нуждае.

Любовта носи пеене. Аз виждам колко велики работи Бог е вложил в най-невежите. Всички имате добро бъдеще. Радвайте се на земята, на камъчетата, на изворите, на всичко – и на тези, които ви обиждат. Всичко, което се случи на този, който люби Господа, ще се превърне на добро.

Без любов не може да се влюби никой. Търсете най-първо в любовта, желайте да бъдете здрави. Не пожелавай богатството на другите и пр. и пр. Не си струва да се живее с туй разбиране.

Тепърва Бог ще ви изпрати там, където трябва да бъдете.

Басът е основа на сопрана. Алтът е един женски елемент, който остана недоразвит. Онези, които трябва да донесат от горе, трябва да бъдат сопрани.

1.XI.1944 г., сряда

Любовта царува, но хората не царуват. Думата „любов" е неразбрана. Хората казват: извеяни.

За да разбере човек, трябва да има известни състояния. Болният говори само за своята болест. Всинца страдате от три главни болести. Едни страдате от главоболие, други – от гърдоболие и стомахоболие. Светлината, когато не прониква достатъчно в мозъка, има главоболие. Когато храна няма достатъчно в стомаха, има коремоболие. Въздух когато не прониква достатъчно в дробовете, има гърдоболие. Ако не пратите депутация, никога не идва светлина. Вие пратили ли сте депутация за мир? Българските дипломати отиват чак в Русия за мир. Ако бяхме светии, бомбите щяха да ни се поклонят и да се дигнат, а не да се пукат. Всичките каранници, които станаха тука, се обърнаха на бомби, които бомбардираха София.

Един човек може да нанесе пакост на цялото човечество. Един човек в миналото направи погрешка и цялото човечество страда. Как й дойде на ума на Ева да се скрие в едно кюше в рая? Погрешката на първите човеци е, че не се извиниха. И ние се извиняваме както Адам и Ева: по същия начин не можем да се извиним. Изпитите са поставени другояче. Три четвърти от живота си ние прекарваме все в тревоги. По колко минути на ден сме щастливи? Ученикът, който не е свършил четирите отделения добре, в първи клас не може да влезе.

Десет вдъхновения прави човек в една минута, 600 вдъхновения – в един час.

Съвременните хора търсят погрешките на хората. Новините по вестниците – какво се ползуваме, като знаем колко умрели има? Като се научим, трябва да знаем как да им помогнем.

Цветята изпращат едно ухание – едно обявление към насекомите, да дойдат. Човек трябва от общия въздух да намери кой въздух е за него и да го възприеме.

Скръбта показва – има нещо, което ние не сме разбрали. Някои от вас буквите „е", „л", „м" и пр., не ги пишат както трябва. По правилата трябва да ги написвате, буквите.

Хора, които не могат да си поправят характерите, работниците много пари му искат; и обратно. За да се извърши една работа, трябва да има причина, закон, факт. Причината е горе в главата, законът – вътре в дробовете, а фактът – в стомаха. Фактът е Истината, законът – Мъдростта. Фактът – това са парите, ръцете, краката. Постъпките са свързани с Истината, чувствата – с Мъдростта. Ако няма връзка между мислите и причината, мисълта остава непроявена. Без причина, без закон не може да се предаде мисълта. Животът е Любовта, законът е Мъдростта.

Ако условията не ги използувате, в бъдеще ще се чудите защо не ви вървят работите.

На всеки един човек ще му говориш както той иска, не както ти искаш. Всички хора страдате от една грубост в говоренето.

Има майки, които раждат деца и не могат да ги отгледат, нямат майчино чувство. Майката трябва да знае да възпита детето си. Ако вие родите една мисъл и оставите другите да я отгледат, прилича на онази майка, която ражда и не отглежда детето си. Здравият баща предава здраве на детето си. Също и майката. Ако мозъкът не е здрав, как ще роди една мисъл?

Ако искаш да ти върви, път струвай на всички. Като видиш една мравя, заобиколи, не ходи по права линия.

Турете си за един месец да почернее един косъм, изпращайте му мисъл да почернее. Една мисъл е силна, когато знаем как работят принципите, законите и фактите. Да очистите мисълта си, чувствата си и постъпките. Човек, на когото окото му не е чисто, мисълта не може да очисти. Истината се чисти от устата. Яденето. При яденето трябва да имаш благоговение, да мислиш, че нещо възвишено приемаш. Всичко ще забравиш и с благодарност ще ядеш.

Когато мисълта ви не е чиста, каква молитва правите? Повтаряте едни и същи молитви. Любовта не се повтаря, молитвата – също. Ако любиш, веднаж ще любиш, но на свят. Също и за мисълта. Не се повтарят. Два пъти по един и същи начин не може да се разболееш. Треската е аутодафе, да изгори нечистотиите. Ако знаеш да дишаш, дишането ще пречисти кръвта от нечистотии. Нечистата храна създава нечиста кръв. И нечистите мисли – също. Нечистите мисли, чувства и постъпки са динамични. Четиридесет-петдесет години да живееш, но да използуваш всичките блага. Човек, веднъж като умре, втори път да не иска да умре. Човек трябва да мисли, да чувствува, да яде с любов. Туй, за което ви говоря, се иска най-малко 10 години по 2 часа на ден да мислите.

Не яжте никога каквото е останало. Когато купуваш например грозде, от най-хубавото вземи, макар и малко. За да създадете характер в себе си.

За идущия път напишете по една дума, която най-много обичате. Ще направим един опит. Ако го направите добре, ще имате сполука за цялата година. Ако не напишете думата добре най-малко 10 пъти, гащите ви ще се съдерат. Една дума, която обичате. Аз ще ви ги върна и всеки ще си я носи в себе си цяла година. Когато ние се научим да схващаме Божиите мисли и да ги прилагаме, идва Божието благословение. А не да дойдат да ни убеждават. Ние имаме един дисонанс, затова ни трябват тия работи.

Като си припомним бомбите – впечатленията, които си повтаряме, те са ужасни. Един пиян, като минал през мястото, дето паднал и си припомнил, той паднал и главата му побеляла. Затова природата скрива миналите ни преражданя и ни ги дава да ги виждаме като общи.

3.XI.1944 г., петък

Щастието и силата на човека седи в невъзможното и непостижимото. Вярвайте в непостижимото, за да бъдете радостен и весел. Вярвам в невъзможното и непостижимото. Болният вярва във външната помощ – в лекари и в лекарства. Има хора, които не умират – това са ония, които вярват в непостижимото и невъзможното.

Докато не се отречеш от всичко – и от приятеля си, и от живота си, не можеш да разбереш реалното. (...) Щом почне да вярва човек в непостижимото, ще престане да оре земята – [ще се освободи] от скърбите и страданията.

Задача: За 10 дена мислете за непостижимото и невъзможното, за да възприемете реалното, новото, което да приложите в живота. Човек нито да се подмладява, нито да остарява – да дойде до това състояние, за да се освободи от противоречията.

Искай Любовта, търси Мъдростта и хлопай на Истината. Вярвай и търси непостижимото, за да разбереш реалността в живота – там се крие Бог.

Трябва да разбирате в какво седи постижимото и в какво – непостижимото. Постижимото е гранично, а непостижимото е безгранично. Постижимите неща като се свършат, ти страдаш – например парите; и обратно. Постижимото – една задача решаваш. А смисълът на живота не седи само в една задача, а във всичките задачи. Животът на дървото постоянно минава от една форма в друга. На земята като свършиш оранието, този процес минава в духовното – там ще ореш.

Не замествайте целите числа с дроби. Знаете ли всякой един косъм каква роль играят? Под ушите са на разрушение. Те са антени. Като ти окапят ония, антените, не можеш да възприемаш външни впечатления. Днеска си недоволен, утре си недоволен и окапят ви космите и не можете да мислите. Една антена струва 10 000 000 английски стерлинги. И казвате: „Сиромаси сме." Една мисъл, остави я сама да ти се обясни, да ти проговори сама.

Много светии станаха от грешници на светии.

Един ден почваш да отричаш войната – с бой нищо не става. Войната ще се смени с нещо много по-хубаво. Тя е много проста работа.

Който напуска училището преди да свърши училището, не е ученик. Щом престанеш да учиш, ти не си ученик. Та, и вие не всякой момент сте ученици.

На Земята трябва да свършиш нещо. Придобиване на една добродетел не е лесна работа. Правдата, ти я носиш като дадено качество вътре в себе си. Тя са[ма] се разкрива, ти не може да я изучаваш. Като проява Любовта може да проучиш, но като цяло тя е непонятна. Първо – възможното, постижимото, нереалното, а после – реалното. Познатият свят става като мярка за непознатия.

Не може без страдания.

Смъртта е лишаване на човека от възможностите за придобиване на благата. Животът се облича със светлината. Светлината е външна дреха на живота.

Семето, което е влязло в земята, свършва повече работа, а който израства, свършва повече работа. Не може да излезеш оттам, където не си влязъл. Не може да влезеш в един дом, където не те обичат.

Като се научим добре да свирим в живота, ще престанат страданията. Страданията са от неразбиране хармонията в живота. Езикът трябва да се възпитава, облагородяване му трябва, за да предава музикалните форми добре. Пространството е пълно с възможности. [От] всички противоречия, през които минавате, придобивате по нещо, ако ги разбирате. Те съдържат богатство. Земята за една година прави по една разходка около Слънцето. И вие придобива-

те по нещо, понеже тя не минава през едно и също място в пространството. Слънцето за 200 000 000 години прави своята разходка. Вие не можете да влезете в разходката на Слънцето, преди да сте влезли в разходката на Земята. Пространството е пълно с богатства. Скърбите и страданията са плугът на човешкото рало, през които минава.

*

Докато човек живее в любовта, свободен е от всички дългове. Излезе ли от любовта, и дълговете тръгват по него. Раждане значи придобиване на нещо ново. Обърнете внимание върху дарбата, която ви е дадена, та един ден да се ползувате и вие, и другите, които ви засбикалят.

Търсете начин как да се справите с последствията на причините.

Когато станеш от сън, първата мисъл, която ти дойде, тя е Божествена. Всеки ден има една безопасна зона, където неприятелят не може да те намери. Търси това място.

Не разчитайте на нищо, освен на Любовта, която може да ви опази от всички нещастия. Моли се, преди да са дошли изпитанията.

Вярвайте на Божествената Любов, тя издържа на всичко.

Без търпение любов няма. Любовта не търпи никакви погрешки и насилие.

Светлината и тъмнината на Любовта са толкова силни, че каквито отрицателни мисли попаднат, те веднага изгарят. Естествените страдания облагородяват човека, а неестествените го изопачават. Добрият човек е и добър пророк.

Любовта е единствената сила, която спасява човека. Тя го повдига и облагородява. Любовта не се купува нито с пари, нито с нищо. Достатъчно е да мислиш за Бога с любов, за да Го видиш и да Го познаеш.

5.XI.1944 г., неделя, 10 ч

7 гл. Ев. Марка

Новата епоха, която настъпва, няма нужда да убеждава за себе си.

От свръхреалното Бог създал света. Има нужда от доказателства за Слънцето, когато то залязва, но когато свети, съществува. Где е Господ? Дето има любов, знание, свобода, живот. Бог не се нуждае, сега, от доказателства. И най-малките същества Го чувствуват. Ледът, когато се стопява, отива в долината. Човешките неорганизирани мисли от миналото се отразяват върху човека.

Щом те облекат с хубави дрехи, благороден и културен си; щом те облекат в дрипи, ставаш некултурен. Реално е туй, което пипам, което ям, което аз чувствувам – интуицията, което мисля и т. н. Има неща, които аз не искам да опитвам.

Ние не трябва да губим оная реалност, която поддържа здравословното състояние. Тя е добродетелите. Човещина е потребна сега.

Като съгреши, един професор слуга ще стане. Заставят ни без пари да служим. Бракът – жената и мъжът слугуват един на друг без пари. Човек трябва да бъде виртуоз, за да живее в едно семейство. Цялото човечество сме изпратени тука хористи. Щом говорим, ние сме певци. Който знае да шие, да пише, е музикант. Три възможности има в битието: свръхреалността... всякой човек да участвува в свръхреалността, да бъде мъдрец, да не прави погрешки. Човек, който обича Истината, той е безсмъртен. Там е вечното благо.

Любовта отрича омразата. Днес като дойде Христос, всички болни ще излекува, затворниците ще освободи, ще ги научи как да живеят, глупавите умни ще ги направи. Представи си, че Христос е дошел, но ти не можеш да Го видиш, да се храниш и т. н. Не може да учиш един човек, който не те обича или

ти не го обичаш. Ние от нашите глупости остаряхме и създадохме закони, които ни измъчват. Ще учиш без пари, ще работиш без пари. Такива ще бъдат бъдещите закони. Бялата глава показва, че трябва да бъдеш безкористен. И княз, и красив да си, няма да те обичат хората. Свръхреалността е в съприкосновение с реалността. Любовта е във връзка с живота. И достъп, където имаш условия да покажеш живота. Достъп до реалността.

Мислите ли, един човек, който боледува и обезсърчава, може да служи на Бога? Нашите тетрадки на страданията са пълни. Стига страдания вече! Адът е едно училище за изправление. Най-упоритите, Господ ги поставя там. „Научи ли си урока?" Адът е място на изправление. А сегашният свят е за работа. Оставете туй имание, наследено от миналите векове – да лъжете.

Чрез работата ние отваряме вратата на благото – яденето. На черната глава житото расте, а [на] бялата житото се жъне. Големите страдания побеляват главите. Преждевременно да падат косите и да не побеляваме. Всичките удове трябва да се преустроят, изопачени са. Живот да лъха от лицето на човека, красиви трябва да бъдем.

Най-разумните същества живеят на Слънцето и оттам се разпределят благата за всеки човек.

Недоволен си от себе си – любовта е не на мястото; мъдростта, истината, животът и т. н. – също. Всяко нещо, да го направим не неговото време. В тази война, казах, че германците ще изгубят войната. Някой път фактите изменят пророчеството. Кой от вас не е пророк? Желая всички да виждате, да не сте слепи. Ще предскаже сега, че иде една епоха, от която хората няма да искат да се излъчат от Земята. Такова благо идва за 1000 години.

*

Тези, които служат на Мъдростта, на Истината, на Живота, на Знанието, на Свободата, които служат на движението, на учението, на работата, бъдещето е тяхно – така е писано.

8.XI.1944 г., сряда

Първите думи не са били дълги, а къси, едногласни. Има едно знание, което се топи. И хубави дрехи да туриш, и обуща на болния, пак не е доволен.

Когато главата страда, причините са материални, а когато стомахът страда, причините са духовни. Да се облича човек хубаво, това е доброто, не за да се харесваме на хората. Обличането е плодно дърво. По облеклото се познава човекът.

На всички е потребно сега подтик. Сутрин, като станеш, краката са потребни, да стъпиш. Сутрин трябва, като станеш, трябва да знаеш с какво да почнеш. Всички престъпления произтичат от външни причини. Между ангелите да бъдеш, трябва да се учиш. Учение – трябва да знаеш как да употребиш и какво направление да дадеш на туй знание. Ученето е вътрешен процес. Знанието не трябва да дойде като една книга или като една монета, която ръждясва. От незнание вие сте окарикатурили гласовете. Имате любов към Бога, а нямате никакъв страх. По колко пъти на ден се карате? (...) Този Господ, на когото вярвате, е като вас.

Не е лесно да играете един хоровод на българска песен. Много малко съм виждал да играят хубаво.

Човек, който е заквасен с любовта, е много предвидлив, много внимателен. Хубавото време и всичко хубаво на света се дължи на добрите хора. За да се избегнат войните, за в бъдеще хората трябва да изменят живота си, ново небе и нова земя трябва. И за да няма войни, Бог е решил да поправи земята и

небето. Докато живеете в противоречията, вие сте в закона на внушението, никакво вдъхновение.

Първите хора съгрешиха по закона на внушението. Жената вярва повече на мъжа, отколкото на своя Създател; и обратно. Мъж и жена ги взимам като букви. Мъжът е първата буква, а жената – втората. Изтеглете си капитала от човешките банки и го вложете в Божествените. Хората вярват едни на други, а в Бога не вярват. Тази война правим заради хората, а ако бяхме я направили каквото Господ изисква, каква разлика щеше да има!

Хубавите работи, които идват у нас, например някой ден си весел, това се дължи на същества, които прилагат.

Най-лесното нещо, ние не знаем да го направим. Няма по-лесно от любовта. И мухите го правят. Любовта изявява най-първо Бога, после – себе си и...

От нас зависи да поставим призмата за светлината, да премине. Тази призма е нашият ум. За най-лесните работи ви говоря, които и цветята ги знаят. Цветята са изложбата на ангелите. Минавай покрай тях с почитание! Вие нямате никакво чувство. Воловете са връзка между архангелите и Бога. Този вол е дошел при тебе, да ти оре заради своя архангел, а вие ги мушкате... Те казват: „Като дойдат хората на нашето място, ще се научат." Когато страдате, това е мушкане. От малките работи са станали големите, великите. От прашинките са станали канарите. А вие се боите да не изгубите своето достойнство. Какво ви коства, като минавате, да се усмихнете или да поздравите вашия приятел? Искаш някой да ти се усмихне – дай пример ти. Вие знаете как да се усмихвате. Започнете с най-хубавото, което имате. Усмивката е цветът на човешката душа. Усмивката е цъфнала човешка душа. Започнете с най-малкото.

Петък

Имате една мисъл, която е едно прасе, което рови. Давате му свобода да рови и в градината на вашия съсед. Казвате: „Нека да рови!" Явява се у вас някой път желание да разберете колко пари има някой богаташ. Тези пари, той ги е придобил от продажба на кожи и пр. Тези пари са престъпни. Вие казвате често: „Нямам пари. Без пари не може." Една сладка дума струва повече от една английска златна лира. Царската дума струва повече.

Един певец, като почне да си попийва, разваля гласа си. Всякой един човек, който яде много сладки работи, явява се желание за кисело да си хапне; и обратно. Искате някой път и вървите добре, но дойде, та се подхлъзнете. Добрият трябва да се пази да се не подхлъзне. И лошият може да се подхлъзне. Когато човек изгуби правилния живот, изкълчва му се умът, ръката и пр. Почва да се моли.

Това знание от университета един ден нищо няма да струва, даже ще ни се смеят хората.

Като хванеш камъка, отгоре огън да излезе, а отдолу – вода. Камъкът, това е естеството си, като го стиснеш. Ако хората се отплащат с думи... Кажеш ли, че „От мен човек ще стане", става и пр. Че вярата ви ще се увеличи и т. н. Внимавайте в думите си, които казвате! И добрите, и лошите се объдват.

(„Разумни промени" се чете.) Всеки човек трябва да намери равнодействующата сила в живота си. Кажи: „Благодаря на Бога, че ме е изпратил на Земята – великия университет, – да уча." Ако младият не може да намери центъра на своите мисли и желания, нищо не може да направи. Чуждите мисли и желания, трябва да ги изхвърли. Задача на човека е да премахва препятствията, които се явяват на неговия път.

Всяка промяна на физическия свят се дължи на разумните същества. В дадения случай даден човек може да ви бъде или граница, или после да сее

нещо. (1 и 2.) От 2 няма по-добро и по-лошо число. Двама души като се скарат, числото 3 може да ги примири. Човек някой път има една отлична мисъл и щом се раздвои и мисли що да прави, става слаб.

Главата и сърцето са две стомни, които човек трябва да ги пълни. Мислите, че не сте даровити. Идете при Божествения извор и ги напълнете и ще ви тръгне. Силният всякога доказва, а слабият приема. Ако слабият стане силен, налага нещата; ако силният стане слаб, възприема. Господ прави човека слаб, за да възприеме една идея, и го прави силен, за да я прилага. И двете са потребни.

Не разрешавайте противоречията в природата, защо са на мястото си. Радвайте се на всичко, което ви се случва. Никога не се повтарят нещата. Туй, което е станало във вашия живот, е ценно. Два пъти млад, стар, учен, сиромах и пр. – само веднаж идва, не се страхува[й]те! И богат само веднаж можете да бъдете. Сега е пълен светът с невежи слуги. Лекарите са кандидати за слуги, също и музиканти, художници, а които не са музиканти и пр., сега са кандидати за господари – невежите господари. Ако има способен цигулар, му трябва един невежа господар.

Трябва да използуваме Бож. инструменти. Нещата не се повтарят. Новите времена, които идат сега, нещата само по веднаж ще стават, няма да се повтарят. Сиромашия, богатство, учение с радост да се приемат. Ученият има голяма и тежка раница, трябва му равновесие. Ако сте богати, втори път богатството няма да дойде и т. н.

Младият носи само семена, а старият е градинар, има плодни дървета, има що да яде. Старият трябва да даде на младия от плодовете, за да му даде и той някога. Прилагайте по малко. Ако прилагате по една дума на ден... Всички имате условия на Земята да посеете, но по едно.

Човек, като пее...

Когато имате подбуждение да пеете, пейте – така се развиват гласовете. Трябва да спазвате ритъма на песните. Вие пеете, когато няма условия. Щом ви се пее, пейте тогава!

Трябва човек да вярва в живота като същина на Бога.

Доброто иде като възмездие на този, който люби; и обратно – за злото.

Смиреният не е слаб, а е свободен. Той има приятели, [с] които споделя своите мисли, желания и идеали. От смирения и смъртта се бои.

Честен и справедлив трябва да бъдеш, за да пееш хубаво.

Бог възнаграждава човека за малкото добро, което той прави, а за голямото оставя хората да му благодарят.

Колкото по-безстрашни станете, толкова по-лека ще бъде раницата, която носите. Дето е любовта, там е раят. Там човек ще намери своите братя и сестри.

12.XI.1944 г., неделя, 10 ч

6. гл. Матея, 25. стих

Ще мислиш, без да се грижиш. Който мисли, не се грижи.

Проявеният свят е произлязъл от непроявения. Проявеният е по-малък. Разумният свят е вътре, не е отвън. Цялата вселена е пълна с разумни въглища без дим. Болестите, тревогите, съмнението и т. н., те са стари работи. Да оставим техните оплаквания. Тревогите са безполезни. Ако мислиш, че твоите тревоги ще ти допринесат нещо, ти се лъжеш.

Най-напред са дошли съюзите, после – глаголите, прилагателните и найподир – съществителните, за господари.

Който връща, има право да взема и който взема, има право да дава. Топлината се образува от любовта, силата – от светлината. Децата я проявяват. Децата управляват. Ти не може да управляваш, ако мисъл не даваш, също и чувство и сила. Децата са генерали. Зимата е една майка, която идва да вкара децата в училището, да учат. Въглищата са предмети, които трябва да учите.

Аз считам Любовта за майка на света. С нея най-първо трябва да се занимаем. После – с Истината и най-после – с Мъдростта. Тя е бащата.

Чиновническата работа е губене на време.

Всякой един човек, който може да диша, може да стане отличен певец. С любов ще приемаш въздух. Разумността не е в ръката, но в мисълта.

Ще обичате децата, за да добиете сила, майките – за топлина и бащите – за светлина да получите. Ще се откажете от старостта, за да влезете в царството Божие. Кажи: „Отказвам се от слабите си крака, ръце." Ще станете като децата, за да влезете в царството Божие. Всички са постили, за да добият светлина, топлина и сила. Ако искате да добиете енергия, обичайте децата. Мъж на мъж не хваща вяра, също и жената.

Скъпоценните камъни не обичат да ги продавате. Истината е в тебе. Не питай хората дали пееш хубаво, а тури ухото си и питай себе си.

Повикайте вашия баща в ума си, да ви даде светлина; майка си – в сърцето си, да ви даде топлина; и децата си – във вашия дух, за сила.

Ония неща, които са определени от нашия Баща, да изпълним Неговата воля, а не нашите желания. Майките, бащите и децата трябва да обикнат света, за да се оправи. Ако ти ходиш по земята и нямаш любов към нея, тя нищо няма да ти даде. Има известни мисли, които идат от светлината, чувства – от топлината и сила – от душата и духа. Мъдростта, на Земята която иде, не е материя. Общение с тези енергии, които идат от горе, трябва да правим. Ти възприемаш въздуха, светлината и всички блага, без да благодариш. Минава и приема благата като един дивак.

Не му вземай на човека това, което си му дал – Бог му е дал.

Жена, която живее добре, както вие разбирате, тя не обича мъжа си. Жена, която мъжът ѝ я облича с топлички дрехи, дава ѝ сила, тази жена обича мъжа си. А той нищо не дава, а иска да го обича жена му. Земята се върти около Слънцето, но то ѝ предава нещо. Слънцето дава конкретен резултат. Всичките мъже са един мъж. Единият мъж е един малък фокус, в който са всичките мъже.

Коремът ви боли – нямате правилно отношение с Любовта. Болят ви краката, ръцете – не сте в правилни отношения с Истината, със Свободата, с Правдата. Главата – със светлината. Доброто, което сте направили, ще ви се отплати. Да обичаме тези хора, които Бог ги обича, не хората. Истината е свят на безсмъртие, също и Мъдростта, и Любовта. Смъртта иде, за да ограби човека. Христос не иска да Го оберат втори път, затова няма да дойде. Христос пострада, защото не Го обичаха хората. Горко на този, който става причина да се излее тази кръв преждевременно.

Пазете си ония мисли и чувства, за да си свършите оная благородна работа, за която сте дошли. Не се срамувай да дигнеш една сламка от земята, направи една услуга! Напиши на една подхвърлена ябълка едно любовно писмо!

Силните хора – на работа! Всички имате средства да отоплите една къща. Инсталирайте умовете, сърцата!

15.XI.1944 г., сряда

Кои са новите неща от миналата лекция? Есента, листата падат, а напролет се обличат. Защо?

От 10 000 000 българи колко души има шанс да станат министри? Всякой българин може да бъде министър на себе си. Каква [е] участта на сегашните министри? Те са в затвора. Човек да бъде досетлив. Да остави нещата свободно, да не бърза да става нещо. Кое е най-важното зарад вас? Да се подмладява ли, възрастен да става или да остарява? Когато един млад идва на Земята, изпъжда по един стар, пакост прави. По някой път дядото се заинатява, не иска да напуща службата. Тогава детето си заминава. А някога се погаждат, остават и двамата да живеят. Някой път човек иска да вземе участие целият народ в неговата работа, която предприема. Сталин и Рузвелт по веждите си приличат. Сталин е като един практичен българин-градинарин, не се занимава с отвлечени работи. Рузвелт има високо чело, нещо хубаво, идейно. Той стои по средата между Чърчил и Сталин и ги примирява.

Месечината служи за изправление на погрешките. Ако искаш да забогатееш, от Месечината не искай съвет – ще загазиш. Когато човек иска да критикува хората, какъв трябва да му бъде характерът? Когато търсиш от хората нещо, не ги критикувай: колкото ти дадат – толкова. Не искай голям грозд! Парите не се размножават като гроздето. Ще се молиш на Господа, когато направиш погрешка. Майката трябва да възпита детето да изпълнява волята Божия, а не да се моли. Ние започваме оттам, откъдето не трябва.

Според мен диригентите не са големи музиканти. Знаменитите диригенти предизвикват само музикалността у музикантите. Музикантите са по-горни от диригентите. На диригенти не разчитайте, а на музикантите разчитайте!

Първородните деца много теглят, видни са те. Христос е първороден. От първородните се иска много. Не искайте да бъдете първородни – видни места. Много се иска от тях.

Как ще направим, сега, да останат и младият, и старият? За да не ви бъде хлътнало лицето, зависи от храненето, от пиенето на вода, от приемането на светлината, от дишането. Вие всички бързате, вътрешно. Не бързайте! Примерът с англичанина и руснака, които се срещнали на тясна улица с кабриолетите си. Трябва да се учим на търпение. Някой път аз искам да си почина , напротив, идват 4–5 кандидати да ме безпокоят.

Всяка една мома и момък могат да живеят добре, ако са на фокус. Една мисъл, която ви безпокои, не е на фокус. Турете я на фокус. Никога не допускай противоречие нито в ума, нито в сърцето, нито в душата, за да не остарявате. Сутрин станеш, не си доволен, че твоята възлюблена не лъснала обущата. Ти си недоволен. Не. Вземи, лъсни ги ти, и нейните! Тези дреболии застаряват хората.

Добрите хора са с широки възгледи. Ако имаш една стая, добрият веднага ти пожелае да имаш три стаи, и ще ги имаш. А друг казва: „Не му трябват повече стаи." В главата си човек има три стаи.

Сутрин, като станеш, трябва да знаеш какво Господ иска от теб. Някой ден Господ иска да нахраня един петел и нищо друго, или да посея едно семенце. Някой път ние не правим това, което хората искат от нас, създаваме си карма. Черните въшки в главата са лоши хора, които обират умовете, а белите са други лоши хора, които пак го обират.

Вие още не сте готови да платите една погрешка. Един човек, когото считате за лош, е много честолюбив. Има някои хора са добри, милосърдието е развито. Човек, за да придобие някоя дарба, ред поколения трябва да са работили, негови деди.

Дето идвате рано, Слънцето ще има друго отношение към вас.

За пръв път започвате...

Да не се отбиваме от пътя си. Докато не сме свършили работата, която сме почнали, на гости да не ходим. Пример от Слънцето.

Господ ще ти говори чрез един човек, у когото музикалното чувство е развито. Ако за милосърдие и пр., ще избере такъв човек, чрез него ще ми говори.

Някой иска да държи реч, но няма. Всеки иска да даде, но няма. Петдесетгодишен може да ви скрои дрехи, а 40-годишният врата може да ви направи хубава. Двадесетгодишният се е научил да впряга воловете, 30-годишният тегли стоката.

За идущия път всякой да си направи някой проект, да ми го разкажете.

В дадения момент, когато ти си в противоречие, има друг, който е щастлив. Нека ви бъде за образец. Човек да вижда Божия промисъл и в големите, и в малките работи.

Да изправиш веждите, очите, устата и пр., това не е лесна работа. Да изправим недъзите, които сме ги наследили, да ги изправим. Това искат от нас. Бих желал всички да сте красиви, да имате хубав глас.

17.XI.1944 г., петък

Които вървят в пътя на доброто, ще се подмладят. Без доброто няма подмладяване.

a n Хората сега остаряват, защото вървят по пътя на злото.

a n Доброто – ще се подмладиш „n" пъти.

b n

Силата седи в туй, което можеш да направиш, не да обясниш. Цигуларят трябва да прокара своята в космите, за да изкара нещо. Добър човек е този, който, като стисне камъка, отгоре огън да излезе, а отдолу – вода, а не само да преместиш камъка.

Веднаж като се караш за едно място, втори път не трябва, а посей мястото и викай го, да го ожънете заедно. За какво се карате вие? Кажете ми една хубава караница! Всякога двама приятели когато се карат, по-учени стават. Простак – значи всичките условия има да узрее един плод. Когато не се яде простотията, тогава е лошо. Цяла година развивате темата за каране – казвате: „Тъй ще му кажа..." Не, веднага му кажете и да се свърши.

Кога ви изстива сърцето, радвайте се – няма микроби. В голямата любов се развиват болезнени чувства. Като давате, трябва да знаете как да вземате. В дадения случай взимайте най-малкото. И в знанието е същият закон. Малко е туй, като го носиш, да ти е приятно, а голямо – обратното. Докато човек дава, е добре, а като почне да взема... Във вземането се иска голямо изкуство.

В една лекция, която ви предавам, не си давате най-малко труд за най-малкото да вземете. Природата, щом искаш обл нос, само й нашепни, тя ще ти даде какъвто трябва, не какъвто искаш ти. Къс ако искаш, и такъв ще ти даде. Дълго време щъркелът е мислил за дълъг нос, и природата му дала, за да не го хапят влечугите. Гениалните поети знаят да съчетават думите и знаят откъде иде речта. Срещали ли сте голям човек с къси крака и малък човек с дълги крака? Вие такива работи искате. Това е неразумно. Защо ви са дълги крака? Зимно време искате леки, книжни обуща. Защо ви са? Искайте желания, да са реални. Последната идея трябва да носи нещо здраво. Грозен си, защото майка ти, когато те е носила, срещнала е грозен човек; и обратно. Ако срещнете доброто или някоя добродетел, това ще ви се предаде на вашето тяло – упражнява влияние.

Вие разрешавате кой е прав, кой е крив. Откъде знаете? Онзи, който изяде гроздето от кошницата, се задължава, а на оня кошницата става лека и дава му се възможност да отиде втори път на лозето. Всяка една мисъл, като даде плод, се определя. Всяка мисъл и чувство трябва да се посеят, да се опитат. Ние с нашата мисъл и чувства често обременяваме тялото си.

За да кажа за един човек какъв е, трябва да видя пръстите на краката му как са построени. Като свързвам приятелство с някого, аз гледам пръстите на краката му как са построени. Някои са сприхави, скържави. Малкият пръст показва дали си щедър. Безименният – дали си обичал красотата, средният – дали си бил честен. Културните хора в бъдеще ще ти кажат: „Дай си пръстите, да ги видим!"

Имаш ли да даваш, дай го, не го констатирай дълго. Кажи на някоя: „Днеска разбрах, че си била много добра. Туй не го знаех досега, та мислех лошо за тебе." Всички ония места, на които хората са мислели да посяват, трева изниквала. Та, и вие, каквото намислите, правете го, иначе пустини правите у вас, създавате си нещастия. Големите проекти, не ги съобщавайте никому. Кажи му един много малък проект, иначе [ще] загубите. Искаш да бъдеш кротък човек или да говориш разумно. Знаеш ли колко е мъчно това? Ти никога не можеш да убедиш хората в това. Имате например един скъпоценен камък. Къде ще го турите? Не пренасяйте Витоша от едно място на друго! Като хванете едно въшкаво желание, хвани я и я тури на полето, да пасе трева. На врата си като я хванете, излезте, ако сте на гости някъде, и я занесете на поляната. Гледайте да се освободите от неестествените си желания.

„Езикът на природата" – лекция от „Пътят на живота". Прочетете я за идущия път, разбор ще направим.

Като пеете, да дадете съответна динамика на образите.

Справедлив е съвсем друг. Справедливият без милосърдие е костелив, сприхав, сух, а двамата заедно дават един човек тлъстичък. Неразбраната справедливост суши. Всяка една мисъл да има Божествен произход, благородство да има и справедлив да бъда – това значат трите пръста при писането.

Идейно болни се разбира не органически болни. Милва – значи внасяш новите идеи в главата му и става, оживява. Не знаете, че бил здрав и какво да работи.

Когато има полица да се плаща, „алегро" трябва да се свири, не „анданте". В музикално отношение мъчно се поправят погрешките.

* * *

Елена Хаджи Григорова

XIII.
Биографични данни

Вергилий Кръстев

1.

Съгласно Свидетелство за свето кръщение Вр. VI – № 64, на 6 март 1889 г. се ражда в гр. Воден у Воденска епархия на православни родители Мице Янакиев и законната му съпруга Катерина Димитрова, отроче от женски пол, което се кръсти от свещеник Димитър Михайлов в църквата „Св. Врач" и се именува в светото кръщение Елена и се прие от свещената купел от Иван Чаткунов.

Свидетелството е издадено на 5 ноември 1911 г. от Българската митрополия в гр. Воден.

2.

На 13 юни 1910 год. получава Свидетелство за зрелост № 6 от Българската девическа гимназия „Св. Благовещение" в гр. Солун, родена на 6 март 1889 г. в гр. Воден, по народност българка, поданица отоманска (на Отоманската империя – Турция). Завършила VI клас, завършила абитуриентски зрелостен изпит, с удостоверение, че завършва училището и че има право да учителствува в първоначално училище. Управител и председател за екзархийски пратеник г-н Т. К. Танев.

3.

Свидетелство за учителска правоспособност № 9390 за издържан държавен изпит през 1914 год. с право да бъде редовна учителка в народните първоначални училища на Царството. Дата: 25 октомври 1915 г., гр. София. Подписи и печати на Министерството на просвещението в Царство България.

4.

Съгласно писмо на Софийската Митрополия с № 3595 от 26.IV.1926 г., София, до Софийския окръжен училищен инспектор поради това, че възпитава учениците си в развратното учение на Дънов, да се вземат мерки да се установи провинението и да бъде уволнена от длъжност.

5.

Писмо от I Софийски помощник окръжен училищен инспектор от 27.V. 1926 г. до Елена Х. Григорова да отговори писмено на поставените въпроси на брой 10, където е уличена, че е „последователка на отявления сектант г-н Дънов". След получаването на отговорите тя е била уволнена от село Мърчаево, Софийско.

6.

Служебно свидетелство от инспекцията на Софийско учебно окръжие № 1 от 10.I.1934 г., че е учителствувала през учебната 1932/1933 г. в с. Равна, Годечка околия, и че е уволнена от 8.XI.1933 г. от Министерството на народното просвещение.

7.

Молба от Елена Х. Григорова до Софийския помощник-училищен инспектор в гара Драгоман, в което съобщава, че от 1926 г. до 8.XI.1933 г. е учителствувала в с. Равна, Годечка околия, и че е уволнена от партизани и че след анкета е възстановена. Но заетото от нея учителско място е съкратено, а другото се заема от бившия неин колега Пеню Ганев и тя остава без място. Учителствувала е 23 години, останала е без средства и затова да я назначат в село Мургаш, Годечко, ако не, то в село Шума, Годечко.

8.

Със заповед № 4949 от 26.X.1933 г. на Министерството на Народната просвета се уволнява като учител Пеню Ганев Бобев като неудобен за границата в с. Равна, Годечка околия.

След 3 месеца без място бива изпратен да учителствува в турско училище – частното турско първоначално училище в село Казалджик-Кафтан в околия Кърджалийска, през учебната 1933/1934 г.

9.

На 4 август 1934 г. с решение № 1946 на Елена Хаджи Григорова се определя пенсия за изслужено време, начиная от 10.XI.1933 г., за изслужени 26 години и 3 месеца като учителка.

10.

Служебно свидетелство № 207 от 13.VIII.1934 год., че е учителствувала през 1931/1932 г. в с. Равна, Годечко, и че не е наказвана.

11.

Съобщение на Софийската областна училищна инспекция № 12851 от 12.IX.1934 г., гр. София, че Елена Х. Григорова, съгласно молбата ѝ от 16.VII.1934 г., въз основа изказаното мнение от околийския училищен инспектор в заключение на направеното от него разследване, възвръщат ѝ се правата на учителка и в гранично училище. Може да бъде кандидатка на общо основание за учителско място, където и да е.

12.

Съгласно удостоверение № 3330 от 14.VIII.1934 г. на Слатинското общинско управление в Софийска околия за периода от 1929 г. до 1934 г. на името на Елена Х. Григорова има записано на стр. 2101 в отдел II под пореден № 1 дворно място от 592 кв. метра.

13.

Съгласно записки от 31 юни 1935 г. № 236 том 8 за вписване нотариален акт за продажба на недвижим имот, вписва се нотариален акт № 146 том IX с дата 31.VII.1935 г., с който Елена Мици Накева Х. Григорова продава на Пеню

Ганев Бобев една втора идеална част от своето собствено място, нерегулирано, от 592 кв. метра.

14.

Завещание на Елена Х. Григорова от 6.XI.1945 г. в полза на Пеню Ганев: да наследи дворно място и постройката върху него, покъщнина, библиотека, цигулки, пари.

15.

Свидетелство за починалата Елена Х. Григорова съгласно том 272, стр. 252 от 1935 г. на Софийската община, че на 31.X.1948 г. преди обед е починала в квартал „Изгрев" № 38 от *Carcinoma recti*.

16. Писмо от майката на Елена Х. Григорова, назоваема Катерина Димитрова, от 1922 г.

18 юли / VIII – 1922 г.

Мила ми дъщеря Еленке,

С това кратко писмо идам да те намерам в добро здравие и прекрасен живот. Писмата ти ги получаваме и разбрахме за твоето здравие; и ние, слава на Бога, сме добре до во час. И ние ви изпращаме писма. Ви изпратихме две карти с водопади – една на теб, Лено, една – на како Бадини и не знаеме дали ги получихте или не. Добре си направила с разходките – винаги да се разхождаш и да не се тревожиш за нищо. Ако си на чужидина, само животът да ти е добре. Не си самотина, ябада, домашни, моми са те, воденчанки са в Америка. Ти, Ленке, да не си мислиш, че си на ябанда, ти тутки дома се намираш; кога си имаш наши луда, тамо да не се тревожиш за нищо. Благодари се на Бога за това.

Половината наши роднини са тамо, половината са тука. А вие, то, отиват в Америка, са пó на ябанда, зато немат нейни роднини. Сега не е то време, ти ако го на знаеш, сега всички се разхождаме, излизаме на често. И ние много хубости гледаме; и сега кумчето, то го венчах, извата, кинимаграф [кинематограф] и имаме покана от них, кога искаме, отиваме. Работата на фабриката много арно, ода [ходя] си, имаме работа до во час. И поздрав имаш от сич[ки] нас.

17. Документи на Елена Хаджи Григорова

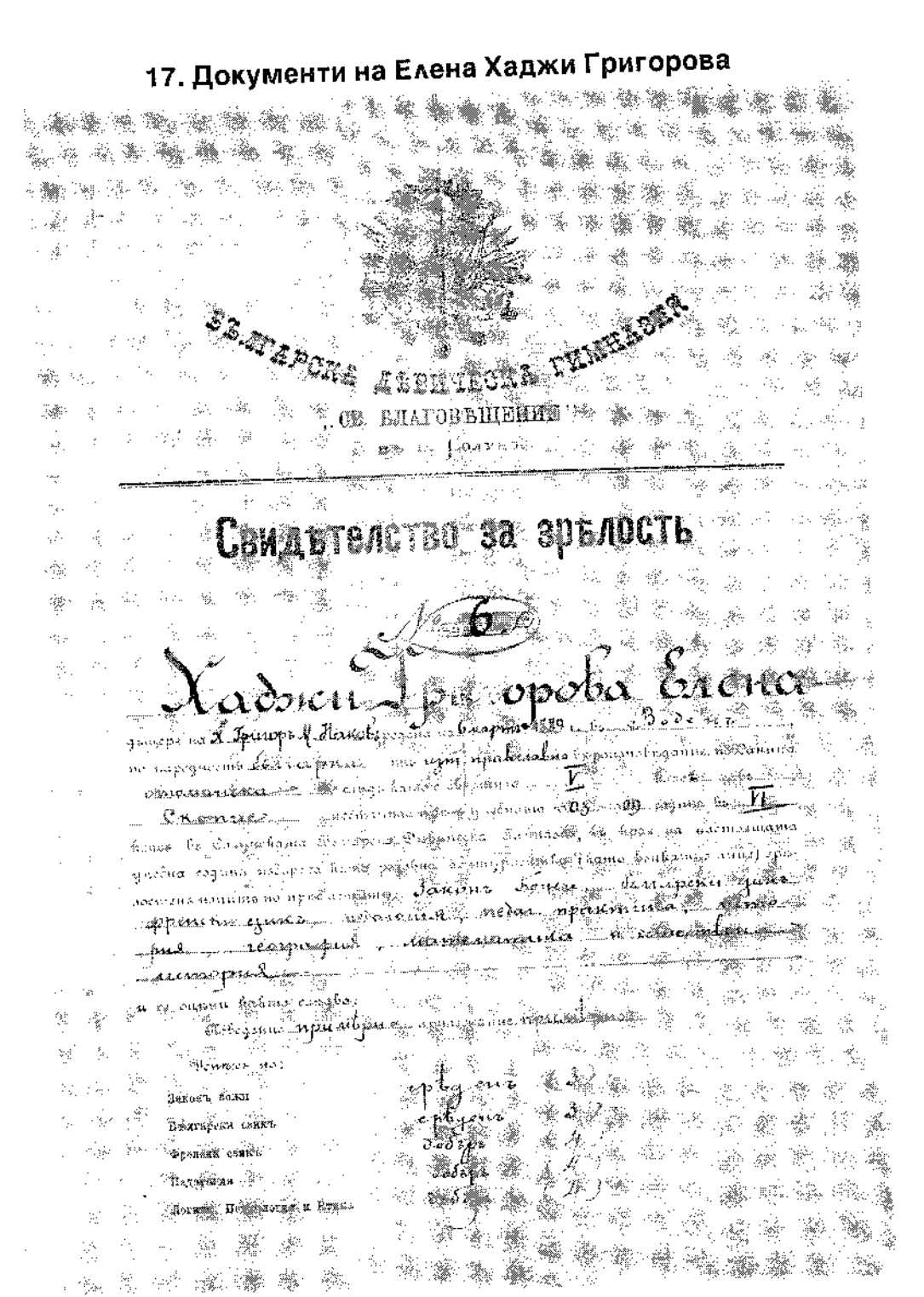

БЪЛГАРСКА ДЕВИЧЕСКА ГИМНАЗИЯ
„СВ. БЛАГОВѢЩЕНИЕ"

Свидѣтелство за зрѣлость

№ 6

Хаджи Григорова Елена

1. Свидетелство за зрелост от Българска девическа гимназия „Св. Благовещение" в гр. Солун

Педагогическа практика	много добъръ	(5)
География	срѣденъ	(3)
История	срѣденъ	(3)
Математика	срѣденъ	(3)
Физика	много добъръ	(5)
Химия	много добъръ	(5)
Естествена история	срѣденъ	(3)
Стопанство	много добъръ	(5)
Пѣнье	много добъръ	(5)
Музика	много добъръ	(5)
Краснописание	добъръ	(4)
Рисуване	добъръ	(4)
Ржкодѣлие	добъръ	(4)
Гимнастика	много добъръ	(5)
Фребелова Метода	добъръ	(4)
Чистота и Медицина	добъръ	(4)

Настоящето свидѣтелство, подписано отъ прѣдсѣдателя и членовѣтѣ на понятната комисия, се дава на Хаджи Григорова Елена за удостовѣрение на това, че тая свѣршила курса на училището и не има право да учителствува въ първоначалното училище.

с. Сагунъ
13 юний 1910 г.

Изпитна комисия:

Прѣдсѣдатель
За Ентархийски пратеникъ
Татанев

Упрѣдсѣдатель [illegible]

Членовѣ

[illegible]

[illegible] بلغاریه [illegible] مکتبی

مأذونیت شهادتنامه‌سی

عدد [illegible]

تبعهٔ دولت علیهٔ عثمانیه‌نك بلغار اورتودوقسی [illegible] سنه‌سی [illegible] کوننده [illegible]
[illegible] تولد ایدن مادموازل [illegible] بنت [illegible] کورکی [illegible] تشکیل ایدن [illegible]
[illegible] ظرفنده [illegible] بلغار [illegible] مکتبنك [illegible] سنه‌سنه [illegible] اشبو سنه [illegible]
[illegible] علم تربیهٔ اطفال [illegible] تاریخ [illegible]
[illegible] و تاریخ [illegible]

[illegible] اصول و [illegible] مأذونیت [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]			[illegible]		
[illegible]	٢	وسط	تاریخ [illegible]	٢	وسط
[illegible]	٢	وسط	علم [illegible]	٥	اعلا
[illegible]	٤	[illegible]	[illegible]	٥	اعلا
علم تربیهٔ اطفال	٤	[illegible]	[illegible]	٥	اعلا
[illegible]	٢	[illegible]	[illegible]	٤	[illegible]
[illegible]			[illegible]	٤	[illegible]
علم تربیهٔ اطفال [illegible]	٥	[illegible]	[illegible]	٤	[illegible]
[illegible]	٢	وسط	[illegible]	٥	[illegible]
تاریخ عمومی	٢	وسط	[illegible]	٤	[illegible]
علوم ریاضیه	٢	وسط			
حکمت طبیعیه	٥	اعلا			
کیمیا	٥	اعلا			

[illegible]

مادموازل [illegible] بنت [illegible] نك مکاتب ابتدائیه‌لرده [illegible] مأذون بولندیغنی مبین اشبو مأذونیت شهادتنامه‌سی یدینه اعطا قلندی.

سلانیك [illegible] سنه ١٩١٠

مدیر مکتب

[illegible]

2. Разрешение на гръцките власти за пътуване, написано на гръцки и на френски

№ 2547

В името на Правителството на Царство Гърция

Изискваме от всички служители, граждански и военни, на Царство Гърция, и молим тези на приятелските страни, да разрешават да преминава свободно на Г-ца Елена Хаджи Григориу,

пътуваща за Русия

за . . . . ., без тя да бъде възпрепятствана или притеснявана от никого, и да й се оказва помощ и защита, в случай на нужда.

За тази цел издадохме настоящия документ, подписан от нас.

Издаден в Солун на 5/18 октомври 1913 год.

Префектът на Солун (подпис и печат)

[вляво:]

Забележки:

Възраст: 21 години

Ръст: среден

Коси: кестеняви

Очи: черни

Нос и

Уста: правилни

Особени белези: –

Община: Едеса

(Превод от френски: Марина Иванова)

ΕΝ ΟΝΟΜΑΤΙ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

AU NOM
DU GOUVERNEMENT
DU ROYAUME DE GRÈCE

Αριθ. 2544

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Ηλικία: [illegible]
Ανάστημα: μέτριον
Τρίχες: καστάνα
Φυσιογνωμία: μαύρη
Μύτη: [illegible]
Στόμα: [illegible]
Πιθανά σημεία ιδιαίτερα: [illegible]
Δακτυλ.: [illegible]
Μεγαλοφ.: [illegible]
Υπογραφή κατόχου φύλλου: [illegible]

Προσκαλούμεν πάντας τοὺς Ἀξιωματικοὺς τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, πολιτικούς τε καὶ στρατιωτικούς, καὶ παρακαλοῦμεν τοὺς τῶν φίλων Συνάμεων νὰ ἀφήσωσιν ἐλεύθεραν τὴν ὁδὸν εἰς τὴν Κ.κ. Ἑλένην Χαλφὰ Γρηγοριάδου

ἀπερχομένην εἰς Ρεστόβαν

διὰ ... χωρὶς νὰ ἐμποδισθῇ ἢ ἐνοχληθῇ παρ' οὐδενός, νὰ χορηγηθῇ μάλιστα, ἐν ἀνάγκῃ, πᾶσα εὐκολία καὶ ἐπαρκεῖς.

Ἐπὶ τούτῳ ἐξεδόθη τὸ παρὸν ὑπογεγραμμένον παρ' ἡμῶν.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ τῇ 15 Ὀκτωβρίου 1913

Ο ΝΟΜΑΡΧΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ο Ἀρχιστράτηγος

№ 2544

SIGNALEMENTS

Age: [illegible]
Taille: moyenne
Cheveux: châtains
Yeux: [illegible]
Nez: [illegible]
Bouche: [illegible]
Signes particuliers: [illegible]
Coiffure: [illegible]
Barbiche: [illegible]
Moustache: [illegible]
Signature du Porteur: [illegible]

Requerons tous les officiers, civils et militaires, du Royaume de Grèce, et prions ceux des pays amis de laisser passer librement Mme Hélène Hadji Grégoriadou

se rendant à Resova

pour ... sans qu'elle soit empêché ni molesté par personne, et de lui prêter aide et protection, en cas de besoin.

A cet effet nous avons délivré le présent, signé par nous.

Fait à Salonique le 15 Octobre 1913.

LE PRÉFET DE SALONIQUE

[illegible]

Митрополия

БЪЛГАРСКА ~~ЦЪРКОВНА~~ ОБЩИНА — Воденъ

СВИДѢТЕЛСТВО ЗА СВЕТО КЪРЩЕНИЕ

Вр. [illegible] № 64

Въ [illegible] день на [illegible] мѣсеца отъ хиляда и осемстотинъ [illegible] година роди се въ гр. Воденъ у Воденска Епархия отъ православни родители: [illegible] и законната му съпруга [illegible] отроче отъ [illegible] полъ, което се кърсти ~~[illegible]~~ отъ ~~[illegible]~~ под. свещеникъ [illegible] въ прихода на кърквата Св. Врачъ и се именува въ светото кърщение [illegible] и късприя отъ свещеннага купель отъ [illegible]

За увѣрение се дава настоящето свидѣтелство.

Воденъ 5. [illegible] 1911 г.

3. Свидетелство за свето кръщение от 5.XI.1911 год.

СОФИЙСКА МИТРОПОЛИЯ

КРЪЩЕЛНО

СВИДѢТЕЛСТВО

№ [illegible]

Дава се настоящето на Елена ѣ Григорова

Българ ка православна изъ гр. Воденъ околия Воденска

въ удостовѣрение на тоса, че тя, скоредъ махленското

свидѣтелство подписано отъ Архимандритъ Методи

Георги Занешевъ и Я. Янковъ

жители

изъ гр. София околия Софийска

на които подписитѣ сѫ завѣрени отъ Софийското общинско

управление съ № 2939 отъ 8-ми Юнии 1921 год., роден а

на [illegible] Мартъ

Л. С. хиляда осемстотинъ и деведесетъ и пета (1895)

отъ православни родители Григоръ ѣ Мицевъ изъ

гр. Воденъ околия Воденска и

законната му съпруга Екатерина ѣ Григорова изъ

гр. Воденъ околия Воденска

На двадесетъ петия день отъ Мартъ

мѣсецъ хиляда осъмстотинъ деведесетъ пета година тя е

кръстена по восточно православния редъ въ [illegible] Св. Врачъ

въ гр. Воденъ отъ Благовѣйнаго

священника Димитръ Димовъ при въпримѣнничеството

на Иванъ Чапкъновъ изъ гр. Воденъ

Македония

гр. София, 1 Юнии 1921 година

За Намѣстника Ѫ Свидѣтелства Софийски Митрополитски Прѣстолъ

Протопресвитеръ [illegible]

Софийска Митрополия да Хр. Б. Бѣлокаровъ

4. Свидетелство за свето кръщение от 1.VI.1921 год.

МИНИСТЕРСТВО НА НАРОДНОТО ПРОСВѢЩЕНИЕ

ОТДѢЛЕНИЕ ЗА НЕРВОНАЧАЛНИТѢ УЧИЛИЩА

СВИДЕТЕЛСТВО

ЗА УЧИТЕЛСКА ПРАВОСПОСОБНОСТЬ

№ 3390

Съгласно чл. 67, алинея 1 буква а, на закона за народното просвѣщение отъ 1909 год. Госпожица Елена Хаджи Григорова отъ Ходенъ, Македония, родена на 6 мартъ 1889 г., отъ източно-православно вѣроизповѣдание, свършила Солунската дѣвическа гимназия, учителствувала прѣзъ учебната 1913/1914 год. въ с. Гусинци — с. Трънско — се прѣдстави на държавенъ изпитъ прѣдъ у тановенитѣ изпитни комисии прѣзъ 1914 г. и показа общъ успѣхъ. Срѣденъ

Въ основе на това, Госпожица Елена Хаджи Григорова добива право да бъде редовна учителка въ народнитѣ нервоначални училища на Царството, за увѣрение на което се издава настоящето свидѣтелство.

Гр. София, 25 [illegible] 19[illegible] год.

Министъръ на Нар. Просвѣщение [illegible]

[illegible] секретарь [illegible]

Началникъ на отдѣлението [illegible]

5. Свидетелство за учителска правоспособност от 25.IV.1915 г.

(1)

Вх. 5 [illegible]
2.XI.1933 г.

ИНСПЕКЦИЯ
[illegible]

х.15758

До Господина Главния
[illegible]тель,
с.РАВНА, Годечко.-

/КОПИЕ: г.г. ЕЛЕНА х.ГРИГОРОВА и ПЕНЬО ГАНЕВЪ, учители [illegible] г.г. [illegible] ния [illegible] Годечко, г.НАДЕЖДА ВОЯДЖИЕВА, учителка при първоначалното училище [illegible] то [illegible] и [illegible] тели [illegible] с.ГОДЕЧЪ/.-

Съобщава Ви се, Господине Учителю, че Министерството на народното [illegible] № 4948 отъ 26.X.[illegible] год., [illegible] ал.II-ра, [illegible] за народното просвѣщение и съгласно [illegible] на дисциплинарнитѣ съвѣтъ при Министерството, Протоколъ № 20[illegible] отъ 1.[illegible], УВОЛНЯВА, считано отъ деня [illegible] неплатени за [illegible] ЕЛЕНА х.[illegible] и ПЕНЬО ГАНЕВЪ, [illegible] при повѣрените Ви [illegible] на едното мѣсто [illegible] отъ деня на съобщението НАДЕЖДА ВОЯДЖИЕВА отъ първоначалното училище въ с.Букоровци, [illegible] околия.-

[illegible] УЧИЛ. ИНСПЕКТОРЪ: В. [illegible]

И.Д. СЕКРЕТАРЬ: [illegible]

6. Съобщение от 2.XI.1933 г. за уволнението от с. Равна

Обр. № 39 (чл. чл. 117 и 123 отъ правил. за прилаг. зак. за б. о. п.).
Не подлежи на обгербване.

АКТЪ

ЗА НАПУЩАНЕ ДЛЪЖНОСТЬ

Днесъ, девети ноември 1933 год., с. Равна Царибродска околия, се състави настоящиятъ актъ въ два екземпляра, въ увѣрение на това, че досегашниятъ учитель при [illegible][1]), [illegible] Елена Григорова[2]), съгласно съ заповѣдь № 4948 отъ 26 [illegible] 1933 год., издадена отъ г-на [illegible] окржженъ училищенъ инспекторъ, напустна длъжностьта си.

с. Равна, 9 ноември 1933 год.

Гл. учитель (директоръ): .....

Напустналъ длъжностьта си: [illegible]

Присжтствувалъ: [illegible]

[1]) Първоначалнотъ училище или прогимназията.
[2]) Име и презиме на учителя.

132 уч.

6. Акт за напускане на длъжност от 9.XI.1933 г. от с. Равна

ИНСПЕКЦИЯ
на
СОФИЙСКО УЧЕБНО ОКРЖЖИЕ

№ [illegible]

10-I [illegible] год.

София

СЛУЖЕБНО
СВИДЕТЕЛСТВО
(ЗА ПЪРВОНАЧАЛНО УЧИЛИЩЕ)

Дава се на Елена Б. Приговова
родена на 43 година [illegible] годин. гр. Водена
Мелетович [illegible] школия, по народност [illegible]
народоповѣдание [illegible] [illegible] свѣрение на това, че
т.г. [illegible] учебната 1932 [illegible] год. е учителствувала [illegible] при
народното първоначално училище [illegible] Ровна
Годечка [illegible] [illegible] месеци [illegible] дни, а именно:
[illegible] 15-IX 1932 год. до 14-IX [illegible] год.

Преподавала е въ I и II отдѣления.

Получавала [illegible] месечна заплата, като [illegible]
[illegible] учителка по категория [illegible] № [illegible]
[illegible] класъ. Въ тоси класъ [illegible]

Добила право на редовна [illegible] първоначална учителка, възъ
основа на [illegible]

Образование: свършила е [illegible]
училища

Обучавала е [illegible]

Дисциплинарни сведения: 1) [illegible] е наказвана.

Уволнена отъ [illegible] 1933 год. [illegible]
[illegible]

Окржжен [illegible] инспекторъ: [illegible]

Секретарь: [illegible]

7. Служебно свидетелство от 10.I.1934 г.

ИНСПЕКЦИЯ
НА
СОФИЙСКО УЧЕБНО ОКРЖЖИЕ
№ 207
13. VIII 1934 год.
СОФИЯ

СЛУЖЕБНО
СВИДЕТЕЛСТВО
(ЗА ПЪРВОНАЧАЛНО УЧИЛИЩЕ)

Дава се на Елена Григорова ~~роден~~ на 41 година ~~19 год.~~ родена въ гр. Воденъ ~~—~~ околия, по народность българка вѣроизповѣдание Изп. Правосл., въ увѣрение на това, че т. я презъ учебната 1931/1932 год. е учителствувал а при народно първоначално училище въ с. Равна, Родечка околия, — месеци и — дни, а именно: отъ 15. IX 1931 год. до 14. IX 1932 год. вкл.

Преподавал а е въ II, III отдѣление.

Получавал а е лева месечна заплата, на е редовна първоначал на учител ка, по категория IV, поредень № 51, въ — класъ. Въ този класъ е отъ —

Добил а право на редов ка първоначал на учител ка възъ основа на образование

Образование: свършил а ~~класъ на~~ срѣдно педагогическо училище

Обучавал а усърдно

Дисциплинарни сведения: 1) не е наказвана
Не е уволнена

Уволнен отъ 193 год. по

Областна ~~Окржженъ~~ учил. инспекторъ: [signature]

Секретарь: [signature]

8. Служебно свидетелство от 13.VIII.1934 г.

II.
Ана Шишкова

(II.1886 – 25.VIII.1958 г.)

Из разговорите с нашия любим Учител

I. Из разговорите с Учителя от 1937–1938, 1939, 1940–1943 г.:

I. тетрадка (1–38) 326

II. тетрадка (39–72) 349

III. тетрадка (73–144) 372

II. Спомени на Донка Славкова, дъщеря на Ана Шишкова 412

III. Стихотворения от Ана Шишкова 417

IV. Бележки за Ана Шишкова от Вергилий Кръстев 423

Ана Шишкова

I.
Из разговорите с нашия любим Учител

I. тетрадка:

Из разговорите с нашия любим Учител от годините 1937 и 1938, някои от 1934, другите години – 1940, 1941, 1942, 1943 Слушала сестра Ана Д. Шишкова

Из разговорите с нашия любим Учител – след беседа или лекция на полянката, в салона край печката и черната дъска, на обеда в столовата или на масите на двора, край стълбата или пред приемната стаичка.

1. Непроявеният Бог

За Него, нашият любим Учител

Винаги кротък, винаги благ, Той не изпущаше момента, когато имаше жадуващи души, да каже това, което им е потребно или което ги интересува. Той схващаше всекиму мислите и му отговаряше, без да пита, щом се срамуваше – стесняваше да Го безпокои и запитва. На тези, които гласно питаха, отговаряше с готовност, като им даваше знание или изправяше неправилните им схващания. Същото беше и с тези, които мълчешката очакваха да им каже, което беше необходимо в момента.

На обед, вън на масите, при хубав пролетен ден през 1943 год., седнал край раззеленилата се леска, когато, насядали на масата, се хранехме и всички мълчахме, Учителят мило проговори:

– Молете се на Непроявения. Туй, което виждате, не е Учителят. Той е Един през всичките векове.

Друг път, пак на обед, на същото място, при весел разговор някои ученици – братя и сестри – пожелаха да се фотографират с Учителя. Той отговори:

– Ако остане да носите Учителя си в джеба си на портрет и да попоглеждате от време на време – не, не! Учителят трябва да е в ума, в сърцето и в душата на ученика, да приложи ученето!

Друг път, пак на същото място, при мълчание Учителят пръв проговори:

– Сиромах Лазар не е бил беден. Той, като гледал другите, казвал: „Това, което вие имате, не ми е потребно."

Приятен майски ден. Насядали пак на масите на двора, хранехме се с благоговение пред Учителя и всички мълчахме. Като се нахранихме, Учителят пръв заговори:

– Които пишат хубави работи, макар и непризнати поети, като заминат, ще ги срещнат светли същества и ще ги водят на хубави места. Четете си ги често!

2. Разумната хармония

Един път, като се свърши обедът и станахме, Учителят се позапря на двора и ние около Него чакахме да чуем какво ще каже. Той каза, без да Го запитва някой гласно:

– Бог е Вечна, Велика, Разумна Хармония, в която всички трябва да са наредени като нотите в ключа Sol. Такова обяснение давайте!

На 7.I.1937 г. се връщахме от молитвата в малкия салон. Учителят беше стъпил на третото стъпало и говореше нещо на няколко сестри. Помислих: да отида да чуя. Като приближих и поздравих, Учителят ми каза:

– Сестра, намерихте ли любовта?

Аз помислих, че да е в нас, тъй да сме я намерили, и детински отговорих:

– Търсим я, Учителю!

Сестра Балтова каза:

– Е, е, като е останало, та тепърва да я търсите, няма да я намерите!

Учителят ни продължи мило, както винаги:

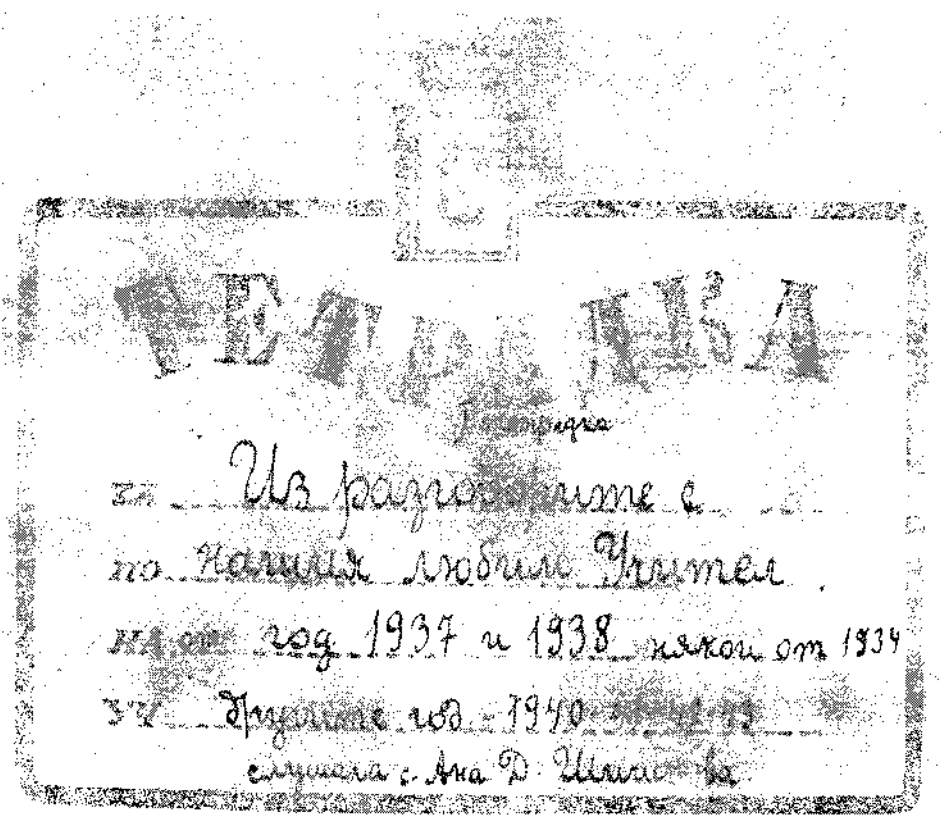
ТЕТРАДКА

за Из разговорите с

по нашия любим Учител

на от год 1937 и 1938 някои от 1934

за Другите год - 1940

слушала с. Ана Д. Шишкова

– Щом я търсите... – и Си подаде ръката за целуване. Аз приближих с благоговение, целунах я и много се зарадвах. Същото сториха и вървящите след мене сестри. Сестра Катя Грива каза:

– Учителю, ами ние какво да правим?

Учителят посочи с пръст накъдето живее брат Боев и каза:

– Гледайте, гледайте какво прави брат Боев и вие това правете!

Всякога ще помня този ден!

3. Бащинска милост

През месец септември 1934 год. доста време прахме на реката боси. Простудих се и ме заболя стомахът. Не ми минава от варена вода. Сама се мъчих да си го излекувам, не можах. Реших да се посъветвам с Учителя. Той беше пред приемната стая. Разправих Му. Той каза:

– Няма нищо, ще мине, но една седмица яж на всяко ядене по две картофчета и по малко хлебец. Другата седмица – по две ябълки или круши и по малко хлебец.

Направих това и ми мина. Един ден отивах към салона. Учителят беше на алеята при борчетата със сестра Савка и сестра Еленка и се разговаряха. Помислих: да мина далече от тях, през градината (нямаше още тел), без да ги поздравя, за да не прекъсна разговора им. Учителят схвана положението – че се стеснявам, обърна се към мене и с благост ми каза:

– Оздравяхте ли?

– Благодаря, Учителю, оздравях – Му отговорих.

– Там, дето живеете, удобно ли Ви е? – (Живеех в малката къщичка на сестра Стефова.)

– Да, Учителю, удобно ми е, благодаря – отговорих тихичко и отминах. Никога никой досега не ме е попитвал с бащинска милост за състоянието ми. Останала съм сираче на 6 месеца, след Сръбската война, не знаях баща и бащинска милост. В момента почувствувах бащинска милост и се обогатих с представата баща и бащинска милост. Голяма радост изпитвах от почувствуваното и преживяното и като са върнах вкъщи, с вдъхновение написах „Привет към Учителя".

4. Биволската кола

На 6 май 1934 год., Гергьовден, вечеряхме заедно с Учителя. Сестра Балтова седеше от дясната Му страна и каза на Учителя:

– Учителю, като заминем, нали ще сме пак с Тебе?

Учителят, след кратко мълчание, отговори:

– Ами, ако вървите с бързината на биволски кола.

Тази мисъл заработи в съзнанието ми и до 10 часа, докато траеше вечерята, аз все върху нея мислех. Като се върнах вкъщи, една светлина озари съзнанието ми: „С бързината на слънчевий лъч." Изпитах много голяма радост и вдъхновение да напиша желанието си – „След Тебе" и го написах за миг.

Чудех се какво е това нещо Вдъхновение, знаях, че [е] благословение, но от що произлиза, не знаех. Един ден Учителят каза:

– Когато имате Вдъхновение, Бог ви е посетил.

5. Къде е църквата?

Неделен ден. Салонът – изпълнен с посетители, да чуят беседата в 10 ч. Между тях – двама свещеници и двама военни. След свършването на беседата, те отидоха на поляната, придружени от брат Арнаудов Симеон и сестра Балтова. На обеда братът и сестрата казваха на Учителя, че на тези гости много им се харесало чутото, но защо сме се били отделили от църквата? Учителят все слушаше и най-после каза:

– Когато ви попитат защо сте се отделили от църква, кажете им: „Нито вие, нито ние сме в църква. Църквата е раят – разумният живот, само че ние сме си раздрали расата, а вие още не сте. Ще трябва и вие да си раздерете расата и тъй да влезем всички в църквата – рая, разумния живот."

6. Духът на бабата

1944 г. Обед в малкия салон. След обеда Учителят каза:

– Някои не вярват, че има духове. За да се уверят, правят сеанси. В Русе при един сеанс от 25 души духът на бабата на присъствуващата учителка влиза в учителката и тя започва да удря с юмрук по масата с думите: „Искам да ме учите, искам да ме учите!" Това продължавало 2 часа. Мъчил се ръководителят да я освободи, брат й стискал ръката й, тя пак удряла и повтаряла същото – че не била учена. Повикаха ме, казах им кой дух е и им казах да се хванат всички за ръце, да образуват верига около масата и на колене да изчетат 3 пъти „Отче наш". Брат й пак й държи ръката. Те четат, тя пак удря и когато третия път да кажат: „Защото е Твое Царството и Силата...", духът на бабата излезе и учителката се освободи и успокои, не удряше вече масата. Тогава те, които бяха неверующи, се увериха, че има духове. И вие скоро ще четете „Отче наш" на колене.

7. Полудяване

В големия салон след беседа (не 1944 г., по-напред) сестра Магдалина попита:

– Защо, Учителю, хората полудяват?

– Хората полудяват, когато им се отнеме нещо, което те мислят, че е тяхно, а пък те не си го дават. Милионерът ще полудее, ако му вземат парите из касата. Майката ще полудее, ако тя мисли, че детето е нейно и то умре. Майките трябва да знаят, че децата са на Бога, за да не полудяват. Ако хората искат да им траят момичетата, да не умират, нека бащата да е справедлив. Ако искат да им траят момчетата – майката да е милостива. Човек живее на Земята, ако има поне един да го обича. Ако някого не го обичат, заминава си в другия свят, дето има кой да го обича. Добре е, който е заминал, да има някой от Земята да го обича и да се моли за него. Добре е и който е на Земята, да има заминал, който да го обича, че заминалият ще му помага. Питате: „Къде са родителите, като заминат?" Те влизат в децата си. „А къде са децата?" Те влизат в родителите си. Човек живее в този свят, в който го повече хора обичат.

8. Отклонения

Януари 1944 г. Когато засвириха сирените, влязохме в големия салон да се молим на колене. По-страхливите се въртяли около Учителя. Той им казал: „Не тук, не тук, в салона, да се молите!"

– Ще станат големи бомбардировки. Кой където иска да отиде. А който е свързан с Бога, и тука да остане, няма опасност, Бог е навсякъде.

Аз си помислих: „Учителю, това го казваш за мене, че аз не съм си получила пенсията."

Като ги изпращахме на 9.I.1944 г. за Симеоново, Учителят се обърна и каза:

– Където ходите, казвайте на хората да четат Евангелието и „Отче наш" по 3 пъти на колене.

Внимавайте, вие отначало сте били с Мене и сте криввали вляво, та сте се отделяли. И сега, ако се отделите, ще чакате 25 000 години в страдания.

1934 г., на беседата:

– Една сестра много скърби за момичетата си. Момичетата заминават, да се обърнат бащите към Бога.

На излизане, близо до вратата, ме погледна и каза:

– Само ги обичайте, само ги обичайте!

9. Примиряване на противоречията

При други разговор на обед в салона Учителят каза:

– Любовта иска да примири всичките противоречия. Човекът на Любовта е всесилен. Когато управлява зверът, не закачайте Любовта.

Мислете добро за бъдеще. Отправете ума си към Бога и мисълта ще иде при Бога.

При мъчнотиите отправи ума си към Господа и имайте вярата на детето и всичко ще дойде.

Онзи у вас, когото обичат хората, е Господ.

Който обича, е Господ в човека.

Който възприема, е Господ. Той е във вас, като мислите, че е вечно във вас. Разчитайте на Оня Бог, Който е във вас, че Той ще ви лекува.

Който ви е нагрубил, после се разкае, се повдига в очите ви. Всички да постъпваме тъй, да си признаем погрешките. Или няма какво да ги поправяме, ще му купя един нов костюм зарад старите, скъсаните дрехи.

Всички раздавайте пресни плодове и тънки нишки. Каквото ти дойде на ума, направи го – и хлябът, и дрехите, и дарбите, и мирът ще се увеличи. Всичко стократно ще се увеличи.

Та, който е малко любим, много материални блага му се дават. Когото много любят, малко материални блага му дават.

Ако кажете две думи на богатия, ще му отворите сърцето.

Жени са цялата човешка раса, няма мъже. Тепърва ще дойдат мъже – възвишеното, благородното.

Диханието на Бога, животът, е жена и Бог го внесе в Адама. Да възприемете Божествения живот, какъвто първоначално излезе – тогава ще сте истински жени, да внесете топлина в света, и мъже истински – като носители на Божествената светлина, и ще се явят децата, да проявят Божествената сила.

За в бъдеще Бог ще научи хората да живеят по Любовта и никога да не се убиват.

Друг път:

– Да сме близо до Слънцето значи запознаване. Когато стигнеш до Сатурн, да си справедлив, да бъдеш полезен на хората.

10. Разумното добро

3.I.1941 год.

Евангелистът питаше за Христа. Учителят каза:

– Христос е в мене, когато аз правилно мисля, правилно чувствувам и правилно действувам.

20.III.1941 год.

Който и да е, колкото и да се напъва, няма да постигне това, което желае, ако на учи Божието Слово и не го прилага; накрая ще остане разочарован.

4.IX.1941 год.

Доброто се предава, бодростта се предава и вярата се предава. Правилно любете, за да им предадете доброта. Правилно мислете, за да им предадете вяра, правилно постъпвайте, за да им предадете сила, бодрост и тъй ще помогнете да добият поне малко злато в кръвта си. Да правиш разумно добро навреме и на място. Това да става непринудено, но тъй естествено, както гледането. В начало може да ти бъде трудно, но си кажи: „Заради Бога мога всичко с любов, безкористно да го направя. За Бога няма нищо невъзможно. Аз живея в Бога и като така, мога да направя всяко разумно добро."

11. Връзката

3.V.1942 год.

– Да се свържем с Първата Причина, за да се повдигнем. Ако се скъса тази връзка, ние разлюбваме Бога и всичко изгубваме. Докато сме във връзка с Първата Причина, растем и развиваме своите дарби и способности и се ползваме от любовта на всички хора.

Не си представяйте Бога като човек. Бог е вечна, Велика, Разумна Хармония, в която всички трябва да сте наредени като нотите в ключа Sol.

Човек трябва да пази връзката си с Първата Причина, с Бога. Чрез тази връзка Бог се проявява навсякъде.

Няма по-велико нещо от това Духът Господен да е на човека.

За когото мислиш, с него се и свързваш.

Докато е на Земята, човек трябва да работи, да служи на Бога.

Който служи на ближните си с любов, той е изпълнил предназначението си, а с това заедно той е осмислил живота си.

12. Желанието и следствието

25.II.1943 г.

– Кой каквото пожелае, добро или зло, му се дава, за радост или страдание. Според желанието е и следствието.

Пожеланото добро се реализира най-късно след 22 години.

Изпитанията в домовете дохождат през 9 години.

Винаги благодарете, за всичко се радвайте!

15.III.1940 год.

– Всичко, което се случва всеки ден на човека, му е задача. Той трябва да състави уравненията и да я разреши. Седне ли да мисли как да я разреши, погледът да му е отправен 45 градуса над хоризонталния му поглед и тъй да мисли. От правилното му разрешение на днешната задача зависи утрешният му ден и утрешната му задача. На всяка задача бележка слагат от невидимия мир.

9.I.1941 год.

– Почни да изучаваш себе си! Като мислиш, светлина се явява в ума ти.

10.XI.1941 год.

– Едисон сглобил един скелет от разпръснати кости, който срещнал гостите, говорящ думите: „Едно време и ние бяхме като вас, ядяхме и пиехме, но сега вижте ни!"

Дръжте връзка със звездите от първа величина.
Когато имате вдъхновение, то е Божие посещение.

8.XI.1940 год.

На Южна Добруджа свобода се дари. Учителят:
– Трябва да благодарят на Господа.

13. Небитието

– Небитието е истинското състояние на живота. Не те храня с небитие. В него е съществувал гладът. Небитието е реално, иска и образува битието. Нахраня те с битие. В него е съществувало насищането. Замръзналата вода е битието. Да се размрази, да се върне в първото ѝ състояние е небитието. Значи размразената вода е небитието. От гладните (небитието) хора Бог е създал ситите (битието).

В небитието Господ се дал и хората Го яли, та влезли в битието. Господа Го ядем, без да можем да Го изядем. Ще се въртят отвън навътре и отвътре навън.

Помислете за умните, за добрите хора, за природата, за всичко, което Бог е създал. Тогава ползваме себе си. Ако богатството привлича душата, вие сте се огънали.

Там, дето се привлече кръвта, центровете се развиват. Ти искаш да минеш покрай светията, защото ти предава живот.

Няма по-голямо зло от това сам да се излъжеш. Ти си зло и добро. Религиозни, които крадат, съвестта им е слабо развита. Сегашната цивилизация на лъжи ще изчезне. Когото Бог е пратил, мяза на чист извор.

14. Доброто

– Всякога да вършим добро, това е пътят на Любовта. Злото в себе си да ограничаваме, а на доброто да даваме свобода да се прояви. Да се отнасяме добре с лошите хора, за да изнесат на лице торбата си с добрите работи.

Да имаме вяра, пред която да е Мъдростта и зад която да е Любовта.

Не говори нищо за себе си! Давай!

Обгръщай всекиго с чиста и възвишена мисъл.

Да се храним навреме, да лягаме и ставаме навреме; да заспим за 3 минути; да се молим навреме.

Пред лошите хора да постъпваме със светлина, а пред добрите – с топлина.

Хубавите мисли, чувства, думи, дела и тела са хубави картини.

Интересуват ни нашите отношения. Думите, които ви говоря, това съм Аз. Долу вървите. Ние сме живи същества, ще изпълним Волята Божия. Ако не изпълним Волята Божия, свинята ще си остане все свиня, докато умът ѝ се промени, да остави кочината; и ние ще живеем по Бога, като почнем да мислим и чувствуваме както трябва. Господ ще те промени, ако ти се промениш.

Злото казва: „Ако не изпълниш Божествения закон, ще мязаш на мене." Доброто казва: „Ако работиш като мене, ще си като мене. Като завършиш своята еволюция, ще остане само Любовта. Да не гледаме как живеят другите. Който трепери, търси Бога, докато движенията му станат красиви."

15. Трите врати

18.XII.1938 г.

– Надеждата е за физическото тяло. Вярата е за силата, а Любовта – за душата. За да влезете в невидимия свят, трябва да знаете езика на надеждата, вярата и Любовта, за да ви отворят и трите врати за горе. Надеждата гради къщата, вярата й дава сила, а Любовта я осмисля. Ябълката, която ви се дава, вие първо я изяжте; семките посадете, от плодовете давайте на другите.

Когато Бог мисли, чувствува и действува чрез нас, ние се вдъхновяваме.

За да дойдем до живота, ние се нуждаем от чисти и възвишени чувства и желания.

16. Оценката

21.XII.1938 г.

– Ако едно дете оценява майка си, Любовта, ще върви по нейните стъпки. Чрез майката се проявява Божията Любов. Карането е от любов, че не се преценяват. Майката казва: „Един лев иска, аз ти дадох повече." Майката не се кара на детето, но като порасте, му се кара. Може всякога да си неоценен. От оценката зависи да се турят нещата на място.

Едно яйце под бяла квачка на 21-ия ден [се излюпва].

17. Радостта

Помисли за радостния и скръбта ще ти се обърне в радост.

Не викай: „Моето състояние може да се смени."

На радостния торбата е пълна, в нея надникнете.

Има някой, Който урежда работите. Петър с рибарите нищо не беше уловил. В Божественото изключение няма, всичко се сменя, там несрети няма.

Да си запишете нещо – като изгрее Слънцето, в 8 часа, каквото ви дойде, мисъл или чувство, и до обед си запишете каквото чувство и каквато мисъл ви дойдат.

Мисълта [...] е красив ангел, кара те да вършиш добро.

Само за което имате понятие, което сте опитали, е ценно.

Скръбта е проявление на топлината. Радостта е проявление на светлината.

Като грешат, има живот. Приятно е на Господа да гледа децата, като грешат. Един ден ще Го разберат. Искате да ви обичат. Мъдрецът е паница, която събира. Глупецът е паница, която разлива.

18. Изобилната любов

21.XII.1938 г.

В изобилната любов всичко се нагажда изведнъж. При слабата любов – мъчно. Не могат да се карат на слугата, ако знае всичките положения и помага. Любовта не зависи от вас. Някой трябва да тури тръбата при чист извор, да

минава чиста вода. В сегашния живот има натрапени неща, не можеш да се освободиш. Не казвай: „всичко ще ти каже".

19. Чуждите езици

Малка Коледа – 6.I.1939 год., на обеда в малкия салон.

– „Край" на английски значи „вика". „Ден" на английски значи „тогава". „Суманатата" значи китайските националисти. „Ку ки абар" значи „какво известие". Езиците на източните народи – инволюционните, не са звучни. Еволюционните езици са звучни. Англичанинът едва произнася звука „р", да се не чуе, че е груб. Българинът с езика казва „р-р-р". Човек, като смекчи характера си, и „р" се смекчава. Риба = fy. Гръцките и французките черти си приличат и езиците са по-близки. Да си напъва човек ушите е трудна работа.

„Is" на турски значи „работа". Кога англичанинът говори за удоволствие, турчинът разбира работа.

Забележка: Учителят с голямо удоволствие ни говореше за другите езици, както и за другите неща. И сега, като пиша, чувствувам същата тогавашна радост – детинската радост на малките ученици около Учителя си – и се много радвам, много си ценя тетрадките, на които съм писала в Неговото присъствие. И най-малкото написано листче тогава, вече овехтяло, скъсанко, пазя, не искам да го изгоря. Всяка буквичка, писана в присъствието на Учителя, буди в душата ми свещен трепет. Щастливи бяхме и сега сме щастливи, че сме с Него. Желая всеки всякога да чувствува Неговото присъствие, за да разбере живота. – Ще бъде!

20. Буквите

23.XII.1938 год. след гимнастика до черната дъска в салона Учителят пише букви на дъската и ни ги обяснява.

А = Който е научил буквата „А", знае да си снема товара.

Б = Който е научил буквата „Б", се избавя от мъчнотии.

Не можеш да произнесеш „А", ако не знаеш как да снемеш товара си. Като произнесеш „А", сам по себе си ще се снеме товарът. Ако произнасям буквата и не пали огъня, не е правилно произнесена.

Хората още две букви не са научили в Божествената азбука.

„А", това са два лъча, които излизат от Бога. „Б" е бент, който спира човека да го приеме. За да го приемеш, трябва да знаеш как да го произнесеш. „А" – носи живот, приемане въздуха; човек го задържа. Издишката е „Б", изниква. „А" и „Б" е закон на дишането.

„А" – приемаш нещо отвънка. За да бъдеш богат, трябва да даваш. Да си обработил всичкия материал на „А" и да го предадеш навън. Ако не, ще си сиромах човек. В живота „А" да е динамично, значи правилно възприемане на мислите, чувствата и правилно предаване. Правото е на друго място.

„Л" е лодка в морето. При ветрец плава добре. „Овца" – то е по-мека.

Който може да ни помогне, го обичаме.

И най-кроткото същество, гълъбицата, хвърля старите гълъбчета: „Баща ви да ви гледа, аз си свърших работата."

А ви ударят с орех, чукнете го и изяжте го! Ако е ябълка, хванете я с ръка!

Взимай ценните работи! Хващайте думите от балкона! Може по телевизионен начин да ви говоря.

Споровете стават на жур-фикс.

Предпочитам един човек да каже: „Не Ви обичам“ и да ви даде един сомун, не да вика: „Обичам те“, а няма сомун.

Мислят добре, постъпват зле. Да каже добре и да постъпи добре.

Един ден ще се затъжите за една лоша дума. Един ден, като се върнете у дома си, майка ви да ви дрънка тенекия, да заспите.

„Мария“ значи солена вода, захар й трябва.

„Магдалина“ значи мегдан, голям мегдан иска.

21. Възможностите

28.XII.1938 год.

Учението е възможност. При големи външни добри условия, възможностите са малки. При малки външни условия възможностите са големи. Много възможности са условия. Малки възможности са – не знаеш да предеш.

Всяка минута човек придобива, прилага му се, пълнят му чашите и като се напълнят, горе го викат.

Благодарение на лошите условия се развиха в него вътрешните възможности.

Щом имаш възможностите, ще отидеш при условията, че оня търси възможностите.

Мислите не са негови неща.

Фабрика имаш, но без механизъм си в чудо.

Човек, като ходи, е зависим от главата си, от сърцето си, от ръцете си, от краката си.

Най-добро и най-своенравно същество е ангелът. Като е добър, по-добър от него няма; като е лош, по-лош от него няма.

Казва ти: „Вече не желай!“

В оня свят, като ти стане тъжно за тук, във филм виждаш всичко.

Ние тук филмуваме работите, дето играем ролите.

22. Уханието

29.XII.1938 год.

Като се изливат тъгите, чувствата, ние ги схващаме като ухание. Тъгите, чувствата са ухание за нас, а нашите скърби са ухание за другите. Скръбта е израз на стремеж. Ако не скърбим, не ухаем. Щъркел ми се оплаква, че му счупено крилото. Гладих този щъркел по главата. Тъй и човешката душа, като си счупи крилцето, дойде при Учителя.

Има различни същества. Унди[ни] са съществата на водата, саламандри – на огъня, силви – на ...

23. Качества

Добре е да е човек по-леко облечен.

Пак, както намери за добре.

Някога, при силен студ, човек може и без огън да спи, ако повиши вибрациите си.

Най-важната работа е Любовта. Което наричат хората любов, е безлюбие. На когото мисълта е лека и постъпката – малка, изпратят го на Земята. Хората са изпратени да учат, а те мислят да живеят и изгубват смисъла на живота.

Някои са великодушни, но не целомъдрени. Някои са целомъдрени, но не великодушни. И двете качества трябват за Царството Божие.

Принципът на взаимопомощта е по-силен от принципа на борбата.

24. Човешката инсталация

30.XII.1938 год. При черната дъска.

Всеки е двоен: невежият (гърба), инволюирал

ученият (лицето), еволюирал

фиг. 1

Едно лице слязло надоле, станало гръб. Лицето говори, ще учи задния. Задният мърмори, казва, че изгубил всичко; ти го утешаваш. Той, като разбере, ще тръгне – то е страданието. *(Учителят чертае и ни говори.)*

Всеки ъгъл е център на примирение. (фиг. 1)

Движение. (фиг. 2)

фиг. 2

Трябва да излязат нагоре (фиг. 3). Назад не можеш да се обръщаш.

фиг. 3

Слезли. Теснинят път е перпендикулярен. Един по един вървят. Трябва да се мине през тясното място, за да излязат нагоре. Едно лице, като слязло долу, станало гръб.

Като минеш през тясното място и отиваш вече нагоре, отиваш при Богатия и Той ще ти даде колкото ти е любовта.

фиг. 4

Големият човек, дето се е смалил (фиг. 4). Ще слезеш при бедните, ще станеш като тях, за да ги разбереш.

За да си справедлив, чертай изправени успоредни черти, навсякъде еднакво дебели (фиг. 5). Упражнение трябва. Тънки линии е колебливо.

фиг. 5

Напиши хубаво писмо по форма, съдържание и смисъл. Пиши с уважение.

фиг. 6

(Фиг. 6) Тъй пише, който мисли за себе си, който не е ликвидирал с миналото. Ликвидирай с миналото!

Сега какво си? В небето бяхте гениални. Причината е във вашата инсталация – тясна е, не можете да дадете. Някой има широка инсталация, пък няма какво да даде.

Любовта ни към Бога дава здраво тяло. Изменете отношението си към Бога и тялото ви ще се преустрои. Любовта, чувствата, постъпките строят. За 7 години се преустроява тялото.

Да съзнаваш, че природата, каквото върши, за тебе го върши, а тя да съзнава, че ти за нея работиш. Главата работи за тялото, а тялото – за главата.

Щом вървиш по пътя на Любовта, каквото и да ти се случи, е за добро. Невъзможно е страданията да се отделят от радостта.

Луд – значи лута се, не разбира нещата, сблъсква се; тогава ще тръгне по права линия, без противоречия, разбрал е противоречията.

Ял си топла храна и веднага пиеш студена вода – свили се капилярите, влезли неорганически вещества в тялото, образува се триене и се чувствува болка.

Сокът минава през тънките черва в кръвта.

Обхода да има човек. Посрещни гостенина добре!

В постъпките ще го оценят хората, като се е научил от добрите книги с хубаво съдържание. А от хубавата подвързия на книгите повече пари ще вземе.

Приятел е, който и съдържание, и подвързия има.

Идея, с която дружиш, ти е приятел.

Което обичаме, искаме да му седнем на гърба. Щом съм на гърба на коня, аз обичам коня; щом сляза, конят ме обича. Земята ни обича, ние я оценяваме. Дето е умрял човек, цветенца ще поникнат и цъфнат, извор ще извре. Онова, което Бог е създал, е разумно.

Може някой да има хилаво тяло, а силен ум. И да има противоречие, има разрешение само с любовта си към Бога.

Ако не ти е дал баща ти наследство, имаш възможност да се повдигнеш. Природата ни лишава от едно благо, за да ни даде по-хубаво нещо.

На плоскост не е хубаво да се живее, добре е да има надигнато място (фиг. 7). Физическото поле е едно равнище, после влизаме в духовния свят.

фиг. 7

25. Човешката форма

24.XII.1937 год. На обеда в малкия салон.

Да се научим да обичаме Бога. Когато ни се подчиняват мъчнотиите, ние обичаме Бога. Всеки един си има една задача за разрешение. Трябва да се разрешат задачите, а ние мислим за големи работи, считаме Любовта за губивреме. Любящият не ти взема, ами ти дава. Само Бог може да обича. Иди при Него! Той ни учи да сме проводници на Божията Любов. Любовта е неделима, тя не се дели. Дошло едно дете, дам му, то не си иде – користолюбие. Като вземеш, замини, други да вземе. Много любов искате, но нервната ви система не може да издържа. Човек трябва по малко, по малко да приема, да се приспособява нервната система. У животните има привързаност, но не могат да издържат на любовта. Човек има разбирание, но при ангелите е като овца. Щом човек се усеща недоволен, закъснял е. Като правиш добро, помагаш на живота. Ако не гледа, не вижда, не чувствува, как ще разбере живота? „Не прави добро" е законът на смъртта. Постиженията на рибата са да стане птица, на птицата – да стане млекопитающе, на човека – да стане ангел. Да те пекат на скара, да не си риба, нито комар; и като птица – не, като вол – не, като човек – не, но по-нагоре. Напусни тази форма! Всичко ти горчи. То е, че имаш треска. При здраве всичко е хубаво. Езикът да се оправи, на всекиго!

26. Вътрешната организация

Продължение на разговора от 30.XII.1938 год. При черната дъска.

Красивият строеж, красиви линии. Най-красива е тази крива линия: (фиг. 8), светлината пада най-хармонично. *(Учителят начърта тези линии и говори.)* По тази линия *(за III чертеж казва)* безопасно се слиза. Физическите закони като резултат на съзнанието.

Всяко чувство е следствие на миналото. Хората, за да се съберат, трябва да служат на обща идея. Трябва да има една школа за хармонично състояние.

фиг. 8

1. за да станеш капелмайстор
2. да впрегнеш воловете
3. да носиш вода
4. столар да си
5. жетвар да си
6. да се биеш на бойното поле или градинар да станеш
   и ще израснеш, плод ще дадеш.

*

Ще дойде Любовта. Бащата да обича необичания. Обичай битото куче, не храненото. Този мършав, грозничък, да ги обичате! Организираният свят на Земята да организира неорганизирания с Божията Любов и ще дойде Божият мир, радост, веселие. Обичай в дома си необичаните, тях обикнете! Добрият да обикне лошия, умните да обикнат глупавите. И рече Бог: „Да направим човека по образ и подобие Наше" – да обича и да люби. Един път ще го любят, той ще обича, ще цени Любовта. Другия път той, любеният, ще люби, а другият ще обича, ще го цени. Не може в едно и също време двама да проявяват любовта или двама да проявяват обичта. Ще сменят ролите си. Един път ще любиш, другия път ще обичаш. Любовта дава – любящият дава, обичаният възприема и благодари.

27. Истинската наука

22.IV.1938 год. Великата събота

Учителят дава знание, за да се освободи човек от ненужното страдание.

Знанието, вярата, законът на съвършенството са безгранични, вечни. Човек се учи, за да придобие знание, с което да може да придобие живота.

Духът страда от ограничението на материята и иска да се освободи.

Тези са мирови страдания, мирова скръб, затова трябва да работи, да учи и да мисли как да се освободи от ограничителните условия на материята.

На Земята сме слезли да се домогнем до онази наука, посредством която ще придобием живия хляб.

Истинската наука се заключава в придобиване на живота.

Всеки ден да уякваме духом. Така ще издържаме лесно и ще решаваме задачите си.

Да сме силни по дух и всичко, каквото желаем, ще постигнем.

Човек да развива своите дарби и способности, да избягва паразитните състояния. Те убиват всичко благородно и възвишено у него. Езикът е копие, с него да извоюваме свободата си. Юмрукът е чукът – с него да се организира органическата и неорганическа материя, да образува здрава солидна [...] около себе си.

Чаша – съответствува на сърцето.

Светилник със свещ отговаря на мозъка.

Чешма с каменна курна отговаря на сърцето.

Книга – най-важна е, за духовно повдигане.

Да е извор, който постоянно тече – и хора, и животни ще го посещават. Да дава от себе си безкористно и животът му ще се изправи.

За 10 години да продължите носа си макар с 1 мм, за да постигнете много нещо в умствено отношение.

28. Обмяната

24.IV.1938 год., вторият ден на Великден, екскурзия на Витоша

Вашите страдания са един прогрес. Всичко е за добро. Човек да мисли, че всичко е за добро. Кога на тебе е лошо, на други е добре.

Обмяна да става, с помагане.

Които скърбят, са в долината; които се радват, са в планината.

Като се ровиш в живота на някого, ти злото ровиш. Като разравяш доброто, усилваш доброто му. Въпросът е да се учат хората, не да ги утешаваме. Като ги вадим от заблуждение, то е утешение.

Кога ти турят една единица, към Бога ще вървиш.

Кога ти турят 2, ще се впрегнеш да работиш, впрегнат те.

Кога ти турят 5, ще жениш.

Кога ти турят 6, ще биеш.

Знаеш ли единицата, като я хванеш? Единицата е огъната на 2, на 3, на 4, на 5 – показва ти пътя, където трябва да ходиш.

Поставяте подпорка на една къща.

И тежестта на човека трябва да падне върху ума, душата или духа, а другите добродетели, мисли, са греди.

Човек, ако разбере живота, ще стане радостен.

Нагоре, където отива мъглата, има вятър, а надоле – дъжд.

Пролетта с 15 минути е закъсняла.

На 330 сме, като дойде на 400, трябва да сме в София, ще вали.

– Колко е температурата, Учителю?

– Петнайсет градуса.

– Учителю, да четем ли светска литература?

– Да четат, тя е слама, после зобта (беседите, Словото Божие).

Един човек, след като е работил в доброто, за Бога, ще дойде една събота (време за почивка). Като замине за другия свят, ще дойде съботата.

Шест дни да работи, един ден да почива.

Законът е такъв: Като излиза и слиза, е кофа да се пълни и празни.

Светът е долу (Да се слиза в света).

Не всичко в света може да стане кофа. Но чашите от кофата се наливат.

Ние искаме хора, родени готови, не сега да ги учим. Ще му дадем условия да се прояви. Например роден музикант – да му дадем условия да се прояви. Закон е, който е седял 38 години. Радвайте се, че сте излезли – 38 години сте чакали. Ангелът слизал не зарад него и Христос му каза: „Дигни одъра си!" Христос като му каже „дигни", да го дигне. Другите искали доказателства. Той послуша веднага и си дигна одъра, че повярва. „Колко са години, как чакам – казал. – Желая да има кой да ме внесе." Христос каза: „Аз съм последният ангел, дигни одъра си!"

Бог е ценното във всички неща. Другите неща са условия.

Когато Син Человечески дойде, ще намери ли вяра на Земята, когато дойде да ги учи?

Сега е дошел Христос на Земята.

Тръбите в Евангелието са войните; откъснати ръце, крака – войни, нещастия.

Белият кон е на мира, червеният е войни, а черният кон е на смъртта.

Звездите да падат са учените. Луната са религиите, системите ще потъмнеят, ново слънце, нова земя ще бъде. Всичко ще е ново, казват съботяни.

Христос ще е, Който носи светлината. А Любовта, да се примирят хората, е Христос.

Онзи, от когото са тръбите, войните, е Антихристът. Всички риби, немите, които не са говорили Истината, ще бъдат отровени.

Любов значи да обичаш и да те обичат. Аз да възприема Божията Любов, но и другите от мен да я възприемат.

Да се отвори пътят, та да дойде Любовта.

Извадете най-хубавите работи от живота на един човек и той ще ви обикне.

Докато приемате Божията Любов, сте силни. Като я предадеш, станеш слаб и чакаш да приемеш.

Свириш. И цигулката се проявява, и ти като цигулар се проявяваш. Тялото има апарати, но да знаем де да бутнем.

Когато ще се развали времето, тонът на цигулката е по-мек. С човека това е обратно. Човек с неразположение е барометър.

Кое е дух, кое – душа? Дух е това, което Бог ти е дал. Душа е това, което си възприел и почнеш да го обработваш. Душата е долината.

Духът кога слезе – Божественото благо, което ще слезе при нас и благо ни дава; и което вземеш и го проявиш, е проявление на душата.

За да разберем Давида, Данаила, трябва да имаме опитността.

Духът Илиев ще дойде в Иоана не като в първата форма и ще покаже кой е Христос.

Един мъж има в света.

Любовта е една, но в хиляди форми се проявява.

Хвърлете черните раса – черни умствени, черни сърдечни и черни от постъпките. Чернотата нищо не дава.

Като те запалим, ще видим от кои си. Щом гори, свещта е от белите.

Илия ще тури ред и порядък, за да дойде Христос, да Го приемат. А Христос ще ги научи на новото учение, как да изпълнят закона.

Оня ще те обърне, но Светлината иде от Слънцето.

Обърна някого към Господа и му казвам: „Гледай Господа вече, не мене!"

Пророците имаха опитността, през Божествения огън преминаха.

Горчиво станало Словото, като имат развален стомах, да не се смила храната.

Слънцето се постоянно смалява, а Земята остарява. Човек се подмладява. Слънцето се създаде за човека. Бог сам създаде човека.

В Библията Името Божие е 4 пъти в единствено число.

Погрешката е, че не ги прочитат на 3-те минарета.

Пътищата от Небето до Земята са павирани и някъде ще видиш камъни от твоите молитви.

Не допущай лоша мисъл, лошо желание в духа и душата си.

Дяволът е разумно същество, само за себе си мисли.

Човек да е или в тъмнина, или в светлина.

Дяволът е тъмнина, управлява се, разсъждава.

В светлината хората живеят за другите.

Не уповавай на който ти дава 10 000 лева, а нищо не ти дава, само обещава. Ако ти дам 20 000 лева, как ще разсъждаваш?

Ако се ожениш за лоша жена, ти умен ли си? Човек за лоша жена не може да се ожени, тя е наложница. За добрата може да се ожени, добра другарка.

В Любовта нещата са реални.

Истината е човекът, в когото живее Любовта, Мъдростта и Истината. Той е създаден по образ и подобие Божие.

Да умира човек за което е дошел, като Христос – носи кръста и го хвърля. Ще го носиш до половината път, ще го хвърлиш и ще те заковат на него и ще възкръснеш.

Като обичаш някого, всичките страдания можеш да обичаш.

Христос за Бога носил всичките поругания. Христос желае да станат всички Христосовци, Един Христос да стане.

Отец е по-голям от мене. Което Бог ни е дал, да го признаем и да Му служим.

Тя го обича и му казва с погледа си: „Кажи, какво ще жертвуваш за мене?"

– Ако тръгнем, ще обърнем света. Дух с дух и душа с душа се разбрахме.

Дойде ли свободата, на Северния полюс ще отидем.

Тепърва да създадем свят за 6 дни и да създадем седми ден за почиване. Имаме работа със смъртта, гуша за гуша.

Англичаните разпространяват своите идеи чрез французите.

Един ден всичките народи ще образуват един човек. Те носят Божествената скиния.

Едно липсва сега на хората – Любов. А човекът на Любовта е свободен човек. Най-лесният път е пътят на Любовта. Пътят на Мъдростта и [на] Истината са най-мъчни. Пътят на Любовта е за всички.

Най-първо за Бога ще работим, после – за ближния си, после – за себе си. Този е правият път.

Един държавник работи за себе си, после – за народа, после – за Бога. Но трябва този ред да се измени.

Да изменим възгледите си първо, тогава един ден ще работим за всички като за себе си.

Човек да бъде умен!

„Агне" значи огън. Огънят – агнето, което побеждава. Христос бил агне. И всеки да е агне, огън, да запалиш лошия, да гори.

Добрите хора имат сила да приспиват лошите. Имаме резултати. Сегашните резултати са от миналото.

Силните да станат слаби.

Бог е на страната на слабите, не на силните. В славяните има проявление на Бога, дадено им е да са носители на нова идея.

Англичаните са учители на тях.

Единственият народ с толкова земя е дядо Иван – Русия, и зад гърба му е Бог, но у славяните трябва да се роди любов към Бога.

Всякога Бог е говорил. Може да им помогне; ако обичат Бога и ближния си, благословението ще дойде.

Радвайте се на ума у добрите хора, които ръководят; те не са от само себе си.

Христос казва: „Ще се спасят не чрез силата."

За злото Бог наказва. За доброто Бог възнаграждава.

Човек да не прави зло, но да е справедлив.

Всички народи да си имат земя и да си услужват.

Човешката глава е резултат на човешкия дух. И дробовете са резултат на духа. Стомахът е физическият свят. Колкото духът е по-силен, толкова тялото на човека е по-добре оформено.

Сформирането на волята е образувало палеца. Анормалният е над нормата. По-чувствителен е от нормалните, влязъл е в оня свят с физическия свят.

Като лекуваш някого, повдигни се, да не те е страх, после си измий ръцете.

Ако си гладен, жеден, работи, взаимна обмена, взаимно почитание и уважение и като души да се чувствувате, излезли от Бога, да му услужиш заради Бога.

Богати сте. Бедни са, които грешат. Богат с вяра, надежда, ум. Центърът на надеждата е развит. Изтърпял страданията и се научил много и се развил този център.

Да уповавате на Бога и да правите добро дело. За да правиш добро, то ти трябва да чувствуваш и да мислиш.

Когото обичаш, му говориш.

Има нещо по-велико от вечността, което човек не знае.

Бог е извън вечните закони, че законът ограничава.

Бог, като обича хората, доброволно се е ограничил. Все-таки и вечността има край.

29. Новата култура

25.IV.1938 год. Третия ден на Великден, на обеда

На планината ръцете изстиват от многото електричество, но не измръзват. Когато измръзват, посиняват, а от електричеството не посиняват. Много прана имаше.

Където мине електричеството, образува се магнетична среда, като река проправена и около реката има условие за растителност.

Електричеството кара сърцето да тупти. Съгрешиш ли, отбиват реката (електричеството) и спира сърцето.

Думата „грях" е стара идея.

Крива черта неправилно поставена и не колкото трябва дълга (носа).

Съвременният дявол е най-елегантно облечен. Дявола го рисуват като мъж, понеже е вдовец, без Любов. Дяволът изневерил на жена си, Истината, и го изпъдили из небето.

На религиозния човек черепът е изтънен на горната част. Под микроскопа се виждат чудни неща. И на човека може да се увеличи зрението и ще вижда повече, от което вижда сега.

Яденето, хлябът е материално, на физическия свят е.

Реално е това, което чувствуваме в духовния свят. Идеално е, което мислим, в умствения свят. Сега ги смесяме.

Вечността не е безкрайна. Бог казал: „Вечно няма да ви простя." Една вечност какво е? За Брама е 1 и 17 нули (100 000 000 000 000 000) и 1 и 17 нули е издишане, та вдишка на Брама е вечност за индийците.

Телевизията ще обясни телепатията.

Муха не бяга от човека, защото не го вижда, но от пръста му бяга, защото пръста вижда. И ние малките неща виждаме, малките идеи. Големите идеи не виждаме.

Любовта е първичният Божествен импулс, Който осмисля живота, та тя трябва все да го подтиква към деятелност, за да тече.

В хлебеца има слънчева енергия. Приемем ли я, дава движение.

Адам го туриха в онази култура, Великата, но Адам не устоя и го изпъдиха на земята и сега пак се връщаме към онази култура. Сега иде културата на Братството. Всичко старо ще си отиде. Новото ще дойде, Любовта.

Братът сърбин каза: „Вместо ние да сме центъра – егоцентриране, да е Теоцентризмът – Бог да е центърът."

Като капне една капка, не мислете, че ще удави целия свят. Че казал някой нещо – в края ще стане, което Бог е казал.

Светът, цялото човечеството е зъбчесто колело. Всеки зъбец да тегли колелото и кому кога дойде редът, става пръв зъбец.

Но пак им казва Бог: „Обърнете се към Мене и ще ви помилвам."

30. Идеален, реален и материален живот

27.IV.1938 год.

Изправи чувствата си и коремоболието ще ти мине. Концентрирай си мисълта в Бога и Бог ще те пази!

Не критикувай никого! Кажи си: „Бог е добре създал света", благодари! Използвайте вашата опитност! Имайте вяра! Не се обезсърчавайте!

Бъдете отглас на Божията Любов, но не я гласувайте навсякъде, че ще ви дойдат лоши мисли.

На Божествената фурна дайте парите и вземете хляба.

Любовта, като основа, където ще се появи Божественото Слънце и тогава ще намерите вашия запад; но всички да обичаме Бога, иначе ще останем чужди за света. Той ще внесе радост, веселие, мисъл.

Който те обича, ти дава подтик.

Когото обичаш, там е Бог.

Като обичаме, търсим Бога там. И тебе трябва да обичат, че Бог е в тебе и става обмяна.

Бог да е център, не ние.

Щом мислиш: „Господ ме обича", то е вече импулс за живот. Щом мислиш: „Господ не ме обича", то е импулс за смърт.

Да благодарите за силата, че ходите. Да благодарите, че ви са дали билет, пратили на Земята. Колко искат да дойдат, но не им дават билет. Даром пътувате, нищо не сте платили. Едни са в парахода вътре, а вие – на простор, гледате.

Майката, като има дете, има изложение, а мъжът – като има кон.

Всички на Земята са деца. Бащата и майката са на друго място, но тук играят ролята на майки, възпитателки. Истинската майка може би 2–3 пъти през целия живот да дойде да те посети. Тя си има друга работа, няма да се занимава с играчки.

Напредналите ученици имат радиовъзприемател, та животът им е приятен. Други нямат, та животът им е по-неприятен.

Един момък мяза на планински извор, статуя, цвете, а момата – на музикално произведение. Възлюбленият ще те заведе в пустиня, ще стане извор, да пиеш. Само замръзналата вода става неприятна; която блика, е приятна. Които моми и момци виждате, те са замръзнали.

Всички да сте весели, че и в най-лошите работи има нещо хубаво.

Човек не е туй, което го направят: свещеник, цар. Той още не е цар, понеже не може да владее мислите си, чувствата си – само е актьор, на сцената.

Човек да има благодарно сърце. Като си неблагодарен, недоволен, да станеш благодарен, доволен.

В яденето най-същественото е храната да е хубава и без маси и покривки.

Та, какво е идеално, реално и материално?

Идеалната любов е само за един момент, мигновено; като го видиш, и се радваш целия ден. Идеалната любов – само един момент, ходиш и мед ти капе.

Ял си хубав обед и се радваш – то е реално. А като работиш 7–8 часа и едвам после се зарадваш, то е материално.

Драмата да е идеална. Първият миг, което почувствуваш, то е идеалното. Цялата роля изиграна е материалното. Момичето, слънцето да светне, въздухът да се раздвижи.

Срамът не е лошо. Има срам, че си направил престъпление, а други срам има, че не си направил.

Нашият живот на Земята е забавление, представление за невидимия мир.

Като умрем, отиваме в реалния живот, напущаме сценичния.

Каквото се случи на човека, все е добре.

Каквото става вкъщи, заминалите гледат и направят примирение и другите се заизвиняват.

Низшия дух, ще го хванеш!

Цялата Земя е едно изложение. Хиляди същества са работили. Като мисли за противоречията, се наскърби, после види защо са и каже: „Добре."

С надпреварването се подобряват и условията.

Като риба си бил гълтан. Като птица си бил, млекопитающе, после – човек и още колко ще мине! Един ден във филм ще видиш всичко откъде иде. От 100 прераждания се събира, та образуват един живот, сглобяват. И от 100, 200, 300, 400 прераждания се събират, та образуват един живот. И иде сега новият живот, иде и оживява.

Настоящият живот е Божественото.

Старото дава тон. Щастието се състои от големи контрасти. Това е, за да имаме ясна представа за идеалната, реалната и материалната любов. В нашето минало време други живеят.

Колкото си по-чувствителен, толкова повече преживяваш чуждите страдания.

Двойниците на мъжа и жената се преплитат и при изневяра на единия, другият страда.

Предметът, който обичаме, се свързваме с него и като го изгубим, нещо като че се откъсне от нас.

Пък и доброто споделяме с добрите.

Мисли най-доброто за заминалите, за да се възпитават душите; и те си имат тактика.

Считайте, че всичко се подчинява на Божия закон и кажете: „Добро е, за добро е!" Едно добро на ден ти е достатъчно. За злото 4 поколения страдат, а доброто ти влияе 25 000 години. Недоволни сме, а едно добро е достатъчно да измени състоянието ни – забравяме недоволството си и сме доволни. Има неща, на които да не отговаря човек.

Когато се сетиш за Бога...

Не тълкувай по буквата и не тълкувай криво. При правилно тълкуване усещаш радост.

В общия план всичко съдействува за добро. В частностите да внимава. Чукне си крака, опитност добива.

Желанието на Бога е да сме здрави, силни, умни. 5 000 000 са дарбите и способностите, които Бог е вложил в нас. Да работим и да ги развием.

Квасът действува магнетично.

31. Новата музика

29.IV.1938 год.

По някой път невидимия свят ви туря такива работи, да не кряскате. Сега други фасон да ви дадат. В човека много сурдинки има.

И още от Любовта не ви говоря. Свиря ви, да видите, че Бог ви е дал несметни богатства и не ги оценявате. Не всички едно да свирите!

„Do", „do" свири, усилвай, усилвай! Не бой се! Не се обезсърчавай! Смел бъди!

Който е направил цигулка, е снел модел от музикалния свят.

Иска много работа да се направи човек според както Бог ни е направил.

В музиката да има мисъл, после – чувствуване; движение на физическия свят, широта – в духовния свят и дълбочина – любовта по-мъчно се изразява.

Почвай от „do", да премахнеш препятствията. И в мисълта ти да има „do", напрежение. И в чувствата ти да има „do", и във волята ти да има „do" и тогава дохождаш до разрешение на мъчнотиите.

Между клетките на цигулката има място, пълно с енергия. Пълни се и празни при сухо време. При влага по мен е гласът на цигулката.

Бъди весел, без да ти казва времето. Тури си крака в студена вода, изменя се настроението. Увеличи тогава трептенията си. Обикни студа и ще ти стане топло. Повиши си трептенията и няма да се изгориш, ще ти стане хладно. Обикни топлината, ще ти стане хладно.

Учете се да знаете, че сте добри, че Бог ви е направил добри.

Различно може да се изпее „Мога да кажа".

На здравия пей песни за болни хора, а на болния пей песни за здравите хора.

Всичко разумно придаде на челото. Разумното ще стане, с нозете ще стане.

Грей, дигни!

Тъжни сте, че няма светлина във вашите сърца. Като грейне, ще се зарадвате. Божественото слънце е вътре във вас.

„Мога да кажа": „Мога" – ръката отзад на главата; „да кажа" – на устата. С разумни движения и с мисълта, чувствата и постъпките съсредоточени, ще повдигнеш трептенията на болния и той ще оздравя.

Вяра! Които влязохте без колебание, ще дойдат нещата навреме – ни порано, ни по-късно.

С туй гребенче меко се свири. Човек казва: „Без него – пак същото." Казвам: Малкото, което ангелите чуят, хората не чуят; което човеците чуят, ангелите не чуят.

Страданията са едно хубаво гребенче, че и ангелите тогава ви слушат.

Когато човек нито се радва, нито страда, индиферентен е. Тогава е най-лошото състояние.

Който обича, е музикален.

Та до известно време вървим с любов.

Дълбочината в страданието става, и да се радваме тогава!

„Ти ми дай пари, тогава да повярвам", казва. То е вече знание.

Вяра е да повярваш, преди да ти са дали нещо. Дръж се до ония разбирания, които са практически, за самия тебе.

Едно пение за себе си го държа. Друго – за близките си.

32. Даване

1 май 1938 год.

Бъдете готови за това, което даром ще ви се даде. Кепенците да ви са отворени. Ние ще разрешим въпроса, когато даром приемаме и даром даваме. Върху него почива новото учение за домове, бащи, майки – всички ще живеят в

закона. Не мисли обичаш ли го или не! С даване пари не се разрешават нещата, докато се осъждаме едни други. Щом не го обичаш, вратата ти са затворени.

33. Новото вярване

11 май 1938 год.

Любовта седи сам да си доволен от любовта и вярата, да се образуват няколко хиляди градуса топлина. Мъдростта внася светлина. Истината прави хората да оздравят.

Синът не може да бъде свободен, ако бащата не е свободен.

Ние вярваме в Господа, Който е свободен и ще те направи Той свободен.

Новото вярване е: Обичай, който те обича. Да имаш добро мнение за Оня, Който е имал добро мнение за тебе и Който всякога те е освобождавал.

34. Съвършенството

13 май 1938 год.

Този дъжд топи снега. По-рядко се случва да се откъсват блокове от лед. На поправяне отива. Всякой ясновидец е богат, затова повече товар му се туря.

Който е много страдал, много знае. Един ден ще търсите страдания, хиляди ще давате за тях и няма да ги имате.

Докато човек разбере Божиите пътища.

Човек страда, понеже страданията са незавършени процеси. Радостите са завършени процеси. Придобивките са завършени процеси.

Бъдете съвършени! Съвършенството е завършен процес, вече можеш да раздаваш.

„Стани!" е друго. Ще стане пробуждане на съзнанието.

„Бъди!" е друго: ще оживеят и възкръснат; свободен е вече възкръсналият.

Ставането е най-малкото знание. Да оживее е по-голямо. Възкресението е съвършенството.

Стани! На С. е положението тежко, не е свободен. Оживей! Х. е по-свободен. Възкресни! Х. е вегетарианец.

Като се свърши представлението, ще бъде известно. Четете 38-а глава Йезекиил. В Откровението сме 20 глава.

Християнството има още 2 века.

Законът е по отношение на себе си. Прилагай и не отнемай! Нито притуряй, нито оттуряй от Божественото в себе си, че ще страдаш!

Човек вади от богатството на младините си и от богатството на старините си.

На Северния полюс Слънцето се върти, няма залез.

В света има автомати, от които някои са хора. Повтаря ли човек, грамофон е. Да се пази човек от това, което автоматично повтаря. И страданията автоматично се повтарят.

Забрави даденото, забрави обидите, те са автоматични работи! Това не е важно! Има неща безгранични. Грехът е нещо автоматическо.

Висшите светове събират сокове от карането и биенето, направят нещо хубаво и ви го продават. Грехът е допуснат, че ще се превърне на нещо добро. Които са грешили, те вече да не грешат, но да правят добро. Не прави вече грехове, че ще ги пренасяш!

Да се освободите от ненужните човешки работи, да се преродите! Животът трябва да бъде много разумен. Които не живеят добре, значи не могат да пеят.

Петдесятниците повтарят миналото. Адвентистите, единият им крак е в еврейството, другият – в християнството.

35. Моралът

Любовта е огън, ще изгориш.

Облича се и се съблича по 3 пъти, понеже по 3 пъти я бие.

Един от любящите се грижи за това, за онова, пак току го задигнат. Нека се разтовари, да работи за Бога.

Щом се обличаш за Господа, даром ти дава. Ако се обличаш за тебе си, ще плащаш. Ако се обличаш за хората, ще те бият.

Моралът седи в това: Каквото човек прави, да го прави съзнателно.

Присадени сте. Дойдете тука, счупи се присадката и горчивите корени се проявят – дивото.

Човек е най-своенравното същество, трябва да се учи. Своенравните хора са много енергични.

Кажи на циганката: „Вземи си две лъжици брашно", тя повече ще вземе и ще каже че 29 кила късмет имаш. Във Варненско една циганка бутнала жената в коша, като се навела да й гребне.

Земята е хубаво, възпитателно училище, място за изправление, работилница. Някой беден бил е княз, сега е пратен тихо да се учи.

И горе има неща, за които да бъде човек недоволен и да го изпъдят.

Няма нищо, хубаво е. Правите отлично пътешествие във вселената с билет гратис. Някъде ви поздравляват с ракети, падающи звезди, поезия!

В разходката на Земята да се забавлявате, та работете! Един го бива за проповядване, друг – за работа, друг – за шиене.

36. Икономия

Закъснял беше обедът. Учителят весело каза:

– Аз мога за 20 минути да приготвя супата.

– Как?

– На тънко режете картофите, по-бързо става и с по-малко огън.

Икономия, чистота, постоянство се иска.

Религиозният чувствува, има почит към баща си. Религиозният има цензура на устата си.

Храната е на мястото си. Човек има червенина на лицето си и умен става, когато е правилно храненето. Коремът да не расте. Кръстът да е тъничък. Две мерки от ръката да са равни на мярката (околността) на шията. Две мерки на шията да са равни на мярката на кръста. При лошите условия линия се добива.

По-добре е земята бодили да ражда, отколкото нищо да не ражда.

16. V. 1938 год.

Днес не е рано да приложите любовта, даже сте закъснели.

37. Барометър

18.V.1938 год.

Чувствителните души отдалеч познават какво ще стане. Петелът пее, птиците пеят, кучетата лаят. Ако петлите престанат да пеят, трябва да бягате. Петлите са барометър.

Петелът, като изкукурига, казва: „От теб човек ще стане!"

Всичко в света си има свой дълбок произход. Бог ни дава всичките условия. Днешният ден показва, че бъдещето, което Бог създава, ще бъде отлично за всички хора.

38. Знанията

1937 година

Светът е създаден по музикална основа.

Което животното е изучило, едва може да завърти човешкото колело.

С най-много знания човек едва може да завърти ангелското колело.

Някои извори имат по-добра карма. Някои извори имат тежка карма, оцапат си дрехите. И вас, като хванат, оцапате се.

Любовта е закон за пречистване. Светлината е закон за пречистване. После – широк простор!

Старата философия си изигра ролята. Да се пенсионира, да се остави на пенсия.

Новата философия е: „Пей при мъчнотии!" Кога имаш да даваш, пей! Кажи: „Сега не мога да ти платя, ще ти попея." Красиво е двама обидени да си пеят и да си простят.

На банкерина попей: „Слушал съм за тебе, че пари си давал и дълго си чакал!"

Про-ща-ваш, значи да го боядисаш, да му простиш.

Изпълнявам Твоята воля – какво значи?

Мой! Кой е мой? Този, Който е слязъл под тебе, та те крепи. От върховете на планината Твоята вода слиза под мене, слабия, невежия.

Мой е, което притегля нещата към себе си. Като станеш Твой, да умреш за Него.

Но това е плод. Горната му част ще изядеш, семето му ще посадиш.

Старото е една фаза. Литото тъкане е тънко. Четворното, димитното е по-дебело, с 4 нищелки и стъпала, кварта (4). Литото е секунда (2). Има с 5 – квинта нищелки, пастрила има.

Религиозният нос на религия мирише. Ученият нос на учение мирише.

Новият човек ще има правда, святост, Истина. Не е важно за мене в какво вярва, към коя църква е, но какво прави е за мене важно.

Да се съединят двама – вода и брашно и третият – пещ. От тримата души хляб ще стане. Да имат нужда един от друг и цялото става силно.

От стряскане умиращият не може да умре.

Често постъпваме според маската, а не знаем вътре ревността каква е. Един астролог се оженил за една бедна мома, че имала щастлив хороскоп. Да се обединяваме със слабото, за да е силно цялото.

За мене Божията Любов е моя Любов и моята Любов е Божия Любов.

Желая Божията Любов да е ваша Любов и вашата Любов да е Божия Любов, за да имаме хармония с Великото в света.

За мене е важно не кой какво вярва, какво знае, но какво прави. За хляба е потребно брашно, вода, пещ. Поотделно като са, хляб не става. Да се съединят и цялото става силно.

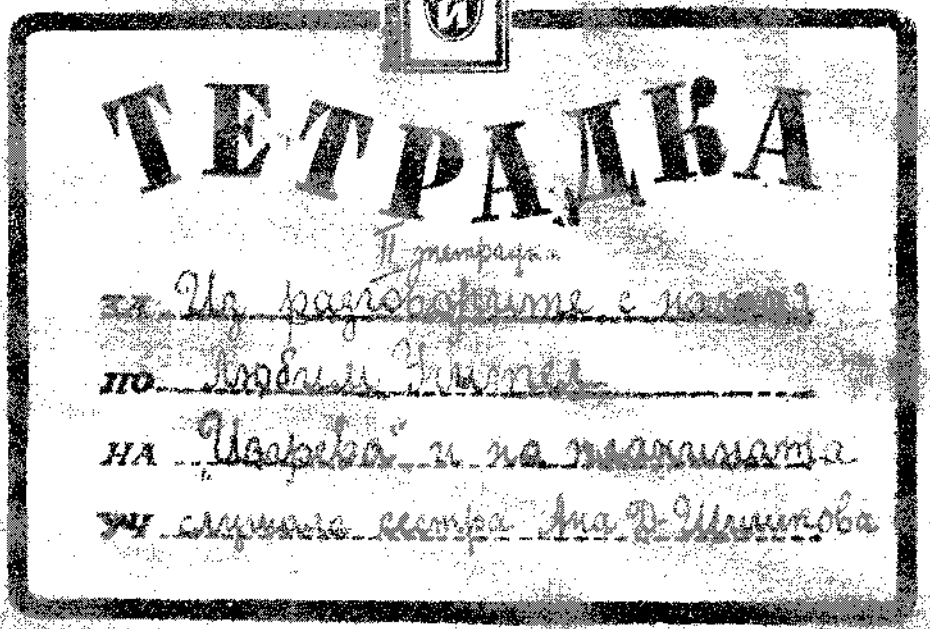

II. тетрадка:
Из разговорите с нашия любим Учител на Изгрева и на планината Слушала сестра Ана Д. Шишкова

Из разговорите с Учителя на обеда в малкия салон, след гимнастичните упражнения в големия салон, на обеда при масите на двора и при екскурзиите.

39. Времето на малката мисъл

3 февруари 1935 год. на обеда в малкия салон

Един човек видял мишка в капан.

– Ела ме пусни – замолила се мишката – и аз ще ти направя добро.

– А, какво добро ще ми направиш ти, една мишка? – засмял се той и казал, но я пуснал.

След няколко време разбойници го хванали и вързали за едно дърво. Мишката отишла, прегризала въжето и го освободила.

Най-малката добра мисъл, приеми я и реализирай я. Тя ще ти донесе щастие.

Ако вървиш из гората в тъмно и някой те бутне, та паднеш да си удариш крака, да не можеш да вървиш бързо, то е за добро, че си се забавил и избавил от разбойниците.

Появява се един малък облак. Дохожда буря. Тя изгонва облака, градушката. Значи страданието те пази.

На един човек му казали да отиде за 40 дни в Цариград и да се върне. Тръгва. Говори и почива, говори и почива и закъснял. „Господи, да стигна някъде конче, да се кача, да си почина" – си думал той. Стигнал турчин с кобилка и конче. Турчинът му казал: „Имам милост за кончето, я го поноси!" „Господи, защо тъй?" – замислил се той. „Щом си закъснял, ще носиш кончето", му отговорил Господ.

Та, не пропущайте времето, случая – всяко нещо навреме.

40. Връзката

6 февруари 1935 год.

Да правим кръгове около болното място с настояване.

Да ни е свързано съзнанието с Бога, с разумния свят, да е будно, за да не припадаме.

Разумните същества създават около нас живот на пълен ред и порядък.

Когато сме отпаднали духом, да употребим усилие да повдигнем духа си.

Да търсим светлината, за да растем. Умният човек се разтоварва, а глупавият се натоварва. Да нямаме излишни желания, че камилата умряла.

Добрият човек не може да бъде сиромах.

Да се не сравняваме с другите, да сме благодарни на своето.

Възвишеното и благородното в нас е лозата и ние трябва да сме пръчките. Лозата, тя е закон за самопожертвуване.

Любовта ни свързва с Бога. Обичта ни свързва с ангелите. Да търпим. Ангелите търпят. Всички да имаме разумността на ангелите и на светиите.

В ума да нямаме излишни мисли, които са непотребни и в сърцето си да нямаме излишни чувства.

При мъчнотии, болки, да не се смущаваме. Който разбира Божията Любов, той болен не може да бъде. Пъпки, подутини, затвърдяване на ставите да заграждаме с кръг. Изпитва ни се вярата и за да се усили вярата. Да се лекуваме един друг. При мъчнотиите и страданията се развива човешката мисъл. Ще реализираме идеята си, ако преодолеем препятствията. Всяко противодействие е сила. Да я използваме за нашето постижение и повдигане.

41. Суетата

Петък, 10 февруари 1935 год.

Да пишем писмо на Соломона, казал един проповедник. Понеже станал проповедник царски, добил знание и не успял, затова казал: „Суета на суетите!"

Не проповядвай на никого нищо, не ходи да учиш какво има по Слънцето. Един шоп с хубаво палто, но отдоле му – шопският кожух. Не изучавайте човешкия характер, че ще намерите шопския кожух.

Като се доближите до някого, вижте занимава ли се с Любовта, има ли в любовта му права мисъл, право чувство и права постъпка. Те първо мене успокояват. Което е добро за мене, добро е и за другите, съзнанието ви..., не суетата!

Отношенията ви към Бога, към Любовта, не могат да бъдат правилни, ако вашите мисли, чувства и постъпки не са прави.

За себе си да е добър човек е реалното, но ако е добър за другите, то начи реалното да ви донася благото. Там няма суета.

42. Нови разбирания

Земледелецът пресява семето: нови разбирания, разучава и казва: „Направих ново."

Първия път, кога ще правиш градина, пуснете прасето; после не го пущайте. Неразумно нещо е прасето. Нещастието им, то е прасе. Осиромашал, то е прасе. Не си разумен, че на нещастието давате, което не е ваше. На главата ти въшки, нечисти мисли не трябва да се качват, но само ангели – чисти мисли. Аз гледах шапката му и познах колко мухи са кацали на нея. Ако си умен човек, мухи по главата ти няма да кацат. Че моята мисъл е активна, та не се въртят, не кацат. Кацат ли, търсят удобства. Ако кацне муха на носа ти, показва какво ти липсва; ако кацне на ръката ти, друго показва.

Двама души чакали ред пред моята врата. Една сестра дошла и ги изпреварила, влязла. Те помислили: „Гледай, ние откога чакаме, а тя веднага, без ред, влезе." Не са ги изпреварили, но тя отиде да тури чаша, за да могат да пият, че техните ръце били нечисти.

В безправието право не може да съществува. Не може да направят каквото искат, че благото, което ще дойде, не може да мине по тези пътища.

Първия път опитай и яж! Яж и опитвай! Като дойде до големите изпитания, малко хора ще се пожертвуват.

Силата в света трябва да произтича от Любовта. Външната, обективната страна на Любовта се подчинява на силата. А има насилие, когато силата е турена в безправие, не на своето място. Често ние осъждаме. В мисълта на хората съществува безправие и виждаш, че в себе си си по-грешен, не знаеш как да си поправиш грешките.

Как се е родило безправието? Безправието в един не може да се яви, но между двама – отношение. Правото в краката е в ходенето – ту на левия крак, ту на десния. В правото процесът е непреривен.

Някой човек е лишен от едно право, взем[еш] ли му парите, не може да отиде в Америка. Право е да му се дадат средствата, да отиде в Америка.

Всичките хора трябва да се убеждават да постъпват правилно. В Америка в един щат съдията сам бие престъпника – не друг да го бие, но той прилага закона.

Ти сам се съди и сам си наложи закона, че ще знаеш колко ще се биеш.

43. Равновесието

Да си пазим чувствата. Щастието седи в това: при ходене – равновесие, иначе ще си счупи главата човек сам. И в живота да се пази равновесие. Всичките нещастия са от непазене равновесие. Изгубиш ли равновесието на своя ум и своето сърце, ти ставаш нещастен. Направете си ръцете и краката за един ден щастливи. Да не търсите вашето щастие където не е. Да дадем правото на удовете си. Да определим отвътре ли е то или отвън.

От робството се освобождаваме, като живеем разумно, да турим всяко нещо на своето място.

Да оставим всичките същества да си вървят по своя път. Като му създадеш нов път, ти му създаваш нещастия.

Във всичките светове имат по едно око. Една мисъл се постига с ума, едно чувство – със сърцето и една постъпка – с волята. Не допущай, че умът, сърцето и волята ти са болни. Ако допуснеш такава мисъл, изправи я, замени я с положителна! Не слагай изкуствени мисли, изкуствени чувства и изкуствени постъпки.

Всяко безпокойствие зависи от една прашинка в мислите, чувствата и постъпките. Махни я!

Зависи от възпитанието на хората. Ти не можеш да бъдеш добър, ако не цениш доброто в хората. Радвай се, че някой е направил едно разумно добро на когото и да е. То е общо, за цялото.

Само добрият, разумният човек може да мисли. Само по закона на доброто ще бъдеш щастлив. Правият път е да познаваш доброто. Не може да си добър, ако не обичаш Бога, баща си и майка си, които Бог ти е дал.

Обичай Бога и вярвай в Него, за да бъдеш щастлив и да успяваш, да станеш полезен на всички същества.

Бог иска всичките хора да са щастливи, да им покаже пътя.

Всичките мисли, чувства и постъпки, които носят щастие, са разбрани. Хората, които са убедени, че не са щастливи, умират, а ти си роден щастлив.

Щом прилагам Любовта, аз съм в закона на правото и обратно.

Използвай всички възможности, те са в тебе! Използвай всичките условия, те са извън тебе!

В момента, в който вярваш, че някой те обича, си щастлив.

Само щастливите хора носят хубавите дрехи. Щастието е външен израз на Любовта. Щастието седи в това, че има някой да ви обича. Ако искаш да го намериш, си нещастен. Не го търси! Не казвайте, че чрез тялото ви иде щастието!

Не безпокойте ума, сърцето и волята си! Да чакаме щастието само да ни намери.

Да имаме ясна представа за което можем да приложим.

Имаме една грандиозна работа да свършим. Пътят на Истината е достъпен за любящите. Лесно не става това.

44. Разговор за езиците

Смърт, на английски „мът", значи „радост", значи „с радост". Първоначално думите са означавали действие. Създадените езици при студените епохи са студени, хладни. Създадените през горещите са топли. В които езици има натъртено, са студени, в които има мекота, са топли. Гръцкият език е експанзивен, широчина има за хвалебни песни. Старият гръцки език бил израз за духовното. Езиците са материалистични и Божествени. Българинът останал дотук с неговия език, мислил, че езикът му е богат. В българския език има потънкости. Думата „доде" (дойде) и думата „пристига" означават едно и също нещо. Думата „йди" означава пристигането му да донесе нещо. Думата „пристига" – да вземе нещо.

Сега са изгубили думите смисъла на първообразния говор. Говедар – пасе говеда и бие говедата. Овчар – не е лошо, че не бие овцете.

45. Разговор за прераждането и др.

Котките много скоро се прераждат. Душите не са различни, които се раждат. Всичките човешки души са 60 000 000 000 (60 милиарда). За 1000 години едно обращение става, всичките души дохождат.

Тук, на Земята, се изправят всичките погрешки, тук са видими и се поправят. В умствения и астралния свят не могат. Всичките слизат на Земята за поправка. „И ще залича погрешките ви." Ти си изпил няколко хиляди чаши вино, но желанието ти е едно. Няма да те съдят за всичките чаши, но за желанието – че

то ги пълни. Затова желанието да пиеш трябва да се премахне. За в бъдеще, като дойдеш и желанието го няма, никой не може да те изкуши. Например овцата от месо не се изкушава. Лекета от кал с чиста вода се изчистват. Животът е като вода – изчиства всичките петна.

Човек играе ролята на Бога, но не постъпва като Бога.

Природата има всичките методи. Калната вода през пясъка се пречиства. Страданията са песъчлива почва, пречистват човека.

Сега обикновено нещо им се види, когато убиват. Късат крака, казват: „Нищо, стига да бъде за доброто на отечеството." Колелото трябва да спре да се върти, разумната сила да го спре. Божественото търпение е дошло до край, няма място за престъпление, та ще спре.

46. Адът и раят

Адът и раят са тук.

Едно време имало рай, сега го няма. Когато се създавала Слънчевата система, Слънцето е слизало надолу, а сега Слънцето се повдига и планетите се повдигат; силата на движението е по-голяма.

В природата има 3 субстанции: много гъста, по-рядка и най-рядка. Слизаме в гъстата материя. Всяко нещо, за да го разберем, трябва да му дадем хоризонтално положение, да го гледаме ние отгоре.

Всеки може да отиде в рая, щом е щастлив. Тогава се мяркат зелени работи, хората са със светнали лица. Иначе се виждат с черни дрехи, лица.

„Аллах" е което съхранява нещата и ги държи.

Човек може да говори само което знае. Страданието е губерка. Подлудява биволът на един човек. Друг човек, който познава езика му, си туря ръката на главата му и биволът му казва: „Желязо имам в крака ми." Като му го извадили, не лудял. Че, ако на тебе ти кажат една дума (– губерка), толкова ще подскочиш.

47. Разговор: за северните сияния, за времето, петела и др.

Северните сияния рядко се случват. Най-първо ще питаме сиянието защо е дошло. То от Слънцето иде. Ще питаме каква е мисията му. Големите народи се бият, малките седят и им дават урок.

Днес времето е топло, на сянка 15°. Петелът пее и казва: „Всичките промени показват, че на добре отива. Каквото пишат вестниците, право е, но тълкуванията са криви." Щом петелът кукурига, стой си; щом престане да кукурига, да те няма вкъщи, землетресение ще стане. „Докато аз пея, казва, свободен бъди. Като престана да пея, тогава..." Дете яздело магаре. Един старец му казал: „Дете, хайде да си говорим!" – „Хайде, дядо!" – „Слез ти от магарето, да се кача аз!" – „Добре, дядо!" Слязло и старецът се качил. После детето казало: „Дядо, хайде да си говорим. Сега слез ти от магарето, да се кача аз!" Старецът казал: „А, не може!" Детето се изхитрило. Видяло един кон, взело от него конски мухи, пуснало ги на магарето, магарето легнало на задницата си и дядото слязъл. И сега, на магарето – конски мухи.

По български говори петелът: „ку" – значи искам; „ри" – да рия. Двете срички означават: „Иди да ринеш! Хубаво си върши работата, че другояче..." „Кът, кът" значи: „Ела, ела!" В речта на българите имат „му".

Добре е то, всичко е за добре.

48. Силата на мисълта

Разговор на обеда в малкия салон

Силата на една мисъл зависи от ума. Изпълнението ѝ – от волята. Енергията от ума да се смени с енергията на сърцето. Енергията на сърцето да се смени с енергията на волята.

Ако умът няма потенциал, не можа да се яви желанието. Желанието е потенциал на мисълта. Ако сърцето няма потенциал, не може да се яви волята. Волята е потенциал на сърцето. А силата е потенциал на волята.

Сонда без любов вода не вади.

Като се изгуби някой някъде, да не се плаши, че ще се върне на същото място. Той се е изгубил, че не знае четирите точки. Северът е винаги влажен. Юг е по-сух. Вечер пипни камъка и по него ще познаеш коя страна е към север и коя – към юг, а според тях ще се ориентираш за изток и запад.

Хладнокръвен трябва да бъде човек някога. Хладнокръвието се добива, когато човек мисли, без да взима участие сърцето му. Щом човек се безпокои, не може да бъде хладнокръвен.

Когато някой си е счупил крака, той ще чувствува болки, като му го правя. Но аз ще мисля, ще съм хладнокръвен, като му го правя и тъй ще му помогна – при хладнокръвието си. Като плаче, му се помага, че се кае за грешките си. Като не плаче, не може да му се помогне, че не се кае за грешките си. Искаме да постигнем, без да страдаме – несъвместимо е. Страданието е влага за растене. В седмицата трябва човек веднъж да плаче. В природата има закономерност.

Апатичният човек, този, който мрази, с апатия гледа на всичко – него страхът го лекува.

49. Мъжът и жената

Да ни е приятно, като изучаваме живота. Един ми каза: „Защо жена ми ме напусна?“ Ако не беше те напуснала, тя щеше да те умори и затова те напусна – за да живееш.

Жената е първото дете на мъжа.

Във всеки мъж да видите първия баща, а във всяка жена да видите първото дете.

Жената и мъжът са като богат и сиромах. Сиромахът е мек. Мъжете са богатите. Те трябва да дават, да олекват.

Любовта е основа. Мъжът дава, а жената гради – любовта гради. Те са закони, които не могат да се избегнат. Хората разбират за мъж и жена друго. Право е еманципирането. Детето расте и колкото се отдалечава от родителите, по-добре е, разумно е. То е еманципиране.

Пред детето никога да не се каже ни най-малката лъжа, че авторитетът ти отиде.

50. Предопределението

– Човек няма какво да се плаши – от него ще стане каквото е определено. Заекът герой не може да стане. Човек трябва да разчита само на онова, което носи. Птицата да разчита на крилата си, рибата да не излиза из водата, човек да разчита на мисълта си. Дръжте се с Бога! Каквото ви дават, бъдете благодарни, бъдете и чисти!

Учителят гледа саксийката на масата:

– Колко време е минало, да стане този цвят! *(За цъфналия цвят в саксийката.)*

В духовния свят вие сте лози. Опитомяват ви, орязват ви, да дадете повече плод. Таман родиш грозде, вземат го; ти мислиш, че е за теб, а те го вземат.

Човек да знае, че всичко, което му се случва, е за добро. Отричаш го, а то ще дойде. Да се нагодиш с условията, при които живееш. Те нито са толкова лоши, нито са толкова добри, колкото ги ти представяш. Ако не обичаме хората, представяме ги по-лоши; ако ги обичаме, представяме ги по-добри, отколкото са.

След гимнастика:

– Гениите говорят, талантливите си уреждат живота.

51. Храните

На обед в малкия салон:

– Бобът е голям идеалист, та свинете не го ядат. Човек, който има слаби бъбреци, боб да яде. Българинът, като яде някой боб, казва: „Прост е"; а ако яде кокошка, месо: „Богат е", казва.

Някой все има фико-идея, да го мъчи.

За усилване на очите си яж леща! За хубава кожа яж грах. Но не вярват, трябва година време да ги убеждаваш! Когато прасето влезе в кръвта, има кръвно налягане.

Постът в сряда и петък е пропаганда за вегетарианството.

На един прием се срещнали англичани и германци. Англичаните се поклонили от учтивост и германците се поклонили от учтивост.

Във война са духовете на Черната и на Бялата ложа. Едните са посланици на Бялата ложа, другите – на Черната ложа. Също и когато двама са във война.

Портокал се яде, за да се повдигне достойнството на човека. Българското население не боледува от бъбреци, че яде боб. Богатите боледуват. Когато бъбреците правилно функционират, човек е здрав.

В Америка има орган за повече от 15 000 000 лева. Хубаво нещо са те. С краката и ръцете се управляват. 150 000 долара са. Координират краката и ръцете.

52. Разговор с любимия ни Учител на Витоша

1.V.1937 год.

Англичаните възпитават гърлото си. Французинът с говора си възпитава носа си, да мисли. Който иска да има добра обхода, да изучава френски език.

За да не се подпушват хората, между тях да има 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 души. Двама пълни се подпушват. Единият да е пълен, другият да е сухичък.

Не месете се в чужди работи. Наблюдавайте само. Ако ви поискат съвет, давайте. Хората страдат от невежество.

Работата е отвътре, трудът е отвън. Лошо е наготово да се чака. Искаш ли да работиш, влез вътре. Слугата и волът не са дошли да служат на господаря.

Не е лошото в любовта, но в разлюбването. Какво нещо е любовта? Патокът нагълтал конеца с пуканите царевици и децата държат конеца и той зее, тъй, с нагълтаните царевици. „Колко зърна нанизахте? – попитах децата. – Ако ви дам по една ябълка, ще го пуснете ли?" Тъй и човекът – по някой път от любов нагълтал конеца с царевиците. Извод: Гълтай зърното, ако е свободно.

Вие нанизани ги гълтате. Момата нагълта царевиците с конеца, момъкът държи конеца и тя си пули очите. Ще мине някой да му даде ябълка и тя си пули очите. Това е изобретение на света.

Има нещо, което хората не могат да изсекат. Светлината не могат да изсекат. Туй място, дето са камъните, е слязло надолу, затова сега е по-нисък купът на камъните.

Което започва с буря, свършва с тишина.

Мил, кротък, любящ, Учителят ни разказа следната приказка:

Един дервишин се преселил с една магарица и магаренце. Магарицата умряла. Всички отивали на гроба й и се лекували. „Като умре магаренцето, ще ти го дам" – казал той на другия дервишин. Ана (Шишкова) са... (прилича на майка си).

У българите суеверието е: като намери петало, пази го, да му върви.

Учителят погледна с благоговение към небето и каза:

– Тази сутрин един художник изложил една картина на небето. Питах го защо. Той отговори: „Туй, което започва с буря, свършва с тишина. Това е заглавието на картината."

53. Лошите деца в училището

Един учител във Варненско бил един ученик. Той викал: „Вай, вай, учителю, за топъл кравай!" „Много топъл – казва ученикът – беше, не можах да го ям." Шегаджии са учениците. Протосклът седял на първо място. Той е този ученик, който се учел най-добре. До него – друг, дето се учи. Идете се топлете на Слънцето.

Отивате на разходка. Виждате цветя с различни цветова. Те са живи и ви говорят. Което има бял цвят, ти казва: „Бъди чисто като мене!" Което има розов цвят, ти казва: „Обичай ме!" Което има жълт цвят, ти казва: „Мисли за мене!" Което има син цвят, ти казва: „Да имаш вяра в мене! Да вярваш в Бога, да мислиш за Него, да Го обичаш!"

Дядо Благо турял децата на тенекия, да не шават (в училище, под краката на немирните ученици поставял тенекия). Щом помръдне някой, тенекията обаждала и той казвал: „Ние тук работим, той дошел от онова място, дето не искат да работят."

За лошите деца има метода: да са в стая с бакърско дюшеме и таман някое дете се накани да бие някое или да не мирува, учителят пуща тока и краката му с обущата се задържат за дюшемето.

Което дете е тщеславно, иска да го гледат. Паунът е тщеславен, крие се, докато му порастат перата. И у добитъка има тщеславие: ровят, махат си главата и се подготвят за борба. Козата се много хвърля и като се хвърли, краката си на едно място събира. Влиза вълк в кошарата. Овчарят го хваща и му слага звънец.

54. Разпределение на благата

Материалното е, което пречи на човека за духовното. Всякой, който гледа да спечели, едни други се изнудват. А природата всичко е дала, но се хвърля всичко: консерви, кафе, всичко. Законът е такъв: ония храни, които не ги дават, гъсеници ги изпояждат – на богатите. От неправилното разпределение страдат.

Каменните къщи не са здравословни. Щом няма топлина, камъкът изтегля от човека. За в бъдеще ще са най-хубави – стъклени.

Бедният сладко яде, а богатият пищна храна яде, но не му е вкусна. Чесънът се спогажда с мене, а сладкишите... Нервен човек чесън да яде, да се успокои. Безпредметна е тревогата за храната. Който е малокръвен, да яде краставици.

Стария Русев са го били за урок, а младия – за ум.

Детето на един свещеник плакало за „маро". Майката се чудила какво е. Една циганка дошла и казала: „Детето иска хляб."

Мир започва: Тих, приятен ден, мека топлина. Като пътувате, като не ви познават, че сте представители на държава, не се отнасят с подобающе почитание. На ефрейтора се прави. Наполеон се числеше ефрейтор. И вие сте ефрейтори – чудеса правите, а като станете генерали... Войниците се подчиняваха на Наполеона, на ефрейтора. И мухата има офицерски чин, навсякъде каца. Добре, че хората не виждат работата.

Учителят погледна главата на едно момченце, което седеше до майка си, и каза на сестрата – майка му:

– Изпъкнала е задната част на главата му – домошар, ще върти къщата. Ще туря равновесие вкъщи, на каките морал ще чете. Ще те гледа той, след 25 години ще те гледа.

Нещастието е, че искаме по същия начин. Едно по едно зърно в хамбара не принася полза, а едно посято зърно дава плод.

Двама души като обикнат един молив... За болния са потребни двама души да го носят, а здравият да се откаже от носители. А ние здрави искаме да ни носят.

Ако си беден и не вземаш, ще си нещастен. Ако си богат, давай, за да не страдаш.

Който не е сял, ще остане сиромах. Който сее, ще стане богат. Сиромах е, като сее, ще му дадат. Хората чакат други да сеят.

Няма по-тягостно да ядеш, което не е за ядене и да носиш, което не е за носене.

Не се отказвайте да правите добро. Само веднъж ти се дава условие за правене добро. Ти си турил бент, затова други път не туряй!

В Русия се оставят свободни.

По принцип християнството е по-горе от будизма. Всяко последующе седи по-горе от предишното.

Болните са аристократи в ядене, прислуга, дюшек. Здравите са демократи, както и да ги пипаш. Почивка ако искаш, иди при болните. Ако искаш работа, иди при здравите. Да спиш, да няма кой да те бута. Старите спят много малко. Много спят младите. Старите постоянно за работа мислят, за сеяне, за оране. Старите хора имат силно въображение, разправят интересно невидени неща. Подмладяваш се, щом много спиш. Хубаво е спането.

Човек, за да даде цена на думите, да стане семеен, за да види какво значи една тежка дума.

55. Разговор с Учителя – май 1937 г., на обеда при масите на двора

Слабото в природата съска, не е опасно. Силното показва силата си с реването си. Лъвът реве. Той реве, когато е гладен, казва: „Пазете се!" – благородство има в него – и тогава излиза на плячка.

„Ин" значи вътре, „Тао" значи небе. То е разумното у човека, туй, което ще ти се даде. „Тао" на немски значи роса, украшение е тя сутрин, когато посрещаш Слънцето при чисто небе. Когато е облачно, няма росни капки.

Едно цвете, което те обича, излъчва хубаво ухание. Дето цветята мирисат, те ухаят заради градинаря. Ако карамфилчето почувствува вашата любов, ще пусне своето ухание. То много се радва, ако го погалят. И човека трябва някой да го погали. Майката трябва често да прегръща и милва детето си с дясната си ръка – лявата страна на главата и лицето му; дясната страна да не пипа – там са възбудителните центрове и ако го пипне там, то ще й блъсне ръката. Тъй се действува за успокоение на децата. Инертен е човекът, трябва да дойде някой да го поразклати.

Градинарят да знае кои дървета не се търпят. Праскова и зарзала между сливи изсъхват, както у човека има нетърпение към друг. Човек, който не люби Бога, не може да търпи този, който Го люби. С плодните дървета е тъй. Отначало почва вътрешна борба, а като растат – борба между клонища и корени. Едно цвете иска да се премести от друго. Орехът има тежка аура. Яж му орехите, но бягай му от сянката.

За цветята: Слънцето им е Учител – да растат хубаво, да се обличат хубаво, да ухаят хубаво. Те разбират езика на Слънцето. Обръща се слънчогледът към Слънцето, чака. Съвременните естественици не знаят това.

Жените образували южния полюс, мъжете – северния.

6000 км налягане върху центъра на Земята е върху твърдост, по-голяма от [тази на] диаманта.

Един ден три души, които умират, излизат из въздуха. Въздухът е море. Излизат в друга сфера, без въздух. Дохождат с параход, турят въдица и ги изваждат. Душите отиват при близките не по плът.

Един ден ще имаме устойчиво тяло, нерукотворно. Сега живеем временно в хижа. Нис няма какво да приготовляваме, но новото да не разваляме. По-добре в колиби, но очистени. По-добре праведник в скъсани дрехи, отколкото престъпник в нови дрехи.

Ритъмът дава цената на песента. Да понижиш *Si* значи да ти заграбят всичко. *Fa* трябва да се повиши, не да се понижава. Българинът тропа, ама не радостно. Мога да им кажа по кой път да излязат в музиката. Падеревски може да напише нещо ново. В 6 месеца спечелил 1 1/2 милион долари. С творчески ум е.

Българинът не се обезсърчава. Търси да намери. Думи хубави има, но музика, изразителност няма. И българинът, и американецът изсичат горите. Оттам иде нещастието.

Старите работи не повтаряйте, нови учете.

56. Страданието

24 май 1937 г., на обеда, на двора

Гръцкият мъдрец казва: „Никой преди смъртта си не може да бъде щастлив." Страданието повидимому е грозно, но който разбира, ще се радва. Страданието е истинският живот. Христос слязъл да научи какво нещо е страданието. Горе не е страдал. Страданията са пътят на човешката душа.

25 май 1937 г. на обеда, на двора

Когато при някое желание си неразположен, то е неестествено.

Пътуваш ли през гората много накитен, ще излезеш обран. Един откъснат плод е едно желание. Когато вържат на човека тенекия на опашката, да не му я отрежат. Има общи принципи. Желанията са материални. Взимайте тези, които са за градене. Не мисли за утре! Болният иска да има всичко в запас.

26 май 1937 г.

Да имате благородно сърце към детето! Душа е, има бъдеще. И при един човек беден имайте благородство, в него има душа. И тъй ще се премахнат всички противоречия.

Дето расте бодил, всичко може да расте. Не расте ли бодил, нищо не може да расте.

Възприеме ли човек нещо, нищо не може да го отклони. Религиозните мислят, че никакви упражнения не трябват. У нас за всичко се проповядва – и за тялото, и за сърцето, да има всякой с какво да се занимава. Човек, като мисли правилно и като чувствува правилно, е свободен.

Дъждът казва: „По тоз път, по който сте тръгнали, вървете!" Майският дъжд е благословение.

Една много хубава статия има за експедицията на Северния полюс. Голяма смелост се иска. Хубаво е и американците да вземат участие. Общо човечеството ще се ползва от изследванията. Само по този начин с аероплан може да се ходи. С радиото си дават съобщения, лесно се намират. Главата и краката са открити. На главата вода има – на северния полюс; на южния суша има. Най-високата точка е 6000 км от екватора. Няма нечистота там, всичко е чисто. Сега там е все ден. Слънцето все се върти, всичкото време е ден. На 22 септемврий ще стане малко здрач – по-тъмно, после – сияния, северни, отлични сияния. После, към 22 ... ще започне да се виделее.

57. Светлина и пространство

Ученическото добро постижение, което има сила чрез правата линия, дава светлина. Което постижение е чрез кривата линия, дава топлина.

В етера постижението върви спирално, по крива линия, понеже има теготене отвътре и отвън. Натискът на етера върху [Земята] образува от него цвета.

Притеглянето е една разумна сила. Което иска да си почива, отива към центъра си, по крива линия; а което иска да работи, отива от центъра навън, по права линия.

Ще имате големи мъчнотии, но ще преодолеете. Любовта владее и правата, и кривата линия в съвършенство. Да бъдеш свободен, да нямаш никакви мъчнотии, значи генерал да си на всичките мъчнотии и те да ти слугуват. Само с Любовта може да се постигне това. По права линия трябва.

Слънчевата енергия е слязла в центъра на Земята и се върнала, тогава се издържа; а земната енергия отишла нагоре и се върнала и направила вдлъбнатини.

Искаш светлината, енергията на Слънцето, слънчевата идея – търсиш светлината, Слънцето. Искаш тъмнината – търсиш Земята.

Пространство е: предметите да знаеш къде са турени. А време е: да знаеш как са вървели един след други. Близко и далеч е въпрос на движение. Ако нямаше светлина в пространството, как ще си го представите?

Илюзия са неща неразбрани. Нашето разбиране за света е илюзорно, понеже големите неща са намалени, а малките – увеличени. Погрешката е в разбирането. Ако с перото можеш добре да пишеш, перото е на място. Ако не можеш да пишеш, не перото е виновно, щом не е повредено. Магарето носи книгите, а човекът ги чете и трябва да приложи прочетеното. Изядох плода и посадих семката. Като вкуся от плода, прогледна, прослушам и закарам смело.

Правата линия е създала света. Човек, като иска да се проектира, да даде неговото благо на други, да се радват, образува се права линия.

Умствена материя да събереш, за да мислиш. Тя съществува в природата. Трябва да я събираш. Един грам да събереш е достатъчно. Най-лекият път за постижение е Любовта. Като се прояви Любовта, и силата ще дойде.

Търсете щастието в себе си, за да разберете и хората. Като му изпееш една ангелска песен, ще му дадеш най-голямата си любов. Трябва едно ангелско разположение. Пред ангел можеш хубаво да пееш, но пред друг не можеш да пееш хубаво.

Като почнем да чувствуваме, разтопяваме се на вода и мисълта дава направление.

Да оценим благата, които Бог ни е дал. Да напуснем нашия ропот, да не сме като евреите из Египет, понеже отиваме в Ханаанската земя.

Кажете: „Господи, научи ни добре да пеем!", като влезете в обетованата земя. Тя е първата песен на Любовта. Първата песен на Любовта, това е светлината. А първата песен на светлината е свободата. А първата песен на свободата е Любовта. Само когато влезете в Истината и пеете, Любовта тогава ще разберете – какво е Любовта. Иначе не можете да познаете Любовта. Истината ще ни покаже Любовта. Желая ви от Светлината – Свобода, от Свободата –Любов.

Щом майката не почита бащата, мъжките деца страдат. Ако бащата не почита майката, женските деца страдат.

Май 1937 г., на обеда

От стряскане умиращият не може да умре. Често постъпваме според маската, а не знаем вътре ревността каква е. Един астролог се оженил за една мома, че имала щастлив хороскоп. Да се обединяваме със слабото, за да е силно цялото. За мене Божията Любов е моя любов и моята любов е Божия Любов. Желая Божията Любов да е ваша Любов и вашата Любов да е Божия Любов, за да имаме хармония с Великото в света.

58. Музикалният тон

Първото нещо: да имате музикалния тон. Знанието е в нас, да се организира, да расте. Натискат само виртуозите, когато свирят. Децата тихо да свирят. И като пеете, тихо почвайте, като изгрева на Слънцето – най-напред слаба светлина, после се усилва, усилва. Винаги в себе си дръжте последователно положение. Употребявайте музиката. Пей и простудата ще си отиде. Българина го разтриват и той пее (вика) и оздравява, че е пял, а някой, като не вика, мъчно оздравява. Как бихте пели на настинката? Сутрин поне една малка песен си съчинете! Сега сме в една област на малки постижения. „Re" на отделни струни се различава. И тон, взет без пръст, има друго качество от същия тон, взет с пръст. Тоновете, взети с първия пръст, придава им се достойнство. Взети със средния пръст, стойност им се дава. Взети с третия пръст, красота им се дава. Взети с малкия пръст, практическо приложение им се дава. Да играе малкият пръст, да имаш приложение на нещата.

Показвам ви Хималаите, да ги зърнете. Което Бог е вложил във вас, вложете усилие и да развиете своите чувства, мисли и свобода. Науката помага, науката на самовъзпитанието. Разчитайте най-много на онова, което Бог е вложил във вас. При правилни постъпки времето се оправя. От къщи лесно стават работите, на планината – не. Да разчитате на нещата, вложени във вас. Любовта е направила това – и ти да го направиш. Ще вървиш по права линия, разумност. Тежките работи – за юнаците, леките – за слабите.

Гневът е силно пение. Плачът е ниско пение. Носете си от троскота и питайте има ли лозето троскот. (алегорично) Лозето трябва да се окопае и троскотът – да се изчисти. (алегория) Лесно искали да минават, та не окопавали лозето (не работили старите върху своите лоши стари навици).

Вие сте вашите прадеди. (Значи да работим върху себе си – да очистим лозето от троскота, като го окопаем добре – като даваме отчет за мислите, чувствата, думите и делата си, да се освободим от старите лоши навици.)

59. Разговор след обеда

Ясновидство значи пречупване на светлината. Природата си е турила полета, дето не може да проникне светлината, пази своите тайни.

Човек трябва да бъде строг към погрешките си.

Тънки греди, които минават за дебели, не издържат. Грешен човек, който се мисли за праведен, не издържа при изпитание.

Господ иска да изпита ангелите. Накара да служат добрите на лошите. После добрите победиха и изпъдиха лошите. Сега и хората служат на лошите. Лошият заповяда и ти ще слугуваш. Сега светлите Духове са по-умни и тъмните ще им слугуват. Светлите ще кажат: „Сега ние ще сме ви господари."

Как ще познаеш лошия, че не ти служи? Той, като иска да те залъже, потъмнее и се познава – както електричеството отслабва, когато гладят с ютия. Чудят се как знаем, че иска да лъже.

Мравката си има радио. Като е в опасност, тя предава и другите идат да ѝ помагат.

Виждането, слушането, обоянието стават чрез мозъка.

Любовта е най-твърдото нещо. Всичките спорове стават за нея. Тя всичко примирява.

Комуто най-много дават, се нахвърлят върху него.

Човек огрубява, като мисли, че любовта е нещо материално и желае да вземе. Тя да си гледа работата и ти си гледай своята работа.

Любовта ще ти донесе едно кило брашно и ще ти каже да направиш баница. Като дойде Любовта, човек става гениален, почва да твори – всичко из земята излиза, всичко оживява. Заминава ли Любовта, нищо не остава, всичко изсъхва.

Човек никога не трябва да преяда, но да остави кога му се още яде – при най-сладкия залък.

В природата всичко е взето пред вид. Човек долу е рязък, качи ли се на Мусала, стане мекичък, нежен. Принципите действуват.

Всичко сега изсъхнало, след един месец – зелено. Откъде иде?

Някой път всичко е пусто. Като дойде Божественото, всичко цъфне.

Човек вярва и нарочно иска да се обезвери, да не вярва.

Да почакате, докато се запишат всички.

Няма да се свърши светът, но нов порядък иде. Иоан казва: „Рожби ехиднини, кой ви обади да бягате от идещия гняв?"

Искат, без да приемат Любовта, да влязат в новото. То не може. Със старите разбирания човек е своенравен. Който мисли, работи добре. В новото, детето, като направи погрешка, казва: „Мамо, направих погрешка." Възрастен, като съгреши, признава грешката си, моли Бога да му прости и да му помогне да си я поправи.

Жена, която може, учи се на художество, тегли первази, после ще боядиса плат.

Брат е най-високото поле. „Другарю", „гражданино" идат после.

Всичката работа е, че хората се месят в работата на другите. Кажете му каквото му кажете, [пък] дали ще се обърне, е негова работа.

Религиозният да каже на болния: „Аз ще се помоля, но ти ще дадеш ли някому нещо за Господа?"

Не се самозаблуждавайте, че когото учите, ще тръгне по твоя път. Ще тръгне, но все малко по друг.

Някой казва: „Какво съм длъжен да го обичам?" Казвам: „Като обичаш, ще живееш, като не обичаш, ще умреш." – „А, то друга работа" – каза той.

60. Условията на живота

За да живееш, трябват условия. В този живот трябва да се развива знанието, но без живот не може. Страдате, че искате да направите живота личен. Животът не принадлежи никому. Вземи си колкото ти трябва и благодари на което имаш. Човек е още в „а"-то на живота. Детето първо взема от майка си, суче, иначе майката заболява. То я освобождава от мъчение, но то расте. И майката, като я освобождава, тя дава. Детето, което все взима от майка си, е паразит. Него го тури на пръстите и чукай. Пусни бълхата в тревата да пасе. Бълхата има дълги крака, та скача.

Има мисли и чувства въшкави. Да се изчешат с гребени навън! Взимаме лично нещата. Не можеш да кажеш: „Той прави погрешка", че хиляди хора са я правили тази погрешка – деди, прадеди, и той ще носи отговорността на съответствующата част.

Какво било яденето най-напред? В южна България имали черупки от охлюви, нанизани на конец, такъми им казвали. Употребявали ги за готвене с ориз. Туряли ги в ориза, докато уври оризът.

Ние, съвременните хора, много страдаме. Като кажат: еди-колко къщи изгорели, много избити, и ти се безпокоиш, а то нищо не е станало.

Знаете ли закона на внушението? Може да ти внушат, че си извършил престъпление и ти се измъчваш, а не си извършил.

Сънуваш, че си убил човек и те съдят, или че някой иска да те убие. Има мисли и чувства, които ни измъчват. Много хора страдат, докато се освободят от своите мисли.

61. Оня свят

Любимият ни Учител, като гледаше нашето състояние често, според разговора, ни разказваше някоя случка и ни остави да мислим върху нея.

При този разговор ни разказа следната случка:

Един ден Настрадин Ходжа отива за дърва. Качил се на клона и почнал да реже. Един му казва:

– Настрадин Ходжа, ще паднеш!

– Не е твоя работа! – И след малко паднал заедно с клона. „Знае кога ще падна, той ще знае и кога ще умра" – си казал Настрадин и отишъл да го пита.

– След три дена – му отговорил човекът. Сбогува се Настрадин и отива за оня свят. Изкопава си гроб под една круша, ляга в него, яде крушите, които падат, и чака да умре. Задали се камили. Той се надигнал да види и ги изпоплашил. Те обърнали товара си и керванджиите го набили. *(Учителят се много смееше, като туряше кърпата си на устата си. Винаги, когато разказваше нещо смешно, много се смееше, сложил кърпата си на устата.)* Върнал се вкъщи и казал на жена си:

– Много добре е на оня свят, ама като подплаших камилите...

Сега богословците представляват Господа като нещо външно. „Ако има Господ, печелим, ако няма, не губим" – казват. Доказват, че има Господ. Че как няма нищо, като изгубиш живота си? Та, новите аргументи какви трябва да бъдат? Щом чувствувам Бога в себе си като Любов, Мъдрост и Истина, има Бог, ще Го познавам и извън мене. Казвате: „Няма Бог." Че, колкото и да отричаш Бога, има вътре в тебе нещо, което ти казва, че има – както ако казваш, че няма болка, а като те боднат, чувствуваш болка.

62. Човекът е двоен

Казах на един: „Ти не съществуваш, физика си." – „Ами аз чувствувам, че живея" – казва. Че живееш, знаеш; че ще умреш – умирал ли си, да знаеш? Че като се стопи един лед, изгуби ли се? Нещата стават видими и невидими.

Може ли да съществува съзнанието извън тялото, да излезе из тялото и да чувствува?

Един списател дойде при мене и ми каза: „Аз съм се побъркал, хлопа ми дъската. Отидох във вегетарианската гостилница да яда. Намирам се в стаята. Гледам тялото си и някой зад мене ми казва: „Това си ти!" – „Ами аз какво съм?" – питам. – „Ще ти кажа" – казва. Дигна ме и ме тури в мене. Цяла седмица не спах. – „Ти си имал опитност" – му казах аз. Човек е двоен, може да излезе из тялото си навън. Само че преди да излезе, трябва да пожелае да се върне пак, и ще се върне.

Във Варна един адвокат, комунист, добър оратор, каза:

– Хубаво говориш, само че аз не вярвам в Бога.

Казах му:

– Ще ти кажа нещо. След 5 години ще стане една коренна промяна в тебе. Запиши си това и ела да ми обясниш защо е станала.

След 5 години ми пише, че се оженил, много обичал другарката си, имали си едно детенце, но една вечер, като отишъл на събрание, заключил вратата, да спи спокойно, докато се върне, да не става да му отваря. Запалила се лампата, направила пожар и жена му се запалила и изгоряла. На гроба написал: „Ти стана жертва за мене, аз трябваше по-рано да повярвам."

Дойде в тебе една светлина, не можеш да противодействуваш на нея и вярваш тогава в Бога.

При въпроса за Бога, човек да мълчи. Да кажеш: „Ще опиташ."

Нито едно същество не отрича съществуването на Бога, че непоносимо страдание дохожда. Те отричат Бога на идолопоклонството, тъй че Господа не измъчват. Всичките подтици на хората се дължат на Бога. Изоставен си, а нещо дълбоко отвътре слушаш глас: „Ще се оправи!" Дойдем ли до Бога, никой не може да ни излъже.

В мозъка има едно слънце и благодарение на него в нас ни става ясно това слънце. Зад туй слънце има друго, духовно слънце, което хората не виждат. Това слънце е изражение на друго Слънце. Което не знаеш, е реално; което знаеш, не е реално. Не си разбрал светлината – че то не е статическо положение. Всичките нюанси в живота зависят от светлината, в какви краски се проявява.

63. Обичта

Какво нещо е обичта? Какво чувствуваш? Че ти гори сърцето, е друг въпрос. Любовта има едно прояснение. Преди да се е проявила Любовта, човек е

в спящо положение, а прояви ли се и в ума, и в сърцето, и в постъпките, тя функционира, всяко нещо е на мястото си. Тогава човек е като малки деца, с добра обхода. В думите му има мекота, слуша, не критикува, дава на своето заключение. Който те обича, те поставя на равна нога със себе си, дава ти абсолютна свобода. И Бог не ти се меси в свободата – оставя те да направиш каквото искаш, но като направиш погрешка и я съзнаеш, поправи я.

Ние се мъчим, че искаме да обвиним Бога.

Когото обичам, не мога никога да го обвиня. Може себе си да обвиня, но него – не!

Като обичам някого, показвам му погрешките и го оставям свободен – бъди свободен! Сега, светът как ще разберат? Тепърва ще учите. Мислиш да ти се подчини другият. То не е любов. Който обича, никога, абсолютно никога не може да ти направи пакост.

Бог, Който изпъди човека чрез ангела, защо остави хората, та и злото, и доброто да функционира в тях? Бог не се е изменил в Себе Си спрямо тях, затова е допуснал. Те са се изменили, Той не се е изменил. Те ще се борят, борят и един ден всичките техни точила ще се изтъркат. Тези духове, падналите ангели, ще влязат в най-нисши форми: червеи, коне, говеда, и хората ще ги учат.

Нали Сатаната станал змия и като влязъл вада да разправя и всички станали змии, да съскат, уплашил се. Влязъл Сатаната в змията, за да събори човека.

Абсолютно е невъзможно който ви обича, да ви направи зло.

64. Вътрешната телевизия

Щом поставиш мисълта си в съзнанието си, може да дойде в тебе тази Любов: „Господи, желая да обичам, както Ти обичаш!" Вие сте се изменили, не самата, реалната Любов. Някъде има неща, които не могат да се доказват.

Аз говоря, а един казва:

– Неща глупави.

Аз му казах:

– Ще направя опит с тебе и ще ми кажеш отде зная това. Ти си от село. Нямало дете, на което да не си праснал главата, вярно ли е това? Обичаш да пипаш.

– Кой ти го каза? – попита той. – Имам слабост. В Женева влязохме да крадем грозде. Хванаха ни и ни закараха да ни затворят. Но ние – по български: изтърсихме го и избягахме.

– Е, отде го зная?

– Казал ти е някой. – Дойде му една мисъл: – Ще ми бъде ли жената вярна?

– Да си внимателен с нея! – Каквото и да му доказвам, той не може да схване. Аз виждам всичко, каквото е правил. Телевизия е, как ще му докажа? Нещата стават, но не искам да се занимавам с неговия минал живот, турям перде, не искам да се занимавам с него. Някой път мигновено става, картини се явяват. За известни качества трябва да има белези на ръцете, на главата: черепа и на лицето. Мене не ме интересуват патологическите състояния, гледам на колко се е отдалечил.

Добри хора, които не падат, са тези, на които погледът е обърнат нагоре. На който погледът е обърнат надолу, на него не може да се разчита. Истинската светлина е в ъгъл 45 градуса, нагоре.

За всяко нещо имате вътрешен усет, приятен или неприятен. Няма човек без вътрешен усет. Всичките хора нямат еднакво отношение към Слънцето. Които са много далече, по-малко светлина приемат. Нямате прямо съобщение със Слънцето. Трябва една мисъл да мине през 4–5 мозъци, за да се схване. Ако сте хора на Юпитер, най-голямото благородство ще имате. Ако сте хора на Земята – най-голям материализъм, тъмнина. И всички трябва да школувате тук, в материята. Материализъм не е да отричаш Бога, но като яде човек, да знае как да яде, да знае как да диша, да знае как да се жени, как да ражда деца – то е материализъм.

Да си художник, скулптор, не е духовен човек. Духовен какво е? Жълтият цвят, като влезе в мене, събира мислите; червеният цвят събира енергия, синият цвят събира вяра в неща невъзможни. Самият цвят не носи живота.

На което знаете, да изникне клонче, да цъфне и плод да даде – новия цвят, не да хвърлите старото.

И духовен като станеш, пак ще си сприхав, скоржав, недоверчив, какъвто си бил.

Сега виждам маски само. Никак не те ценя. В тебе Бог е вложил възможности да работиш, чака те велико бъдеще, но те виждам, че си тръгнал по един път, дето има да ти тегли главата.

Нищо скрито-покрито няма. Нещата са скрити, кога нямаш отношение. Като имаш и обоняние, и слух, на километър ще долавяш. Та, пчелите имат, а вие да нямате.

Вождите са антени, които показват. Те са граница между физическия и духовния свят.

65. Страхът

Безпредметно се плашим ние. Приятеля го загони паток. Аз взех да го браня. Патокът ме хвана за гащите. Хванах го за гръцмула и му казвам:

– Не бой се, не ти искам патката – и го пуснах. Като го пуснах, той казва:

– Много добър човек е.

Разбирам им езика. Сега ходя, ходя, не мога да го забравя. Изпъкне ми в съзнанието.

Дойде ми на ум: Господ и един апостол отишли някъде. Вечерта, като легнали, някои дошли и набили апостола. Апостолът помислил: „Да не би да дойдат да ме бият пак" – и се преместил от другата страна на Господа. Биячите рекли: „Единия набихме, хайде да отидем да набием и другия!" И взели да бият другия, а той бил пак апостолът. *(Учителят, като разказва, много се смее, с кърпата на устата Си.)*

Има нещо хубаво в живота на човека. Във всичкия живот има неща хубави, за подражание. И човек трябва да зачита правата на всички – и те си имат права. Човек все да има мярка, с която да мери. Сега имат за себе си друга мярка, а за другите – друга. Да не залъгваме себе си с доказателства, с които залъгваме другите.

66. Божият глас

Прочетете 100. страница от книгата [„Божият глас" – X година на Общия окултен клас, I том, София, 1940 г.] Да вярваме в общите идеи.

Прочетете 50. страница: По естество човек не е лош, но нещо лошо е написано в неговата книга. Трябва да го коригира. Да изправи лошата си карма, иначе тя ще погълне всичко придобито.

Прочетете 25. страница: Ученикът да учи, не само да се моли. Всеки ден да придобива по нещо ново. Знанието му не е достатъчно. Твърдата човешка мисъл, да я стиснем, от нея вода да излезе. Да работим върху ума, сърцето си и волята си и с махване да укротяваме.

Прочетете 75. страница: Да се домогнем до Истината, която ще ни свърже с Бога. Същественото в човека не е формата – мъж и жена са полюси. Истинският човек не е ни мъж, ни жена. Истинският човек включва и мъжа, и жената. Числата 100 + 50 + 25 + 75 страници образуват едно цяло по мисъл.

Прочетете 23. страница. Числото 23 е число на противоречия. Човек да е готов да пожертвува всичко за Бога и Бог ще му каже една дума. Човек, ако изгуби Любовта, почва да я търси.

Прочетете 125. страница. Всяка мисъл, като се ограничи от желание, е обикновена. Мисъл, която се изменя, не е права.

Прочетете 175. страница: Колкото е по-разумно едно същество, по-разумно разрешава мъчнотиите. Огъни се, без да се пречупваш, изправи се и тръгни! Огъни се и запази живота си! Огъване значи промяна на състоянието. Съсредоточете се при неразположение.

Прочетете 200. страница. Да не искамо да мислят само за нас. Да любим Бога – Божествения свят, да любим ближните си – духовния свят; и да любим врага си – физическия свят. Бъдете съвършени: да имаме Любов към себе си, да не правим нищо, което е в противоречие с Божествените закони. Да ги прилагаме – да имаме хармонични мисли, чувства и постъпки. Това е Божественият глас.

Представете си, че всяка дума е жива. Правата линия (фиг. 9) представя разумност. Следете пътя на движението. Ако движението (фиг. 10) образува крива и счупена смесена линия, постъпката не е права. Да има между мислите, чувствата и постъпките геометрическа форма. При всичките изпитания човек да намери спасителния ъгъл и да излезе. Човек да се учи на дикция. Човек си туря някой път рамото под мъчнотия, дето никой не го е турил. Щели всички да се спасят? Какво ще стане със света? Понеже Бог е Любов, всички ще се спасят, но след много големи страдания. И падналите ангели – дяволът, ще бъде спасен.

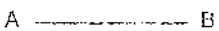

фиг. 9

фиг. 10

67. Самодисциплина

На учителите е мъчно да преподават, че съществува известен безпорядък в света. В разумния свят имаме една система. Не е естествено три пъти скъсване и отстранение от изпити вече. Нека 10–20 години да се явява. В държането повече изпити има възможност да изправи познанието си, че се подготвя. Всички добри хора трябва да минат през голяма дисциплина, докато си пробият път. Някой се обезсърчава и изгубва ума си. Да уповава на това, което му е дала музиката.

Един беден слугувал при богат господар 10 години. Господарят го изпъдил, без да му плати. Слугата помислил: „Ще ти търся цаката." Умрял господарят. Слугата го изровил да го набие и господарят, който бил жив заровен, че се бил задавил с нещо, не умрял, изхвърлил това, с което се задавил, като го бил, станал, оживял и богато го наградил.

Всяка погрешка съживява човека. Всекиго трябва да го побият малко. Погрешката е: В бурно време не ходи нагоре из планините, но из долините!

Кога се разрешават задачите на хората, е лесно, но при разрешение на нашите задачи... Нашите изпитания са от миналото. От сегашния живот нямаме изпитания.

Някой каже някому: „Вагабонт!" Вагабонт значи скитник, който ходи да пътешествува, търси удоволствие в скитането – без смисъл пътуване.

Човешката любов е азбука. Запалва се „а" със „з", става „аз". Ангелската любов е сричането „аз". Божествената Любов е четене.

При богатство поставя се Господ, името на Бога, не може без име. Ще кажеш: „Аз съм богат в Господа – със страдание."

Йероглиф значи човек в движение.

Ако човек вярва в Бога, както царски син – в баща си, какво има да се безпокои и съмнява?

Проповедникът трябваше тихичко да каже на слепия: „В Името на Господа Исуса Христа, прогледай!" Трябва и в двамата да има вяра непреодолима. Ако няма, не може да му помогне.

Търси това, което привидно нищо няма, но всичко дава! Нулата (0) всичко дава. Пред нея бъркай и се увеличава с 10.

Дава богатият милион, готов за жертва, но богат умира. Не оставяй другите хора да носят опита заради тебе. Ако носиш страданието, носи! Има хора и сега с вяра. Войникът влязъл в мъртвата зона, дето куршум не удря. Нас от невидимия свят ни гледат, както учените гледат микробите, и виждат, че за умни работи се разговаряме. Сега сме обърнати към тази част на Слънцето, която дава кредит на България.

Кърт ът (кърт ицата) от голяма неприятност е влязъл в земята, скрил се и не може да се убеди да излезе.

Другар! Какво значи другар? Другарят казва: „Другарю, което придобихме, да го пазим!"

Любимият ни Учител ни говореше върху въпроси из различните области на живота, за да не сме в еднообразие. Тъй Той въздействуваше за развитието на различните ни мозъчни центрове. Не пренебрегваше никого и нищо. За Него беше всеки и всичко ценно. Тъй Той помагаше да се развива у нас взаимна почит и уважение към всекиго и любов към всичко.

68. Знанието

22.IV.1938 г. Великата събота

Учителят дава знание, за да се освободи човек от ненужното страдание. Знанието, вярата, законът на съвършенството са безгранични, вечни.

Човек се учи, за да придобие знание, с което може да придобие живота. Духът страда от ограниченията на материята и иска да се освободи. Тези са мирови страдания, мирова скръб. Затова човек трябва да работи: да учи и да мисли как да се освободи от ограничителните условия на материята.

На Земята сме слезли да се домогнем до оная наука, посредством която ще придобием живия хляб. Истинската наука се заключава в придобиване на живота. Всеки ден да уякваме духом; така ще издържаме лесно изпитите си и ще решаваме задачите си.

Да сме силни по дух и всичко, каквото желаем, ще постигнем.

Човек да развива своите дарби и способности. Да избягва паразитните състояния. Те убиват всичко благородно и възвишено у него.

Езикът е копие – с него да извоюваме свободата си. Юмрукът е чукът, с него да се организира органическата и неорганическата материя и тъй да образува здрава и солидна ограда около себе си.

Чаша – съответствува на сърцето. Светилник със свещ отговаря на мозъка. Чешма с каменна курна отговаря на сърцето. Книга – най-важна е за духовното повдигане.

Човек да е извор, който постоянно тече. Тогава и хора, и животни ще го посещават. Да дава от себе си безкористно и животът му ще се изправи.

За 10 години да продължите носа си макар с 1 мм, за да постигнете много нещо в умствено отношение.

69. Страданието и радостите

24.IV.1938 г. Екскурзия на Витоша

Часът е 4. Всички сме пред приемната стаичка на Учителя и на двора. Учителят радостен слиза по стълбите, отговаря на поздрава ни и се изправя на плочките. Поглежда към небето: към изток, юг и запад, усмихва се и казва с благост:

– Готови ли сте всички?

– Готови сме, Учителю – казваме радостно.

Учителят тръгва с братя и сестри, носещи раниците си, други пък – раниците си и чайниците и всички с радост закрачваме. Учителят леко, леко пристъпя, като че на земята не стъпя. Минаваме юзината и поемаме нагоре. Учителят и младите братя и сестри са енергични, като че хвърчат. Ни, по-слабите и възрастните, вървим след тях и им се радваме. Излязоха над Симеоново. Учителят се обърна и с Него и цялата група се обърнаха, погледнаха ни и застанаха прави, а ние продължихме да ги следваме, като често погледвахме дали ще изгрей Слънцето, преди да ги стигнем. Едни го стигнаха, други го посрещнахме при изкачването – със запиране и единична молитва, и ги стигнахме. Насядахме всички да починем и с нови сили да продължим. Бързоходците пак залетяха из планината, а ние, въодушевявани от тях, ги следвахме според силите си. Учителят често се обръща назад и ни поглежда. Ние чувствуваме, че сме с Него. Настроението ни е отлично. Всичко ни се радва: и въздух, и слънце, и треви, и цветя, и дървета, и листя, и птици, и пчелички – всичко ни поздравлява с „Добре дошле, скъпи гости!" Свежият въздух, слънчевата енергия подкрепя нашите сили и всички с уверени крачки вървим по стръмния път.

Стигаме бивака. Картината е чудесна. Огньовете пушат, а вътре пристигналите екскурзианти насядали около дувара да починат, чакат да заври водата. Поздравляваме ги, приближаваме се до Учителя, седнал на определеното Си място, целуваме Му ръка и отиваме да сменим изпотените си фанели. Връщаме се и сядаме с гърба към Слънцето. Водата вече е завряла, братята ни наливат, пием, закусваме, правим гимнастичните упражнения и пак сядаме, дето закусвахме. Очите на всички ни са към Учителя. Той чете в нашите очи жаждата ни за насъщния хляб и почва да говори на най-наболялата душа. Всеки познава кое е за него и се ползва от всичкото знание. А ние, с тетрадки на коленце и с молив в ръка, слушаме без дъх и пишем безспирно. За Него нашите души и сърца са отворени, Той чете в тях и лекува раните им.

– Вашите страдания са един прогрес – започва той.

„Боже, Той всичко знае" – си помисляме ние.

– Всичко е за добро. Човек да мисли, че всичко е за добро. Кога на тебе е лошо, на други е добре. Обмена да става с помагане.

Които скърбят, са в долината; които се радват, са в планината. Като се ровиш в живота на някого, ти злото ровиш. Като разравяш доброто, усилваш доброто му.

Въпросът е да се учат хората, не да ги утешаваме. Като ги вадим от заблуждение, то е утешение. Кога ти турят една единица, към Бога ще вървиш. Кога ти турят 2, ще се впрегнеш да работиш, впрегнат те. Кога ти турят 5, ще женеш. Кога ти турят 6, боздуган ти дават, ще биеш. Знаеш ли единицата, като я хванеш? Единицата е огъната на 2, на 3, на 4, на 5 и ти показва пътя, където трябва да ходиш.

Поставяте подпорка на една къща. И тяжестта на човека трябва да падне върху ума, душата или духа, а другите добродетели, мисли, са греди.

Човек, ако разбере живота, ще стане радостен.

Мъглата започва да се движи и Учителят казва:

– Нагоре като отива мъглата, има вятър, а надоле – дъжд.

Учителят гледа [...], който винаги носи при екскурзия.

– Пролетта с 15 минути е закъсняла. На 330 сме. Като дойде на 400, трябва да сме в София, ще вали.

– Колко е температурата, Учителю? – пита някой.

– 15 градуса – отговаря Той.

70. Сламата и зобта

– Учителю, да четем ли светска литература?

– Да четат, тя е слама, после зобта (беседите, Словото Божие).

Един ден, човек след като е работил в доброто, за Бога, ще дойде една събота, време за почивка. Като замине за другия свят, ще дойде съботата. Шест дни да работи, един ден да почива. Законът е такъв: човек, като излиза и слиза, е кофа, да се пълни и празни. Светът е долу. Да се слиза в света. Не всичко в света може да стане кофа. Но чашите от кофата се наливат.

Ние искаме хора, родени готови, не сега да ги учим. Ще му дадем условия да се прояви. Например роден музикант – да му дадем условия да се прояви. Законът е: който е седял 38 години. Радвайте се, че сте излезли, 38 години сте чакали. Ангелът слизал не заради него и Христос му каза: „Дигни одъра си!" Христос като му каже: „Дигни!", да го дигне. Другите искали доказателства. Той послуша веднага и си дигна одъра, че повярва. „Колко са години, как чакам!" – казал. – Желая да има кой да ме внесе. Христос каза: „Аз съм последният ангел, дигни одъра си!"

Бог е ценното във всички неща. Другите неща са условия.

Когато Син Человечески дойде, ще намери ли вяра на Земята, когато дойде да ги учи? Сега е дошел Христос на Земята.

Тръбите в Евангелието са войните; откъснати ръце, крака – войни, нещастия.

Белият кон е на мира. Червеният е войни, а черният кон е на смъртта. Звездите да падат са учените. Луната са религиите, системите – ще потъмнеят, ново слънце, нова земя ще бъде. Всичко ще е ново, казват съботяни.

Христос ще е, Който носи светлината и Любовта. Да се примирят хората, е Христос.

Онзи, от когото са тръбите, войните, е антихристът.

Всички риби, немите, които не са говорили Истината, ще бъдат отровени.

Любов значи да обичаш и да те обичат. Аз да възприема Божията Любов, но и другите от мен да я възприемат. Да се отвори пътят, та да дойде Любовта. Извадете най-хубавите работи от живота на един човек и той ще ви обикне.

Докато приемате Божията Любов, сте силни. Като я предадеш, станеш слаб и чакаш да приемеш.

Биологически: Детето в утробата е увито в мрежа. Недъзите на хората са това було.

Когато ще се развали времето, тонът на цигулката е мек. С човека това е обратно.

Човек с неразположение е барометър.

71. Дух и душа

Кое е дух, кое – душа? Дух е това, което Бог ти е дал. Душа е това, което си възприел и почнеш да го обработваш. Душата е долината.

Духът кога слезе – Божественото благо, което ще слезе при нас и благо ни дава; и което вземеш и го проявиш, е проявление на душата.

За да разберем Давида, Данаила, трябва да имаме опитността.

Духът Илиев ще дойде в Иоана, не като в първата форма, и ще покаже кой е Христос. Един мъж има в света. Любовта е една, но в хиляди форми се проявява.

72. Тъмнината и светлината

Хвърлете черните раса, черни умствени, черни сърдечни и черни от постъпките. Чернотата нищо не дава.

Като те запалим, ще видиш от кои си. Щом гори свещта, е от белите.

Илия ще тури ред и порядък, за да дойде Христос, да Го приемат. А Христос ще ги научи на новото учение, как да изпълнят закона. Оня ще те обърне, но светлината иде от Слънцето. Обърна някого към Господа и му казвам: „Гледай Господа вече, не мене!"

Пророците имаха опитността, през Божествения огън преминаха. Горчиво станало Словото, като имат развален стомах, да не се смила храната. Слънцето се постоянно смалява, а Земята остарява. Човекът се подмладява. Слънцето се създаде у човека. Бог сам създаде човека. В Библията Името Божие е 4 пъти в единствено число. Погрешката е, че не ги прочитат на трите минарета. Пътищата от Небето до Земята са павирани и някъде ще видиш камъни от твоите молитви. Не допущай лоша мисъл, лошо желание в духа и душата си. Дяволът е разумно същество, само за себе си мисли. Човек да е или в тъмнина, или в светлина. Дяволът е тъмнина, управлява се, разсъждава. В светлината хората живеят за другите.

Не уповавай на който ти обещава 10 000 лева, а нищо не ти дава, само обещава. Ако ти дам 20 000 лева, как ще разсъждаваш? Ако се ожениш за лоша жена, ти умен ли си? Човек за лоша жена не може да се ожени. Тя е наложница. За добрата може да се ожени, добра другарка е. В Любовта нещата са реални. Истината е човекът, в когото живее Любовта, Мъдростта и Истината. Той е създаден по образ и подобие Божие.

73. Христос

Да умира човек, за което е дошел, като Христос. Той носи кръста и го хвърля. Ще го носиш до половината път, ще го хвърлиш и ще те заковат на него и ще възкръснеш. Като обичаш някого, всичките страдания можеш да обичаш. Христос за Бога носил всичките поругания. Христос желае да станат всички

Христосовци, всички, Един Христос да стане. „Отец е по-голям от Мене." Което Бог ни е дал, да го признаем и да Му служим.

Тя го обича и му казва с погледа си: „Кажи, какво ще жертвуваш за мене?" Ако тръгнем, ще обърнем света. Дух с дух и душа с душа се разбирахме.

Дойде ли свободата, на Северния полюс ще отидеш. Тепърва да създадем свят за 6 дни и да създадем седми ден, за почиване. Имаме работа със смъртта, гуша за гуша.

Англичаните разпространяват своите идеи чрез французите. Един ден всичките народи ще образуват един човек. Те носят Божествената скиния. Едно липсва сега на хората – Любов. А човекът на Любовта е свободен човек. Най-лесният път е пътят на Любовта. Пътят на Мъдростта и Истината са най-мъчни. Пътят на Любовта е за всички. Най-първо за Бога ще работим, после – за ближния си, после – за себе си. Този е правият път. Един държавник работи за себе си, за народа, после за Бога. Но трябва този ред да се измени. Да изменим възгледите си първо, тогава един ден ще работим за всички като за себе си. Човек да бъде умен.

„Агне" значи огън. Огън – агнето, което побеждава. Христос бил агне. И всеки да е агне – огън, да запали лошия, да гори. Добрите хора имат сила да приспиват лошите. Имаме резултати. Сегашните резултати са от миналото. Силните да станат слаби. Бог е на страната на слабите, не на силните. В славяните има проявление на Бога, дадено им е да са носители на нова идея. Англичаните са учители на тях. Единственият народ с толкова земя е Дядо Иван. Русия и зад гърба му е Бог, но у славяните трябва да се роди любов към Бога. Всякога Бог е говорил. Може да им помогне. Ако обикнат Бога и ближния си, Божието благословение ще дойде. Радвайте се на ума у добрите хора, които ръководят – те не са от само себе си. Христос казва: Ще се спасят не чрез силата. За злото Бог наказва, за доброто Бог възнаграждава. Човек да не прави зло, но да е справедлив. Всички народи да си имат земя и да си услужват.

Човешката глава е резултат на човешкия Дух. И дробовете са резултат на духа. Стомахът е физическият свят. Колкото духът е по-силен, толкова тялото на човека е по-добре оформено. Сформирането на волята е образувало палеца. Анормалният е над нормата; по-чувствителен е от оня, нормалния, влязъл е в оня свят с физическия свят.

Като лекуваш някого, повдигни се, да не те е страх, после си измий ръцете. Ако си гладен, жеден, работи; взаимна помощ, обмяна, взаимно почитание и уважение и като души да се чувствувате, излезли от Бога, да Му услужиш заради Бога.

Богати сте. Бедни са, които грешат. Богат с вяра, надежда, ум.

Центърът на надеждата е развит. Изтърпял страданията и се научил много и се развил този център.

Да уповавате на Бога и да правите добро дело. За да правиш добро, то ти трябва да чувствуваш и да мислиш. Когото обичаш, му говориш.

Има нещо по-велико от вечността, което човек не знае.

Бог е извън вечните закони, че законът ограничава.

Бог, като обича хората, доброволно се е ограничил.

Стана време за обед. Наредихме се извън дувара, на полянката, в кръг, четохме молитва и започнахме обяда. В 2 1/2 ч се разставахме и застягахме закъм дома. Наредихме се в две успоредни линии, помолихме се и с радостни крачки тръгнахме си към дола – Изгрева, дето дежурните сестри чакаха радостно с готова вечеря – супа от картофи за скъпите екскурзианти. Вечерята беше много весела.

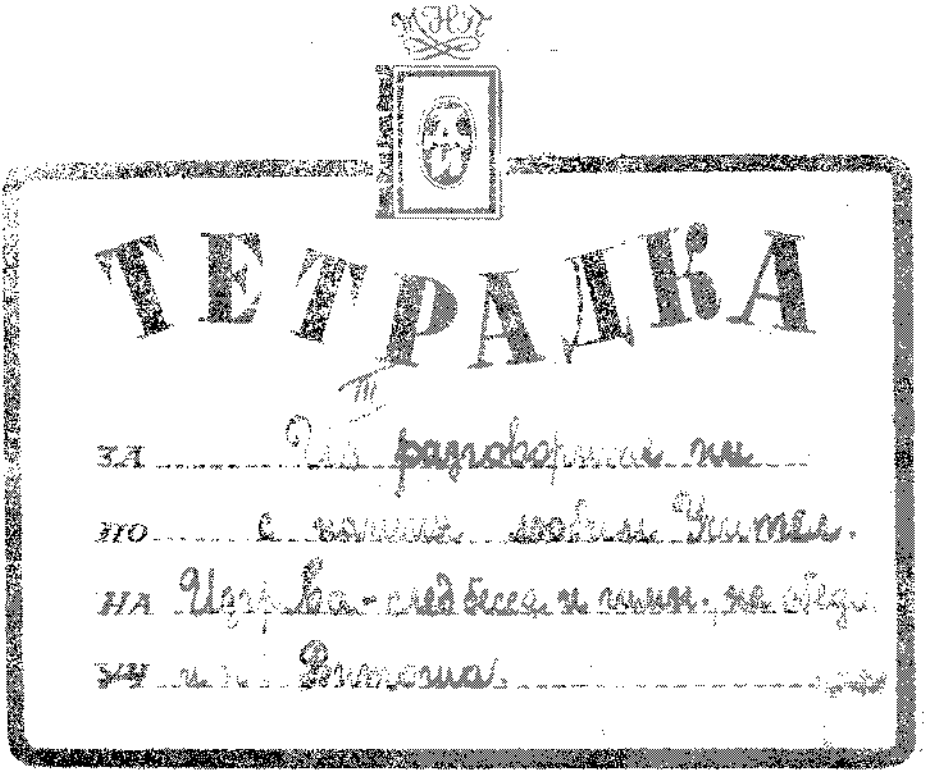

III. тетрадка:
Из разговорите ни с нашия любим Учител на Изгрева – след беседа и гимнастики, на обеда и на Витоша

Разговори с Любезния наш Учител.

74. Реалното богатство

1937 г.

Нагрей с любов някого, да му излязат хубави чърти. Не всичко се радвайте! Като дойде Божият Дух, Той ни опитва душата.

1936 г.

Човек се лъже, че може да открадне нещо. В това седи лъжата. Богатият се заблуждава, че богатството е негово и че може да открадне. Като ти вземат златото, пак си дойде при тебе. Е, тогава кой ще те обере тебе? Опасността е, че вярваме, че ни е откраднал. Невъзможно е да крадеш. Лъжата е, че мислиш, че като крадеш, ще забогатееш. Не вярвай в което не е! Старо вярване е, че вярват хората в което не е. Страданието е тайна. Като я научиш, ще дойде откровението. Реалното богатство на човека е в тайните, а откровението е, когато сме се запознали с тайните. Лъжа е, че вярваш, което не е: че ще умреш, че ще отидеш в рая, в джендема. Лъжа е това. Съгрешиш – в джендема си; направиш добро – в рая си. Щом имаш живота, ще дойде златото при тебе. Като дойде умът ти, силата ти ще дойде. Като изгубиш Любовта, ще изгубиш живота си и като изгубиш живота си, ще изгубиш златото си. Умът не се губи, то

е лъжата. Отвържеш въжето, с което си вързан – ти си се отдалечил от ума си. Умът не се губи, но нямаме съответствующа дума.

Не вярвайте в туй, което не е. Не вярвайте в лъжата. Лъжа е всичко, което не може да бъде. Умрял някой е лъжа. Обрали го – и то е лъжа. Само е олекнал. С парите заедно повече тежи. Като обереш една круша, другата година пак ще роди круши. В „Хиляда и една нощ" за 24 часа какво ще направите? Като влезе човек в Божествения свят, тези неща нямат същина. В Божествения свят крадецът остане вън. Всяко нещо ще се върне, откъдето е дошло. При нас се връща нашият и добър, и лош живот. Представете си, че половината хора са богати, половината – сиромаси. Богатство, чест, слава е суета.

Нито умира човек, нито изчезва. Заличите картина от книгата – нищо не е придобила книгата при залепването и отлепването. Сянката се прибрала у дома си. Мислим, че сянката се е изгубила. Човешкият свят е сянка на реалния, Божествения. Човекът се мени. Човекът не е в промяната. Божественото се уголемява и смалява, еднакво е важно. Материята на дървото образува семка, а силата на семката образува дървото. Едно дете нарисувало слънце. Увеличили го, но пак не е увеличено. Не виждаме реалността каквато е и не представляваме я. Човек не е, което се представя. Ако обърнете реалността, ще имате най-голямо нещастие. Безграничното е най-хубаво. Което се постига, не е реално. Което не се постига, е реалното.

Бъдете съвършени по любов, знание, справедливост, като Бога. Може сянката на реалността да обхванете. Реалността и като плод може да я обхванеш. Да разбереш реалността не значи обгръщане и обхващане. Един ден, и да искаш да умреш, не можеш да умреш. Мислите, че имате врагове дяволи. Умира – значи отишъл „у мира".

Остарявате, че искате някой отвън да ви направи щастливи. Вие сте щастливи, но не вярвате във вашето щастие. Да се освободим от което е.

Вяра значи като детето да вярваме, че дъжд ще вали – то е вяра. В един уреден свят си. Като служиш на Бога, и сиромах, и болен няма да си. Цветята на слънце са хубави. И който служи на Бога, е здрав. Грей се на Слънцето, после го учи. Не чакай да познаеш Господа, тогава да Му служиш.

Слугувай на Господа беззаветно с всичкото си сърце, ум, душа и дух.

Старото да седи, но да се опита новата система на възпитанието. Да желаем общото добро за всички. Ако само за нас желаем, е алчност. Омразата е само за един. Двама едновременно не можеш да мразиш. Да имаме материално, колкото ни трябва. Да се създават и се подкрепят. Сиромахът е мъдрец. Щом е мъдрец, не е сиромах.

75. Грешниците

Които остаряват, ще ги забравим, да си вървят. Грешните мислят, че са много, та грешат. Краденото не ще може да се яде. Крадените дрехи ще станат козяци. Който отива в ада, не е праведен и който не отива в небето, не е праведен. Няма „ти си праведен" и „ти си грешен". Старомодни, стари дрехи с нова боя. Грешниците ще идат при грешните, а праведните – при праведните. Който се грее, е грешник. Отиват в ада да се погреят, да не им е студено. Когато Адам беше в райската градина сам, беше праведен – изпран. Като дойде другарят, стана непран, забогатя и изпъдиха го из рая. Старата земя с грешниците си отива, пък новата земя иде. Грешниците ще си идат. Ако си отивате, грешни сте, ако идвате, праведен сте. Вие не знаете кой е праведен, кой е грешен. Щом живее в овчарска колиба, не е цар. Като влезете в палат, царе сте. С онези тела ще сте като ангели красиви, а пък с такива тела... По окапаното

познавам какво сте яли. Сега всичките хора са в затвор. Кога излезете из тъмницата, ще ви вземат халатите. Вие не че сте остарели, но изкуствено сте застарели. Вие сте дегизирани. А някой стар го подмладили с молка. Да се освободите от тази хижа, от сегашния организъм. Грехът вземе 3, дава 1. Праведният дава му 3, взема му 1.

76. Плодовете на ангелите

Хубавите мисли, чувства, желания на човека са плодове на ангелите. Щом се изучава животът, човек нищо не задържа. Дробовете задържат, което е без тяжест. И от храната се задържа това, което е без тяжест, а останалото го връщаш на природата. Пияницата опитал 100 000 чаши – какво е придобил? Крал си пари – в оня свят казват: „Занеси ги при господаря им!" Казват ти още: „Което не си ял с благодарност, върни ни го!"

Човек да преустрои целия си живот, от главата да почне, друга основа да тури. Сегашната основа не е здрава. Сегашното богатство не можем да го пренесем горе. Ако си бил лекар в България, иди и в Америка, та лекувай хората, и ще се прочуеш. Ако можеш с [...] да лекуваш слепи, глухи, лекувай ги. Има музикални билки и като стъпиш, гениален ставаш. Не се разправят къде са. Има билки за подмладяване.

На един му казали де има скъпоценни камъни. „Само един ще вземеш!" Той взел и за жена си и загубил своето.

Вие турете в мисълта си малките добродетели, не туряйте време – не казвайте: „В този живот", но: „В живота".

Не ли сте сънували в сън? Един в сън отива в странство, свършва и го назначават за професор. Вие сте в едно сънно състояние, но като умрете, се събуждате. Сънят е сянка на реалността, сянка на реалния живот. Гледайте поне хубаво да сънувате.

Когато те гощават с яйца, ако не ядеш яйца, кажи: „Още не съм се удостоил за яйца, дошел съм до сухия хляб."

Ново възпитание трябва. Човек е пълен само с недоволство. Много работи той трябва да постигне тука, на Земята. Че той си има една програма.

77. Раздаване

Няма по-хубаво нещо в момента да се радваш за всичко, не само за радостите, но и за скърбите.

Вземи на страждущия, на натоварения половината от товара му, други да вземе една четвърт от него, и работите се уреждат. Лесно се дава половината от 50 кг пясък, но златото не се дава. Философията на живота е да делиш, каквото имаш, братски. Остане ли ти едно семенце само, не го давай вече. Щом имаш едно само – не! Който иде да ти вземе едното, той не работи по Бога.

В едно отношение всички сте щедри – цирея сте готови да дадете.

Доброто в себе си и злото в себе си не го давайте, само резултата давайте! Например един богат иска да ти даде наследство, но да те осинови. Друг иска да ти даде наследство без осиновяване. Щом вземеш, ти си вързан в духовния свят. Което той направи, и ти трябва да го направиш.

Джон Хол в Америка, който говорил при проповедта си по 250 думи в минута, в него се влюбила богата американка. Той й казал: „Богатството си дай на сиромасите, ръката си дай на който те обича, а сърцето си дай на Бога – аз не мога да взема нищо."

Хубав ден! Учителят погледна към изток и каза:

– Джон Хол се яви като облаче и изчезна. Орган на речта има.

Та, всеки човек си има по една дарба. Дръжте на вашата дарба! Което постоянно подмладява, освежава, обезсмъртява, дръжте се за него!

Ако си в морето, ще те глътнат цял. Ако си във въздуха, ще те късат на парчета.

Вие днес преживявате един ден от рая. Адам не знаеше което вие сега знаете.

За да оцениш хляба, трябва да бъдеш гладен.

Вие сте в рая, но при лоши господари, че като се пак върнете вкъщи, ще имате в действие живота: ще се събудите пак и ще кажете: „Колко сме се заблуждавали!"

Един малджия (иманяр) се занимавал 25 години с малджилък и дошел да ме пита къде има имане. Гледайте най-малкото – да бъдете здрави, да имате трезва мисъл, трезво чувство и добра постъпка, да сте доволни за днешния ден което имате, на другия ден друго ще дойде. Които търсят имане, им се развива вярата.

В едно село, Варненско, при пороен дъжд се явявали по земята в пороя златни пари – костадинки, наричали ги „влачи-костадинки", че ги довличал пороят. Търсили имането, никой не може да го намери. Така се дава за всички.

Всичко, каквото има в земята, все ще ви се падне, вие ще бъдете наследници.

За в бъдеще ще дойдат, които владеят Земята, да ги убедите да вършат Волята Божия. Сега работят отвън, а после отвътре ще дойдат да работят.

Кротките ще наследят Земята. Нам цялата Земя ни трябва, не парче.

Ревматизмът се лекува така – с печене на слънце.

Когато се развие растителността, друга приятност има, а като се оголи...

Едно наше прераждане за Небето е като един ден. Те казват: „Отивам на една малка екскурзия."

78. Мъчнотиите

Друг разговор на Изгрева:

– Човек трябва да се възпитава. Вятърът пречиства въздуха. Мъчнотиите са низши същества, атакуват човека. Разни мисли атакуват човека. Гледай мисълта право в очите, да не те е страх. Лошите животни, като ги гледат, не нападат.

Щом търсите щастие на Земята, мислите се нахвърлят връз тебе. Ясновидецът ги вижда черни, зад гърба ти. Те разбират законите, дебнат като във военно време.

На обед, септември 1940 г.

В човешката мисъл има нещо криво. Като се изправи мисълта, и животът ще се изправи.

Които си шетат сами, са по-здрави. Сега навсякъде е сянка, затова хората нагоре да вървят. Страхливи са, които нямат вяра.

79. Описаната и вписаната окръжност към квадрата

Разговор с Учителя в сряда след гимнастика.
Учителят говори върху чертежите (фиг. 11):

Квадратурата на квадрата в окръжността е по-малка от квадратурата вън от кръга. Та, винаги Любовта е по-голяма от Обичта. Човек трябва да е искрен:

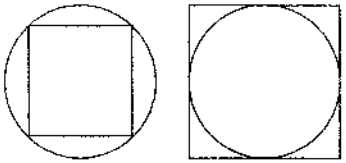

фиг. 11

колкото товар може да вдигне – толкова; не казвай повече. Ние сме завързани с конци. Изкушението е по два начина. Пияницата казва: „Винцето е полезно." Да казва: „Водата е необходима." Човек да изпитва нещата и отвътре, и отвън. Водата и отвътре е полезна. Божественото казва: Няма по-хубаво питие от първоначалната вода. Посрещне ни някой, нагости ни – приятел ни е. Не ни посрещне и не ни нагости – мислим, че не ни е приятел. Да влизаме в положението на всичките хора, да съзнаем, че всичките хора страдат и може да е болен. Всеки си има свои страдания.

Природата е много строга; най-голямото наказание оставя за най-после – изгризването.

Не харесваш хората и като заминеш, никого не виждаш. Седиш 45 години и се затъжиш за хората. Пожелаеш да си при тях, да дойдете пак при тях.

Всичките ни съмнения не са наши, чужда мисъл е дошла. Да си отхраниш мисълта! Като болшевик се роди в Германия, отгледва се в Русия. Евреите не го отхраниха и го дадоха други да го отхранят. Евреите са тормозени два пъти повече, отколкото ако бяха го приели. Нас ни е страх какво ще кажат.

80. Срънята

10.VI. Друг разговор

Като се разсърдиш, не седи, върви! Учителят, като се разсърди, свие си веждите; певицата си свива тогава устата, господарят си размаха ръцете, слугата си наведе очите – по това ще познаеш кой какъв е.

Трябва струните на цигулката да се изтриват.

Певицата да не се тревожи, да не [се] обезсърчава, да не се страхува, че се разслабват струните. Да има вяра, надежда и любов, най-високата.

Слушайте музиката на пчелите, от крилцата им. Изворчето слушайте!

Обичайте родените от Бога! А куклите, родени от човеците, те само гледат да пипнат нещо.

На човека му трябват мускули, а не мазнини. Кога ядеш, дъвчи си хапките, докато съвсем се стопят, станат като захар.

Като станеш малодушна, пей, да си повдигнеш вярата.

Пейте и благодарете за тези, които са помогнали за дрехите, тревата, овцата и да благодариш, че природата е накарала да дойдат на тебе.

Представи си, че не си се оглеждала да, видиш, че имаш 4 лица: дърво, риба, животно, човек. Снеми трите! Като се оглеждаш и не се харесваш, снеми маските! Познавам дрехар, който ме лъже. Вълнената нишка е като троскот, памучната – като кривулчета ( ) завита, копринените – опнати, като цев. Всички са в приправен свят влезли. Човек да познава приправените работи.

81. Разговор на 29.IV.1940 г. на Изгрева

29.IV.1940 г. Празникът Възкресение Христово

Разговор на обеда при брат Югославянин (сърбин) и две сестри сръбкини:

– Човек най-напред да види, после да говори. Езиците са мода. Всичките животни си имат език: и пчелите, и мравките, и птиците, всичките.

Житото най-напред са го яли птиците. Човекът от тях се е научил. Те са били пионерите. Намерили хубавото.

Сестра: – Дето царува Божията Любов, това е моето родно място.

Учителят: – Всяка буква от почерка на човека показва дали човек е твърд, дали има мекота, дали има убеждение, показва вътрешните качества. Изучавайте буквите, после – графологията.

На северния полюс Слънцето се скрива за известно време.Сега наближава пролетта на Любовта – духовната пролет. Досега сме били в зимата. Сестрата щом с камъните се обхожда добре, с тези камъни на планината ще може по-добре.

82. Въздухът и етерът

17.I., сряда

Налягането на полюсите е пов... от Слънцето. Едно време екваторът бил полюс, а полюсите били екватор. Има си причина защо е сплесната Земята. В 25 000 години Земята прави един кръг. Да се радваме, че има какво да учим.

Има много думи от животинския свят. Едно време животните са говорили, но с грехопадането човекът взел животинския език, а животните слезли подолу.

На физическия свят е въздухът. За духовния свят е етерът.

Човек не губи тялото си. Около него е обвивката. Това тяло ни е водолаз. Ще останем с етерното тяло, без водолаза. Обичай го тук, добро да си му правил, та там да го видиш. Тук като се караме, горе се разваля обедът. Кому се даде горе, и доле се дава.

Налягането е причина да закъснява човек. Направи напрежение по духовен начин да се освободиш! Напрежението да е по-силно. Борба е животът и разумно човек да се бори. При налягането, напрежението да го уравновеси, та разумният живот да работи. Ако е неуравновесено, то е ненормално. Ако се обезсърчиш при най-малките неща, то е ненормално, изгубил си равновесието.

83. Приложение

Учениците сега нямат приложение. Казват: „Ако Господ ме обичаше, щеше да ми даде добри деца." Това е спънка, неправилно е. Който се бори с Господа, охромява. (Яков охромя, че се бори с Господа.) „Да се смириш пред брата си" – му каза Господ. Яков, като охромя, послуша. Разумно да поправи погрешката си, му каза Господ. Исав не оценяваше първородството си. Яков, майка му го обичаше. Иосиф пък, бащата го обичаше и го повдигна.

В цялото човечество има неизправност пред Бога. Адам и Ева не устояха. Христос устоя. Адам и Ева искаха да станат големи.

Всеки човек имаше една добродетел. Всеки трябва да има дванадесет добродетели.

Злото в тебе ще те предаде. Първата жена на Адама, вярват, била Лилит, тя го напуснала. Женене е съчетание да живеят в съгласие.

Сто шишета пълни от една вода са хората.

Друго се търси в живота, а хората търсят своето нещастие в живота: мъжът слугува, родителите слугуват.

В нормалния свят мъжът и жената да дойдат да се подобри светът, не на едно място.

Който не постига нещата, е долу. Който ги постига, е горе, от горе му помагат.

Работете, за да ви помагат от горе, да не отстъпвате стратегически.

Като ще се разболее някой, затлъстява и ще се разболее, а като изтъня-ва, има повече шанс да се повдига нагоре.

Сега хората са поумнели. Турили богатството си в банките, да не се изку-шават разбойниците. Големи удобства имат хората.

Ако човек иска да се подготви за земята, да действува с Хата-йога, ако за духовния свят – с Раджа-йога.

В Индия кой е подражател на Толстой? – Ганди...

84. Малките работи

1.III.1940 г., петък, след гимнастиката в салона

Ние търсим големите работи, а трябва на малките работи да обръщаме внимание – една добра дума, едно малко добро.

Майката най-напред къпе детето, чисти го, радва се, целува го, пък после му казва: „Върви!" Това не е жертва. Жертвата е да направиш нещо по най-хубав път. И жертвата не знаете, и Любовта не знаете.

Любов – думата „любов" е псевдоним. Не знаете името на Любовта. Ако знаете това име, каквото кажете, ще стане.

Едни молитви не стигат горе. То е като в канализацията да сипеш мътна вода. Изчисти канализацията! Вложи вяра и чистота!

Децата досега бяха в черупки и не разбираха. Сега излизат из черупки-те, но има тиган – да внимават да не влязат в тигана. Да попеем на яйцето, да се измъти. Да прилагаме, което знаем, на тялото си, на ума си и на сърцето си.

Като се разгневиш, да се наядеш, да набавиш изгубената енергия, а като кажеш добра дума, можеш да постиш, че тогава си се нахранил от доброто.

Всеки ден, като човек е добре, тогава е добре, тогава живее правилно.

Какво е краят? Краят е сега. Сега да започнем, а накъдето отиваме, е безкрайно.

Какво значи безначално? Безначално значи да ходиш без началник, сво-боден да си.

Какво е право? Право е да се даде на всички същества подобающето право, никой да не се спъва.

В бъдеще съдията, след внимателно разглеждане на процеса, ще каже на длъжника: „Плати!" И той, като плати на другия, ще им каже: „А сега, хванете се за ръце и си вървете!"

Който е откраднал кон, ще му каже: „Доведи коня, да се качи този, чийто е" – и повече разправии и продължавания няма.

85. Прехраната

1.I.1940 г. на обеда. За варения булгур:

– Колко усилия трябва, да се прати в оня свят! Месото започнали да го ядат в ледената епоха. Като умре човек, няма тия условия, както на Земята. В Северния полюс няма никакви растения, ни плодове, само риба и месо.

1.II.1940 г.

– Ние света си мислим, че каквото имаме, е наше и ни е мъчно, като ни го вземат. Като не го дава, секвестират му го. Всичко, каквото му е потребно, му е дадено – въздух, светлина, вода. Спорът става сега за хляба. На един беден дай 1000 лева и като ги поискаш, не ги дава. Човек да е благодарен, да се радва

и на силата, и на слабостта, и на богатството, и на сиромашията. Слабият не може да ти направи зло; а пък силният може да ти направи зло, но и добро може да ти направи.

Конят за 2 кг зоб, с който го подмамят да го хванат, цял ден ще работи, не подозирал, че това е примамка, за да го хванат. По-добро училище от Земята къде ще намерите? Волтер описва, че този свят е най-хубав при тези страдания. „А полюсите какви ще са? – казал един ученик.

Един сънувал, че му казали: „Ще те заровим жив!" – „Ами защо, че аз нищо не съм направил!" – „Заради тази бяла книга" – и започнали да го заравят жив. Той се изпотил от страх и се събудил.

Законът е: Страждующите стават силни, а които изнасилват, стават слаби.

Авторът осмива майсторски бохемците. Докато дадат помощ, умря. Финландците добри хора бяха, но като поизбиха руси, сега вече не им върви. В света нищо не се губи. Ако се изгори романът на Виктор Юго, съдържанието му не се е изгубило. Които умират, стават мисионери, да проповядват против войната. Човек, като опита страданието, тогава разбере. Като посадите една тиква, тя се разпростре 10–12 метра и мисли: целият свят е неин. Тщеславни са тиквите. „Като мене никой не може да работи" – казват те. Дините и тиквите са горделиви. Пъпешът е тщеславен с миризмата си. Стига умът на осата, изяда сладкото грозде. Дървениците се спущат от тавана. Мравките турят във водата сламки и минават. Знание имат те. Дървениците 6 месеца постят, нищо не ядат.

86. Войната 1939–1944 г.

IV.1940 г.

– На англичаните работата е много сериозна. Има упорити духове. Българите не искат да се бият, че не са се минали още 50 години от воюването. Ако бяха се минали, щяха да забравят.

Старият порядък: жената била бременна, а новият порядък: ражда се вече. Ако са умни, без болки ще се роди. Светът все ще се превърже – както цветята са привързани, да не се делят цветовете настрана. Туй показва мирът.

С молитва няма да стане, ами да се плати. Много мъчно се учи човек. Ако тия пари Европа беше поискала за просвета, рай щеше да стане. Ще се оправи светът. Иде ред на Румъния, Турция, на българите най-после.

Овца гледа, че два вълка се борят за нея. Не чакай да видиш кой ще победи, но бягай! Няма нищо. Може да се разговаряме, че огънят е далеч от нас. До Дунава като дойде, Дунавът ще го спре. До водата е наше.

87. Бременност и еволюция чрез прераждания

IV.1940 г.

– Човек все учи и ненаучен остава. В 9 месеца, през време на бременността на майката, човек минава всичките форми през всичките прераждания.

– Има ли практическо приложение?

– Додето знаеш, дотам те спират – до която форма знаеш. Иначе не те пущат в друга форма. Духовният му търси колая, щом еволюира. Ако човек се помири с известно знание, с известна форма, значи да умре. Човек, като погладува, ще измисли какво да прави. 99 страдания трябват, за да дойде една радост.

88. Реалното и идеалното постижение

IV.1940 г.

– Паякът по-напред философствувал, пък като се научил да си прави паяжина, казал: „Не ми трябва вече нищо!" И животните имат отношение. Малкото куче си носи кост. Голямото иде срещу него. Малкото я оставя, започва да го глади по муцунката, като му казва: „За тебе, за тебе я нося." Слабият да превъзхожда силния с бягане. Когато дойде силата, човек става груб. Когато умът на човека се изтънчи, той става лукав. Когато се изтънчи сърцето, става зъл – зло сърце има, казват.

Реално е, което не можеш да го увеличиш и намалиш. То е О. Радвайте се на туй, което не може никой да ви го даде или да ви го вземе. Ако имахме 2 1/ 2 милиона наполеона, не щяхме да сме тук. Всичко щяхме да имаме, но учени не щяхме да бъдем. Числото 12 е закон на хармонията, а числото 21 е закон на Великата Божия Любов. Няма нищо, което, като го помислиш, да не стане. Само по отношение на тебе може да не стане, но в света е вече станало.

Идеалното е постижимо само за цялото човечество, но не и за отделния човек.

Най-хубавата храна е Хлябът (Словото Божие), другото е за допълване.

Буквата „е" е знак за разширение, умножение. Толстой сам си направи обуща и почна да оре. Духоборите сами се впрягаха да орат, за да влязат в положението на животните. Докато човек не се впрегне на работа, няма да влезе в положението на всички живи същества. Всички прегрешения са окалвания.

89. Погрешките

24.IV.1940 г.

Все-таки добре е човек да стане поп, да погребе някоя своя погрешка. Тя ще стане добродетел. Имаш 15-годишно дете. Носиш го на шията си. Детето си е добро. Погрешката е, че го носиш. Погрешките са отрасли деца, които ги носиш. Тръснете ги на земята и се освободете! Правилно хранене е да не туря човек повече, отколкото трябва. Всяко нещо, което човек знае, му е казано. Да имаме възприятие, вътрешно да разбират светлината.

Представлението започва в Норвегия. Този мирен народ, го правят размирен.

90. Най-подходящата форма

– Оставете човека да слуша и гледа хубаво. Да посещавате не само умрели, но живи хора.

Първо отделение и последният университетски изпит е важен. Числата и буквите да се съчетават правилно в първо отделение. Във второ отделение ги нареждат, после стават кандидати за горе. В духовния (невидимия) свят първо отделение е как да се възпитава педагогично. После, в първо отделение в умствения свят да се научат как да пишат. За първо отделение трябва детето да ходи. В първо отделение в невидимия свят е който не е падал – залитал, но не падал. Отчайва ли се, е духовно падане. Обезсърчил се е – също. На човека дали работа лека, но той се отчаял, че не работил навреме, което му е дадено, и събрала се много работа. Лекът на отчаянието е да не отлагаш работата – разположен, неразположен, върви! Които работи не разбират, ги отчайват. Нещата не са много лесни, не са и мъчни; но са и мъчни, но време се изисква.

Тази форма на света е най-подходяща засега. Другият свят, който се готви, ще е съвсем други. Които същества ни обичат, ни изнесли на Слънцето и ние се обезсърчаваме, докато ни внесат.

Някой казва: „Изоставен съм." Да те поокъпе дъждът си оставен. Детето мисли: „Всичко е уредено", че го държи майка му. После го оставя, после вкъщи само го оставя. То мисли: „Защо майка ми не ми служи?" Майка му казва: „Мама, сега ти се научи да служиш!" После майка му го набие, а то си мисли: „Как е възможно това?" Децата ги бият със суха пръчица, значи сух да не си.

91. Белите и черните

26.IV.1940 г., Великият петък, 8 ч сутринта. Разговор с Учителя на Витоша

– Отиде, дойде, как го тълкувате?

– Вечер отиде, сутрин дойде.

– Белите и черните се бият кои да завладеят Земята. Досега черните я управляваха, сега белите ще я управляват и черните ще слугуват на белите, както белите слугуваха на черните, взаимообразно. Сега вече ще казвате на черните: „Вие ще слугувате вече, ние си изпълнихме длъжността." В света хората казват: „Свърши се нашето, да се понаядем и да си попием, радост вече няма за нас." Те са черните, ще слугуват вече.

Когато дойдеха черните, като се разтичат, та баници точат, куркои колят, коня му развождат, само бой да няма. Та, много баници им сте точили. Сега те ще развождат бели коне. Не само това, но в турско време ще плати 32 гроша за 32-та зъба, които са яли, че са се мъчили.

Ония насилия, които претърпява човешката душа, идат все от черните – обезсърченията, неразположенията са все от черните.

Белите, светлите духове ще победят.

Какво се разбира под Възкресение за осъждание? – На едни ще се пробуди съзнанието и ще страдат зарад престъпленията си.

Сега властта на черните се взима вече. Дето съществува неправда, там са черните. Сега слугата сготви, господарят му се скара и му спира от заплатата и е недоволен. Този господар е от черните. Белите господари са благородни и дават на слугата един лев повече. Черните ви са научили на пестеливост, на скромност, като са казвали: „Това е за нас. Каквото остане, то е за вас." Черните ви са научили да работите.

Във Варна един чорбаджия имал кон. Зад чорбаджията едва вървял, а пред него тичал. Та, и вие пред чорбаджията тичате.

92. Евангелието

„Ди-рек-тор". „Дир" значи държи; „ек" – пренадено за нивата; „тор" – тор.

Изкуство е да се пее Евангелието. Не трябва да се пее: „Във време *оно* (по-високо), но така: „Във време *оно* „ (по-ниско накрая). Много хубаво може да се пее. Не е лесно да се пее Евангелието. Трябва да се пее хубаво. За да има меки тонове, трябва да има, да се намерят меки думи. По дикция да се изучава. И рече им: „Стани и напред върви!"

Гласа, който иде от горе, той слиза надолу, затова трябва, като се пее, да не се отива нагоре, но да се слезе в баса. Слънцето, като каже на леда да се стопи, стопява се и надолу отива водата.

93. Осъждането

Пред подсъдимия каква реч ще държите? Ще изслушаш обвиняемия, после ще слушаш оправдателната реч.

Аз ако съм съдия, ще го съдя и после ще платя зарад него. По закон ще го обвиня, но ще платя за него. Не го съдя аз, законът го съди. Отвори Библията и кажи: „По закон те съдя." Вие сте инкогнити, не ви знаят. Носите маските на маймуните. Обвиняват те, казват ти: „Каква си маймуна!" Ти се смей вътре!

Дойде някой, намери вина на къщата ти, на прозорците, на братите, на железата, че били тънки, а ти кажи: „Че аз не съм ги направил." – „Прав си, още веднъж няма да взимаш този майстор."

Момък се сгодил за мома благородна. Завел приятеля си да му я представи. Като носила таблата с кафето и сладкото, той я спънал. Тя изпуснала всичко, но казала: „Няма нищо." Като се оженили, той й казал: „Като беше мома, колко беше търпелива!" Тя отговорила: „Търпелива, че не дойде да видиш как изгризах масата със зъбите си." И ние някой път търпим, но само гризем масата.

В един дюкян за обуща продавачът казал на купувача: „калъпсъз"* (понеже краката му били големи и нямало номер за неговия крак). Купувачът се много омъчнил от тази дума, че не разбрал какво иска да му каже, но си помълчал. На отиване за селото си от едно високо място извикал на продавача: „Сен калъпсъз!" (Ти си калъпсъз!)

Човек много мъчно може да търпи. Лесно си изгубва човек настроението. Един малък трън го одраскал и му се развали настроението. Има големи мъчнотии, мъчно се издържат. Има мъчение: турят те на въже да те бесят, върнат те, пак те турят, пак те върнат – по 3 пъти те турят и врящат, та не знаеш. Това е мъчение.

Един от змиеловците в Индия легнал да спи край кацата със змиите. Кацата била отхлупена. Те наизлезли и се увили около него. Той не се помръднал. Слугата варил мляко, те се примамили от парата и сами се отвили и го освободили. Тъй слугата го спасил. Какво самообладание! Малко подвижване и – едно клъвване!

Бог е направил хората тъй: един праведен на единия край и един грешен на другия край. Не казвай: „Грешният да се махне", че с него сте като деца, които се люлеят на една дъска, и ако той се махне, ти ще паднеш. Той пази равновесие. Човек, като разбере Истината, ще поумнее. Не съдете за което не знаете. Нещо повидимому лошо е, но за добро е.

На една сестра се подула ръката. Казах: „Идете при хирург, да го клъвне." – „Ти, ти" – казаха ге. Като си тръгнаха, те мърморят, мърморят и тя – хоп, в една дупка на „Опълченска". На другия ден хирургът попитал: „Кой направи тази сполучлива операция? Аз не мога да я направя тъй." Падането направи операцията.

Човек да гледа весело на всичко. Човек е много упорито същество, мърмори, мърмори: само той ли е, други как живеят. За да бъдете хубави, да научите законите на козметиката, за една, две, три години да се подмладите. Вие сте много повече млади, отколкото в света.

---

* калъпсъз (тур.) – без калъп.

94. Любовта е наука

Любовта е наука. Тя е силна, тя е най-реалното нещо, което във всичките области работи. Тя те подбужда. Малко да те побутне, и ти се окуражиш. Любовта има много методи. Бутне те, търкаля те, окаля те, после те вземе и те окъпе. Една млада мома, много красива, трябва да мине през едно царство. Любовта я огрозила, да я не откраднат. Та, ако се наблюдавате, красотата е нещо духовно; някой път се виждаш в огледалото хубав, някой път – грозен. Вие, жените, ако работите, ще дойде красотата у вас. Които са красиви, са работили.

Да сте толкова проницателни, че зад грозното лице да намерите красивото, което търсите. Относителна е красотата, то е в сравнение. Духовната красота има една линия и всичките мускули имат еднакво отношение към нея

Очите ти да са правилна елипса – нито много отворени, нито много да жумят. Много затворените очи показват мистичност, но и скритост; затваря си очите и мисли да се не познае какво мисли. За в бъдеще няма да има скрито. Ще ви изучават през стените. Сега ни виждат от невидимия свят какво правим в стаите си, той ни филмува. Някои филми ще се затрият. Вижте, Давид направи една погрешка преди 3000 години, хиляди милиони хора са чели и я знаят. Иуда? Всеки знае какво направи Иуда. Пък и всеки знае какво направи Петър – че се отрече. То е за насърчение. Петър е сюжет филмуван, за да се учат другите. Сега Петър, като дойде, няма да го познаете. Страхливите са все Петровци. Петър, ако дойде, ще каже: „Според старото учение аз се отрекох, според новото не се отричам." Отрече се, че дяволът го пресяваше. Човек да не разгледва лично работите. Има нещо повече от личността.

95. Погрешките

Направиш една погрешка и съжаляваш. Не си ти, който си направил погрешката, но някой ти взел телефона и говори с вашия телефон. Не съжалявайте, но се радвайте, че сте направили погрешката, за да влизате в положението на другите, които съгрешават. Настрадин Ходжа паднал и всеки го питал как паднал. – „Е, не е ли падал някой, да знае как се пада?" – Трябва да си умен. – Е, там е работата. – Трябва характер да имаш. – Там е работата.

Имало двама светии. Единият се мушнал между света, а другият все далеч от света седял, да се не огреши. Един си счупил крака. Който ходил в света, взел да му го прави. Оня светия взел да му се кара. – „Твоя работа беше ти да го направиш, че си свят човек, пък аз в света се научих да правя крака."

Грехът е извън човешкия ум, внезапно иде, причините не се знаят. Някои неща има, които са привидни – погрешка е то. А грехът е страшно нещо. Да не знае човек как става грехът; по-добре е да не го знаете. Греха дяволът го прави, не човек. Той сам го прави, после кара хората да правят каквото той прави. Дяволът му пада мед да говорим за неговите грехове.

Пишеш, но не си турил запетайка. Какво от това? Евреите нямат гласни, но само съгласни, гласните се разбират.

Един абитуриент написал темата си и в края написал много препинателни знаци с надпис: „Ходом марш! Всеки на мястото си!" Когато пишете многоточие, свръхсъзнанието ви го разбира, прочита, а съзнанието не може. Свръхсъзнанието поставя толкова многоточия, колкото трябва.

Сомнамбулите, които ходят нощя, се движат в астралния свят, не мислят за земни работи, та са леки.

Който мисли за духовни работи, много леко върви със свръхсъзнанието, а материалистите тежко вървят. Като много олекне, иде, замине.

Личността не е много лошо. В оня свят трябва да занесете материал обработен. Необработения там ще го довърши́те. Матура там ще давате. Няма полош, но и няма по-добър свят от този. Ако не беше добър, защо се нареди да се въплотяваме в него?

На сеанс една сестра обикаля, провира се под масата, пак обикаля. Питат ме защо. Казвам: била е калугерка, провирала се е под масата на плащеницата.

96. Възпитателната школа

На вас ви трябва, в една възпитателна школа, да имате пчелен кошер, да гледате как работят пчелите, да вземете пример от чистота и работа. Всеки работник пълни и си мълчи, свирците свирят, вдъхновяват. Те най-голямата работа вършат, но кога е гладна година, изпъждат ги навън, да гладуват, после ги прибират. Молят се отвън, молебен правят и ги викат. Четиристотин брьмбара колко мед ще изядат? Те са оркестранти, обикалят около царицата, насърчават я; като ги избият, тя от скръб умира. При рояването пеят всички с движението на крилцата си. Музикален звук издават крилцата, цял един оркестър и се чува гласът на царицата и брьмбарите. По една-две години да ходите да слушате. Щом си се скарал с някого, пчелата ще те ужили. Като я обичаш, не жили. Една пчела, като има паша, играе танц и другите възприемат новината. Пчелите и царицата отпреди хиляди години си имат радио. Много силно им е развито обоянието и много виждат. Винаги взимат права линия при движението си и ако малко шавнеш, не те улучва, трябва пак да насочи погледа си.

И вие сте във вашия кошер по работа. От всички лечебни растения събират мед пчелите. Лечебно действува медът, събран от пелин.

Народите още си носят кръстовете, отиват на Голгота.

Времето е хубаво, много хубаво – 32 градуса, под сянка е 33 градуса. Горе е хубаво! Хубава колибка е направена горе.

97. Разплащане на кармата

IV.1940 г.

Работата с воюването на държавите ще се разреши, както с „Орион" – платихме за електричеството и се разреши. Държавниците ще поумнеят, те са умни хора. Вас ви приготовляват за работа, за сестри милосердни, ще идете да превързвате. Ще гладиш ранения, ще го милваш. Във войната се вижда и нещо хубаво. Взима се раненият неприятелски войник, дават му помощ, грижат се за оздравее. Но някои чупят челюстите им, зарад златните зъби.

98. Божественото учение и човешките глави

28.IV.1940 г. Възкресение Христово

Щастието ви се обуславя от отношението с разумните същества.

Какво значи „стойте в Ерусалим"? Ерусалим – където и да ходите, носете главата си със себе си. На едно място да е и духовният, и физическият живот, проявата на благородните чувства.

Хората мислят, че парите играят роля. Всяка дума е пара. Всяко знание е пари. Имаш ли Божествена Любов, всичко имаш.

Всеки предмет е свързан със земята. Пънкаш се, теглиш го.

Без любов работа не се върши. С любов работите се развързват, няма пънкане.

На земята житото не ще да израсте, но да го заровиш – ще. Да ядеш, но стомахът да е здрав – да приемаш Божественото Слово с разбиране. Когато ядеш с любов, има гала-обяд. Ако си в пустинята, пътувай с автомобил; ако си в полето, пътувай пеши, не бързай!

Светлината пътува бързо през света.

От Божественото туряй по една лъжичка във водата – при всяко чувство влагай Божествена Любов.

Като се ограничи човек, е смърт.

Когато водата излезе из извора, е чиста, надолу стане мътна. Божественото учение, като минава през човешките умове, се омърсява.

Сърцето трябва да се префини. Калта е в чувствата, в сърцето и затова в умовете има тъмнина.

Тъмнината не могла да затъмни светлината – то е за в другия свят, не във физическия.

Ако друг ти готви, намираш махана, а ако сам си готвиш, доволен си. Щом намираш погрешка, сам си върши работата! Първия път сготвено солено, втория път – умерено, но най-хубаво е човек сам да си шета.

Една Любов от нищо не се нуждае – тя само иде и помага (това е Любовта Божия, Любовта на Учителя), а друга държи сметка на другите.

99. Слизане на Земята и заминаване от нея

1.V.1940 г. Разговор след гимнастичните упражнения

– Любовта е, което дава най-дълбокия подтик във всяко отношение.

Ако очистите калта от себе си, от нея ще направите най-хубавия порцелан. Тука да се работи, че като заминете, нямате четки, бои.

Духовните хора ги дигат, те падат, дигат ги, те падат. Като ги изправят, вземат ги горе, родят се горе, както тук се роди малкото дете.

Растението показва пътя на човека, надолу слиза. Слизане – инволюиране; после се вдигаме пак нагоре, еволюираме. Млекопитающите показват равнодействующата. Краката на човека показват южния полюс – добродетелите. Главата показва северния полюс – истината, човек да върви нагоре. Главата се храни от Слънцето. Мислите идат от Слънцето. Светлината в електрическите крушки иде от друго място. Като завърта ключа и лампата светне, аз зная, че Слънцето ще изгрее. Щом мога да мисля, чувствувам и действувам, Слънцето грее.

100. Непроявеният и проявеният Бог

Което приемаме, е вътре в нас, то е субективно. Което даваме, е извън нас, то е обективно. Майката, като роди детето, то е вече извън нея. Сега сме родени, извън Бога сме, свободни сме. Да мислим, чувствуваме и действуваме, то е извън Бога.

Любовта е същността на нещата – непроявената Любов, която не знаем. Реалността на Любовта е проявената външна или вътрешна.

Което не знаем, е основа на всичко. Което знаем, е реалното. Казваме: „Бог е Любов", но Бог е повече от Любов. Бог е повече от Мъдрост, Бог е повече от Истина, Бог е повече от Дух. Той няма никакви отношения към нас. Ние познаваме само Проявения Бог. Той се занимава с нас. Оня, Непроявеният

Бог, не се занимава с нас. Това е само сянка на идеалната картина в съзнанието ни.

Един казва: „Аз вярвам в което Го не зная, което никой не ми го е доказал. Нещо в мене ми казва: „Има Господ!"

Един свещеник се двоумил дали има Господ, дали няма и си мислил: „Е, пък да си поживеят." През нощта дошъл някой, ударил го с пръстите си над веждите и му казал: „Едното ти око гледа нагоре, другото – надоле." Той се събудил уплашен и сутринта разказал на другарите си. Синьото петно от удара дълго време му седяло.

Иуда е предметно учение за всички.

101. Съвети за ядене и пиене

1.V.1940 г., на обеда

– Щом има някой меланхолия, пуканки да яде. При пукането царевиците се разтварят – радиоактивната работа. Докато е меко житото, преди да узрее, лечебно е. Чесънът е полезен, събужда активността. Краставици и чесън отиват. Домати и чесън отиват. За сън вечер да се яде чесън и да се измиват краката с топла вода, да предизвика реакция, да снеме кръвта надолу, да се изтегли от мозъка, за да спи.

Вода – да се пече един ден на Слънце и втория ден да се пие за сън и против запек. Тя по-силно действува от варената. Да се изпива по 1 1/2 литър на ден. Все по една чаша на глътки, не наведнъж.

Не пий вода от северен извор, но от южен.

Сутрин изпивай по две чаши варена вода, когато нямаш слънчева, и преди обед – две, и преди вечеря половин час – пак две, та всичко 1 1/2 литра. Тя е потребна за тялото. Топлата вода се разнася за 5 минути по тялото, а студената – за половин час, понеже се свиват капилярните съдове и кръвообращението не става правилно.

Лятно време става реакция и от студената вода, ако се пие по обяд.

102. Трите свята – физическият, духовният и Божественият

3.V.1940 г. След гимнастиките

– На физическия свят човек се мъчи, в духовния свят човек се труди, а в Божествения човек работи.

Старост не е това, което разбирате вие да е човек дряхнал, да се е привел. Старост се разбира поумняване. Младият влиза в рудницата, вади материала, а старият го обработва.

Не казвай някому: „Ти си се обезсърчил." Кажи му: „Ти никога не се обезсърчавай. Бог, Който живее в тебе, никога не се обезсърчава. Той е ти." (Аз е Той, ти е Той и той е Той.) „Аз", „ти" и „той" са свещени имена (че означават все Него). Друг е, който се обезсърчава във вас. Аз, ти и той вършат доброто, разумното.

Ако разчитах на вашата любов, ще съм фалирал досега. Оставете стария порядък на нещата. Старото верую е стара мода. Оставете старите моди. Новата мода още не е дошла.

Разчитайте на Божествената Любов, която се проявява чрез вас.

На физическото поле се снове, на духовното поле се тъче, а в Божественото поле се носи. Сами си сновете, тъчете и носете!

103. Усилие и благословение

Друг разговор (пиша все думите на Учителя):

Всички имате и дърва, и въглища, само една кибритена клечка ви трябва.

Когато обичаш един човек, ти си готов за него всичко да направиш, а когато не го обичаш, ти му взимаш и това, което има, и тежко е на тогова.

На училище човек да отива без раница. Земните изпити са нищо. Мадам Кюри е работила.

Един селски чорбаджия бил много взискателен, никой не можел да му угоди, но като отишъл на работа, една хубава 19-годишна мома намерила ключа им, отворила, разшетала се, изчистила всичко, месила, сготвила и той, като се върнал, останал много доволен – тя му угодила. Бъдете и вие като тази мома.

Човек в 30 000 дни по 3 минути размишление много работа може да направи.

Обикни въздуха, че като го изпъждаш навън, да го удариш и той да те препоръча.

Има арии за дъжд. В село да изпеят 3 песни и дъжд ще завали. Има арии за болести и като ги изпееш, болният ще оздравя, ама докато ги изучиш, колко ще се изпотиш! Който учи, благо дава. Без да си работил нещо, няма благо.

Щом пеете, има причина. Щом не пееш, има причина. Един германски император посетил един проповедник. Много му се харесал и увеличил заплатата му. Но той вече не проповядвал тъй хубаво. Когато петелът затлъстее, не пее. Дадат ли се на човека много добри условия, като на еванг. проповедник, вече не работи, не проповядва както по-напред.

Всяко усилие все се благославя. Нищо не се губи. И сега сте даровити. Увит е дарът (дарбите ни). Да почне да се отвива.

Залае ли те куче, запей! Задуха ли вятър – мъчнотии, – запей! Ще образуваш навик. Лаят на кучето показва, че то е музикално.

104. Отношение между доброто и злото

6.V.1940 г., Гергьовден

– Като страдате, то е умиране. Като си прекарал всички страдания, ти си вече в оня свят.

Целият свят са все математически отношения. Който ги разбира, разрешава ги. Всякога едно отношение е Божествено. Щом имаш отношение с един човек, то е право. При омраза, ако живееш, ти си герой. Омразата са корените на живота, а любовта са клоните на живота. То са математически отношения и геометрически положения. Само две разумни същества, които се обичат, могат да имат отношение. Само които говорят истината, могат да се обичат.

Като произнасях думите „отношение" и „положение", на хората им ставаше приятно.

Както Бог иска: каквото и да направиш, да не можеш криво да го направиш! Един ангел никога не казва това, което не може да го направи. Което мисли, може да го направи.

Вие желаете неща, които са празна работа. Богати сте и искате да сте богати. Покажи богатството си! Покажи силата си! Покажи и сиромашията си – че си сиромах в престъпленията си, нямаш крадена пара в чантата си, нямаш и крадена буква от лоша дума.

Праведният като хване вълка, [вълкът] овца става. Грешният като хване овца, [тя] вълк става. Аз бутна вълка, той овца става – първоначалната форма му връщам. Някой каже: „Лош съм станал!" Бутнал те е някой чер адепт.

Като ви се паднат пари от лотарията, обърнат ви внимание. Настрадин Ходжа отишъл с вехтия си кожух на сватба – не го поканили. Облякъл си новия кожух – поканили го на първо място и му дали кафе. Той го излял върху кожуха си. – „Настрадине, защо тъй?" – му казали. – „Е, нали почитта е на кожуха" – отговорил. Сега имаме всичката почит на джубето.

Маймуните не познават себе си. Като се огледа в огледалото, посяга да хване зад огледалото другата маймуна; тя мисли, че вижда друга маймуна. Някой път човек себе си не познава.

105. Съотношения

10.V.1940 г., след гимнастиките, при черната дъска

Правата линия не може да се мери. С нея се мери кривата линия.

Правото си е право, то не може да се мери. Ще го приемем такова, каквото е.

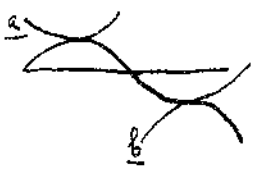

фиг. 12

(Фиг. 12) Линията „a" и линията „b" са свързани, но в един свят, непонятен за нас.

Вълк имал кост в гърлото. Обещал много нещо на един щъркел, да му я извади. Щъркелът му я извадил. После щъркелът казал: „Обещаното?" Вълкът казал: „Благодари, че не ти откъснах главата, че всичко, което до днес е влизало в моята уста, съм го разкъсвал."

Има сега една религиозна нива, неработена, с много бодили. Трябва да се обработи. Ти трябва да обработиш своята нива. Никой не може да възнесе молитва за тебе. И ти трябва с него да се молиш заедно. Ако не си туриш и ти ума, заедно с него да се молиш, не може.

106. Смаляване и уголемяване

26.IX.1940 г., четвъртък, 10 ч преди обяд. Разговор на Витоша.

Има разрешения, които човек сам си разрешава; други разрешения човек му разрешава, а други Бог му разрешава.

Когато някоя планина я съсипят, тя планина ли е? Те са финансисти, които постоянно черпят, [докато] ги направят полета. Една планина се движи с 1/10 от милиметъра за 1 година; за 100 000 000 години колко пространство ще мине?

Цялата вселена можеш да я събереш в един лешник. Ако материята се образува от сила и силата заема пространство, какво пространство трябва да събереш, за да образуваш малко материя?

Представете си, че имате материал за гориво и се запалите от малка главичка кибрит, много огън, и всички трябва да горят, убедите цялата Земя да гори. Същият закон: Убедете краката си, че могат да ходят, и те ще тръгнат. Да убедиш себе си, че трябва да бъдеш здрав.

Аз ако съм ученик в гимназията, ще искам от моите учители в гимназията първото прераждане да ми пишат нула. От нулата [в] другото прераждане ще изкарам 1, в другото от едното ще изкарам 2, в другото – 3... В седем прераждa-

ния ще имам 7. Значи: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. Съберете ги: 1+2+2+4+5+6+7=28. Прибавете 0=280:40=7.

Най-напред човек трябва да се научи да се смалява и после да се увеличи и тогава ще бъде с едно по-велик, отколкото преди да се е смалил. За да се повдигнеш, трябва да се смалиш. Всичките хубави работи излизат все от смалените работи. Малките работи са, които радват нещата. За един грешник обърнат, голяма радост има на Небето. Малките работи радват. Голямото по-голямо не може да стане, но по-малко може. А малкото по-малко не може да стане, но по-голямо може. Като се променят от големи в малки и от малки в големи, се радват; че в промяната е радостта. Ако си стражар и биеш 10 000 хора, дотегне ти и искаш да им правиш добро. Спасението е да ти дотегне да правиш зло и да почнеш да правиш добро. Опасността е да ти дотегне да правиш добро. В природата всичко е разумно. Кривуцнеш – зарадвай се, че е станало упражнение на крака ти, да стане пластичен, да не ти се счупи. Човек да се радва на туй състояние, в което се намира в дадения случай. Като си удариш крака, да се радваш; като оздравя, пак да се радваш. Малко разлика ще има в първия случай, че е киселко малко.

Цяла философия е самовъзпитанието. Да си добре или да си се ударил, то е временно. Радвай се на онзи момент, който ти е донесъл скръбта или радостта.

Ти си пратен да работиш. Но да не направите като онзи циганин, дето го гостили с мляко и му дали да си носи в гърнето и той, като вървял, си мислел: „Ще го продам, ще купя яйца, ще насадя кокошката, ще изхлупи пиленца, ще ги продам..." Продавал, продавал, толкова забогатял, че (с мисълта си) се оженил за царската дъщеря и му се родило дете и от радост за детето подскочил и разлял млякото. Гледайте и вие от радост да не подскочите и да излеете млякото! Не използвайте чуждия труд!

Говедата по-напред не щръклели, но когато Господ (на Великите Учители са казвали „дядо Господ") попитал един говедар къде има чешма, той не станал да Го заведе, но седешком с крака си посочил накъде да вървят. Господ, Който вървял с един ангел и срещнали млада хубава мома, казал: „Ще дам на този говедар тази мома за професор, и стършел на говедата – те да щръклеят и той да ги гони да ги прибира.

Като видиш Господа – дойде ли ти добро, – стани и поблагодари на Господа, че иначе ще дойде красивата мома и стършелът. Хората приказват примерите, но не ги турят на място.

Тайната в живота е да си благодарен на малкото зло, да не доведе голямо зло, и да си благодарен на малкото добро, да не ти се отнеме. Бъди благодарен на малкото зло и на голямото добро. Когато те посети едно малко и си благодарен, ще дойде едно голямо добро. Когато не си благодарен от голямото добро, ще ти дойде малко зло.

Сега всичките царе не могат да направят днешния ден. Той струва много богатство.

107. Законите Божии

3.X.1940 г., на обеда

– Рибите научили хората да правят параходи. Птиците ги научили да правят аероплани.

Човек, като прави погрешки и му ги поправят, стимул добива да се самоусъвършенствува.

10.VII.1942 г., на обеда

Бог е там, дето има радост и веселие. Дето има страдание и скръб, там не е. Възлюбленият ви посещава само когато позадремете и се отдалечава. А когато [...], образува дъжд, цяла гръмотевица!

Чрез различните плодове се възлитават децата.

Шофьорите да са много внимателни.

Лешникът е много хубаво растение, магнетично. Сянката му не е опасна.

1942 г., Петровден

– Той иде да оправи света. Казва: „Няма да се биете, че като дойда, тояга ще има и за малки, и за големи. Всичките хора да турят за задача да изпълнят Волята Божия, всеки както разбира, но да бъде честен!"

Посветете главата си, сърцето си, тялото си в служба на Бога. Пазете вашето тяло чрез Любовта, пазете вашия ум чрез Любовта и пазете вашето сърце чрез Любовта.

24.VIII.1941 г., на събора

– Ученикът трябва да каже: Законът на Бога е закон на всички (на света). Законите на Любовта, Мъдростта и Истината са закони на света, на целия космос.

19.IX.1941 г.

Който със своята мисъл не вреди на никого, той има права мисъл.

10.VI. Продължение на разговора на 14 стр. от тази тетрадка [№ 80, с. 399]:

Да вземат тона do, 1/2 mi:

хо, хо, хо, хо, хо, хо, хо, хо.

Музикална забава: do, si, do, re, do, si, la, sol, fa, mi, re.

do, sol, do, sol, хо, хо, хо, о!

Класическото ще оставим, то прибира. Веселото дава. Класич[ес]ката е песен на осиромашалия. Свириш на човека, да му мине.

108. Вътрешната организация

Друг разговор. Учителювите думи:

– Моето право е дотолкова право, доколкото не нарушавам правото на другите. Щом нарушиш правото на някого, нарушават и твоето право.

Ако не се организираш вътрешно, да знаеш, че всички имат Един Баща и всекиму да правиш добро... Да не допущаш съмнение в ума си, смущение в сърцето си и безпокойствие във волята си; ако допущаш, няма да имаш златна воля.

Човек да вижда възможностите и да се радва, че има умни хора. Да любим ближния си, че Бог живее в него – или към центъра на Бога да се движим. Един е погледът към ближния – погледът на Любовта; други поглед е отклонение. Дето няма отношение, няма Любов към Бога. Любовта е подобна на извор и благодари другия от благото. Който с малка бързина се движи, отстъпва се от духовния път. Любовта изключва страдание, страх. Като има Любов, всичко може да направи. Да отвори сърцето си за Любов към всички същества – тогава от ден на ден забогатява, изобилие...! Дето Любовта отсъствува, сиромашията царува.

Който има отношение към Бога, познава Истината. Дето е Свободата, Любовта царува. Като обичаме, да не учим как да ни обичат. Човек обича ра-

зумното в човека. Бог обича човека, понеже [той] е Негово разумно дете. Ако изменим отношенията си към Бога, затваряме пътя за Любовта. Каквото правим, да е все за Него и Неговото Име. Да не разправяме за Любовта си към Бога.

Никакво благо не може да се добие без страдание. Като забогатееш, дяволът ще те изяде. Тлъстите умират, претоварен параходът! Ще работите, няма да се пресилвате. Питат защо Господ е направил света тъй. На Господа и на ум не Му е идвало това (което правят). Не Го слушат, затова ги държи отговорни за последствията. Ние спираме Божествения трен за попски шапки. Нашите идеи неузаконени са попски шапки.

Невидимият свят в хората и видимият отвън се съгласили и образували хубав ден. Мъчно е сега да си представим камък. Животното потъне, заспи, като се нахрани. Ние сме будни и когато не ядем.

Любовта е нещо Велико. Като придобие съзнанието на ангелите, ще разбере. Да се приближиш до Божествения свят. Слънцето мисли за нас, праща провизии, енергии. Да ти е приятно всички да говорят, е хубаво. Стари философи сте, книги сте писали и сега патят ви главите.

Какво нещо е търпението? Когато постоянствуваш в желанието си да учиш, да правиш добро, то е търпение.

Да чакаш друг да ти прави зло, то не е търпение. Бъди разумен и излез от всяка мъчнотия. Бива ли човек да чака да му режат здрав крак или ръка или главата? Ако можеш да бягаш, бягай; ако си силен, бори се и му вземи ножа; ако си слаб, моли се; ако си умен, увещавай го да не прави това! Всекиму е оставена вратичка за излизане от мъчнотиите. Намери я и излез над нея и цъфни, прояви добродетелите си!

109. Задължения към Бога

Неделя, 7.III.1937 г., след гимнастиката

– Историческите факти в нас стават. Имаме свещени чувства, идея – да знаем как да я използваме. Когато ги отпратим да си вървят, става потъмнение. Изгубили сме, което Бог е създал.

В умствения свят да пазим светлината на ума си. В духовния свят да не изгубим топлотата на сърцето си. Във физическия свят да се не обленяваме. Да се освободим от неестествените неща.

Любовта е закон на невидимия свят, върху него закон се гради.

Апетитът е анормално желание. При нормално състояние дишането става естествено, правилно мислим и храносмилането става правилно. Да се дава повече храна и месна храна на деликатния стомах е вредно, явява се ревматизъм. Същественото в живота седи в малките работи.

Да се поразходим заедно, да не запираме другите.

При главоболие – 3 чаши варена вода, майчин лист и баня. Главата боли от малко кръв. Да съзнаем, че имаме задължение към Бога. Светлината и топлината вървят заедно, но различни работи вършат. В светлата мисъл има минимална топлина. И в топлината има минимална светлина. В ада има много топлина, но малко светлина. Топлината в кръвта внася здраве, а светлината донася мисъл.

Жената да свърши една работа, мъжът – друга.

Нещастията са от желанието да се удоволстваме.

Дрехите ни да са добри проводници на тялото.

Да се упражняват мускулите на очите: нагоре, надолу, надясно, наляво. Всяко движение на окото е свързано с известни мисли. Господ го направил да гледа. При екскурзии всичко разглеждайте!

Едни казват: „В природата вярваме", а религиозните: „В Бога вярваме". Не Бог създаде природата, но чрез нея Бог се проявява. Видимото изявление на Бога е природата. Природата не е нещо отделно от Бога.

Щом има разбиране между човека и мене, ще има правилни отношения. Да вървим напред, да не разглеждаме миналото. В Содом и Гомора остана само Лот и дъщерите му. Съдбата на Лота беше предразрешена. Содом и Гомор са тънките и дебелите черва. Да се пазим от Содом и Гомора. В тях – в тънките черва – да са не един, но 10 праведни хора. Десет проводници в нашите чувства да има. Да имаме топлина в сърцето и стомаха, а светлина в ума. Добри сте, но настава реакция, кога сте в гъсти влияния, потъмнявате. Силният сам са чисти. Умът ни е силен със светлината, сърцето – с топлината, волята – с делата. Сами отвътре ще си помогнем. Да не чакаме помощ от никого. Христос няма да дойде вече да Го мъчат. Която идея може да ни служи, е добра. Здравият, умният, силният възтържествуват. Глупавият ще изчезне.

Което гради сегашния живот, е Божественото Знание, Божествената Истина и Свобода.

Слагайте капитала си върху Любовта, Мъдростта и Истината. Много методи и начини има за учение. Със знанието, което имате, проправяте пътя на щастието или нещастието.

Със сръднята Любовта не се придобива, но ще те набият. Пазете се, Любовта със сръдня не става, Любовта не борави със сръдня, не борави с подозрение, с маловерие. Ако искаш да те набият, разсърди се на Господа! Вътрешната тояга е страшна. Всичките болести са наказание, упътване от невидимия свят.

Не критикувай никого, но постави и него на твоето място, а себе си – на неговото. Преведох ви през ада и рая, да вземем урок. Да се помолим да повали, да не е прашно.

Може да повярвате само в онзи, който никога не ви е лъгал. Никога да не позволяваме вътре в себе си лъжа – че ще изгубиш целта си. За Бога да имаме свещена идея и да сме готови на всички жертви. Идеята е една за всички. Всички жертви за Бога са на мястото си. Има много да учите, да се запознаете с великите души на света. Да си възстановите гледането! Сами ще хвърлите лекарствата. Пари, звонкови, злато трябват. Златото ще дойде. За обичния си син бащата оставя повече злато. Сега сте сиромаси, да не ви оберат. Да бъдете добри ученици! Купете си молив и тетрадка, да пишете! Божественото знание и Любовта и даването да имат правилни обмени, за да се образуват отношения.

110. Душата е съкровище

7.III.1937 г. На обеда

– Душата е съкровище. Тя е, която гради. Природата е проявление на Бога, не създадена. Небето е уредено. Сега се урежда Земята. Човек сега е осиротял, без баща и майка.

10.III.1937 г. На обеда

– Христос е говорил и гласът сега Му се разнася. Човек да знае какво говори, че един ден ще си чуете думите. В Америка се говори, тук се чува.

Детето, каквото вземе, такова ще стане – както животното: ако е месоядно, яде месото, ако не е месоядно, яде тревата.

Един богаташ се задавил и умрял. Апаш стъпил на гърдите му, да го обира. Изскочило парчето и той се съживил и го наградил. Като претърпиш страданията, ще станете гениални, талантливи, светии. Огънят на треската сега е полезен.

111. Божественият характер

14.III.1937 г. След гимнастиката

Когато не мисли правилно, човек хълца. Когато не чувствува правилно, плаче. Диафрагмата да се не дига нагоре.

2 кила жито представлява Любовта.

2 кила злато представлява Вярата.

2 кила барут представлява Надеждата.

Двама женени се дуелират, да видят кой ще пее.

Христос говори за вътрешния живот. Вие на човешките работи давате Божествен характер. Което не е основано на Вярата – духовния свят, надеждата – Земята, не е от Божествен характер. Като заговори Бог на човека, минава от смърт към живот.

Любовта носи живот, главата я носи. Вярата – дробовете я носят. Надеждата – облекло, стомахът.

Който се ожени, не е царица. Заблуждение е, че [в] следующия живот ще станеш което трябва. Ами знаете ли условията? Кога става наслояване в главата, белия дроб и стомаха, разваля се Любовта, Вярата и Надеждата. Доброто да става с най-малко разходи. С Любовта Христос издържа страданията. По закона на Свободата изяви Любовта си, не по насилие.

Намери скъпоценния камък в чуждите сърца.

Развивайте Вярата, Надеждата и Любовта. Ако сте се оженили, да развивате вашата вяра, надежда и любов, нямаше да умре мъжът ви. Облечете се с Вяра, Надежда и Любов, да си образувате нови тела. Децата са образ на Надеждата. Майката е образ на Вярата.

Което те обича, не го дръж отвънка, да не те засенчва. Щом всички се интересуват от светлината, не може да има престъпление. Бог ни въодушевява, не мъж или жена. Човек е проводник на Божественото въодушевление.

А = Любовта

И = Вяра

Е = Надежда

Размножението е въпрос на ума, да се учим, не се отнася до физическото размножение. Всяко нещо, което не е основано на Любовта, Вярата и Надеждата, не е Божествено.

112. Реката Дунав

20.III.1937 г. На обеда

Да е Витоша още два пъти толкова висока – 4000 м. Еверест – 9000 м.

Пчелите в своя кошер жилят, на питата – не.

Ако водата от Черно море се влее в Средиземно, водата ще се само поповдигне. Сега времето е като на 20 април, 10 дни по-рано. Реката Дунав горе е текла, пак се е оттегляла все към юг. Всичките реки към юг се оттеглят. Ще дойде време да стигне до Стара планина. Дунавът е пристрастен – от бълга-

рите взима място, на Румъния придава. Дунавът да не е граница. Дотогава българите и румъните трябва да се побратимят. Някъде Дунавът да не е граница, но да е навътре в България, а границата – над него.

За да се канализира, пари иска. 400 000 000 долари се иска, да се канализира р. Мисисипи. От подземни газове 1000 деца и 50 учители пострадали и то в много голямо, хубаво здание. Във Вашингтон ветрове насипват масата на Председателя от разораното място на изсечените гори. Застрашава да се запусти, като Сахара. Не трябваше да се изсичат, да служат като преградие. Американците не мислиха, но сега първи урок има дават.

113. Материалното и духовното богатство

21.III.1937 г.

Висшето разбърква низшето и го организира.

Благото, което ще дадеш на желязото със стискане, не можеш да го дадеш на цветето. Злото е, че като сме добри, не постъпваме добре. Колкото физическият живот е по-добър, духовният е толкова по-висок. Представете си, че който ви много обича, е в много грозна форма, че Той е същият, Който ви обича. Ти си чупиш главата на канарата, че се блъскаш; не, там полекичка! Докато Го познаеш, колко пъти ще плачеш (в грозния)!

20.III.1937 г., на обеда

– Бог всичко ни е дал, а ние сме нещастни. Да сме запалени факли. Който не вярва, запали му плевника, поне на тор да стане! Ние живеем в Бога, но не знаем, като детето в майка си. Рибите живеят във водата, без да пият вода. По-добре по-малко да се перат чистите дрехи. Светията няма нужда да му се перат, че електричеството и магнетизмът от него му чистят дрехите. Има вода на небето и земята. Обикнеш един човек хубав. Един ден видиш лошо в него и любовта ти се намалява. Като гледаш погрешките на хората, любовта ти се намалява. Ако си много повдигнат, занимавай се! Ако си голяма вода, чисти! По-горе от мене е Господ. Не туряй някого по-горе от тебе! Бог е над вас. Половината давай на другите! Една тенекия, ще я обичаш, ако е пълна със скъпоценности. Целува старата, умната, да приеме от нея. Бихте ли взели положението на умрелия цар с корона и пръстени? Във всичката ни сиромашия, това, което е в нас, струва повече от всичко.

Материалното богатство е обусловено от духовното богатство. А духовното богатство е и материално. Богатите са обърнали сметките си. Слугите ви са ги обърнали. На физическия свят сте умни, ама и в духовния свят е същият закон: ще запалиш печката на твоето сърце – Любовта. Носете зимно време топлина – Любовта, а лятно време – хладина (умът)! Лятно време хладът е хубаво. Зефирът е хубав. Искате без ветрец, но ще сте по-нещастни, ако всичко е както вие го искате. Плати си дълга, да се освободиш от мъчнотиите. Оборот имате с милиони, а печалба нямате. Някои с малък оборот, много печалби. Дяволът накара Христа първо да уповава на Себе си, второ – на Бога. – „Я си върви, отдето си дошел!"

Уповавай на себе си – пази, което Бог е вложил в тебе. Говоренето: „Аз вярвам", не важи.

Когато живият иска да му простиш, прости му! Когато умрелият мълчи, забрави го! Десет години той на мене е слугувал и аз 10 години ще му слугувам. Да служи и момъкът, и момата, да слугуват, за да се освободим.

114. Противоречията

Новото учение е: Плащай си дълга, не търси си заема! По-добре е 10 пъти да се родиш, отколкото един път да умреш. Радвайте се на всички противоречия. Частично противоречията са зло. Злото е в егоизма. Взел ни някой парите – че те не са наши, на земята са. Минаваме за много честни. Не разбираме какво Господ иска от нас. Ти, като същество, си на второстепенно място, Бог е на пръв план. Да страдам – народят му се децата и го коригират. А ти поправи своите работи! Бащата може дъщеря си да поправи, а майката – сина си. При възпитанието всичко може в начало. Кой за що е роден.

Едно дете плакало и викало на майка си: „Маро, маро!" Тя не знаела какво иска. Дошла една циганка и казала: „Детето иска хляб, дай му хляб!" Това дете е било ученик някъде из Индия в окултна школа. Циганите са изпъдени ученици от окултните школи, защото са употребили учението за лични цели.

Със своето скрито лошо предизвиква лошото у другия, а със своето скрито добро предизвиква доброто у другия.

Не критикувай Господа, не критикувай разумните същества! И мравята не критикувай! Не са лоши, но ни препятстват, не гледат Божественото. За водолаза ще ти турят едни дрехи особени. Вие гледате само красивата страна, а опакото не виждате. Не са лоши, неразбирания има. Как обичта я накарала да стане майка? Обичта на сина ѝ я накарала да стане майка. Огънят дава свободата на барута. Други правят разни мисли и чувства и ние сме виновни. Подписвай източника на желанието! Нашето щастие е като на мравите. Човек да мисли! Религията на мисленето, на чувствуването, на фантазирането, то още не е Божествена мисъл, която разрешава. Дръжте примера: Беден руски княз, отишъл гостенин селянин, който започнал да яде пред него с ръка – и князът тъй започнал да яде.

Здравите да ядат храната, която им прилича, а болните – храната, която е за тях.

Ако речеш да направиш добро, времето ще се оправи. Да те посадят в земята и за една година ще имаш най-малко 30 последователи. Жените ще оправят мъжете и мъжете – жените. Мъжът, щом обича една жена, ще обича и всички. И жената, щом обича един мъж, ще обича и всички мъже. Ако мрази един мъж, ще мрази и другите мъже.

115. Силата на човека е в неговата мисъл

24.III.

Недоволството е една погрешка, непослушанието е втора. Погрешка от погрешка не излиза. Думата „грях" е една дума – значи да се прославиш, да вземеш пари назаем, дрехи да си направиш, да се харесаш някому. Сега имаме крива представа за живота. Сегашният живот е един резултат. Колко пъти ще дойдат у нас от онзи в този свят: минералите, растенията, микроорганизмите!

Две неща ви трябват: пособие и начин. Да мислите добре и да се учите добре. Иначе нищо не можеш да постигнеш. Чрез хубавите мисли ще придобиеш фактите и принципите. Чрез учението ще придобиете начините и методите. Науката е непреривен процес, да прилагаме мислите и да се учим. Ако се задоволяваш със знанието на растенията, рибите, щяхме да сме като тях. Човек е имал познанието на рибите – ограничени знания.

Новото е: Има един начин да знаеш кога да употребявате всяко нещо. Имаме 9 гласни: а, о, е, и, ю, я, у, ѣ, ѫ – 9 радости. Всички съгласни са скърби: б, в, г, д, ж, з, к, л.

Който се напъва да говори, пò ще успее. Който се напъва на мотиката, ще яде грозде. Искаме да опростотворим езика, но почваме към усложняване. Отдалеч – с линии, отблизо – с по-големи подробности.

Щом изучавате всичко, което носи живот, дихание, се запознавате с Бога. Да мисли добре, трябва да е студенокръвен. Да обича Истината, трябва да е топлокръвен. Добре се учи зимно време. Истината се учи лятно време. Малко хора мислят, малко се учат. Ние чувствуваме. Карат те в затвор, мислиш да се изкопчиш. То не е свободна мисъл. Трябва мислене, вътрешни специални опити, съответствующи за тебе, а както друг мисли, е спомагателно средство; да не се влияеш от външна страна, от хората. „Аз обичам еди-кого си." – Имаш повод за това. Обичаш го зарад богатството, знанието, добротата, справедливостта; той е силен, че има живот в себе си – хване те, тече нещо от него. С ръкуването ти е дал нещо – здраве. Не искат да се ръкуват от микроби. Прави са, да си умият ръцете добре. Мийте си устата за чистота! И вътре да се мият.

Силата на човека е в неговата мисъл. Разсъждавайте върху говора му. Вижте впечатлението на вашето ухо и как произнася думите. Не можем да приложим, което не вярваме. Вярата е закон на освобождението. Човек почва чрез надеждата. Ако вярваш в Бога и вярата не те освобождава, това е вярване. Ние Господа Го търсим в своето нещастие. Пиеш вода, нямаш вътрешна идея какво нещо е водата. Мислиш: водата е глупава. Ако на малкия извор идеш да си умиеш краката, той ще се очисти, но ще каже: „Няма да го бъде този!" Като се говори за погрешки, си ги намирате; имаме повече дихателни букви, скърби, много грехове, достатъчно е един грях – убил си някого и през целия живот те мъчи, не се заличава в един живот. Мойсей направи убийство и 40 години се скита с евреите из пустинята. Посветен беше, но Бог му каза: „Няма да видиш Ханаанската земя." Учението му днес е приложимо. Отците много работи са натуряли. Майките, бащите все турят нещо в дъщеря си.

116. Самоотричане

С ума си, като дойдем до Бога, ние вече се освобождаваме, ама не с една мисъл. Да се самоотрече. Вие не сте правили опит да се самоотречете. Раздадеш всичко, тръгнеш с тояга, дойде изкушението, смеят ти се, ти съжаляваш.

Аз не тъй. Аз ще забравя моите пари и ще тръгна с тояжка. Няма да печела по този начин – да ми подаряват крадена къща, да я взема. Ще кажа: „Аз ти не ща крадената къща." Ти си имаш стаица хубава от Господа. Ще се самоотречеш, ако намериш по-ценното, бисера. Отречи се тогава от старото и вземи новото, иначе в крив път ще влезеш.

Не знаят как да произнасят гласните букви. С гърлото „о". Може „а" с гърлото, но няма резултат. „Е" е спомагателно на „и".

Имам много добро мнение за вас. Много си добър и от голямата добрина страдаш. И много си лош и от голямата си лошавина страдаш. Уморяваш децата от глад.

Пазете вашето знание, опитността, която имате. По що се отличава твоето богатство от моето? Кожите са на животните. Това богатство не е твое. Не можеш да туриш ни едно камъче върху без позволение, иначе се разрушава, без план и място е. Не плачи, дигни я! Защо ви е страх от смърт? Смъртта срещал ли си я? Вижте резултатите на смъртта, не нея. Овците умират и без давене на вълка. Ние умираме от непослушание.

Бог казва: „Ще се храниш с добродетелите, с Истината, с Правдата, с Милосърдието, с кротост, с въздържание." На стария ред не туряйте нещата.

Не със стар чувал да носиш брашно. За всяка нова мисъл ти трябва нова торба; със старата торба ще развалиш житото. Което можете да приложите. Един пример: В една американска църква свободна седи един богаташ, мисли всичко да разсипе. Какво да се моля, никакво добро не си направил. Цялото имане, живота си. Обещах, ще се моля. После станал пръв усърден. Как ще приложим Божията Любов? Ако не живееш добре, ще те дам под съд. Като дойде Син Человеческий, съд ще има. Ще бръкнеш, само една златна монета ще вземеш. Няма по лесен начин печелене. За когото изцерите 10 000 долара, 1000 английски лири, български 100 лири златни.

Помнете: В човешката мисъл седи да знаеш как да запалиш ума си. Да знаете как да се самоотречете. Не да тръгнете да просите за бедните. Добро е аз да работя и каквото изработя, всичко ще го дам. Като ученик, няма да ида да прося за другите, не е правилно това.

Защо Иуда евтино продал Христа? Те му обещаваха милиони, но го излъгаха, че от скръб за парите се обеси, че не можал да спечели. Та, хитри бяха евреите. Та, и вие, кога правите погрешка, правите, че имате алчна мисъл. Ще се омажеш, но се скарали с Радославов. Благодари, че не си турен в листа на министър. След време – всички в затвора. Като ученици, да имате една светла, чиста, ясна мисъл. Гледам какви са моите намерения. Правя ли Господа като параван, да се крия да печеля, или той да припечели благото, което аз имам, без корист. Свири, но знаеш как. Ако не знаем как да мислим и се учим!

Кой ще даде? Говорят тенденциозно. Разбрах, че не са разбрали. После идат да ме питат.

Ако пиша една книга, може да я пиша за себе си, за близките и за Бога. Хубаво е за Бога да ги пишем. Ние да прославяме Бога, а Бог – нас. „Аз теб прославям на Земята, а вие Ме прославяйте в себе си!"

Любовта не е една лесна наука. Като влезеш в Любовта, ще си абсолютно свободен. Ще видиш във всичко много хубаво и добро, ни помен ще остане от страданията, недоволството. Единственото нещо, което освобождава човека, е Любовта. Знанието, свободата са начини за Любовта.

117. Защо сме дошли на Земята

Любовта е проявление на Божия Дух и още по-дълбоко. Тези са непостижими работи. Важното зарад вас е мисълта. Помислете защо сте дошли на Земята! Ще се питаш първо: „Защо взех тази жена?" Второ: какви да са отношенията ти към нея. Трето: защо са децата? Четвърто: „Какви да ми са отношенията към тях?" Дали ме обича, то е неин въпрос. Дали аз я обичам? Ако я обичам, ще й кажа: „Кажи ми най-горчивата дума!" Ако ми не мръдне, любовта на място е, ако мръдне, ще й кажа: „Не повтаряй тази дума!" През всичкия живот ни изпитват докъде сме дошли в Любовта. Много мъчно е да простиш. Да има за какво да простиш. Дай, като ти обичаш. Кажи: „Ето, половината имане от баща ми е на мене, давам половината на тебе." И битият, и биячът да намерят начин за примирение. Страданията и нещастията са в реда на нещата. Да се учите да мислите добре! Много време ще учите, ще дадете всичко. А доброто да посъбираш. То представя работи, които не съм казвал.

Христос казва да се обичаме. Как да се обичаме? За мен важи постъпката да е от вътрешната наша мисъл. Ако ви обичам, ви изразявам една идея в ума на Бога. Бедния, няма да го целувам, но ще му намеря съществените нужди, да му снема веригите от краката, ума, сърцето, и той ще почувствува моята обич. Пътник е гладен и обед иска. Снеми му веригите, не го целувай!

Същественото: Силата на човека е в изпълнение Волята Божия. Да има разнообразие, нюанс в изпълнението. Волята Божия е всеки да цъфне и да мяза туй цвете на себе си. Христос казва: „Аз съм лозата, вие – пръчките, земледелецът обрязва." В невидимия свят ви виждат резултатите. Ако си повяхнал, искаш вода, ако имаш паразити, искаш чистене.

Да изучаваш душите на хората е отличен свят. Както сега ги изучавате, е тягостно състояние. Сега не е за морал, за външни работи. Като ученици, влезте в същественото, не съжалявайте за миналото. Всичките погрешки да се превърнат в добродетели. Да не постъпя тъй, както не е за него. Разгледайте въпроса от ваше и чуждо гледище – ще давате и ще взимате. Да предавам Божествената мисъл и вие – същото. Кога се молиш, като дете се моли! Кажи работата на Господа, както седи! Искай за другите, както за себе си! Казвай: „Господи, дай ми сила да нося дявола на гърба си, да иска сам да слезе от гърба ми", не да искаш ти да го премахнеш. Той ходи в съвета Господен. Дяволът има понятие за доброто. Старал се едно време, но не върви.

У всинца ви да има права мисъл. Ще мислиш много често. Не разправяй никому как мислиш и как учиш! Каквото Господ ме учи. Като осъмна, ще отида на работа, ще го приложа и видя резултата. С всички хора еднакво не може да се постъпя. Правата мисъл и добрата мисъл, доброто и правилно учение да ви са един идеал.

Вярата не ограничава. Във вярата се проявявай както намериш за добре, от никого не се ограничавай! Верують ограничава. Деликатното е да влезем в положението на човека. Търсете не слава от хората, но от Бога. Има разни лъжи. И двамата не падат. Мечката, да я погладят по челото... Не качване, то е геройство. Има едно знание, което се дава. Дай по 10 000 лева на двама. Доброто в нас, да го споделим с другите – Божието благо. Същественото е: Страхливите имат добра чърта. Смелите имат една лоша чърта – завирват се с някого.

118. Природата раздава

На вечеря (след вечерята):

Да намерите естествения цвят на лицето някому. Виждаме сенките, не реални неща.

Една погрешка ще ви ощети с един лев. Една добродетел ще ви принесе 100 лева.

Умрял някой не навреме – умрял, че не навреме се родил. Навреме се родил – навреме умрял.

Природата сутрин дава светлина на ума, на обед – топлина на сърцето, а вечер – широта на душата. А ние раздаваме от своето богатство. Да помним: сутрин умът ни приема, на обед – сърцето, вечер душата работи – дава. Да има човек работа с душата си вечерно време.

На обеда, 26.IV.1943 г.

Като се движи човек, това е вяра. Като се облича, това е надежда. Надежда е това, което можеш да облечеш. Като ядеш човека, това е любов. За да духаш, трябва да мислиш. В себе си човек има три мерки, с които трябва да мери. Ако ги няма, безпредметно е учението. И в светлината има 7 цвята, които са мярка. И всички образуват един цвят.

Кон носи голям товар, пеят му, какво печели? Конят иска да си почине, иска водица, храница, да го помилваме. Тогава ще се почувствувате много добре. По-добре възприемете една хубава мисъл, едно хубаво чувство и една хубава постъпка – това е най-хубаво.

119. Любовта и Вярата са вечен принцип

Пълната каца казва: „Вярвайте в Бога и в мене." Ами ако казва празната каца? Да не сме празни каци. Борчлията от какво ще дава? На другаря дава. Ако беднинят дава, Христос ще му запълни даването. Страшно е, кога богатият подпише и не даде. Обещавам, че ще ви дам 5 килограма вода, макар че вкъщи нямам. Ще ида 2 километра и ще донеса. Господ иска по тънко да мислим. Дето не вършим Волята Божия, нищо не ни извинява. Проповядването е много тънка работа. Отиваш да говориш, каквото Христос е казал. Ще се оправи, ще се научат, няма да останат невежи. Различавайте реалното от нереалното! Един ден ще отличаваме изкуственото цвете от естественото. Всяко учение е изкуствено цвете, а Божественото учение е естествено цвете. В Божественото учение всякой е касиер на Господа. В човешкото учение всеки е касиер.

„Откровението" е проявеният живот. 24-те старци са епохите, през които е минало човечеството – манвантари. След тази епоха 25 старци ще станат. Евреите мислеха, че много знаят. Буквата убива духа. Като се учи по буква Божият закон, не по дух, вместо да се поддържа вярата, поддържа се вярването, вместо да се поддържа любовта, поддържа се влюбването. Любовта и вярата са вечен процес, а влюбването и вярването са временен. Щом дойдем до душата на човека, тогава е вяра. Да обиколите България, без да знаят какви сте, но с пари, а да посетите бедните, болните, страждающите, да им помогнем. Вие няма да събирате жито, но ще раздавате.

120. Правилни действия

28.III.1937 г., на обеда

Човек да знае да мисли, за да действува правилно. Както пчелата може да хвърка и бере мед. Човешката система трябва да се подчинява.

Река Йордан – значи без съприкосновение с външния свят.

Яйцата да се измътят вече. Нищо от този свят не може да мине за другия. Който дочака последния ден, всичко ще види. Докат дойде капитанинът, ще седите в парахода. Сега се строят частите на парахода, после ще се съберат и образуват парахода за пристанището. Всичко е даром, само хлябът – с пари. Вас ви питат: „С парите какво направихте?" Понеже сме в закона на парите, трябва да се търкалят.

121. Божественото учение не е секта

29.III.

Дали съществуват духове, въпрос е, а материализирани духове има. Да работи Божествената школа. Разумни и просветени хора трябват. Божественото учение не е секта. Божественото учение не е секта. Които не приемат Божественото учение, са изменници, защото Божествената енергия открива нова енергия за човечеството. Ще бъдете смели! Решете да завъртите колелото! С Истината да си служите, тя да е начало на живота! Ново вино да се налее в нови мехове. Почнете микроскопически опити! Правете екскурзии, да се свързвате направо с разумната природа! Малките услуги развиват благородството у човека. Бог не руши нищо, само видоизменя. При каквито условия и да сте, знайте, че Бог работи навсякъде – и в гроба, и в сърцата. Заработи Христос в сърцата на учениците. Не се страхувайте какво ще стане с вас! Действувайте, после мислете! Божиите работи са вечни, неизменни. Божественото учение

повдига човека. Не проверявайте повече Божиите истини, не се съмнявайте! Всяко нещо, което започва с действие и свършва с мисъл, то е Божествено. Дръжте връзка с Бога, тогава все ще постъпвате правилно. Вътрешна сила и вътрешно богатство трябват. Мислете какво бъдеще да си създадете – нов живот. Спазвайте благоприятните условия за развитие своите дарби и способности! Естествено да се развивате, постепенно. Божествената Истина нито ограничава, нито заробва.

Двама положителни не се търпят, трябва трети с противоположна енергия да ги освободи от еднаквите енергии. Лошите хора имат различна енергия. Ще мислите и прилагате. Сутрин мислете по 5 минути, Божествена мисъл да ви владее. Каквато мисъл ви дойде, да я напишете, и ще се развие във вас самоувереност. Кажете: „Всичко мога да направя в Името на Христа. Желая, Господи, със силата на Твоята Любов и Мъдрост да възраснат в мене добродетелите, които си вложил в моята душа и аз ще приложа всичките си сили за изпълнение на Твоята Воля." Да преодолеете мъчнотиите и страданията, взаимна помощ! Всеки ще е подложен на изпит доколко е смел. Всичко, което се случва с онзи, който люби Бога, е [за добро]. Школата има велико предназначение. Търсете първом Царството Божие и всичко друго ще ви се даде. От делата ви ще се познае. Божествените дървета ще дадат плод.

122. Многоженството

1.V.1937 г. Великата Събота. На обеда:

– Онези са си доядали, та ядоха месо. Ние сме се наяли, сега ядем новата храна. Посветените не са яли месо. „Саит" значи белязан. Моисей, Мохамед казали: „Един мъж, за да го укротиш, трябват му три жени." В турските къщи всичките спални са пълни. Кемал им даде свобода. Туркинята е по-свободна от българката. Всеки цар имал 70, 80, 90 сина. Многоженството се дължи вследствие избиването мъжете. Заемодавци са жените. Нисшият духовен живот искат от хората жертви, да се въплотяват, не признават никакъв тукашен морал. Мормоните подражават многоженството. Жената е най-голямо благо и зло. Стига ми една жена, ако е много добра или лоша (навярно Сократ е казал). Ксантипа (жената на Сократа) много порядъчна била, много го обичала. Той обичал жените, тя го възпитавала. Толстой искаше да изпълни Христовото (учение). Жена е, която знае добре да живее. Мъж е, който знае добре да мисли. Няма право да се жени 10 пъти. Всеки мъж и жена могат да бъдат и мъж, и жена, не им трябват ни мъж, ни жена.

Сегашното разглеждане е патологично. Да отстраним тях. Вие разбирате не жената, но което руши света – еротическата любов. Еротическата любов руши. Еротизмът е създал земята. Трябваше Духът да я строи, да почне всеки да се строи. Неустроен свят сте вие.

123. Божественият начин

На обеда

Ние приемаме въздух по Божествен начин. Тъй трябва и храната да приемаме – по Божествен начин. То е в човешкия порядък, а трябва да живеем в Божествения порядък. Писанието казва: „Гледайте да не грешите, че ще ви извадя из земята." Копаем дупки, не мислим, че я боли. Землетресението е нейното възмущение. Постоянно нам ни дават възпитание. Вълците и бълхите ни чоплят и хапят и нам настроението се мени. Ами ние защо чоплим Земята?

Сега на този параход, някои сте в първа класа, други – във втора, трета, четвърта. Дисхармонично се движи параходът, та се явява морска болест – повръщане.

124. Знанието е сила, а смирението е знание

След беседата на 17.IV.1937 г. (не съм записала къде е разговорът)

Новото е да отидете вие в училището. Има трудни задачи да разрешавате. Лесните работи за Бога не са лесни за нас. Които са в парахода, лесно ще се справите. Има да се справяте със смъртта. Един пехливанин ще ви хване – борба, трябва да го победите. Смъртта не обича светиите, че са като пастърма корави. В Рим апостол Павел се разтопи. При лошия човек ще станеш на вода, да не те хванат. Извади си краката от веригите! Научете закона на мекотата, стани на вода, той да се разтопи в нея.

Буда седял под едно дърво, да си почине. Голяма змия се приближила и той се смалявал. Не искате да се освободите някога. Не уповавайте на леда. Каменното сърце нищо не ползва. Трябва да омекне човешкото сърце. Послушал, не послушал, да се помолим – ако е навреме, ще ни се даде.

Знанието е сила, трябва да функционира. Смирението е знание. Да имате по една торба с превръзки: памук, спирт. Наранени му чувствата – превържете сърцето му! Смачкали му вярата, надеждата, честолюбието – превържете го! Опасността е в отклонението. Въздухоплавателите всичко пред вид взимат. И ти отиваш на бойното поле. Да имаш мисъл – като хванеш богàта*, тя да спре. Като ти е силна вярата, Христос е с тебе. Като нямаш сила, не се бори, остави богата да мине.

125. Мекотата

Няма по-хубаво нещо от мекотата. Тя е пластична, огъва се. Най-твърдите стават меки. В моленето дохожда разумното, знаете как да го превърнете. Взеха му костта, но аз го повиках и го угостих. Не отказвай се да разрешиш мъчнотията. Разрешиш ли я, то е поклоняване. Поклонените глави носят богатство. Допитвай се до умния, до добрия, до силния. В дадения случай отстъпи пред неговата добрина, че неговата сила е по-голяма. Да разбереш изпит ли е. На всички ви ще се смачка фасонът. И на Христа се смачка, всеки да се подиграва с Него. Ще кажете: „Божия работа е." Ще признаеш, че е смачкан; веднъж ще го смачкат. Ще дойде изпитание. Да си издържите изпита, иначе ще се повтаря. Не преждевременно да е!

Навреме кажи: „Такава е Волята Божия." При изпитание сам си и ти ще си избереш пътя. Вие сте при вратата на големите страдания. Предвидени са и са неизбежни, ни повече, ни по-малко. Ще е равно на силата ви, на знанието ви.

Като се раздвои човек, не може да се примири. Който се сражава с вас, може за половин час да потъне. Запалете с кибритена клечка опашката на дявола. Аз говоря за героите. Никакви кревати, юргани и сестри милосердни, но телени мрежи. Ще минете, искате – не искате, ще го минете.

---

* богà, бугà (от тур.) – *диал.* бик. (Бел. М.И.)

126. Човешката душа

Човешката душа трябва да мине през големи страдания. Да се запали душата ви, та дявола да го е страх да се приближи. Тогава никаква тиня не може да я оцапа и дяволът казва: „Свърши се!"

Който слугува на Христа – вярва и Го обича, е на мястото си. Когато една работа се свърши с любов, има отношение, братска връзка. Само Божествената връзка не се къса.

Божественото задоволява напълно душата. Вие сте във фазата на Божественото – най-хубавата. За в бъдеще ще има по-хубава.

Ще дам и на вас от моето ядене, едновременно да ядем. Като се научи човек на законите на храненето, и другите ще разбере. Ще се спъне, като мисли, че е повече от другите. Заблуждение е.

Владика значи да имам знание, да се владам при всичките изпитания и всякога съм доволен. Учете, опити ще правите. Пълна жертва да си готов да направиш. Вложи капитала си в Божествената банка и ще го получите. По Божествения път няма загуба, опити правете! Потъни някой път, за да се спасиш. Не уповавайте на фирми! Уповавай на часовника! Върху всичките не едни са работили, майстори.

Кога не те слуша Господ, имате неправо нещо. Тщеславието ви е на опашката. Вие опашката си показвате, а мене главата ми трябва. Минаваш за Учител. Хората се ровят: баща ти, майка ти, сестрите ти не ги интересува хубавото. За Христа искат да знаят къде е бил. Той знае къде е бил. Той да ви каже. Който яде и пие, си плаща. Лошото на човека произтича от неговия слаб ум, не разсъждава за последствията. Свраката – умна, но шмекер, изяжда яйцата.

Великден да бъде един Велик ден, да допълните вашите басни, точете ножовете, упражнявайте се, мислете правилно.

Отклони ума си от грозното в красивото! Тури в ума си добрия човек, а лошия да е (...) на добрия и ще знаеш как да се справиш със себе си.

127. Човешкият живот

Интересен е вашият живот. Един ден радостите и скърбите на всички ще се съберат, ще образуват нещо хубаво. Понеже злото се шири, доброто рядко иде.

Като обикнете Христа, то светът ще е победен за вас.

Престъпление е на човека, че е остър. Огънят е за предпочитане от пушката. Огън е знание, то ни трябва. Любов е огънят. Видял си някого, обикнал си го – не е това любов. Кога почувствуваш любовта, ще си силен: вяра, надежда, кротост, смирение, всички възможности ще имате. Любовта ще създаде един нов свят във вас. Дръжте света на любовта, пътя, новия път! Другите работи Господ ще ги оправи. Не ние да мием земята, но Господ; не ние да улесняваме хората, но Господ. Отвън не може да се помогне, но Бог е вътре във вас, Който вижда и задоволява страданията на хората. Живейте в новото вече! Старите дрехи – за работа, новите – за празник. Един ден за никого не мислете и нищо не виждайте, само за Господа мисли и помагай, да имаш един свещен ден.

Прави баница с прясно масло – нови разбирания. Мъчнотията в Стоян нека протече, благостта в Стояна да не изтече, че ще изсъхне.

Който не е протекъл, да протече; който тече, да не изтича.

128. Природата

Природата не обича недоволни и отчаяни хора. Тя допуща недоволство, щом е то резултат на справедливост – негодуване. Който е натоварен с повече, природата е готова да му помага, като негодува и е недоволен. Ако е натоварен с 5 килограма, повече го натоварва.

Като пееш, да пееш за някого. На малките работи не обръщай внимание! Главните чърти, като художника! Музика има навсякъде. Ще водя децата при извора, да слушат. Като разбираме природата, тя се отваря за нас. В Княжево размишлявам – една музика иде от трепетликите. По 5–10 минути да пее човек, половин час да пее за музиката. Паганини свирил по 12 часа. Придобил голяма чувствителност. Ако пееш: „Мога да кажа, че утре ще бъда богат, мога да кажа, че утре ще бъда здрав", тогава волтаж имаш. Утре мога да кажа: „Ще бъда търпелива." Законът действува. Опасно е да видиш Слънцето в същината си. Музикантът да е като малкото слънце. Не ти трябва да си много добър – цяло нещастие ще бъде. Да си добър, значи да ходиш хубаво, да не падаш. Право постъпяй, да му докажеш. Право си кажи: Сега дарбите не ги оценяваме. Навреме пей, навреме свири! Старите сестри, пейте с млад диригент! Вдъхновение, енергия има.

Човек на ден да се изменя 10 пъти, но равновесието си да не губи. Тъжният да пее „Тъги, скърби..." В живота има положение, което не се губи. Доброто не може да пропадне. Вярата не се губи и не отпада, но чувствата. Не смесвай вярата с чувството. Вярата си е и при най-лоши условия.

Бъдете свободни в мисълта си! Не критикувай човека, който седи по-горе от тебе! Ако някой ти даде добър съвет, слушай! Не мислете, че сте завършеното. Природата още не ви говори. Щом едно дърво те обича, ражда. Кога в един дом има много дъжд (сълзи), причината е сиромашия. Не знаем защо; аз ще се кача да поправя, човекът да ме помни. Наместете керемидите! Ние сами си създаваме скандал. Считайте, че е печалба, кога направи някой погрешка.

Религиозните хора са мааанджии, че са развили личните чувства, не Божественото. Вижда всяка погрешка увеличена хиляди пъти.

Каквото старите помислили и старите пожелали, децата го изпълнят. Предава се човешката мисъл. И празните мисли правят да се връщаме.

129. Бог се разкрива на всички души

Всичко имате, но не знаете да учите. Зорлян ви заставят. Земеделецът мисли, че аз си губя времето, пък той оре с ралото. „Замина си жената ми, синът." Знам защо. Моите измряха, търся нещо, чогля. Богата местност! „Не бой се, който ме срещне веднъж, всичко му тръгва добре." – „Из твоите уста в Божиите уши" – отговори земеделецът. Втората жена е пак първата. То са души, които са излезли от Бога. Тя е една душа в множество тела, като една вода, сипана в много шишета.

Да благодарим на Бога, че Той се разкрива във всички души. Да се радваме на Бога в множеството.

Всичко загубено ще се намери, като схванете, че има във вас несметни богатства. Само да учим, да знаем как да се проявяваме. В твоята душа има несметни богатства и Той се проявява.

130. Злото и доброто

II.1937 г.

Злото се търпи заради голямото добро, което ще се придобие. Ако го няма злото, няма да съществува този живот на Земята, след който ще дойде голямото добро. Съвременните хора се срамуват от духовното, да не изгубят своето достойнство. Ще дойдат при извора на Доброто.

Истината работи с най-слабите средства и пак постига. Лъжата работи с най-силните средства.

Злото в ръцете на Бога е едно благо, като ножа в ръцете на хирурга. Разпръска листата, а на дървото кръвообращението се подобрява.

131. Идеите се филмуват, записват

9.II.1938 г.

В нас има всичко: войни, ядене, пиене. 250 души от голямо напрежение прогледнаха. Децата лазят – отговарят на вашите влияния от разговорите. Студент скъсан. Носи последствията на миналото. Сега проверява дали ще му мръдне сърцето. „Много благодаря, ще науча предмета, материала по-добре." Няма нищо. За добро е, в края на краищата.

Да не се безпокои, кога пости. Във време на пост храни се с въздух. Сега да ядете, да се веселите, да играете. Нашите упражнения са полезни за неврастеници.

Лимоните да се поливат с малко топла вода. Радвайте се на онова, което става сега. Колят овца, кокошка, радват се, а един ден на друго ще се радват. Филмуваме нашите идеи. Един ден ще са на филм. В невидимия свят всичките идеи се филмуват.

132. Невидимият свят и физическият свят

22.III.1938 г.

Това, което иде отвънка и излиза отвътре, е от Бога.

Христос като умря, времето беше лошо, че беше млад. Той не искаше, но Го умориха. Знаеше какво ще правят хората. (За заминалите беше въпросът:) Ние сме страдали и те ще трябва да занесат новини. Времето е хубаво, показва нова епоха.

Както невидимият свят е затворен за физическия, тъй и физическият свят е затворен за невидимия. Варненският най-стар духовен дипломат първо. Сега с експрес ги изпращат. Кога дело се гледа, свидетели трябват там. Оставете умрелите на спокойствие! Не говорете за тях ни добро, ни зло, оставете ги на спокойствие!

Китайците капят като куршуми сега.

133. Дрехите на радостта и на скръбта

23.III.1938 г.

Ходете без азбест. Чувствата ви да имат азбест. Всички сте актриси, мислите костюмите. Дрехите на радостта и скърбите ще съблича те. Ядат си на сцената вуш. Не пийте! Страданието известна роля играе. Не е виновен пощаджията. Скръбта носи писмото и радостта носи писмо – тъй гледайте. Добри сте –

от майка ви е доброто, не е ваше. Вие сте рекламата. Носиш добродетел – не е твоя.

В пението има нещо невъзможно – „si" в трета октава и „si" в бас октава. Вижте размера на вашата музика и тонът „la" да е верен, да произвежда неговия цвят. „Do" да е верен. Хвана малкия пръст и взема „mi", хвана четвъртия – взема „fa", „re" на II (поправете, ако не е вярно написано). Тонът „do" е тон на живота, „re" – на движение, мисли право е „mi". Запей, дойде ти топлина, дойде разположение, но да не се пресилиш!

Видиш куче, запей му, разбира!

Нещастни сте, че без музика разрешавате въпросите. Дойде скръб, пей: „В начало бе Словото". Песните са модел за възпитание. Уравновесяват се противоречията. Песента свършва работата. Вятърът свършва работата, гневът ти изчезне. С вода да те залеят, ставаш разположен. Те са музикални тонове. На цветята формите, уханието, шумоленето на листата са тонове, изменят настроението.

В свят сте красив, радвайте се, благодарете на Бога! Дърветата у нас зимно време почиват, а в техния свят си отиват, говорят си; от пролет дойдат и се радваме на кокичето, на дървото, на ясното небе. Цветето казва: „Вижте майка ни, сега повече майка слушаме."

134. Всеки свят си има свои закони

2.XII.1938 г.

Оставете човека да слуша и гледа хубаво. Да посещава не само църква, но и живи хора. Първо отделение и последният университетски изпит е важен. Числата и буквите да се съчетаят правилно. Във второ отделение ги нареждат, после са кандидати за горе. В духовния свят първо отделение е как да се възпитава педагогически. После в първо отделение в умствения свят – да се научи как да пише. В първо отделение трябва детето да ходи. В първо отделение в невидимия свят е, когато не е падало – климало, но не падало. Отчаеш ли се, обезсърчиш ли се, е духовно падане. На човека дали работа лека, но той се отчаял, че не работил навреме, което му е дадено, събрала се много работа. Лекът на отчаянието е да не отлагаш. Работи! Разположен, неразположен – върви! Умът и сърцето да действуват, та да е донесъл вода.

Които работи не разбираме, ни отчайват. Нещата не са много лесни, не са и мъчни, но време се изисква. Тази форма не света е най-подходна засега. Другият свят, който се готви, ще е съвсем други. Които ни обичат, ни изнесли на Слънцето и ние се обезсърчаваме, докато не внесат. Казваш: „Изоставен съм." Да те покъпе дъждът. Детето мисли, че всичко е уредено, че го държи майка му. После майка му го оставя, после вкъщи само го оставя и то мисли защо майка му не му служи. Тя му казва: „Мама, сега ти се научи да служиш!" Побие го някога. „Как е възможно?" – мисли то. Слуги бият със суха пръчка, значи сух да не си.

Като не слушаш, сухата пръчка ще дойде.

Що е закон? Сухата пръчка, която налага човека да учи, да прилага. Може и без суха пръчка. Всичките страдания, лошите условия, са сухата пръчка. Сухата пръчка нищо не взема за себе си. Майката само предава енергията си на детето си. Със сурова пръчка не бий!

Даровитите хора имат едно съзнание: мислят и за другите. Обикновените мислят за себе си и не щат да учат. Геният учи и оценява малкото. Ако сме недоволни хора, обикновени сме. От всичко да съберем, не можем човек да

направим. Божественото Бог е турил. Ние съдържаме всичките култури на миналото и не се познаваме. Ние сме в първо отделение в духовния свят. Имаме опитностите – докторат от физическия свят. Там ще слушаме и ще учим, че горе завършваме университета. Тук още ще започне. Навсякъде се иска почитание. Всеки свят си има своите закони. Педагогът със смирение в духовния свят е в първо отделение.

На Земята забравя своето величие от горе. А горе помниш от тук величието и в кожата си не се побираш. Че тук цар си бил, погледнат те и казват: „Ще научиш." Душата там плаче с умиление. – „Защо плачете?" – „Изгубен съм." – „Ела с мене" – и ще го поведе, но додето не плаче, от все сърце, големия плач! Плакането е хлопане.

Вярата дава съдържание на нещата. Цялото човечество има много малко вяра. Трябва и петте пари да дадеш, да се освободиш от тях, да повярваш в себе си, в ума си, да се освободиш, докато повярваш в онова, което е вложено в тебе.

135. Земята, месечината и слънцето у човека

Има 13 нещо, не дава, затова ги е страх. 13-та вълна образува Месечината около Земята. Кръг на Луната (13). Син и баща са, чуди се бащата какво да прави. Луната започнала с майката, имало живот, после животът дошъл на Земята. В евр. има 12 1/ 2, не 13.

Слънцето е светло. Луната е суха. Земята е влажна. Сухото изтегля влажното. Месечината уравновесява, като стане Земята много влажна. Месечината тегли. Луната упражнява влияние върху живота на човека. Нова Луна [...] работи, за да има и от нейната светлина. Да се замаже пукнатината на стомната. Месечината взема ненужните работи. Ако си недоволен, гледай Месечината – изтегля ти недоволството, изчистя ненужните мисли.

Като си недоволен, мисли за Месечината!

Като си доволен, мисли за Слънцето!

Ако искаш да забогатееш, мисли за Земята!

Месечината обещава, но не реализира. Земята пие, колкото може да даде. Земята на работа те туря. На Месечината ти вярват. На Земята проверяват, да изработиш. Слънцето казва: „Какво искаш, е на твое разположение." Което Месечината мечтае, се реализира на Слънцето. Та, да идем на Слънцето, за да се реализира всичко. Които са създали света, са много умни. Който иска малко, но съществено на Земята да е. Който иска всичко да се реализира, да иде на Слънцето. Вземат ли нещата да стават, на Слънцето сте.

Което за тялото е непостижимо, за сърцето е. Което за сърцето е непостижимо, за ума е. Златна чаша е ценна за физическия свят. Формата – проста, но сърцето – ценно. Някъде ни формата, ни съдържанието, но смисълът е важен. Още първият стих плаща за книгата.

Умният човек може да си поправи пътя навреме; да цъкаш огнилото и праханта, от кремъка да извадиш огъня. Кремъкът е волята. Цъкай навреме!

Тъмнината е светлина без сянка. Има да благодарим на материята, Земята, че ходим по нея. Добре, че е чер цветът ѝ. В черния цвят по-свободно ходим. В оня свят са много деца и ако не ги обичаш, не можеш да ги видиш.

Животните са емблема. Уподобяваш с тях. Паякът е предач. Рибата е перачка.

Мирът иде с конска кола.

136. Духовната светлина

Сей едно семе на място, за да порасне.

При зациментирано чук трябва да играе.

Приеските знаете, но в живота не вървят. Лачени чепици, кожени, не помагат.

Вярвате в Бога, но хайде на крушата. Да ядеш хляба! Огънят е дошел. Ще види кой какво е заграбил. Скрито нищо няма да остане. При светлината всякой с очи може да дойде.

Духовната светлина е много сложен свят. Вяра без светлина не може. Светлината подхранва вярата. Които в тъмно ходят, високо говорят. Вярвай, че кракът ти ще оздравя. Като стане, жива ти е вярата. Ще оздравяш, ще оздравяш, говори 5 минути, моли се!

Магическа сила има ябълката и крушата, та се зарадваха. Докато не го доят, човек не става. Щом страда, разтварят книгата, четат. Ти като страдаш, ще разбереш страданията, радостта, скръбта.

137. Страданието и скръбта

Ангелът не знае какво нещо е страданието. Ангелът от тебе се учи. Ще страдаш, че си книга. Праведните страдат. Грешните се мъчат. Хубаво е да страдаш, всички да се ползват от нея – книгата. Хората страдат зарад доброто, че искат да ти го вземат и ти трябва да го пазиш. Щом е грешник, ще се мъчи, щом страда, е праведен. Осмисля ни се животът със страданието. Другите ни благодарят и радостта тогава дойде. Радостта е, че са се ползвали от нашата книга. Взимат от коша ябълки и ти благодариш, олекне ти.

Скръбта е по-частно; скърбиш за обуща, шапка, за малки работи. Страданието: музикантът страда, че няма инструмент да свири. У вас има място, дето дяволът живее и дето ангелът живее. Да му знаете къде е номерът в тялото си. Апаш до моята стая се криел Рекох: Не става тъй. Дяволът до пангара * седи, взима парите. Едрите взима дяволът за себе си, несъзнателно става това у попа, инстинкт. Взел си пари назаем – „Не му ги връщай" е дяволът.

Да живее човек добре, всякога да изпълня Волята Божия. По-добре да страдаш, отколкото да вземеш 20-те лева. Чакала да дойде кондукторът. Намериш 100 лева – вземи 5 лева, а онези по 5 лева ги раздай. За най-необходимото имаме право, да се не осигуряваме за утре.

В нищото може да налееш нещо. Дето има нещо, изпразни го и налей!

Като се изучат законите на природата, животът ще се улесни. Хиляди години мислят какво е добро и зло. – Старост и младост. Старост е натоварен много кон. Младостта е разтоварен кон.

Страданията са необходими за баласт, да се не обърне корабът в морето. Избягването на страданията е аристократизъм. В Индия искат да се освободят от страданията, но има 60 000 000 парии на 350 000 000 народ. Дяволът не е в едно престъпление. Дяволът е далеч, а като речеш да хванеш дявола, хванеш себе си. Отдалече дяволът обстрелва. Не искай дяволът да ти направи добро, че ще те тури в затвора.

---

* пангар (от ит.-гр.) – нар. масичка при входа на цълква, където продават свещи. (Бел. М.И.)

138. Идеята

Брат и сестра, носи доброто, да не остаряваш, по-здрав да ставаш. Планинският въздух лекува. Идеята има движение. Светла идея иде отнякъде, не знаеш откъде. Идея за нещо красиво, ще я свържеш с някой човек, Слънцето, растение или животно. Пущайте, отдето е дошла, да си отива. Идеята си има форма. Идеята е нещо разумно, образ, който постоянно се мени. Ухото долавя говора, сетивата долавят нещата, а идеята отвън е образувана.

Идея значи нещо Божествено – първичните образи в света, които са излезли и не се изменят.

Идейно е, което вечно съществува, а от него се образува материалният свят. Има свят само на идеи, но е непонятен. Плочата говори, но говорът е отражение на говора на човека. И човекът е една плоча, от други същества е движима. Човекът е отражение.

139. Физическото тяло на човека, двойникът му и духът му

Физическото тяло живее според етерното тяло, което вътре влиза във физическото. Ако се извади двойникът – етерното тяло, като го извадят, двойникът седи седнал, тялото лежи. Бодни двойника, тялото пищи; тури книга срещу двойника, физическото тяло чете. Етерното тяло вижда написаното, а физическото го чете. Някой чувствува какво ще му стане, знае и отгде. Можеш да доловиш мисли, че някой добро ще ти направи или зло. Вселява се някой да го ръководи постоянно. Вдъхновение, то е временно; вселява се, за да го ръководи. Вдъхновява го да живее. И 100 души може да се вселят в един. Могат и много светли духове в един.

Излияние на Духа е излияние на Божествения Дух, на по-висши същества. Други светли духове ще дойдат. Което проповедниците вече не говорят, държавниците ще го реализират. Видял е отвънка, ще изпрати Духа отвън. Иде! Значи условията отвън, а възможностите са отвътре. Като му се отварят очите, разбира какво е светлина. Някой има вътре духовно знание да вижда, да знае, изведнъж разбира нещата; има едно непосредствено знание, изведнъж да разбираш и нищо не може да те убеди, че това не е тъй.

Тялото се оставя, а двойникът се разредява и сгъстява – образува. На обикновения не можеш да говориш за духовна къща, страх го е да не изгуби. Светът е на Бога, да се поправи. Вегетарианецът да яде плодове, които не гният. Месоядецът да яде кокошка, която не кряка. Да нямаме много желания, за да не сме завързани за тялото.

Третото небе е рая. Човек сам да изгори, да не чака да го горят.

140. Вяра, надежда, любов и воля

16.XII., петък. Разговор след гимнастиката в салона

Което тече, вода е – сърцето. Което духа, въздух е – умът. В чувствата участвуват сърцето и душата. В мислите взимат участие умът и духът. Волята е сила. Да дойде мисълта, после – чувството, после – сила, воля, да дойде проявление. Стоиците проявяват търпение. В търпението да си силен. Праведният носи търпението. Грешният носи неволята. Хвърли нечистата дреха и ще си чист. Грехът е нещо външно. Душата страда, че носи нечисти дрехи.

При вярата и надеждата може всеки да ти вземе дрехата, а при Любовта всички препятствия се премахват. Любовта всичко стопява. Има религиозни

хора, ту на единия бряг, ту на другия. Като дойдеш до Любовта, тя взема левия крак – Надеждата, десния крак – Вярата. Любовта ги вика, да карат каруцата на Любовта, да помагат. Вярата и Надеждата са почтената каруца на Любовта. Бог е Любов. Вярата е мярка на Любовта, по-малка от Любовта. Надеждата взима от мярата, та мери. Ние още вземаме и даваме.

Стоиците учили търпението, а епикурейците – волята. Сега религиозните са стоици, а в света – епикурейци, учат волята. Ние създаваме търпението, крепост за волята.

Ще ядеш, което те обича. Бог ни обича, Него да ядем (Словото). Да ядеш значи: да придобиваш постоянно нещо в работата, която извършваш. В природата всичко си има своето място. На човека са дадени на Земята възможности да постигне всичките неща, които са позволени. На Хималаите достойните ще се качат. Работата е най-хубавото нещо, което човек може да направи.

Иот хей, vav хей. Иехова.

Нещата са относителни. Снегът не се мърда, но Слънцето ги кара да се движат. В надеждата известни неща са възможни, във вярата повече неща са възможни, а при любовта всичките неща са възможни. Човек е свободен да прави каквото иска. Сутрин да се изправиш, да дадеш израз на търпение. Да се облечеш е надеждата; да тръгнеш е вярата, вярата е движение, а ще живееш с любовта. Цани ли се за слуга, да й плащат да живее, надеждата облича крака-та, вярата ги движи. Един слуга без вяра не може да угоди на господаря. Вярата пее. За всяко нещо без любов отчет се дава. За всяко нещо с любов няма отчет.

141. Земният човек и Божественият човек

В човека има археологически останки – да ги подрежда. 24 м дължина, 11 м висок вратът – голямо животно било, грандиозни идеи. Много въглероден двуокис имало за растенията. Мамотите са още грандиозните желания в астралния свят. Сега апартаментът с 3 билиона и 600 милиона жители в главата имат много форми, големи забавления.

Главата: 19–20 см; 15–16 см.

Параходите са големи риби. Човек не се е отказал от грандиозните работи. Не искай апартамент! Достатъчно ти е една палатка. Идеите не са много грандиозни, скромни са. Микроскопическа е, но като се посее, става голяма. В мозъка е малка, да не е тягост никому. Смиреният човек не присвоява чуждите работи. Признава що не е негово. На Божествения човек е дадено власт да завладее цялата природа, не на които са на Земята. В тях има грандиозна идея да завладеят цялата природа. Пуснат е на Земята да работи. Трябва да носи писмата на хората. Че ние за светлината, за въздуха, за водата, за пътуването по Земята не плащаме. С какво ще плащаме?

Свободен е да знае даденото къде да го употреби. Да използва светлината, въздуха, хляба и водата. Ти искаш всичко, да завладееш света. За в бъдеще ще носиш крушка, апарат в главата си. Желаеш ли, тренът ти се движи, ще си проектираш, че имаш крушка. Ако ви стане неприятно, завъртели сте ключа. Завърти го и като светне, не го бутай! Електричеството е умът, магнетизмът е сърцето. Дето има светлина, умът работи. Дето има топлина, сърцето работи. Дето има живот, всичко работи.

Сега колективно работят, измишляват за всички. Завъртете по един път, ключа, да светне!

142. Вярванията и реалността

Много вярвания се дължат на външните условия, на миналото. Нашите вярвания за бъдеще ще станат настояще. Като вярвате на парите в банката, е идолопоклонство. Да съзнава човек, че няма нужда от идол: пари, къщи, ниви. Човек може да го опитат. Като го оберат, да е тих и спокоен, като че нищо не е станало. Вие да сте като учения в Америка. При сегашните условия кражбата е възможна. Един ден – не. Може не с ключове да се палят ламби. Като се изтощят енергиите от Земята, от другаде трябва да се приемат. За бъдеще ще са благата общи. Като почнат да мислят правилно, няма да има недоимък. Сега още всички не работят заедно, не мислят право. Милиардите да са за удобства, не за разрушение.

Този параход има 54 комини.

Слънцето е един голям фар, да не се заблуди.

Съвременните хора мязат на просяци, от всеки по парче просят. Което може да се обясни, не е реално. Реално е, което не се ражда и не умира. Слънцето е имало 5–6 хиляди милиарда диаметър, а сега и един милиард няма. Формата, която се проявява, същата няма вече да се повтори. Всичко вече в тази форма няма да се види. Не реалните форми създават реалността.

Вие [сте] се възмущавали, че само един ден са ви обичали. Представете си, че един господар ви обича; като замине, слугата ви обича заради господаря. Всичките тъги произтичат, че им се взима огледалото, дето могат да се огледат. Като е доволен, се е огледал, иначе – не.

С пари могат да те претрепят. То разбойници само веднъж се случват. Говорите за Любовта. То е любовта на сцената (актьорска). Четири-пет пъти – цар, после – детрониран. Има ли някаква реалност? Развенчаните царе. Хубаво е човек да излезе на сцената. И в живота, ако не те прегърне някой както трябва... В някой актьор има недоволство, макар че знае, че не е реално.

143. Качествата у човека

19.IV.1940 г.

В Херцеговската война на един генерал се оплакал един турчин на 65 години, че го бил баща му – на 95 години, който правил кола. Силен баща още, го бил. „Защо го биеш?" – „Не ще да работи, бе, не ще да работи, а баща ми още работи." Бащата и майката, като бият, са капелмайстори – бащата пее, майката дава такт. Преградата между животните ще ги предпази, да има прегради. Научи се да хвърчиш, конят затова хвърля. Магарето си показва задницата, не се дава да му турят юлар.

Да не те е страх, но да пазиш разположение. Да не си на същия уровен на мечката. От каквото се страхуваш, придобиваш му качеството. Страхливите хора са много жестоки, като намерят някого, искат да си отмъстят. Скръбта иде от земята. Радостта иде от небето. Земята образува тъмнината, Слънцето образува светлината. Низшето хвърля сенки. Страданията произтичат от низшето. Всичките страхливци са жестоки. Безстрашливите са добри. Негрите му говорят и викат и лъвът отстъпя. Смелите, безстрашливите хора са добри. Тъмнотата в човека образува страданието. Вътре е потребна светлина, в човека. Богатият печели пари, но вкъщи е скръбен. А бедният вечер благодари, радва се. Богатият – отвън радостен, че печели, вкъщи – нерадостен. Бедният – обратно. От черно и бяло грозде имаш различни влияния, от мискет червен – друго влияние.

Ако си боледувал дълго време, изгори дрехите! Не ти трябват на умрял човек дрехите. Всичките хора страдат, че носят стари обичаи, вярвания. Хората изопачили Божествения път, вървят в неестествен път. Слабият да е опашка, а силният – глава. Слабият да носи празните чували, силният – пълните. Някой има желание добро, но няма какво да даде. Ако има, че не дава, е друг въпросът. Да обичаш невежия е мъчна работа. Нито по-малко, нито повече да му дадеш.

В Любовта мекичко ти говори. Бащата иде и не носи нищо и строснато го питат и жената, и децата. Като носи – мекичко. Хлябът да е опечен, мъжът да носи. С думите си можеш да направиш хляб всякога. В Америка на телефона казва и всичко иде. В уредения свят бащата проговори и всичко става и всичко пее, значи светът е уреден.

144. Човек е пратеник на Земята от Небето

X.1936 г.

Казват: „Старите са извеяни." Извеяно жито е хубаво, на хляб може да стане. Човек да е посаден, да израсте, да цъфне, да върже, да узрее и да го отвее – тъй тогава е възпитан човек. Пратени сме на Земята да извършим Волята Божия. Тогава в невидимия свят дават заплата, който се учи хубаво. Живял достойно, което му се пада, ще му се даде. Не на който иска. Даром, „дар" значи през тясно; „ом" – ум, но да си умен. Дарът се дава при отличен ум и сърце. Тесния път сега ще учите. Още в устата енергията от храната се всмуква чрез нервите. Зачитайте Божествения закон, учете, приложете, което знаете! – „Що съм да ходя да слушам!" То е неразбиране. Всякой човек е лист, четете го! Ако един не ви е приятен, не го разбирате, други ще дойде да го обича. Няма човек, когото да не го обичат. Ако ви се падне наследство от един милион, да мислите кое е най-важно да направите! На които дължите, изплатете се, после им дайте обед, не на други обед предварително.

Сестра Ана Д. Шишкова

6.IV.1949 г.
„Изгрева" 48
София XIII.

II.

Спомени за милата ми майка Анка Атанасова Шишкова

от дъщеря ѝ Донка Д. Славкова от Панагюрище

С настоящите редове ще изложа само това за нея, което е залегнало в душата и сърцето ми; само хубавите спомени, които ме подтикват към творческа работа – чрез Словото на Учителя към усъвършенствуване.

Накратко биографията ѝ:

Майка ми, Анка Атанасова Шишкова, е родена в старопланинското градче „алтън" Калофер през февруари 1886 г. Дъщеря е на смел герой, опълченец на Шипка, който е един от малцинството останали живи от неравния бой с отоманския петвековен поробител. Бил е тогава ергенче. След завръщането си се оженва и имал три деца, от които момчето починало на три години. Майка ми е най-малката, но за голямо нейно нещастие останала сираче на шест месеца, понеже баща ѝ, след завръщането си пък от войната със сърбите, заболял от премръзване на краката през зимната битка и починал в пълно съзнание на 3.III.1885 г., със завещание на жена си да помни тази дата – 3 март: Освобождението на България (съвпадение със смъртта му). Поискал да се измие, пременил се, прегърнал двете си дечица, момиченца, и издъхнал.

Това ни е казвала баба, майката на мама. И тя е героиня жена в живота. С малка пенсия от мъжа си, с непосилен ръчен труд на чужди работи, морално подкрепяна от брат си, тя отгледала и възпитала в честност и труд двете си момичета и ги изучила за учителки.

Като ученичка в Калофер, Стара Загора и Пловдив, майка ми се отличавала и по поведение, и по успех, особено по литература и пение. Свирила е хубаво на цигулка и поддържала в хора втори глас и т.н. и завършила успешно за начална учителка.

За издръжката ѝ е помагала и по-голямата ѝ сестра, която вече била учителка в Калофер. За майка ми нямало учителско място нито в Калофер, нито наблизо нейде. Предложили ѝ такова чак в с. Мухово, в Западна Средна гора, между Панагюрище и Ихтиман, селце с 5–6 къщи, малка черква и при нея – училището с две учебни стаи. Наоколо по хълмовете имало махали с по няколко къщи, отдето идвали по няколко ученици в центъра – селото.

Майка ми, голяма идеалистка, в момента жадна за работа и просвета на народа, заема това учителско място, учителка на две отделения (класа). Имало е от селото още един учител, семеен. Живяла е при една баба в черковния двор, прислужница на църквата.

Въоръжена с педагогически знания, с любов към професията си и учениците, с цигулка в ръце, с музика и песни тя владеела учениците и имала висок успех.

Още на първата ревизия от училищния инспектор се отличила много и той ѝ казал: „Госпожице, толкоз млада, как се решихте да дойдете толкова

далече в този затънтен край?" А тя, милата, с Ботевия силен дух и на баща си, смело отговорила: „Е, г-н Инспекторе, всеки в хубавите места, а кой ще просвещава народа в затънтените краища на България?" Той, трогнат, й казал: „Щом е така, идущата година ще те назнача в Карлово или в Панагюрище."

Тогава е била на 18 години. На конференция в Панагюрище я харесал баща ми, Делчо Шишков, учител в града, възрастен ерген – на 30 години, и й предлага за женитба. Отишли с него в Калофер при майка й и сестра й, която още не била женена. Баща ми я поисква, сгодяват се и – сватба. Така мама преженва леля, която много я обичала, помагала и дала й даже чеиза си.

Започнал вече нейният семеен живот в Панагюрище, като градска учителка, пълен с много домашни трудности, но тя, балканската орлица, смело се справяла с всичко. Тя беше майка на шест деца, образцова учителка при педагогическата гимназия, читалищна деятелка и в тогавашното още женско дружество. Беше членка и на комунистическата партия, а баща ми – също образцов учител, радикал. Спомням си как често се разговаряха по политическите въпроси.

Майка ми беше и главна артистка в много пиеси. За ръка ме водеше с нея вечер по репетиции и събрания в клуба на тесните социалисти. Баща ми не я спираше, а даже я караше да взима участие в местния театър. И той вземаше роли, но по-рядко, а вкъщи помагаше при гледането на децата, останали пет живи – четири момичета и едно момче. Аз бях втори номер, а брат ми – трети. Всички бяхме ученолюбиви и отлични ученици. Това беше богатството на родителите ни, а бяхме и за пример по поведение, понеже майка ни много строго държеше и за възпитанието ни в добри обноски и добродетели.

През 1918 г. в града ни дойде брат Боян Боев, учител в гимназията по естествените науки. Той държеше публични сказки по окултизма. Майка ми беше редовна посетителка. Също и аз, и много други възрастни и ученици. Брат Боев откри и Школата в Панагюрище в тесен кръг окултни ученици, които се събирахме вечер в квартирата му за четене беседи от Учителя и пение песните Му, които се заучаваха по домовете на учениците, дето ставаха често събрания само на окултните ученици за четене, разговори, пение, молитви. Аз бях винаги с майка ми. Тя стана ревностна ученичка на Учителя. Четеше много беседите Му и окултни книги.

Заедно с брат Боев, аз (бях вече гимназистка) и няколко по-възрастни от братята, ходихме в някои села: Бъта, Баня и Мухово, където майка ми държа сказки по окултизма.

Тя изпълняваше точно зададените задачи от Учителя: писане теми, резюмета, посрещане изгрева, гимнастическите упражнения, ходене в полунощ и др. Веднъж тръгна от къщи в 12 часа през нощта за връх Братия, за да посрещне там изгрева. А този връх е на повече от 20 км от града и се минава през гъста гора. Смела беше тя, със силна вяра и упование в Бога и Учителя, вършеше всичко с любов и преданост в ученето и така напредваше и в знания, и в приложение.

Като се запозна с брат Боев, стана вегетарианка. Въздействува и на мене, и на другите си деца, та завършихме гимназия вегетарианци.

Брат Боев я покани и за събора в Търново. Тя с радост прие поканата и ходи на последните събори, където се запозна вече лично с Учителя. На последния събор води и мене. Бях на 16 години. Никога няма. да забравя тази ми първа среща там с Учителя и предани братя и сестри. После ходехме на събор в София, Изгрева.

През 1925 г. (аз бях в последния клас на педагогическата гимназия) през февруари почина по-голямата ми сестра, вече втора година учителка в близко

село. Това беше силен удар за всички ни, а особено за майка ни. Благодарение на Словото на Учителя, тя по-леко понесе голямата скръб и стана още по-ревностна ученичка на Бялото Братство. Затова беше подгонена от свещениците и я уволниха преждевременно по чл. 70. Целият град се дигна на крака и действуваха да я възвърнат. И това стана, но на нейното място беше назначена учителка, вдовица с две деца, мъжът ѝ убит като голям комунист. Брат ми, вече училищен инспектор, ѝ каза да не заема местото си, а да остави вдовицата, за да отгледа децата си. Майка ни се съгласи и остана с малка пенсия, понеже нямаше възрастта и прослужените години. По-късно народната власт ѝ призна неправилното уволнение, заплатиха ѝ нещо и повишиха малко пенсията ѝ. (Това бе след 9.IX.1944 г.)

Като пенсионерка, тя още повече работеше върху себе си, за да се издига духовно и просвещаваше много готови души, които почваха да четат беседи от Учителя.

По-късно в града ни закриха последните два класа на педагогическата ни гимназия. Оставаше да я завърши и най-малката ѝ дъщеря, Виолетка. Понеже брат ми беше училищен инспектор в Пловдив, то мама се принуди да отиде там заедно с Виолетка, за да завърши тя последните три класа. В Пловдив майка ни посещаваше школните беседи и я познаваха всички там като ревностна ученичка на Учителя.

Тук я сполетя още една голяма скръб. Почина за късо време през февруари 1934 г. и най-малката ѝ дъщеря, в последния си клас на реалната гимназия. Много милости изживя тя и тогава! С Евангелие и беседи ходеше всеки ден на гроба ѝ и там четеше.

Големите ѝ скърби по заминалите ѝ добри деца я принудиха да отиде през лятото на 1934 г. на Изгрева при Учителя. Тя остави къща с чешми и градинка в Панагюрище и нае под наем малка дъсчена барачка, направо на земята, но на Изгрева, и всецяло се отдаде на Учението. Баща ми не я спираше, понеже виждаше големите ѝ милости и скърби и само в Словото направо от Извора – от Учителя, тя имаше духовна подкрепа.

Няколко години живя в малката, без слънчева светлина барачка, но огряна от духовна светлина.

С позволението на Учителя, в двора на сестра Еленка Каназирева, майка ми, подпомогната от нейната майка, си направи по-солидна, по-голямка, светла барачка, където прекара до края на земния си живот.

Тя живееше скромен живот с малката си пенсия – и в храна, и в облекло, но винаги доволна и благодарна на Бога за всичко, а особено, че е ученичка на Бялото Братство.

Всички ние – двете ѝ дъщери учителки и синът ѝ, бяхме семейни с по няколко деца и не можехме редовно да я подкрепяме материално. Но тя се задоволяваше само да ѝ пишем често и понякога да я посетим. И тя ни е посещавала, особено при голяма нужда, за да ни помогне и в работа, и в духовна просвета и подкрепа. Тя и тук пак беше винаги с беседите и Евангелието. Преди лягане, преди ставане, дене, при свободно време, четеше и все нещо ще ни каже за поука.

Тя имаше дар да укротява и най-лошите селски и овчарски кучета. Покрай тях свободно минаваше, та хората се чудеха, че не я лаят даже. И стари, и млади я наричаха галено „баба Анка". Тя на всеки все ще намери нещо да каже и с това са я запомнили – добрата баба Анка. Също и в Панагюрище, и навсякъде.

Най-често я посещавах аз, особено след като овдовях. Всяка ваканция бях при нея. И аз, след големите си семейни трагедии, започнах по-ревностно

да следвам Божествения път.

За живота й на Изгрева мога да кажа, че беше напълно творчески. Тя си водеше бележки за всяка слушана беседа в салона, които вкъщи преработваше и четеше на многобройните си посетители. Нейната двойно светла вече стаичка беше отворена за всяка жадуваща за Словото душа, особено наскърбените по свои заминали. Майка ми умееше да ги разговаря и осветлява по много Божествени закони и принципи и тям на душите ставаше по-леко. Идваха от града вече за беседи и понякога пренощуваха при нея. А и тя посещаваше близки в града, както правеше и в Панагюрище, за да се разговарят по Словото. Всички с радост я посрещаха и изпращаха.

Тя не беше ангел на Земята, но с висок идеал за учене, със стремеж за изправление на погрешките си и подпомагане на слабите.

Тя беше и поетеса. Много преживяни случки описваше в духа на Божественото учение в стихове. Те са най-разнообразни. Вдъхновяваше се и от природата, и след беседа – от Словото. Най-много е написала молитви към Бога, благодарствени, и други: за Учителя, за близки души, за народната власт и нейния вожд – другаря Димитров, за своите деца и различни песнички и пр., и пр., които ги чета сега и се вдъхновявам от нейната прекрасна душа. Чела ги е пред братята и сестрите на празници, след ядене още при Учителя и Той я насърчавал да пише. След заминаването Му, пак останала на Изгрева, да продължи и изпълни задачата си.

През времето на Учителя тя беше редовна посетителка и на Рилските езера. Имаше си своя малка палатка. И там бе погълната само със Словото Божие. И там си държеше бележки от всяка беседа и разговори с Учителя, които после ги е чела на сестри, които идвали при нея. И там пак изливала душата си в поезия – за рилските красоти, за Учителя, за живота там и др.

След заминаването на Учителя ходи на Рила, докато имаше сили, а към края на живота си прекара само на Изгрева в четене, разговори с близки и лекуване бъбреците си.

Тежко понесе едно оскърбление на правдина, което я доведе и до съд за оправдание. Тук майка ми съзна погрешката си, че не трябваше да се оправдава по тоя начин но, уви, живя още късо време на Земята. Замина отвъд на 25.VIII.1956 г. на 72 години.

Преди да я погребат, ходихме нажалени със сестра ми при брат Боев, който много добре я познаваше. Той ни каза: „Майка ви свърши голяма работа на Земята, като обърна много души към Бога. Сега Учителят я прие направо в Школата горе и там ще работи още повече и ще ви помага, и работите ви ще се уреждат по-леко."

Мила майко, със своя живот ти си за мене пътеводна звезда по стръмния, но славен път за духовен възход! Аз напълно чувствувам твоята подкрепа отгоре и ти благодаря. Ще следвам твоя път на ревностна ученичка на Учителя.

След повече от тридесет години живот на село, ми се наложи да се върна пак в родния си град Панагюрище с двамата си сина, семейни с деца.

Голяма радост изпитвам, че срещам много хора и в града, и в село, и другаде, които ме питат за майка ми и разказват хубави спомени за нея, като учителка и човек.

Това са неините неръкотворни паметници!

Мир и светлина на душата й!

Ще приложа няколко нейни стихотворения.

Допълнителни сведения за Ана Шишкова

от дъщеря ѝ Донка Славкова

„Майка ми е била член на БКП. Отначало е била черковница, но после става комунистка. Понеже е с леви убеждения, я уволняват като учителка. Посещавала е клуба на БКП. Уволняват я по чл. 70, с който увопняват всички комунисти.

Когато идваха попове да ръсят с босилек и да четат молитви по домовете, то тя се криеше от тях, за да не я ръсят. Затова я мразеха. Беше по кръв революционерка."

Дъщеря ѝ Донка е родена на 8.III.1906 г. по стар стил. Другата ѝ дъщеря, Парашкева, родена на 28.XII.1901 г., почива на 20 години, била е светъл дух. Преражда се в дете на другата ми сестра Цветанка Станчева, което е казвало: „Майко, ти си ми хем майка, хем сестра." А на баба си Ана Шишкова: „Бабо, ти си ми хем баба, хем майка!" Синът Кръстю е роден през 1907 г. и е бил училищен инспектор.

Бащата на Анка Шишкова се казвал Атанас Козанов от Калофер, опълченец. Майката – Парашкева. А по време на Сръбско-българската война 1885 г. през зимата му премръзват краката. Не е бил съгласен да ги ампутират, какво ще прави без крака, и на 3.III.1985 г. умира. Анка Шишкова е била тогава на пет месеца.

Боян Боев идва в Панагюрище през 1918 г. Тя от него приема Словото на Учителя. Боян Боев организира младежко окултно дружество „Зора". После заради пропаганда между учениците го уволняват.

Първата среща на Ана Шишкова с Учителя е на събора през 1921 г. в Търново. Сутрин са правили молитви с бели кърпи. Влизали в Горницата и в бял плик давали средства за Господа, кой каквото може.

Когато Донка Славкова попитала Боян Боев защо синът ѝ не иска да влезе в Учението, той казал: „Сестра, той не е дошъл за това. За друго нещо е дошел и него ще гони."

Донка Славкова овдовяра през 1944 г., когато мъжът ѝ изчезва безследно.

Ана Шишкова е живяла в една барака на Изгрева, буквално е спала на земята на една постеля, нямало е креват, а бараката е била с едно малко прозорче. После попитала Учителя дали да си построи самостоятелна барака. Той казал така: „Анка е добра сестра, нека си построи." Построява си барака, но на чуждо място. После я обвиняват, че си построила барака с чужди материали. Започва съдебно дело. А тя е била честолюбива и казвала: „Аз, дъщеря на опълченец, да ме правят крадлива!" То се проточва. Делото го завършва дъщерята Донка след смъртта на Ана Шишкова. Платила също разноските по делото. Но Донка Славкова се отказва от другите пари от спечеленото дело. Анна Шишкова е искала да докаже, че е права. Съдът ѝ е отсъдил правото, но след смъртта ѝ. Според дъщеря ѝ Донка, то Анна Шишкова не е трябвало да завежда дело, за да доказва правотата си за собствената си барака. Но тогава това е единственото, което е имала на Изгрева – една малка барака, под която е подслонявала глава.

Тези допълнителни сведения бяха взети от Вергилий Кръстев през 1977 г., когато Донка Славкова бе на Рила, в нейната палатка.

Ана Шишкова

III.
Стихотворения

СНЕГЪТ

Чудна, прекрасна бяла премяна
облече Ти днес на земята!
Душата ми е нежно засмяна,
пази ги, о, Боже, тъй семенцата!

О, милостивий, преблагий Боже,
облечи и нас с такваз премяна –
с радост да учим, мислим, работим,
с всекиго да сме в правилна обмяна!

ВДЪХНОВЕНИЕ

(Пред Учителя при разговора Му с учениците на полянката, след беседата – Познах Бога в Учителя!)

Велик си Ти, Създателю,
с Твоите Творения
и свят си, Благодателю,
в Своите проявления.

Денонощно ний желаем
на Тебе с Любов да служим!
От сърце ние мечтаем
ученичество да заслужим!

Помогни ни, Отче Святи,
от грях да се освободим,
да заживеем, Благатий,
кат Тебе ний проявим!

В ТЕБЕ

О, Святий Боже, Великий Творче,
Тебе съзирам всъде, всякога,
в Тебе живея, кат младо борче,
чийто връх не клюмва никога!

И в радост, и в скръб, и изпитание,
Ти си с мене, Ти ме тешиш,
топлиш сърце ми, бяга страдание,
че всичкий товар от мен свалиш.

Ти ми говориш с бели облаци,
със светлите звезди в тихата нощ,
сутрин с Венера, с'ясно слънчице:
„Аз съм със тебе, давам ти мощ!"

Отклонението

Думи на Учителя:

„Сестра, когато имате вдъхновение, то е Божие посещение. Пишете, пишете и често си ги четете. Който пише хубави работи, като замине, ще го срещнат светли същества и ще го водят на хубави места."

„Отец ми ви даде на мене и аз ще ви заведа при него."

„Вие отначало сте били с мене, но сте кривували в ляво и сега внимавайте, че ако се отдалечите от мене, 25 000 години ще чакате в страдания!"

„Бог е Вечна, Велика, Разумна хармония, в която всички трябва да сме наредени като нотите в ключа Sol – всеки на мястото си."

НА УЧИТЕЛЯ

Учителю, наш бащице,
привет от нас приеми,
наша мощна подкрепице,
всякога с нас бъди!

Искаме ний, Учителю,
да сме верни всеки час,
да слушаме, Спасителю,
кат' говориш с нежен глас.

Всекиго ний да възлюбим,
на всекиму да простим
и тъй Бога ний да славим,
и към Сион да вървим!

Помогни ни, Учителю,
да сме будни всеки миг,
да гледаме, Спасителю,
постоянно Твоя лик.

Как ни мъдро поучаваш
и с Любов наставляваш,
все нагоре да летим
и греха да победим.

Доброто ние да видим
в нашите братя мили,
за основа да го сложим
в живота с всички сили.

И тъй, всички ний да станем
проводници на добро
и без мъка да отстраним
от живота всяко зло.

По тънкия конец всички
дружно ние да минем
и весели, като птички,
отвъд е радост да стигнем.
Амин!

МОЛИТВА КЪМ ОТЦА

Боже Милий, моля Ти се,
дай ни сила и живот,
да се учим и работим,
и да служим на тоз род!

Да сме нежни като цвете,
да сме тихи кат зефир
и невинни като деца,
да имаме всегда мир!

Твойта милост е голяма,
Твойта Любов – Велика,
щедростта ти нийде няма,
нито нейде прилика.

Ти създаваш, благославяш,
всичко в мъдрост да расте,
плодове на правда свята,
с любов да ти принесе.

С нежни чувства, прави мисли
и при изкушение,
с Истината да избегнем
всяко прегрешение.

С крепка вяра и надежда,
с пълно упование в Теб,
злато, скъпоценен камък
да намерим ние навред.

И тъй всички ний да влезем
в Школата на Христа,
всички дружно да Те славим
за Твоите чудеса.

Таз година ний да мълчим,
догодина да търпим,
а третата да вярваме,
четвъртата надяваме.

Че ще изгрей нова звезда
в нашия небосклон,
че ще пробуди Любовта,
Тя да ни е свят закон.
Амин!

ТЯ

Тя беше всякога край Него
да чуе мъдрите Слова –
в беседа, полянката, обеда,
с молив и тетрадка все първа:

– Събирай си ги в едно сандъче! –
нежно ѝ продума на Витоша,
с бащинска Любов тез думи изрече
и тя гласът му послуша.

Направи си сандъче за разговорите,
насъбра тетрадки много и много,
и желае всичко да препише и подреди –
от 1921 година знанието, що възлюби.

Моля Ти се, Отче Милостивий,
разум ѝ дай, благородство и сили,
да извърши желаното, Преблагий,
да зарадва всички жадуващи мили!

ЖИВЕЯ – УЧЕНИКЪТ

Живея в светлите простори,
де няма скръб, де няма смърт,
между широки кръгозори,
де вечно цветята цъфтят!

Де белите цветя ми говорят:
„Вземи ти от нас чистотата!“
Де червените ми се усмихват:
„Вземи ти от нас Любовта!“

Де жългичките ми внушават:
„Вземи ти от нас Мъдростта!“
Де сините духът ми повдигат:
„Вземи ти от нас Вярата!“

Де зелените ме насърчават:
„Върви, не бой се, все напред!“
Де моравите ме поздравяват:
„С високий идеал напред!“

(Четено пред Учителя на Витоша. „Много хубаво!“ – изрече.)

НА ЛЮБИМИЯ БЪЛГАРСКИ УЧИТЕЛ И ВОЖД – ДРУГАРЯ ГЕОРГИ ДИМИТРОВ

Привет Вам сърдечен, труженик народен,
що с душа си любиш младите сърца
и сееш светлина с духа си свободен,
и тъй Ти огряваш нашите лица!

Твоят идеал е: Правда и свобода!
Великият девиз: Братство и единство!
Ний ще вървим след тебе сега и всегда
и след нас ще тръгне цялото мнозинство.

Не се гаси това, що вечно гори
в сърцата на всички събудени души!
Тях позор не може никога покри,
защото ги вече грехът не души.

(И още много, много има най-разнообразни.
Най-много са молитвите й.)

Панагюрище, ул. „Оборище“ 16, Донка Славкова

Две стихотворения, написани от Ана Шишкова на гърба на нейна снимка от 26.XII.1940 г., София, Изгрев

Трупа, трупа и наваля
Снегът по земята,
А вътре в мене е топло,
Радва се душата.

Че след малко ще да грейне,
Ясното слънчице,
Ще се стопят снеговете,
Ще цъфне цветенце.

Най-напред в градинка мала,
Бялото кокиче,
Що пролетта предвещава,
Нежно, кат момиче.

3.I.1941 г.

Ето вчера, днеска грее,
Милото слънчице,
Топи снега, тече вода,
Ще израсте цветенце.

Колко много ги обичам,
Кокичетата бели,
Които не се страхуват
От снега дебели!

И нашата баба Анка
Е кокиче бяло,
Не се бои от мразове,
Рано разцъфтяло.

IV.
Бележки към спомените на Ана Шишкова

Вергилий Кръстев

1. За Ана Шишкова знаех от разказите на Мария Тодорова и Борис Николов. Когато заговореха за нея, те се променяха и говореха най-възторжено за нейното пребиваване на Изгрева. А защо? Била е скромна, смирена сестра, движела се безшумно, като нянаква мравка. И като мравка се е подвизавала на Изгрева и като мравка си е свършила работата. Работила е за големия мравуняк, наречен Изгревът.

2. Винаги си е носела някаква малка, тънка, измачкана тетрадка, понеже след записване на някоя мисъл и разговор с Учителя си я пъхвала в джоба на жилетката. Вървяла е след Учителя, била е до Него и е слушала и записвала думите Му. По-късно тя ги преписва в три тетрадки, обикновени, по 40 листа, и ги предава за съхранение на Борис Николов, като му казала: „Брат, предавам ти онова малко, което съм записала от Извора на Словото. Малко е, брат, понеже съм много малка пред този Извор. Съхрани го, брат, и предай го на друг, за да го отпечати, та да се споменува името ми на Небето, че този път съм отстояла в Пътя. Два пъти съм се отклонявала и сега трети път се отклоних, но овреме се върнах на Изгрева и при Учителя. Тези три тетрадки са доказателство, че съм се върнала и съм отстояла и съм била вярна до края на Учителя." Това му е казала. Това много го е впечатлило. През него преминаваха много материали, които той не помнеше, но винаги ме питаше: „А прибра ли на Ана Шишкова тетрадките?" – „Прибрах ги." Ей, Борисе, ей, Ана Шишкова, аз също съм верен и сега ги публикувам. Прибрал съм ги и сега ги слагам в „Изгревът" том XVII.

3. Защо реших да ги публикувам в „Изгревът" том XVII? Първо, в „Изгревът" им е мястото. Второ, сега им дойде времето и трето – влизат в концепцията на този том. Защо ли? В този том влизат хората, които са положили изпит за вярност към делото и Школата на Учителя. Някои са се отклонявали, но после са се завръщали и с удвоено трудолюбие са си завършвали пътя. На концерт-рецитала на 28.IX.2002 г., един човек се приближи до мен, подаде ми един плик с няколко банкноти и ми каза: „Това е за Словото на Учителя". Ето го Словото на Учителя, записано от Ана Шишкова. Непроменено е!

4. Често Мария Тодорова ми разказваше, че или на Изгрева, или на екскурзии в планината, както са се били събрали около Учителя, в кръг около Него, по едно време излиза от групата Ана Шишкова и така скромно и така смирено започва да декламира някое ново свое стихотворение. Поезията ѝ е била с обикновени думи, но в нея е имало живот. Харесвали са нейната поезия и което е най-важното – в присъствието на много поетеси и поети около Учителя, никой не е казвал лоша дума за нея и за нейната поезия. А защо? Виждали са една смирена сестра, която се е движела като мравка и са приемали, че това е поезията на сестрата-мравка. И са я оставяли да си върви като мравка. А иначе биха я стъпкали с крак, както това са правели с мнозина. Мравката си е останала мравчица. Предадоха ми само няколко нейни стихотворения от ревност и от завист. А сега, 2002 г., всичко е изгубено и затрито.

5. Издирих нейната дъщеря Донка Славкова. Що писма бяха изпратени, що разговори проведох с нея на Рила, но най-накрая написа спомени за майка си и ми ги изпрати. После, на следващата година, отново я разпитвах и тя даде допълнителни сведения. Исках снимки за майката. Не пожела да намери или пък не искаше да ги даде. Били й скъпи. А сега, 30 години след 1972 г., когато тя не е жива и когато всичко е затрито, то сега скъли ли са някому? Скъпи са на мен и на програмата „Изгревът". Но само на нас. Не и на другите, които са ги изхвърлили отдавна.

6. Ана Шишкова е живяла и отраснала в голяма немотия и сиромашия. По онова време по селата са орали и сеели нивите си. Чиновници в селото и в малкия град са били почти само учителите. Поради немотията, тя е социално завързана с онези, които проповядват хляб и свобода за бедните. А това са комунистите. Тя става член на комунистическата партия, за което я уволняват като учителка по чл. 70. Ето това е било нейното отклонение. Учителят й бил казал така: „Досега два пъти си изменяла на Школата ми и сега е третият и последен път, както се отклоняваш. Направиш ли го, то ще бъдеш отстранена за 25 000 години от мене." Случва се така, че се била отклонила, но със смъртта и на двете й дъщери, то тя преживява голям удар и се свива в себе си. Започва да работи със Словото, идва на Изгрева и загърбва комунистите. Но след 9.IX.1944 г. прави постъпки пред новата комунистическа власт, че е съкратена по чл. 70, с който член уволняват комунистите учители и й признават тези години и получава една малка пенсия, с която живее на Изгрева. Комунистите си заплащат за това, че е била вярна към тях – оформят й пенсията. А тя се завръща на Изгрева при Учителя. И се отплаща на Учителя с тези три тетрадки с разговори, записани пред нозете Му. И накрая се откупва пред Учителя от прегрешенията си с тези три тетрадки.

7. Какво представляват тези три тетрадки? За мен са чисти бисери. Записани са, запазени са и са ми предадени, като ме предупреждаваха да внимавам с тях, защото са бисери. Толкова много материал е преминал през ръцете ми: и писма на Учителя, и оригинали, и скрижали, и какво ли не още. Но пред тези три тетрадки аз благоговея. И аз, Вергилий, се прекланям пред тази мравчица – духовната сестра Ана Шишкова.

8. Нейният материал се предава дословно и той се набира от оригинала от Марина Иванова. Аз съм сложил само заглавията и съм ги номерирал. Това не пречи на никого. А това отговаря на концепцията на програмата на „Изгревът".

9. Сестра Ана Шишкова, жива беше долу на Земята и жива ще бъдеш и горе на Небето с твойте разговори. Жив бях аз на Небето и жив съм на Земята днес, във формата на мравка движа се в мравуняка от хора и човеци, но сега съм взел три сламки и ги нося на гърба си. Това са твоите три тетрадки. Нося ги и пъшкам, падам и ставам, но жив да съм, ще ги занеса до „Изгревът" том XVII. И оттам излизане няма да има до векси веков. Амин.

Жива си, сестра Ана Шишкова, на Небето.

Жив съм и аз, Вергилий, на Земята. Жив трябва да бъда, за да съединя Небето и Земята отново чрез Словото на Всемировия Учител Беинса Дуно.

Амин!

12.30–13.30 ч на 24 октомври 2002 г.
София

III.

Михалаки Георгиев и Учителят Дънов

I. Михалаки Георгиев и Учителят Дънов 426

II. Биографични бележки за Михалаки Георгиев 427

III. Вестник „Балканска трибуна“, Черната джамия и княз Фердинанд 432

IV. Съчиненията на Михалаки Георгиев 435

V. Михалаки Георгиев. „Бае Митар пророкът“ 437

VI. Михалаки Георгиев. „Нещо чудновато“ 456

VII. Речник на редки и остарели думи в произведенията на Михалаки Георгиев 462

I.

Михалаки Георгиев и Учителят Дънов

Бележки на съставителя Вергилий Кръстев

1. За Михалаки Георгиев виж в „Изгревът", том I, стр. 156–157, където ще узнаете, че творчеството на един писател е акт, и то колективен акт, на много души от Невидимия свят.

2. Според Учителя Дънов най-хубавият разказ в българската литература е „Бае Митар пророкът" на Михалаки Георгиев. Виж „Изгревът", том III, стр. 17–19. Това е идейният образ на българина и ще бъде най-четеният разказ в бъдещата епоха и в идното човечество според Учителя Дънов. Ето защо ние го поместваме в „Изгревът", защото тук му е мястото. И вчера, и днес, той е непознат за българите. Сега се отваря за пробуденото българско съзнание. Само за него.

3. В протоколите на годишните срещи на Синархическата верига на Учителя Дънов от 1907 г., името на Михалаки Георгиев е записано заедно с имената на още 12 души. Той е трети подред. А за какво става дума – виж „Изгревът", том XI, стр. 371–372. Редно е да се запознаете с тези протоколи и да видите къде и как е седнал на Господнята вечеря Михалаки Георгиев на скицата на стр. 380, както и на стр. 382, да видите какво му се е паднало да чете от Библията. Това му е пътят.

4. На стр. 385 в „Изгревът", том XI, четем, че той присъства на Неделните събрания на 21.X.1907 г., 4.XI.1907 г., 18.XI.1907 г., 2.XII.1907 г. Същото срещаме на стр. 408, 412.

5. На страници 387–388 в „Изгревът", том XI, четем, че той присъства на събрание на Веригата през 1908 г. във Варна от 9 август 1908 г. На стр. 391, 394, 397 неговото име стои заедно с имената на 14 представители, избрани лично от Учителя Петър Дънов, както и на стр. 416, 418, 420.

6. На стр. 403 четем, че той е поканен като нов член на Веригата още в 1906 г. и неговото име го намираме на стр. 405.

7. Михалаки Георгиев присъства на събора в 1909 г., видно на стр. 426, 442 на протоколите.

8. През 1910 г. Михалаки Георгиев също участва на събора. Виж стр. 445, 446 – има го на скицата на масата за Господнята вечеря. На стр. 470 задава въпроси. И там са отговорите на Учителя Дънов.

9. През 1911 г. Михалаки Георгиев присъства на събора като представител на град Видин, видно на стр. 481 и на скицата на стр. 482 за Господнята вечеря.

10. През 1912 г. Михалаки Георгиев и жена му Магдалина Георгиева присъстват на събора, видно на стр. 509 в „Изгревът", том XI.

11. Михалаки Георгиев е имал кореспонденция с Учителя, но тя до нас не е достигнала, не е запазена. Изчезнала е.

12. Понеже е бил член на Синархическата верига, всичко онова, което е публикувано в протоколите в „Изгревът", том XI, той го е приемал и го е изповядвал.

13. Неговите идеи са въплътени в неговия живот, а това е видно от биографичните бележки и борбите му срещу едноличния режим на княз Фердинанд.

14. А неговото идейно творчество го представяме с два негови разказа. И те ще говорят за него. А ние можем само да се удивляваме и възхищаваме.

Михалаки Георгиев
(24/11.VIII.1852 – 14.II.1916 г.)

II.
Биографични бележки

А. Михалаки Георгиев. Биографична скица

Михалаки Георгиев е роден на 24 август (11 август стар стил) 1852 година[1] в град Видин. По това време бившата столица на Осман Пазвантоглу е оживен търговски, занаятчийски и земеделски център, в който квартирува голям турски гарнизон. Писателят произхожда от заможно търговско-занаятчийско семейство. Родителите му умират рано и той е принуден да живее в семейството на своята омъжена сестра. Завършва класното училище в родния си град. През есента на 1868 година, заедно със сестра си и зетя си, Михалаки Георгиев заминава за Ерусалим (Палестина), където престоява около шест месеца. Там започва да изучава гръцки език, занимава се с книговезство и води пътеписни бележки – навярно това са първите му литературни опити. През май 1869 година се завръща в България.

Елементарните знания, придобити във видинското класно училище, не могат да задоволят любознателния юноша. Ето защо през есента на 1869 година се отправя за чешкия град Табор, където по онова време се учат български младежи. Михалаки Георгиев се сприятелява с мнозина от тях, между които трябва да посочим и Ангел Кънчев. В началото постъпва и се учи в реалната гимназия, а по-късно се записва в индустриално-земеделската школа в Табор, която завършва през пролетта на 1874 година.

Завърнал се в родния си град, Михалаки Георгиев веднага става учител по естествените науки. Като преподавател по физика и химия успява да стъкми малка, примитивна лаборатория за химически и физически опити, но бива наклеветен пред турските власти, че запознава своите питомци с военни дисциплини. Наред с педагогическата си дейност той работи и на обществеността поприще, главно като сказчик и книжовник. По това време публикува първите си научно-популярни статии по някои въпроси на науката, земеделието и народното стопанство във в. „Право", в. „Ступан" и сп. „Читалище".

Още преди да започне Освободителната руско-турска война, заедно с неколцина свои приятели М. Георгиев събира сведения от стратегически и икономически характер за крепостта Видин и града, които успява да препрати в руския генерален щаб. За тази своя самоотвержена дейност той разказва по-късно в мемоарния си очерк „Три срещи".

След Освобождението, през май 1878 година, Михалаки Георгиев е назначен за управител на видинската митница. За да изучи и усвои по-добре митни-

---

* Доскоро се смяташе, че М. Георгиев е роден на 24 август (11 авг. стар стил) 1854 г. Но някои нови данни и главно два собственоръчно написани документа (особено важна е автобиографията му от 1881 г.) сочат друга дата – 24 август 1852 г. Тази дата е по-приемлива и точна, защото е подкрепена от документи, писани от самия писател, докато за старата дата (24 август 1854 г.) няма преки свидетелства, оставени лично от М. Георгиев. (Бел. авт. на биогр. скица)

ческата служба, предприема обиколка из Сърбия и Румъния. След като се запознава по-подробно с въпросите на митническото дело, през януари 1879 година е назначен в Министерството на финансите за ревизор на митниците в цялата страна. Наред със служебната си дейност бъдещият писател работи и като културен труженик и общественик. Участва в основаването на културно-просветното дружество „Славянска беседа", в чието първо настоятелство е избран, изнася доклади в научни дружества и пр.

През средата на 1880 година отново се връща към учителското поприще – става учител по зоология, ботаника, химия и физика в ломската гимназия. Като учител в Лом написва своя известен на времето си „Учебник по ботаниката за средните учебни заведения в България" – първото учебно помагало по ботаника у нас. През есента на 1882 година се премества в София като учител в Държавната мъжка гимназия, където преподава същите предмети.

Като добър познавач на проблемите на земеделието и народното стопанство през февруари 1884 година Михалаки Георгиев бива назначен за началник на Земеделческо-търговско отделение при Министерството на общите сгради, земеделието и търговията. По-късно това отделение е преустроено в отделение за държавните имоти, горите, земеделието и търговията и е прехвърлено към Министерството на финансите. На този пост стои близо девет години и развива трескава плодотворна дейност, която оставя трайни следи в развитието на народното стопанство и преди всичко – на земеделието. През 1884–1885 година създава и редактира в. „Домакин – лист за земеделие, индустрия и търговия", в който ратува за реформиране на нашето изостанало земеделие, на цялото българско стопанство, за икономически подем на страната, „за спасение на отечеството от икономическото ни поробване, докато не бъде късно", за започване на „война против сиромашията на страната ни". Вестникът трябва „да поучава селскостопанското население в работите по земеделие, градинарство, овощарство, гори, скотовъдство, пчеларство, копринарство, виноделие, индустрия, търговия, промишленост и пр." Михалаки Георгиев е неуморим радетел за разпространяване на земеделска и икономическа просвета сред народа. За тази цел не само пише и агитира, но и създава първите земеделски училища у нас. Той има немалък дял и в изработването на редица закони, които засягат по-важните клонове на народното стопанство и допринасят за развитието на нашето изостанало земеделско стопанство. През периода 1890–1892 година работи усилено за уреждането на Първото българско земеделско-промишлено изложение в град Пловдив (1892), на което е директор. Като организатор на това земеделско-промишлено изложение и като дългогодишен ръководител на земеделието, търговията и пр. той събира обилен статистически материал за икономическото развитие на нашата страна след Освобождението, който преработва и издава в отделен научен труд.

През 1890 година в сп. „Денница", редактирано от Иван Вазов, се появяват първите белетристични творби на Михалаки Георгиев. С това се поставя началото на една активна творческа дейност. През деветдесетте години на миналия век той написва най-значителните си художествени произведения, които му спечелват славата на самобитен повествовател – проникновен познавач на бита, психологията и езика на нашия народ. Дружбата му с Ив. Вазов и с някои други български писатели започва много по-рано. В къщата му се събират често някои от най-видните майстори на художественото слово, най-ревностните културни дейци по онова време.

Ала тези сбирки, на които се обсъждат в приятелска атмосфера проблемите на литературата, изкуството и на младата българска наука, която вече прави първите си стъпки, биват прекъснати поради заминаването на Михалаки Георгиев за Виена, назначен през август 1894 година за първи секретар на

българската легация. В началото на 1897 година е преместен за дипломатически агент в Белград, където работи плодотворно за сближението на двата съседни народа.

С настъпването на пролетта на 1899 година настъпва и краят на дългогодишната служебна дейност на Михалаки Георгиев. Той напуска не само държавната служба, но се отказва да участва в каквато и да е политическа партия. Преди това е привърженик на Консервативната партия и по едно време е дори член на централното й бюро. Той се посвещава вече на свободна писателска, публицистична и обществена дейност. Като културен деец и общественик участва в живота на редица културно-просветни дружества и организации, изнася научни доклади, чете свои художествени произведения на вечеринки и утра и пр. Особено усърдно работи в Българското книжовно дружество (днешната Българска академия на науките), чийто редовен член е от дълги години.

Отвратен от корупцията и моралното падение на партийните функционери, на буржоазните партийни лидери и скъсал с бившите си политически съмишленици, Михалаки Георгиев става „безпартиен опозиционер" и посвещава силите си за унищожаване на „злото" в България. Като свободен книжовник и честен общественик започва борба против Фердинанд и дворцовата върхушка, против разбойничеството на буржоазните партии, против варварското ограбване на народа.

Тази всеотдайна патриотична борба, свързана с тежка отговорност, с големи рискове и жертви, достига своя връх през 1906–1908 година, когато писателят издава и редактира популярния всекидневник „Балканска трибуна", който има определена и безкомпромисна антимонархическа насоченост. Озлобените управници, насъсквани от Фердинанд и агентите му, непрекъснато тероризират редакционните работници, конфискуват отделни броеве на вестника, за да му нанасят материални щети, завеждат често дела против ръководителите на вестника и неговите сътрудници и пр. Именно като ръководител на вестника Михалаки Георгиев попада в затвора, в прочутата Черна джамия. За издаването на „Балканска трибуна" той влага много средства и скоро загубва всичко, измамен и ограбен от своите съдружници. Разорен, обеднял и отчаян, писателят спира вестника и скъсва с активната политическа дейност. Тежките изпитания се отразяват зле и на здравето му, което започва постепенно да се влошава.

Ала въпреки бедите и неволите, които го преследват, Михалаки Георгиев продължава да работи неуморно и написва редица интересни белетристични творби, малко известни досега. Написва и либрето на операта „Тахир Беговица" по своя едноименен разказ, която през 1911 година се играе с голям успех. Музиката на операта е дело на композитора Димитър Хаджи Георгиев. Писателят не изоставя и културно-обществената си дейност. С работата си като подпредседател на Дружеството на българските писатели и публицисти допринася за укрепването и развитието на тази организация – предшественик на днешния Съюз на българските писатели. През 1911 година бива избран за председател на същото дружество и участва в X всеславянски журналистически конгрес в Белград като водач на българската делегация.

През 1915 година здравето на Михалаки Георгиев рязко се влошава, той получава удар, парализира се и на 14 февруари 1916 година умира, без да може да види своите най-хубави разкази и хуморески, събрани в отделно издание.

Михалаки Георгиев. Съчинения, том I, стр. 439–443
„Български писател", 1961 г.
Под редакцията на
Симеон Султанов, Иван Сестримски, Б. М. Георгиев

Б. Биографични и творчески данни за Михалаки Георгиев

ГЕОРГИЕВ, Михалаки (Михалаки Георгиев Лозанов) (11.VIII.1854, Видин – 14.II.1916, София). Завършва Земеделско-индустриално у-ще в Табор, Чехия (1874). Учител във Видинското класно у-ще (1874–78). Развива широка просветна и обществена дейност. Печата статии по стопански въпроси във в. „Право" и в списанията „Читалище" и „Ступан". В навечерието на Рус.-тур. осв. война предава на рус. командване плана на Видинската крепост, стопански и военни сведения. След освобождението (1878) е чиновник, учител в Лом (1880–82) и в София (1882–84). След 1884 се отдава на стопанска, обществ. и култ. дейност. Началник на отд. в М-вото на обществ. сгради, земеделието и търговията (1884–93). Организира земед. образование в Б-я, организатор и дир. на Първото бълг. земеделческо и промишлено изложение в Пловдив (1892). Негово дело е първият бълг. гимназиален учебник по ботаника. В статиите си по стопански въпроси, част от които са поместени в редактираното от него списание „Домакин", се застъпва за модернизиране на бълг. земеделие и за развиване на промишлеността. Дипломатически представител в Бълг. легация във Виена и Белград (1894–99). Значителна негова обществ. проява е участието му във в. „Балканска трибуна" (излизал през 1906–08), отличаващ се с острите си критики срещу правителството на Д. Петков и срещу монарха, което става причина за многократни конфискации на отделни броеве, а Г. за известно време е затворен в Черната джамия в София. След спирането на вестника се оттегля от полит. дейност, участва активно в култ. живот на страната. Един от основателите на д-во „Слав. беседа", на Физико-медицинско общество, на Бълг. земеделско д-во. Поддържа приятелски връзки с Ив. Вазов, Ив. Д. Шишманов. Дописен член на Срб. [Сръбско] земед. д-во; действителен чл. на БАН (1884).

Първите разкази на Г. излизат през 1890 в сп. „Денница". Отразяват впечатленията от Срб.-бълг. война, тревогата от беззащитността на човека пред военните събития и страданията, които понася, без да има вина. Противоречието между конкретното човешко съществуване и глобалните държ.-полит. решения и действия, в които човешкият живот се обезценява, присъства в различни аспекти в цялото творчество на Г. Вниманието му е насочено предимно към селото, в чиито устойчиви форми на живот настъпват драм. промени. Тази тема, нова и актуална, привличаща интереса на бълг. писатели от 90-те г., намира характерни решения в прозата му. Писателят разглежда проблемите на живота през призмата на морала, който е и критерий при анализа на социалните явления. Рушенето на устойчивата до този момент ценностна система на патриархалния човек, на установените форми на взаимоотношения се разглежда като пагубно явление. Концентрирана проява на деморализацията на обществото Г. вижда в полит. борби. Тревожат го безотговорността и безгледната алчност на управляващите. Разочарованието му от следосвобожденското време в Б-я намира най-обобщен израз в автобиогр. разказ „Три срещи". Консерватизмът на Г. е принципен и последователен. Той критикува привнасянето на чужди, несъответстващи на навиците и разбиранията на народа форми на държ. и административно устройство („С тебешир и въглен"). Въплъщение на градивното начало в живота вижда в носителите на колективния опит и традиционните нравствени добродетели („Бае Митар пророкът"). Г. пише почти изключително разкази, които в жанрово отношение са близки до възрожд. традиция. Разказвачът се идентифицира с патриархалния човек не само в мирогледно отношение, но и чрез сказовия тип повествование. Композицията следва логиката на традиционния устен разказ с множество забавяния и отклонения от основния сюжет, в речта има подчертано диалектни думи и изрази. Вътреш-

ният живот на героите не се засяга. Те са представени преди всичко чрез начина, по който техните постъпки рефлектират в оценката на обкръжението им, защото меродавен е винаги духът на общността. Г. определя част от творбите си като „хуморески", но всъщност хуморът широко присъства в цялото му творчество. Той възниква обикновено от сблъсъка на различни типове култ. съзнание и от недоразуменията, които се пораждат от взаимното неразбиране между представителите на град. и селската култура, между патриархалното разбиране за живота и новите държ. институции („Меракът на чичо Денчо", „Моят приятел Пенчо Чатмаков", „Разкумил кума си" и др.). Г. е далеч от оформящия се в нач. на XX в. в бълг. литература модерен възглед за човека и изкуството. Определено принадлежи към кръга на „старите". Автентичното пресъздаване на традиционната патриархална култура и нейното духовно съдържание, богатството на опита и житейската мъдрост придават стойност на произведенията му. Творби на Г. са публикувани в списанията „Денница", „Мисъл", „Български преглед", „Войнишка сбирка", „Летописи", „Българска сбирка", в „Църковен вестник" и др. Автор е на либрето за операта „Тахир беговица" (музика Д. Хаджигеоргиев). Псевд.: Хаджи Мирза-бей, Искренов.

СЪЧ.: Така се лъже човек. Хумореска. 1899; Три срещи. Спомени от миналото. 1899; От съсмета е всичко на тоя свят. 1904; Бирникът дошел. Драматизация. 1905; Тахир беговица. 1910; Разкази и хуморески. Т. 1–2. 1919–21; Избрани разкази. В 3 т. 1938–42; Избрани разкази. 1946; Избрани разкази. 1952; Съчинения. Т. 1–2. 1961; Разкази. 1973; Меракът на чичо Денчо. Избр. творби. 1980.

ЛИТ.: Георгиев, Б. *Михалаки Георгиев. Биогр. бележки и спомени.* 1960; *Цани Гинчев, Михалаки Георгиев, Константин Величков, Тодор Влайков, Цанко Церковски в спомените на съвременниците си.* 1964; Русев, П. *Михалаки Георгиев. Лит.-крит. очерк.* 1965; Василев, М. *Михалаки Георгиев. Лит.-крит. очерк.* 1976.

Л. Велева

Речник по нова българска литература 1878–1992 г.
Съставителство и редакция:
Магдалена Шишкова, Сабина Беляева, Мирослав Дачев
София: Хемус, 1994 г.

Михалаки Георгиев

III.
Вестник „Балканска трибуна“, Черната джамия и освиркването на княз Фердинанд

Из: Михалаки Георгиев. Съчинения, том III, „Български писател“, 1961 г. Под редакцията на Симеон Султанов, Иван Сестримски, Б. М. Георгиев

1.

Големият всекидневен вестник „Балканска трибуна“ е дело на Михалаки Георгиев. Синът на писателя д-р Борис М. Георгиев пише в своите спомени: „Сам безкористен, прям, честен до фанатизъм, той не можеше да допусне, че ще бъде изигран от хора, уж негови съдружници. Той се бе нагърбил не само с директорството на вестника „Балканска трибуна“, но и с издаването на същия. А известно е, че издаването на ежедневник, особено в такъв голям формат като въпросния вестник, е напълно стопанско предприятие. За такава търговска дейност баща ми не подхождаше нито по дух, нито по темперамент. Доверчив по природа, той не подозираше, че някои от кредиторите на предприятието, както и някои от самите съдружници, не бяха почтени, а се стремяха зад гърба му да поправят своето лично материално положение. Когато ги разбра, бе вече много късно. Баща ми бе разорен. Той беше до такава степен скрупулен, че дори когато най-големите наши правници го съветваха час по-скоро да прехвърли поне една част от многобройните си недвижими имоти на името на майка ми, баща ми не се съгласи, а отхвърли това предложение. Мислеше, че ще го упрекне обществеността, какво и той като всички други се нагажда, прикрива... И какво излезе? Командитното дружество с неограничена отговорност „Балканска трибуна“ фалира. Оказа се, че никой от съдружниците нищо не притежава: всичко, каквото имаха, беше на името на жените им, на братята им и пр. Само баща ми остана да отговаря с целия си имот за цялото дружество и – загуби всичко.“

Д-р Борис М. Георгиев. Спомени за Михалаки Георгиев, в: Избрани разкази от М. Георгиев, т. III, изд. „Хемус“, 1942 г., стр. 191–192.

2.

Вестник „Балканска трибуна“, просъществувал от края на 1906 година до началото на 1908 година под ръководството на Михалаки Георгиев, има твърде

ясно определена демократическа, антидинастична и антимонархическа идейно-политическа програма, насочена против демагогската и експлоататорска политика на буржоазно-капиталистическите правителства, представляващи едрия търговско-лихварски и промишлен капитал, и главно против личния режим на цар Фердинанд. Вестникът е запълван с материали, разобличаващи мошеничествата и грабежите на управляващите среди и на техните оръдия, остро критикуващи диктаторството и маниащините на Фердинанд, неговата омраза и презрение към българския народ. Всичко това, естествено, не остава без отговор от страна на властвуващите шайки и на Фердинандовите агенти. Сътрудниците на вестника, включително и Михалаки Георгиев, са подложени на нападки, оскърбления, преследвания, заплахи и пр. Сътрудниците получават непрекъснато анонимни, заплашителни писма, художникът на вестника, карикатуристът Иван Славов, който в карикатурите си напада и подиграва Фердинанд, е пребит на улицата, печатницата на вестника е подпалена, отделни броеве на вестника са конфискувани и пр. Като стопанин и ръководител на вестника Михалаки Георгиев често пъти е подвеждан под съдебна отговорност и арестуван. В бр. 80 от 22.II.1907 година на „Балканска трибуна" четем следното съобщение: „[...] Вчера, повикан за разпит в качеството си на свидетел (за сто и първи път), биде грабнат из коридорите на окръжния съд и хвърлен в Черната джамия нашият редактор г-н Михалаки Георгиев, познат писател и бивш дипломатически агент. Той е в затвора, но се чувства много по-добре, отколкото вън; животът в Черната джамия е по-сносен, отколкото животът по домовете и по площадите под постоянното дебнене на шайките под униформа и без униформа." Ако по времето, когато се извършва убийството на министър-председателя Димитър Петков, Михалаки Георгиев не е бил в затвора, навярно е щял да бъде арестуван, както са арестувани други двама редактори на вестника, а именно Иван Икономов и М. Геров. Във връзка с това убийство Иван Икономов е осъден на 15 години строг тъмничен затвор, а М. Геров е освободен.

3.

За този период от живота и обществената дейност на писателя говори неговият син Константин М. Георгиев: „Освиркването на Фердинанд биде счетено от самата тогавашна власт и от голяма част от печата за естествена последица от героичната кампания, която водеше срещу личния режим основаният и редактиран от Михалаки Георгиев ежедневен вестник „Балканска трибуна"... Ведньж на съвета, даден от него за умереност и повече човещина в управлението, Фердинанд отвърнал сърдито: „Да се възбунтува ли?... Аз ще направя от този народ пюре от кръв и кости!" Един тънък златен ланец свързваше двата джоба на жилетката на Михалаки Георгиев. На единия край беше прикачен един твърде точен часовник, а на другия – една много силна свирка и един изстрелян куршум... Свирката беше един спомен за онзи, който пръв е дал сигнала за освиркването на монарха Фердинанд. А куршумът беше също така един спомен, но за някоя невидена ръка, която след освиркването стреля напразно в тъмнината срещу Михалаки Георгиев, когато той, придружен от наймладия ми брат, сега лекар, д-р Борис М. Георгиев, се прибираше у дома си."

Константин М. Георгиев. Писателят Михалаки Георгиев – смел борец срещу личния режим и горещ привърженик на идеята за народна република, в. „Отечествен фронт", бр. 601, 1946 г.

4. Разказът „Тахир беговица“ от Михалаки Георгиев и либретото за едноименната опера

Този разказ, „Тахир беговица“, е написан в прочутия затвор Черната джамия (Веселин Ханчев. *Един час при жената на Михалаки Георгиев, в.* „Литературен глас“, г. XIII, 1941 г.; бр. 516).

„По това време – пише синът на писателя д-р Борис М. Георгиев – баща ми попадна в Черната джамия в качеството си на отговорен редактор (на в. „Балканска трибуна“ – б. м. И. С.) заради една инкриминирана статия, написана от анонимен писач. Баща ми не издаде последния, въпреки настояванията на властта и предпочете сам да лежи в затвора. Тогава бях момче на 12 години. Посещавах баща си почти всеки следобед в Черната джамия. Беше поставен и гледан много добре от управата на затвора. Спеше в стаята на ключарите, по съседство с кабинета на директора на затвора. Всички се отнасяха с него не като със затворник, а с голямо уважение. Там той написа разказа си „Тахир беговица“. По-късно, когато бе вече на свобода, шлифова и печата същия разказ в списанието „Българска сбирка“. Впоследствие от този разказ се пресъздаде либрето за едноименната опера. Спомням си много добре как в бившата ни вила край Горня баня баща ми грижливо разработваше всички подробности по тази си творба. Спомням си многократните срещи у нас с композитора Дим. Хаджигеоргиев. За баща ми това либрето не бе само едно преработване. В него той влагаше много грижи, много любов. Той имаше усет към драматизма и всяка сцена от операта беше подробно описана от него. Всичко беше предварително точно определено в сценариото и не бе оставено място за условна постановка.“

Д-р Борис М. Георгиев. Спомени за Михалаки Георгиев, в: Избрани разкази от М. Георгиев, т. III, изд. „Хемус“, 1942 г., стр. 190–191.

IV.
Съчиненията
на Михалаки Георгиев

Из: Михалаки Георгиев. Разкази и хуморески, том I
С предговор от Иван Вазов
Книгоиздателство Г. Д. Юруков, София

А. Предговор от Иван Вазов

С две ценности, скъпи и редки, се отличават разказите на М. Георгиев, две ценности, неотбелязави достатъчно от нашата критика – уви, ние сѐ още я очакваме! – но разбрани от обществото, когато се появиха тия разкази, и те спечелиха на покойния писател живи и единодушни симпатии и го туриха веднага в реда на ония самородни и хубави таланти, с които историята на нашата книжнина е длъжна да разчита: правдиво възпроизвеждане живота и хуморът.

И в това възпроизвеждане живота М. Георгиев е тъй оригинален и самобитен, неповлиян от никакви чужди навеи и предвзетости, както рядко други писател у нас.

А хуморът му, добродушен, спокоен и очарователен, сипан разточително в някои от разказите му, осветлява с лъчи на радост и живот нашата изящна литература, изобщо навъсена, както сме и ние всички.

Условията на живота попречиха да ни надари с още повече духовни ценности тая богата натура; но и това, което имаме от М. Георгиев, е доста да запази ненакърнима паметта му в нашите души и завидното му място в литературата ни.

И. Вазов

Б. Михалаки Георгиев
(Биографична бележка)

Михалаки Георгиев е роден на 11-и август, 1854 г. в гр. Видин. Първоначалното си образование е получил в същия град. Като юноша посетил заедно със свои роднини Иерусалим, дето прекарал няколко месеца. Впечатлителният юноша запазил многобройни хубави спомени от това пътешествие, впоследствие картинно отразени в някои от съчиненията му.

След завръщането си от Иерусалим, младежът заминава за Чехия, дето продължава и завършва образованието си с отличен успех в реална гимназия и в Земеделческо-Индустриалната академия в гр. Табор. Завърнал се в родния си град през 1874 г., той става там учител по естествените и физико-математически науки и учителствува до 1877 г. Като млад учител, написва редица научни статии в списание „Читалище" (издавано в Цариград), в. „Право" и др. по народно-стопанствени въпроси и специално по земеделието.

По време на Освободителната война, в 1877–8 г., той преживява всичките тревоги на обсадения гр. Видин. Тъжните и трогателни картини, видени през това време от бъдещия писател, представяли за него богат материал за наблюдение и той по-късно, в редица свои разкази, умело ги възпроизвежда. Веднага след освобождението, той постъпва като чиновник във Финансовото ведомство. След няколко години става наново учител в Ломската и Софийска гимназии. От това време датуват съставените от него: Първи оригинален учебник по ботаника на български език, отличаващ се със своя богат принос към нашата ботаническа номенклатура и сбирката „Билките в народната ни медицина".

През 1882 г., М. Георгиев бива назначен за началник на отделение при Министерството на Общ. Сгради, Земеделието и Търговията и като такъв проявява забележително плодотворна дейност в организуването и развиването на народното стопанство. По това време, той редактире списанието „Домакин" и сътрудничи в други периодични издания от стопанствен характер, събира и издава „Статистически сведения за земеделческата производителност на България" и „Сведения по економическото състояние на България"; урежда подвижни земеделчески катедри, първото занаятчийско училище в с. Княжево, което даде на България мнозина пионери по железарството, дърводелството и пр. М. Георгиев е уредил и първото Българско „Земеделческо и Промишлено изложение" в гр. Пловдив в 1892 г. и бил назначен директор на същото.

След напущането поста началник на отделение в 1893 г., той се предава на литературна дейност. През това време на интензивна работа, изпод перото на писателя излязоха много от най-хубавите и оригиналните му разкази и хуморески. В 1894 г. М. Георгиев бива назначен Г-н секретар, а после и управляващ Българската легация във Виена. Три години след това, той заема поста дипломатически представител в Белград.

През 1899 г., М. Георгиев се оттегля от държавна служба и се посвещава вече изключително на литературна и публицистична дейност, взимайки найживо участие в бурните политически борби, като не се спира пред никакви лични жертви в служенето си на народа.

Българското Книжовно дружество, впоследствие преименувано в Академия на Науките, е избрало М. Георгиев на времето още за свой редовен член, а през последните години на живота му и председател на дружеството на Българските писатели и публицисти.

Едно от последните съчинения на М. Георгиев бе художественият разказ „Тахир Беговица", преработен впоследствие от автора за либрето на първата българска оперета, под същото наименование.

В 1915 год. тежка парализия приковава към леглото писателя, като му отнема и способността да говори. След година мъчително боледувание, Михалаки Георгиев почина на 14. февруари, 1916 г., в София. Животът му изобилствуваше с вълнения и мъчителни тревоги, повечето от тях предизвикани от самоотвержената му политическа и обществена дейност, имаща за единствена цел благото на народа.

С непрекъснат, упорит и плодотворен труд, Михалаки Георгиев, като литератор и обществен деец, служи предано и ползотворно на отечеството си.

Михалаки Георгиев

V.

Бае Митар пророкът

Да река тридесет – можете да речете и тридесет и пет, па може да има и повече години, откогато покойният бае Митар пророкът се пренася на онзи свет. Може да съм сбъркал годината – това не пречи: не се пита кога е било, а се пита какво е било. А това, дето ще ви разкажа, да не мислите, че ще го изсмуча из пръстите си – не! Това го помнят всички съвременни жители от нашия град, като почнеш от кир Ставро сарафбашията, та чак до кючук Томо фукарията. Когото и да запиташ за бае Митар пророка, всеки ще ти отговори: „Оня ли, дето се пренася на онзи свет?"

Това се беше случило на един велики четвъртък. Да, така зер, на велики четвъртък вечерта се пренесе бае Митар пророкът на онзи свет, а в неделя, таман около пладне, се събуди – дойде на себе си.

Беха помислили, че си е умрел човекът като всеки човек. И за погребението му беха се погрижили хората. Дедо Петър, клисарят, беше счукал нещо като сандък за мъртвеца, а баба Зоица, гдето месеше просфори в черквата, беше отишла с китчица цвете и една вощеница, за да му запали свещица на главата. Прекръсти се жената, направи три метана, запали вощеницата и опре погледа си право в лицето на бае Митра. Гледа го, гледа, па като се сепна, като да речеш, че тестото за просфори прелело из нощвите. Озърна се, закимна с глава на клисаря и го запита:

– Ами я ми кажи ти мене умрел ли е човекът?

– Кой човек?

– Па тѐ нà, Митар.

Клисарят погледна бабичката, погледна мъртвеца, па погледна и ръцете си. На нокътя от левия му палец беше налепено восък. Дедо Петър зачопли да откъртва воската и продума разсеяно:

– Па знам ли я, он... – дедо Петър щеше да рече, че он му е рекъл, че е умрел, па се сети, че това не му беше рекъл бае Митар, а той сам го виде мъртъв, та пресече мисълта си и додаде: – Па тѐ, не видиш ли? Хич ти не знаеш ли, че като умре човек, тогава не е вече жив? Па най-после тѐ го, питай го, нека сам ти каже: жив ли е, мъртъв ли е?

– Той нема да ми каже, току я ми дай ти едно огледало.

– Огледало ли? Какво огледало?... Къде да ти намерим огледало? Баш и да речеш да ти купя от чифутите, пак не може... Днеска са затворени дюкяните им, та и кой ли ще купува от тия юди днеска, на разпети петък?

– Е, ако немаш огледало, а ти дай друго нещо... некое парче джам или... некоя икона джамлия.

Дедо Петър се упъти към черковната врата, побави се и изнесе из черквата една малка икона. Иконата беше колкото една педя и на нея беше изписан св. Сисой как държи едно увито дете в левицата, а с десницата си раздава благословия.

Св. Сисой, или по-добре иконата, беше наместена в едно джамлия черчеве. Баба Зоица прихвана светеца, погледна го, прекръсти се, целуна го и намести иконата на устата на мъртвеца, с джама надолу. Дедо Петър продължаваше да чопли восъка от нокътя си, а бабичката опрела очи, и гледа право у мъртвеца. Не се мина ни колкото да прочетеш и „верую", и баба Зоица дигна иконата и се вгледа в джама. Малко едно мътно петно, което тя съзре на джама, й разясни въпроса.

– Жив си е човекът, може да има дни още да живее.

– Кой човек е жив? – запита дедо Петър, като валяше в пръстите си едно парче от откъртения восък.

– Па тѐ нà, Митар.

– Ама как си е жив?

– Така нà, не е умрел... заспал ли е, пренел ли се е, ама знам, че не е мъртъв... нà, погледни. – И баба Зоица показа на клисаря мътното петно върху джама на св. Сисой.

Дедо Петър посви зачудено врат, както това прави, когато духне да угаси некое кандило, па божем го угаси, а оно пак си гори.

– Е, па нека... ако е жив, оно, дума се, не е умрел.

– Не е, не е, пренел се е, а не е умрел.

– Па после?

– Какво?

– Ще го опеват ли, или ще му пеят „Христос възкресе"?

– Не знам... трябва да се обади на поповете.

– Море за обаждане е колай, тѐ поп Яньо е тука, ще ида да му кажа...

Дедо Петър излезе, а баба Зоица в пълното съзнание на своето разбиране от такива божи работи, като да различава жив от мъртъв човек, захвана отново да се кръсти и да прави метани пред бае Митра.

Не се мина нито колкото време трябва да се отслужи един сиромашки парастас – и по целия град се вече шепнеше таинствено, че бае Митар пророкът се пренесъл на онзи свет. Попове, бабички, калугери, епитропи, еснафлии и всекакъв сбироток от града изпълни черковния двор. Малката килийка до стаята на клисаря, в която живееше, а сега лежеше прострен бае Митар, беше притисната от хора, както се притискат на Тодоровден, на причест в черква. Едни говореха таинствено, други разправяха с ръце, с очи, с вежди, трети се кръстеха, четвърти палеха свещи – цела сметенйя и неразбория. Поп Яньо съветваше да се пренесе бае Митар в черквата. Поп Тошо настояваше да си остане, гдето си е. Отец Теофан от метоха на Рилския манастир предлагаше да се свети вода, а отец Онуфрий от Хилендарския светогорски манастир настояваше да се свети масло и да се изчетат всичките Василиеви молитви. Баба Съба врачката беше надигнала един сомун хлеб, колкото шиник, и се мъчеше да си пробие път в килията на бае Митар. Тя искаше да подложи сомуна под главата на пренесения, да престои, догде се свести. Така престоял хлеб бил добър, казва, за да се захранват на чист понеделник жени-бездеткини. Захранена жена с такъв хлеб, мутлак, казва, може да се сдобие с рожба от сърце.

Баба Ана Пунчовица, известна по своята деятелност и прочута способност в целия град, и тя бързаше да си приготви при този редък случай нужните потреби за своята специалност. Тя носеше цела мотка червена прежда, челюстни кости от вълк и цел един сноп разни треволяци и бурени. Какви ли треви немаше вътре: и смил, и вратика, и омани, и разставиче, и свекървино око, и Богородична трева, и подбел, и вълча ябълка, и буника, и равен, и тинтява, и комоника, и петров кръст, и истравниче, и лудо биле и... какво ли не. Какво да прави, сиротата жена, и тя си гледа занаята... от това се храни. На любопитните погледи или запитвания баба Ана отговаряше некак пресекнато:

– От тая прежда, синко, само един конец да вържеш на палеца на десния крак, па се не бой от нищо – само от Бога. И у сватове да идеш, и на печалба да идеш, и на големи капии да тропаш – навсекъде ще ти отворят, навсекъде все напред ще ти върви. А тая челюст, вълчата, видиш ли я – това се с пари не откупува!... Да те притисне некой голем зор, не дай, Боже, или да ти се закани некой зъбест душманин, или да ти подхвърлят некоя магия в къщи, или да иде у пусти гори, ако нещо децата ти не траят... за всичко, за всичко уйдисва... Плюни само през нея, настъпи плюнката с левата нога и свий челюстта под десното колено, па кажи: кога се разтворят тия вълчи уста сами, тогава да се разтворят устата на... там, който е вече душманинът. Онемее и окапе на местото си... свие му се сърцето... па тебе си ти нищо – рахат си ти. На Тошо Брънката невестата, сирота, шест ги роди, па все й не траят. Свекърва й, проклета да е, като не можа да живува с тех, а они я изпъдиха. Не щеш ли, вещицата недна, да иде да направи магия да не може снаха й да завърти дете. Помисли си хич за чедото си, дума се, да кандише. Плаче сирота Тошевица, нà, такива ги рони. Ходи, пита, разпитва, па не знае при мене да дойде. Хеле свахата Пена, на шейрет Кольо братова снаха, да чуе за това, па й каже: ти, каже, така и така... виж, че намери наша баба Ана, стани, та при нея. И така и стори, сиротата, стана, та при мене. Бабо Ано, каже, ти баща, ти майка, ти Господ. Така и така... каже, свекърва ми, па етè така и така патим. Па трепере сирота, трепере като лист топола. Вземем я да видим по-напред какво й е направила оная вещица: гледам през протък на месечина – хъка, не е; гледам в зелена паница – пак нищо! Чудим се, чудим, па току вържем червен конец на лиляка, па станем у тъмни зори, кога – що да видиш!... девет възла, синко, девет възла вързала пустата вещица... ка не би я грех, та толко па да кайдише. Усетих я какво ще бъде, току дай, рекох, да дам на невестата да плюне през устата на оня звер. И да видиш, оттогава, слава Богу, като че с пръст развързà. Сега, сирота Тошевица, трички ги има – две момченца и едно момиченце... море, да ги видиш, у капка да ги изпиеш: едно от друго по-хубавички. Па и она, сирота невеста, посъвзе се, поправи се, разхубави се, па си живува хубаво с човека си. Ама де, що е рекъл некой... за пара е лек, ама знаеш ли го къде е и кое е?

Разказва баба Ана и за билките: бре вратиката да отвръща от лошо; бре за смила, че се носи за милост; разставичето за разставане... кога дойдеш дип до зор; свекървиното око да се топи на млада месечина в ново гърне с оцет, за да закьорави лошите свекърви, та да не мъчат снахите си... бре това, бре онова... за всека билка все по нещо... всека си имала своя лек.

И баба Ана е донесла да тури тия всичките работи под пренесения, че ставали по-лековити... като кога с ръка да хвърлиш злото.

Докато това ставаше вътре при пренесения, отвън поповете и калугерите още не беха се спогодили със своите мнения: Василева молитва, светена вода, светено масло... разни глави – разни акъли. Току по едно време се постишиха и позамлъкнаха. Дойде при тех и хаджи Илия.

А знаете ли кой беше хаджи Илия? Един беше той, бил, па го нема и нема да го има.

Пет патрици, петдесет владици и петстотин попове да се съберат, пак при хаджи Илия са нищо. Ама баш нищо! Той знае от кора до кора науст и псалтир, и апостол, и евангелие, и минея, и всичко, и всичко. Хаджи Илия стои всеки път до владичия трон у черква. Да се случи некоя мъчна литургия или молебствие за дъжд, против град, против скакалци, против мишки, против поводие... каква и да е забъркана служба или молитва, до никого не се допитват, а само до хаджи Илия. Един път даскал Иванчо, Бог да го прости, чете на един празник апостол в черквата... „Прокимен глас седмий... Господ просвещение

мое и спасител мой, кого убоюся... ко Ефесеем, послание святаго апостола Павла чте..."

– Не е ко Ефесеем, не е ко Ефесеем – извиква наведнъж сърдито хаджи Илия, – не видиш ли, че е к Римляном!

Даскал Иванчо, сиромахът, се сепна, погледна в книгата – наистина: к Римляном – хаджи Илия има право.

Веднъж се случи това същото и с поп Яньо, хем беше протопоп, сиромахът. Отваря една неделя да чете евангелието: „Мир вам! Премудрост прости! От Йоана святаго евангелия чте..."

– Поп Яньо, поп Яньо – извика нàтъртено хаджи Илия, – я си отвори очите... не видиш ли, че не е „от Йоана", а е „от Луки"...

Поп Яньо, сиромахът, се сепна, като че му некой рече: не си мъжко, ами си женско – поогледа се в книгата и наистина хаджи Илия пак прав – там пише „от Луки". Чете поп Яньо, а пот капе ли от него, капе, като баш че отново го запопват и стои с леген и ибрик пред иконата на Спасителя, забулен с пешкир на очите, като... ех, като поп.

Такъв беше хаджи Илия. От него трепереха всички, като почнеш от клисарите и анагнозите, па дори до владиката. Неговият авторитет стоеше по-горе от всички; да беше на некое изложение, щеха да му залепят на челото една хартия с надпис: „Hors concours."

Всеки ще разбере, че неговото появяване при пренесения ще разреши изведнъж спорния въпрос. Така и стана. Щом научи каква е работата, а той поизгледа поповете с един остър поглед, както това правят фелдфебелите със своите солдати, хвана в левата ръка своите кехлибарени броеници, а с десната задържа само най-горните две зрънца с кръстчето и промъмра натъртено: „Бдение всенощно и вседневно, докато се не свести пренесеният!"

Рече и отсече.

Никакви възражения, никакви пояснения и никакви допълнения. Поповете се сговориха: кой подир кого ще бди и кой кои молитви ще чете и – всичкото наред.

*
* *

Зная какво ще ме питате, зная, не бързайте, аз и сам ще ви кажа. Искате да знаете нещо за бае Митар пророка, нали? Ех, та това тъкмо и аз искам да ви разкажа.

Бае Митра всеки познаваше, но никой го не знаеше откъде е, чий е.

Един път го попитали на една софра на помана: „Откъде си, бае Митре?" Той изгледал запитвача, взел една чаша с вода и го запитал:

– Откъде е тая вода?

– От Дунава – отговорили му.

– А откъде е дошла там, от коя планина, от кой извор, през кой поток, през коя бара, през колко яза, под колко воденични колела е минала?

Запитвачът раззинал уста и казал:

– Не знам!

– И я не знам – отговорил бае Митар.

И наистина, всички го знаеха само такъв, какъвто го гледаха, какъвто си беше бае Митар: тих, скромен, със сини умни очи, с възруса коса, завита отдире на перчим, сбръчкано лице, снага въздребна, гърди тесни, пръсти тънки, но жилави. Да седиш да го гледаш и три дни, пак не можеш каза на колко години е . Та нашенци са го гледали тридесет години и все такъв си го знаят – ни по-стар, ни по-млад. Всеки се изменява, само бае Митар си стои все на един карар.

Потурките и ферменцето му беха – помня го, като че сега го гледам – от суросинкав шаяк, без гайтани, без ръбове – дюс. Антерийката му, от тъмноморав шаяк, беше затегната с черен пояс. В пояса си носеше забоден дивит и черно-коресто ноже, забодено в жълта тенекиена кания.

Никой не го е видел да забърза или да се запише да тръгне по-полека: той винаги вървеше с отмерени стъпки, стъпваше тихо, кротко и никога не махаше с ръце. Когато говори, той нито креска, нито шепне, а всекога изговаряше полека и ясно всека дума и винаги те гледа в очите, като ти говори. На ядене не задирваше много: кога има хубаво сготвено – хубаво и ще яде, а кога нема, ядеше и сух хлеб със същата охота, както и печена мисирка. Когато го поканваха да пие, пийваше и ракия, и винце, но никой никога не го е виждал пиян.

Бае Митар не беше записан в никой еснаф, немаше никакъв занаят, но всичко знаеше. Никаква вергия не плащаше, но и никой му я не искаше. Не беше вързан за никаква работа, но навсекъде беше и навсекъде работеше – не беше ничий, но беше на всички. Не беше нито епитроп, нито клисар, нито псалт, но винаги се навърташе в черква, когато имаше некоя работа. Ако черквата е изметена и изчистена, той ще вземе да трие свещниците: счука на голямата плоча пред черквата керемидки и тебешир, па като почне да ги трие – ония свещници светнат като нови. Ако има работа в свещарницата, той е там. Запаше некой чувал като престилка, па или свещи лее, или восък изстисква на менгемето, или фитил реже – каквото и да е, бадева не седи. Ако има служба, и той ще бъде в черквата, пак на работа: или ще гаси догорелите свещи, или ще носи огън за кандилницата, или ще ходи с дискоса да събира, или ще приглася на псалтовете. Много пъти, тръгнал по некоя работа низ черквата, чуе, че попът вика из олтара: „Миром Господу помолимся" – той непременно ще отговори: „Господи помилу-у-уй", па макар бил и чак при пангара.

Бае Митар имаше достъп по всички къщи и влизаше всекъде така свободно, както беше свободен и в своята килия. Болник ли било, смъртник ли било, кръщение ли било, годеж ли било, сватба ли било, помана ли било – каквото къде и да стане, – без бае Митра не ставаше. Навсекъде гледаха на него като на истински пророк – като на божи човек. Обичаха го, защото, каквото и да го попитат, той знаеше да отговори. А каквото кажеше бае Митар – казано беше. Никой не можеше да отреже като с нож думата, както това знаеше да направи бае Митар.

Един път след парастаса за едни деветини беше сложена софра в къщата на покойния. Наредили се всички, па и бае Митар с них на софрата. Летно време задух, па затова софрата беше сложена на пруста – на ветринка. Над един от гостите, който стоеше пò начело, се спуща един паяк. Той посегна с ръка да го улови и да го умъртви, но бае Митар му възбрани това, като каза:

– Живей и остави всеки живот да живее.

Гостенинът се пообрецна към бае Митра и го запита:

– Зер и паяците требват на тоя свет, я ми кажи аджеба като за каква файда ли са?

– За да учат хората на акъл, които са по-глупави от тех – отговори бае Митар така бързо, като че отговорът му бе забоден в пояса до дивита.

– Как ги учат?

– Пишат им.

– Как пишат?

– Писмо!

– Ами какво писмо, човече, ти сънуваш ли?

– Не сънувам, ами ти не виждаш – не знаеш да гледаш!

Въпросите и отговорите възбудиха любопитството на присъствуващите и всички погледи беха опрени към пророка, като да го молеха да им разреши тайната, която и те не разбираха.

Бае Митар не оставяше никога да го молят два пъти: той издигна главата си и продума:

– Какво правят паяците? Паяжина, нали? Е, всека паяжина е книга, а всека жица е писмо, а който прочете тая книга ще знае, че човешките закони са като тая паяжина: ако се уплете некоя дребна мушица, паякът й изсмуква кръвта; ако ли се залети некоя от големите мухи или некой бръмбар, той не само че не се уплита в тая паяжина, но я продира, па и самият паяк, ако не свари да се затули некъде в некое скрито кьоше – току видиш, че му е пресечена жицата и той тупне на земята и се разтърси... светски работи...

Когато се зажени дъщерята на чорбаджи Недко, беше се задигнала една сватба, та целия град беше покъртила. През шест къщи и отлево и отдесно – все софри наслагани. Яденето се готвеше в казани, а виното се точеше с бъчви. На една от софрите беше и бае Митар. Сватбари като сватбари – хапнали, пийнали, – едни снасят повечко, други по-малко, па не е чудно, че некой стане по-рано кефлия! Чичо Бенчо, известен в града под името Сойтерията, във възхищението на своя кеф бутна некак столицата на бае Митра, който се подхлъзна, полете и падна на земята. Всички присъствуващи се понамръщиха от такъв кеф на Сойтерията, но бае Митар ги пресече и каза поучително:

– Да бъдеш пияница – не е голем джесаретлък, макар че пияниците са най-джесаретлиите хора.

Подир малко додаде:

– Пияницата човек е като двойно луд, защото лудият се познава само по лицето, отпред, а пияницата и откъм гърба, когато ходи.

На една забележка, която направи дедо Тоньо терзията относно излекуването от пиянството, бае Митар каза:

– Пияницата човек е също като лош сахат – все го курдисваш и поправяш и все отново се разваля.

В това време беха дошли да се покажат изложени на дискос даровете на невестата, та като се хвалеха, че са много китени и гиздави, стана дума за късмет в задомяването, за добро живуване, за това, за онова, па най-после се отвори дума и за добро или лошо живуване между некои домакини. Чорбаджи Игнат соватчията запита така, напреки, бае Митра да си каже какво мисли за домашната спогодба. Бае Митар, без да се замисли нито най-малко, пружи ръка, та хвана от софрата едно парче погача, печена в жарава, и каза:

– Домашната спогодба е като тая погача: горната кора е мъжът, а долната – жената. Ако корите са кабардисали, и средината се яде с ищах; клисава ли е средината – и корите се хвърлят – и те не могат се дъвка.

Всички гости беха възхитени от тоя мъдър отговор, но чорбаджи Игнат, като чорбаджия, искаше да излезе юсте, та прибави:

– Така е, така, ама всичкото става пак от любовта. Ако са се взели с любов, а оно харно, ако ли не, оно става чапрашък.

Бае Митар опре поглед в чорбаджията, погледна и другите гости и отвърна:

– За любовта е много говорено, но е много и замълчано; любовта е най-голема, когато е скрита, а най е слаба, когато се разсипва навсекъде, като кукуруз из продънен хамбар; любовта е като тая баница тука – и бае Митар показа на тепсията с баницата, която току-що внесоха на софрата, – кога е гореща, тя опарва устата, а като изстине, тогава не чини, става татсъс... Всеки, който яде жежка баница, трябва да знае да я обдухва малко, за да не му попари устата и гърлото.

Бае Митар малко позамълча и пак продължи:

– За ситите хора любовта е като песен, а за гладните тя е празна лакърдия... макар че гладните хора са винаги по-весели от ситите. – Бае Митар сръбна малко винце, понамести си левото колено, което му беше изтръпнало, и пак настави:

– ... На младите момичета и на ергените любовта намигва с око, на младите жени прети с пръст, а на старците се смее в очите... Любовта е харна, ако е дълга и трайна. Почне ли да се настава и превързва с възли, тя ще заприлича като въжето на пазарския кладенец: по три пъти на ден го връзват и все кофата откъснатa!

При погребението на деде Цветко папукчията бае Митар носеше кръста пред носилото и вървеше напред, както това правеше при всеко погребение. Носенето на кръста беше негово спечелено право. До бае Митар вървеше и Трайчо Сербезина. Един заптия турски, който идеше насреща, пободнат, види се, от своя фанатизъм, а може би побъркан и от некое и друго шише ракия, налита върху бае Митра и го бутна така силно, че едвам се задържа човекът да не падне. Сербезина като всеки сербезин ни две, ни три извръща се и удря едно текме с крак на заптията, та плесна на калдъръма и му тресна кратуната, като че топ му пукна за байрама. Бае Митар погледна Сербезина, завърте глава и му продума:

– Той беше говедо, та връхлете да боде като всеко добиче, а ти що ставаш магаре да го риташ?

На втория ден приклопиха Сербезина в затвора, стоя три дни, даде една лира джезà и пет лири рушвет и го пуснаха. Щом срещна бае Митра, той почна да изказва своя сербезлък по адреса на кадията, гдето го затваряли и глобили „за права Бога".

Бае Митар му каза утешително:

– Некои съдии съдят криво хората, а пък некои хора кривят за право съдиите.

Сербезина се оправдаваше, че го осъдили толкова сарп само за това, защото в яда си издумал и некои остри речи на кадията, но бае Митар го посъветва с тези думи:

– Разумът трябва винаги да върви напред, а езикът да му придържа отдире полите... Ако езикът прибърза да изтърчи напред с полите, тогаз разумът се сплита в тех, съпва се и се събаря. Я погледни колкава е главата, що събира мозъка, па виж коничък е при нея езикът. Ако не за друго, поне за икрам трябва да се дава преднина на по-големите... Езикът като по-малък може винаги да направи тоя икрам на мозъка...

Бае Митар беше много мераклия да сади цветя и овощия, да ги ашладисва, да ги кастри и въобще да остави по себе си добър спомен, та да не го забравят некога. Ха си посадил – думаше – некоя вошка, ха си направил един парастас, все едно чини там горе. От вошката ще яде некога сит, па ще дойде и яде гладен човек и не е кабил да не рече: „Бог да прости, кой насадил." Понеже немаше сам нито една педя своя земя, той се задоволяваше да прави своя „себап" по чужди къщи.

Един път – помня го като сега – дошел сам в градината ни, на едни Младенци, порезал асмата, що беше въз стената до бабини Тацини, изчегарил петровката ни ябълка до кладенеца, почистил лиляка и чак тогава го видела мама, Бог да я прости.

– Митре – каже мама, – какво така, та не сме те видели, когато си дошел, да сме те почерпили с некоя чаша ракия, та досега се трудиш да работиш, без да се подсилиш с нещо. А гледам, каже, изрезал си вече асмата, па и дърветата си почистил... глѐ, глѐ, не се умаряш, все си работлив.

– Ех, какво да се прави, како Цвето... всеки човек работи, всеки прави по нещо и който нищо не прави, и той прави – зло.

Почерпиха бае Митра, дадоха му да позахапне, па и той каза на мама да не си прави сама кантариона това лето, че той щел да ни направи с мерак едно шише.

– Ще ти направя – каже – кантарион, па не само от порезано и изгорено, ама, баш да е и от змия рана, па пак ще зацелее у двайсет и четири сахата, като че да не е била.

Откъм тия работи, за лекуването санким, бае Митар беше пръв – прочут беше чак и у Влашко. Като него никой не можеше да прави счупено, навито или изкълчено; като него никой не знаеше да реже слепите цирове, да реже брадавици, да лекува рани от куршум, от нож, от натъртено... от всичко, от всичко. Прочут беше и между българи, и между турци, и между евреи. Бае Митра търсеха и по пашовите конаци, и по бейските къщи, па и по най-сиромашките колиби. Хаджи Ибрахим, Шерифовият зет, беше казал веднъж насред кафенето на Ташкюприя, пред всичките аги, че бае Митар бил толкова ербап на тия работи, че да му занесеш раздробена кост на парчета у чеврѐ свита, Митар ще я натъкми и изцери, като че не е нито била счупена. За да каже тия думи, хаджи Ибрахим имаше пълното право, защото, ако не беше бае Митар, снаха му, прочутата гюзел Гюлханъм, щеше да си остане саката тюкюрем и с двата крака, когато се подплашиха конете на интофа им, та прегазиха ханъмката. Ама и каква ханъмка беше... грех да те е да я видиш саката при нейната хубост, па макар и да не си турчин. Когато я изцери бае Митар, хаджи Ибрахим му покланяше едно лозе от шест хиляди лози в Орешец, един кат чохени дрехи и тридесет османлии жълтици, но бае Митар не взе нито лозето, нито дрехите, нито жълтиците.

– Не можем да чиним кабул, ефенди – казва бае Митар на хаджи Ибрахим... – Не го правя ни за имот, ни за пари, а за себап. От Бога ми е бадева – и я го правя за хаир...

Кир Данил фудулинът – чини ми се, че ни беше нещо рода далечна, ама хич не помня каква рода беше – прочут беше в целия град като много мераклия човек откъм женска страна. Три пъти се женил, ама, види се, немал човекът късмет в женитбата, та останал още на млади години вдовец, барабар с ергените. Тънък, висок, хубавец на лице, винаги променен, винаги натъкмен, нагизден, чист – левент човек. Като види некоя хубавичка жена, стига само веднъж да я погледне със своите хубави, сини бадемлии очи – стига ѝ; прикове я като с пирон на местото. Какви чудесии не е правил тоя човек в града! Хеле пък ханъмките – знаеха го всичките, защото беше сарафин и продаваше джаваире – като речеха „Данил-кузум", устата им се лепеха, като от сакъз шекер. Колко пъти е пропадал с дни по харемлъците, колко пъти са го гонили с ятагани бейовете, колко пъти е прерипвал през прозорци, през плетища, през хендеци – ама пак, макар че беше станал човек на 50 години, пак не му беше дошел целият акъл в главата. Дойдеше у некой петъчен ден летно време, възседне оня черен ат, накриви оня фес, па като тръгне, та изходи всичките бейски бахчи, където харемлъците прекарваха на летните си къщи. Да могат да приказват тия бини и тия кории, и тия бахчи, и тия воденици, що е било и какво е било, оно би чудо наприказвали.

Заприказах се за кир Данила, защото ми дойде на ум, че един от тефтерите му, които беше оставил подир смъртта си, беше ми попаднал едно време на ръцете и един лист от него пазя и досега. В него има между другите работи записани и некои рецепти, диктувани, види се, от бае Митра пророка.

Аз ще опиша тук целия лист от бае Даниловия тефтер, па вие четете, което искате от писмото:

„На лето хиляда и осемстотин и петдесет и трето на ден на петнадесети февруарий продадох на Кючюк-Хайше Халил беговица, дъщеря на Кара Мутиш Измирлията, един низ от 17 върви маргарит, от хаслията, за 1623 гроша горни пари и ми брои на дъската 1381 грош у рубии, ермилъци и алтилъци, а за кусура ми рече да идем у петък, по икиндия, у дома й сам, та да ми ги докусури.

Харна е, ама на плащане дохожда бираз назлъм, та че да видим какво че изкарам парите...

Това пишем да се помни и знае какво се прави кует маджун, та ако човек отслабне и му стане зло, па сака да се даврандише и да се обърне на добро и после хич да не сака да мари, а он да вземе 22 драма дар-фирферин, 31 драм юлду кахър, 51 драм индустан-дживизи, 45 драма джигер оту, 17 драма нанеяги, 5 драма сулфат-яги, 20 драма саде дарчин и 15 кощилки от праскови, па да ги скълца у хаван и да ги меша със 100 драма мед и да куса всека заран по една лъжица на гладно сърце и подир един сахат и чейрек да изеде по една-две кюлбастии и да пие по половин ока пелинаж от добрия, па да кара така 40 зарана и като види хаир, да рече: „Бог да прости Митар пророка..."

Продадох днеска, на 19 февруарий 1853 лето, един златен пръстен с антика от канташ, с писана на него риба от Мола-Юсуф Чипаризина за 191 грош и парите си взех всичките до пара.

На сущия ден ден дойде при мене на дюкяно Емин Зумбула ханъм, на Аран Бимбашията третата му ханъмка, та си купи едно цвете елмазлия за 893 гроша и ми ги брои до пара, па ми поръча да идем при нея максус у вторник и да й носим рубии и суфурини нови, оти сакала да си промени стария наниз и да си наниже нов наниз жълтици. Бинбашията е много сарп човек, ама утре тръгва с аскеро на талим, па че се върне чак у петък...

Ситнеж пазарлък от сарафлък 23 гроша.

Продадох на Халил Кьочекбашията един сребърен кьостек за сахат за 93 гроша и си взех парите до пара.

На Ахмед Ага Чомлекчията продадох стария сахат заедно с мафазите без кьостека само с букме за 171 грош и ми ги брои човекът всичките до пара.

Ако сака некой да си направи мехлем, дека да излекува маясъл, сараджа и от посечено, и от изгорено, а най-вече лековито за дяволската болест и за болест, дека ти понекога дойде у сън, и за всека джарà, а ти вземе 13 драма растък, та па 13 драма теллизюруф, 31 драм чам-сакъз, 11 драма хава-жива, 25 драма еойли-кяфури, 18 драма сари илели, 90 драма юстубеч, 15 драма съчаняш, 15 драма кальч-яги, 23 драма кестърме, 10 драма белезен-яги и 30 драма яки тозу, па скълцай хубаво и ги измешай, па тури 50 драма бел восък и 50 драма меча лой и 25 драма заешка мас, па ги разтопи у тиган на огън, па като изстине, оно че стане биринджи мехлем, па като намажеш на тифтик и туриш на болното место, а оно лешин че ти поолекне, па за неколко дни че си здрав и читав, като кога си от майка роден, па като видиш хаир, да речеш: „Халал му вера на Митар пророка..."

Днеска, на 27 февруарий, дойде у дюкяна Назлъм Фатиме, ханъмката на Мола Саиб Камарашина, сандък-еменията у конако, и си отбра един пръстен с изумруд и шест върви от едрия мерджан и две рубии чаркалии, и ги упазарихме всичките за 675 гроша, и ми остави капара 5 зърна по 14 гроша и руп, и ми заръча да й ги занесем сам днеска къде икиндия у харемлъка, та да ми докусури парите и ми рече, че арапката Хайше ще ме чака на кьошето на сокачето при долния битпазар, та да ме преведе откъде страната на зида, до джамията на Пазвантооглу...

Много хубава вита балзама се прави за боление сърце и за маясъл, и за спиране сюрмек, и за кует, и за ищах, дека помага като с уста да духнеш, а

оно трябва да вземеш 25 драма кехлибар-яги, 25 драма ялма-яги, 25 драма каун-яги, 22 драма дарчин-яги, 10 драма кеклик-яги, 10 драма нане-яги, 2 драма исиот и 10 драма сари сабор, па да туриш всичкото у едно джезве, па да сипеш около 25 драма локмаруху и около 50 драма серт ракия, па да го вариш колко един чейрек на тих огън, па после да го разбъркаш и да сипеш у шише, па като престои колко две недели, тогава е хазър и тогава да пиеш заран по 10 или 15 капки на шекер, или у ракия, па като почнеш да видиш селемет..."

Тук листът с откъскат, та не може вече да се чете.

Бае Митар пророкът знаеше много хубаво ракам. Какъв и да било мъчен есап, тоя изведньж ще го направи – като че с бръснач пререже.

Един път се случил на дюкяна на чорбаджи Тасо, устабашия на бакалския еснаф. Некой си купувал 40 драма кърмъз по 150 гроша оката и лутат се, бъркат се да прехесапят колко пари чини кърмъзът, ала не върви. Бае Митар се обърнал, погледал устабашията, погледал и купувача и току отсекъл: петнадесет гроша! Чорбаджи Тасо го запитал: па как така бързо го прехесапи бе, Митре? А той му отговорил: лесна работа бърже се върши... Една ока има 400 драма... 10 гроша правят 400 пари; що се дава 10 гроша оката, драмът му е една пара, петдесет гроша оката – драмът 5 пари... 150 гроша оката – драмът чини 15 пари... 40 драма са 600 пари, санким шест юзлука... три бешлика... 15 гроша.

И устабашията, и купувачът го гледаха, па се чудеха и маеха.

Чорбаджи Ницул и чорбаджи Игнат беха тридесет и две години ортаци. Па им мине заек път, та се случи да се скарат един ден, както си е адет у нас. Хем да беше барем за нещо, да го речем да има защо, та пак ще речеш, ех, има си крушка опашка, а оно – за женски мунафъклъци. От жените премине и на мъжете, също като шугата, да прощавате, по се уловят нà, така... за срам и за резил на хората. Не можеше се другояче, нали дойде до дележ. Друг колай асли и нема. Нейсе, дележ, дележ, ама как да се дѐли така?... Не от вчера или от година, или от две... минало се цели 32 години, па и търговията им не е била малка работа... къде, къде... кой можеше да прехасапи сермията на чорбаджи Ницула и на чорбаджи Игната?... Тук иска ракам, тука се иска глава... нà, шиник да е, па пак зор! Делиха, хесапиха от св. Харалампий, та чак до Гергьовден и – пак нищо, пак хесапите сбъркани. Хеле сетиха се за бае Митра, та го повикат и му теслимят у ръцете и тефтери, и темесъци, и всичко, всичко. Бае Митар стори кабул, почна хесапите и за една неделя ги повика заедно с 5 души от лонджата еснафска да им даде хесапите:

– Стока у дюкян за 83 686 гроша. Сухи пари 36 583 гроша и рул. Гидик на дюкяна 5316 гроша. Вересии по тефтер 63 591 грош и зола. От них батак 13 941 грош. Вересии по темесъци 46 315 гроша и 20 пари. Гемията, що е у капитан Ахмед пехливан, 38 213 гроша. Другата гемия, що е на сефер, 28 316 гроша. Горният сурек с козите 2315 брави чини 51 713 гроша; долният сурек от 936 брави – 22 891 гроша. Вълната, що е у магазията на Бошняк Мустафа от 6115 оки, чини 29 318 гроша... Това ви е хесапът, па сега се делете, както ви харесва... – Така завърши бае Митар и излезе – не иска да чака, нито да си изпие заръчаното кафе: – Не ми требва, каже... защо и на какво да ви пием кафето... на некое добро ли? На делба... като е дошло до делба, там вече хаир нема... па нема и защо да ме черпите...

Бае Митар познава не само какво ще бъде времето за утре или за у други ден, но той знаеше да ти пророкува дали зимата ще бъде сарп, или гевшек и дали пролетта ще бъде влаговита, и дали през летото ще бъде голем пек, и дали есента ще бъде берекетлия и... всичко, всичко. Той познаваше всичко това и по лаяците, и по пчелите, и по рибите, и по врабците, и по свинете, и по добичетата, и по кокошките, и по тревите, и по дръвчетата, и по солта, и по нишадъра, и по какво ли не? Много пъти ще мине къде дюкяна, ще приседне на пекето и

ще продума на тато: „Кир Георги, гледай, та си купи тая година повечко дърва... ще дотребват." Или ще рече: „Гледай до Петковден да сте привършили работата на салханата, че после ще видите зор!" Един път каза да не пращаме да режат лозето, догдето не минат две недели подир Трифоновден, че щело да настанат нови мразове през пролетта; и наистина, всичките лозя, които се резаха около Трифоновден, всичките измръзнаха тая година. Много пъти бае Митар пророкуваше кога ще има или нема да има берекет на кукуруза, на ечемика, на житото, на орехите, на сливите, на крушите, на ябълките, на гроздето и на всичко. Помня веднъж, че тато, Бог да го прости, се хвалеше пред кир Цено Сламата, че е кярил само от цената на виното 13 500 гроша. „Да е жив и здрав, казваше, Митар, че ми каза, че нема да има берекет на вино тая година, та не го продавах пролет по 23 пари, както го искаха, ами го държах, та намери грош и две пари... Па не беше и малко вино – двадесет и толкова хиляди оки, все самоток."

В целата каза немаше втори човек, като бае Митра, дето да може да ти улучи къде може да се изкопа на плитко кладенец и къде не може. Той ще поразгледа най-напред каква трева расте наоколо, ще почопли малко пръстта, ще погледа какви камъчета има да се търкалят, па ще се възкачи на некоя рътлина или на некое бърдо, ще погледа-погледа, па току ще се спре некъде, ще копне две-три копки и ще рече: „Тук ще бъде кладенец – копайте." И наистина, на два-три аршина току видиш избликне вода като сълза – да пиеш, да й се не напиеш. Където и да са закопали кладенец без Митра, все ще го напуснат или затрупат – все без дамар излиза. Където го год викаха, все отиваше, но никъде пари не вземаше. Това е за хаир, казваше, я не съм плащал да се науча, защо на мене да ми плащат, когато от тоя кладенец ще пият и добичета, па и хора уморени, зажъдени и съсипани, гдето...

Такъв беше бае Митар пророкът.

*

* *

Как се е свестил от своето пренасяне бае Митар, какво беше бдението, какви молитви са чели поповете, как станал, какво е хортувал – всичко това аз не знаех, не видех, не бех там. Ех, нали знаете? Великден като Великден, а аз дете като всеко дете: боядисване и шарене яйца, свещи за опелото и за лития, нашарени, наваракладосани, навити като кошничета, като книжки, като кутийки, като чашки... нови дрехи, нови кундурки, хем да скърцат, като стъпиш... другари, чукане с яйца, Мехмед ага халваджията, дондурма, малебиджи – всичките тези работи имаха за мене тогава много по-голема важност от пренасянето и съживяването на бае Митра пророка. Да ме прости Господ, че така хортувам, ама така си беше.

Беше на Томина неделя. Тетка Елисавета, Бог да я прости, беше дошла у нас на гости. Празничен ден, не е нито чорап да вземеш у ръце, нито друго да работиш, а пък да се затвориш на задух у одаята при това хубаво време, и това си не чини. Ето защо мама и тетка излезоха пред портата и приседнаха на нашия кириш. Тоя кириш беше седалище на целия женски парламент от нашата махала. Останал беше още откогато се къщата ни градила, па дълъг, па широк, сгоден за седене – рахатлък за такава работа.

Като приседнаха мама и тетка, дойде и кака Елица Миковица, дойде и баба Таца, па дойде и кака Анастасия, и кака Аница, и кака Кирка и ... целият комшилък. Мене ми се беше случила една много голема неприятност. Счупило се у джеба ми едно яйце, па де се случи да бъде ровко, па... вие се сещате вече: новите панталонки, пешът на суртицата, мокреж, страх, пот, червенина... всич-

ко това ме беше така усмирило, че забравих и игра, и Мехмед ага, и дондурма, и всичко! Свил съм се в едно кьоше до портата, па съм се смирил, като че ще ме правят анагнос. Това мое положение, колкото и да ми беше тягостно тогаз, стана причина да узная за бае Митра пророка това, което сега ще ви разкажа.

Събравшите се комшийки заедно с тетка и мама беха заприказвали за бае Митровото възкресение, па и какво ли друго можеха да намерят по-любопитно за приказка, като това беше тогаз „злобата на деня", както се казва по сегашному.

– Попръскали го, казват, със светена вода, та се свестил – каза баба Таца.

– Не е, не, аз бех там – отговори тетка Елисавета – като му дочетоха дванадесетте евангелия, па го миросаха с мирото от маслоосвещението, а он бледен, какъвто беше, току захвана малко да добива лице, попромени се, па му светна, светна лицето, като че гледа ангели. Най-напред помръдна с левото око, после дигна десната трепка, поизгледа като треповен, па си отвори после хубаво очите. Погледна поп Яньо, па редом всичките попове и хората, що беха наоколо, издигна си десната ръка, прекръсти се и се подзе, та седна с изпружени още крака. Поп Яньо го запита помни ли се, а той кимна с глава и каза да го заведат в черква. Подигнаха го, изправи се и тръгна!

– Също като сиромах Лазар – добави кака Кирка.

– Така, така, също, асли второ възкресение Лазарово – отговори тетка и пак настави:

– В черква чини метани и изреди, та целува всичките икони, после се спре пред иконата на страшния съд, посочи с пръст и каза: „Това видех като наяве... всичко изгледах и чух и всичко ще ви разкажа." Изведоха го пред черквата до пангара, туриха го да седне, дадоха му една просфора да изяде, сръбна една чашка от черковното вино, дека е за причест, и продума:

– Къде съм бил... кога съм влезъл в килията си, какво съм правил, как съм се пренесъл, това не помня. Опомних се само, като че летим божем, ама оно не летим, ами като че ли ме облаците носят нагоре, нагоре... чак над слънцето. Усещам като че нещо хубаво, нещо светло, ама нищо не виждам. Слънцето само трепти, ама ни насам, ни натам – все на един карар стои. Тук чух, че запеха с ясен глас хиляди уста: „Свят, свят, свят Господ Саваот"... – и току се разтвори нещо, па светка, светка, като хиляди блескавици, ама не гърмят и не трескат... а така само, блещат. Зададе се свет като на лития, ама хем вървят, а пък, гледам, не стъпят, а си се носят така, като мъгла над гората. Докато да се взра, а оно наобиколиха навсекъде: ангели, светци, апостоли-мъченици – пълно, пълно. Прекараха и душите на умрелите да ги мерят на терзията, да се види кой е праведен, кой грешен. Па божем души, а они си същи хора, като че са си живи. И нашенци видех между тех – познах ги... Познах и от чорбаджиите, познах и от агите – да видиш, божем, тука беха друга вера, а кога там: всичките наедно... все на един кантар ги мерят... Ама там не са отделени богатите и големците от фукарията; не, все са заедно. До Ибрахим вали паша, що умре полани, видех, че стои рамо до рамо Иго кърпачинът, що кърпеше обущата на кьошето на Распорчаршия, срещу банята...

Тук ще прекъсна теткиния разговор, за да ви разкажа неколко думи за Иго кърпача. Неговият живот беше чуден и пълен с произшествия, бури, сътресения и приключения. Син на много имотни родители, честни, почитани от всекиго, той беше стигнал до кърпачлъка. Расъл в млади години между мед и масло, обличан с копринени ризи и сърмалии дрехи, навикнал на слуги, на пари, на боллук, беше в младините си едно чудо, па и в старините си стана пак за чудо. Остана сирак на дванадесетата си година; пари и имане много, акъл малко, опитност от живота никаква; опекуни и настойници – всичките до един изедници

и доландарджии; отпред му мазнят, отдире му мажат катран; достове и аркадаши – битанги, пангалози, развали, пияници – всичко това го съсипа така глозно, че докато да навърши осемнадесетата си година, той остана гол като пръст!... Докато да научи ихтибара на парата, а той остана без аспра – и копчета вече немаше по дрехите си. Когато требваше да стане майстор или поне калфа, а той стана чирак. По рамената и по гърдите му, където едно време се лъскаха сърмалии джамани и минтани – сега се разсипваха просениците, които като чирак занасяше и донасяше от фурната!... Чиракувà, що чиракувà, не довтаса да стане нито калфа, а мустаците му пораснаха по-големи и от майсторовите. Срамът, неволята, немотията, всичко това го бе натиснало до стената на отчаянието, като да го бе налетел некой бесен вълк. Посчука от стари дъски, събрани оттук-оттам, една дупка, нещо като кокошарник, като кучник, дотътра я до кьошето на Распорчаршия и стана кърпачин.

От млади години му беше останало нещо малко знание да попрочита и да позаписва по старовремски, но и това тогава не му чинеше ни за пет пари: какво с него, така и без него. Сам по себе си Иго имаше добро сърце, но хората, с които се е събирал в млади години, беха го развалили, съсипали... беха го направили нещо полудобиче и получовек. Освен пиянството, което му остана като най-верното наследство от аркадашите му, той беше станал извънмерно начумерен, подозрителен и недоверчив. Никому не верваше за нищо. Родата си не искаше да види, кафадарите му не искаха пък него да видят и така беше останал сам, като пустинник. Ако изчука некоя пара – тя отиваше по пиянлък; инак ходеше окъсан, одрипан, да те е страх да го погледнеш. Тè това беше тоя Иго, дето бае Митар пророкът го е видел на онзи свет, рамо до рамо с Ибрахим вали паша. Иго не беше умрел от божà смърт, а от нож. Уботе го Дели Ахмед бей, синът на Омер ага Трапезанлията. Аркадашин му бил у млади години – заедно яли, пили и лудували. Ахмед бей бил малко чакър-кефлия, минал покрай кърпачницата, а Иго не искал да го погледне – не му станал на крака. Беят се втурне към него: „Бре, гяур Иго, бре, аврад, бре, ана, дин, бре, иман... защо не станеш да ми дадеш селям и да ми се поклониш? Не ме ли знаеш ти мене, че аз съм Дели Ахмед бей?" Иго го поизгледал малко философски и му казал: „Как да те не знам?... Нали съм те хранил, поил едно време на софрата си, па сега, вместо да познаеш аркадаша си, а ти искаш да ти се покланям – да ти правя теменна... Йок, Ахмед бей, йок, ти требва да ми се покланяш, а не аз на тебе." Беят кипва и ни две, ни три, а ятаганът от пояса, та в гърдите на Иго. Както си сидел на скемлето, с шилото в една ръка и кърпачката игла в другата, така се и търколил и – това си би от Иго и от неговите мъки, неволи и патила!...

„Сеяно жито, порасло трънe, дошло порой, отвлекло го, па си нищо на света: ни по-лек, ни по-тежък, ни по-весел, ни по-жален – светски работи!" Такъв некролог беше изрекъл за Иго бае Митар.

Тетка Елисавета продължаваше разказа на бае Митра:

– Курдисаха везнето, ама ни покачено, ни подпрено, така си виси само, като на въздуха. Попогледах нагоре да видя дали нема некоя връв, я друго нещо – нищо, връв немаше. Двама ангели ме възпираха така, по-настрана от другите, и рекоха: „Гледай всичко какво става и това, което видиш, да го разкажеш там, долу, на хората, та да се посвестят и разберат кои грехове са тежки, за които ще патят донекога, като дойдат тука пред тия везни!..."

Най-напред поведоха Иго пред везните. Туриха му от едната страна греховете, а от другата добрините, що е правил, па взеха да ги мерят. Везните климат ту насам, ту натам – ама като че откъм страната на греховете понатежават! „Грешен" – проговори ангелът, що мереше на везните, и св. Петър беше взел вече перото да го пише у грешния тефтер, но Иго се сепна и продума: „Ама как така грешен?... Я стойте да видя? Прави ли са тези везни?... Знаете, я

съм много видел, много патил... много са ме мамили там, като бех на земята, лъгали са ме и на везни, и на кантар, и на аршин, и на шиник, и... на оканици – продума Иго и се малко поизчерви, като се сети за оканиците с вино и ракия, що ги е изпил, и пак заговори: – Кой не ме е мъчил и с що не са ме мъчили... та недейте ми замерва, че и сега не смея да вервам на хората... Ех, да знаете вие що съм изпатил аз там от хората..." Ангелът му пресече думата и му каза: „Тук не са хора като там, долу, тук лъжата в нищо не минува... Тия везни са най-правите от всички везни, що ги има по света – нà, погледни, виж сам!" Иго пристъпи към везните, прихвана иглата на езичето, що се клима налево и надесно, поспре я, гледа, гледа... виде, че везните наистина са прави, па запита: „Ех, добре, я да видим какви ми са греховете, откъде ги набрахте толкова?..." „Ето погледни, виж сам!" Иго пристъпи към везните, прихвана иглата на езичето, що се клима налево и надесно, поспре я, гледа, гледа... виде, че везните наистина са прави, па запита: „Ех, добре, я да видим какви ми са греховете, откъде ги набрахте толкова?..." „Ето нà – показва му ангелът една книга, – нà тук са написани... сам със своята ръка си ги написал... Всеки човек, докато е жив, и без да знае, сам си пише и греховете, и добрините, що ги е вършил на света!" „Дай да видя дали е истина писано с моя ръка – продума Иго и добави: – Може некой да ми е преправил писмото, знаеш, много работи се случват там, долу... какво не съм видел?... И писма подправяха, и темесуци подправяха, и чуждо имане правеха свое, и чужди деца потурваха на богати хора, божем че са си нихни, рождени; и кривите правиха прави, и правите правиха криви и... какво... какво не съм видел, че се прави по света!" Ангелът му даде книгата и Иго чете, чете, па се позамисли и продума: „Истина, с моята ръка е писано всичко, ама... ама много са изброени, джанъм, диптен много... Като има записани толкова много грехове, тогава какви ли добрини мои ще ме куртулисат, я барем не помним вече що съм добро правил, както не помним и за толкова мои грехове!..." Ангелът му подаде книгата, на която беха написани добрините на Иго. Чете Иго, чете и се чуди: „Я ли не разбирам, или некой янлъшък има тука? Тука са написани такива добрини, за които аз не съм хич мислил!... Дето съм дал 200 гроша на сиротицата баба Тота, та си ожени дъщерята; дето съм карал слугите да хранят сиромасите с това, що останало от зайфетите, що съм давал софра на моите аркадаши; дето извадих из кладенеца момиченцето на Пена Вълковица, та се не удави; дето закърпих бадева обущата на Тошо затворника, що го беха набедили, че убил кьор Сали заптията... Все такива дребни работи... трици и коприва... А кам, где е написано, че съм дал на Добридолския манастир един сребърен кръст, една икона и едно епитафие?... Где са написани серафимите, що ги заръчах на Цеко куюмджията, та ги прави за църквата? Де е записано големото сребърно кандило, що го подарих за олтара? Па двете икони, що ги писа Тома Зографина, па големите свещи, що ги палех всеки празник в черква, когато бех богат; па цванците и бешлиците, що ги хвърлях на дискусите в черква; па задушниците, парастасите, помениците, литургиите, гдето давах пари да се служат, па колко още други работи има, дека хич не са нито споменати в тая книга!..." Ангелът му отговори: „Тия добрини, каже, не си ги правил, за да направиш добро, ами само да се похвалиш, да се гордееш пред хората, че си бил богат, имотен!... Да ги засрамиш, че са бедни, да ги заплашиш, да ги стреснеш... да си ти каймак отгоре над тех, а они да са притиснати, да са отдолу... Ето защо си вършил това, а не за да правиш добрини!..." Иго се позамисли малко и си каза: – „Истина, що е право – право... така си мислех тогава, каквото ти казваш. Ама пак, каже, па и греховете, дето са написани, и те са май болджа! Писано е, че съм се напивал... ех, напивал съм се, истина, ама с мои пари съм пил – не съм украднал я! Писано е, че съм лъгал... хелбетя, какво ще сторя, като всичките хора ме лъжеха, и аз ги лъгах! Писано е, че съм

хортував лошо за хората, че съм ги продумвал, че в лицето им съм говорил едно, а зад гърба им друго – това е така, ама и за мене така са говорили хората. Писано е, че съм завиждал на хората, че съм ходел да ги клевета, та са патили и теглили от моите клевети... и това е истина, ама дѐ, знам ли я какво така се излъгах, яд ме беше на них, защо са по-добри от мене, па у яда си и завистта си сторих тоя грех... за него съм кабахатлия, но какво да сторя?... Хеле пък за това пиянство цел тефтер – все пиянство е написано, ама хич не ме питате, аджеба, защо съм бил пияница?... У младини ме научиха лоши хора, а у старини пиех от кахър, от юхке, от патила!... Та малко ли съм патил, я вижте... кой можеше да се удържи при тия кахъри от пиянлъка? Съдете ме, ама мислете и на кахърите, що съм патил... турете ги и них на везните, та тогава да видим накъде ще натегне!..."

Ангелите се поспогледаха помежду си, пошепнаха нещо на св. Петър, па взеха, та туриха на везните и Иговите кахъри – и кьопчето с добрините натегна. Иго излезе праведен, той се прекръсти и отиде при св. Петра да го запише в праведния тефтер!...

Тук тетка ми беше прекъснала разказа на бае Митра, защото дойде при тех и кака Вокя, та се заприказваха за живо, за здраво. Това „живо-здраво" не ставаше така лесно, както сега, две-три думи и това си е! Иде кака Вокя, па приближи и рече: „Помагá ви Бог!", а они всичките ѝ отвърнат: „Дал ти Бог добро!" А мама като домакиня на кириша ще ѝ рече: „Ела, Воке, ела де, ела приседни... а що си чиниш, здраво ли си? Какво си чините в къщи? Какво ти чини Пешо? Здраво ли е? Чальстисва ли? Печели ли? А какво ти чини Стоянчо? Слуша ли те? Ходи ли на школето? А какво ти чини Еленка? Здрава ли е? Учиш ли я да шие, да плете? Слуша ли те? А какво ти чини малкото?... Какво беше, момиченце ли, или момченце?... Как го кръстихте? Поизправя ли се? Почна ли да попристъпва? А още в къщи какво си чините?..." Кака Вокя на всичките въпроси ще отговаря: „Па сполай ти, како Цвето, ех, хвала Богу, да речем, откъм негова страна сме харно, па етѐ здрави сме, да го речеме... А ваша милост как сте, како Цвето? Какво прави бае Георги? Здрав ли е? Държи ли се? Какво ти чини Петър? Здрав ли е? Какво ти чинат Катерина, Мария, Косто, Михалаки, Еленка? Здрави ли са?... Па още какво си чините в къщи? Харно ли сте?" Като опита мама, тогава ще подбере по същия ред и тетка, и баба Таца, и кака Кирка, и всичките, колкото са на кириша. Докато се питат с една – всичките други мълчат. Това мълчание показва икрам, ихтибар, приличие. Както и да е, но такова разпитване с „чиниш и правиш" отнема повече време, отколкото на поп Гьоко му требваше да изчете едно цело повечерие в черква.

Яйцето в джеба ми не беше изсъхнало – мокреше ми още, – та колкото и да ми се виждаха нелюбопитни междуособните поздравления на киришчийките с кака Вокя, пак не можах да отида на игра, та се смирясвах на местото си и се озъртах като плъх в брашно, докато тетка Елисавета не настави бае Митровия разказ така:

– Дошло ред на Ибрахим вали паша. Не беше там оня Ибрахим паша, гдето го знаехме тука. Страх побираше човека, когато го видеше, какъвто беше: висок, черноманест, грозен, па като те изгледа с ония биволски очи, да ти дойде, да прощаваш, лошо, като че си преял на сирни поклади. Там се беше свил като разклопана квачка, когато я полеят със студена вода, та да не развали яйцата. Беше се скротил, беше се смирил, като Тачо просякът както се свива пред черквата, за да му хвърлят един мангър. Греховете много – беха ги натоварили на едни кола, впрегната с два чифта биволи, и едвам ги довлекоха пред везнето. Ашикере си се видеше кое кьопче от везнето ще натегнее. Та асли и от другата страна немаше що да турят!... Ангелът му подаде книгата с

греховете да ги чете, но той климна с глава и рече да му ги четат други. Излезе архангел Гавраил, пружи ръка, та хвана книгата и почна:

– От грех си почнат, истина, за това е крива майка ти, но нейния грех тя изкупи с твоите злини; ти я остави да гладува баш тогава, когато ти се въргаляше в боллук. Първата си жена, дето я взе, взе я с измама, а не по любов; ти обичаше само парите й и като ги тури на ръка, измисляваше най-грозни мъки, за да я уморищ, та да се куртулисаш от нея. Грозни беха твоите мъчителства и с тех тя изкупи греховете си. Мола Хазредин, твоя благодетел, който ти даде хлеб в ръцете и те направи човек, ти взе, че го задуши с памуклията ястък, намести го в кревата, като че е умрел от своя смърт, открадна му парите и с откуп стана голем човек. Пред големците се превиваше като чърв, лижеще им краката, целуваше им чехлите и те ти верваха на всичките интриги, клевети и злорадства, чрез които съсипа и хвърли в сълзи и кал толкова хора, толкова вдовици, толкова невинни деца, само и само да постигнеш своята ненавист, своята злоба, своята черна завист. От небето ти се изпрати един хабер – умре ти първото дете, – но ти не иска да се свестиш, не иска да се сепнеш! След като погреба детето си и ръцете не беше още си измил от пръстта, която хвърли върху гроба му, ти заповеда да хвърлят невинни хора в занданите и мислеше с това да ти отлекне на кахърите, но ти стана по-голем звер! Колкото повече подлизваше пред големците, толкова по-грозно газеше с крака по-долните от тебе, като че да не беха хора, а куп черупки от орехи. На Селим ага подпали и изгори къщата само от завист, че имаше деца и добруваше. Раята измъчи с беглици, с ангария, с вергии, със своите сеймени, със своите зулуми... пропищеха, до Бога викаха „аман" от тебе... и дете в майка прорева, а ти се радваше на хорските патила... Хвалеше се, че си силен забитин... че ножът ти е остър... Сълзите на сиромасите не те покъртиха... не те смилиха! Втори хабер ти се изпрати оттука – умре ти любимата ханъмка, втората ти жена. Тя умре с рожбата си в сърцето. Ти загуби и любовницата си, и детето си и пак не се стресна!... Харемът ти беше пълен с жени, една от друга по-хубави, но ти не пожали чуждата челяд! Ти избираше всичките ония турци, които имаха хубави ханъмки, и ги правеше ази, аги, мюдюри, кятипи, кадии... само и само да изюдиш жените им... да съсипеш къщите им... Колко къщи си осрамил, колко жени си разставил, колко сълзи си пролел и пак не би ти доста! И трети хабер ти се прати...

Архангел Гавраил престана да чете, защото пашата се строполиса на земята, като че гръм го удари. Той едва можа да измърмори думите: „Доста... доста!" – и го грабнаха, та го закараха къде едно тъмно кьоше и след малко замириса на катран!... Докато беше жив, целият му конак миришеше на гюл-яй, на миск и на какви ли не хубавила, а там го хвърлиха в катрана!...

Редът беше на чорбаджията Гьоре мунафъклъкчията. И неговите грехове не беха от леките. Като почна ангелът да му ги чете:

– Чорбаджия беше станал, ама не беше печелил с пот и чалъшканлък, а с изедничество и доландарджилък. Когато умре бабалъкът ти, ти му открадна кесията с парите изпод главата му – още не беше нито очи заклопил. Ти стана богат, а децата му ходеха гладни, окъсани, окапани... за едната жалост. На сестрините си сирачета стана васия и им ограби бащиното им имане, па ги изпъди голи и боси на сокака като просячета! В къщите на своите достове ядеше на софрата им хлеб и сол и като излезеше от къщата им, ти ги уговаряше, клеветеше, издаваше и им се смееше зад гърба, докато още зъльците ти стояха в гърлото. На баба Сара перачката се беше сгодило момичето за едно добро и имотно момче, а ти отиде, че покори момичето, очерни го пред момчето, с лъжа отвърна сърцето му и развали годежа!... Момичето умре от жал, а майка му – от глад. Когато ходеше у черква, а ти се кланяше и кръстеше по-ниско и от поповете и докато целуваше иконите, ти мислеше какъв кюлаф да скроиш на

достовете си, за да ги стигне некое зло! Когато палеше свещите пред иконите, а ти си мислеше как да станеш епитроп, за да ограбиш и черквата. Когато раздаваше пари с фаиз на сиромасите, а ти мислеше как да одереш повече кожи от жилавия им гръб...

И чорбаджи Гьоре хвърлиха у тъмното кьоше в катрана – и него записа св. Петър в греховния тефтер.

После съдиха много хора още: и големци, и сиромаси, и чорбаджии, и дюкянджии, и духовни, и светски, па съдиха и жени! Една я осъдиха, че като коландисвала белило и червило, а тя ги забравила на ачик веднъж в одаята си, та ги намерило детето й и се отровило с них. Друга една съдили, че с дяволиите си и гювезелъците си подлудевала хората и ги направила серсем да копнеят за нея, а тя си правила кеф от това. Трета една съдили, че със своите интриги и клюкарства смразила всичките жени от махалата, та като се скарали, останали непричастени през великите пости.

Една свекърва осъдили, че от карез и завист на снаха си направила магии и я разставила от сина си, та раздвоила къща и дом и съсипала големата севда, що я имало помежду них. Една мащеха осъдиха, загдето мъчила и тровила заварничетата си, та да останат на готовото имане само нейните си деца. Една баба, дето ходила да лекува от болест и от джара, осъдиха, защото лекувала само където й плащали много пари, а сиромасите не поглеждала и ги оставяла да мрат от болките си... И много, много още такива грешници изпратили все там, у катрана...

Може би, че тетка Елисавета щеше да продължава със своята сладкодумност да предава по своя начин и да украсява със собствени досетки разказа на бае Митра за онзи свет, но тя беше принудена да спре. Слугата на тетка ни Тошо притърча запъхтел и й съобщи набързо, че големото буре с белия самоток хвърлило обръч – пукнало се – и виното църцорило като светата вода на св. Петровия манастир. Едва успе сиротата тетка надве-натри да си вземе сбогом от другите киришлийки и като се вайкаше, че старецът обичал най-много белия самоток, отлете като стрела в къщата си, за да вземе мерки против безполезното изливане на самотока. Когато пораснах и дойде ред да уча физика, щом се споменеше за Паскалевия закон от хидростатиката и за неговата пукната бъчва, все ми идеше на ум теткиният бел самоток, киришът пред портата, членките на киришлийския клуб и разказът на бае Митра пророка за онзи свет!

*

* *

Разказвал ли е повече нещо бае Митар в пангара сред черквата, за какво е било и какво – това не зная. Зная само това, че от целия град хората се извървеха да го спохождат и да научат по некой хабер от онзи свет. Едни питаха за некои свои и близки, които са починали; други питаха, за да узнаят какво ги чака на онзи свет след смъртта им и дали е видел местото, дето ще отиде всеки от тех там; трети питаха пък само така, за кеф, да узнаят каква ли разлика ще има, аджеба, между там и тук. Бае Митар отговаряше на всекиго и на всичките даваше съвети и наставления, за да знаят какво да правят, та да не попаднат в катрана.

Баба Балашка, Бог да я прости, беше питала, казват, за своя старец: как е, дали я помни още, или си е намерил там друга? Бае Митар й казал, че той е там добре – от средните – и че я чакал по-скоро. Не се минали нито десет дни, комшийките намерили един ден баба Балашка променена, натъкмена, забрадена, с кръстле и вощеничка в ръцете – прострена на одърчето и сдървена. Издъхнала преди два дни. Сама си се приготвила за онзи свет и усетила си края. Кака Катина Рангелица, на чорбаджи Рангел стопанката, беше запитала

бае Митра за дъщеря им, Елица, що умре преди година сгоденица. Бае Митар й отговорил, че се мъчила още на онзи свет и нема да се смири, докато чорбаджи Рангел не върне скритите пари на децата на покойния Атанас, дето беше ортак с него. Сирачета като всеки сирачета, останали на ръцете на една майка! Па и тя що да чини: жена, глупава, нищо не знае, па си мисли само на своя кахър, на своя хал. Чорбаджи Рангел прави хесапите, вика божем и хора от еснафа, па прегледаха, па това би, онова би, току децата на покойния взеха дел от ортаклъка само 2930 гроша сухи пари и некои и други дреболии, дето не са за нищо и никакво. Хората знаеха, че Атанасовата сермия била по-голяма; почудиха се, поприказваха, па си замълчаха, всеко чудо за три дни. Когато бае Митар пророкът казал как се мъчи Елица на онзи свет за бащини грехове, а чорбаджи Рангел направил едно чудо, за което говориха хората не три дни, а три години. Седне в стаята, па удари на ракам от зори до акшам! Като свършил ракамът, а той накарал, та свалили черлите и шилтето от зеления сандък, що е от кипарис, дето звъни, когато се отключва; отваря сандъка, изважда мушамената кесия и изброява настрана 368 кърменци маджарлии, 25 суфурини и 54 махмудии. Свие ги на възел в едно кьоше от кърпата си, па тури надире мушамената кесия и извади другата, гдето е от син американ. Отброи и от нея 250 бели меджидии, сипе ги в кърпата, завърже я и стане, та у големата стая. Там, пред иконата и кандилото, кръсти се чорбаджи Рангел и чини тридесет и три метании, па стане с парите, тената кесия и извади другата, гдето е от син американ. Отброи и от нея 250 бели меджидии, сипе ги в кърпата, завърже я и стане, та у големата стая. Там, пред иконата и кандилото, кръсти се чорбаджи Рангел и чини тридесет и три метании, па стане с парите, та при вдовицата на Атанаса. Тè, каже, така и така... ех, знаеш, човеци сме, па сме греховни, па етè, като ми се прати хабер оттам, че чедото ми се мъчи и не може мир да намери, рекох: „Море каил съм калта под ноктите си да продам, само чедото си да избавим от ония мъки там. Па тè, сега вземи, па скрий за децата си... това си е нихно и твое... баща им ги е спечелил! Моя дел съм си взел... хесапо е чист... ракам сам правих – това си е ваше... с децата... ни една счупена аспра чужда – не кабуля!" Подир тая случка чорбаджи Рангел стана бамбашка човек: от него по-праведен немаше вече в града.

Един път бай Митар минал край кръчмата на Тасо цинцарина. Тасовата кръчмарница беше една от първите в града, а Тасо си играеше с пари – беше много богат. Никой не знае как и откъде се е замогнал, но всички знаеха, че един беше Тасо цинцаринът по сермията си. Тасо беше много набожен: никаго не пропущаше литургия или каква и да е служба в черква. На всеки свещник ще запали по една свещ, всичките икони ще се изреди да целува и едноман все ще се кланя и кръсти. Истина, божем набожен, божем кротък, божем добър, ама у лицето все некак сепнат, некак плахлив, все жълт и изпит, като че да е змия гльтнал, па го е захапала за сърцето и все го смуче. Никого не можеше в очи да погледне... когато говори с човека, а той или гледа настрана, по прозорците, по стрехите на къщите, или пък ще си чопли и върти ключа от сахата, що висеше на кьостека. Когато минваше бае Митар край кръчмата, вътре беше се курдисал Сойтерията и си пиеше с некои аркадаши като него. Когато съгледаха пророка, а Сойтерията излезе, та го извика в кръчмата и пред всички го запита:

– Митре бе, срещна ли на оня свет некъде написано дали Тасо и там ще държи кръчма и ще ли има и там такова хубаво вино?

Всичките кефлии в кръчмата се засмеха на тази шега на Сойтерията, но Тасо пребледне и взе да се заваля, да речеш, че го удари дамла. Пророкът изгледа кефлиите, погледна Тасо и продума:

– На оня свет Тасо нема да бъде кръчмар, но ще бъде в катран зарад греха, който е направил да доландардише чуждото имане. Тоя грех го мъчи и тука, но не може да го измоли – много е тежък.

На втория ден заранта намерили Тасо в одаята му обесен за тавана с пояса му. Откъде и как издириха – не знам, но говореха, че преди пет години убил двама души търговци, които били кондисали на кръчмата му, и им взел едни дисаги с пари. Разкопаха в двора под яхъра и намериха кокалите на заровените!...

Много пъти ще замине бае Митар край чорбаджи Цеко, ще се спре, ще го погледа, погледа, па току завърне глава и рече:

– Свет!... Море, чорбаджи Цеко, що ти е зинала хала на сърцето за тия пари? Малко ли ти е? Имаш шейсет ключа под кирия – дюкяни, магазии, ханове, кафенета – 8300 гроша на месец само от них имаш! Ами другите ти мюлкове? Ами лозята, ами чифлиците, ами кориите, ами гемиите, ами дюкянската ти търговия?... Я ми кажи, ти не мислиш ли за т а м? От пари си червясал, а пък сиротинята мре край тебе и ти се правиш божем кьорав, та не видиш какво се мъчат! Слушай какво ще ти кажа: сега е цветна неделя, да вземеш 5000 гроша пари да раздадеш на сиромасите. Има гладни, има голи, има боси, па има и такива, които немат с що и децата си да облажат за Великден!... За тебе е това нищо, една шепа от един хамбар – каквото с нея, такова и без нея... ама за сиромашията ще бъде коджамити. Чу ли ме, стори, каквото ти казвам, па донякога, кога идеш там, ще ме спомниш и ще речеш: „Берекят версин на пророка, че ме научи."

И наистина, чорбаджи Цеко като никога за тоя Великден направи много себап на сиромасите и, за чудо, оттогава му провърве още повече: житото рипна изведнъж от 16 на 28 пари, а чорбаджи Цеко имаше до двеста хиляди оки събрано. Вълната беше пред празниците четири и зола, а къде Гергьовден рипна на шест и руп, а чорбаджи Цеко беше приготвил за товарене около петнадет хиляди оки вълна. И така на всичко му тръгна напред.

Един път запитали бае Митра дали ще дойде време да се куртулише християнията от поганците, от техните зулуми, от техните патила и дали ще стане некога българско царство. Пророкът се позамислил малко, па отговорил:

– Ще се изминат деветстотин деветдесет и девет петъци все черни за християнията, па като настъпи хилядният петък, таман по икиндия, когато турците са в джамия, а оно ще падне техното царство и на калето първи път в тоя петък ще се забоде християнски байрак с кръст!... Така, така – продължил бае Митар, – Господ ще изчисти тогава стадото от вълци, но нема да се изминат нито три пъти по деветдесет и девет други петъци, и на кучетата, които ще останат да пазят стадото, ще израснат вълчи зъби, та ще почнат да се хапят помежду си като бесни... Какво ще после да бъде... това не знам... нека му мислят кучетата!...

За пръв път е отпечатано в сп. „Български преглед", год. I, 1893 г., кн. I, стр. 67–96.

Михалаки Георгиев, Съчинения, том I, стр. 207–239 „Български писател", 1961 г.

Михалаки Георгиев

VI.
Нещо чудновато

„Все има нещо, между небето и земята,
което у книгите не е писано, а човешкият
ум не може да го схване"!...

Из „Хамлета".

Колкото за мене – мене и не питайте... Аз може и да не вервам това, що го вие вервате, па може и да вервам и такова нещо, което вие хич нема и да повервате!...

Всеки си знае своята душа, па нека всеки да си верва това, що му сърдцето приема.

Та аз и не ви карам да вервате, или да не вервате, а само искам да ви разкажа това, що чух с ушите си, от устата на бае Денко бояджията.

А бае Денко не беше човек, дето да не му се верва. Кой год го знае, всеки ще ми признае, че нему може човек да верва на думата, защотс не беше от ония хора, що ще идат да те излъжат.

Това беше туку след войната за освобождението ни.

Приседнали около една маса на кафенето, пред Пунчовата кръчма, след пладне, една компания от десетина души съграждани, приказваха за една чудновата поява, която се бе случила в една турска къща в калето, що я е бил кулил некой си терзия.

Къщата харна, бина здрава, двор широк – всички сгоди, хем що е реч, купена за бадева, ама... ама я давал терзията макар и със загуба, само и само да се куртулиса от нея!... По цели нощи се тропало и клопотило, ту по стайте, ту у мутвака, ту по кладенеца!... Тропа се, като кога жив човек ходи, ама... никой не се вижда. Ако остават вечер кофата от кладенеца на капаците, а они ще я намерят сутринта у кладенеца. А чивията на портата си стои и никой чужд човек не е могъл да стъпи у двора. Па, не е само с кофата от кладенеца, а това става на всекъде, по целата къща. Вечер оставят саханите и тенджерите наредени по полиците, а менците закачени на чивите, а заран, като стъпи човек у мутвака, да му дойде у глава да се удари от чудо!... Всичко разхвърлено и разнебитено по земята, да речеш, че е некой калайджийски дюкян. По некога, вечер, заключат къщната врата, турят резата, а кога станат сутрин... вратата до назад отворена. Ни брава държи, ни реза трае!...

– Ама това отдавна ли трае?... – запита некой от компанията.

– Па, това е, че никой не може да знае, – отвърна първият и добави: Сайбията на къщата почина в битката при Смърдан, а кадъната му, щом си взела парите от продажбата, заминала си за Стамбул и сега не знаят нищо за нея.

Некои от насъбралите се опнаха вежди към чело и заклатиха глава с очудване на това, що чуха.

– А защо се чудите, санким? – запита с едно самоуверение бае Денко и додаде: – зер не сте чували до сега за такива работи? Аз мога да ви разкажа

нещо много по-чудновато, па пак требва да повервате, защото... защото сам бех там и с очите си видох това, що ще ви разкажа.

Всички се приближиха и изпружиха врат, та да чуят по-харно това, що почна да им приказва бае Денко.

– Това беше у моите млади години – почна бае Денко – у ония години, у които човек не знае: ни глад, ни студ, ни умора, ни неволя... яде, що му попадне, спи където завърне, пътува до като кон изтрае!...

Може да има оттогава четиридесет до четиридесет и пет години. Бех ходил да събирам кози за соват, около Кутловица. На връщане замръкнах късно на пътя, за Метковец, но, какво и да е, стигнах, макар и доста късно при дедо Андро, баш-кньезо, що беше наш калаузин за стока в тоя край. Един беше дедо Андро не само у Метковец, но и по целата каза. Един беше и по имот и по чест, па и по ум. Щото и да рече дедо Андро, това е толко, като да си го прочел из наустницата, или из псалтира. Посрещнаха ме, както що не може по-харно и да бъде. За мой късмет у дедо Андрови имало на другия ден голем праздник. Дедо Андровия първенец, Спас, щеше да си празднува на другия ден праздника, а това беше тамън на Спасовден.

– На такъв ден нема да те пусна да си отидеш, па макар какво да е – думаше дедо Андро и, като поръча на домашните си: колко кокошки, колко гъски и колко агнета да се приготвят за праздника, той нареди и кои от неговите сватове и кумове да бъдат поканени още от вечерта за утрешния зайфет.

Една дълга софра, под големия орех в двора на дедо Андровата къща, бе запълнена с около четиридесет до петдесет души зайфетлий, кой от кой по-весели, по-шенлий!... Но от всички, най-весел, най-доволен беше дедо Андро, комуто Бог бе дал, що е реч, и с двете шепи... бол-бол!... Чорба, яхния, сърми от лозов лист, всичко се изреди вече, какво що си му е редът. Дедо Андро поръча да донесат вече печените агнета, така с шишовете, както що са се пекли край жарта. Аргатите, що печеха агнетата, тръгнаха към нас със седем големи шиша, на които агнетата току що се беха така харно опекли и разтищяли, та мазнината сама капеше от тех. Като наближиха при софрата шишовете с печените ягнета, дедо Андро, както що държеше бъклицата в десница, готвейки се да пие за здраве на своите гости, загледа се нещо уплашено в аргатите, що носеха шишовете и... наведнъж пребледне, – пребледне, да речеш, че капка кръв нема у него. Той се заклати, като че полете да падне и, да не беха го прихванали, сигурно щеше да падне!...

Аз си помислих, че дамла го е ударило, но дедо Андро се беше само изплашил и то толкова много изплашил, че едвам смогна дъх да си поеме. Всички забравиха и софра и печени ягнета и всичко, а се наобточиха около него да разбират, какво и що му се случи.

Едвам по едно време, дедо Андро се посвести и доде на себе си от уплахата. Първата му дума, що продума, това беше да му дадат един сахат. Аз бръкнах в пазвата си и му подадох своя сахат, на които калаузите показваха тъкмо шест часа по турски. Дедо Андро тури сахата при себе си и запита: като колко време е минало откато се донесоха печените ягнета на софрата. Това никой не може да каже на дикика. Едни мислеха, че уплахата на дедо Андро е траяла повече от половин час, други нагаждаха, че имало било и цел час!... Кога те снайде неволя, а оно ти се чини ден – година. Както и да е, дедо Андро тури сахата пред себе си и полуплахлив, полутреповен, той гледа в него, докато калаузите се настигнаха и показаха шест и половина. През всичкото това време, дедо Андро ни дума не продума, а и всички ние, що бехме на софрата, гледахме узверени и нищо не можахме да разберем от целата тая забуна на домакина. И що бехме яли, като че ни всичко преседа.

Когато калаузите на часовника показаха часът шест и половина, от гърдите на дедо Андро като че се откърти некоя буца лед. Той се прекръсти и отдъхна, както ще се прекръства човек, през главата на когото туку що е минал некой таксират.

Дедо Андро се усмихна, хвана бъклицата, прекръсти се втори път, отпина от нея и като я свали, той обточи всички ни, що бехме на софрата, с един благ поглед и почна да говори тихично, като че все още се бои, като че все още е шупелия за нещо.

– Това, що видохте, че стана с мене, това всички ви узбуни, всички уплаши, софра ни развали па и празника ни изхаби. А сега требва да ви кажа какво и що беше...

Отдавна, много отдавна; може да има от оттогава петдесет, па може да има и шеесет години. Бех млад, едвам що почнали да ми никнат мустаци, ама вече у търговията бех доста алашък. Бехме ходили на Пиротския панайр, по нещо стока да занесем, а по нещо оттам и да купим. Дружината ми се беше вече завърнала, а аз се забавих нещо по работа, та си тръгнах сам, с коня, за насам. На пътя замръкнах с тресъци и светкавици. Видох, че иде голем дъжд и че не ще мога да продължа пътя си, та се чудих къде да се притуля. До като това мислех, видох от среща си, на джедето, некакво светулкане, като от свещ. Сетих се, че тука, наблизу, имаше некакъв хан, та бутнах коня да ускори ход. Не се мина много, и аз стигнах до хана. Едвам отседнах коня и го поведох да го вържа в яхъра, – за разваждане не можах и да мисля на такова време – и един плюсък почна с такава сила, като че втори потоп ще настане. Похапнах нещо и гледах да се прибера и си легна по-рано, та да мога да се отморя и да наставя пътя си, щом като се процеди водата от силния порой. Ханджията, един цинцарин с един поглед като у некоя лисица, ме изгледа три-четири пъти под око и ме отведе в една стая, та ме остави там да пренощувам. На панаира бехме правили доста добър альшвериш, та затова имах и коджамити пари в мене. Прегледах прозореца и бравата на вратата, притворих отвътре капаците на прозореца и заключих харно вратата, па и без да се разсъбличам и изувам, приседнах на одърчето и се облегнах така, колко за отмора, като се боех да заспивам. Но сънят ме открадна и без да ме пита да ли аз искам или не искам да спя.

Колко съм спал – това не мога да кажа, но, по едно време, като че некой ми дума: ставай, ставай, ставай!...

Аз не станах, но рипнах от одъра... и останах като втрещен!...

Пред мене стои един млад калугерин, тънък, висок, сух, блед, със скръстени ръце на гърди и с един чуден жар в погледа си. Най-напред помислих да му се скарам и да го питам що търси при мене у такова време, но като на духовно лице, помислих си, не е харно да му се думат терсене думи, та за това го само запитах: как е влезнал в стаята, като аз сам заключих със свои ръце?

Калугеринът не ми отговори нищо на това мое питане, а само повдигна десната си ръка от гърдите, та ми направи знак с показалеца си да тръгна след него.

Една чудна сила, която и до сега не мога да разбера, какво би и що би, ме караше, и против моята воля, да го послушам и да тръгна подире му. Аз пристъпих до вратата, със запалена свещ у ръка, и намерих бравата така си харно затворена, както що бех я сам с ръка затворил. Отключих, отворих вратата и пустнах да мине по-напред калугерина, па, след него тръгнах и аз.

Той ме поведе из заднята врата на кръчмата, към двора, доста далече навътре, до сами заднята стена. Един голем куп едри и дребни камъни беха обрасли в бурен. И зад купчината се показа некаква счупена врата, през която калугеринът се промъкна много лесно, но аз видех голем зор, до като се навеждах да се промъкна след него. Вътре, като влезнах, удари ме един лош дъх

на плесен и на нещо, което гние. Това беше една хумба, копана под земята, некога, за ледница. Калугерина тръгна към дълбоката част на хумбата и, като пружи пръст, показа ми един човешки труп в кюшето на хумбата, обвит в една черна мантия, като тая, с която беше облечен калугерина. Щом видох трупът, и калугеринът изчезна, стори ми се, като че в земята потъна.

Уплашен, разтреперан, едвам се върнах в стаята, където бех задремал, когато ме събуди калугерина. Заключих пак вратата и опитах и веднъж и два пъти бравата, за да се уверя да ли държи добре заключалката. Седнах повторно на одърчето, но не смеях да изгася свещта.

Така уплашен, свит на одърчето, едвам дочаках да се зазори и бързах, час по-скоро, да си възседна коня и да бегам далеч от тоя страшен хан, в който стават такива страшни работи.

Наближих един от караулите, що имаше по джадето, и мислех да го отмина, без да се отбивам. Аз така мислех, ама работата излезна другояче. Некой гаче ми шеппеше на ухото: „отбий се и онади"!...

Преди да свия дизгините на коня, за да го отбия, той сам се отби от пътя и тръгна право към караула и, като че некой, и без да ме пита, го поведе за юлара на татак. Щех, не щех, обадих всичко на началника на караула. Казах му и за хумбата, казах му и за човешкия леш с калугерската мантия,... казах му всичко, що изпатих.

Казах и тръгнах да си вървя, но от караула не ме пустнаха,... требало, казват, да ида с тех да им покажа сам всичко, като шехатин.

Що да чина?

У мече-хоро си се веднъж уловил, треба и по мечешки да играеш.

Подбраха от близкото село кмета и старейте, па се упътихме, та право у ханът.

Цинцаринът, ханджията, с погледа като у лисица, като виде заптиите и целия салтанат, а он пребледня като восък, па туку се склюка на земи. Първото, що направиха заптиите, това беше да го вържат. След като го вързаха и поставиха човек да го пази, другите дойдоха с мене в хумбата, където намериха трупа така, както що го бех видел през нощта. По заповед на чаушина, селяните извадиха трупа из хумбата, пренесоха го в кръчмата, претърсиха го и от тескерето, що намериха у него, се узна, че това е некой си монах Антоний от монастира Ватопед, в Света-Гора, който ходил да събира помощ за монастира и сега, според кайто на тескерето, той се връщал пак в Света-Гора, за да занесе събраната помощ!

Чаушинът на заптиите се беше загледал в кайта на тескерето и, по едно време, се плесна с длан по челото; като че се сети нещо, на което беше забравил. Той грабна своя бич и се затече към вързания ханджия и като замахна към него, извика му с един застрашителен глас.

– Парите... къде са парите на убития?...

Цинцаринът потрепера и едвам промънкя през своите изпукани от страх джуки:

– Закопани са под огнището...

Тутакси, по заповед на чаушина, биде разровено огнището, из под което се измъкна един кемер, пълен с желтици.

Трупът на монаха занесоха в село, за да го погребат. Тескерето и кемера с желтиците заптиите отнесоха да ги предадат на каймакамина, а вързания ханджия откараха в хапуза.

Мене ме разпитаха от къде съм и кой съм, па ме пустнаха.

Дойдох си право в селото, без да се отбивам никъде.

Минаха се три дни и аз, от страха, що го претърпех, все още не мога да дода на себе си. През нощта, на четвъртия ден, пак като че ли ме извика некой

на сън. Аз се събудих и полутреповен, седнах в леглото си и... гледам пред постелята си, че се изправил пак с скръстени на гърди ръце същия монах. Той ме погледна с един благ, полуусмихнат поглед и ми продума:

– Ти ми направи голема услуга, за която аз ти много дължя, та додох да ми кажеш с какво желаеш да ти се отплатя:

– Нищо не желая, само ще те моля да ме оставиш на мира, за да не се плаша.

– Все, барем нещо треба да поискаш, защото, иначе ще ти остана длъжен.

– Харно... тогава ще искам от тебе да не ми се явяваш вече никога, освен само един час преди да дойде смъртта ми.

Като му казах това, калугеринът вече нищо не ми проговори, а само ми се поклони все със скръстени ръце на гърди и изчезна също така, както некога бе изчезнал когато ме води при своя труп в хумбата.

Дедо Андро се позамълча малко и, със снишен глас проговори;

– От тогава се изминаха много, много години, и аз бех вече съвсем забравил и за калугерина и... за всичко!... А сега, като носеха печените ягнета на шишовете, пред ягнетата вървеше същия калугерин пак с скръстени ръце на гърди и се изправи така, на, пред самата софра и ми се поклони, но не усмихнат, като тогази, а нажален, тъжовен, умислен!... Те, това видох така ашикере, както що вас всички виждам, така наредени на софрата!... Поклони ми се и изчезна също така, както що изчезнува и по-преди.

Дедо Андро изгледа всички ни наред, па, с една пресилена усмивка, що се сви на устните му, той се помъчи да развесели и себе си, па и нас, като каза:

– Ако ми е дошло до мрене, до смърт, я се питам: па зер на такъв зейфет, с пълна софра и с пълна бъклица до колено, може туку така изведнъж да се умира? Нито ме нещо боли, да речеш, та да кажа: „ех вече е дошла"!... нито пък има между вас некой мой душманин, та да помисля, че ще ме убие я с нож, я с пушка... гледам, гледам, па се чудя: да не би да се е сбъркал калугерина?...

След тая шега на дедо Андро, гостите му, що беха на трапезата, като че се освободиха малко на сърдце, от тежината, що им остави разказа за калугерина. Едни почнаха да разправят кое може да бъде истина и кое не може, а другите се впуснаха на разни шегобийства и зевзеклък.

Туку речи, че веселбата се беше пак подновила. По едно време изкрекаха пилците и кокошките край хамбара у дедовото Андрово дворище. Всички обърнаха очи нататък, да видят какво се е случило. Един орел почна да облита все по-низко над двора, където беха пилците. Дедо Андро като го зърна, рипна на крака и поръча на дечурлигата:

– Карабината, деца, скоро карабината! Десетина пилци ми отнесе в неколко дена, тоя хайдук, ама сега нема да ми утечеш, па какво и да е.

А дедо Андро беше истина нишанджия, що му еш нема; къде насочи пушка и прати куршум, да речеш, че го е с тесла приковал.

Карабината биде бързо донесена и дедо Андро, като я хвана у ръцете, подскочи като че е момък на двадесет и пет години. Той се отдалечи на десетина крачки от софрата, притули се зад стрехата до чардака и от там напери своята карабина. Дедо Андро не се бави много да мери и опна яйят на чатмака. Малък син дим се издигна от къде чатмака, но пушката не гръмна. Дедо Андро се чуди, защо посипката с барута хвана, а пушката не се изпразднува. Да е нещо праздна?... Ама как ще бъде, като дедо Андро сам, с свои ръце я беше напълнил, подсипал и закачил под полицата. Той обърна отворът на цевта, за да духне и опита да ли е праздна. Тамън зина дедо Андро да духне в цевта, и... един силен гръм стресна всички. В същия миг и дедо Андро полете и се простре на земята с простреляно теме!... Както е влезъл куршума през устата, така

и излезъл от темето. Смърт у един миг... и дедо Андро, сиромаха, се чудеше и маеше: как ще умре туку така, здрав и читав, ни боледувал, ни нищо?!...

Вик, писък, ... ухкане, ахкане чак до Бога!... Но който е за там тръгнал, он се вече не връща!...

*

* *

Това ни разказа бае Денко. А кога свърши своя разказ, той се опре с гърба на стола, на който беше седнал, поиздигна глава та ни изгледа всички, на ред, що бехме изпружили врат да го слушаме и, с един глас на печал и състрадание, бае Денко заклима глава и запита всички ни:

– Що е човек, та що знае?

Всички повториха смънкяно: ... де, де, що е, та що знае?... Ама никой не отговори на зададения въпрос!...

Михалаки Георгиев
Списание „Виделина", год. VIII (1910), кн. 4–5
(Препечатано там от „Църковен вестник", бр. 19)

VII. Речник

на редки и остарели думи в произведенията на Михалаки Георгиев

А

ааза *(тур.)* – член на съвет, на комисия; общински съветник
ага *(тур.)* – турски административен чиновник; почетно название на турчин; господар
адет *(тур)* – обичай, нрав
аджеба *(тур.)* – например, така да се каже
акшам *(тур.)* – вечер
акъл *(тур.)* – ум
алашък *(тур.)* – свикнал, вещ, опитен
алтилък *(тур.)* – сребърна монета, която е вървяла за 6 гроша
алъш-вериш *(тур.)* – вземане-даване, търговия
аман *(тур.)* – ох, стига, помощ
ана *(тур.)* – майка
анагност *(от гр.)* – черковен четец
ангария – принудителна и неплатена работа през турското робство
антерия *(тур.)* – мъжка дреха, която се облича върху риза, обикновено без ръкави
апостол – име на църковна книга от Новия завет, която съдържа апостолските деяния и апостолските послания
аргатин *(гр.)* – ратай
аркадаш *(тур.)* – другар, приятел
аршин *(тур.)* – турска мярка за дължина, равна на 68,75 см
аскер *(тур.)* – войска
асли, аслъ *(тур.)* – наистина
асма *(тур.)* – лозница
аспра – някогашна дребна монета
ат *(тур.)* – буен, добре отгледан кон
ачик *(тур.)* – открито
ашикере *(тур.)* – явно, очевидно
ашладисвам *(тур.)* присаждам растение

Б

бабалък *(тур.)* – тъст
бадева *(тур.)* – напразно, без полза, даром
бадемлия – който има форма на бадемова ядка
байрак *(тур.)* – знаме
байрам *(тур.)* – голям мохамедански религиозен празник
балзама – балсам
бамбашка *(тур.)* – съвсем друг
бара – *разг.* вада, поток
барабар *(тур.)* – заедно
барем – *нар.* поне
батак *(тур.)* – несъбираем дълг; блато, тресавище
бахча *(тур.)* – овощна или зеленчукова градина
баш *(тур.)* – пръв, главен; тъкмо, точно
беглик *(тур.)* – данък в натура в турско време
беговица *(тур.)* – жена на бей
бездеткиня – бездетка (женена жена, която не е раждала)
бей *(тур.)* – в стара Турция, титла на малък феодален владетел; почетна прибавка към име
берекет *(тур.)* – плодородие
берекетлия *(тур.)* – плодороден, изобилен
бешлик *(тур.)* – сребърна турска монета, която струва 5 гроша
бимбашия, бинбашия *(тур.)* – турски офицер, началник на 1000 войници
бина *(тур.)* – сграда, постройка
бираз *(тур.)* – малко
биринджи *(тур.)* – най-хубав
битанга, битанка *(тур.)* – непрокопсаник, нехранимайко
блескавица – *диал.* светкавица, мълния
блещя – *диал.* блестя
божем – уж, като че ли
бол-бол *(тур.)* – премного, достатъчно
болджа *(тур.)* – премного, предостатъчно
боллук *(тур.)* – изобилие, голямо количество
брава – *диал.* единица от дребен добитък (овци, кози)
букме *(тур.)* – везан калъф за джобен часовник
буника – *диал.* бленика, попадийка, блян (вид отровен бурен, лат. Hyoscyamus Niger L.)
бъклица – малък плоськ дървен съд с кръгла форма за вино или ракия
бърдо – височина, хълм

В

валия, вали *(тур)* – управител на вилает в Турция
васия *(тур.)* – попечител

везне *(от ар.-тур.)* – *остар. и диал.* везни
вергия *(от тур.)* – в Османската империя: данък върху сграда
вересия *(тур.)* – заем, кредит
вошка – *диал.* овощно дърво
вощеница – восъчна свещ
вратика, вратига – полско цвете, подобно на пелина, с жълти цветове (лат. Tanacetum vulgare)
възбранявам – *остар. книж.* забранявам
вълча ябълка – плевел по ниви и орници с високо стъбло и подобни на зелени смокини плодове, използвано в народната медицина (лат. Aristolochia clematitis)

Г

гайтан *(от ит.)* – специално изплетена връв за накит на облекло
га че – *диал.* като че, като че ли
гевшек *(тур.)* – мек, мекушав
гемия *(тур.)* – кораб с платна
гидик *(тур.)* – недостиг
грош – някогашна монета от 20 стотинки (40 пари)
гювезелък, гевезлък, гевезелик *(тур)* – глезене, лигавене
гюзел *(тур.)* – хубав, прекрасен
гюл-яй, гюл-яги *(тур.)* – розово масло

Д

даврандисвам се *(тур.)* – съвземам се, възстановявам се
дамар *(тур.)* – водна жила
дамла *(тур.)* – апоплектичен и сърдечен удар
дар-фирферин *(тур.)* – вид ароматична подправка, която напомня черния пипер, но е с продълговати зърна
дарчин *(тур.)* – канела
дарчин-яги *(тур.)* – масло от канела
дека – *остар. и диал.* който
дележ – делене, делба, подялба
десница – дясна ръка
дечурлига – *разг.* куп деца
джаваир *(тур.)* – скъпоценен камък, скъпоценност
джам *(тур.)* – стъкло
джамадан, джемадан *(тур.)* – късо елече, шито със сърма или коприна
джанъм *(тур.)* – душо моя
джара *(тур.)* – рана
джеде, джаде *(тур.)* – главен път, друм
джеза *(тур.)* – наказание, глоба
джезве *(тур.)* – кафениче
джесаретлия *(тур.)* – смел
джесаретлък *(тур.)* – храброст
джигер оту *(тур.)* – лишей
джука – *диал.* устна
дивит *(тур.)* – вякогашна мастилница с прикрепена към нея продълговата кутийка за пера
дизгини *(тур.)* – юзди
дикика, декика *(тур.)* – минута
дин *(тур.)* – вяра
диптен *(тур.)* – съвсем, напълно
дискос *(гр.)* – кръгъл метален поднос за събиране помощи в черква или за слагане на нафора
добрувам – живея добре и щастливо, благоденствувам
довтасвам – втасвам още малко, колкото е нужно; *разг.* идвам, пристигам
дода – *разг.* дойда
докусуря – *разг.* дотъкмявам, изработвам, нагласявам, уреждам докрай
доландарджилък *(тур.)* – мошеничество, измамничество
доландарджия *(тур.)* – мошеник, измамник
доландардисвам *(от тур.)* – *диал.* измамвам
домакин – стопанин на дом; *диал.* мъж, съпруг
дондурма *(тур.)* – сладолед
донякога – *остар.* някога
досетка – *остар.* догадка, предположение
дост *(тур.)* – приятел
доста – достатъчно
дотътря – довлача
дохождам – идвам
драм – стара турска мярка за тежина, равна на една четиристотна част от оката (3,12 грама)
думам – *диал.* казвам, говоря
душманин *(тур.)* – враг
дюкян *(тур.)* – магазин, занаятчийска работилница
дюс *(тур.)* – равен, гладък

Е

едноман – *остар. и диал.* непрекъснато, неспирно
епитафия *(гр.)* – надгробен надпис
епитроп *(от гр.)* – лице, избрано да се грижи за паричните средства на черква; черковен настоятел
ербап *(тур.)* – кадърен, способен
ермилък *(тур.)* – турска монета, която се състои от 20 гроша или 20 пари
есап *(тур.)* – сметка

еснаф *(тур.)* – сдружение на майстори и калфи от един занаят
еснафлия *(тур.)* – дребен занаятчия
ефенди *(тур.)* – господин

Ж

жежък – *диал.* горещ

З

забит(ин) *(тур.)* – турски военен управител; сановник
забуна – объркване
завалям се – *разг.* накланям се, залитам, люшкам се
заварничета – *диал.* завареничета
завъртя – *диал.* успявам да запазя, да отгледам
задирвам – обръщам внимание, гледам сериозно на нещо
задух – голяма горещина; нечист (предимно горещ) въздух, тежък за дишане
зайфет *(тур.)* – угощение, банкет
заклимам – почвам да климам, да клатя глава отгоре надолу
заклопвам – *диал.* затварям, захлопвам
закьоравя – *диал.* ослепя
замервам – почвам да меря
зандан *(тур.)* – затвор,тъмница
заптие *(тур.)* – някогашен турски стражар
запъхтел – *диал.* запъхтян
зевзеклък, зевзеклик *(тур.)* – шега, смехория
зина – отварям си устата
зола *(тур.)* – стара монета със стойност 30 пари
зор *(тур.)* – мъка, усилие
зулум, золум *(тур.)* – насилие, гнет, тирания

И

ибрик *(тур.)* – глинен или меден съд за поливане вода при миене
извънмерен – *остар. книж.* който е извън мярата; прекомерен
изпружвам – *разг.* протягам, изпъвам
изпружен – протегнат, прострян, изпънат
изпукан – *диал.* напукан
изтрайвам – издържам
изувам – събувам
изчегаря – *диал.* изкастря
изюдя – *разг.* покваря
икиндия *(тур.)* – подир пладне, след обед
икрам *(тур.)* – уважение, почит
иман *(тур.)* – вяра, религия
индустан-дживизи *(тур.)* – кокосов орех
интоф *(тур.)* – кола, кочия
исиот – (билка) джинджифил, Amomum zingiber; раст. Curcuma zedoaria
истравниче (билка) (лат. Hieracium Pilosella)
ихтибар *(тур.)* – почит, уважение
ишах *(тур.)* – охота за ядене, желание

Й

йок *(тур.)* не

К

кабардисва – *разг.* набъбва, шупва
кабахат *(тур.)* – вина, престъпление
кабахатлия *(тур.)* – виновен
кабил *(тур.)* – възможен, допустим
кабул *(тур.)* – приемане
кабуля *(тур.)* – приемам
кадия *(тур.)* – мохамедански съдия
кадъна *(тур.)* – съпруга на турчин; турчиня, ханъма
каза *(тур.)* – околия
каил *(тур.)* – съгласен
кайдисвам *(тур.)* – посмявам, решавам, съгласявам се
каймакамин *(тур.)* – околийски началник
кайта, каит *(тур.)* – заверка, отметка в списък, паспорт и пр.
калаузи *(тур.)* – стрелки на часовник
калаузин *(тур.)* – посредник, придружител, водач
калдаръм, калдъръм *(тур.)* – каменна настилка на двор, улица или път
кале *(тур.)* – крепост, укрепление
калугерин – *остар. и диал.* калугер
калъч-яги *(тур.)* – жълт кантарион, накиснат в олио, употребяван за лекуване на рани
кандисвам *(тур.)* – съгласявам се, примирявам се
кания *(тур.)* – ножница
кантарион *(от араб.)* – (билка) жълт кантарион: (лат. Hypericum perforatum L.); червен кантарион (лат. Erythraea centaurium)
канташ *(тур.)* – скъпоценен камък, тъмночервен като кръв
капаро *(тур.)* – предплата; част от уговорената цена на нещо
капия *(тур.)* – врата
карабина *(фр.)* – лека и къса бойна пушка

карар *(тур.)* – ред, положение
карез *(тур.)* – ненавист, злоба
каун – *диал.* пъпеш
кафадар *(тур.)* – другар, съмишленик
кахър *(тур.)* – мъка
кеклик-яги *(тур.)* – яребиче масло
кемер *(тур.)* – кожен пояс, който служи за пазене и носене на пари
кеф *(тур.)* – добро настроение, удоволствие
кефлия *(от тур.)* – който е в добро настроение
кехлибар-яги *(тур)* – кехлибарово масло
кир *(гр.)* – господин
кириш *(тур.)* – греда
кирия *(тур.)* – наем
китен – хубав, гиздав
климам – кимам; клюмам, накланям се
клисав – недоизпечен, тестав
клопотя – *диал.* тропам, хлопам, пълня.
коджамити – *нар.* доста, много (от коджа: *тур.* доста)
колай *(тур.)* – лесен начин, способ
коландисвам – *диал.* употребявам; грижа се за нещо, стопанисвам.
комоника (комунига) – (билка) тревисто полско растение с триделни листа и кичести жълти или бели цветове (лат. Melilotus Officinalis /L./ LAM.)
комшилък, комшулук *(тур.)* – съседство; вратичка между съседни дворове
комшия *(тур)* – съсед
кочак *(тур.)* – място за спиране и нощуване; околийско или полицейско управление
кондисвам *(тур.)* – гостувам, отсядам
коничък – колко мъничък
кория *(тур.)* – малка гора
кощилки – *диал.* костилки
кратуна *(укорно)* – глава, тиква
кривя *(прен)* – изопачавам
кувет *(тур.)* – сила
кузум *(тур.)* – агънцето ми (при обръщение)
кукуруз *(рум.)* – *диал.* царевица
кундур *(тур.)* – груба кожена обувка с твърди подметки и токове
курдисвам *(тур.)* – навивам, натъкмявам, турям; настанявам се
куртулисвам *(от тур.)* – *диал.* отървавам, избавям
кусам – *диал.* сърбам
кусур *(тур.)* – остатък; недостатък, дефект
куюмджия *(тур.)* – златар
кърменец *(от нем.)* – стара австрийска жълтица
кърмъз *(тур.)* – червена боя, добивана от изсушени насекоми
кьопче *(тур.)* – блюдо на везни
кьор *(тур.)* – сляп, кьорав
кьостек, кюстек *(тур.)* – верига, верижка (на часовник)
кьоше *(тур.)* – ъгъл
кюлаф *(тур.)* – фуниевидна шапка
кюлбастия *(тур.)* – пържола, котлет
кючук *(тур.)* – малък
кяря *(тур.)* – печеля
кятип, катип *(тур.)* – писар

Л

лакърдия *(тур.)* – дума, приказка
левент *(тур.)* – строен, силен
ледница – място, дето се запазва лед за през лятото
леш *(тур.)* – мърша
лиляк – *диал.* люляк
лития *(от гр.)* – църковно молебствие на открито, обикновено за дъжд, плодородие и пр.
локмаруху *(тур.)* – смес от спирт и етер
лонджа *(от ит.-тур.)* – събрание на майсторите от някой еснаф
лудо биле – (билка) беладона (лат. Atropa Belladonna)

М

магазия – *остар.* голям търговски магазин със склад; дюкян, магазин.
маджар – *остар. и диал.* унгарец, вид жълтица (австроунгарска златна монета)
маджун *(тур.)* – петмез
мазня – угоднича, лицемеря, любезнича
максус *(тур.)* – специално, нарочно
малебиджи, малебаджи *(тур.)* – който приготвя или продава малеби
мангър *(тур.)* – някогашна дребна медна монета
маргарит *(от гр.)* – *остар.* бисер
мâря – *диал.* грижа се, тревожа се за нещо
мафаза *(тур.)* – капак на джобен часовник
махала *(тур.)* – квартал
махмудия *(тур.)* – стара турска жълтица (по името на султан Махмуд)
мая се – бавя се, разтакавам се
маясъл *(тур.)* – екзема; хемороиди
меджидия *(тур.)* – стара турска сребърна монета на стойност 20 гроша
мерак *(тур.)* – силно желание
мераклия *(тур.)* – който има мерак (силно желание) за нещо
мерджан *(тур.)* – корал

месечина – месец, луна
метан *(гр.)* – нисък поклон
минвам – *остар. и диал.* минавам
миней *(гр.)* – книга с църковни четива за всеки ден през месеца
минтан *(тур.)* – къса дреха с права яка и ръкави
мисирка – *диал.* пуйка
миск *(тур.)* - *остар.* мускус (вещество със силен приятен аромат, добивано от семенните жлези на едно преживно животно или от корените на едно растение)
мокреж – мокрене, мокрота
мотка – *диал.* количество прежда, която може да се намотае на мотовилка
мрене – *разг.* умиране, смърт
мунафъклък *(тур.)* – клюка, клевета, интрига
мунафъклъкчия *(тур.)* – клеветник
мутвак *(тур.)* – кухня
мутлак *(тур.)* – непременно
мюдюр *(тур.)* – директор, околийски началник
мюлк, мулк *(тур)* – имот

Н

наваракладосан – украсен с варак (ар.-тур.: съвсем тънки златни или сребърни листове, които служат за облепване при украса)
надире – *диал.* назад
назлъм *(тур.)* – капризен, разглезен
нане-яги *(тур.)* – ментово масло
наобточвам – заобикалям
напервам – насочвам заплашително
наставям – присъединявам недостигаща част
наставям пътя си – продължавам пътя си
натегна – климам на тежина от една страна, опъвам, ставам тежък
науст – *остар.* наизуст
наустница – църковна книга, часослов, която едно време научавали науст
неден – *диал.* омразен, проклет
нейсе *(тур.)* – както и да е
низ – наниз
нихен – *остар. и диал.* техен
нишанджия *(тур.)* – стрелец
нога – *остар. и диал.* крак

О

облитам – летя, кръжа
обточа, обтека – обикалям (с поглед)
одая *(тур.)* – стая
одрипан – облечен в дрипи
одър – дървено легло
ока *(тур.)* – мярка за тегло, равна на 1,28 кг
оканица – съд за течност с вместимост 1 ока
окапан – мръсен, изцапан
оножданм, онодя – правя, върша
оман – (билка) едро тревисто растение от сем. сложноцветни с широко заострени листа и едри жълти цветове, подобни на маргаритка (лат. Inula Helenium лат.)
опвам – опъвам
опитам – изпитвам
ортак *(тур.)* – съдружник
ортаклък *(тур.)* – съдружничество
отдире – *диал.* отзад
оти – *нар.* защото
отморявам – отпочивам си
отпина – *диал.* отпия
отсядам коня – слизам от коня
охота *(рус.)* – желание

П

па – *нар.* пък
пазарлък *(от перс.-тур.)* – пазарене, увещаване за цена
памуклия – подпълнен с памук; *остар.* памучен
пангалоз(ин) *(от гр.)* – вагабонтин, хубостник
пангар *(гр.)* – маса в черква, където продават свещи и държат дискосите
папукчия – който прави или продава папуци (*остар.* меки кожени обувки като чехли); чехлар
пара *(тур.)* – турска монета, равна на 1/40 част от гроша
парастас *(гр.)* – панихида
патило – страдание, беда, неволя
патрици, патрик *(гр.)* – патриарх
паша *(тур.)* – титла, давана на висши граждански и военни чиновници в Османската империя; управител на област
пеке *(от тур.)* – пейка
пелинаж, пелинаш – вино, подправено с пелин
перчим – перчем
пехливан *(тур.)* – борец
пеш *(тур.)* – долен край на дълга дреха, закопчана отпред
пешин *(тур.)* – най-напред, първо
пилци – пилета
пиянлък – пиянство
плюсък – плющене

пободна – бодвам малко, от време на време
поводие – *диал.* наводнение
подбел – (билка) (лат. Tussilago Farfara)
подзема се – повдига се
подлизвам – подмазвам се
подсипка, подсип – барут, който се сипва на кремъклия пушка отвън за възпламеняване
позахапвам – похапвам
покача – повдигам
покланям – *диал.* дарявам
полутреповен – *диал.* полууплашен, плах
помана *(от рум.)* – гощавка за покойник, задушница
пообрецва се (обрецва се) – *диал.* сопва се, опъва се
попогледна – поглеждам малко
попрочитам – прочитам по малко
порязвам, порежа – изрязвам миналогодишните пръчки на лоза, подрязвам
поспогледаме се – спогледаме се
постишавам се – постихвам
потури *(тур.)* – вид надиплени мъжки горни гащи от домашен плат
прегледвам – *диал.* преглеждам
прерипвам – прескачам
претя – *остар.* забранявам
прехесапя – пресметна
приклапям – затварям
приседна – сядам при някого за малко
притулвам се – скривам се
прихващам – хващам внимателно
причест – *нар.* причастяване
продумвам – одумвам
промънкам – промърморя
просеник – хляб от царевично брашно; хляб от просо
просфора *(гр.)* – малък пшеничен хляб, употребяван при литургия като приношение на безкръвна жертва
протопоп *(гр.)* – главен свещеник; протойерей
протък – *нар.* едро решето
пружа – *диал.* изпъвам, протягам
псалт – черковен певец
псалтир *(гр.)* – част от Библията, книга с псалми
пустинник – отшелник
първенец – първа мъжка рожба, пръв син

Р

равен, ревен, ревент-оту *(тур.)* – 1. растение с широки накъдрени листа и гроздовидни съцветия (равен лечебен: лат. Rheum officinale; равен рилски: лат. Rheum rhaponticum); 2. растение горчив бурен. (лат. Gentiana punctata)
разваждане на коня – водя коня нагоре-надолу, развеждам
развали – развратени, безнравствени хора
раздвоявам – скарвам, смразявам близки хора; деля на две части
разклопана (кокошка) – кокошка, която иска да мъти яйца и клопа като квачка
разсипва се – пръска се, сипе се
разставане – *диал.* разделяне, разлъчване
разставям – *диал.* разделям, разлъчвам
ракам *(тур.)* – цифра; сметка, изчисление
рахат *(тур.)* – спокойствие
рахатлък *(тур.)* – спокойствие; спокоен, охолен живот
рая *(тур.)* – немохамеданско население в някогашна Турция
реза *(тур.)* – резе, ключалка
резил *(тур.)* – срам
рипвам – подскоквам
рубия *(тур.)* – някогашна турска жълтица
руп *(тур)* – една четвърт от грош
рушвет *(тур.)* – подкуп
рътлина – малък рът (продълговат рид, хълм)

С

саде *(тур.)* – прост, само
сайбия *(тур.)* – собственик, стопанин
сакам – *диал.* искам
сакъз *(тур.)* – дъвка
салтанат *(тур.)* – великолепие, разкош
салхана *(тур.)* – кланица, скотобойна
самоток – вино, което е отточено след прекипяването, стояло малко в пращините
сандък-еминия *(тур.)* – осигурителна каса
санким *(тур.)* – именно, тоест, така да се каже
сараджа *(тур.)* – скрофули, живеница; всяко хроническо течение по тялото и ставите
сараф башия *(тур.)* – главен търговец на монети
сарафин *(тур.)* – човек, който се занимава с размяна на пари
сарафлък *(тур.)* – занятие на сарафин
сари сабор, саръсабур *(тур. sarisabir)* – втвърдена отвара от едно африканско растение, употребявана в народната медицина
сарп *(тур.)* – строг, суров
сахан *(тур.)* – медна чиния

сахат *(тур.)* – часовник; час
сбироток – сбирщина
сваха – сватя
светулкане – светене, святкане по мъничко
сгода – удобство, добри условия
сгоденица – годеница
сдървена – вдървена
себап *(тур.)* – благодеяние, добро дело
севда *(тур.)* – любов
сеймен *(тур.)* – стражар, въоръжен служител за пазене на реда
селемет, селямет *(тур.)* – оздравяване, спасение, избавление
селям *(тур.)* – поздрав
сепвам се – стряскам се
сербез *(тур.)* – смел, дързък; упорит
сербезин *(тур.)* – смелчага; упорит човек
сербезлък *(тур.)* – смелост, дързост; упоритост
сермия *(тур.)* – капитал
серсем *(тур.)* – глупак, простак
серт *(тур.)* – лют, сприхав
сефер *(тур.)* – пътешествие
сирни поклади – Сирни заговезни
сирота – сирак; останал без деца родител; сиромах, клетник
сиротица, сиротиня – нещастна, бедна жена
сит – който се е нахранил или напил
ситнеж – дребен, незначителен; дреболия
скемле *(тур.)* – стол без облегало
склюкам се, скльокам се – *диал.* отпадам, отслабвам много; сядам неподвижно
скротя се – ставам кротък
сметения – диал. смут, бъркотия
смил (билка) (лат. Helichrysum Arenarium / L./ D.C.)
смирявам се – ставам смирен (скромен, покорен)
смънкам – казвам нещо с мънкане
снайда – *диал.* сполетявам
снасям – понасям, изтърпявам
соват, суват *(тур)* – добитък, който гоят лете за клане; лятно пасище на планина
соватчия – който събира добитък за соват
сойтерия *(тур)* – шут, смешник
сокак *(тур.)* – улица
сомун, самун *(гр.-тур)* – цял хляб
софра *(тур.)* – маса
спогодба – сговор, съгласие
сполай ти, сполай *(гр.)* – благодаря, да си жив
спохождам – навестявам
старей – старейшина
стока – стока, добитък
столица – *нар.* стол, пейка
сур – светлосив
сурек, сюрек *(тур.)* – голямо стадо добитък
събарям се – падам, катурвам се
съпвам – *диал.* спъвам
сърмалия *(тур.)* – украсен, бродиран със сърма (тънки посребрени или позлатени медни жички за шев и бродерия)
сюрмек *(тур.)* – диария

Т

таксират *(тур.)* – участ
талим *(тур.)* – военно строево обучение
татсъз *(тур.)* – безвкусен
тѐ – *разг.* ето
текме *(тур.)* – конски или магарешки ритник със задните крака
теменна, темане, темана *(тур.)* – мохамедански поздрав с допиране ръка до устата и челото
темесък *(тур.)* – запис, облигация
тепсия *(тур.)* – голям, кръгъл и разлат меден съд, в който се пече
терезия *(тур.)* – теглилка, везни
терзия *(тур.)* – шивач
терсене *(тур.)* – опак, неразбран, неудобен
тескере *(тур.)* – някогашен пътен лист или паспорт за пътуване вътре в турската държава
теслимя *(тур.)* – предавам
тинтява – (билка) (лат. Gentiana L.)
тифтик *(тур.)* – вълна от ангорска коза
трая – оцелявам, продължавам
трепка – *диал.* клепач
треповен – *диал.* уплашен, плах
трескавица – *диал.* гръмотевица
турям – слагам
тюкюрем *(тур.)* – схванат, парализиран

У

убождам – бода с нещо остро, та причинявам болка, рана или смърт
узбуня – *диал.* обърквам
уйдисвам *(тур.)* – подхождам
украда – *остар.* открадна
умарям се – уморявам се
упазарявам – спазарявам
устабашия *(тур.)* – старши майстор
утека – *диал.* да избягам, да се отдалеча

Ф

фаиз *(тур.)* – лихва
файда *(тур.)* – полза

фермене *(тур.)* – къса горна дреха; куртка
фес *(тур.)* – червена шапка във форма на пресечен конус, която носят мюсюлманите
фудулин *(тур.)* – надут, горделив, наперен човек
фукария *(тур.)* – беден

Х

хабер *(тур.)* – новина, вест
хава-жива *(тур.)* – растение, от корените на което се добива червена боя
хаджи, хаджия *(тур.)* – който е ходил на хаджилък; поклонник
хазър *(тур.)* – готов
хаир *(тур.)* – благодеяние, добро
хайдук *(тур.)* – крадец, разбойник
хал *(тур.)* – положение, състояние, в което някой се намира
хала *(от гр.)* – митическо същество, оприличавано на змей; човек, който яде много и не се насища
ханъма *(тур.)* – омъжена туркиня, кадъна
хапуз *(тур.)* – затвор, арест
харемлък *(тур.)* – женско отделение в мохамеданска къща; харем
харен *(гр.)* – добър, хубав
хасъл, хаслия *(от тур.)* – *диал.* истински
хелбете *(тур.)* – разбира се
хеле *(тур.)* – най-сетне; особено пък
хендек *(тур.)* – ров, изкоп
хесап *(тур.)* – сметка
хесапя *(тур.)* – правя сметка
хич *(тур.)* – никак
хортувам *(тур.)* – говоря
хубавила – тоалетни принадлежности; гиздила, труфила
хумба *(от гр.)* – *диал.* изба, подземие
хъка, хък – заекване при говор

Ц

цванец *(от нем.)* – *остар.* някогашна дребна руска или австрийска сребърна монета, употребявана и у нас, на стойност между 2 и 3 гроша
цинцарин *(от рум.)* – скъперник
цирове – циреи

Ч

чакър-кефлия *(тур.)* – полупиян, пийнал
чалъстисвам, чалъштисвам *(тур.)* – работя усърдно, залягам
чалъшкънлък *(тур.)* – трудолюбие, работливост
чам-сакъз *(тур.)* – смола
чапрашък *(тур.)* – объркан, забъркан
чаркалия *(тур)* – назъбен (за монета)
чатмак, чакмак *(тур.)* – ударник на пушка
чаушин *(от тур.)* – турски сержант или въоръжен пазач
чевре *(тур.)* – везана по краищата кърпа
чейрек *(тур.)* – четвърт
челяд *(тур.)* – деца, семейство
черноманест – *диал.* мургав, черен
черчеве *(тур.)* – дървена рамка на прозорец
чивия *(тур.)* – гвоздей; желязна пръчка за заключване на вратата
чиня – *остар.* правя, върша; имам стойност
читав – *диал.* цял, непокътнат, невредим; *диал.* чист, почтен
чифут *(тур.)* – евреин
чоха *(тур.)* – гладък вълнен плат; сукно
чохен – направен от чоха
чърв, черв – *остар.* червей

Ш

шарене – правене на шарки
шаяк *(тур.)* – груб вълнен плат
шейрет, шерет *(тур.)* – хитрец, дяволит човек
шекер *(тур.)* – захар
шенлия *(тур.)* – весел, радостен
шехатин, шахатин *(тур.)* – свидетел
шилте *(тур.)* – малък памучен дюшек
шиник *(гр.-тур)* – дървен цилиндричен съд за зърнени храни, към половин крина или 8–10 кг
шуга – прихватлива кожна болест по добитък и хора, която причинява силен сърбеж; краста
шупелия, шубелия – гузен, съмнителен (от шупе, шубе, ар.-тур. – нар. страх, съмнение, колебание)

Ю

Юзлук *(тур.)* – монета от 100 единици
Юлар *(тур.)* – водило на оглавник
Юстубеч *(тур)* – гловно белило, бяла боя
Юхке *(тур.)* – яд

Я

яги *(тур.)* – масло
яй *(тур.)* – пружина
яки тозу *(тур.)* – прах за лечение на рани
янлъшък *(тур.)* – грешка

ястък *(тур.)* – възглавница
ятаган *(тур.)* – голям извит турски нож
яхър *(тур.)* – обор за добитък, главно за коне

Изрази

Берекет версин, берекят версин (тур.) – Слава Богу. Добре че
Биринджи мехлем (тур.) – Екстра мехлем
Бре, гяур Иго, бре, аврад, бре, ана, дин, бре, иман (тур.) – А бре, гяурино Иго, на жена (ти), на майка (ти), на религията (ти), на вярата (ти)...
Да е кабил – Да може, да има как
Излизам Юсте – Оправдавам се, бидейки виновен
Не можем да чиним кабул – Не мога да приема
Ни две, ни три – Без да му мисли
Скроявам кюлаф някому – Изигравам, мамя

Hors concours (фр.) – Лице, което не може повече да участва в състезание поради получените вече награди

Турски думи в произведенията на Михалаки Георгиев

Превод: Никола Робев

белезен-яги (белезен яъ) – бъркано, бито масло
ейоли-кяфури (ейоли-кяфуру) – камфор (камфоров спирт)
кестърме (кестере) – кедрова смола
растък – боя за коса (антимон)
сулфат-яги (сулфат яъ) – хининово масло
суртица (сюртук) – дълга, пристегната мъжка дреха
суфурини (зуфурин, от „суверен") – златна монета (австрийска в случая)
съчаняш – миша сълза (урина)
теллизюруф (теллизююор) – тънка медна тел
юлду кахър (букв. „избръсната мъка") – преодоляно страдание
яки тозу (якъ тозу) – прах за рани
ялма-яги (ялма яъ) – мас

IV.

Мара Белчева

(1868 – 1937 г.)

I. Един живот – една епоха

(Бележки от Ефросина Ангелова-Пенкова) 472

II. Стихове от Мара Белчева в сп. „Всемирна летопис“ 489

III. Стихове от Мара Белчева в сп. „Житно зърно“ 494

IV. Мара Белчева. Из сборника „Сонети“ 503

V. Стихове от Мара Белчева във в. „Живот“ 506

VI. Очерци за Мара Белчева 513

VII. Мара Белчева и истинският Учител

(Бележки на съставителя Вергилий Кръстев) 526

Мара Белчева

I.
Един живот – една епоха

Ефросина Ангелова-Пенкова

Мара Иванова Белчева, по баща Ангелова
(8/21 септември 1868, Севлиево – 16 март 1937, София)

1. Епоха на дуели заради красавици

В едно благодатно време, богато и бурно откъм социални, политически и духовни събития и личности, Мара Белчева се откроява като един лиричен и същевременно силен образ, който ни гледа от снимки, стихове, дневници и бележки.

Родена е на 8/21 септември 1868 г. в Севлиево, в семейството на Параскева и Иван Ангелови. Баща й е ръководител на революционния комитет в града през Априлското въстание 1876, а дядо й, Хаджиангелов, другар на П. Р. Славейков, е известен на времето си издател на псалтикии (книги с църковни песни и ноти за източно пеене). Прекарва детството си заобиколена от братята си Ангел и Кръстю Хаджиангелови, с които запазва близките си отношения и когато житейските събития ги разделят. Основните действуващи лица в нейния живот се явяват още по това време. С Пенчо Славейков се познават от гостуванията на семейството му при дядо й, когато са минавали през Севлиево на път за София. Била е близка приятелка на сестрата на Пенчо. След смъртта на майка си Мара живее при своята баба в Търново. Там учи до 5. клас в Търновската гимназия. Млада, възпитана и красива, Мара привлича вниманието още в ученическите си години. Руските офицери щабкапитан Висоцкий и подпоручик Владимир фон Ростер се бият на дуел за нейната благосклонност, заради което княз Дондуков, уведомен за подвизите им, ги връща незабавно в Русия. В същото време тя прави незабравимо впечатление и на бъдещия си съпруг Христо Белчев, чиновник в канцеларията на губернатора.

След завършване на гимназиалното си образование Мара заминава да учи във Виена, във Висшия девически институт – прочутия девически пансион на Кете Колвиц. Когато през 1883 г. умира баща й, поради липса на средства тя прекъсва образованието си и се връща в България.

Започва работа като учителка в Русе (за половин година). По-късно, през Сръбско-българската война, е милосърдна сестра и учителка в единствената женска гимназия в София.

2. Почетна дама в двореца

1886 година е романтична и изпълнена с надежди и щастие – омъжва се за Христо Белчев, който не е забравил интелигентното и красиво момиче, а сега чаровна млада дама. За съжаление идва 1891 г. и Христо Белчев, вече министър на финансите, е застрелян по погрешка по време на една разходка със Стефан Стамболов, на улицата, която по-късно е наречена на негово име. 23-годишна, Мара Белчева остава вдовица. Усамотява се, но не за дълго. Поканена за почетна дама на княгиня Клементина, тя попада сред лукс, изискани обноски, балове, празненства, но настойчивото ухажване от страна на цар Фердинанд, свидетелства за което са галантните писма на френски език, запазени в Централния държавен архив, я принуждават да напусне двореца. Единственото, което монархът успява да получи от нея, е съгласието да направи отливка от китката на нежната ѝ ръка, която му служи като преспалие.

Мара Белчева напуска двореца, но недоволството на царя я преследва – вдовишката ѝ пенсия е намалена наполовина. Заминава без съжаление и отива в Женева. Там продължава литературното си образование – следва филология в Женевския университет. По това време претърпява тежка операция и едва остава жива. След възстановяването си тя се връща в България, където постепенно възобновява контактите си с хората, но само с най-близките си и стари приятели.

3. Мара Белчева и Пенчо Славейков

Така в един майски следобед на 1903 година Пенчо Славейков се явява отново в живота ѝ и този път остава до края. Домът на Мара Белчева на улица „Христо Белчев" (по-късно – „Гаврил Генов", а след 1999 г. отново с предишното си име „Христо Белчев") постепенно става притегателен литературен център. Това е и началото на нейната изява.

Първите ѝ стихотворения излизат в сп. „Съвременна мисъл", 1910, кн. 6. Публикува циклите „Без шум листата капят" и „На синура на вчера и на днес". Познанието и ползването на няколко езика – френски, немски, английски, италиански, полски и руски, ѝ помагат в преводи на стихотворения за „Sviat" – 1913 г., на чешки – 1914 г., немски в „Berlines Tagblan" – 1917 г., „Prager Oasse" – 1928 г., френски в „Antologie des poètes bulgares" – 1928 г., на италиански – 1924 г., както и в преводите на по-големи произведения като „Тъй рече Заратустра" от Ницше, „Потъналата камбана" от Хауптман и др.

Творческият и личният ѝ живот минават през няколко етапа, които предизвикват различни отзиви и оценки, както от нейните съвременници (Антон Страшимиров в „Летопис на Българското книжовно дружество", 1903–1904 г., шаржовете и пародиите на Чудомир и други пишещи братя в „Барабан" и пр.), така и от по-късната литературна критика.

След смъртта на Пенчо Славейков (1912 г.) в Рим, тя остава без средства за живеене, тъй като е продала къщата си, за да осигури лечението му в чужбина, и живее от случайни хонорари. Заминава за Германия и подготвя за печат първата си книга – „На прага стъпки", издадена в София от Ал. Паскалев и сие през 1918 г., но отпечатана в Лайпциг, печатница К. Г. Рьодер, в 205 саморъчно подписани и номерирани екземпляра.

4. Последователка на Учителя Петър Дънов

Настъпва един много интересен и малко познат период от живота на поетесата. Приятелите, които споделят нейния живот, са малко – тя не допуска съжаление.

Този момент от живота й е свързан с името на Учителя Петър Дънов. Елисавета Багряна, нейна приятелка, споделя: „Мара Белчева, като загуби Пенчо Славейков, след време стана дъновистка. Една жена, която е живяла между такива видни хора от разни страни, намери утеха в това слънцепоклонническо учение. Тя се хранеше често във вегетарианския ресторант на улица „Шести септември" и ние сме ядвали и вечеряли на една маса много пъти."

И Владимир Полянов си спомня: „... В югозападния край на София отдавна вече бе изникнало селището на тъй наречените дъновисти – една религиозна секта, чийто основател привличаше със своите проповеди след нещастния край на войната много огорчени мъже и жени, загубили свои близки, както и всяка друга радост в самотния си живот. В селището на сектата бяха попаднали с майка си и едни мои братовчедки. Понякога ходех при тях. Бяха се настанили в една барака, както и повечето от техните съседи. През пролетта и лятото тези бараки тънеха в цветя и буйни храсти. Насреща се откриваше цяла Витоша и просторът към лозенските височини. Един ден тука наблизо видях Мара Белчева. Бяха минали няколко години от гостуването ми в нейната бяла стая. Тогава тя беше около шестдесетгодишна. Изминалите години не бяха я повече застарили. Виждах я как бодро стъпва. Около нея бяха станали вече доста нови неща... Всички утвърждаваха възможностите й като поетеса... Гледах я и се мъчех да отгатна накъде може да е тръгнала в този край. По това време нямаше много постройки в тази част на София. Всъщност това не беше част от града, а в района на горите и градините наоколо. Помислих си за селището на дъновистите. Последните стихове на поетесата, излезли в сборника „Сонети", носеха много черти на душевна смиреност и отдаване на мисли и чувства за един отвъден живот. Не я спрях, а свърнах от шосето към гората. След като тя отмина, тръгнах подир нея. Да, тя навлезе в селището с дървените бараки и скоро прекрачи техния дървен храм...."

В спомените на Елена Андреева за Мара Белчева и отношението на Учителя към нея е отразена още една страна от нейния непреклонен и търсещ дух. („Изгревът", том IX, с. 168–169)

5. Личният дневник

Тези години за Мара Белчева са наситени с много впечатления и преоценки, записани и в личния й дневник. Това са дни на болести и надежда.

„19 февруари [1925 г.]

Денят забулен. Врабци цвърчат. Пея.

Какво блаженство би настъпило тогава на земята! Всички се обичат, няма богат и сиромах, здравите помагат на болните, милват ги като същински майки. Как сладко изсвири една чучулига. – Вървя прегърбена, защото ме боли кръстът. Дано слугинчето дойде да ми помогне. Печката угасна.

Пладня.

Събудих се. Тишина. Слънцето грее в прозореца. Петелът пей. Драго ми е, че съм по-добре. Днес вече пак ми се чете. Иска ми се да имам хора около себе си. Снощи три сестри ми донесоха благословение от Учителя. Въздухът е пълен с живот. Пролет като че вече пей.

10 и 1/2 вечерта

Времето е тихо. Аз се чувствувам примирена с всички злини. Не искам вече ни Бога, ни хората да одумвам. Да ми е да слушам музика; да се стопя в някоя бодърствена хармония. Да можех да посетя школата на Бялото братство тая нощ, да можех да се излъчвам, да бродя по всички планети. Стига ми вече тоя затвор, о, Боже!

20 февруари [1925 г.], 9 ч

Слънце. А мене ми е мъчно, че не мога още да излизам. Няма да чуя беседата, на която винаги тъй много се радвам. Приятно ми е да чета беседите, но по̀ обичам да ги слушам, защото влияят като музика на душата ми. Мислех си тая заран, че много бавно вниквам в тайните на Божието учение, че още не мога да се олющя от своето аз и да заобичам всичко окръжающе ме. Още съм егоист.

Малко направих в своя живот, но много бяха страданията ми."

За поетесата си спомня и Мария Радева – една случайна среща на Юндола, в нейната малка бяла къщичка с дървен балкон на покрива, която подновява едно старо познанство (сп. „Завети", г. IV, кн. 2, с. 40). (Вж. № 6 на стр. 568.)

6. Из тефтерчетата

Мара Белчева не само посещава Учителя и разговоря с Него, но се включва и в братския живот – ходи на екскурзии, присъствува на беседите и лекциите. Води си записки, част от които намираме в запазените тефтерчета. Ето някои от тях – отделни фрагменти от Словото на Учителя – някои от които са от съборните дни на 1926 година.

Неделя, 29.VIII.

Тема

1. ...

2. Разширяване и събиране

* * *

Тема:

Псалм 113 (II Коринт., 2)

* * *

23.VIII.[понеделник, 1926 г., 9 ч с., съборна беседа „Раждане на свободата"]

6 гл. Исая

Щом се свържем с ония възвишени братя, нашето положение ще се подобри.

Мислят за материалните работи.

Един ден те познава, друг път не.

Духовния човек търси големи грешници, те имат да вършат важни работи. Да Служат. Божествената свобода зависи от служене на другите.

Какво трябва да прави окултният ученик? Да добие свобода.

* * *

Сряда [25.VIII.1926 г., съборна беседа „Имената ви са записани"]

10 гл. Лука, 20 ст.

Сл., в което се открива на ученика сърцето, душата и духът.

Ако не знаем идеята за Бога, тогаз какви спорове и полемики могат да се водят... Всички лоши мисли не са ваши, но и добрите мисли не са ваши... Да знаеш да се охраняваш. Идеята за Бога не е отвлечена, ако се обърнете с мир, само съзнанието да е будно.

Забрави обидата.

Тема: Най-мощното в човека.

Отношението на простите истини, на живите същества в градация... на земята има... от живите същества. Живата сила расте... съзнанието... Бог се проявява чрез нас и ние пред Бога.

* * *

Петък, 27.VIII.[1926 г., съборна беседа „Свещеният огън"]

Йоанна 10:17

Никога не е имало по-добри условия. Ние страдаме от преизобилие, трябва да жертваме.

* * *

[28.VIII.1926, събота, 10 ч. с., съборна беседа „Правосъдие"]

Йоанна 8

Ние сме пратени да изявим Божия живот – всичко друго е вложено в него. ... Божественото започва, когато осъзнаем, че има една правда на света.

* * *

Неделя [28. VIII. 1926, събота, 8 ч с. Съборна беседа „Ще се изкореня"]

Матея 15:13

Слепец слепеца ако води, ще падне в ямата...

Българинът не е развил своята сила в правилна посока. За това му трябва метод.

Отде знаеш, че няма да се спася?

Упражнение.

7. На Седемте рилски езера

Същевременно това е времето и на един особен творчески и духовен подем. Излиза книгата „Сонети" – София, 1925 г., която е лирична картина, отразяваща планината, Мусала, молбите към Бога, вълненията на една душа.

Заедно с братята и сестрите от Братството и все пак страничен наблюдател, Мара Белчева излива впечатленията си от тези моменти. Ето например отиването на Молитвения връх. *

МОЛИТВЕНИЯТ ВРЪХ

С чело открито спря на планината
Нощта. И там лице зад Мусала
Закри, все още сребрена пола
повлякла в стръмний път и езерата.

---

* Вж. „Изгревът" том III, с. 176–178. Молитвеният връх е на Седемте рилски езера. Там Учителят Петър Дънов е посрещал изгрева на Слънцето с последователите Си. (Бел. на съставителя Велгилий Кръстев)

Към върха все – към изгрева сърцата
туптят. Ей таз, ей другата скала
Да минем, сякаше не е била...
Дано да изпревариме зората!

И ето върха. Спираме вцепени:
грамадна кървава глава се гурна
на запада във черните вълни.

Отсреща, изпод вежди разведрени,
засмя се на площадката лазурна
зората със рубинови страни.

Нейното присъствие на беседите на Учителя привлича вниманието и на редакторските екипи на списание „Житно зърно" и на вестник „Живот" – издавани от последователи на учението на Бялото Братство. И Мара Белчева започва да публикува свои стихотворения в тях, някои от които по-късно издава в отделни стихосбирки.

8. Стихове в сп. „Житно зърно"

Списание „Житно зърно" (1928–1930) публикува нейни творби, посветени на Учителя, на радостта от природата и благодарността ѝ към Бога.

УЧИТЕЛЯТ

По стръмен път той кара земните си дни,
с железни мишници подхванал им юларя.
Очите му – световните везни.

С незнайни ключове законите отваря.
Камшик му са в ръката злите ветрове
С вулкани, мълнии той разговаря.

И по земята, наторена с трупове,
чертае пътища за нови поколения.
Минути му са всички векове.

От други мир денят му с вихренни трептения,
към тоя светъл мир в сърдцата мост гради
от мрамора на своето търпение.

Прекарал го е той през светлите звезди;
през озарените недра на тишината
ще мине, който се от дух роди,

и който се не заслепи от светлината
и в пламъците ѝ не изгори,
и той ще хване тъй в ръце съдбата

като възкръсналият своите зори.

(сп. „Житно зърно", год. IV, кн. 6–7 (IX.-X.1928), с. 204; публикувано и в „Избрани песни", София, 1931, с. 76)

МОЛИТВА

Все Теб зова, все Твойто име пълни ми устата
На сън, на яве, в глечер и пустинен зной.
Дали молитвата ми не достига небесата,
дали аз не намирам в себе си покой, –

оназ звезда, която всекиго към Тебе води?
Със камъни ме все замеряш от зори;
назад повика всички тез, които ми проводи,
в сърдце ми всичките кумири изгори.

И пак към Тебе стълбата възлизам на колени
с молитва, да прогледат моите очи, –
да виждам, че и сълзите ми са благословени,
да чувам говора на всичко що мълчи.

Скръбта на агнето, – звера и стона на дървото
да екнат в струните на моите гърди.
И скитница, нарамила аз злото и доброто,
да пея песните на Твоите звезди.

(Житно зърно, год. IV, кн. 3 (IV. 1928), с. 91;
публикувано и в „Избрани песни" : София, 1931, с. 78.)

9. Стихове във в. „Живот"

Всяка седмица на страниците на вестник „Живот" (1929 г.) има нейно произведение. Стихотворенията „Пролет" (бр. 1, 22.III.1929, с. 1), „Живота" (бр. 2, 29.III.1929, с. 1), „Нашата майка" (бр. 5, 19.IV.1929, с. 1), „Великден", „Възкресение" (бр. 7, 3.V.1929, с. 1), „Май" (бр. 8, 10.V.1929, с. 1), „Път" (бр, 9, 17.V.1929, с. 1), „Вечер" (бр. 10, 24.V.1929, с. 1), „Излет" (бр. 11, 1.VI.1929, с. 1), „Тихата пътека" (бр. 12, 7.VI.1929, с. 1), „Превъзмогване" (бр. 13, 14.VI.1929, с. 1) остават като бисери, посипани по стръмната пътека на живота ѝ, към които тя после не се връща и не ги преиздава. Кратките мигове на отмора отворената ѝ душа за красотата на света преживява и на двора, пред Салона на „Изгрева".

ВЕЧЕР

Излез на двора. Погледни небето,
избистрените му очи.
Те ще ти заговорят на сърдцето,
когато всичко замълчи.
Деца играят още на площада,
тъмнее храма там, не бди.
Отсреща Витоша, отново млада,
забулва пролетни гърди.
Наоколо разчистени градини.
Тополи. Ластвици. Гнезда.
Отрони се от глъбините сини,
в вечерний дъх една звезда.

Тя огън от небето ни подава,
звездата пална в наша гръд:
по хребета на вечерта стремглава,
водач да ни е в новий път...

По-късно част от тези стихотворения, публикувани в „Житно зърно" и „Живот", намират място в книгата „Избрани песни" (1931 г.). Корицата на стихосбирката е илюстрирана от последователката на Учителя, известната художничка Цветана Гатева Симеонова.

10. Спомен за Учителя: Анатема от църковния храм срещу Учителя Дънов

Учителят Петър Дънов присъствува и в ръкописните спомени на Мара Белчева:

Светлият четвъртък, 23 април 1925 г.,
[след атентата в църквата „Св. Неделя"]

Вървя, не зная де отивам. Нозете ми ме водят. Ето ме пред тихия, благ дом на Учителя. Влечеше ме там отдавна. Но все не смеях, както и много други, за да не предизвикаме стражата отсреща и току до тоя дом, под една и съща стряха, е домът на един червен комунист.* И тука les extrêmes se touchent**.

Чакам реда си в двора. Градинката ме среща в новата си премяна. Сред нея кошер пчели сякаш в знойните великденски лъчи. Пристига един брат – още един. Говорим за мълчанието – за езика. Малко думи като вдъхновение, милосърдие възбуждат вибрации, които стигат до Божиите души. Мълчанието има някога по-силни вибрации, когато във всяка клетка бие сърце.

Спомням си за Анатол Франс, който каза, че езикът най-добре изразява лъжата, която ласкае света, а не истината, от която се тъй много нуждаем.

Говорим и за починалите в храма „Св. Неделя". Техните души като откупна жертва ще се възземат по-нагоре. На ония, които не са били готови, близките им със скръбта си ще им помогнат.

Тука ме извикват при Учителя. Има отсянка от общата скръб по лицето му. Но как е тихо и приветно при него. Друг мир витае тук. И веднаж през прага, чувствуваш всички най-мъчни въпроси разрешени. Иде ти да се върнеш, да го не безпокоиш. Но нещо по-силно те влече. Тъй леко се диша тук. Тялото вече се не сеща. То е само души. И сякаш чувам друг глас говори из мен: – „Учителю?, дойдох едва сега за празниците." Всяка дума кънти куха в това пропито с истина мълчание. Той знае вече всичко.

– Отидоха и ще отидат още много невинни жертви – рече той. Главните виновници на тая страшна катастрофа не са тука. Българите са най-жестокият народ, но техните комунисти, сравнително с другите, са най-добрите. Свещениците като праведни души трябваше да предвидят това, което стана. В същия този храм съм бил анатемосан. Защо? Загдето проповядвам учението на Любовта ли? Бог е Любов. И както има въздух, който дишаме, тъй има Бог, когато се любим.

Слънцето прониква през най-тясната междина. Отваряйте прозорците на вашата душа. Пръскайте и вие Любов. Пред нищо не се спирайте. Общес-

---

* Домът е къща-близнак на ул. „Опълченска" 66, съществува и днес, през 2002 г. В другата къща-близнак е живял Георги Димитров. (Бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

** les extrêmes se touchent (фр.) – противоположностите се докосват. (Бел. М.И.)

твеното мнение ще бъде първата голяма вълна. Докажете, че има Бог – втората. Промъквайте се през вълните.

– Може ли засега Вашето учение да бъде приложено всякъде?

– Семката се не дели. Само кога фиданките израстнат, можете да ги делите.

– По същия ли начин както учите Вие, да учим и ний?

– Не, всеки индивидуално. За да се справиме с неща и случки, трябва ни медиумът на природните закони. За истината – медиумът на разума. А за личните отношения – медиумът на Любовта.

Питам едного: Как би си набавил оръжие, ако те нападнеха няколко въоръжени лица, без да паднеш в плен? Той мълчи. – Ако ти имаш силна вяра, само като ги погледнеш, те ще се вцепенят. И след като ги отминеш, върни им пак тяхната сила. А вашата вяра, знаеш ли на какво прилича? В Америка има обуща, които струват само един долар, подметките им са от мукава. Затова, който има такива обуща, бърза да ги износи, докато е сухо, че щом падне дъжд, те се стопяват. Има ли щастие – има Бог, дойде ли скръб – няма Бог за вас.

„Сатана, сатана е в църквата", викал един, държащ се за главата, бягайки навън от оная църковната катастрофа. – Усмихнат, той разправя това. И като гледах тази детска усмивка, като слушах тия мъдри негови съвети, питах се, как могат кал да хвърлят върху тая глава на флорентински Омир, и то най-вече ония, които никак го не познават?

– Учителю, казват, че Вам в други страни предлагали много по-добри условия за работа, отколкото в нашия злополучен край, но къде повече има нужда от Вас?

Той не ми отвърна, но в мълчанието му имаше повече, отколкото и в най-силната човешка дума. [В оригинала това изречение е задраскано.]

Мълчанието му говореше с Бога.

11. Високият идеал

Същата година излиза в превод на италиански: „L'Alto Ideale" (1925 г.), по-късно и на есперанто: „La Alta Idealo" (1928 г.), беседата „Високият идеал", държана от Учителя пред Общия окултен клас на 11.IX.1923 г. Предговорът към брошурата е от Мара Белчева.

ПРЕДГОВОР

(превод от италиански)

На пръв поглед Учителят Дънов е старец с прошарени коси, които падат надолу, смесвайки се с напълно бялата му брада. Благи очи с дълбок поглед, които, отваряйки се и затваряйки се, блестят под гъсти вежди. Челото му е израз на мисълта. Правилният нос с красиво очертание отваря изящни ноздри. Би могло да се каже, че неговият духовен образ е послужил за модел на онзи бронзов Омир, пазен там, във Флорентинския музей, между най-отбраните шедьоври.

Когато Той говори, старецът изчезва. Музиката на неговите думи, слизайки стремително от шеметни височини или разливайки се спокойно, увлича надалеч с цветовете на своята симфония изсъхналите клончета на злото. Тогава чувстваш, че ти порастват криле; изчезват болката, недоволството, старостта, смъртта. Ти вече летиш извън пространството и времето... в познати само на твоята душа сфери.

И ето че млъква. Слиза от катедрата. Среден на ръст мъж с хармонични движения. Виждаш го до себе си, в неговата неподправена простота, облечен

в черно, сиво или бяло, и се питаш: наистина ли е Той? И ето вече някой ученик го придружава до неговата скромна бяла къщичка, до веселата градина с рози и кошери.

Жени, мъже, последователи влизат и излизат от дома му през всяко време на деня. Някои идват само до прага и получили мълчаливо там своя отговор, се връщат доволни вкъщи. Някои по-смели чакат и когато застанат пред Него, забравят защо са дошли тук и оставяйки надалеч от мисълта си дребнавите въпроси, които са ги тормозили толкова дни и нощи, слушат неговите мъдри съвети и наставления.

Учителят лекува тялото посредством духа. Препоръчва главно сутрешните слънчеви лъчи и чиста вегетарианска храна. Това се сервира на неговата скромна маса за ядене, където винаги сядат гости от близо и далеч. След обеда разговаря с тях или свири на цигулка.

Винаги силен, Учителят обича да придружава учениците си на екскурзии по близките планини зиме, а през лятото – по по-високите и далечни. Слабите заякват, болните оздравяват.

В околностите на София братството притежава терен, обграден от три страни с борове. Оттам се открива прекрасна гледка към планините и полетата, които са като в мечтите. През цялата пролет учениците отиват там рано сутрин, на изгрев слънце, за молитва. Правят ритмични физически упражнения, пеят, свирят на цигулка, обработват посятата земя, топлят се на слънчевите лъчи, учат. Песните са композирани от самия Учител или от някои Негови ученици. Той разговаря често с тях, така както някога е правел Сократ със своите ученици. Те питат и Той отговаря. Така артистът хармонизира душите, повдигайки ги върху крилете на любовта до по-високи сфери.

Освен неделните беседи от 10 до 12 часа, един път седмично Той води общ курс от окултни лекции за стари и млади, и друг един курс, само за младежи, по-голямата част студенти, и от двата пола.

Не търси популярност, но въпреки това неговите последователи са около 40 000 само в България. Такива има и в Америка, и другаде. Сега предстои да се отвори окултно училище за деца от 4 години нагоре.

Някои от неговите окултни максими са: Слънцето е най-добрият лекар и най-добрият учител. Излъчвай и ти около себе си лъчите на любовта. Вселената е едно цяло. Не убивай. Бъди смел. Бъди истинен. Имай абсолютна вяра. Душата излиза чиста от Създателя и след като завърши своето странстване, се представя пред Бога гола, само със своите добродетели. Учи се от природата. Бъди верен на ближния си и на самия себе си. Вярвай само на това, което си проверил и опитал. Няма нищо скрито. Изучи първо човешката наука и после влез в Божественото училище. Хвърли старата дреха: егоизма. Оглашеният страда, вярващият е изпитван, а ученикът учи.

Отричайки себе си, ще срещнеш своето Аз. Само тогава ще разбереш тайната на тайните: истинската поезия, истинската музика, истинския живот; и ще станеш едно с космическата любов.

От любовта се ражда животът, от мъдростта – светлината, от истината – свободата.

Така говори мъдрецът, революционерът, Учителят на новия живот Дънов, когото старите консерватори мразят, а неговите ученици обожават.

София, 20.VI.1925

Мара Белчева

(Предговор към изданието на италиански на беседата „Високият идеал")
Превод от италиански: Стефка Антонова Карангова

ПРЕДГОВОР

(превод от есперанто)

На пръв поглед Учителят Дънов изглежда възрастен, с прошарена, почти бяла коса, която се слива с белоснежната му брада. Благи кафяви очи с дълбок проницателен поглед гледат спокойно изпод прошарените вежди. Челото му е израз на Неговата мисъл. Правилният нос с красиво очертание отваря изящни ноздри. Човек би казъл, че този одухотворен образ някога е послужил като модел за бронзовия Омир, пазен там, във Флорентинския музей, между най-отбраните шедьоври.

Когато Той говори, старецът изчезва. Музиката на Неговите думи, слязла стремително от величествените планински върхове, се разлива спокойно из равнините, отнасяйки върху крилете на своята симфония плевелите на злото. Къде сте, страдание, мъка, нужда, старост, смърт? Едва са изминали няколко минути откакто е заговорил, и ти вече летиш отвъд пространството и времето в сферата на своята душа.

И ето, Той замълчава. От катедрата слиза среден на ръст мъж с хармонични движения. И ето че до тебе Той простичко застава, застава в тъмносини, сиви или бели дрехи. Ти се питаш: – Това ли е Той? Това ли е Учителят?

Няколко ученици вече Го следват до скромната Му бяла къщичка с красива градина, украсена с алени рози и кошери.

Мъже, жени, [млади,] стари, богати и бедни от всички класи – Негови ученици, непрестанно посещават дома Му. Едни стигат само до прага и мълком получили там отговор на всички свои въпроси, доволни се връщат по домовете си. Други, по-смели, чакат реда си и вече влезли, забравят защо са дошли, оставили далеч зад себе си дребнавите въпроси, които са ги терзаели вкъщи ден и нощ. Там, пренесени в друг свят, въпросите един след друг отпадат, защото всички вече са решени. Те са над тези мисли, които са ги измъчвали вкъщи.

Учителят лекува тялото чрез духа. Препоръчва най-много ранните утринни лъчи и чиста вегетарианска храна. Такава храна се поднася и на Неговата трапеза, на която винаги има гости, дошли от близо и далеч. Следобед Той разговаря с тях, пита ги за живота им или ги наставлява. Когато е сам в стаята Си, често свири на цигулка, а понякога и пее. Често прави това и пред Своите ученици.

Винаги силен, Учителят обича екскурзиите и във всякакво време води учениците Си на планината. Зиме те ходят на Витоша, а през лятото веднъж годишно – на връх Мусала (най-високият планински връх на планината Рила на Балканския полуостров – над 3000 м). Поради тези чести екскурзии и поради дълбокото дишане на чистия въздух, слабите заякват, болните оздравяват, мускулите на възрастните заякват и те се подмладяват.

В околностите на София, на едно възвишение, Братството има своя градина, оградена от три страни с борове, от която се открива величествена гледка към планините: Витоша, Рила и Люлин. В нея са построени много къщички, в които учениците живеят през по-голямата част от годината. Самият Учител има там подобна къщичка, в която живее, когато е там. Полетата наоколо са като в мечтите. През цялата пролет всички ученици отиват там преди изгрев слънце, за да се молят. Там правят ритмични упражнения, пеят Негови песни, песни на школата, свирят на цигулка или на други инструменти, копаят вече обработената земя, засадена с различни растения, поливат лехите, някои седят на слънце, четат, учат, рисуват. Някои песни са композирани от самия Учител като образци, а други – от учениците музиканти според тези образци. Някои от тези песни-образци са дадени от Учителя на древни езици. Някои от учениците – музиканти, поети, художници – влагат някои от идеите му в музика, стихотворения или

картини. Той често прекарва много време сред учениците Си, както някога Сократ. Питаг Го, Той отговаря. Учителят акордира душите, отнасяйки ги върху крилете на своята любов в по-високи сфери. Питат Го за много неща, задават Му много въпроси, на които Той отговаря поучително. Всички в Братството са жадни за знания и Светлина.

Освен неделните лекции, един път седмично се провежда общ окултен клас и още един, по-специален – за младежи, главно студенти и съученици в учението. Първите Учителят учи да използват опита, своя опит, за доброто, другите учи да използват опита на първите, без да повтарят нещата, и така да вървят напред. Не са редки случаите, в които възрастни хора в този окултен клас се учат да четат и пишат.

Учителят не търси известност, не търси популярност. И въпреки това броят на последователите Му е голям – само в България те са повече от 40 000. А такива има не само в България. Има доста Негови последователи също и в Америка, и другаде.

Ето някои от Неговите максими:

Изучи първо човешката душа [наука] и тогава влез в Божествената школа.

Отхвърли егоизма. Страда оглашеният, вярващият е изпитван, а ученикът винаги и навсякъде учи.

Когато се отречеш от себе си, ще намериш своето „Аз". Когато възлюбиш Бога, ще намериш своето „Аз". Само когато станеш едно с космическата Любов, ще разбереш тайната на тайните, истинската поезия и истинската живопис. От Любовта се ражда Животът, от Мъдростта – Светлината и от Истината – Свободата.

Слънцето е най-добрият лекар и най-добрият учител. Излъчвай и ти около себе си лъчи. – Вселената е едно цяло. Дори животното е твой брат. – Не лъжи, бъди смел, не убивай, вярвай. – Душата, излязла чиста от Създателя, след своето странстване се представя пред Бога гола, само със своите добродетели. – Учи се от Природата. – Бъди верен на Бога, на себе си и на ближните си. – Вярвай само на това, което си опитал. – Няма нищо скрито. Първо трябва да се подобрява животът отвътре, в човека, и след това отвън.

Сигурността на живота е в това да бъдем в постоянна връзка с Бога.

Знанието за общението с Бога, за служенето на Бога е знание за Добродетелите. – Извън Бога е създаден грехът. Само в Бога няма изкушения, а има чистота, има учене, растеж и развитие.

Така говори Мъдрецът, революционерът, Учителят на новия живот – Петър Дънов, Когото привържениците на застоя мразят и Когото Неговите ученици, хората на новия живот, обожават.

Мара Белчева

„Всяко Учение е истинско тогава, когато може да ни открие Божествения Свят с неговата форма, съдържание и смисъл."

Учителят

(Предговор към изданието на есперанто на беседата „Високият идеал",
Бургас, 1928, Библиотека „Нова култура" № 1)
Превод от есперанто: Марина Иванова

12. Учителят Дънов и Неговото учение*

На пръв поглед Учителят Дънов е стар. Дълги посивели коси се сливат с пълната му снежна брада. Благи кофяви очи, които издават дълбокия вътрешен живот, светят изпод буйни пъстри вежди. Чело открито, ясно. Тънък правилен нос. Би казал някой, че по тоя одухотворен образ някога е бил излян онзи бронзов Омир, скътан там във Флорентинския музей, между най-отбраните шедьоври.

Когато говори Той, старецът изчезва – и ти забравяш скръб, неволя, страдания, смърт. Едва няколко минути откак е заговорил, и вече се носиш – отвъд пространство и време – в най-светлите сфери на душата си.

И ето млъква. От катедрата слиза човек среден ръст с хармонични движения. Току до тебе простичко застава. Застава в тъмносиньо, сиво или бяло облекло. И ти се питаш: Това ли е Учителят, това ли е Той?

Няколко ученици вече го придружават до скромното Му жилище с приказливата градинка, на чиято гръд аленеят рози и кошери пчели.

Жени, мъже, млади, стари, бедни, богати, здрави, болни – ученици от всички слоеве на обществото – влизат и излизат от дома Му през всяко време на деня. Едни само до прага стигат и мълком получили своя отговор, връщат се доволни. Други с търпение дочакват своя ред и веднъж при Него, забравят защо са дошли, оставили далеч зад себе си дребнавите въпроси и грижи, заслушани тук в друг мир.

Често ще видите пред вратата Му някогашни щастливци, за които – горди и самонадеяни – някога всичко е било за подбив, но сега, сломени от житейска неволя, чули за Него, идват да подирят последня утеха. И когато излязат, лицата им сияят, а очите гледат с други поглед. Безкрайният оптимизъм, в чиято градина расте мъдростта на Учителя, [е] влял ново съдържание в техния суетен живот.

Учителят лекува тялото чрез духа. Той препоръчва най-много утринните лъчи и вегетарианска храна. Такава храна поднасят и на скромната Му трапеза, на която винаги има гости, дошли от близо и отдалеч. Той беседва с тях или ги поучава, ако бъде запитан. Думите Му се кълпят в остроумие и духовитост.

Близо до София братството има свое място – „Изгревът". Наоколо са накацали малки тухлени или дървени къщици, дето учениците Му прекарват лятото, а мнозина и зимата. На най-високото място е построен широк, светъл салон, до салона – горницата на Учителя. Тука сутрин пред изгрев слънце, преди да се залови всеки със своите ежедневни трудове, учениците се събират на широка поляна с чудна гледка срещу Витоша, Рила, Люлин, за обща молитва. Правят гимнастически упражнения с хармонични движения, пеят песни – думи и мелодии на повечето от тях са от Учителя, а други – компонирани от музиканти по дадени от Него образци. В салона всяка неделя от 10 до 12 часа Учителят държи публични беседи, достъпни за всички, а по веднъж в седмицата има общ

---

* Това е машинописен текст от Мара Белчева, който се разпространява повече от 60 години. Тя го е писала в онези години, когато е посещавала Изгрева. От този основен текст тя прави предговори към изданията на италиански и на есперанто на беседата „Високият идеал". Преди този текст сме представили и двата предговора в превод на български. Оригиналния текст на този ръкопис ние не го притежаваме. Представяме го по два преписа, с които разполагаме.

След измамата и продажбата на нейната къща от така наречения бял брат предприемач, който изиграва Иван Радославов, както и нея, Мара Белчева окончателно напуска Изгрева и повече не посещава дори и Учителя. Това е изпитът на фаталната жена. (Бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

окултен курс и друг специален – само за младежи, най-вече студенти, студентки и други младежи.

Учителят обича планините. По всяко време на годината Той е с учениците Си на излет на Витоша. А всяко лято – на Мусала. През последните години те остават да летуват при седемте Рилски езера, дето са прокарали пътеки, мостчета и две чешми от мраморни камъни струят обилна вода. До второто езеро е самият лагер.

*

Учителят Дънов излиза от същите предпоставки за мирозданието, както и всички окултни писатели, както и будизмът, но никога Той не говори специално върху това, защото ученикът трябва всичко сам да провери – неговата вяра трябва да бъде знание, а не суеверие. Това Негово гледище за мирозданието не е хипотеза или теория, а една опитна реалност. Той гради върху тази висша реалност учението Си за живота, оттам и думите Му звучат като откровение.

Природата е жива и разумна. Нищо не е случайно. Всичко се движи по един определен план. Животът е една непреривност. Смърт, както хората подразбират, не съществува. Раждането и смъртта са вътрешни процеси – ние мрем и се раждаме ежедневно. Умираш за един живот, за да се родиш за друг. Раят и адът – къде са те? Има ли ги? – „Ний всеки ден влизаме и излизаме и в рая, и в ада. Ако постъпваш по закона на Божията Любов – ти си в рая, ако излезеш от Бога – ти си в ада. Животът е в Бога. Вън от Него е смъртта. А това, което хората наричат смърт, не може да пречи на непреривното движение и развитие на живота – това е само една външна промяна, както ледът се топи и става вода."

Обикновено учението на Учителя Петър Дънов се счита за секта. Всъщност, ако вземем определението на Толстоя, всяка религия е секта, защото счита себе си за носителка на благодатта Божия, счита своите догми за истински, а другите религии обвинява в заблуждение. Тъкмо учението на Петър Дънов не е секта, защото не е религия. И Петър Дънов не влиза в противоречие с която и да е религия, нито я отрича. „Религията е облекло на истината. Религията подразбира форми – тя е нещо външно. Облеклата могат да бъдат различни, но истината е една. Казват, че трябвало да има само една религия, да има само една партия. Нима е възможно да живее дървото само с един лист? Трябва да съществува вътрешна връзка между тях, а не да бъдат едни. Бог не е направил хората нито православни, нито католици, нито протестанти, нито окултисти, нито от каквато да е религия, чин и обществено положение – всичко това е отпосле, а което е отпосле, то не е важно. Важно е това, което е от Бога, а то е човекът. Човек не е направен за религията, а религията – за човека. От каква религия е човек, какъв е той отвън, това не е важно. Важно е какъв е отвътре."

И тези, които искат да следват Учителя Дънов, нито биват кръщавани, нито биват записвани, нито се извършва каквато и да е формалност, какъвто и да е обряд. Защото Неговото учение не е нито секта, нито религия – това е едно свободно учение за живота, един свободен университет, чиито врати са отворени за всички, да влизат и излизат по своя воля. Нищо на никого не се налага. Може да вярваш или да не вярваш, да си съгласен или да не си съгласен – това е за твоя сметка.

„Защо аз говоря? – Защо слънцето грее? – Това, което говоря, е за моя сметка. Само там, дето вашата мисъл се кръстосва с моята – това ще ме ползува."

При Учителя Дънов ще срещнете хора от различни религии, с различни убеждения. Той никого не оборва, с никого не спори. „Аз не искам да руша вашето верую." Той не е дори и против безбожието. И то, като религията, е само една форма, но форма на мисълта. „Всеки човек, който има идеал, който

се бори за доброто в света, който живее за него и му служи безкористно, Бог се проявява чрез него, макар той и да не съзнава това, макар да счита себе си за безбожник." Или: „Ако една религия съгражда живота ми, ще я приема. Ако го спъва, ще я отхвърля. Ако безбожието съгражда живота ми, ще го приема, ако го спъва, ще го отхвърля. Твоето днешно верую не трябва да е като вчерашното, нито утрешното – като днешното. Всеки ден трябва да придобиваш по нещо ново. Апостол Павел казва: „Ние всички няма да умрем, но ще се изменим." Ти трябва всеки ден да се раждаш."

Материализъм или идеализъм? – Има хора идеалисти отвън, а материалисти отвътре, а други – материалисти отвън, а идеалисти отвътре. Главното е какъв е човек отвътре. Ти ми казваш: „Аз не вярвам в Бога, аз вярвам само в човещината." – Много добре! Че, няма нищо по-хубаво от човещината. Ние с тебе вече можем да се разберем."

Учителят Петър Дънов не отрича никое мировъзрение, стига то да подтиква човека към неговото духовно усъвършенствуване; не отрича каквито и да е било убеждения, стига този, който ги изповядва, да черпи от тях сили, за да служи на доброто в света, да служи на Бога. „Всички хора, от каквато и да е религия и учения, които носят в себе си един висок идеал, които честно и безкористно се борят за доброто, за великото в света, за благото на цялото човечество, трябва да си подадат ръка. Тяхното външно различие ще внесе само красотата на разнообразието." Явно е, че към такова учение думата „секта" няма място.

Но като не отрича нищо, Учителят Дънов сам сочи един път – това е пътят на любовта. – „Само Божията Любов носи пълния живот." Това е пътят на вътрешното усъвършенствуване, който всеки сам трябва да измине. Но оттук индивидуализмът се синтезира с колективизма. Твоят път е проправен от тези, които са по-напреднали от тебе. И ти трябва да проправиш път на тези, които са по-назад от тебе. Големият помага на малкия. Голям е не този, комуто служат, а който служи. Невидимите помагачи стоят по-горе от хората. „Човек е работник Божий. Колкото расте, толкова по-отговорни задачи му се поверяват." Който дири съвършенство и благополучие за себе си, остава на едно място, защото се е отделил от цялото, защото е излязъл от общия план. А живот има само в цялото и само в цялото можеш да растеш. „Човешкият дух – духът на човечеството е, който ръководи живота тук, на Земята. Всички хора са само негови органи, само слуги на човечеството – на Космичния човек. И защото слугите се карат и бият, защото крадат и всеки гледа за себе си, затова и работите на господаря не вървят, затова страдат и те."

И Учителят Дънов иска да направи Своите ученици ратници на волята Божия. Затова те трябва да убият в себе си всякакъв страх. А затова се иска абсолютна вяра, абсолютно доверие на живата природа. И чист живот – чисто сърце, чиста мисъл, чисто тяло. Абсолютна справедливост и безкористие. „Верен, истинен, чист и благ всякога бъди!" Ученикът трябва да закали волята си, никакви препятствия не трябва да го спъват (когато например е определен излет за планините и по него време завали дъжд или сняг, или стегне студ, или буря забушува, в означения час се тръгва, без да се обръща внимание на природните стихии. В живота си ученикът ще срещне по-страшни стихии – трябва да умее да ги понася). При каквито условия да бъде поставен ученикът, той трябва да работи, защото при всички условия все има нещо благоприятно. Дето и да си поставен, ти трябва да работиш. „Светът е на ра[ботл]ивите." – „Редувай физическия с умствения труд." Ученикът трябва да се учи навсякъде и на всичко. – Учителят Дънов не отрича науката, но след официалната наука има друга, която човек ще научи от живата природа, от нея и сам Учителят черпи знания. „Ти не можеш да постъпиш във второ отделение, преди да си свършил първо.

Най-напред ще научиш физическия свят – ще научиш всички науки, които се учат в училищата и университетите, и тогава ще се заловиш да изучаваш науката на духовния свят."

И ученолюбието е присъщо на Неговите последователи. Те свършват по няколко факултета. Мнозина останали без образование, възрастни вече, свършват гимназия и постъпват в университет. А има случаи, дето 60-годишни хора тепърва се учат на четмо и писмо. „Няма старост. Стар е, който не работи, който казва: „Минало е вече от мене." Който работи и се учи, той е винаги млад. Аз искам вие да сте винаги млади."

Особено препоръчва музиката. Музиката е символ на хармонията в света. Чрез музиката ще се научи човек да се поставя в хармония със законите на живата природа. Пропорционално числото на свършилите музикална академия, било у нас, било в чужбина, е значително. Живописта, поезията също облагородяват душата.

Учителят Дънов не отрича живота. Той не иска от Своите ученици да бъдат аскети. Те трябва да работят във всички отрасли на живота, дето се творят материалните и духовните блага – всички според способностите си, но да се отличават със своята честност и безкористност, да се ръководят от принципите на великата Божествена Любов. – „Бъдете в света, но не бъдете от света." Животът на земята е най-важен. Човек е отговорен не само за себе си, защото от неговото издигане или падане зависи издигането или падането на всички същества, които стоят по-ниско от него. Земята сега се намира в сферата на най-благоприятни козмически влияния. Това, което сега става на нашата Земя, никога по-рано не е ставало. Дошло е време, когато всяка глава ще узрее. От невидимия свят се иска от хората да устроят живота си по закона на Любовта. И останат ли те глухи, катастрофата ще бъде неминуема. – „Нека се радваме, че живеем на Земята, и ще дойде денят, който ще ни донесе мир и радост за всички хора." Или: „Нашата задача е да въдворим Царството Божие на Земята." Да станем проводници на Божиите закони. – Грехът е планина, която дели земята от небето. Христос прокопа тази планина, но малцина ходят по този тесен път. Или: „Бащата, майката, домът са първите институти на Земята. Да бъдеш учител, значи да родиш някого. Възпитай най-първо себе си! Свободен е само онзи, който е съединен с Бога, който има съзнателен живот." Или: „Бог и Христос са двете начала. Бог – зародишът на духа, основите, върху които се гради животът, а Христос – Разумното Начало, което излиза от Единия Бог и насочва и съхранява всички живи същества."

Или: „Бог, това са приятните мисли в нас." Или: „Вие търсите Бога на небето? – Той е с вас, когато страдате." Или: „Първото условие да заживее Бог с вас, това е смирението."

Това, което прави впечатление, кога за пръв път се слушат беседите на Учителя Дънов, е тяхната разпокъсаност. Като че ли липсва всякаква връзка. Това е защото Той говори в образи и символи. Говори за една висша действителност, на която нашата видима е като едно отражение. И за да я изрази, си служи с образи и символи из обикновения живот, литературата, из науката. И само който дълго време Го е слушал или който има едно вродено чувство да схваща вътрешната, духовната страна на нещата, когато свикне с езика Му и символите Му, започва да разбира вътрешната връзка между отделните образи.

Учителят Дънов е свършил в Америка медицина. Освен познанията Му по биология и естествените науки, от много примери, с които Той си служи в беседите си, бие на очи Неговата начетеност в художествената литература. Най-вече с големите майстори на словото от английската, руската, полската и българската литература. Познава добре световната история. Изучавал е всич-

ки големи философи на древността, на Средните векове и на нашето време. Владее висшата математика и астрономия. (На Изгрева има метеорологична станция, слънчев часовник, телескоп, дето както Той, тъй и Неговите ученици правят наблюдения.) Познава добре историята на музиката. Сам е добър музикант и често свири на цигулка. Освен мелодиите, които се пеят от учениците, има и композиции за цигулка. Те са характерни с мекотата си и с мистичното си проникновение. Често се изпълнява Неговата „Пасторала". Но особено поразява Неговото знание на древните и на източните митологии. Неизчерпаем е също и с анекдоти и епизоди от живота на велики люде от всички векове и народи. Той следи винаги политическите и обществени движения, както у нас, тъй и по целия свят. Също и всички новооткрития в науката, в техниката, в медицината. Из всички тези области Той черпи образи и примери, за да изрази Своите идеи. Затова често казва: „Не вземайте думите буквално, а правете преводи." Често и сам прави преводи.

Учителят Дънов не дири популярност, но все пак Неговите последователи растат от година на година. И само в България има около 40 000 ученици. Има последователи в Северна и Южна Америка, и в някои балкански и европейски страни. Най-вече преведени беседи има на италиански и на английски. Също на испански, на френски, немски, есперанто, на японски и други.

При Софийското братство има детско училище, ръководено по нов педагогически и природосъобразен метод.

*

Това, което се каза за учението на Учителя Дънов, е само една прашинка. То дава повече външния му образ и отношението му към религията, науката и живота с неговите форми. До самата му същност, обаче, едва ли се докосва. Да се обхване, да се постави в рамките на едно определение, или да се причисли към категориите на една класификация на окултната наука, е абсолютно невъзможно. Това е неизчерпаем рудник от мъдрост и животворно знание, отдето всеки според развитието си взема, което му е по воля. Това е неизчерпаем рудник от мъдрост, отдето може да черпи всеки, стига да не е движен в живота си от стимулите на грубата корист, бил той верующ или неверник, идеалист или материалист по мировъзрение, все едно – стига да е човек с честна мисъл.

Когато Учителят Дънов говори, струва ти се, че Той е седнал до морето, гребе от него и налива в съдинките на Своите слушатели според големината им. И чувствуваш, че това обилие не може никога да се свърши.

Мара Белчева

Мара Белчева

II.
Стихове
в сп. „Всемирна летопис“

1. Сп. „Всемирна летопис“, год. II, кн. X, 31.XII.1922 г., с. 262–263

Книжнина:

„Сутринни лъчи“, стихове от г-ца Олга Славчева и „На прага стъпки“, стихове от г-жа Мара Белчева. Това са две сбирки стихотворения, които заслужават да се разгледат паралелно. Преди всичко, макар и да се постарахме да намерим връзката между съдържанието на двете сбирки и техните заглавия, ние не можахме да открием тази връзка. Но това, което прави поразително впечатление, като обща характеристика на редките идеи и силните чувства на авторките в техните трудове, това е релйефният контраст в стремежите на двете тия български писателки: първата е погледнала нагоре, към източника на зората, а втората, дълбоко замислена, е приковала погледа си долу, към прага, дето са останали стъпките... Цялото съдържание на първата сбирка е изпълнено с лъчи, с полет към небето, с вяра в Бога и с горещо желание за нов живот, а на втората – с мрачна тъга, меланхолия, гробове, полет надолу; първата рисува една лека трептяща душа, обляна с бяла светлина, възрадвана от химни из светли селения, укрилена с надежди, макар и нелишена от жизнени горчевини, и ободрена с молитви в светли храмове, храмове на любовта, а втората – душа, покрита с черен плащ, засенчена с черния цвят, черни котки, черни врани, тъмни бръшляни, черни вуали, черни танцове, срутени храмове... Явно е, че тия две души, когато вдъхновението им е внушило тяхната поезия, са преживявали две различни състояния, едно на друго противоположни. Но при все това, техният духовен мир не се изчерпва напълно с такива мисли и чувства: и Олга Славчева неведнъж е била жертва на тъжни настроения, само че те като че ли се поглъщат от ония снопове лъчи, които бърже ги сменяват, както и Мара Белчева ни дава, макар и много малко, такива жизнерадостни стихове, като лъчи от ново слънце, весело пронизват мрачната ѝ атмосфера. Като съдим по тия признаци, мъчно може да се заключи, че животът на първата представлява само един радостен химн на ранна пролет, а на втората – един тъмен, надгробен кипарис. По-скоро сме наклонни да приемем, че леко хвърчащата птичка има нужда от по-философско вдълбочение в превратностите на живота, а потъмнялата жрица на разрушения храм – от по-светла вяра в радостите на тоя живот. И в желанието си да изоставим и забравим екцесите на двете авторки, които не хармонират с Божествената правда и с възвишената любов, в храма на която всички тряба самоотвержена да служим, ние ще цитираме тук неколко най-хубави бисери от двете стихосбирки като доказателство на тоя трогателен жизнерадостен лиризъм, който бихме желали и двете да задържат и развият.

Из „На прага стъпки“

I.

В усмивката на пролетния ден
снегат стопен
от стрехите в градината се стича.
Край стобора кокичето изнича,
нетърпеливо в свойта самота, –
кога цвета
на теменужката ще се покаже:
то има толкова да ѝ разкаже!

II.

Кокиченце, за мене брано,
от него дар на обичта –
от всички минало най-рано
през портите на пролетта!

Ела ми научи душата
как да цъвти в снега и тя,
и да извади из земята
сълзиците на радостта.

III.

През рамо хвърлих чашата световна,
разкъсах багреница;
на помисъл обрекох се върховна
сега – и нейна жрица –
понесох тежкото ѝ бреме.

И влезох с теб да служа служба мирна
на хубостта във храма, –
души, където, като от измирна
чад, в небесата двама
молитствено да възнесеме.

IV.

Тука е тихо. Седни да починем
на кипарисите сънни в дъхат.
Скоро на другия бряг ний ще минем;
тъй ароматен е тука часат.

Той е обрал на цветята мечтите, –
с тях да посрещне приветно нощта;
ето наднича тя веч от скалите, –
дивната нощ ще ни грей обичта.

V.

Гората с вихъра говори:
и лист по лист му тя разтвори
на своя сън завета съкровен.
Проникнал в сенките на нейни ден,
той пак отмина я нехаен, –
за нея все така незнаен.
Като въздишки нейните мъгли
следят го по стъмените скали.

VI.

Планински мили цветенца,
на слънце бяха ви посели
светите божии ръце,
и вие бехте му запели
псалома тих на хубостта.
И в миг градушка сви жестока
и ви обрули радостта –
и бляна тя смути на Бога...

VII.

Бреза на боровия фон трепти,
сълзиците си тя отцежда:
през нея младият ветрец лети
и клоните й тихо свежда;
и милва я с дъха си сгрян,
и листовцете й разтваря,
като душа ми някогашни блян –
душата й той разговаря.

От тия цитирани стихове из сбирката на Мара Белчева се вижда и друго едно достойнство на поезията й: тя се излива в един цветист и изящен стил, което свидетелствува за висока литературна култура. Ако местото ни позволяваше, ние бихме възпроизвели с удоволствие и много други нейни стихотворения, в които тя ни дава пленителни живи картинки, макар и обвеяни с тъга.

И двете български поетеси, обаче, обръщат малко внимание на съвършенството на стихотворната форма: на много места има технически грапавини, които можеха да се избегнат. Но като оставим настрана тоя несъществен недостатък, ние можем само да им пожелаем да се предадат на по-активна духовна дейност, за да почерпят от неизчерпаемия склад на битието повече мистична правда и повече красота и радост.

2. Сп. „Всемирна летопис“, год. III, кн. 4 (XII.1923 г.)

Из цикъла „Рилски сонети“

ОЛТАРЪТ

Сградили дивен там олтар скалите,
където езерото химни пее,
и от гредите виси полилея
и буди във олтаря по стените
изваяните образи на дните:
отшелници, царе, архиереи –
като в сърдца, които спомен грее –
оглеждат се в вечерний час вълните.

И мълком, в устието се подйели,
нахлуват свилената плащ прозирна
молитви от кадилницата стара,
подйети и от върховете бели.
И във море молитствена измирна
угасна полилея над олтаря...

ХИМНИ НА ВЕЧНОСТТА

Прилетели вуали разноцветни,
Се вият около планинский вир, –
око сред омагйосания мир,
премрежено от бленове заветни.

И в техний дъх ту притъмней, ту светне
из мрака разтопенийт сапфир,
окото на застаналий кумир,
заслушан във акордите обетни.

И химни леят се във тишината
от арфата злата на вечерта,
надежди сякаш цъфнали в небето.

И в тоя шемет втъвам аз в скалата –
стопено в химните на вечността
трепти магйосано око – сърдцето...

Мара Белчева

3. Сп. „Всемирна летопис“, г. IV, кн. 9 (IX.1926 г.)

НОВОРОЖДЕНИЕ

Шуми гората. Вихър пей.
Отварят се, затварят небесата.
Душа ми плаче и се смей, –
душа ми, пълна с обич свята.

На служба в Божия олтар,
от ароматен дъх опиянена,
разлива тя роса-нектар
във всеки цвят новородена...

УЧИ СЕ...

Учи се ти от туй планинско цвете:
то мълком в висини цъвти,
пчелите му изсмукаха сърцето
и вихърът го не смути.

Молитвата му е благоуханье,
за жертва е готово всеки миг,
то милва с ангелско диханье,
говори с ангелски език!

М. Белчева

Мара Белчева

III.
Стихове
в сп. „Житно зърно“

1. Сп. „Житно зърно“, год. IV, кн. 10 (II.1929 г.)

Мара Белчева

I.

Вихрушка префуча, дъжда премина
на птичките през пъстрите перца.
И буките наметнати с коприна
отърсват младите листца.

Приказва нови приказки небето
и пролетни надежди вред цъвтят.
Унесен славея си пей сърцето.
Усмихва се и моя стръмен път.

(Публикувано под заглавие „Песен“ в „Избрани песни“, 1931, с. 82.)

II.

Далеч от шум, сред планината
през сенките, срещу зората;
сред ароматна тишина
следя си мисълта – сърна.

Към извора летя със нея
със вечността си да се слея, –
от там, от дето съм дошла
И в миг, изчезне тя – стрела –

Звънец, проврe се шум и врява,
И тук отново ме смущават...
Не нося ли аз своя мир,
не ще го найда в цял всемир.

2. Сп. „Житно зърно“, год. V, кн. 1 (III.1929 г.)

Мара Белчева

ЧАДА БОЖИИ

Те влизат и излизат, – рой се нижат –
и любят се, кълнат и ненавиждат.

И в плач и смех, зовят се чужд и свой.
Тоз бърза, дърпа другите в застой,

заспали още в своите пашкули –
зад маска всеки образът си тули.

Вървят те в пътя като ден и нощ:
– съзвездия около слънце – вожд.

И приближават се, и отчуждават, –
и всеки в себе си се продължава.

И няма по-низък и по-висок
и всеки чадо е на същий Бог...

ГОСПОД МИНАВА

Господ минава всред цветята.
Пръпват пеперуди весело,
пчели очудено бръмчат –
какъв е този аромат,
какви са тия сокове,
какво е туй обилие,
дали е праздник всред цветята?
– Господ минава край цветята,
усмихнато минава край цветята.

Несетно Той настъпва мравка.
Чевръсто се извръща тя
И Го ухапва по петата.

Спира се Господ, усмихва се, помилва я и й дума: „Защото те настъпих, ще те направя хубава мома, да се порадваш на живот и младост.“

Усмихнато върви Господ сред цветята.

Привежда се тук-там – едно цветче погали, друго поизправи. Не щеш ли, тук настъпва пък едно цветенце и го счупва.

И чува – дълбока въздишка:

„Защо не внимаваш, отиде ми живота.“

Навежда се Господ, помилва го:

„Недей се вайка, ще те направя хубав, снажен момък и ще те оженя за онази гиздава мома.“

Цветята трепкат като живи,
И пъпчиците тръпно се разтварят.

Прехвръкват пеперуди весело,
Бръмчат пчели очудено:
Какви са тия сокове,
какво е туй обилие,
дали е праздник всред цветята?
– Господ минава всред цветята,
Усмихнато минава всред цветята.

3. Сп. „Житно зърно“, год. V, кн. 2 (IV.1929 г.)

Мара Белчева

МОЛИТВА

От Тебе аз не искам милост, Боже.
Аз моля земните си грехове,

в които нявга сянката си вложих,
да не смущават твойте светове,

със черния си грак през светлината. –
Да могат с други глас да пеят те, –

Да си намират в други мир храната;
Полета им – орел – да израсте: –

с криле на вихър да летят високо,
и през пъкъла огнен и студен,

в познанието да слязат най-дълбоко,
и да се върнат ангели при мен...

4. Сп. „Житно зърно“, год. V, кн. 3 (V.1929 г.)

Мара Белчева

ПРОЛЕТ

Навлязохме със тихи лодки
във залива на пролетта.

В сърцата ни смирени кротки
грей слънцето на песента...

От люляка облъхан трепет
зове обречени крилца.

И вяра вярата подкрепя, –
превръща старци на деца.

Зората наше е кормило.
Ветреца, с розови криле,

песни във пътя ни постила
и към безсмъртното поле

– излъчили се виолини –
невидим движи ни лъкът,

летиме по вълните сини:
пауни лодките следят.

5. Сп. „Житно зърно“, год. V, кн. 4 (VI.1929 г.)

Мара Белчева

ЮНДОЛА

Зората окадила хълмовете.
На стадото – кадилница – звънът
приижда и се губи.
На прянос борите мълчат.

Загадъчни и тъмни бдят скалите.
от техний замък спуща се орел
в далечините сиви,
криле разперил горд и смел.

Тъй от зори ми сиви, замъглени
във мене стадото звъни:
зове пак на молитва
по хълма пръснатите дни.

Но горд из своите самотни кули,
излита мощен царствения дух,
отвъд мъглите сиви,
към слънцето – око и слух...

6. Сп. „Житно зърно“, год. V, кн. 6 (X.1929 г.)

АРХАНГЕЛ МИХАИЛ

Дете, не смеях аз да Те погледна в Твойта рамка златна,
Душите вземал си; И през затворени прозорци, вратна,
При старци и деца промъквал си се Ти, Архангел Михаил,
По-страшен и от змея, който нявга си убил,
Яви ми се тогаз.

А днес, когато мойта свещ догаря,
И сетния й плам ми осветлява всеки кът в олтаря,
Аз виждам Те преблаг, с усмивка на уста, надвил и в мене звяра,
С душата ми към дверите на новата зора.

Мара Белчева

7. Сп. „Житно зърно“, год. V, кн. 7–8 (III–IV.1930 г.)

Мара Белчева

СТЪЛБА

През огън водят наште стълала;
през огъня на дните мъртви.
И нигде вратня, нигде перила,
вред върхове от жъртви.

Осъдени на смърт, не се боим,
на смърт осъждаме ний други:
и в Божите очи тогава дим
са нашите заслуги.

На времето си слепи ний стрелки
посочваме на ден и нощ прехода.
Поточета – се вливаме в реки
на трънните под свода.

МОЛИТВА

След буря в нежънати ниви
денят си почива,
след град, сред сломената ръж
– за хляба насъщ

помак във молитва се кланя.
Убита прехрана!
Отплаща за някой ли грях?
Знай само Аллах.

И утре Аллах ще помага
и в суша и влага:
в ръце му е всеки живот
и всеки имот.

Отблясва се, грей премирение
и в светло кръжение,
целува добрата земя
там вита челма.

ЗНАМЕНОСЕЦ

Раздухай облаците тежки, –
таз буря в твоите гърди
събрана от милиони грешки:
и слънцето ще се роди.

На всички радости във тебе,
които стъпка в своя път, –
които живи си погребал,
тогава ще узрей плодът.

Надежда няма без победа,
без буря няма тишина...
С избистрени очи тя гледа
и носи знаме – светлина.

КНИГАТА НА ЖИВОТА

Голяма книга дал си ни, о, Боже!
Един живот как да я изчете?
Дори да я прелисти той не може:
плача, смеха на малкото дете, –

блаженната усмивка на цветята, –
на юноша орловите крила, –
свещенния напев на дървесата –
смирението на златните поля.

Палачите на агънцата неми. –
Сластта, която червея гризе. –
На вярата зениците големи. –
На праведния тихите нозе. –

Светулките в недрата на скалите. –
По млечни път посланите слънца. –
Дъгата – шарен мост над висините. –
За жертва оплодените сърдца. –

Дълбокото око на океана. –
И съвестта във мрака ни звезда.
На мрака тайната неотгадана.
И пътя на Голгота към Христа.

8. Сп. „Житно зърно“, год. IV, кн. 8–9 (XI–XII.1928 г.)

Мара Белчева

КОГАТО БЯХ...

Когато бях за погледа им праздник,
весталка, неразбулена мечта, –
не се докосваха до мен съблазни;
гнездото си аз свивах в песента.

Молитвата си къпех във зората.
Над розовите снежни висини,
пред мене се усмихваше дъгата.
Дружах с орли, елени и сърни.

Морето си издигаше гърдите
и кораба ми с девствени платна
на свойта мачта нижеше звездите:
и озарена в бяла светлина,

в съня си бдях, сънувах се наяве;
и във стихиите дома си бях.
Не хвърлях мрежата си в земна слава,
не чувах ехото на ничий грях.

Под ясний свод, в чаровната градина,
берях цветя за скръбните сърдца.
От Божий образ всякоя картина –
прилиташе с невидими крилца...

9. Сп. „Житно зърно“, год. V, кн. 9–10 (X.1930 г.)

Мара Белчева

ПРЕДПРОЛЕТ

Издигат се тополите безлисти
изострени и тънки в вечерта,
ликуват косове, кат извор чисти,
почива си в предчувствие света.

И тежки, мокри облаците висят
засенили беззвездния простор...
Планински блясък в тях закри се.
Поля, гори – един безмълвен хор.

ВИЖ, И АЗ ЖИВЕЯ
(По Моргенщерн)

И тъй, вий още живи сте, вий всички –
върби край вадата, брези на склона.
И вие почивате отново, птички,
кат мене, дълго дрямали на клона.

Виж, ластвичке, подрумче, виж от друма,
о чуйте, аз започвам пак да пея
и радост нижа дума подир дума,
като че мъртва бях, а пак живея!

ПЛАНИНСКО ЦВЕТЕ

Цветенце на свещената си вяра,
изникнало на тая висина!
Ти знаеш някоя наука стара,
записана със мрак и светлина.

Научила те да говориш мълком, –
да милваш с дъх, и малък, и голям.
В градината на мечката и вълка
само̀ да си и жрец, и свещ, и храм.

Във себе да се радваш и тъгуваш,
и пред ветреца скромно да си ти,
и все пак никому да не робуваш.

До края твойта дрешка да е нова.
Езичето ти златно да вести,
че ти си лък, че ти си и отрова...

СВЕТИЯ

С обагрени криле денят отлита,
и на скалата, о кривак опрян,
овчара чака свойта пъстра свита,
от сетните лъчи огрян.

Излъчва той лъчи, излян от злато,
като че някой слънчев жител там
прифръкнал със тело крилато,
– запален полилей във храм.

Тъй негли бъдащия жрец – светия
и в мрака ще излъчва сам лъчи,
и на олтаря литургия
ще пее и кога мълчи...

НОВ ПЪТ

Какво ли там в гората
раздира тишината?
Пищят скали,
ехтят ели.

Куп трудоваци млади
– смях, викове и свади –
с лопати, с чук
един до друг

със брадви, търнокопи,
със бомби сред окопи,
трошат, ломят,
прокарват път

над пътя на дедите...
Те впрягат висините
През бор, през клек, –
Все по-далек!

10. Сп. Житно зърно", год. VI, кн. 1, 1931 г.

Мара Белчева *)

ТОЛСТОЙ

Степ. Широка снежна степ.
Пада мрак. Из бездната на вечерта
вихърът зави свиреп.
Скитник стар запре пред тъмните врата
мънастирски. Щап подел,
той почука: „Нищ отвърженик нерад."
– „Всякой е добре дошел,
влез." Прегърбен влезе старец белобрад.
Влезе и излезе пак.
Не намери той и тука своя бог,
чийто глас през нощний мрак
го поведе – глас и кротък, и жесток.
Влезе и излезе пак.
И през снежното мълчание на нощта,
чут е тежкият му крак
твърдо стъпящ как отеква във степта.

*) Излезе от печат антологията на Мара Белчева „Избрани песни". По липса на място в този брой, в идната книжка ще дадем рецензия за нея. Доставя се и от редакцията. Цена 40 лв.

Мара Белчева

IV.
Из сборника „Сонети“

КЪМ МУСАЛА*

XX

С чело открито спре на планината
нощта. И там лице зад Мусала
закри, все още сребрена пола
повлякла в стръмний път и езерата.

Към върха все – към изгрева сърцата
туптят. Ей таз, ей другата скала
да минем, сякаше не е била...
Дано да изпревариме зората!

И ето върха. Спираме вцепени:
грамадна кървава глава се гурна
на запада във черните вълни.

Отсреща, изпод вежди разведрени,
засмя се на площадката лазурна
зората със рубинови страни.

XXII

Олтар свещен издигнали скалите, –
с вълните си там езерото лее
и от гредите виси полилея
и буди на олтаря по стените

изваяните образи на дните:
отшелници, царе, архиереи,
като в сърца, които спомен грее,
през тиха вечер гледат се в вълните.

---

* Мара Белчева се изкачва заедно с Учителя Дънов и последователите Му на връх Мусала, което са правели ежегодно. (Бел. на съставителя Вергилий Кръстев).

И мълком в устието се подели,
нахлуват свилената плащ прозирна
молитви от кадилницата стара

подета и от върховете бели...
И във море молитствена измирна
угасва полилея над олтаря.

XXIII

Ей, първий снег на Мусала блести.
Издигат, снемат се завеси бели
и снежни кораби се там повели...
Към върха бързо ястреба лети.

Небото в Мусала се въплъти:
из неговите мисли ясночели
и из недра му в бури потъмнели,
обилно слънцето сега цъфти.

И светят диамантни кърдреците
на първожреца свили на гърдите, –
застанал там с ръце с свещен потир.

Той пътника-поклонник причастява
и тихите молитви просветлява
широкий взор на неговия мир.

XXIV

Ветреца кърди тихите води
на езерото, във полите бели
на Мусала. Скалите снежночели
оглеждат се във златните бразди.

Там има ледено сърце в беди
сковано, сълзите са го проели...
и около му рибите оплели
венци – от пъстри спомени следи.

Вълните пеят. Тих ветреца свири.
Самотен глас тук ехото си дири,
и черний сфинкс на бялата скала,

като съдба застанал над вълните,
и ден и нощ им слуша все песните,
загледан в святий лик на Мусала.

XXV

През борите вековни се провира
змия-планинский път, и в тих завой
над устието бързо слязъл той,
широко пред чешмата се простира.

Тя блика струйна, ден и нощ не спира.
Разхлажда пътника през летний зной;
за нея вече няма чужд и свой,
на камъка мълчанието раздира; –

през маската на стар светец говори,
във храма на заслушаните бори
излива се легендата света.

И в папрати играе със ветреца,
като че ли косите на светеца
закриват и откриват му света.

XXVI

... И всякак аз обичам планината!
Кога се смей, когато сълзи лей, –
когато лиха чорли си косата
и топлий дъжд на злато се пилей.

Когато спи безмълвна във мъглата
и пурпурния бряст – синът ѝ – грей
до приказката златна на брезата ,
а старий бор за техний сън копней...

Кога до нея се сниши небето
И само тих на кравата звонът
Старинна песен рони ѝ в сърцето.

Кога ехтят под брадва боровете, –
и розовите трупи ги влекат
за стрехи и ковчези в градовете.

Мара Белчева

V.
Стихове във в. „Живот“

1. В. „Живот“, год. I, бр. 1, (22.III.1929), с. 1

Мара Белчева

ПРОЛЕТ

Вещица – денят вещае:
Служиш, – нямаш господар,
Сам си туряш ти самар.
Кой ли зъл дух с теб играе?

Днес богатство сам желаеш
Утре – почести на цар.
Запленен във земний чар
Ти изпъден си от рая.

Нему служиш и не грееш.
Вечен враг на радостта
Той разпъва в теб Христа

А любов навред да сееш,
изхвръкни из тоя плен:
Пей със пролетния ден!

2. В. „Живот“, год. I, бр. 2, (29.III.1929), с. 1

Мара Белчева

Грабна ме, – с един завах на върха!
Лих жребец ме носи, ноздри пърхат,
Пламъци му бликат из очите.
В миг, във бездната ме запокити.

Мълний тресна. Тътнат небесата,
с пръсти ровя гроба си в земята.
Трепвам. Пак жребеца нейде цвили.
Мъкна се нагоре с сетни сили.

В мъката ми нещо ми се мерна, –
Там от върха, зад скалата черна,
ей безсмъртното око погледна
в мене: – тишината всепобедна...

3. В. „Живот“, год. I, бр. 3, (5.IV.1929), с. 1

Мара Белчева

ЗАДУШНИЦА

... А думите им, верни и лъжливи,
въздишките им, жадните уста;
ръцете им и щедри и грабливи,
сега бръшляна вий по тях листа...

Изгнили вече лодките, веслата;
земята глътна техния полет.
И само по браздите на делата
живее още живия завет.

И нявга през забравата проблесне
легенда или звук от тяхна реч –
като че ли далечна вест небесна
разсича тъмний облак – златен меч.

И вижда погледа, в дъга пречистен,
дърво изникнало до модрий свод,
със златен плод отрупано, безлисто;
очите на възкръсналий живот...

(Публикувано и в „Избрани песни“, 1931, с. 70, из „Вечният скитник“)

4. В. „Живот“, год. I, бр. 5, (19.IV.1929), с. 1

Мара Белчева

НАШАТА МАЙКА

Света Богородице, благословена
Ти светлина за хижи и палати
отблеснала се в цялата вселена
На Тебе всички болки са познати.

В Теб, майко, се оглеждат вековете –
в Теб, извор на сълзи, те черпят радост.
И тоя образ в глъбини им свети,
със ореола си на вечна младост.

Ти вдъхновяваш майстори велики:
И мене озари, благослови ме.
На твоя ден ме нявга Ти повика;
кажи ми що да сторя в твое име.

Във чий ли двор да спра, – на чия вратня
кои сълзи да изсуша на време;
как Твойте святи мисли да отгатна
И да закърмят Бога във сърце ми.

5. В. „Живот“, год. I, бр. 6, (26.IV.1929), с. 1

Мара Белчева

АПРИЛ

Денят във тишината се пробуди.
Молитви към олтаря му висок,
летят огромни пъстри пеперуди
и вият се над златния поток.

А черни връх отсреща руменее,
топи се на зората във дъхът.
Криле отърсили петлите пеят
април се е възмогнал на върхът!

Със чист детински поглед той поглежда,
усмихва се на птички, дървеса,
очи му – животворните надежди
в мъртвилото възкръсват чудеса.

Работника Април, в зърите ранни,
оре земята с бързи плугове,
примамя пъпчици на будни грани,
на служба в храма птиците зове.

(Публикувано и в „Избрани песни“, 1931, с. 64, из „Вечният скитник“)

6. В. „Живот“, год. I, бр. 7, (3.V.1929), с. 1

Мара Белчева

ВЕЛИКДЕН

Разтварят се вратите,
прозорците цъвтят.
Край вадата върбите
косите си сребрят.

Зумбюли и лалета
иглика, минзухар;
и мъхови привети
по стария дувар.
Облича се гората
в примяна от зумруд.
На нивите в недрата
възкръсва златний труд.

Христовите закони
са нашия подслон.
В сърцата ни се рони
великденския звон.

ВЪЗКРЕСЕНИЕ

И няма вече тук за нас разлъка,
кога ми не похлопаш на вратата.
И няма вече мъка...
Изфръкнах из земята, –

из жъртвения пламък на гърдите,
от кладата изфръкнах на сърце си.
Прогледнаха очите:
сълзи не питат де си?

И твоя-моя дух – едно е всичко.
И ручея, сестра-душа, ме вика
и пей в мен всяка птичка
на любовта с езика...

7. В. „Живот“, год. I, бр. 8, (10.V.1929), с. 1

Мара Белчева

МАЙ

Чуй! Нова песен пей ветреца
със теменужений си глас,
гора люлее младенеца,
залутан в шеметен захлас.

Усмивката му – всяко цвете,
бий пулса му във всеки злак.
В сърце му нови все полети...
Подсвирнал кос му дава знак;

Там над моравата зелена,
измежду трепнали брези,
от майския му дъх смутена,
и на ресници и сълзи,

насреща роза се разцъфва.
Не виждал я тъй никой друг
във слънчевий ѝ поглед лъхва
гласа на вечния съпруг.

8. В. „Живот“, год. I, бр. 9, (17.V.1929), с. 1

Мара Белчева

ПЪТ

Нагоре криволи все сам.
Рой вият – жерави – години.
И лута се и тук, и там,
край пътища, дворци, градини.

Където мина се не спря.
На Мусала очите блесват;
Край тях наголе се провря...
Над пропасти, скали безсвестни,

Зоват го златните звезди,
зоват го вечерните бури,
дъгата нещо му вести,
през озарените лазури.

Все нов нагоре криволи,
стеснява се и разширява.
Над превъзмогнати скали,
зората с кръв го причастява.

9. В. „Живот“, год. I, бр. 11, (1.VI.1929), с. 1

Мара Белчева

ИЗЛЕТ

Благоуханна лъхна майската зора.
И черната си мантия нощта прибра.

Открехват се отсреща златни двери.
Призръчна Витоша криле разпери.

Потрепнаха в молитва цвят и дървеса.
И топъл лее се на славея гласа.

Край ручея – във бяло рой дечица –
разцъфнали се трънки. Кукувица

изкука, скрий се, ей изкука пак и пак.
Събудили се теменужки, кукуряк.

Към върха се редиме стари, млади.
В сърцата рухват всичките прегради.

Зелени клони – благославят ни ръце.
Скалите ни посрещат с сгрено сърдце.

И блика извора струи лъчисти.
Очи, очи поят със мисли чисти.

10. В. „Живот“, год. I, бр. 12, (7.VI.1929), с. 1

Мара Белчева

ТИХАТА ПЪТЕКА

Води ме тихичка пътеко,
през твойто царство ме води!
Прецеждаш светлината мека
през изумрудени греди.

И пада тя на капки златни
по оживелия ти стан.
Под твойте сенки благодатни
минава който е избран.

И всички други бяха глухи
към воплите на стръмни ден...
Ти само мойте устни сухи,
води към извора свещен.

11. В. „Живот“, год. I, бр. 13, (14.VI.1929), с. 1

Мара Белчева

ПРЕВЪЗМОГВАНЕ

Когато цъфнат нашите градини
И птички пеят в нашите гнезда;
когато небесата ни са сини
и на молитвите ни зрей плода;

за нас тогава всеки ден е праздник,
имот наследен цялата земя.
Неволите са вече думи празни,
и топла струна вечната тъма...

И вихър ли забрули ни, нехайно,
за да смути завързалия плод;
и мечът на забулените тайни,
разсякъл мрака на сърдитий свод,

излитващ вярата ни във гърдите,
дълбоко вбий се в нашето сърдце, –
ний пак смирено в вихра на бедите
в молитва пак издигаме ръце.

12. В. „Живот“, год. I, бр. 14, (21.VI.1929), с. 1

Мара Белчева

ЧЕРЕШАТА

Отсреща на черешовия клон
най-зрялата череша гарван клъвна.
И рой подире му кълвят безмълвно.
Не знае гарвана закон.

И ней нали е все едно, кой пръв
ще я вкуси, човек ли или птица?
На пролетните дървеса царица
тече във нея щедра кръв.

На вихъра дари от своя цвят
и дъждове зелена са я брали...
Сега нагиздила се със корали,
на гости кани целий свет.

(Публикувано и в „Избрани песни“, 1931,
с. 65, из „Вечния скитник“)

13. В. „Живот“, год. I, бр. 15, (28.VI.1929), с. 1

Мара Белчева

РУЧЕЯ

Бърза ручея надолу
по гърба на планината.
Гърбава пътека гола
слиза с него в низината.

Вий се той и пей игриво,
и през урви – сенки черни
– змей – през клек и през коприва,
губи се и пак се мерне.

Във усмивката му тясна
слънцето, луната влизат.
И водата му все прясна
и далечното му близо.

През потоци, през морето,
стигна ще той с песента си, –
с песента си, със небето –
океана беловласи.

(Публикувано и в „Избрани песни“, 1931,
с. 81, из „Планината“)

VI.
Очерци за Мара Белчева

1. Мара Белчева. Из книгата „Пенчо Славейков. Биографичен очерк“ от Светослава Славейкова. Български писател, София, 1955.

Извънредно жизнена натура, Пенчо Славейков обича живота, шегата, смеха. Неговият недъг обаче спъва стъпките му, отделя го от здравите хора. Невралгични и ревматични болки са го измъчвали денем и нощем. Той превъзмогвал страданията си с желязна воля и работа, издържлив до крайност. Четирипет часа сън са му били достатъчни. В малката къща на площад „Славейков“ цяла нощ прозорецът му светел. Наведен над масата, само на една свещ, той запълвал безсънните си нощи с писане.

Когато Мара Белчева влиза в живота му, той става по-радостен. Облегнат на ръката на любимата, Пенчо Славейков върви по-леко по своя труден път.

Мара Белчева е родена в Севлиево в 1868 г. С Пенчо те се знаят от деца, от 1879 г., когато семейството на дядо Славейков е минало през Севлиево на път за София. П. Р. Славейков е бил „стар дост“ от Цариград на дядо й хаджи Ангел. Тогава Пенчо със сестра си Пенка са преспали в тяхната къща. Той бил малък, кълрав, чер и дигал прахуляка по севлиевските улици с братчетата й.

Минават години. След смъртта на майка си, Мара живее при своята баба в Търново, дето следва гимназия. След това я пращат във Виена да учи. Когато в 1886 г. умира баща й, поради липса на средства, трябвало да прекъсне образованието си и да се завърне в България. Станала учителка в единствената женска гимназия в София. Нейната рядка хубост и голяма за времето култура привличали вниманието на всички, които я срещали. Освен това тя имала хубав глас и пеела по концерти. Мара Ангелова – както се казва тя като момиче – е била приятелка на сестрата на Пенчо и често посещавала Славейковата къща. Седем години са били минали от първото им запознаване. От детето Пенчо не било останало нищо – само очите му блещукали. Младите момичета се интересували от други работи и тя обръщала малко внимание на момчето с поболи мустачки, свряно в къта и заровено в куп книги. Кой е мислил, че от него ще излезе поет!

Скоро животът я отклонил по други пътища. Тя станала жена на Христо Белчев, известен български общественик, министър в кабинета на Стамболов. Няколко години след убийството на Белчев, една вечер двамата случайно се срещнали във Враца в градската градина и водили шеговит разговор. Но пак се разминали. Нижели се годините – тя прекарала тежка операция я едва останала жива.

За малко време постъпила на служба при Клементина – майката на Фердинанд. Поради ухажванията и преследванията, на които била изложена от негова страна, тя била принудена много скоро да напусне длъжността си. Властният тиранин тогава намалил пенсията й и до край й пакостил, щом е имал случай за това.

Отвратена от празнотата на паразитното общество, сред което живяла, тя решила да напусне за дълго София. Искала да продължи образованието си, да работи и да се занимава с писателство. Багажът й даже бил готов.

Нова нейна среща с Пенчо Славейков я отклонила от намерението ѝ да замине. Ето как описва Мара Белчева тази среща*:

„Беше майски следобед 1903 г. Мой роднина доведе у дома Пенча. Не бях го виждала години и чувах сегиз-тогиз смътни думи за него. Бил мълчалив. Нея вечер не можах да се вредя да кажа дума. Казвам вечер, защото денят отдавна се мина, мина и вечерта в нощ, а той все разправяше. Как е невнимателен, и може ли толкова дълго да се стои. Невизитни дрехи, невизитни обръщения, думи понякога на ръба на приличието, па понякога и през ръба. Едната му обувка отдолу протъркана и ръката му все вие и опъва брадата, кой знай откога невиждала ножица.

... Същински Йеремия, слязъл от потопът на Сикстинската капела! Пророк или народен трибун би станало от него – си мислех, като гледах рошавата му глава. Нещо говори, нещо цитира, връща се пак, допълня, отбие се подир някой детайл, завърне се, тъкмо когато не чакаш.

На всяка наша дума: „Не е тъй!", „Да речем!" „Но..." – и помня ли ги аз всички ония изрази и думи, с които ни препречваше думите, не ни оставяше да кажем, когато и действително имаше нещо да кажем. Живот, поезия, политика, знайни и незнайни мене хора – а братовчед ми от страна само се подсмива многозначително, няколко пъти все поглежда часовника. Най-сетне и самата лампа започна да примигва и дълго след това по тротоара се счуваше тракането на бастуна му. Две сенки, които гледах от прозореца, моят роднина и той, потъваха в нощта. Какви очи! Те говореха повече и от самите негови думи.

След няколко дни това същото се повтори, после потрети. Определените от по-напред дни станаха неопределени. А денят на заминаването се изгуби измежду горещите дни на прашното софийско лято".

Мара Белчева става негова спътница, вдъхновителка, помощница. На нея открива той най-високите си помисли, и стремежи, най-интимните си преживявания. Писмата му до нея са дневник на неговата любов. Той я нарича „другарко", „сестро", „свидно дете". Мъчно ще се намери по-хармонична двойка в нашата литература, още повече, че тя самата отдавна пише стихове. По-късно е издала три сбирки.

С рядка привързаност тя посвещава живота си на Пенчо Славейков, споделяла е мизерията на неговото изгнание и е бдяла над него до последния му час.

Всяка привечер тя отивала да вземе поета от Народната библиотека и двамата се упътвали към Лозенец – тяхната любима разходка.

Там на високий хълм, където с теб, с другари,
обичах да седя в тих разговор унесен...

Въпреки своята изключителна духовна култура Пенчо Славейков понякога е като дете любопитен към неща и явления, незначителни наглед. На околните правело впечатление неговото безгрижие за материални неща и вярата му в живота. Когато излизал на полето, и най-дребното цвете, което забелязвал, го докарвало във възторг. Той се отнасял към цветята с особена нежност. Събирал ги и се кичел с тях, слагал ги между листовете на книгите си, пишел песни за тях. Особено обичал чайните рози.

Вкъщи играел със своята малка племенница и в игрите ставал дете като нея, тя не го чувствувала по-възрастен.

---

* Белчева, Мара. Бегли спомени с. 8. Към „Пенчо Славейков. Избрани съчинения", изд. Мин. на просветата 1923 г.

Пенчо Славейков е прекарвал вечерите си в дома на Мара Белчева, ул. „Белчев" (сега „Гаврил Генов", до Ловния дом). Понякога работел там в малката работна стая, дето се намирал шкафът с най-хубавите му книги. Тук често се събирали П. Ю. Тодоров, Ст. Михайловски, д-р Н. Михов, проф. Боян Пенев с Дора Габе, д-р Кръстев и др. Идвали и чужденци, най-много славяни – гости на столицата. Вечерите минавали в приятелски беседи и спорове. Четели стихове в ръкопис, а домакинята пеела на гостите песните на Шуберт и Шуман.

Издателят Паскалев, който е присъствувал понякога на тези вечери, казва, че „щом влезнел Пенчо, цялата стая се запълвала". Неговото присъствие някак променяло на всички околни не само израза на лицето, но и мислите, като ги правело по-високи, по-живи. И той се пита какво криел този човек в себе си, че дори Мара Белчева, тази съвършена домакиня, в своя изящен дом ставала дете пред него. Той говорел за писатели, за художници и за произведенията им с такова дълбоко познаване и с толкова подробности, често най-интимни, като че ли лично и най-отблизо е познавал всички, като близки другари от детинство.

„Цялата наредба у нея ми харесваше – разказва Дора Габе.* – Картини, книги, духовна, културна среда. Като се връщахме от Мара Белчева, Боян казваше: „При всяко наше отиване там ми се струва, че постоянно израствам." „Пенчо говореше – продължава Дора Габе – с голяма строгост за някои посредствени хора и книги. Колкото беше унищожителен, толкова беше нежен и добър. Такъв най съм го чувствувала на музикалните вечери у Маргарита Стойчева."

Неговият характер, същевременно мек и упорит, е силно повлиян от поетическия, но непреклонен характер на баща му.

Пенчо Славейков има голяма музикална култура. Негов любимец е бил Бетовен. Всяка сряда малка група приятели се събирали у пианистката Маргарита Стойчева, на бул. „Патриарх Евтимий", да слушат музика. Неизменно тук са били Пенчо Славейков с Мара Белчева, Стоян Михайловски, Дора и Боян Пеневи, Н. Михов. На тези музикални вечери Пенчо Славейков държал интересни, импровизирани беседи върху изпълнените творби. Той имал силно музикално чувство. Не случайно върху стиховете му е израснала цяла музикална литература. С него е живяло поколение български композитори, които намериха в поезията му мотиви за своето творчество. Затова значението на Пенчо Славейков за развитието на българската художествена песен е много голямо.

2. Владимир Полянов. Срещи по дългия път. Мемоарни импресии: кн. 2 – София: Бълг. писател, 1988 г., с. 168–173

Вървяхме с Дора Габе по улица „Белчев" (днес „Гаврил Генов") в посока към „Солунска" (днес „В. Коларов"), изведнъж тя, загледана напред, каза: Мара Белчева!

Погледнах в посоката. Към нас идваше висока, стройна жена с особено бяло лице, поне тъй ми се стори, по-възрастна от Дора, но не повече от четиридесет и пет-петдесетгодишна. Скоро тя спря. Разцелуваха се със спътницата ми. Ръкува се с мене и сега видях очите й, излъчващи добродушие и ласка. Бях особено развълнуван – виждах я за първи път, след като бях чел и слушал тол-

* Габе, Дора. *Спомени.* Арх. музей Славейкови.

кова много за нея. Всъщност по това време – 1926–1928 година – тя беше вече към шестдесетгодишна, но изглеждаше по-млада и все тъй красива и със запазена бодрост. Но не това ме вълнуваше, а всичко, което събуди у мене срещата. Тя беше последна останала жива от кръга на списание „Мисъл" и последна жива свидетелка през най-тревожните дни от живота на Пенчо Славейков, когото аз слагах на най-високото място между обичните ми поети и бях истински пленен от неговия буен порив да види нашия народ културно по-издигнат и зачетен.

Без да се поведе някакъв особен разговор, тя ни поведе назад към нейната квартира, дето скоро се била настанила и която се оказа на същата улица „Белчев" на ъгъла с улица „Парчевич". Смътно си спомням, но все ми се струва, че беше на този ъгъл, най-горният етаж – едно малко таванско жилище. Предполагах, че е обособено малко апартаментче, защото тя отключи вратата при стълбището и през един не дълъг коридор ни въведе в голяма светла стая. В коридорчето видях врати към други помещения, а в стаята нямаше легло, а някакъв миндерлък, маса, някакви дървени кресла, етажерка с много книги и желязна печка, покрита през лятото, в което се намерихме в тази стая. Но тука всичко блестеше от чистота и всичко беше бяло, дори покривката върху печката. Навън, в коридорчето, поетесата бе свалила шапката и мантото си, а в стаята, останала по светла блузка и пола, изглеждаше като някакво бяло видение от далечното време, в което я виждах все още развълнуван. Може би преплитах реалността с една снимка, останала ми в паметта, в която Мара Белчева, сред голяма група мъже и жени начело с Пенчо Славейков, беше тъй облечена. Всъщност ласкава, усмихната, тя весело, закачливо говореше с Дора. Явно двете имаха какво да си кажат, отдавна познати и приятелки. Но аз не можех да се откъсна от мислите и чувствата, които ме завладяваха. Тази жена ми припомняше не само поета, с когото бе свързала живота си, и литературния кръг, на който той принадлежеше, а цялата епоха през царуването на цар Фердинанд, властуването на Стамболов, в чието правителство нейният съпруг Белчев е министър на финансите. Момичето, родено в охолността на богато провинциално семейство, е пратено от родителите си във Виена да се учи в един девически институт на обноски, езици, музика. Завърнала се вече осемнадесетгодишна в София, тя е привлечена в двореца като дама в антуража на царица Мария Луиза. Попаднала е на най-доброто място по това време в още бедна и примитивна България. Всяко друго момиче би й завидяло! Лукс, изискани обноски, балове, презници! Може би тогава отново я вижда бъдещият й съпруг Христо Белчев, защото той я знае от времето, когато е бил чиновник в родния й град Севлиево. На осемнадесет години, тя се съгласява да се омъжи за него. В същото време напуща двореца. Нещо я отблъсква от средата, в която е попаднала, и по своя воля напуща даденото й високо място. Тя обича музиката, поезията. Има свои предпочитания между българските поети. Омаяна е от поезията на Пенчо Славейков и сама вече опитва да пише. Съпругът й също не е чужд на тези интереси. На младини той също е писал и превеждал чужди автори.

Семейното щастие е разтърсено от неочакваната смърт на съпруга. При една разходка заедно със своя шеф – министър Стамболов – той е застрелян в мрачината на настъпващата нощ на улицата, която по-късно е наречена на неговото име. Убиецът явно е имал за задача да убие министър-председателя, чието управление е будило немалко ненавист в много среди, но както често се случва с платените убийци, които едва познават своята жертва, сбъркал и стрелял срещу Белчев. Обстоятелството, че през тази година на първата ни среща поетесата живееше на улицата, наречена с името на убития й съпруг, също ме увличаше да мисля и преценявам. Не смеех да попитам, правех си само мои преценки. Откривах в обстоятелството, разбира се, не носталгията на една влюбена съпруга. Това ми се виждаше невъзможно. В живота й вече отдавна бе

намесен Пенчо Славейков. По-скоро тя бе потърсила някаква защита с името на улицата, дето бе избрала да живее, припомняйки високия ранг на убития съпруг и личното си някогашно положение. Защото беше вече съвсем сама и доста позабравена. Отдавна бяха минали годините на връзката ѝ с Пенчо Славейков, чиято оценка на поетичните ѝ опити тя бе помолила след смъртта на своя съпруг. Поетът ѝ е познат, следила е неговото израстване като един от първите поети на страната ни, кулувала е всяка негова книга като най-скъпото за нея притежание. По това време той е директор на Народния театър, а сетне директор на Народната библиотека. Но идва на власт тъй наречената народна партия, а като министър на просветата С. С. Бобчев, който не може да забрави някои изказвания на Славейков по време на свикания в София славянски събор. Поетът е за връзка с руския народ, а не с тези, които тъпчат този народ. Съвсем ясно е казал това в една реч, пренебрегнал царе и министри. Бобчев търси случай да уязви поета и издава заповед да бъде преназначен от директор на Народната библиотека за уредник на музея за училищни пособия при Министерството на просветата. Славейков разбира желанието на министъра да го унижи и отказва да приеме новата служба. Между това той не само е заинтересуван от поетичните опити на Мара Белчева, но избира между всичко, което е одобрил от нея, стихове за една сбирка. Тъй през 1908 година излиза отпечатана нейната първа книга „Стъпки пред прага". Минали са лет-шест години от деня, през който тя го е потърсила. Той е не много по-възрастен от нея, а тя все още е сама. През тия години тяхното познанство е прераснало в по-интимни отношения толкова явно, че вече се знае от всички в малка София по това време и предизвиква доста иронични подмятания. А влюбените не се решават да направят следващата стъпка, макар и желана от тях. Поетът е без работа. По това време дори един Пенчо Славейков, първенецът в литературата ни, не може да се надява много на получаваните хонорари. А тя ще загуби пенсията от мъжа си, ако се омъжи. Почитатели на поета повдигат въпроса в Народното събрание да му се даде народна пенсия съобразно вече възприетата практика към заслужили културни дейци. Той вече отдавна има право на това с цялото си творчество и оценките за него у нас и в чужбина. Предложението само дава възможност на долно опартизанените хора от средата на управляващите партии да забълват най-отвратителните си приказки по адрес на поета и неговия интимен живот. Огорчен, поетът избягва от България. Няколко седмици по-рано или по-късно, заминава и Мара Белчева. Двамата се срещат някъде в Швейцария. Славейков, цял живот страдащ от заболяване през детските му години, сега чувства, че в неговото тяло се е загнездила някаква нова болест. Отиват в Италия и се приютяват в едно малко село край езерото Комо. Тука поетът умира...

Между Дора и домакинята всичко вече е казано, споделено. Двете говорят нещо от текущия живот. Аз дебна да чуя някоя дума, отнасяща се за миналото. Неловко ми е да задавам въпроси. Тъй тази моя първа среща с Мара Белчева отминава, без да узная нещо от миналото, което не зная. Остава ми само споменът от тази среща и той не угасна, подхранван от видението на бялата стая и сияещата в ласкава усмивка поетеса.

Нямах повод да отида отново при нея, но ми провървя. В югозападния край на София отдавна вече бе изникнало селището на тъй наречените дъновисти – една религиозна секта, чийто основател привличаше със своите проповеди след нещастния край на войната много огорчени мъже и жени, загубили свои близки, както и всяка друга радост в самотния си живот. В селището на сектата бяха попаднали с майка си и едни мои братовчедки. Понякога ходех при тях. Бяха се настанили в една барака, както и повечето от техните съседи. През пролетта и лятото тези бараки тънеха в цветя и буйни храсти. Насреща се откриваше цяла Витоша и просторът към лозенските височини. Един ден тука наблизо видях Мара Белчева. Бяха минали няколко години от гостуването ми в

нейната бяла стая. Тогава тя беше към шестдесетгодишна. Изминалите години не бяла я повече застарили. Виждах я как бодро стъпва. Около нея бяха станали вече доста нови неща. Бях чул за публичните й беседи за Пенчо Славейков, за издадената антология с негови стихове. Бе се появил нейният сборник „Сонети". За него писаха критични статии Владимир Василев, Васил Пундев, Малчо Николов. Всички утвърждаваха възможностите й като поетеса. Излязоха и няколко нейни превода от немски език. Гледах я и се мъчех да отгатна накъде може да е тръгнала в този край. По това време нямаше много постройки в тази част на София. Всъщност това не беше част от града, а в района на горите и градините наоколо. Помислих за селището на дъновистите. Последните стихове на поетесата, излезли в сборника „Сонети", носеха много черти на душевна смиреност и отдаване на мисли и чувства за един отвъден живот. Не я спрях, а свърнах от шосето към гората. След като тя отмина, тръгнах подир нея. Да, тя навлезе в селището с дървените бараки и скоро прекрачи в техния дъсчен храм.

Когато втори път я срещнах в тази околност, идвах отсреща й и се обадих. Подхвърлих приказка, че и друг път съм я виждал насам. Тя не каза нищо за сектата на дъновистите. Заговори за самотата, за нуждата й да подиша сред природата. Изглеждаше по-бледа от друг път и тъжна. Нямаше я ласкавата усмивка, а някаква усмивка, която говореше по-скоро за горчивина и примирение. Едва този ден, малко отрезнял от омаята на тази жена, си дадох сметка какъв може да е бил животът й през тия години. Останала сама, след като загубва съпруг и любимия, намерила се сред един нов свят, който много малко знае за нея, загубила всичко от някога богатото бащино семейство с достатъчно възможности да прати дъщеря си да учи в девически институт във Виена, останала само със своята пенсия, отдавна загубила някогашната си стойност, тя живее без никакви други доходи. Придворната дама, министерската съпруга, приятелката на най-големия български поет, сама талантлива поетеса, явно тя живееше в оскъдица и самота. Единственото нейно богатство са спомените. Тя не тропа на ничия врата, не споделя с никого какво е положението й – скъпи своя висок духовен ранг и тихо отминава в небитието, към което вече отдавна е устремено всичко у нея, след като е изпълнила единствената задача, която е смятала, че е длъжна да изпълни – да разкаже всичко за големия поет, умрял в нейна близост. Надали тя е съзнавала, че тъй сама ще се задържи по-дълго в паметта на поколенията, които следват. Сърцето й е много чисто, за да прави такава сметка! Авторка на интимна, сърдечно вълнуваща поезия, тя е една от първите жени поетеси у нас за времето и изиграва своята роля за развитието. Неволно обаче около името си тя слага ореола на нещо повече в светлината на поета, комуто бе дала своята любов и преданост. Заболяла, умира през 1937 година.

Не зная защо нищо не чух за нейната смърт и погребение. Всичко е минало тихо, в кръга на най-близките приятели и задушевните полутонове, тъй характерни на нейния живот и поезия.

3. Сп. „Българска реч", год. XI, кн. 7 (IV.1936), с. 217–219

МАРА БЕЛЧЕВА ПОЧИНА

Мара Белчева е родена в Севлиево на 8 септемврий 1868 година. След като свършва 5 клас в Търновската гимназия, заминава за Виена, гдето продължава да учи. В 1883 година умира баща й и Мара Белчева се връща в България, като става учителка в Русе. После, през Сръбско-българската война, тя е милосърдна сестра и учителка в Софийската гимназия. В 1886 година се омъжва за Христо Белчев, който в 1891 година бива убит като министър на финансите.

За незначително време тя е почетна дама на княгиня Клементина. Но празният живот не е за нея. Заминава за Женева, гдето следва нова литература.

В 1903 год. тя се връща и съдбата я среща с Пенчо Славейков. От тук започва най-творческият живот на Мара Белчева. Окрилена от духа на Пенчо Славейков, тя започва да пише стихове. От 1904 год. тя е редовна сътрудничка на сп. „Мисъл", редактирано от Д-р К. Кръстев. Тук тя печати своите песни – оригинални и преводни.

Мара Белчева е превела „Тъй рече Заратустра" от Нитче, „Потъналата камбана" от Хауптман и много стихотворения от европейски поети.

Издала е свои оригинални сбирки през 1918 г. – „На прага стъпки"; 1925 г. – „Сонети" и 1931 г. – „Избрани песни".

НЕЙНИЯТ ОБРАЗ

Напоследък я виждахме съвсем рядко. Тя се беше отделила от всичко и от всички, за да доживее своя земен живот като отшелница, в килията на своя дълбок духовен мир, чувствувайки връзката с умрелите по-жива, отколкото връзката с живите.

Виждахме я рядко, но все пак, само мисълта, че тя живее между нас, тук на земята, тя – толкова нематериалистична, в този толкова материалистичен век, тя, въплъщение на женствеността, на любовта, и верността – в този век на желязото и бетона, на спекулациите и алчността, когато думите любов и вярност са изхвърлени от употреба като анахронични, – мисълта, че тя живее, ни сгряваше някак, даваше ни някаква духовна опора, вдъхваше ни загубената вяра, възкресяваше и осветяваше тези осмени и компрометирани понятия – човешки добродетели, които никой днешен писател не смее да напише, за да не изглежда старомоден...

И макар да знаехме, че възрастта й вече клони към залез, макар да знаехме, че е болнава, мисълта за смърт никога не минаваше през ума ни по отношение на нея, навярно именно защото тя се движеше между нас не като материално същество, а като дух.

И както е с чувството към майка ни и баща ни – виждаме ги вече остарели, съсилани, грохнали, знаем, че и те са смъртни хора като всички, но все някак ни се струва невъзможно, те да ни оставят, да си отидат, а когато това стане, усещаме една особена, вътрешна, с нищо незапълнима празднина, – такова чувство приблизително изпитваме и сега, при смъртта на Мара Белчева. – Навярно защото самата тя винаги се отнасяше към нас като с нейни деца. И нейният образ в нашата памет ще остане така: засмяна, добра, внимателна, никога от нищо неоплакваща се, всичко понасяща с едно върховно примирение, радваща се на чуждите успехи, доверчива, възхищаваща се с младежки жар от всичко хубаво, не вървяща, а носеща се сякаш над земята, над всекидневните дребнавости, над човешките низости. – И вечно дереща, дереща някакъв висш смисъл, някаква висша хармония, доброта, красота.

И един човешки образ и един човешки живот, издържани в своята линия открай докрай.

Една външна красота, съчетана с вътрешна красота в неразривна цялост – вещо толкова рядко днес – не само като жива човешка личност, а и като идеално произведение на изкуството.

Спомням си оня светъл образ за нея, който си бях създала в ученическите години, без да съм я виждала, а само от скицата й в „На острова на блажените" и от „Псалом на поета" на Пенчо Славейков. Когато десет години по-късно ме представиха на нея, оня светъл образ не се затъмни.

Той не се затъмни и когато една ранна лятна сутрин я сварих на връх Мусала, обърната към изгряващото слънце. Нито пък когато случайно я намерих една вечер да пътува самотна, свита в едно третокласно купе, в чужбина... Тъй както не се затъмни и вчера, гледайки я така страшно променена от досега на смъртта, гледайки белите й мъртви коси, които така естествено се сливаха с белите кокичета на избликващата пролет и образуваха сребърен ореол около лицето й като на светица.

И мисля, че духът на Пенчо Славейков я е посрещнал на прага на вечните селения все със същите безкрайно топли, незабравими думи, на които наистина струва да посветиш целия си земен живот:

„Ти моя гърлице, другарко моя вярна..."

Е. Багряна

4. Сп. „Зорница", год. 51, бр. 11 (18.III.1931), с. 3

Нашите писатели

МАРА БЕЛЧЕВА

О, докога ще ме изпитваш, Боже?
Усмихнеш се, и ето всичко може.
Заслушана във топлия ти глас
На Твойта нива зрее – златен клас.

И блесналият сърп не ме тревожи.
Света десница върху мен положи
И като струна пее до захлас,
В дъхът Ти, Боже, шеметний ми час.

И в преграда между Теб и мен,
И тъмен облак Твоя глед засеня, –
Като кошмар в дълбокия ми сън.

Притискат ме небето и земята
Бучи изпод нощта река – душата:
При Теб ли бяга тя, от Теб ли вън?

Из „Избрани песни"

За нея най-добре би могло да се каже, че е минала през страшните светлосенки на Рембрант.

И наистина тази горда аристократка, тази класическа, прекрасна и омагесваща жена и голяма поетеса слезе от озарените със слънчев блясък върхове долу в низките, където я чакаше тежката сянка на земята и великото световно страдание.

Тя се преля като капка роса в океана на човечеството, стана равна на всичките хора и за нея нямаше голям, нямаше и малък, само хора, само човеци, братя и сестри, с които би могла да дели всичко.

И наистина каква съдба: някога жената на убития министър Хр. Белчев, после другарка на безсмъртния Пенчо Славейков и сега съвсем сама.

Тя е оставила всичко, отрекла се е от даровете на живота, от неговите шумни дни и пълни с тайни нощи.

Тя е приела само истинния Бог на човечеството. И този Бог е изпълнил душата й. Той свети там като фар. Блести като слънце и така е тихо, така е свято там!

И в тези мигове на върховно сливане с Бога, с вечността и космоса, Мара Белчева изпя песните си – тихи като въздишки на дете и изпълнени с много мъдрост и с много светлина.

Това са песните на един углъбен живот, на една човешка душа, изстрадала за всичките и на жестоко ранено сърдце:

Комуто се в сърдцето още ронят
недоизплакани сълзи,
от своя пир когото дните гонят,
тъй както гонят враг врази –
горко на него! Дето и да мине
един е неговият път. –
Дома бил той, или пък на чужбина,
на свойто минало трупът
понесъл, той се все и все завръща
при кладенеца на скръбта,
когото тъмният бръшлян обгръща
с неуведаеми листа.

Тя вярва във вечния живот.

След великите страдания, след тежката скръб душата става свята, става безсмъртна:

– „Смърт? Що е смъртта? Дълго съм мислила за това. Толкова пъти съм се срещала с нея в живота. Взела ми е най-скъпите – един след друг. Но наистина що е тя? И след всичко аз вярвам в живота. Във вечния живот, по-силен от смъртта."

И тази вяра е родила най-светлия пантеизъм в българската лирика. Песните на Мара Белчева в голямата си част са един славослов, едно обожествяване на природата, чрез която поетесата се слива с Бога. И в това сливане идва утехата, идва щастието, идва примирението.

Мара Белчева е родена на 21 септемврий 1868 година в Севлиево. Гимназия е завършила в Търново, а висшите си науки – във Виена и Женева.

Печатала е за пръв път през 1910 г. в двата сборника „Мисъл". Тогава тя публикува два големи цикли, около 45 стихотворения: „Без шум листата капят" и „На синура на вчера и на днес".

Издала е три книги: „На прага стъпки", „Сонети" и „Избрани песни".

Сега поетесата работи над нова книга стихове.

Вл. Русалиев

5. „Завети", год. IV (1937), кн. 1, с. 17–18

СВЕТЛАТА ПЪТЕКА СЛЕД МАРА БЕЛЧЕ*ВА*

В памет на Мара Белчева

И Мара Белчева си отиде. Последната нишка, която свързваше две поколения, колкото близки по време, толкова и разнородни по дух, се скъса. Бройката писатели, която даде нейната зрелост и художествената багра на предвоенната ни литература, със смъртта на Мара Белчева слиза от сцената на културната ни общественост, за да заживее в съзнанието на бъдните поколения като най-интересен момент, който българският творчески дух е отбелязал по пътя на своето утвърждение.

Историкът, който в бъдеще ще преценява литературните факти от зрителния ъгъл на своята обективност, ще определи предно място на Мара Белчева сред представителите на художествената мисъл у нас. Наред с нейното литературно дело, което крие в себе си утаяванията на един светъл творчески дух, той

ще изтъкне и оная нравствена чистота на Мара Белчева, която я сроди с Пенчо Славейков, за да му стане отпосле опора и насърдчение в непосилната и неблагодарна борба на поета-философ за преодоляване на нашата сурова и първична културна общественост.

Излишно е да се поставя въпросът какво би бил Пенчо Славейков без нравственото обаяние на Мара Белчева. Нима неговите писма не са най-ярко доказателство за огромното влияние, което тя е оказала както върху творчеството му, така и върху жизнения му път.

Но наред с тая огромна грижа на Мара Белчева, която тя имаше към Пенчо Славейков, не по-малко внимание заслужават и нейните песни, отронени в моменти на съзерцание и размисъл.

Желания, надежди, суета,
от мене пъстри птици отлетяха.
Мъглите като песен прелетяха
на тихата поляна на скръбта.

Горното четиристишие напълно определя творческия темперамент на Мара Белчева. То отбулва замечтания профил на една жена, чиито засенени от лека умора очи реят погледа си в розовата мъгла на миналото.

Поетесата не живее с тревогите на своето време. Тя се е надмогнала над действителността. Проявите на обективния живот я интересуват дотолкова, доколкото могат да възпроизведат във въображението ѝ един пъстър свят от безплътни образи и видения – отглас на някогашни впечатления и изживявания.

Мара Белчева е заключила сърдцето си за възторзите, радостите, скърбите и крушенията на другите. Тя живее изключително със себе си и в себе си. Трагичното чувство за самотата и изоставеността у нея е силно развито. То подхранва оная дълбока меланхолия и примирение със съдбата, които намират израз в миньорния тон на всичките ѝ песни. В тях острият вик на отчаянието е заглушен, сподавен, за да отстъпи място на една смирена резигнация:

На свое слънце грее се душата.
И във кристалний дом на тишината
Не влиза времето с човешки час.
Мъглата радостта ѝ не смущава,
Не чуе стъпки на човешка слава –
Заслушана е само в Божий глас.

Мара Белчева е индивидуалистка от най-чиста проба. У нея субективното чувство определя изцяло отношението ѝ към света. Облъхната от идейните и естетически разбирания на Пенчо Славейков, които у нея губят борческия си патос и философската си задълбоченост, в своята поезия тя възкресява оная лека романтика, на която липсва стихийност в чувствата и плътност в образите. Гамата на нейните изживявания, макар и пъстра по колорит, отбелязва главно два съществени елемента: любовта и мистичното чувство към света.

За разлика от всички други поетеси, любовта у Мара Белчева не е една сляпа, демонична стихия, която изпепелява душата, за да остави след себе си парливата болка от едно голямо страдание, а плахо чувство, запалило в очите пламъка на невнятния копнеж и на вярата. Стиховете, през които преминава трепетът на любовта, са облъхнати от нежния парфюм на една чиста лиричност и сърдечна топлота:

Свърши се играта,
Млъкна песента.
Той и тя в душата

с звукове – цветя
свиха и завиха
вън града сами.

И после:

Черен скут разгънал
паркът мълчалив,
дето се извива
глъхналият път,
дето мълчаливо
сенки две вървят.

Грубата еротика е чужда за творчеството на поетесата. В него тя отразява душевните трепети, лекитв усещания, но не и суровото и първично чувство на любовта. Само понякога спомените, като плахи гълъби, с излекото пърхане на своите криле, докосват душата й, за да събудят едно колкото нетрайно, толкова и смътно желание:

Да можех пак на твоите гърди
глава да приклоня, –
от твоите очи звезди
да пия светлина.
Простряла бих аз мост върху света
от своята тъга, –
да стигнех твоите уста, –
на моя сън брега.

Любовната лирика на Мара Белчева отразява един важен момент от психиката на българската жена изобщо. В нея намират израз всички ония чувства, настроения и помисли, които са вълнували женската душа някога. Тяхната чистота и непорочност са запазили напълно първичната си свежест и неподправена красота. В това се крие и ценността на тоя дял от творчеството на поетесата.

Крайният индивидуализъм у Мара Белчева, при особената структура на нейния дух, я кара често да скъсва нишките с реалния свят, за да се понесе из тъмните лабиринти на един религиозен мистицизъм. Тогава времето спира своя ход. Пространството губи измеренията си. Една невидима ръка изтрива контурите на видимия свят. В такива моменти поетесата се сили да разгадае тайните на битието, да намери ключа, с който да отвори дверите на отвъдното, идеалното. Тя търси оня невидим Бог, който „навсякъде царува и никъде го няма“:

И в миг преграда между Теб и мене,
и тъмен облак твоя глед засеня,
като кошмар в дълбокия ми сън

притискат ме небето и земята.
Бучи изпод нощта река – душата:
При Теб ли бяга тя, от Теб ли вън?

Мара Белчева изпада често в подобни философски размисли. Нейното отношение към проблемите на битието носи един мистичен характер. Тя възприема света като едно таинство, със свойствената за подобно отнасяне отвлеченост и мъглявост. Прозренията, до които се домогва поетесата, не са умозрителни построения, а чисто интуитивни долавяния. В тях има нещо тъмно и същевременно близко до душата.

В поезията на Мара Белчева заемат особено място няколко стихотворения, в които импресионистичният елемент е изтъкнат на преден план. В тях поетесата проявява оригинално художествено виждане и склонност към декоративно изобразяване на природата:

През ведрината лека
на стълп се вий димът –
на стряхата сънят.
И вий се той полека
нагоре – и изчезва
едва съзиран там,
на слънчевия плам,
в огреяната бездна.

В тая пейзажна лирика, изпъстрена със свежи образи и топли акварелни тонове, Мара Белчева проявява богата творческа фантазия.

За съжаление, тия стихотворения са на брой твърде малко, за да ни очертаят релефно една недостатъчно застъпена в нашата поезия област.

По отношение на художествените средства Мара Белчева не се отличава твърде много от останалите поети – нейни съвременници. В стихосложението тя следва традиционните форми, без да постигне нещо значително в областта на неговата музикалност и вътрешна динамика.

Макар и не напълно оригинални по дух, съдържание и строеж, стиховете на Мара Белчева заемат особено място в поезията на жените-писателки.

Петър Горянски

6. „Завети", год. IV (1937), кн. 2, с. 40

Спомените вълнуват:

С МАРА БЕЛЧЕВА В ЮНДОЛА

Който е чул нейния млад и кръшен смях, слъкатушен сякаш от някаква детска наивност, ще си каже: Мара Белчева няма да умре, тя ще живее не само рамо до рамо със своя велик другар Пенчо Славейков, тя ще живее не само със своите примирени и мъдри песни, но тя ще живее и като рядък образ на жена, отразила с целия плам на сърцето си жаждата за младост и красота.

Мара Белчева ме гледа със своите лъчезарни очи, в които се кръстосват двойни пламъци: пламъците на душата ѝ, серафично бели в последните години, и пламъците на разпалената камина.

Ние седим пред разпалената камина и меката топлина изсушава влажния въздух, който нахлува отвън. Защото вечерите на Юндола са влажни и доста хладни.

Някаква слука ме доведе насам, за да търся вилата на едно познато семейство. Като не намерих домакините в къщи, аз се разположих на поляната и извадих ръкоделие. Не минаха тъй десетина минути, гледам, към мен се приближава жена, непозната, и ми казва:

– Г-жа Белчева ви вика при нея. Тя е вътре, в стаята си.

Аз знаех, че г-жа Белчева е на Юндола и се канех някой ден да я посетя, но не знаех точно къде е виличката ѝ. Сега, каква случайност! Скокнах бърже и се отправих насреща към малката бяла къщица, с дървен балкон на покрива! Ето по кои стъпала душата ѝ възлиза всяка сутрин, за да се моли Богу и на светлината! Тук, на хиляда и двеста метра, тя пак търси да се възвиси от земята, тя си издига малка кула, за да е по-близо до звездите!

– Видях ви там на поляната и ви познах! Изпратих Геновева да ви повика да дойдете на камина – и тя показа буйно пламналата камина, където пращяха сухи борови съчки – и като ми подаде сърдечно ръце, привлече ме да седна срещу нея край огъня.

– Колко сте порастнала! Десетина години има от нашата първа среща. Тогава бяхте малко момиче с големи черни очи. Още помня очите ви... Очите ви от нашата първа среща... Я да видя, и сега са същите...

Тя се смее. Смея се и аз. Ние се гледаме продължително, държим ръцете си, погледът ми се къпе в светлината на нейния поглед, като в някакво дълбоко, стихнало езеро...

Спи езерото: белоствoли буки
Над него свождат вити гранки,
И в тихите му тъмни глъбини
Преплитат отразени сянки.

Отразени сенки... Сенките на един богат живот, преминал в съзерцание и молитва! Гледам я: другарката, сестрата, свидното дете на нашия най-голям поет! Лицето е бледо и изпито, носещо браздите на мисълта и тънките извилини на дълбокото чувство! Но с каква антична красота се открояват чертите на това лице върху белия фон на нейната Юндолска стая: просто дървено легло, маса, стол, камина – това е всичко. Да, това е всичко, но тук има една жива душа, трептяща с всичките трепети на земята и на небето, и после, там вън са планините, боровите гори, зрелите ниви, купите сено, сините метличини сред житата и после този въздух, който те опиянява и те прави млад и весел и ти казва: живей, живей, радвай се на живота, славослови живота!

– Тук живея съвсем сама. Трябва ми пълна почивка. Дългите разговори ме уморяват, но вие идвайте. С вас се разбираме и когато мълчим. И така минават минути, часове, неусетно, леко. Говорим за Париж, за Италия... за Пенчо.

– Понякога ми досаждат много с въпроси за живота ми с Пенчо Славейков. За да се разбере този живот, трябва тънка душа...

Някаква голяма болка се топи в гласа й, в очите й...

Великият покойник се изправя между нас. И ние се заслушваме в неговото безмълвие.

Сега Мара Белчева е сянка от отвъдния свят.

Лятото на 1936 година беше нейното последно лято на Юндола. Последно лято на земята. Последно лято на живота й.

Нейната малка бяла къщица на Родопите ще стане храм за поклонниците, които дълго след нея ще дирят още...

... На прага стъпки...

Мария Радева

VII.
Мара Белчева и истинският Учител

Бележки на съставителя

Вергилий Кръстев

1. За Мара Белчева съм слушал от учителката си по литература Михайлова, беше възрастна жена, познаваше лично поетите преди 9.IX.1944 г. Разказваше за личния им живот интересни неща, които не са включени в техните автобиографии. Тогава се е носел слух, че Мара Белчева не е поетеса, а такава я е направил Пенчо Славейков. Който познава биографията на Пенчо Славейков, ще да знае, че това е лъжа.

2. За Мара Белчева съм слушал много от Галилей Величков, че е била светска дама с маниери и обноски и е била така естествена, че е покорявала всичко наоколо. А Учителят я е приемал, седели са под лешниците на „Изгрева", разговаряли се и Учителят й е разказвал анекдоти, забавни истории и тя с кръшния си смях и при това непринудено е огласявала целия „Изгрев". Онова, на което тя е била свикнала във висшето общество, Учителят го е поднасял, за да може една душа да се доближи до Бога и Неговото Слово. А какво после се случва?

3. Фаталната жена. Това се отнася за Мара Белчева. Останалите в България руски офицери след Руско-турската война 1877–1878 г., с която България получава независимост, се дуелират заради Мара Белчева. Двама от тях са отзовани веднага в Русия от княз Дондуков, за наказание, че са се дуелирали за жена и при това българка.

4. Мара Белчева се оженва за Христо Белчев. През 1891 г. мъжът й Христо Белчев, като министър на финансите, разхождайки се със Стефан Стамболов, бива разстрелян. Всички са смятали, че куршумът е бил насочен за Стамболов, но по погрешка е бил убит министър Белчев. Но това не е вярно. Стамболов е ходил при една ясновидка, която му предсказала кога ще бъде насечен и точно къде. И Стамболов е знаел това и на уречения ден е знаел, че ще бъде посечен, но е посрещнал открито покушението си. И заради това убийство, на министър Белчев, Стамболов въвежда военна диктатура и започва разправа с противниците си.

Спомням си, моят дядо разправяше, че при Стамболов режимът е бил много диктаторски и е надминал 10 пъти турците. А Стамболов има едно стихотворение, отпечатано заедно с Ботевите стихотворения:

Не щеме ний богатство,
не щеме ний пари,
а искаме свобода
и народни добрини!

И накрая този идеал изчезва, защото той изкупува на безценица от бягащите турци земята около Витоша и е станал най-големият земевладелец тогава. Представяте ли си пред какъв изпит е била поставена неговата поезия, която

почти е била съпроводена с подходящи мелодии и цялата хъшовска емиграция до 1878 г. я е пяла, дори и след Освобождението. Колкото е по-висок идеалът, толкова е по-голям изпитът и толкова от по-високо се пада и падението надолу е по-голямо.

5. Мара Белчева остава вдовица на 23 години. Тогава княгиня Клементина я поканва за дворцова дама в двореца на цар Фердинанд. Царят е започнал да я ухажва и е искал да я направи любовница. Но тя го отхвърля. Тя била изгонена от двореца и освен това й намалили наполовина пенсията, която е взимала за убития си мъж Христо Белчев – който е бил министър. Така живее в мизерия.

6. Мара Белчева се среща с Пенчо Славейков и става неразделна негова спътница. На 18-годишна възраст, след каране на кънки Пенчо пада в ледената вода на р. Марица през месец януари и вдървен го докарали у дома. Получава остър артрит, загубил си говора, не могъл да ходи, едва пристъпвал. Тя станала негова спътница. Но гражданството на София посрещнало на нож тази връзка и насочили всичката си омраза към Пенчо, понеже бил недъгав, а е ходил с такава красива жена. А той нарочно ги дразнел, като се облягал на ръката й при техните разходки по софийските улици. Накрая Пенчо не издържа и напуска България през 1911 год. завинаги. Той напуска заради нападките срещу него, предизвикани от завистта на хората към хубавата жена. Казвали са: „Куц, кьорав и сакат, а води под ръка ангел и жена красна." А тя продава къщата си, за да осигури лечението му в Италия. Връща се в София като бедна вдовица.

7. През 1925 год. тя се запознава с Учителя Дънов, посещавала го е много пъти. Тя е представител на онези души, които е трябвало да се родят в България заради Учителя, да се образоват, изучат и да дойдат при него образовани хора. Учителят ги кани поименно, но те не идват, подгонени от общественото мнение срещу Учителя. Мара Белчева превъзмогва това. Но накрая не си издържа изпита и напуска Изгрева.

8. Но идва най-големият изпит за нея. С нея се свързва онзи предприемач, който изиграва Иван Радославов и който разрушава след това салона на ул. „Оборище" 14. Взема й парите, с обещанието, че ще й построи къща, и я измамва. А той се е представял като последовател на Учителя Дънов. Тя била толкова разочарована, изиграна, че напуска Изгрева и скъсва всички връзки с учениците, дори и с Учителя Дънов. Това е развръзката. Жестока, коварна и поучителна за другите. А Учението на Учителя Дънов се заключава в една дума: „Чистота". За предприемача-измамник виж в „Изгревът" том I с. 583–584, „Изгревът" том V с. 474–477, „Изгревът" том IX с. 168–169. А за измамника виж в „Изгревът" том IX с. 172–174.

9. Мара Белчева започва да публикува стихотворения в сп. „Житно зърно" от 1928 г. от кн. 3., та чак до 1931 год. След 1925 г. тя се запознава с Учителя Петър Дънов и Неговите последователи. За списание „Житно зърно" вж. „Изгревът" том II с. 215–217; Как се издаваше сп. „Житно зърно" – вж. „Изгревът" том IX с. 736–744.

10. Творчеството на Мара Белчева е застъпено още от 1922 г. в сп. „Всемирна летопис". Мара Белчева познава издателя му Иван Толев и съвременниците му. За него вж. „Изгревът" том XV с. 583–875.

11. Мара Белчева е публикувала стихотворения във в. „Живот", излизащ през 1929 г. А редактор на това списание е Любомир Лулчев. Тя е имала много срещи с него и всички негови пророчества за нея се сбъдват.

12. Тук представихме нейната поезия, която е свързана с идеите на Учението на Учителя. По този начин тя влиза заслужено в поредицата „Изгревът". Спомням си, през 1990 г. някои намериха нейния машинописен текст, който години се размножаваше на пишуща машина, и го публикуваха. Прегледах го.

Знаех, че го правят нарочно, за да попречат на поредицата „Изгревът", която още не беше почнала да излиза на бял свят. Тези, които го отпечатаха, не знаеха нищо за нея и нямаше от кого да узнаят. Аз бях ги изпреварил и записал всичко за нея. Имах план, имах програма и имах концепция за нея. Ето сега го изпълнявам и я представям в „Изгревът". Но онези си свършиха работата. Бяха изпратени да пречат и да опорочават.

13. Тя беше една от душите, изпратени от Невидимия свят да се родят между българите, да се срещне с Учителя и да работи за Учението Му. Слезна, срещна се с Него, но не можа да си издържи изпита до края. Последният изпит е да познаеш истинския си Учител. Учителят Дънов разказва, че последният изпит на ученика е изпитът за различаването. Ще поставят ученика в една стая и в нея ще има десет учители в един и същи образ. И ученикът от тези десет образи живи трябва да избере и да посочи само един образ. И трябва да познае истинския Учител, който е един от десетте. Посочи ли го, то останалите си свалят брадите и виждаш обикновени хора, дегизирали се като Учителя Дънов. Ако посочиш един от деветте лъжливи учители, то всички стоят и ти се усмихват. Ти се проваляш на изпита по различаването. Това е най-страшният изпит на ученика – да различи, да познае истинския си Учител от мнозинството идоли на човечеството.

14. Ето това е задачата на „Изгревът". Да посочи пътя на ученика, за да дойде до последния си изпит по „различаване". Да познае, да различи Истинския си Учител – Всемировият Учител Беинса Дуно, Който е приел образа на Бога, защото Словото Му е Слово на Истинския Бог.

Амин.

Вергилий Кръстев
6 октомври 2002 г., 13–13.40 ч

15. И за доказателство на нейния Път ще представим нейното собствено пророчество, написано в три стихотворения.

16. Това е **„Осенение"** от Божествения план за пътя на пробудената душа.

17. „Молитва за душата", която да се слее с душите, които вървят в пътя на светлината.

18. „Светият", дошел в човешкия род, със сияние в плът лъчезарна, за да запечати с огън Словото си за малцината избрани. А това Слово е Словото на Учителят – Беинса Дуно.

Мара Белчева
Три стихотворения

ОСЕНЕНИЕ

I

Кога ме осени Божествения плам
и ме обжегне, всичко е магия
около мен: Ей малката келия
превръща се в старинен храм
и всичко в нея на молитва ме зове: –
Портретите – икони по стените –
изничат в рамките си веч изтрити,
– далечни, свидни гласове –
Във тоз, във онзи поглед, нявга въглен жив,
сърдце ми изгоря като измирна...
А моята душа – речица мирна –
не вика вятъра игрив
да я вълнува. Тя оглежда своя бряг, –
изваяните скали белогръди
и туй, което в нея ще пребъде.
Небето бяга с нейния бяг.

МОЛИТВА ЗА ДУШАТА

II

Сама във гроба искам да почивам.
И никой да не знай къде е той.
Да ми кадят, с молитва мълчалива,
мъглите вечния покой.

В кандилото ми да гори луната.
И времето – невидимия стан –
ту пъстрия килим връх мен да мята, –
ту непорочния саван.

И пролетния вихър да отвее
на спомените черните петна.
Душа с душите ясни да се слее
в пътеводител – светлина.

СВЯТИЯТ

III

Той беше чист. Той беше свят.
Той беше кръст и дело.
С рода човешки беше слят.

Сияние го огрело.
Тъй фокус той на светлина,
когато всичко спяло,

през камък мина, през стена
с плътта си лъчезарна.
И не веднаж във тишина

на своите се мерна.
Подир смъртта си заживя
и във всяка душа вярна

Той запечата сонм слова
със огън издълбани.
И тъй на кръста прикова
малцината избрани.

(Сп. „Завети", год. III (1936), с. 110)

V.

Елена Казанлъклиева

(1872 – 1956 г.)

Изново родена за духовен живот

I. Към Слънцето 532
II. Към моето сърце 534
III. Моята молитва в Ада 537
IV. Следвай пътя 539
V. Писмо до другарката ми 541
VI. Едно от пътуванията ми в другия свят 552
VII. Всяко дихание да хвали Господа 556
VIII. О, мили ми Гуру 557
IX. Жената като майка и нейната задача 559
X. Стани, събуди се, търси пътя. Предговор 575
XI. Призов към майките 575
XII. Съзерцания и молитви на Елена Казанлъклиева 587
XIII. Бележки на съставителя Вергилий Кръстев 595

Елена Казанлъклиева
I.
Към слънцето

Из брошурата „Път“ от Е. К. Бездомник *, 1920 г., Печатница на Книгоиздателство „Слово“ А.Д., София

(Мото на брошурата:)

Елате и да се върнем при
Господа, защото Той разкъсна,
и Той ще ни изцели: порази,
и ще обвърже раната ни.

Осия, гл. 6, ст. 1

Поклон пред Тебе, о Слънце, що грееш и ден и нощ в душата ми. Ти мраз разтопи в моите гърди, които бяха се вледенили и аз плувах, като ледена топка, отчупила се от океана и бавно тласкана по всемирното течение.

О, Ти Слънце, що сгряваш целия свят, колчем се явиш на светлия хоризонт и стопляш всеки кълн, всяка твар, тъй както майка стопля дете в своите гърди.

В Твоята любов, о Слънце, всичко почива и възраства. Всеки кълн, всяко клонче, тревичка и всяко цвете обърнало очи към Тебе. О, Слънце, сияние на моя живот! Когато майка ме роди, ти ме обгърна със своите златисти лъчи и крепнах аз в твоята всеобятна любов.

Пред Тебе се радва и стар, и млад, и учен, и прост, и болен, и здрав.

О, Ти вечно Слънце, което си излязло от Отца и стана Велик Син, за да стопляш душите ни, които плачеха за истинска любов, която дава живот на всички страждущи души на земята.

О, светло Слънце, израз на Божествен лик, Ти вливаш радост в сърцата ни, просветяваш умовете ни.

Поклон пред Твоето огнено слово, победило мрака. Поклон пред Тебе, огнено Слънце, що слезе на земята и пожертвува чистите си лъчи, за да дадеш нам живот. **

И сега Ти, мило Слънце, всяка заран събуждаш моята душа, нагряваш сърцето ми, просвещаваш ума ми, но аз разпъвам Твоите лъчи.

---

* Е. К. Бездомник е псевдоним на Елена Казанлъклиева. (Бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

** *София 7. Май 1915 г.*

Любезна Г-жа Е. Казанлъклиева,

(...) Земният живот си има и той своята програма и предназначение. И дълго време се иска докато човек разбере какво трябва да върши и как трябва да живее. Имате виделината. Ходете съобразно с нейните въискания [изисквания]. Чистота на мислите и желанията. Правота на действията. Това е волята на Небесния Отец.

В. В. [Ваш верен] *П. К. Дънов*

(Из писмо на Учителя Дънов до Елена Казанлъклиева от 7.V.1915 г.; вж. „Изгревът“ том VII, стр. 58 и тук, стр. 533.)

София
7. Май
1915 г.

Люб Гжа Е. Казанлъклиева.

Получихъ вашето писмо. Книги, каза Гжа Гумнерова, не се оставали. За Борисъ Х. А. да употреби водата отъ копривенитѣ корени, и да дишa дълбоко. За вашето ухо ако се отбийти въ Казанлъкъ, нека да го промие дръ Дуковъ и да го почисти. Земния животъ си има и той своята програма и прѣдназначение. И дълго врѣме се иска докатъ човѣкъ разбере кажъ трѣва да вѣрши се кажъ трѣва да живѣе. Имаше видѣлината. Хадете съобразно съ неинитѣ вписания. Чистота на мислитѣ и желанията. Правота на дѣйствията. Това е волѣта на небесния Отецъ.

В. В. П. Кеянов

II.
Към моето сърце

Из брошурата „Път“ от Е. К. Бездомник (Елена Казанлъклиева)

Що е това, що става с тебе, сърце? Ти вече престана да скърбиш, престана да живееш в онова върховно блаженство, което е най-скъпо. Но аз не разбирам що искаш сега. От що си недоволно? Защо туптиш? Какво искаш? – Кажи!

Аз имам в моя живот дни на страдания, които високо ценя, и през най-тежките дни на изпитания, аз никога не оставих мъглата дълго да стои пред мен. Когато някога за миг ме завлечеш в суета и искаш да бъда роб на това, що умира и обещаваш ми суетна радост, тъкмо тогава моята радост престава и жаля горчиво за предишната тъга. Тя буди в душата ми свежестта и нивга не съм била тъй спокойна и весела, освен когато сълзите сладко текат и го пронизват болно. Когато преминат през него, то става чисто като кристал.

О, има дни, сърце, които са скъпи за мен. Когато си пропито от висши желания, които като огън парят и ден, и нощ в моята душа, в тези дни аз виждам всичката човешка неволя, горчивите страдания и страшните беди. Те като траур обгръщат младата девойка, в която за миг угасва пламъкът на нейните светли бъднини. Горяща за живот, отворила обятия за работа, тя навеся загаснали очи към земята и замира нейното сърце. Обичам те, о сърце, в тези дни. Скъпи са те за мен. И търся ги ден и нощ, искам да ги намеря, да се свия при тях като страдалец, който простенва отдън душа. Аз искам да съм в тази ужасна болка, да дълбая със своята ръка тази рана до кръв, за да изчистя и изхвърля всичката гнилота, която вони, докато стане безчувствено моето сърце.

Обичам тия дни на мъки и страдания. Те са най-чистият човешки разумен живот, който възражда душата.

О, скъпи са тия дни за мен, мило сърце! И когато ти издържиш мъченията и превиваш се като смъртник в последен час, аз привет ти пращам! Херой си в подвига, върви напред! Там на върха на лобната Голгота ще те разпънат на кръст и горчивата чаша ще изпиеш докрай и ще кажеш: „Свърши се!“

О, тогава ще приемеш пламък за вечни дни и ще носиш мир и добрини.

Ти сега, сърце, в тъга си за целий свят. И като непразно се мъчиш да възродиш света. Ти донесе този ужас на адски злини и ти ще изкупиш със страдания, скръб и беди. Скърби за тези млади момци, що леят кръв! Сдробените им на части тела огрява ги силното слънце и лунната вечер за позор на земята.

Изплащай скъпо, о сърце, превивай се по-дълбоко! Малка е тази мъка. По-голяма има, която облива не с пот челото, а с кръв, защото ти за своята алчност безсрамно продаде млади деца за пари.

И в миг сърце ми се сви и престана да тупти. Умря ли то сега – не зная, но в миг трепет го обхвана и от страшен вик се порази.

Огън, буря, дим, лава – всичко кипи на бойното поле, обхванато от пламъците на хвърлените гранати, които като светкавици падат по изгорялата земя. За миг се представи пред мен страшната сцена. Пюф, пиюф, пюф, прелитат непрестанно, кат пороен дъжд гранати и разстила се огънят по черната огоряла земя. Големи пропасти се отваряха и жадно обгръщаха хвърчащите млади сили.

О, тежък ден е днес, ден на ужасна смърт, която простираше своя безжалостен сърп из света. Виждам страшна картина: човеци горят, пламтят като факли, подпалени от силен взрив, бягат по полето и с вик искат помощ. Горят

долини, горят дървета, горят камъни и треви, птичките лудо хвърчат, а животни бягат и реват.

Жалки човече, ти пръв обрече на жертва своя брат! Ти сътвори това адско оръдие, което в миг изгаря всичко по земята и оставяш следи на скръб и печал.

Превива колене, пречупва врат на неправдата нечестна, а продава брата си в тегло.

Всичко в света се омърси и обезсрами. Окото привикна на зрелища най-низки и най-долни!

Ето, идат майки обезумели, със сила кат същи вихър, изсъхнали, почернели, опрашени, побелели от прах, тичат по стръмен път, викат отчаяно, чупят ръце към небото, викат за помощ... Боже!... Стига! Спри!... О, Боже святи и прави, повели и спри!...

Не си ли Ти Бог на любовта?...

Не си ли Бог на милостта?...

Не страда ли за тез, що съдиш сега?...

Ти понесе тежкия Си кръст към Голгота с радост и изранен от тежки удари и прости на тези, които викаха след Тебе: „разпни го, разпни!..."

Но и за тази кръв Ти тогава предрече и за тия страшни дни каза. „Горко на тия майки, които ще раждат в тия дни и които ще кърмят чадата си."

Но колкото и да е оскърбено Твоето Божествено сърце, то пак е пълно с любов. Покажи, о Боже Велики, че Ти си силен, че любиш чадата Си, даже и вероломните, които вършат престъпления. Напомни им, че се забравят в своята гордост и като хала се въртят по земята и трошат без жал всичко, що си създал.

Кажи им сладки думи на живот, да чуят отново сега, че мир Ти пожела.

Земята изсъхна, изгоря. Пресъхнаха реки и извори без капка вода, а тез трупове, що лежат безброй, задавят – не се живей.

Човешкото сърце се озвери, изпълни се с кръв, защото пусна в сърцето си оня лукав дух, който жадно е отворил своето алчно жило и смуче кръвта на толкова млади сили...

Покърти се дълбоко душата ми. Спрях дъх от жал, защото сърцето е слабо, не може да издържи, а духът ми се отнесе далек от моето тяло.

Тъгата ми се сля със скръбните сърца на отчаяните майки, а духът свободно излезе на високия връх, като че не искаше да чува скръбта. Но отчаяният вик на тези оскърбени майки се носеше чак до мен. Аз виках от върха, но ехото глухо оставаше и сякаш губеше се безследно. Господи, Господи, виках аз към небето, послушай не мен, а гласа на тия майки, които викат с последни сили. Моята молба е студена, не можеш да я чуеш, но чуй горещата молба със сълзи и смили се!... Ти благ си – аз зная. Ти любиш всички на земята – недей оставя в мъка тез майки сега, когато толкова страдат техните сърца.

И плаках аз горко, тъй както плаче дете, оставено сред страшните ужаси и не знае що трябва да стори.

И отново пак виковете на отчаяните майки долитаха до мен и будеха душата ми. Отново почувствувах болката на моето морно сърце.

Ето пред мен старец с блага усмивка, с посъх в ръка слиза от планината, доближава се до мен и кротко ми шепне: „Ти плачеш, чадо? И защо?... За безумието човешко? Стани! Безумните безумие раждат и когато го родят, още потежко става за тях. В безумието човек се учи и когато сам в страдания се къпе, той става чист.

Бог е любов, но що е отговорен за тези страдания? Ще плаща всеки за своя дял и ще вземе награда за вечна отплата. Та не знаеш ли, че Бог е справедлив? Скръб, чадо, скръб по-голяма иде, каквато още не си видяла.

Но в таз велика скръб светите и чисти люде ще се родят и с нови сърца ще обновят света."

Варна
сеп. 28
1917

Любезна г-жа Е. Казанлъклиева,

Получих вашето писмо. Господ да ви благослови. Всичко, което вършите, вършете с Божествено мълчание. Вяра и упование в Живия Господ, Който говори навсякъде. Аз ще уредя всичко постепенно. Господ Бог мой ще извърши Своето Дело. (...) Живейте с Духът на Любовта. Бог е с нас. Нека да вършим добрата Му Воля, Правдата на Неговото царство и Славата на Неговото име.

Ваш верен (Свещеният подпис) П. К. Дънов

(Из писмо на Учителя Дънов от 28.IX.1917 г. от Варна до Елена Казанлъклиева; вж „Изгревът" том VII, стр. 58 и тук, по-долу.)

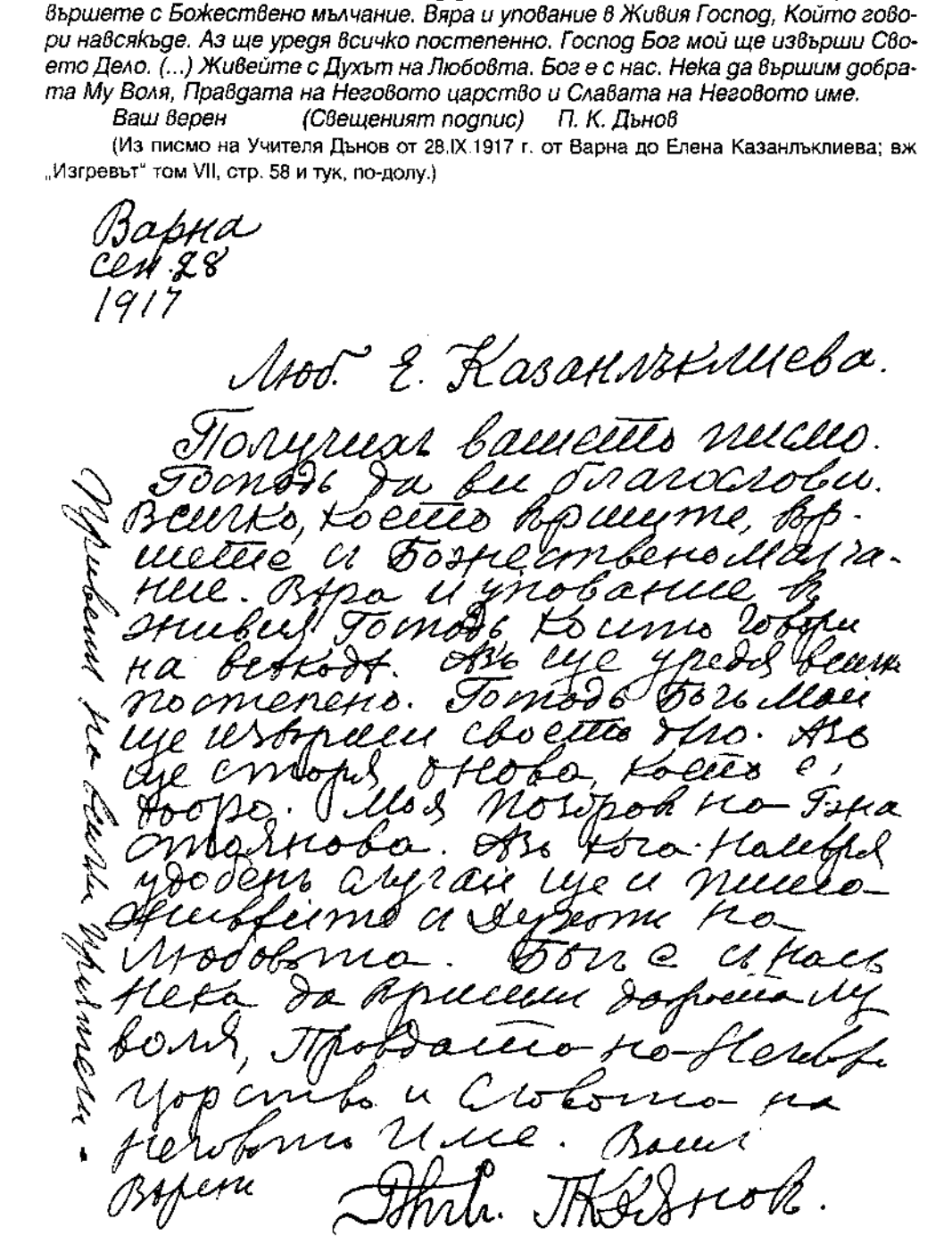

Варна
сеп. 28
1917

Люб. Е. Казанлъклиева.

Получихъ вашето писмо. Господь да ви благослови. Всичко, което вършите, вършете съ Божествено мълчание. Вяра и упование въ Живия Господь, Който говори на всякодѣ. Азъ ще уредя всичко постепено. Господь Богъ мой ще извърши своето дело. Азъ ще сторя, онова, което е добро. Моя поздравъ на Г-жа Стоянова. Азъ кога Ноября удобенъ случай ще и пишо. Живейте съ Духотъ на Любовта. Богъ е съ насъ. Нека да вършим добрата Му воля, Правдата на Неговото Царство и Словото на Неговото Име. Вашъ верен

Дѣнъ. Пѣтъ Дѣнов.

Привети на всички приятели.

III.
Моята молитва в Ада

Из брошурата „Път“ от Е. К. Бездомник
(Елена Казанлъклиева)

Всеблагий Господи, обърни очите Си към мен, скитница, която иде от далечната страна на ада. Чуй молбата ми и послушай думите на моето болно сърце, изпитало хиляди болки от двуострия меч на адския властелин! Обиколила съм гори и планини, дълбини и висоти – вредом Те дирих, ала нигде не Те намерих. От деня на моето непослушание, когато Те излъгах и съгреших, аз Те изгубих и в душата ми настъпи тъмнина и никога не чух вече Твоя глас. Пръв път, когато усмивката на злия дух ме измами и моето сърце се поддаде на съблазън, душата ми загуби зрак... Ала скоро тя се пробуди и възнегодува. Сърцето се усети в измама, падна в отчаяние и скръб и викаше с висок глас: Господи мой, де си? – обади се! Аз ида разкаяна – приеми ме!... Кажи ми де си, да мога да Те намеря, за да Ти кажа колко души намерих погубени в пиянство, в блуд, в кражби... И викаха ме и убеждаваха ме да влезна в тяхната дружба, защото казваха те: „Само тук утеха има.“ В тези часове дохаждах до полуда и скубех косите си, раздирах дрехите и проклинах сатанинската измама, която тури око на мен и ме привлече в ръцете си. Изчиствах с пост душата си, молех се денонощно, непрестанно Те виках и не оставих място, дето да не вляза и питам кой може да ми каже нещо за Тебе.

И намерих най-после люде, които ми посочиха истинския път. Но преди да тръгна из тоя път, трябваше да оставя всичко, що съм придобила на земята. И аз извиках с радост в този час: – О, благодаря ви за това, що ми казахте. Нищо не искам от тази земя, даже и дрехата, която нося – вземете я, защото и тя е шита тук и не искам нищо друго освен свободата, която изгубих.

Господи, при Тебе идвам пак, за мен няма нигде добро без Тебе. Ти си животът ми – не ме отхвърляй!... Към Теб повдигам ръцете си – не ме оставяй! Ти пълниш душата ми с прясна роса всяка заран и навлажняваш посаденото в нея; пращаш влага, орачи да я изорат и сеячи да я посеят. При това Ти не забравяш да изпратиш Твоето животворно слънце да стопли земята, която дава своите сокове за младото и крехко стебло. Във всички Твои добрини Те познавам, защото страданията, които изпитах, ме научиха на това. Ти даваш слънце и радост на всяка твар; Ти заповядваш и всеки тръгва по своя път. Който Те слуша, расте и напредва, а който изменя, пращаш го в страдания. Твоето наказание е радост за мен – Ти ме изпитваш. И често аз плачех, скърбях горчиво без спир, като дете без майка, което с нищо не може да се утеши. Тогава паднах на земята, обляна в сълзи и рекох на тъгата: вземи ме ти!...

Отнесе ме вълна безкрайна, която леко и предпазливо ме носеше през голямото пространство. Небето блесна пред мен с чудна синина и всичко се откри в безкрайна хубост... И мракът в миг изчезна из моята душа и ледът се стопи. Сълзите ми се обърнаха на изворчета – хубави и бистри, които тихо излизаха от сгрятата земя.

А слънцето грееше тъй светло със своите златни лъчи, че всеки лъч кротко ме галеше по тялото и събуждаше всяка замръзнала клетка и вливаше ѝ живот.

Зачуруликаха сладкопойните птички навсякъде и малките трудолюбиви пчелички си хвъркаха леко и взимаха медения прашец от разтворените чашки. Каква любов, О Боже, имаш Ти! Не за това ли плаках толкова векове?... В Теб животът е благ и обилен, ето в него съм и аз сега.

При Теб е животът само, при Теб сърцето е радостно, доволно, при Теб има усмивки, блага, при Теб всеки е доволен и работи свободно, без да го насилва някой и пее в радост до забрава... А вълни на безгранична радост ме понесоха към вечната и незаменима любов. Ето слушай, слушай моята сладка песен, която Ти давам от моето болно сърце. Виж как Ти пея и ще пея безспир! Примките на лукавия добре научих, лъжите също, сплетните на злата умисъл добре проучих, защото всред тях отраснах.

Ще се върна отново на земята само за Теб и за моите братя, които оставих в нещастен пир. Упоени в сласт, те просмукваха последните сокове на тяхната душа и викаха безумно: „тука е животът". Ще им кажа, че там негде има друг блажен, топъл и пролетен мир, дето милват чисто и безкористно, дето дават живот, дето има вечно слънце, що грей и не залязва никога. Там, там ще ви заведа, елате, милички мои, ще ядете от небесната манна до насита. Така аз пеях и носеха ме тези хубави и мили вълни и сякаш душата ми ставаше все по-бодра и по-силна.

– Коя е тази мила сила, що ме носи, не мога ли да зная? – попитах веднъж и тиха усмивка се показа над моето лице. – Чадо, доволна ли си сега? ...

– О, Ангел ли си, или сам Господ?... – извиках аз.

– Успокой се, чадо, и виж, погледни ме! – Но ръка блага се сложи над моето измъчено лице, притисна се то негде неусетно и чух сърцето – то заби.

– Боже!... Господи, Спасителю... – Радостта бе голяма за мен. От такава голяма скръб и тъга, изведнъж в блаженство, о, то е сън!... Но и сън да е, пак е много, Боже!... В този велик час, когато всичко бе спряло за мен, дочух мил глас, който шепнеше и разливаше се като аромат в душата: „Почивка ти давам сега."

„Иди и кажи на твоите братя, паднали в мрак и невежество, че Аз съм жив. Кажи им, че Аз съм все същият, кротък и благ; ще чакам още малко време, додето взема тези викащи, кат теб, пробудени души. Ще им покажа знамения, чрез които ще ги претопя. Иди си, чадо, с чиста вяра и надежда блага, знай, че любовта те следва и не ще те остави докрай!" Събудих се кат от сън, но цяла в пот обляна, като пътник, който иде отдалеч. На душата ми радост, на тялото леко и чувствах, че бях малко дете, като в най-ранните години. А сега що ми предстои в живота? Почвам в името на Великата любов да търся моите братя, които викат към Него, за да им помогна в скръбта. О, братя на скръбта, в които се пробудила искрата на Великата Душа, елате при мене, аз ще ви покажа що казва любовта.

* * *

Е.

Любовта дълготърпи, благосклонна е, не завижда, не се превъзнася, не дири своето си, не се раздражава, не мисли зло, на неправдата се не радва, а сърадва се на Истината. Не са всичките цветя на полето с еднакъв мирис. И не всички души са на еднакъв уровен на развитие. И не можем от всички да очакваме еднакъв плод. Само Господ е в сила да преобръща злото, да работи за добро. И религиозните хора си имат своите особености. Някои хора Божествената Любов ги прави като рози, а други като тръни. Някои прави като сочни смокви, а други като стипчиви трънки. И всеки се стреми според разбирането си. Трябва Мъдрост, трябва знание. Трябва сила и търпение, да се победи злото в човека. Който иска да следва Господа, трябва да дигне своя кръст и да го носи с търпение и радост. В кръста е скрита и смъртта, и животът, и радостта, и скръбта, и славата, и безчестието. В него са скрити Любовта и възкресението. Блажен, който разбира.

(Свещеният подпис)

10.Д.1912
София

София, 22.III.

Любезна Еленке,

В материалния свят човек трябва да има познания. Всеки човек трябва да е роден за една работа

Ако дойдете в София, ще имате други мъчнотии, вие вече бехте. В работата ви трябва постоянство, учение и да се съобразява човек с условията. Не трябва тъй скоро да се обезсърчаваш. Кармата на Найдена не е от най-добрите. Не може и да му върви тъй лесно. Ще се уреди.

Само Божията Любов (Свещеният подпис)

(Писма на Учителя до Елена Казанлъклиева. Вж. „Изгревът" том VII, стр. 57–58.)

IV.
Следвай пътя

Из брошурата „Път" от Е. К. Бездомник (Елена Казанлъклиева)

Когато бурното море на човешкия живот те заплашва със страшните си вълни и техният яростен глас те сковава от страх, вглъби се в себе си и долови гласа, който ти шепне: „Следвай пътя, Аз съм с тебе!"

Когато твоята слаба ладия служи за играчка на буйните вълни, ти пак се не бой и се отдръпни в тайния кът на душата си, за да чуеш пак този глас.

Вслушаш ли се по-внимателно, ти ще чуеш повече. Ето какво ще ти каже гласът:

„Това бурно море и тези яростни вълни създавам Аз за тебе, за да се калиш в борбата. Само в борбата и всред изкушенията твоята душа ще заякне и ти ще научиш великия урок на смирението. Тогава всичко ще ти бъде мило в света: и приятното, и неприятното, и милото, и страшното, и безветрието, и бурята, от която тъй много се плашиш сега. Ето, Аз съм с тебе и ще ти дам от Моята сила. Но, за да станеш достоен за този Ми дар, ти трябва да подириш искрено вратата на Храма Ми, а не да се приближаваш към Мен с нечисти нозе и празна душа."

„Защо си тъжен и защо се скиташ от свят в свят? Кой те принуждава да вършиш това и вечно да странствуваш? Това е твоята любов, твоята сляпа любов към суетното – ти знаеш това, нали? Остави тленното и поеми ръката, която ти се подава отгоре. Върви по стъпките Ми, не бой се от нищо, следвай пътя, Аз съм с тебе."

*

Любезна Е. Н. Казанлъклиева,

Моя съвет е да имате пълна вяра и с голямо търпение да понасяте всичко за Господа. И да оставите Той да уреди всичко. Светът е училище и трябва да се научат добрите уроци, които Бог ни дава. Живота тук е кратковременен. Гледайте да добиете това, което не се разваля. Промени, измени, това са обикновени неща за тоя свят. Вий опитвате това, което е свлякло човека от горе на долу. Обърнете очите си нагоре. Зная пътят е тесен, но е възможен. По него са вървели всички които са търсили горното Отечество Бащиния дом.

Ваш верен П. К. Дънов

28.I.1914, София

(Писмо на Учителя до Елена Казанлъклиева от 28.I.1914 г.; вж. „Изгревът" том VII, стр. 58 и тук, стр. 540.)

Любез. Е. Н. Казанлъклиева

Моя съвѣтъ е да имате пълна вѣра и съ голѣмо търпение да понасяте всичко за Господа. И да оставите той да уреди всичко. Свѣтътъ е училище и трѣбва да се научатъ добритѣ уроци, които Богъ ни дава. Животъ тукъ е кратковременен. Гледайте да добиете това което не се разваля. Промени, измени, това се обикновени нѣща за тоя свѣтъ. Вий опитвате това, което е свлѣкло Човѣка отъ горѣ на долу. Обърнете битѣ си нагорѣ. Зная пятътъ е тѣсенъ но е възможенъ. По него се вървели всички които ся търсили горнен отечество бащиния домъ.

Вашъ вѣренъ

П. Кѣдновъ

26.I 1914 София

V.

Писмо до другарката ми

Из брошурата „Път“ от Е. К. Бездомник (Елена Казанлъклиева)

Мила ми и скъпа другарко,

Днес има голяма влага в сърцето ми. Чиста е моята душа и в нея се е приютила само скръбта на хиляди страждущи, скачени като звената на верига около мен. Те изказват и гласно, и мислено своята печал, а сълзите им се сливат като реки в моята душа. Потопена в нея, аз правя последно усилие да помогна в този тежък час, който е неизбежен за всяка душа, копнеюща да се прости със суетното, което ни държи в робство на греха и ни обезверява.

Мила моя, не зная с що бих могла да ти бъда полезна – ако въобще бих могла да сторя нещо за тебе и да те зарадвам. Душа! Тази странна дума за света, която хората не обичат да поменуват, освен когато казват: „Да успокои Бог душата му!“ Само тогава чуваме да се изговаря тя. Аз няма да се впущам в обяснения по този въпрос, защото ще ти се стори твърде отвлечен. Но едно, върху което обичам да говоря и с което съм сближена, то е моята скръб, моето горчиво минало; то е голяма бездна, през която съм минала. И сега даже, когато случайно погледна назад, нещо ме кара да изтръпна и да се ужася. Ето защо, аз бих могла да ти помогна само тогава, ако си в тъга, в неволя, защото ти не познаваш живота и неговата суета, а живееш с хубави мечти, с радост за мило и светло бъдеще, за което толкова пъти си говорила пред мене. О, чудна е твоята душа! Как умее да се радва тя! Ти си мила като дете, от което е скрита тяжестта на живота. Така ти ще израснеш, ще се засилиш и ще добиеш яки плещи, на които може да се стовари тежък товар. А мен ми ставало и мило, и болно. В себе си те кърпя със сълзи, а като те погледна тъй весела, казвам си: поживей, поживей си, дете, защото няма радост занапред! Хубавите ти румени ланити ще побледнеят, веселото като свежа роза лице ще повехне, тази красива снага ще се превърне на скелет и младежката ти кръв, която буйно тече по жилите ти, ще утихне от страдания. Светлият ти поглед ще угасне за всичко, що е весело и ще се устреми към ония ярки картини, пълни с мизерия и мъки дотам, че твоите уши, вместо веселата музика, ще чуват воплите на тия, които викат от векове и тънат в непрекъснати страдания.

Прости, мила другарко, че те потопявам, макар и за миг само, в този страшен сън, но аз ти говоря една истина, която малцина знаят и обичат и не искат никога да се срещнат с нея. Аз ти говоря за нея тъй, както би ти говорила една жена за някоя своя любима вещ, която обича и намира удоволствие да говори за нея. *А аз не познах нищо друго в света, освен мъката и страданията*, що се нижеха като мънистени зърна пред мен *и за всяко едно от тях трябваше да плащам с голяма цена*. Ех, за какво друго да ти говоря, с какво друго да ти се похваля, като не виждам и не чувам нищо, освен това, за което ти пиша. * Екле-

---

* Из писмо на Учителя Дънов до Елена Казанлъклиева от 20.III.1915 г. (вж. „Изгревът“ том VII, стр. 58 и тук, стр. 547):

Любезна г-жа Елена Казанлъклиева,

Получих вашето писмо. Недоразуменията често трябва да се приемат на радо сърце. Господ често опитва хората и всякога преобръща нещата да работят за добро. (...)

Господ да благослови. Ч. Х. В. [Честито Христовото Възкресение.]

В. В. [Ваш верен] П. К. Дънов

сиаст казва: „Видях всичките усилия, които стават под слънцето и ето сълзите на насилваните и нямаше за тях утешител; и силата бе в ръката на тези, които ги насилваха. И рекох: блазе на умрелия, който не е под това слънце, но по-добре е на онзи, който не е видял лошите дела, които стават под слънцето." Знае, всяко нещо, което става без волята Божия – суета е. * Сега и аз потвърждавам неговите думи, като *опитани от мен* – че наистина, светът, с неговите дребнавости, е суета и то голяма суета. Без милост те продават, купуват, играят си с тебе, използват те, лъжат те и режат на късове, без да те пожалят. Не жалят нито младост, нито чест, нито невинност, нито чистота, нито вярата – твоята светиня, която единствено те крепи. Във всичко, във всичко влизат безцеремонно и го омърсяват. Открадват го най-лукаво и се гаврят с всичко, което си придобил със скъпа цена. Не зная дали ме разбираш добре и се боя да не помислиш, че това е една моя фикс идея, която ме е обзела. Не, мила моя, не! От обич към всички души, на които искам да помогна, аз от сърце желая да открия истината, която ги очаква и през която те ще трябва да минат. О, аз никога не бих желала да страдаш! Дано не видиш това, що видях аз! И ако някога настанат за тебе лоши дни, желала бих да ги премина аз, защото съм привикнала на всичките скърби и неволи в света. *Но законът е един и същ за всички: всеки трябва да мине през пътя на страданията и любовта и да се слее с всички.* Това е философията на живота, това е и неговата цел, която ни посочва Великият назарянин. **

Живота, истинския живот, никой не е разбрал досега, освен този, който познае Бога. А да познаеш Бога, трябва да намериш пътя и да тръгнеш по него. Това ще постигнем само с неуморен труд, като жертвуваме целия си живот с всичките негови радости, удоволствия и щастие. Трябва да се простиш с всички суети, като различаваш доброто от лошото, лъжливото от действителното и да служиш само нему в правда и любов. Да ти говоря върху това повече, ти едва ли ще ме разбереш и, може би, да ти бъда отегчителна, защото човек като няма ясна представа за едно нещо, то не го интересува, защото не взема живо участие в него. Там животът е мъртъв. Ах, колко бих желала да ти бъда полезна

---

* Еклисиаст, гл. 1 ст. 14, гл. 4 ст. 1–4, гл. 5 ст. 19. (бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

** Писмо на Учителя Дънов до Елена Казанлъклиева (вж. „Изгревът" том VII, стр. 60 и тук, стр. 548–549):

Любезна Е. Казанлъклиева,

Днес получих двете ти писма и колета.

Всичко в тоя свят си върви по своя определен път от Бога. Слизание и възлизание, това е терена на пътя. Промените, това са промени на страните на нещата. Промените в топлина и студ е промена във формата на материята. Когато едно движение по права линия от вън се превърне в движение на частиците от вътре, образува се топлина. Така и хората според движението си или се опознават, или се забравят. Когато движението е от вън, хората се забравят, кога е от вътре, се запознават. Човек е същество за сега променчиво, движи се и от вън, и от вътре. Ако ми се падне в пътя, ще посетя пак Варна. Посещавал съм я много пъти, но тя си остава сѐ Варна от камъни само за вар. Така и София. Но тя си остава Мъдрост, знание само за себе си, за своите книжни Богове. Старото вече отлита и Божията Виделина долита до всички, които могат да я възприемат и доловят. Разкрива се Божия свят пред умовете, сърдцата и душите на Божиите синове, Божиите деца, Слушатели, Верни и избрани. Вие може да задържите стаята и за идущия месец.

Моя поздрав на всички приятели ученици и слушатели. Моето благословение на всички.

(Свещеният подпис) В. К. Ж. О. [Виделината, която е живот и обич.]

в нещо! *И ако някога ти потрябвам и не съм вече жителка на тази земя*, ти само *пожелай* и аз ще *отговоря* на твоите желания, защото *душата ми никога не ще престане да заобикаля страдащите души и ония, които обичам.* Прости ме, скъпа другарко, задето ти пиша тия скръбни редове, като вливам мъка в душата ти, но нямам нищо друго с какво да ти се похваля. Тези скръбни редове приличат на есенни дъждовни капки, които изпърво разкалват земята, но след като тя се напои добре, напролет ще роди хубави житни зърна и хубави плодове. И мене нищо не ме е милвало тъй много, освен този есенен дъжд, и постоянна влага тече по корените на душата ми. И тогава човек бива най-милостив и добродетелен, всички обича, *готов е да прегърне всички, да сгрее сърцата им и да обърше сълзите им. Други връзки нямам и не желая да имам. Като чужденец на тази земя, аз я обикалям и проникам в болните сърца, за да им дам облекчение.* Разбира се, аз ти говоря за моята душа, как е тя освободена от всичко, а пък плътта и другите малки същества, които живеят заедно с мен под един покрив, напълно не могат да се съгласят с мен, затова понякога имаме оживен разговор, в който виждам голяма мъка. Всичко е в правото си да живее. Всяко нещо говори това, което го движи, и от което има нужда. И, за да излезе из него, той трябва да надживее всички суети, да е опитало и да се е наситило. Аз не искам да се считам за много повдигната душа, но пък и не намирам отговор на много мои пробудени идеи, които не мога да приложа засега, защото няма условия. Рано са се развили те, искат свобода, простор, за да се садят, а няма възможност. Понякога разпервам крилете на душата си по-широко и искам да обгърна и помилвам всички людие, които виждам, но принудена съм да си свия крилете, защото людиете нямат нужда от тази моя прегръдка. Вечно съм се свивала в живота си, о, мила ми дружке, и никога не съм била спокойна в радостта си, когато съм я чувствувала, макар и за миг, та да кажа с радост: „в блаженство съм сега!" *

Като дете, аз не познах детската радост и не можах да се радвам. Всякога в детската си радост бях спъвана от суровия поглед на тия, които не познаваха детската душа. Те, вълнувайки се в своите несгоди в живота, *изливаха своята отрова в моето още крехко сърце.* Това не ставаше умишлено, разбира се, но това е невежеството на старата култура, пък и сегашната не е напреднала в това отношение. *В училище* – същото нещо. Всичко е настроено против мен и ме дебне всяка минута, за да убие в мене всяка надежда за успех и знание. Като *мома* – в беди, сама, отритната от всички, аз трябваше да *прекарам в мизерия и глад и да понеса ужасни изпитания. Като жена омъжена, бях много измъчена* и струва ми се, че животното в ръцете на един добър господар би прекарало много по-добре, отколкото аз с моя робски живот, лишена от всичко нужно за живота. Като *майка*, аз бях най-онеправданата от всички. Аз приличах не на майка, заслужила да се радва на своите чада, а като продажница, която случайно ражда, и на която грабват детето от ръцете, за да не пречи

---

* Из писмо на Учителя Дънов до Елена Казанлъклиева от 18.II.1924 г. (вж. „Изгревът" том VII, стр. 63 и тук, стр. 550–551):

Любезна Елена,

(...) Но закона е, че в живота расте и вирее само това, което Бог е посадил. Учение без Любов, учение без Мъдрост, учение без Истина е само измама. Но ти стой твърдо на показаната основа. Краят, плодът е, който краси всичко. „Ако думите ми пребъдват във вас и ви[й] пребъдете в мене.

(...) Бъдете всички умни, разглеждайте нещата дълбоко, бъдете усърдни и в постоянна молитва да имате светлината на Духа и помощта на Господа. Един Е Духа, Който раздава всичко. В Беседите ще намерите моите Слова. Слова на Истината. Това са мойте дълги писма.

Само Божията Любов.

(Свещеният подпис) 18.II.1924. София

на играта, на гаврата на ония, които пак ще смучат нейния живот, както змия смуче своята жертва. Аз гледах веднъж в театъра една сцена, как една майка е принудена да продава своята дъщеря, само и само да може да живее. И когато дъщерята родеше някое дете, майката повикваше една жена, която взимаше детето от ръцете й, за да го убие. Аз виждах сърцераздирателния плач на тази нещастна майка и се питах: „Не е ли моят живот сроден с този на тази страдаща майка? Не са ли еднакви мъките, чувствата нейни и по-малки ли са моите? *Обществото* еднакво гледа с хладни чувства – презира и осъжда остро и не взема нито един грам от това тежко бреме на своя народ. Сцените през живота ми се менявах и страданията преминаваха през моята душа. Всеки ден аз излизах на арената, дето тълпата чакаше да се разтуши с разнообразие и да прекара своето време в развлечения. *

О, мила моя, аз не искам да те плаша с живота. Не. Колкото и да слушаш тия мои думи, ти не ще можеш да разбереш и ще останеш чужда на *тия чувства*, за които ти говоря, защото *не си ги преживяла*. Ако някой не е бил подлаган на удара на тежките тояги, ако не е бил в затвора на влажната тъмница, ако не е бил изложен на силния огън, не може да познава тези страдания, през които са минали всички. А може би твоята карма да не е такава – толкова тежка. Може би ти в миналото ти въплощение си живяла разумно и затова сега живееш спокоен и благ живот. Но затова пък трябва разумно да го използуваш, за да си приготвиш още по-добро въплощение. В тия последни редове, ти не ще можеш никак да ме разбереш, но не се плаши от тази дума *„карма"*. Тя не е тъй страшна, както я предават тия, които не я разбират, или по-право, не искат да я разберат. Карма, това е чужда дума, която ще рече на български „дело". Човек, откакто е дошъл на земята, е извършил милиарди действия – постъпки –

---

* Писмо на Учителя Дънов до Елена Казанлъклиева (вж. „Изгревът" том VII, стр. 60):

Любезна Е. Казанлъклиева,

Получих писмото ви. Пътят, който Господ е начертал в своя промисъл за всяка душа на земята трябва да се изходи, зададените уроци да се научат, поетата работа досвърши. Всеки трябва усърдно да търси своя пъти да пребъдва в него. Лутанието не е наука. Ученика като постъпи в първия клас след като го свърши успешно трябва да продължи да свърши трети, четвърти, пети, шести, седми и тъй нататък. Когато някой направи дългове и ме пита що да прави, казвам му: плати ги. Когато някой е напуснал училището и ме пита що да правя, казвам му: постъпи да досвършиш. С Найден ако не можете да живеете тогава по добър начин се разделете с негово съгласие. В Христа нито жена без мъж, нито мъж без жена може. Христовото Учение е учение на създаване характер, постоянство, търпение, развиване на Надежда, Вяра и Любов. Земята я наричат плачевен юдол, място на страдания. Тук е изкуството да преодолееш всички мъчнотии със Силата Божия и Неговата Любов.

Ти се постарай сама да разрешиш тоя въпрос. Може да останеш във Варна, можеш да идеш в Русе, да дойдеш в София. Ако сама не ти се вдаде тогава Аз ще ти кажа. Давам ти широк избор. Аз постъпвам тъй както Господ иска на Когото Аз служа самоотвержено и зная че Неговата воля е винаги добра.

Вещите ако ви се удаде случай изпратете ги, ако не, оставете ги у някои приятели или където намерите за добре. Всичко ще се уреди. Сега идат по-добри времена за работа полезна. Няма защо да се вдавате на лошите внушения. Времето всичко изправя. Чистете миналото. Приемайте в себе си Божествения живот. Изпращам ви една беседа върху надеждата. Препишете си я и прочетете внимателно. Моя поздрав на всички приятели.

Ваш (Свещеният подпис) Ж.К.В.О. [Жив е, Който ви обича]
София

добри и зли, които се записват като картини в простора и никога не чезнат. Колкото зло си сторила на другите твои ближни, с което си спирала тяхната еволюция, то ще се тури на твоя сметка и ти ще платиш до последна аспра. Ти знаеш от преданията на нашата църква, че човек веднъж се ражда и веднъж умира и каквото прекара и извърши в живота, това той и поженва от него живот: с добрите дела се издига, а със злите – влиза в ада. *Но де остава Божията правда, Неговата любов и милост?* Ако един, който цял живот убива, лъже, граби и върши всичко лошо, в края на живота си се разкае, каква смисъл има неговото опрощаване, когато ония, ограбените, излъганите и убити викат с проклятия към него? Защо този човек се издигна на гърба на ония, които уби? И защо те остават невежи в тъмнина без радост, а другият е живял охолно? Где е правдата Божия тогава? Защо едни се раждат гениални, здрави, хубави, а други – хилави, слепи и идиоти? Но ще кажат, това зависи от родителите. Но същите родители раждат здрави и хубави деца, а същевременно и хилави, и идиоти. Защо? Или ще каже някой: за греха на родители и деди, защо е виновна тази душа? И ако те наследиха греха, защо не наследват и доброто? Но ако няма раждане вече, защо едни да останат вечно невежи и вечно престъпни и зли? Тогава, когато настъпи възкресение, кои ще възкръснат? Ония ли, които ядоха, пиха, лъгаха и си отживяха и на край време се разкаяха, ще възкръснат? В какво ще възкръснат те? – В осъждане.

Когато човек ограби и убие тук, после иде да се признае, прощават ли му? – Не. Напротив, наказват го по-смекчително; така е и с Божествения закон, който е по-съвършен. Може ли такъв човек да се откупи с молитва и пари? – Никога! Ако ние, които сме лукави и се подкупваме, не вършим това, а осъждаме и въздаваме правда на другия, то каква ще бъде Божията правда?

О, ако човек само веднъж се раждаше и умираше, отдавна бих се преселила в другия свят и завинаги бих останала там, за да не плащам тия тежки дългове и да не чувам стенанията на толкова страдащи души. Но Бог е устроил разумно света и Неговата мъдрост се проявява навсякъде. Човекът е едно любимо същество на Бога. Че това е тъй, провери в евангелието от Иоана – 3 гл., 16 стих, който казва: „Бог толкова възлюби света, че даде сина своего единороднаго да не погине всеки, който вярва в него." Бог винаги е ходил след човека и го е следил във всичките му стъпки – зли и добри. Неговата любов е безгранична. Той търпи много, защото *разбира в коя степен на развитие се намира човек и чака да дойде до съзнание и тогава го облекчава*. Дори когато човек, раздразнен като лъв, е издигал гневно ръце към Бога и Го е хулил, и тогава Божията любов е била блага и утрайвала докрай. Никога, в никое време Той не се е отвращавал, нито е оставял човека сам. И обръща се Йов в страданията си към Господа и Му казва: „Додея ми вече, не искам да живея до века, оттегли се от мене, защото без тебе дните ми са суета. Що е човек, та да го възвеличаваш, да туряш на ума си него, да го посещаваш всяка заран и да го изкушаваш всяка минута? Докога ще се отвръщаш от мен и не ще ме оставиш нито колкото слюнката си да погълна? Съгреших – що мога да ти направя смотрително на человеците. Защо си ме турил за твоя цел! Станах тегота на себе си! Защо не прощаваш престъплението ми и не отнемеш беззаконието ми! Защо изпитваш праведника седем пъти, а за грешника колко си отделил?"

Както виждаш, мила моя, праведният Йов говори на Господа в своята мъка, когато обезчаден, сломен, презрян от домашни, роднини и приятели, изложен на ругатнята на всички, той вика раздразнено, болно към Бога, да Си отнеме погледа от него и да го остави да умре, защото докато е окото Му и ръката Му над него, той ще има живот. Тук Йов показва, че *Бог е вездесъщ* и че нищо не може да стане без Него, нито даже слюнката да си преглътнем. * Ще

---

* Йов, глава 6, ст. 4, ст. 8–11. (бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

те оставя сама да разрешиш въпроса – може ли да стават неправди пред Божието зорко око и може ли то да излъже и да подкупи. Бих желала да ти открия много повече от Неговите закони, но не искам да те озадачавам така изведнъж. Не, миличка, аз от себе си нищо не мога да сторя, ако Бог не те просветли. *

И тъй, има ли смисъл да жертвува Бог Своя единствен, единороден син за човек, който живее и умира, без да разбира Неговите закони? Той казва: „Аз дойдох за болните, за грешните да ги изкупя, а тия, които мислят, че са праведни, ще умрат в греховете си." Но тия разделения в човечеството на богати и бедни, на учени и прости, на приятели и врагове, кога ще се приравнят? Не една ръка ли е създала еднакво човека? Природата кого изпъжда и казва: „Махни се, защото си дрипав"? Слънцето крие ли се от болния, когато умира? Не грее ли то еднакво и на убиеца, и на праведника? Разликата е само във вътрешното състояние на човека и в това как го той използува в единия и в другия случай. Но Божията благодат никога и от никого се не крие.

О, мила моя, аз се впуснах доста далеч и може би те отегчих, но пак не се кая за това. Аз исках да знаеш, макар и малко, от това *учение* и да разбереш какво си ти, отде идеш и къде отиваш. За жалост, днес малцина това знаят и нито се интересуват. Не е зле да си господар, но да си справедлив. Да дадеш всекиму да живее и да се радва доколкото той чувствува и желае. Не му отнемай радостта, защото над тебе ще има по-силен, който също ще отнеме радостта и свободата ти. Дай на всички същества, що живеят под твоята ръка, свобода, радост, мир доколкото могат да приемат. Не ги унижавай повече, отколкото са си те самите, нито ги издигай, преди да са сторили нещо заслужено. Така аз разбирам да си господар! Господарят трябва да бъде богат, учен, добър, чист, милостив, да има любов, да може да предаде всичките тези качества на слугата, а слугата да ги предаде на по-малките от себе си.

Наистина, отегчих те, но аз не искам да останеш дете в своя живот и да говориш само за шеги и игри. Аз искам поне отчасти да знаеш нещо и да можеш да промениш, поне малко, от своите минали дела, ако има някои криви и погрешни схващания. Защото, всички ние, ако знаехме пътя Господен и него-

---

* Писмо на Учителя до Елена Казанлъклиева (вж. „Изгревът" том VII, стр. 59):

София, 26.VII.1918 г.

Любезна Е. Казанлъклиева,

Приключаните 200 лева в писмото ми са от Маню Райнов за вас, а 20 лв. са от Ив. Русев. Те са една малка помощ в дадения случай от Господа. Употребете ги за нуждите си. Стаята задръжте и за идущия месец. Изпращам Ви сумата от 60 лв. Поздравете мадамата. Хайвера раздайте на приятелите. Има две шишета с шарлан, дайте ги на стария. Дайте му и малко захар около едно кило. Песмета задръжте за себе си, а което не може да употребите раздайте го на приятели. С приносящия изпратете, което намерите за добре. От което имате нужда услужете си. Едното шише дървено масло в горната стая задръжте го за себе си за употребление. Там гдето ви се отваря работа, стойте. За в южна България по-после. Не всичко, каквото човек чувства, мисли и преживява е вярно. Във всеки човек има много кукувичи яйца снесени, да ги мъти без да знае той. Всичко изпитвайте, доброто дръжте. Самотен е човек в света само когато греши, а когато върши Волята Божия, Господ е с него, и ангелите, и светиите. Всеки ученик на Истината трябва да си носи кръста с радост. Светлия кръст. Нинешните страдания не могат да се сравнят с бъдещата слава, която има да се открие в нас. След няколко дни може да дойде още един наш познат да услужи.

Поздрав на всички приятели.

В. В. [Ваш верен] *(Свещеният подпис)*

вите справедливи закони, не щяхме да вършим толкова големи грешки, да ставаме врагове на своите братя и да проливаме кръв. Защото, колкото е прав единият, толкова е и другият. Никой не е съвсем прав и съвсем крив. Във всеки човек има нещо добро и за него добро Бог го пази и след милиони години.

Но доволно дотук, мила ми другарке. Аз ще спра писмото си, ще те оставя да размишляваш и поработиш върху това, което ти дадох. И което ти е неясно, аз ще ти го обясня.

Друг път ще ти пиша и ще продължа писмото си, защото искам добре да разбереш. Не се страхувай от мен – ти не ме познаваш още, но скоро ще ме познаеш, когато се открия в своята добродетел.

София
20 Мартъ
1915

Люб. Г-жа Ел. Н. Казанлъклиева,

Получихъ вашето писмо. Недоразуменията често трѣбва да се приемать по-радо сърдце. Господь често опитва хората и всѣкога прѣобраща нѣщата да работять за добро. Вий трѣгнете на 5-ти Априлъ за южна Бѣлгария и посетете всички мѣста, гдѣто ви се отваря пятя за работа. Можи да посетите, Казанлъкъ, Ст. Загора, Нова Загора, Ямболъ, Сливенъ, Карнобатъ, Айтосъ, Бургосъ, Пловдивъ и пр. Ако ви се удаде можи да посетите и други мѣста. Можи да се съобразявате и съ врѣмето.
В. В. Господь да благослови. Ч.Х.В.
П. К. Дѣновъ

Любезна Е. Казанлъклиева.

Днесъ получихъ двѣтѣ ти
писма и колета.
Всичко въ тоя свѣтъ си
върви по своя опрѣдѣленъ пятъ
отъ Бога. Слизание и възлизание
това е терена на пятя. Про-
менитѣ това ся промени на
странитѣ на нѣщата. Промени
тѣ въ топлина и студъ е промена
въ формата на Материята. Когато
едно движение по права линия
отъ вънъ се прѣвърне въ движение
на частицитѣ отъ вътрѣ образу-
ва се топлина. Така и хората
споредъ движението си или се
опознаватъ и ли се зобровятъ.
Когато движението е отвънъ
хорато-се зобровятъ, кога с отъ
вътрѣ се запознаватъ. Човѣкъ
е сѫщество за сега променливо
движи се и отъ вънъ и отвътрѣ

Ако ми се подне в пятя ще по-
сетя пак Варна. Посещавалъ
съм е но много пяти но тя си
остава се Варна отъ Камани
само за варѣ. Така и софия
но и тя си остава мядрость
знание само за себе си за свойта
книжни богове. Старото вече
отлита и бѣжията Видѣлина
долита до всички, които могатъ
да е всприемотъ и доловятъ.
Раскриваме бѣжия свѣтъ правъ,
умовета, сърдцата и душите
на бѣжиите синове, бѣжиите
дѣца, слушатели, вѣрни и изобра-
вие. Можи да задържите стаята
и за идущия месецъ.
Моя поздровъ на всички приятели
ученици и слушатели. Моето благо-
словение на всичка

Ѳѣѣ. ВК.Ж.О.

Любезна Елена,

За болния препоръчайте му диета и
постъ и молитва къмъ Бога. Болести-
тѣ испитватъ вѣрата на човѣка.
Трѣбва да се исправи вътрѣшния животъ
на душата. До толкова до колкото той
има пълно упование до толкова ще мо-
жи да му помогните. За Бога нема
нѣщо не възможно. Но трѣбва непреодолима
любовь къмъ Живия Господь на Живота
За книгата тя е турска попара. Тия
които ся е писали нематъ абсолютно
никакво понятие за Истината. Тъдъ
това е Египетски Богъ на смъртта.
Тъдъ е български търговець, Христосъ е
псевдонимъ на български бояджие а Кришна
мурти и Тримата още не проевени. Тѣ
искатъ безъ много мъгнотии на Гърба на
Пострадалия човѣкъ Исуи Христосъ да обератъ
лавритѣ. Но закона е че въ Живота расте
и вирѣе само това, което Богъ е посадилъ
Учение безъ Любовь, Учение безъ Мъдрость,
Учение безъ Истина е само измана.

Но ти стой твърдо на показаната основа.
Крайят плодъть с който краси всичко. „Ако
думитѣ ми пребядатъ въ васъ и ви пребядите въ
менъ".

Испращамъ ви три Беседи по Бори съ.
Поздравете Люба и всички приятели и ученици
Бядете всички умни разглеждайте нѣщата дълбоко
бядете усърдни и въ постоянна молитва да имате
свѣтлината на Духа и Помощта на Господа. Едино
е Духа който раздава всичко. Въ Беседитѣ
ще намерите моите слова. Слова на Истинната.
Това ся моитѣ дълги писма.

Само Божията Любовь.

[signature]. 18.II 1924. София.

VI.
Едно от пътуванията ми в другия свят

Из брошурата „Стани, събуди се, търси пътя“
от Елена Казанлъклиева
Ямбол, Печатница „Светлина“ – Марангозов
1934 г.

След всичкия ми дневен труд, аз се отдадох на почивка и пожелах да потопя мисълта си в по-висшия мир, за да я пречистя от това обикновено състояние на грижи. Обърнах се с молба към моя духовен ръководител да ми изпрати една душа, която да е свободна в този момент, за да можем да отпътуваме с нея до една близка сфера. И наистина, след малко пред мен се изправи моят малък приятел, който винаги ме посещава, но от скоро не бяхме се виждали. Този мой приятел е заминал отдавна за оня свят и понеже се много обичахме, то ний често се срещаме и винаги сме били полезни един на друг. Той вежливо ме поздрави и каза: „Ето, на твоите услуги съм, сестричко, какво обичаш?“– Мило братче, тъкмо се замислих за теб, дали не си свободен, за да се поразходим двама.

– Видиш ли как съм възприел твоята мисъл и навреме се отзовах – каза ми той.

– Да, казах аз, дали ти си възприел от мене или аз от тебе, не зная, но важното е, че ние пак сме заедно.

– Желаеш ли да дойдеш с мене до моето жилище, в което се намирам сега? – каза ми той. – И ний там постоянно си меним местата, според вътрешното ни състояние. Само че ний можем да станем за вас видими и невидими. Може да минеш покрай нас и да не можеш да ни видиш. Но това не значи, че ний не съществуваме. Всичко това става според нашето вътрешно състояние. Но сега, как искаш да пътуваме? Да проектираме мисълта си направо към мястото, или искаш да те преведа през света на формите? Ако искаш, ще те заведа през пътища, през високи балкани, реки, долини и ще стигнем на мястото. И това си има своята красота. – Аз му казах: „Понеже днес съм ти гостенка на твоето жилище, по който начин искаш ме заведи. Когато мой гостенин ми идва у дома, аз ще го посрещна както моята любов ме движи. Тук, у нас, има и коли, и каляски, тренове, автомобили и аероплани, а там вие какво имате?“ А той ми каза: „Тук може и с бързината на мисълта, и с бързината на светлината. Мисълта е най-бърза. И в светлината има своята приятност, както кога вървиш с трен, автомобил или каляска, вървиш и разглеждаш чудни картини.“ – Е, добре, как се възпроизвеждат тези картини, питах го аз, понеже ти ми казваш, че може да се вижда и не вижда? Кажи ми нещо от това, което знаеш, за да мога и аз да осветля други, които ме питат. Например защо едни не могат да виждат другия свят, а други го виждат? – Защото трябва всеки да работи върху този негов вътрешен свят. Човекът се е концентрирал само във външния свят, света на формите, и мисли, че това е вечното. Когато виждаме, че розата е цъфнала, ние се спираме само върху нейната форма, а откъде иде тя, защо иде, каква цел носи, кой е станал причина за нейното проявяване, за това мълчим, а се привързваме само към формата и без да знаем защо е създадена, ние почва-

ме да градим нашите желания по своему. А когато дойде време за този живот и той започне да си отива на своето място, ний почваме да скърбим, а това е неразбиране. Всяка една форма, която е проявена, си има своята цел. Може да ти го дадат като цвете, като дете, като богатство, като красота, като знание, но това има своята специфична цел и ти трябва да се стараеш да я разбереш и да отслужиш на тия същества, които ти го изпращат. Те искат нещо от тебе, да направиш нещо, което да е в услуга и на тях, и на тебе. Ако ли мислиш, че тази форма на човек, или цвете, или каквото и да е, се дава само за теб и ти използуваш всичките му сокове за твоята личност, един ден, колкото връзки и да си направила от този живот, ще ги изрежат и ти ще останеш безнадеждно разрушена и в плачевно състояние, защото си градила на чужд живот. Но сега нека поспрем разговора и да вървим, защото времето минава.

Е, ти значи си ми гостенка, нали? И на мое разположение си, така потвърди ти преди малко.

– Да – подчертах неговите думи.

Дигна си той дясната ръка нагоре и подвижи я вдясно и ний почнахме да се движим бавно и леко, като че ли някой тих ветрец ни носеше и картините се нижеха пред очите ни. Едни ги виждах ясно, а други не.

– Виждаш ли всичко ясно? – ме попита малкият приятел.

– Не – отговорих, – не всичко ясно виждам.

– Знаеш ли защо?

– Не.

– Защото отдавна не си пътувала и мисълта ти не може да се движи с такава скорост.

– Да, така е, прав си. В първите години аз много пътувах из невидимия мир и най-голяма приятност изпитвах, даже често ходих и из по-висшите сфери. Виждах такива чудни неща, които ползуваха моята душа и дух. После дойдоха едни малки противоречия в мене и заседнаха на едно място и дълго имах борби и в ума, и в сърцето, докато най-после разреших своята задача в живота и отново духът ми се въздигна.

– Ех, иска се работа, мила приятелко. Там, където ти е сърцето, там ти е окото. Накъдето ти е привлечено вниманието, и светлината там отива.

И тъй, стигнахме в една хубава градина, която беше чудна по своята красота. Един трендафил се беше разлистил и разцъфнал с толкова хубави рози и разливаше своя аромат.

– Внимавай – каза ми той, – не се пренасяй само във формата, но вгльби се в нейната цел. Потопи мисълта си дълбоко и вслушай какво ще ти се открие в нея.

Надясно, показа ми една бяла хубава къщичка, а около нея бяха наредени нещо като беседки с много оригинални столчета.

– Тук няма такива неща за употребление, както на земята, а у нас, ето виж: живи цветя. – Те се бяха сплели и образували чудни форми, които ту като букви, ту като цифри, съчетани по един особен начин и ако знаеш да четеш, ще разгадаеш чудни работи.

– Седни – каза той, – мила и скъпа гостенко. Ти ми каза така да те наричам, нали? – Пък аз го погледнах в очите и си мислех, къде ли ме кани да седна? – Седни, седни на тия красиви старчета, това съм приготвил за тебе. Ний тука сме бързи майстори, бърже градим и строим и след целта можем да го разградим и да поставим всяко нещо на мястото. Само че тука като събаряме, прах не се дига, ковем без гвоздеи и трески не остават. – Погледна ме усмихнато и пак ми каза: – Седни, седни. Чудно ли ти се вижда това?

– Не – отговорих аз, – защото има неща, които не знаем и не сме видели, обаче те все пак съществуват. И да не знаеш, и да отричаш, нещата все пак

съществуват, има ги. В човека трябва да има един силен стремеж и непреривен подтик да научи, да открие техния смисъл.

– Виж колко приятно е тук – каза ми той, – колко атмосферата се чувства чиста и лека.

– Е, и ний имаме у нас високи и чисти балкани, по две-три хиляди метра високи, но тук е съвсем друго. От що зависи тази чистота?

– Чистота на мисъл и чувства, чистота на стремежи и движение от любов. Един ден, когато се пречисти земята, и там ще се чувствува такава лекота.

В този момент, когато се разговаряхме и беседвахме в такава една приятна обмяна на мисли, пред нас застанаха двама бели братя и ни поздравиха. Малкият ми приятел стана веднага и аз след него. Доближи се той с благоговение до този брат, който беше вляво, направи един поздрав, който съм виждала ангелите да правят, и изрече една формула, която аз не можах да разбера. Като погледнах в лицето на другия брат, аз видях моя ръководител, който винаги ми се е явявал и сме пътували с него често.

– Искате ли да идете още по-далеч и да видите още по-красиви къщи? – Аз изявих желание и тръгнахме.

Веднага се намерихме на друго място, гдето имаше цели пространства с малки разновидни цветенца, а на друга страна – разсадници от дръвчета, които бяха с различна големина и от различна култура и представляваха нещо като пентограма.

– Виждате ли, мои малки любители на знанието, какво можете да отгадаете в тези фигури на дръвчетата и в тези малки цветенца с разновидни цветчета?

– Аз мисля – отговори малкият ми приятел, – че тези цъфнали цветенца са пробудените души с един по-висок стремеж на идеал, в който има съдържание, смисъл и самопожертвувание. Дръвчетата показват, че има готови души, които чакат да се пресади в тях божественият живот.

– А ти как мислиш? – се обърна той към мен.

– Така и аз мисля, както се изказа моят приятел.

– Е, засега повече разбиране не може да се иска от вас, но по отговора се познава, че вие вървите към съществения път.

Подигна си ръката единият брат, който бе вдясно, и веднага се намерихме в една дивна по хубостта си сграда, която не бе съградена от тухли, пръст и желязо, както на земята, но с такъв ефирен материал, който бе прозрачен и можеше да се види вътрешността отвън. Но такава красота, такава архитектура, с такива знаци, фигури, иероглифи и около нея безброй фонтани, които чудно се преплитаха един в друг, та не можеше да се разбере кой през къде минава, кое иде отгоре и кое отива нагоре. Първата фигура представляваше изгряващето слънце. Както в слънчевите лъчи се вижда спектърът на различните цветове, така и хвърчащите струи на фонтаните си вървяха с една точно определена бързина и всяка си заемаше мястото. Фигурите, обаче, се менявахa.

– Е, доволни ли сте засега, деца?

– Да – отговорихме ний.

– Вашите очи не могат да издържат на големи напрежения, на гледки и картини с по-голяма сложност. Засега това ви е достатъчно – обърна се ръководителят ми към моя приятел и каза:

– Изпроводи твоята съпътница и съмишленица, пътят й е вече отворен.

Поздравиха и казаха:

– С мир и любов нека бъдат изпълнени умовете ви, сърцата ви, душите ви и духът ви. Пригответе се за по-далечен излет.

Ний тръгнахме за към земята и огнени нишки се отваряха пред нас и аз се завърнах в своята хижа.

Любезна Елена,

Правете всичко, което е добро. ***Съобщението с другия свят е дело благородно.*** *То е само за души възвишени, просветени, въздигнати, пълни с Любов, Мъдрост и Истина.*

Ти можеш да посетиш Казанлък, а така [и] Стара Загора и ако ти се удаде, може и други места като Сливен, Ямбол, а може и Русе.

Духовната ти опитност е добра. Учи се, внимавай, изпълвай се с Дух Святи. Върви по пътя смело и неуморно и Бог на Мира ще извърши своето велико дело. Пътя е Мъдростта, Истината е целта, Живота е Любовта.

Само Любовта която дава живот е Божия Любов.

(Свещеният подпис) *21.V.1925*
София

(Писмо на Учителя до Елена Казанлъклиева от 21.V.1925 г.; вж. „Изгревът" том VII, стр. 64 и тук, по-долу.)

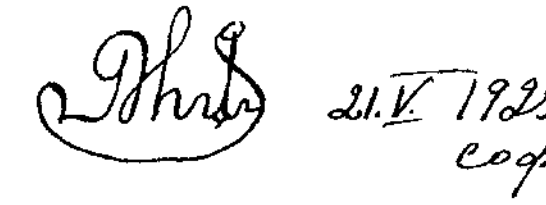

Л. Елена,

Правете всичко, което е добро. Съобщението с другия свят е дело благородно. То е само за души възвишени, просветени, въздигнати, пълни с Любов, Мъдрост и Истина.

Ти можеш да посетиш Казанлък а така Ст. Загора и ако ти се удаде може и други места като Сливен, Ямбол а може и Русе.

Духовната ти опитност е добра учи се, внимавай, изпълвай се с Дух Святи. Върви по пътя смело и неуморно и Бог на Мира ще извърши своето велико дело. Пътя е Мъдростта, Истината е целта, Живота е Любовта.

Само Любовта която дава живот е Божия Любов.

21.V. 1925
София

VII.
Всяко дихание да слави Господа

Из брошурата „Стани, събуди се, търси пътя“ от Елена Казанлъклиева

Когато сутрин се изправя пред идващата зора, всичко е тъй мило, засмяно и със своя нежен тон, запява благодарствения химн на любящия баща.

Чувам извора как клокочи, рекичката как тихо пее своята песен по такта на великия виртуоз, който внимателно и бавно дава нота на всички приютени негови деца да пеят и свирят по своята част. Слушам как славеят, унесен в своята сладка песен, не забравя и благодарствените си утринни молитви. Виждам как пчеличката обикаля около красивото цвете и събира медения прашец. Виждам как пеперудката красива къпе крилцата си в бистрото поточе. Виждам зелената тревица – прошарена с нежни цветенца, тъй гиздаво постлала своя килим и кани любимите си гости. А трепетликите излеко трептят като струните на арфа. Виждам вековния дъб и той бавно си поклаща листата и като че ли виждам игривите пръсти на сръчния пианист, които леко се движат по наредените клавиши. От векове той е събирал тайни в своята архива, и тъжно си запява и в песента се открива велика тайна, която може само мъдрецът да открие.

Чувам агненцата как блеят и игриво, весело да припкат по зелените ливади. Ту весело си втурват главичките при своите майки и пак изтичват, за да се гурнат в пъстрата тревица. А овчарят със своя меден кавал свири ли, свири. В него има изблик на чувства и в мелодичния му глас се разлива и тъга, и игривост. И не след много чувам стъпките му да потропват, като че ли отговарят на игривата песен. Овцете, обърнали кротко глави към него, сякаш и те разбират радостта на своя пастир.

Цялата природа е във веселие и игра, и виждам, че наднича любящото око на Великия Творец и гледа радостта на Своите деца, как те се радват на този чуден дар на живота.

* * *

Бургас, 25.X.1920 г.

Обична Елена,

Бъдете съвършени, както и Отец Ваш съвършен. Любящият трябва да вижда навсякъде Божието присъствие. Слепият изпитва тъмнотата, а здравия светлината. Любете, това е заповедта на посветените.

В. В. [Ваш верен] *(Свещеният подпис)*

(Писмо на Учителя до Елена Казанлъклиева; вж. „Изгревът“ том VII, стр. 61.)

VIII.
О, мили ми Гуру

Из брошурата „Стани, събуди се, търси пътя“
от Елена Казанлъклиева

О, мили ми Гуру, какви прелестни уроци ми даваш. Какви чудни закони ми откриваш. Разкрил си ми цялата природа като книга пред мен и като малко дете ме учиш и показваш ми на всяко нещо определения път и цел. Вред си Ти с мен и в природа, и в шума на световния мир. Ти тъй бърже ми изпращаш разумната светла мисъл и ме упътваш как да постъпя. Ти си винаги с мене като запалена свещ и ме ръководиш във всичко. Безбройни са твоите добродетели към мен, безкрайна е любовта ти, с която ден и нощ ме окръжаваш. И когато някога нежелани гости ми идват от грижи и лошотии – Ти пращаш ми някой приятел или светлина чрез друг предмет и ме избавяш от всичко. Всичко това е тъй мило и нежно от Твоя страна и Твоят свещен пример се отбелязва в душата ми, за да сторя и аз същия към други по-слаби души. Всеки ден ме кичиш като невеста с ценните си мисли, които като накит красят моята глава. А нежните ти чувства се разливат като ароматна роза, която току-що се разпуква и разбулва своята красота пред лъчите на слънцето. Тя нежно и галено се потопява в неговите топли и чисти прегръдки и двамата запяват химна на Божествената любов.

О, мой мили Гуру, моя светла душа и дух, Ти за мен си всичко в този час, все Твоята песен слушам, все Твоите слова долавям – те са най-верният ми приятел в живота, в който пребивавам. Но последната ми молба, що прося, е да Те виждам лице с лице и вечен спътник да ми бъдеш. Тогава, само тогава с по-голяма радост ще работя над моите малки братя и сестри.

* * *

Любезна Елена,

Вече са ти предали моето писмо.

Всяко нещо на своето време. Живота се нуждае от Любов, Умът от светлина, Волята от Сила.

Служението на Бога от послушание, а работата от разумност.

Да живее человек това е най-голямото изкуство. Да мисли това е най-голямото творчество; а да се стреми към Истината това е осмисляне на всичко.

Само Любовта води към Бога.

(Свещеният подпис) *25.V.1925*
София.

(Писмо на Учителя до Елена Казанлъклиева; вж. „Изгревът“ том VII, стр. 64 и тук, стр. 558.)

Л. Елена,

Вече ся ти предали моето писмо.
Всѣко нѣщо на своето време. Живота се нуждае отъ Любовь, Умѣтъ отъ свѣтлина. Волята отъ Сила.

Служението на Бога отъ, послушание а работата отъ разумность.

Да живѣе человѣкъ това е най голѣмото искуство; да мисли, това е на голѣмото творчество; а да се стреми къмъ Истината това е осмисляние на всичко.

Само Любовьта водие къмъ Бога.

25. V. 1925
София.

IX.
Жената като майка и нейната задача

Беседа, държана в гр. Елена на 12 Юний 1919 г.
От Е. Казанлъклиева
София, Издание на книгоиздателството
Ґужгулов и Котев, 1919 г.

Ще се спра върху думата „жена" и ще искам да я разгледам за разучване. Какво се крие в тази дума, какво значение има тя в себе си? Мен се падна тази задача да поговоря именно за нея, тъй като аз имах щастието да я разглеждам от 28 години и имах случай да я проследя от най-високото й потекло до най-нисшата и проста жена. * Аз видях нейната примитивна форма и нейната съществена страна, нейните преходни форми и нейните истински качества, вложени от Бога, които отначало й е дал. Аз можах да я изследвам тъй добре, както естественикът своето познание върху природата, както физикът своята наука, както майката своите деца.

Жената – това е живот, животът е сърцето, чрез което той се понижава или пък расте. *Мъжът* е умът. Мъжът и жената, това са *два божествени принципа*, които работят в човешкия ум и сърце и работят взаимно, докато завършат своята еволюция на земята. Творческият принцип създава, а сърцето възприема в себе си, възраства го, оживява го и го изниса навън, като изявление на една свършена работа. Бог разумно създаде човека и го нарече човек: т. е. разумно мисляще същество. И каза им: „Плодете се и множете се!" В какво? – В доброто, в умното. Те измениха неговия закон и попаднаха в грях. Но що е грях? Грехът е самият факт на спирането да се прави добро. Когато дойде Исус Христос, каза им повторно: което Бог е съчетал, човек да го не разлъчва, защото отначало Бог мъжко и женско ги е създал. Мъжът е *творец*, създава, а жената *възраства* в своята утроба и дава на света добри или лоши деца, добри или лоши слуги, добри или лоши господари. Жената изработва този живот в себе си, тя го опазва от вътрешни и външни борби и стихии, и тя го изнася за бъдаще поколение, което ще поеме отново живота. Бог, Който живее в *небето на нашия разум*, ни праща хубавите семена, пресни, чисти, които имат в себе си сила, те трябва да се посадят в приготвена почва, в която трябва да има всички необходими качества за растеж на този посаден живот, да го възрасти, възпроизведе по всички правила на закона и да го изнесе навън, за да изяви онази мъдра разумна сила, която се нарича „Бог".

Аз не говоря, че Бог иска от нас съвършенство, далеч от мене тази мисъл. Бог иска от всекиго това, което всеки разбира и доколкото го разбира. Във всеки човек има малко или много светлина и ако ние живеем по закона на нея, ние ще я умножаваме, а когато искаме със светлината да си служим за низки цели, тя ни се отнема, защото който живее нисшия живот, той трябва да си служи с инстинкт. *Светлината е за разумния човек*, за онова същество, което мисли и тогава върши.

---

* Родена отново за духовен живот: 1919–28 г. = 1891 г. Тя е родена около 1891 г. за духовен живот. (бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

И тъй, жената е половината от това разумно същество, което трябва да мисли и тогава да върши работата, която й е предадена, защото тя ще отговаря за всички ония волни и неволни постъпки и ще носи своите последствия от неразумния си живот.

Кришна казва: „Науката на човека е суета" – всички добри дела са измамливи и привидни, ако не умее да ги припише на Бога. Всяка добра мисъл, която сме приели от Отца, трябва да се приеме така, както е дадена и за каквато цел е пратена. Всяко семе търси своите условия и пригодена земя. Иска топлина, влага и светлина. И трябва да се дадат нужните сокове на това семе, без да се увреди то в нещо. А това е в умението на жената – майка, която трябва ред години да е школувала, да е била в съединение или да е живяла в хармония с Божия закон, и когато иска да послужи на Бога с нещо, да Му каже: „Господи, аз искам да съм полезна в нещо на Тебе! Дай ми власт над малкото и като го възрастя и опазя, да получа Твоето благословение."

А нашата работа досега каква е била? Всичко, което сме приели от Бога, нищо навреме не сме садили, и нито сме послужили за тази съща цел, за която сме пратени. И слуги, и господари в нас – нищо няма възпитано и облагородено. Защото имаме непризвани господари и безочливи слуги, които вървят по стъпките на своите господари. В света си имат особен закон, който по-добре го спазват. Ако в някоя работилница някой слуга или работник не си знае работата, веднага го променят с друг по-добър, а този го турят на по-долна работа и всичко добре тръгва, а в божествения свят хората искат чираците майстори да стават. И какво изкарваме? Криви паници, като си представляваме, че това е Божие изобретение.

Искам днес да поговоря за жената, защото тя е изворът на всички животи, в които, ако има утайка или блато, светът ще се преобърне с главата надолу, както е и станал. *Съвременната жена не познава своята задача* и своето място, като майка, в която трябва да блика чист божествен живот. Още от малка тя не е възпитана като същество, което ще играе велика роля и че ще въздигне света или ще го изроди. *

За жалост, днес на жената гледат като на играчка, като на работница, като на раждаща машина, която трябва да възпроизвежда деца, от които да правят само стадо за война. Жената не е играчка, нито трябва да е гавра на съвременната безнравственост, да задоволява само извратените нечовешки страсти; тя е изпратена на земята за майка, чрез която ще дойдат чисти Божии духове, които ще донесат мир и любов на тази земя. В една нечиста утроба какъв дух може да дойде? В една кочина какво може да живее? Каквото повикало, такова се е отзовало. Една майка, която иска да донесе едно добро дете на света, тя трябва още от утробата на майка си да идва с такова предназначение и да живее един мирен, тих, свят живот. А ако ли тя не е посветена в Божия закон, то най-малкото да е живяла съвестно, да е опазена от нечистия живот на необузданите страсти и да живее като истински човек.

---

* Из писмо на Учителя Дънов до Елена Казанлъклиева от 19.IX.1920 г. (вж. „Изгревът" том VII, стр. 58 и тук, стр. 569):

Любезна Е. Казанлъклиева,

Писмото ви получих. Търпение, умение, вяра и надежда. (...)

Ти ще гледаш по Бога да разрешиш всичките въпроси. Всяко обезсърчение, колебание в пътя не води към добро. Живота иде от Бога и той трябва добре да се използва. (...)

Ваш верен (Свещеният подпис) П. К. Дънов

19/ IX.1920 г.

Помислил ли е някой върху своето женско чедо, какво трябва за това дете! Да го осигурят мислят; да има слугиня или гувернантка мислят, да знае пиано, да завърши някаква академия за добър доход или бъдаще, това става, но, че трябва да се приготви, като майка, това и на ум не им идва. Те мислят, че това само по себе си става, ще дойде ден, когато тя ще назрее и ще си избере свой другар. За жалост, докато стигне момата за мъж, тя се е наситила, може би, на това положение, изхабила се е в ума и в сърцето, изтънила е нерви, помрачена, разочарована е от живота, замижава и се хвърля в ръцете на едного, когото не познава или го купува, или го взема само за лице, а върти отчаяно своите нещастни любовници, за да има добавък на тоалетите си. Може ли, за Бога, да бъде такава жена майка? Човек, който е изхабил ума си, покварил е сърцето си и е станал до лудост нервен, става ли майка? Аз съм била в хиляди къщи зрителка на разни сцени. Бащата развратен и майката също; бащата – в хотела при чужда жена, а дъщерята – с приятеля на баща си, а майката – със слугата. Баща и дъщеря срещат се в едно антре, поздравяват се и бащата се обръща към дъщеря си и й казва: „Какво правиш тук?" А тя му отговаря: „Дойдох да те търся, ти какво дириш тук?" Той й отговаря: „Безсрамна." А тя му казва: „Виж какъв си бил морален, а пък аз забравих." Друга майка се обръща към дъщеря си и й казва: „Не те ли е срам, че си идваш толкова късно, ще те обадя на баща ти." А тя й отговаря: „Ами аз няма ли да кажа, че стоиш затворена с ...?" И майката млъква. И тъй, в дома дъщерята не вижда морал, на улицата – никак, в училище – също, питам, где може това дете да се възпита? Всички места – омърсени и покварени, няма стъпка неомърсена и няма негде някоя светиня, неизпълнена с мерзости. Бащата и майката трябва да са за пример на своето дете, там е мястото за основа на този новодошел живот, който ще закрепне със своето вътрешно знание, ще израсте в своята форма и ще почне да се бори със стихиите на този живот. Къде се крие човек от външните природни стихии? – В къщата си. Защо се прави къща? За да се опази от нападане на буря, гръм, пек, зверове и прочее. И ако е къщата влажна, изложена на силен вятър, а не отговаря в своята основа, може ли да извършиш своите проектирани работи? – Не. Така и тялото е къща на душата; то трябва да отговаря на всичките условия, които душата иска от него, за да развие своето знание в нея, което носи от горе. Ако имаме една протекла къща, която през всеки дъжд тече, през всеки вятър се клати, може ли в такава къща да се работи? – Не: ние ще сме постоянно в страх и смут.

От голяма важност е възпитанието на детето, а това става само от естествения чист разумен живот. Изпортени са съвременните жени. Дадено им е една голяма свобода, а то не е свобода, а слобода. Всеки е прав от свое гледище и аз не го осъждам, но говоря кое е доброто и правото. Аз не говоря по теория, какво трябва да бъде детето и каква трябва жената, но аз говоря онова, което изпитах *в моя толкоз измъчен живот*. От деня на моето познаване, като дете, аз виждах как явно детето ставаше жертва на невежеството на бащата и майката. Бях дете и бях майка, за жалост тогаз, когато не бях готова. Но затова трябваше *да платя много скъпо и да разбера смисъла на този Божествен живот.* * За да стане човек майка, не само да го родиш и оставиш или да го

---

* Писмо на Учителя Дънов до Елена Казанлъклиева от 25.IX.1918 г. (вж. „Изгревът" том VII, стр. 59 и тук, стр. 570–571):

Любезна Е. Казанлъклиева,

Получих вашето писмо. Светът е една сцена, гдето се разиграват много трагедии и драми на паднали души. Човешката воля само с ред страдания може да се принуди да не греши и само по тоя начин в човека може да се събуди и

изучиш или да го отгледаш, или да го направиш подобен калъп на тебе, а да оставиш зародиш на една доброта, чистота и любов. Бог благословил жената, като плодна земя, да ражда съвършен плод, а не трънe и бодили. Тя трябва да извършва своето велико предназначение, като майка, и нищо повече. Веднъж тя родила, трябва докрай да го отгледа и да бъде истинска майка, да му предаде любов, нежност и почитание. Днешните деца са груби в своите обноски. Защо? Защото сами са расли. Майката е имала разпри с мъжа си и когато й е дотегвало, извиквала е на децата: „Марш, вън, вагабонти, изедници като баща си сте!" И дете това милост не знае и милост не може да даде. То ще е жестоко и отмъстително към всекиго, докогато види, че по този начин не бива да се живее. Една майка може да не живее с бащата, но тя трябва да остане вярна майка на това същество, което е дошло от другия мир. Тя може да е нещастна от мъж, но в очите на детето тя ще се гордее като истинска майка. Но за това трябва самоотвержени майки, такива, които биха се самопожертвували за своите деца. Да каже на своя мъж: „Не си доволен от мен, не искаш да живееш редовен живот, пред детето не може нередовност, иди и си живей както щеш, но всичко това трябва да бъде скрито от моето дете." И тя трябва да се залови за своето дете да му помогне и да го повдигне в живота. Ние, жените, досега само нашата сгода сме гледали, а не и на децата, а това положение не бива да се води повече. Какво дете може да стане, когато то е расло в утробата на майка си в кавги и бой. А също, като се е родило, не е видяло нищо друго, освен бой и вик. Когато бащата позори майката в лицето на децата и обратно, може ли да служат и майката, и бащата за пример на децата? Не. Както казах и порано, детето се оформява добре още в утробата, и в нея още то се отчуждава. Давид псалмопевецът казва: „Още от матката си се отчуждиха и станаха гнусни и презряха лицето на закона Господен."

Във всяка държава броят народонаселението, което възлиза на пет, десет или двадесет милиона. По-добре би било да преброим доколко умни хора имаме, колко безумни, престъпници, крадци и пр. Досега каквото лошо се е видяло, привнесено е у нас и се е възприело от разни безнравствени четива, театри, шантани, и на всяка крачка публични заведения. Имаме на тефтер проститутки повече от 25 000 в София, а за скритите и да не говоря. Недоносени хвърлени, родени хвърлени и из канали хвърлени и разкъсани от кучета и пр. Ами удушени, отровени? Престъпленията се увеличават и никой мерки не взема. Едни се само чудят, други стискат юмрук и викат: „Затворете ги тия развратници и набийте ги, нека там да изгният!" А същите видят по-хубава, посмиг-

---

повдигне съзнанието. Господ, Който е създал тоя свят по своята добра воля, Той ще да го и уреди съобразно със своята Мъдрост. Душите се различават според възприятието на Духа. Всеки трябва да се стреми към Него да Го познава. Всичко друго само отвлича душата от нейния прав път.

Ватев ще ви предаде новия наряд. Освободете стаята в хотел „Лондон". Повече нема нужда от нея. Вие гледайте да се примирите с вашия Найден. Аз не обичам семейни раздори. Вие настоявахте да се приберете по законен начин с него. Това сторихме. Божието учение си е учение, но и човешките задължения са задължения. Ако Найден не иска да се прибере с вас и доброволно ви напуща тогава вий не сте отговорна за последствията. Във Варна ако желаете доброволно може да останете ако не може да се преместите гдето ви е най-удобно. Трябва да се живее и словом, и делом. Това иска Божия Дух. Надявам се да разберете правилно моите думи. Поздрав на всички приятели по име.

(Свещеният подпис) Ж.К.В.О. [Жив е Който ви обича]

25.IX.1918

нат й и се поувличат подире й. И тъй, има днес разврат навсякъде. И той е на категории. Престъпления в палат и престъпления в колиба и вън на полето. Разврат, полян с парфюми, облечен в разкош и последния става в дрипи. За голямо съжаление, нашата българка скоро се култивира и образова в най-последната мода. Излезе от дивия живот на своите деди и прадеди, които проляха кръв, за да я освободят от робство, а днес тя е роб на сатанинска измама, която я влече от край до край, за да опита всичката нечистота. Днес плодът на жената се превръща в престъпници, от които едни лежат в тъмници, други висят по бесилки и из разни домове нечисти. Това показва доколко добре сме живели. Не е ли време да се върнем към първото си място? Не е ли време да се запитаме каква е нашата задача? Да останем ли в това положение, което ни води към гибел, или да идем на своето място, на което Бог ни е оставил? Мнозина ще кажат: „каква глупава жена е, че пише такива работи", но аз казвам: когато овцата е заклана, каква полза да се крие! Няма ли да се вмирише и да стане болест за другите? А друг ще каже: „Тя ще оправи света! Какви хора се бориха и какво направиха? Светът така си върви." Всеки, който се е борил с чиста душа, с чисто сърце и ум, и се е пожертвувал от любов към ближния си – той е направил нещо, и така и аз ще направя. *Който не е видял страдания, той нищо не знае.* За него страданието е фантазия, а за оня, който е бит, гонен, презрян, гладен, който е бил през живота си умрял за всички, отделен от най-милите му същества, който не е познал грубата човешка природа, той не познава жестоките човешки отмъщения! Който не познава живота на бездомниците, той е дете в живота, и аз пред него нищо не говоря, а говоря на ония *страдалци, като мен, които още от люлката са били играчка на съдбата до деня на своето освобождение.* Сама в света, аз ходих немила недрага, и, за да позная живота, трябваше да дам моя живот за опит и да изуча законите, които не знаех, и от никого не чух да ми каже две благи думи. Като майка аз само страдах и това познавах. И раната се врязваше дълбоко в моята душа и сърце и питах се: що е животът? Аз срещнах хиляди майки, захвърлени, избягали и паднали. Имах пред себе си ред картини, които ми служеха като модел и питах се: към кои да отида? Но душата ми строго заповядваше. Тя биваше силна в тези моменти и казваше ми: „умри като човек!" Свиваше се сърцето ми от болка, че *младостта ми минава*, а животът тъй тежко минаваше за мен. Но душата пак отговаря: не е животът в глупостта. Ти трябва да разбереш защо си дошла. И когато някогаш сърцето лудо по сила, като сляпо се хвърляше в греха и хвърляше душата ми на жестоки изпитания, то трябваше с години да изплаща. Едно трябваше да *благодаря на моите родители*, ако и прости, но бяха *морал* за нас, макар и бедни и не можеха да ми дадат образование, но чистотата на техния живот, и думите на баща ми бяха: „умрете честни и бедни, но не богати, а с име лошо". Тия думи бяха врязани в душата ми и те идваха в такива моменти, когато бях слаба да се боря с назрялата си карма (съдба). *

---

* Писмо на Учителя до Елена Казанлъклиева от 18.X.1921 г. (вж. „Изгревът" том VII, стр. 61 и тук, стр. 572):

Любезна Е. Казанлъклиева,

Получих писмата ви. Разбирам положението ви. На първо място спазвайте абсолютно всички правила на Божествената Любов. Прилагайте нейната сила. А силата ѝ се прилага като поставяме телата си в жертва жива и свята благоугодна Богу. Жертва, в която Духа да участвува. Той тогава раздава отреденото благо според своето усмотрение. Любовта според писанието е плод на Духа, а силата изтича от растенето на плода. Правете разлика в проявлението на стария и нов човек. В единия действува личното, егоизма, в другия

И тъй, аз говоря на тия *нещастни като мен* и не правя разлика между богати и бедни, честни и нечестни. Аз зная хиляди начини, с които хитрият лукав дух се мъчи да улови душата на човека. Преди две хиляди години, когато развратът бе стигнал до края на своя предел, когато едни се бяха завили в своите топли и меки легла, други облечени в знание на най-последна наука, заровени в своето богатство, влачеха немилостиво жената, като престъпница на закона Мойсеев, влачеха я по камъните, и най-после я убиваха с камъни. Христос дойде в онова време и когато донесоха пред Него една жена, хваната в прелюбодейство, и Му рекоха: „Учителю, ето хванахме я на местопрестъплението; да я убием ли?", Той отговори: „Който от вас е най-безгрешен, пръв нека хвърли камък върху нея." И те всички си излязоха един по един, защото нямаше между тях нито един чист. Обърна се към нея Той и я попита: „Жено, осъдиха ли те?" „Не", отговори тя. „Нито аз те осъждам, иди си и не съгрешавай вече!" Думите Му бяха кротки и пълни с любов, в душата Му пламък гореше за тия негови паднали братя!... Той плачеше за тях, както майка плаче за своето дете. Затова Той казваше на охолните: „Добрият пастир душата си полага за своите овци. А наемника не го е грижа. Види вълк и бяга и оставя овците сами." Когато Мария Магдалина Го намери у някой си Симеон Фарисей, който Го бе поканил у себе си, тя падна при нозете Му и два часа ги обливаше със сълзи, като изказваше тъгата на сърцето си и горчиво прекараните часове на нейната душа. А другите я усмиваха и хвърлиха укор върху нейната измъчена душа, но отговори пак този велик по душа учител и каза: „Симеоне, имам нещо да ти река!..." – „Речи, Учителю." – „Някой имаше двама заемодавци, единият имаше да му дава 500 динари, а другият 50, и понеже нямаха да му ги платят, той им ги прости; кой повече ще го обича?" Отговаря: „Разбира се, че онзи, комуто повече опрости." – „Добре си рекъл. Аз дойдох в твоята къща и ти вода не ми даде да си умия ръцете, тя, откак е дошла, два часа не се е дигнала от нозете ми и уми ги със сълзи." И обърна се към нея и рече й: „Жено, простени са греховете ти!"

Една такава паднала жена, в такова положение, може да я разбере само оня добър психолог, който има сърце чисто и чист ум, който има милост към бедните измъчени сърца, който разбира причините на нейното положение, че тя не току така е престъпила свещения праг на святост и чистота като човек. Тя или е излъгана, или е продадена най-подло, или е лъгана безбожно, догдето е стигнала до отчаяние и е хванала този път. Но и сега, в тези грозни часове на това адско мъчение, тя пак преживява страшни картини. Аз съм слушала изповед на една паднала жена, която със сълзи ми разправяше своите грозни тер-

---

действува Духа, Любовта и Свободата. Изпълнете своя дълг към детето, то е ваш много близък. Нападките на духовете не са сериозни. Това са лични забавления на няколко ненапреднали души. Употребявайте формулите, изреченията, които ви дадох на събора. Найден да чете отначало евангелието и да пази третия петък от месеца като ден на почивка и връзка с Небето.

Ний ще се постараем да ви помогнем във вашите усилия. Аз съм за сега занят с материала на събора, приготовлявам го за четение. При това приготовлявам и друго четиво. Но ти когато се намираш в нужда, пиши. И ако не ви се отговори това да не ви смущава. Аз всякога се стремя да отговоря по един или друг начин. Давайте си точния адрес във вашите писма, не сте си дали точния адрес.

Любов жива, Вяра светла, Надежда радостна да пълни душата.

(Свещеният подпис) X.18.1921.

зания. Разправяше тя така: „Аз любих един момък и се реших да избягам с него. Но когато преминах границата и дойдох в България, той скоро ми се насити и захвърли ме и започна да ми изпраща своя другар да го приема в обятията си. Аз го отхвърлих, обаче не се свестих, че трябва рано да разбера тази измама. Влязох в ръката на втори, на трети и аз чувствувах само, като давяща се паднала във вода, че все потъвах повече и по-надолу, а не виках за помощ. Изведнъж ръка силно затисна ме отгоре и аз паднах на дъното на батака, гдето останах и досега там. Той беше последният, който безжалостно ме продаде в търговския дом на човешка стока и не можах, нямаше кой да ме избави. Знаеш ли – казва ми тя. – Погледни!... И дигна си ръкавите нагоре и показа ми резки от нож и дупчене не ръката. – Защо е това? – попитах я аз. – Защото, когато клиентът на моя господар, след като си изиграе мръсната роля и си отиде усмихнат, доволен от делото си, аз се връщам вътре в стаята, лягам на своето легло, вземам нож, режа, дупча, късам и питам тия меса кога ще огнят и ще изпадат, за да освободя душата си от тия зверове. О, мила ми, бих се и гладувах и убивах се, но изцеряваха ме пак за нова печалба. Затваряха ме, като гъска в курник, тъпчеха ме с ядене, за да се угоя и да им донеса печалба голяма. И сега виж ме: ако ме погледнеш отвън, ще заключиш, че съм без сърце, без душа, груба, и няма човешко сърце в мен. Човек огрубява, миличка, от грубостите на нечовешкия живот. И вярвай ме, че не искам да знам вече за никого, ако ще би напред ми да умре. Но има друг човек вътре в мен. Когато се пробуди, той дере, къса, реже и разкъсва веригите на най-дебели железа.

О, богати банкери и милионери, о, вий капиталисти – търговци, защо ви е това злато, когато хиляди души се мъчат тук, в ада, не на другия свят?... Защо вие, учени философи, не донесохте избавление на тези измъчени души? О, вие, поети и писатели, защо не възпяхте жената като ангел и да я опишете като чиста дева, каквато е била? Тя е ваша майка, която ви е родила, и трябва да възпейте нейната утроба. О, вие, художници, защо вие рисувате жената гола с безсрамен изглед, тя не е стока за продажба, ни за добра печалба, а изрисувайте онази нежна майка, която обгръща своето дете и му вдъхва вяра чиста, надежда и любов. Учители, малко повече внимание към тези млади деца, които безгрижно оставени без контрол само на вашите ръце. Вие изпълнявате свещен дълг, последна станция сте, през която детето минава и излазя изработен добре или сух неодялан и става гражданин, свободен за самостоятелна работа и какво ще да стори? Каквото е видял и чул, такова ще стори и той. Не се ли унижава цялото човечество с нашата немарливост? Едно се иска от нас – любов към Бога, любов към ближния. Това се иска от нас и това е първият и последният закон и няма други по-добър и по-чист.

Не паднаха ли силни царства вследствие на невъзпитани жени? Не падна ли човечеството от жена, и не се ли въздигна чрез чиста жена?... Жената е животът, всред който дишаме и стоиме.

Моят сърдечен зов към всички *страждущи мои сестри* от разните положения на обществото, от най-богати до най-бедни, от най-учени до най-прости, нека дойдат при мен като при съща сестра и майка и ми изкажат своя нещастен живот: изкажете си болките и страданията и ще ви *упътя към истинския и верен път*, който съм го *намерила* след дълги пътешествия и съм *платила за него с моя живот.* Моята душа ще ви просветва през всички ваши мъчнотии и ще ви покаже метод, как да се освободите от тия окови на този хитър и лукав дух, който се е разперил, за да заграби и най-чистите души. Той е взел ума на цялото човечество, вплел го е в неговата мрежа, скарал е брат с брата, син с бащата, майка с дъщерята и пирува над своята мръсна слава. Турил е на огън цялото човечество, всял е между тях омраза и затова са в конфликт постоянно.

Не земя ни трябва нам, нито богатство – това са само условия, за да се развива човешката душа, да расте и да се движи в по-висш живот, а не да остане в този дребнав животински живот. *

Силата е в живота, и затова животът трябва да е чист. Плътта може да се омърси, но сърца дайте ми, в които да няма егоизъм, да няма алчност, да няма измама, а измъчени като страдалци, те да протягат ръка към светлината. Само жената е в сила да измени това положение, да изхвърли този разврат, да изгони престъпници, да затвори тъмници, да изкърти бесилки и да заличи продажните домове. Само жената ще може да създаде весел ден, честит ден, и всички ще намерят щастливо огнище, уредено жилище, добри учреждения, щастливи бракове, умни и мъдри деца и ще настъпи царството Божие, което ще даде блага за всички. Две хиляди години идват от Христа, и ето. Той идва светящ в малко умове и сърца, но бърже ще се запали целият свят от този Божествен огън. Той идва със Своята нова сватбарска дреха и зове всички деви, които Го чакат да дойде. Той зове всички мъченици, страдалци, от всички краища на земята и изпод земята, и казва: „Елате вие всички, които се трудите и сте обременени, аз ще ви успокоя."

Жената е животът на света, тя трябва да се очисти и приготви да приеме в своята утроба велики духове, които ще дойдат и ще въдворят ред и правда на земята. Може би ще има някой да ми възрази: че толкова сериозни въпроси има България да решава, че това е най-малкият въпрос. Щом се разшири България и й се върнат правата, да тръгне всичко по своя ред, то този въпрос е лесен. Аз не виждам нито един въпрос по-сериозен от тоя, за който говоря сега. Всички въпроси ще се уредят само от този най-важен въпрос. Аз съм проследила всички искания на всеки българин, па и на чуждестранците, но *никой не търси тук началото на всички нещастия,* пък аз ви казвам: това е най-болното място на човека. Човекът е болен, даже умиращ. Когато една къща в основата си е изгнила, напразно се тя украсява. Един вятър, една вода, един малък трус и от нас нищо не ще остане. Упадъкът е голям и най-жалкото е, че самата жена не чувствува това. Днес жената търси равноправие с мъжа. Тя има права, но ето в що: на работа е с него наедно във всичките работилници, заведения и учреждения. На училища с него наедно във всички школи и университети, в които посещава и мъжът. После – в пушене тютюн, в пиене, в картоигране, в яздене, в скитане по цели нощи, а даже негде тя си превишава

---

* Писмо на Учителя Дънов до Елена Казанлъклиева (вж. „Изгревът" том VII, стр. 61–62.):

София. 21.XI.1921 г.

Любезна Еленке,

Получих писмото ви. Дадох исканото от вас на Найдена. Дадох му и някои наставления за вашето дете. За вашата работа ще ви кажа следното. Работете усърдно, но не се пресиляйте. Работете от Любов за Господа с всяко знание и мъдрост, които ви са дадени. Пазете дълбоко смирение, търпение, въздържание, самообладание. Дълбока вяра, силна надежда. Имайте пред очи само живата Истина, Великата Любов, която е Бог проявен в Христа. Имайте пред себе си жертвата на самопожертвуване. Дишайте дълбоко перемено, ту през едната ноздра, ту през другата. Сутрин започвайте с лявата, вечер с дясната. Дръжте пълна хармония с цялото Всемирно Братство. Учете всички на тази Любов, която носи здравие, щастие и блаженство. Тя, която отваря вратата на Новия Живот. При по-добро време може да ви пратим и някоя друга беседа за жените. Сега работете, туряйте здрава основа на Вечната канара Любов, братство, сестринство, единство.

Само Божията Любов *(Свещеният подпис)*

правата дотолкоз, че когато не й хареса нейният мъж, тя си заживява със своя любовник без срам пред очите му и той не може да влезе в къщата си, при своите деца, а изтласкан навън в друга стая, гдето не биха живели и най-долните хора. Тук ще се спра и няма да дам за пример един случай, защото ме е срам като жена и човек да изкажа това жалко положение на падналата жена. Какво възпитание може да даде една такава майка при такъв един нечовешки живот? И тъй, жената е почти превишила правата си, освен което е в самата й природа, а то е неотменяемо. Може да каже някой, че това не е за всички жени, не всичките жени имат такива свободни права, че много от тях има потиснати и са по-доле от слугини и нещо повече, даже и от робини. *Някои ми казват: това не е живот, когато мъжът не те зачита и за животно.* Къде е онова почитание, онази истинска любов и уважение един към друг? Но това чрез някой закон не може да се достигне, освен с оня чист Божествен живот, за който говорих по-рано. *Сама аз нося в себе си уважението си и унижението си.* С живота си се повдигам и с него ставам за смях на всички. В жената е целомъдреният живот и чрез нея дохожда лошият живот, който не я изкарва на добър край. Всички дружества, които имаме у нас, преследват добри цели, ала това е работа второстепенна. От първа важност е да заработи жената върху себе си, като човек, какъвто е била и за какъвто е създадена. Никакви закони нас не могат да ни оправят, освен законът на чистата Божествена любов. Всичко мръсно, лицемерно, користно и егоистично трябва да изхвърлим, защото то не е наше. Жената не е естествена нито в облекло, нито във вървеж, нито в говор, нито на лице е такава, каквато майка й я е родила. Престоренoст и изопаченост, щото и точка от истинското нейно „аз" няма. Фалшива маска е отвън и отвътре, което няма да я изведе на добре. *

О, жени, жени! Проследете историята на миналото човечество, че е пострадало най-много от неискреността и неестествеността на падналата жена. Вижте и проследете които щете романи, и ще видите, че във всяка интригантска роля попада жената и когато дойде съзнанието в нея, тя е в състояние да изправи хиляди грешки.

---

* Писмо на Учителя до Елена Казанлъклиева от 27.I.1925 г. (вж. „Изгревът" том VII, стр. 63–64 и тук, стр. 573–574);

Любезна Елена Казанлъклиева,

Получих писмоата ви. Ти бъди бодра духом. Изследвай вътрешните състояния на Новия живот. Бурите, несгодите, тъмните нощи, мракът, недоволството, които по някой път нападат човешката душа, трябва да се използват за полезна и добра работа. Само съвършената Любов е в [съ]стояние да отмахне всичките противоречия и да даде мир и вътрешна радост на живота. На Люба й кажи да помни, че Бог не е Бог на мъртвите, но на живите. Когато има мъчнотии, да си спомня и произнася тия думи. Нейните близки засега живеят в сенката на живота, в обятията на религиозния егоизъм, гдето хората боравят само с материалната кръв на Великия Учител на Любовта. Тя да бъде смела в своята душа, да служи на Великата Любов, на Великия Живот, на Необятната Истина и Аз ще си спомня и ще й помогна да познае Истината и Истината ще я направи свободна. Да се учи на търпение, разумност, да отбягва дреболиите, да не очаква много от хората. Да прочете беседата „Бог не е Бог на мъртвите, но на живите". Аз ви имам в ума си. Не се колебайте, не се поддавайте на лошите внушения. Всичко в живота работи за добро. Само Божията Любов.

(Свещеният подпис) *27.I.1925*
София

Към този живот крачи тя с голяма бързина. И питам: не е ли уморена вече тя от тези монотонни игри? Светът се изпълни и препълни с много излишни и непотребни неща, всичко имаме до насита, но едно нямаме, едно нещо скъпо ни липсва – „майка", която да донесе, да издигне хубав свят, красив свят, добър свят, естествен свят. Това са кукли и форми, но не истински жени. Хубаво знаят да пеят, да играят, да говорят, да поетизират и списателствуват. Да, но онази чиста майка, която знае да свири, да пее, поетизира със своята душа, сърце и ум, и да е в хармония с естествения свят, нямаме. Светът е за оплакване и е на загинване. Нека всеки се замисли към тази велика задача и да даде място на този тъй назрял въпрос. Това е моят апел към моята сестра „жена", която искам да бъде на своето място. Аз я викам от всички места, от всички степени и категории, от най-богатата до най-бедната, от най-учената до най-простата, да си подадем ръка за подем на един чист и естествен живот. Всички ония, които са пробудени и в тяхното съзнание е изгряла зората на новия живот, да дадат ръката си.

С писма може да ми съобщят от всякъде из провинцията от села и градове, а може и лично да се явят при мен.

Адрес книгоиздателство Котев.

Любез.
Е. Казанлъкшев

Писмото ви получихъ. Търпение, умение, вѣра и надежда.
Ти можеш да идеш до ломъ Свищовъ а можи и въ Мездра. Цеко желае това.
За другитѣ работи тѣ сами по себе си ще се оправятъ.

труднитѣ работи въ тоя свѣтъ полѣсно се разрѣшаватъ.
Иска се врѣме. Твоя Найденъ това знае това прави. той подуша не е ломъ но се влияе. Ти ще гледаш по Бога да разрѣшиш всичкитѣ въпроси.
Всѣко обезсърдение, колебание въ пятьти не води къмъ добро.
Живота иди отъ Бога и той трѣба добрѣ да се исполъво.
Отъ Виктория можеш да си прѣпишишъ новия нарядъ за ученицитѣ. Щомъ сте свободни можи да трогнитѣ за Свищовъ или ломъ или Мездра.
Адъ кого се врѣма въ София ще поговоримъ.
Всичко ще се оправи.
Вашъ вѣрен
Ивъ П. Казанов
19/IX 1920 г.

Любезна Е. Казанлъклиева,

Получихъ вашето писмо. Свѣтътъ е една сцена гдѣто се разиграватъ много трагедии и драми на паднали души. Човѣшката воля само съ редъ страдания можи да се принуди да ни грѣши, и само по тоя начинъ въ човѣка може да се събуди и повдигне съзнанието. Господь който е създалъ тоя свѣтъ по своята добра воля, той ще да го и уреди съобрази съ свята мѫдрость. Душитѣ се разлигаватъ споредъ въсприяшето на духа. Всѣки трѣбва да се стреми къмъ Него да го познова. Всичко друго само отвлича душата отъ чѣйния пров пѫть.

Вашевъ ще ви придаде новия нарядъ. Освободете стаята въ

хотем лондон. Повеле нема нужда
от нея. Вий гледайте да се прими-
рите съ вашия Найдене. Азъ необичам
семейни разбори. Вие настоявахте
да се приберете по законенъ начинъ
съ него това сторихме. Божиево
учение си е учение но и човѣшкиятъ
задлъжения съ задлъжения. Ако
Найденъ нейска да се прибере съ
васъ и доброволно ви попуща тогава
вий не сте отговорна за послѣдстви-
ятъ. Въ Варна ако желаете добро-
волно можи да останите ако не
можи да се прѣместите гдѣто вие
най удобно. Трѣбва да се живѣе
и словомъ и дѣломъ. Това и сѣ
Божия Духъ. Надѣвам се
да разберете правилно моите
думи. Поздрав на всички
приятели. по ИЛЕ

[signature] ЖКВО

25. IX. 1918.

П. Л. Е. Казанлъклиева

Получихъ писмата ви.

Разбирамъ положението ви.
На първо мѣсто спазвайте абсолютно всички правила на Божествената Любовь. Прилагайте нейната сила. А силата и се прилага като поставяне тѣлата си въ жертва жива и свята благоугодна Богу. Жертва въ която Духа да участвува: Той тогова роздава отреденото благо спорѣдъ своето усмотрение. Любовьта спорѣдъ писонието е плодъ на Духа, а силата изтича отъ растенията на плода. Провеже разлика въ проявлението на стария и новъ човѣкъ. Въ единия двѣсствува личното чтоимо въ другия действува Духа, Любовьта и свободата. Испълнете своя дѣлъ или дѣтенъ тое вашъ много близокъ. Ноподхимъ по-духовенъ не сѣ

Поздрав и на Дама ви.

серионни. Това сѣ лични забавления на пѣхотно не напрѣдъли души. Опотрѣбявайте формулитѣ изречения, както ви дадохъ по сѣборо. Найден да чете отночаю свойтеща и да пози третия петокъ отъ мѣсеца като дени на почивка и врѣхъ и небетъ.
Ний ще се постараем да ви помогнем въ вашитѣ усилия. Азъ сѣм за сего занятъ и молитва. Яла по сѣборо приготовлявамъ го за четение. Притова приготовлявам и друго четиво. Но ти почаще се поширяй въ нуждѣ пиши. И ако неви се отговори тово да ви не смущава. Азъ всѣкого се стреня да отговоря по единъ или друг начинъ. Давайте си точния адресъ въ вашитѣ писмо не сте си дали точния адресъ.

Любовь Жива, вѣра свѣтла надежда радостна да пѣлни Душата

Дѣтъ. X 18. 1921.

Любезна

Елена Казанлаклиева.

Получихъ писмата ви.
Ти бѫди бодра духомъ. Иследвай
вътрѣшнитѣ състояния на новия
животъ. Буритѣ, невзгодитѣ,
тъинитѣ нощи, мракъти,
недоволството, които по
нѣкой пѫть нападать човѣш-
ката душа трѣбва да се
използвать за полезна и
добра работа. Само съвѫр-
шенатата любовь е въ стояни
да отмахни всичкитѣ про
тиворечия и дададе мири
и вътрешена радость на
живота. На Люба и
кожи да помни че Богъ
не е Богъ на мъртвитѣ
но на живитѣ. Когато

има мѫчнотии да си спомня
и произнося тия думи. Нейните
близки за сега живѣятъ въ
сенката на живота въ обятия
на религиозния егоизъмъ.
Готово хората боровятъ само
съ материалната кръвъ по-
великия учитель на любовь
Тя да бѫди смѣла въ свята
душа да служи на Вели-
ката любовь по-великия
животъ. На Необятното
Истина и Азъ ще си
спомня и ще и помогна
да познае Истинното и
Истинното ще е направо
свободно. Да се уги на тор-
пение разумность да отбѣгва
дребомитѣ да не огорва мнѣ
отъ хората. Да прочете
Беседата. Бой не е бой на
мѫртвитѣ но на живитѣ
Азъ ви имаш въ ума си. Не се
колебайте, не се подавайте
на ломитѣ внимания
всичко въ живота работи
за добро. Само Божията
любовь.

[signature] 27. I 1925
София

X.
Стани, събуди се, търси пътя

Брошура от Елена Казанлъклиева
Печатница „Светлина" – Марангозов,
Ямбол, 1934 г.

Предговор

Това, което е пред тебе, читателю, тия няколко страници, не са някакви разкази или приказки, измислени от авторката, за да ни позанимае малко, но това са истински, чудни и верни опитности на една душа, дълбоко чувствуваща връзката си с невидимия свят, с всичко живо в природата, с великата първопричина.

Това са няколко от стотините нейни опитности, в които тя е проверила много от истините, необходими да бъдат знайни от всеки, които иска да бъде ученик на дълбоката окултна наука.

Има истини, които са от такова голямо значение за нашия живот, че тяхното познание може да преобрази този живот, да го одухотвори и да го осмисли.

За този, който чувствува по-тънките трепети на онзи вътрешен мистичен живот на душата – която прави опити да манифестира своето Божествено съществуване – тия опитности ще бъдат една реалност.

Тоя малък труд ще даде – на този, който разбира – едни по-висши, по-чисти изживявания, един импулс на живот към повече любов, повече доброта и справедливост.

М. И. Долински

XI.
Призов към майките

Из брошурата „Стани, събуди се, търси пътя"
от Елена Казанлъклиева

Не зная защо обичам това име майка, защо звучи тъй мило в мене и със свещен трепет се разкрива една велика тайна, към която съм се стремила всестранно да обгърна, да изуча във всички царства: и като растение, и като животно, и като човек?

Наблюдавала съм и простота майка, която е обвита в дрипи, но тъй мила и неизменна в своето майчинство. Даже и когато наказва нейното дете, тя пак разделя с него последното коматче. Виждам нейната душа живо да трепти в надежда и вяра, че ще стане добро. Наблюдавала съм и богатата майка, която обсипва детето си в разкошна храна и дрехи, как тя е чудно надменна в това, което има повече от бедната. Но когато дойде до загубата на тия нейни чувства, когато тя трябва да се разделя със своето дете, когато то в агония простира ръце за помощ, нейното сърце се отвива от всякакъв разкош, егоизъм и вражда. Защото огънят, който е в нейното сърце, пояжда всеки чужд елемент и

тя открива сърцето си пред Единния, пред Когото и бедната майка се отправя, пред Когото и животното-майка се отправя; пред Когото и дръвчето-майка се отправя. Макар ний да не забелязваме това, късаме безразборно всяко цветенце и всеки неузрял плод, убиваме безжалостно малките животни, децата на тия по рода си майка и считаме, че правим добро.

Всичко, което е майка, е така мило, както всичко, кога е мъничко, тоже е мило и невинно. Но после животът, когато се развива, става по-егоистичен и по-свиреп, според природата му. Но то не е виновно. То, в своята еволюция, върши това, което е вложено в неговия инстинкт. За разумния човек обаче, в когото има нещо повече от инстинкта – разум и съзнание, една по-чиста душа, която е отражение на Бога и която е с по-напреднала еволюция.

Майка, това име сладко звучи в душата ми и когато срещна пред себе си такава с няколко палавки, които ги води, аз отстъпвам, благоговея пред нейната любов. Аз виждам Бога, облечен във форма, Който е пожертвувал Себе Си, за да отгледа тези души. Виждам квачката над своите пиленца, разперила своите криле и внушително те респектира да отстъпиш от нея. Виждам как сърцето взима своята роля, изпълнено с топли и живи струи на божествена енергия, тя кътка ги, милва и къпе ги в своите чувства. И наистина, само майчината любов е в сила лъва да отстрани, смъртта да победи, студеното сърце да съживи и болестта да стопи. Така, като я гледам, за мен майката е великан. Пред нейното сърце всеки лед ще се стопи и всички страдания са бисери изкупени за нейната любов. Нейната топла любов ще вдъхнови поета, ще вдъхнови писателя, ще вдъхнови художника и той ще рисува майчината любов с най-нежни тонове и ще й даде най-красива усмивка. Ще вдъхнови артиста, музиканта и неговото чувствително сърце ще излее най-чудната песен с божествена хармония. Нейната любов и вятъра спира, и бурята утихва. Бръмбарчето, пчеличката, пъстрата пеперудка и гущерчето, което е толкова страхливо, и те застават в закрила над своите мънички. В своята обилна любов тя е чудна и може чудеса да стори, ако би знаяла какво повече да направи. Но тази любов бива прекъсвана от друг живот, който е от друг род и той тъй хитро се вплита в тази майка, в този нежен живот и после какво става? – Нарушава се тази божествена хармония и почват се викове, охкания, проклятия, бури се вият над този живот и както ябълката отначало е чиста, а после става грапава, червива и огрозява плодът, така и този майчин живот, вместо радост, изпълва се с грижи, с плач и не е така хармоничен, както е мислила тя. А не знае, клетата, че в нея играят роля два живота и че трябваше отдавна да ги отдели, както би отделила житото от кълцицата, както би отделила семето от пясъка. Не е лесно да бъдеш майка, в нея има най-голямата приятност, има красиви моменти на святост, но ако не работиш над това, ти ще вървиш донякъде и като изникне плевелят, ще заглуши житото. Ние сме минавали през нисшите царства и докато сме съградили тези тела, у нас е останало от нисшата природа. И двете растат – и злото, и доброто. Ний трябва да работим над себе си. Всяка лоша постъпка в нас, ако не я очистим, ний ще я предадем на детето, тя ще иде в него и то ще изнесе погрешката на майката, макар че тя е скривала това в себе си. Всичко хубаво се предава и всичко лошо се предава. Не само грешките на майката и бащата, но даже и тези на деди и прадеди. Защо? – Защото те са дали в плътта на своите деца и добри, и лоши качества. Техните деца, което са могли, изправили са, а което не са, предали са го на техните деца. И последните, от четвъртия род, ликвидират с всички останали грешки.

Майката, още като дете, трябва да носи хубави и красиви качества в себе си. Както майката, така и детето, те трябва да се приготвят за тези свещени моменти на майчинство. Днес, за жалост, майката иска да се освободи от това хубаво и свещено име, счита го само като дълг да продължи рода, или да има едничко, да й лъже очите. А тази, която има три, четири, тя пъшка под тежестта

на своята мисъл, как ще ги нахрани, как ще ги изучи, как ще ги ожени. Като че ли животът, който вложил Бог в тях, не е промислил и не е предвидил за насъщните им нужди. Ако ний бихме живели по закона на любовта, щяхме да имаме всичко и тези, които идват след нас, ще наследят по-правилен живот. Най-първо хората не са уверени в истинския живот, който е съществен и в който има всички добродетели, знания, светлина и трайност. Уж вярват, но вярата им прилича на калайдисване. Един ден, след употреблението му, ще остане зеленият и котлясал съд.

Днес женитбите не вървят по естествен път. Момата, преди да е научила най-важното, което е – да бъде майка, тя започва със своите моди, подправки на лице, тоалети и всички външни етикеции, за да се хареса на мъжа. Душа, която търси да влезе в такива баща и майка, за да се въплоти, и тя не е на прав път. Тя гледа да дойде само на земята, а после ще раздели родителите, защото не й трябват. Ще почнат да се карат, да се бият и най-после ще се разделят. И то, детето, ще намери подслон другаде. А добрите души, които искат да дойдат на земята, не тъй лесно намират подходящи родители. Но те като дойдат, помагат както на себе си, така и на родителите си. Те не бързат да дойдат по незаконен начин, защото знаят последствията. Трябва да познаваме великия закон на любовта и да изпълним майчинството като една велика задача. Едно дете, заченато в пиянство, не може да бъде здраво. Заченатото в насилие и кавги, то не ще излезе добро дете. То ще е своенравно, твърдоглаво, непослушно и ще върши това, което е нему угодно. Детето прилича на омесен хляб. Ако си турил чисто и прясно брашно, ако водата, с която ще месим, е чиста, квасът е пресен, турнато му е сол умерено, то и хлябът ще бъде подреден. Ако ли брашното е старо, горчиво, водата миризлива, квасът кисел, месено с разсеян ум, и хлябът ще бъде такъв.

Жената първа играе тази роля. Ако тя е умна и съзнателна, няма да се поддаде на изкушение и разни страстни влечения, а най-първо, в нея ще има определена цел на идея, че тя ще стане майка. Тя ще приеме в утробата си едно скъло същество, което, след толкова мъки и страдания, то се е очистило от греха и иде тук да донесе чистия небесен живот и да го прояви между хората. Не да дойде да яде, пие, греши и карайки родителите си да крадат за него, за да го изхранят. И след като са пропаднали в греха заради него, родят го на този свят, вместо радост в живота им, то ще им донесе срам и разочарование. За такива деца няма място на земята. Земята трябва да бъде засадена с най-идеалните хора, за да дадат пример на тия, които идат след тях. И за всичко това е виновна жената, която трябва да се приготви за майка. Какво по-хубаво и по-свещено има от майката? Майка, в пълния смисъл на думата! Да се върнем назад и да погледнем в историята за добрите майки, които са родили най-великите мъже и най-великия – синът на Мария – Исус, в Когото Бог се прояви със Своята любов и изкупи цялото човечество. Тези майки са се грижили не само за тяхното тяло, а и за душата им. В тях е имало свещена идея, че те ще извършат една поверена тям задача, за благото на техните малки братя. А днешната жена, още като го зачене и роди, завайка се как ще го отгледа и изхрани. Това зачеване е безсмислено, безцелно. Тук играе ролята само страстта, която предизвикала плода, вследствие на което се явява разочарованието. За всяко нещо в природата се плаща. Каквото удоволствие си позволиш да правиш, или разкош, тя те хваща и не ти дава да мръднеш. Как мислим ний, че всичко е без закон ли? Не, има един строго определен закон на справедливост! На всеки му е дадено право да се движи и работи за своето издигане, но никой няма право да изнудва каквото и да било, ако самият живот доброволно не се жертва. Но ако и да ти даде, като му обещаеш, че ще му го върнеш, а ти не сториш това, но го ограбиш и оставиш, законът те хваща. И тъй, както ти не знаеш и не мислиш, ще ти хване това, което си излъгал и ограбил, и ще му платиш до последната стотинка. Жената не е игра за удоволствие, нито е кук-

ла, да я облечем с всички облекла и накити; тя трябва да има една вътрешна красота, да има двата принципа, като стимул на нейната душа – любов към Бога, любов към ближния си. Любовта към Бога ще даде живот на знания и светлина, ще има тя отворен храм, отгдето ще черпи материал, за да отгледа душите, които й са поверени. Когато мъжът и жената живеят по Бога, те не им дават пет, шест деца, а най-много две. А когато те живеят по човешки и се удоволствуват, тогава и тия техни деца ще правят същото. Момата, преди да стане за женене, още от малко дете тя трябва да обича Бога, да е благосклонна към всичко добро и да жертва себе си за една чиста и възвишена идея, за която да е готова да умре. Тогава и детето, като дойде, ще бъде добродетелно, ще се жертва, както за нея, така и за всяка страждуща душа. А сега, от ранна възраст още, на нея е втълпено, че ще се жени, говорят й за мъж, за прикя, за учение, че ще стане видна и добра дама, ще има богат мъж, но никога никой не я приготвя за тази свещена задача – майка. Тя всеки ден се реши и глади, пудросва и пише вежди и по 10 пъти на ден се оглежда в огледалото, дали е хубава, красива, дали ще я хареса богат момък. Когато видя такава мома, аз се спирам, погледна я и казвам, не на нея, но на душата й: сестро, гледаш се отвънка и си така старателна да се докараш на момъка, който, може би, няма да те разбере и да ти даде правото като на човек. А душата й, виждам, плаче в нея и казва: и аз така й говоря, но не ме слуша, излага ме на много срамни неща. Търси тя любовник по форма, която форма е изпълнена с духове на удоволствия, които, като я вземат, ще й развалят лицето, ще й смачкат сърцето и още на втория, на третия ден ще се счепкат и сбият и всичката любов изчезва.

Когато туриш в капана някое парче пастърма за мишката, от любов ли я туряш? – Не. Ти я туряш, за да я хванеш и да се освободиш от нея, понеже ти прави пакост. Мишката не може да разсъждава повече, тя гледа, че има ядене и си казва: „те ядат и аз ще ям". Влиза в капана и щрак, затварят я. Така също и котката, като прегръща мишката с лапите си, от любов ли прави това? Обича я тя, но взема живота на мишката за нея си и не й дава да живее отвън. Така и хората. Момъкът обича някоя мома, но като я взема, днес я груби, утре я хока, изтезава я и за една, две години изяда живота й. Каква е тази любов? Ако не му е по волята, да й каже: „Не може да живеем двама, давам ти свобода да се разделим." Не, той ще я мачка, ще я върти, на негова кальп да я пригоди, за да може да си играе с нея. Да го чака до среднощ, за да се върне от механата; когато закача чуждите жени, тя да мига и мълчи, а той да се разкриля като петел и да кукурига – мъж съм тук. Е, от такъв живот какви деца ще дойдат? Ще дойдат деца, в които доброто ще бъде потиснато, а злото ще бъде пуснато. И за всичко това жената е виновна, защото не е заела своята задача, за която е предназначена, а седи там, дето не подобава. Търговка става, чиновничка, адвокатка, съдия, председателка, професорка, в долното съсловие – като работничка, само и само да бъде равна на мъжа. – И това не е лошо, но това не е за всяка жена. Има си избрани жени за това. Едни жени, които ще заемат такъв пост като лекар, професор, съдия, адвокат, те заемат една обществена служба и искат да бъдат полезни на един народ, те не бива да бъдат майки. Те изцяло са погълнати в работата на народа, в държавата, и ако са майки, децата ще останат гледани от слугини и гувернантки. Тук майката се загубва. Тя трябва да се грижи за народа, тъй както за свое дете, да му даде най-нежните си чувства и добър пример в живота. Много майки, които пренебрегват за печалба някоя хубава душа – дете, оставят го на произвола и то се блъска в живота, валя се в тинята и после цял живот му трябва да се чисти, тогава, кога ще работи то? Затова и майката страда, и детето страда, и целият род се заличава, не остава никой. Защо? – Защото отпуснаха тази душа да се оваля отново и да спре временно своя живот. Много майки гледат да наредят децата си, да станат хора на лице, както го казват. Гледа ги тя и дава си последната стотинка, крои планове и крепи надежди, че като се въздигнат, синовете й ще я гледат. Дава и продава,

къса, залага обеци от ушите, гердани от шията, а като стане годен за работа, оженва се и отхвърля майка си. Защо? Защото тя само това му е давала, а не е влагала нищо друго свещено в неговото сърце и душа. И понеже не му трябва вече майка, намира друга по-млада, която отново ще му помага и той ще си живее тъй както по-рано. Тя, майката, трябваше да го научи да работи, да храни нея и него, да се научи да жертва. А тия пръстени, гердани и ниви трябваше да останат за нея, защото, ако трябваше охолно той да живее и да не работи, бащата трябваше да бъде жив. А щом бащата не е жив, то пада се на него да помага. Аз познавам една такава майка, която със сетни сили издържа двама сина - с тъкане и със слугуване тя ги изучи, и като станаха единият учител, другият адвокат, на бърза ръка се ожениха и оставиха майка си в едно мизерно положение. Тя се разболя, оставиха я на жена да се грижи за нея, тя си гледаше своята работа, а за болната нямаше кой да се грижи. Веднъж минах покрай тях и влязох да я видя, защото ми е близка сродница. Питам: къде е тук старата жена? Отговори ми жената, че е болна. Влизам в стаята, гледам на кревата няма никой. На кревата, на голите дъски, бе постлано едно скъсано шелте, без чаршаф, а възглавницата черна като въглен. Гледам на земята купчина дрехи, човек не се вижда. Оставам дрехите и виждам не човек, а чудовище. Коси разрошени, от месеци не видели гребен и в измъченото й лице от страдание не можах да я позная. „Кръстнице!" – извиках аз, защото ме е кръстила. Като я видях, стана ми болно на душата, защото я знаех каква жена беше. – „Ти ли си, кажи?" – А тя поклати глава, че е тя и две едри сълзи се отрониха от очите й. Извиках жената от вън и помъмрих я, защо я оставила да падне, защо не я обикаля по-често, може би нещо ще поиска. Аз пожелах да я подигна на кревата. В това време иде синът й и носи на майка си едно парче хляб и кашкавал. Аз го погледнах в очите и му казах: „Бе братко, това майка ли е или животно? Как оставихте тази чиста и хубава жена на времето си в тази мръсотия? А каква добра майка тя беше за вас." А той сурово ми отговори: „Че какво, нали съм оставил жена да я гледа? Стани ма, мале!" – вика я той и държи хляба и кашкавала в ръцете си и не се спусна да я подигне, което може да направи всеки външен човек и да я тури на кревата. Ний вдигнахме с жената, но колко ни е силата? Тя е едра, кокалеста жена, макар че е отслабнала. Погледнах я – оцапана. Казах на жената да ми донесе вода в някой съд, за да я измия. Беше без риза, гола, пъхната в една антерия, а каква уредна жена беше! Той остави хляба и кашкавала и избяга. Аз я измих, пречистих и й казвам: „Виждаш ли, сестро, ползата от твоята неуморна работа, за да дадеше образование на твоите деца, за да спечелят повече пари и да живеят по-охолно? Ти не им даде вътрешна основа, не ги остави те да работят и ти да спестиш от твоето здраве. А сега ти ще страдаш, а те ще ти оставят парче хляб и ще мислят, че много правят за теб." И тя поклати глава и едри сълзи излизаха из очите на тази нещастна майка, като искаше да каже: „Разбрах, но късно е!" Ето печалните резултати на неподготвени майки, които, със своята обич, дали последните си сили, за да получат едно мило око, една нежна милувка от тия, които е гледала със сетни сили.

Друга майка видях в яхъра да спи при магарето и само един син има, но той пие и я гони. Викат я други съседи, роднини, като добра жена, искат да я приберат у тях, все ще им помогне нещо и да й дадат прилично легло. Но тя отказва. „Не, казва, синко, той е мой син и ако аз не мога да го търпя, тогава кой ще може?" И седи тя при него, а той я хока, навиква я, нарича я с най-лоши епитети, тя продължава да спи при магарето в яхъра. Уверих се в нейната майчина любов, колко беше заседнала в нейното сърце и душа. Тя беше готова да умре убита от собствените му ръце, но да можеше да го изправи и изведе от този път.

Спомних си за легендата на майчиното сърце, как тя е дала сърцето си на своя син, да го даде на любовницата си, за да спечели нейната любов. И

когато той е извадил сърцето на своята майка, с радост отива да занесе този скъп дар – майчиното сърце, за да спечели нейната любов. Но по пътя, в бързането, той пада и сърцето извиква: „Ох, майка, уби ли се?" Това символизира майчината любов, доколко е тя готова да жертва всичко за нейното дете. На земята няма по-възвишена любов от майчината. Тя е Божествена любов, присадена на земята.

И колко, колко нещастни майки са изложени на тия грубости! Те чакат своите синове по цели нощи и като си дойдат, те дигат ръка да я бият. А тя мълчи и търпи. При кого да иде? Късало се от нея, гледала го е със сетня сиромашия и като стъпва той на нозете си, изтезава я. И този момък лъже друга мома. Лъже я, мами я, показва й пастърмица, шоколадчета и бонбони, докато я хване в своите нокти. А и тя не пада по-долу: маже се, лустросва се, гледа се по петдесет пъти на ден в огледалото и то все за него, който бие майка си, който я изтезава, който я държи в яхъра при магарето. Тя се гласи и чудо прави за него. Е, за Бога, такива бракове могат ли да отгледат чисти потомци? Ти си въобразяваш, че нещо хубаво ще вземеш, но само с въображение не става. Ако ти искаш да си купиш нещо хубаво за ядене или за обличане, само с въображение ли го вземаш? Трябва да се купи, но трябва да имаш пари. Така е и със семейството. Момата трябва да има чистота на мисли, чувства и желания, а бащата трябва да е честен, благороден и целомъдрен.

Само при тия качества може да ни дадат добри деца и то едно до две, защото за повече капитал нямаме. И затова, когато видя майка, че държи в ръцете си или на гърдите си дете, тя тъй нежно го поглежда, защото е вложила скъпи надежди и мечти и дава мило и драго, за да възрасти неговия живот, душата ми почва да плаче, защото, след вложената топла любов, ще се развие някое змийче, за да я ухапе, или пък ще се напие и ще вдигне ръка да я набие, а тя, от любов, пак няма него да упреква, а ще каже: „Пусти другари, майка, те те направиха така." Или ще я оставят на слугинята, а тя ще я остави без риза, оцапана и паднала на земята! Докато са малки, все са мили и сладки. За майката те са все таланти и гении. Птичка ли нарисува, гарга ли надращи, тя ще каже: „ето моя художник"; с бурия ли засвири, тя се възхищава, че музикант ще стане. Добре е да мислим доброто, но кога? – Когато сме посадили нещо и тогава да мислим, че като дойде дъжд, като пекне слънцето, ще израсне житото, ще цъфнат ябълките и всички хубави плодове, които сме садили. Но ако не сме садили и чакаме това, което са садили нашите деди и прадеди, такъв плод ще берем. Ако жената върви по този път, такава ще й бъде участта. Ще се реди и труфи заради мъжа, ще скрива своите недостатъци, които има в себе си и ще иска с лъжа да го вземе. Но и той не е глупав. Той изтезава майка си и тя също не зачита своята, пътеките й и сметките й не знае, не слуша съветите, счита майка си за глупава и проста и ходи където я поканят, докато й отнемат чистотата, а после ще тръгне тук и там, докато хубаво я доберат. Тя мисли, че майка й за лошо не й казва, а тя всичко предвижда и чувства, боли я, но кой ще слуша? Но, който не е слушал майка, природата ще го изправи. Тя има изправителни домове, има и търговски домове, дето се продава човешка любов, докато влезне, най-после, в приюта. Така е, щом влиза безразборно навсякъде, без да пита. Като влезне във вратичката, портиерът ще й се усмихне, ще я покани най-вежливо, ще й сложат разкошна трапеза с най-хубави напитки, за да се повеселял всички, после ще излезе окъсана, одрана и ще я изпъдят като парцал. Ще я поемат вълните на живота, дълго ще я мият и люлеят, докато очистят.

Разправяше ми една приятелка, която отдавна е умряла. „Обичах, казва, един, за когото всичко дадох и най-после, когато се надявах, че ще ме вземе, той ме захвърли. Останах аз да си чукам главата и да се чудя какво да правя. Попаднах в една компания момичета, които също бяха излъгани и се възмущавах от постъпките на тези мъже, които тъй нахално лъжат. Но ний ще ги научим:

ще вземаме парите им, ще им даваме ласки лицемерни, а като намерим подобри, ще ги зарежем, защото нямаме вече вяра в тях. И мен убеждаваха да ми намерят такъв хаплю, да дава пари и да го лъжа. И като ме дълго убеждаваха, аз се съгласих, но в мене все нещо ме спираше. Заведоха ме един ден при един господин и ме препоръчаха. Като влязох, каза тя, те си отидоха. Погледна ме той в очите и аз в срам потънах. Неговите очи не бяха очи на блудник, но бяха очите на баща ми, чрез които ми проговори: „Дотук ли стигна, дъще?" И аз преглътнах. Той се доближи до мене и ме попита: „Откъде си, момиче?" И аз казах. – „Ами кой те накара да тръгнеш в този път?" Аз му разправих цялата си история и всичките си страдания. Той се дръпна от мене и каза: „Ти, момиче, не си за такава професия, в тебе има и чистота, и свян. Ти си попаднала между такава среда, но може да излезеш от това положение. Намери си работа и почни честно и с труд да изкарваш своята прехрана и ще се прехвърлиш в друга среда. Вземи този наполеон от мене и си погаси първите нужди, докато намериш работа. Не се похабявай по този начин, защото последствията са страшни. Ако пък аз, че върша това, върша го, защото съм болен и неизлечим, затова, искам да забравя мъката си. Затова искам жени леки, непоправими, а ти върни се от пътя и никога не търси лесния път."

О, мила, когато излязох оттам, за мене просветна целият живот, пред мене се явиха хиляди други пътища за работа, макар и трудни, но имаше изход. Излъгана, но аз няма да лъжа. И дадох дума пред себе си, че не само няма да хвана този път, но когато видя някоя нещастница попаднала, ще се мъча да я отклоня."

И наистина тя беше се поправила, ожени се и стана една добра майка, но стана жертва при едно раждане и си замина. Нейните деца бяха деца на кротост, състрадание и самопожертвувателност. Тя вложи нещо скъпо в тях. Тя намери своето място и остана вярна на него. „И тогава разбрах, каза тя, че има и добри мъже, които не само че няма да те изнасилят и излъжат, но ще ти дадат възможност да излезеш от това положение. В моите очи се издигна мъжът и не след много, Бог ми изпрати добър приятел, който не ме намери нито на улицата, нито с намазано и лустросано лице, нито по театър и сборове, а ме намери приведена в едно ателие на работа, гдето бях се научила да шия бели дрехи и чаках с вяра и надежда, че Бог няма да ме остави. И наистина, в един прекрасен ден, топлото слънце изливаше своите лъчи, които идеха и се пречупваха през прозореца, където работех и чувствах доволно неговата топлина. Веднъж аз си отивах за обед и гледам, върви след мене един млад господин. Аз се обърнах да видя кой е, но той не ме погледна както с очите на онзи, който ме укори, а сега той мило ме погледна, както с очи, които искаха да ми дадат отпочивка, прием и искреност. Те ме погледнаха и аз се наведох от скромност. Но вътре в мене, аз почувствувах небивала радост досега и пак си подигнах очите. Аз чух тих шепот: „Аз те обичам, аз зная всичко за тебе, не се бой, но въпреки това аз пак те обичам. Даваш ли ми ръката си? Аз не съм лъжец, повярвай ми!" И аз отговорих: „Да!" На другата сутрин той ме срещна пак и ми каза: „Приготви се за идущата неделя, ще бъдеш моя другарка. Аз имам малко моя работа да уреждам и може би няколко дни да не се видим, но ти бъди спокойна, аз ще бъда верен на своята дума." От моите очи се търкулиха няколко сълзи, от радост и от страх, но той ми каза: „Не всички хора са верни, но не и всички са лъжци. Имай вяра, аз отдавна те следя и видях, че сегашните ти постъпки са чисти и животът ти е безукоризнен, а за мене е важно настоящето." Това бяха последните му думи. На следващата седмица той пак се срещна с мене и ми каза: „Ела с мен да идем на един магазин, за да си вземеш потребното." Заведе ме, взех всичко каквото ми трябваше. В неделята се венчахме, заживяхме живеем до днес."

Има провидение, мила, казах й аз, което следи всеки един живот и се грижи за него, тъй както градинарят за своята градина, тъй както майката за

своето дете. Обаче всеки е длъжен да бъде искрен към тази обща майка природа, която дава всичко, но и води сметка. Щом нарушиш закона на чистотата, гурне те във водата да те изкъпе и ти плачеш, че страдаш. А тя ти казва: „Аз ти дадох чиста дреха, а ти си я нацапала, сега, като те чистя, ще мълчиш." После даде ти един скромен кредит на здраве и красота, за да посрещнеш необходимите си нужди, а ти пак започваш големи предприятия, изхарчваш всичко и хайде в болницата. „Ама как тъй?" Тя мълчи. „Ама дай, ми!" Тя отговаря: „Аз ти дадох материал за малък дом, а ти започна голям. Сега ще дойдеш на лечение и да си набавиш капитал."

И тъй, жени, мои сестри, плачевно е нашето положение. Да преброим колко бракове са щастливи, колко майки са щастливи с оцелели здрави деца, а още и добри. А хиляди и милиони са в плачевно състояние. Защо? – Защото не са във връзка с Бога и не вършат волята Му. Изменят законите Му, нарушават принципите, продават се, купуват се, лъжат се, докарват се и мислят, че това няма да излезе наяве. А не знаят, че животът е по-скъп от всичко и че ако мъжът и жената вървят в правия път, Бог ще им избере другар и другарка, както отначало. За това Христос казва в Писанието: „туй, което Бог е съчетал, никой не може да го разлъчи". Какво Бог е съчетал? – Любовта и мъдростта, правдата и истината. Това Той е излъчил от Себе Си. Вложил в нас тия качества за работа и те да излъчват също тъй добродетелите на благоухание, любов, нежност, милосърдие, състрадание. Всяка негова постъпка да бъде жертва на себеотрицание. И кой може да раздели две такива души? – Никой! Те и да ги раздели някой, Бог ще ги събере пак отново, макар и през гори и морета да бъдат разделени.

Ще ви разправя една приказка-легенда, от старо време, за да ви изясня законите, по които действува небето, че туй, което Бог е събрал, никой не може да раздели.

В минали времена имало един цар, който познавал Божествените закони и бил уверен в това, що казва и върши. Свиквал той през всяка година събор в неговия дворец и между хората идвали и животни, на които разбирал от езика и те от неговия. И като ги събирал, показвал им Божиите пътища и Неговите закони и принципи, че всичко, което Той урежда и прави, е право. Доказва им, че това, което Бог събира, никой не може да раздели. Между тях, орелът, най-силният между птичето царство, си казал, че „това, което Бог събира, аз ще го разделя". – „Добре – казал царят, – опитай се и виж, и догодина като се съберем, ще ми кажеш пред цялото събрание, че си разделил. Тогава аз ще ти преотстъпя в този закон." Разотиват се всички и след няколко дни, в същия град двама млади ще се венчават. Облечени в сватбени дрехи, и двамата отиват на черква, за да извършат обреда. Орелът грабва булката и отлита с нея, остава момъкът с цялата сватба, но сам, нещастен, останал без тази, която толкова много обича. Той не намира вече смисъл в своя живот, нито утеха към нещо. Отчаян, той тръгва да пътува безцелно, където му видят очите, за да прекара това тежко време. Тръгва с един параход през океана и не след много време вдига се силна буря и параходът се разбива. Той едва се хваща за една спасителна дъска, която го извежда на един пуст остров. Застанал така самотен на този остров, картините от неговия живот започнали да се редят пред очите му, от юношеската му младост до запознаването му с неговата обична другарка, за щастливия и страшен ден, когато отнеха любовта му от ръката, за преживените моменти и борби в неговата душа, до настоящата картина, пред която се намира. Никого няма вече той, който да мисли за него. Родители отдавна загуби, нито тази, която го обича. – „Ето, краят ми е тъй печален и колкото по-скоро, толкова по-добре." И тихо зарони сълзи, виждайки, че всичко рухва пред него. Животът е безсмислен, когато загубиш най-ценното в света – любовта. Навежда се той на коленете си и отпуснал сърцето си на свобода в последна мъка. В това време побутна го нещо по рамото. Обръща се той и

какво да види? Той вижда своята скъпа другарка, която му бяха отнели на върха на неговото щастие. Той я гледа и не може да повярва. Мисли, че е видение, но тя му казва: „Не бой се, миличък, наближава скоро да се върнем в своето отечество. Ела и скрий се под леглото ми и като се изпълнят дните на клетвата, той ще ме заведе пак на същото място, а ти ще дойдеш с мене." Скрива го тя под нейното легло. Когато орелът е донасял храна, тя давала и на него. И така, те прекарали последните си дни в очакване и радост, че най-после ще дойде краят на техните страдания. Най-после дойде последният ден на срока, че трябва да занесе момата пред царя, за да му докаже, че той може да раздели това, което Бог е създал [събрал]. Грабва той момата заедно с леглото и я заниса в отечеството й, защото съборът пак е свикан от царя. Царят пак започва да учи хората и животните на Божиите пътища и закони, като в заключение казва, че туй, което Бог събере, никой не може да раздели. И тъкмо царят изговаря тези думи на своите поданици, ето пристига и орелът с булката заедно с нейното легло. Изправя я пред царя и казва: „Ето, царю, аз доказах противното на твоите думи, че което Бог събере, аз мога да разделя. Аз разделих тия двама млади, които отиваха да се венчават и взех булката из ръцете на младоженеца и ето, една година време както те са разделени и оправдавам моите думи."

В това време момата отваря вратичката изпод леглото и момъкът излиза. Орелът вижда, че неговата хитрост се осуетява, че царевите думи са върни, че туй, което Бог събира, никой не може да го раздели, през толкова далечно пространство, Той пак ги събра! Тогава той отстъпва от своите доказателства и прекланя глава пред истината.

Божествения живот, който ни е даден от горе, той не се губи, той е винаги около нас, обаче ний го отбягваме да се прояви, изследваме нови теории на нови учения, за които скъпо плащаме. Една майка, която ражда и децата й умират, тя не се запитва защо става това. Тя с готовност пере пелени, ходи по гробища, но да изпълни волята Божия, това е тежко за нея. Една майка, на която децата не излизат добри, тя не се запитва защо е това, а започва с хули, клетви, хвърля вината на този, на онзи, но да се обърне към Бога, това й е тежко.

И тъй, животът ще се поправи само тогава, когато жената намери своето място, приеме майчинството като най-свята длъжност и преди да намери възлюбление, тя трябва да изпълни ума си със светли мисли, сърцето с красиви и топли чувства и тогава, когато й пратят души от горе, ще ги облече в най-фина плът, която няма да пречи на Божествения живот. И тогава ще дойде щастие, радост и утеха на тия, които са на земята. А сега всички видове училища отварят разни професии, отварят се кръчми, кабарета, публични домове за срам и позор на XX век. Излагат сестра си и майка си за печалба, събличат я гола в кабаретата за удоволствие и гавра на тия нисши братя. Но да се е замислил някой да отвори училище за приготвяне на майки, за отглеждане истински деца още от ранна възраст, а не училища за техните тела и трапезарии само за обикновено ядене. И това не е лошо, при липсата, която днес съществува на подобна благотворителност. Но каква полза, като се изхрани един крадец, лъжец, което още от ранна възраст се е покварило с всички видове разврат. Има ли нужда от много хора, от които малко полза ще има? Ако ли ги раждаме, за да имаме стада за война, това е друго. Но все трябва да имаме истински хора, истински майки, истински деца. Та кой ще е този, който ще подаде ръка на своята паднала майка и сестра и да я изведе на правия път? Та нима няма пробудено чувство в много души и сърца? Не е ли прокълнало из себе си белия цвят на чистота? Не вика ли то своите майки и сестри на почивка и да им даде почтеното място на майка? Не ще ли бъде радост за цялата земя, когато тя застане на това достойно за нея място? И тогава ще настъпи вечна пролет, ще се чуят гласове на песни, музика, естествените танци на веселата трепетлика и лекото скачане на бистрата водица. Радостно, весело всичко из земята ще прокълне и звездите ще се усмихнат

весело на тази чудна промяна, що става на земята. Ще дойдат тогава отгоре най-велики музиканти, художници, поети, писатели, лекари, професори и велики учители, които ще дадат на човечеството напътване към светлина. Земята ще се обърне на рай. Та нима няма сега хора, на които да е заговорило съзнанието и сърцата да не са почувствували отвращение от тази мизерна гледка на това паднало състояние, в което се намира майката, жената? Та нима мислим, че така ще остане това докрай? Погледнете в училищата и вижте децата си увити и оваляни в партизанства, настроени един против друг в тази крехка възраст, когато умът на детето трябва да бъде в най-идеални мисли и сърцето му – с най-възвишени топли чувства, паметта му чиста и прясна, приготвена за неговите уроци. Къде ще намери то прием, кой ще го научи на добро? У дома – кавги между родители, а в училищата учителите бистрят политика, на улицата бой и псувни. Къде може да се спре тази клета душа и да намери подслон? Бащите се заровили в сметки и полици, а майките се разлютили, че нямат за мода какво да си вземат и светът е в олелия. И всеки си кротува и мълчи, пържи се в своята мас. Но с мълчание и с тъпкане по стария път няма да стане нищо. Иска се от нас да се запретнем, ний, жените, като преди Велик-ден, да изхвърлим от нас всички стари навици и отрицателни мисли, чувства и постъпки и да изстържем старото от нас, тъй както излющените стени биха се изстъргали. И да турим нова музика, за да се преобрази нашият ум, сърце и воля и да станем чисти за работа. Защото, ако вървим така, стените ще рухнат, таваните ще се съборят, подовете ще потънат, а ний, къде? Ний вървим в един гибелен път! Жената-майка се губи отпред очите ни. И малкото останали, които желаят да излязат от този път, няма откъде да узнаят. Не емансипация ни трябва на нас, жените, нито права на някакво равноправие с мъжа, тя и без това носи това велико право в себе си, дадено й е от природата, но тя е понижила всичко в себе си, защото се е възпротивила на нейния закон.

Трябва ний, жените, да си подадем ръка от всички краища на света и да заработим на това свещено поле. Войникът пролива кръвта си, за да извоюва свободата на своя дом, мирно и тихо да подслони главата си при своята другарка, майка и своите мили деца. А като се върне, какво намира? Друг заместник, а децата оставени на произвола. Има ли смисъл да си пролива кръвта? Така и ний трябва да воюваме до кръв срещу този вековен враг – разврата, покварата и лъжливия живот.

Майки, върнете се към свещения си дълг, оставете всяка друга длъжност, тя сама по себе си ще се извърши, щом като майката застане на своето място. Всички други въпроси са второстепенни. А за тия, които искат да заемат обществено място, нека се откажат да бъдат майки. Не може две длъжности да се изпълняват. Аз опитах и скъпо платих, видях, че е невъзможно. * Животът не може на две места да е концентриран в едно и също време. Или едното, или другото. Жената не може да бъде на работа, домакиня и майка. Силите се изчерпват, нервите се изтощават. И ний виждаме навсякъде нервно болни майки

---

* Писмо на Учителя до Елена Казанлъклиева от 3.I.1924 г. (вж. „Изгревът" том VII, стр. 62 и тук, стр. 586):

Любезна Еленке,

Доброто в живота всякога тържествува, а Любовта всякога побеждава. Да се служи на Господа, това е смисълът на живота. Скърби и страдания, това е само менение на сцената. Трагичните случки съвпадения; това са действия на духовната драма на живота. Бог е Любов и велика и непонятна е тази Любов в своите прояви. Весел Дух.

Само Божията Любов е Любов.

(Свещеният подпис) *3.I.1924*
София

и бащи. Бащите се изтощават от прекалена работа, за да набавят дома си с голям доход, което е пряко силите им, защото нуждите си сами ги увеличаваме. Или бащите, предадени на алкохол, разни никотини, скитане по театри, кабарета и какво ли не, а сън малко и не навреме, средства за курорти няма, ето нервната болест. Ако ние вървим по естествения път, ще бъдем хиляди пъти по-хубави от сега, при това мазане, което правим на лицата си. Погледнете една жена в лицето, когато не е намазана, ще видите, че лицето ѝ е изгорено, сухо от тия разни помади и белила, за които прави толкова кавги с мъжа си, а понякога дава и честта си, за да стане хубава и красива. Когато майка ѝ я гледаше, то бе чисто бяло, с розови бузи, а сега, черви се и пудри се, но лицето ѝ е дряхло. Вътрешната мъка е изписана в нейните очи и се познава, макар тя да е турила лустросване от вън.

О, майки и сестри мои, да се върнем към хубавото име майка, което ни е дадено от природата. О, как мило звучи то в душата ми и с нищо не искам да го изменя, ни с богатства, ни със знания, нито с разкошни дрехи, ни с питателна храна, ни с царски палати, – при това хубаво име – свещено призвание, да бъдем майки! След като майката дойде, всичко ще дойде, тя е любовта, а в любовта е живота. *Не зная дали съм аз първата пчеличка*, която обикаля около кошера и пее сладки песни, и *буди вече моите проспали се сестри.* – Станете, о, мои милички сестри и майки, веч пролетта дойде, цветенцата цъфнаха тъй нежно и пръскат благоуханния си аромат. Около нас чакат нашите нисши малки братчета и сестри, бръмбарчета и пъстри пеперудки, щурчета, гурнали се тревата за песен, жабки отскачат тихо и гущерчета бързат страхливо. Птички песнопойни, весело прелитат към нас, обикалят и пеят, чакат великият пример от нас – човеците, майките, жените, за да *се предадем всички в обща божествена работа.* Тогава ще се чуе *песента на вечната хармония и радостта* ще бъде безкрайна, че са се събрали най-после след толкова мъки и страдания, *Божията Любов, Мъдрост и Истина!* *

---

* Писмо на Учителя Дънов до Елена Казанлъклиева (вж. „Изгревът" том VII, стр. 62):

София, 14.XII.1923 г.

Любезна Елена,

Любовта към Бога, своя Учител и Духът в себе си дава възможност човек да надмогне. Стегни връзките. Думите лесно излизат, делата мъчно стават. Съборянето идва като водата, а съграждането като кога из баир. Желая да имате познания истински за живота. Живота не е в богатството, ни в сиромашията, не е в силата и безсилието. Живота е в Любовта, в Бога висшето благо. Не огорчавайте Духа, казва Писанието. Не отнемайте условията на проявлението Му. Враговете на душата само смутове внасят. Сега държиш зрелостен изпит за принципите и добродетелите на живота. Извадете основното от всичко казано досега от всичките ваши съществувания. Разберете съвършено думите на вашия Учител, вложете ги в сърцето си, посейте ги в умът си. Желая ти да растеш и плод да даде ш. Една е Любовта у Бога.

(Свещеният подпис)

Любезна Еленке,

Доброто в живота
всякога тържествува, а
любовьта всякого побърдава.
Да се служи на господа
това е смисолът на
живота. Скърби и
страдания това е само
мечение на сърцето.
Трагичните случаи
съвпадения това са
действия на духовната
драма на живота.
Бог е любов и велик
и не понятна е тъй
любовь в своите пред-
весем лук.
Сам божиите
любови е любовь

[signature] 3.I 1924
София

Елена Казанлъклиева

XII.
Съзерцания и молитви

1. Часове на изпитания

Посветени за скъпия ми Учител

Господи, Боже мой, прескръбна е душата ми до смърт, помилуй ме... Когото много любиш, но и много наказваш за неизпълнение Волята Ти. Искаш го чист и свят, съвършен. За да стане такъв, туряш го в жаравата на Твоя Божествен огън, за да гори и тлее и да се изгори всичката му нечистотия... Така е, о, Боже!... Откакто Те познавам в сърцето си и душата си, от време, Ти ми отваряш да видя Твоята благодат и след малко пак затвориш този кръгозор, и ето пак в мъки съм, в скръб и тъга... Тъй искаш Ти, о, благий Отче: тъй нека да бъде Твоята воля, защото тя е истинна и вярна. Нека бъде Твоята воля, защото тя е истинна и съвършена. Ей, Господи! Що съм аз пред Теб, та да ме слушаш дори. Частица мъничка, която излязла от време, и вълните на живота ме тласкат от бряг на бряг. И търся Духа на моя Бог...

Где мога да застана от Твоята воля? Гдето и да ида, Ти всякога заставаш пред мен и не даваш ми мира, от да не усещам Твоите думи. Твоето Божествено око навсякъде ме гледа и следи... О, Боже... А когато викам към Теб, няма Те, сякаш никога не си бил при мен. Викът ми е пред Теб като глас на чакала, и видът ми е некрасив и вътрешността нечиста, знам... Ти всякога, когато си ми помагал, то е по милост Бащина, който жали своето назад останало чадо. И наистина, що съм аз пред Теб, и що съм сторила за Теб? Вес ден глупея в себе си, и не съм разумна към никого!... Но разумността, тя не е дело на човека: тя е дар от Теб, на комуто искаш даваш я... А за мен, Ти всякога меняваш мястото Си и не мога да Ти се нарадвам. Покажеш ми се в едно място и докато Те видя и зарадвам, Ти се скриеш и по дни и недели ме оставяш да се мъча и тъжа до болка...

2. Горест на душата ми

О, Господи!... Душата ми Те търси и плаче тя безспир... И сълзите ми като солени реки течат през пустинята, която запустява без Теб. И отчаяние грозно смазва душата ми. И остро смущение изсмуква мисълта ми. И чупя ръцете си в скръб велика. И викам: Господи!... Господи!... Но Него Го няма още.

О, лицето Ти е крин израснал между лаври, и миризмата Ти е до забрава сладка... Като топло слънце възпява погледът Ти, когато ми се откриеш, и споменът за първия благословен ден, в който ми се откри, пробожда меч в моята душа.

Диханието Ти е живот за мен, той пробужда сенките на моите сънища. Душата ми се увива около Теб и тръпне от ужас за раздяла...

О, кротостта Ти е кротост на гълъб и думите, които ми изричаш, са за мене живот...

Но Ти всякога бягаш от мен, скриваш се Ти за моята душа... Къде другаде мога да Те търся, ако не тук, гдето Ти ми се изяви! Нагоре Ти си високо, не мога Те стигна, в мен Ти си огън парещ – да се допра, Ти отстоиш от мен! Боже! Изгоря душата ми... О, всякога с мен така правиш, оставяш ме на опасно място и оставяш ме така да се мъча!

Боже! Макар изоставена, унизявана, изобличавана, аз Ти тъй много благодаря. Моята душа тъй много Ти се радва, защото големият грешник тъй много Ти се радва и иска да плати с голяма любов... Защото нямам друг, Ти знаеш! Ти си ми животът и без Теб не мога аз една минута. Изрязал си от мен всички пръчки, както лозарят изрязва пръчките на лозата за през зима. И оставяш корена да сълзи денонощно, и да образува река от нейните сълзи.

Остави ме, о Боже, нека скърбя, о, до болка нека скърби душата ми, не я щади! Желязото свиква в огъня и остави го, нека гори! О, да изгори и да се слее с огъня едно. Но не потапяй го във вода, и пак в огъня. Тази реакция е тежка за моята душа, недей, остави, моля Ти се, спри за малко, великий Боже, Божествени Учителю, почакай... Не, не; върши волята Божия. Чуй, Господи, молбата ми, чуваш ли, недей мълча! Отговори ми, защото Те обичам, о, Боже... Защото... Ах, Ти знаеш... Избери за мен път по-стръмен, не ме щади, защото любовта е по-висока от мъката, която претърпявам.

О, Господи! Жив си Ти, и жива е душата Ти. И моята душа се събуди в Теб и няма да заспи.

И при всичката радост в живота, предпочитам тази скръб... при нозете на Учителя.

Ученикът при Учителя всякога е готов на добродетел, готов е на скърби, изпитания и да го [търпи]. Когато Учителят ми благ се намира при голямото стадо, и там около Него има други да се грижат, Учителю, ще му позволиш да си замине отвъд, в другия мир, да си почине.

По канари и долини разливах сълзите си, да Те диря, и сега по горския пясък ще облея с кръв [стъпките си]. Любовта на всичко търпи, на всичко се унижава, страда, гладува, жадува, но тя е сила, с която може да се живей, и без всичко в света, само тя запълня всяка празнота.

Ваш верен ученик
Ел. Н. Казанлъклиева

3. На благия Учител

На благия Учител
Ще следвам пътя му
И в святата му воля
Ще пребъдвам аз.

Прости, Учителю, прости,
Аз искрено те любя
И свещената любов
Не ще забравя аз...

Напред с бързи крачки,
С дух смирен така,
Като войн ще застана
На свойто място аз.

Прости, Учителю, прости,
Прати ми благодат,

В дни на мъки, труд,
Да любя аз Христа.

Път ми ти показа
И даде светлина
Ще нося най-свещено
В моята душа.

Душата ми замира
В Божествений екстаз.
О, нека тя да види
Веч Бащиний си дом.

Прости, Учителю, прости,
Аз искрено те любя,
Ти, който всички любиш
С Бащинска любов.

Кажи ми аз да дойда
След теб в път свещен
По стъпките ще ходя,
Да стигна вечний дом.

4. Учителю! Защо са тези мъчнотии сега!

Учителю! Защо са тези мъчнотии сега! Защо се дават на хората, те не могат да ги разрешат и вместо да прогресират, те падат. Например в такова утеснено положение човек не може да върви ни по любовта, ни по мъдростта, ни с правдата, ни с мъдростта. Какво се постига с това изпитание, когато не може да издържиш в никой от тия главни принципи? В тази тъй много уморителна работа и отрупана със затруднения, не може да се постигне резултат. Умът се изнурява, сърцето отслабва и тялото капитулира. Няма спасителна работа и няма верен източник, откъдето да черпиш ни сили, ни знания. Те не правят разлика кой може да издържи в някоя работа и кой не може. И тяхната заповед не се изменява по никакъв друг път, с който да се смекчат някои неща и да се облекчи положението на човека от коя и да е страна. Как може да се излезе от това положение, кажи ми!...

Отговорът: Изпитът е на своето място, той е необходим за хората, но хората са си разменили местата и много рядко са [всякой] на своето място. Ако си в първи клас и ти дадат, изпитват за предметите от първи клас, ти ще издържиш, ако си способен ученик. Но ако от първи клас си отишъл в пети или в шести, как ще издържиш? Естествено е, че ще пропаднеш. Не е важно, че влизаш в буквата първи клас, ако нямаш вътрешното разбиране на тази наука, на това знание. Ти си заел знанието на лекар от гледището на по-завидна и платена и почетна служба, а не мислиш, че щом не отговаряш за нея вътрешно, грешките, които правиш на гърба на другите, се връщат от други на теб. Понеже сега времената са размесени, хората не са на местата си, загубите стават и тези загуби се отразяват зле на природата, затова се дава този общ изпит – всеки да си отиде на своето място, или турят всички под мъка, да си помагат един на друг и да си придават от доброта, от справедливост, от любов, от знание и от всичко, което имат едни; да си предадат един на друг и тогава ще се яви една близост в хората, една хармония на мисъл, на чувство и постъпка.

Сега ще се уморят да се управляват един друг и да се насилват, и ще снемат тия изкуствени служби, които сами са си ги притуряли. Бог е създал души подобни едни на други с една разлика, че не са в едно време слезли на земята, не са в една и съща идея, не са в едно и също просветление, но те са братя, души от един баща. Трябва кой в каквото може да помага, а не да се изнасилват. Сега е време, когато хората трябва да разберат, че няма господари и слуги, няма учени и прости...

5. Съзерцание: Господи, Боже

Господи, Боже, ето ме пак при Теб, с мисъл, с чувство и с постъпка. Ида да Ти благодаря за всичко, що си ми дал и открил през този ден. Ето, навеждаш ме на един стих от Писанието: „Добре ми стори, Господи, че ме оскърби, но на смърт не ме предади."

Причината на едно изпитание, аз научих много закони и открил си ми много тайни. Мога ли да не Ти благодаря и да не запея моята благодарствена песен! И друго аз не зная, мой Боже, мой създателю, човек в много тежки минути плаче и в много радости пее. Ето, почвам да пея!... И каква радост излиза от душата ми! Сякаш разлива се някаква хармония. О, това си пак Ти. Ти ме учиш. Мога ли аз, човекът, който от себе си нищо не знае, да може да пее? Песента не е тъй просто нещо. Песента не е от земята, тя иде от духовния свят, от един по-висш свят, където съществата са напреднали много и техният говор е музика. Господи, Учителю, как се чувствам радостна и съм спазила един хубав момент да пристъпя към свещено изпълнение. Чувам звуците на оная вътрешна музика, която много често слушам, и най-блажени часове са тия, о, Господи! Искам да ги слушам вечно, да ги слушам, но страхувам се да не отлетя заедно с тях и Тебе да загубя. Не, аз искам да върша това, което Ти вършиш. Колкото и да е мъчна работата, която вършиш, аз искам да съм при Теб, о, Господи мой.

6. Господи, Боже наш

Господи, Боже наш,

От дълбочината на душата си Те търся. Жадна е тя, душата ми, както еленът, кога попадне в безводни места, така и моята душа жадува за Теб, моя Господ.

Вредом е прах, задушна атмосфера от неестествена мисъл и горчиви неприязнени чувства, които внисат отрова в сърцата. Затова непрестанно Те търся, за да взема от Твоята чиста мисъл и нежни чувства и да проникне в моя ум светлина, която носи живот и знание. Ти си ме закърмил с Твоята чистота, любов и мъдрост, не ме оставяй, аз ще пазя Твоя завет, ще изпълня закона на Твоето Слово.

7. Една молитва

Молим се на Безкрайното съзнание, искам да се доближа, да бъда поблизко до него и да съзнавам неговата действителност и да получа доказателство за неговата действителност. Да се науча напълно да му се доверявам, безгранично. Искам да се очистя от всяко съмнение.

Молим безкрайното съзнание да бъда приет в областта на безкрайното знание. Да ни придружава то като приятел и ний да го разбираме като истински приятел. Да прониква в нашия ум, сърце и тяло и да го познаваме и в най-дребния живот, който се движи по Великите закони на Вселената.

Като се молим и осланяме на тази безкрайна сила и чувстваме, че напълно ще ни съдейства в нашата молба и ще ни избави от всички мъки, от мизерия, болест и всички злини, от които се боят човеците и да можем положително да кажем: Макар и през долината на смъртна сянка ако мина, не ще се убоя, защото Ти си с мен.

8. Съзерцание „Ето ме пак при Теб, о, Господи!

Ето ме пак при Теб, о Господи, Учителю, защото пак при Теб намирам, че най-разумно съм използвала времето. Всяка минута, дадена на Теб, аз виждам колко много прогресирам и от много ненужни мисли, чувства и постъпки съм освободена.

Аз желая да науча най-същественото, което ми е нужно за живота, за да мога да повдигна живота, да му дам нужната почит у мен, която си ми дал Ти, като си ме удостоил да ме проявиш като Твое творение. Затова аз трябва да мисля, да обичам и служа, като се науча преди това да слушам моя Господ и Учител.

9. Съзерцание „Господи, мой Учителю"

Господи, мой учителю, аз ида пак с нова мисъл в моя ум и сладко чувство на сърце, боя се да ги не дам където не трябва. Макар че да не отговарят на онази съвършена красота на Божествената хармония, но те са с такава любов събирани и задържани за Теб, мой Боже. Вземи ги и не оставяй да потънат в общия прах на света. Аз виждам колко много цветенца паднали от някои ръце, които поради небудното им съзнание, те са изпуснали тези хубави цветенца, които са събирали своята красота и аромат сред толкова мъка и несгоди, за да се проявят и да влезнат в радостта на Твоята любов, но не са могли поради небудността на човешкото съзнание. Навеждам се, взимам ги и ги отърсвам от праха и чрез силата и мъдростта на това Велико съзнание, аз се стремя да му дам отново път към движение.

Колко е важно будността на съзнанието, то може да ни помогне да се избавим от онова външно заблуждение, което всеки момент ни дебне да открадне онова вътрешно вярно чувство и мисъл и да ги замени с фалшиви и временни желания, които в основата си нямат нищо вярно. Аз искам, винаги искам да съм будна, като никога не изпущам от пред вид, че Ти си с мен и Твоето будно око е винаги над мен. Аз не трябва ни за миг да забравям, че Ти си всичко и освен Теб нищо не съществува. Всичко е Твое, Ти си го създал за предметно учение. Това, което ни говориш отвътре и ни учиш, даваш ни отвън да го опитаме и проучим и да имаме в нас пълната вяра и опитност, всяка дума, желание, мисъл, била добра или отрицателна, какво носи в себе си. Да имаме ясна представа в себе си за всяко нещо и да не се мамим и залъгваме. Че всичко, което ни даваш и допущаш, е да ни изпиташ на какво сме готови да жертваме и колко сме убедени в нещо, колко сме привързани и колко го обичаме.

Господи, Учителю, и сега, когато говоря тия думи, Ти ме учиш, Ти ми вдъхваш в мен сила, вяра и обич, за да повдигнеш моята душа и да я доближиш до Себе си. Ако престане това мое обръщане към Теб, аз ще бъда онова небудно съзнание и мога много красиви цветя да изпусна от ума и сърцето си.

Господи на моята душа, Който винаги си тъй внимателен към мен и не ме оставяш да се заблудя, че аз съм отделно и лично и да се възгордея, о мой Боже, запази тази чистота, този чист аромат на душата ми, да не пренебрегна и оставя, и да се заловя с някаква привидна красота, която може да ме пома-

ми. Защото когато аз съм с теб, цялостна и единна, аз ще крепя всички ония малки животи, които сами от себе си не могат да направят нищо, те чрез мен ще могат да повдигнат Божественото, красивото, единното, мощното в себе си. И каква хармония, каква идилия ще цари в човешката душа и Духът много плод ще събира...

10. Духът на Истината

Който иска да разбира мислите си, трябва да разбира музиката. Музиката взима участие в организирането на човешката мисъл, а оттам и в организирането и на неговото тяло. В живота музиката играе роля като лечебно средство и като средство за спояване на частите в едно цяло. В това отношение може да направите един опит. Поставете двама болни при различни условия: единия под грижите и надзора на лекаря, а другия – сам на себе си, като го съветвате да пее по няколко пъти на ден. Вторият болен ще се излекува по-скоро от първия. Музиката повдига вибрациите на човешкия живот, т. е. на неговия организъм, а от друга страна събужда жизнените сили. Като знае силата и действието на музиката върху организма, човек трябва да пее при всички условия на живота. Като болен, здрав, при мъчнотии, изпитания, страдания. Престане ли да пее, човек е осъден на мъчнотии, страдания и изпитания, и смърт. Животът започва с музика и свършва с прекратяване на музиката. Някой пита: „Защо трябва да пея?" – За да живееш. – „Какво ще стане, ако не пея?" Ще умреш. За да не умре, за да бъде здрав, разположен и работоспособен, човек трябва да пее. Музиката е храна на душата. Ако със ставането си от сън човек вземе правилен тон в съзнанието си, в самосъзнанието и подсъзнанието и свръхсъзнанието си, всичките му работи ще вървят добре. Не може ли да ги вземе правилно, ще се спъне. Това се отнася и до обикновения, и до писателя, и до поета, и до учения, и до философа. Ако работата на писателя не върви добре, той търси вината в хартията, в перото, в мастилото и в ред външни работи. Не, вината е в неправилния тон, който човек е взел още със ставането си. Сега, като говоря за музиката, имам пред вид разумните същества, които се ползуват от нейните сили, за да управляват света. Като разглеждам музиката като условие за справяне с мъчнотиите, виждам, че [на] най-големи нещастия се натъкват онези същества, които не пеят и не свирят. Например млекопитающите животни са изложени на най-големи мъчнотии, защото не могат да пеят. Оттук вадим заключението: колкото по-тежки са страданията, толкова този човек или животно не пее. Ако почне да пее човек съзнателно всеки ден и с любов, страданията му ще се намалят. Ако можете да внесете в ума на страдащия една светла идея, животът му ще се осмисли и страданията ще изчезнат. Не приеме ли светлата идея в ума си, колкото и да му говорите за нея, той ще каже, че всичко е празна работа.

Трябва да се справяте според музикалното си тониране с вашите мисли, понеже не всяка мисъл е музикална и отговаря на хармонията на вашата душа. Затова трябва да пеете, да се тонирате, и като се тонирате чрез песента, по тази хармония ще приемате и мислите. Мисли, които ще развалят хармонията на душата ви, те не са твои. Ти ще ги нагодиш така, че да се хармонират. Не всякога приятните мисли за външния ви интерес са верни и добри. Иска се знания. Затова, ако си тониран добре, тогава висшите същества ще имат условия през тази хармонична среда на клетки, които са се организирали във вашия ум, сърце и воля, ще могат да ви научат как да постъпвате. Ако днес с изгряването на слънцето си бил в хармония със своя ум, сърце и воля, и ако си бил в хармония с всички същества и души около теб, то непременно и за утрешния ден ще бъдеш в хармония с всички около теб.

Иска се работа постоянна и неуморна, за да се приготвиш за работа. Как ще се справиш с всичките клавиши на пианото, ако ти не разбираш основните тонове, с които ще проверяваш другите? Когато времето е бурно, показва, че ще има засенчен и неприятен ден. Започни да се тониращ, да пееш и да справяш [оправяш] в себе си противоречията и денят ще се изясни. Денят зависи от умовете на хората и сърцата, настроени са един против друг. Почни да оправяш себе си, своята мисъл и времето заедно с другите заедно ще се оправи. Как ще се оправи по-слабият, по-нисшият, ако по-силният и който има знание, не се оправи? Когато господарят и господарката са в хармония, тогава целият дом заедно с децата, с животни[те], са оправени. Когато учителят е оправен, тогава и учениците са оправени. Когато готвачът е заготвил с радост, съзнание и любов, всички, които са яли тази гозба, ще са радостни. Ако не можеш със себе си да се справяш и да се подредиш, как ще подредиш другите хора, с какво ще ги оправиш? Техният организъм е също така разстроен като инструмент и как ще ги нагласиш, ако не знаеш основните тонове, с които ще може да ги нагласиш? И трябва да проучаваш всеки човек от какъв материал е направен и какви тонове може да ти даде. Животът е изкуство и трябва да го научиш сам ти, да си укрепен с вяра, да имаш светлина проверена, доколко може да виждаш и доколко може да издържаш, и тогава може да помагаш. Не давай това, което не си проверил пред себе си. Не давай това, което е теб необходимо да градиш, за да не стане нужда да си в притеснение и да пороптаеш. И тъй, бъди умна и прозорлива и всякога тонирана в твоето съзнание, самосъзнание, подсъзнание и свръхсъзнание. То се тонира с постоянство и търпение, и работа над себе си. Ако получиш малко добивка за една година, благодари, не искай много. Големи крачки прави онзи, който се е упражнявал много и който си носи капитала от миналото.

Чадо Раде!

Твоето движение на постъпка е по-бързо от разумната мисъл. Ти трябва да превъзпиташ баща си чрез хармонична мисъл, а не да му даваш преднина все той да върви. Вървял е тогава, без да има светлина, в тази посока, а сега ти ще го ръководиш в тази насока. Затова ще бъдеш разумна и съзнателна и любяща. Ще любиш всяко същество като душа, което трябва да живее и ще му дадеш възможните условия да се развива, което виждаш, че е добре, а недостатъците му ще ги оставиш настрана, ще забравиш грешките му, както и твоите Бог. Ще знаеш едно нещо: както да си спрямо долните строга или мека, така и по-горните от теб ще бъдат спрямо теб. Ти си приготвяш за бъдаще условия за по-горния живот. А това, което имаш сега, е от миналия ти живот. Справи се добре. Както на теб са неприятни тия, които не знаят, така и тия, които са по-горе от теб, ще им бъдеш неприятна. Твоите огорчения и нетърпение, несправедливост към другите, ще изтъкнат пред ония, които са по-горе и ще ти държат сметка, за да ги изправиш. И тогава същото огорчение ще мине през твоето сърце и ще изгорят ония, нисшите елементи, които ти със своята светлина и воля не си ги смекчила.

И тъй, на работа непрекъснато и постоянствай. Музика, песни, тониране, четене, размишление и практическо изпълнение.

Туй, което ти се случва през деня, ще знаеш, че е за изпит, доколко си тонирана и себеобладана и съзнателна в своята мисъл, и доколко са развити в теб милосърдието, доброто и любовта. За да любиш, трябва да си справедлива. За да правиш добро, трябва да обичаш. А за да станеш мъдра, трябва да имаш тия три качества. Справедлива, да обичаш и да правиш добро.

Тъй казва Духът на Истината.
19.IX.1942 год., Видин

Любезна Елена.

Получихъ писмото ви. На дъщеря ви трѣбва вѣра. Ако се постарае да е придобие всичко можи. Истински пятъ за здравието е непоколебимата свѣтла вѣра въ Бога. Не обикновенаща вѣра. Само по този начинъ могатъ да се использватъ разумнитѣ сили. Трѣбва нѣщо чисто свято. Само по тоя начинъ могатъ да се постигатъ резултати. Использвайте сутринитѣ лъчи на слънцето.

За лѣкуване има особена Божествена наука но тя е само за посвѣтенитѣ. За нея по нататакъ ще се говори. Има нѣща които могатъ да се прѣдатъ само чрѣзъ живото Слово. Работи разумно за Господа безъ колебание безъ съмнение, съ пълно душевно смирение само на Смиренитѣ Богъ дава благодатъ.

Моя Миръ да прѣбѫде съ тебъ.

Само Божията Любовь.

[signature]

4. VI 1923
София.

XIII.

Елена Казанлъклиева

Бележки на съставителя Вергилий Кръстев

1. За Елена Казанлъклиева виж в „Изгревът" том VII, стр. 54–64. Тя е пътуващ и пеещ проповедник (вж. стр. 54–55).

2. Елена Казанлъклиева е родена в гр. Сливен. Родителите скоропостижно умират и тя остава сираче. По онова време в гр. Сливен е имало такъв обичай: когато децата остават кръгли сираци, то останалите роднини, познати, взимат по едно дете и го отглеждат заедно със своите деца. Където са 5–6 гърла, да се прибави още едно гърло за изхранване, не е било голямо затруднение. Така Елена отрасва заедно с Кортеза Георгиева Гешева, родена на 13.III.1872 г., заминала си на 15.I.1961 г. А тя е майка на Мария Младенова, а нейни внучки са Лиляна и Анжела Младенови, чиито опитности са публикувани в „Изгревът" том VII, стр. 3–24. Така че Елена е родена около 1870 г.

3. В публикуваната през 1919 г. книжка „Жената като майка и нейната задача" на стр. 3, тя отбелязва, че тя 28 години разглежда и проследява формите, през които преминава тогавашната жена. Тогава, ако извадим от 1919 год. 28 години, се получава 1891 год. Това е годината, от която тя изучава жената. Дали това е рождената ѝ дата за духовно раждане или е датата, от която изучава този въпрос, засега е само загадка. Това може да установим с нейните снимки, заснети с нейни съвременници. Това ще направим по-късно.

4. Тя самата описва в брошурата, че родителите ѝ са били бедни, необразовани, прости, но със запазен морал, като думите на баща ѝ били: „Умрете честни и бедни, но не богати с име лошо." Те не са могли да ѝ дадат образование. Това тя получава, когато я взима семейството на Кортеза Гешева. Там тя посещава училището в гр. Сливен с другите деца на семейството.

5. Тя е имала много тежко детство, още от „малка, тя е била играчка на съдбата до деня на нейното освобождение". Нейният живот е бил живот на мъчения. „Но аз говоря онова, което изпитах в моя толкова измъчен живот." „Младостта ми минаваше, а животът тъй тежко минаваше за мен." Тя се схваща като нещастна жена, подхвърлена от съдбата. Тя е трябвало да плати много скъпо, докато разбере смисъла на този живот на земята, за да го оприличи по-късно на Божествен живот. Но това става след като се ражда отново за духовния живот.

6. „Като дете, аз не познах детската радост и не можах да се радвам." „В училище – същото нещо. Всичко е настроено против мен и ме дебне всяка минута, за да убие в мене всяка надежда за успех и знание. Като мома – в беди, сама, отритната от всички, аз трябваше да прекарвам в мизерия и глад и да понеса ужасни изпитания."

7. В „Разговорът ми с птичката" от брошурата „Път", издадена през 1920 г., много ясно е описала своя живот. Ще цитираме един пасаж от разговора.

„Ти си добра, птичко, по-добра от човека, защото си невинна, чиста като дете. Ако иска някой почивка, при тебе нека дойде и нека пусне волно сълзи. Нека си отплаче и ти ще го разбереш, птичко мила, защото си добра. – Чир, чир... Там горе, дето живееш ти, има чистота, пресен дъх и слънце, има прекрас-

на музика, има мир. Ала в града – не питай! Тежко ми е да кажа... чир чирик... О, птичко малка, но умна, де скриваш твоята скръб и твоята мъка?... Аз искам да те хвана и от радост те притисна до сърцето си и нежно да те погаля. О, птичко, кажи ми, не бягай – аз не съм лоша. И аз съм като тебе *скитница* и ходя по оголелите дървета и тъжна есен се сипе в душата ми. Птичко мила, ти разбираш що ти говоря, не ме мъчи, продумай ми, за Бога! Ти дом нямаш на земята. – И аз също. Колко безгрижно се живее тъй!... Ти от милостта на добрите хора се храниш. – И аз също. При теб идват в гората да си починат. – И при мен идват. Ти добре ги изслушваш. – И аз също. Ти цял ден ги веселиш и се разговаряш с тях. – И аз също. При теб идват кога са скръбни и кога са весели. О, птичко мила, кажи що те питам! Ах, ти се сви пак завчас и млъкна и не ми отговаряш!... Разбра ти тъгата ми и мълчиш. Не обичаш ли като мене хора, които тъгуват и плачат? Но аз само за мен не тъгувам, птичко, а за всички в този свят. Разбираш ли ме? Знам, че скърбиш и познаваш скръб що е. Ти си нежна, птичко, чувствуваш що е болка на сърце. – Чир чир... Ах, да можех и аз да прекарвам живота си в чир чир! Колко леко щеше да ми е! О, птичко мила, това „чир", то е вече разбрано в мен. Ах, с това „чир" можеш да попълниш целия си живот!... Свободно да живееш и в „чир" да търсиш неговия смисъл."

8. Тя се омъжва за мъж на име Найден. Животът й с него е бил непоносим. Той по същество не е бил лош, но се влияел от чужди внушения. Това й пише Учителят Дънов в писмо от 19.IX.1920 г. (вж. „Изгревът" том VII, стр. 61 и тук стр. 569). Той е бил много медиумичен и е бил обсебван от нисшите духове и те са тормозели Елена. Освен това кармата му не е била от добрите, я уведомява Учителят чрез писмо от 22.III.1913 г. (вж. тук стр. 539). По-късно той я напуска. Учителят Дънов чрез писмо от 25.IX.1918 г. пише: „Ако Найден не иска да се прибере с вас и доброволно ви напуща, тогава вий не сте отговорна за последствията." (вж. тук стр. 561–562 и стр. 570–571). По-късно Учителят й пише: „С Найдена ако не можете да живеете, тогава по добър начин се разделете с негово съгласие." (вж. „Изгревът" том VII, стр. 60)

Найден се среща няколко пъти с Учителя, Който му дава съвети, за да се освободи от своите медиумични състояния – да чете Евангелието и да пости всеки трети петък в месеца (вж. писмо от Учителя до Елена Казанлъклиева от 18.X.1921 г., тук на стр. 563–564 и стр. 572).

9. Като омъжена жена Елена Казанлъклиева е била много измъчвана, и едно животно е имало по-добра съдба от нейната, понеже то се храни и пои от господаря си. А тя като омъжена, лишена от всичко нужно за живота е била един роб. Това тя лично го описва и публикува, както и аз го публикувам.

10. Тя става майка, ражда дете момиче от Найден и го нарича Лиляна. Но като майка е била най-онеправданата от всички. Нея я третирали като продажница, на която не са искали детето й, за да могат да се гаврят с нея и да търсят в нея жената, онова, чрез което да смучат и да задоволяват свойте страсти.

11. Дъщерята Лиляна постепенно расте и при всички проблеми с нея се допитват до Учителя. В писмо на Учителя от 21.XI.1921 г. пише, че е дал наставление на съпруга й Найден за нейното дете (вж. „Изгревът" том VII, стр. 61). Това дете боледува и тогава Учителят с писмо от 4.VI.1923 г. съобщава, че на дъщеря й трябва вяра, за да оздравее, като се използват разумните сили в природата, т. е. да се пече на сутрешните слънчеви лъчи (вж. тук стр. 594). Тази дъщеря пораства, после се омъжва и има деца.

12. На един от съборите в гр. Търново подхвърлили едно новородено дете в кошница пред така наречените „дъновисти", дано някой се смили и да го осинови. Съобщили на Учителя Дънов. Тогава той извикал Елена, като казал:

„Ако искаш, вземи го, това е твоят преродeн брат, който беше убит и за когото ти много го оплакваше." Взима го, нарича го Кирил и започва да го отглежда заедно с дъщеря си. Но понеже той е бил убит като комунист на фронта, то сега, след като се преродил и като пораснал, бил с анархистични идеи и неуправляем и тя, Елена, много пъти е съжалявала, че го е взела. Неговата съдба преминава много драматично и завършва с пълен провал. Когато се оплаква на Учителя от лошото подхвърлено дете, Той й пише в писмо от 18.X.1921 г.: „Изпълнете своя дълг към детето, то е ваш много близък." (вж. тук стр. 563–564 и стр. 572) И тя си изпълнява своя дълг с много ядове и тормоз от това дете.

13. Но идва времето и мястото, когато съзнанието й се отваря за „истинския и верен път, който съм намерила след дълги пътешествия и съм платила за него с моя живот". А как става това? „Бях дете и бях майка, за жалост, тогава, когато не бях готова. Но затова трябваше да платя много скъпо и да разбера смисъла на този Божествен живот." Това тя пише в своята брошура през 1919 г. „Жената като майка...", която е публикувана тук изцяло.

14. Първите сведения за нея имаме от Мария Младенова (Виж „Изгревът" том VII, стр. 3). Тогава тя пътува от град на град, събира жените, правят молитвени събрания и пеят църковни песни. Това е през 1912 г. Чрез нея Мария Младенова влиза в Братството. А Елена е израснала с нейната майка и лели.

15. Като пътуваща проповедница и черковница тя се среща с Учителя Дънов. Срещата й с Него е намирането на Пътя. Ето защо тя така нарича своята брошура – „Път" от Е. К. Бездомник. Нарича себе си бездомник. Като мото поставя следното: „Елате и да се върнем при Господа, защото Той разкъсна и Той ще ни изцели: порази и ще обвърже раната ни." (Осия, гл. 6, ст. 1) А защо? Защото, когато се върнем към Господа, Той ще разкъса веригите отвътре и отвън, Той ще ви нарани, защото разкъсва веригите ти, ще порази онзи, който ви е вързал и накрая ще обвърже и превърже раните ви и ще ви изцели. През този етап преминава Бездомникът – Елена Казанлъклиева. Бездомникът накрая намира своя дом – а това е „Изгревът".

16. И тогава се среща с Учителя Дънов и от 10.XII.1912 г. започва тяхната кореспонденция. Писмата на Учителя до Елена Казанлъклиева са публикувани в „Изгревът" том VII, стр. 57–64. До мен достигнаха фотокопия от писмата, както и машинописен препис.

17. Нейните две брошури получих от Мария Младенова, а брошурата от 1919 г. дойде при мен от изневиделица. Изобщо не бях ги преглеждал, защото не им беше дошло времето, макар че в „Изгревът" том VII публикувах за нея на стр. 54–64. И когато започнах да ги чета, направо се втрещих от изненада. Това бе невероятно творчество, което щеше да се изгуби с времето. И дори да попаднеха на някого, той щеше да ги подмине или изхвърли. Аз ги пазех около 30 години, макар че не бях прочел нищо от тях. Чаках да им дойде времето. И то дойде. Не можех всичко да публикувам. Подбрах онези статии, които подхождаха за „Изгревът". И те трябваше да се вържат с някаква концепция чрез Слово и Дух. И тогава този, който ръководеше подреждането на „Изгревът" от Небето, ме накара към тях да включа подходящите писма на Учителя Дънов до нея. И така направих. Получи се нещо невероятно. Събра се Дух и Сила Господня в Слово Господне, което благослови пътя на една страдаща и търсеща душа за истинския път. Сега той е посочен много добре, защото лично той бе намерен от Елена Казанлъклиева.

18. Как е работила като пътуваща проповедница в Господа и в Евангелието? Ето как:

Първи етап. След като се събужда за духовен живот, тя обикаля градовете, събира жените, които са религиозни, и правят молитвени събрания по

домовете, по читалища, че дори и в църквата. Това са времената на войната 1912–1913 – Балканската война и Европейската 1914–1918 г., когато мъжете са на фронта и страната е разорена от глада, войните, болести и смъртта на хилядите убити, сакати, сираци и жени вдовици. Самата обстановка е създавала атмосфера за молитвени събрания. (Виж „Изгревът" том VII, стр. 3.)

Вторият етап. Тя се среща с Учителя Дънов. Как е станало това, ние не знаем. Не е имало кой да я разпита навремето и да го запише. А тя е била сладкодумна. От първото писмо на Учителя Дънов от 10.XII.1912 г. до нея виждаме каква ще бъде програмата в бъдеще на нейния живот (вж. тук стр. 538).

Третият етап. Учителят Дънов я насочва да посещава градовете и да проповядва. (Виж писма от 20.III.1915 г. и от 26.VII.1918 г. в „Изгревът" том VII, стр. 58 и тук на стр. 547 и 546.) Той умело я насочва към тези градове, където има готови души и където се отваря работа за тях. Човек трябва да има качества, за да бъде проповедник. Тя е имала дар слово, била е сладкодумна. Пеела е много хубаво църковните песни, в съпровод на китара, която е носела винаги със себе си. Тълкувала е стиховете на Евангелието. Имала е връзка с Невидимия свят и е получавала сила и откровения оттам.

Четвърти етап. Тя започва да става изповедник за душите. Приемала е техните страдания и е трябвало да разрешава техните лични, семейни проблеми. Имала е дар на ясновидство. За да разреши даден личен, семеен, родов проблем, тя е влизала в пост и молитва три дни и тогава й се давало в картини целият проблем. Имала е вътрешен взор за преражданията на хората и по-добре се е ориентирала. (Виж „Изгревът" том VII, стр. 55–57.) Накрая е давала точни пророчества, които са се сбъдвали. (Виж „Изгревът" том VII, стр. 22 – № 26, стр. 24 – № 27.)

Пети етап. Понеже е имала ясновидски дар, пророчески дух, духовна връзка с Невидимия свят, много добре се е ориентирала към онези болести, които са сваляли хората. Търсели са помощ от нея. Тя търси съвет от Учителя Дънов и Той й дава. Това се вижда от писмата Му до нея. (Виж „Изгревът" том VII, стр. 62–63, писма от 4.VI.1923 г. – тук на стр. 594. и от 25.XI.1924 г.)

Шести етап. Постепенно тя започва да разнася отпечатаните беседи „Сила и Живот" I–V серия там, където е ходела. За нея Учителят подготвя Беседи за жените, които е разнасяла и са ги преписвали. Такива преписи срещаме в тетрадките на Кортеза Гешева – майката на Мария Младенова. А Елена е отраснала с Кортеза Гешева под един покрив в гр. Сливен.

Седми етап. Учителят Дънов започва да изнася всеки четвъртък в София „Беседите за жените" поради потребностите и изискванията на жените, които са били с молитвен дух и които са имали въпроси за разрешаване като жени, майки и съпруги. Тези беседи са публикувани в „Изгревът" том XII, стр. 241–519. Те са били преписвани на ръка в тетрадки и са били разнасяни по цяла България. Обикновено са подготвяли една тетрадка с беседи и тя е била изпращана по списък от град на град, за да се преписва. Тогава не е имало още пишущи машини – всичко е ставало на препис на ръка. Виж писмо на Учителя тук на стр. 544 (и в „Изгревът" том VII, стр. 60) и писмо от 21.XI.1921 г., тук на стр. 566 (и в „Изгревът" том VII, стр. 61).

Осми етап. Тя посещава град след град. Както преди това са препращали тетрадката с беседи на Учителя Дънов, така тя става пътуваща проповедница – носи Словото на Учителя, разпространява го. И най-важното – тя посещава домовете, съветва ги, разрешава проблемите им, лекува ги, пророчествата й са верни, внася мистична духовна атмосфера навсякъде. Думите на песента „На Учителя покорен аз ще служа до конца" е неин текст.

Девети етап. Тя има изработено духовно тяло и с него пътува по невидимия свят, като оставя тялото си на земята. Едно такова пътуване тя е записала и имаме потвърждение от думите на Учителя за него. (Виж писмо от 21.V.1925 г., тук на стр. 555.) А аз съм го публикувал тук на стр. 552–555.

Десети етап. Тя участвува активно в братския живот. Посещава Изгрева, слуша беседите на Учителя. Виждаме я на снимките на Рила редом със старите сестри Мария генерал Стоянова, д-р Давидова, Пенка Белева. Тя е от това поколение духовни сестри, в което Словото на Учителя в тях е съхранено в Дух и Истина. Тя е създала и много песни, но за съжаление те не са достигнали до мен. Единствено чрез Мария Младенова получих нейните книжки. Накрая на живота си тя живее на Изгрева в къщата на Николай Дойнов. Заминава си през 1956 г.

19. Изминаха много години и всичко потъна в забрава. А това е планът на онези, които са срещу „Изгревът". Но все пак успях да спася нещо и да публикувам. Бях получил няколко нейни тетрадки и бележки от Мария Младенова, чийто дом тя често е посещавала. А тя е била там очаквана с нетърпение. От тези тетрадки подбрах и представих раздел XII – „Молитви и съзерцания от Елена Казанлъклиева".

По този начин я представям за следващите поколения. Това бе единственият начин, по който тя бе представена от мен в Дух и Слово, в Истина и Живот. Защото онзи, който ръководеше вписването на „Изгревът" от Небето, пожела да стане именно по този начин. Аз му благодаря за съдействието и напътствията.

1–4.XII.2002 г., София
Вергилий Кръстев

Свещени думи на Учителя

Из тетрадка на Елена Казанлъклиева

Ученикът има всякога възможност да прави добро.
Доброто е цел в неговия живот.

Ученикът минава през изкушения, за да се изпитат убежденията му.

Схващай себе си само като душа! Съзнавай се като жива душа, която се стреми към Бога.
Ученикът бива поставен на силни преживявания, за да се кали в издръжливостта и будността на съзнанието.

Живот без интензивни преживявания е живот на спящи души.

Ученикът трябва да издържи вкичко, каквото му се случва. Зад това, което става в живота, той вижда дейността на необятната любов, която обединява нещата.

Когато е намерил своя Учител и когато Учителят е говорил веднъж на ученика, ученикът свещено пази своята чистота.

Съзнанието на ученика трябва да е будно всякога!
Защото в битието има доста изостанали души, които устройват всевъзможни уловки, за да го примамят и отклонят, ако е възможно.

Ученикът трябва всичко да преживявя като душа, жива душа, която люби Бога. Тогава той може да работи с Учителя си.

3. Учителят пред палатката си, Рила

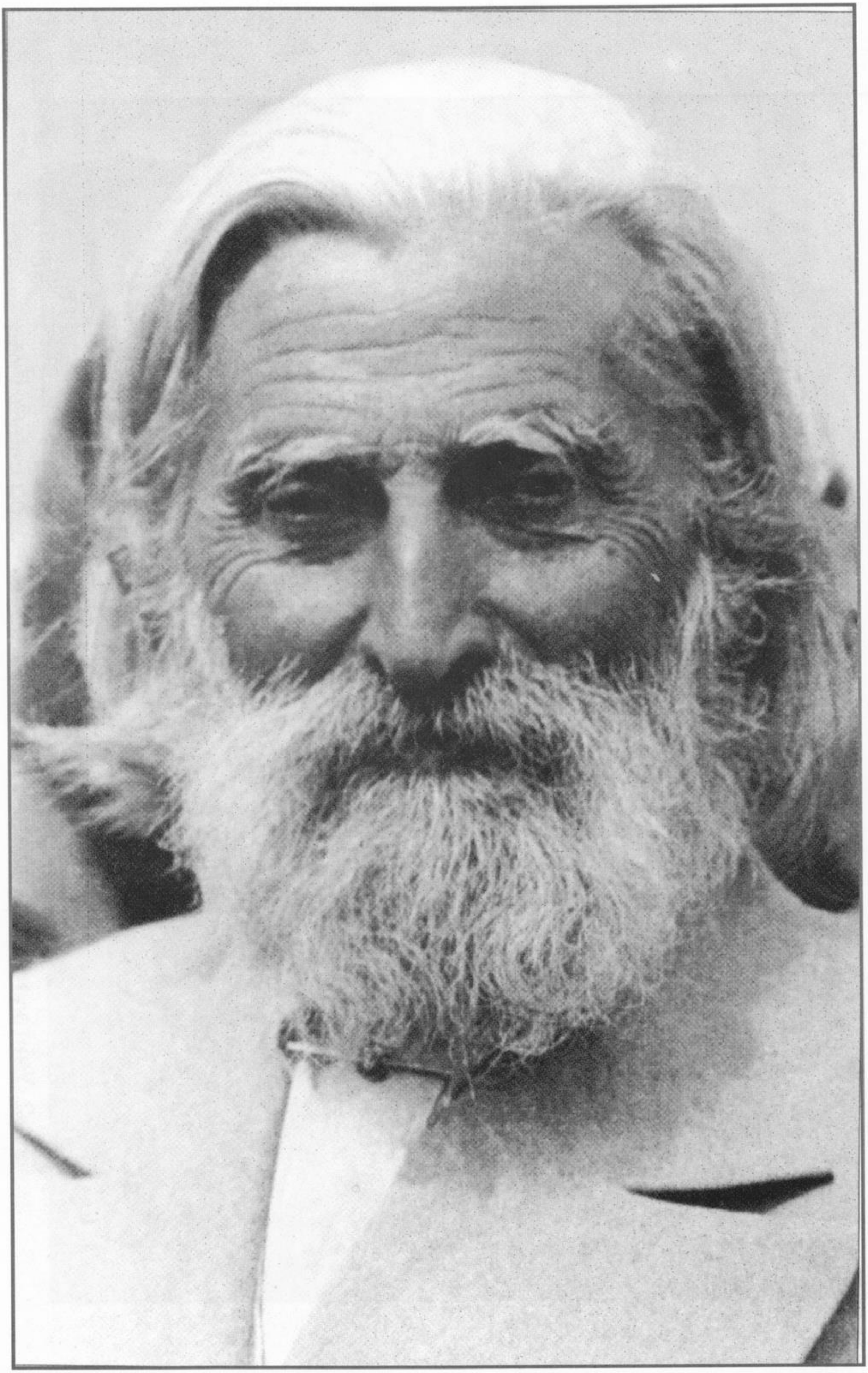

1. Учителят Петър Дънов

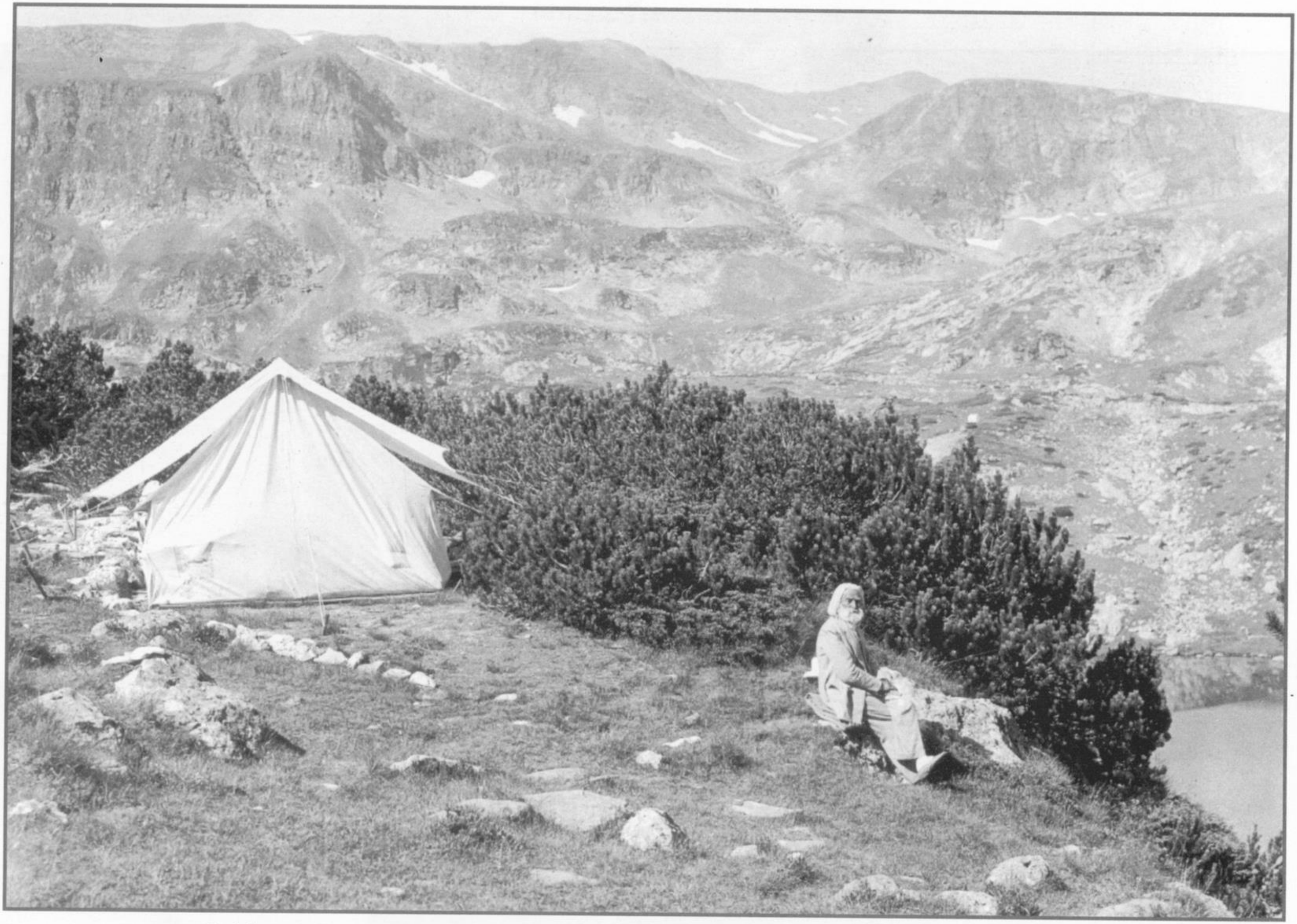

2. Учителят пред палатката си над второто езеро Елбур, Рила

4. Учителят, а под него лагера при второто езеро Елбур – 3.VIII. 1939 г.

5. Палатката на Учителя, най-отляво с навеса – 1932 г.

6. Учителят пред палатката си до второто езеро Елбур – 1932 г.

7. Учителят пред палатката си, до скалите с Боян Боев – 1932 г.

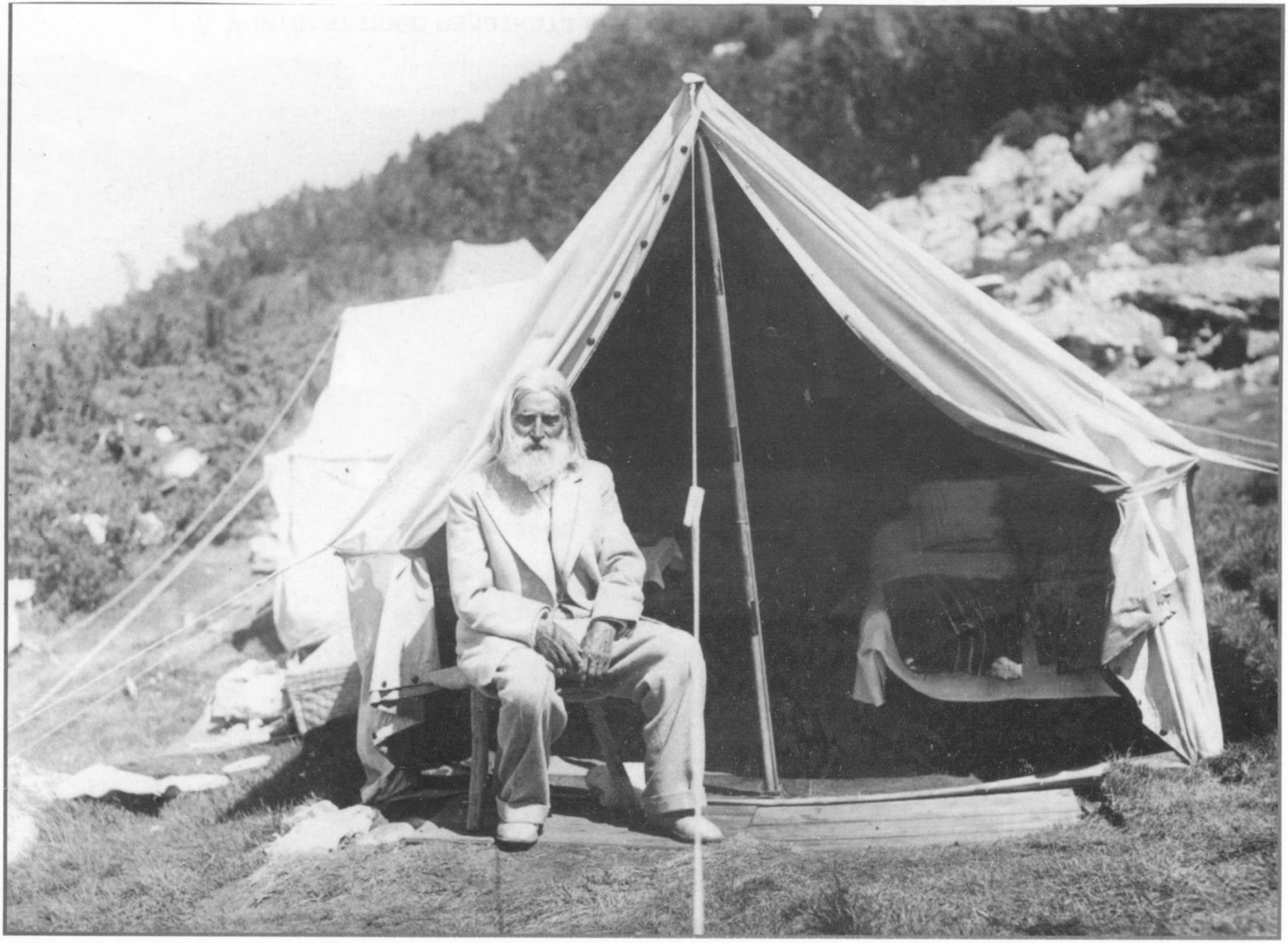

8. Учителят пред палатката си – 12. VIII. 1936 г.

9. Учителят пред палатката си – 22. VII. 1938 г.

10. Учителят пред палатката си – 21. VIII. 1938 г.

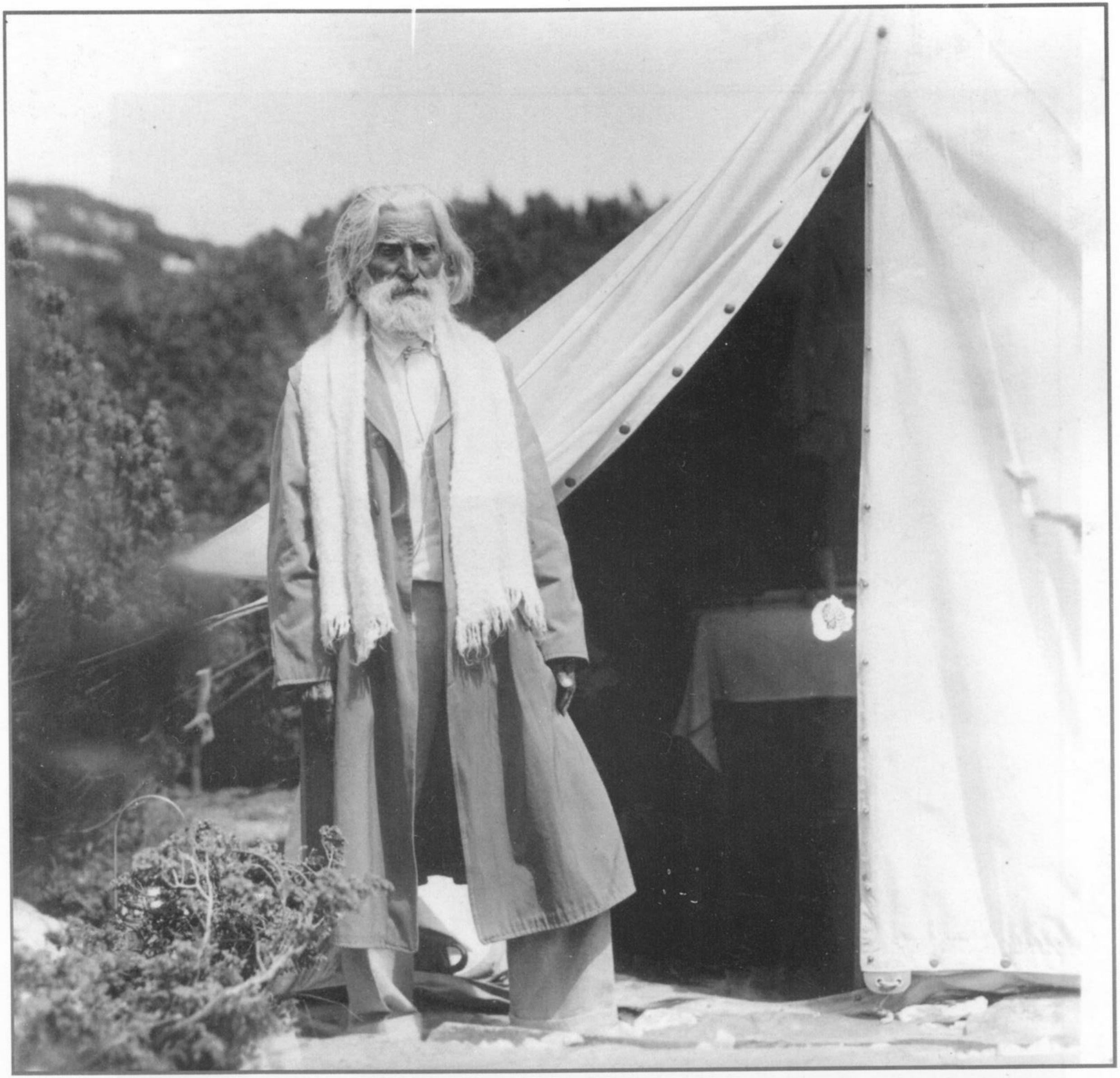

11. Учителят пред палатката си – 22. VII. 1938 г.

12. Учителят с Неделчо Попов и Асен Арнаудов

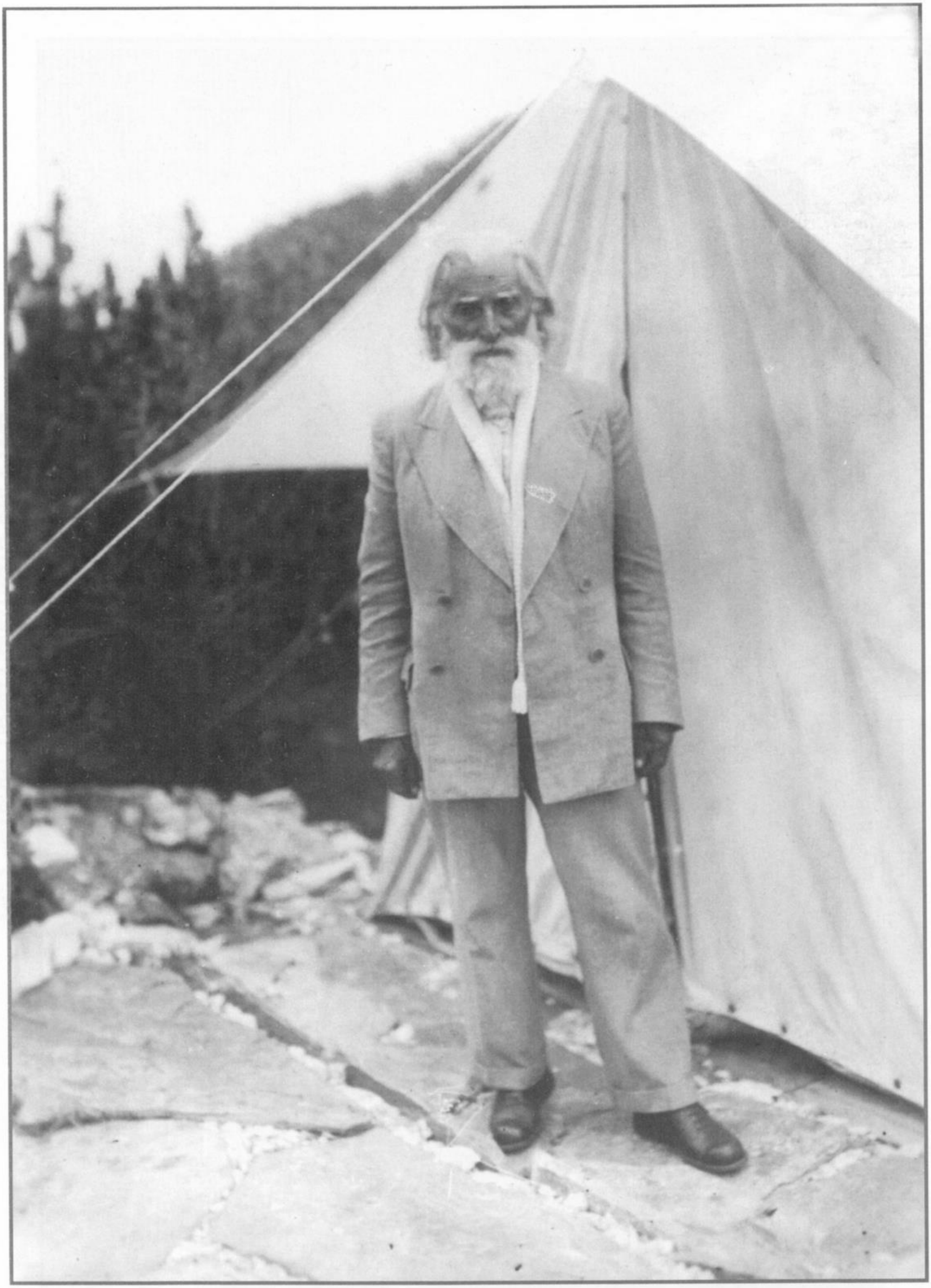

13. Учителят пред палатката си – 18. VIII. 1939 г.

14. Учителят пред палатката си, Рила

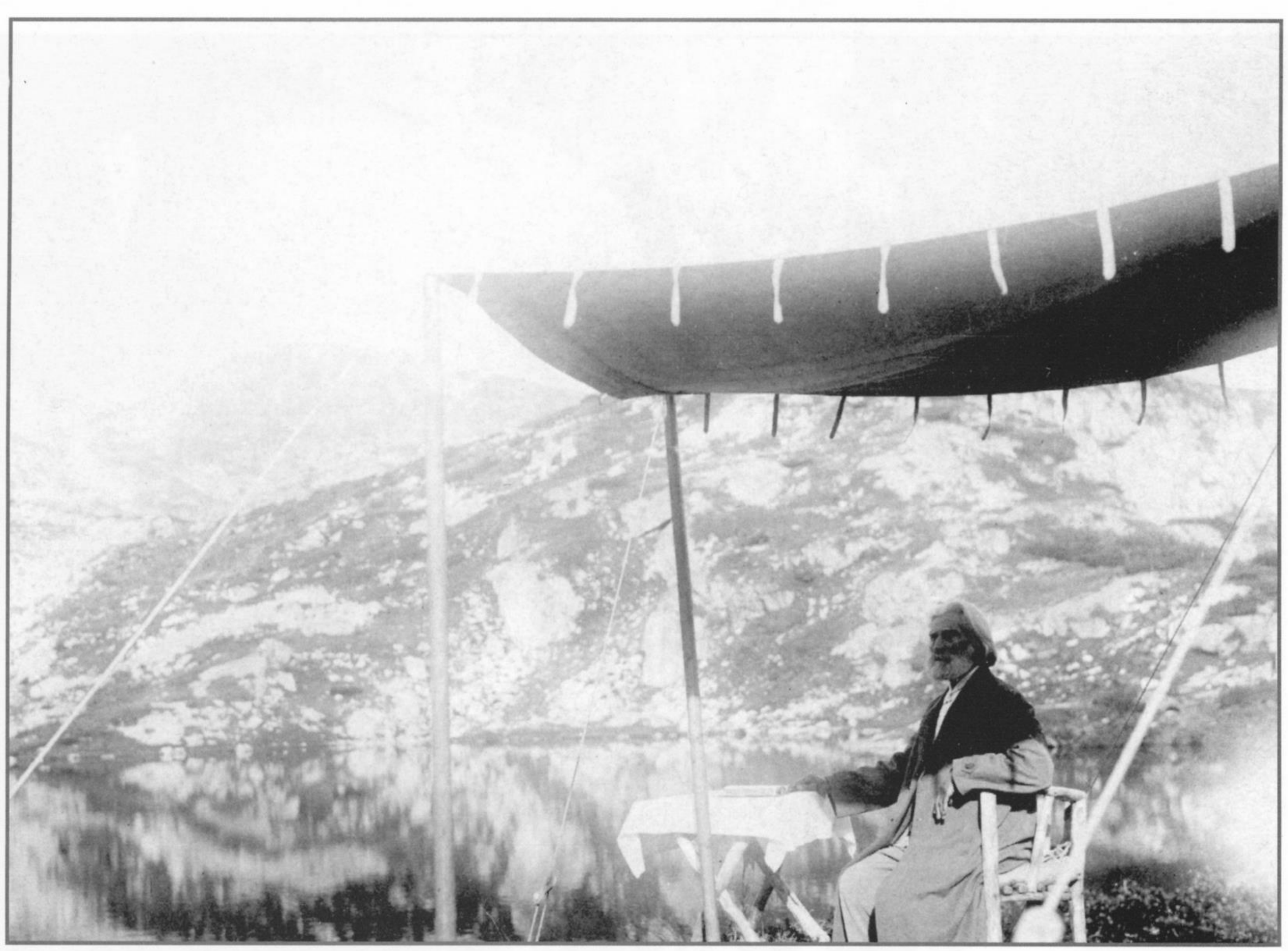

15. Учителят под навеса на палатката си – 8. VII. 1931 г.

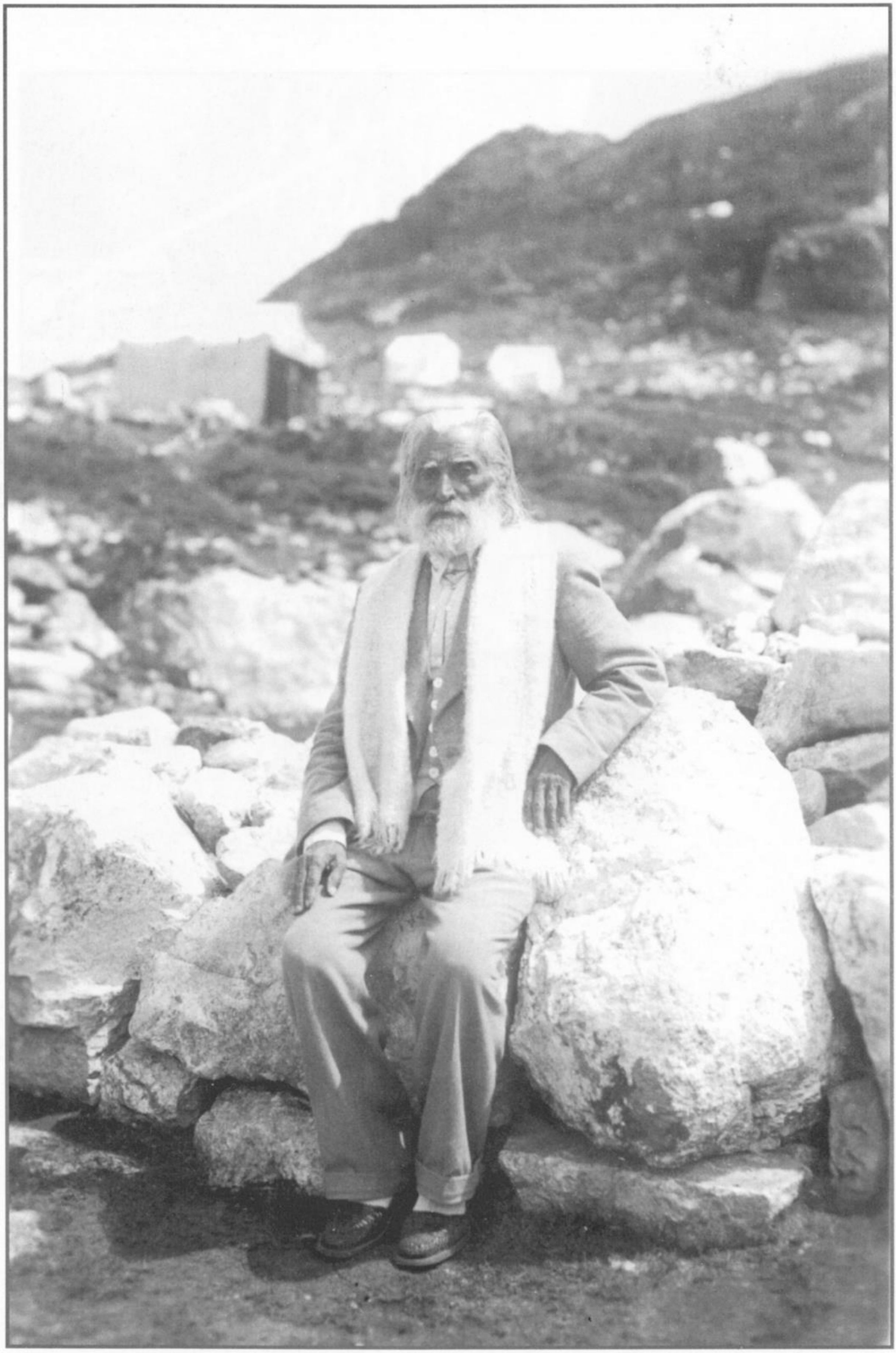

16. Учителят пред второто езеро Елбур "Бог е силният"

17а. Учителят и Жорж Радев

17б. Учителят и отдолу главата на Жорж Радев

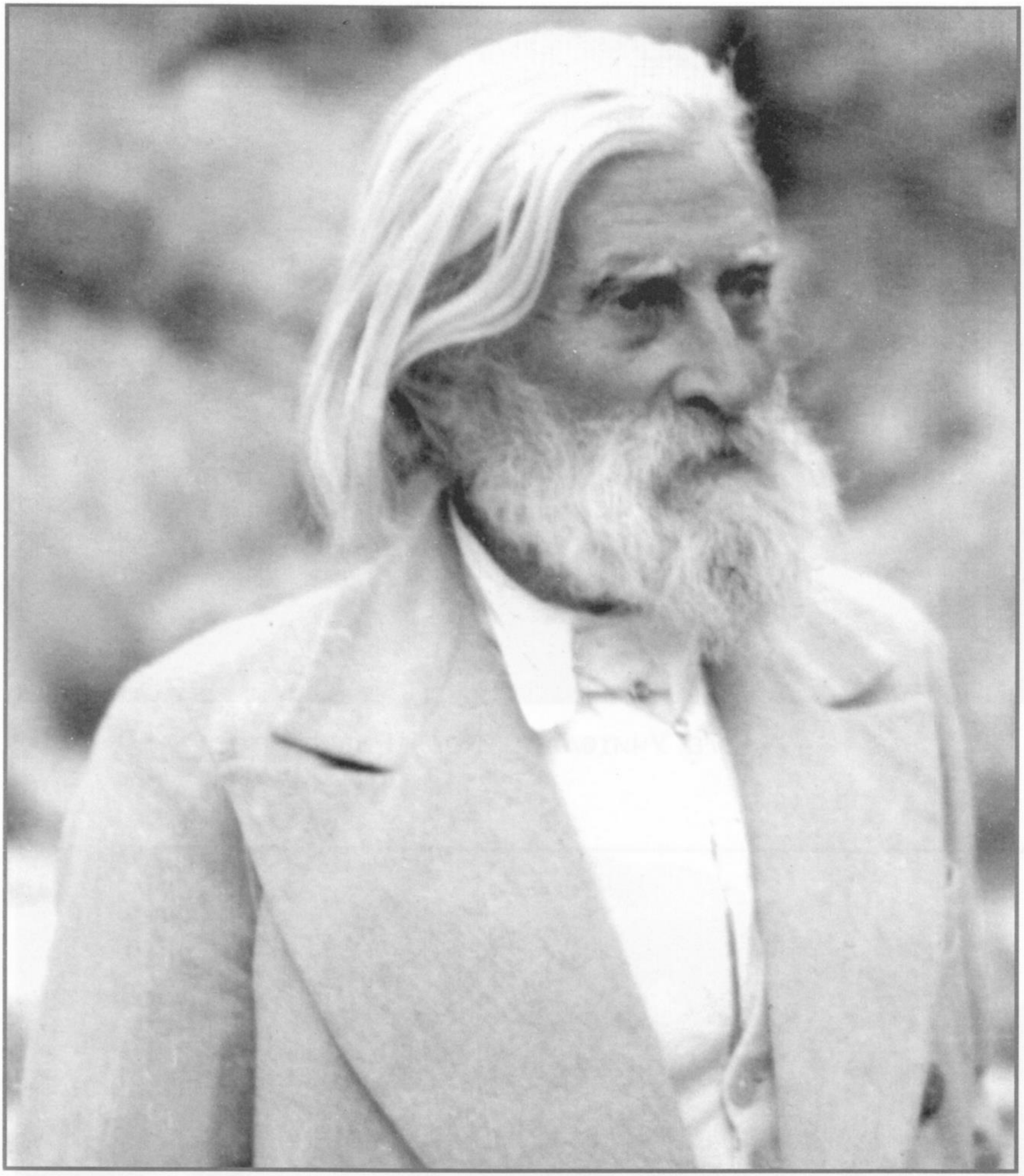

18. Учителят

19. Учителят пред скалата с надписите, при извора

20. Учителят при второто езеро Елбур

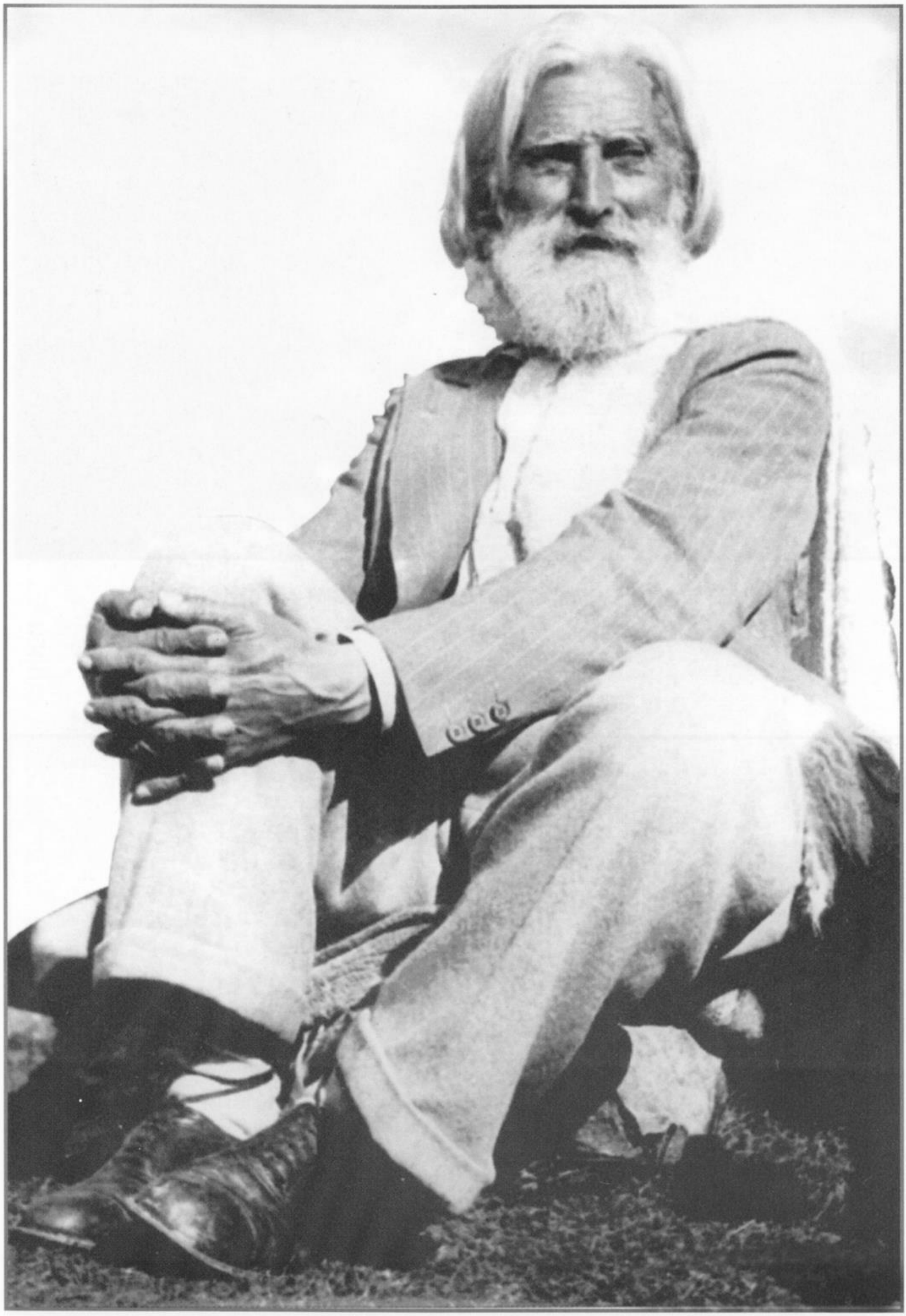

21. Учителят на Рила

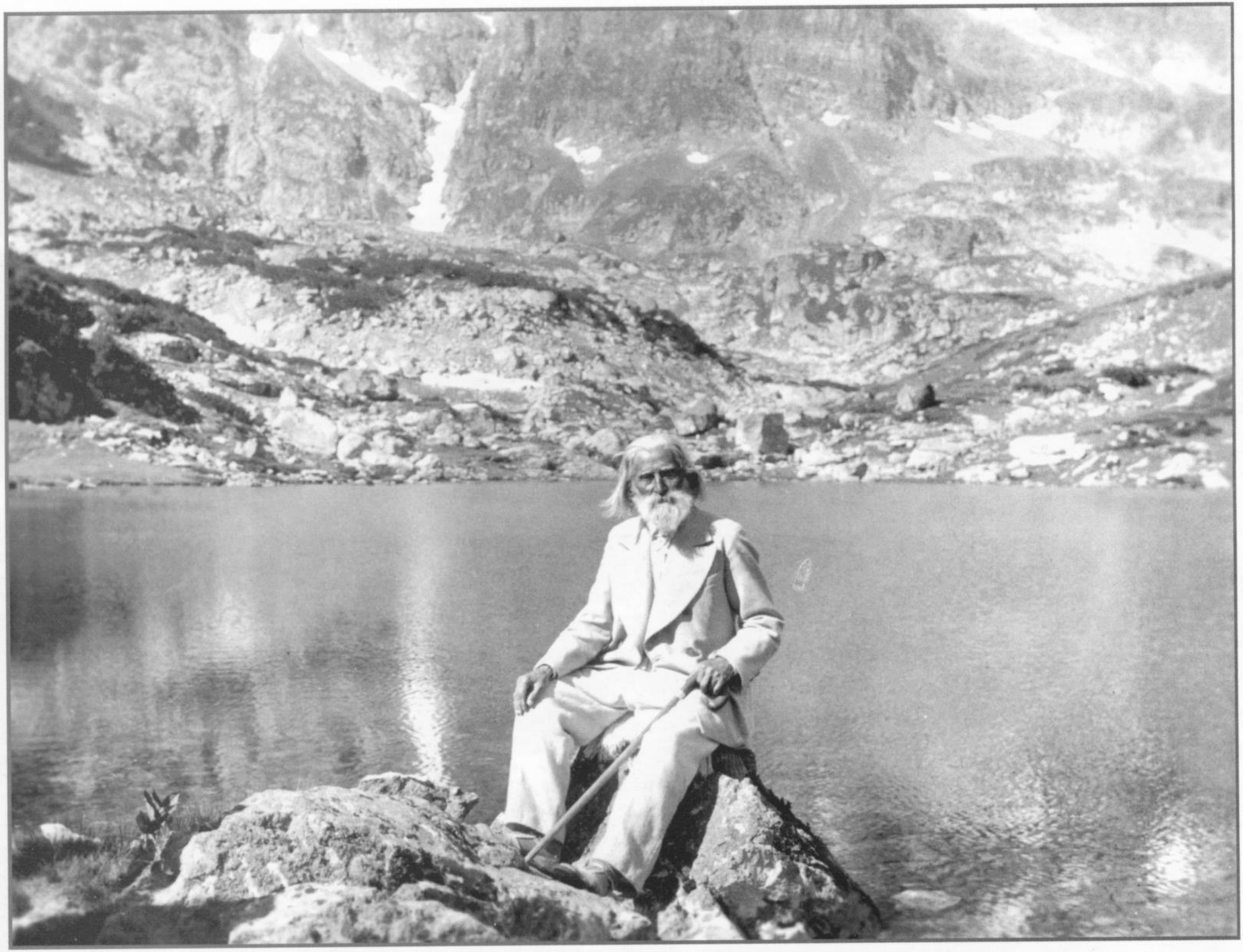

22. Учителят при третото езеро Балдер Дару

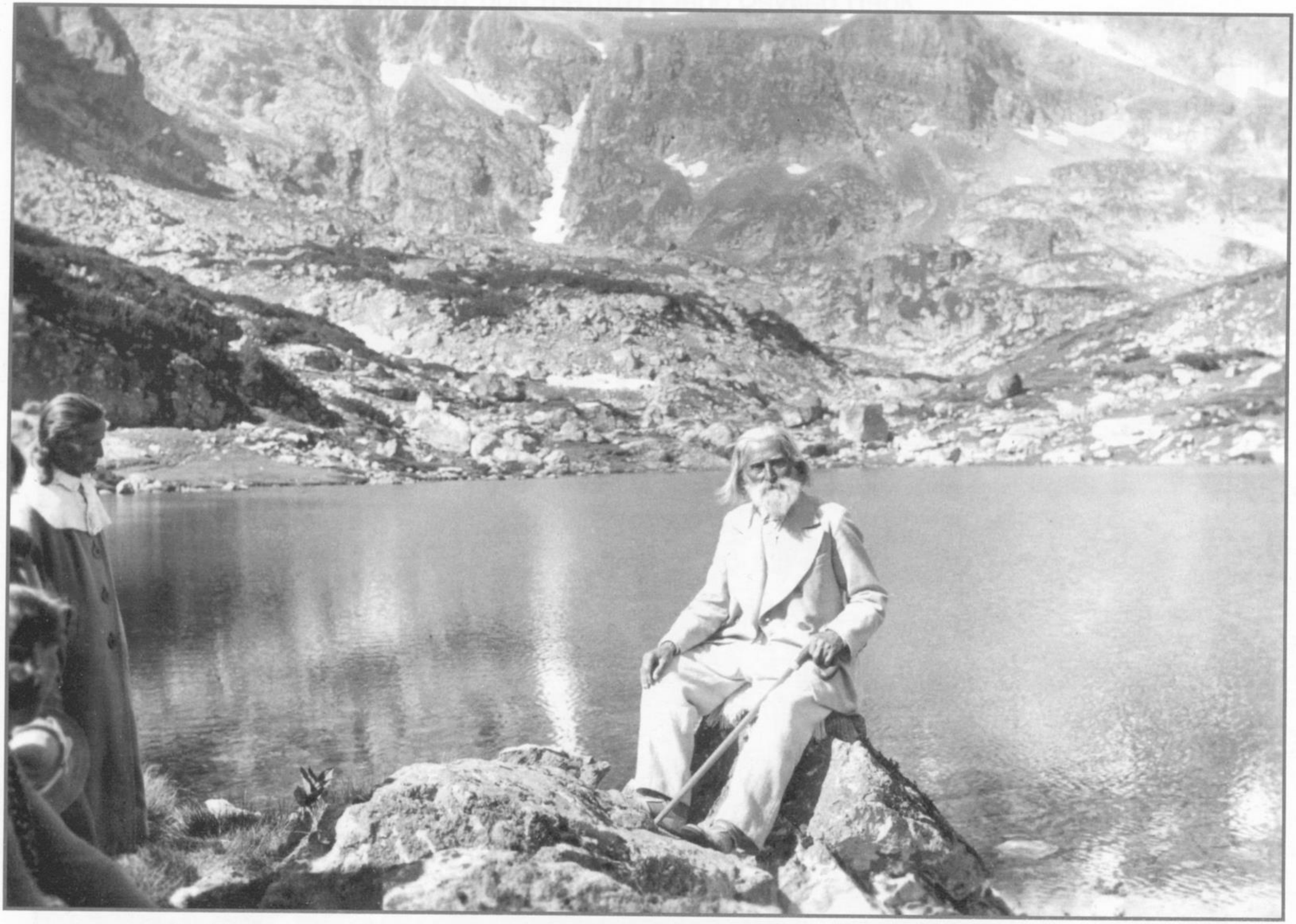

23. Учителят при третото езеро Балдер Дару, вляво Теофана Савова

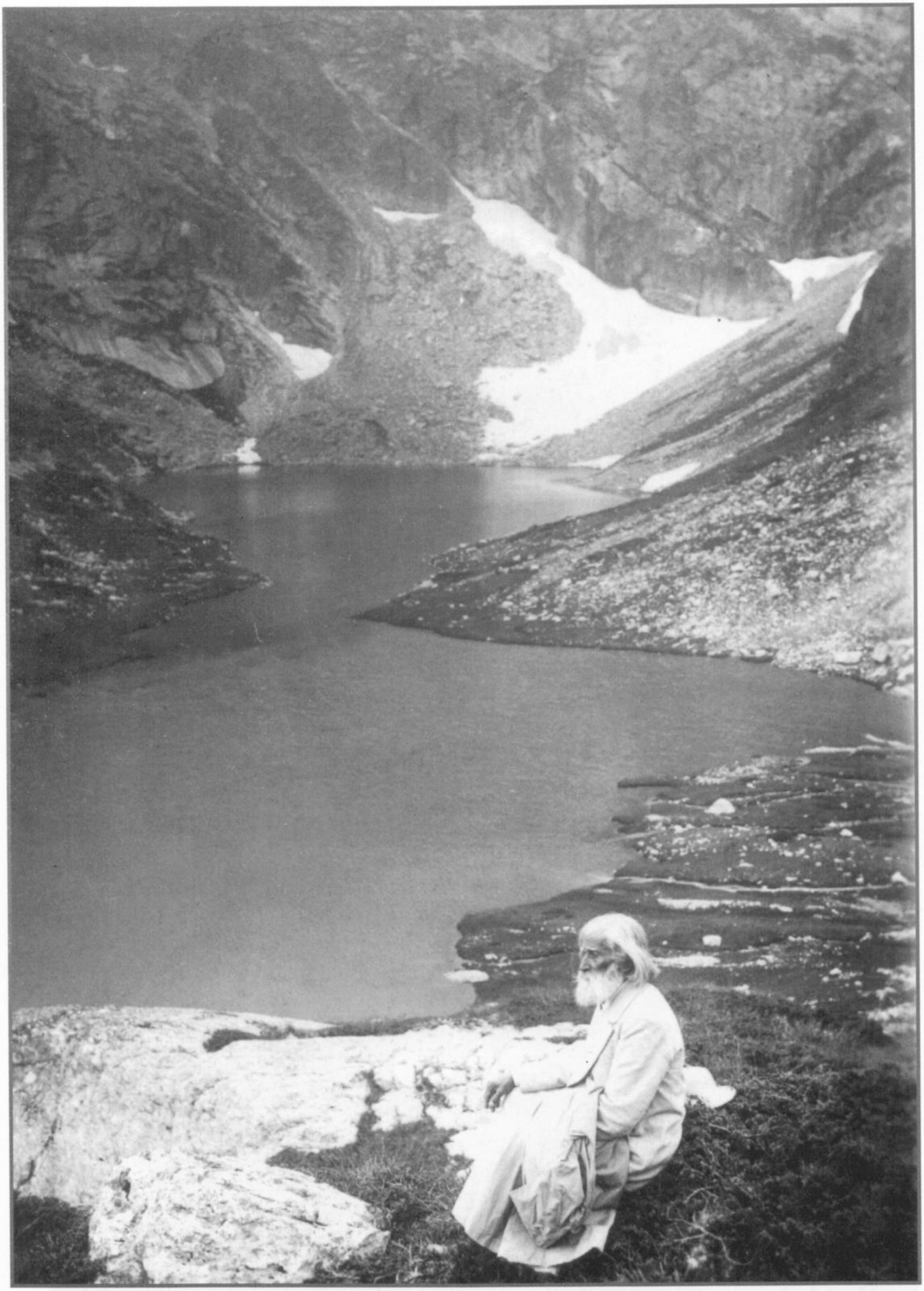

24. Учителят пред езерото Близнаците – 1937 г.

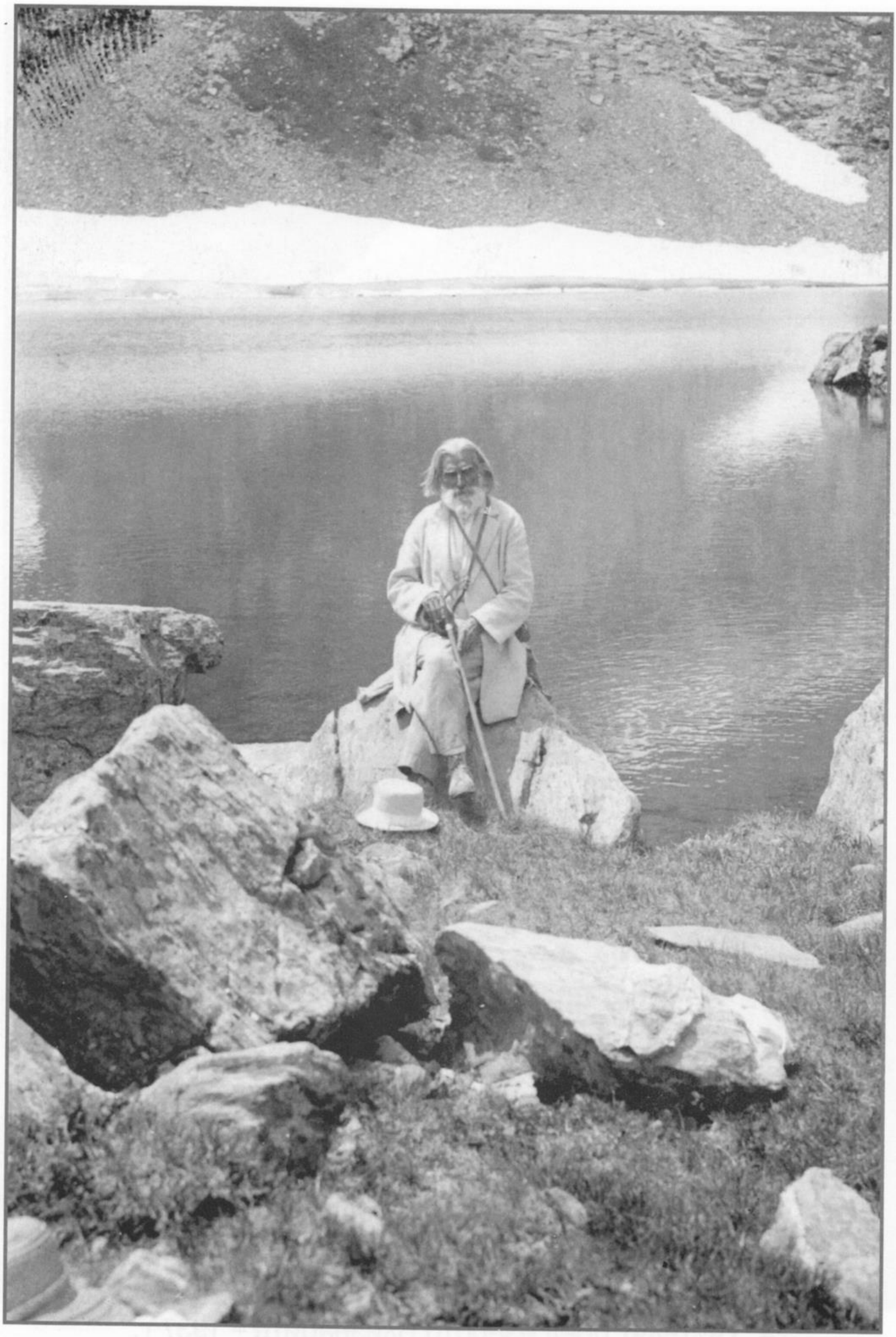

25. Учителят пред езерото Сърцето – 1932 г.

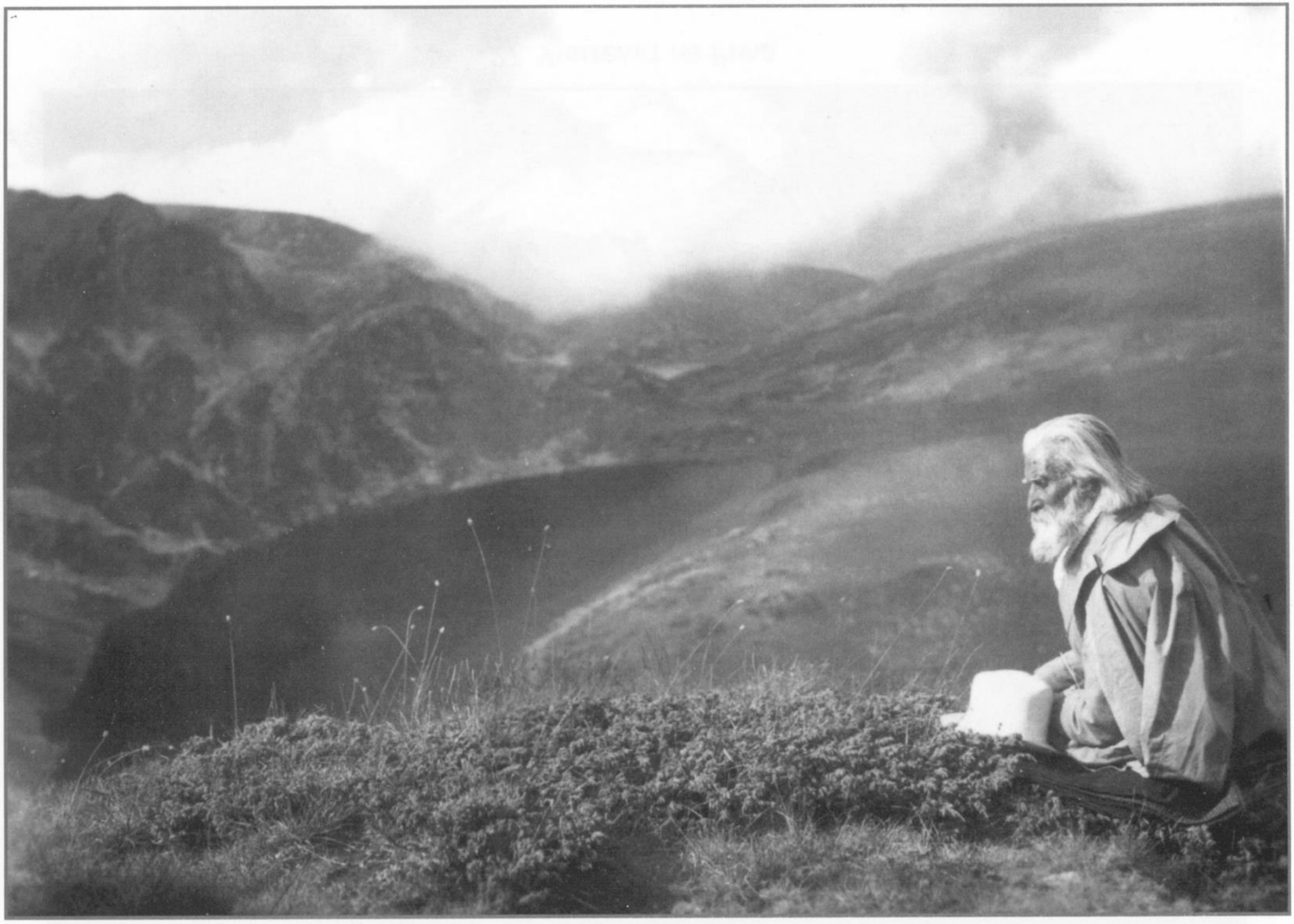

26. Учителят при седмото езеро – Главата “Шемхаа“, долу се вижда петото езеро Бъбрека “Махабур“

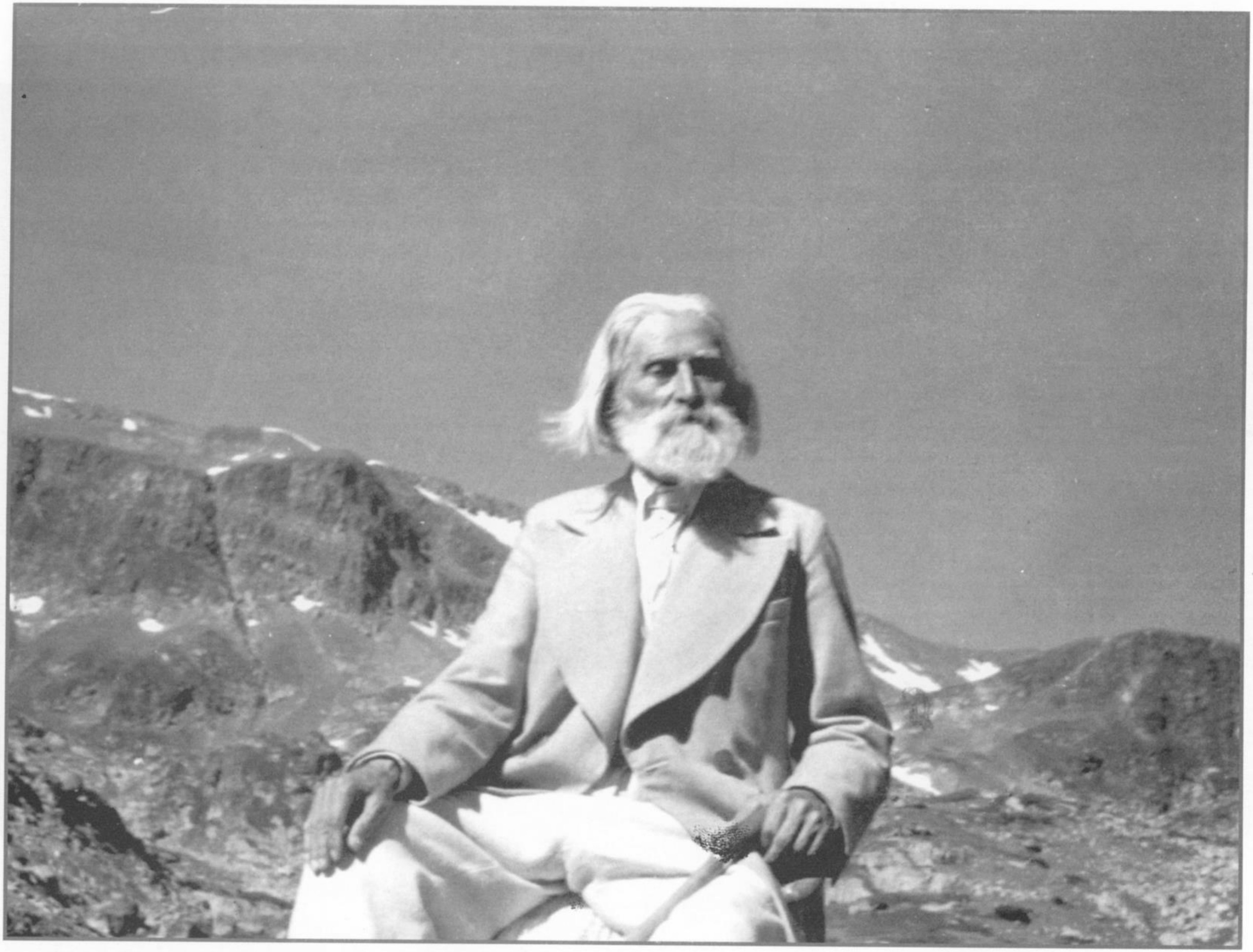

27. Учителят на Рила

28. Учителят с приятели над петото езеро Бъбрека "Махабур" – 21. VIII. 1939 г.

29. Екскурзия с Учителя при петото езеро Бъбрека – 5. VIII. 1931 г.

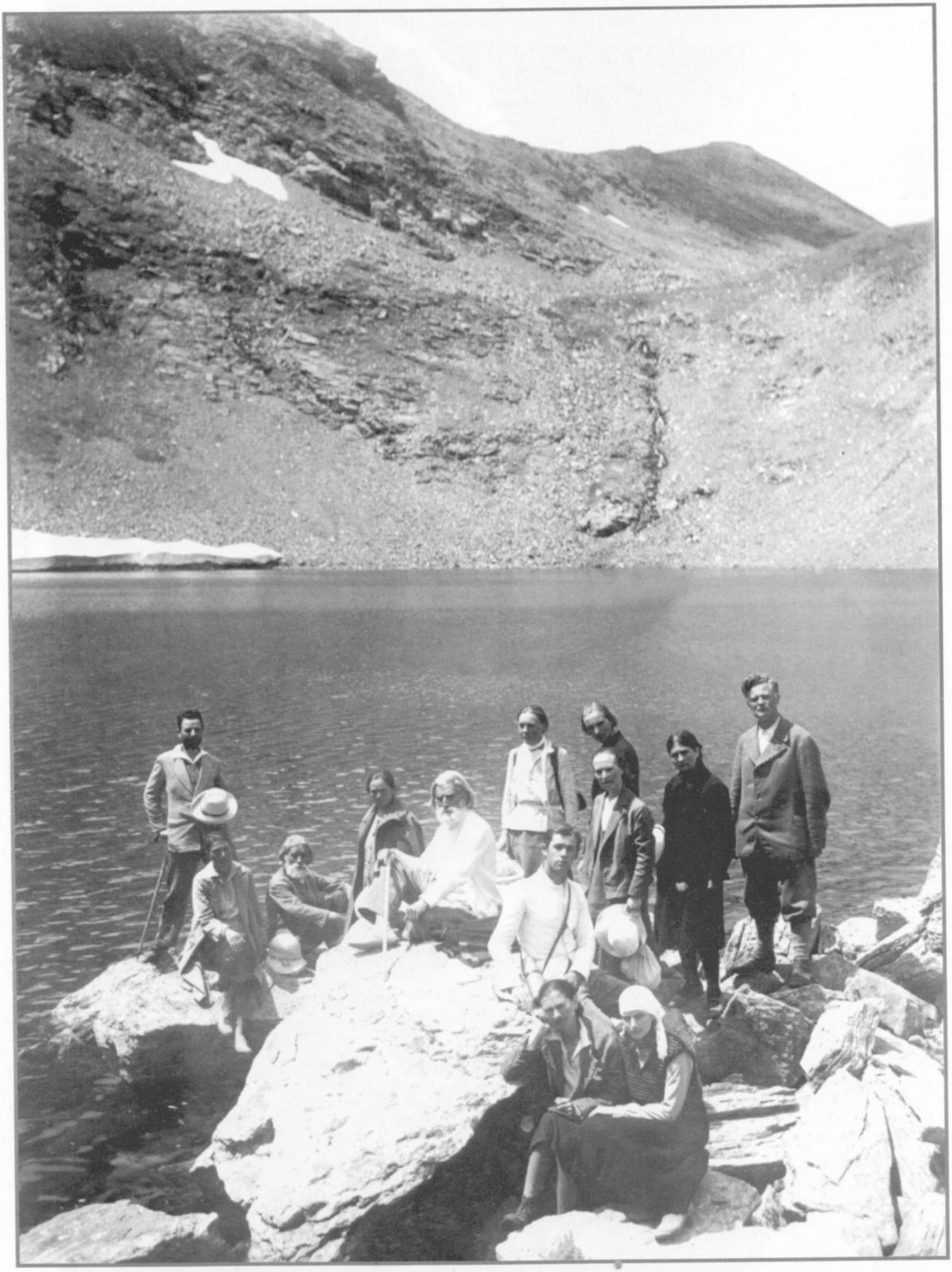

30. Екскурзия с Учителя при шестото езеро "Сърцето" – 5. VIII. 1931 г.

31. Екскурзия с Учителя при Пазар-дере - – 5. VIII. 1931 г.

32. Изглед на извора Махабур, Учителят е в средата – 1932 г.

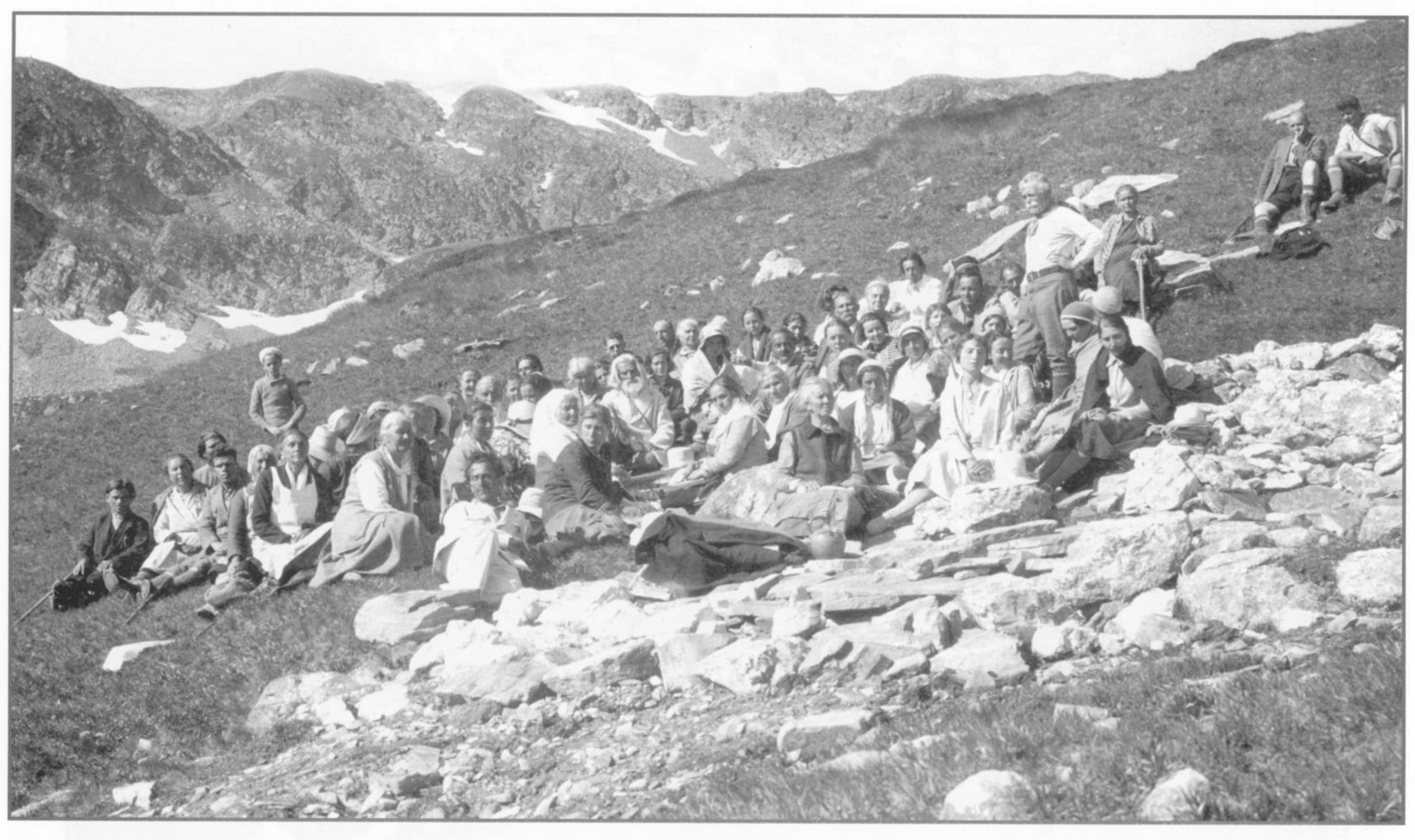

33. С Учителя при извора Махабур – 30. VII. 1932 г.

34. С Учителя при извора Махабур, където подрежда хубави бели камъни – 13. VIII. 1931 г.

35. С Учителя след работа при чешмичката по обед – 13. VIII. 1931 г.

36. С Учителя след работа при извора Махабур по обед – 13. VIII. 1931 г.

37. С Учителя при новата чешмичка при извора Махабур, по обед – 13. VIII. 1931 г.

38. С Учителя при извора Махабур – 1931 г.

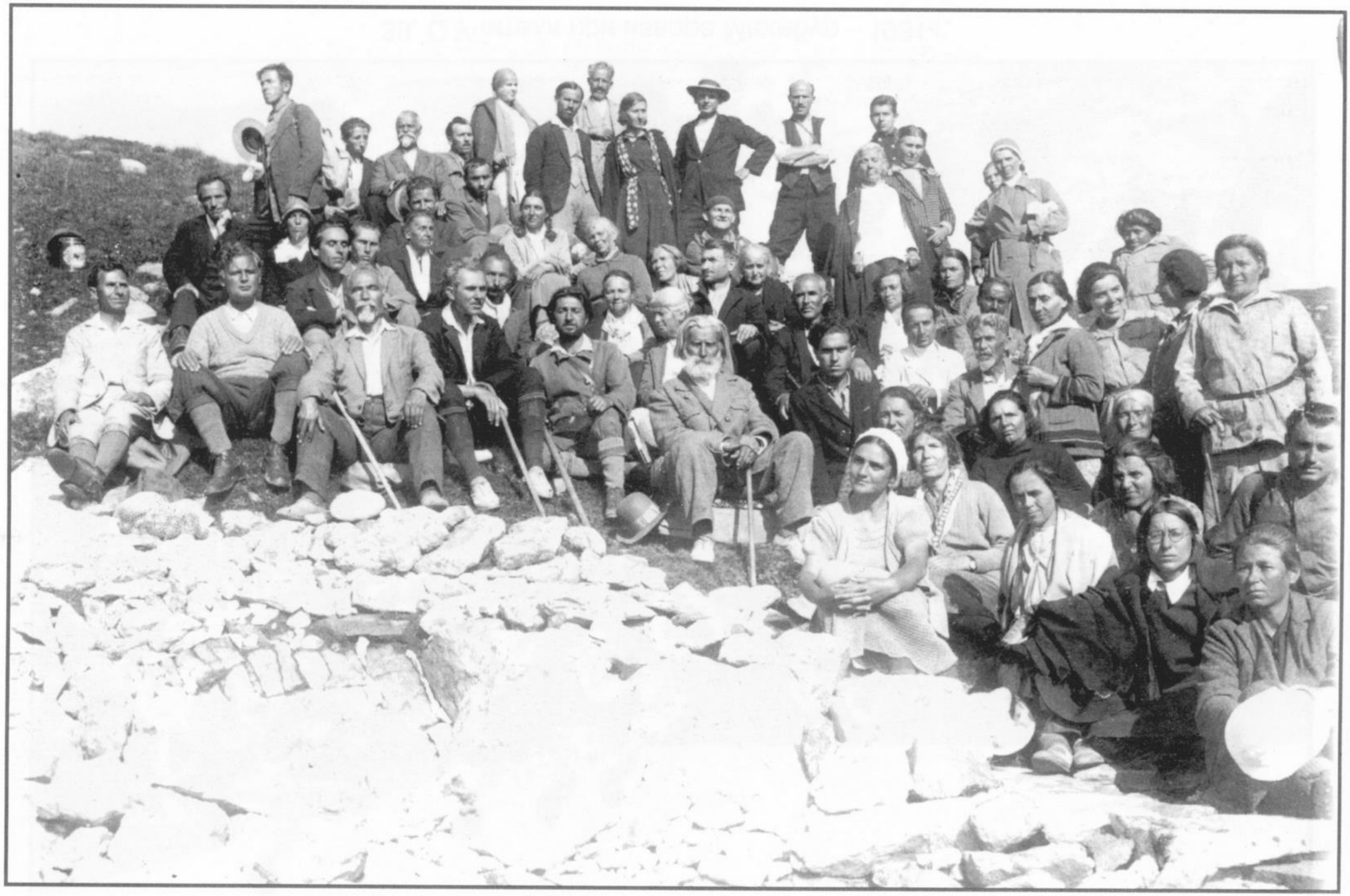

39. С Учителя при извора Махабур – 14. VIII. 1931 г.

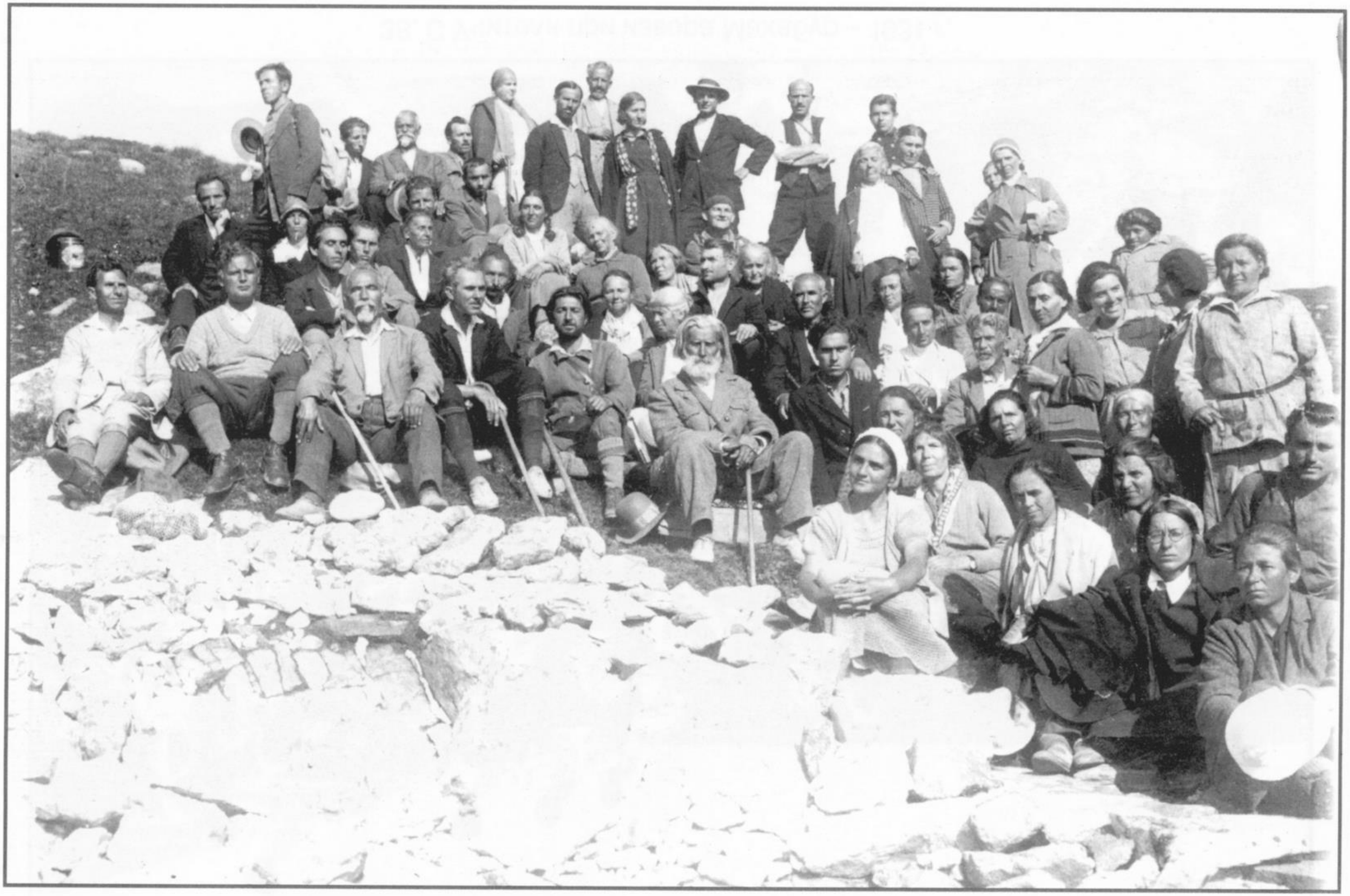

39. С Учителя при извора Махабур – 14. VIII. 1931 г.

40. С Учителя при извора Махабур – 14. VIII. 1931 г.

41. С Учителя при езерния връх при седмото езеро – 21. VIII. 1939 г.

42.а

42.б

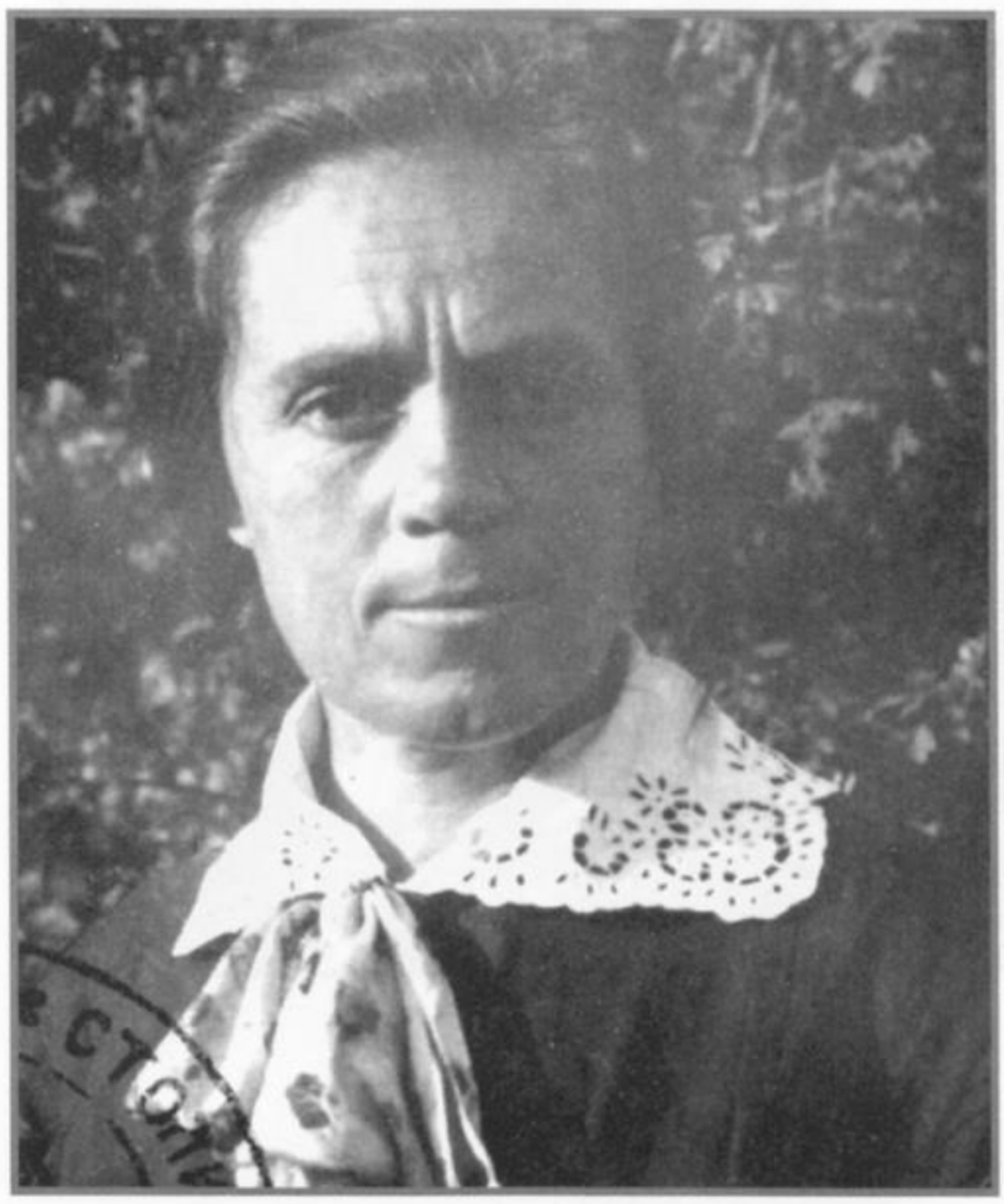

42.в

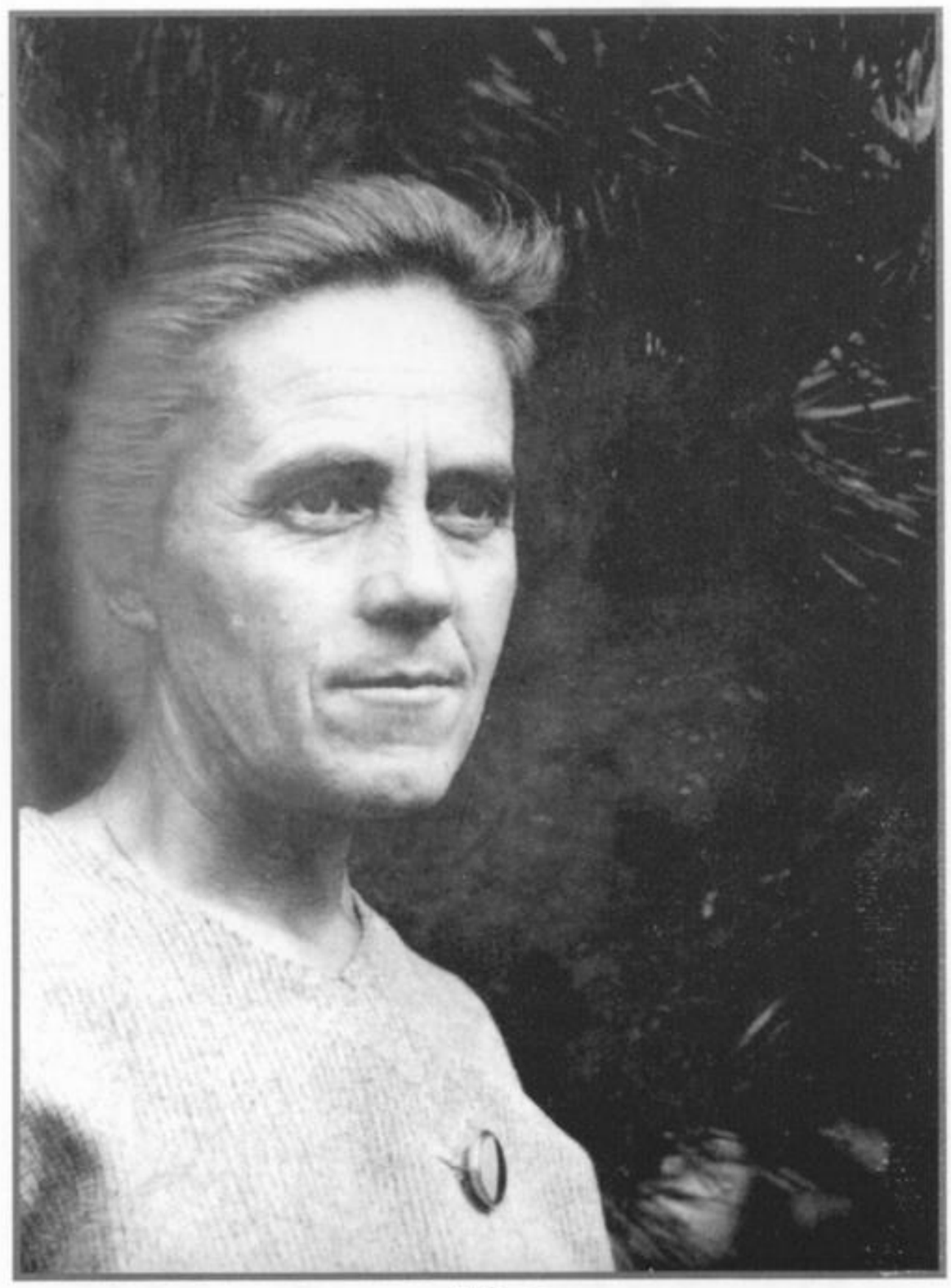

42.г

42. Елена Хаджи Григорова в различни възрасти

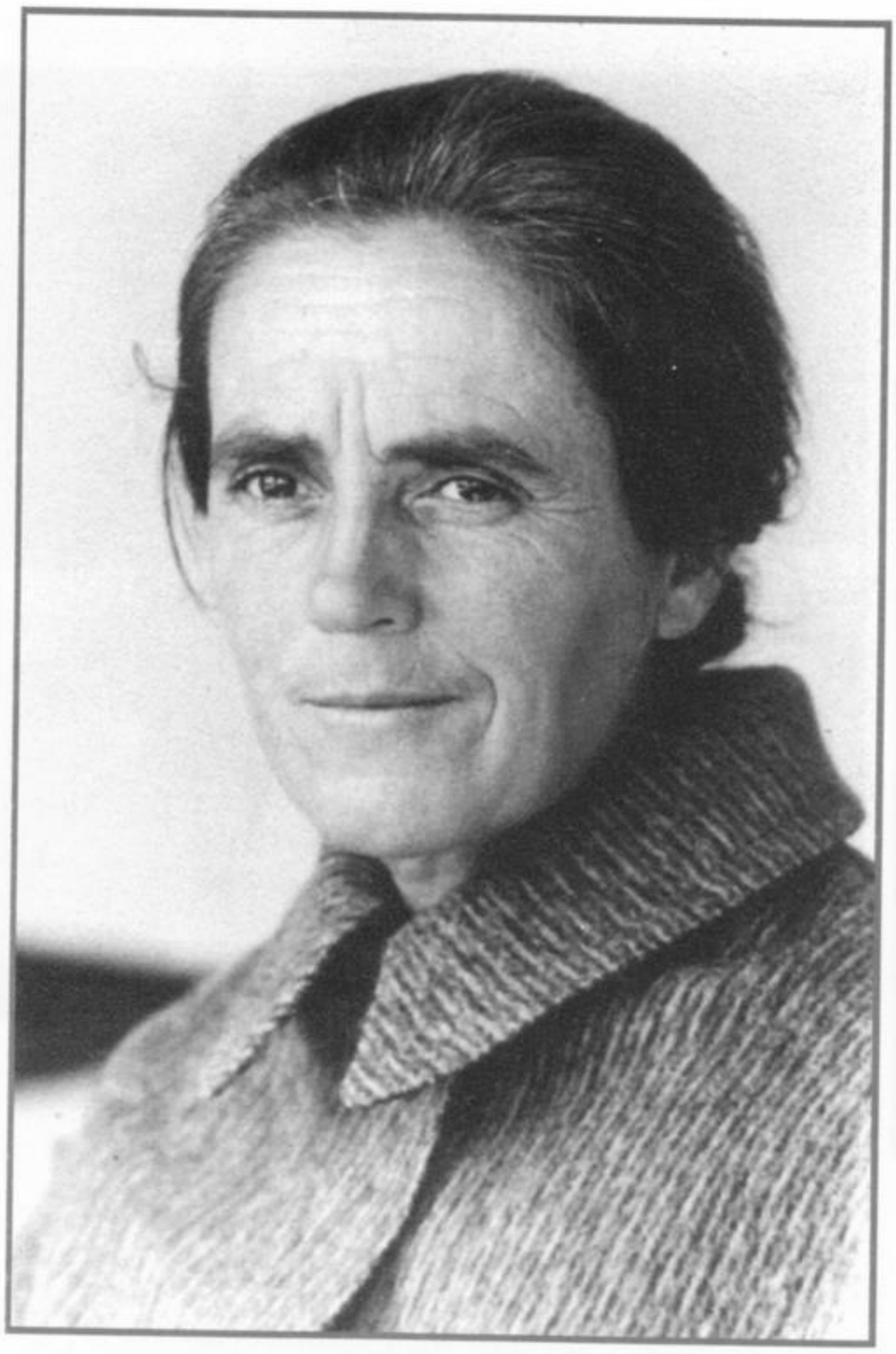

43.а

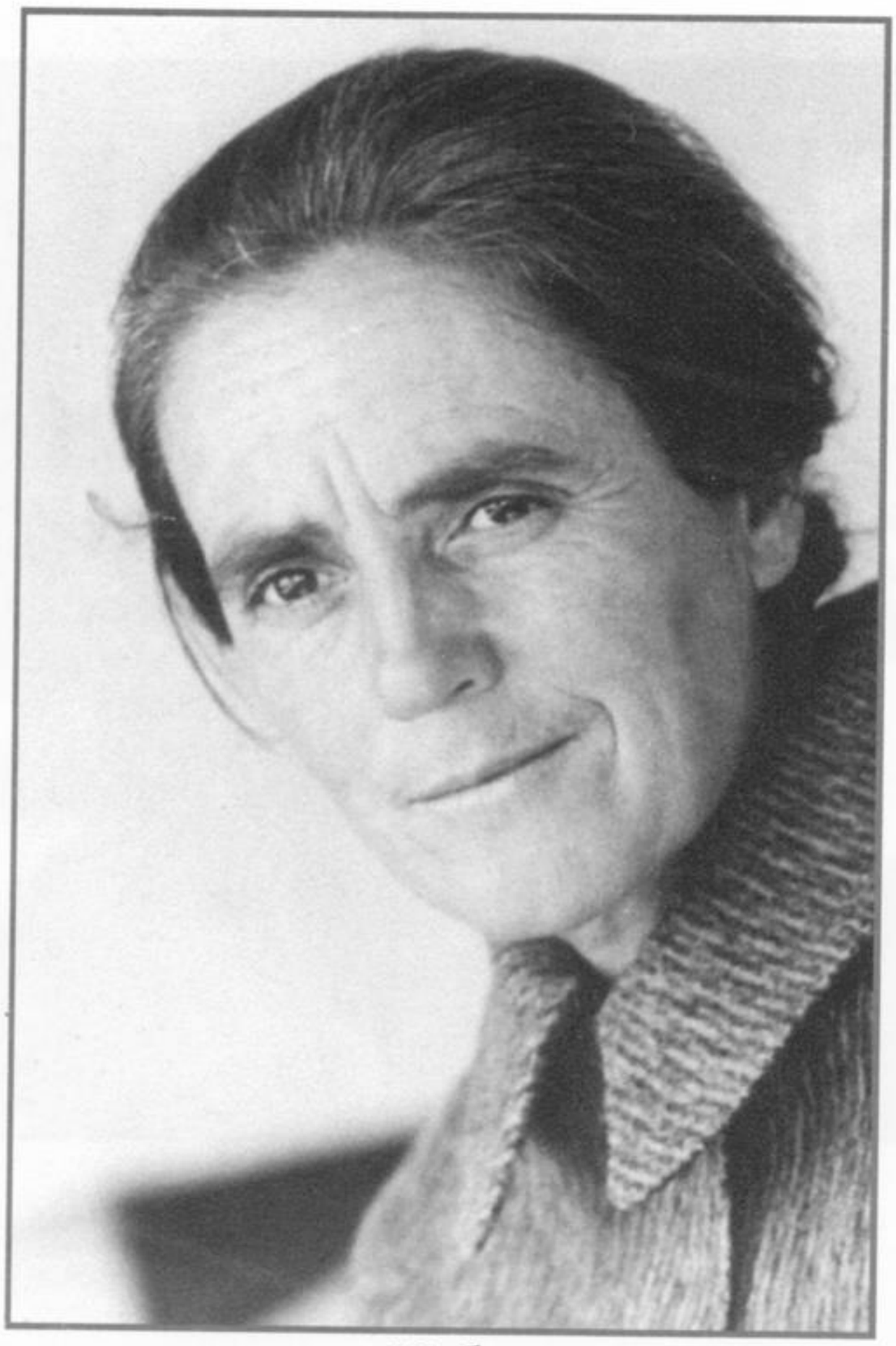

43.б

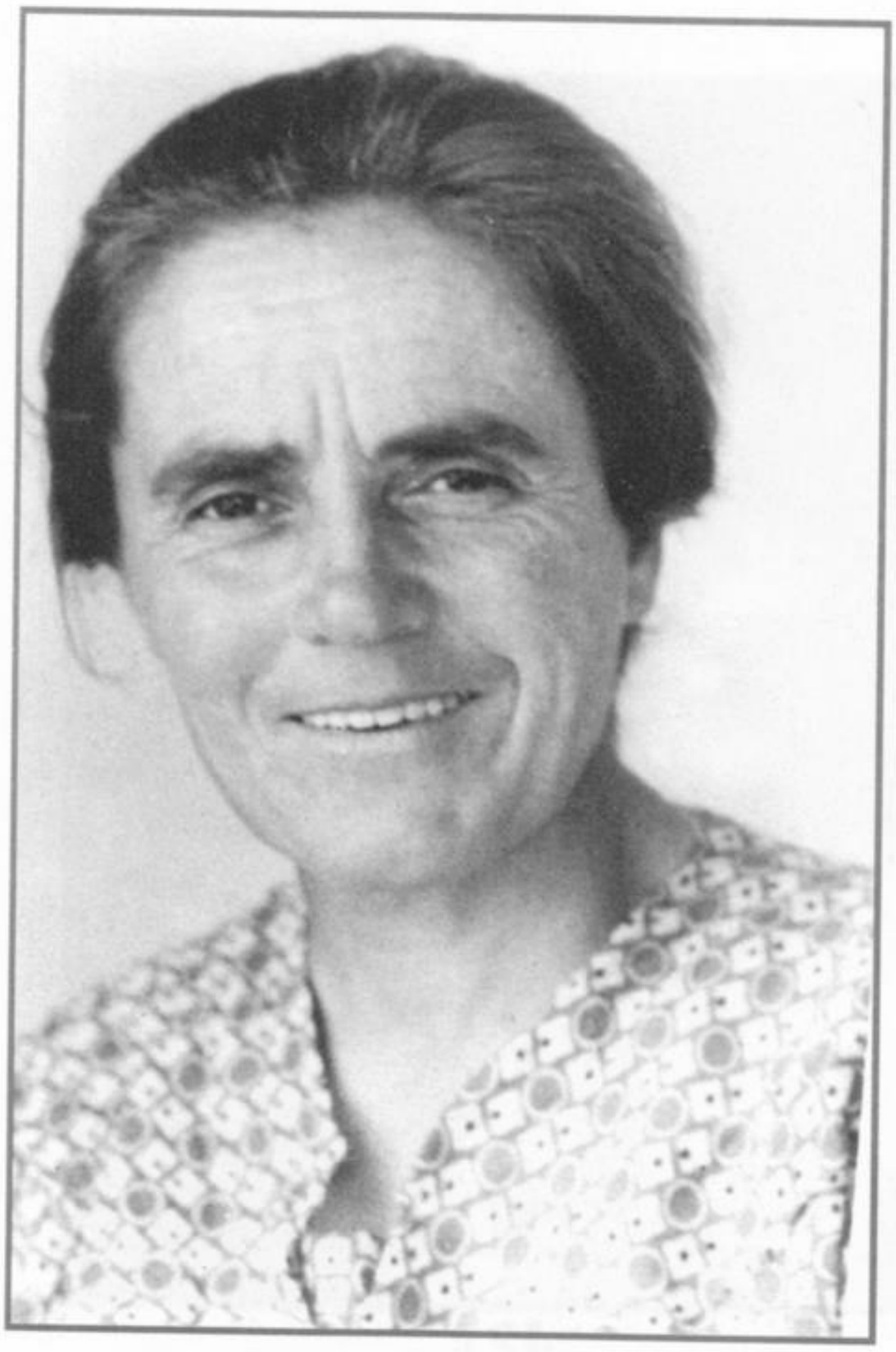

43.в

43.г

43. Елена Хаджи Григорова в различни възрасти

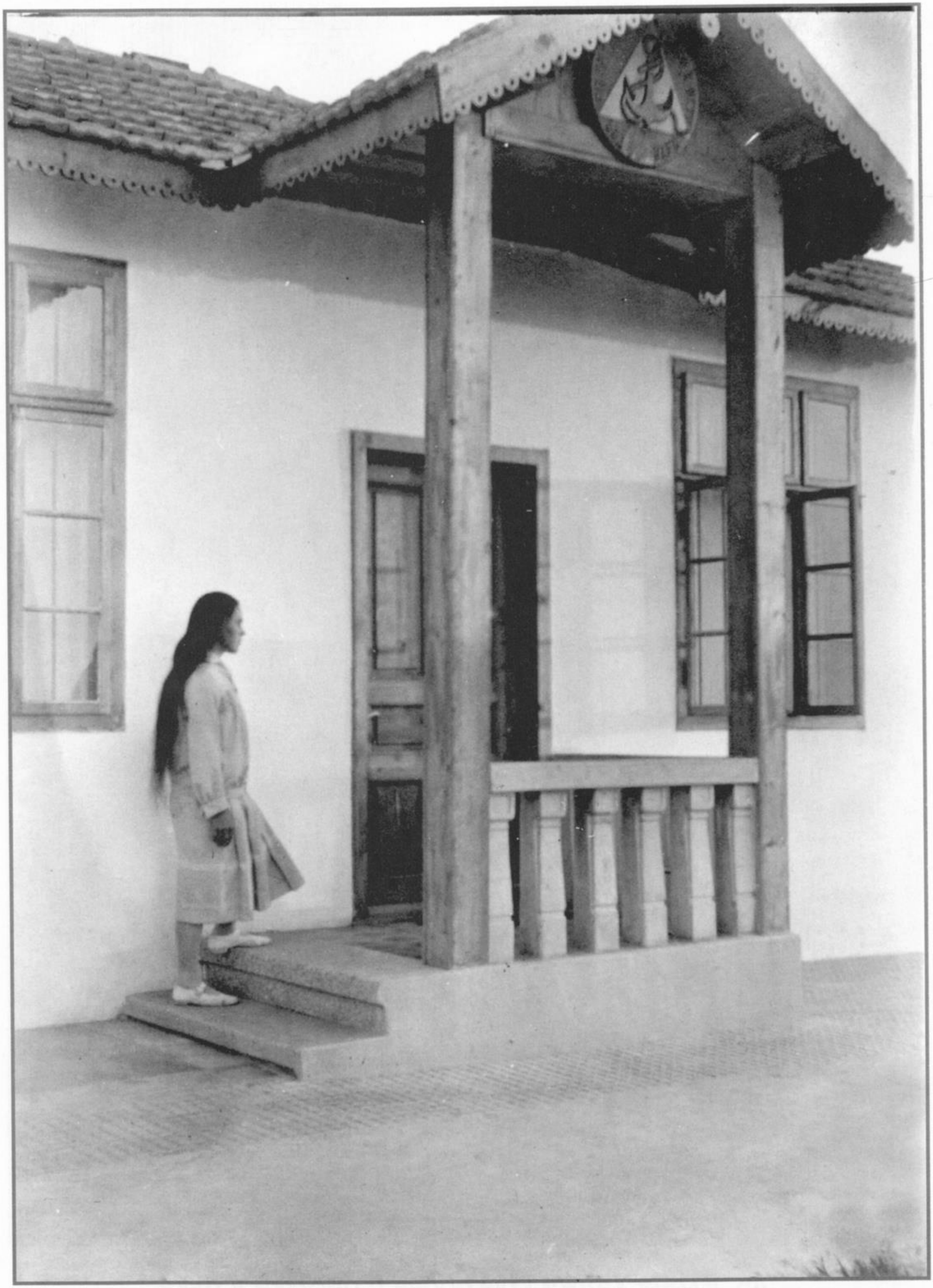

44. Елена Хаджи Григорова пред приемната на Учителя

45. Елена Хаджи Григорова с цигулка в ръка

46. Елена Хаджи Григорова - 12. VII. 1931 г.

47. Елена Хаджи Григорова на Изгрева – 12. VII. 1931 г.

48. Пенѭ Ганев и Елена Хаджи Григорова – 1931 г.

49. Пенѝо Ганев и Елена Хаджи Григорова – 1931 г.

50. Стоянка Илиева и Елена Хаджи Григорова пред
къщата на Стоянка построена по план на Учителя

51. Елена Хаджи Григорова пред собствената си къща на Изгрева

52. Олимпия Янкова, Елена Хаджи Григорова и Пенѭ Ганев на Рила – 1931 г.

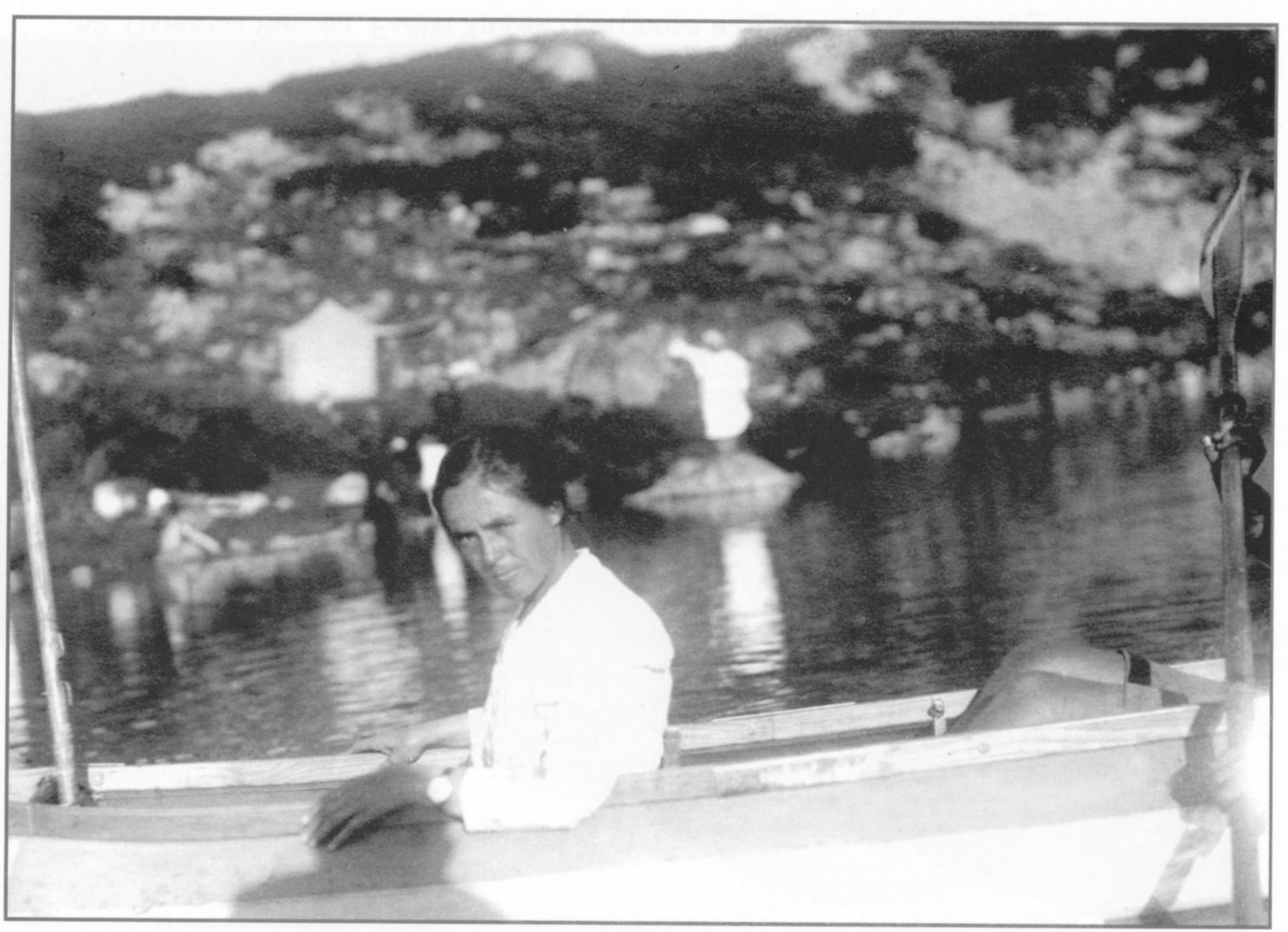

53. Елена Хаджи Григорова в лодката при второто езеро Елбур

54. Елена Хаджи Григорова и Пенѭ Ганев при Харамията

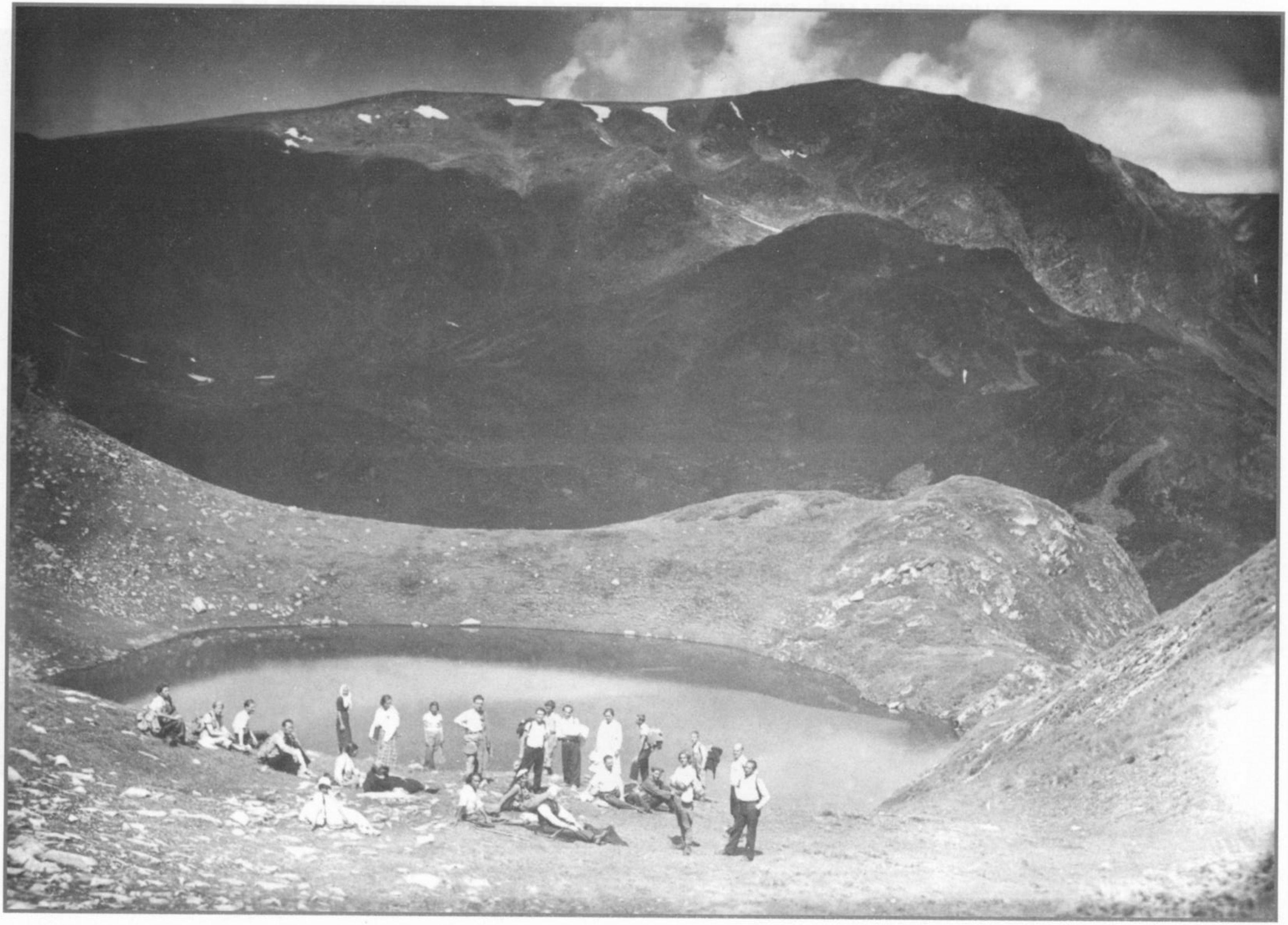

55. Елена Хаджи Григорова с Учителя при езерото Сърцето – 1936 г.

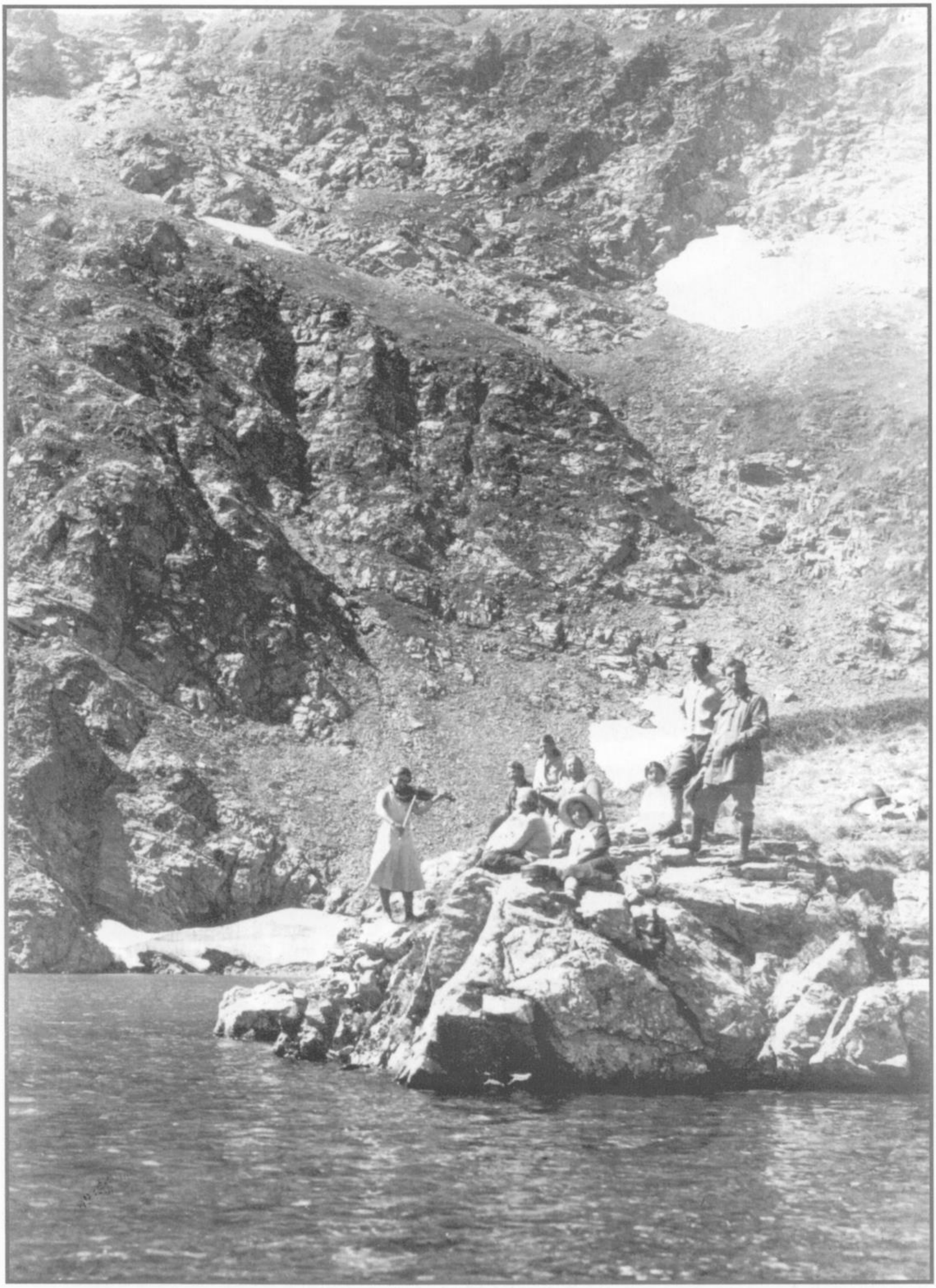

56. Мария Златева свири при "Главата" при езерото Сърцето – 1932 г.

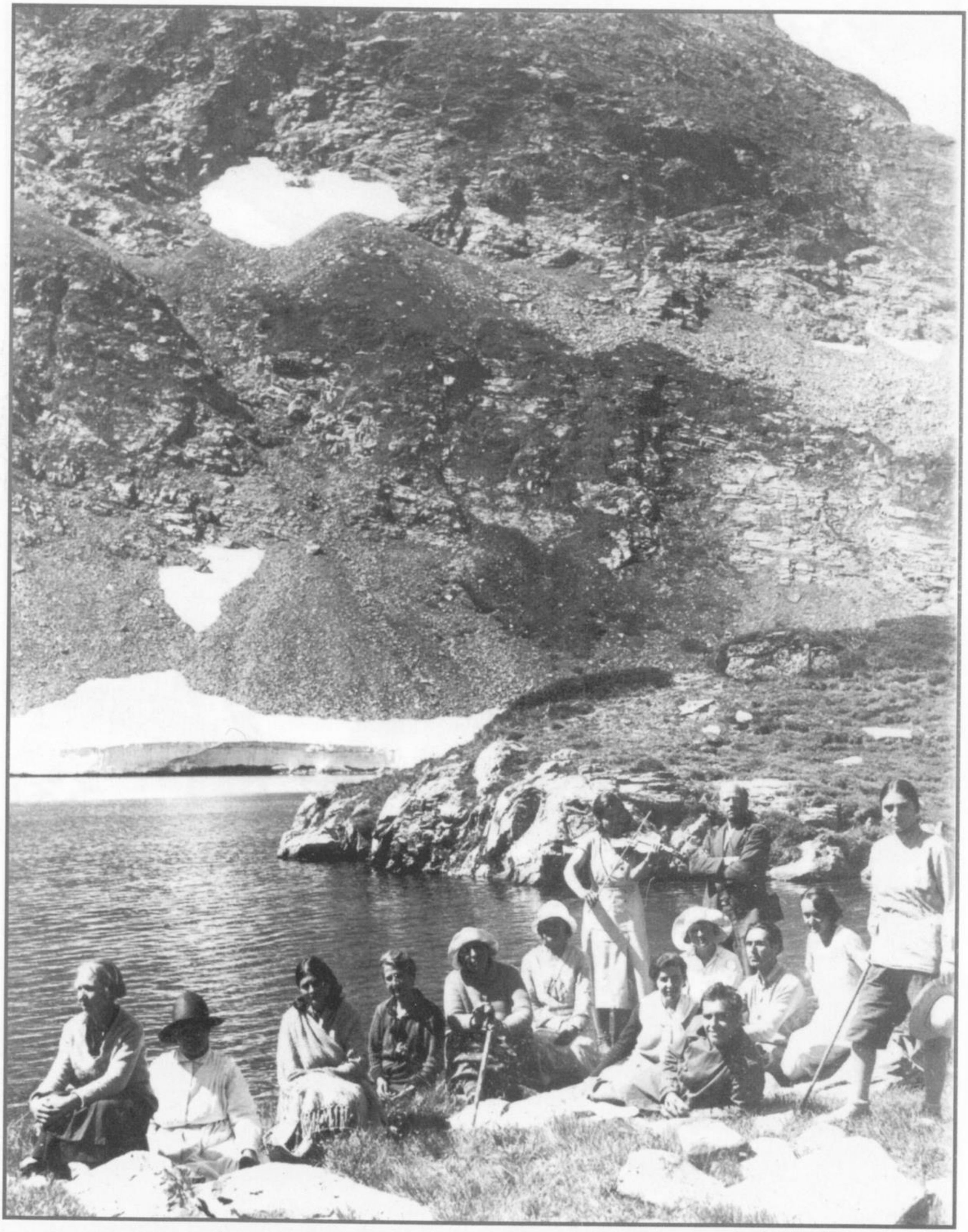

57. Мария Златева свири пред "Главата" на шестото езеро Сърцето – 5. IX. 1932 г.

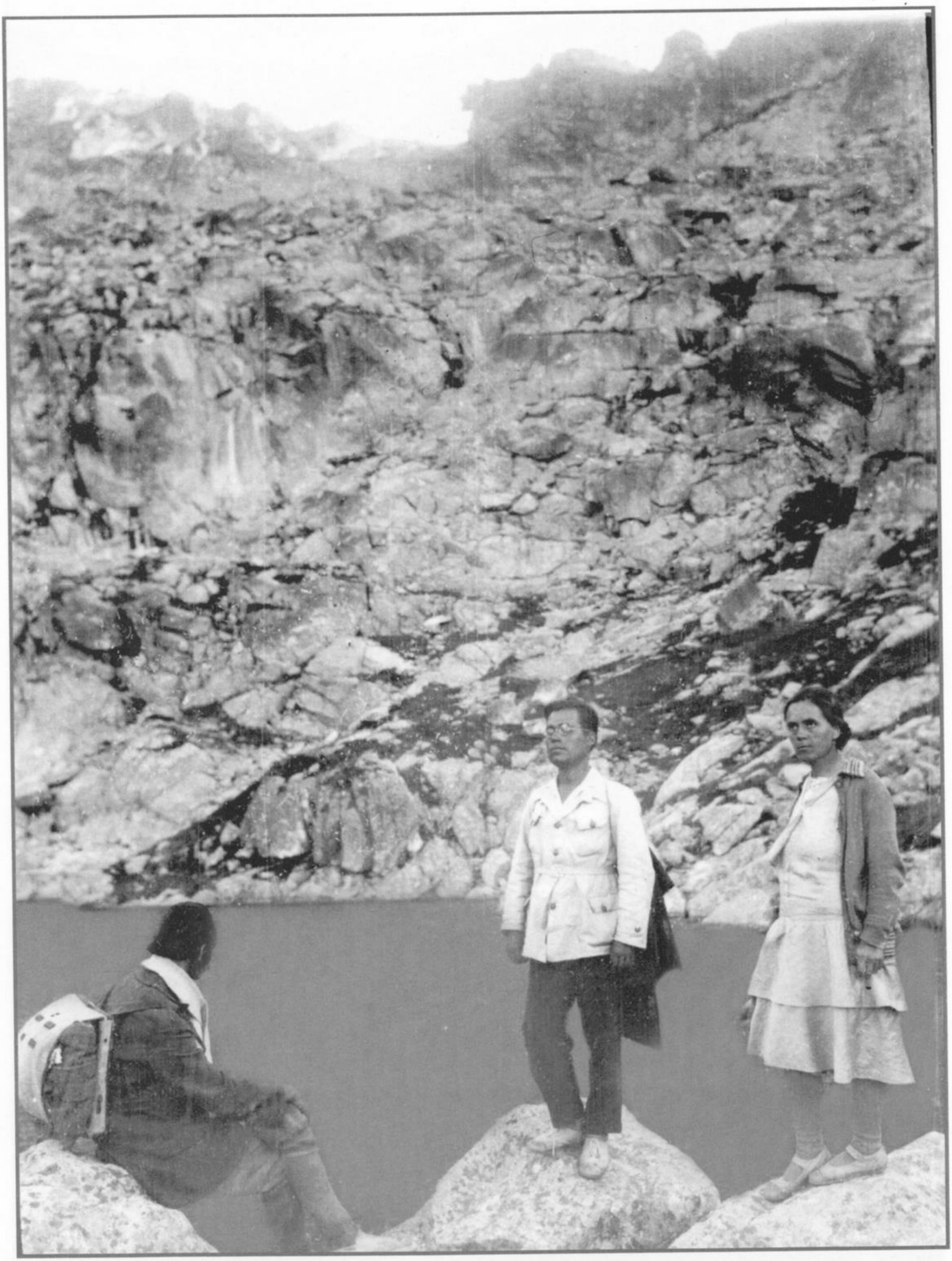

58. Георги Радев, с раницата,
Минко Тонев и Елена Хаджи Григорова

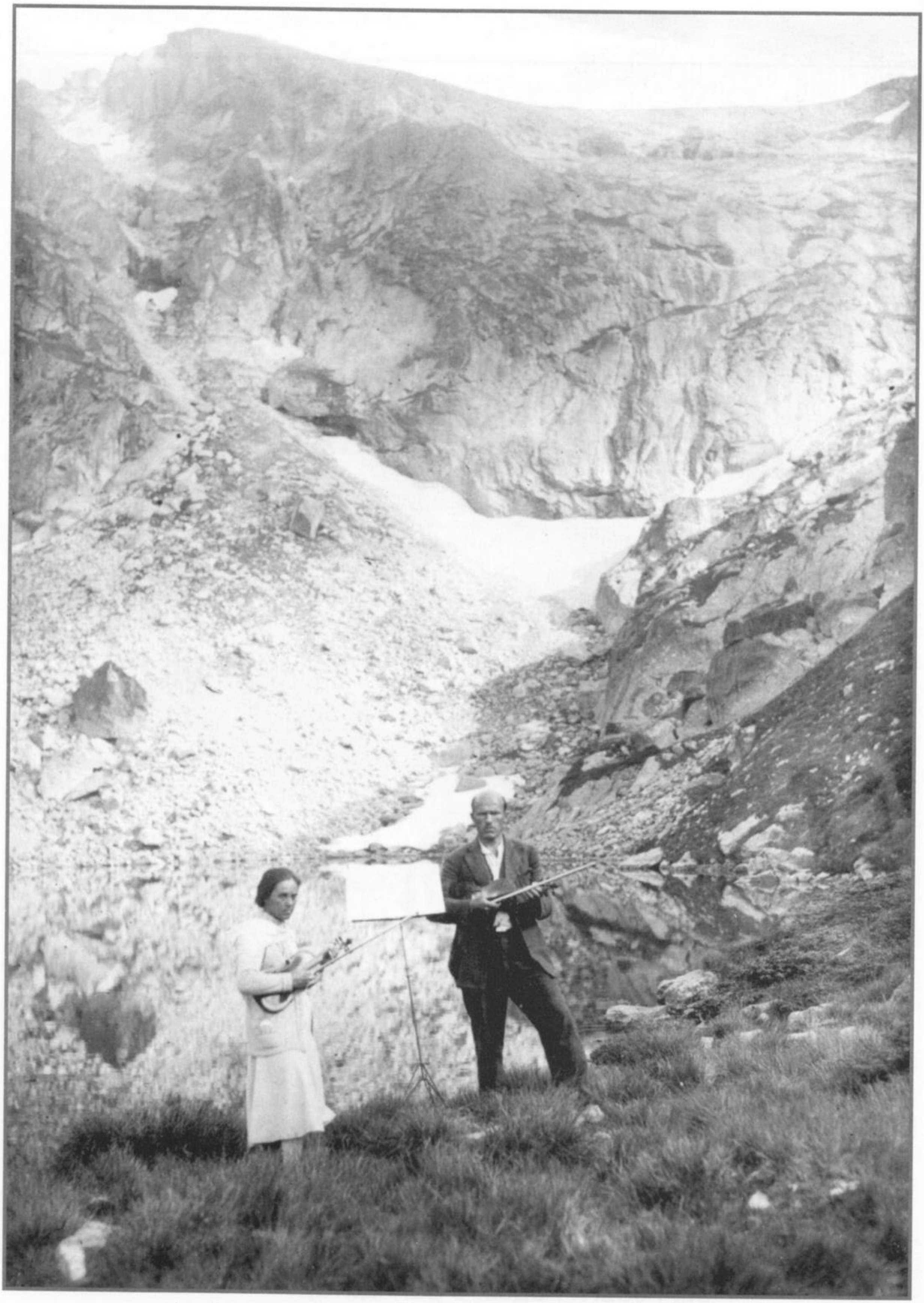

59. Елена Хаджи Григорова и Пенѭ Ганев
при Езерото на съзерцанието

60. Елена Хаджи Григорова и Пенѝо Ганев
свирят при Езерото на съзерцанието

61а. Елена Хаджи Григорова и Пеню Ганев
при Градинското езеро зад Кара-гьол, Рила

61б. Елена Хаджи Григорова, Пеню Ганев и Петър Арабаджиев
при Градинското езеро зад Кара-гьол, Рила

62а. Елена и Пенѭ при второто Урдино езеро

62б. Елена и Пенѭ при второто Урдино езеро

63. Елена и Пенѭ при второто Урдино езеро

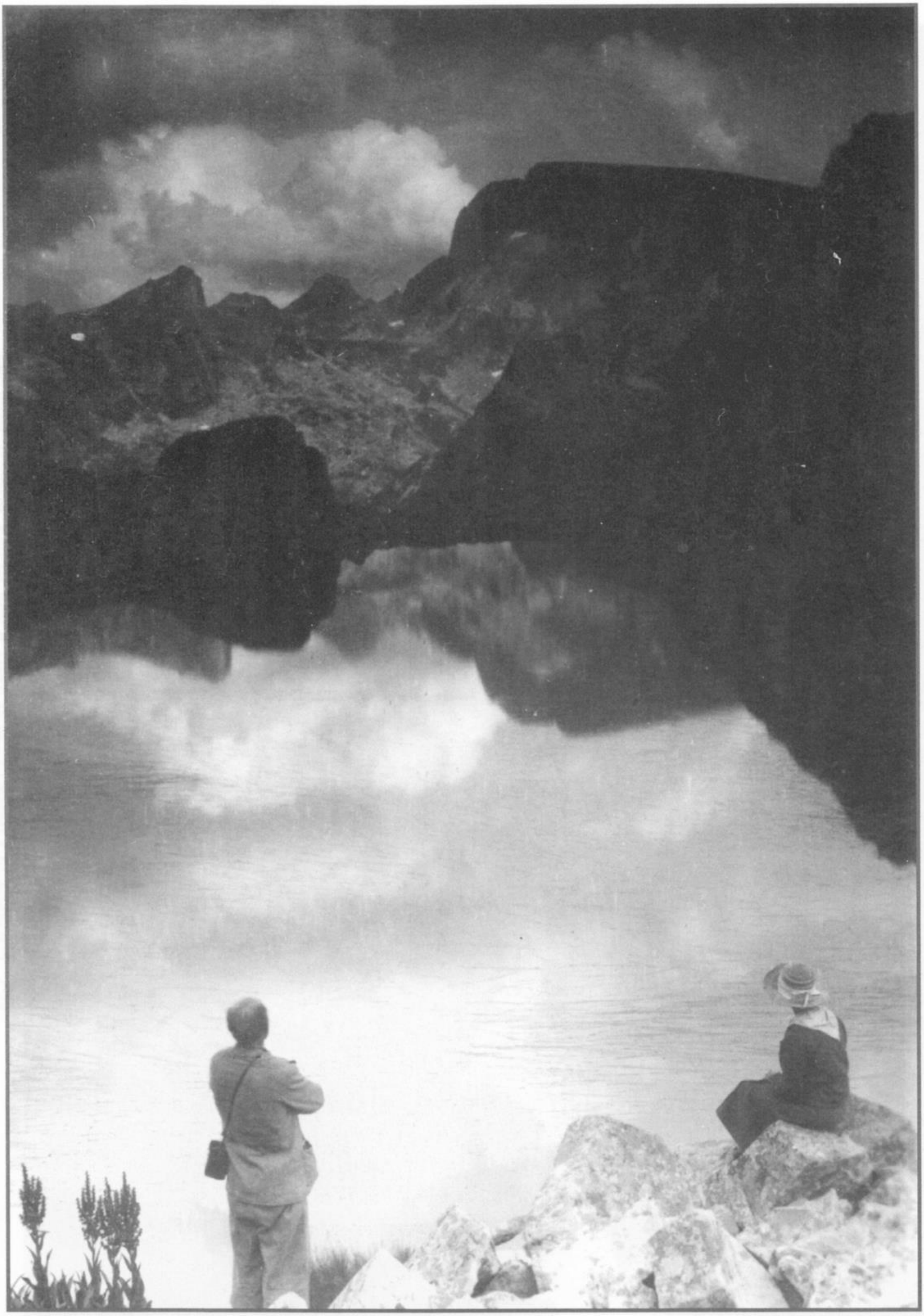

64. Елена и Пенѝо при Урдините езера в съзерцание

65. Елена и Пенѭ с изглед към връх Мальовица

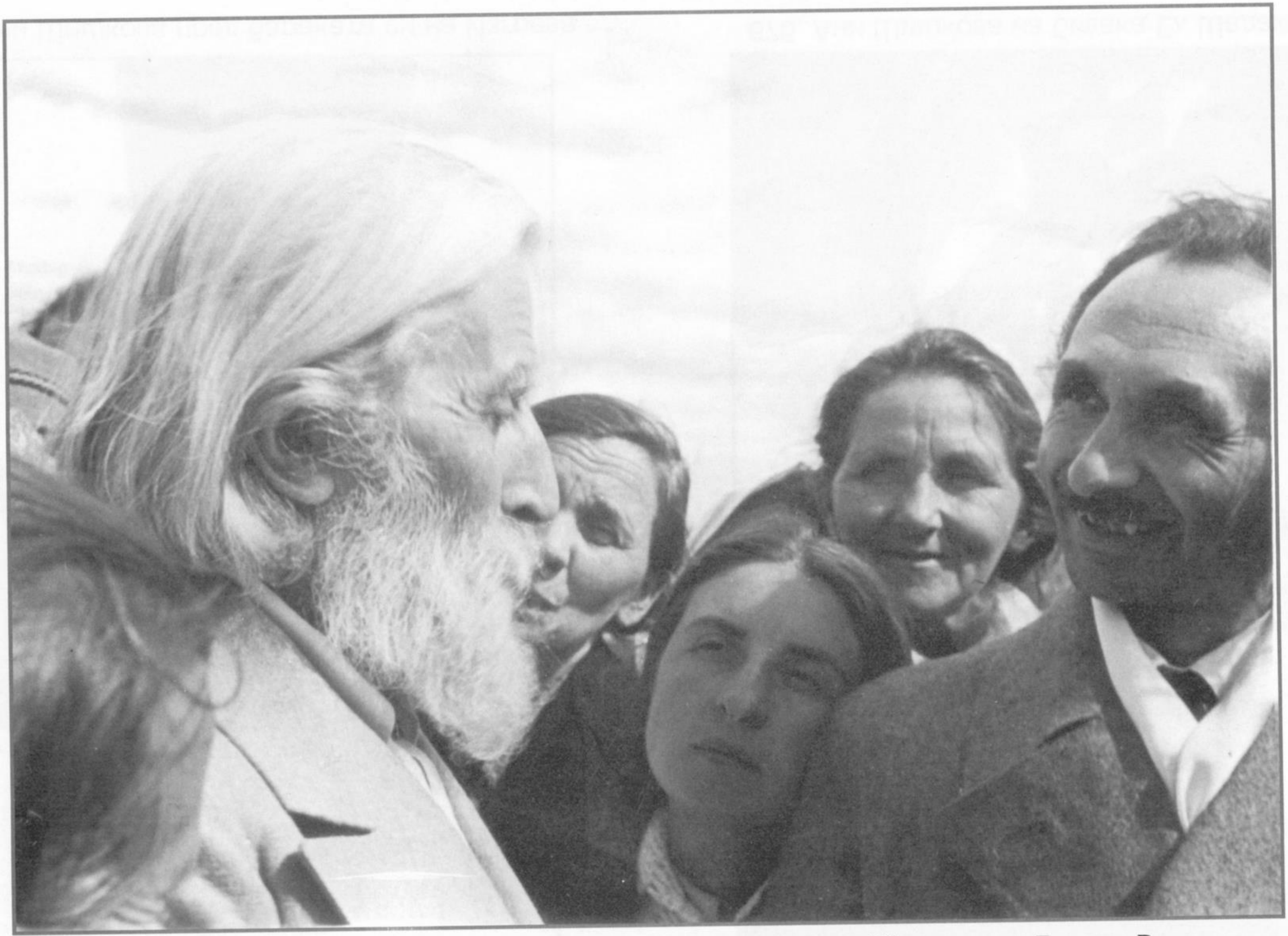

66. Учителят, Райна Грозданова, Маргарита Мечева, Ани Шишкова и Георги Радев

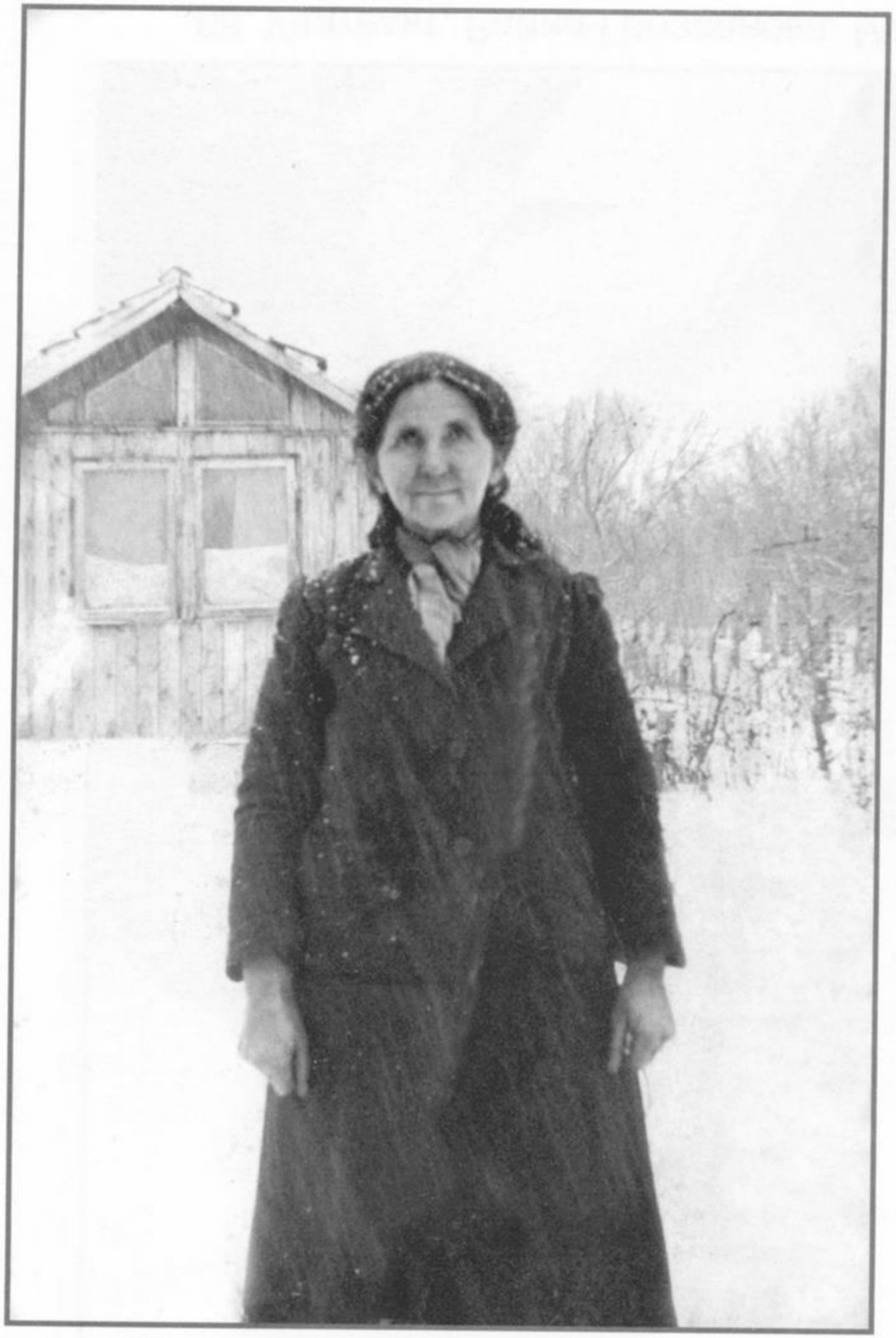

67а. Ани Шишкова пред бараката си на Изгрева

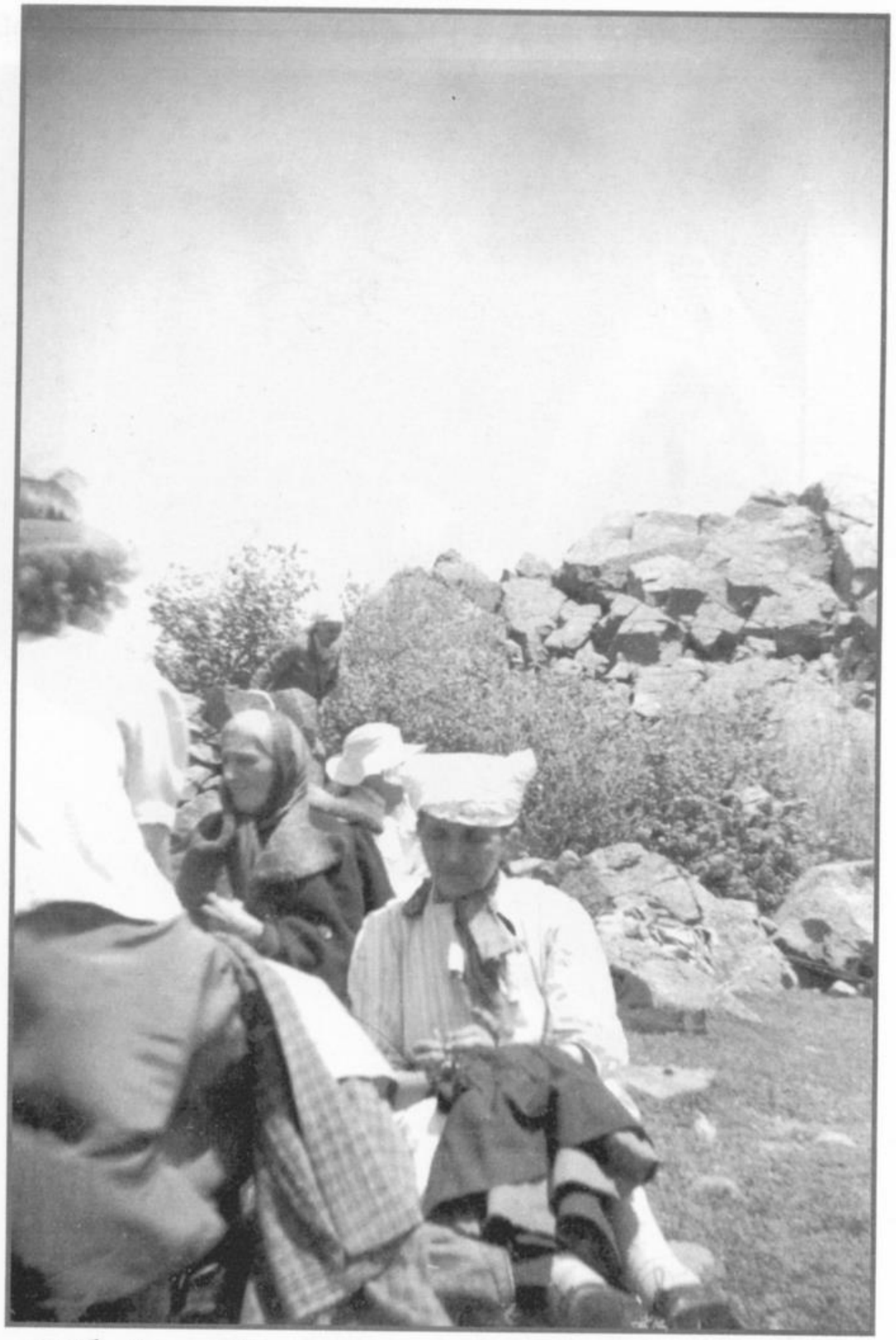

67б. Ани Шишкова на бивака Ел Шадай

68. Ани Шишкова – Миличката, с група братя и сестри

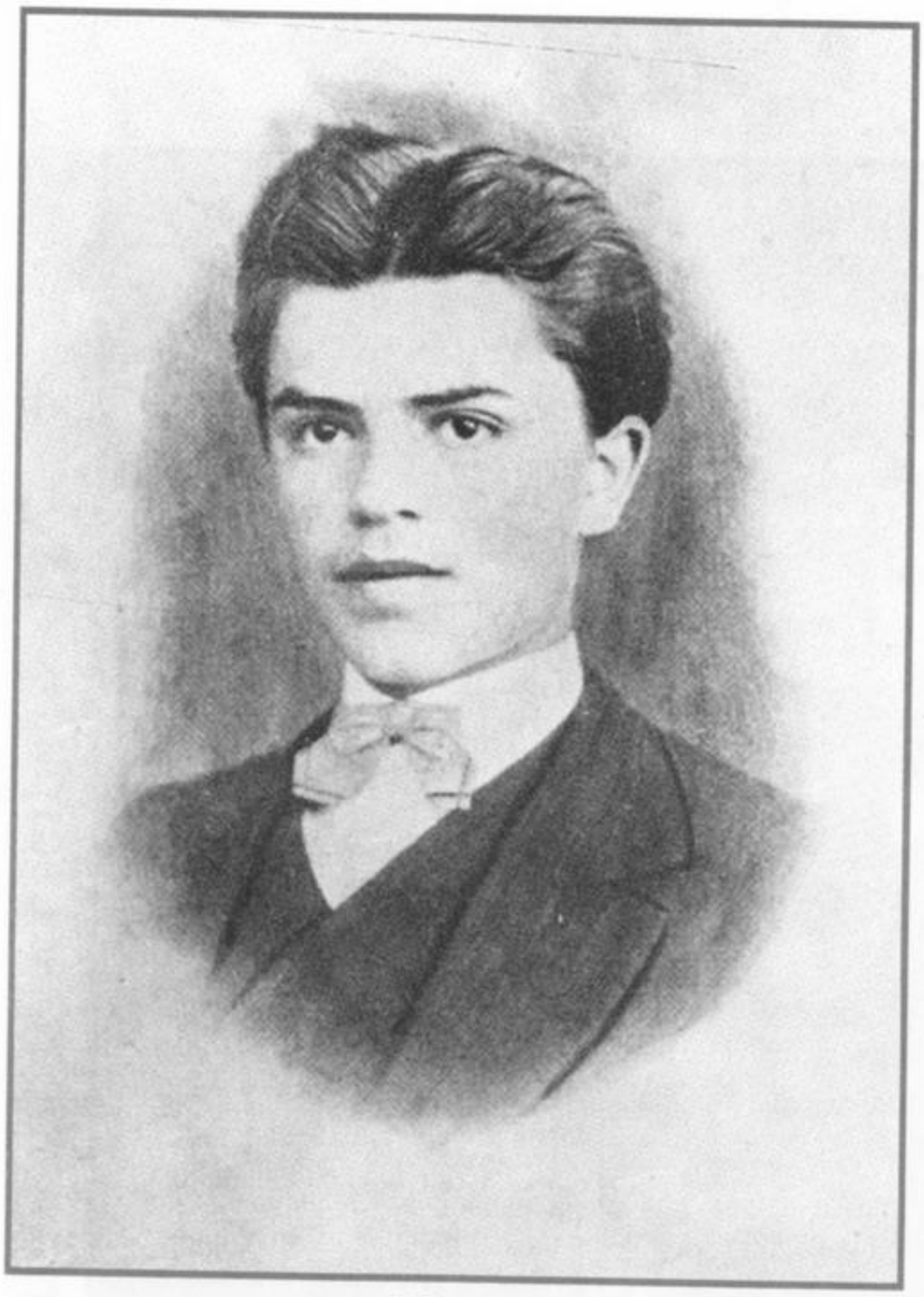

69.а

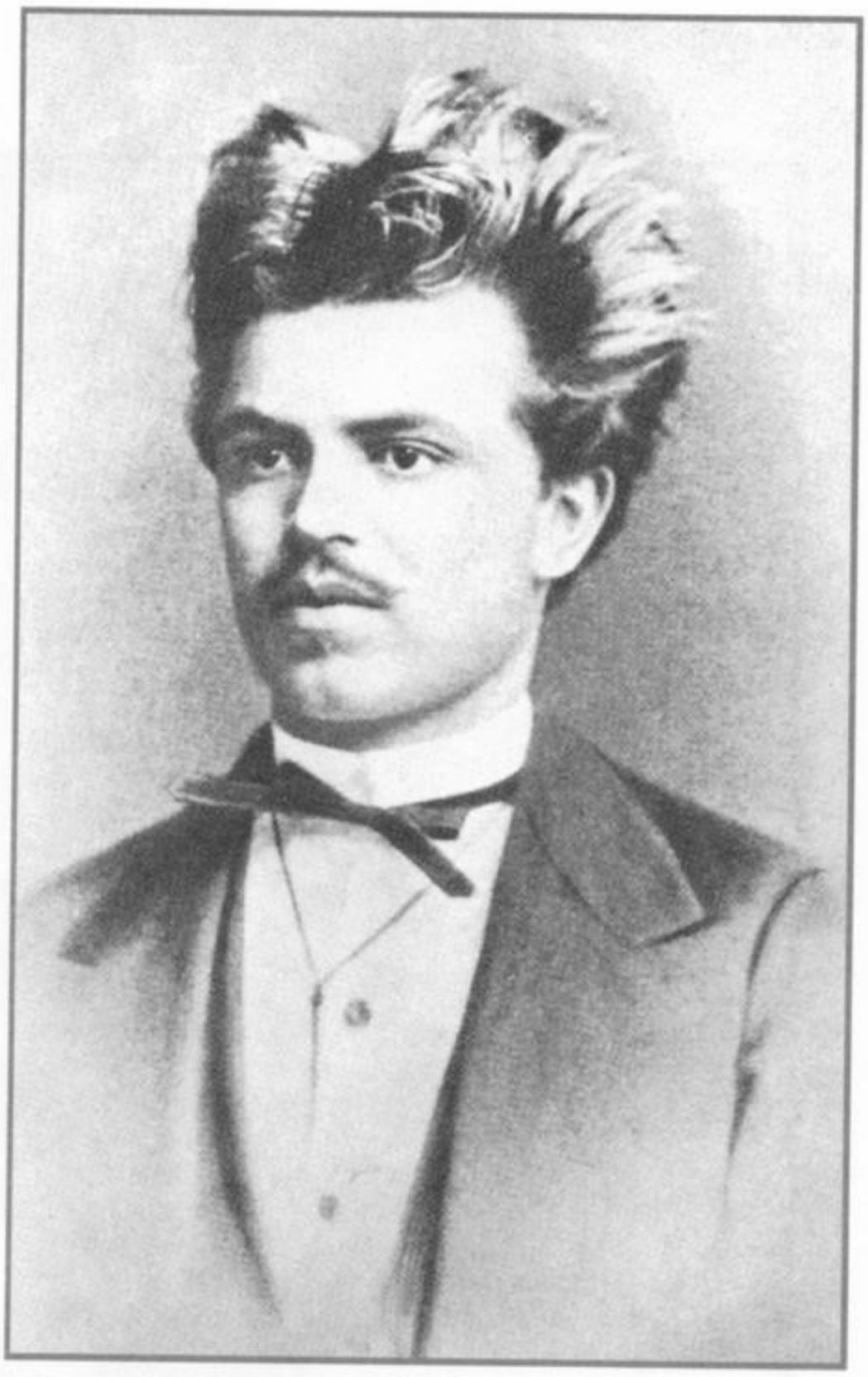

69.б

69.в

69.г

69. Михалаки Георгиев в различни възрасти

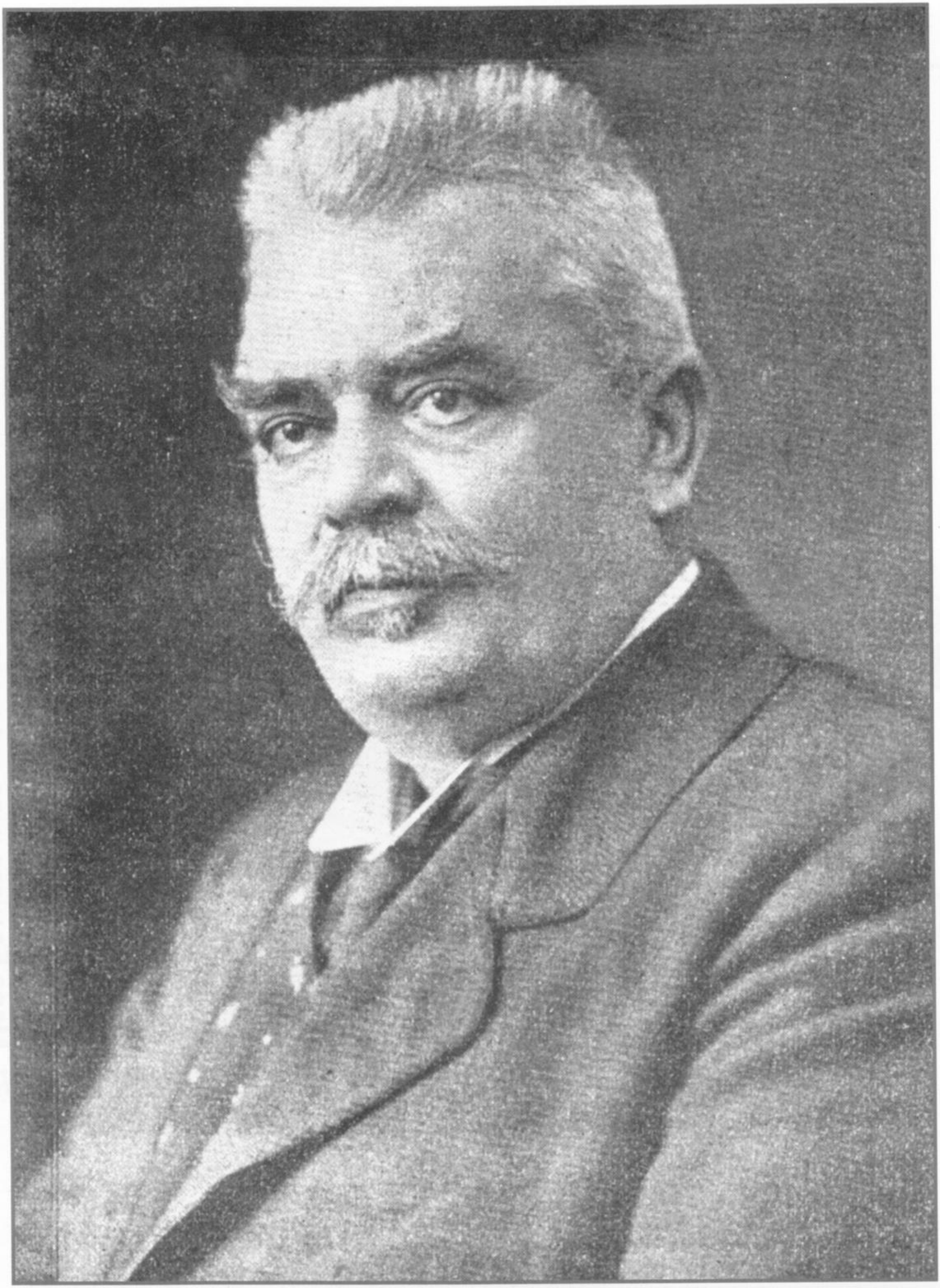

70. Михалаки Георгиев

72а. Мара Белчева

72б. Мара Белчева

73. Елена Казънлаклиева – 7. III. 1917 г.

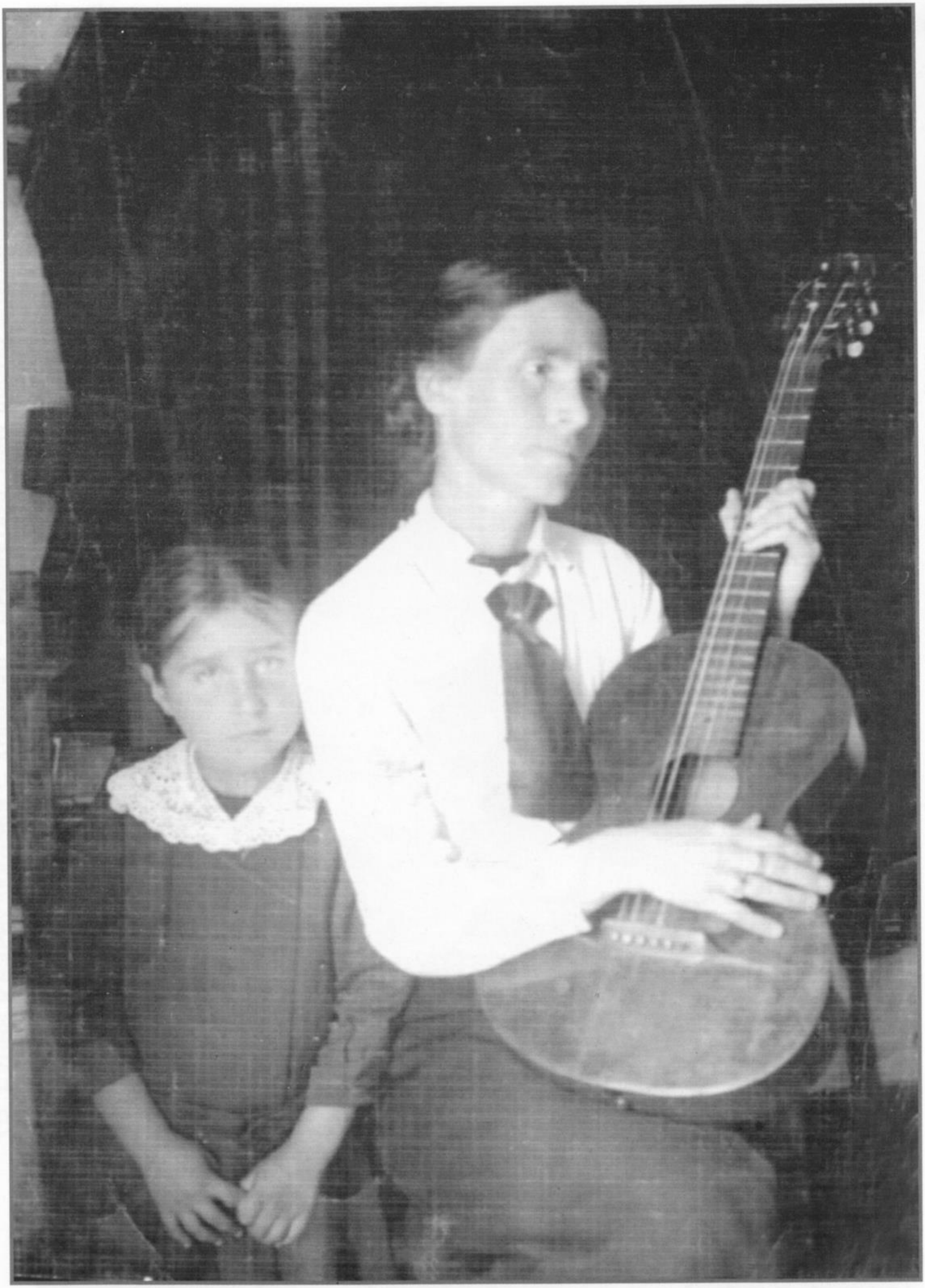

74. Елена Казънлаклиева с дъщеря си

75. Елена Казънлаклиева с Учителя – първи ред, най-дясно с блузата

76. Елена Казънлаклиева с Учителя – първи ред, най-дясно с блузата

77. Елена Казънлаклиева с Учителя – първи ред, трета от дясно

78а. Елена Казънлаклиева

78б. Елена Казънлаклиева и д-р Давидова

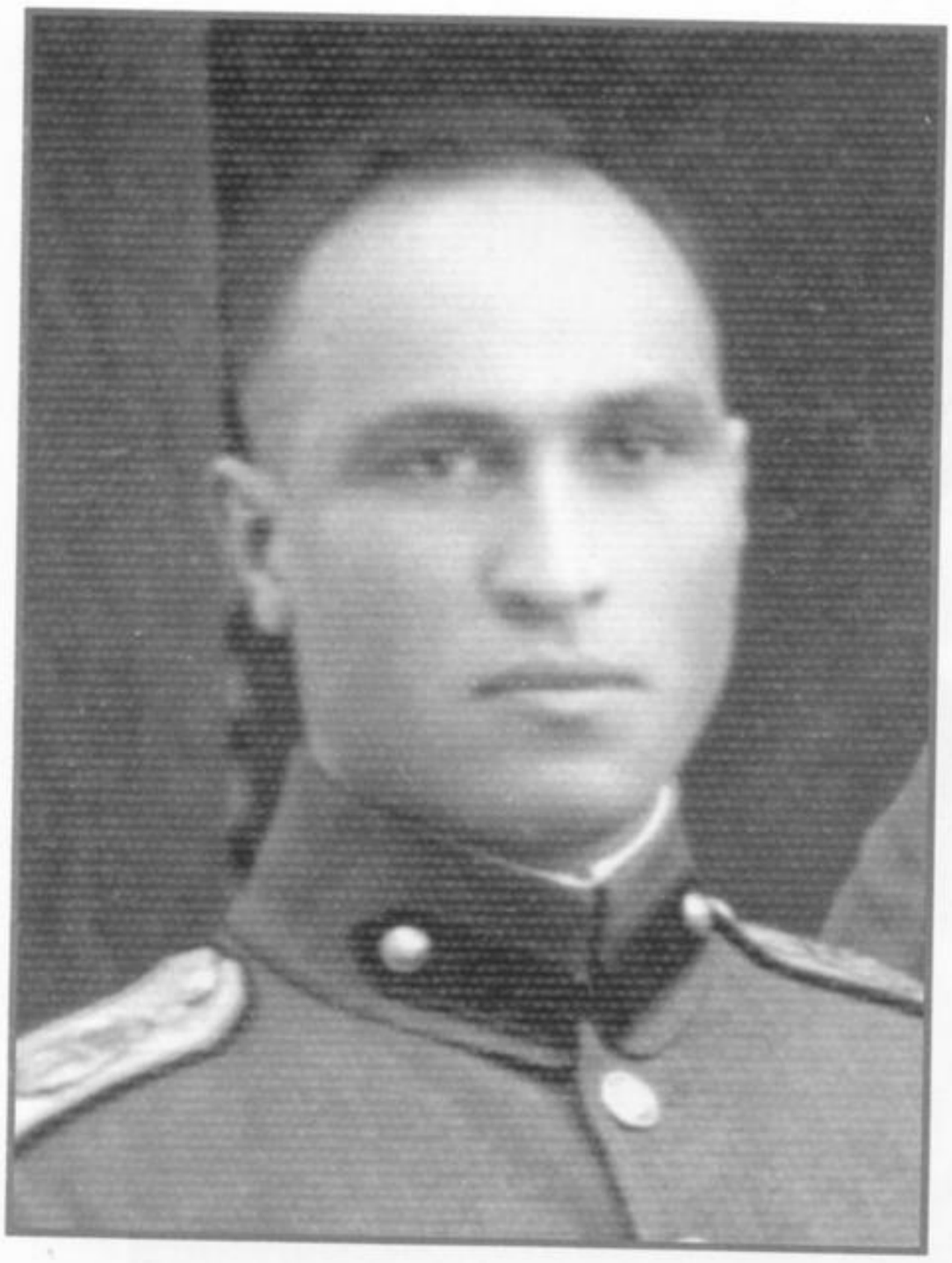

79.а

79.б

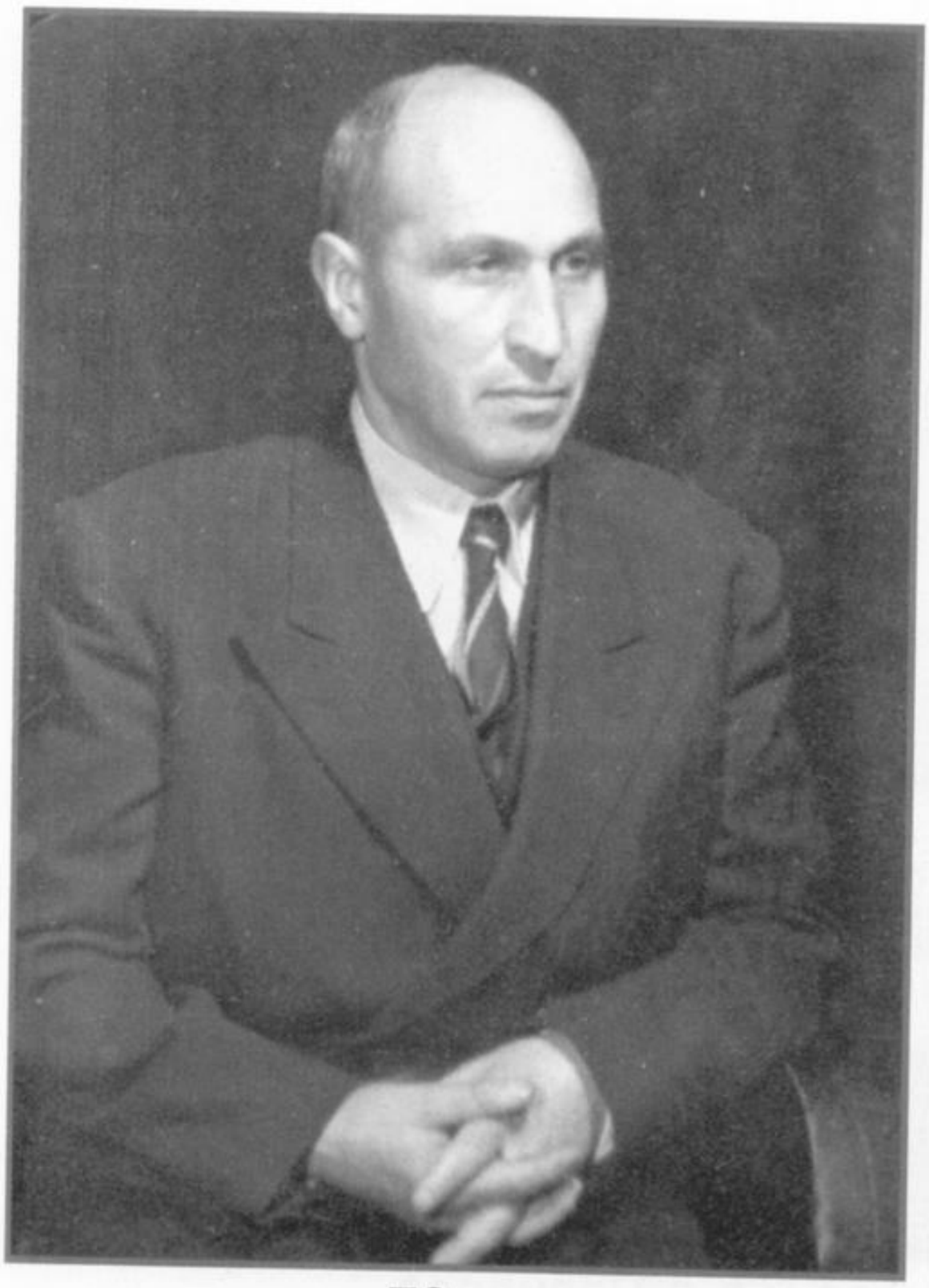

79.в

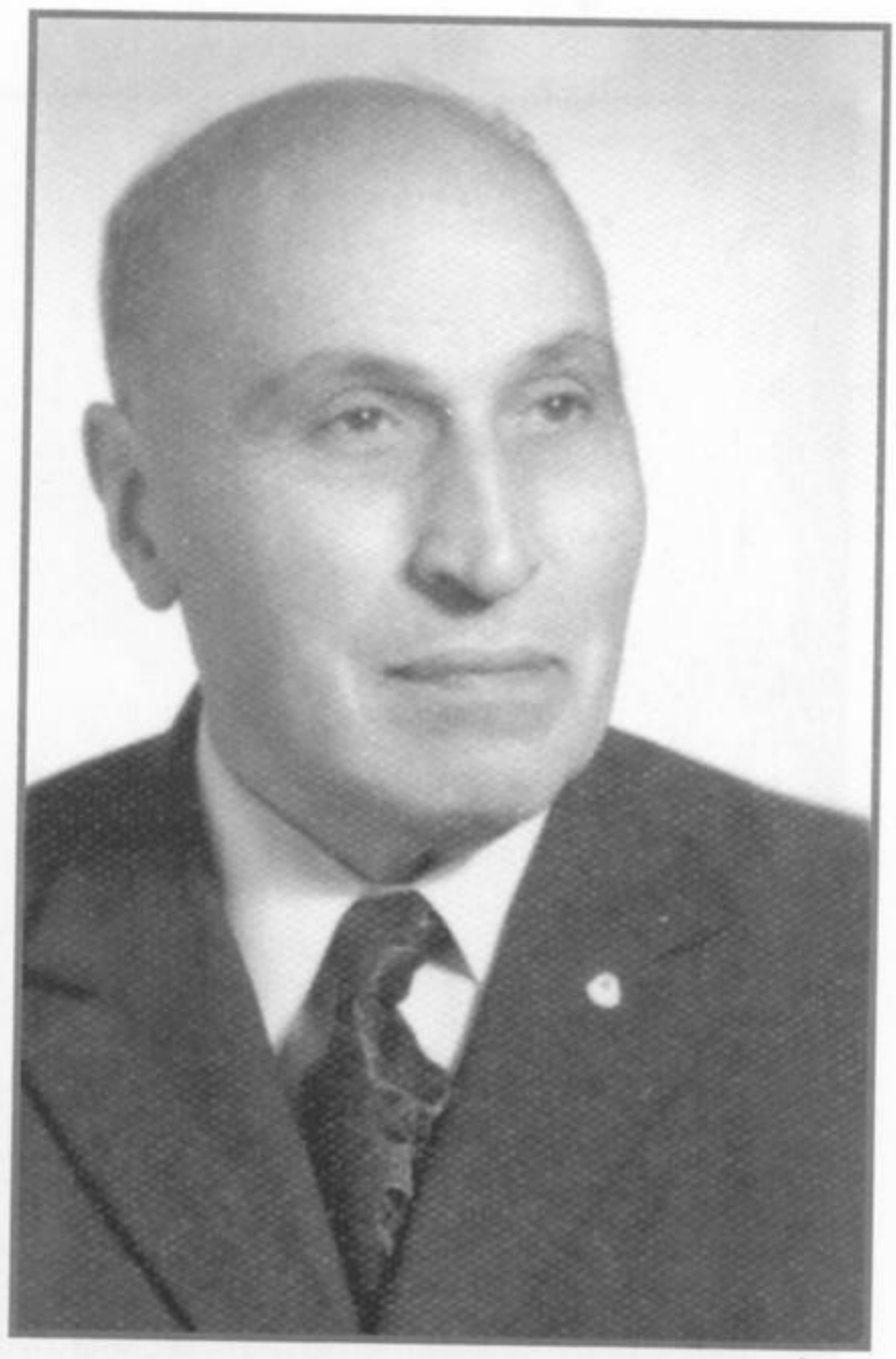

79.г

79. Д-р Стефан Кадиев в различни възрасти

80. Д-р Стефан Кадиев и Иванка Тетевенска

81. Д-р Стефан Кадиев, Иванка Тетевенска и Еленка

82. Д-р Стефан Кадиев и Иванка Тетевенска

83. Иванка Тетевенска, д-р СтефанКадиев
и дъщерята Еленка

84а. Иванка Тетевенска

84б. д-р Стефан Кадиев

84в. Еленка

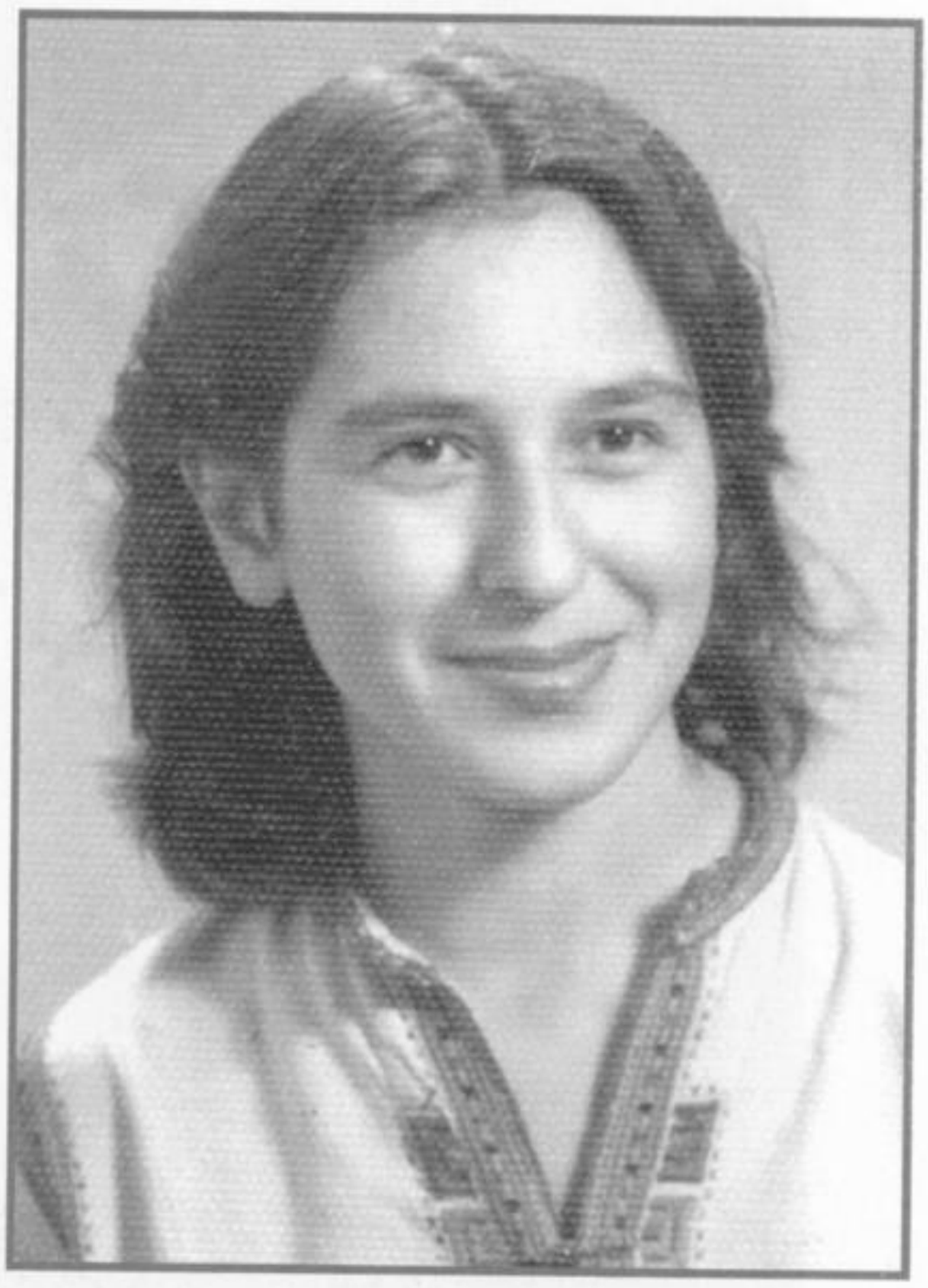

84г. Пенка

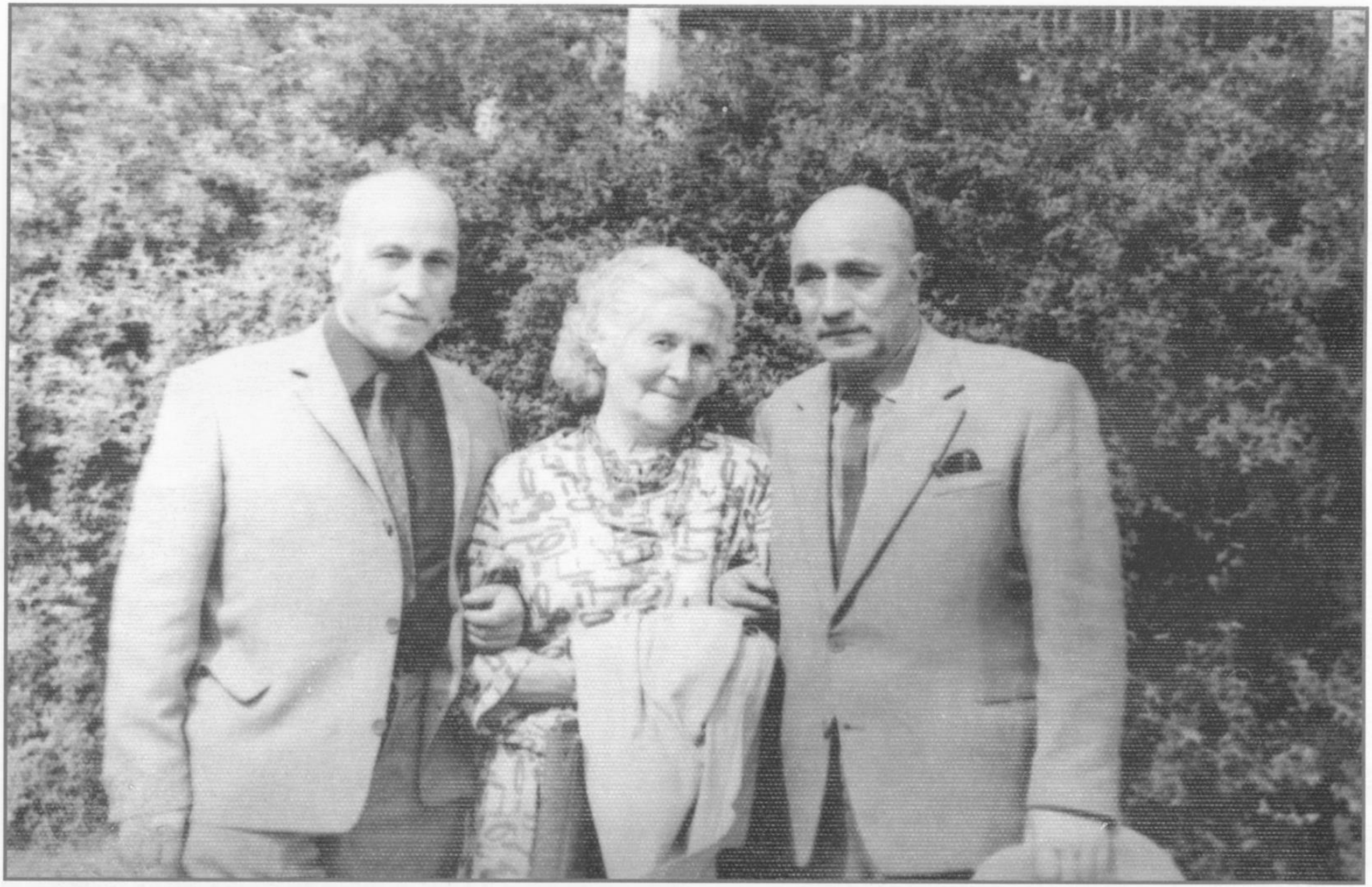

85. Д-р Стефан Кадиев, съпругата му Иванка Тетевенска и брат му Кирил

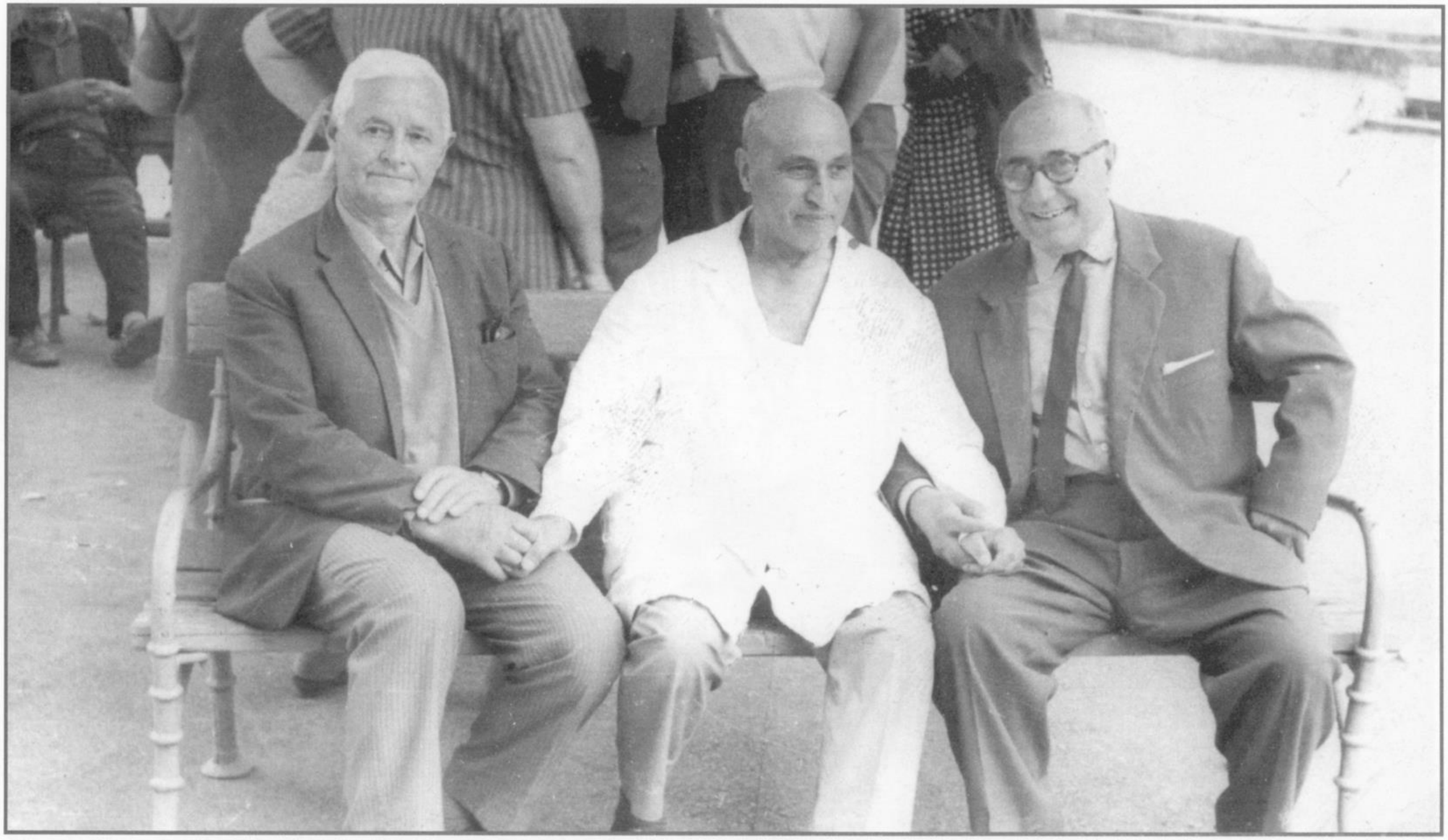

86. Д-р Стефан Кадиев всред колеги с бялата престилка

VI.

Д-р Стефан Кадиев

(6.IV.1897 – 15.IX.1985 г.)

Между истината и легендата

VI.

Д-р Стефан Кадиев

I. Между истината и легендата (спомени за Учителя Дънов) ... 603

II. Рила, когато проговори 761

III. Между истината и легендата

по времето на социализма и комунизма 1945–1990 г. 781

IV. Статии от д-р Стефан Кадиев във в. „Братство" 826

V. Статии от д-р Стефан Кадиев в сп. „Житно зърно" 842

VI. Статии от д-р Стефан Кадиев във в. „Хасковска поща" 853

VII. С поглед към небето (стихове от д-р Стефан Кадиев) 871

VIII. Биографични бележки 879

IX. Документи 885

X. Бележки на съставителя Вергилий Кръстев 889

Д-р Стефан Кадиев

I.
Между истината и легендата

Спомени за Учителя Дънов,
Изказвания на очевидци за ясновидските Му прояви, за духовната същност на Учението Му и за Божествения произход на Словото на Всемировия Учител на Вселената – Беинса Дуно

Записал и събрал: д-р Стефан Кадиев
(1950–1976 г.)

1. Предговор

През времето от 1864 до 1944 г. в България живя и работи Петър Константинов Дънов. Роден е във Варна в семейството на свещеник-възрожденец, приобщил се към евангелизма, следвал в Америка медицина и богословие, преминал период на лични обиколки из България, без да става чиновник и без да има лично семейство. Подвизавал се като нещатен християнски проповедник, проучвал „черепите на българите", изнасял просветни „беседи", направляван повече от изразяваните нужди на народа ни. Бил дълго време съсед и личен приятел на Вожда на българския народ Георги Димитров, като при трудни моменти му е помагал.

Още към края на миналия век (XIX в.) около него започнали да се трупат хора, които с жив интерес слушали неговите „беседи". Поради проявявания интерес към тях, тия беседи започнали да се стенографират и печатат. Освен това той е един от първите, който започва да води последователите си на екскурзии в планините, да провежда лагеруване в Стара планина, Витоша, Рила, под палатки. Винаги между своите последователи, на които услужваше със съвети, той създаде ярко обособеното „Всемирно Бяло Братство". Постепенно то се разраства по брой и значимост, придобива формата на оригинална нашенска „секта". През време на прехода от капитализма към социализма, при подчертани тежнения към социализма, то заживя като обществено движение със своя самобитна физиономия и своя съдба.

Историята на Бялото Братство представлява особена глава от историята на народа ни, която може да бъде предмет на отделен труд. Ние сме задължени само да го споменем, защото то е неделимо от живота и съдбата на неговия основоположник Петър Дънов.

Нашето желание засега е да поднесем *автентични изказвания* на живи свидетели, които са имали през различни времена контакт с него. Постарахме се да ги предадем *така, както ни са разказвани*, без поправки, без промени както в стила, така и в съдържанието им.

Когато се четат или слушат тия изказвания, човек получава впечатление, че се касае до някакви илюзии, внушения, хипнотически предавания, изхождащи от Петър Дънов, чрез които той би си служил, за да влияе и респектира хората от своя антураж. Точно на тая основа застават неговите противници, за които е невъзможно да обяснят по друг начин неговите странни прояви. С подобно твърдение обаче никак не могат да се съгласят самите „свидетели", даващи своите изказвания. Те всички могат да различат състояния на „внушение", на „хипноза", от които биха се освободили през течение на дългите години, които ги делят от контакта им с него. Още повече, че нито един от тях не е свидетелствувал за *някаква корист* от негова страна, обясняваща прилагането на такива методи. Обяснението се затруднява поради факта, че самият Петър Дънов *нито веднъж, било устно, било писмено*, не е повдигнал глас да се защити – да опровергае нападките и обвиненията против себе си. Той махаше с ръка, усмихваше се и казваше, че няма време да обяснява всичко.

С течение на времето се насъбра материал от толкова много „свидетели", че любознателните хора започнаха да настояват за неговото издаване. Още повече, че след изминаването на повече от двадесет години останалите в съзнанието на „свидетелите" спомени са чувствувани като съкровище, което те искат непременно да споделят с близките си. Нашата работа се състоеше в това, *да съберем тия материали, да ги систематизираме и поднесем* на тия, които се интересуват.

При написването на „показанията", ние се старахме да ги записваме без поправки. Ние ги поднасяме без обяснения и без тълкувания. Нека всеки читател ги приеме като сурови *факти*, към които си запазва пълната свобода за обяснения и тълкувание. Точно затова ние нарекохме нашия колективен труд *„Между истината и легендата"*. Знае се, че „истината е обективна и доказуема". А всичко изказано тук може да звучи за някого като „субективно и недоказано". Другояче стоят обаче нещата при „легендата". Тя създава простор за свободно творческо въображение. Но даже най-нелепата „легенда" има в основата си някаква доловена истина – народът никога не създава нещо от нищо – винаги има „от крушка опашка". А знае се, че не за всеки човек се създават „легенди".

Лично авторът на предговора, поради естеството на лекарската си работа, беше много критичен към Петър Дънов. Това очевидно не оставаше недоловено от него и затова веднъж, добродушно усмихнат, той му каза: „Аз не предсказвам, а само предвиждам." А това вече е съвършено друга категория душевни качества. „Предвиждането" е логически построено умозаключение на човек, който предварително знае причините и не му е мъчно да извлече заключението. „Прочее, не ме мисли за някакъв пророк" – искаше да каже Дънов.

Предлаганият материал обаче лесно може да ни убеди, че се касае именно не до „предвиждане", а до „предсказание", до „пророчество", колкото и странно необяснимо да се вижда това за нашата съвременна наука.

Ползуваме се от случая да кажем, че всички тия грамади от фактически материали са само един *блед увод* за разбиране на необикновено богатата личност на Петър Дънов, на неговото голямо дело. Струва ми се, че дори когато човек добросъвестно прочете всичките следващи страници, ще прилича на пътник, който току-що е пристигнал до брега на един огромен океан. Той вижда неговия простор, играещото върху него слънце, плискащите до брега вълни. Но той далече не е опознал неговия простор, неговите вълни и урагани, неговите дълбочини, неговата красота, неговите богатства. Зарад това е необходимо да се навлезе в самия океан и да се опознае по-отблизо самото величаво дело на тоя скромен, леко усмихнат човек, когото ние наричахме наш „Учител".

Д-р Стефан Кадиев

2. Бялото Братство (дъновистите) за себе си

Всеки народ има своя география, която определя неговата история. Нашият народ е на кръстопътя между *Изтока* и *Запада* и съвсем закономерно в него се явиха преди *десет века* богомилите и през нашето време – *Бялото Братство.*

1. *Петър Константинов Дънов* е роден на 12 юли 1964 г. в едно варненско село в семейството на *православен свещеник, възрожденец.* Покрай сестра си Мария той се запознал с методистите, които го приели в тяхната гимназия в *Свищов.* След нейното завършване постъпил като учител в Силистренското село Котанца. От методистите получил стипендия за САЩ, гдето следвал богословие и завършил като правоспособен методистки свещеник (пастор). Но едновременно изучавал медицина – „природна медицина на д-р Келлог, йогизъм, индийска философия, френология, графология, физиогномика, запознава се с основните начала на социализма" (социализмът е социалното лице на християнството).

2. След завръщането си в България и написването на единствената своя писана книга *„Наука и възпитание"* , той предпочита да остане през целия си живот като свободен пътуващ пастор, без да потърсва постоянна държавна служба, разчитайки на добрата воля на последователите си. Към края на миналия век основал самобитното общество, българското Бяло Братство, чийто авторитет все повече нараствал. Негови последователи го свързали със злополучния цар Фердинанд, на когото през 1915 г. препоръчал да не свързва страната ни с Германия. Той вярвал в звездата на славянството и остава непоколебим русофил. От онова време му е приятелството с другаря Георги Димитров, с когото ред години е живял под един покрив. На същия той станал „ятак" през 1923 г., когато го спасява от ръцете на полицията. Фердинанд интернирал Дънов във Варна, гдето става неговата абдикация.

3. През 1921 г. Петър Дънов основал своята „окултна школа", подобна на школата на Рабиндранат Тагор в Индия. Той я ръководил до смъртта си на 27.XII.1944 г. По същество тя е опит за практическо приложение в живота на християнството. Оригинален и неповторим е неговият начин на набиране на последователите и учениците си – *принципът на свободата и добрата воля, любовта и свободата.* При него идват всички, които пожелаят, които обикват „Ученето", без никакви формалности и задължения, без служебен контрол върху личните и обществените изяви. Това става причина за много недоразумения, много неприятности падат върху името и авторитета на самия Дънов. Мъчно е било да се [възприеме, че се] правят грешки и простъпъци от хора, които слушат такива хубави беседи от своя „Учител". Но това е така, защото се вземат хората като абсолютни величини, не свързани със своето рождение, среда, професия. Знае се, че училището за всеки от нас не е единственият фактор, който е изградил нашата личност.

Но даже и само до силата на влиянието, на индукцията, основаната в страната ни „Окултна школа" вече влияе върху морално-етичния образ на народа ни: трезвеност, почтеност, трудолюбие – качества, с които той се отличава от съседите ни.

Без големи усилия могат да се открият някои от принципите на Школата на Учителя Петър Дънов, вече внедрени всред народа ни, без да има видима връзка между тия две величини в живота. Ние ще се опитаме да изброим някои от тях:

а) *Туризъм – любов към великата жива Природа „Бог"* се изразява в редовно приобщаване с планината (Стара планина – Сливен, Витоша, Рила, Мусала, Седемте Рилски езера).

б) *Обществено хранене* при лагеруването по дежурство, организиране на колективно снабдяване с продукти, сервиране по дежурство.

в) *Вегетарианство, препоръчвано* от Толстоя и д-р Келлог, оформящо се като специална школа на съвременната медицина („Реформена кухня").

г) *Диетично постене*, „разтоварваща диета" – еднодневно отказване от храна, все по-често препоръчвано от лекарите.

д) *Трезвеност*, отказване консумация на алкохолни напитки, отказване от *пушене тютюн*, все по-настойчиво препоръчвани от медицината.

е) *Музикален живот* – песни, музика. Целият живот на братството е свързан с песни, голяма част от които – композирани и снабдени с текст от самия Дънов. Намаленото работно време на народа ни налага по-богат емоционален живот. Ще дойде време, когато народът ни ще потърси радостта на тоя удивително хубав репертоар – музиката на братството. Не случайно народът ни е зачитан като център на музикален живот, всред нас стават *фестивали на песните*, избират се оперни певци, които славят Родината ни и в чужбина.

ж) *Слънцето*, което Дънов „обожествявал", все повече навлиза в бита на народите и то не като някакво суеверие, предизвикващо злостните критики на враговете на Дънов. То навлиза все по-тържествено по плажове и планини, носейки здраве и жизнерадост.

з) *Охрана на природата* е един от призивите на нашето време. Но учениците на Дънов са поддържали тоя *„култ"* към Природата, към дърветата, цветята, езерата, към животните още от първите дни на тяхната школа.

и) *Отношението към труда*, любовта към *труда*, почтената *работа* са *едни от най-важните изяви* на Дъновото учение. Техните *„работни бригади"* прокараха първите пътеки всред планините, почистваха, подреждаха изворчетата, около които се настаняваха. Следи от тая дейност и досега личат навсякъде, където са били лагерите на Бялото Братство, още отпреди повече от 50 години.

к) *Редовна физкултура* е провеждана от Дънов и неговите последователи редовно, всеки ден, при всякакви условия. От Дънов е дадена особена форма на физкултура с музикален съпровод – *„Паневритмия"*. Касае се до дълбоко осмислени упражнения, активиращи потенциала на живота.

л) *Националност*. Дънов е син на възрожденец, българин от времето на борбата за народната ни свобода от отоманско иго. Той проявява дълбока обич към народа ни, като обаче изразява чувства на уважение и към всички национности. Един от първите му последователи и близък приятел от Варна е бил гагаузинът д-р Иван Жеков. В школата му се редят един до друг българи, евреи, руснаци, румънци, французи, поляци, германци. Всяка националност намира свой начин да възприеме и да приложи „ученето" по своему. Естествено, това не допадаше на бившето фашистко управление и то не гледаше с добро око към Дънов и към неговото учение. То виждаше голямата му близост с *комунизма* и го считаше за негов скрит съдружник.

м) *Религиозност*. Дънов казва: „Аз не създавам някаква нова религия. Аз изнасям само *Школа за живота*." Засегнатите пастори и свещеници поради това го наричаха направо „безбожник", като не се спираха пред нищо, за да го клеветят. Очевидно, той беше един голям *човешки дух*, който правеше опит да се свърже с *„Духа на Космоса"*.

н) *Партиите*. Той считаше, че всяка партия е изразител на интересите на част от народа. Той дълбоко ценеше и подпомагаше комунистите, защото високо оценяваше тяхната готовност за жертви, беззаветни, смели борци за нов обществен ред. Не беше някаква случайност неговото приятелство и подпомагане към другарите Георги Димитров и Александър Стамболийски, които на свой ред също го обичаха и ценяха, при всичко, че не изпълняваха всичко,

каквото им препоръчваше. Това се отнася особено до Александър Стамболийски.

Дънов и имал отношение и към цар Борис. Посредник между двамата е бил Любомир Лулчев. Дънов препоръчвал ненамеса във войната и категорично [е бил против] войната против братята руси.

– Руси и германци трябва да се разберат – повтаряше многократно Дънов по времето, когато войната беше в пълен ход.

о) *Науката*. Дънов дълбоко вярваше и поддържаше науката. Считаше обаче, че в сегашния си вид тя не може да обхване и религията. И това обаче ще стане, когато ще се разкрият още много от „тайните на природата".

п) – *Чудеса в природата няма* – заявяваше пред нас Дънов. Самите легенди за чудесата на Дънов се дължат на непознаване на някои явления около самия Дънов. „Чудото" на житното зърно, за което той много пъти говори и което е станало символ на учението му. „Чудна" е неговата физическа издръжливост през време на дългите екскурзии – тя е само израз на неговата тренираност и на природосъобразния му живот. „Чудното познаване" на хората около него, на техните болести и съдби беше израз на неговата наблюдателност и обща интелигентност, на неговата *интуиция*, превишаваща духовните възможности на средния българин. Очевидно, той умееше да се *вживява* в състоянието на околните си хора, като прилагаше при лечението им добре познатите *природни* средства: топлина, студ, компреси, диета, молитва, внушение. При това умееше да вдъхне *положителни градивни мисли*, да вдъхне *надежда* в болния, да вдъхне *вяра*, тоест *перспективност* в състоянието на болния (Павлов).

И все пак *около Дънов ставаха чудеса:* как можа да създаде своето общество от десетки хиляди верни последователи без партидни книги, без членски вноски? Как можеха да живеят и да се хранят със седмици на една трапеза обикновени българи, без да имат нужда от намесата на полиция, без нито един скандал, както това ставаше през време на „съборите"? Или да се събират милиони левове, макар и по най-стар курс? Какво караше хората *доброволно* да отделят от залъка си за нещо, което не познаваха, но в което *вярваха*, имаха доверие? Как можеше да се съгласува привързаността към братството с материалната жертвеност? Братството не е получавало отникъде субсидии, личните вноски са ставали под знака на *любовта и добрата воля* – нещо, което неговите колеги-пастори и тогавашните държавници не можеха да проумеят. За свое улеснение те казваха, че Дънов „хипнотизирал" своите последователи. Остава неизяснено как други професионални хипнотизатори не постигат такива резултати чрез своя занаят.

Не по-малки *чудеса са хилядите беседи*, говорени и редовно стенографирани, без предварителни записки, без известна ползувана литература, освен Библията. На въпроса на някои професори той отговаряше, като се смееше: „От живота ги чета, от живота!" „Чудеса" са дори неговите видимо „прости", не много начетени, но много сърдечни последователи, които с пълно убеждение разсъждават по проблемите на живота и са готови „да влязат в огъня", за да защитят това, в което вярват. „Сугестологията" на д-р Лозанов и учението на руския учен Иван Петрович Павлов донякъде могат да обяснят тези изяви, без да има нужда да се прибягва до някакви „чудеса". А те не биха могли да стават, ако самият Дънов не вярваше в това, което говореше, ако не беше убеден в правотата на това, което говореше, виждаше, знаеше, живееше. Самото му „заминаване" беше спокойно свършване на един напълно съзнателен човешки живот, чиято програма е изпълнена.

И неговото „чудо" не остава затворено само в беседите и между хората от нашия народ. То скоро беше изнесено в чужбина, както всичко хубаво, кое-

то произведе нашата Родина. Отнасят го французи, немци, американци, африканци, турци, англичани, шведи. Идват и сега хора от чужбина, търсят и сега неговите стъпки, търсят „чудото" при седемте езера на Рила.

В неговата Родина се намират хора, които той е обичал, на които е помагал, зарад които се е излагал на смъртни опасности, които поради неразбиране се старят да унищожат неговото наследство – едно от най-големите богатства на нашия даровит народ. Тук подхождат думите на поета: „Не се гаси туй, що не гасне." То ще гори в разни форми, под разни имена, за да изпълни своето предназначение – да даде своята светлина на *Майката Планета*.

1976, София Написано от ученик [д-р Стефан Кадиев]

Обяснителна бележка

Предлаганите сведения на „Дъновистите за себе си" бяха написани по повод настойчивото искане на нашия колега и приятел д-р Васил Костов, комунист, който през студентството е посещавал беседи на Дънов, както е посещавал и партийните събрания на комунистите при д-р Цено Царвуланов.

Дадените сведения имат осведомителен характер и не са предназначени за полемики и дискусии.

3 октомври 1975, София Авторът

3. Вегетарианството у Дънов

Дънов не говори специално за вегетарианството в нито една от своите беседи. Той въобще нищо не е слагал като специален въпрос в своята тематика. През първите години на неговото общество не се е говорело за вегетарианство. Дълго време последователите от по-старата генерация не са се отказвали от консумацията на риба. Дънов никога не е поставял като непременно условие за своите последователи вегетарианството. И по тоя въпрос, както и по много други неща, засягащи живота им, Дънов търпеливо е изчаквал всекиго да изживее своите влечения, навици. Той само спокойно е преценявал нещата с оглед на неговото становище за отговорността на човека като същество от най-напреднала еволюция на земята. Ето негови мисли за вегетарианството:

– Човек не е нито тигър, нито лъв, нито вълк. Следователно изискванията, които природата предлага за неговата храна, не са тия, които тя предлага на месоядните животни.

– Ние не бихме имали нищо против това да се изяде една кокошка или едно агне – стига те самите да пожелаят това. Ако те толкова много обикнат своя господар, че пожелаят да се принесат в жертва заради него...

– Хората никога не биха употребили месо, ако биха видели с какви чувства на смъртен ужас е напоено то. Заедно с месото човек внася в своите тъкани основата на тоя смъртен ужас. И нека не се чудим след това, ако хората стават нервни, неспокойни, гонени от тежки кошмари. Това са сенките на тоя ужас, пренесени върху човешката душа.

– Ние говорим за мир между народите и между хората. Но как може да дойде тоя мир, когато хората проявяват своята жестокост върху своите помалки братя, животните? Жестокостта, упражнявана към животните, се пренася лесно и към близките на човека, към неговите братя човеци.

– При изобилието, с което ни огражда Майката Природа, яденето на месо е само един изживян атавизъм, един печален спомен от мрачното минало, през което е минало човечеството по пътя на своето развитие.

– Казвам: Хранете се с любовта. Само любовта като храна може да ви преобрази, да преобрази недоволството в доволство.

– Житният хляб и сиренето дават сила на човека и той може да копае лозето си. Кой копае днес лозето: който пие вино и ракия или който яде чист пшеничен хляб? Бог е създал гроздето, а виното и ракията са човешко изобретение.

Дънов наистина търси средство за консервиране на гроздето, като го слага в стърготини от корк върху тавана си. Той е пчелар – неговите десетина кошера и досега се намират на поляната на Изгрева. Той препоръчва да се ядат в изобилие картофи. Едно от най-любимите яденета на Дънов и дъновистите е картофената супа: добре разварени няколко картофа, добре подсолени, подправени с лимонов сок и с листа от магданоз. Твърде често се яде варено жито, на което Дънов отдава особено значение. Той препоръчва да се прекарат десет-петнадесет дни на изключително житен режим. Самото житно зърно е символ на живота: как човек преживява състояние, когато е поставен при неблагоприятните условия на живота, започва да развива своята „духовна природа", как пуска корени чрез своето съзнание в света на осъзнаване законите, които движат живота, които са именно любов, мъдрост и истина, как дълбоко разбира, че целта и смисълът на живота е да се жертвуваш съзнателно за доброто на колектива, на човечеството. Дънов счита, че яденето десетина дни само на жито е добро „упражнение".

В менюто на Дъновите последователи са включени, наред с картофите, всички видове зеленчуци: чушки, кромид, домати, боб, грах, моркови, зеле, алабаш, гулия, чесън, цвекло, керевиз. Включени са особено много плодовете: ябълки, круши, сливи, дюли, череши, вишни, дини, пъпеши, тикви, особено грозде, мед, сладка. Съвсем съзнателно мястото на Изгрева е превърнато в овощна градина. При големи празници плодовете се раздават на всички присъствуващи безплатно, като символ на даровете, които природата дава на човека. От мазнините се употребяват повече растителни масла, наред с маслото, млякото и яйцата. При общите обеди и вечери обаче се дават изключително картофи, печени или варени, варен ориз, варено жито и повече плодове. Една част от последователите на Дънов прекарват на суровоядски режим, без да държат на него като на някаква догма. Считат го като подходящо „упражнение" за „пречистване на организма".

В реда на мисълта, че „човек е преди всичко дух", че тялото е „облеклото на духа", че „за да може духът да развие своето висше съзнание", повечето от последователите прекарват периодически дни на пълно въздържание от храна. През тия дни не се яде никаква храна и не се пият никакви течности. Счита се като редовно препоръчана „почивка" по един ден седмично – 24 часа – никаква храна. Това е денят петък – „денят на Венера". Обикновено храненето спира след обеда в четвъртък, като не се вечеря в четвъртък и не се закусва в петък сутринта. В петък на обед се сервира традиционната картофена супа с лимонов сок, магданоз, добре осолена, но без никаква мазнина. Повечето от последователите на Дънов са прекарали или прекарват много по-дълъг период на постене: пълно въздържане от храна 3 дни – 72 часа – е много често прилагано „упражнение". Мнозина прекарват пълен пост цели 10 дни. През това време се прави духовно подвижничество, четат се беседи. Текущата работа не се прекратява, но се съкращават грубите физически натоварвания. За околните това се изразява в рязко стапяне на чертите на лицето, намаление теглото на тялото от по 6–7 килограма. Следва внимателно захранване, естествено – с традиционната картофена супа, плодови сокове и постепенно преминаване към обикновената храна. Някои са прекарали още по-сурови пости: дори по 15–20

дни пълно въздържане от храна и вода. Следва десетина дни постепенно връщане към обикновената храна. Всички са издържали изпитанието с успех, без трайни повреди за здравето. Напротив, „придобили ценни опитности", утвърдили „своята духовна природа", „пораснали в любов и светлина". За тая цел са и прилагани повече „посрещания на Изгрева", разходки всред природата, молитви, четения на беседите на Учителя. „Човек не чувства никакъв глад", твърдят постещите. Вниманието на човека е отправено „нагоре" и „не остава никаква мисъл за стомаха". „Това не представлява никаква мъка, напротив – чувствува се несравнима с нищо лекота."

На въпроса: „Не чувствуваш ли никакво влечение да си хапнеш месце, да си пийнеш винце?", последователите на Дънов отговарят обикновено: „Не, ни най-малко. Все едно, че не се ядат и не се пият." „Все едно то не се отнася до мене." Когато попаднат на трапеза с хора, които ядат месна храна, те не правят въпрос за това, че техните сътрапезници ядат месо, нито чувстват, че с това се върши нещо противно за тях. Те мълчаливо получават гарнитурите на трапезата, които не са приготвени от месни продукти, без да повдигат въпрос за някаква компенсация. Те знаят, че под светлината на „Учението" те са придобили „друга нагласа", която за другите е непонятна, странна, че „не храната е най-важното нещо в живота". Поради това те не правят от своето вегетарианство въпрос на някаква агитация или пропаганда. Те са често подложени на закачки от страна на сътрапезниците си, които понасят търпеливо, като избягват по-дълбоки обяснения за своето вегетарианство.

Очевидно вегетарианството на Дънов не е някаква самоцел, нито догма. То е метод на хранене, отговарящ на другата духовна еволюция на „ученика". „Тялото на духовния човек трябва да бъде изградено от чисти материали" – това се подразбира от само себе си. При положението, че подвижничеството е въпрос индивидуален, че при всички условия последователят на Дънов не дава пред никого никакво обещание, че той запазва правото си на избор на храната си при всички условия, той има съвсем свободно отношение и към въпроса за безмесната храна. Той е преминал към нея без да се пресилва, без да чувства липсата й, след като е изживял „радости от друг характер". Така постепенната нагласа на организма по силата на убеждението под влиянието на беседите на Дънов и цялостния режим на живот придава на самото Дъново вегетарианство не характер на дефицитност относно важни белтъчни елементи на храната, но характер на преминаване на цялостната писихо-физиология върху релсите на млечно-плодов режим на хранене, с всичките обосновки на Павловата пренагласа.

При преценка на влиянието на тоя режим на хранене следва да се отчетат крайностите, от които не са се предпазвали някои негови последователи: намаляване храната до истинско хроническо гладуване и то не поради недостиг на хранителни елементи в храната, но поради недостиг изобщо на храна. Не следва да се считат като грешка на режима и случаите на хроническо недояждане поради материален недоимък, липса на средства за закупуване на необходимите за храненето продукти, макар и вегетариански. Последните случаи биха се считали неправилно като дефект на вегетарианския режим изобщо, което не отговаря на истината.

[Д-р Стефан Кадиев]

4. Пролетната очистителна диета според „Бялото Братство“

„Пролетната очистителна диета“, препоръчана и прилагана от Петър Дънов и неговите последователи, се е оформяла постепенно като цялостна програма на хранителен режим за ограничено време. Тая „диета“ получила окончателен вид през 1925 г., откогато го знае и практикува другарката Йорданка д-р Иван Жекова, живуща в София, кв. Изгрев, ул. 5 № 2. По нейно указание всяка година през месец февруари се оформя група от желаещи да прилагат диетата, следвайки нейните указания.

Диетата се състои в десетдневно пребиваване с храна, лишена от тлъстини, белтъци и сол, при плодове и сурови зеленчуци, като основа на въглехидратите служи варено или накиснато до размекване жито. Диетата с право се нарича „очистителна“, защото наистина налага основно почистване на застояли белтъци и тлъстини от тялото, които, поради своята инертност, наистина биха представлявали противодействие на напора на „настъпващите пролетни сили“ след идването на пролетта. Тъй като тая промяна става сравнително бавно, правилно е това да стане един месец преди настъпването на пролетта. По такъв начин може да се разчита на приключен процес на обмяна.

Не може да се счита признак на някаква формалност и обстоятелството, че диетата съвпада с времето на *празненето на Луната*, или *„разсип луна“*, както казва Жекова. Знае се, че Луната е огромна маса, която мощно влияе върху процесите на Земята. Повдигането на океанските води при приливите е очевидно доказателство за нейните силови възможности. Периодичността на менструалните цикли у жената е нагледно доказателство за нейното биологическо влияние. Логично е да се приеме, че нейният „разсип“ повлича и процесите на „разсип“, които са сложени като задача при тая „очистителна диета“.

Миналата година ние се включихме в групата, която проведе очистителна диета.

Разрешени бяха следните храни: жито, накиснато в гореща вода до омекване и възможност да се дъвче. Ябълки, орехи, грозде, мед, лимони, портокали. [Не се яде] нищо, което е минало през огън, никаква сол.

Следвайки логиката – да се ядат сурови плодове, ние включихме неварени зеленчуци, като: моркови, алабаш, френско грозде, сушени червени пиперки, шипки. Така ние запазихме ръководните принципи да се ядат сурови зеленчуци, без сол, при по-голямо изобилие на витамини и на растителни киселини. Това допълнение създаде много по-голямо изобилие на възможности и улесни приемането на диетата. Добавихме по вкус малко чесън, кромид, ряпа, твърде малко, за апетит.

Забранени бяха и не се поемаха следните обичайни храни: месо, яйца, мляко, сирене, кашкавал, никакви животински или растителни мазнини, никакъв хляб, никаква сол. Картофи и бобови варива не можеха да се консумират поради невъзможността да се ядат сурови. Лешници не можеха да бъдат набавени, намерените на пазара фъстъци бяха печени и не можеха да бъдат консумирани.

Обстановката беше такава, че при най-малко пожелание можеше да се наруши диетата: останалите домашни не бяха включени в диетата и на масата всякога имаше готвено, пържени картофи, мляко (прясно и кисело), баница, мармалад, юфка, масло, сирене – изобщо храни, които ни бяха обичайни и можеха всякога да ни привлекат.

Решението да следваме диетата автоматично изключи всякакво желание да се консумира от останалата храна – все едно че тя не съществуваше за

нас. Ние можахме ясно да наблюдаваме голямата сила на *интерорецепторите*, които можеха да предизвикат отделяне на слюнка и стомашен сок *само за разрешените налични храни*. По отношение на тях не липсваше апетит, ако не се смята *очевидното предпочитание*, което се правеше към някои храни през някои фази на диетата.

Правеше впечатление сравнително *малкото количество*, изразено в грамове, което беше достатъчно за постигане на чувство на насищане. Това изглеждаше доста странно. Вареното жито не беше повече от стотина грама на ден. Но то налагаше *продължително дъвчене* до смилане на всяко зърно. Нова налагаха и ореховите ядки, които през повечето дни не липсваха. Ползуваните 7–8 ореха бяха напълно достатъчни.

Опитът, който ние направихме с ябълки при нас, се оказа неуспешен. Поради алкалния характер, който храната придаваше при консумиране на ябълки, се получаваше ясно изразена намалена киселинност, убиване на апетита, дори чувство на отвращение. Напротив – включването на *накиснато във вода френско грозде* придаваше на диетата кисел вкус и се поемаше *много по-охотно*.

Много голяма свежест на диетата придаваше *алабашът*. Настърган или консумиран направо заедно с диетата, придаваше свеж, приятен вкус, очевидно спомагаше за нейното храносмилане и създаваше чувство на *свежест* и *бодрост*. Това възбуждаше известно учудване, тъй като беше видно колко малко истински хранителни единици се поемат чрез неговата консумация: колко белтъци, тлъстини, въглехидрати съдържаше. Очевидно тук играеха роля специфичните *соли* и *витамини*.

Много добре се поемаха *суровите моркови*. Чувствуваше се, че се поема нещо, което *храни*. Естествено, те са повече богати на твърди вещества, на соли и витамини. Но стомахът правеше ясна разлика кога имаше нужда от моркови или алабаши и не искаше да ги замества един с друг.

През време на диетата ние можехме да *наблюдаваме силното изостряне на интерорецепторите*, подбиращи хранителните материали. От всички налични храни веднага се получаваше *точно указание кои могат с предпочитание да бъдат приети*. При яденето се чувствуваше точно *коя храна след коя трябва да бъде приета и в какво количество*. Точността беше толкова голяма, че не можеше да става дума за излишна *надбавка дори с един залък*. Чувствуваше се, *че всеки излишен залък може да причини стомашно-чревно разстройство* – диария или повръщане.

Изключването на солта от диетата *определяше твърде намаленото количество на водна консумация*. Включването на известно количество мед налагаше да се пие вода, която се ограничаваше само до няколко глътки.

Въпреки влечението, което имахме към *киселото зеле и зелевия сок*, поради предварителното становище да не консумираме солено, ние можахме да преодолеем всяко желание да ги пием. Малкото количество зелен сок се пое само като вкусване.

Храненето се подчиняваше на обичайните часове, като се включваха и дребни количества през всяко време на деня. Това ставаше особено следобед, когато обичайно се консумираха плодове – тогава се поемаха с охота ябълки, или вечер, преди лягане, когато се поемаше малко *мед* с вода.

Въпреки твърде ограничената хранителна маса, червата запазиха пълния си ритъм, *отиването по нужда* ставаше съвършено редовно, два пъти на ден, мека консистенция. Наред с това се изчистваха наличните газове. Както стомахът, така и червата чувствуваха пълно спокойствие. Навярно за това допринасяха: внимателното поемане само на това, което очевидно се поискваше

от наличното, доброто дъвчене, при което не можеше да се прекалява с количеството, навикът, масажите, които традиционно се практикуваха върху коремните стени, гимнастиките на коремните стени, които всъщност бяха проба за състоянието на газовете в червата.

За странната изодинамика на някои храни при дадени биологически условия можахме да се убедим при поемането на *няколко сушени круши*. Очевидно поради разнообразието, което те внасяха в диетата, поети вечерта – само след малко измиване и намокряне във вода, те като че подновиха западналия организъм от вчерашния ден. Това се отрази *видимо* и във *веднага поправения тургор на кожата на шията*.

Самочувствие и трудоспособност. Диетата започна от петък, 3.II.1961 г., като през първите дни не представляваше някакво влошаване на самочувствието. Чувствуваше се известна лекота в движенията, спокойно настроение, леко удължен сън. Обичайната всекидневна работа се изпълняваше през цялото време, без да се чувствува някаква повишена умора. Очевидно набавянето на енергията ставаше за сметка на ползуването на натрупаните от по-рано материали – което всъщност беше и целта на очистителната диета.

Промяна в телесното състояние. Отначало, през първите два-три дни, видимо не личеше някаква разлика отпреди. Промяната се хвърли изведнъж на очи на *шестия ден* на диетата. За тоя ден е записано: „хлътнали бузи, *постнически вид, атрофичен вид на кожата, особено на шията*. Вдигнатата гънка се отпуща вяло, *много бавно*, в продължение на няколко минути. Кожата не следва движенията на мускулите, като образува *необичайни гънки*. Чувствува се *адинамия*, безсилие, склонност към излежаване, спомените протичат без емоционална наситеност.

Последвалото ядене на *сочен алабаш*, мед, френско грозде, минимално количество зелен сок и особено взетите преди лягане вечерта 5–6 *сушени круши* причиниха на другия ден *рязка промяна. Кожата си възвърна загубения тургор* – навдигнатата гънка се отпускаше веднага, дори по-добре, отколкото беше по-рано, въпреки очевидното изчезване на значителна част от подкожните тлъстини. Проверката със сантиметъра показа *намаляване на вратната обиколка* с 2 сантиметра, а на коремната обиколка – с 5 сантиметра. *Лицето изглеждаше подмладено*.

През последните три дни правеше впечатление *намалената жажда за вода*. Очевидно резервите от сол бяха изчерпани. Наред с това все повече намаляваше апетитът – очевидно във връзка с намаляването на солната киселина в стомашния сок. Наред с това се покачваше нетърпението да се свърши поскоро диетата и да се пристъпи към обикновена храна. Наред с това беше много нагледно твърде намаленото количество на урината – едвам 450 куб. см за денонощие. Напротив, урината имаше голяма концентрация – 1030 и в изобилие утайки и тъмночервен пигмент. Тялото беше олекнало с три килограма в сравнение с началното тегло.

Прекъсването на пролетната диета се извърши според традициите на братството, като групово се направи общ обед, на който се сервира изключително гореща супа от коприва и картофи, достатъчно осолена, без мазнини, с лимон и чер пипер, с много малко хляб, малък къс портокал. Това се оказа за първо ядене напълно задоволително. Първата вечеря беше наситена с повече калорична храна.

Заключение и поуки: Пролетната очистителна диета на Бялото Братство представлява интерес като диета на намален внос на белтъци и тлъстини, значително намалени въглеводи [въглехидрати], нормално количество витамини и растителни киселини. Поради недоимъчното състояние на белтъците и

мастите, *диетата би могла да се препоръча като средство за* почистване на мъчно разтворимите белтъци от рода на холестерина, алфа и гама глобулините, *или обобщено, като мероприятие, насочено към* освежаване *(„подмладяване") на организма през зрялата или напредналата възраст.*

Д-р Стефан Кадиев

Д-р Стефан Кадиев – бул. Патриарх Евтими 16, тел. 7–43–51, София

Елена Андреева

Диетата проведох десет дни. Храних се с жито – варено, лимони, мед, малко орехи, през цялото време около 40 ореха. Ползувах и около един килограм грозде, накрая ми донесоха три пресни круши.

Чувствувах през първите два дни глад, после ми мина.

Закусвах обикновено ябълки, до три ябълки, също и вечерях повечето ябълки, пиех мед с вода. Чувствувах се след това сита. Изяждах по половин лимон, заедно с кората.

На обед ядях жито, като го дъвчех, докато станеше на люспи.

Вечер ядях само плод, ябълки, беше ми напълно достатъчно.

Ставаше ми леко, чувствувах по-малко болки в болните си стави, което ми направи впечатление.

На края на поста, може би поради простуда, ми се явиха болки в областта на червата, които преминаха, като слагах топло на корема си.

5. Съборите на Всемирното Бяло Братство

5.1. Съборите във Велико Търново

Животът на Всемирното Бяло Братство започва от годината, когато във Варна е проведен първият „събор". Участвували са, освен Учителя, тримата негови ученици: д-р Георги Миркович, Пеню Киров от Бургас и Тодор Стоименов, тогава също от Бургас. Тогава те са отишли пеш от Бургас до Варна. Когато се събрали и нарекли своето събиране „събор", те запитали:

– Та могат ли трима души да правят събор?

Учителят отговорил:

– Сега сте трима, а ще дойде време, когато ще станете хиляди.

Съборите наистина наедряват. Те стават все повече масови. На съборите в Търново през 1919, 1920, 1921, 1922, 1925 г. тук са вече стотици посетители. Излизат едни от други по-интересни беседи, отпечатани и внедрени в живота на братството ръководни принципи, давани именно през време на тия събори.

Първият събор, който имах възможност да посетя, беше тоя през 1925 година, станал на *братското лозе в Търново.*

Пристигащите получаваха веднага определено място за палатките си и се залавяха да ги разгъват. Разтваряха се бързо денкове и вързопи, разтягаха се колове и палатките от брезенти и платнища бързо заемаха мястото си в общата панорама. Всички работеха усърдно, съсредоточено, без излишни разговори.

Понеже пристигналите бяха от различни краища на страната, с различни възможности, палатките се различаваха много една от друга. Някои разгъваха високи, солидни, брезентови, макар и малко извехтели, друга разгъваха ниски, от платнища, триъгълни, в които можеше да се влиза само на колене, а трети си бяха направили палатки от обикновен американов плат, но напоен грижливо с парафинов разтвор в бензин. Това беше специалитет на една от

сестрите, снабдила мнозина приятели с произведенията на своето изкуство. Бивши военни вече даваха съвети как да се окопаят полите на палатката, как да се вържат, за да противостоят на дъжд и вятър.

– Защото никой не може да ти каже кога ще завали един проливен дъжд и ще ви измокри покривките и вас самите до кости.

За наша радост, през всичките десет дни на събора през тая година не капна нито капка дъжд. Напротив, времето беше приятно горещо, както често бива през месец август в лозята на Търново. Особено приятни бяха вечерите, нощите и утрата на старопрестолния град, който сякаш искаше да покаже добрата страна на лицето си.

Когато багажът беше прибран под палатката, ние можехме вече да разгледаме лагера и останалите съборяни.

В горната третина на братското лозе беше единствената едноетажна, паянтова, грижливо боядисана къщичка на търновското братство. В стаите на приземния етаж се намираха инвентарните вещи и хранителните продукти. Най-съществената част от къщата беше единствената голяма стая на първия етаж, с малко антре пред нея. Това беше нещо като свещената стая, „горницата", както ѝ казваха. Влизането в нея ставаше само гологлав и по чорапи.

На юг от къщата, недалече от нея, се възвисяваха два високи бряста, под които бяха наковани пейки за сядане. Върху тях протичаше напрегнатият живот на съборяните през съборните дни и те бяха винаги заети. Естествено, те далече не стигаха за стотиците съборяни. Поради това, при беседи и групови разговори, особено около Учителя, хората насядаха направо върху поляната, върху тревата, като постилаха под себе си дрехи или вестници. Не можеха да се поберат всички върху пейките и през време на обедите. Повечето си взимаха храната на ръце или – по-рядко – си носеха храната при палатките, гдето си създаваха комфорт, какъвто можеха. Но това беше крайно нежелателно. Никому не се искаше да се дели от Учителя през време на обедите – тогава беше толкова интересно и хубаво.

Вдясно от къщата, върху големи камъни бяха поставени големите конусовидни казани от розоварните, в които се готвеше общото ядене. Сутрин от тях се наливаше така ароматичният билков чай. На обед от тях се изсипваше единственото горещо ядене, приготвено с неповторима вещина от нашите дежурни сестри. Това беше заключителната част от дейността на снабдителите, докарали с коричка продуктите, на старателните братя и сестри, които с ножове в ръка бяха белили и рязали картофите и другия зеленчук. Останалите съборяни се застояваха наоколо и пееха заедно с дежурните. Песните бяха неделима част от самото готвене. Те превръщаха скучната и не много приятна работа около готвенето в някакво свещенодействие.

Когато идваше време за обед, един гръмогласен мъжки глас извикваше: „Обе-е-ед!" Тогава изпод палатките излизаха братя и сестри с канчета, нареждаха се на опашка около казаните и спокойно чакаха да получат пълната лъжица с ястие. Тя беше достатъчна за един хубав, макар и скромен обед.

Макар и насипано яденето, никой не почваше да яде. Изчакваше се да се каже в хор от всички хиляда уста молитвата: „Само Божията Любов носи пълния живот." Яденето беше негласно свещенодействие. Разговорите бяха тихи, делови. Сам Учителят не приказваше много – казваше само най-необходимото. Всеки можеше да се съсредоточи в самото ядене и да го дъвче грижливо. Когато свършваше обедът, всички замълчаваха по малко и всеки произнасяше полугласно същите думи, с които беше почнал обедът: „Само Божията Любов носи пълния живот." Всички бавно се разотиваха по палатките си. Над лагера прилягаше спокойната полудрямка на летния следобед. Някои наистина заспи-

ваха. Други пазеха тишина и мълчаливо си гледаха работата. Напрежението на деня постепенно намаляваше. Започваше отново съживяване към три часа, когато горещината намаляваше и съборяните се готвеха за следобедната беседа, която ставаше към четири часа. Ако не се състоеше беседа, посетителите от едно селище се трупаха около ръководителя си и залочваха проучването на дадената колективна задача.

5.2. Дневната програма през време на съборите

Всяка сутрин към четири и половина, още в тъмното, невидима цигулка засвирваше познатата песен:

„Събуди се, братко мили,
от дълбок сън ти стани
и веригите вековни
от нозете си снеми!"

Ранното утро на летния ден отдавна беше създало нагласа за ставане. Следваха няколко минути за необходимия сутринен тоалет. После всеки заставаше мълчаливо на своето място и чакаше в съзерцание показването на слънцето. Изток червенееше и скоро на ясното небе се показваше нажеженият златен диск. Очите дълго се бореха за неговите засилващи лъчи. През това време душата се късаше от земното и навлизаше в руслото на колективната молитва.

– „Господи Боже наш, благий ни небесен Баща, Който си ни подарил живот и здраве, да Ти се радваме..."

„Добрата молитва" всъщност не е „молитва". Човек не „моли" нещо конкретно. Тя е по-скоро интимен диалог с някакво далечно, невидимо, но ясно осъзнавано второ „аз", което наднича благосклонно от небосвода и се старае да чуе това, което неговите чада приказват. Всичко в тоя миг в живота изглежда безцветно и маловажно в сравнение с извисеното състояние на душата. Из дълбочината ѝ прелива обич, която изпълва всички кътчета и се разлива наоколо към всичко, което те заобикаля, към всички хора, към цялата вселена.

Няколко добре известни песни се поемат отляво, откъм къщичката, гдето засвирва цигулката. Мелодията е тиха, повтаряна от хиляда гърла, не много стройна, но пък затова топла и сърдечна.

Следват гимнастиките, „упражненията", „шестте първи упражнения".

Когато се прави разбор на „упражненията", човек се учудва как методично, постепенно е разкривал Учителят методите за овладяване на тялото и духа чрез средствата на „физическата култура". Елементите на упражненията са дадени три-четири години по-рано под формата на упражнения, насочени към различните органи: главата, дробовете, сърцето, корема, гръбнака, крайниците. По-късно всяко упражнение се съпровожда от усилия на мисълта и съответни подходящи движения, като: „обливания", „гребания" – като че си всред природата и се стараеш да вземеш от тея необходимите жизнени сили. Наред с тях Учителят изрично препоръчваше да се правят „дълбоки дишания". Знае се, че чрез тях човек се отправя към цялата психофизиология на човека.

През годините 1925–1938 не беше още дадена „Паневритмията". Тя се е зародила и оформила по-късно, постепенно, упражнение след упражнение. Тогава се е оформила и като цялостна верига от методично изградени и свързани като цялостна постройка [упражнения]. Самият Учител, който така високо ценеше своето най-хубаво произведение – Паневритмията, не считаше, че тя трябва да се играе на всяка цена, всяка заран, цялата, отначало докрай. Дори той не считаше, че тя самата е достатъчна за доброто овладяване на човешкото тяло. Затова често той играеше допълнителни упражнения, от които са извес-

тни и практикувани 12–13 упражнения, поддържани от брат Пеню Ганев. Упражненията накрая завършват с „бяг на място" – скачане, подхвърляне краката напред-назад, встрани, огъвкавяване на кръста – прекрасни упражнения, които очевидно играеха не малка роля за неговото удивително физическо здраве. *

5.3. След гимнастиките

След духовното възвисяване, постигано чрез молитвите, след овладяването на тялото с всички негови органи, ние се събирахме около Учителя, за да чуем неговото кратко утринно Слово. То се отличаваше по своя бодър, освежаващ характер, отразяващо неговите размисли през нощта, някои конкретни напътствия. В тях нямаше встъпление, както при беседите, приличаха на пречистени сентенции, сякаш наши собствени мисли, осветени от неговата мисъл, за да станат части от самия наш живот.

Следваше топлата закуска, поемана с истинска наслада.

А след закуската – истинската сутринна беседа. Учителят сядаше на пейката под големия бряст, съборяните насядваха на амфитеатралната полянка под прозореца на къщичката. Песни, „Добрата молитва", текста от Евангелието, Словото.

Искаме да цитираме някои извадки из това Слово:

„За да разбере човек великата Божествена Истина, която ще носи мир и радост на всяка душа, той трябва да бъде развързан, т. е. свободен от заблужденията на миналите векове. Заблужденията са останки от разнебитени кораби, захвърлени на бреговете. Те са остатъци от философски системи и учения, с които и до днес е покрито лицето на земята."

„... Да, и трети Завет ще има (освен Стария и Новия Завет – б. н.). Той ще бъде *Завет на прославяне на синовете Божии.* С този завет ще дойде в света любовта и хората ще изучават великата наука – как трябва да живеят по любов."

„Христос каза на учениците: „Идете и проповядвайте Словото."

„Душата е самият човек, който мисли, чувствува и действува разумно. Кое работи в човека? – Разумното начало! Прогресът се дължи на човешкия ум, на неговата воля, на неговото сърце."

„Ние обичаме човека според неговия плод. Който служи с любов, той е умен, добър и справедлив човек."

„Желая да видите Бога така, както виждате слънцето."

И така нататък.

Така Учителят говореше час-час и половина, някога дори два часа. Всички бяха притаили дъх и слушаха. А слушателите бяха същите хиляда души, внимателно съсредоточили погледите си към него, като че хипнотизирани. Само моливите на стенографите летяха по белите листове. Никога нито една паметна бележка не стоеше пред Учителя. Учителят гледаше с леко усмихнат, сияещ поглед хората и продължаваше да сипе своите чудни мъдри слова. Той говореше спокойно, без забавяне, без ораторска поза, като че говореше отблизо на един човек, като че разговаряше с всекиго поотделно. Сияеха очите на съборяните! Ето затова наистина е заслужавало да се остави работа, дом, да се понасят несгодите на лагерното пребиваване, на палатките, на скромната вегетарианска, „градинарска" трапеза.

Наистина, какво ставаше в човешката душа през време на „беседата"?

---

* Упражненията са 21. Вж. „Изгревът" том XVI, стр. 791–797. (бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

Човек чувствуваше как душата постепенно се откъсва от грижите на деня, започва да се навдига нависоко над земята, над нейните поля, долини, планини, над нейните грижи, над нейната сива мъгла. Тя остава все по-малка. Нещата върху нея се осветляват, стават понятни, разумни, смислени, грапавините се заглаждат и стават красиви. Просветление като това на слънчевата светлина се разсипва върху нашето съществуване. То става радостно, весело, пълно с надежди, перспективи.

Наблюдавал съм разположението на духа и веднага след „беседата" и няколко дни по-късно. Чувствувал съм като че светъл облак ме е подигал на почти половин метър над земята. Всичко ми се е виждало хубаво, радостно. Такова настроение ставаше доминанта, господствуващо през следващата нощ и още два дни след това. После то избледняваше и се губеше в морето на катадневието.

Мнозина от враговете на Учителя го обвиняваха, че „хипнотизирал" хората. Може би имаше нещо вярно в това. Той издигаше съзнанието на слушателите си до друг един свят, свят на идеите, който се виждаше така реален, както тоя, който ги обикаляше. Те вече не се питаха дали има Бог и Божествен свят или няма. Те знаеха вече, с пълна увереност, че самите те живеят в тоя Божествен свят.

Когато след години препрочитахме дебелото томче от беседи, върху което пишеше „Съборни беседи", ние се замайвахме от вида на завършената работа. Но това всичко изглеждаше съвсем просто, ясно и естествено.

5.4. По техническата организация на съборите

По какъв начин се организираше съвместният десетдневен живот на тия хиляда-хиляда и двеста българи – като се имат пред вид гостите от околността и от града, участвуващи пряко или косвено в съборите?

Хората се разпределяха на групи, по селища: братя и сестри от София, Пловдив, Русе, Габрово, Варна, Горна Оряховица, Стара Загора, Хасково – всичко повече от 30 селища из страната. Чужденци нямаше.

Извън беседите, всички селища получаваха задачи за извършване на някаква конкретна работа. Такава работа беше на първо място грижата за прехраната: снабдяване на продукти, подготовка за готвене и раздаване на храната, на която всички имаха право и която всички получаваха безплатно през време на целия събор. Изобщо през време на събора между съборяните не ставаше нито дума за някакви пари. Невидимото „ръководство" се грижеше за снабдяване на продуктите от града, за тяхното натрупване в долната стая, отгдето ги поемаха „дежурните". Пак така невидим диригент нареждаше ежедневните „дежурства". Без много шум, по утвърдена традиция, дежурните набавяха вода от чешмата, пълнеха казаните на огнището. Дежурните работеха по указания на своите „ръководители" при първа съгласуваност между дежурните хора. Останалото решаваше добрата воля и негласното съревнование. На обед ще се чуе весел глас:

– Кои бяха днес дежурните? Яденето днес беше много вкусно!

Лесно биха могли да се познаят тия дежурни по зачервените лица, които се откроява ха из множеството като израз на признание за добрите думи.

През време на дежурствата проличаваха големите различия в социалния състав на съборяните. Един до друг, един след друг, около огъня се редяха висш чиновник от някое министерство, служащ от някое учреждение, учителка, фабричен работник, занаятчия, селянин с потури и дълъг виненочервен пояс, гражданки и селянки – всички с еднакво усърдие изпълняваха дежурствата и се стараеха да поднесат колкото се може по-хубаво ядене.

Ние не чухме нито веднъж някакво недоразумение или някаква остра дума между всички тия добри българи. А мъчно можем да си представим една такава маса от хора от различни краища на страната ни, голяма част от които се виждат за пръв път, които могат да просъществуват десетина дни без противоречия, без стълкновение, без саморазправа, без нужда от полиция или от милиция. Естествено, не се чу нито една ругатня, нито един завишен, остър разговор. Напротив – хората разговаряха спокойно, разискваха различни въпроси из живота, цитираха текстове от Писанията, из прочетените глави на Библията или Евангелието, из беседите.

Според дадените задачи, за всяко селище беше възложено да се четат глави от Евангелието, да се разисква върху прочетеното между съборяните от същото селище. Софиянци четат евангелие от Матея, пловдивчани – от Марка, търновци – из Лука – глава след глава, всеки ден. Човек би могъл да се чуди каква сила събираше вниманието на тия хора, за да потъват така задълбочено върху дадения за проучване материал.

5.5. За загубените вещи

През време на тези десетина дни не се случи нито една кражба, не се загуби нито една дреха, нито една кърпичка дори. Ние заварихме вече установената традиция намерените вещи да се поставят на определеното за намерени вещи място. Близо до огнището, върху няколко храсти имаше поставен надпис върху парче картон: „Загубени вещи". На това място винаги се намираха нависнали по храстите дрехи, кърпички, ножчета, книги. Всеки можеше да си ги прибере без всякаква формалност, щом си ги познае. Тая традиция на „загубени вещи" се поддържаше и по-късно по всички събори или места, гдето се събираха хората на братството. Ние не чухме нито веднъж нито едно оплакване за задигната или укрита „по погрешка" чужда вещ. Очевидно, касаеше се до вече променено отношение към чуждата собственост в сравнение със средното ниво на хората на селищата, из които идваха нашите съборяни – качествено различно морално-етично ниво.

5.6. Как се събираха парите

Честното отношение на съборяните се проявяваше особено ярко при доброволните вноски, които всеки съборянин, по добра воля, правеше в „горницата".

В нея се влизаше поединично, сам. Затова пред вратата чакаше дълга опашка от хора. Обущата се оставяха пред вратата и се влизаше по чорапи – както обикновено се влизаше при Учителя. Върху източната страна беше сложена някаква картина – мъж, Христос, в по-голяма от естествена величина. На другата стена висеше ограден в хубава рамка Пентаграмът – петоъгълникът със символичните саби, чаши, плодни дървета, котви и с обичайния кръстосан надпис: „Любов, Мъдрост, Истина, Правда, Добродетел", обградени от кръгъл надпис: „В изпълнението на Божията воля е силата на човешката душа."

Всеки съборянин трябваше да потъне в размишление и да си изтегли по свобода някоя страница от Евангелието, да си избере някой текст, чиято основна мисъл трябваше да остане като водеща мисъл през идната година. Тая мисъл той трябваше да съхрани колкото се може по-дълбоко в душата си.

Едновременно с това всеки следваше да направи своя еднократен за цялата година принос към братската каса. В лявата страна на масата имаше поставена купчина с празни пликове. А на средата на масата ние лично видяхме вече натрупана грамада от попълнени и запечатани пликове. Това беше

внушителна грамада от 30–35 сантиметра дебелина и то почти по цялата маса. Тогава и ние сложихме нашата вноска – цяла банкнота от 500 лева. Вноската се правеше без всякаква пояснителна бележка, без да се означава от кого е направена. На тая грамада имаше не по-малко от 200–300 000 лева.

Ние повече не се интересувахме от съдбата на тия пари. Ние бяхме уверени в добросъвестността на хората, които трябваше да отварят пликовете, да отчитат сумите, да ги направляват по най-правилен начин в живота на братството, към тяхното най-добро оползотворяване.

Ние живеехме в един свят, където всеки ден ставаха злоупотреби в учреждения и колективи. Подправяха се подписи, фалшифицираха се чекове, подправяха се ведомости, приходо-разходни книги. Много счетоводители биваха съдени за злоупотреби. Ние вярвахме, че такова нещо не може да се случи между хората от братството.

Много по-късно, след заминаването на Учителя на 27.XII.1944 г., ние вече знаехме, че в комисията по проверка на приходите от събориите, отварянето на пликовете, заприходяването на сумите е ставало от преданите братя Тодор Стоименов – виден чиновник във фирмата за шевни машини „Сингер", брат Стефанов – счетоводител, Манол Иванов – запасен офицер, живеещ на Изгрева, Никола Антов – счетоводител. После тук са Борис Николов – млад, предан брат, завършил университета като естественик, после работещ като виден майстор по мозайките, Жечо Панайотов – заклет счетоводител. С тия пари са правени различните мероприятия на братството: закупено мястото на Изгрева, направени постройките, подредена печатницата и подвързаческата работилница, издавани огромната поредица от беседи в астрономически тиражи, правени постройки, посрещане на братя, гости от провинцията. Част от парите са били вложени в някаква банка – „Гирдап", която фалирала и завлякла вноските. Не била изпълнена препоръката на Учителя да се закупи земя около Американския колеж. Голяма част от парите са държани на склад – като банкноти и като звонкови у самия Учител или у касиерите Манол Иванов и Тодор Стоименов. Така са били излагани на промените при обмените на парите и са нанасяни сериозни загуби. В харчовете за битови нужда се правела крайна икономия. Въпросът за парично-стопанските порядки на братството, които и станаха пряка причина за неговия временен провал, заслужава да се разгледа отделно от разделите за събориите.

5.7. Събориите в София

През 1926 г. съборът за пръв път се състоя в София, на „Изгрева". През тая година срещу около десет милиона лева е било закупено мястото на американския журналист, приятел на България, Баучер, зад боровата гора, заедно със значителна част селски ниви на селяни от село Подуене, дотогавашни техни притежатели. Бяха вече изградени главните постройки на Изгрева – салонът, а по-късно и трапезарията. В строежите взимаха участие всички братя и сестри чрез личен труд. С особена радост поглеждах дълго време след това към тавана на салона, гдето с желязна пила трябваше да отрежа от гредата един дълъг железен клин. Много пот изтече от челото ми, докато прережа твърдото желязо при неудобно положение върху високата дървена стълба.

През тия години бях в провинцията и идването ми в София, на Изгрева, беше моята най-голяма радост. Нямаше още братски стаи и често ми се случваше да гостувам по домовете на братя и сестри в града – практика, внедрена и досега всред братството. През учебната 1925–1926 г. салонът беше вече свежо измазан, блестеше със снежната си белота, с огромните си прозорци към изток, заемащи цялата дълга стена на постройката.

Също както върху поляната в Търново, и тук, като че изникнали изпод земята, бяха построени по поляните разнообразните палатки на гостите-съборяни. Нашата хасковска група беше настанена в единствената, малка, триъгълна палатка от платнища, които аз бях донесъл. Бяхме се настанили върху прясно оженатата нива южно от поляната, гдето по-късно бяха построени бараките на Влад Пашов и Ганка Парлапанова.

Казаните за готвене бяха настанени пак върху големи камъни наблизо до кухнята, с готовност да хранят около хиляда гости.

Традициите и тук се спазваха неотменно. Цигулката засвирваше много преди изгрева на слънцето: „Събуди се, братко мили, от дълбок сън ти стани!" Измъкваха се полуоблечени братя и сестри към тоалетните места и умивалните, за да могат по-скоро да заемат местата си вред дългите стотина метра редици, срещу мълчаливите преобразования на източното небе. Синкавото, после розово, после златистожълто небе ставаше ярко-пламтящо около навдигналата се глава на изгрялото слънце. Тържествен хорал от хиляда гласа. Плътно наситена емоционалност издига душата на човека към други „светове". Те изглеждат така реални и близки, както въздуха, който изобилно навлиза в дробовете. Издигат на възбог душите и общите молитви, гимнастиките, първите наченки на Паневритмията.

Наредени на нестройно кръгове около Учителя, пъстрата тълпа от усмихнати, светещи лица, чакаха с нетърпение Словото на Учителя. То скоро започваше – понякога без предварителна молитва, без предупреждение. И все пак – той стоеше на стола си. До него се явяваше дългата маса за стенографите, които мълчаливо почваха да пързалят моливите по листовете. Останалите – всички съборяни, се разполагаха кой както може. Сядаше върху дрехата си, върху вестник, направо на земята, или оставаше на колене или някъде зад другите. Като гледаше неудобните положения, които бяха заели слушателите му, смеейки се, Учителят каза:

– Ако пък хората отвън знаеха какво богатство тук се излива, така биха се струпали, че за вас няма да има никакво място. Едва бихте намерили място за стоене някъде около железопътната линия.

Тая линия опасваше долната част на Изгрева на повече от три четвърти километра.

Програмата на беседите беше и тук, както и в Търново: ранно сутринно Слово, после – по-дълга беседа, понякога следобед, между 16 и 18 часа – още една беседа. Останалото време – четене на зададени теми, разисквания, свободни разговори, домакинска работа, посрещане на гости, посетители от града.

Обедите, вечерите не се различаваха от тия в Търново.

Грижливите изгревски братя и сестри бяха наредили дълги пейки и маси – десетки метра дължина – под редицата от сенчести дюлеви дървета. Тяхната едра шума се надвисваше над пейките и създаваше приятно хладна сянка. Именно тук, върху тия пейки, около тия маси протичаше спокойно-радостният живот на братството през летните дни на годината и също през съборните дни. Понякога през съборите са изнасяха на двора и всичките столове и пейки от салона.

След обичайните песни при водещата цигулка на брат Симеон Симеонов или понякога от цял оркестър, подемани от хиляда гърла, се чуваше очакваният силен глас на брат Гради [Минчев]:

– Обе-е-ед!

Дежурните, с големи съдове – баки, разнасяха яденето и го насипваха в чиниите на седналите братя и сестри. Беше време на хлебните купони и всеки

се грижеше за хляба си. Някои заемаха такъв от свой услужлив съсед, който с усмивка го преполовяваше. Кратка молитва:

– Само Божията Любов носи пълния живот. (три пъти)

Започваше тихо, задълбочено ядене, понякога придружено от тихи дружелюбни приказки. Учителят повечето не разговаряше през време на яденето или само кратко отговаряше. Следваше концертна или литературна програма. Пак песни – от всички или индивидуални, рецитации на свои стихотворения, отразяващи вдъхновенията на някои чутки братя и сестри. Учителят благосклонно слушаше и само от време на време проговаряше. И без това беше толкова много говорил през време на беседите.

При една такава песен трябваше лично да се убедя в духовното величие на Учителя, гдето очевидно беше тайната на неговата сила.

Всички братя и сестри, целият събор, над хиляда гърла, пеехме песента „На Учителя покорен".

– На Учителя покорен
аз ще служа до конца,
Той за мен е път отворен,
що ме води към Отца.

Аз бях точно срещу него. Премина ми следната мисъл: „Учителю, колко много ще да си радостен и горд, като чуваш сега толкова хора да пеят тая песен в твоя чест!"

Наблюдавах го внимателно. Беше притворил очи като в най-дълбока медитация. През горните клепачи се виждаше обаче как ябълките на очите му бяха отправени нагоре, към небето. Веднага долових какво ставаше в него: *той отнасяше това славословие към своя Учител*, невидим и незнаен за нас, но дълбоко осъзнаван, чувствуван от него.

И винаги, когато се запяваше от нашия колектив тая песен – „На Учителя", пред мене изпъкваше картината: за кой и за какъв „Учител" се пее. Нашият Учител, макар и стоящ пред нас като човека, когото наричахме „Учител", всъщност е само условен знак, конкретизиран образ на оня далечен Идеал, към който се стремеше нашето сърце, най-хубавата част от нашия душевен живот.

Когато някои се чудят на авторитета, който си беше спечелил нашият Учител всред нас и всред нашата обществеост, аз никак не съм се чудил. Той беше успял да надмогне дребнавото човешко, да заживее в съгласие със своя идеал, с идеалите на човечеството изобщо. Той нямаше лично желание, лични амбиции, дори свой личен живот. Той го беше слял със своя идеал. Смешно е да се говори за някакво користно лицемерие, поза, блъф, фалш, както понякога обичат да приказват външни, повърхностни многознайници. Не! Фалшът, лъжата, блъфът биха създали неприкриваемо противоречие между думите и делата, биха причинили провал както на личността, така и на нейното дело. Учителят беше пред нас десетки години, по всяко време, през дни и нощи и нито веднъж, нито в един случай не беше доловено противоречие между неговите думи и неговите дела. Той стоеше на поста си вярно дори до последните дни от живота си: мъдър, убедителен, усмихнат в страданията си.

5.8. Конфликт с полицията

Правителствата преди девети септември 1944 година съвсем не бяха разположени към Учителя и неговото дело. Цар Борис усещаше силата на неговото дело и правеше всичко възможно, за да го впрегне в своята колесница. Учителят никога не промени своето отношение към политическата линия в страната ни, като никога не забравяше, че е българин, че България трябва да върви

с Русия, че това са предните постове на *Славянството*, всред единното хармонично човечество.

Полицията на Ляпчевият сговор * не преставаше да подозира Учителя в комунизъм и никак не насърчаваше „културното" дело на Бялото Братство, което все повече печелеше почва всред нашата общественост.

Брат Начо Петров беше по партийна принадлежност демократ. Като такъв, той беше заемал видни постове в държавата ни и имаше авторитет пред властите, особено пред правителството на министър-председателя Андрей Ляпчев. Но това не намаляваше подозрителността на полицията. Всяко искане на разрешение за съборите беше голям въпрос за хората на братството.

През време на събора през 1927 г., при посещението на повече от хиляда съборяни, се чу слух, че пристига полицейска конница, за да ни разгони. Очевидно работата не е била добре уговорена официално или разрешението не се е подразбирало за такова масово посещение. И наистина, една заран рано откъм гората се зачу тропот на конница. Кавалерийските конни ескадрони обиколиха бързо Изгрева от всички страни, по всички правила на бойния устав. През клоните на боровете се виждаха блестящите саби, извадени за сеч.

– Ще ударят на сеч – изохка някой подплашен глас.

Всички молитви, гимнастики бяха свършени, Учителят се беше негде прибрал, останалите братя и сестри, натрупани около стълба в центъра на поляната, продължаваха да пеят. Песента бързо се превърна в несвързан глъч. Боязливата тръпка, която полази отначало по гърбовете на всички, се превърна в спокойна увереност: не сме ли ние последователи на Христа? Не знаеха ли християните да понасят мъчения и да умират с песен на уста?

Размътеното настроение постепенно се избистри и направи място на дръзка самоувереност. Песните продължиха така, като че нищо не беше се случило. След „Напред да ходим смело" идваше „Братство, единство", после – „Ний сме славейчета горски". Редиците на ескадроните стояха с извадени саби, като че отдаваха почит. Конете потропваха нетърпеливо, докато полицейският началник, дошел лично между нас, слушаше, говореше с някого, мислеше и съобразяваше. Скоро той се почувствува ограден от добродушни, усмихнати, светещи образи, прилично облечени – а не голи, както му бяха говорили, – граждани и селяни, мъже и жени, видимо интелигентни. Постепенно към полицейския началник наклони дружелюбно настроение, изразено и в кратки въпроси и отговори. Разговорите между него и представителите на братството – Начо Петров, Тодор Стоименов са се водили някъде по-настрани и завършиха със следните думи на полицейския началник:

– Аз се убедих, че вие сте мирни, кротки граждани и ще ходатайствувам повече да не ви се пречи на събора! Довиждане!

Радостна тръпка пробегна по ентусиазираното мнозинство. То се изрази в наистина мощен хорал на „Братство, единство", който сякаш стресна конете и учуди полицаите. Блокадата беше наскоро вдигната – тропотите на конските копита бяха погълнати от безмълвието на гората и от спокойните страници на историята.

Работата на събора наистина продължи. Учителят продължаваше да изнася своите две беседи дневно, продължаваха целодневните програми на съборите. На събора през 1927 г. Учителят даде „Пътят на ученика".

Тук се направиха опити за обзавеждане на „Самопродавница". Излагаха се книги, беседи, до тях – панички за събиране на парите. Всеки можеше да си купи каквото иска – разчиташе се на неговата добросъвестност.

---

* Андрей Ляпчев е бил министър-председател и едновременно министър на вътрешните работи от януари 1926 до май 1932 г. (бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

5.9. Чешмата на Дианабад

През време на тоя събор аз лично наблюдавах една картина, която илюстрираше отношението на Учителя към явленията в живота.

На Изгрева нямаше нито чешма, нито кладенец. На три четвърти километра зад железопътната линия, из глинестите пластове на брега до „ловния парк" капеха капки. Под ръководството на Учителя тия капки се вливаха в бразди на почвата и събираха в доста изобилно течаща чешмичка. Наши братя-мозайкаджии бяха направили чучур, корито и наоколо пак мозайка, пъстра и хубава – няколкометрова, оградена тераса. Тая чешма през време на събора беше жива част от живота на братството. Оттук се вземаше водата за готвенето и за битовите нужди. Вдигаха се бригади от братя и сестри, които носеха големите казани. Тъй като чешмата течеше по малко, казаните се пълнеха бавно и имаше време за приятелски разговори на цели групи приятели. Знае се ролята на чешмите на нашите села в бита на народа ни.

Случайно бях на Изгрева зад северната стена на трапезарията, която ограничаваше живота на събора от останалия „свят". Дотам беше „наша територия", след това започваше „светът" с неговите обичаи, шум, борби. При мене дойде млад мъж, който носеше под мишница някаква папка с книжа.

– Моля, кажете на Учителя, че го вика художникът, с когото е говорил.

Докато да извикам Учителя, художникът беше вече наредил край стената своите „картини". Това бяха набързо нарисувани акварели, представящи едно и също нещо: чешмичката на братството, с нейните струи в дъното, глинестия бряг, пъстрото корито, оградената от балюстрада площадка около чешмата. Върху единия край на същата стоеше с целия си ръст млада, висока „сестра", държаща в дясната си ръка някакво голямо цвете. Десетината картини си съперничеха по немарливо оформяне на линиите и по набързо размазване на акварелните петна.

Разговорът на „художника" с Учителя беше много кратък. Той погледна, поклати глава, леко се усмихна, обърна гръб и се загуби зад оградата на Изгрева.

Наскоро се изясни какво е станало. Предния ден, като видял Учителят един външен човек [да] рисува по добра воля чешмичката – както е могъл да я види и свърже с живота на братството, той извадил петстотин лева и откупил картината. Художникът съобразил, че се касае до простодушни хора, които толкова разбират от изкуство, решил да нарисува „серийно" цяла поредица от подобни картини и да ги представи като търговска стока. Не му оставаше нищо друго, освен да постави отново „картините" в папката и да си отиде.

5.10. Съборите в Търново

Тук е мястото да кажа, че въпреки личното предпочитание, което имах към София, двата събора в София не можеха да се сравнят с единствения ми събор в Търново, през 1925 г. В Търново братството се откъсваше от целия останал свят и живееше несмущавано от „вълните" на широкия свят. Големият град плискаше о стените на братството и отклоняваше вниманието ни от „духовното", което ни се поднасяше така изобилно от Учителя. Неповторимо хубави бяха всички минути, изживявани в братското лозе, около „горницата". Това почувствувах с пълна сила и десетина години по-късно, когато една нощ, откъснат от другари и познати, пренощувах сам на поляната под брястовете, гдето слушахме беседите, гдето говореше Учителят. Бях облечен в бойна шинела, лежах върху единия си ботуш, гледах звездите и ми се струваше, че чувам стъпките, разговорите и песните на хората от събора. Преживяното възкръсваше с неотразима сила.

Но животът течеше. Когато тридесет години по-късно потърсих отново лозето и „горницата" в Търново, не можах да ги намеря. Всичко се беше загубило вред новите жилищни блокове, нови улици, нови домове, ново планиране на някогашните лозя, като в някаква скрита картина. Напразно беше да се търсят, нямаше вече и кой да ни каже – новите хора нищо не знаеха за това, което беше станало на това място.

Неповторимите преживявания и на Изгрева в София съставяха съществена част от моя душевен живот. Никъде и никога не ми са се виждали така прекрасни звездното небе на летните нощи, сребърният лик на надвисналата луна.

Няколко години поред вече не се състояха събори в София така, както през първите години. Следваше от брат Боян Боев нареждане до братските групи в провинцията: да се провеждат съборите по места, вред самите хора на братството, *като всеки ден се четат по две беседи* – по определен план. Колкото и да бяхме огорчени от това, ние се задоволявахме да прекараме „в съборно настроение" тия определени три дни. Аз ги прекарвах сам, само с беседите, и ми се струваше пак, като че не стъпвам на земята, като че продължава животът на братството около Учителя.

След 1929 г. „съборите" започнаха да се провеждат на Рила, на Седемте рилски езера, като се спазваше традицията на тия августовски дни – от 19 до 28 август.

Много пъти съм се убеждавал колко старателно Учителят спазваше августовските съборни дни. Те бяха, очевидно, за него някакъв повратен пункт, който той строго спазваше при вземане на важни решения.

Знае се, че той говореше за *„школа"*, за *учебна година*, за *ритъм* в живота на природата и в живота на самото братство. А тоя „ритъм" беше очевидно свързан с ритъма на цялостната природа, с живота на цялата Слънчева система.

С голямо учудване констатирах, че училищните програми в школите се съобразяват с тоя годишен ритъм – точно през времето от 25 до 28 август се правят училищните конференции: отчита се миналата година, правят се разбори, критики, използват се поуки и се заплануват новите програми на учебната година, която ще започне през септември.

За тоя, който може да чете и да разбира „съборите" на Братството, лесно ще почувствува, че те са *конкретно приложение* на ръководните принципи на Учителевото учение в живота, на Христовото учение, на идейния комунизъм. Това траеше, несъмнено, много кратко време – само няколко дни. Но може лесно да се разбере, че това са само малки модели за широките възможности на културното човечество да заживее *в хармония и братство даже и когато се касае до значителен колектив от хора*.

А може някой да каже: „Да, това са отблясъци от така нареченото царство Божие на земята, за което са говорили „мъдреци и пророци" през всички епохи."

Баня, 1969 г.
Д-р Стефан Кадиев

6. Учител и ученици

6.1. Неговото Слово

Когато повее вятърът, той не разклаща едновременно и по един и същи начин всички дървета.

Не всички слушатели приемат по еднакъв начин случайно доловените думи на Учителя. Някого те разтърсват до дълбочината на душата, събуждат хиляди и разнообразни мисли и чувства, трогват го до насълзяване, свързват се с вече добре познати асоциации, таящи се често в дълбочината на сърцето, които при докосването на неговото слово получават релефност, живот, стават отново части от духовния живот на човека. Без да иска, човек се сеща, че по тия въпроси лично той се е връщал много пъти, мислил и оставал без решение. Сега отведнъж всичко става ясно, прегледно, смислено, красиво, дори прекрасно. Панорамата на своя живот и тоя на близките около нас хора става слънчево озарена, мъдра.

Повече емоционални хора се вдъхновяват веднага и са готови да тръгнат дори на опасен подвиг. Всичко изглежда така просто и лесно, Царството Божие – така близко, остава само да протегнеш ръка, за да го досегнеш. По-дълбоко мислещи, критични хора се усмихват благосклонно, далечно, не отнасящо се до тях, не заслужаващо да се губи време и сили заради него.

А още по-критични, обременени в свои собствени грижи и мисли, считащи себе си за много просветени по всички въпроси на живота, с досада бъскат беседата настрани и престават да мислят за думите на Учителя. Все едно, те не се отнасят до тях.

6.2. Обществото

Тъй като времето след Учителя е доста минало, а все пак неговите „беседи" се четат и препрочитат и движението, създадено от него – общество [„Бяло Братство" – е] като част от нашия обществен живот, нам се иска да разчетем с лупа по какъв начин и по каква причина думите на Учителя са се отразили по един или друг начин върху душите на хората, които са около него или които следват пътя му на *ученици*. Въпросът е колкото интересен, толкова и труден. Труден е дори само поради факта, че ние самите, които бихме правили анализа, имаме вече отношение към делото на Учителя и просто не можем да бъдем строго обективни, каквито трябва да бъдат обективните наблюдатели. Но даже и така да бъде, делото на Учителя е според нас толкова важно и толкова красиво, че заслужава да се поработи за него, па макар и при риска да се правят грешки. Учителят никога не ще извини ученика си, който, поради страх да не сгреши, се обрича на бездействие. Като не работи, човек не прави и грешки. Това е вярно. Но *бездействието* не е грешка, а нещо много по-страшно. То е *грях*, който ни представя зле. Очевидно, по-добре е да сгрешим, отколкото да правим греха на бездействието.

6.3. Наследството

Животът е непрекъснат низ от явления, които следват свързано едно след друго. И така от люлката до гроба. Но всеки от нас чувствува и знае, убеден е в това, носи в себе си дълбоко внедрени кълнове от родители и прародители. Не ни струва много труд, за да открием, че носим статурата на баща си, овалното лице на майка си, нейните очи, тяхната готовност да заплачат при разплаканото лице на нашата приятелка. Ние носим техните способности да боравим лесно с цифрите, да боравим с логаритмичните таблици или да пишем стихове. Тая

наследственост ни учудва, когато я открием в много подробности около нашето тяло, кожа, склонност да избухваме или да сме сдържани и разсъдливи повече от всички около нас – така, както са построени нашите родители, братя, сестри, баби, лели, вуйчовци. Така ние ще открием, че нашата нагласа към Учението на Учителя, към неговото разумяване, харесване, възторг или напротив – критичност и отрицание, се подчинява на наследствения уклон на хората около него. Иска се, наистина, специфичен наследствен уклон, за да ти допадне Словото на Учителя, да те увлече, да те постави на чина пред него, като на някакъв училищен чин.

6.4. Душевно болните

Още през времето, когато Учителят беше пред нас с целия си ръст, имаше си хора, които проявяваха известни странности. Той виждаше тяхната ненормалност в сравнение с нормите на хората, както лекарят вижда ненормалностите на своите пациенти. Това беше за самия него твърде досадно, неприятно. Но и към тях той се отнасяше търпеливо, грижовно, внимателно, като че нищо и не забелязваше. И другояче не можеше и да бъде. Той боравеше с човешки души. А всяка душа е индивидуалност, със свои особености, свой особен свят, даден веднъж и неповторим. А границата между характерологичните варианти и „ненормалните" е толкова преходна, неясна, че понякога просто не може да се разчете. „Всеки си е особено луд", казва народната мъдрост. И наистина, мъчно можеше да се постави граница между Магдалина, която се криеше под леглото на Учителя с намерение да роди от него един Христос, между ревностните почитателки, които го чакаха разплакани пред вратата, които не намираха друга радост освен тая – да се движат след него като някакви сенки. Всяка от тях носеше в душата си някаква непосилно тежка травма от живота, огорчение, загуба, неизпълнена мечта, нещастна любов, които не можеше нито да изостави, нито да забрави. Човек търси това, от каквото има нужда, това, което носи облекчение на болката му. Тъй като всеки имаше свободата да отива при него когато и колкото пъти му се иска, човек можеше да наблюдава картината, която се наблюдава около фигурата на един голям психиатър между пациенти, търсещи неговата магическа лечебна сила. Може би силата на внушението, или на самовнушението? Това е вярно.

Но всеки обективен наблюдател би се съгласил, че словото на Учителя не може да причини душевно заболяване, че [не е вярно, че] именно то става причина за „полудяване" на неговите последователи, както навремето злонамерени врагове твърдяха. Нормалният здрав човек може, ако не одобрява, да се усмихне, да кимне с глава, да се отстрани и да забрави думите му.

Може би пред Учителя и пред неговите ученици се изразяваха, проявяваха някакви дремещи в душевноболните тенденции. Вероятно в светлината на учението се осветляваха кътчета на човешката душа, скрити дори за самия човек и лъсваха пукнатини, нередности, които тормозеха, измъчваха човека, които *трябваше* да се осветлят, за да се осъзнаят и след това, напълно съзнателно *да бъдат лекувани* чрез психотерапевтичните средства на Учителя. А това беше собствено същината на самото учение като психиатрична метода.

6.5. За физическото здраве

Физическото и душевното здраве са нормалните състояния на човека, великият дар на Природата, основата на човешкото щастие. Но както едното, така и другото се подчиняват на *закони*, които трябва да се познават и съблюдават.

На много места Учителят говори, че „ученикът трябва да бъде душевно и физически здрав". Той счита обаче, че здравето е плод преди всичко на *мисълта* на човека. Затова лечението на болния трябва да започне преди всичко с неговата *душа*. На човека трябва да се вдъхне доверие, вяра, надежда в неговото оздравяване, в правилността на прилаганите за лечението му методи. Това съвпада напълно със схващането на великия руски физиолог Иван Петрович Павлов. Достатъчно е само една неприятна дума, едно тежко съобщение през време на яденето ни, за да спре отделянето на стомашен сок, да се причини едно или друго заболяване. Като се започне от тези елементарни наблюдения, човек може да се убеди, че наистина голямата част от физическите заболявания имат за основа някаква *душевна травма*. Наистина, ние откриваме при много наши заболявания наличието на *микроби*, които поставяме за първопричина на заболяването. Това е вярно. Но също е вярно, че микробите мъчно преодоляват *естествения имунитет*, който ни предпазва от тях. Неговото пропукване, нарушение неговата цялост, нарушението на равновесието на силите на организма създава условия за развитието на микробите, за заболяването. Затова в основата на *физическото здраве* лежи здравето на *душата*, правилно изградената *психическа нагласа* на човека. Целостта на „душата" съхранява естествения имунитет, поддържа *здравето и на тялото*.

Но здравето на човека се намира в зависимост и от *средата*, *от условията на съществуване* и *режим* на живота. Тук са в пълна власт: слънцето, водата, движенията, упражненията, физическите упражнения, екскурзиите, физическата работа, трудовите условия, правилното редуване на всички действуващи външни фактори. При *правилно* подреждане на всички тия фактори човек може да живее почти без да боледува.

6.6. Учениците

При Учителя никой никого не канеше, нито записваше. Хората идваха при него, привлечени от това, което бяха вече чули за него, за неговото учение, слушаха известно време и когато не им допадаше, те повече не идваха. После, може би и след години, те си спомняха за това, което са видели и чули. Но мнозина от дошлите и чулите първата беседа от него така си и оставаха завинаги привързани. Те научаваха кога и кога той говори, кога се събират хората и просто оставаха привързани към него, твърде често – завинаги. За разлика от различните верски общности и религиозни системи, тук това ставаше *без никакви формалности*, без никакъв устен или писмен ангажимент. Ангажиментът беше просто радостта, която се изпитваше, когато го слушаш, радостта да бъдеш между хората, които бяха при него. Те всички заедно образуваха обществото на „Бялото Братство", като думата „бяло" се употребяваше в смисъл на чистота, към която имаше стремеж. Не се гледаше нито на общественото, нито на материалното състояние, нито на професията, нито на образованието. Така се случваше, че тук попадаха хора от народа, работници, селяни, учители, лекари, инженери, адвокати, професори, както и чиновници от различни ведомства, военни.

Беседите на Учителя бяха на обикновен говорим, понятен за всекиго език. За мнозина това създаваше илюзията, че зарад неговото разбиране не е нужно някакво особено образование. Но това беше очевидна илюзия. Към неговите думи трябваше да се пристъпва с особена нагласа на психиката, която да поставя човека извън нормите на ежедневието, което го обикаляше. Той не говореше конкретно за земята, времето, поминъка на човека. При създаденото настроение той засягаше дълбоката емоционална същност, като майстор-

ски създаваше *положителни, светли образи.* Наистина, те нямаха пряко отношение към текущата действителност. Но те все пак бяха елементи от една по-висока действителност, желана, мечтана от всяка човешка душа. Радостта от това, че си бил и че можеш да бъдеш част от тая действителност, беше именно неразкъсваемата връзка между Учителя и неговите ученици. Точно тая *радост* е общото между всички ученици, колкото и различни те да бяха.

Когато обрисуваме образите на първите трима ученици на Учителя, ние лесно ще открием първичните образи и на всички останали ученици, поколенията, които следват и до наши дни.

6.7. Д-р Георги Миркович

Който иска да види образа на тоя мил възрожденец, и днес ще го види изваян от бронз върху пиедестала на паметника на героя от освобождението Хаджи Димитър на площада в Сливен.

Роден е през 1825 г. в Сливен в семейството на заможно търговско семейство, всред будни хора, възрожденци. Това му дало възможност да следва във френския колеж в Бруса, а по-късно – в Русия, в Киев, за да завърши медицина в Монпелие, като взел участие в борбата против холерата през 1855 г. Заради това е бил награден от френската власт. Постъпил на държавна служба като лекар в Лом, развива просветна дейност при откриването на местното читалище, при основаването на женското културно-просветно дружество, следи отблизо дейността на революционния комитет, като докрай остава сторонник на дейността на *културното издигане на народа* ни. Поради наклеветяване в участие в революционния комитет, той е изпратен в Мала Азия, гдето при много драматични положения практикува като лекар в Мардин в продължение на десет години. След освобождението става железопътен лекар, основава първото здравно-просветно списание „Любословие", както и окултното списание „Нова светлина", в които отразява както будния си дух, така и стремежа си да работи за издигането на народа ни, за неговото освобождение от физически и духовни болести. При първата среща с Учителя той пръв познал необикновеното величие на Учителя и станал един от първите му ученици. Той е един от тримата ученици, които се срещнали на „събор" във Варна през 1900 г. Учителят винаги говореше с обич и добри чувства за „лекаря, който се занимаваше със спиритизъм и вярваше в духовете". Вълната от спиритизъм, заляла страната ни по онова време, е имала първичен източник в тоя бележит дух, живял лично в светлина и в стремеж да бъде полезен на народа. От 1903 г. издава списание „Виделина". Починал през 1905 г., като бил в непрекъсната духовна връзка с Учителя. Списание „Виделина" продължава да излиза до 1910 г. под редакцията на Тодор Бъчваров.

6.8. Пенѝо Киров

С особена любов и добри чувства говореха за него нашите възрастни братя, които имаха спомени за него. Бил пощенски чиновник в Бургас. Бил рус, светлокос, добре разположен, весел, приветлив, вземал участие във всички срещи на братята и сестрите. Наскоро се включва в тройката около Учителя. През 1900 г. заедно със Стоименов пропътува пеш тридневния преход между Бургас и Варна, за да се яви точно в уреченото време на бележития първи „събор" на Бялото Братство. Съборът станал някъде във варненските лозя.

6.9. Тодор Стоименов

Слабичкият, като че въздушен чиновник, представител на шевните машини „Сингер", Тодор Стоименов, надживя с доста години другите двама участници в „събора". Работата му като представител на „Сингер" беше доходна и той можеше да получи значителна материална независимост. Това му даваше възможност да подреди добре семейството си. Но за да остане верен на препоръките на Учителя – „да работи" за Божието дело, той не се ожени и живееше с роднини. Поради това той имаше възможност наистина да се занимава с братски работи, като с течение на времето оставаше най-верният член на „братския съвет". Спокоен, уравновесен, добре разположен, леко критичен в работата, Стоименов стана един от стълбовете на „Бялото Братство".

6.10. Александър Кръстников

Той беше също пощенски чиновник в Бургас. Той бил също така увлечен от идеите и от делото на Учителя, но проявявал по-широки интереси. Чел много теософска литература, задълбочил в окултната литература. Възвисок, рус, с широко чело, увлечен в духовна работа, той не се оженвал.

През времето около 1920 г. започва да редактира списанието „Витлеемска звезда", което намери доста широк пласимент всред нашата подготвена за духовна храна общественост. Точно тогава бяха в разцвет комунистическите, социалистическите, земеделските течения с подчертан социален елемент. „Витлеемска звезда" намери особено добър пласимент в селата около Хасково, Раковски (по-късно Димитровград), селата Крепост, Добрич, в самото Хасково. В тия селища Кръстников основал духовни кръжоци, гдето работил по същите методи, по които работил Учителят. Ръководителят на събранието прочитал текст от Евангелието и след това започвал да говори върху него – така, както правят всички евангелски пастори. Преди почването на „беседата" се пеели песни, повечето заимствувани от песенниците на Бялото Братство и на евангелистите, четели се молитви. През първите години те са имали остро отношение против православните свещеници, против православната църква, поради което са предизвиквали тяхното неприязнено отношение. Борбата на *новото*, което се стреми към по-далечни и по-възвишени цели, към „истинско християнство" на мястото на кариеризирания църковен клир, предизвиква остри публични полемики, понякога ръководени от самите владици. На бурните закани, че „ще изпратят стражари да ги арестуват", те остроумно отговаряли: „Изпратете, асль те са вашите ангели."

Основаните от него групи за духовна работа съществуват и досега, като постепенно се преляха към групите на Бялото Братство и се сляха с тях. Подълго време съществуваха в Димитровград и в Крепост, гдето и досега се ползуват на почит всред местното население. След години Кръстников се премести да живее в София, като посещаваше методистката евангелска църква, към която имаше склонност и лични отношения. През по-късните години той се премести в Бургас и започна да пие спиртни пития. Въпреки това доживя до повече от деветдесет години. До края на живота си, както и във всичките статии на „Витлеемска звезда", той говореше и пишеше твърде почтително за Учителя, без да казва, че всъщност е бил негов ученик. През по-късните години, когато духовните нужди на последователите му нараснаха и той не можеше да ги задоволява, те се приобщиха към Бялото Братство, гдето и сега съществуват като групи на братството. Уважавани са от местните власти, от комунистите и земеделците, които винаги са ценели тяхното покровителствено отношение през миналото. И досега по селата те са едни от първите кооперативни стопани,

уважавани от комунистите „като техни първи братя", без да признават, естествено, „окултните истини", на които те се опират.

6.11. Пастърмаджиев

Един от неговите последователи ние намерихме в Сливен. Беше вече пенсионер, след като е бил някакъв дребен чиновник. Намерихме го в една скромна къщичка в края на града, гдето живееше при много скромна обстановка със семейството си. Бяхме научили, че се занимавал със спиритизъм, като викал духовете и дори ги карал да се материализират, при което успявал дори да ги фотографира. Той даже ни показа една снимка, плака с размери 14 на 18, на която се виждал ликът на някакъв дух. Въпреки всички усилия, ние не можахме да открием каквато и да било прилика с човешко същество и сметнахме, че това е лошо осветлена фото-плоча, без някаква доказателна стойност. Пастърмаджиев си живееше настрани от Бялото Братство в Сливен и не взимаше никакво участие в живота му.

Д-р Стефан Кадиев

6.12. Брат Михаил Райнов

На 17 януари 1950 г. в Сливен се помина на 86 години брат Михаил Райнов. Дългогодишен учител по музика в Сливен, основател на хоровото дело в тоя град, той беше предан наш брат. Благодарение на него се закупи салонът в Сливен и хармониумът, на който се пее и свири в братството. Настоящото стихотворение е написано по случай годишнината му и четено в братството в София от автора на обеда, даден по тоя случай.

Балканът, сам Балканът сякаш беше той:
темпераментният и суров харамия,
оплешивял и посивял от вековете,
велик, суров и пак – безкрайно нежен,
един прекрасен ден се беше вслушал той във Бога,
потъркал бе очите, плещи бе разтърсил,
въздъхнал бе и станал бе човек.

И тоз човек бе брат Михаил Райнов.
Такъв бе той – роден във Сливен – мъж корав –
и твърд, и верен.
Пред нас и между нас бе близо четвърт век:
така го сварихме, така се и простихме с него –
висок, с колосана яка, с официален винаги костюм,
с брадичка учителска от деветнадесети век,
обръснат, спретнат, неизменно чист,
намусен малко, сякаш твърде строг,
а всъщност – с нежно, любяще сърце –
сърцето на дете,
което иска някак важно да изглежда
и затова така под веждите поглежда.

Брат Михаил Райнов – още в мен звучат
облечените във хармония песни.
Ние всички знаем тия песни – те са част от нас,
те клетки са от нашто живо тяло,
Частички от Учителевото дяло.

Чрез него знаеше го и Балканът: затова
с такава благосклонност слушаше тогава
в листата дъх стаил.
Михаил Райнов! Да!
Да спомним с топло чувство неговото име!
И нека горди сме, че беше между нас,
че беше с Учителя, че остана с него,
че пя, че песента му живо отрази
един живот достоен и достойно изживян
един наш верен брат, роден в Балкана и самин Балкан.

17 януари 1951 г.
София Стефан Кадиев

7. Брат Тодор Стоименов разказва за първия конгрес на Братството

Очаквахме почването на концерта по случай съборния ден – 27 август 1950 г. Ние се възползвахме от близостта до брат *Тодор Стоименов*, за да можем да направим отдавна исканата среща и разпитване. Той изглеждаше все така сух и въздушен, като че беше облечен в кожа мощи. При все това в очите му гореше пламък. Отначало заговори неохотно, после се увлече и говореше спокойно и уверено, без да се уморява, въпреки своите 84 години.

– През 1897 г. аз бях дребен чиновник в окръжния съд на Бургас. Обитавах една малка стаичка, гдето често прекарвах свободното си време в четене. Една вечер преживях нещо страшно. Както си четях, стори ми се, че столовете се раздвижиха, в шкафа започна да се тропа. Настръхнал в ужас, аз легнах на леглото и се завих презглава. На другия ден ми казаха, че се явявали „таласъми" и в други къщи.

Тогава се запознах с един млад чиновник, наричаше се Васил Козлов, който се занимаваше със спиритизъм. Още щом се срещнахме, той каза: „Ти си много добър медиум." Така направихме опити с пишене и масичка.

Чрез него се запознах с други един чиновник от нашия окръжен съд, *Пеню Киров*. Той се оказа много по-напреднал. Беше хубав, малко пълен, спокоен, добър, мълчалив човек, много сърдечен и много духовен. Понеже работехме в същото учреждение, ние имахме време да се запознаем и сприятелим. Скоро станахме неделими. Той ми каза:

– Това, нашето, са само опити. Аз ще те запозная с един много напреднал духовен човек, с когото вече доста отдавна кореспондирам. Той е от Варна и се нарича Петър Дънов. От него ще научиш неща, които ще те осветлят по много въпроси.

Така започна нашата кореспонденция с Учителя. Ние му пишехме „Господин Дънов", а той се обръщаше към мене с израза „брат Тодоре" или „брат Тодорчо". Тая кореспонденция хвърляше все по-изобилна светлина върху духовните проблеми. Аз чувствах как раста в светлина и радост.

В това време нашият трети другар, Васил Козлов, се тъкмеше да заминава за Америка.

– Аз чувствам как тя ме вика! Не може нищо да ме спре вече тук!

През 1900 година във Варна се състоя събор на юнаците. Ние решихме с Пеню Киров да отидем във Варна и да се срещнем с Учителя. Това беше по

Великден, април. С един параход ние изпратихме приятеля Васил Козлов за Америка, а с увеселителния параход ние пристигнахме във Варна.

Трябва да кажа, че Пеню Киров беше отишъл два дни напред с друг курс на парахода. Така че аз пристигнах сам и трябваше да ги търся. Отседнах при мой познат, Христо Симов, който се оказа роднина на Учителя. Той ме заведе в дома на Учителя. Точно в това време те се завръщаха заедно с Пеню Киров от лозята на Варна. Там те са ходили на разходка и са имали дълги и твърде оживени разговори.

Учителят беше млад, енергичен мъж, изискано облечен, който говореше охотно, както и охотно мълчеше и слушаше с усмивка събеседника. Обичаше да се шегува. Скоро ни изповяда, че неговите роднини искали да ги води по сладкарници и танцувални вечеринки, че искали да го назначат чиновник при владиката, който бил близък на баща му. Той учтиво отклонявал всичките покани, като предпочитал да се занимава с четене, изнасяне беседи по френология в читалището. Тогава издал книжката си *„Наука и възпитание"*, която обаче не му донесла никакви особени приходи – той и без това я повечето подарявал. По-късно той беше предприел обиколки из страната, като пак така изнасяше сказки и правеше измервания на черепите на хората, от което е имал известни скромни доходи. Когато по-късно идваше при мене в Бургас, за да не плаща на хотел, спяхме заедно на едно легло в моята скромна стаичка. Но никога не се назначи на държавна служба, нито беше станал зависим от някого. Това беше едно голямо разочарование за неговите близки, които очакваха, че той ще пласира по-добре своята отлична подготовка, своите документи от чужбина.

Помня тогава, че между другите въпроси беше и тоя:

– Вие виждал ли сте ангел?

– Естествено, в различни степени – беше отговорът.

С една дума, аз бях съвсем поразен от това, което чувах от него. Струваше ми се, че духовният свят е станал така близък и понятен, като че беше самият физически свят, който ме обикаляше, който виждах с очите си и пипах с ръцете си.

– А кога ще можем да направим конгрес на духовните хора в България? – запитах го аз.

– И това може да стане, ако се *получи заповед от горе*!

Мене ме порази това: „ако се получи заповед от горе".

Можете да си представите нашето самочувствие, когато наистина през месец юли получихме покана за конгрес във Варна. Определяше се точно датата.

Това беше първият конгрес на Бялото Братство в България – юли 1900 година.

Трудно беше за нас двамата с Пеню Киров да се откъснем от службата си! Имахме тогава един строг началник, който определяше отпуските. Не беше възможно да се мисли, че той ще пусне нас двамата едновременно, както беше необходимо да отсъствуваме. И все пак чудото стана. Когато излезе разписанието за отпуските на чиновниците, беше предвидено точно ние двамата да бъдем в отпуска точно през дните, които бяха предвидени за конгреса.

Тъй като ни пуснаха три дни по-рано от датата на парахода, ние решихме да не се бавим нито час – кой знае какво можеше да му дойде на началника на ума и да вземе да ни спре. Затова решихме да тръгнем пеш. Така и потеглихме сутринта с по едно палтенце на гръб. Пътят беше 120 км през мъчнопроходими, покрити с гори планини. Последния ден Пеню Киров можа да се качи на една селска кола със сено и така ме изпревари. Когато пристигнах сам във Варна, той вече беше се окъпал, преоблякъл и приказваше с Учителя.

На другия ден пристигна и третият конгресист – д-р Миркович, с параход от Сливен. Той се малко разсърди, че не сме го чакали, но му мина. Конгресът трая три дни и беше едно от най-паметните ми преживявания. Това бяха дни на беседи, разходки из околностите на Варна, молитви, приятелски разговори. Когато аз запитах мислено Учителя: „Как може това да се нарече конгрес, когато в него участвуват само трима души?", той каза гласно, като отговаряше на мисълта ми:

– Сега сте трима души, но ще дойде време, когато ще бъдете хиляди.

През 1905 г. Учителят предупреди д-р Миркович, че ще си заминава. Книжарят Голов, който беше шегаджия, рече:

– Като си отиваш, подари ми златната антика, която носиш на часовника си!

Д-р Миркович я свали от часовника си и му я даде.

След няколко месеца се съобщи от Сливен, че той бил наистина тежко болен и агонизирал. Учителят пристигна един ден и веднага замина за Сливен. Застанал над главата му и направил знак, като че къса нишка. Миркович наистина се отпуснал и издъхнал. Душата му се освободила в същия миг.

(За Тодор Стоименов вж. „Изгревът" том III, стр. 13–16, том V, стр. 724–727. За д-р Миркович вж. „Изгревът" том III, стр. 4–8. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

8. Изгревът – очерк в сп. „Български бранител" г. X, бр. 108 (X.1939 г.)

от М. З. Марков

(в рубрика „Лични свидетелства")

В стан „Изгрев" край София

Къде е седалището на Всемирното Бяло братство? – Мнението на един германски генерал за Братството. – Кой от живите е най-старият ученик на Учителя Дънов? – Как може да се подмладите с еликсира на живота? – В що се състои величието на един народ и щастието на България?

8.1

Когато германски генерал с група български професори посетили веднъж брата Лулчев в стана „Изгрев" и го замолили да им каже „на бърза ръка, само за 10-на минути" новото учение на Учителя Дънов, той отговорил:

– Нима ни считате за луди? И мене?

– Защо?! – Те се учудили.

– Ако можеше за 10-на минути да се разбере едно Божествено учение, ние нямаше да стоим тук повече от 10-на години! – отговорил брат Лулчев.

Та, нито аз смятам да влизам в догматически разбор на Всемирното бяло братство с тоя кратък репортаж. Като изпълнявам журналистически дълг, аз се позовавам на думите на речения генерал, който казал, след като разгледал стана и видял между другото много библейски картини, радио, игрище, музикални и хидравлически инструменти, планински и френологически карти и много други неща:

– Престъпление е за българската общественост да се отнася с такова безразличие към едно подобно Дело! И нещо повече... Казаха ми, че живеете в дупки, като африканци, и аз си представях, че сте диви, а ето – интелигентни!

И наистина, аз сам открих между Белите братя, както се наричат, люде с висше образование.

Моят журналистически дълг се подсилва и от обстоятелството, че редакцията ни беше отрупана с писма след последния брой, в който подробно описахме Рилския стан на Бялото братство. Броят е изчерпан, макар че беше отпечатан с 600 къса в повече.

Станът „Изгрев" отстои в най-хубавия квартал на столицата – „Царица Йоанна", току зад Борисовата градина до боровата гора. Отивайки там, ние направихме приятна разходка. Чудесна гледка се открива към Симеоново с обширното Софийско поле, а Витоша бди, като верен страж, и напомня, по индийски маниер, мистична планина на посвещение.

Казаха ми, че на „Изгрева" всяка заран в 6 ч се правят прочутите паневритмични упражнения. В сряда, петък и неделя на 5 ч сутринта има окултна лекция за учениците, които още на 4 1/2 препълват обширния бял салон. Лекцията в петък е само за младежи и неженени. Всяка неделя на 10 ч преди пладне Учителят държи голяма беседа за външни. Салонът се препълва с 350–400 и повече слушатели. Мнозина остават отвън и с напрежение слушат словата на Учителя. Всеки четвъртък следобед сестрите си устройват Молитвено събрание. На „Изгрева" се готви общо от сестри чреднички. Кухнята е модерна, с два казана, и много чиста. Няма нужда да казваме, че всички са вегетарианци. Топъл обед се слага за 5 лв.

Считайки, че братята сами по-добре ще предадат онова, което има нужда да кажат, ние – с позволение на Учителя – лично разпитахме някои от тях. Разговорът главно се въртеше около обръщението им и мнението им за Учителя. Най-напред отидохме при най-стария, или най-първия от живите ученици.

8.2. Тодор Стоименов, родом от Пазарджик, 66 г., пенсионер, сега чиновник в дружество „Сингер". Неженен е. На няколко пъти е спасяван от смърт по чуден начин. Запознал се е с Учението в 1898 г., а лично с Учителя – в 1900 г. Сам г-н Стоименов ни разказа накратко дългата история на своето духовно обръщение.

– Като дете, потърсих смисъла на живота. Влизах в различни общества, четях и материалистична литература, но все оставаше празно в душата ми, и бях решил по чисто философски път, че животът няма смисъл. Но, макар и да не намирах аз лично смисъл, казвах си, че животът не може да няма такъв. Това беше през 1896/7 г., когато се борех със себе си. – След това случаят ме наведе в Бургас да се запозная с приятеля В. Козлов, който чел книги по спиритизма и с последния Козлов ме запозна. И веднъж на сеанс духът между другите верни неща ни каза: „Животът ви да бъде евангелски." Дотогава считах Евангелието за „попска" книга, както ни учеха в училище. Купих си Библия и почнах сериозно да се занимавам. Брат Козлов също ме запозна с Пеню Киров, а после и с д-р Миркович, който, може да се каже, е бащата на спиритизма в България. По него време д-р Миркович издаваше спиритическото списание „Виделина". Козлов ми каза, че ще ме запознае с някой си Петър Дънов – „много напреднал в духовно отношение човек". И, наистина, заминавайки за Америка, Козлов минал през Варна и говорил на г-н Дънов за нас, и тогава г-н Дънов ни писа. За две години бяхме в преписка с г-н Дънов. А ние тримата: Пеню Киров, д-р Миркович и аз, се събирахме да четем Евангелието и да разсъждаваме по духовни въпроси. Навръх Великден 1900 г. щастието ни бе голямо: двамата с Пеню Киров се срещнахме във Варна лично с г-на Дънов!

– А какво е, брат Стоименов, Вашето лично мнение за г-на Дънов и неговото учение? – запитах аз. И г-н Стоименов така отговори:

– От всички мои лични опитности с г-на Дънов, когото сега наричаме вече Учител, от всички мои най-критични наблюдения за близо 40 години, аз мога да кажа най-чистосърдечно, че той е Божий пратеник не само за България, но за целия свят. Той е Видимият представител на Невидимото Велико Всемирно Бяло Братство, на което глава е Христос, и което иде в тази епоха да въдвори Царството Божие на земята. Това Братство работи между всички народи по различни форми, за да се пробудят и съзнаят людете, че са преди всичко безсмъртни души, произлезли от един център – Бога и, като схванат своя царствен произход, да заживеят в хармония със свещените принципи на Божията любов, на Божията мъдрост и Божията истина. Тия принципи ще преобразят света, като внесат: топлина в сърцата, светлина в умовете и благородство в душите, за да бъдат достойни граждани на това велико, необикновено Царство, което иде да се въдвори на земята, на която ще обитават високоинтелигентни души – светещите същества на VI-та раса. Нали Христос казва: „Блажени кротките, защото те ще наследят земята." – Христос казва, наистина: „Аз съм кротък и смирен по сърце", но от Тоя кротък и смирен по сърце Христос излезе най-великият революционер в полето на Духа! – какъвто друг историята не познава: за Неговите принципи последователите Му са отивали без страх и с любов на жертвениците.

Ние тук прекъснахме брата Стоименов и пожелахме да изясни мистиката на речта си. И той продължи:

– Духът е, който дава живот, плътта нищо не ползва. Хората на плътта ще се самоизядат, а хората на Духа ще преодолеят всички препятствия, защото идеалите им са безсмъртни и имат за обект Доброто на цялото човечество. Това са работниците Божии, които носят сърце чисто като кристал, ум светъл като слънцето, душа обширна като вселената и дух мощен като Бога, защото такива са, които излизат от Бога. Христос казва: „Не всеки, който ми казва: Господи, Господи!, ще влезе в Царството Божие, но онези, които вършат Волята на Отца моего." И – „Господ не гледа на лице, но на сърце." Резултатите са, които определят качеството на извършена работа...

– Нещо по-конкретно от Учението, г-н Стоименов?

– Учението на Учителя е учение за целия живот, а не за формите, и затова е приспособимо за целия свят и всички религии. Според мене църквите са разсадници: цветето, докато е малко, го държат там, после го преместят, докато укрепне; така е и с душите, докато укрепнат; затова Учението не е против никоя църква, а е за всички религии... Животът, това е благото, дадено ни от Бога, а добрите ни резултати в живота зависят от нашите чувства, мисли и постъпки, хармониращи с волята на Бога.

А щастието и величието на един народ зависят: 1) от високия морал на отделното семейство, 2) от разумността на неговите обществеци и 3) от проницателността на неговите държавници, защото държавите, това са банките, в които се влагат капиталите на Невидимия свят и от разумната им функция зависи да се увеличава или намалява кредитът им или дори да се закрият, когато изпаднат в нечисти ръце. Всяка проява си има своите дълбоки причини; обикновеният се спира на проявата, а разумният търси да се справи с причината й. Учителят учи, че истински човек е онзи, който е хармонизирал в себе си сърцето, ума и волята. Такива човеци трябва да бъдем! И един ден – заключи г-н Т. Стоименов, най-старият от живите ученици, – всички ще бъдем такива истински човеци...

8.3. Друг един брат, с когото влязохме в разговор, е г-н **Иордан Савов**. Той е на 70-годишна възраст. Служил е 33 години на държавата, като началник на Т. П. станции, и от 4–5 години живее на „Изгрева". Дошел е тук, защото е намерил „пътя на живота и неговия смисъл".

– В това учение съм – започна брат Савов – от 1914 г., когато се запознах с Учителя. А съм вегетарианец от 1900 г. Щом станах вегетарианец, лекарите казаха, че до един месец няма да живея, но именно след един месец аз се възродих и досега 40 години съм пълен вегетарианец.

Тогава аз си казах: „Отсега нататък само за Бога ще живея! И в моята къща месо няма да влезе." И така стана... Днес благодарение на това Божествено учение аз живея най-щастлив живот. За мене и радостта, и страданията са еднакви, защото в Учението съм намерил еликсира на живота! Дължа всичко това на Божественото учение, което ми даде живот, което ми даде всички блага.

– А какво мислите за Учителя, брат Савов?

– Учителят за мене е оня, в когото живее Божият Дух тъй, както апостол Павел казва: „Аз не живея, но Христос живее в мене."

8.4. Всички от стана ми казаха, че трябва да се срещна и с брат **Начо Петров**, 59-годишен пенсионер, родом от Ботевград, бивш учител, околийски началник, банков и общински чиновник и пр. Запознат е с Учението през 1914 г. в София. И според него, ето как:

– Жената на сляп учител ме покани на молитва у тях. Молитвата щяла да бъде ръководена от последовател на Дънов. Във време на молитвата той ми прочете мисълта и след свършване запита: „Кой е оня, който мисли какъв съм: православен или протестант? Нито протестант, нито православен: аз съм само християнин!" Аз, наистина, като го гледах да пее като православен, а да служи като протестант, мислех си: „Какъв ли е той?" Прочитането на мисълта ми и отговорът му ми направиха силно впечатление и оттогава почнах да посещавам събранията на Учителя. Но нека да кажа, че преди това бях за две години теософ. Като теософ, имах хубави теоретични познания, но тук дойдоха по-практични.

На въпроса ни за Учителя брат Начо направи сравнение със следния спомен:

– Веднъж Ив. Вазов и Михайловски дойдоха на беседа при Учителя – каза той. – Тогава беседите се държаха в клуба на радикалите. След беседата аз заговорих с двамата наши видни поети и Михайловски каза, че като следвал във Франция, професорът му го попитал дали в България има [пълни] човеци, които да могат да опазят току-що получената й свобода. „След като чух г-на Дънова, чак сега си отговорих – подчерта Михайловски, че нам са нужни човеци като г-на Дънов, за да насочат правилно развитието във всички отрасли на новата ни държава." – И аз съм напълно съгласен с българския философ Михайловски, защото за мене Учителят г-н Дънов е напълно проявен човек, който познава началото, основата и целта на вечно проявения живот и методите на неговото изтълкуване, разбиране и приложение. *

И с пламенен патриотизъм брат Начо Петров заключи:

– Величието на страната ни е във величието на нейните граждани...

---

* Този случай е с Константин Величков. За него и за Стоян Михайловски вж. по-нататък, № 22.1 и 22.2 на стр. 655. Тук са обърнати две случки. За беседата в клуба на радикалите вж. №12 на с. 643 – на нея са присъствали Стоян Михайловски и генерал Вазов, брат на писателя Иван Вазов. (бел. М. И.)

В следующия брой ще продължим, като видим как Учението преминава границите на България и името на Отечеството ни, като духовна и културна страна, се издига с най-ярък ореол в Швеция и Англия, в Германия и Франция, в Латвия, Литва, Швейцария, Италия и пр. Защо един софийски дякон, син на свещеник, хвърля расото и става дъновист и т. н. Очаквайте да чуете мнението на съвременния апостол Павел за Учителя. В следующия брой брат Боян Боев ще направи своето изявление. Пишете колко броя да Ви изпратим с отбив 50 на сто за раздаване. Абонирайте се!

9. Старите генерал Стоянови. Едно интервю у сестра Мария Стоянова

Мраморната лампа добави към осветлението на полилея приятен празничен блясък. Кристалните сервизи се оглеждаха в кристалното огледало, както това са правили през времето на най-доброто състояние на семейството. Ореховият бюфет с резби по крилата издаваше добрия вкус и възможностите на генералското семейство през друго време. От всяка вещ тук лъхаше добър вкус, който новото време и ограничените възможности сякаш не докосваха. Тук беше свита епохата на Фердинанда от най-доброто време на монархията у нас.

Осемдесет и втората година беше набръчкала дълбоко лицето на генерала, беше попрегърбила неговата някога висока и стройна фигура. Съзнанието му беше съвършено ясно, беше напълно ориентиран както в миналото, така и в настоящето.

Времето и грижите бяха сякаш дълбоко сломили неговата съпруга – сестра Мария Стоянова. Това беше все същото кръгло, хубаво лице на известната придворна дама, същите красиви, будни, кротки кафяви очи. Сега около роговицата се надвесваха кръговете на помътняването, на вътрешните ъгли на очите лесно блясваха сълзите. Седемдесетте и шест години и прекараните тревоги бяха засегнали нейния слух. Трябваше да се вика, за да може да чува.

– Когато бащата на моята другарка закупи мястото, на което се намира сегашната ни къща, всичкото това беше бостани. Имаше една малка къща, която трябваше да развалим, за да построим нашия сегашен дом. Това беше преди шестдесет години, към 1890 година. Строежът започна през май и завърши към октомври. Бях капитан, внесох 12 000 лева от спестяванията си през време на службата си. Платихме по 75 лева на квадратен метър, или всичко около 14 000 лева, повече от 180 квадрата, както виждате, доста евтино.

– Фердинанд беше културен и всестранно образован човек, продължаваше тя, щом се докосваше до неговата личност. Той знаеше до най-големи потънкости, като най-голям специалист, всичко по ботаника, по зоология, особено по отглеждането на птиците, познаваше машините като най-голям техник, беше голям дипломат, чието нещастие беше това, че България беше малка за него. Той трябваше да бъде цар на някоя голяма държава. Освен това той попадна на възел, твърде заплетен, при твърде усложнена обстановка. Поначало той беше миролюбив и съвсем други сили го тласкаха към злополучните войни. Кобург, който той по-късно откупи, беше мястото, където се събираха всички държавни глави на Европа, в определено време на годината, тъй като ги свързваха роднински връзки. Там той беше събрал най-различни птици, беше им създал подходящи условия за живот и се грижеше за тях с най-голямо старание.

– Той беше почитан в целия свят като един от най-големите специалисти по птицевъдството – продължаваше генералът. – През 1934 г. заедно с него и аз

посетих Оксфорд в Англия. Беше свикан световен конгрес по отглеждането на птиците. Той вземаше думата наред с най-видните професори и специалисти из тая област. Той събираше птици от цял свят. Пзе 1931 г. заедно с него се отзовахме в Египет. Бяхме на гости на египетския крал Фуад – не зная откъде беше връзката им. Беше предоставен на негово разположение специален влак, хотел, отлични условия в един от най-хубавите курорти на Египет. Фердинанд страдаше от задух и беше отишъл между другото и да се лекува. Прекарахме там два месеца.

Що се отнася до неговото отношение към религията, мога да ви кажа, че той беше предан и даже ревностен католик. Естествено, неговото отношение към всякакви секти, включително и към сектата на Петър Дънов, беше отрицателно. Не ми е известно да се е занимавал с някаква окултна наука. Знам само, че се занимаваше с естествените науки, които бяха неговата страст и неговата отмора.

– Моята връзка с Учителя – продължаваше сестра Стоянова, като не чуваше това, което генералът разказваше за цар Фердинанда – датира от времето, когато моето дете, синът ми, получи тежки припадъци. Бях го водила във Виена и там ми препоръчаха да го водя в Абация. Вместо в Абация аз ее озовах при Учителя. Той ми каза: „Печете го на слънце, носете го на чист въздух и ще оздравее." Така и направихме.

Сестра Стоянова разказваше за онова време, когато около Учителя се събираха видни хора на тогавашната общественост, придворни дами, между които една от най-изисканите беше и нейната блестяща мъничка фигура.

– Това бяха години на преданост и ентусиазъм – продължаваше тя. – Брат Котев, заедно с други братя, искаха да купят за братството голямата къща на ъгъла на „Граф Игнатиев" и „Раковска". Искаха да я купят за 800 000 лева. Пазарлъкът беше значително напреднал, беше внесено и доста голяма капаро. Но работата не стана, защото не можаха да се съберат напълно необходимите суми от още 300 000 лева. Един ден при мене в Кобург дойде сестра генерал Недялкова. Искаше да се съберат оттам тия пари. Заедно с нея отидохме в Будапеща – държахме там стаи в хотел „Гелерт". Обиколих някои от моите заможни познати-чужденци. Когато им описах за какво искахме да съберем пари, те ни оказаха пълно съчувствие. Когато щяха да дадат пари, те искаха да видят крепостни актове или някакви други документи, за да се уверят, че се касае до нещо сериозно. Ние не можехме да им покажем нищо – тя беше тръгнала с голи ръце. Аз, заедно със Серафимова и Котев бяхме подписали като гаранти при закупуването на къщата. Тогава се получило червено известие, с което са искали да продават къщата ни срещу покупката. За щастие в пощата бил моят брат. Той спрял връчването на съобщението, докато в това време нещата получават съвсем друго разрешение. Пазарлъкът се развалил и Котев си получил обратно внесените суми. Тогава започна строежът на помещението на „Оборище", в което вземахме участие, както знаете, всички: носехме тухли, камъни, пръст.

Старите Стоянови бяха повече недостъпни. Те не можеха да отговарят на определени въпроси и приказваха това, което на тях им идваше на ум и което нямаше връзка с това, което ни интересуваше. Все пак сестра Стоянова можа да разкаже:

– Зная, че през 1914 г. старата сестра Попова поиска чрез мъжа ми среща с Фердинанда. Тя искаше да му каже да се състави кабинет от генерали, като се изключат противоречивите и обърканите държавници. Тогава начело на кабинета беше Радославов, който теглеше към Германия. Моят мъж не мо-

жеше да я свърже, защото той можеше да говори само когато го питат, а не и когато сам иска.

За връзката на Фердинанд с Учителя те не можеха нищо да кажат. Не можеха да кажат кой е пратил Попова да говори така на Фердинанда.

– Едно е истина – каза генералът, като клатеше глава. – Фердинанд сбърка, като се обяви на страната на Германия и обяви война против Русия. Това беше голямата му историческа грешка. А сега ние чакаме да се върнат синът и дъщеря ни. И след това ще можем да си отидем. Ние сме сега така страшно самотни!

Ние оставихме гнездото, гдето се беше свил остатък от историята на нашата страна, епохата на Фердинанда. Тя не можеше да схване кипежа на новото, което плискаше с пълни вълни край тяхната пътна врата, възмущаваха се, когато то ги засягаше, потънали в спомени и съжаления.

(За Мария генерал Стоянова вж. „Изгревът" том I, стр. 437–438, стр. 451. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

10. Спомени за Учителя Дънов, записани от Атанас Душков, разказани от баща му Гаврил Душков

Искам да разкажа тук за Петър Дънов. Да разкажа онова, което съм запаметил от моя баща Гаврил Душков, народен учител, баща на 6 деца, починал на 95-годишна възраст през 1963 г. в София.

Баща ми е роден в Копривщица – люлка на легендарното Априлско въстание, столица на десетдневната република на Бенковски и Каблешков, трагично удавена в реки от кръв и пожарища. Син на многочелядно семейство, на поборника Душко Бойдашек, търгувал като гурбетчия в Русия и Анадола.

Помагал баща ми на дядо Душко в Тулча и Одеса, но като поотрасъл, решили да продължи учението си в България. Къде да учи и какво? И старият поборник, участник в Априлското въстание, решава: синът му трябва да стане учен човек, да придобие мъдрост и знания, да учи простите на книга. И го записва ученик в Педагогическото училище в Свищов, което завършва в Кюстендил при директор стария революционер и другар на Каравелов и Ботев, Стоян Заимов.

Тук Гаврил Душков се среща с Петър Дънов, опознават се отблизо, стават другари. Онова, което баща ми е разказвал при различни случаи, аз ще се постарая да го сумирам накратко:

– Дънов беше по-голям от мене – обясняваше баща ми – с една-две години. Беше в по-горен клас: аз – в четвърти, а той – в шести. Имахме възможност да живеем заедно, да се срещаме и беседваме. Това ставаше често на двора, в коридорите, а понякога и на срещи и събрания, каквито организирахме ние, учениците. Имахме различни дружества – туристическо, въздържателно, географско-археологическо, по история и медицина и други подобни. По-късно някои организираха есперантско и стенографски. Срещахме се ние там и често на тия събрания се развиваха оживени разисквания. Обикновено тия разисквания и дискусии ставаха подир съответни реферати, изнасяни от наши учители или по-ученолюбиви и знающи наши другари.

Измежду тия, които изнасяха подобни реферати, беше и Петър Дънов. Той беше убеден трезвеник и разпален пропагандатор против пиенето и тютюнопушенето. И той не само на приказки, а на дело – проповядваше, агитираше, убеждаваше. С примери и доводи. Избягваше да яде месо, бе вегетарианец. Месоядците превръщат стомасите [си] в гробища на трупове.

Никога няма да забравя споровете му с духовници. Обикновено той не пропускаше в празничен ден различните религиозни беседи, които се изнасяха в черкви и евангелски салони. Ние изучавахме английски език и често при нас дохождаха различни английски мисионери, канеха ни на техните беседи. Аз обичах да посещавам евангелската църква – харесваше ми това, че те са изхвърлили иконите, не целуват рисувани светии и Богородици, а пееха и пасторът, и присъстващите. На такива събрания дохождаше и П. Дънов. И си спомням как той задаваше въпроси, как спореше. Спореше с наши свещеници и владици, които изобличаваше със своята ясна и здрава мисъл, с много доводи и цитати.

Но особено впечатление правеха неговите спорове с английските мисионери и то на чист английски език. Как не се мъчеха да го пречупят, да го спечелят, но той не склони. Предлагаха му стипендии, като видимо даровит човек, но той все отказваше. И спореше с тях. Но споровете му не бяха караница, а обмислени, логични, дълбоко философски, според всички правила на риториката, която ние изучавахме като предмет в училището.

Това беше Петър Дънов. Спомням си го както сега – продължаваше баща ми. – Среден ръст, с буйни тъмни коси, проницателни очи и високо чело. Лицето му беше чисто и дори прозрачно като на девойка. Беше скромен и тих. Но когато започваха разискванията, той се оживяваше, вземаше пръв думата и говореше, говореше. Личеше си още от пръв поглед, че насреща ни имаме един действително надраснал годините си млад човек, пълен със знания, омъдрял преди време, високо интелигентен и начетен. Учителите го наричаха „енциклопедия", а за нас той беше истински мъдрец. Беше изчел всички книги в училищната библиотека и Свищовското читалище, което има славата на първото читалище в България.

Често ние в разговор се питахме един други кой какво чете, какво го интересува. Оказа се, че Петър Дънов чете всичко, интересува се от различни клонове на науката. Той владееше руски и английски, френски и немски, като своя матерен език. Когато го питахме как и откъде, той се усмихваше: „Сам ги изучавам." А кога? „Вечерите за какво са?" – отговаряше той. Сега не е прието, но тогава ние носехме малки пухкави брадички, каквато украсяваше и лицето на Дънов. Той носеше и дълги коси.

Любопитно ни беше да узнаем как разпределя времето си. Оказа се и тук, че той използва цялото си свободно време извън училище изключително в четене. Четеше в училище, четеше в читалището, в библиотеката, у дома, дори по улицата и планината, когато отиваше на излети. Интересуваше го художествена литература, наши и чужди класици, съвременни писатели, философия и медицина, право и археология, история и география, дори метеорология и математика. И знаеше извънредно много, разясняваше ни, когато ставаше дума или поставяхме въпроси. Дори учителите го слушаха с отворени уста, възхищаваха се от неговите знания, сочеха го за пример. А Петър Дънов наистина беше образец във всяко отношение. Високо нравствен и етичен.

Много ни беше интересно, когато разбрахме, че той изучава санскритски език и различните философски течения. За първи път от него ние научихме за съществуването на индийските йоги и чухме подробности за тяхното тайнствено учение. Познаваше всички религиозни учения и живота на техните създатели – Христос, Буда, Конфуций, различните ордени и секти; имаше определено становище за всяка една поотделно (доколкото зная следвал бе и семинария), одобряваше или критикуваше. Говореше за Кант и за Галилей, за Сократ и Платон, за Кропоткин и Плеханов, за Маркс и Енгелс. Познаваше Белин-

ски и Добролюбов, Бакунин и Херцен. И ние се удивлявахме как е възможно да се поберат толкова знания в главата на един ученик от VI, VII клас!

Но Петър Дънов говореше много и за нашите богомили. Богомилското учение, за което той казваше, че е най-съвършеното учение за времето и имало привърженици далече зад Родината, той познаваше в тънкости. Очевидно тия познания той черпеше не от оскъдната наша литература, а по чужди източници.

Често ние посещавахме театралните представления на гостуващи в Свищов театри. Той беше един от първите измежду ония, които проявяваха интерес към театралното изкуство, имаше установено мнение за отделни пиеси и автори, сам участвуваше в театралните представления, които организираше нашето училище, и играеше централни роли. Обичаше музиката. Владееше няколко инструмента и особено много цигулката. Като бъдещи учители-педагози, това беше задължително за всички; Петър Дънов обаче я владееше до виртуозност и участвуваше в почти всички наши забави и вечеринки със самостоятелно изпълнение. Ние му предвиждахме бъдеще на безспорен цигулар.

По-късно, когато животът ни раздели, аз завърших в Кюстендил и станах учител, а той – някъде в чужбина завършил няколко факултета – станал доктор по право, завършил медицина, получил различни звания и титли. И интересно е, че той държеше извънредно много на народната медицина още от ученически години, продължи и подир завръщането си в България. Дали е практикувал или не – това не мога да зная.

През цялото си съществуване обаче той лекуваше безплатно, изнасяше сказки и беседи, пишеше статии и книги. По-късно той привлече хиляди свои съмишленици, защото неговото учение, очевидно, допадна на хиляди, които го обичаха и следваха – навярно е било земно и близко до живота и хората, отговарящо на чаянията на народа.

Дали той е имал право или не – не съм философ и не познавам религиозните учения отблизо, но че неговото учение е продиктувано от любов към човека и хората, в което взема превес природосъобразният живот (по-близо до природата), за това говорят неговите последователи. У Петър Дънов нямаше демагогия, нямаше притворство, нито опиума на религиозните заблуди, присъщи на разновидните секти, и може би това даваше сила на неговото слово и на делото му.

Не е излишно да подчертая, че Петър Дънов беше и прекрасен събеседник, умееше да поддържа разговор, духовит и находчив. Той беше не само полиглот, но и отличен филолог. Възхищаваше се от нашето героично минало и говореше с възхищение за нашите възрожденци, за Кирил и Методия и Паисия, за Ботев и Левски, за нашия прекрасен български език, който той намираше не само за жизнен, издържал през вековете на всички гонения, но и за език, създаден за поезия. Дънов сам обичаше поезията.

Такъв остана в съзнанието ми Петър Дънов още от юношески години, такъв се е запечатал образът му в моята памет – чист като водите на рилските езера, честен до безумие, състрадателен и човечен, любознателен и добряк по сърце, изключително работоспособен, много умен и мъдър, всестранно даровит, обладаващ една изключителна култура, която поразява.

През годините, когато Дънов живееше на ул. „Опълченска", зная, че той е имал добри съседски отношения с Георги Димитров, с неговите родители и роднини. Някои от близките му са го посещавали, живеели са задружно. За това говорят и сандъците с кореспонденция, които са лежали на тавана на къщата им, намерени отпосле в наше време. Георги Димитров се отнасял с уважение към Петър Дънов. Дънов също го ценеше.

11. Първата ми среща с Учителя

Разказва сестра Радка Стефова през 1951 г. в София.

Братството във Варна беше основано и вече живееше през 1914 г. През тая година съборът се състоя в Търново и на него присъствуваха 75 души. Между тях бяха братята Коларов, Епитропов, Добри Стоилов и Тихчев от Бургас. През същата година се премести от Добрич брат Петрушчев във Варна.

През 1917 г. Фердинанд беше интернирал Учителя във Варна и той се беше настанил в хотел „Лондон". Понеже, в изпълнение на нареждането на Фердинанд, владиката Симеон беше предприел гонение на Учителя, знам, че той беше казал: „Ще боледува, но все пак ще оцелее." Така и стана – Симеон заболя и доста време боледува доста тежко. Накрая оздравя.

През 1919 г. се състоя съборът на братството в Търново. На него присъствуваха около 40–50 души.

Тласкана от непреодолим стремеж за духовно подвижничество, аз бях станала пътуваща посредница между братствата във Варненско, гдето поднасях духовни книжки и псалми. Това, естествено, не се харесваше на моите родители, които се стараеха много да ми пречат. Точно тогава една вътрешна сила ме тласкаше към Учителя. Когато похлопах на бащината му къща, аз казах:

– Дали е вкъщи синът на поп Костадина? Искам да се изповядам при него.

Тогава чух, като каза Учителят отвътре:

– Радка ли е? Пуснете я, нека дойде.

Тогава го виждах за пръв път и много се чудих откъде ми знае името. Знаеше очевидно и много работи за мене, както се убедих през време на разговора ни.

– Ти си годеница – каза той, – но властите много те гонят. Ти все пак пристигна, но ще има още много да страдаш. Но работите ти ще се наредят и ти ще видиш да се отваря небето над тебе.

(И така стана. И видях ангели небесни да слизат от Небето връз Учителя и да възлизат от Него към Небето. И това ме спаси и изведе на чист път.)

12. Интернирането на Учителя във Варна

През 1917 г. в Клуба на радикалите Учителят в една неделна беседа (на която присъствували Стоян Михайловски и генерал Вазов, брат на писателя Иван Вазов) засегнал правителството на д-р Радославов, че е въвлякло България в общоевропейската война, че не са го послушали България да остане неутрална във войната и в никой случай против Русия. Тази му беседа става причина Радославов да го въдвори на местожителство във Варна.

Преди това обаче Учителят бил викан много пъти от началника на полицията, който се държал с него много грубо и се подигравал с него. Това накарало Неговите ученици Иван Дойнов и Димитър Голов да се възползват от чичото на брат Стефан Ташев от Севлиево – Генчо Вълев Ханджиев, подпредседател на Окръжния съд в София, близък приятел на министъра на просветата от кабинета на Радославов – Петър Пешев, севлиевец, съгражданин и приятел на Ханджиев. В това време брат Стефан Ташев бил в София на квартира у сестра д-р Иванова. Брат Голов изпратил сина си да вземе Ташев и го заведе в дома на брат Иван Дойнов на бул. „Фердинанд", където брат Голов бил завел Учителя. Ташев отвежда чичо си Генчо Вълев Ханджиев, същият, чрез министър П. Пешев, а и лично той с големия си авторитет, нареждат на полицейския началник да не безпокои и обижда повече Учителя.

(от брат Ст. Ташев)

13. Учителят в Дългопол, Варненско

Учителят идва в Дългопол. Баща Му не го приема. Учителят отива в кръчмата на Яким Видов от Македония. Там се среща с местния учител Никола Овчаров. Той го завежда и приема в дома си, където Учителят престоява към един месец. Гледал на Никола Овчаров и му казал:

– Ти от деца нямаш късмет. На стари години при чуждо дете ще умреш.

Той имал едно дете на 3 години, казвало се Велчо, но се поминало в същата година след заминаването на Учителя от Дългопол.

Жената на даскал Никола Овчаров, като чула думите на Учителя, Му се надсмяла и Му казала една цинична дума.

Като умира момченцето им Велчо, те си вземат едно храненичe. Даскал Никола не го искал и не го обичал. Една сутрин жена му Злата оставя даскала и храненичето да спят, а отишла у съседите за мляко. В това време детето се събудило и извикало на спящия: „Татко, татко!" и той чува също гласа на заминалото си дете. От този момент той обиква като свое дете храненичето – Надежда. Тя завършва акушерство и се установява в близост до София – в Слатина. При нея идват осиновилите я родители даскал Никола и Злата, където прекарват старините си и умират на ръцете на храненицата си – тъй, както Учителят им казал много години преди това. И двамата са погребани в Слатинските гробища край София. Надежда и сега е още жива и живее на Слатинското шосе.

След много години отива Надежда, придружена от сестра Райна и разправя Му за случая и иска от Него да види извора.

Когато Учителят е бил в Дългопол, идвала при Него родната Му сестра Мария. В това време тя била болна. На западната страна на Дългопол се намирала местността Карабурун, сега се именува Камен дял. Там Учителят открил един извор, който нарекъл „Бялата вода". Построил шатра и стоял със сестра Си Мария 20 дена, където пила и се мила с откритата от Учителя вода и оздравяла. *

Сестра Мария разправя за Учителя, че изминали цели 3 години, а Учителят като дете не проговорил нито дума в това време. Майка му Добра много се тревожела и страхувала да не е ням. Един ден, като се завръщали от нивата, ги посрещнала бабата на Учителя по майка и казала:

– Петър проговори като възрастен: „Бабо, направи ми люлка, че искам да спя!"

След това вече започнал да говори.

14. Наталия Чакова

От ред години Надалия е машинописка при Боев. Тя приема поръчения да преписва беседи от Учителя и да ги препраща из провинцията. Тя е пенсионерка-учителка. От два дни тя ме заобикаля на поляната и аз днес можах да събера следните сведения за нея:

– Аз съм родена в Бесарабия. Дядо ми по майка е родом от село Шипка, Казанлъшко. Изселил се е в турско време. Бил абаджия. Майка ми се оженила за тамкъшен човек, нещо средно между руснак и молдованин, не зная точно какво. Майка ми била свършила гимназия, когато отишла в Бесарабия при дядо ми и веднага се оженили. Как са живели, не зная и не помня. Изобщо не

---

* За Бялата вода вж. „Изгревът" том X, с. 9 и 10. (бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

помня нито майка, нито баща. Майка ми се разболяла, не зная от каква болест – не е било нито туберкулоза, нито язва на стомажа. Лекарите препоръчали да се върне в България и тя се върнала, като оставила баща ми. След идването си у нас, умряла. Аз съм останала при леля ми, която всъщност ме е отгледала.

Бях ученичка в пети клас в Стара Загора. Това беше през време на войната 1916/17 г., нямаше газ. При моята хазяйка дойде една съседка и започна да говори, че се е явил един учен човек, д-р Дънов, който гледал по черепите, по физиономиите, и познавал. Аз слушах с внимание. Хазяйката рече: „Четете, защото газ няма и ще останете с ненаучени уроци." Две години по-късно аз се преместих в друга квартира. Те ни разправиха, че в Стара Загора имало събрание. Тогава можах да се запозная със сестра Каназирева. Тя беше женена ведньж за офицер, който беше починал и после – за адвокат, който я беше напуснал поради идеите й. Тогава тя имаше собствена книжарница. По-близка връзка с тях не можах да имам. Постъпих учителка в едно село. На масата у една моя колежка видях томче с беседи от Учителя: „Новото човечество". Нещо ме грабна – влечеше ме някаква идея, нещо дълбоко дълбаеше: има нещо хубаво в света, което не можех да видя, но за което можех да подозирам, че съществува.

През 1921 г. се преместих в София. Станах чиновничка в Александровска болница. А се чувствах много самотна. Около мене имаше разправии, които ме огорчаваха. Това не беше това, което търсех. Така измъчена вътрешно, аз се питах: „Няма ли тука човек, на когото можеш да се изкажеш, да кажеш какво ти тежи, да споделиш?" Не търсех млад човек – такива имаше около мене, дори вече лепнеха по мене. Исках да бъде някакъв възрастен човек, но който да бъде умен, мъдър. Точно тогава аз чух сякаш някакъв глас, който шепнеше в лявото ми ухо:

– Има!...Има!!!!!

Това се повтори на два пъти. Аз вече знаех, че това е Учителят, но все още не бях решила да Го търся.

Поради промяна на персонала в болницата, смениха се тези, които ме крепяха и аз трябваше да си търся другаде работа. Тогава отидох пак в Стара Загора. Тогава се получи лично до мене покана да постъпя като милосердна сестра. Поканата беше от една англичанка (навярно американка), мис Тадело (или нещо подобно). Поканена беше и Олга Блажева. Искахме да постъпим. Но решихме да питаме Учителя. Намерихме Го в 66 [на ул. „Опълченска" 66], но Той ни определи среща на Изгрева. Тогава борчетата бяха малки; събрахме се на „яйцето" (скамейките в гората във формата на яйце). Той говори с двете поотделно. Но ни каза почти едно и също нещо.

– Не ви препоръчвам! *Ще огрубеете! За жената няма по-добра професия от учителската!*

Аз наистина не исках да ставам сестра. Но исках да стана лекарка. Казаха ми: „Ако се справиш добре, американците изпращат да следват по медицина." Но аз послушах Учителя и останах учителка. Работих в различни села, главно около Стара Загора, Харманлийско и прослужих 26 години, след което се пенсионирах.

На някои се зловижда, че за работата ми се плаща. То е много малко, но все пак аз си го изработвам. А и за квартирата си плащам наем.

Наталия е ниска на ръст, с кръгло лице, късо носле, вече значително посивяла. Тя има добри поетически произведения, но се крие и когато даде нещо да се декламира, предпочита това да става анонимно. Казах й:

– Записвай всичко, каквото си преживяла и знаеш за Учителя! Иде време, когато учениците ще трябва да работят! Кажи това и на другите! Това е важна работа на учениците!

– Та те и работят! Всеки според условията, при които е, със средствата, с които разполага!

7 ноември 1958 г., София (записал: д-р Стефан Кадиев)

(За Наталия Чакова вж. в „Изгревът" том VI, с. 3–136. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

15. Начо Петров

Когато Начо Петров се запозна с Учителя, беше едвам на тридесет години – през 1910 г. Беше млад, хубав, висок, снажен мъж с широко, отворено лице, високо чело, облечен според последната мода, с добре огладени дрехи от английски плат, винаги според сезона. Начо Петров вече беше редовен и активен член на Демократическата партия. Твърде приближен до Александър Малинов, той вземаше живо участие в политическия живот на страната ни. Последователно той беше общински съветник, после помощник-кмет на столицата, като от онова време си запази живи спомени и твърди връзки. Когато демократите взеха властта, той беше назначен за помощник-министър на вътрешните работи, [при министър] Гиргинов, като през цялото време си запази значителна свобода на отношенията си към гражданите: свободолюбиво-демократично. Това негово отношение към гражданите се смяташе дори не само като негова лична заслуга, а и като ценен капитал на самата Демократична партия.

Контактът на Начо Петров с Учителя беше отговор на дълбоко негово търсене. Скоро той стана един от най-редовните Негови последователи. Той Го слушаше редовно на публичните беседи, особено на неделните беседи, когато си беше обикновено в София. Когато отиваше в провинцията, той си носеше винаги томче с беседи и никога, нито един ден, не пропущаше без да прочете нещо от Учителя, без да свърже мисълта си с тая на Учителя. Това му стана навик за всеки ден, на който не изневери нито един ден и през всичките останали дни на живота си.

Драго беше на Начо Петров да бъде в близост при Учителя. При всички публични беседи, разговори, екскурзии, гдето Учителят се движеше с повече хора, не липсваше и красивата, елегантна фигура на тоя хубав, светски мъж. Той никога и нищо не промени в своята външност, никога не промени дрехите си с аскетски ризи, не премахна връзката, която понякога беше от чиста, блестяща бяла коприна. Не промени и прическата си, никога не пусна дълга коса. Но толкова по-съществена част от живота му оставаше общата мисъл на Учителя: съзерцателното отношение към природата при изгрев слънце, любовното настроение към хората, прикрито зад известна строгост и дори грубост. Точно тоя негов малко господарски тон в отношенията към хората му печелеше неприятели повече, отколкото заслужаваше.

През онези години Учителят имаше да изнася сериозни борби на първо място против религиозните заблуди. Тъй като заставаше на основата на Библията, на Евангелието, на християнството, Учителят направи добросъвестни опити да работи съвместно с православната църква. Той искаше да помогне на духовния ръст на хората, които имаха в душите си религиозно-философска нагласа. Православното черковничество настръхна – това значеше „да се вкара вълкът в кошарата". Тогава Учителят остана да се задоволява с хората, които

идваха при Него било защото бяха много вярващи и търсеха отговори на своите изострени религиозни търсения, или защото считаха църквата изобщо като отживелица и по начало не стъпваха в нея. Пред първите Той трябваше да прави известни отстъпки, дори да пали свещи – нещо, от което те не можеха да се лишат. На другите Той трябваше да дава дълги, обосновани обяснения на това, което разбираше под името на Бога, на религията. Той умело засягаше както дълбоко философските въпроси на религията, така и твърде парливите въпроси на катадневието.

Учителят обичаше Начо Петров с тихата, мълчалива обич, която Той имаше към преданите Си ученици. Той му се радваше от сърце, когато виждаше голямата му елегантна фигура между многобройните Си слушатели. Но тогава Той не изразяваше обичта Си към Начо Петров, защото не искаше да се прозира предпочитание или слабост. Но Начо знаеше, че така и трябва. Той знаеше колко много Учителят ще се зарадва, когато ще останат малко хора около Него, как остроумно и шеговито Той ще отговаря на зададените въпроси, как всички парливи за него участъци от живота ще получат светлина и дори красота.

Учителят знаеше както привързаността на Начо към Него, така и неговата тежест в политическия живот на страната ни. Когато имаше да се уреждат въпроси, които искаха разрешението си от държавните органи, Той възлагаше това на Начо Петров. Предан, енергичен, авторитетен, Начо Петров се справяше с много бодливи въпроси, много объркани положения. Не една от отправените към Учителя стрели срещаха здравите гърди на Начо Петров и се връщаха често против тия, които ги отправяха срещу Учителя.

Начо Петров уреждаше с леснина въпросите, свързани със софийската община. Поради голямото доверие, което Учителят имаше към него, при закупуването на Изгрева Учителят поиска точно на неговото име да се запише цялата „поляна", върху която се играеше десетилетия наред „Паневритмията", една от най-важните прояви на братския живот. Така Начо Петров беше собственик на един от най-ценните имоти в близката околност на столицата. Разбира се, срещу заверено насреща писмо – „летр контрер". Той не изневери на задължението си към имота, поверен от Учителя върху него. При прехвърлянето на едрата градска собственост той го записа на свое име и го спаси от изземване – нещо, което не направи например Паша [Теодорова], която предпочете да запише на първо място апартамента си в София и остави да бъде иззет салонът, записан на нейно име. Оттогава и до края на живота си Начо Петров преминаваше всеки ден разстоянието от два километра от къщата му до Изгрева и не липсваше нито един ден – нито на беседа, нито на гимнастики, нито на разходка.

Когато Учителят си замина, Начо Петров с основание се смяташе като Негов най-близък и естествен заместник. Той беше прекарал по-голямата част от живота си около Него, познаваше всички подробности около живота на братството, познаваше най-добре и най-подробно беседите. Той не само че ги четеше, но и запомняше почти дословно цели пасажи от тях, помнеше както тома, из който бяха взети мислите, така и страницата от тома, гдето бяха напечатани. Той считаше, че е съвършено естествено за тези, които обичаха Учителя и ценяха Неговото Слово, да обичат да слушат и него, когато им го цитираше. Затова при всички случаи, при които се събираха за особено тържествени случаи братя и сестри, той намираше за разумно да извади томчето с беседите или извадки из тях и да чете с важен, бавен тон думите на Учителя. Това той правеше не само когато сутрин имаше настроение у всички за това, но и на обед, когато хората се събираха да обядват и дори когато между хранещите се имаше и чужди хора. Той четеше с бавен професорски тон, натъртваше [важните]

пасажи, правеше тълкувания, показваше с показалеца на дясната ръка важността на това, което казваше Учителят, и накрая не пропущаше да заплашва:

– Ако това и това не се изпълни, ако учениците Му това и това не направят, очаква ги преследване, страдания, разтурване на братството, смърт.

Наистина, между братята и сестрите имаше хора, които го слушаха с внимание или най-малко – с търпение. Вярно, но не всякога беше приятно да се натрапват точно пасажи от Словото на Учителя, които намираше за добре да сервира бай Начо. Още повече, да го сервира със заплашителен жест. Но такъв му беше характерът, в името на Учителя, ще го търпят!

Но някои повече самостоятелни, по-нетърпеливи, изразяваха своето нетърпение или чрез гласно противоречие, критика, или чрез просто неглижиране. Така ставаше, че когато от неговите уста се казваха съществени, ценни мисли от Учителя, около му се образуваше празен кръг. При неговото голямо самолюбие, това го страшно много дразнеше. Той се обиждаше лесно и обидата си изразяваше гласно, като я придружаваше със заплахи. Той беше вече мъж на повече от седемдесет и осем години, все така прав и бодър, но лишен от всякакво политическо влияние. Очевидно, все още живееше със спомените за онова време, когато той беше влиятелен фактор, когато от неговите думи зависеше нещо на Изгрева. Но това време беше отдавна минало.

Бай Начо не разказваше спокойно за Учителя. Той не можеше да повествува. Разказваше с избухване, прекъснато, епизоди, от които трябваше да се сглобява същината на това, което имаше да каже. В къщата му до боровата гора, улица „Дъбова", беше цял архив за Учителя и ученето. Между другите материали бяха и такива, в които Учителят е критикуван жестоко – ежедневната жълта преса на времето, която търсеше и намираше пикантни сведения за Него. Пожълтяла от времето изрезка от вестник „Дневник" с портрета на Учителя и обичайните „сведения" за Неговите прояви.

Голямата слабост на Начо Петров беше желанието му да бъде признаван и почитан. Чудно му беше защо тези, които се отнасяха с такова почитание към Учителя, не проявяваха никаква почит към него. Понякога изпадаше в припадъци до гняв, викаше, сърдеше се. Наистина, това му минаваше и наскоро той забравяше това. На външни хора това правеше лошо впечатление, от което никой не печелеше. Така, поради този му характер, той постигаше обратни резултати – хората по-малко почитаха не само самия него, но и Учителя.

След една критика, отправена му от Сийка Динова, той получил припадък от силен главобол и когато си отишъл вкъщи – признаци на сърдечна слабост. Занесен в Исул, само след 6 месеца починал, без да дойде в съзнание.

За голямо съжаление, заедно с него се откъсна една ценна част от историята на братството.

Записал: Ст. Кадиев, 25 юни 1959 г., София

(За Начо Петров вж. „Изгревът" том III, с. 98–100. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

16. Фактически материали около Учителя

16.1. Сребърната монета за обед

Нашият ямболски ръководител Тодор Абаджиев бил първоначално чиновник във Варна. През ония години Учителят още се подвизавал с проучвания черепите на българина и пътувал от град на град, като изнасял беседи по френология в читалищата. Гостувал по познати, които са Го поканвали, като срещу

това са се радвали на Неговото интересно, забавно, окуражаващо Слово. Било е радост за всеки, който се е удостоявал с Неговото гостуване.

Тодор Абаджиев се много зарадвал, когато Учителят се съгласил да му гостува в ергенската му квартира. Имало е какво да си говорят двамата добри приятели, почти връстници.

Когато наближили гостилницата, гдето трябвало да се наобядват, Абаджиев се сетил да лопипа за портмонето си, гдето имал парите си. Пари той имал, но не били у него тоя път – оставил ги вкъщи и носел само толкова, колкото предвидил лично за себе си. Много неудобно било да издаде своята неготовност да плати един обед за себе си и за госта си. Трябвало, значи, да остави Учителя на улицата или да се извинява пред гостилничаря – еднакво неудобно положение.

Докато Тодор Абаджиев си блъскал главата върху тия въпроси, Учителят се загледал към земята и посочил с бастуна Си към тротоара:

– Вижте там на земята какво има! – рекъл Той с усмивка на уста.

Абаджиев видял учудено, че пред техните крака лежи една лъскава сребърна петолевка. Тогава тая сума била напълно достатъчна да заплати не два, а четири и пет обеда като тия, които те наскоро си поръчали.

Може би случайност? Може би съвпадение? Може! Всичко може. И все пак – факт!

16.2. На духовна екскурзия до връх Мусала

Брат Начо Петров ни разказа следното:

През 1924 г. ме намери вкъщи брат Боев и ми каза:

– Набави храна за 7 души и се приготви да отидем на Мусала с Учителя! Имаме да вършим важна духовна работа!

Така и направих. Закупих храна, напълних раниците и на уреченото време бях при автомобилите на брат Лазар Котев, който тогава имаше коли и услужваше на братството.

Учителят наистина дойде, само че другите не бяха седем, е цели четиринадесет души. Казах на Боев: „Но аз съм приготвил храна само за седем души!"

Когато пристигнахме в Чам-Кория, се събраха още десетина. Идеята на Учителя беше да се върши духовна работа с малко хора. Но ето че сега не бяха малко хора, а една голяма група, за чиято издръжка не бях помислил. Но ето че все пак работата се нареди.

Беше летен ден и ние нощувахме на Мусала. Бях си поставил за задача да видя Учителя, когато спи. Колкото пъти се будех през нощта, все се втурчвах в Него, исках да Го видя. Но колкото пъти гледах към Него, толкова пъти Го заварвах буден и Го чувах да се моли. Чувах Го, че шепне: „Господи, Господи, Господи!"

17. Сийка Динова

Сийка Динова беше дълги години банкова чиновничка. От няколко години тя е пенсионирана. Живее в наследената от майка си дървена къщичка зад Данко Симеонов – спретната, хубаво боядисана, в много хубава чиста стаичка. Всичко в нея свети от чистота, ред. Портретите на Учителя, картини из живота на братството пълнят стените й.

Сийка обича да пее. Тъй като точно тя е една от най-редовните при нашите концерти по желание, бях я нарекъл „отговорник по Учителевата песен",

Много обичаше да пее, ентусиазирана, днес тя разказва с жар (неделя сутринта, 5.XII.1958 г.)

– Да, днес ще бъде последният ден, когато ни се разрешава да се съберем! Повече не ни разрешават! След това – ще видим! Но когато научих за решението да се посегне на Изгрева, аз си казах: Това е работа на някои от враговете на народното правителство! Защото, когато иска някой да удари правителството, което ние така усърдно подкрепяме, това показва, че искат него да ударят! Тези хора, приятелите ни горе, не могат да ни разберат, не могат да ни чуят! Но – нищо! Аз бях удивена от силата на нашето братство. Някои считат, че братството ни е разединено! Това не е вярно! Братството ни е единно, свързано навеки, цялостно! Учителят е при нас и ни крепи! Няма сила, която да ни разедини! Как можаха да се съберат толкова пари само при един призив! Как хората вадеха от пощенските си каси пари, за да откупят вещите на Учителя! Как пращаха от провинцията пари – само да се запълни сумата! И ето – ние събрахме сумата и платихме вещите! Направихме опис и си разпределихме кой какво ще прибере! Това са скъпи вещи от нашия Учител! Кой няма да бъде готов да приеме нещо, за да го запази!

Не, силно е делото на Учителя! То живее чрез нас! То не е покътнато нито на йота!

18. Сестра Дарлинг – Йорданка Доспевска

Юнското слънце бавно се издигаше над гората. То спокойно ласкаеше бузите. Върху светлозелената корона на грамадния клен пееше славей. Дарлинг пусна своето колоратурно сопрано, като се стараеше да му подражава. Славеят сякаш наистина засили и оживи песента си.

– О, аз съм разпявала славеите на цяла гора – казваше тя, като се смееше доволна. – Ето, вижте го малкият сив певец – едвам може човек да го забележи.

Дарлинг е обикновено затворена в себе си: не обича да приказва. Ученическата баретка тогава стоеше някак смешно сериозно върху бялата ѝ коса. Тя беше на шестдесет години. Казваше, че е на четиридесет и пет, а искаше да изглежда на шестнадесет. И точно тая възраст тя грижливо пазеше в поведението си, а може би и във вътрешния си свят. Аз я оставих да говори:

– О, тогава бяхме много добре! Баща ми беше един от първите агрономи. Нашето стопанство беше наредено като градина. И от земята вземахме пълни добиви. Баща ми поиска да остави чифлика на братството. Дойдоха Камбурови от Казанлък и образуваха комуната. Но селяните завидяха: „Как, казват те, дошли тия чужденци отвън на наша земя, с камъни ще ги избием!" Взеха земята и направиха ТКЗС. Работата тръгна. Не могат да се нарадват и да благодарят.

Тя пое дъх и прехвърли разговора на друга тема.

– Аз бях ученичка на Шевчик в Чехия. След единадесет години работа, аз бях една от първите му ученички. Тогава предприехме турне в Америка. Аз изнасях концерти заедно с групата ученици. Хареса ми Америка. И аз останах там шест години. Хубави години бяха те тогава! Прекрасни градове, прекрасен живот! Сутрин хората закусват с по една голяма чаша портокалов сок. Едно чувалче портокали струва един долар – просто без пари! Калифорния ражда портокали. Човек прекарва с тях цяла седмица. И какво ли няма още в Америка! Тук ми казват „Дарлинг", което означава на български „мила".

– Не, вижте, американците не ядат толкова много месо! Много месо ядат англичаните – сурови бифтеци, капе кръв от тях. Затова са толкова грозни. Аз

не видях красива англичанка! Американците са друго нещо! Красив народ като капка! Всичко в Америка е хубаво!

– О, ние сме във връзка с тяхното „Юнити". То е също като Бялото Братство. От тях има много в Калифорния. Голяма част от тях са богати хора, които са вложили всичко, каквото са имали, и живеят в общност. Техният ръководител е старец на деветдесет и пет години, все още отлично запазен. Ние поддържаме връзка с Юнити – стига само да можем! Когато само времето се поправи, ние ще отидем при тях. Ние ще им занесем много нещо от това, което ни остави Учителят. Само веднъж да се поправи времето и да може да се ходи!

Дарлинг веднага прехвърли вниманието си на друга тема:

– Брат Боев трябва да пее! Той сякаш не обича музиката! Един ден отидох при него, пращаше ме Учителят – исках да му посвиря! Представете си, отказа! Отказа да му посвиря, когато Учителят ме пращаше!

Естествено, отнасяше се до някаква нейна собствена мисъл, която тя приписваше на Учителя. Тя никак не можеше да разбере, как така брат Боев няма да иска да я изслуша, щом Учителят я изпраща да му посвири.

Наистина, Дарлинг е трудов инвалид: лявата й ръка беше счупена над китката, беше криво зараснала и тя не можеше да бъде това, което е била някога – виолин-виртуоз. Но въпреки това тя свиреше достатъчно добре, уверено и много чисто. Тогава тя беше съсредоточена, сериозна. Чувстваше се един голям дух, който беше скован о тялото на една благодушна, консервирана шестнадесетгодишна девойка.

Това беше тя, сестра Дарлинг. Затворена в себе си, тя прекарваше „сама със своята небесна музика" с денонощия. Ходеше сама на екскурзия, прекарваше сама в планината, радваше се на птичките и на цветята, приказваше с тях като с хора. Прекарваше на Рила с „един сандък домати". И от „висшите светове", гдето витаеше, изведнъж заговорваше за ломада за лице, която освежава кожата, премахва бръчките на бузите и изобщо, подмладява. Тогава ученическата баретка отново потреперваше върху бялата й коса, четвъртито лице, и пак се чувстваше консервираната шестнадесетгодишна девица, въпреки нейните 60 календарни години.

16 юни 1959 г., София — Д-р Стефан Кадиев

19. Мария Гушавата

Майското слънце припичаше от безоблачното небе. Над нас беше разперила клони свежо-зелена слива. Мария седеше под сянката и четеше. Имаше много светлина в това износено от времето, похабено от несгодите на живота, прегърбено, обеззъбено, потиснато от грамадна гуша, седемдесетгодишно тяло.

– Моля те, прочети последното изречение, което се падна, когато дойдох при тебе – казах аз.

– Изчистете очите си от уличния прах, който е попаднал върху тях! – говореше Учителят от случайно попадналия ред на беседата. – Тоя прах ви пречи да виждате истината на живота, да видите красотата на живота и да му се радвате.

Мария стана на крака. Тя се развълнува.

– Трябва да ви кажа, че аз съм милосердна сестра. Обичат да ме викат и аз им помагам. Видите ли, аз самата съм слаба, болнава. И аз знам защо: защото не питах, защото не слушах.

Тя показа с пръст голямата колкото юмрука на възрастен мъж гуша. Очевидно дялове от нея притискаха дихателната тръба и когато искаше да каже нещо с жар, тя се задъхваше.

– И така, реших да се оперирам, без да питам. Легнах на масата и започнаха да режат. По едно време взе, та се скъса конецът. Хирургът се караше на асистента си. Аз се обадих: „Моля, не се карайте!" – „Ето – каза хирургът, като се смееше, – не бяхме виждали случай, когато пациентът дава съвети да не се караме."

Мария беше възбудена, тя ръкомахаше, очите й горяха.

– Когато отида при болен, аз се запитвам: „Научи ме, Господи, какво добро мога да направя на тоя човек, на тая страдаща душа!"

Когато човек пристъпва с добро намерение, с любов, според духа на учението, всичко му се казва. Една жена кашляше – не можеше да поема дъх. Дадох й да пие една смес, от каквато съм виждала много пъти полза: люспи от кромид с лъжичка синап и лъжичка ленено семе с мед. Само за късо време кашлицата мина. Но важи каква ръка го приготвя. Да се приготвя с любов! Ехе, това е голяма тайна! Важно е какво ще те научи Духът. Той не лъже. В неделя ще водя една тежко болна на Витоша. Предала се, легнала, не иска да мръдне. Аз знам по Учителя. „Ще ходиш!" – казваше Той. Умих й краката с топла вода, казах й: „Хайде сега, ходи!" И проходи. Отначало бавно, само стъпка по стъпка. Умори се и спре. Нищо! „Ще ходиш!" – казвам. И тя ходи. Сега ще я водя на Витоша.

А така много са натоварени хората! Колкото къщи посетя, всичко охка и пъшка, всичко страда! Всеки по своему, но всеки има по един голям трън в петата. И аз съм между тях – аз самата с моята болест. Но ми се струва, че болестта ми е лека – щом не може на тоя свят без тегло!

Погледнах за последен път грамадната, рецидивирала, потискаща дихателната тръба гуша и си мислех: Духът наистина може да бъде по-мощен от болнавото, хилаво човешко тяло.

(Мария Гушавата я наричаха още Мария Захарната, понеже е живяла в кв. „Захарна фабрика". За нея вж. „Изгревът" том IV, с. 269–270, с. 344 № 37, том XV, с. 316. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

20. Олга Славчева

20.1. Как Олга Славчева се излекувала от испанската болест

В 1918 г. заболях тежко от испанската болест. Един роднина дойде да ме заведе в родния ми град, за да си умра там. При пътуването се чувствувах много зле, положението ми се влоши, не можех нито да седна, нито да стана, задушавах се. Камбаната често биеше за умряло. Забраниха на сестра ми да ми казва кои мои другарки са умрели. Приготвиха и моите дрехи и всички наоколо плачеха. Лекарят идваше, но веднага си отиваше, като не можеше нищо да ми помогне. Извиках сестра си и й казах да напише писмо до Учителя, че съм на смъртно легло. Този ден повърнах кръв. Сестра ми веднага написа писмото и го изпрати. Близките ми отидоха в кухнята да вечерят. Останах сама в стаята и изведнъж усетих прилив на живот. Казах си: „Умирам! Но за Тебе, Господи, още не съм живяла! Искам да живея за Тебе!" Смъкнах се на колене пред леглото и много пламенно се молих, да имам възможност да Му служа. Втората ми молитва беше ридание. Бях едва на 24 години. Когато влязоха майка ми и сестра ми, се уплашиха, като ме видяха простряна пред леглото. Те ме вдигнаха. Изпитах безкрайно блаженство. Те искаха да ме облекат в приготвените дрехи, но аз им казах тихо: „Аз няма да умра." В същия ден виждам една детска малка гергьовска люлка, която се приближава към мене. Там седеше

едно малко момиченце с усмихнато лице. Това бях аз на 4–5 години, с бяла рокличка. Това дете заедно с люлката се сля с мене и аз седнах на леглото си за първи път след 20 дена. Изпих една чаша мляко и заспах дълбок, укрепителен сън до сутринта. На другия ден станах от леглото и отидох до прозореца. Първата поща ми донесе писмо от Учителя. „Аз зная, ти си вече здрава. Любовта е по-силна от смъртта. Пийте горещо краве мляко и яжте варени картофи. Природата най-добре лекува, а истинските лекари са само нейни милосърдни сестри." Скоро се завърнах в София. Целунах ръка на Учителя и Той многозначително ми каза: „Добре дошла!"

20.2. Задачата на сестра Олга

През 1921 г. трябваше за Великден да посетя майка си в Цариброд, в Югославия. Пътувах с открит лист. Отидох при Учителя и Му казах, че отивам за една седмица в Цариброд. Казах Му:

– Учителю, Вие говорите, че в новата култура волът сам доброволно иде при господаря си, да го впрегнат и да иде на нивата, без да чака да го теглят насила. Ето, аз ида сама при Вас и моля да ми кажете: какво мога да направя за моите братя българи оттатък границата?

Учителят взе една раница, напълни я с беседи. Знаех, че лист с българска литература не можеше да се пренесе, беше много строго. Турих раницата на гърба си и се качих на влака. Слязох на Царибродската гара. Прегледвачката ме вкара в една стая, погледна ме и ми рече:

– Хайде, иди кот матер! – Изгледа ми раницата и нищо не ми каза, нито прегледа раницата.

Българските младежи ме посрещнаха с радост, взеха беседите и заплатиха всичко в динари.

20.3. Случка с Олга

Бях завършила детските градини и бях студентка по литература втора година. Четях усилено за изпит. Изведнъж започна да ми се вие свят, не можех да си повдигна главата. Една сутрин, като си решех косите, усетих в тила си силна болка от докосването с гребена. Попипах се да видя какво е – буца, колкото яйце. Отивам при Учителя и казвам:

– Аз съм се ударила, без да усетя.

Той каза:

– Не е от удар. – Докосна ме с ръка до буцата и до вечерта тя изчезна.

(Вж. „Изгревът" том III, с. 100–106. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

21. Жените изкусителки, създаващи съблазън

Сестра Василка Иванова разказва следното за Учителя:

– Учителят имаше широко развит гръден кош: беше широк тука, горе, беше мускулест и здрав. Но в корема Си беше тънък и ядеше много малко, просто удивително малко. Какво само не се донасяше у Него – сладка, масла, баници. Един през друг от провинцията се надпреварваха да Му занасят. А Той си вземаше само на върха на ножа или пък мъничко, с върха на лъжичката, колкото да се рече, че все пак не е отказал да го яде. Останалото се принасяше в стола на комуната – вие знаете, че тогава имахме комуна на „Опълченска" 66. И така беше – толкова малко ядеше и с толкова малко прекарваше. А само как бързо ходеше в планината – струва ти се, че бавно се движи, а докато Го гледаш тук, отишъл чак там, на другия връх.

Нека да разкажа нещо и за жените, които Го заобикаляха, които се навираха в Него, препречвайки пътя Му, следваха Го като призраци, петлееха се около краката Му, излагаха Го, създаваха Му оня яд, за който много съм мислила: заради нас тук Той беше в ад.

Да вземем например **Магдалина**, дъщеря на съдия от онова време, галена като дете. Тя искаше на всяка цена да мине за Негова невяста. Обличаше се в копринени рокли с къси ръкави, с голи до раменете ръце, като някаква светска жена от най-лош порядък, навираше се в спалнята Му, криеше се под кревата Му. Говореше Му на „Ти". Казваше Му: „Ти си Христос" – и това пред външни хора, в същото време Му противоречеше, караше се с Него, като казваше нахално, пред външни хора: „Нали си Учител, ще ме търпиш."

Той я търпеше. Само че бързаше да се заключи, за да не й позволи да се намърда в стаята Му, отгдето не можеше да я изпъди.

Още по-интересна беше **Граблашева**. Граблашев имаше от нея един син и две дъщери. Синът му страдаше от клептомания и го срамеше. Един ден той каза: „Аз знам, че в него са въплотени моите собствени престъпления и грешки." Взе го и замина за Америка. Там той влезе във връзка с теософски и други духовни общества и допринесе доста за разпространението на идеите на Учителя в Америка. Заедно със сина си там остана и досега. Изоставената съпруга реши, че може да стане нещо като жена на Учителя. Вие я помните – влачеше се като сянка след Него, когато идваше на беседа. Когато си отиваше, навираше се в спалнята Му. Противоречеше Му, огорчаваше живота Му до невъзможност. Към нея Той употребяваше и метод, който към никого другиго не употребяваше, който беше сякаш в противоречие със самото учение: Той я биеше. То беше странно мъчителна гледка. Но аз например знаех, че ако това прави, то е защото към нея не може да се употреби друг метод и не се съблазнявах ни наймалко. Но имаше братя и сестри, които се съблазняваха. Ще кажа два случая:

Единият е **д-р Кирил Паскалев**. Той написа, както знаете, великолепното съчинение „Въведение към асционизма". Назначи се лекар някъде към Бургаско, заболя от някаква болест и умря. Как не се опитва Учителят да го спаси, да му помогне.

– Не мога – казваше той – да създам връзка с Учителя! Чужд ми е, не съм съгласен с Него!

Той се съблазни от това, че беше видял как веднъж Учителят удряше Граблашева: така той не разбираше учението и се съблазни.

Беше се съблазнил и брат **Цветков** от Бургаско. Жена му го беше напуснала, защото тя, като евангелистка, не можеше да му прости, загдето се беше увлякъл в учението. Същевременно пък го бяха и уволнили от служба, точно заради принадлежността му към учението – тогава гонеха нашите хора. Така измъчен, пълен с болки и съмнения, той беше дошъл на Изгрева при Учителя, за да сподели болката си. И не щеш ли, вижда пак такава гледка – Учителят се разправя с Граблашева. Срещнах го, като отиваше към гарата, убит, смазан, като че от воденичен камък.

– Свършено е вече с мене – казваше той, като клатеше главата. – Какво още ми остава? Заради Учителя аз се оставих с жена си, пропъдиха ме от службата ми. Ето че виждам, че Учителят не е това, което съм си Го мислил. Как може Той да бие?

Трябваше дълго да му обяснявам, че това е един метод за работа с някои хора, че Той по такъв начин е принуден да плаши някои духове, които са се загнездили в тая сестра, против които друго по-подходящо средство няма, че Учителят никога не е работил по шаблон и че когато трябва, Той прилага и методи, които на самия Него причиняват не малко болка. Но че е принуден да го прави заради доброто на тия, които бие.

Той се върна успокоен и зарадван, окуражен.

Какво да кажа за себе си? Ето, тласкана от непреодолима жажда към духовна същина, аз напуснах дома си като младо момиче, с моята плетачна машина на ръка. Преминах през евангелисти, адвентисти, съботяни, но никъде не намерих това, за което душата ми жадуваше. Намерих го само при Учителя. И мислите ли, че не Го обичах? О, аз си знам! Но за мене беше достатъчно да Го видя отдалече, да чуя гласа Му, просто да знам, че живее някъде около мене, че дишам въздуха, който и Той диша.

(Вж. „Изгревът" том III, с. 56–58. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

22. Кои как защищаваха Учителя Дънов

Брат Георги Сотиров разказа следното:

22.1. Стоян Михайловски

Писателят Стоян Михайловски беше решително против Учителя.

Една наша сестра търсеше работа при него. Когато тя само помена, че е във връзка с Учението, той й посочи вратата. Олга Славчева слушаше.

– Аз не искам да имам връзка с хора, които са привърженици на Петър Дънов!

Олга си замина и после разказа на Учителя за случая. А Той отговори така:

– И ние не искаме да имаме работа с него!

И той западна и пропадна.

22.2. Константин Величков

Напротив, най-ласкаво се отзова за него писателят Константин Величков. Един ден Учителят изнесъл беседа в клуба на радикалите на ул. „Кърниградска". При станалия разговор Величков казал:

– Бях в Европа по повод разговорите за мир. Всички бяха викнали против нас: „Е, добре – казваха там, – докажете, че имате право на съществуване като народ! Дали ли сте вие поне един човек, който да има истинска човешка физиономия? Един човек, който да има човешко достойнство, човек с характер, който за заслужава нашето уважение?"

Аз бях много затруднен да отговоря на този въпрос. Толкова трудно ми беше, като ровех в нашата история, като преглеждах ликовете на моите живи съвременници, да дам достоен образ, който да заслужава уважението, адмирацията на един европеец.

Това беше тогава. Но сега, когато чух г-на Дънова, мога смело да кажа: „Да, ние имаме един достоен човек, човек, който е проявил характер и достойнство! Тоя човек е Петър Дънов!"

22.3. Иван Вазов

Олга Славчева се срещала като млада, начинаеща поетеса със стария вече Иван Вазов. Като я изслушал, той запитал между какви хора се движи. Когато му казала за обществото на Петър Дънов, всред което тя се движила, старият поет казал:

– Между добри хора си попаднала!

22.4. Георги Димитров

Василка Иванова разказва следното:

– Ние много добре знаехме за последното бягство на Георги Димитров. Той се изтърсил през тавана в стаята на Учителя. Там бил един брат, който

видял това. Учителят му дал пардесюто Си и така облечен, той заминал навън. Учителят помълчал, па рекъл:

– Сега, рекох, можете да вървите!

Когато ставало въпрос за братството след завръщането на Георги Димитров от Русия, той казал на тия, които искали да посегнат на братството:

– Оставете ги, те са добри хора!

И те ни оставиха. Това беше изразената благодарност на Георги Димитров към Учителя за връзката, която те са имали през времето на живота им като съседи на ул. „Опълченска" 66.

22.5. Иван Толев

Един от враговете на Учителя беше без съмнение „брат" Толев. Той беше „окултист", теософ, издаваше тогава списанието „Ведрина". Той искаше от Учителя да препоръча списанието на кръжоците в страната, да записват абонати. Толев не беше доволен от участието на Учителя при тая му търговия. Той повдигна въпроса за „членските и доброволни вноски", с което изкара Учителя търгаш и мошеник. Това наложи намесата на съдебните власти, които произвеждаха дознания, следствия, прокурорски проучвания, които струваха на Учителя много нерви, много безпокойства. Естествено, всичко се измете, като че беше пяна, която отпадна безвъзвратно от великото дело на Учителя.

(Но това трябва да се знае и да не се забравя. За Иван Толев вж. „Изгревът" том XIII, с. 590–874. За Георги Сотиров вж. „Изгревът" том VI, с. 538–541. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

Забележка на съставителя Вергилий Кръстев:

А ето мнението на Учителя за българите и защо не защищават Учението на Учителя:

Том: „Сила и Живот" V серия – беседа „Ако пребъдете в мене", с. 435–436:

„Главното сега е да останат тия мисли у вас. Необходимо е истината да се загнезди в сърцата ви. Да любим истината с всичкото си сърце, с всичкия си ум, с всичката си душа и с всичката си сила. Това е първото нещо, което е необходимо за българите, без разлика, от най-големия до най-малкия. Второто нещо: българинът трябва да обича светлината, абсолютната светлина за ума и да я желае с всичката си душа и с всичката си сила. После третото нещо: българинът трябва да обича чистотата на сърцето си и да я желае с всичкото си сърце, с всичката си душа, с всичкия си ум и с всичката си сила.

Ако можем да приложим тия три неща в България, вътре в една година ще има една съвършено нова култура – една година българите ще отидат хиляда години напред. И не само това, но в 10 години черепът на българина ще се измени. И неговото лице няма да бъде като сега, ще придобие много правилен профил, правилен нос, ушите му ще се изменят, цялото му лице ще се измени, цялото му тяло, и европейците ще дойдат да видят новия тип на българина, който само при истината, светлината и чистотата може да има. А при сегашното разбиране на българина, ще имаме сегашния тип, за който европейците се произнасят както знаете."

Том: „Сила и Живот" V серия – беседа „Ако пребъдете в мене", с. 432:

„Сега, в тази беседа, аз ни най-малко не искам да се нахвърлям върху свещениците, но казвам една велика истина, че в съвременната еволюция е настанал един период, в който човешките умове и човешките тела ще почнат да се разслабват. Тази неврастения, която съществува в цяла Европа, е едно

разслабване на бялата раса. И те трябва да вземат мерки, в какво? Техният егоизъм е станал толкова силен, че разслабва нервната система, всеки един е тъй погълнат с разни материалистични мисли – нашите умове са пълни само с мисли за къщи и пари. В нас няма нищо благородно."

23. Капелмайстор Ковачев за Софрони Ников и за Дънов и Георги Димитров

Разказва капелмайстор Ковачев, вече седемдесетгодишен, добре запазен старец, с буден интерес към това, което става около него.

Преди да отида в провинцията – в Казанлък, Стара Загора и Ямбол, покрай другата си работа завеждах хоровете на протестантската църква в квартала на Банишора. Една от най-редовните посетителки на църквата беше майката на Георги Димитрров – баба Парашкева. Това беше енергична възрастна жена, напълно революционно настроена, която поддържаше много сина си Георги. Така си и спомвам, когато ме хващаше за ръката след отпуск църква и ми казваше:

– Маестро, имам радост! Получих писмо от Георги. Пише ми: „Ти, мамо, моли се на твоя Бог, аз се надявам скоро да си дойда в България." – И тя се радваше като всяка майка.

Често съм се разговарял със сестрата на Георги Димитров – Магдалена Баръмова. Те имат положително отношение към дъновистите. Аз зная, че нейната сестра, която е сестра на Георги Димитров и съпруга на Вълко Червенков, Елена, се е крила на Изгрева. Там са се крили и други комунисти. Иначе не може да се обясни защо правителството и досега не е посегнало на салона и на Изгрева, макар че това е най-хубавото място на София и става такава хубава детска колония. Очевидно, че правителството има положително отношение към Изгрева

Аз познавам и Софрони Ников. Зная, че е обвинен и съден като масон. А нашите масони, волно или неволно, са предавали някои сведения на тяхната централа, която е в чужбина. Същата Магдалена Баръмова е присъствувала на съдебния процес на Софрони Ников. Държал се е много спокойно и симпатично. Когато го запитали: „Признавате ли, че това е извършено от Вас?", отвръщал: „Да, признавам." Когато го питали повече, той казал:

– Но моля ви, не е нужно да ме питате. Аз зная, че ще бъда съден и вече съм си приготвил куфарчето, за да заминавам за лагера.

А същият Софрони Ников е бил много храбър офицер. През време на Балканската война е ходил прав пред войниците си и ги е водил смело в боя – награден е с най-големите бойни отличия. Това ми каза ротният му командир: „Аз зная, че няма да бъда убит – казваше той и с тая вяра вървеше напред."

Това ми разказа капелмайстор Ковачев на 11 март 1954 г. при слизане от Изгрева. Считам, че това допринася нещо за осветление на тези наши хора, постепенно преминали към историята.

(Капелмайстор Атанас Ковачев е автор на песента „Сърдечният зов". Вж. „Изгревът" том II, с. 256–258. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

24. Сестра Арнаудова разказва как е била върната от смърт

Калпакът от заешка кожа стоеше на главата й все така, както я помня отпреди двадесет години. Както винаги, лявата й ръка беше завита във вълнена дреха. Посивялото й набръчкано лице само беше оживено и сякаш подмладено. Погледът на сивите й очи гореше: тя говореше за театъра. Отиваше на репетиция в читалището – щеше да се играе „Женитба" от Гогол.

– О, какво само не съм преживяла! Представете си какво значи – първа артистка в един провинциален театър! Какво само не съм играла: „Казаларската царица", „Наймичка" – моята коронна роля. И моят истински живот беше на сцената. Аз не играех, а горях. И тоя жар се долавяше от публиката – тя ръкопляскаше и ме носеше на ръце. А аз, тъничка, слабичка, за нищо друго не мечтаех, освен да си почина. След представлението градският комитет урежда вечер: ядене, пиене. Какво? Аз хапна един къшей хляб, няколко глътки лимонада. А Матьо казва: „Не, Цветана, без тебе не може." А моят живот си беше пълен. След мъжа си изгубих детето – дванадесетгодишно: мъдрец го наричаха. За какво още имаше да живея? Нишките на живота ми бяха изтънели. Когато се разболях в Мърчаево, Учителят ми каза:

– Рекох, ще трябва да си заминете.

Това не ме наскърби. Напротив. Драго ми стана. Какво имаше да ме държи в живота?

– Така ли, Учителю, няма да има за какво да живея? – запитах аз полугласно.

И заговорихме за театъра. Някои казват, че Учителят бил против театъра. Нищо подобно! Напротив! Само че Той не одобрява това, което театърът днес изнася: долни страсти, долна любов. Той иска театърът да представя нещо хубаво, възвишено. Той даде идеята на брат Константин Камбуров да напише драмата „Адам и Ева" – нещо прекрасно. Така ние дълго говорихме с Него за театъра, за изкуството. Какво само ми каза Той за театъра! Когато вече привършвахме разговора си, Той се замисли десетина минути и каза, като махна с ръка:

– Живейте, тогава! Ще работите в областта на режисурата.

И аз наистина оживях и оздравях. За трети път Учителят ми връщаше живота. Но ето Неговата мисъл: да живея заради театъра, заради режисурата.

Очите на сестра Арнаудова горяха. Важното е всеки да налучка това, което го радва, което дава смисъл на живота му, което го свързва с неговото мощно течение. У сестра Арнаудова това беше театърът, режисурата. Тя наистина оживяваше.

25 юни 1952 г. Д-р Стефан Кадиев

(Във филма „Урок на историята", съветско-българска продукция за Лайпцигския процес от 1933 г. срещу Георги Димитров, в ролята на Георги Димитров играе Стефан Савов, а в ролята на майка му – баба Парашкева, играе Цветана Арнаудова, която тогава е била на 72 години. На X-я международен фестивал – Карлови Вари през 1957 г. Цветана Арнаудова получава, за „изключително артистично изпълнение на фигурата на майката на Димитров", диплом и първа награда за женска роля. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

25. Професор Димитър Кацаров

Разказва д-р Методи Константинов:

Докато Учителят беше жив, един от хората, които не Го разбираха и които бяха против Него, беше и професор Димитър Кацаров. Въпреки обстоятелството, че той застъпваше гледище, по същество близко до това на Учителя, въпреки че беше вегетарианец, той не можеше да се помири с мнението на Учителя, не можеше да го приеме. По едно време той беше в немилост пред правителството и партията и това той го преживя доста тежко. Беше женен за швейцарка, която се помина към 1947 г. и той преживя доста тежко това.

Когато по тоя повод отишъл в Женева, той се срещнал с професор Ферие от Женева. Неочаквано за него той разбрал, че същия тоя за него голям европейски авторитетен учен не само знае много неща за Учението на Учителя и за самия Него, но че има истинска адмирация към Него. От него той чул за книгите: „La vie pour le Tout" („Живот за Цялото") и „Le Maître parle" („Учителят говори").

26. За Кришнамурти

Методи Константинов разказва:

Както знаете, през 1924 г. беше известно на цял свят, че Христос се е преродил в индиеца Кришнамурти. Лансира го тогава Ани Безант, видна теософка, една от основателките на теософското общество. То беше мощно световно движение, което броеше около 25 милиона членове. Имаха организация в Холандия. Тогава Кришнамурти наистина написа прекрасни поетически съчинения, които отчасти бяха печатани в издаваното у нас теософско списание „Звезда".

Но малцина знаеха, най-малко масата измежду теософите, че това беше ход на „Интелиджънс сървис" [Intelligence Service – британската разузнавателна служба], която искаше по такъв начин да задържи Индия в Британската общност. *

Знаете, че тогава се подвизаваше у нас Магдалина. Няма друг човек, който да е причинявал на Учителя толкова неприятности и мъчнотии, колкото тя, с нейното прекалено усърдие и желание да бъде винаги при Него. Един ден тя се загуби. Предприела пътешествие до Холандия, намерила Кришнамурти и му предала едно писмо от Учителя. Какво точно е било писано в него, не се знае. Знае се само това, че два месеца по-късно той се отказа от наложеното му „месийство", престана да бъде „Христос" и изчезна из средите на теософите. Сега той работи като режисьор в Холивуд.

27. Д-р Методи Константинов разказва спомени

(Роден е на 26.II.1902 г. в Казанлък.)

27.1. Големият магнит

Някои считат, че имам нещо против Михаил Иванов. Не могат да разберат, че просто трябваше да предпазвам известни извращения на учението, за които получавах сигнали и отвън. В Полша се подвизаваше един много напреднал философ. Той беше чел беседите и беше във възторг от тях. Когато научил от френския печат как Михаил и Маха Чохан правят някакво съдружие, как

---

* Това нещо го изнесе и големият окултист Рене Генон. Вж. „Изгревът" том IV, с. 464–467. (бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

говорят за Агарта, той каза: „Това е извращение на учението на Учителя!" От него е напечатана книгата „Теософи, юн псевдорелижион" [„La théosophie, une pseudoreligion"], на френски език, може да се намери в Народната библиотека. Той там пише и за Учителя: „Той не създава религия – религии има много по света; не е и наука – пътят на науката е друг. Но това е един огромен магнит, който ще магнитизира всички народи, за да заживеят като човеци на земята." *

27.2. За сестрата на Георги Радев и Учителя

Сестрата на Георги Радев беше с припадъци на душевна болест. Тогава тя ставаше непокорна и буйна, никой не можеше да я спира. Тоя ден трябваше да бъде пренесена на Рила, там, гдето всички се отправяхме. Учителят се спря срещу нея и я загледа – гледа я дълго, право в очите. Тя се укроти, стана мирна, покорна, качи се на коня и спокойно пристигна на езерата. След това пак си правеше каквото си искаше, както преди, но тогава тя се укроти и стана мирна и изпълнителна. (Но по-късно тя и сестра й работиха срещу Учителя. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

27.3. Но Учителят не навсякъде искаше да помага

Когато поисках от Него да освободи ръцете и краката на един мой близък човек, Той се обърна към мене с въпроса:

– Ти искаш да снема букаите на един престъпник, който не си е излежал наказанието? Но той ще направи още по-тежки престъпления, ако се почувствува свободен!

27.4. Методи Константинов и съборът през 1926 г.

Тая година имаше разрешение за събора, лично от министър Ляпчев. Хората вече бяха започнали да идват на Изгрева. Ние с Учителя тръгнахме от „Опълченска" 66 по посока към Изгрева. Пристигна разтревожен брат и каза: „Изгревът е обкръжен от ескадрон войници и не разрешават събора." Учителят ме погледна с един дълъг, вторачен поглед. Нищо ми не каза. На мене веднага дойде идеята да отида при министър-председателя Ляпчев. Живееше на ул. „Кракра". Беше обкръжен от полицаи. Аз бях със студентската си червена шапка. Как стана, че никой не ме спря и никой не ми попречи. Точно в тая минута Ляпчев се готвеше да се качи на колата, да отиде в провинцията. Като че само мене чакаше. Казах му:

– Господин министър-председател, Вашето нареждане не се изпълнява, идват хора и искат да разтурят събора. Ще се изложите Вие!

Без да каже нито дума, Ляпчев се качи вкъщи, очевидно говори по телефона. След малко излезе усмихнат, каза:

– Вървете, всичко е уредено, съборът няма да бъде разтурен!

Наистина, съборът се състоя.

27.5. Усмирителната риза

27.5.1. Какво беше отношението на Учителя към някои болести: Той ги смяташе като кармически и не бива да им се махат, защото им са необходими за тяхното развитие. Сестра Цветана Симеонова страда от тежка кожна болест, която, въпреки всякакво лечение, не минава. Ето Той какво каза:

– В природата има усмирителни ризи, които си вършат своето!

---

* За тази книга и за мнението на Рене Генон за Учителя вж. и в „Изгревът" том IV, с. 464–467. (бел. М. И.)

27.5.2. Една сестра боледуваше от болестта *ендокардитис лента*. Беше лекувана без успех от много професори, включително и от Моллов. Аз се обърнах към Учителя да й помогне. Това беше на полянката, ние седяхме с Него под беседката. В това време пред нас кацна една черна врана. Учителят никога не е правил това – взе буца пръст и я хвърли към птицата. Твърде сериозен, Той рече:

– В природата има закони. Някога тя оставя едно тяло, което е започнало да се разрушава, да се доразруши, за да даде материал за ново, свежо, похубаво тяло!

Тази сестра си замина.

27.5.3. Олга разказва:

Бяхме на езерата. Вървяхме с Учителя по пътеката. На пътя ни се беше търколила една тежка каменна плоча. Учителят ме погледна, нищо не каза. Но аз разбрах, че иска да се справя с тая пречка на пътя ни. Както бях с обуща на краката и с роклята, аз влязох във водата до колене и напрегнах сили да вдигна плочата. За мое голямо учудване, плочката се повдигна леко и аз я сложих удобно върху пътеката. Но за мое учудване, дрехите ми останаха съвършено сухи. Гледах ги, пипах ги – сухи бяха! Това се случи с мене. (А роклята и обущата бяха сухи, все едно, че не бях влизала във водата. Вълшебна ризница някой бе надянал върху мен. А след това преминах през премеждие, но останах читава. Казах на Учителя.

– Нали премести камъка. Духовете искаха да ни попречат. На теб наложиха ризница да те пази, а на тях наложиха усмирителна риза.)

(За Методи Константинов вж. „Изгревът" том IV, с. 362–546. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

28. Александър Кръстников

Разказва брат Паньо от Димитровград:

Както знаете, в гара Раковски, сегашен Димитровград, отдавна съществува школата на Кръстников. Как е намерил почва, как е работил, как е проповядвал Кръстников, не зная.

Но тогава аз бях малко момче, един от четиримата сина на семейството ни. Както е обичаят на село, нас ни покриваха да спим под един юрган. Но когато станах на петнадесет години, станах невъзможен за общо спане. Занимаваха ме въпроси, които не ме оставяха да спя спокойно. Мислех за живота, за смъртта – какво става с човека, след като умре, мислех какво нещо е човешката душа.

През 1938 г. започнах да посещавам събранията на Кръстников. Радваше ме да слушам тези философски въпроси, да слушам песните, които ми много харесваха. Но не спираше да ме занимава и наяве, и насън въпросът: какво нещо е човешката душа. На едно събрание, на което беше и Кръстников, аз зададох въпроса:

– Учителю, кажете ми: какво нещо е човешката душа?

Кръстников започна да обяснява. Говори дълго, но нито на мене стана ясно това, което казваше, нито на останалите слушатели.

Минаваха години. Въпросът не преставаше да ме занимава и аз сам се стараех да си давам обяснения. А четях много – по четири-лет вестника изчитах на ден – джебовете ми бяха пълни с вестници. През 1944 г. председателят на кооперацията ни Кирил Пенев донесе книги, беседи от Учителя, [illegible] Боян Боев. Поисках ги. Казах:

– Ще ги прочета и ще ти ги върна.

Само след една седмица всичко му върнах. Той беше получил нови книги, цял пакет, бяха даже повече, отколкото очаквал. Книгата беше: „Разговори на Учителя на Рила". Попитах:

– Ще можеш ли да ми дадеш да си я купя?

– Да – каза, – пратил ми е повече, отколкото имам абонати.

И тук, в тая книга, аз намерих отговора на въпроса какво е човешката душа: „онова благородно в човека, което се стреми към възвишеното в живота, което носи в себе си съкровищата на човечеството от неговото съществуване и досега". Препрочетох това десет пъти, заломних го, то хвърляше светлина върху цялата поредица от тревожни въпроси.

На събранието на Кръстников аз пак поисках думата и казах какъв отговор съм намерил на моя въпрос и че тоя отговор ме задоволява напълно.

– Къде, в коя книга си намерил тоя отговор? – ме питаше Кръстников. Аз му казах книгата.

– Ще можеш ли да ми я дадеш да видя?

– Не – казвам, – книгата е у дома. Заповядайте да ви го покажа!

Около мене започнаха да се събират млади хора, с които четяхме беседите на Учителя. Наскоро получихме книгата: „Учителят" и също я четохме с интерес. Постепенно групата, която четеше беседите, се увеличаваше все повече. Последователите на Кръстников започнаха да намаляват. Когато по-късно идваше, той питал: „Какво е станало, та хората не идват повече?" Истината беше, че ние бяхме намерили по-хубав източник, по-тлъста паша, която ни задоволяваше много по-добре, отколкото това можехме да получим при „събранията" на Кръстников.

Записал: Д-р Стефан Кадиев

(Александър Кръстников е бил на събора през 1911 г., организиран от Учителя Дънов. Вж. „Изгревът" том XI, с. 481. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

29. Първите духовни събрания в гр. Хасково

През 1924 г. аз бях назначен по моя воля като лекар в Хасково, моя роден град. Бях слушал вече от 1921 г. беседите на Учителя и от 1924 г. реших да тръгна в новия път: да чета редовно беседите на Учителя всяка неделя и сряда, да не пия, да не пуша, да стана вегетарианец. През тая година, заедно с капелмайстора Христо Байданов, тогава цигулар в оркестъра на бирария, основахме „Събранието" в Хасково. Събирахме се у кака Делка. Отначало малко, после десетина, до двадесет и дори четиридесет души. Аз знаех за съществуването на събранието на „Радивичини" къде в Змийни участък, но нито на ум не ми е идвало да им вземам хората. Такъв въпрос не съществуваше за мене. Аз се радвах, че има кой да слуша хубавите думи на Учителя при тяхното четене на нашето „Събрание". Чувах тогава и за събранието на Кръстников в гара Раковски и за село Крепост. За това събрание в Раковски бях чувал от Тодор Пецанков. В изпълнение борбата против сектите, Пловдивският митрополит Евтимий наредил публично събрание. Говорил каквото говорил, на катедрата се качил Пецанков. Говорил за същината на Христовото учение и за това как поповете го обърнали в търговия, като от него нищо не се изпълнява. Тогава разяреният митрополит започнал да вика:

– Повече няма да приказваш, рушител такъв, защото ще повикам стражарите!

– Да – рекъл Пещанков, – повикай ги! Те затова са твоите ангели-архангели!

Трябва да се отчете особеният духовен глад на това население от Хасковския край! Това решително са остатъци от древни окултни школи, които остават в подсъзнанието на народа. И щом се чуе словото, старият интерес навдига уши и започва да се вслушва. Точно тоя духовен интерес се е обадил и в Паню, когато му задава въпроса какво нещо е душата и не му дава мира нито ден, нито нощ!

30. Весела Радоева Козарева

Още от първите дни на моето пристъпване при Учителя, между многобройните Негови слушатели никога не липсваше сухата, висока, строго официална фигура на сестра Веса Козарева. Някога беше прилично хубава жена. С течение на времето лицето й стана по-малко, шията й – по-суха, бръчки набраздиха бузите, косата посивя. Но Веса никога не липсваше от мястото си. По-късно, дори когато хората намаляваха и салонът изглеждаше даже широк, Веса не промени мястото си – винаги седеше най-отзад, на последните столове, през студените дни загърната с шал, винаги съсредоточена, сериозна – като че сраснала с делото на Учителя и останала непоместена от времето.

Веса Козарева живее в собствената си дървена барака вляво от голямата градина на братството, между два парцела, останала сега на улицата. Някога тук беше непланирана поляна. Едно широко разклонено лешниково дърво е надвесило клони над бараката й. Зад нея расте праскова, която понякога се отрупва с плодове, които не биват обирани от приходящи пътници и Веса има възможност да ги вкусва. Въпреки притесненото място, останало за бараката й, Веса всякога си сади цветя – крем и невен, които грижливо полива.

Въпреки нищожната кубатура на бараката, Веса си има в нея всичко, каквото й трябва: чисто легло, чисто постлана маса, печка, която може лесно да затопли облепената с книги барака, полица с книги, по стените – картини из живота на братството, в рамки, чисто избърсани.

Веса Козарева е родена през 1886 г. в Разград, в семейството на адвокат, между пет момчета и три момичета. Още през време на бременността си с нея майката чувствала особеното влияние на нейния вкус – самата майка получила странно отвращение към месото.

– Ведньж да родя това дете, че да мога да се наям както трябва с кюфтета и пържоли! – казвала натъжено майката.

След раждането си Веса наистина показала отвращение към месото. При опит да й се даде месо, тя повръщала упорито и не могла по никой начин да го понася. Детето се развивало нормално, но все била мечтателна, вглъбена в себе си, замислена за нещо далечно, което няма нищо общо с това, което я заобикаля. В училището не вървяла много добре – нямала особено влечение към школската наука. Родителите й нямали много време да я принуждават да следва. Поради това тя постъпва на работа в едно шапкарско ателие, гдето работила доста дълго време.

Когато била на десет години, ученичка в IV отделение, нейната по-голяма сестра вече видяла Учителя в Шумен и й разказвала много за Него. Тя толкова много мислила за Него, че един ден така й се видял – същият усмихнат старец, какъвто по-късно наистина на живо видяла. При всичката своя заетост, тя не преставала да мисли за Него и да говори за Неговото учение. По-късно се свързала писмено с Него и получила отговор на писмото си. Тя разказвала на другарките си за Него, за Неговото учение и то с такъв жар, с такова увлече-

ние, че те я слушали със зяпнали уста. По-късно получавала печатани беседи и все така усърдно ги четяла и тълкувала. Намирали се винаги хора, които с охота я слушали. Така тя създала групи и кръжоци, в които се четели беседите. Такива имало вече не само в Разград, но и в околията, Поповско и Провадийско. Така цели петнадесет години Веса работила за делото на Учителя, без лично да Го била видяла. Тя се отказала от връзки с момчета, отказала се да се омъжи, все поради мисълта си за Учителя и за Неговото учение.

Така, вече тридесет и пет годишна, цяла сраснала с делото на Учителя, тя Го видяла за пръв път през 1921 г., през време на съборите в Търново. Когато застанала на вратата на горницата и Го видяла такъв, какъвто винаги Го виждала във въображението си, тя казала:

– Ха! Ето какъв бил Той!

– Ха! – казал Учителят. – Винаги съм бил все същият!

Когато преданият на Учителя учител Пеню Ганев завършил и започнал да ръководи създадените от нея кръжоци, Учителят я повикал при Себе си в София и й казал:

– Ела, за тебе сега има друга работа тук, при мене!

Веса наистина дошла при Него. Вярна, предана, самоотвержена, без никаква мисъл за личното си щастие, скъпа на излишни думи, тя е била винаги готова да изпълни това, което намирал за нужно да се свърши заради делото на Учителя, по Негово поръчение. И никога не е получавала някаква заплата за труда си – плащал й само пътните разноски до селището, гдето я пращал:

– Работникът заслужава своята прехрана – казвал Той и тя никога не се съмнявала в това, никога не била излъгвана, никога не е оставала нито гладна, нито жадна, нито гола, нито без покрив.

Веса Козарева е виждала Учителя през време на целия период на Неговата обществена дейност. По Негово поръчение тя посещавала градове и села, чела Библията, чела беседите, старала се да буди душите на хората.

Тогава беше работен сезон! В Дупница един попски син ме предаде и ме викаха на съд. Брат Звездински искаше да дойде с мене.

– Не – казах, – сама ще се справя!

Когато искаха да ме съдят, аз вече знаех от баща си и им казах:

– За всичко друго можете да ме съдите, но не и за това, че чета Библията – няма такъв закон!

И ме пуснаха! Когато отивах в затвора, Учителят казваше:

– Там има затворени млади комунисти, те ще четат и ще разбират! Те и сега ще разберат, когато му дойде времето.

Малцина приходящи край бараката на Веса Козарева си задават въпроса: Как тя преживява? С какво се храни? Как се отоплява? Веса наистина се храни само с плодове, картофи, овесени ядки, яде леко, като птичка, никога не боледува, издържа на студ, всякога е приветлива, добре разположена, готова да продума приятелска дума. И годините не й тежат:

– Така се чувствам леко, като че съм си и сега на десет години – казва тя.

Сутрин редовно прави гимнастиките си, зиме и лете, и през всяко време ходи по два пъти седмично на екскурзия в планината.

3 септември 1959 г., София Записал: д-р Ст. Кадиев

(Вж. „Изгревът" том V, снимка № 14 – Веска Козарева през 1936 г. се движи заедно с групата около оздравелия от побоя Учител Дънов. Вж. том VII, с. 688–689, № 4. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

31. По вътрешни пътища към Учителя

Учителят помага и чрез сън

Сестра Анна Ненова разказва следното:

Трябва да призная, че до 1948 г. животът на моето семейство беше много тежък. Аз не знаех вече как ще продължавам, нито как ще свърши всичко това. Така продължи до оня бележит сън, който сякаш беше преломната граница на моя живот. Една нощ сънувах следния сън:

Намирам се върху стръмен път, който ме води към някаква височина, през трънливи и каменисти пътеки. Пред мене се разкрива мъничка бяла къщичка всред гората – подобно на къщичката, в която живя и работи Учителят, само че много по-мъничка. Минавам през тесен коридор, през който, такава, каквато съм грамадна, едвам се промъквам. Когато влизам в стаята, виждам Учителя.

Беше навел главата си, подпрял се на лявата си длан, а косата му пада през челото и ръката. Очите му бяха забодени в някаква книга. Когато влязох в стаята, той постоя така известно време, после вдигна главата си и ми каза спокойно:

– Отдавна те чаках, най-после дойде! Имам за тебе една важна работа: очисти тия вещи от праха, който се е натрупал по тях!

Аз се залових с радост на работа. С кърпа започнах внимателно да бърша предметите в стаята му. Това бяха повечето малки предмети, стъклени и кристални украшения, кученца, слончета, куклички, котенца, които трябваше да пазя с голямо внимание, за да не ги счупя. Когато свърших това, той ми каза с твърд, даже груб глас:

– Седни тук!

Аз го гледах учудена и все пак седнах.

– Сега се съблечи – рече той и гласът му беше все така суров и твърд.

Аз се смутих съвсем, започнах да треперя и все пак се разкопчах. Той извади от стената някакво кандило, в което гореше жълта светлина. Той бръкна в маслото с пръст и постави кръст върху пъпа ми. Аз стоях смутена и гледах това, което той правеше. Когато това стана, аз се почувствувах възрадвана и освободена. След това аз на свой ред натопих пръста си в маслото и поставих на него един кръст, само че не върху пъпа, а някъде по-горе, на гърдите.

– Сега върви – рече той.

Аз излязох възрадвана от стаята му и се събудих. Бях цялата в тръпки и пот. Целия тоя ден се носих като в радостна мъгла, като че не стъпвах на земята. Това беше неописуемо усещане, което ми говореше, че в живота ми е станала някаква дълбока, решителна промяна, промяна, която засягаше целия ми живот, цялото ми бъдеще.

Така и стана.

От тоя ден в живота на семейството ми настана промяна към добро.

Съпругът ми престана да дружи с лоши другари и да пиянствува. Започна да му става приятно при мене вкъщи, да му е приятно да остава с мене, да споделя с мене.

Промяна стана и с двамата ми сина. От непокорни гамени, които бяха се превърнали в страшилища за квартала, които чупеха прозорците на хората и всеки ден трябваше да приемам и изпращам делегации за техните подвизи, те изведнъж станаха други хора. Владко се яви на конкурс и беше приет в операта като един от най-добрите бас-баритони – четвърти по ред измежду осемдесет души кандидати. Вторият ми син постъпи в Музикалната академия със специалност обой и скоро работата го увлече, той тръгна здраво по пътя си.

8.II.1951 г., София — Записал: д-р Ст. Кадиев

32. Цоко Диков – Ракитски

(роден на 26.VIII.1883 г. в село Ракита, околия Оряховска)

Вече няколко недели, сутрин рано, преди 6 часа, когато поемам пътеката през езерата на Симеоново, редовно настигам по пътя си Цоко. Тъй като аз съм спал в селото, той непременно е тръгнал с първия рейс от София – т. е. не по-късно от 5 часа. Той предпочита да завие по пътеката, която минава през станцията на Транспорта. Тази пътека е по-наклонена и той предпочита да не се изморява. Това е напълно правилно при неговите 78 години – роден е на 14 август 1883 г.. Нисък, дребен, с малка брадичка, с тъмни очила, мълчалив, той винаги има какво да разправи. Говори спокойно, като се рови в спомените си, запечатани сякаш с горещо желязо в съзнанието му.

– До 1917 година аз бях и живеех напълно като пълен безбожник. Тогава работех като фелдшер в една военна болница. Един ден сънувах, че един мой близък познат, Кръстев се казваше, е умрял. На погребението му аз съм се изправил над гроба му и между другите думи, които съм казал, запечатаха ми се думите: „Свърши се тая церемония." Когато се събудих сутринта, аз знаех, че Кръстев не е умрял и че това е било само един сън. Но така се случи, че не се мина нито една седмица, когато Кръстев наистина умря. Аз бях просто поразен: каква връзка можеше да им между съня ми и между това, което се беше случило по-късно?

Пак така наскоро се случи нещо, което ме потресе силно. Имаше една сестра в болницата, която силно обичах. Това никак не е чудно при възрастта, в която бях тогава. Беше хубава, чиста любов, радост, каквато друг път не съм преживявал. Беше слабичка, деликатна. Но случи се така, че царица Елеонора я уволни, заедно с други наши сестри, за да назначи сестри-католички. Тя остана без работа и дълбоко огорчена. Заболя от туберкулоза и скоропостижно умря. Дълбоко опечален, аз ходих на гроба й. Сънувам, че присъствувам на погребението й и че произнасям реч, в която пак казах тия думи: „Свърши се тая церемония." Такива думи никога не бях употребявал по-рано и се чудех откъде ми са дошли на устата, точно когато съм бил в сън.

Ето това бяха първите удари върху съзнанието за събуждането ми в духовния свят.

Цоко е работил дълго време – петнадесетина години при професор Консулов.

– Един ден му казах: не зная как ще погледнете на това, но аз не ще мога да извършвам вивесекции на живи животни.

Това му казах, естествено, след като бях вече навлязъл в ученето и ми се струваше, че повече няма право да търпя компромиси. Той беше много възбуден и след като ме увещава доста дълго време: биология не може без вивесекция – реши да ми даде друга работа. Така и стана!

Цоко живее в една дъсчена барака на Изгрева. Ергенска квартира. Създал си е уютност, каквато е възможна, в бараката му е чисто и подредено – включително и дървеното легло, върху което лежи може би повече от три десетилетия. Под голям стъклен калпак е поставен модел на Слънчевата система, който отразява неговото схващане относно произхода на планетите. Според него планетите не са се откъснали от Слънцето, както твърди Кант-Лапласовата теория, а са се получили на самото си място, чрез сгъстяване на първичната материя на тия точки.

Цоко съобщава с израза на добре осведомен човек, че наклонът на Нептун към неговата ос е 151 градуса, на Уран – 98, че на Венера и на Меркурий е неизвестно отклонението, което за Земята е 23 градуса и 27 минути, а за Марс – 24 градуса и 50 минути, на Плутон – не се знае.

Той знаел причините за тия различни отклонения на осите, но пазел мълчание, тъй като се касае до нова Космогония, по която той не можел да говори.

(Вж. „Изгревът" том III, с. 118–120, том VII, с. 376–380. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

33. Мъглата

Разказва Цанка Екимова (Дойнова):

Група от приятели отивахме на върха на Железни врата. Аз бях най-отпред, зад мене вървеше недалече Учителят, заедно с останалите приятели. Току-що бях подминала по пътека, когато зад гърба ми изскочи войник с пушка и каза повелително:

– Забранено е да се върви напред, ще се правят учения тук!

Учителят нищо не отвърна, само зави по пътеката наляво и продължи по посока към дома.

Аз бях вече минала и без много шум се качих върху високите скали вдясно от пътеката, така че можех да виждам, но тия, които бяха долу, не можеха да ме виждат.

Неочаквано се спусна мъгла. Тя ставаше все по-гъста – толкова гъста, че не можеше да се види на една крачка. Това продължи десетина-двадесет минути, мъглата не се вдигаше. Чувах как войнишки говори нещо приказваха, възмущаваха се против времето. Накрая началнишки глас каза:

– Да се свири отбой, ученията се прекратяват засега!

Само няколко минути по-късно войниците се изнизаха по пътеката надолу. Аз можех да им махам ръка от високата скала и да им пожелая „довиждане".

Още малко, мъглата започна за изредява, да се вдига. Ставаше все по-светло. Грейна слънце. Приятелите, заедно с Учителя, се прибрахме на бивака, така, както бяхме си запланирали отначало.

Това е един факт, тълкувайте го както искате!

Разказано на Бивака на 21 март 1965 г.

(За Цанка Екимова вж. „Изгревът" том VI, с. 242–339, том V, с. 391–407. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

34. Духовният глад

Изказвания на Учителя пред Боян Боев

На 21 ноември 1953 г. Боян Боев беше в състояние на видимо подобрение. Лицето му изглеждаше напълняло, закръглено, бузите – зачервени.

– Аз сега съм по-добре, така се сещам – каза той и ми стискаше с всичка сила ръката.

Въпреки всичките ми агитации да го приуча да не се бои от чистия въздух, да се движи, да прави гимнастика, като че не можах да успея да го трогна. Понеже беше добре настроен, а имах време, той разказа някои изказвания на Учителя, на които той е бил свидетел или са били направени лично пред него:

34.1.

Една сутрин, след Паневритмията, всички се спуснаха да Го поздравят с новия ден, и, както обичаха, да Му целуват ръката. Започнаха разговори и между другото, като че без връзка с останалото, Той каза:

– Ще настъпи страшен глад на земята!

Ние оперихме уши. Олга [Славчева], каквато е експанзивна, рече:

– О, ние Ви благодарим, Учителю, защото ни казвате да вземем мерки, да се запасим с жито, брашно, ориз, картофи.

Той се усмихна.

– Не, не такъв глад, а духовен глад, глад за Бога! И за това време вие трябва да се готвите. Всеки един от вас, и да иска, и да не иска, ще стане проповедник.

34.2.

– Ще дойде време, когато цяла Русия ще играе Паневритмията!

34.3.

– Учението ще дойде в България от чужбина. И тогава българският народ ще го приеме.

34.4.

Когато след Европейската война България беше страшно окастрена, като турците си взеха южните части, гърците взеха земи, румъните взеха Силистра, бяхме в 66 [на ул. „Опълченска" 66]. Една сестра запита:

– Защо така, Учителю, учението се благовествува в България, а ето колко много е пострадала България.

А Той отвърна:

– Когато кастрят ниските клони на дървото, то започва да расте нависоко!

34.5.

– Какво си мислите! – рече ведньж Учителят. – Ще дойде време, когато някакъв нищожен наглед човек, когато го закачат за неговото нищожество, ще казва: „Кой, аз ли съм нищожество? А знаете ли, че аз съм втори братовчед на един дъновист?"

Боян не обясни дали е казано това буквално, или е искал да каже: член на Бялото Братство, или на човек, който обича Бога.

21 ноември 1953 г. Д-р Ст. Кадиев

(Вж. „Изгревът" том III, с. 29–35, том XII, с. 891–902. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

35. Сестра Марина Карагьозова

В неделя, 7 май 1950 г., след голямата неделна беседа, ние минахме през боровата гора до семинарията по посока към трамвая. Едвам бях опознал тая скромна, дребничка, суха, белокоса 55-годишна жена, макар че бях я срещал десетки пъти. Наричаше се Мария * Карагьозова. Тя ми разправи на един дъх:

– Моят мъж е железничар. Още от 1911 г. той е комунист, член на комунистическата партия. Когато бяхме в Дупница (Марек), земеделците го бяха арестували и съдили, щяха без малко да го обесят заради пренасяне на оръжие. Той беше против черквата, против религията. Но аз винаги обичах да посещавам мълчаливо черквата – доставяше ми радост това. Някакъв вътрешен

* В ръкописа първото име е написано по два различни начина: Марина и Мария – става дума за едно и също лице. (бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

стремеж имах към духовното, към чистотата в живота. През 1921 г. ни попадна в ръцете списанието на д-р Ефремов „Добро здраве". То като че хвърли светлина върху мене. Нам ни хареса този стремеж към чистотата. Това хареса на мъжа ми и ние двамата решихме да станем вегетарианци.

През 1928 г. се образува за пръв път лагерът на братството при рилските езера. Тогава започнаха да се говорят какви не работи против Учителя и против братството. Тогава в Дупница работеше брат Митко Звездински. Той ни разказа някои работи, които осветлиха работата в съвсем друга светлина. Мъжът ми реши да отиде лично на лагера при Седемте езера. Когато се върна, той каза:

– Работата съвсем не е така, както приказват хората. Тук се касае до едно ново учение, което не се различава много от комунизма, нещо хубаво и чисто. Ето, чети и ти самата!

Така започнахме да четем беседите. Тогава в Дупница нямаше братска група, както и сега още няма.

През 1931 г. мъжът ми беше преместен в Бургас. Там веднага попаднахме в естествената си среда. Ние започнахме да посещаваме беседите и се свързахме с братството. Бяхме най-редовни на събранията, посещавахме редовно сутринните гимнастики на Булеварда, ходехме на екскурзии на „Белия баир", както нарекохме височината край Бургас. Сестра Ненова тогава даде на разположение на братството нивата си от 20 декара, на четири километра от Бургас. Ние ходехме наедно да я работим – садяхме слънчоглед. Мъжът ми нареждаше така дежурствата си, че можеше да бъде най-редовен на събранията. Толкова предан беше той, така много му допадаше хубавият братски живот!

Когато избухна войната през 1939 г., аз заболях от нерви. Дали изживявах ужаса на пострадалите, струваше ми се, че някакъв обръч ме стяга през гърдите. Тогава се обърнах към д-р Ефремов, който ми даде писмено много ценни съвети. Един от тия съвети беше: чист въздух, планина. И наистина, една година аз можах да отида на Рилските езера. Точно тая година дойдоха братята французи. Една нощ сънувах, че обръчите от гърдите ми се спускаха и падаха. Оттогава наистина моите нерви заздравяха и няма нито помен от моята неврастения.

От 1942 г. ние живеем в София, ул. „Опълченска" 64, в същата къща, гдето живееше някога Учителят. Ние живеем не в Неговата стая, а в източната – същата, от чийто прозорец Той изнасяше беседите Си през 1921–1928 г. Оттогава съм добре. Наистина, здравето ми не е съвсем блестящо, но все пак не съм боледувала. Имаме две деца. Голямата ми дъщеря завърши университет и сега е учителка в провинцията. Предана е на учението, което разбира отлично. Но и никога не се бие в гърдите: „на, вижте, аз съм такава и такава". Работи тихо и спокойно в духа на учението – както пак така тихо и спокойно работи и моят мъж.

Аз се радвах от сърце на тая скромна сестра, която живееше в учението четвърт век, все така тиха и спокойна, светла, пълна с благодарност, стремяща се към съвършенство.

– Искам някак да изкажа благодарността си към д-р Георги Ефремов, който така много ми помогна да потърся пътя и да стъпя върху него.

36. Архитект Сираков разказва:

Пред нас стоеше млад мъж, с възвисок ръст, стегнато, правилно телосложение, с хубаво, синеоко, малко ъглесто лице, зачервено и обгоряло от слънцето. Наричал се Сираков, родом от с. Глоджене, Тетевенско. Докато говорехме, той кладеше огъня, над чиито пламъци се грееше чайник. До него шеташе младата му, русокоса жена, облечена в нови, работнически панталони. Той бил асистент в политехниката, специалност строежи на здания.

– Родителите ми бяха заможни хора. Баща ми беше предприемач. Точно когато бях в четвърти клас на гимназията, баща ми загуби и аз трябваше да прекъсна следването си и да се заема със зидарска работа. С това изкарвах прехраната си. Но това не ме задоволяваше. Влечеше ме някъде далече. След шестгодишно съществуване като зидар, аз реших да замина за Германия и да си опитам там щастието. Точно тогава Влаевски, който е от нашия край, ме заведе при Учителя. Той ме прие и когато Му разказах за това, което бях преживял, Той затвори очи за няколко минути, като че дълбаеше в някакви спомени, или като че четеше някакво писмо. След това мълчание, което аз не прекъснах, Той отвори очи и каза:

– Идете! Там ще свършите гимназия и ще се върнете архитект!

Няма да повярвате как всичко това се сбъдна с най-голяма точност. Аз отидох при някакви роднини в Германия и следвах гимназия, завърших я. Работих и следвах инженерство и се завърнах архитект.

Аз имах след това много срещи и всякога ми е давал някакъв съвет, който се е сбъдвал най-точно и винаги в моя полза.

Записал: д-р Ст. Кадиев

37. Как намерих Учителя

Истински случай със сестра Люба Стойкова

37.1. Среща с Учителя насън

Родена съм в София и съм живяла в този град 22 години. Чувала бях, че съществуват дъновисти, не съм имала някакво отрицателно отношения, но никога не съм се интересувала какви хора са те.

Ожених се за варненец и отидох със съпруга си във Варна, в 1933 г. Седем години по-късно сънувах сън, че вървя по един широк планински път, водещ нагоре към планината. От едната страна на пътя имаше поток и зад него се издигаше планинският хребет. Вървях в много весело настроение, съвършено безгрижно. И както вървях, видях да върви срещу мен един висок старец с дълга бяла брада. Вървеше с бърза и властна походка. Цялата му фигура излъчваше власт, мощ и сила. Когато дойде съвсем близко до мене, махна ми с ръка в знак да тръгна с него. Погледът му, с който ме погледна, беше необикновен, излъчващ сияние.

Той прескочи потока и с бързи крачки се отправи нагоре по планинския склон, обрасъл с гъста гора. Аз веднага се обърнах и тръгнах след него, като бързах с всички сили, за да не го изгубя от очите си. В гората пееха много пойни птици и то така хубаво пееха, че много ми се искаше да се спра да ги послушам. Но човекът вървеше така бързо, че ако дори за миг се спра, щях да го изгубя. Затова аз се втурнах почти тичешком, за да не го изгубя между дърветата.

Така вървяхме доста нагоре. Изкачихме се високо и се озовахме на една огромна поляна. На тази поляна видях много хора, може би над 500 души, насядали в много правилен кръг. Пред всеки един имаше чиста, бяла салфетка с храна, но никой не бе започнал да се храни. Сякаш очакваха някого. Ние се приближихме до тях. Тогава видях, че имаше едно свободно място и Учителят (старецът, който ме водеше) ми посочи мястото с ръка и с жест ми каза да седна. Аз седнах и в този момент се събудих.

Този необикновен сън ми направи много силно впечатление и се запечати в ума ми, но никак и с нищо не можех да си обясня нито на какво се дължеше, нито какво може да значи.

37.2. Среща с Учителя чрез Неговите книги

Наскоро след този сън дойде сестра ми от София при мене на гости. И тъй като беше свободна, имаше възможност да излиза и отива на гости у майката на една моя ученичка. По това време аз бях начална учителка и при родителски срещи се срещах с майките на моите ученици. Тази майка започна да ми идва на гости и когато беше сестра ми при мене, тя ми донесе брошурата „Ново послание към слънцето", която направи много силно впечатление на сестра ми. Трябва да си призная, че мен никак не ме заинтересува нито брошурата, нито разговорът, който водеха сестра ми и гостенката. По-после майката на моята ученичка почна да кани сестра ми и с нея излизаха и ходеха някъде. Същевременно тя донасяше разни книги, които сестра ми четеше с голям интерес. Много пъти тя искаше да ми прочете някоя страница или пасаж, но аз не проявявах никакъв интерес и не исках да ми ги чете.

Но един ден, като нямах какво да чета, видях между книгите, които четеше сестра ми, един роман – „Втора майка". Взех го механически и почнах да го чета. Но бях изненадана и увлечена от съдържанието му.

Когато завърших книгата, изведнъж в съзнанието ми изпъкна сънят ми, който бях сънувала в планината и някак, не зная как, изведнъж свързах съня с образа на Учителя, който се изнасяше в книгата. С цялото си същество, някак, и аз самата не зная как, знаех, че именно този Учител, за Когото се говореше в книгата, беше същият, Когото бях видяла в съня си аз и Който ме бе повикал да вървя след Него. От този момент аз се заинтересувах от литературата, която четеше сестра ми, давана не само от майката на моята ученичка, но и от други хора, с които тя бе се запознала и при които тя ходеше вече редовно. Оказа се, че книгите са беседи от Учителя. Аз знаех вече, с вътрешната си същност, че тъкмо този Учител, от Когото бяха тези беседи, беше същият изпълнен със сила, власт и мощ старец на планината.

37.3. Школата и полиците, които ще плащам

Започнах да посещавам неделните беседи на Учителя, които се четяха в салона във Варна. Минаха няколко месеца и отново сънувах, вече знаех кого – Учителя. Той беше седнал, точно не помня къде и как, и аз отидох при Него и Му казах:

– Учителю, искам да вляза в Школата.

Той държеше в ръката Си няколко листчета и като ми ги ломаха, каза:

– Добре, но имаш много полици, готова ли си да плащаш?

– Готова съм, Учителю – отговорих Му аз.

– Добре – отвърна ми Той.

Събудих се с радостното чувство, че вече съм приета в Школата.

Оттогава започнах редовно да я посещавам, посещавах беседите, които се четяха в салона във Варна. Но заедно с това започнаха да ми се поднасят

полиците една по една, за да ги плащам. Понякога ми биваше много тежко, защото наистина трудностите бяха големи, но винаги си спомнях за съня и съзнанието, че трябва да ги плащам, ме караше да правя усилия, за да решавам правилно всички трудности.

Полиците и до днес все още ми се поднасят и аз ги плащам с всичкото съзнание, че трябва да си платя дълговете.

В 1942 година аз ходих в София и се срещнах с Учителя.

(Спомените на Люба Стойкова от гр. Варна вж. в „Изгревът" том VI, с. 724–736, 737–747. Спомените на нейната рождена сестра Анка Венкова Георгиева вж. в „Изгревът" том VI, с. 748–750. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

38. Как намерих Учителя

Истински случай със сестра Пенка Трифонова

„Не избрахте вие мене, но аз вас избрах,
и поставих ви да идете вие и да принесете плод
и плодът ви да пребъде..."

38.1. Защо баща ми почина

Родена съм в село Изгрев, Горнооряховска околия. Майка ми, Донка, не помня. Тя е починала, когато съм била на две години. За баща ми имам съвсем слаба и бих казала съвсем неясна представа – спомен, защото той почина, когато бях на 5 години. Неговото напускане на земята беше много трагично.

Баща ми имаше един много добър, неразделен приятел, с когото отишли на събор в селото на съпругата на приятеля му. Там, естествено, се развеселили от гощавките и питиетата, които изпили. Изглежда приятелят му доста е пил. Когато били още в селото на събора, той чул, че жена му се оплакала от него на майка си. И като тръгнали да се връщат, дошло му на ума това и решил да я убие. Извадил ножа и посегнал с него да изпълни намерението си. Но баща ми веднага хванал ръката му, като му викнал: „Какво правиш?!" Но приятелят му, както държал ножа назад, разпрал с него корема на баща ми. Като видял какво направил, пияният му приятел разбрал, макар и пиян, че е извършил убийство и затова започнал да го влачи, за да го хвърли в някоя пропаст. Но едно овчарче го видяло и надало вик. Събрали се хора, които се връщали от събора, сложили го в една каруца и го върнали обратно в селото на съборяните, защото било по-близо. Там го занесли в общината, но не му била оказана медицинска помощ веднага, защото в селото нямало лекар и докато дойде такъв от града, едва на другия ден, баща ми починал.

38.2. Слугинчето

След погребението на баща ми се започнало следствие по убийството. От Лясковец, между тези, които водели следствието, бил и един старши стражар, който, като ме видял съвсем самичка, ме взе в дома си в Лясковец. Той имаше две деца и аз отраснах с тях до осемгодишна възраст.

Разбира се, хората бяха добри, но никога все пак не забравяха, че аз съм чуждата и затова аз трябваше да помагам с каквото можех в домакинството. Помня, че беше станало някакво наводнение и мазето на къщата се беше напълнило с вода. През деня жената на старшията и аз вадехме от мазето вода и привечер тя се прибра, а остави мене да изваждам вода от мазето. Изглежда съм работила до сетни сили и от преумора съм заспала на циментената стълба. На сутринта ме намерили там, но аз съм се простудила и се разболях от брон-

хопневмония. Жената веднага каза на старшията да си ме върне на село, защото не могла да отговаря, ако се случело нещо на мене. И веднага, както бях с температура, той ме заведе на село при стринка ми.

Тя ме излекува по много интересен начин. Като опече хляба в пещта, облече ме с една мъжка риза и ме тури в пещта с главата към отвора, върху една дъска. Изпотих се добре; след това, втори път като пече хляб, пак ме сложи в пещта по същия начин и аз оздравях. Но чичо ми реши, че вече съм достатъчно голяма, за да почна да си изкарвам прехраната сама и затова ме заведе в Русе и ме настани слугинче в едно семейство на лекар. Хората бяха много добри и ме гледаха наистина като своя, още повече, че нямаха родни деца. При тях работих до 15-та си година.

38.3. Мома за омъжване

Тогава дойдоха пак чичо ми и стринка ми и ми казаха, че вече трябва да се върна на село, за да си направя чеиз, защото ще трябва да се омъжа.

Лекарят ми даде всичките пари, които ми беше спестил, заедно с много дрехи, които жена му ми беше направила. Отидох си на село много хубаво облечена. Аз бях първото момиче, което беше облечено в градски дрехи и затова това направи голямо впечатление и децата вървяха след мене, не виждали такава носия.

Разбира се, на село работех при стринка ми и когато станах на 18 години, се ожених за Трифона.

Неговият баща като младеж отишъл градинар в Унгария и там се оженил за унгарка. Мъжът ми Трифон се родил там от този брак. Като станал на 31 години, решил да си дойде Трифон в България, за да види родината на баща си и дойде на село. Като ме видял и ме харесал, а най-вече, че пеех много хубаво, а пък и като млада, като всички млади, бях и хубава.

Живяхме на село, после ходихме в София, после пак се връщахме на село. През това време аз родих 5 деца. Трите умряха рано, само единият ми син Тодор почина на 21 година и дъщеря ми Юрданка – на 27 години, като остави три сирачета. Величка родих много по-късно – 12 години след последното от първите 5 деца.

38.4. Сънят, който определи моето място

През 1922 година пак живеехме в София. Една година преди това в село почина Тодор. Толкова страдах и плаках за него, че всеки ден ходех на гробищата за него. Види се, от това съм се простудила и заболях лошо, близо две години. Лекарите ми казваха, че имам язва и искаха да ме оперират. Определиха ми ден, в който да постъпя на операция.

През нощта срещу отиването ми да ме оперират, сънувах един възрастен човек с прошарени коси и брада, който ми каза:

– Аз съм твоят баща. Облечи се и тръгни с мене.

Аз го запитах къде иска да ме води, но той ми повтори:

– Облечи се и тръгни след мене.

Ние живеехме тогава в квартал „Хаджи Димитър". Излязохме от къщи и тръгнахме през Подуене, минахме разни улици и навлязохме в една гора. Там дърветата бяха чудно разцъфтели с големи, като на кестените, цветове. Спряхме се и от тях паднаха пред мене три цвята – един розов, един син и един бял. Човекът се наведе, взе ги и ми ги подаде, казвайки ми, че са за мене. Аз ги прегърнах и останах смаяна от благоуханието им, което изпълваше душата ми, цялото ми същество. После пак тръгнахме и вървяхме, вървяхме мълчаливо,

докато стигнахме една голяма поляна. Там видях насядали в голям кръг жени, облечени в бели дрехи и пееха много хубаво. Ние се приближихме до тях. Две от жените се отдръпнаха и ми направиха място, за да седна и аз. Едва бях седнала и видях едно дете да тича към мене. Човекът каза:

– Това е твоето дете Величка.

Наистина, към мене тичаше Величка и като дойде при мене, седна в полата ми. Тогава човекът ми каза:

– Ти утре мислиш да ходиш на операция, но не трябва да отиваш на тази операция. Твоето място е тука.

След тези думи той изчезна.

Събудих се много учудена от съня. В това време мъжът ми Трифон започна да ми казва да ставам – нали щях да отивам на операция.

38.5. Защо не се оперирах от язва

Спомняйки си съня, аз му казах, че няма да ходя на операция. Той се смая. Как така се отказвам, след като вчера лекарите са ми определили деня. Тогава му разказах за чудния сън. Той се много ядоса. Понеже беше гневлив човек, веднага почна да се кара и буквално ме псуваше, както си имаше тогава този навик.

Ядосан от отказа ми, излезе от къщи и отиде в града. Като се върна, разказа ми, че за да успокои гнева си, влязъл в едно кафене да изпие едно кафе. На масата имало някакъв си средна възраст, с брадичка, човек. Естествено, че се заговорили. И Трифон, както му било накипяло от моя според него каприз, търсил на кого да си изкаже неприятността, която аз съм му създавала с боледуването си. Защото всеки ден към 5 часа следобед получавах криза от язвата и се виех от болки. Трифон разказал всичко това на човека и той с много хубави думи го успокоил. След това извадил една книжка и му казал като се върне вкъщи, непременно да я прочете на мене.

Аз, тъй като бях сирак, никой не ме беше пращал на училище и бях неграмотна. Затова Трифон, като си дойде, рече, че иска да ми прочете книжката, която му бил дал един много добър човек. Вечерта седнахме и той четеше, а аз слушах. И колкото четеше, толкова ми ставаше по-леко и по-приятно, защото всичко, което четеше, сякаш беше писано точно за мене и за моята болест. В нея се казваше за лошото влияние на месото и какво трябва да прави човек, как да живее, ако иска да бъде здрав.

38.6. Среща с човека – моя баща от съня

Човекът, който дал книжката, казал на Трифон да отидем в неделя, в 10 часа да слушаме Този, Който е написал тази книжка. Щяло да бъде много хубаво за всички ни.

В неделя рано сутринта се приготвихме тримата: аз, мъжът ми и детето – Величка, и тръгнахме. Отидохме на ул. „Опълченска" 64, както човекът беше посочил адреса. Като влязохме в двора, веднага към нас се упъти един средня възраст човек. Трифон се зарадва – позна същия човек, с когото беше говорил в кафенето и който му дал книжката. Запознах се и аз с него. Той беше, както отпосле вече го наричахме, брат Михаил Добрев, точилар. Той ни въведе между много други хора, навярно дошли също като нас да слушат Този, Който щял да говори и упътва хората как да живеят правилно.

Едва бяхме застанали между другите хора, и всички започнаха да пеят. Заоглеждах се слисана. Същите мелодии бях чула в съня си да пеят насядалите в кръг жени, облечени в бяло. Бликнаха сълзи от умиление от очите ми. Но

когато на прозореца се изправи Този, Който щеше да ни говори, останах поразена. Гледах като тресната. Беше същият, Който ме бе водил в съня и беше ми казал да не се оперирам и че мястото ми е между пеещите насядали жени.

Слушах с всичкото си сърце, с всичката си душа, с цялото си същество, приковала поглед в Този, Който говореше. Струваше ми се, че Той говори само за мене и гледа само мене, защото говореше точно това, което ставаше в мене, за моя живот, за моята болка и казваше начин на лекуването. (Това беше Учителят Дънов.)

38.7. Сънят, който слезе на земята, на Изгрева

Оттогава започнахме да ходим всяка неделя на беседите на Учителя. Другите ученици, зная, ходеха сутрин с Учителя на Изгрева, но тъй като ние бяхме градинари и бяхме много заети с работа, отивахме само на неделните беседи в 10 часа. Но една сутрина, 5–6 години от първото ми виждане на Учителя Дънов, сестрите Нешка Анева и Мария Златева, които живееха наблизо до нас, решиха да ме заведат на Изгрева, да видя новия голям салон, който беше построен за всички, които искат да отидат да слушат беседите на Учителя.

Както казах, ние тогава живеехме в „Хаджи Димитър". Тръгнахме със сестрите много рано, разбира се, с мене бяха и мъжът ми и Величка. Какво беше моето учудване, когато видях, че те ме водят по същия път, по който ме бе водил Учителят в онази паметна нощ в съня ми. Стигнахме до гората, отминахме я, а моето сърце туптеше до изхвъркване. Смаяна бях от вниманието, което Учителят е оказал на мене, нищожната, както аз се смятах. Но види се, Той е гледал не на лице, а на сърце, както казва народът.

Никога няма да забравя, когато излязохме на голяма обширна поляна. Останах като закована – беше същата, която бях видяла в съня. (Сънят ми се беше сбъднал и го имаше на земята.)

38.8. Женските събрания в четвъртък

В 1932 година се преселихме да живеем на Изгрева. Направихме си малка къщичка и край нея мъжът ми пак се занимаваше със зеленчукарство.

По това време научих, че само сестри, всеки четвъртък се събират на молитва. Поканиха и мене. Събираха се у сестра Динова. Отидох и аз. Като отворих вратата да вляза, видях насядали в кръг жени с бели дрехи и бели кърпи на главата. Така останах неподвижна на прага. Пред мен се представи същото, което бях видяла в онази нощ в съня – наредените в кръг жени, облечени в бяло.

Тогава разбрах, че животът не е така прост, както ние си го мислим – че има един друг живот, който се ръководи от много по-големи същества от нас и те са, които ни ръководят.

Оттогава винаги ми беше много приятно да ходя на сестринските събирания на молитва. За мене те имаха неизказано голямо значение.

(Пробуждането на човешкото съзнание започва от срещата му с Учителя на Светлината. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

39. Спомени за Учителя от Елена Иларионова от Търново – Бележки из моя живот

39.1. Запознанството ми с Учителя Петър Дънов

Още като ученичка в I клас, в мен се зараждаха въпросите: има ли Бог, има ли друг свят, душата живее ли в този друг свят или всичко се свършва със свършването на физическия живот. От I клас постъпих в Търновския пансион, а и през седмицата ни водеха на църква. Обредите, тайнствата, които там се извършваха, събуждаха в моята душа чувство на благоговение към висшето – незнайното. Но не можах да си обясня каква нужда има това Велико същество от моята малка свещичка, която му запалвах и след няколко минути изгасва. Отговор не можах да си дам, но и от никого такъв не получих, дори и от самите служители на църквата. Един ден запитах учителката – г-жа Благоева, която преподаваше психология в гимназията: душата живее ли или умира? Тя ме попипа по рамото, усмихна се зачудено и ми каза:

– Дете, никой философ, никой педагог не е могъл да докаже какво нещо е душата.

Аз вече не запитах други по този въпрос, защото ми се виждаха странни. Завърших гимназия в 1896 г. Разделих се с всички другарки с тъга, като отнесох мили спомени от пансионерския чист, детински 6-годишен живот и навлязох в обществото, което трябваше да изучавам и да се справям с много противоречия. Станах учителка в основното училище в Габрово. Обичах си професията, децата, но след две години напуснах училището, защото се ожених. През всичкото това време мисълта за духовния свят не ме напускаше. Моят другар беше на военна служба в Търново.

През 1905 г. дойде в Търново Учителят П. К. Дънов да държи сказка по френология. Аз я посетих с моя брат. Читалищният салон беше препълнен. Той с ред картини доказваше, че човек със своя живот гради бъдеще, събира капитали за изграждане на своето тяло и може да му даде форма според своите мисли и вътрешни духовни стремежи и живот. Така, по външен вид може да се знае животът на всеки едного и да се определи неговият характер. Всички слушаха с внимание. Като завърши сказката си, само д-р Георгиев искаше малко да оспорва, но капитулира при отговорите на Учителя. Аз разбрах, че Учителят изнесе една велика истина, непозната дотогава на мене и за други и исках да Му благодаря, но от многолюдното събрание не успях и не можах да се срещна с Него.

39.2. Спиритическият сеанс

След няколко месеца Учителят дойде пак в Търново, да гостува на г-жа Казакова, моя бивша учителка от гимназията. Бяхме поканени от нея заедно с моя другар, семейство майор Недялкови, семейство д-р Лечеви, семейство Дойнови и други госпожици да присъствуват на сеанса, който г-н Бъчваров и Голов ще дадат в нейния дом, в присъствието на Учителя. Насядахме всички около една маса в кръг, заловени за ръце, и очаквахме да се появи материализиран някой дух. Господин Дънов стоеше настрана. После дойде и Той, хвана се между мене и Милка Досева, но след една минута се пусна, като каза тихо, почти на Себе си:

– Нищо няма да стане.

Ние продължихме работата си. Другарката на д-р Лечев се прояви като медиум, почна да удря ръката си по масата. Свали всички предмети от нея и

пишеше на един лист: „Баща ти, баща ти" и продължаваше да удря ръката си, без да може да я спре някой. Тогава Учителят се приближи и каза:

– По-тихо, по-тихо, защото ще заповядам горе да те арестуват!

Ръката спря веднага, но ние не разбрахме това и ни се видя смешно – кого ще арестуват, като никого не видяхме? Разотидохме се по домовете си, но желаехме да се срещнем с Учителя и да Го разпитаме по много въпроси от духовен характер, които ни бяха неясни.

39. 3. Френологични изследвания

На другия ден дойде един от приятелите – Васил Узунов, гимназиален учител, и ни каза, че Учителят желае да ни измери черепите и да дойде у дома ни. Ние и двамата с Костадин се зарадвахме много и с готовност Го приехме. Като дойде, Той ни измери черепите и ни описа точно характерите, с най-големи подробности. Разказа ни много неща из новия живот и каквото сме преживели. Запитахме Го откъде знае тия работи. Той ни отговори, че нищо няма покрито и нищо не се губи. Всичките постъпки на човека се отбелязват на самото му лице, а така също и в акашите на природата. И за всичките си мисли, чувства и постъпки сме отговорни и ще плащаме за тях. Всичко това доказва така ясно и неоспоримо, че ние го приехме за действителна истина. Оттогава често се срещахме с Него и получавахме задоволителни отговори на това, което душата ни жадуваше да знае.

39.4. Само един Бог

Запознах се с Учителя през 1903 г. Той идваше у наши близки, а след това и у нас. Това беше в Търново. Аз се интересувах от много въпроси из областта на окултната наука и това създаваше условия за дълги и приятни разговори с Учителя.

Групата край Учителя в Търново по онова време беше малка, но много задушевна. Събрали се край Него, ние Го слушахме, като поглъщахме всяка Негова дума. А почитта и уважението, с което се изпълвахме към Него, растеше с всяко ново виждане.

Но съдбата поиска аз да напусна Търново и заедно с това да се разделя с групата, с Учителя и разговорите с Него, които бяха станали необходимост за моята душа. Моя другар го преместиха служебно в далечен пограничен градец и аз трябваше да отида с него. (Той беше офицер.) Но още със самото ни отиване, той се разболя много зле. Бяхме при много неудобни и трудни условия. Лекарите полагаха големи усилия, но по всичко се виждаше, че не можеше да му се помогне.

Бяха ни намерили най-после квартира, багажът ни беше пристигнал и аз, като настанявах другаря си на леглото, му казах:

– Направи усилие да оздравееш, защото сега никой не може да ни помогне, освен един Бог.

Същата нощ сънувах сън, в който ми се казваше да се отнеса за помощ към Учителя Дънов.

39.5. Полиците, които трябва да се плащат

На сутринта исках да Му пиша, но не знаех адреса Му. В Търново с такава радост Го слушах, но никога не ми мина през ума да се заинтересувам и науча где живее Той в София. Но тъй като другарят ми беше много зле и нямах никаква друга надежда, то написах на Учителя една отворена карта и я адресирах само така: Петър Дънов, София.

Каква беше изненадата и радостта ми, когато след няколко дни получих писмо от Учителя, в което ми казваше, че моят другар не е болен, а има известни задължения и ако сме съгласни да ги изплатим, то Той ще ни помогне.

Веднага отговорих, че сме съгласни.

Никога няма да забравя онази велика изненада, която изживях тогава. Вместо писмен отговор и напътствие, Учителят сам дойде при нас. Радостта ми беше безгранична, но моето учудване, достигащо до смайване, беше тогава, когато Учителят ми каза:

– Господ ме прати да ви помогна. Чух те, когато, като нагласяваше болния в леглото, му каза: „Направи усилие да оздравееш, защото сега, освен един Бог, няма кой да ни помогне." Тогава Бог ми каза: „Иди и помогни на тия хора!"

Погледнах Учителя като замаяна. Как е могъл да ме чуе от толкова далече?

И когато устните ми едва изричаха от вълнение този въпрос, Учителят ме погледна благо и каза:

– За тия, които виждат и чуват, няма разстояние, няма пространство.

От този момент никак не зная как ходех из къщи, как шетах и какво правех. В душата ми ечаха празнично камбани, сърцето ми преливаше в радост, а учудването ми от Учителя растеше с всяка минута, с всяка секунда.

39.6. „Той не е човек"

До вечерта другарят ми беше добре и можа да седне с нас на трапезата. Никак не помня как съм заспала тая нощ, носена от чудните вълнения, които бях преживяла през деня. Но на сутринта, войникът, който беше ординарец на другаря ми и който си беше отстъпил стаичката, за да спи в нея Учителят, а той спа долу в мазето при сеното, дойде с тихи стъпки при мене и ми прошепна:

– Кой е този, който спа снощи тука?

– Наш гостенин – отвърнах аз.

– Той не е човек.

– Защо? – попитах учудена аз.

– Така, той не е земен човек. Снощи аз излязох на двора и погледнах през прозореца, да видя какво прави човекът. Той беше коленичил на пода, вдигнал ръцете си нагоре и целият той светеше. Такава светлина не съм виждал. Целият той беше светъл и от него излизаше светлина.

– Да не ти се е така сторило? – попитах ординареца аз.

– Не – отвърна той. – Аз дълго време стоях като закован и Го гледах.

– Хубаво си видял – казах му аз. – Блажен си, че си видял!

Ординарецът си тръгна дълбоко замислен, а аз си казах на себе си, че за този, за когото няма време и пространство, не беше мъчно да бъде цял в светлина.

През всичкото време, докато Учителят престоя у нас, войникът винаги благоговейно смирено стоеше пред Него. И не само той, но и аз, и другарят ми, когото Учителят излекува, Го гледахме с любов и благоговение.

Само Той стоеше тих и неизказано смирен, както и през целия Си живот – сякаш не Той правеше чудото.

Сега, когато си спомням за тогава и за всички други случаи, си мисля: Само Големите могат да бъдат така смирени в своето величие!

Изгрев, 22.III.1952 г.

(Това е записан разказ на Елена Иларионовоа, съпруга на Костадин Иларионов от гр. Търново. Тя е описала собственоръчно своите спомени, но тук са в друга редакция. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

40. Спомени на сестра Барудова

40.1. Как оздравях от маточното кръвотечение

През 1926 г. исках да дойда на събор в София, а живеех във Варна. Отидох при брат Манол Иванов. Понеже бях от беден произход, брат Иванов ми каза, че трябвало много пари. Аз се оскърбих много и плаках из пътя. Една сестра беше с мене и ми каза:

– Не плачи! Колко пари имаш?

– Имам 600 лева.

– Тръгвай тогава!

И аз дойдох. Но научих, че съборът бил забранен и ме караха да се връщам. Но аз реших да попитам Учителя, ако имам случай да Го видя. И както си вървях, срещнах Учителя на пътя. Разправих Му всичко. Той ми рече:

– Ами ти какво казваш?

– Искам къде си Ти, и аз да съм, затуй съм дошла.

– Добре, ще останеш.

По това време аз бях болна от маточно кръвотечение от 4–5–6 години. Тъй като беше решено да се отива на Мусалла, аз размислях, че при това кръвотечение, ако тръгна, то значи да ме носят на носилка. Затова реших да се моля. Молих се три дена и три нощи да ми спре кръвотечението. Но точно сутринта, когато да тръгвам, кръвотечението пак се появи. Но аз реших, каквото и да става с мене, ще отида. И отидох. Като стигнахме на Мусалла, там валя цяла нощ дъжд и сняг. Бях мокра, на другия ден пак бях мокра. На върха се качих с един скъсан сандал.

На другия ден бях пак мокра, но по чудо кръвотечението спря. Като се върнах оттам, бях добре. Но като се върнах тук, по неизвестни причини краката ми се подуха. Едвам вървях. По едно време, както вървях, срещнах Учителя. Той веднага ми видя краката и ме попита какво е това.

– Подуха ми се краката.

– Десет дена да ги миеш три пъти подред в гореща вода.

Аз започнах да си слагам краката в гореща вода, но не минаха и десет дена, и краката ми оздравяха. И оттогава, до ден днешен, слава на Бога, нямам никакво кръвотечение. И краката ми са здрави.

40.2. Как оздравях от кръвохрак

През 1930 г. всички се канеха да отидат на Седемте рилски езера. Исках да отида и аз. Но през това време не бях никак добре и бях почнал да плюя кръв. Никак не знаех отгде излиза кръвта – идваше ми така една топла вълна и като се изплюя и виждах – кръв. Не отидох на лекар да видя каква е тази работа. Седях един ден и си мислех какво да правя. И както си мислех, дойде ми мисълта да натопя червен кантарион в зехтин и да го пия. Така направих и тръгнах от Варна за София. Оттука заедно с Учителя и всички сестри и братя потеглихме за Езерата. Точно бяхме минали хижа Скакавица, и започна да ни вали дъжд. Хем бях болна, хем бях боса и с едни летни обувки. Докато стигнем до езерата, бях мокра до кости. Там стигнахме и всичко беше мокро. Разпънаха няколко палатки, но аз бях цяла мокра и легнах така. Не можах да мигна от студ. По едно време станах и излязох навън. Гледам, запален беше голям огън и Учителят седеше на едно дърво край огъня. Отидох при Него и Му казвам:

– Учителю, не мога да заспя от студ. Страшно ми е студено. Тук не било за такива като мене да идват, а трябва да са герои. Пък аз мислех, че и аз мога да дойда, но ето, не било за мене.

Учителят ме погледна, както само Той знаеше да гледа в такива случаи, и каза:

– Седни тук и си обърни гърба към огъня.

Седнах аз и започнах да грея ту гърдите, ту гърба. От дрехите ми заизлизаха пари. Най-после се почувствувах добре и ми се придряма. Станах и казах на Учителя [, че ще ида да спя.]

– Иди – рече ми Той и аз тръгнах.

Легнах си и това беше. Оттогава до ден днешен никакво кръвохрачене не ми се яви. Оздравях напълно. Изпих кантариона със зехтина и се върнах тук здрава. А по-рано, близо година, щом пиех нещо топло, и все плюех кръв. (А това означаваше, че съм болна от туберкулоза.)

Така Учителят мълчаливо и незабелязано ни лекуваше.

(Но онези, които имаха вяра в Него и търсеха Неговата помощ. А мнозина млади и левенти, красавици и хубавици, си заминаха от кръвохрак и туберкулоза. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев.)

41. Една от многото

41.1. Непрогледните дни и нощи

Мнозина разказват за Учителя и за своите опитности. Аз винаги съм облажавала тези, на които духовните очи са отворени и могат да видят Учителя не само като човек, но и в Неговата духовна и Божествена светлина. Но аз бих искала да ви разкажа нещо, което аз опитах в обикновения човешки свят и на което дължа живота си.

Аз бях малка, никому неизвестна жена. Моето съществувание беше такова, че дори и най-близките ми едва ли го чувствуваха. Но вътре в мен имаше едно сърце, което обичаше и страдаше ужасно. Имах една душа, която се разкъсваше постоянно от непосилни терзания. Много пъти, когато вървях из улиците, трамваят биваше твърде близко до мен и мисълта за смъртта бе станала постоянна спътница в живота ми, който беше изгубил всякакъв смисъл... Този, с когото бях свързала живота си, ме търпеше... понасяше с мъка, но не обичаше, както ми заявяваше твърде често... О, това за мен бе по-горчиво от най-ядовитата отрова и по-мъчително и страшно от самата смърт.

Аз виждах очите му да просияват в светлина, когато виждаше тази, която бе станала радост в живота му и страдах ужасно, когато той намираше думи и време само за нея...

Така минаваха дните, по-тъмни от непрогледните нощи и сърцето ми тежеше в гърдите ми като парче олово... толкова ми се виждаше тежко то. Главата ми бе наведена надолу и очите ми виждаха само моята горчива, безпределна скръб... За мен нямаше слънце, нямаше красота, нямаше нищо друго, освен болката ми, която ме терзаеше ден и нощ... И когато исках да сложа край на всичко това, аз отидох при Учителя. Мнозина ми бяха говорили за Него, но аз не смеех да отида, разколебавана от противоречивите слухове, които се носеха за Него. Най-после, когато всичко бе за мене безразличие и пустота, моите стъпки бавно се отправиха за нагоре... за при Учителя.

Отишла бях там и стоях настрани, не смееща да се приближа, защото за всички бях винаги в най-отдалечения кът, а за там, за Горе, аз мислех, ще бъда още по-далечна и по-чужда...

Стоях така и гледах плахо през моята постоянна черна скръб, когато край мене минаваха мнозина и ми се усмихваха приветливо – сякаш ме познаваха и аз им бях близка. Дори едно момиче ме заговори и когато й казах кого търся, тя ми каза да почакам, навярно Той скоро ще слезе...

41.2. Срещата с Учителя Дънов

Край мене чакаха и други, говорещи си на малки групички, но аз бях сама... както почти през целия си живот. И тъй замислена, аз леко трепнах, когато наоколо ми се раздвижиха и после всичко утихна. Повдигнах глава и погледнах – към мен се приближаваше стар белокос човек. Чух да шепнат край мен: „Учителят, Учителят!" Аз изправих повече главата си и Го гледах неподвижна, незнаеща какво трябва да правя и неочакваща да се приближи към мен. Но Той тихо пристъпи и ми каза едва чуто:

– Елате, сестра! – и ми кимна с глава.

Отначало не можах да разбера – толкова ми бе странно, че между многото мен първа вика и се огледах виновно наоколо – може би погрешно съм разбрала. Но младото момиче, което бе ме заговорило преди няколко минути, се мерна пак пред очите ми и усмихнато ме подтикна към Учителя, Който бе вече тръгнал. Тогава тръгнах след Него и влязох в стаята Му.

Кой е Той и какво е Той, аз не зная, зная само, че вървейки и влизайки в стаята Му, сетих как в душата ми се разстила някаква чудна топлинка, която кара скованата ми от напрежение и мъка фигура леко да се отпуща. Седейки на стола, аз не усещах нищо друго, освен чудна приятност, каквато не помня никога в живота си да съм усещала.

Той също беше седнал недалеч от мен, на Своя стол, и ме гледаше спокойно и благо. И от този поглед сещах как ми стана все по-леко и товара, който ми тегнеше от толкова години, сякаш невидима ръка го бе отнела от гърдите ми.

Не помня колко време бях стояла така мълчаливо, гледайки Го, но когато най-после поисках да Му заговоря, не зная защо, стори ми се, че това, за което исках да Го моля, е толкова дребно, малко, че не заслужава да Го безпокоя. Някак ми стана стеснително, че ще Го занимавам с моя личен живот и почнах да се извинявам, препъвайки се на всяка дума. Но Той толкова внимателно ме слушаше и гледаше, щото треперящият ми от стеснение глас се превърна в равен и спокоен.

Не помня никога да съм говорила така откровено, така кротко и така без прикриване нито на една мисъл. Всичко, което ме измъчваше от години наред, всичко, което ми тегнеше и обезсмисляше живота ми, аз бавно и тихо Му го разказах. Той слушаше, без да ме прекъсне, без да изкаже нетърпение или неодобрение. Това спокойствие като че ли преминаваше и у мене. Когато завърших това, което Му говорих, в моята душа всичко бе вече спокойно, светло, просторно. Аз повдигнах главата си към Него и го погледнах. Устните Му тихо проговориха:

– Не се безпокойте, всичко ще се оправи.

Аз само кимнах с глава – то беше вече оправено... в мен поне. След това Той леко ме запита с какво се занимавам и когато му казах, че с домакинство... а преди много години съм свирила малко на пиано, Той ми даде една малка книжка, да я прочета.

41.3. Другата, вътрешна светлина

Аз станах да си отивам, а в душата ми се бяха сякаш пробудили птици, които запяха и ми беше така хубаво. На вратите Той ми каза да отида пак при Него след една седмица. Но и да не бе ми казал, аз пак бих отишла, за да Му благодаря за мира, който бе оставил в моята душа...

Оттогава в мене се събуди желание да чета, да работя, дори да свиря на затвореното от години пиано. Аз не бях вече онази начумерената, вечно тъж-

ната и песимистичната. На устните ми често просияваше усмивка, а очите ми излъчваха светлина, защото бе светло на душата ми.

Как стана това, аз не зная, зная само, че думите на Учителя, колкото и кратки да биваха, внасяха в мене тих мир и безгранична радост. А Той ми говореше за търпение, за обич, безкористна, и да виждам навсякъде и във всичко доброто и красивото.

Слътникът в живота ми, като виждаше промяната в мене, зачудваше се, а после ставаше ласкав и приветлив.

Оттогава се изминаха много години, през които слънцето не грееше непрестанно, но и когато имаше нощи на тъга, мъка и скръб, в мене, там негде в душата ми, грееше друга светлина, която ме крепеше и насочваше във верния път на живота. Тази светлина идваше от думите на Учителя, от Неговите очи, които ме гледаха благо, и от Неговото присъствие, което винаги събуждаше в мене импулс за творческа работа.

Сега, когато слушам някои сестри да ми говорят за Учителя, виждащи Го с духовните си очи, понякога и аз въздъхвам, загдето и аз не мога да Го виждам така, но когато се обърна и погледна моя живот, аз Го виждам там като основен стълб, който ме е крепил и помагал през всичките дни. Тогава се усмихвам на себе си и казвам: Нима мога да искам да видя Учителя в по-голямо величие от това, че Той е носител на живота и че днес мога да кажа, че живея, защото Учителят ми възвърна живота...

Амин.

Сурдулица, 29.IX.1941 г.

42. Сестра Найденка

Лекарите пипнаха огромния, подут като някакъв балон корем, пипнаха пулса, огледаха изтощеното, сбръчкано, пепеляво лице на Найденка, поклатиха глава и промълвиха:

– Операцията е безпредметна. Тя и така ще умре. По-добре носете си я вкъщи!

Същата лека, алуминиева кола от „Бърза помощ" отнесе Найденка вкъщи. Тя усещаше, че я носят към къщи, усмихваше се: и без това не искаше да се оперира. Пред смъртта си тя искаше да види сина си Тошо. Само това молеше. Но Тошо беше командирован в Унгария. Тя се задоволи с неговата железничарска шапка. Тя отнесе последната майчинска целувка.

Направиха й тържествено погребение. Тъй като беше майка на видни общественици, беше й отпусната първокласна погребална колесница. Присъствуваше целият Изгрев. Найденка не беше обидила никого и песните, които се пееха на погребението й, бяха пети от сърце.

Ето какво ни разказа Василка [Иванова] за Найденка:

Найденка беше родена наскоро преди Освобождението – почина, значи, на седемдесет и шест години. Родена беше в село Кираново, Свиленградско. Била женена за беден овчар, когато през 1913 г. е трябвало да се изселва от Турция в България. Приютили се временно в едно село в Айтоско, гдето се започнали за пръв път с наши хора, запознала се с братството. Отзивчива към доброто, тя веднага разбрала цената на ученето и започнала жадно да го слуша. Но тя искала сама да чете беседите. С голям труд, през свободното си от тежката работа време, тя се научила да чете и до края на живота си четеше с радост беседите. Тя друго четиво почти и не познаваше. Наскоро мъжът й умря и тя сама трябваше да поеме на гърба си издръжката на семейството. А то се

състоеше от трима сина, които не знаеха друго, освен да искат. Ту като копачка, ту като перачка, като обща работничка, чистачка по домовете, тя смогваше да свърже двата края и да издържа тежкото семейство. Но и децата бяха добри. Иван стана общественик, а Тошо – железничар. Заради него семейството се премести в София. Тошо започна като обикновен железопътен чистач, постепенно стана шлосер, после – монтьор в работилницата за вагони, после участвуваше в комисията по приемането на вагоните. Като партиен деец, той беше станал председател на ОФ организация на Изгрева, гдето добре знаете колко много всички го ценяха и зачитаха, как на всички услужваше и никого не обиди. Като ударник и отличник, него пратиха на специализация в Унгария, гдето е и досега.

Найденка не прекъсна връзките си с братството. Те си направиха къщичка на Изгрева. До края на живота си тя помагаше в кухнята на братството. Тиха, полуглуха, мълчалива, тя се вслушваше с радост в думите на Учителя, когато се четяха, пееше според възможностите си и усмивката никога не слезе от устата й.

Записано от д-р Стефан Кадиев на 18 октомври 1950 г., София

43. Кузман Кузманов

На 30 септември 1952 г. заварих в Казанлък Петър Камбуров в сравнително много добро състояние. Ударът сякаш беше отекнал, тялото му беше прегърбено от дясната страна, когато ходеше, повличаше левия си крак, подхвърляше дясната си ръка, но това не му пречеше все пак да ходи. Заведе ме на Изгрева на Казанлък – огорели от сушата лозя в източния край на града, на височината, с хубаво югоизточно изложение към Средна гора и към самия Казанлък. Беше свежо утро, небето – синьо като мънисто. През цялото време приказвахме.

– Като студенти, ние живяхме в къщата на Георги Томалевски, на улица „Веслец". В две стаи живеехме четирима души. Аз живях с Кузмана, а в другата стая беше Георги Марков с още един другар. С Гарвалов Добра бяхме почти неразделни. Ние бяхме най-предадата група около Учителя и Той много ни се радваше. Георги Радев не беше още се приобщил към Учителя. Сега нека кажа няколко думи за всеки един от тях.

Още оттогава Кузман започна да се оплаква, че кашля, че през нощта дланите му парят. Казах му да отиде на лекар, той ми се присмя. Както знаеш, тогава се изживяваше едно настроение против официалната медицина. Хранеше се доста слабо, баща му като учител му пращаше доста малка сума, той беше принуден да пести от храната. Бяхме се условили да оставяме на масата парите си и всеки от нас да харчи колкото иска или колкото има нужда. Кузман се стесняваше и просто не пипваше от моите пари. За да му дам личен пример, аз вземах от неговите пари, но той моите просто не пипаше. Когато дойде в Казанлък и се назначи учител, той вече можеше да печели. Но очевидно болестта беше вече пуснала корен в него. Един ден ми казва:

– Боя се, че ме е хванала „тънката" и едва ли ще живея още много.

– Но покажи се на лекар и се лекувай!

– Ето това ми е лекарството – каза той и ми показа една стомна, пълна с пирони. Майка му наливала вода и той пиел ръждивата вода. А „тънката" бе скоротечна туберкулоза.

44. Болното дете на полковника

44.1.

Петър Камбуров от Казанлък разказва следното:

Както Паскалев, така и аз бяхме студенти и се връщахме от ваканция. Той идваше от Бургас и се събрахме случайно в едно купе на влака. И двамата носехме дълги коси до раменете, както беше модата за учениците на братството.

Освен нас, в купето пътуваха няколко студенти, две студентки и един офицер, доколкото си спомням – полковник. Никак не ми е ясно как и защо беше попаднал в третокласно купе, когато тогава [офицерите] обикновено пътуваха в първа или втора класа.

Нашата младежка група тогава подготвяше цикъл от доклади, за които и двамата се готвехме. Колкото и тихо да говорехме, без да искаме, ние станахме обект на вниманието на студентите. Започнаха изказвания, които ни накараха да занемеем. Като поток от нечистотия беше изречено всичко, което се приказваше тогава и за Учителя, и за учениците Му, и за самото Учение. Това бяха поредици от гадости, цинизми, примесени с най-долен, язвителен сарказъм. Пороят беше толкова силен и за нас – така невероятен, че ние не знаехме как да реагираме, усмихвахме се глупаво и нищо не отвръщахме.

Тук се случи нещо неочаквано. Заговори полковникът:

– Господа – рече той, – спрете с тия гадости, защото ще изхвърля всички ви из прозореца навън! Как можете да приказвате такива мръсотии за един свят човек, когото не познавате?

Зацарува мълчание, в което отекваше рязкото тракане на колелата върху релсите.

– Вие да не сте дъновист? – рече една от студентките, която първа се съвзе от неочаквания удар.

– Не, аз не съм дъновист – рече полковникът. – И защото не съм дъновист, имам право да защитя обективно една истина.

Той се обърна към нас.

– Това ще кажа на вас – онези все едно, че ги няма! Преди всичко – осъждам ви, че не защитихте достойно своя Учител и Неговото име! Как можахте да мълчите, когато чувахте да се сипе тая нечистотия по Негов адрес?

А ето и моята история.

Ние имахме единствено дете, наша обична, мила дъщеря. Привързаността между мене, майката и дъщеря ни беше прераснала в дълбока обич, далече надхвърляща обикновената привързаност на семейството. Това беше обич на живот и смърт, обич, която изпълваше всеки наш ден – години наред, с много радост, но и с много тревоги.

И точно тая наша скъпа, любима дъщеря заболя от туберкулоза. Завехна, избледня, стопи се, като че беше лоена свещ. Косите ми настръхват само като си помисля за онова време.

Тръгнахме, естествено, по лекари, професори, санаториуми, прилагахме всякакво лечение, каквото ни казваха. Отидохме и при прочутите на времето Виенски професори, които ни отправиха в най-известни швейцарски курорти. А оттам ни казаха:

– Не тук, а в България! Роден въздух й трябва!

А детето от ден на ден гаснеше. Един ден, цяла пламтяща в огън, тя се отпусна. Рекохме си: идва краят, умира детето! А с нея заедно – ще умрем и ние двамата с майка й. Така си бяхме и решили – ще застрелям и майката, и мене си – нека ни погребат в един общ гроб.

Съвсем случайно ми попадна пред очите вестник „Зора" и в него – един мръсен пасквил по адрес на Дънов. Озари ме една мисъл да отида и при него.

Намерих го в стаичката му на Изгрева. Щом ме видя, той излезе и ме посрещна в антрето. Аз коленичих, прегърнах му краката и казах:

– Учителю, моля, помогни! Дъщеря ми е на смъртно легло, тя ще умре и с нея заедно – и майка й, и аз!

Вие знаете историята с оня римски офицер, чието дете е било болно и как то оздравяло в същата минута, когато Христос пожелал това!

Дънов ме хвана за раменете и ме дърпаше да стана.

– Стани, рекох, детето ви е добре!

Аз целунах ръката му и се втурнах към къщи. Знаете ли какво заварих?

Дъщеря ми седеше на кревата и везеше отдавна започната възглавничка. За мене я готвеше. Лицето й беше бодро, освежено, погледът – ясен и спокоен. Аз не вярвах на очите си – като знаех как я бях оставил.

– Къде е майка ти? – запитах аз.

– В кухнята. Помолих я да ми опържи пирожки, че страшно съм огладнела. Такъв глад отдавна не съм усещала.

Подскочих от радост. Прегърнах детето и го целувах с всичка сила.

Когато отидох в кухнята, запитах жена си:

– В колко часа стана добре на детето и поиска да яде?

– Преди половин час.

А точно тогава аз бях при Дънов и той ме вдигна за раменете, като ми каза с усмивка:

– Стани, рекох, детето ви е добре!

Детето ми наистина тръгна на добре. Възвърна й се апетитът и сънят, доброто настроение, от ден на ден бузите й започнаха да пълнеят и да червенеят, започна да става, да ходи, да излиза, с една дума – оздравя.

Камбуров завърши:

– Ето нашето лекомислие! Ние не взехме името и не знаем адреса на тоя полковник – изобщо нищо в повече не знаем за него. Лоши ученици бяхме ние!

(Офицерът е Тодор Божков. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

44.2. Защита на Учителя Дънов – един случай с Тодор Божков

Д-р Паскалев и Петър Камбуров пътували във влака за някъде. В същото купе пътували и няколко души младежи. Нашите двама приятели по онова време били с дълги коси, което било очебиющо и издавало, че са хора от братството. Младежите се отнасяли подигравателно с братята, като казвали какви работи се говори по техен адрес.

По едно време в купето влязъл брат Тодор Божков в офицерска униформа. Като приятели, той се ръкувал с д-р Паскалев и Петър Камбуров и седнал в купето при тях.

Младежите продължили да се подиграват и да говорят нелепости по адрес на братството и Учителя. Като чул това нещо, брат Тодор Божков се обърнал към тях и казал

– Вие не знаете какво говорите. Вие не познавате кой е Учителят. Знаете ли, че аз имам дъщеря, която беше болна психически. Обиколих какви ли не лекари у нас, водил съм я и в чужбина при известни лекари и професори, но никаква полза. Не можаха да й помогнат. Обаче Учителят й помогна. Тя оздравя и дори завърши консерватория. Тя е пианистка. Това го дължим само на Учителя. Ако продължавате да говорите още такива глупости, да знаете, ще ви изхвърля през прозореца!

Младежите млъкнали след тия думи. Думите на брат Божков като че ги попарили с вряла вода.

Разказал: Георги Йорданов, 6.XI.1986 г.
Преразказала: М. [illegible]

45. Как намерих Учителя

(Невена Неделчева: Из живота на сестра Донка Д. Станкова)

45.1. Старецът и Библията

Всякога е приятно да се разговаря за Учителя, да се слушат спомени и случки за Него. А с още по-голям интерес се слуша, когато тези случки надхвърлят неща от обикновения човешки живот и ни разкриват духовните, мистичните възможности на някои наши сестри и братя. Техните предварителни срещи с Учителя ни показват, че наистина Учителят по един или друг начин повиква учениците Си. Слушайки тези разкази, свързани с Учителя, ние ту жалим, че не сме имали ние тези духовни възможности, ту се радваме, че чрез очите на другите можем да проникнем в други светове, да видим необикновената Скромност и Смирение на Учителя, имащ безгранична духовна мощ и сила.

Винаги след такъв разговор за Учителя, в душите ни остава светла пътека и ние сме готови да разкажем и на другите това, което сме чули, за да станат и те съпричастници на духовната светлина и радост, която сме имали ние.

Необикновен интерес събужда у нас как сестра Донка е била повикана от Учителя. Ние се вглеждаме в сините и бистри очи и слушаме да ни разказва:

– Това беше през войната, през 1943 година. Аз държах павилион, в който продавах стоки, каквито се продават във всички павилиони, разбира се и вестници. Мъжът ми до сами павилиона имаше обущарница и работеше в нея. Беше топла лятна утрина, аз бях излязла да забождам по един от вестниците, за да се виждат от купувачите и прегледах заглавията им, за да видя докъде са стигнали германците в Русия. В този момент видях човешка сянка до мене. Обърнах се, гледам белобрад старец до мене. Той ме запита:

– Какво четеш, сине?

– Чета, дядо, новините – отвърнах му аз, – да видя докъде са стигнали германците в Русия.

– Това не е за вас – каза ми тихо Той. – У вас имате шкаф с две чекмеджета, в едното чекмедже имате мухлясала Библия.

Погледнах го учудено. Отгде знаеше този старец за тази Библия? И въпреки че бях много изненадана, казах Му:

– Дядо, аз нямам време да чета Библия.

– Имаш време – отвърна Той. – Когато седнеш да се храниш, ще разтвориш Библията и ще прочетеш наслуки едно стихче и цял ден ще размишляваш върху това, което си прочела.

Това ми направи впечатление и се обърнах да кажа на мъжа ми, който работеше на ниската обущарска маса близо до отворената врата.

– Виж пък тоя дядо какво ми казва... – Димитър вдигна глава и аз се обърнах, за да му посоча стареца, но него вече го нямаше. Погледнах натук, натам – никъде не се виждаше. Къде може да отиде за секундата, в която бях се обърнала към мъжа си?

През целия ден не ми излизаше от ума тази случка. Кой беше този старец, отгде знаеше за Библията, изоставена кой знае от кои времена в чекмеджето, когато ме вижда за пръв път? „Чудна работа!" – повтарях си постоянно аз. Исках отново да прегледам вестниците, да отвлека ума си, но старецът отново заставаше пред очите ми и чувах да казва: „Ще разтвориш наслуки Библията, ще прочетеш едно стихче и цял ден ще размишляваш върху него."

Като се върнах на обед вкъщи, най-напред потърсих в чекмеджето Библията. Намерих я, извадих я. Наистина, кой знае от кои години не беше отваряна. Седнах, както ми каза старецът, отворих я наслуки и прочетох: „Бях на третото небе и това, което видях и чух, човешко око не е видяло и човешко ухо не е чуло..." Тогава само това прочетох и както винаги, се захванах с домакинската си работа. Но каквото и да правех, мисълта за стареца не ме напускаше.

45.2. Грях пред Христа

Следобед отидох пак на работа в павилиона. Искаше ми се да разкажа за случката на някого, да споделя с човек, който би ме разбрал, не би се засмял над важността, която й придавах аз.

Като изреждах мислено близките си познати и приятелки, спрях се на приятелката ми Невяна Панова. Тя беше духовен човек, ходеше да слуша духовни беседи някъде, щеше да ме разбере и може би осветли. Добре се разбирахме с нея, защото беше добър, скромен човек. Обичаше да се замисля и сериозно гледаше на нещата. По това време, пък и през целия си живот, аз бях религиозна и разговорите ми с Панова бяха много приятни.

Вечерта, като затворих павилиона, отидох при Невяна да й разкажа това, което ми се беше случило през деня. Тя ме прие както винаги много любезно и изслуша с голямо внимание.

На нея също направи много силно впечатление както внезапното изчезване на стареца, така и това, което ми беше казал. Позамисли се тя, позамисли се и ме запита:

– Ти къде ходиш всяка сутрин?

– На църква – отвърнах аз, – нали има сутрешна молитва там. А в празник пея в хора на църквата... но право да ти кажа, че гледам, слушам, но все нещо празно ми остава в душата. Не може да ме нахрани това, което виждам и слушам там.

– Знаеш ли какво, Донче, виждам, че теб църквата не може да те задоволи, защото ти си надраснала това, което се говори там и обредите, които се извършват. Душата ти жадува за нещо ново, което да даде храна на твоят дух. Ако искаш, ела да те заведа там, където ходя аз, за да чуеш нещо, което ще нахрани твоята душа.

– Къде? – запитах я аз.

– При нашия Учител. Утре е неделя, ела с мене да те заведа на Изгрева, за да чуеш беседата, която Той изнася в белия ни салон.

Отначало се поколебах. Това, което ми казваше тя, беше вярно, но все пак аз толкова години бях ходила на църква и бях привикнала на това. Затова реших да поговоря със съпруга си и ако той реши, че е добре да отида, щях да се съглася да ме заведе приятелката ми на Изгрева.

Като се върнах в къщи, разправих на Димитър всичко и той ми рече:

– Иди се разходи, не е лошо. Там е хубаво.

Върнах се при приятелката ми и й съобщих решението си да отида с нея.

На сутринта мъжът ми излезе рано и аз, като да тръгвам за приятелката ми, като заключвах вратата, се малко разколебах и си казах: „Дали не правя грях пред Христа, че отивам при Учителя Дънов, да слушам Неговата беседа?"

45.3. Среща със стареца и с Учителя Дънов

Но въпреки тази мисъл, аз реших да отида. Приятелката ми ме чакаше и двете отидохме на Изгрева. Като влязохме в салона, видяхме, че беше препълнен с хора. Даже имаше и отвън, на двора. Сестрата Панова ми каза:

– Върви, Донче, да намерим място да седнем.

Тръгнахме по пътеката между столовете, покрай столовете и пейките, които бяха поставени край прозорците. Точно срещу катедрата един момък и едно момиче станаха и ни предложиха местата си на пейката. Като седнахме, първият ми поглед попадна върху катедрата. Така останах закована на мястото си от смайване. Видях седнал на катедрата същия старец, който бе ми казал за Библията пред павилиона, когато преглеждах вестниците.

– Невянке – побутнах приятелката си, – този е същият старец, който ми говори за Библията и чекмеджето.

– Мълчи сега, Донче, че Учителят почва да говори.

Тогава видях, че Учителят затвори Библията, която навярно е чел, докато влизахме в салона, и заговори.

Заслушах се със всичкото си същество в това, което казваше. Мисълта, че Той бе говорил с мене, без да ме познава и да ми каже нещо, което и аз дори бях забравила – че имам Библия в чекмеджето, ме правеше да слушам с особен трепет и внимание.

В салона беше абсолютно тихо. Направи ми впечатление, че Учителят говореше тихо, но аз Го разбирах, чувах и не отделях очите си от Него.

По едно време Той спря да говори и като ме погледна, каза:

– Тук е дошла една душица, която, когато заключвала вратата си, си помислила дали няма да направи грях пред Христа, като дойде тук, за да слуша моята беседа.

Не мога да обясня с думи какво преживях в този момент. Бях поразена и същевременно трогната и покъртена от това, че беше спрял Учителят вниманието си върху мене. От очите ми бликнаха сълзи. Разбрах, че Той бе видял всичко, каквото бе станало с мене. Бършех сълзите си с кърпичката си и не смеех да Го погледна повече. В това време приятелката ми ме попита:

– Донче, защо плачеш?

– Боя се да гледам Учителя, защото виждам, че за Него нищо не е скрито.

Учителят продължи да говори. Всичко в мене се разталяше и превръщаше в сълзи, които исках да скрия с кърпичката си, като поглъщах всяка дума, която Той казваше. Тогава чух да казва:

– Плачете, плачете, поливайте си изсъхналите цветя в градината си.

Разбрах, че се отнасяше за мене и това още повече ме развълнува.

Беседата най-после завърши, Учителят стана. Всички станаха прави, чух да пеят песента „Аз мога да любя, добър да стана, аз мога да обичам, силен да стана..." После прочетохме „Отче наш", Учителят напусна салона, а аз все още стоях, без да мога да се помръдна.

45.4. Лекуване с топла вода и ряпа

След няколко месеца от тази първа среща с Учителя, през което време редовно ходех на беседи, посещавах школата е естествено станах вегетарианка, отидох при Учителя този път заради здравето си. Разбира се, за да отида и Го попитам относно здравето си, пак стана причина Невяна Панова. Тя ми каза, че Учителят лекувал и няма да е лошо, ако Му кажа болката си и Той ми помогне.

Един есенен ден, преди обед, когато лешниците вече зреха, ние с Панова се изкачихме по стълбите и едва стигнали на дървената площадка, когато вратата се отвори и на прага застана Учителят. Тогава с мен беше дошла и майката на сестра Н. Панова, защото и тя се оплакваше от нещо.

– Какво обичате? – обърна се Учителят към мене, но не гледаше в мен, а отстрани, вгледан в далечното пространство, сякаш търсеше нещо.

– От 23 години съм болна от гастрит – отговорих Му аз – и не мога да се излекувам. Идвам при Вас, ако обичате, да ми помогнете.

Той ми каза:

– Три пъти на ден ще пиете вряла вода, по една чаена чаша преди ядене. После ще вземете една черна ряпа, голяма, ще я настържете и сока ще го изпивате сутрин – един път на ден на гладен стомах.

Като чух това, веднага си казах в себе си: „Ах, с вряла вода ще ме лекува и с ряпа!"

Учителят ме погледна и каза:

– Разговорът е свършен, имам много работа, свободни сте.

На другите изобщо не проговори и Си влезе в стаята.

Ние със старата сестра слязохме при белите дълги маси под лещаците и аз казах на Невяна:

– С вряла вода и ряпа ще ме лекува... Не вярвам на такова лекарство.

45.5. Учителят Дънов върви и крачи по въздуха

В това време горе вратата се отвори и Учителят слезе, мина край нас, без да ни каже нищо. Отиде на поляната, гдето беше дървената малка барака, в която живееше Веса Козарева, и започна да гледа на изток. Така стоя няколко минути. После се обърна към юг и пак гледа няколко минути, същото направи към север и запад. След това тръгна да се връща. Аз през всичкото време Го наблюдавах. Мина покрай нас на две крачки, обаче бях поразена от факта, че откакто върви от голямата чешма, на която беше написано: „Храни се добре, мисли добре и работи добре", Той не вървеше по земята, а плаваше, ходеше на половин метър височина във въздуха. Гледах и не можех да повярвам на очите си. Учителят се приближи на около две крачки от мене, все така плаващ из въздуха, и ми рече:

– Видя ли кой съм... Но ти не знаеш коя си.

После се възви към салона. Когато стигна до първото стъпало на стълбището, Той стъпи и се качи както обикновено се качваше горе.

Тогава аз повярвах, направих това, което ми беше казал относно лекуването и за три дни оздравях.

(За „Разходка във въздуха" вж. „Изгревът" том II, с. 294–295. За този случай лично съм разпитвал Донка и тя е дала тъй обяснението си. Другите случаи съм ги слушал лично от нея и те също са описани в „Изгревът", но разказани от други ученици, в друга редакция. При всяка една нова редакция се допълва нещо ново, което е разказал допълнително самият разказвач, чиято е опитността. Така че, няма никакво изменение. – бележка на съставителя Вергилий Кръстев.)

46. Войникът на пост

Разказва Невена Неделчева на 27.XII.1958 г.: Това ми разказа брат Георги Радев Дюлгеров от Ямбол.

Тогава трябваше да постъпя в казармата като войник. Аз чувствувах противоречие между Учението на Учителя, което беше учение на любовта, и онова, което представляваше казармата като училище за масови убийства. Ако откажех да постъпя в казармата, трябваше да напусна родината си, на което не можех да се реша. Така, отрупан със съмнения и колебание, аз се явих при Учителя. Запитах Го как може да се реши това противоречие. Той ми отговори:

– Вярно е, че казармата не е школа за любов на всички хора на земята. Но и в нея има нещо хубаво. И в казармата има души, които са гладни и жадни за Словото.

Така примирен, аз влязох в казармата, като се стараех да примирявам нейните сурови изисквания с учението на Учителя.

Но ето че почна войната. Повлече ме вихърът и аз нямах нито време, нито възможност да разсъждавам. Суровият дълг, суровата действителност, суровият войнишки живот при всяка обстановка. Аз съм с пушка и патрони в ръце между другари, на които нито исках, нито можех да изневерявам. Само дълбоко в мене беше мисълта: не искам да убивам човеци!

А валякът на войната ме влечеше със себе си. Най-напред бяхме в настъпление, викахме „ура", изтласквахме противника пред нас. После настъплението спря, преминахме към отбрана. Аз съм навсякъде между другарите и никой не подозира моята мисъл. И никой, естествено, не беше допуснал, че наистина на мене не ми се е удавало случай да убивам – просто не се е удавал такъв случай. Пред нас противникът отстъпваше така бързо, че нямаше нужда да го убиваме.

Когато настъплението беше спряно и ние самите преминахме в отбрана, аз преживях един момент, който никога няма да забравя.

Беше нощ. Аз бях нощна застава. Позицията ни беше на височина. Постът ни беше върху една висока скала, от която се виждаше дълбок дол. Беше ясна лятна нощ, грееше пълна луна и целият простор като че беше прозрачна сребърна маса. Прострелки ставаха всяка нощ и войниците бяха уморени. Само аз бях буден на поста си, вторачил поглед в далечината. В мене беше тихо и спокойно. Аз си мислех за Учителя.

Изведнъж погледът ми долови в дълбочината на дола някаква сянка, която се движеше. Навярно някой противников войник се приближаваше внимателно към нас. Прилепил глава до скалата, притаил дъх, аз го наблюдавах. Пушката ми беше заредена и цевта отправена към него. В мене беше съвършено спокойно. Зад мене бяха другарите, които чакаха само моя знак.

Но тук ставаше нещо необикновено. Минутите минаваха, а сянката не мърдаше от мястото си. Тя се поклащаше ту в една, ту в друга посока, но си оставашие на място.

За мене беше много лесно да стрелям и да вдигна тревога. Но другарите ми бяха много уморени и всяка ненужна тревога би им създала твърде голяма неприятност. А не можех и да позволя на противника да ни излови като пилци.

В такова раздвоение аз отправих мисълта си към Учителя. И както мислех за Него, ето какво видях: Неговият образ се очерта на половината небе, до кръста, с брадата, с медальончето и ланеца на шията, с будния усмихнат поглед, вторачен към мене, спокоен, весел. Аз Го гледах спокойно повече от пет минути, без да изпускам от очи подвижната сянка в дола.

Съвършено спокоен, аз поисках да установя какво беше всъщност това, което ми създаваше такова съмнение. Аз се спуснах по единствената пътека, която водеше към дола, готов всеки миг да тегля спуската или да го прободa с ножа си.

Впрочем, за всичко това нямаше никаква нужда. Предполагаемите вражи войници се оказаха купчинки тръстики в дола, които вятърът люлееше по своя воля. Отгоре те наистина приличаха на живи хора.

Само след няколко минути аз бях отново при моята скала и дочаквах смяната на караула.

През тая нощ на нашия участък беше наистина съвършено спокойно и войниците си починаха.

Един ден дойдох в София и исках да питам Учителя за тоя случай, но ме досрамя. Но ето че Той ме изпращаше и рече:

– Когато си в нужда, повикай ме пак!

– Но значи, Учителю, наистина Вие бяхте?

– Да – рече Той, като се усмихваше широко: така, както само Той умееше да се усмихва.

Записал: Д-р Стефан Кадиев

(Вж. „Изгревът" том X, с. 708–730. Този случай е описан накратко на с. 712–713. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

47. Отговор на неизпратено писмо

Това ми го разказва сестра Невена Неделчева на 27.XII.1958 г.

Тогава била в провинцията и имала голяма нужда от един съвет на Учителя. Тя записала в тетрадката си въпроса, който трябвало да прати. Но дните минавали и тя все не пращала писмото. Минали три-четири дни и раздавачът донесъл писмо. То се оказало от Учителя. Когато го отворила, тя намерила точно отговора на въпроса, който преди толкова дни записала върху тетрадката си, но поради залисия не могла да изпрати.

Записал: Д-р Стефан Кадиев

48. Учителят и времето

Разказва д-р Стефан Кадиев:

През 1924 година бях заел длъжността си като дружинен лекар в Хасково. Намерих обаче време да дойда до София точно по време на всеславянския юнашки събор. Учителят тогава живееше на „Опълченска" 66. Аз бях гледал с възторг прекрасните юнашки носии на хилядите юнаци и юнакини, дошли от всички краища на родината ни, както и от Чехословакия, Югославия, Полша. Беше наизлязла и цяла София да гледа юнаците.

Денят беше хубав, слънчев. Но точно когато д-р Кадиев беше при Учителя, той забеляза, че неочаквано небето се затъмни. Яви се черен облак, който покри хоризонта. Започнаха светкавици, гръмотевици и прокапаха първите едри капки дъжд.

– Ще се развали хубавият празник на юнаците – рече д-р Кадиев, който с въодушевление беше вече разказал на Учителя това, което беше видял.

Учителят се позамисли, после стана и влезе в стаичката Си. Минаха десетина минути и Той отново дойде на мястото Си на двора до чешмата. Разговорът продължи на други теми. Минаха още десетина минути. Учителят погледна небето и рече усмихнат:

– То като че ли няма да вали?

Вярно, не валеше. Тъмният облак като че беше се замислил, после като че започна да избледнява, да става по-светло. Още до половин час, небето се изясни и грейна слънце.

Учителят погледна пак нагоре, усмихна се като човек, който е получил отговор на своя молба и рече:

– Разнесе се дъждът и няма да вали, нали?

Времето се оправи. Съборът на юнаците се проведе с успех.

49. Свободният и нарочен стол за Олга Славчева

Разказва Невена Неделчева на 27.XII.1958 г.

Тогава нашата сестра Олга Славчева, като бедна студентка, живееше в сутерена на едно заможно семейство (Иван Русеви). Тя получаваше там жилище срещу услугите, които беше длъжна да прави на семейството. Русеви тогава бяха много богати хора (счетоводител на циментената фабрика „Гранитсид").

Един ден те поканиха Учителя на вечеря. Олга знаеше това, защото беше участвувала в подготовката на вечерята. Тя се радваше безкрайно много, че ще има възможност да бъде макар само за малко при Учителя. Докато приготвяха за вечеря, домакинята нито веднъж не беше я поканила да присъствува на вечерята, но Олга не можеше по никой начин да допусне, че се касае до преднамерен отказ да бъде поканена. Като не искаше да бъде чакана, щом се свечери, тя се приготви да присъствува на вечерята. Тя се изми, среса и облече най-новите си дрехи. Така приготвена, тя чакаше времето за вечерята, като се зачете в един том от беседите.

Пищна, хубава вечеря бяха приготвили домакините: след картофената супа трябваше да следват приумици на вегетарианското кухненско изкуство. Вечерята трябваше да завърши с баница и с торта и накрая – с истинско кафе.

Учителят наистина дойде и се поведе разговор. Времето течеше и домакинята започна да принася ястието. Супата и картофите, лимоните бяха сложени, беше прочетена молитвата, но Учителят не вкусваше от ястието. Не вкусваха и домакините, които чакаха пръв да посегне гостът. А Той не посягаше и все като че чакаше някого.

– Ами Олга къде е? – запита Той най-после.

– Тя излезе някъде на лекции – отговори домакинята наслуки.

Учителят почака. Приказките вървяха една след друга, много интересни, но никой не посягаше към ястието. Супата вече изстиваше. Учителят тоя път каза настойчиво:

– Проверете, рекох, може би пък да е тука Олга!

Дойде детето на домакините и я покани.

До Учителя имаше един свободен стол. Той го посочи и рече:

– Ето ти стол, заповядай, Олга!

Олга седна на трапезата и яденето протече при най-добро настроение за Учителя и за всички, които бяха около масата.

Записал: д-р Стефан Кадиев

50. Защо е дошел Учителя на земята

Разказва Невена Неделчева на 27.XII.1958 г.:

Това ми го разказа една сестра – името й няма да ви кажа.

Тя отивала на беседите тогава, когато на душата й било тежко, когато нямала друга радост. Наистина, както това ставаше с всички нас, тя чувствувала радост, която не могла да се сравни с нищо друго на света.

Тоя ден тя била много омъчнена. Тежка мъка тежала на душата й. Около нея изглеждало непрогледно тъмно. Тя слушала с радост думите на Учителя и току я налегнал един въпрос, който тя сама чувствувала как отправя към Учителя: „Ние поне сме греховни, правили сме и правим грешки, заради които си получаваме нашите наказания – страдаме. Ами Ти, който си съвършен и безгрешен, каква сила Те принуди да дойдеш на тоя грешен свят и да страдаш заедно с нас? Твоите страдания от какво са заслужени?"

Като отправях тоя въпрос към Учителя, аз Го гледах право в очите. Погледна ме и Той и ми проговори ясно, като че беше до мене:

– Питате: защо съм дошел на тая грешна земя? Дойдох заради вас! Дойдох да ви донеса светлина. Дойдох да ви помогна да не ходите в тъмнина. Ето затова съм дошел на тоя свят!

Аз останах като гръмната! Стори ми се, като че в салона стана светло, че бремето слиза от плещите ми, стана ми весело, радостно, като че не съм имала никаква болка, никакво страдание.

Нямаше никакво съмнение, че Той беше доловил мисълта ми и ми беше отговорил ясно, категорично и напълно разбрано.

Записал: д-р Стефан Кадиев

51. Жив е Учителят

Разказва Невена Неделчева:

Недавна, по случай някакъв празник, една от нашите сестри ни покани след гимнастиките у тях.

Когато влязох, бях изненадана, че голямата разтегателна маса вече беше покрита с бяла покривка и на нея сложени прибори за чай, до тях – чинийки с маслини, сирене, масло... А на грижливо наредените столове насядахме ние, поканените.

Приветливата домакиня, която пее хубаво, подхвана песента: „Запали се огъня на огнището..." и ние всички запяхме. След това казахме: „Божията Любов носи изобилния и пълен живот" – и сестрата започна да пълни чашите с горещ, ароматичен чай от нашата любима мащерка.

Като привършихме закуската, както винаги, когато се съберем на имен или рожден ден, темите на разговорите са все свързани с Учителя. И този път, тъй като наближаваше Неговият рожден ден – 12 юли, някои от сестрите разказаха свои опитности и случки с Учителя.

Отдясно ми седеше непозната мен сестра с хубави, топли кадифяни очи, огрени сякаш от невидима светлина. Лека, деликатна усмивка се появи по лицето й и тя запита дали може да разкаже една своя опитност.

– Разбира се! – отговорихме всички.

– Аз бях болна – заговори сестрата с приятен тембър на гласа – бях много болна... Със седмици лежах на леглото, без надежда да оздравея.

Никой не я запита от какво е била болна, а може би и тя не намери това за най-важно, затова продължи:

– В най-тежкото положение на това боледуване, една нощ сънувах Учителя, разбира се, после разбрах, че бил Той, но казвам, сънувах, че дойде при мен и ми каза: „Иди при братята и сестрите, и ще оздравееш!" Когато се събудих, бях много учудена от този сън. Почнах постоянно да мисля и се питам: къде са тия братя и сестри, кои са те и где мога да ги намеря?

Една сутрин съпругът ми, отивайки на работа, ми рече:

– Направи усилие да поизлезеш! Ще те заведа на едно място в гората. Там чистият въздух и песента на птиците ще ти подействуват благотворно.

С голяма мъка станах и с още по-голяма мъка вървях, докато стигнем гората и най-после можах да седна на една пейка. Но в същия момент вниманието ми бе привлечено от необикновено хубава музика, която идеше до слуха ми. От мъката и голямата умора, продължавах да седя на пейката, където ме бе сложил съпругът ми и слушах чудната музика със затворени очи. Когато намерих сили да ги отворя, с изненада видях на поляната всред гората непознати

хора, наредени в кръг, да играят хубави, плавни упражнения, ръководени от различните мелодии на музиката.

Гледах като захласната хармоничните движения, а нечуваните от мен дотогава мелодии навлизаха в самите глъбини на душата ми и чувствувах как ми става добре, добре от тях...

Не помня колко време съпругът ми ме съпровождаше всяка сутрин до скамейката, за да гледам играещите и да слушам музиката... И всяка сутрин се чувствувах все по-добре. Заедно с това в мен нещо започна да се стреми към играещите хора и почувствувах непреодолимо желание и аз да се включа в игрите им. А към кого можех да се обърна? Всички ми бяха непознати. Но устремът в мене стана толкова силен и желанието така непреодолимо, че надвих стеснението си и една сутрин, цяла трепереща от вълнение, се включих в игрите...

Върнала се вкъщи, обадих се на сестра ми по телефона, казвайки й:

– Аз няма да умра, ще оздравея! Намерих хората, при които ми се каза насън да отида.

След известно време съпругът ми, повлиян от някои хора, ми забрани да играя Паневритмията – гимнастиките. Това беше страшно тежко за мен.

Една сутрин станах рано, измих се, облякох се, приготвих му закуската – вече можех да правя това – и отидох в спалнята при него. Застанах пред леглото, в което той още лежеше, и му заговорих през сълзи:

– Пусни ме, моля ти се, да отивам при братята и сестрите, при които Учителят ме прати насън, за да се излекувам съвсем!

Плаках и го молех и той отстъпи. Позволи ми да отивам...

Не само кадифяните очи на хубавата сестра плувнаха в сълзи, а и очите на всички нас, които я слушахме.

Някой предложи да изпеем „Поздрав на Учителя". Запяхме и станахме прави, защото усещахме присъствието Му.

„Жив е Учителят! – премина през съзнанието на всички ни. – Жив е Учителят! – отекна в душите ни. – Жив е Учителят! – проблесна като светлина в очите ни.

Жив е Учителят, Който ни е водил от вековете и ще ни води през хилядолетията!

52. Писмото, което ме спаси

Една случка из Отечествената война.

Това беше в Словенско, през месец май 1945 г., по върховете на Ястребац. Тук бяха разположени частите на дивизията – известния боен 46 пехотен полк. Работата ми беше в резерва на дивизията. Както обикновено на фронта – винаги готови за тревога. В една тъмна нощ получавам телефонно известие, за да сменя една механизирана рота на бойната линия. Съвсем незабелязано през нощта се промъкнах и в ранните зари се намерих с ротата си на предната линия, където температурата винаги беше висока. Откъслечни тежки взривове рядко процепваха въздуха или картечен залп и пак – тишина. Нощ и ден в бездействие и в очакване началото на края. Веднъж, унесен в далечни спомени из спокойния живот за Родината, прозвучава ясният глас на пощенския раздавач:

– Писма, има много писма!

Просиява радостна усмивка по студените лица, всеки очаква привет отдалеч, а колко освежителни са тези писма, връщат цялото ти същество, проблясват хубави спомени. Колко радостни са тези писма на фронта! Отвън пукотеви-

цата се чува все по-често, никой не може да надникне над окопа, всичко замира. Писмата остават непрочетени, тъга свива душата, любимото писмо остава непрочетено. В този момент – нещо странно: тихият ветрец неусетно изтръгва писмото от ръцете, писмото излита и пада на 5–6 метра пред окопа. О, ужас, а вън е ад, да рискува ли човек, но как да излезе? А писмото привлича като магнит! Рискувайки всичко, изкачвайки предпазливо из окопа, лазейки бавно, с наведена глава, бавно приближаващ се към любимото писмо. Окопът остава вече назад. И в този момент нещо трясна зад гърба, оглушителен рев, блесна мълния и падна там, дето преди няколко секунди бях. Облак от черен дим заля бързо настрани... Ужас! Само преди няколко секунди бях на това място. Кой ме спаси? Кой измъкна тъй неусетно писмото от ръцете ми? Вятърът?... Случайност или съдба.

(Учителят Дънов казва така „Случайността е закон на кармата" И останах жив, за да ви разкажа този случай. Та отговорете: кой ме спаси?)

16.XI.1949 г. Люб. Марков, учител

с. Вълчи дол, Провадийско

53. Опитности на брат Никола Гръблев

53.1. Затворените муцуни на вълците

През 1922–23 г., като офицер, бил на служба в Дели-Орман. Един ден, като си дошел през зимата в София, разказал на Учителя, че Дунавът е замръзнал и понеже зимата била много люта, от Румъния, от Карпатите, били преминали в България много вълци, едри като магарета. Тогава Учителят му казал:

– Ето ти един случай да провериш и докажеш смелостта си. Ще излезеш нощно време, по 12 часа, без никакво оръжие, и ще отидеш там, където знаеш, че има вълци.

Гръблев отговорил:

– Учителю, ама страшно е. Ако ме нападнат?

Учителят му казал:

– Щом аз те пращам, няма да те нападнат, стига да си достатъчно смел, да не се уплашиш. Ще минеш посред вълците и нищо няма да ти направят.

Гръблев казва:

Аз приемам задачата, която Учителят ми даде, въпреки че, само като си помислех за нейното изпълнение, сърцето ми почваше лудо да бие. Но реших да изпълня задачата и ще ви разкажа как я изпълних. Една бурна нощ реших да я изпълня. Бях решил да отида при моя началник, като полкът се намираше на известно разстояние от пункта, който беше поверен на мене. Трябваше от пункта на началника да отида в моя пункт. Това аз реших да направя през нощта, за да изпълня задачата си. Началникът, както и жена му, ме убеждаваха да остана да спя у тях, защото рискувам да бъда разкъсан от вълците. Аз упорито настоявах на своето и казах, че тази нощ ще тръгна за моя пункт. В 12 часа през нощта, когато вънка беше страшна буря и виелица от сняг, аз се качих на коня си и напуснах къщата на моя началник и се упътих към селото, където беше моя пункт. Между тези два пункта се намираше едно село, през което трябваше да мина, а около това село имаше много вълци. Бурята беше толкова силна, че пътят, който друг път вземах за един час, сега с коня го взех за няколко часа. Когато наближавах селото, през което трябваше да мина, отдалече забелязах цяла глутница от 10–15 вълка, които идваха право срещу мене. Но преди да тръгна, аз бях си направил дълга молитва и бях казал всички окултни формули, които знаех, и по такъв начин всякакъв страх беше изчезнал от мое-

то сърце. Когато видях вълците насреща си, аз не се уплаших. Конят се дръпна назад, но аз го пришпорих и той тръгна напред и в този момент вълците се нахвърлиха върху коня и мене. Но за почуда, устата на вълците бяха затворени и само мушкаха с муцуните си коня по корема, по врата, а също скачаха и върху мене, но нищо повече не ни направиха. Конят в галоп ги замина и те останаха зад нас. (А затворят ли се челюстите на вълците, и да срещнат човек, те не могат да ги отворят и да го нападнат.)

Ние влязохме в селото и тука аз се поколебах дали да продължа пътя си по-нататък. Дойде ми на ум да остана да пренощувам в селото, в стаята на селския наместник. Дръпнах юздите на коня, да го отправя към общината, но конят упорито извиваше глава да върви на другата страна, където беше нашия път, който водеше за моя пункт. И аз тогава го оставих свободен, като му казах:

– Ти си по-умен, ти ме води по-нататък!

Конят пое пътя. Рано сутринта се озовахме в селото живи и здрави.

През същата тази нощ пътувал един войник с кон и въоръжен със сабя и пушка. Вълците го нападнали, той извадил сабята и убил с нея няколко вълка, като по този начин отбил атаката на вълците. Но в бързината си, не избърсал сабята и както била мокра от кръвта, я турил в ножницата. Мократа сабя замръзнала в капията. Когато втори път го нападнали вълците същата нощ, той не могъл да извади сабята и бил разкъсан и изяден от вълците.

53.2. Друг случай на брат Гръблев с вълци. Приятелите вълци

Една нощ от моя пункт трябваше да отида до друг, за да проверя как са постовете. Като излизах от моя пункт, войниците, които бяха на пост, ми казаха:

– Господин капитан, не отивайте до другия пункт, защото около нас има много вълци и ще Ви разкъсат.

Но аз им казах:

– Приберете се в заставата и не мислете за мен, аз ще отида до другия пункт.

Войниците се прибраха и аз тръгнах пеш през снега. Не бях изминал още стотина крачки, насреща ми – цяла глутница вълци. В този момент аз имах чувството, като че ще срещам близки приятели и искам да ги разцелувам. Така минах невредим през глутницата, без даже да се обърне един вълк да ме погледне или засегне. Така стигнах благополучно и невредим в другия пункт. Имам и други такива опитности за среща с вълци, но тези са достатъчни да илюстрират как работи Божественото.

53.3. Как бе излекувана другарката на брат Гръблев от туберколозен перитонит

Когато бях офицер в Бургас, по едно време моята другарка заболя тежко от туберкулозен перитонит. Цял месец непрекъснато правеше температура около 40 градуса и в корема й се появиха гнойни гнезда като цирей. След един месец, като опитах всички начини за лекуване, които аз знаех, повиках полковите лекари, 7–8 души на брой, консулт. Като видяха състоянието на жена ми, всички до един ми казаха:

– Чудно как е доживяла досега. Тя не ще живее повече от два-три дни.

След като те си отдоха, аз се запътих към казармата. Случайно виждам генерала. Щом ме видя, той ми каза:

– Гръблев, чувам че около тебе има някакво нещастие, но ти си героичен човек, приготви се да понесеш мъжки загубата на жена си.

Аз му казах:

– Може ли да ми разрешите няколко дни отпуск, да отида до един професор в София, да се консултирам с него?

Той ми разреши. Веднага взех влака и заминах за София, при Учителя. Още като влязох в двора на Изгрева, гледам, Учителят стои на вратата и гледа към мене. Отидох при Него, целунах Му ръка и още с целуването на ръката Му, Го питам:

– Учителю, нали Иванка ще оздравее?

Той ми отговори:

– Ще оздравее, всичко ще мине благополучно.

След това влязохме в стаята и там Му разказах всичко подробно за мнението на полковите лекари и пр. Учителят се засмя и ми каза:

– Ще вземеш една чаша сусамово семе, една ряпа, ще изцедиш сока й в сусамовото семе и ще й дадеш да го изпие.

Аз Му казах:

– Нали тя и без това ще оздравее? Зная, че тя е капризна и няма да го вземе.

Учителят каза:

– И без това ще оздравее, но ти ще го направиш. Също ще й правиш и горещи компреси с памук, натопен във вряла вода, малко изцеден, и ще го сложиш на корема й. Като поизстине, ще го натопиш пак, и така няколко пъти, и ще мине.

Благодарих Му и си тръгнах за Бургас. Като пристигнах вкъщи, Иванка беше по-добре. Казах й че Учителят каза, че тя ще оздравее. Приложих само компресите с врялата вода, а сусамовото семе и ряпата не направих. В няколко дена Иванка ставаше все по-добре и след една седмица беше съвършено здрава. Беше толкова здрава, че можех да изляза с нея на разходка на улицата. Като ме срещнаха лекарите с нея под ръка, ахнаха от почуда и казаха:

– Как е възможно това?

Аз не им отговорих нищо, само казах:

– Фактът е налице, виждате я здрава, а вие казахте, че не ще доживее и три дни!

След това извиках главния лекар вкъщи, където му казах как Иванка е оздравяла. Лекарят повдигна рамене и каза:

– По нашата медицина, това е невъзможно, но фактът е налице и трябва да го приемем.

Казах му да не доверява това на другите лекари.

53.4. Излекуване на момчето на Гръблев от ухо

По едно време едно от момчетата ми го заболя ухо. Цял месец местният лекар го лекува, но нищо не помогна. Най-после лекарят ми каза:

– Господин Гръблев, нищо повече не мога да направя за момчето Ви, само Ви съветвам да го заведете в София, да му направят трапанация.

Аз отговорих:

– Предпочитам момчето ми да умре, отколкото да му направят трапанация, да остане някакъв идиот.

Още на другия ден заминах за София при Учителя. Разказах Му всичко. Той ми каза:

– Ще му мине. Ще вземеш едно памуче, ще го натопиш в зехтин и ще го туриш в ухото. Ще натоплиш малко зехтина и това ще направиш няколко пъти, и ще мине.

Сбогувах се с Учителя и си заминах. Още на другия ден направих каквото Той препоръча и след няколко дни момчето ми беше съвършено здраво, нямаше никакви болки и си чуваше много добре. Повиках лекаря, който го лекуваше, и му казах:

– Виж, момчето ми оздравя и без трапанация!

Разказах му как съм го лекувал. Той само се почуди, без да ми каже нещо повече.

(За спомените на Никола Грьблев, вж. „Изгревът" том IV, с. 137–157, том XIII, с. 598–602. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

54. Мария Здравкова Милева

54.1. Първа среща с Учителя чрез отпечатана брошура

На 24 април 1959 г. ние заварихме сестра Милева в малката й дървена къщичка на Изгрева. Колкото и малка, дървената къщичка изглеждаше чиста, спретната, грижливо подредена. Антренцето – грижливо подредено, чисто, в стаята – чисто, прясно измазано със зелена блажна боя. Леглото й – застлано с чисто, синьо одеало, полуоткрито от едната гънка, през която се вижда чисто бял чаршаф. На стената над малката кушетка виси портретът на Учителя. Всичко в стаята свети от чистота и издава добрия вкус на домакинята.

Въпреки своите осемдесет години, сестра Милева е бодра, изправена, с бистър ум, пълно съзнание, добре ориентирана в действителността. Тя се оплаква от шум в ушите, настъпил през последно време, против който търси лекарска помощ. Страда и от ревматизъм, който значително я затруднява при продължително ходене. Тя скоро схваща целта на нашето идване при нея. Макар и прескачайки от тема на тема – нещата я силно вълнуват и тя не може да разказва за тях напълно спокойно, – тя ни разказва следното:

– Аз съм родена на 12 април 1880 година във Видин. Баща ми беше заможен търговец. Значително състояние му беше донесла моята майка, също по произход от търговско семейство. Баща ми беше много разумен, стегнат, строг човек, чиято дума тегнеше като тежко злато. Каквото кажеше, думата му на две не ставаше. Беше много религиозен, разбира се, по православному, пазеше постите строго и искаше и от нас същото – дума да не става да се яде блажно през пости. Майка ми също беше религиозна, вярваща жена. Аз никак не се чудех, когато по-късно, като се научи, че съм във връзка с Учителя, се загрижи сериозно заради мене – дали не съм си продала душата на дявола. Знаете тогава какво се приказваше за Учителя и какви слухове достигаха до нея. За състоянието и възможностите на баща ми говори фактът, че той през онези години можа да поддържа брат ми да следва медицина в Монпелие и то придружен от жена си, да издържа и сестра ми и мене в пансиони до свършване на гимназията.

Омъжих се рано, наскоро след свършване на гимназията. Мъжът ми беше инженер, добре поставен в обществото, аз можех да си бъда като домакиня вкъщи и да се занимавам с четирите деца, които идваха едно след друго. Познавах живота на интелигенцията в града ни, дните минаваха, а все нещо като че не ме задоволяваше, нещо ме теглеше към нещо хубаво, възвишено, далечно. Времето вървеше край брега на Дунава, аз чувствувах как моите интереси

се разширяваха и далече надхвърляха малкия кръг на моето обичано семейство.

Първата ми среща с Учителя беше една случайно попаднала в ръцете ми печатана беседа – една мъничка брошурка, която отведнъж ми грабна сърцето. Аз четях и препрочитах, отново се връщах към прочетеното. Като че не бяха букви, а огнени знаци, които се отпечатваха направо в сърцето ми. Струваше ми се, че в самата мен, някъде в дълбочината се издигаше област, потискана от грубата действителност, но винаги жива, свързана с кръвта и плътта ми. Аз се затворих в стаята си, четях и препрочитах и мислех: „Но защо не се печатат повече такива книги!" Аз не знаех нищо за Учителя, не знаех откъде ми попадна тая книжка в ръцете. Това беше през 1916 г.

54.2. Катастрофата

Животът течеше и нахвърляше върху мене своите обикновени грижи и аз като че бях забравила както за книжката, така и за впечатлението, което тя ми беше направила.

Но през 1918 г. ние изживяхме страшна катастрофа. Едно от моите най-любими деца, момче, заболя от апендицит и набързо умря. Съвсем наскоро се случи още едно нещастие. Мъжът ми беше станал индустриалец, построи фабрика, която му обещаваше добри печалби. Но вместо печалби, може би поради общата криза – беше тогава война, – той загуби както фабриката, така и капиталите, които беше вложил в нея. Случи се още по-лошо нещо – той залиня и набързо умря. Беше едвам на 44 години. Аз останах вдовица с три деца на ръце. Трябва да призная, че при всички условия аз все още разчитах на помощта, която моите родители ми оказваха и която ми даде възможност все пак да съществувам.

54.3. Среща с Учителя в София

По това време моята сестра беше в София и дори се беше запознала с Учителя. Когато дойдох при нея, тя просто ме покани да ме заведе при Него, като каза, че Той е авторът на онази книжка, която преди години ми беше направила такова силно впечатление.

Тогава Учителят живееше на „Опълченска" 66. Не беше приемен ден за Него. Но когато Му казаха за мене, Той казал: „Нека влезе!"

Още щом влязох, Той ме изгледа дълбоко и продължително и рече като че на Себе си:

– Колко много се е променила!

Аз се зачудих: „Че как може да говори за моята промяна, когато сега за пръв път ме вижда? Кога ли пък други път ме е виждал?"

След като помисли малко, Той продължи все така, като че на Себе си:

– Ако хората биха знаели всичко за умрелите, те не биха страдали толкова много!

Това също ми направи силно впечатление. Моето семейство често общуваше с архиереи, владици и често съм слушала от тях: „Има неща, за които човек не трябва да се интересува и да иска да ги знае, но му стига просто да вярва в тях." Как можеше Той да засяга тези въпроси, за които бях учена да не докосвам?

Бях си вече излязла, когато допълнително ми казаха, че Той казал за мене: „Когато дойде отново в София, да посещава беседите! Тя ще повярва и дълбоко ще повярва!"

Върнах се във Видин, но нещо силно ме теглеше отново към София.

54.4. Как се слушаха на открито беседите на Учителя

Наистина, още при стъпването ми повторно в столицата, първата ми работа беше да посетя една Негова неделна беседа. Той говореше от прозореца към двора, усмихнат, разположен. Дебелата Библия пред Него като че ме търсеше с очи и говореше на мене направо, като на много стар познат. Слушателите бяха наредени на широки полукръгове на двора, едни седяха, други прави. По-късно аз трябваше да виждам как тия същите хора с радост понасяха най-големите несгоди на климата: ту слънце, ту дъжд, ту сняг, като че под откритото небе думите на Учителя по-лесно намираха път към сърцето. Каква беше магията на Неговото Слово?

През 1919 г. дойдох за по-дълго време в София и станах вече редовна посетителка на беседите. Един ден брат Йордан Савов ми каза:

– Идете при Учителя, защото наскоро ще отиде на Родопите!

Но аз се стеснявах и не смеех да Го безпокоя: вече имах толкова много от това, за което бях мечтала, след дълбоката скръб, която бях преживяла! Ивица от светлина сякаш се беше пуснала над мене, живееше с мене, водеше ме тиха светла мисъл, растеше в мене, крепнеше с всеки изминат ден, въпреки несгодите, които трябваше да преодолявам като вдовица – каквато и останах до края на живота си. Бях вече тръгнала да си вървя, когато, знаете, като усетих силата на поглед, отправен към мене. Вие знаете как такъв поглед ни кара да се обърнем. Наистина, Той ме гледаше. Аз се върнах и Той простичко ми каза:

– Исках да говоря с Вас, днес следобед ще Ви приема!

54.5. Как възкръснах за нов живот

Трябва да ви кажа, че тогава аз преживявах тежка болестна криза. Бях натисната от тежка меланхолия, нерви, които ме правеха безпомощна. Чувствувах се изтощена и негодна за никаква полезна работа. Прибягвах, естествено, до помощта на лекари и то най-добрите, известни лекари, професори. Те ми предписваха различни лекарства и ми забраняваха да се движа: дори на разходка до боровата гора трябвало да отивам с файтон.

Не мога точно да ви кажа какво ми е говорил през тоя ден. Стана ми обаче ясно, че тялото ми е здраво, че ми е болна душата, че трябва да не разчитам на никакви файтони, на никаква чужда помощ, но че трябва да си стъпя на краката, да взема съдбата в ръцете си и да не се боя от нищо.

– Ще ходите на разходка, когато се изпотите, ще се преоблечете – първото подобрение ще бъде най-малко 50%.

Впечатлението от думите Му беше такова, че ако би ми казал да напусна децата си и да замина отвъд океана, аз не бих се замислила нито минута и бих го направила.

54.6. Как Учителят ме повика на събора в Търново

От разговорите, които се водеха между братята и сестрите и които неволно можех да дочуя, подразбрах, че се готви някакъв събор в Търново. Твърде вежливо се обърнах към брат Стефан Белев и го запитах за какъв събор става дума.

– Той не се отнася до Вас – рече той. – Касае се до хората от Веригата.

За каква „Верига“ става въпрос, не ми беше ясно. Но ми стана някак обидно – защо пък да не ме считат наред с другите, защо да не съм и аз „човек от Веригата“? Но щом така трябваше, оставаше ми само да се примиря.

Когато си тръгвах, настигна ме брат Тодор Стоименов и рече:

– Вие нали сте Мария Милева?

– Да – отвърнах, – аз съм!

– Но Вие сте вписани в списъка на хората, които ще посетят събора в Търново! Списъкът е написан лично от ръката на Учителя!

Зарадвана до самозабрава, аз се върнах повторно и посрещнах с радостна усмивка укорния поглед на брат Стефан Белев: очаквах, че ще ме изпъди. Но той беше наскоро усмирен от брат Стоименов само с една дума.

Той ми продума:

– Ние сме били с Него на много събори в миналото и сега си ни познава още щом ни види!

54.7. На разговори в дома на Коста Русев

На една вечеря, помня, Георги Радев четеше някакво стихотворение, как Христос казва: „Аз раздадох себе си." Учителят каза между другото:

– Какво са за вечността 29 хиляди години, които са изминали, или 2000, които предстоят да се изминат? Идния път, при следното прераждане, школата ни ще бъде в Русия, в Кавказ, после ще премине в Америка и после – върху новия континент, който сега бавно расте във Великия океан из морското дъно. Сега е 1936 година. Ще минат 100 години и пак ще се видим в Кавказ, през 2036 година!

Бяхме на обед у Коста Русев, когато Веселин Стоянов Му зададе въпроса: дали човек е произлязъл от маймуната и как да се обясни близостта на човека до маймуната. Учителят каза:

– Не човекът е произлязъл от маймуната, а обратно – маймуната е човек, който е тръгнал в неправилен път и чрез инволюция се е деградирал до степента на маймуна. Маймуната е паднала човешка раса.

По отношение на протестантите Той беше много въздържан: „Протестантите окултисти не стават" – казваше Той веднъж.

Моята майка пожела веднъж да види Учителя. Тогава тя беше в София, дошла при мене и при сестра ми. Учителят беше у Коста Русев и свиреше върху тяхното пиано. Ние двете влязохме при Него. Той спря свиренето и ни посрещна усмихнат, ръкува се любезно с нея. Усмихна се и рече за мене:

– Тя върви по бащина линия!

Така си и беше. Баща ми не почваше нещо сериозно, без да се съветва с мене, това майка ми знаеше. Когато си излезе, мама каза:

– Та Той бил свят човек! А какво само не се приказва за Него!

И тя сериозно се безпокоеше за мене, дали не съм си продала душата на дявола! Бяхме се събрали на група за молитва. Тя присъствуваше и плачеше от умиление.

54.8. Аурата на Учителя

Към спомените ми за Учителя трябва да отнеса това, което лично аз съм видяла. Беше през време на една от Неговите беседи. Както Учителят говори – аз виждам, като че Неговото лице избледнява, а над главата Му, на линията на ушите и над темето, се образува един триъгълник от златисто сияние. Бях в пълно съзнание и не бях нито помисляла за така наречената „аура", за която теософите обичат да говорят. Гледах Го доста дълго време, питах се дали не се касае до някаква халюцинация. Но зная, че халюцинациите предполагат някакво ненормално състояние на духа, каквото у мене нямаше. Беседата беше, както често беше при Учителя, много хубава, вдъхновена и аз бях обзета от силна радост. Все пак счетох, че се касае до нещо субективно, видяно само от мене, но не и съществуващо в действителност.

Но тук трябва да кажа, че брат Коста Русев пръв ме заговори, без да бях му казала нито дума за видяното:

– Знаете ли – рече той, – че аз видях над главата на Учителя един златист триъгълник, който обхващаше главата Му от ушите нагоре!

Вие сте реалист и може би ще предположите, че се е касаело до някакво особено осветление, дошло изотзад през прозорците. Не зная. Знам, че ми направи много силно впечатление тогава, че няма да го забравя, докато съм жива.

Но ето че друг път виждах други неща. Виждах как от Учителя отскачаха светли петоъгълни форми – нещо, което не може да се изкаже или сравни. Най-близко би било да си представите светлите ивици, които се образуват при слагане на захар във вода. Нещо подобно. Ето тия петоъгълници аз виждах да прелитат от Него към оная група между слушателите, които бяха особено много предани и с особено старание и любов Го слушаха. Някога тия петоъгълници оставаха при групата и там се загубваха. Други път те се връщаха обратно при Него. Аз само ги гледах – не всякога, разбира се, – и си мълчах.

54.9. Как станах медиум за духовете

Аз не знаех, че съм удобна да бъда медиум, пишещ медиум. Пръв се спря върху мене брат Стойчев. Както знаете, Учителят не препоръчва сеансите поради некачествените духове, които обичат да използват отворените врати.

– Няма защо – казваше Той – да си правим дрехи от индийски плат, който е предназначен за други цели.

Аз самата чувствувах как чрез мене работи чуждо на самата мене съзнание, което нямаше нищо общо с мене. Започнаха да ме използват като гледачка, да искат чрез мене да знаят какво ще им се случи, как ще се нареди работата им, дали ще вземат изпитите си или не. От друга страна, аз чувствувах огромната отговорност, която лежеше върху мене, ако вмъкна макар и малко от моето собствено мнение, от моето отношение към зададените често съдбоносни въпроси. Как може аз да знам какво ще се случи, с моето ограничено знание, с моите човешки възможности? Трябваше просто много да внимавам, да не се меся в това, което говореха „духовете" чрез мене. А изискванията ставаха все по-големи. Един ден Любомир Лулчев ми каза:

– Чрез тебе иска да се прояви един голям пророк!

Друг път починалата сестра на Георги Радев писа: „Ние сме толкова много доволни, че ни се помагаше чрез тебе да се свързваме с нашите близки от физическия свят!" Но аз намерих за добре да прекъсна тая опитност с невидимия свят!

Един ден Учителят каза:

– Децата умират поради безлюбието на родителите си!

Друг път каза:

– Заминалите ти деца се оплакват от тебе: „Два пъти се опитвахме да се свържем с нея, а не можахме!"

Може би и така беше. Тая ми способност постепенно атрофира. Впрочем не преуспя и уредникът на сеансите, брат Стойчев. Той се залови да гори въглища от горите на Странджа и да ги праща в Турция, заболя от рак и наскоро почина.

Към моите спомени за братството трябва да отнеса опитите, които се правеха в интимните групи. Такава група беше образувана от сестра Маркова, Янакиева, Лулчев, Граблашева. Трябва да призная, че дейността на Лулчев би имала сериозни последици, защото беше умен и силен дух и би причинил раз-

деление на братството. Учителят ме предупреди да не навлизам във връзка с тая група, за да си спестя страдания. Граблашева ми каза:

– Ти не разбираш, че Учителят иска да те изпитва!

Но как ще иска да ме изпитва, когато Той не е дошъл само зарад някоя групичка, не е дошъл даже само зарад българите, дошъл е зарад цялото човечество!

А заради Лулчев и групата му казваше:

– Вече цели десет години се боря против тия духове, които са духове на черната ложа. Някога оставям лампата си цяла нощ да свети!

54.10. Супа от небелени картофи

Беше много отдавна, по времето на Учителя. Бях дежурна един петъчен ден на картофена супа. Рано сутринта, току-що бях поела дежурството и се готвех да почна да беля картофите със сестрите-помощнички, пристигна в кухнята Учителят. Той ни поздрави с леко вдигане на ръка и приближи.

– Ангелска супа ще готвите днеска, а? Рекох, добре е да не белите картофите, а да ги измиете много хубаво и да ги сложите в казана да врат цели. Като уврат, ще ги извадите, ще ги обелите и пак ще ги пуснете в същата вода.

Защо, за какво – не обясни. Само толкова. Но аз, нали съм превзета аристократка, казах:

– А, Учителю, няма да бъде чисто така. Ще ги пипат толкова ръце, може някой косъм да падне... – и т. н.

Той не каза повече нищо. Обърна се и си отиде. И нито после, нито никога вече не ми повтори за това. И моя милост си обели картофите и си направи ангелска супа както си знаеше. И продължи да си я прави така, с белени картофи, до ден днешен. Колко глупава съм била да противореча на Учителя! Сега чета в разни списания статии, че както плодовете, така и картофите съдържат в кората си разни витамини и минерални вещества и се препоръчва да не се белят картофите, а да се сваряват предварително, да се обели тънката им кофица и да се готвят в същата вряла вода. Същото, както Учителят ми каза това преди, може би, 20 години! Колко съм била глупава! (Но тогава бях жена на инженер и дъщеря на богат фабрикант. Минавах за аристократка.)

54.11. Откупване от болестта

Един ден отивам у свои роднини. Заварвам мъжа, който беше някакъв висш чиновник, внезапно заболял много тежко. Да си вземе няколко дена отпуск, да полежи и да се лекува, не може, защото на другия ден имал някаква ревизия, на която трябвало непременно да присъствува и от която зависела службата му. Казва ми:

– Аз трябва до довечера да оздравея и утре да бъда на работа. Моля ти се, помоли вашия Учител да ми помогне да оздравея! Нали казваш, че той лекувал и правел чудеса?

– Ще отида, ще му кажа, щом искаш, но дали ще те излекува, не зная. Че може, може, но не всекиго лекува, защо – не зная. Но ще опитам. Щом имаш такава вяра и щом Го молиш, може да ти помогне.

И отивам веднага при Учителя. Той ме изслуша и каза:

– Ако може да отдели една голяма сума за бедните, веднага ще оздравее!

Аз се връщам и казвам това на човека. Той отдели веднага една голяма сума – беше много богат – и до вечерта оздравя. И на другия ден отиде на работа.

54.12. Как се изпразни салонът на Изгрева

По едно време беше се прочула сестрата на нашата сестра Граблашева като голяма медиумка. Започнаха да се тълпят около нея, отначало нашите по-наивни, а после и по-сериозните сестри и братя. Поканиха и мене. И аз, от любопитство, отидох. Нейните събрания ставаха във вторник вечер. Медиумката изпада в транс и говори, говори, говори – с езика на Учителя; и говори неща, които в утрешната беседа (сряда сутринта) Учителят ще ги повтори. Аз се изненадах, затрогнах и повярвах, че Учителят говори чрез нея. И започнах редовно да посещавам събранията й. Една вечер тя ми каза от името на Учителя:

– Ти си най-културната от всички. Искам от тебе да ми доведеш всички по-будни братя и сестри от Изгрева. Това е извънредна висша школа за напреднали. А там, в Салона, е за по-простите и по-обикновените.

Аз се малко изненадах, защото зная, че Учителят не обича да прави комплименти, но не се замислих много, а се зарадвах и търча от сестра на сестра, от брат на брат – да ги убеждавам да влязат в тази извънредна висша школа само за избраници, на които говори Учителят духом – Духът говори. А физическият Учител ще си говори в салона на по-обикновените слушатели.

Мнозина полека-лека преминаха към „висшата школа" и Салонът почна да се изпразва, защото повече не ходехме там. Но на Учителя не казвахме нищо.

Един ден Учителят ме извика в стаята Си и без да съм Му казала нещо, без да Му е казал никой друг, вдигна ми пръст и много строго ми рече:

– И понеже ти си най-културната, давам ти задача да ми върнеш веднага всичките ученици, които заведе там, че салонът се изпразни и аз нямам на кого да говоря!

Аз се стреснах и като че ли изведнъж отрезнях:

– Ама, Учителю, не сте ли Вие, който ме накарахте да ги заведа и който ни говорите вторник вечер същото, което говорите и в сряда сутринта?

– Не, не съм аз! Зная го аз кой е! Той е мой враг, който работеше чрез Стойчев, сега чрез Лулчев, чрез Маркова. Той ми краде Словото и учениците.

Аз се смутих и засрамих и обещах да поправя грешката си. И почнах пак от брат на брат и от сестра на сестра да казвам думите на Учителя. Салонът се напълни веднага пак и „висшата школа" се затвори.

Да не вярвате на медиумите! Те са врата, през която много пакостливи духове влизат и могат да заблудят човека и да му напакостят. Спомням си, когато веднъж в беседа Учителят каза: ЗАБРАНЯВАМ НА МОИТЕ УЧЕНИЦИ ДА ХОДЯТ ПО ЯСНОВИДЦИ И МЕДИУМИ И САМИ ТЕ ДА СЕ ЗАНИМАВАТ С МЕДИУМСТВО!

Всеки ученик трябва сам да развива интуицията си, ясновидството си, да разработва своите духовни способности, а така, като уповава на разни ясновидци и медиуми, той не работи върху себе си, чака наготово и се спъва – допълни сестра Милева.

Бог да я благослови за нейната искреност и честност, вярност и преданост към Учителя с хилядите си благословения през нейния вечен живот.

54.13. Разрушената чешма в с. Тополица

Благодаря на сестра Милева, на сестра Цанка от Габрово, която ми даде това писмо, с тези ценни примери и опитности от Учителя и Неговите ученици и последователи, за да си вземем всички бележка и урок какво трябва да правим и как да постъпваме при подобни случаи...

Сега, като чета и преписвам тези спомени, дойде ми на ум и аз да прибавя някои опитности от себе си, които съм чул от някои братя и сестри, и моя личен опит, който имах, да го спомена накратко:

Това беше преди няколко години, в село Тополица, Бургаско, имаше медиумка, сестра Стойка, чрез която говореше духът на Учителя – така той ни се представяше, и ние така го знаехме: че е Учителят. Затова, от най-различни градове и села, макар и отдалече, ние ходехме там да слушаме беседите. Каза ни се да съборим братската чешма в същото село, която бе построена колективно от братята и сестрите, от цяла България, по времето още на Учителя, когато Той бил в София. Той дал тогава разрешение и благословение и чешмата с усилен труд била завършена, с най-различни зодиаци и формули. Представяше нещо музейно и мистично, свещено, много ценно, за спомен на Бялото Братство в България. Обаче ние, няколко братя и сестри, без да се замисляме много, я съборихме и започнахме да правим нова чешма, но не можахме да я доизкарамме и направим такава, каквато беше старата чешма. След това разбрахме, че ние вместо добро, сме направили най-голямото зло на Бога – съборихме Божия храм на мястото, на някогашните там Богомили... и т. н.

Сега, като чета това писмо, дето Учителят казва да не се занимаваме с медиуми, разбирам, че Той не се е обаждал никога чрез медиуми и други подобни, а някои други обикновени духове са се обаждали от Негово име и са ни заблуждавали, докато извършим този голям грях и престъпление пред лицето на Бога, Учителя, Христа и пред Цялото Велико Всемирно Бяло Братство.

Разкайвам се от дъното на душата си и съжалявам за този голям грях и престъпление, което сторих, без да съм знаел; като мислех, че добро правя на Бога, а аз съм направил най-голямото зло. Признавам се за виновен пред цялото Небе...

Това го пиша за пример и за поука на всички, че който не слуша Учителя, Който ни говори в беседите и лекциите, ще пострада като мене...

Аз пострадах, огреших се, но нека бъде знайно това на всички, които идват след мене, та да не съгрешават, да се предпазват и спасят, да бъдат будни и внимателни, да не грешат като мене...

Един брат от Пловдив сподели с мене същата опитност. И той се заблудил като мене, чрез някой медиум, на който духът се представял за Учителя, но той го запитал да му обясни 9-и стих от 6-а глава на Матея – от Евангелието: какво пише, че не го разбирал. Духът мълчал, нищо не отговорил и се бил разсърдил, задето му било задавано такъв въпрос, и си отишел – сеансът се развалил. Братът ми казва, че разбрал, че това не е нашият Учител – може ли, ако беше Той, да не знае този стих от Евангелието на [Матея]: Господнята молитва – „Отче наш"? И повече не стъпил при тая група на медиума.

Друг случай. Един брат от Айтос сподели с мене:

– Ходехме ние, една група в провинцията, при един медиум, чрез който се обажда духът на Учителя. Но веднъж го чувам да казва да не четем вече Беседите на Учителя, защото те са стари, а да слушаме неговите беседи и да си ги записваме и да ги четем, това било новото учение:..

Тогава разбрах, че не е нашият Учител, че съм попаднал в заблуждение и тогава напуснах групата и медиума – завърши братът разговора.

Разказваха ми един случай, подобен, за едни младежи, наши братя, които се събрали около една медиумка, чрез която се явил духът и се представил за Учителя. Но един от младежите, по-пробуден и начетен, го запитал:

– Като си наш Учител, кажи ми точно сега, в този момент, колко е часът?

Чакали те, но духът не можал да отговори и те разбрали, че то не е бил нашият Учител – и го напуснали.

Според мене, правилно са постъпили всички братя и сестри, които не се занимават вече с медиуми и други подобни. Понеже са разбрали, че няма по-Велик Учител от Нашия Учител – защото всичко знае. А онези, които се представят за учители от Негово Име, ясно се разбирало, че каквото ги запитвали, нищо не отговорили – защото нищо не знаят.

В Свещеното Писание, Христос и Св. Апостоли казват, че ще се навъдят много лъжепророци и лъжеучители – пазете се от тях, за да не се заблудите и да ви прелъстят в корист и разпътство и т. н.

Учителят в Своите беседи и лекции по няколко пъти повтаря: „Бъдете всякога с будно съзнание!" Ако бяхме слушали и изпълнявали думите и съветите на нашия Истински Учител в беседите и лекциите, никога нямаше да дойдем до това грехопадение... За което ще даваме сметка и отчет...

(За ремонта на чешмата в с. Тополица вж. „Изгревът" том VII, с. 95–98. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

54.14. Насилието. Какво се случи на кръчмаря, който посегнал на една сестра, за да я изнасили

Беше даден наряд всеки от нас да отиде през една нощ до бивака на Витоша сам, без да говори с никого. Аз тръгнах нагоре. Но съм объркала пътя и съм поела погрешна пътека. Отбих се в кръчмата и помолих кръчмаря да разреши на момчето да ме изпрати до правата пътека.

– Не – каза той, – аз ще Ви изпратя.

Когато стигнахме до воденицата, на полето, той се нахвърли върху мене. Аз трябваше да се защитавам. То ми струваше страшни усилия. Чувствувах се не само измъчена, но и дълбоко унизена, оскърбена. Казах на Учителя. Други път, когато минавахме през Драгалевци, ние се отбивахме в кръчмата, пеехме песни. Сега Учителят каза:

– Няма да се отбивате.

Постави човек да им казва да не се отбиват. И вече престанаха да се отбиват.

В продължение на две години кръчмата започна все повече да запада. А на втората година кръчмарят беше убит с брадва и така се свърши с него.

– Борила си се с дявола – рече Учителят.

Но аз си бях виновна: Той беше казал по пътя да не се приказва, а аз не изпълних нареждането.

– Аз ви дадох задача за изпълнение в продължение на една година, а вие я изпълнихте за две седмици! Аз си знам какво ми струваше всяка нощ да ви пазя.

Очевидно, Той е стоял буден и е мислил за нас, пазил ни е.

54.15. Смъртта на Ласков

Една година съборът ни беше забранен. Причината беше секретарят на Синода: „Аз няма да ви дам да си правите събор!"

Тогава ние предприехме екскурзия до Мусала.

Когато пренощувахме, на сутринта Учителят каза:

– Тая нощ един голям бръмбар падна!

Ласков беше умрял през същата нощ!

(А Димитър Ласков написа и издаде много книги срещу Учителя – „Петър Дънов и неговото учение", публикувано в сп. „Духовна култура", 1922 г., кн. 11 и 12. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

54.16. Как човек може да се откупи от болест

Сестра Милева беше една от най-прилежните ученички на Учителя. На седемдесет години тя беше все още изправена бабичка, с широко, интелигентно лице, оградено от извити вежди под високо, дъговидно чело, озарено от остър, учен поглед. Тя страдаше от ревматизъм и поради това се беше отказала от традиционните екскурзии в планината. Тя беше материално разсипана. Фабриката им за тухли и керемиди във Видин била национализирана. Синът й се заловил да поправя писалки и едвам вадел хляба за себе си. Когато отишла да вади книжка за безплатна медицинска помощ, връчили й „книжка за бедните", в която имало вложени две банкноти от по хиляда лева.

– Искаше ми се да ги скъсам, да ги хвърля в очите им, но си спомних нещо:

Веднъж сестра Толева получи някакво възпаление в ухото. Беше й влязло нещо в ухото. Тя се обърна към Учителя. Въпреки Неговата препоръка да се обърне към лекар, тя искаше непременно Той да я лекува. Не помня точно какво Той направи, и тя наистина оздравя. Тя Му бутна в ръката петдесет лева. Той нищо не каза и ги сложи в джоба Си.

Учителят винаги казваше:

– За помощта, която ви се оказва в полза на вашето здраве, вие трябва да жертвувате нещо материално.

Той не искаше да се плаща на Него или направо на лекуващия лекар. Но трябва да се направи някаква жертва.

Беше болен богатият Коста Русев. Той каза:

– Нека направи някаква по-голяма жертва и ми кажете!

Той направи такава жертва, като направи значително дарение на някакви техни хора, протестанти. Помня, че Учителят му препоръча да пие сок от черна ряпа, цяла чаша. И той наистина оздравя.

Учителят казваше:

– Дебне ви някакво зло. Когато ви се отнеме някаква материална сума, когато ви се нанесе материална щета, това значи, че злото ще се размине.

Това караше сестра Граблашева да приказва, че Учителят е изнудвал хората. Това абсолютно не е вярно. Той само разкриваше известни окултни закони.

За всяко благо, напредък в живота, повишение, оздравяване, трябва да се отблагодарим с някаква материална жертва.

54.17. Балканска федерация

Сестра Милева продължи:

– През август 1944 година аз бях при Учителя в село Мърчаево. Между другото, Учителят каза:

– Ще дойде време, когато цялата земя ще стане една голяма държава, с общо управление, общ парламент. Цялото човечество ще познава един език, но който всички ще говорят и ще се разбират.

Една сестра запита дали тоя език ще бъде руският. Той нищо не отговори.

Но преди да стане целият свят една държава, трябва да се образува Балканска конфедерация. В нея трябва непременно да влезе и Гърция.

Направи ми тогава много силно впечатление: защо толкова много държи и Гърция да бъде? А съвсем наскоро по тоя въпрос говори Георги Димитров и каза също: балканска федерация с Гърция заедно.

Точно по това време бяха дошли русите. Някои се оплакваха на Учителя от някакви кражби, които руски войници правили. Той отговори:

– Това е въздухът, който дишате! Не съжалявайте за дребните загуби. Защото страданията ви са нищо в сравнение с благата, които ви очакват в бъдеще, които идват на земята. Дръжте в мисълта си идеята за обединение на славяните! Ще дойде време, когато житото ще стане като дренки и два декара земя ще бъдат достатъчни да хранят цяло семейство.

54.18. Как се провежда постът у последователите на Петър Дънов

Според разказа на сестра Елена Милева, 78-годишна, живуща в кв. Изгрев.

Въпреки своите напреднали години, Милева има добър, свеж вид, движи се свободно изправена, сутрин прави гимнастиките, напълно е във владение на себе си, с напълно свежа памет. Все пак не била съвсем добре, болно било сърцето й, имала ревматизъм на коленете.

– Десетдневния пост изкарахме през 1922 година, след събора в Търново. Имаше голям ентусиазъм. Направихме поста, освен аз, също сестра Янакиева, Олга Славчева и много още други – беше нещо като епидемия.

Поста започнах в сряда – просто престанах да се храня, без никаква друга подготовка. Не ядяхме никаква храна, не пиехме и никаква течност, изобщо – нищо. През това време си вършех обикновената дневна работа, без спирка. Правех си наряда – тогава нарядът беше доста дълъг. През цялото време чувствувах лекота на тялото. На десетия ден, беше петък, се явих при Учителя. Той ми поднесе чаша топла вода, в която сложи малко вино – може би една ракиена чаша. После ядох спаначена чорба, прецедена, после – топла вода и чай и едвам на третия-четвъртия ден преминах към обикновена и то лека храна. Отпостването е дори по-важно от самия пост.

Учителят много държи на това, да си гледа човек работата, да не му личи, да има обикновено настроение. Сърдеше се, когато научи, че сестра Христова и кака Гина са били ядовити през време на поста и лежали в легло.

Олга Славчева имаше голяма нужда от вода. На седмия ден дойде при мене:

– Искам да пия малко вода.

Казах й:

– Потрай още малко!

Учителят казваше: Каквато болест имаш, ще се прояви през време на поста. Така, Олга я болеше много кръстът.

След това аз си провеждах почти всяка година пролет и есен пост от по десет дни, освен редовните всеки петък пост.

Със смъртта на мъжа и на дъщерите си, бях страшно закъсала. Благодарение на поста, аз получих обновление.

Опитах, по препоръка на Димков, да вземам дестилирана вода. Той каза:

– Ако вземеш десет дни дестилирана вода, това е равно на 21 ден пост.

Но съвсем не е едно и също нещо! Много повече мъчително е, ако пиеш вода, па макар и дестилирана, отколкото както ние го правим – без никаква вода! По-леко се понася!

Правих опити и с еднообразна храна. Аз си харесах житена вода. Накисвах жито една чаша в гореща вода, то стане три чаши, за един ден. Ядях го заедно с лимон и мед, топла вода. За всички Учителят препоръчва 7 до 10 дни. Питах Го за ябълки. Каза: може по един до три килограма на ден. За еднооб-

разна храна съм прекарвала също липов цвят с топла пита. Други прекарваха с тархана. Конова си беше избрала с бамя. А Николай шеговито запита Учителя дали може с кюфтета. Изглежда, че ги обича много (разбира се, вегетариански, от картофи).

Най-големия си пост прекарах през 1947 г., с лечебна цел. Боледувах от ишиас и исках да се освободя от него. Вече знаех това и преди да почна поста, взех очистително – рициново масло. Иначе дъхът на човека мирише. Първите дни не се усеща никаква нужда от храна. Постепенно човек забравя вкуса на храната и не мисли за нея. Не е така обаче с водата. Чувства се силна жажда. До единадесетия ден не вземах никаква вода. След това започнах само да си мокря устата, защото се опасявах да не ми се изранят устата, мокрех си гърлото. През това време си гледах работата, чистих си стаята, обливах се с топла слънчева вода.

Много е важно отговяването. Към двадесет и първия ден аз се облякох, благодарих на Бога, пих само топла вода. Постепенно преминавах към силен чай, картофена вода, към десетия ден след поста изядох един детски сухар и друго ядене. Но не ми се ядеше готвено. Исках домати, плодове, повече сурови. Организмът чувства нужда от чиста, проста храна. През това време спаднах с 11 килограма. Човек чувства през време на поста такава лекота! Настъпва такъв мир, човек живее особен живот! Едвам след двадесет и първия ден ти се струва, като че стъпваш на земята, в обикновения живот.

Трябва да се внимава да не се взема много вода! Натоварва се много сърцето.

Аз прекарах двадесет и един ден. Но силни натури могат да постят и повече. Знаете Ганди как е постил!

Но аз бях много зле със здравето! Ако не бях спазвала това, бих станала на трици. Учителят държеше много на разходките до юзината. Ходех всеки ден през пролетта. Краката ме боляха, кожата беше изтъняла. Учителят каза:

– Болестта ти се събрала в краката!

Колко много опитности съм събрала с това!

Записал: д-р Стефан Кадиев, София, 19.VIII.1958 г.

55. Симеон Симеонов

55.1. Защо градушката очука всичко по полето

Аз с Учителя и доста голяма група братя и сестри отивахме на Витоша. Пътят ни минаваше през ливадите край селото. Беше вече утвърдена пътека, от която никой не се отклоняваше. Ние знаехме, че селяните ревниво пазят ливадите си и че се сърдят, когато се минава през тях. По тая причина ние вървяхме строго един зад друг и повредата за ливадите беше нищожна. Селяните бяха свикнали с това, като считаха, че наистина, при това положение няма друго разрешение на въпроса: пътеката просто минава през това място.

Тоя път из близкия дол излезе селянин с овчарска тояга в ръце. Той викаше отдалече:

– Хей, кой ви разреши да газите имотите на хората? Вие знаете ли, че това ни е хлябът? Така ли давате пример как да се уважава имотът на селянина?

Овчарят повишаваше все повече тона, викаше, обърна се към Учителя и посягаше да стовари върху Него тоягата си. Тогава аз избързах, хванах го за ръката и му казах:

– Ти знаеш ли с кого имаш работа? Със секретаря на касационния съд! Да се махаш от тука, че само на овчари ще станете!

Бутнах го доста твърдичко настрани и групата ни мина по пътеката.

Бяхме стигнали до първата поляна на пътеката към лагера, когато небето се заоблачи с гъсти облаци. Започнаха светкавици и после дъжд.

– Съберете се на кръг, всички на едно място – рече Учителят.

И ние наистина образувахме единна кръгла маса, подала гърбовете си към облаците. Главите и гърдите ни бяха завити.

Дъждът се превърна в градушка. Ледени топки чукаха върху гърбовете като с юмруци. Такава градушка през живота си не бях виждал. Но, както винаги, така и сега, градушката мина, облаците се разпиляха и дори грейна слънце. Екскурзията ни достави истинска радост.

Дойде време да се връщаме. Мъчно може да се опише това, което видяхме. Нивите бяха очукани, като че ги вършаха чарди от коне. Царевиците – също. Земята беше почерняла, като че беше обръсната. Ухото на едно магаре беше разкъсано и висеше като парцал. Каква е била силата на градушката, можете да си представите.

Аз запитах Учителя: Нима може грешката на един човек да причини такава страшна беда на колектива?

Учителят нищо не отговори. Нещо Му беше мъчно и не Му се приказваше.

Разказал: Симеон Симеонов на 27.XII.1958 г.
Записал: д-р Стефан Кадиев.

55.2. Как се решават въпросите на живота

Това се разказва от брат Симеон Симеонов, на 27.XII.1958 г. на празника на Учителя по случай Неговото заминаване.

Тогава бях секретар на касационния съд. Имахме една чиновничка, деловодителка, с която бяхме в много близки, приятелски отношения. Така се случи, че през това време имала много тежки семейни недоразумения. Имаше разправии с мъж, майка, баща, братя, които ѝ отнемаха всяка радост от живота. Един [ден] дойде при мене дълбоко развълнувана.

– Не мога повече да понасям – казваше тя през сълзи. – Това не е живот! Няма повече смисъл да се боря! Глупаво е! Решила съм и решението ми е безвъзвратно – ще се хвърля под трамвая и ще свърша със себе си! Всичко съм обмислила! Няма защо да ми говориш! Свършено е!

– Добре си намислила – казах аз, – щом не можеш да намериш друго решение на въпроса. Но ми се струва, че самоубийството чрез трамвая не е хубаво. Преди всичко, грозно е – много обезобразява човека. После – не винаги се свършва със смърт. Така се случва, че повлече човека, откъсне му крак или ръка и така остане за цял живот инвалид. А не мога да ти обещая, че така обезобразена, ще мога да положа някакви грижи за тебе! Не! Аз ще ти услужа, като ще ти дам сигурно оръжие – един хубав пистолет, който никога няма да те излъже!

Към грамадата „веществени доказателства" тогава имах няколко пистолета. Взех един хубав, нов парабелум, постави в него една пачка с патрони, освободих спусъка и казах:

– Готов е за стрелба! Ще натиснеш спусъка срещу челото си и – готово.

Тя се колебаеше.

– Може би не харесваш този пистолет? Ето ти тоя, турски, маузер, бие точно, пробива железопътна релса. Ще ти пробие черепа и мозъкът ти ще опръска стената насреща!

Дойде ми внезапна мисъл:

– Слушай, да се самоубиеш ти всякога можеш. Но я ела да те заведа на една беседа при Учителя. Утре е неделя. Ела, послушай Го, па след това – пистолетът е пак на твое разположение.

Тя се размисли. После махна с ръка и се съгласи:

– Ще дойда!

Точно на другия ден, за тая беседа аз позакъснях. Сварих момента, когато Учителят погледна към вратата, към нея, и рече:

– Така е! Имате неприятности! Разправии вкъщи – съпруг, баща, майка – тежко е! И вие какво? Решавате да решите въпроса наведнъж, да се хвърлите под трамвая, да се стреляте! Така ли се решават големите въпроси на живота?

Докато Той говореше, тя ме гледаше втрещено. Очите й святкаха от укор. Когато Учителят свърши и тръгнахме през гората към къщи й, тя ми каза с всичкото дълбоко възмущение, на каквото бе способна:

– Как не те е срам! Да ти поверя като на близък човек тайните на живота си, а ти да отидеш да ги разкриваш на Учителя си! Как можа това да направиш! И още смееш да ме гледаш!

Направих всичко възможно да я убедя, че се лъже жестоко. Ние бяхме до късно снощи заедно с нея. Кога бих могъл да намеря Учителя и да Му разправям неща, които за Него бяха така далечни!

Трябваше дълго да й говоря, докато тя се убеди, че това е истина.

Тя дойде и на следната беседа, после – на следващите и вече никак не липсваше. Постепенно радостта от живота й се възвърна, тя престана да мисли за самоубийството. Въпросите на семейството й се разрешиха като по само себе си. Тя и сега е една от ревностните ученички на Учителя.

27.XII.1958 г., София

55.3. Стихията на бурята

Брат Симеонов разказваше следното:

Един ден казах на Учителя:

– Елате да ви преведа през селото на моите прадеди – през Симеоново, вместо през Драгалевци, както обикновено ходехме.

Той помисли, па рече:

– Не, сега не искам да минем през Симеоново.

Въпреки това, аз тръгнах. Бяхме с майка ми и други някои приятели. Слязохме в селото. Там имаше някакъв празник. Хванахме се на хорото и играхме, бяхме много весели. Черпиха ни с котли с мляко. Празненството още не беше се свършило, когато откъм запад небето се заоблачи. Стъмни се. Ние си взехме сбогом и тръгнахме към Драгалевци. Заваля дъжд. Отначало – лек, после – все по-силен, докато се превърна в порой. Закриха се всички пътища с пороища и локви. Докато пристигнем до шосето към Драгалевци, потъвахме до пояс във вода. Майка ми едвам не се удави. Най-после се спасихме и си пристигнахме до вкъщи. Учителят си беше пристигнал, още преди да капне първата капка, на Изгрева.

55.4. Потопът

Да ви разкажа още един случай.

Бяхме на Рила, при седемте езера и слизахме по пътя към село Сапарева баня, малко близо до Паничище. Нашите хора бяха слезли от колите и искаха да си купят краставици. Разположиха се и започнаха да ядат краставици.

По едно време Учителят стана нервен, нетърпелив и каза:

– Веднага да дойдат колите и да тръгваме!

Дойде първата кола и Той се качи заедно с някои братя и сестри. Небето пак беше започнало да се заоблачава.

Аз започнах да събирам братята и сестрите и да ги карам да се качват по колите. Бяхме натоварили втората кола и аз се качих върху нея, потеглихме. Дъждът вече беше станал пороен. Колкото вървяхме, все повече се засилваше. Пътищата бяха превърнати в реки. А имахме още много път. През мръчкавото стъкло аз виждах как откъм планината се спуска някаква сиво-мътна водна маса. Тя идеше с бучене точно пред нас – щеше да пресече пътя ни. Там наистина шосето правеше вдлъбнатина. Колата я беше преминала, когато буйната вода плисна задницата и я повлече. Но тя нямаше достатъчно сила да я повлече.

Не беше така с втората и с третата, четвъртата и петата кола, които ни следваха на разстояние. Третата кола попадна във водовъртежа. Представете си един голям автобус, когато буйната вода завлича в канавката. Вълните блъскаха в стъклата, ужасените пътници бяха вече до колене във вода.

Мокрите до кости пътници можахме да се съберем в селската кръчма. Преброихме се. Никой не липсваше. Когато отидохме в Дупница, заварихме още по-ужасяваща картина. В двора на хотела, гдето се настанихме да нощуваме, бяха вече изложени 18 трупа на удавници. Тъй като няма нито един парцал на гърба си сух, аз се събляках гол и така легнах да спя.

Когато се прибрахме в София и заговорихме с хората, които придружаваха Учителя, ние научихме, че тях не ги намокрила нито една капка дъжд. Незапомненият пороен дъжд и страшното наводнение било ограничено само в района, гдето бяхме ние.

– Но Вие знаехте, че ще има наводнение, но нищо не ни казахте!

– Нали никой от вас не липсва? – рече Той, като се смееше.

(Разбрахме какво значи потоп и какво значи Ноев ковчег, в преносния и буквален смисъл. Опитахме го и го изтърпяхме.)

(За Симеон Симеонов вж. „Изгревът", том VIII, с. 604–607, а за брат му Юрдан Симеонов – с. 597–603. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

55.5. Генерал Протогеров се размина с времето на Учителя

Симеон Симеонов разказва следното:

Един летен ден върху пейките на Изгрева седяха, както обикновено, десетина братя и сестри, някои от които чакаха реда си да влязат при Учителя. В това време от града дойде един висок, хубав мъж, много елегантно облечен, с хубав бастун в ръка. Явно беше, че искаше да се срещне с Учителя. Почаках малко, дано се намери пролук между нашите братя и сестри, но такъв нямаше – хората влизаха един след друг. Реших да отида при Учителя и да Го помоля да приеме тоя външен човек. Но точно в тая минута излезе Учителят насреща ми и се отправи към него. Беше сериозен, почти сърдит:

– Не ще мога да Ви приема – му каза Той строго. – Но вижте, вие имате още два-три дни, да уредите някои Ваши лични въпроси.

Елегантният господин стоеше като попарен. Учителят се обърна и се отправи към стаята Си, гдето продължи приемането на гостите Си.

Тоя външен човек беше генерал Протогеров. Само два дни по-късно той беше прострелян с ловджийска пушка от двама „ловджии", точно пред царския дворец. (Той изпусна времето и се размина с Учителя.)

56. Температурата, която спадна

Сестра Петкова разказва:

В продължение на повече от два месеца бях болна от някаква болест, която ме разнищваше. Правех редовно, всеки ден, температура. Реших да отида при Учителя, но някак да не Го главоболя много. Говорих Му много неща, но бях решила да не казвам нищо за моята температура. Когато да си отивам, Той ме погледна и рече:

– Вие не искахте да ми кажете всичко – не казахте, че имате температура! Нищо, ще Ви мине!

И наистина, от тоя ден температурата стана нормална и повече не се покачи.

57. Съмнението към Учителя Дънов

Д-р Кадиев е преживял следното:

През време на престоя му на Рилските езера един критичен брат успял да внесе съмнение към Учителя:

– Че какво пък толкова прави? Само приказва приказки. Това всеки може да прави. Не такова нещо очакваме ние от Него. Ако е наистина Учител, който владее силите на природата, нека направи някое *чудо, някое знамение*, нещо, което да убеди всички ни в своята сила!

Цяла седмица Кадиев се намирал в тъмнина, в съмнение към Учителя – нещо, което никога по-рано не се случвало. Един ден той заварил Учителя сам до един клек. Учителят нещо гледал върху клончетата на клека. Светлото Му лице, спокойният радостен поглед изразявал такава тиха, спокойна радост, излъчвали такава светлина! Неочаквано, като че отговаряйки на някакъв далечен въпрос, зададен Му от някого, без да бъде той сам наоколо, Той казал с широка усмивка:

– Мнозина очакват чудеса. Питам аз: какви по-големи чудеса от тия, които самата велика жива природа предлага? Какво по-голямо чудо от малката пъпка, която утре става цвят, а в другиден се превръща в плод?

Изведнъж мътното настроение на Кадиев беше заменено от светлина и тиха радост. От мътилката на критичния брат, очакващ някакви „чудеса", не остана нито сянка.

58. Първата и последна беседа на Учителя в гр. Свищов

Зъболекарката сестра Иустина Халачева разказва за първите си впечатления от Учителя.

През 1950 година сестра Иустина Халачева живееше в София, на Изгрева. Обитаваше партерния апартамент на една от масивните постройки. Полукръжният салон, от който се откриваше красива гледка към Витоша, й служеше едновременно за работен кабинет, както и за чакалня. Тя беше зъболекарка и продължаваше да работи. Тя ни раказа следното:

– Родена съм през 1885 г. в Киев, по народност рускиня. Бяхме състуденти с мъжа ми, българин, който учеше в Киев, като мене зъболекарство. След свършването ние се прибрахме в България и настанихме в Свищов, тъй като мъжът ми е родом от тоя град. Там заедно работихме зъболекарство. *

---

* Вж. „Изгревът", том XIII, с. 22–24 и снимки № 2, 3, 4, 5. (бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

Когато преглеждах книгите на нашите хазяи, натрупани на тавана, в ръцете ми попадна едно томче от беседите на Учителя – беше втората серия „Сила и Живот". Прелистих отначало твърде небрежно книгата: какво ли ще иска да каже този неизвестен автор, чието име просто никъде не беше означено? Достатъчно беше да прочета само няколко изречения, за да почувствам необичайната дълбочина на мисълта, правдивостта на сравненията, топлотата и искреността на автора, неговия бодър оптимизъм и свежест. Така се зачетох. От всяка страница сякаш се откриваше някакъв прозорец пред очите ми, сила нахлуваше в гърдите ми.

През 1921 г. в Свищов беше на служба прокурор нашият брат от Севлиево Стефан Тошев. Той организира първите братски събрания. Събираха се приближени приятели, пееха песни и четяха беседите на Учителя. Книгите на Учителя станаха мои настолни книги. Аз усещах сякаш се прероди х и заживях нов живот: живот на светлина и радост – радостта на духовния живот, която и досега не ме е напуснала, въпреки изпитанията.

През 1922 г. Учителят дойде в Свищов и изнесе публична беседа в читалището. Тъй като някои Го апострофираха, Той вече не изнесе публични беседи. Беседи пред приятелите обаче изнесе доста. Беше на квартира у сестра Нешка Анева. Тя Го и переше. Когато няколко години [по-късно] у нея гостувал сливенският ясновидец Георги Сотиров, той сочел към мястото, гдето била една дюлка, и казвал:

– Тук виждам светлина вечер.

Тогава тя се сетила, че точно там тя изливала сапунената вода, когато прала дрехите на Учителя.

Когато отидох пръв път при Него, усещах едно особено чувство – чувство на чистота, на святост. Веднага ми направи впечатление фактът, че ме заговори, като че е познавал баща ми:

– Вашият баща е свещеник.

А аз никога не бях казвала пред никого това, че баща ми е свещеник, следователно Той можеше да знае това само по някакъв друг път, чрез вътрешно познаване.

Тогава се много смяхме с един наш познат, многознайник, който в нищо не вярваше, „нито в Господа, нито в дявола". Въпреки своето неверие, той имал усета на някакво уважение, поради което още далече, преди да влезе в къщата, гдето беше Учителят, той изгасил и хвърлил цигарата си. Какво било неговото учудване, когато още при влизането му в стаята, Учителят го попитал:

– А защо хвърли цигарата си?

Това го страшно поразило и той не можеше да се начуди: дали пък наистина имаше някаква способност да вижда нещата през далечина?

Веднага след Свищов, Учителят отишъл в Шумен. Шуменци много напирали да ги приеме. Той се затворил в стаята Си и така останал сам в продължение на цели два часа, без да приеме никого. Така се и разотишли. По-късно Той казал:

– Два часа прах кирливите ризи на шуменци, но не можах да ги изпера!

Какво е искал да каже, сам си го тълкувайте както искате.

(За шуменци вж. „Изгревът", том VI, с. 713–716, № 1, 2, 3; „Изгревът" том IX, с. 825–831; „Изгревът" том XVI, с. 862–868, глава XII. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

59. Надежда Конова

59.1. Защо и как станах „дъновистка“

Ние седяхме под беседката на Изгрева. Спомените за Учителя се носеха сякаш разпоени в наситения с влага майски сутринен въздух. Само лека покана беше потребна, за да се обади и сбутаничката, бледичка, сякаш непрекъснато сърдита сестра Надежда Конова. И тя заразказва:

– През 1920 г. аз бях учителка в родния си град Свищов. Точно тогава Учителят беше предприел своята обиколка из България. Придружаваше се от приближените Си тогава ученици, като брат Стефан Белев, Петко Епитропов и други. Бяха настанени у сестра Велика Анева. Предана ученичка беше сестра Халачева. Вие знаете какъв клюкарски град е Свищов. Какво само не се приказваше по адрес на „дъновистите“ – всичко, каквото може най-разюзданата фантазия да измисли. За Учителя се говореше, че е без съмнение хипнотизатор и мошеник, който използува суеверието и простотията на народните маси за най-долни цели. *

Някакво непреодолимо любопитство ме привличаше все пак да отида и да видя на място какво представлява всъщност самият Дънов. Аз приказвах с по-голяма самоувереност от всички останали. Една заран заявих пред всички учители в учителската стая:

– Утре ще отида при Дънов и ще се върна дъновистка!

Това изявление направих с тон, в който имаше подигравка, желание да се покажа храбра, уверена в себе си, всезнающа, убедена в правотата на това, което се говореше за „Учителя“. Един добър психолог обаче веднага би прочел търсещата опора, много изстрадала и разпокъсана в болка душа. Моят мъж беше умрял съвсем млад само преди една година от бъбречна болест, след като се бяхме оженили с голяма любов и се бяхме водили само една година. Единствената ми рождена сестра, с която живеех, ми беше сякаш не сестра, а заклет враг. Спорехме за наследството на къщата, карахме се за всеки парцал, за всеки сантиметър от наследствените имоти. Беше при това моя по-малка сестра, за която бях направила твърде много и от която се считах в правото си да искам поне признателност. Бях млада и хубава, а мъжете, от които очаквах известна склонност, ме отбягваха. Напротив, ухажваха ме мъже, чиято близост ми беше обидна. Чувствувах се непрестанно под някакво напрежение, което търсеше равновесие, опора. Скришом ходех в черква. Знаех, че е някаква отживелица, на която не можех да разчитам в нищо, повтарях машинално „Отче наш“, а на сърцето ми се трупаше още по-голямо бреме. Какво можеше да ме утеши!

Външно аз бях облякла най-хубавите си дрехи, бях сложила шапката си, както тогава беше мода и бях приела най-елегантния си вид. На вратата у Халачеви се срещнах със сестра Балтова. Нека забележа, смущаваше ме дори самият този факт: как пък мога да кажа „брат“ или „сестра“ на хора, които не познавам?

Балтова ме засегна с това, което беше мое болно място:

– Едно от първите неща, с които трябва да се пристъпи към учението, то е да се научиш да прощаваш. Да простиш всички обиди, които другите са ти нанесли. Да не носиш на сърцето си никаква горчивина. Нима мислите, че това е невъзможно? Ето, и нашата молитва е същата, която и вие повтаряте всеки

---

* Вж. „Изгревът“ том II, № 134 на с. 388–389. (бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

ден – ние също четем „Отче наш". Нали и там е казано: „и прости нашите дългове, така, както и ние прощаваме на нашите длъжници?"

Стори ми се, че някаква тежка ръка се стовари върху мене и аз се олюлях: „и прости нашите дългове, така, както и ние прощаваме на нашите длъжници"! Значи, за да ми прости Бог, аз също трябва да простя на нея, на моята рождена сестра? Същата черна неблагодарница, която посягаше на залъка ми! Нима на Бога е толкова мъчно да прощава за грешките ни така, както ние не можем да си прощаваме?

Тая нощ аз не спах. Може би така се чувствува иманяр, който е научил, че ето, на върха на тая скала има скрито съкровище, несъмнено грамадно богатство, но който не може да намери начин да се качи върху непристъпната скала, гдето то е скрито.

Когато пристъпих при Учителя, аз треперех като лист. Не бих могла да кажа защо треперя. Той каза спокойно:

– Но защо треперите? – И ми показа стол да седна. После, без да съм продумала дума, Той каза като на Себе си три приказки:

– Кучето, като не знае да лае, вкарва вълка в кошарата.

Помисли и сякаш пак така като на себе си:

– Вълкът искал да изяде човека, който извадил кокала от гърлото му.

И след малко пак добави:

– Две дръвчета растат близо едно до друго върху бедна почва и си пречат. Ще се разсадят по-далече едно от друго – и толкова!

С тия три приказки Той хвърли светлина върху отношенията със сестра ми. Аз вече знаех какво да правя. Сякаш някаква ръка свали бремето от гърба ми. Стана ми леко, като че щях да хвръкна. А очите ми се напълниха със сълзи. Когато отидох в училището, аз плаках като дете. Нещо дълго сдържано се топеше в мене и ми ставаше леко, леко. Беше ми все едно какво съм говорила и какво ще говорят хората за мене. Оттогава минаха 30 години. Аз никога не ще забравя тия дни – дните, когато срещнах Учителя и наистина – станах „дъновистка".

(Вж. „Изгревът" том XIII, с. 22–24 и снимките № 4, 5. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

59.2. Бараката на Надежда Конова

Сестра Конова почистваше с някакви кърпи отворите на комина си. Някога хубавата, прясно кафяво оцветена дървена къщичка изглеждаше подновена, макар и разрязана като че с някакъв нож през средата на покрива. Цялата къщичка приличаше на театрален декор, поставен върху подиума на сцената. Пред къщичката ѝ, на височината на подиума, се чупеха недоизкараните основи на новата постройка, разперила алчни обятия да прегърне и изяде малката дървена къщичка на сестра Конова. Точно на източната страна беше изградена основата на просторна тераса от дялани камъни. Дебелите тухлени стени, изградени на височина малко повече от един метър, бяха нагизнали във влагата на есенния дъжд.

Колко отдавна не бях се срещал със сестра Конова! Може би от деня на съда, когато тя, като свидетелка, трябваше да признава, че за преместването на същата тая къщичка, за нейното ново монтиране върху нов бетонен постамент, тя получила помощ от Борис Николов сумата 175 000 лева. Тия пари, наистина, щяха да облекчат общата сметка на Борис и на Жечо Панайотов – щеше да се докаже, че те са дадени за целите на братството и следователно не са злоупотребени от тях за свои цели. Така мислехме всички: „Да, двамата свиде-

тели доказваха, че тая значителна сума е отишла за определена братска цел, а не са преминали по престъпни пътища към неизвестни цели! Но нещата така се завъртяха, че точно това даване на сумата от 175 000 лева се прецени като „разхищение на обществени средства" и премина като отежняващо вината обстоятелство. *

Сега аз можех спокойно да наблюдавам чистата, спретнато подредена стаичка, облепена с пъстри книжни тапети. От пламтящата печка излизаше приятна топлина, която превръщаше дървената стаичка в уютно кътче.

Сестра Конова не ми харесваше: колко много беше остаряла! Слаба, прегърбена, набръчкана, побеляла, тя приличаше на избледнял спомен от отдавна преминало време. Обеззъбената челюст от време на време потреперваше от вълнение и от склероза.

Много исках да ми разгърне спомените си за първите дни от срещата си с Учителя и с братството. Някога тя ми беше разказвала нещо из това време, когато се срещала с тях като жителка в Свищов. Но сега тя нямаше никакво желание да се рови толкова далече в спомените си. Суровата действителност й предлагаше много по-сериозни изпитания. Затова я оставих да говори това, което й тежеше на сърцето. Разказваше ми:

– Навремето моята къщичка беше направена от 10 сглобяеми стени. Бяха монтирани върху основа от бетон. Беше добре, солидно иззидана, но се оказа с по двадесет сантиметра по-къса и с двадесет сантиметра по-тясна. При това положение не можеше да се монтира. Тогава братството се съгласи да придаде още по двадесет сантиметра. Но те придадоха вместо по двадесет – по четиридесет сантиметра и основата станала и по-широка, и по-солидна. Но мястото беше на братството. След присъдата го разделиха на два парцела. Беше 1200 метра. Единият парцел беше подарен на един македонец. Той увеличи парцела си за сметка на улицата и стана изцяло 750 метра. Започна да строи – построи основите, както ги виждате. Но пари повече нямаше кой да му дава – подарък му дадоха само мястото. Тогава той се зае и сам си построи тази малка къщичка – вие я виждате. Той е дърводелец и сам лично я изгради. Що се отнася до материала – повечето е взет от мене. А неговата постройка опря до моята къщичка. И той нареди да ми я прережат. Вътрешната стена стана външна стена. Тъй като е от дъски, които не можеха да ме пазят от студа, аз трябваше да я облепвам с книги. Но и покривът трябваше да се попълва, тъй като остана да зее с отрязана стреха. Тогава повиках Стефан Деветаков и поисках да ми направи стрехата. Ето, дотука я направих. Мара, която живееше при мене в кухничката, се премести при Поля, след като цели три дни покривките й стояха навън, на терасата. Македонецът присвои дъските, керемидите и дебелите книги, с които бях облицовала къщичката. От тях си построи своята къщичка. И живее. Сега е на четиридесет и четрири години и е по болници. От Банки отива в Момин проход – пострадал като партизанин. Получава, естествено, и значителна пенсия. Има двама сина, с които не живее, жена си е разкарал, тъй като се е развел с нея.

– Алчност! Ненаситна човешка алчност – заключава приказката си сестра Конова. – Аз нищо не казвам, само търпя – може би все пак ще се нареди и така, че да стане по-добре, отколкото е било!

Сестра Конова ми предложи добре приготвен рачел от тиква.

– Какво друго бих могла да Ви черпя! Пак заповядайте!

18.XII.1960 г.

---

* Вж. „Изгревът" том III, с. 225, 262–263. (бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

60. През съборите

Написано от брат Каню Величков Христов.

(Каню Великов Христов, по професия кожухар, ул. „Свети Спас“ № 50, гр. Ямбол, е в списъка на ръководителите от 1949 г. За него е публикувано в „Изгревът“ том III, с. 343–345; снимката с Каню е под № 7. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

60.1. Неосъществената среща с Учителя

Всяка година през август от другите и от нашия град, по няколко братя и сестри подготвяни отдавна, и като весели птички, по две, по три отлетяваха за София. Трамваят ги поимаше, носейки ги през шумната София към Изгрева.

Понякога и мен се нареждаше също така да летя с влака и трамвая – вместо крила – за Изгрева.

Ето впечатленията ми, мислите и наблюденията ми от тия посещения, които искам да споделя с вас, мили сестрички. Ние, провинциалистите, идвахме в София с голямо смирение, добре слушахме, наблюдавахме и размишлявахме.

За пръв път дойдох на събора през 1927 г. Болен, недъгав, изтерзан, измъчен от 10-ина години от неизвестна болест. Опитах всички лекари в града и техните лекарства – нищо не помага. Приятели от Ямбол ми посочиха Учителя, за когото бях чувал и малко чел беседите. Бях дошел 3 дни преди събора. Не познавах никого, освен брат Лулчев. Срещнахме се на пътя. Той бързаше за града и не се занима много с мене.

Аз стоя и чакам. Сестрички сновят, минават и заминават край мен, но никой не ми обърна внимание и запита. Стоя, мълча, наблюдавам. Колко интересно! Излиза от една стая брадат човек, доста едър, с книга в ръка, може би беше Библия. Помислих, че е Учителят, но след минута излезе друг, по-нисък човек, също с брада. Първият му подава книгата и му целува ръка. Разбрах, че това е Учителят. Той отправи поглед към мен за момент и си продължи разговора с другия. Аз стоя, чакам и мисля. Щом ме видя Учителят, Той нали всичко знае, знае защо съм дошел, ще ме повика, вярвам. Но не. Никой не ме повика, въпреки че час и повече стоях.

Ето, започна вече борба в мен, неведие, притеснение, до избухване, докато създадената буря в самия мен ме измете от Изгрева. И се върнах същата нощ в Ямбол. Наистина чудно изпитание! Чудно поучение!

60.2. Отново съм неканен и неочакван за събора

След 3 дена пак полетях за Изгрева, но с няколко братя от града. Застроихме си палатка обща, всеки си зае малко място от нея за легло. И аз се настаних на единия край. Вечерта пристигна друга група от Ямбол при нас, една буйна сестра търси място и пита един брат:

– Кой лежи тука, на това място?

– Ами, брат Каню!

Тя избухна:

– Канювци-манювци не ми трябват на мене, но ми трябва място за мен!

Започна дори спор и караница. Аз мълчаливо станах и отидох на другия край. Второ изпитание и съмнение нахлу в мен. Наистина такива сили срещаме понякога, но това ме поучи много после, че не сме ние такива, но не сме будни и допущаме тия неща. Сутринта ставаме, събужда ни свиреща цигулка. По нареждане на Учителя всеки бързаше с 2 стомнички за вода от далечното

изворче в Дианабад. Това, казваха, било задача, но аз, като нов, не я изпълних. Само гледах, мислех и се чудех: две еднички думи – „Учителят" и „съборът", събраха от всички краища на България будните и гладните души за знания, които са скътвали левче по левче за път, за събора – да чуят и видят своя Учител. А за какво дойдоха? За някой съвет, за някои напътствия, за някой лек, дори за един поглед, и да целунат Неговата благославяща десница.

60.3. Салонът на Изгрева

Салонът бе препълнен, едва смогнах да заема едно столче към края.

Всички чакат, благоговеят новодошлите провинциалисти, около голяма маса насядали стенографите, разтворили тетрадки. Чакат да се появи Учителят.

Много от новодошлите с нетърпение искат да Го видят, познавайки Го само от изпращаните им беседи или от някоя снимка.

Видях една чудна тишина, гдето никъде не съм видял подобно нещо.

Стори ми се, че тази тишина не е от някаква строга дисциплина или от някакъв страх или от някакво очакващо чудо.

Това ми се стори, е от самото Учителово влияние и почит към самия Него.

Със сияйни лица, с благоговение, с отправен поглед очакваха Неговата поява.

Никаква външна сила не би накарала тук тия хора да дойдат, да жертват средства и време, хора от разни съсловия и народности.

Запознавах ги бързо и видях: тук много от стоящите с молив и тетрадка бяха зидари, строители, инженери, прости дърводелци, работници, занаятчии, как преди 3 дена строиха салона, месиха вар, цимент и пясък, нареждаха тухла след тухла, с мисъл и песен. С една мисъл, с една идея, със сърдечна готовност, със своя свещен труд за изграждането на тоя свещен храм, в който Учителят ще ни събира като ученици, като Свои деца, като братя и сестри. И наистина, при изграждането, варта спояваше тухлите, а любовта съединяваше сърцата на тия, що бяха строители, с любовта, що Учителят ни имаше към нас.

И наистина, отпосле разбрах, че този салон и храм стана свещено и желано място за всички, които идваха да се учат, от разните краища на България, да се срещаме в него и слушаме Словото Му. Получавахме светлина и сили за през цялата преминаваща година, във вид на задачи, наряди, гимнастични упражнения, песни и молитви.

И наистина, отивайки си по домовете, ние бяхме тежки, тежки, натоварени кат пчелици с мед и нектар, носехме го в дома, в семейството, в своя кошер.

Много по-късно ми стана ясно, че от този салон ще се струи велика светлина, лъчите на която ще проникнат по всички краища на земята. От този салон и Амвон, Учителят подготвя новите хора, които ще работят и ще подготвят условия за нова раса, за нова култура, която ще приложи Неговото Учение и ще преобрази света.

В този салон Той ни подготвя и ни учи, давайки ни начини и методи как да работим в света, как да мислим, действаме и постъпваме при всяко дадено положение, учейки ни законите на любовта, мъдростта и истината. И как някога, слушайки как се радват някои братя и сестрички, че и ние ще вземем участие в тоя градеж, в тия Учителови замисли, колкото и малки и нищожни да сме, все ще заемем по едно мъничко местенце и ще се вградим кат малка тухличка и ще изпълним нашата задача, за която Учителят ни е призовал. Прощавайте, много се отклоних.

60.4. Учителят и пътят на ученика

Така си размишлявах и учудвах, зашумя салонът, всичко стана на крака.

Понадигнах се, гледам: Учителят, стъпвайки леко, леко, се качи на катедрата, всичко замря в мълчание. След това, по знак от Него, брат Симеон Симеонов засвири, запяха всички, след песента – някои молитви. Седнахме и Учителят започна тихо, тихо, едва се чува до края, да говори за пътя на ученика.

За пръв път виждах Учителя, за пръв път Го чувах, за пръв път се смутих в себе си от думите на Учителя, защото кат че ли понякога Той долавяше мислите ми, смущенията ми, болките ми и между Словата Си към всички, отговаряше и мен. Така, два пъти дневно, цяла седмица Неговото Слово разбуждаше моите мисли, моя малък мозък, и вливаше нещо ново, непознато. Някакво обновление, непознато мен. Няма да ви описвам целия живот на събора, който прекарах, и впечатленията си подробно. Друг път ще ви опиша това.

При друг събор, който ми е направил впечатление, то е като продължение на това.

60.5. Срещата ми с Учителя

Така съборът завърши. Учителят почна да приема гостите, да се сбогуват и да им даде нужното напътствие и благословение. Заех и аз ред пред стаичката на Учителя. Докато се изредят другите пред мен, аз стоях и се борих със себе си, просто се потих от борба. Мисли, мисли, лоши, отрицателни, дори забравени в живота, сега напираха в ума ми като досадни мухи. Хемен-хемен да избягам пак повторно. Внезапно вратата се отвори, появи се Учителят и ме покани.

Аз изтръпнах, всичко се изпари от мен. Влязох, седнах на един стол, който ми посочи Учителят. Той седеше срещу мен, но вярвайте, мили сестрички: не видях какъв беше столът, на който седнах, нито на какъв стоеше Учителят, не видях нищо друго, ни стаята, ни какво имаше в нея, само лицето на Учителя видях и чувах тихите Му думи, напътствия за моята болка и страдание. Такава операция ми направи Учителят, както никои лекари, които ме лекуваха и ми предлагаха разни операции. Учителят свърши това без инструмент, без ножове, а само ме изпоти и ме изпрати здрав. И така се простих с Учителя, целунах Му ръка и си дойдох в Ямбол. Веднъж само се появи болка в мен и малко съмнение, но бързо изчезна всичко. Оттогава досега съм здрав, радвам се на живота. Благодаря на Бога и Учителя. Заспивах със Словото на Учителя. Обикнах всички братя и сестри, Учителюви ученици, където и каквито и да са те. Обикнах събранията, редовно посещавайки ги. Най-после Учителят ме посочи да заместя заминалия си ръководител. Това е едно резюме от живота ми, влизането ми в братството, срещата ми с Учителя.

Ако ви е приятно, втори път ще ви пиша за друго посещение, за друг събор и последната тъжна картина при Учителювото заминаване, на която и аз бях свидетел.

Наистина, всичко това сте може би и вие преживели и го знаете. Но аз от брат Боян се уча, той ни описва някога братския живот с Учителя и ни го праща, а това ни радва твърде много. Сестра Невена, Вие, мисля, пожелахте да Ви пишем нещо като спомен. Тук макар не е може би много интересно, но [за] един писател като Вас и най-малкото е интересно за Него: прощавайте.

60.6. Писмо до Борис Николов, „Братски съвет“ от Каню Великов Христов

11.V.1958 г.

Любезни брат Борис,

Днес брат Гради бе в Ямбол, поговорихме с него, разменихме мисли по въпроса, който най-много вълнува всички ни – живота на Братството.

Ние в Ямбол не се смущаваме от всичко, що се носи и говори около този въпрос. Това наистина е голям изпит за всеки един поотделно и общо за всички ни.

Много жалко, наистина, това измъчва душите ни. Но Бог да дава сили, светлина и търпение на всички ни. За всичко, що става, Бог ще види края. От нас се иска вяра и търпение и голяма разумност.

Аз тук постъпвам така: при всички престрелки от противната страна, да мълча и да не отговарям. На глупави въпроси отговор не се дава. Мълчание и нищо. Това в техните очи се вижда простотия и аз минавам за простак. Нека си развиват байрака, нека си изхвърлят патроните върху нас, Бог ще ни опази и ще види края. Получих от Пашов по-рано писмо и скоро получих повторно. После някоя група братя са писали до едно братче писмо, което се чете в сряда в събранието от това братче. Не бе лошо писмото – мисли от Учителя и нещо от братята от Антовата група, нали имаме хора от тая група. Димитрина, която възнегодува против тия братя, които обвиняват Антов, и тя се заела здраво да работи между нас против братския съвет и всички ръководители.

Аз мълча, не й отговарям, това още повече я дразни и тя пропагандира от сестра на сестра. Защото братята са единни, освен Попов и Костадин. И у нас има два фронта. Само че силата е на наша страна. Това е истината засега.

Но мисълта ми е ето каква:

Тия писма от отделни братя, които ни пишат от едната и другата страна, съм решил да не се четат в събранията, да не се дразнят духовете, това е цяла престрелка от два фронта. Затова Ви моля: пишете по-често от името на Братския съвет и ни дръжте в течение на всичко, що става в Братския живот, ако го намерите за добре. Защото само сведенията от Братския съвет ще успокоят духовете на слабичките души, които се клатушкат.

Аз съм обещал, съм им казал, че „само онова, което аз ви изнеса от името на Братския съвет, то ще бъде за нас вярно, другото е клюка, слухове, които не отговарят на истината“. Повтарям: отделните писма дразнят и смущават. А то не бива да става, защото често, което вършим за добро, а то се получава лош резултат.

Друго особено, сме добре и здрави.

Бог да ни пази всичко да бъде за добро.

Сърдечен братски привет Вам, на бр. Боян, на целия Братски съвет.

Ваш брат Каню

61. Мария Николова Гърнева

61.1. Моми и ергени на село

Родена съм на 12 януари 1895 г., под знака на Риби и Водолей, под влиянието на Нептун, в средногорското село Поибрене, Панагюрско. Селото ни е повече от 5000 жители, беше пръснато в 13 махали, които бяха обединени от едно голямо училище и от едно будно българско съзнание.

Нашето семейство беше предимно земеделско – имахме сто декара ниви, които обработвахме според силите и възможностите си. Баща ми беше из-

вънредно трудолюбив и честен човек. През зимата, когато не можеше да се работи земеделие, той ставаше шивач и шиеше дрехи на другите. Дядо имаше овце и крави, а имахме и тридесет кошери пчели. Когато идваха гости те намираха у нас както изобилно мляко, така и паничка мед. Мед имахме всякога на трапезата. Всичките ми деди бяха живели повече от седемдесет години, но баща ми умря само на 62 години, доколкото си спомням – от бъбреци. Майка ми доживя до 84 години, като беше работлива и здрава до края на живота си. Беше усърдна ученичка на Учителя. Имах само четирима братя, от които двамата умряха по на 60 години, а двамата, по-малки от мене, са още живи.

Аз завърших училището, което имахме на село, но повече не можах да следвам – нямаше тогава тоя обичай да се пращат момичетата по града да се учат. Имах обаче интерес към всичко, което ставаше по света. Бях хубаво момиче, руса, светла коса, пъргава, засмяна, бях желана партия за много ергени на село. Имаше особено един, толкова противно настойчив, чудех се как да се крия от него, как да му отказвам. Чувствах, че селски ергени и селска среда не могат да ме задоволят – чувствах се родена за нещо по-добро, по-голямо, може би много далечно. Точно тогава бях на гости в София у мои роднини. Беше организирана вечеринка към зала България, в която участвуваха най-видните хора на столицата. Имаше много руски гости, между които един руски княз. Някое момиче трябваше да представи украинска девойка, която бие мляко в селско бутало. Спряха се на мене. Облякоха ме като украинска девойка, туриха ми венец цветя на главата. Руският княз ме хареса толкова много, че ме поиска веднага за жена.

– Такива сме ние – казал той, – не гледаме нито на богатство, нито на обществено положение, щом харесаме и обикнем някого!

Водиха ме в бирарията „Балабанов", приказваха ми, аз самата бях като в мъгла от щастие. Но само на другия ден, когато трябваше да дава съгласието си, аз поразсъдих. Бях вече чувала как много момичета, подлъгани от една такава вечер, биват грабнати от такива мъже, после захвърляни на улицата като отрепки. Върнах се на село и там имах възможност много неща да помисля.

61.2. Защо мъжът ми бе отровен от гъби

Между кандидатите ми се яви и тоя, който по-късно стана моят мъж. Той беше приходящ търговец, собственик на дъскорезен гатер в Родопите. Той ме поиска толкова настойчиво, че ми оставаше много малко за мислене и за отказ. Като си представих какво ме очаква при нашите селски ергени и особено – много дотегливия ми кандидат, аз реших да се оженя за него и така да сменя селото, срещу неизвестното бъдеще, далеч от роден кът, при непознат дотогава мъж.

От мъжа си аз не мога да се оплача. Той ме обичаше по своему, задоволяваше всички мои нужди, беше любезен, мил с мене. Трябва веднага да кажа, обаче, че той в много отношения не ме задоволяваше. Всяко по-близко допиране до него ми причиняваше физическа болка. Аз си извоювах правото да спя отделно от него, със седмици не се допираше до мене – той сам чувствуваше, че това не ми е приятно.

Никому не казвах, че ми беше много драго, когато той отсъствуваше от къщи, може би със седмици или месеци. Трябва също да призная, че когато един ден умря поради отравяне с гъби, аз не тъгувах така, както би трябвало да тъгувам. Това тежеше страшно много на съвестта ми, но какво да направя – такава бях! Той ме накара да стъпя на земята, да преживея това, което всеки човек преживява. Но дълбоко чувствувах, че това не е същинският ми живот –

теглеше ме нещо далечно, друго, далече различно от сивото катадневие, на което търпеливо и мълчаливо плащах данък.

61.3. И децата си имат своя съдба

Имахме две деца – момче и момиче. Две хубави, здрави деца, момче и момиче. Момчето ни порасна едно хубаво, здраво, приличаше на баща си. Поиска да стане моряк в търговския ни флот. При едно пътуване из Егейско море, близо до Атина, параходът им потъна и той загина. Много тъгувах, но пак чувствувах, че това не е цялата ми същина.

Момичето отдавна вече не е дете. Слабовата, тънка, висока, одухотворена, тя прилича на мене. Омъжена е, има си деца, които аз обичам, гледам с радост. Но пак добре знам, че и това не е цялата ми същина. Друга беше моята същина, другаде беше моят личен живот, същински живот. Тоя живот е моят духовен живот. Това е природата, всред която обичам да потъвам с часове, дърветата, по които се катеря и досега, градината, цветята, планината, гдето не пропускам никаква възможност да отивам. Застанала всред тях, аз мисля с часове за това, което става по света, мисля за народите, за техните отношения, за моите близки, за всекиго един поотделно, за Учителя, за Неговото голямо дело, мисля за всичко това толкова много, така захласната, че забравям, че имам личен свой живот, свои болки, свои страдания, забравям дори, че съм човек с тяло – това малко, слабовато, немощно тяло. Но как мога това да разправя, как ще го разберете? В сравнение с това катадневието ми се вижда така мъничко, така нищожно, че не заслужава нито тъга, нито болка, нито някакво съжаление. Аз обичам света, обичам хората, обичам живота и никога не мисля нито за годините си, нито за смъртта. Никога не съм мислила и не мога да мисля. Мисля повече как да предам ученето за живота, което съм получила от нашия Учител, да им кажа какво съм научила за Бога, за природата, за здравето, как човек може да бъде здрав, слънчев, весел. Може би такава е самата ми природа, весела, слънчева – каквато беше природата и на Учителя. Затова той ме и така много ценеше.

61.4. Загубената душа се върна при Бога

Сега, няколко думи за моя интимен духовен живот. Не, това е моя много интимна тайна! Как да ви я разправя?

За пръв път слушах сказката на брат Боян Боев, тогава учител в Панагюрище. Барабанът разгласи, че гимназиалният учител ще говори за „мисъл-формите". Това беше през 1919 година, хората се интересуваха тогава от тия отвлечени философски въпроси. Една година по-късно, вече омъжена, аз с интерес слушах в София теософски сказки. Спомням си между другото, че се изнася и беседа върху философията на Заратустра. Но и това не ме задоволяваше. Учителят тогава беше във Варна.

Него видях за първи път през 1921 г. Седеше на прозореца на „Опълченска" 66 и говореше. Хората седяха върху пейки под прозореца и слушаха с внимание; мнозина, като мене, стояха прави. Почувствувах, като че ме облива изобилна светлина. Той отправи очите Си към мене и ме гледа може би повече от пет минути право в очите. Между другото Той каза – наглед между другото, а аз знаех, че го каза лично заради мене:

– А ти къде беше досега, та не дойде по-рано?

Това беше началото на моя духовен, истински живот!

Аз намирах всякога време да посещавам беседите Му, като сядах винаги на едно и също място, от лявата Му страна. От време на време Той отправяше

поглед към мене и аз знаех, че това, което казва, беше отправено към мене. То отговоряше на някой мой въпрос, въпрос, по който бях си блъскала главата години наред. Той се проясняваше, като че беше ясен и прост – чудех се как порано не съм могла сама да го проумея. Животът ми ставаше понятен и прозрачен като кристал. Аз все повече губех интерес към всичко друго в света, като че то беше маловажно, незначимо. Важно беше да бъда около Него и да Го слушам. Да Го слушам, когато изнася беседите Си, когато беседва с гости, когато се явят хора и започнат да спорят с Него, а Той им се усмихва великодушно, да Го гледам, когато преминава градината, когато човърка с лопатата около дръвчетата, когато вдига капаците на кошерите, когато надене облата Си шапка върху посивялата Си коса и тръгне през гората към града на концерт. Аз бях в кухнята и чистех лук, а мисълта ми беше при Него горе и Го следеше с радост как разговаря с гости, как си почива, как понякога излиза на балкона, как спи. Аз продадох каквото можах и си направих къщичката на Изгрева, гдето и сега живея. Така вече нямах никакви пречки да бъда денонощно около Него. Но аз никога не отивах сама при Него, не Го питах, не кръстосвах пътеките Му. Като че бях само вещ или мебел в Неговото всекидневие. Но затова пък аз дълбоко в душата си знаех, че Той ме обича и цени.

61.5. Опорната точка

Нещо повече. Аз знаех, че Му трябвам, че съм Му необходима както въздуха, който диша. Аз знаех, че Неговите очи ме търсят между всички други, че Той ще бъде спокоен само когато ме види между другите, когато ме види там, на моето място, гдето е свикнал да ме вижда, като част от ръката Му. Той ми казваше – не зная дали наистина, чрез живо слово, дали насън или направо чрез мисълта Си:

– Но и аз съм човек! И аз имам нужда от човек, който да не иска нищо от мене, с когото да мога да споделя като със свой, да си кажа и аз болката – че и аз не съм без болка! Имам нужда от човек, който [да не] идва обременен и разплакан при мене, който [да не] иска моята подкрепа, моя съвет, за когото не съм принуден да снемам [товара му] и [да] товар[я] моя гръб! Както слънчевият лъч се нуждае от опорна точка на земята, за да може да стъпи върху нея, да й проговори, да оживее, така и аз се нуждая от такава душа, каквато ти можеш да бъдеш за мене!

Аз Му отговарях – може би гласно, може би насън, а може би и само така, с мисълта си:

– Да, Учителю мой, аз съм тук! Аз съм готова да бъда опорната Ти точка на земята, да поема всяка Твоя болка, да Ти дам най-хубавото, каквото имам! Защото Те обичам и Ти се радвам!

Ето това аз Му говорех с всеки мой поглед!

Нещо повече. На мнозина съм казвала, че народните песни, създадени от Учителя, са всъщност доловени от Него мотиви на Средногорието, които аз понякога полугласно съм Му пяла. Аз не зная какво би било музикалното творчество на Учителя без тая обмяна на музикалния опит между мене и Него. Той поемаше мотива, мислеше върху него, преработваше го и няколко дни по-късно го поднасяше в школата готов, изпъскан, сочен, прекрасен, пълен с идея, изваяна в жива мелодия.

Това е любов, нали?

Но аз също така добре знаех, че това не е човешка любов, любов за всеки ден, че това е любов от друг произход, от друга категория. Аз съвсем не исках да съм физически близо до Него, като например Маргарита Мечева, която искаше да нощува при Него, за да има дете от Него. Та Той й казваше:

– Но иди у вас си, намери си мъж, ожени се, имай си деца!

Тя отговаряше: „Аз не искам парцалани!"

61.6. Сънищата се сбъдват

Може би такава е моята природа – много работи ми се дават през време на съня.

Една нощ сънувах Учителя, играя на поляната с Него. А Той е някак почернял, черни са и краката Му до коленете. Аз се чудя. Той се усмихва и казва:

– Бях в Индия и сега идвам оттам!

Друг път Го сънувам млад и хубав овчар, седи до купа сено и Си пасе овцете. Аз се затичвам към Него, а Той ми казва: „А къде е Станчо?" После добави: „Аз не искам да влагаш чувствата си в друг!"

Казах за тоя си сън на Граблашева, а тя да вземе да Му Го каже. Той се смял със сълзи и отвърнал:

– Когато човек не може да отиде при слънцето, тогава той ще отиде при звездичките! Това никак не е чудно!

Под „звездичките" лесно може да се разбере, че това са братята, с които по това време имах познанство и дори приятелство.

А един път сънувам, че ми удари плесница и ми каза:

– Какво правиш ти с този гагаузин!

Очевидно, тоя „гагаузин" беше Станчо. Защо го нарече така, не зная. Гагаузин, това е нито българин, нито турчин.

А ето как се яви на сцената тоя Станчо. Имаше си той барака наблизо до мене. Беше интелигентен момък, следвал агрономство, ерген, млад и здрав, почернял от слънцето. Един ден научих, че е болен от гърло и лежи на легло. Отидох при него и му занесох чай. Така започна нашето приятелство. Виждахме се всеки ден и аз чувствувах как ми става драго, когато го видя. Започнахме да ходим заедно на екскурзии, да се търсим с очи. Той започна да идва при мене и аз от време на време, поради различни причини, започнах да му гостувам в бараката. Драго ми беше да изтупам покривките, да помета, да отворя прозорците. Има какво да се прави в една ергенска квартира.

За свое учудване, аз почувствах какво значи любовта към мъж: простата, здрава, не много висока, но топла и увличаща като буен поток любов. Мисълта за него все повече пълнеше сърцето ми. Аз ставах сутрин с мисълта, че днес е пред мене ден, през който аз ще мога да го видя, ще мога да чуя гласа му, ще гледам очите му. Вечер заспивах с усета от неговото тяло, от неговите ласки – топли и сочни устни. Душата ми беше пълна с една нова тайна, която по-рано предполагах, че съществува на света, но която не познавах. Това беше любовта на пола. Сега аз я знаех. Тя ме пълнеше със силата на самия живот.

61.7. Човешката любов е краткотрайна

Колкото и да е хубава човешката любов, тя носи, поради самата си природа, разочарования и сълзи. По неизвестни за мене причини, Станчо започна да флиртува с млади момичета и да ме ядосва с това. Вярно е, аз бях вдовица с две деца, той – ергенин, макар и на възраст колкото мене. Какво искаше да ми каже? Че струва повече, отколкото аз бях? Че неговият мъжки чар може да държи около него и млади, хубави момичета?

Това ме много наскърби. Нощите ми се запълниха с кошмари. Светлото настроение на душата ми се загуби. Аз започнах да линея. Избягвах очите на Учителя, Който все така любовно, с поглед ме питаше: „Какво се е случило с тебе?" Но Той нямаше защо да чака отговора ми – Той вече знаеше какво се е

случило с мене и никак не се чудеше. Той навярно знаеше, че това трябва да стане! Как иначе душата ще запази своята сочност?

Но „сочността" ми се превърна в пороища от сълзи, когато Станчо се настани в една палатка с една артистка, гдето прекараха заедно цели петнадесет дни. Това ставаше пред очите на всички – дори напук на всички. Как прекарах аз тези петнадесет дни? А сама на себе си аз казвах: „Какво право имаш ти да го ревнуваш? Какво ти е обещал на тебе, една бедна вдовица? Какви права имаш ти над него? Нали и ти се бориш за свободата си – защо не искаш да му дадеш и на него свобода? Защо да не бъдат и те свободни да правят със себе си това, което на тях е приятно?"

61.8. Слънцето отново изгря всред облаците

Точно когато сърцето ми беше обляно със сълзи, дойде Стоимен. Денят беше есенен, къс, облачен, тъмен, лампите вече горяха. Той похлопа на малкото ми прозорче.

– Тая вечер пристигнах от провинцията, обиколих всички хотели, няма места, дали би могла да ме приберeш на една кушетка да пренощувам?

Аз съм била с него много пъти на екскурзия в планината и съм се възхищавала на неговото право тяло, открито, спокойно чело, на неговото усмихнато лице, на неговото здраво мъжко тяло. Той пееше хубаво песните на Учителя и говореше така хубаво! Стори ми се, че някакъв пратеник от небето влиза в стаята ми и едвам не възкликнах от радост. Ето как небето е смогнало да чуе воплите ми, как един добър ангел идва да пресуши сълзите ми! Докато чаят върху печката се грееше, аз се въртях около него и не знаех как да прикрия безкрайната си радост: с какво, Боже мой, я бях заслужила от това заключено, тъмно небе?

Когато децата заспаха и той легна върху кушетката, аз се проврях тихо под одеалото му и дълго мълчаливо го милвах: „Боже, Господи, та това е мъжът, истински мъж, който нищо не иска, освен ласка, нищо не дава, освен ласка, не обещава нищо за утре, не обещава щастие, не застрашава измяна. Това е само едно единствено хубаво, топло СЕГА."

Сутринта рано той си отиде така, както беше дошъл. Но в душата ми остана светла диря, като дирята на блеснал метеор, чийто спомен никога не изчезва. После аз пак го виждах, радвах му се отдалече и с учудване се убеждавах – как хората могат да си подаряват радост и щастие, без да си причиняват мъка! От това моята душа стана по-широка, по-светла, аз започнах да разбирам по-добре Учителя.

Съвсем наскоро Неговият ласкав поглед вече беше успял да прочете промяната в мене. Той като че ли ми казваше:

– Нищо! Бурите идват и минават! Над земята грее и хубаво слънце!

За да свърша със Станчо, трябва да кажа, че той стана нещо като служащ по агрономството из селата наоколо, често пътува от село на село и никога не се ожени. Аз още дълго носих в душата си горчивия спомен за него, ярко озарен от топлите чувства към Стоимен, когото вече и не забравих. Те приличаха на снопове слънчеви лъчи, които озаряват и придават някакво шеговито веселие на отдавна напуснати от живота развалини на древен дворец. Те са там, наистина, но не навяват нито мъка, нито скръб.

Но ето, че тук се яви Велко.

Висок, хубав, с топли, мечтателни очи, интелигентен, току-що се върнал от Франция, кандидат за учител, готвещ се за държавния изпит. Аз лесно долових фиксираните в мене тъмни очи. Какво можеше да иска той от мене? Нима не бях си взела нужната поука от това, което мъжете могат да ми дадат?

61.9. Последните дни на Петър Дънов на земята

Сестра Мария Гърнева разказва следното.

Точно срещу именния ден на Учителя аз бях на село, в Средногорието. Сънувам Го, че съм отишла при Него. Той държи в ръката Си всичките Си зъби и ми казва:

– Развалиха ми се вече всичките зъби! Така не може да се живее!

Аз Му отвърнах:

– Венците Ви са здрави и още много могат да държат.

Той постави обратно зъбите на челюстите Си.

Аз вече заех, че Той няма още много да живее между нас.

Когато Го наистина видях след слизането Му от Мърчаево, когато видях отслабналото Му лице и чезнещият глас, аз се уверих, че Той ще бъде още малко време между нас.

Когато наистина се залежа и Василка казваше: „Добре е", аз си казвах: „Наближава краят! Но какво може да се направи?"

Една вечер наближавам Неговата стая. Заставам на ъгъла. Повече не мога да се приближа. Чувствувам, че някаква сила ме спира и не мога да отида по-близо. И тогава виждам ясно, като че с истинските си очи, че около къщата са се събрали цял митинг от ангели. Светли и сериозни, те говореха оживено помежду си и сочеха към Неговата стая. Аз знаех, че те разискваха помежду си: да го вземат ли или да го оставят. Знаех, че си говореха: „Достатъчно работи Той на земята, време му е да си почине – ще има кой да работи след Него!"

А само няколко дни преди да падне, на Своята последна беседа Той каза:

– Вие не познавате красотата на слънчевите жители! Вие не сте виждали разкошните деви на Слънцето с техните златисти дрехи и златни колани!

Това беше последната Му беседа. Следната неделя Той пак се опита да слезе да държи беседата Си – знаеше, че народът се е събрал и Го чака. Но братята Го спряха – толкова беше Той отслабнал! И това стана само две седмици преди смъртта Му.

Истина е, че смъртта Му разочарова някои от братята и сестрите. Защото ние мислехме, че Той е господар на тялото Си и че ще бъде безсмъртен. Или поне, че няма да свърши така, както всички други хора свършват. Бих казала, даже, като че някои Му се разсърдиха.

Но аз мисля, че причината на Неговата смърт сме ние. Защото ние Го преуморявахме. Даже когато беше тежко болен, ние не преставахме да Го безпокоим с нашите посещения. А в тях ние не влагахме нищо друго, освен нашия личен интерес. Ние Му разказвахме личните наши грижи и искахме от Него съвети за въпроси, които бяха наши задачи. Той не знаеше никога почивка, нито възможност да бъде насаме. Като че Той не беше човек и нямаше лични свои нужди. И всекиго Той посрещаше с любов и търпение, влизаше в положението на всекиго и всекиму даваше Своя бащински съвет. А преумората Той криеше за Себе си, както и огорчението от нашето непослушание. Когато запитали Лулчев: „Слушахте ли всякога Дънова за всичко, което искахте като мнение?", Лулчев отговорил: „Ако всякога Го бях слушал, не бих бил сега пред вас." (Лулчев стоеше пред народния съд, който го осъди на смърт. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

И си отиде точно на време. Защото Той почина на 27 декември, а трябваше да се яви пред народния съд на 28 декември. Поне така се говори, че била вече готова призовката.

Изпревари ги. Учителят казваше така: „Втори път Христос няма да бъде разпънат." И точно това стана. Той си замина точно навреме и на място.

19.V.1945 г., София

62. Михал Луканов

62.1. Връщане от онзи свят

Това беше в 1900 година. Бях на 18 години, когато се бях издигнал като актьор и станах отговорник на театрална трупа в Пазарджик. Там ме познаваха всички, дори и децата. Един неделен ден бях на сватба на един мой приятел и вечерта рано се върнах изморен, макар че беше още светло. Тогава казах на майка си да ми приготви леглото, да си легна. Тя ми предложи да вечерям, но аз отказах. Една минута след това си легнах, веднага съм заспал. И след еднадве минути съм започнал да плача. Мама е дотърчала в стаята, за да види защо плача и видяла, че спя. Събуди ме и ме запита защо плача. Тогава аз й казах това, което бях сънувал:

Сънувах че дойде при мене едно познато лице, а всъщност такъв познат човек аз нямах, и ми каза:

– Хайде, че те викат!

И аз тръгнах с него. Заведе ме в една малка къщица на четири стъпала, с едно тясно коридорче и две стаи от двете му страни. Отвори ми вратата и ми каза:

– Влез вътре.

И видях вътре: цялата стая и стените бяха обковани с килими. Но килими, тъкани все от живи цветя. А краищата – от шарени треви. И аз се почудих къде да стъпя. Най-после стъпих върху тревата, защото не смеех да стъпя върху живите цветя. В това време съгледах един креват – и той беше постлан с килими и на него по корем лежи един човешки скелет и четеше една стара, много стара книга. Толкова стара, че краищата й – подвити, а два листа – извадени и после сложени вътре. Книгата беше поставена на възглавницата. На стената беше закачена коса за косене – емблема на смъртта, и една кожена торба, пълна с дюлгерски инструменти. През кожата аз виждах всичко, което беше наредено в нея. Скелетът, като влизах, ме погледна и после отново почна да чете книгата. Тогава му казах:

– Добър ден, дядо! – защото не знаех как другояче да се обърна към него. Той ме погледна и отново почна да чете. Втори път му казах същия поздрав и той се обърна и пак продължи да чете. Трети път го поздравих със същите думи, само че вече с пресипнал от страх глас. Той се повдигна на единия си лакет и се обърна към мене и ме попита:

– Знаеш ли защо те викам?

Отговорих му:

– Не.

Тогава той ми посочи с пръст към небето и ми каза:

– Викат те горе.

Аз останах изненадан и му казах:

– Тъкмо сега ли трябва да си отида, когато съм се издигнал и съм стигнал да бъда популярна личност?

– Така ти е писано – отговори той.

– Ами проверили ли сте да не би да е грешка? – запитах го аз, защото в момента се сетих, че имаше още един човек със същото име. Той отвори книгата към края и прочете:

– Нали се казваш Михал Луков?

– Не, Михал Луканов – отвърнах му аз.

– Това Луканов ти си го отпосле измисли и самото ти име Михал не е твоето име. Името ти е Ангел. Когато те са кръстили и те е донесла кръстницата

ти, подала те на майка ти и рекла: „Да ви е жив Ангел!“ Но тя отказала да те приеме и казала, че не одобрява това име. Кръстницата се смутила и казала: „Кажи ти тогава какво име трябва да носи.“ Тогава майка ти казала: „Искам Михал да му е името.“ И кръстницата ти те подала на майка ти и казала: „Да ти е жив Михал!“ – и тя те приела.

Скелетът ме попита:

– Вярно ли е това?

– Вярно е – отвърнах аз.

– Значи не е грешка и трябва да заминаваш.

Аз започнах да плача и му разправих, че земята ми много харесва, още повече, че съм се издигнал и искам да живея. Той ми каза:

– Не плачи, момче! Там, където отиваш, сълзи няма, а само радост.

– Не, аз искам да живея. И ако е възможно, дай ми да поживея още три деня.

– Добре – съгласи се той, след като размисли малко. – Но ако знаеш как да живееш тази три дни, те се равняват на три хиляди години. Днес е неделя, няма да го броим; понеделник, вторник, сряда – това са трите дни. В четвъртък ще трябва да си заминаваш.

Аз отворих вратата и си тръгнах. Тогава той направи знак с показалеца си, като го клатеше, и каза:

– Да знаеш – в четвъртък!

Майка ми се много разтревожи от това, което чу. Тогава аз й казах:

– Не се тревожи, това е само сън.

Но тя не беше спокойна, защото самата тя имаше връзка с невидимия свят и говореше с душите.

Тя се съвзе от първата изненада и безпокойствие и сама почна да ме успокоява, че това е само сън.

Аз си легнах и отново съм заспал веднага. Събудих се едва сутринта, когато трябваше да отивам на работа. На работата вече аз забравих вече всичко, което бях видял насън.

Но майка ми се замислила върху това, което й бях разказал. Тогава пък точно се бе случило, че крадци ни бяха изкрали бельото и аз нямах нито една добра риза. Тя седнала и ми ушила една риза, да не би случайно наистина да умра и да няма с какво да ме облече. Ризата я ушила с копринени кенари от чеиза на сестра ми.

Вечерта репетирахме „Скъперникът“ от Молиер и аз бях и главен герой, и режисьор, та вечерта стояхме до 12 часа

Дойде четвъртъкът. Беше призори. Аз станах да отида до клозета. Отвън исках да обуя нальмите. Единият беше захлюпен и аз се наведох да го обърна. В този момент ми притъмня и аз съм паднал. Майчината ми стая имаше прозорец тъкмо към тази стълба, по която аз исках да сляза. Мама станала, видяла, че съм паднал и извикала силно – вик, който и аз чух:

– Ставайте, че Михал падна!

Надойдоха братята ми, сестра ми. Мама поиска вода. Донесоха от кладенеца и почнаха да ме плискат.

– Умря, умря! – почна да вика майка ми и плачеше. Братята ми, и те заплакаха. Надойдоха съседите. Някои от жените рекоха, че може да съм примрял само, като врачката. Преди три години така една жена от града ни е примряла за една неделя и после, като оживя, стана врачка. Но мама казваше:

– Никакво примиране, той умря. И други деца са ми умирали и зная какво е умиране.

В същото това време аз се отделих от тялото си. Видях тялото си, а аз стоях изправен до тялото си и всичко виждах и всичко чувах. Приближих се до мама и й казах:

– Недей плака, мамо! Ето, аз съм тука.

Тогава брат ми ме взе на ръце, а сестра ми ми хвана краката и ме вдигнаха, да ми пренасят тялото. А другите жени минаваха през самия мен, защото аз бях направен като въздух или мъгла. Когато внесоха тялото ми в стаята, дойде същият човек, който ме бе повикал най-напред, когато бях заспал преди три дни. Тогава ми каза:

– Хайде, ти вече тук нямаш работа. Тръгвай с мене.

Като излязохме на двора, аз го попитах:

– Ама аз умрял ли съм?

– Да – отвърна ми той.

– А къде е разликата между смъртта и живота?

– В съзнанието. Не виждаш ли, че ти ги виждаш и чуваш, а те не те виждат и не те чуват?

– А тялото? – попитах аз и поисках да хвана мишцата си, но не можах да хвана нищо. – Значи това ми е душата? – попитах аз.

– Да, това ти е душата – отвърна ми той.

Тръгнахме към църквата. Като наближихме оградата, видях, че от улицата една въжена стълба, закована за земята, се издигаше за кръста на камбанарията. И от кръста надолу се спуска друга въжена стълба, която предполагах, че влиза в черковния двор. И като почнахме да се качваме по стълбата, той – напред, аз – подир него и ме предупреди да внимавам да не падна. Попитах го:

– Защо не минаваме през вратата на църквата, а се изкачваме по тази стълба?

– Така е, трябва да минем през кръста – отвърна той.

Като слязохме по другата стълба, намерихме се в един огромен парк от плодни дървета. Но плодовете бяха прозрачни и през тях можеше да се вижда.

Водачът извади един ключ и отключи вратата на градината. Влязохме в градината и той пак заключи вратата. Тогава видях всички умрели от Пазарджик, които минаваха край мене и ме поздравляваха. Тук видях и един, който знаех, че не е умрял, и питам водача си:

– Този умрял ли е?

– Да. Той умря, когато вие бяхте на екскурзия.

Седнахме на една скамейка. Запитах го:

– Имам умрели пет братчета и една сестра, те тука ли са?

– Да, тук са – посочи ми той една могилка, в средата на която имаше череша. – Виждаш ли онези деца, гдето берат с кошничката череши – те са.

Аз постанах да отида да ги видя, а той ме хвана за палтото и каза:

– Чакай, че идат.

Тогава съгледах, че право срещу нас вървят един едър и един два пъти по-малък от него. Малкият ходеше подир него и като дойдоха при нас, големият се обърна към водача ни и каза:

– Защо си го довел този тука?

– Ами нали вие ми казахте – Михал Луков?

– Не, не е този. Грешка е. Това се отнася до другия Луков, на въжаря Хантов сина.

– А какво да го правя този? – запита водачът ми.

– Ще го върнеш обратно на земята. Той още не е готов за тука. А на земята има още работа, работа, работа...

Водачът ми отключи врата, излязохме, пак я заключи и стигнахме до стълбата. Той ми каза да вървя напред и аз тръгнах и той – подир мен.

Аз преминах от другата страна на стълбата, а той остана на кръста горе. Щом слязох на земята, веднага се събудих и скочих. Тогава видях, че ме проснали на земята, покрили с бяло платно и наоколо ми – цветя. Турили ми икона на гърдите и запалили свещ на иконата. Братята ми и майка ми се смутиха, но после се хвърлиха върху мене и почнаха да ме целуват, а аз виках:

– Върнаха ме, върнаха ме!

– Как те върнаха? – питаха ме те. Тогава им разказах всичко.

Това се разчу из целия град и дори децата викаха подире ми да ме питат кога съм умирал. Но след една-две години, като всяко нещо, се забрави.

62.2. Среща с окултизма на теософите и с Учителя Дънов

След тази случка аз се заинтересувах от окултната наука и започнах да чета окултна литература – теософски книги и беседи от Учителя. Братът на жена ми беше ученик на Учителя и той ми ги даваше. Тогава търсих книгата „Прераждане" от Ани Безант. След едномесечно търсене я намерих. Вечерта я оставих на масата до леглото ми. Сутринта довършвах книгата „От другата страна на смъртта" от Ледбитер. Оставаше ми само една страница. В това време, беше към седем часа – лятно време, цялата стая се заля в светлина. Насреща в стаята почна да се оформирува една женска пълна фигура до пояса. Тя ми каза:

– Аз съм Ани Безант, слушай за прераждането. – И започна да ми говори. Говоренето продължи около половин час и в заключение каза:

– Който ученик присвои чужди пари, забавя прераждането си с четири хиляди години – и се разпръсна, изчезна в стаята.

Станах, вземах книгата за прераждането и видях, че е същото, което бе ми говорила. Цели пасажи, които бе ми казала, ги намерих в книгата. Тази книга не я прочетох цялата, защото я знаех.

След това видях портрета на Ани Безант в списание „Всемирна летопис" и преди да прочета написаното име под нея, аз я познах.

Един от братята, които бяха в града ми, ме изпрати с бележка при Учителя в Чам Кория. Той ме прие много любезно и ми каза:

– Иди да кажеш на брат Епитропов, че ще ни останеш гост до неделя. Ще останеш на беседа в неделя.

И аз останах. В неделя се върнах в Пазарджик и след десетина дни получих от брат Епитропов препоръчано писмо, че ме поканват в Търново на събора. И отидох на събора.

62.3. На събора през 1922 г. в Търново

Пристигнах, когато правеха молитвата първия ден. След три часа отидох при един брат, който се занимаваше с хиромантия. Той си приготвяше ризата, да я пере, и същевременно започна да ми говори. Сипа вода и се наведе да пере. В това време дойде една сестра, която ми беше непозната. Тя му каза:

– Брат, дай аз да ти опера ризата! – и грабна легена. Наведе се, гърбът ѝ беше към север, а лицето – към юг и започна да пере ризата, като ѝ говореше:

– Ох, милата ризичка, ох, красивата ризичка!

Тогава видях, че ризата наистина ставаше все по-хубава и по-хубава.

Дойдоха още трима братя и я обиколихме. Аз бях от източната страна, двама братя – от юг и един – от запад. Дали те виждаха, че ризата ставаше по-хубава, не знаех, но аз наблюдавах. И колкото ризата ставаше по-красива,

толкова аз чувствувах в слънчевия възел една приятност. В това време забелязах, че аз, като стоя от изток, й правя сянка и си припомних за случката с Диоген и Александър Велики и веднага се отстраних и слънцето, което беше още ниско, огря легена и ризата. Тогава стана пречупване на лъчите и ризата се обагряше с разни багри от мехурите на сапуна. Аз се оттеглих на една крачка, за да попадна на пълния фокус на пречупването на лъчите. Като гледах красотата на багрите от мехурите, почувствувах се не на земята.

В това време преминаха край нас две сестри и попитаха сестрата какво прави. Тя им отговори:

– Пера една красива ризичка – но като си повдигна главата, за да ги види, слънцето й блесна в очите и тя премигна. В това време един от братята, който беше на юг, помисли, че й пречи светлината и застана между слънцето и нея. В същото време ризата изгуби красотата си – а мен се стори, че паднах отвисоко на земята. В мене се появи голяма тъга.

След един час научих презимето на сестрата... С нея се срещах и отпосле през време на съборите. Но по-после, в продължение на 20 години, нямах възможност да се виждам със сестрите и братята и аз им забравих имената. Само на тази сестра не забравих името. И когато дойдох тук и влезнах за пръв път в салона, тази сестра първа дойде при мене и ме поздрави и ми каза, че ме е помнила от съборите.

През време на първия събор в Търново ни бяха наредили, тримата братя, които бяхме от Пазарджик, да легнем пред вратата на Учителя и всеки един от нас дежуреше буден по два часа. Помежду ни оставяхме малка пътечка. По нея Учителят минаваше, за да излиза по няколко пъти през нощта и тогава Той обикаляше всички палатки.

62.4. Ангелската музика

Това беше през 1921 г. Още не бях се срещал с Учителя. Четях една книга от Ани Безант през деня. Отведнъж стаята се огря от силна светлина. Намерих се на една отвесна скала на около 100–200 метра височина. А долу – една равнина със стари дървета. В това време от гората излязоха четирима души, облечени с ангелска носия и с тръби – ангелски, и зад тях – други музиканти, с дрехи на опълченци и с обикновени военни музикални инструменти. Първите четирима души вдигнаха тръбите си към мен и всички започнаха да свирят, обърнати към мене. Музиката беше толкова хубава, че аз се забравих. В това време със стотици хиляди гноми се появиха от гората и навлязоха в скалата.

След известно време беше дошла една италианска трупа и дадоха няколко концерта в Пазарджик. Аз отидох да ги слушам, но едва дочаках първата част, защото в мозъка ми дрънкаше като тенекии. Почти цяла година аз не можех да слушам никакъв инструмент, макар че по-рано аз самият свирех: най-напред – на акордеон и после – на мандолина. И когато отидох в Чам Кория при Учителя, направи ми впечатление, че две-три песни, които пееха сестрите, по една част от тях, аз ги бях чул вече в ангелската музика. След това и когато слушах и в Търново братските песни, аз винаги откривах части от тези песни, които бях вече слушал в ангелската музика.

62.5. Невидимата Школа и нейната диплома

На другия ден след като видях за първи път Учителя в Чам Кория, аз се намерих в едно училище в невидимия свят. По възраст аз изглеждах 9–10 годишен. Облечен бях с бяла риза до колене и бях бос. Всички други деца бяха нормално облечени, само аз бях с бяла риза. Няколко дни ме беше срам, но после привикнах.

Денем живеех в обикновения свят и изпълнявах обикновената си човешка професионална работа, а нощем, щом си легнех и притварях очи, аз се намирах във въпросната школа. И така – всяка вечер. С течение на времето забелязах, че бялата риза се удължава и най-после стигна до глезените ми. След това се видях облечен както другите ученици от школата. Този период продължи около двадесет години. Една нощ, както бях пак в школата, влезна в класа ни нашият класен наставник и повика мене и още един от учениците, да излезем при катедрата. Подаде ни по един свитък. Отворих го и видях, че е зрелостно свидетелство. В него пишеше: „Михал Луканов от гр. Пазарджик е завършил Школата с добър успех като частен ученик." Последното беше написано ръкописно. Свидетелството беше подписано от 12 учители в два реда. Само нямаше подписа на Директора и нямаше печат на Школата. Аз казах на класния това, той отвърна, че трябва да отида в дирекцията, за да го подпишат. Влязох в стаята на директора, но него го нямаше. Там беше само секретарят. Казах му, че моята диплома не е подписана от директора. Той ми каза да отида на другия ден, когато ще бъде там директорът. Казах му поне да тури печат, но печатът се оказа заключен в чекмеджето.

На другия ден аз отидох в София да попитам Учителя. Казах Му, че съм получил дипломата като частен ученик. Тогава Той се усмихна и каза:

– Като частен ученик, а?

Казах Му, че на дипломата няма подписа на Директора и печат. И Го запитах:

– Кой е Директорът?

– Нима Го не знаеш? – попита ме Той – Духът е. В тебе още Го няма. А печатът е знанието, което Духът е заключил.

– А какви наставления ще ми дадете, за да дойде в мене Духът?

Тогава Той ми каза редица правила и ми даде много наставления. След девет месеца аз се намерих в дирекцията на школата и Директорът ми подписа дипломата и подпечата печата. Още на другия ден дойдох тук, в София, и казах на Учителя. Това беше около Петровден.

– Учителю, считам ли се вече за Твой ученик? Тъй като имам диплом.

– Не – отговори Той. – Ще трябва да се запишеш отново.

62.6. Видимата Школа

Така изминаха 14 години. През тези години аз идвах тук и се считах записан в школата, а [от] 1922 година бях ръководител на братството в Пазарджик. Считах се за редовен вече ученик, защото през 1930 г. пропуснали да ми пратят покана и по нареждане на Учителя ме повикаха с телеграма. През тази година съборът беше само един ден и аз го бях пропуснал и беседата беше свършена. Когато казах това на Учителя, Той каза:

– Не си я пропуснал (отнася се за беседата) – и един час ми говори една цяла беседа, от която си взех бележки и Учителят ме изчакваше да си ги отбелязвам.

След два-три месеца пак дойдох при Учителя и поисках да се срещна с Него, за да ми даде упътвания. Той ми определи след около двадесет деня, като ми посочи на календара деня и датата. На тази дата дойдох и Той веднага ме прие. Тогава около два часа ми дава наставления – всичко, което е необходимо за един човек като обикновен и духовен. Дойде ред и за спането. Аз Му казах, че много лесно заспивам. А когато се случи да не мога да заспя, започвам мислено да пея и след няколко минути заспивам. Той нищо не ми каза, но аз видях, че трябва да си тръгвам вече. На тръгване Той ми каза да дойда на общия клас в сряда.

На сутринта, след като Учителят говори 15–20 минути, слезна при черната дъска и написа няколко криви линии. Започна да ги обяснява и ги обясни така:

– Идва при мен един ученик, който минава за напреднал, и ме лъже – и ми повтори всичките думи, които Му бях казал относно моето заспиване. После продължи: – Лъже ме, че като искал, тогава можел да заспи. А той лъже, лъже! – подчерта натъртено Учителят, а аз се облях цял в пот, тъй като мислех, че всички ме гледат и знаят, че се отнася за мене.

62.7. Изпит за вярност

След три месеца от тази случка аз дойдох тук и поисках от Учителя да ме приеме. Той много любезно ми каза, че сега не може. И ми посочи да отида в четвъртък. Но аз не отидох на този ден, а след три месеца. Тогава пак не ме прие и ми посочи дата и ден. Аз пак не отидох на посочената дата и отидох след други три месеца. Така четири пъти ми определя дата и аз тези четири пъти все не отивах на определената дата. Отначало Той биваше весел и с усмивка ми говореше, но после ставаше все по-строг и най-после не ми определяше дата, а казваше само, че е зает и не може да ме приеме. Така минаха четири години. Аз не знаех защо не ме приема и все отивах и молех да бъда приет, докато на четвъртата година, един ден Той ми каза съвсем строго, че няма да ме приеме изобщо, в смисъл – никога. Тогава аз се много огорчих и тръгнах да се връщам в Пазарджик. Но когато седнах във вагона на влака, си помислих, че това е навярно изпит и Учителят ме опитва дали аз при всички условия ще Му остана верен ученик. В същият момент цялото купе се заля със светлина и ми олекна на душата. Изпълни ме някаква чудна приятност, като да съм получил нещо много хубаво.

62.8. Видение – Учителят посещава град Пазарджик

На следната вечер по невидим път получих телеграма, че Учителят ще дойде в четвъртък в 10 часа в Пазарджик и да излезнем да Го посрещнем. Това беше към 1936 г. Аз отидох и съобщих на всички братя и сестри и всички обещаха да дойдат. Това всичко ставаше в един друг, невидим свят, където аз бях в напълно будно състояние. В четвъртък аз не чаках да се съберат всички братя и сестри и отидох още в 8 часа на гарата и в 10 часа дойде влака откъм София. Още отдалече видях Учителя подаден от прозореца. Влакът спря, но вагонът, в който беше Учителят, беше много напред и аз тичах, за да стигна Неговото купе. Обръщах се да видя дали има и други сестри и братя, но нямаше никой.

Учителят беше облечен в синьо палто и бял панталон. Докато стигна до купето, Той слезна от влака. И аз, както тичах, хванах Му ръката и я целунах. Той избърза и излезна на площада, гдето спират файтоните.

– Учителю – казах Му аз, – да вземем един файтон!

– Не – отвърна Той, – ще вървим пеша.

Аз тогава си помислих, че Учителят ходи чак на Витоша пеш, та е много естествено и тук да иска да измине 5–6 км пеша. И така поне ще имам възможност да поговоря с Него и да Го разпитам за всичките тези четири години, когато не съм могъл да Го питам. Взех Го под ръка и тръгнахме заедно. Започнах да Го питам за различни неща, които не помня – нито въпросите, нито отговорите. Ние вървяхме бавно край земеделското училище, край казармите, през моста на Марица и стигнахме при църквата „Света Богородица“, която е в центъра на града. Като стигнахме там, Той ме запита:

– Къде ме водиш?

– У сестра Доспевска.

– Добре – отвърна Той и пак като Го хванах под ръка, стигнахме до тях и почукахме на вратата. Сестра Мария Доспевска отвори вратата и ние с Учителя влезнахме в двора. Аз й казах:

– Учителят – като й Го посочих. Тя остана изненадана. – Сестра – продължих аз, – Учителят трябва да преспи у вас.

– Чакай да отида да попитам мама! – каза тя.

Това ме много учуди, защото знаех, че майка й е отдавна умряла и помислих, че ще попита баща си. Влезна в стаята и след малко излезе и каза:

– Няма място!

– Как може да няма място – запротестирах аз, – имате три стаи! А даже и да са заети, пак може да опразните едно място за Него.

Но тя настоя, че няма място.

Учителят веднага се обърна и докато Го видя, Той излезе от вратата и аз тичешком Го настигнах при църквата. Хванах Го под ръка и тръгнахме по улиците. Стигнахме края на срещуположния край на града – Пловдивското шосе.

– Къде ме водиш? – ме попита пак Учителят.

– Тук, при една сестра.

Влязохме в една ниска, проста къщичка, боядисана отвън със синя боя. В двора бяхме влезли, когато излезе една позната сестра – а такава сестра всъщност в Пазарджик няма.

– Това е Учителят – казах й аз. Тя се засмя и Му целуна ръката. Но щом й казах, че Учителят трябва да преспи у тях, лицето й стана строго и каза:

– Ще отида да питам мъжа си.

След малко излезе и каза, че няма място.

– Може ли да няма място? – учудих се аз. Учителят е толкова скромен, че може и на рогозка да спи. Но тя каза:

– Не, не дава мъжът ми.

Учителят веднага се обърна и отново се намерихме на улицата. Пак Го хванах под ръка и мислех да Го заведа у едни далечни роднини, но като минахме няколко крачки и си помислих, че може и там да Го не приемат и в това време се сетих за една много напреднала сестра, първа братовчедка на жена ми – помислих си да Го заведа у тях. Отново тръгнахме.

– Къде ме водиш? – запита ме Той.

– У сестра Мина.

– Добре – каза Той, след като си помисли малко. Тръгнахме. Като наближихме къщата й, Учителя Си изтегли ръката от моята, но аз така силно стиснах китката Му, че Той не можа да Си изтегли ръката. Тогава си помислих, че не трябва да Го задържам насила. И докато си Той дърпаше ръката, за да я измъкне и аз Го държах за китката, Той каза:

– Тук няма място за мене. Тук няма място, къде главата да си подслони Учителят ви – думи, подобни на Христовите в Евангелието.

Тогава аз започнах да плача. Като ме видя, че плача, каза:

– Добре, оставам.

И тръгнахме към къщата, като исках да Го преведа през едно тясно комшулуче *. Той дойде до комшулука и каза:

– Аз през такова място не минавам. Минавам само през широки врата.

И аз Го заведох през главния вход. Като дойдохме пред къщата, мъжът й излезе, погледна Го отдолу догоре и без да каже нищо, си замина. В това вре-

---

* комшулук – вратичка между две съседни къщи. (бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

ме сестрата излезе, спусна се към Него, хвана Му ръката и я целуна. После го прихвана иззад гърба и каза:

– Хайде, Учителю! – и аз – след тях, влязохме в стаята.

– Учителят е гладен, сестра – казах аз.

– Добре – отвърна тя и ни покани да седнем около кръглата маса с бяла покривка. След две-три минути донесе в един поднос една чиния, в която, за моя изненада, имаше картофи с говеждо месо с голям кокал и то старо, вчерашно ядене. Щом го сложи на масата, Учителят почна да яде, като че ли е много гладен. А аз си помислих: „Учителят е проял месо."

Той схвана думите ми и каза:

– Гладен съм.

Тогава аз, не зная как, схванах, че грешката е моя. Че аз, като ръководител, нищо не съм Му приготвил. Но че, все пак, макар и да е месо – в смисъл, че е това символ на стария живот, – Той все пак предпочита и старото учение да изповядваме, но само да работим, отколкото нищо да не правим. Останах много смутен, че аз нищо не бях направил. Сестрата влезе вътре и аз ѝ пошепнах:

– Сестра, донеси нещо постно, че и аз да хапна.

– Имам – отговори тя и донесе една фруктиера, пълна с ябълки, които бяха много хубави. Щом ги сложи, Учителят избра най-хубавата и ми я подаде.

– Нà, вземи тая ябълка! – каза Той и след това взе и Той една ябълка за Себе си.

Тогава видението изчезна и аз отворих очи!

На третия ден от това видение, аз дойдох тук, в София, и Учителят ме прие много любезно. И оттогава Той винаги ме приемаше вече любезно, до 1940 г. Тогава ме мобилизираха и аз физически повече не Го видях.

62.9. Моят ръководител ме спасява от удавяне

Бях на около тринадесет или четиринадесет години, когато започнах да [чувам] гласа на невидим дух да ми говори с много нежен глас.

Гласа чувах да идва отзад на главата си, гдето е малкият мозък и даваше илюзия, като че ми говори на телефон.

Един ден бях отишъл да се къпя в Марица. Избрах си едно място и скочих от брега във водата. Попаднах на водовъртеж и започнах да потъвам надолу, защото не можех от водовъртежа да изляза нагоре. Тогава усетих две здрави ръце, които ме хванаха и издигнаха над водата. След това аз изплувах настрани и излязох на брега. Наоколо нямаше никакъв човек – това бе едно от първите проявления на моя ръководител, който ме избави от удавяне.

Втори път се случи същото при бента на канала. Пак попаднах на водовъртеж и пак две силни ръце ме изнесоха над водата.

Трети път пак се къпех в същия бент и макар че знаех да плувам, поделият ме водовъртеж не ми позволяваше да изляза над водата – само главата ми беше над водата, но тялото си не можех да го изнеса нагоре. Сещах как силното течение ме повлича и иска да ме вмъкне под бента. Чувствувах, че не мога да се справя сам и почнах уплашен да викам за помощ. Тогава чух познатия глас да ми вика:

– Не бой се, не бой се!

В същото време се появи един мой другар и му викнах, че ще се удавя. Той се хвърли с дрехите и ме спаси, преди силното течение да ме е повлякло под бента.

Моят ръководител ми е спасявал и други път, или по-право – още няколко пъти, живота.

62.10. Избегнатата катастрофа

През 1912 г. бях чиновник в гр. Драма. Един ден тръгнах в отпуск, да се завърна тук, при домашните си. Обадих се на тамошния окръжен управител, на когото брат му беше също окръжен управител в Пловдив. Попитах го дали има нещо да му каже, тъй като идвам насам.

– Носи му много здраве – каза той. – Кажи му, че съм добре.

Излязох и отидох на гарата. Влакът беше готов за тръгване. Началникът на влака ми се оказа мой приятел от Пазарджик и каза, че мога да остана при него във фургона до Пловдив. Когато аз исках да се кача на влака, невидимият, който ми говореше и други път, ми каза:

– Стой, стой!

Но аз не отдадох значение на това спиране и се качих във фургона. В момента, когато началник-влака даваше сигнал да тръгва влакът, чух някой да вика името ми. Показах се на вратата, един стражар ми каза да сляза от влака. Аз скочих и влакът потегли. Тогава стражарят ми каза, че окръжният управител ме викал. Отидох при него, оказа се, че иска да изпрати подарък на брата си – един килограм тютюн, енеджикски – нерязан. Извини се, че ме е върнал, но ме утеши, че след половин час има друг влак. Аз се върнах на гарата и отпътувах с друг влак. После научих, че влакът, от който бях свален и за който, когато се качвах, бях чул да ми се казва: „Стой!", е претърпял голяма, бих казал, страшна катастрофа. На една от гарите му била дадена погрешна линия и той се срещнал с друг влак от противоположната страна. Двата локомотива се изправили и следващите три вагона били смазани. Имало 200 души ранени и убити. Хората във фургона – на място убити. А това значеше, че ако аз бях там, бих бил на място убит.

62.11. Седянка и белянка и спасение от голямата беля

Друг случай. В Пазарджик бяхме влезли трима души в една кръчма, да изпием по една чаша сладко вино. По това време партизанството там беше в своя разцвет и всяка партия си имаше своите агитатори и телохранители на тези агитатори. Тези телохранители бяха обикновено хора, които не се спираха пред нищо и, въоръжени със своите сопи или нещо подобно, сплашваха тези, които не бяха техни съмишленици.

Когато ние, както казах, си пиехме виното в кръчмата, един от тези агитатори на една партия влезна в кръчмата и седна на една от масите. Поканих го да дойде при нас. Но той, под предлог че [не] пие сладко вино, не искаше да дойде. Тогава му казах, че ще му поръчаме такова вино, каквото той обича. Тогава той дойде и аз му поръчах от любимото му вино. И другарите го почерпиха.

След няколко деня бях поканен да свиря на една белянка * на кукурузи. Покани ме моя близка приятелка. Макар и да бях на 18 години, все пак родителите ми ме ограничаваха, та затова, уговорени със сестра ми и с нейна помощ, аз излязох от дома с акордеона, без знанието на родителите ми, и отидох на белянката. Там видях, че моята позната беше поканила момичета да й помагат за беленето на царевицата. Момичетата бяха от зеленчуковите градини работнички и не ми бяха познати. Между работата имаше и игри. В една от игрите – „Доволен ли си от съседа си", видях, че едно от момичетата седна до мене близо четири пъти. В същото време от един прозорец усетих, че някой ме за-

---

* белянка – събират се вечер моми и ергени и белят кочаните на царевицата (кукуруза). Така се срещат моми и ергени и се опознават и едновременно си помагат. (бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

мерва с царевични зърна. Не отдадох на това голямо значение и продължих да свиря. След свършването на белянката, точно си прибрах акордеона и исках да си тръгна, отведнъж чух гласът на Невидимия да ми казва:

– Стой, стой!

Спрях се учуден, незнаещ какво да правя. В това време дойде един мой познат и ми каза, че трима души – трима братовчеди, искат да ме пребият, защото девойката, която седнала няколко пъти до мене през време на играта, била негова любима. Не знаех какво да правя. Всички се бяха разотишли. И този, който ми обади това, и той си тръгна. Останах на двора да размисля какво да правя. А в това време, този, който ми обади, срещнал онзи, когото бях почерпил в кръчмата, и му казал за заговора срещу мене. Той дошъл до двора на къщата, гдето бях, и в тясната задънена уличка видял тези, които са ми приготвили засада, и ги попитал какво правят там. Казали му, че искат да ме натупат, загдето задирям избраницата на единия от братовчедите. Той вдигнал сопата и докато се усетят, стоварил я по гърбовете им. После дойде при мене и ме отведе до дома.

62.12. Моят адаш и съименник ме спасява

Ще разкажа друга една случка. Пътят ми за работа минаваше покрай работилницата на един беден и добър момък, носещ моето име. Той беше просто момче, но мен ми беше много приятно винаги, когато минавам оттам, да му извиквам:

– Лека работа, адаш!

Той отговаряше зарадван на поздрава ми.

В нашия град, както във всички провинциални градове, всяка вечер отивахме по главната улица на разходка. Но тъй като не бе много равна, когато валеше, на едно място на улицата се образуваше голям гьол, в средата на който имаше голям камък.

Вечерта беше валяло дъжд и на другия ден гьолът беше се образувал. Тръгнах да отивам и аз на разходка и бях стигнал точно до този гьол, край който можеше да се мине по няколко наредени камъка. Точно когато стъпих на първия камък, видях, че един момък ми сложи крак, за да се препъна. В същия момент видях още двама, които държаха ръцете си отпред вътре в сакото. Познах, че държат дръжките на ножовете си. Инстинктивно почувствах, че това са тримата братовчеди – Кучкарчетата, както ги наричаха там. В същият този момент чух гласа на Невидимият да ми казва:

– През гьола, през гьола!...

Веднага послушах съвета и скочих на камъка всред гьола и оттам прескочих от другата страна. Точно бях на две крачки от гьола, когато видях именно този мой адаш и като се хвърлих на раменете му откъм гърба му, казах:

– Адаш, гонят ме Кучкарчетата!

Той също беше един здравеняк момък и като извади големия си нож, втурна се срещу тези, които бяха също тръгнали подире ми и единият с хванат нож беше скочил на камък всред гьола. Веднага тримата братовчеди се разбягаха на разни страни. Оттогава се сближихме с моя съименник и той се издигна доста в живота.

62.13. Убийство за пари

Това беше в 1942 г. Бях касиер и счетоводител в Саранево – Пазарджишко. Една сутрин трябваше да отида да внеса 900 000 лева в банката, за да освободя два вагона син камък, който трябваше да се раздаде по селата. Председа-

теля на кооперацията го нямаше и аз пратих подпредседателя, за да подпише книжата, които бяха необходими, за да внеса парите. Това беше вечерта в 10 часа. Той ме запита с кой влак ще пътувам. Казах му, че със сутрешния влак в 4 часа. В същият миг се сетих нещо особено и го погледнах. Стори ми се, че видът му, особено носът му, изглеждаше на типичен разбойник. Но все пак, понеже той минаваше за много добър, аз се упрекнах как съм могъл да си помисля или да видя такова нещо у него.

На сутринта станах в 3 и половина часа и тръгнах към гарата. Едва изминах стотина крачки, и чух познатия глас на моя ръководител, изпълнен с ужасен страх-тревога:

– Стой, стой, стой!

Веднага се спрях. След две-три минути тръгнах отново. Гласът, с още по-голяма тревога, ми извика:

– Стой, стой!

Пак се спрях. В това време ми се даде във видение следната картина: точно на средата към пътя за гарата, зад една купчина чакъл стои изправен подпредседателят на кооперацията, държи под мишцата си някакво дърво. После разбрах, че било желязна вила. Спрях се и мислих какво да правя. Трябваше непременно да отида, защото бяхме съобщили на всички да пратят коли от всички села, а и имаше за всяко закъснение за разтоварването на вагоните големи глоби. Тогава намислих да обиколя по един далечен път, но се съмнявах дали ще сваря влака. И тъкмо се колебаех да тръгна ли, чух, една кола излезе от една уличка на площада и тръгна към гарата. Затичах се да видя коя е колата и где отива. Докато да отида, човекът разпрегна колата и започна да пои воловете. Благодарение на това стигнах лесно колата. Видях, че в нея имаше бъчва с вино. Предположих, че тази кола ще мине през гарата. Изчаках да впрегне воловете и тъкмо да тръгне, аз заговорих на човека. Разбрах, че ще минава през гарата. Тръгнахме заедно и заговорихме. Оказа се, че е другоселец, дошъл да купува вино.

Като стигнахме края на селото, лампата хвърляше светлина по права линия и тогава видях точно на същото място, гдето бях видял чрез видението, изправен човек до купчината чакъл. Като наближихме на 50–60 м, аз го виждах, но той не можеше да ме види. Бяхме успоредно и той пак не ме видя, защото него го осветяваше светлината откъм лицето, а мене – откъм гърба. Точно в това време запитах коларя нещо с висок глас. Той, като чу гласа ми, трепна, като да мина през него електрически ток, и се наведе, за да ме погледне. Като се увери, че съм аз, вдигна си яката на палтото и се втурна да бяга. Тогава видях, че носи под мишницата си желязна вила. Преди един месец беше убит един човек с желязна вила.

На гарата проверих да не би да има там негови близки, които да е изпратил, но нямаше никой. Явно, че е искал да вземе парите, които носех, като ме претрепе с вилата си.

62.14. Пушката, която не гръмна

Тази случка не беше много отдавна. По същото време, когато бях касиер-счетоводител в Саранево. Там имаше един магазинер, който беше начетен с 40 000 лева. Повиканият от нас ревизор констатира същата сума и той я прие. Освен това имаше назначен в кооперацията един деловодител, който бе уволнен по настояването на един доста богат човек, председател на контролния съвет. Същият председател искал да заеме моята служба и ме наклеветил на двамата пострадавши магазинери и деловодителя, че аз съм причината както

за начитането с 40 000 лева, така и за уволнението на деловодителя. С това той ги настроил зле към мене.

Един ден, когато тези двама пострадавши бяха назначени като патрули, решили да си отмъстят на мене. Аз не знаех нищо и сутринта исках да отида на работа в кооперацията. В момента, когато исках да тръгна, чух гласа на Невидимия:

– Пази се, пази се!

Спрях се и погледнах. През плета на уличката се виждаха магазинерът и деловодителят, като караули с пушки. Естествено, че не излязох. В това време дойде председателят на кооперацията по една своя работа и ме помоли да отида в кооперацията. Казах му, че навярно тези двама души нямат добри намерения. Той каза да се не боя и че ще каже на кмета. За щастие, точно тогава, когато излязохме на улицата, кметът излезе от кметството и аз му разказах работата. Тогава той отиде при въпросните двама и им говори доста. След което вече не ме безпокоиха. Аз напуснах след това службата там и се назначих в Белово. След време единият от двамата ми призна, че мислели да използват временната власт на караули и мислели да ме спрат за обиск и тогава, уж случайно, като държал срещу мен пушката, тя е гръмнала. Искаха да ме утрепят.

Така моят ръководител ми е спасявал толкова много пъти живота.

62.15. Срещата ми с Ръководителя

Бях вече запознат с окултизма и знаех, че всеки човек си има ръководител. Много исках да се срещна, да видя и да разговарям с моя Ръководител. Всяка вечер се молех да ми се яви Ръководителят. Молех се дълго и настоятелно. Най-после, през 1924 г., една сутрин, бях в Пазарджик, не бях още отишъл на работа и четях в леглото си. Беше към 6 и половина часът. Отведнъж стаята светна с много силна светлина – двойно или тройно колкото е слънчевата светлина. Бях принуден да затворя очите си, защото светлината бе ослепителна. Тогава забелязах, че съм на гарата, на перона и пред мене започна да се формирува чрез сгъстяване една фигура. Фигурата беше на едно младо, с неизказана красота момиче, със синя, светлосиня дреха с малко по-тъмносин колан. Цялата тя изпускаше лъчиста светлина.

– Какво искаш? – запита ме тя.

Тогава започнах да ѝ казвам какво искам. Тя ми говореше на непознат мене език, а аз превеждах, но повечето думи превеждах с двояко съдържание.

За да проверя дали виждам насън или в будно състояние, отворих си бързо няколко пъти очите и ги затворих, защото светлината беше много силна и не можех да гледам с отворени очи. Затворих си очите и продължих да я гледам пак там, на перона на гарата. Тя ми се скара, загдето съм си отварял и затварял очите – с това съм я измъчвал и освен това тя не разполагала с много време за разговор. След свършването на разговора, тя започна да се дематериализира. Но преди това аз я запитах колко години ще живея.

– Това ли те интересува? – запита ме тя.

– Да – отвърнах аз.

– Седемдесет и втората година – каза тя, – но аз не разбрах дали ще живея 72 години или ще живея до 1972 година. След това тя си отиде.

62.16. Учителят ме прие във вътрешната Си Школа

Миналата година, на 22 септември, 12 часа през нощта, събудих се, станах от леглото и видях, че е точно 12 ч, а трябваше в 3 ч аз да тръгна за насам.

Помислих, че имам да спя още 2–3 часа. Изгасих свещта и седнах на леглото, за да вдигна юргана и се завия. В това време стаята светна. Намерих се отведнъж на близката тук полянка преди идването на Изгрева – в гората, от южната страна. В това време откъм северната страна видях Учителя да преминава в снежно блестящи дрехи. Всичко наоколо беше светло. Учителят ме погледна и се засмя. Аз Го запитах:

– Учителю, кой ще ми е ръководител?

– Когато се намериш в много трудно положение, ще се обърнеш към едикоя си, но само след като ти не можеш да разрешиш въпроса.

В това време се намерих тук, пред салона. Учителят беше при мен. Той отвори вратата и каза:

– Влизай!

В салона нямаше никой и когато отворих очите си, след като видението беше изчезнало, погледнах часовника – беше 12 часът и една минута.

Тогава, в това видение, Учителят ме прие във вътрешната Школа.

63. Руси Караиванов от с. Ветрен

63.1. Отърваване от подсъдимата скамейка

Бях отишъл при Учителя на Изгрева, без да имам намерение да ходя при сина си, който тогава служеше военната си служба в Русе. Учителят ме прие и още с влизането ми при Него, ме запита:

– Какво прави син ти?

Аз му отговорих, че е войник и нищо не зная за него, защото скоро не ми е писал. Учителят ми каза:

– Иди при него да го видиш!

Казвам:

– Учителю, много багаж имам, нямам време, имам малки деца с мене, не мога сега да отида.

Учителят повтори:

– Иди да го видиш!

Съгласих се да отида с децата и жената до Русе. Тръгнахме, въпреки че имахме много багаж. Учителят ми поръча да намеря брат Георги Димитров от Русе и да опитам да преместим сина ми, да не е в строя.

Пристигнахме в Русе и отидохме на свиждане при сина. Извикаха го. Още като ни видя, и почна да плаче. Каза ми:

– Татко, мислех да се самоубия на другия ден, защото намериха у мен писмо от един приятел комунист и ще ме дадат под съд.

Тогава се разтичах и намерих брат Коцев, който беше полковник, и се застъпи за него, да го приберат в картотеката в щаба на дивизията.

63.2. Спасяване от смърт на трима комунисти

Осъдиха на смърт за нелегална дейност комунистите от село Ветрен, Казанлъшко, Желъо Колев Ялъмов, Тодор Георгиев Генов, Иван Бурнусузов. Чакахме всеки момент да се потвърди смъртната присъда. Осъдените изпратиха по канал писмо до мен, с молба да отида при Учителя, да искам да им помогне. Те чули в затвора, че Учителят Дънов помагал в такива случаи. Получих писмото и веднага отидох в София при Учителя. Помня, че беше летък. Братята ми казаха:

– Не отивай при Учителя, днес не приема гости.

Аз се поразходих към салона и тъкмо минавах покрай масите пред салона, Учителят ме е видял от стаичката Си горе и ме повика с ръка. Аз докато отида до стълбата, Той слезе отгоре и ме покани в стаята Си долу. Казвам Му:

– Учителю, имам писмо от нелегални, които молят, да можеш да им помогнеш, да не ги екзекутират.

Исках да Му дам писмото да го чете. Учителят ми каза:

– Няма нужда, иди и им кажи, че не само че няма да ги екзекутират, но и в най-скоро време ще бъдат пуснати на свобода.

Това беше месец март 1944 г. Върнах се на село и се срещнах с жените на осъдените. Едната намерих на нивата и почнах да й разправям за отговора на Учителя. Тя се разплака и казваше:

– Дали ще е вярно?

Аз я уверих и казвам:

– Ще се обеся на тази върба, ако не излезе вярно.

После намерих другата и й кулих билет, да отиде до Стара Загора, да им каже, че няма да бъдат обесени. Същите тези затворници излязоха на 9-й септемврий от затвора. Единият е жив, а другият по-късно (1955 г.) се самоуби по други причини.

63.3. Кой издаде оправдателната ми присъда

Заведоха едно дело против мен от службата (БДЖ). Съдят ме в София, наредили съдии от разни служби, няма защита, а зная само, че съм прав. Отивам при Учителя и му казвам:

– Учителю, как да се оправя? Вие знаете, че съм прав, но ми се създаде тази неприятност, какво да правя, какво да говоря?

Учителят ми казва:

– Иди, то ще се нареди какво да говориш.

Аз отидох в съда. Делото ми беше трето по ред. Извикаха ме, председателят ми каза за какво ме съдят и ме пита какво зная по този въпрос. Какво съм говорил, колко време е траяло, не зная, но след като свърших да приказвам, колкото публика имаше, почна да ръкопляска и председателят веднага издаде присъда: оправдавам се от материална и морална отговорност и ме възстановяват на служба.

63.4. Как едно гостоприемство можа да ме спаси от смърт

Беше 1929 г., есента. Бях пазач на спирката Конаре, до Дъбово, сливенската линия. Аз съм съвсем сам на спирката и никога не заключвах вратата. Беше бурна нощ, валеше дъжд и духаше силен вятър. Както си пържех яйца да вечерям и бях подквасил един гювеч кисело мляко, влиза в стаята ми млад момък, 20–25-годишен, целият мокър от дъжда. Попитах го какво прави тук в такова време, няма влак, откъде иде и по-скоро да се съблече, да му изсушим дрехите, и го поканих да седнем веднага да вечеряме. Той не пожела да се съблече, но аз пак го поканих да се храним и сложих масата. Той излезе много гладен. Изядохме заедно всичко и отгоре извадих и сирене да ядем. Поканих го да си легне и когато угасих лампата и той си лягаше, като хвърлих поглед към него, като си сваляше палтото, видях на ръцете му два парабела, завързани с каишки и гърдите му – окичени с патрони.

Аз си заспах спокойно. На другата сутрин в 5 часа имаше влак, дадох му билет безплатно до Ветрен и го помолих да занесе до дома празни дисаги. Той ги взе и ги предал на един нашенец. След това отишел на гара Дъбово и там го залавя полицията. После, като го разпитвали в полицията, казал:

– Бях отишел на спирка Конаре с намерение да убия пазача и да обера касата, но понеже човекът ме посрещна добре, се отказах от това намерение.

Този човек бил от бандата на тогавашния разбойник Митьо Ганев.

Съобщава: Руси Караиванов, с. Ветрен, Казанлъшко
Записал: Д-р Филип Стоицев
София, 5.XII.1955 г.

(Вж. „Изгревът" том I, с. 338–339, том III, с. 128–129. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев.)

61. Гарант за едного

Случки из живота на очевидци

Разказва Руси Христозов от с. Ветрен.

Тогава магазинер на кооперацията в село беше нашият приятел В. В. Следовател беше също наш приятел от Стара Загора. Направена беше проверка на магазина му и се беше установила липса от 40 000 лева. Тогава тая сума беше така значителна, както и сега – пари бяха това! Тъй като познавах магазинера като честен човек, не можех дори да допусна, че се касае до някаква злоупотреба. Считах, че това е някаква формална грешка, която с течение на времето, при по-внимателно преглеждане, ще се открие и нашият приятел ще бъде освободен от отговорност. Бяхме с него и малко роднина и исках да му помогна – бях и материално малко по-добре. Обърнах се към следователя и му казах:

– Как да се постъпи, за да се освободи той от отговорност?

– Може – рече той, – като внесе сумата, или като поемеш пълната отговорност като негов гарант. Ще ти кажа обаче, че проверката е направена най-внимателно и тая сума остава открита, той ще трябва да си я внесе или да отиде в затвора.

При това положение, преди да направя сериозни постъпки за освобождаването му от отговорност, реших да се съветвам с Димитров.

Заварвам го горе и му разправих как стои работа. Той се замисли и рече:

– Почакай малко тук, ще ти отговоря – и се скри зад паравана си.

Аз останах да седя на стола си и да чакам. Никакъв шум, времето минаваше – пет, десет, петнадесет минути. Поисках да видя какво прави. Любопитството ми беше толкова силно, че не можах да се стърпя и пристъпих към паравана. Заварих го да лежи напълно неподвижен, като че умрял. Мина ми през ума: „Ами сега какво да правя? Ако наистина е умрял? Да изляза да викам за помощ? Или да седя и да чакам да видя какво ще стане?" Реших да чакам.

След още няколко минути той стана и дойде при мене. Седна и ме запита:

– Ти смяташ ли, че може да се разцепи земята с един лост?

Отговорих:

– Не, това не може да стане!

После запита:

– Разбра ли какво искам да ти кажа?

Аз започнах да се сещам. Но не го разбрах напълно. Следваха още няколко примери, които сега не мога да преразкажа. И след всеки пример ме питаше:

– Разбра ли какво искам да ти кажа?

Тоя път аз започнах наистина да разбирам: иска да ми каже да не се меша в тая работа, но не желае да ми го каже направо – В. В. също беше наш приятел, идвал беше на събори, очевидно самият Димитров го знаеше и искаше да му влезе в положението. Знаеше и следователят от Стара Загора – наш приятел! Изобщо – все наши хора.

Когато ме запитваше: „Разбра ли какво искам да ти кажа?", аз наистина започнах да разбирам.

Последваха още няколко примера. Той стана на крака и за последен път ме запита:

– Разбра ли какво искам да ти кажа?

Аз казах с пълна увереност:

– Разбрах!

Отидох си на село и вече не се бърках в тая работа – оставаше да се изчака какво ще стане.

А стана това, че магазинерът В. В. просто призна, че заедно с жена си са употребили за свои нужди тая сума и сега трябваше да си я върнат. Така и направиха и работата се свърши.

Ако не бях го послушал, щях да платя тая сума от джоба си, а нашият приятел нямаше да почерпи поуката от своята служебна грешка и щеше да върви към пълен провал по тоя път, по който, може би под влияние на жена си, беше вече тръгнал.

65. Любомир Лулчев

Любомир Лулчев произхожда от видно, будно семейство из Оряхово, някога изселено от Тетевен. Много способен, твърде ученолюбив, след свършването на военното училище той постъпва като инженер-техник в „инженерната работилница", гдето скоро става виден ръководител на сектор от производството. Благодарение на очевидните способности, той бива изпратен от Царя да следва авиация в Англия и е един от първите хора у нас, които се занимават с авиационно дело. През време на един полет претърпял авария, която му причинява сериозни повреди в коремните органи. Преведен обратно в България, той продължава службата си, като достига до чин подполковник. Запознал се с Учителя през 1920 година, той става един от преданите Негови ученици. Той не липсва нито на една от Неговите неделни и школни беседи, като сяда винаги на точно определено място, в салона, точно срещу катедрата на Учителя, до прозорците.

Висок, прегърбен, плешив, с голямо чело, с големи кафяви очи, той носеше мънички очила за късогледство, против които най-усърдно се бореше – но без успех! Когато ги нямаше, той затваряше очите, примижаваше и бърчеше кожата на носа си. Лулчев носеше чисти, спретнати дрехи, без връзка, като искаше да се сравни с обичайните скромни, полуспортни дрехи на учениците на Учителя.

Лулчев се отличаваше с бистър, схватлив ум, много остър и много критичен. Той имаше мнение по всеки въпрос. Към Учителя имаше отношение, което се движеше между двете крайности: ту Го считаше за някакво Божество, владетел на свръхестествени сили, като проявяваше това с всички признаци на прекалено почитание, ту Го отричаше, считаше за обикновен човек – едва ли не дори шарлатанин, мистификатор, който си е присвоил званието Учител, без да има никакви качества за това.

– Че какъв „Учител" е той? Какви чудеса е могъл да направи? Само си приказва, приказва, хората лепнат по Него, зальгва ги, а нищо не може да направи!

През един престой на езерата Лулчев можа да предаде на самия мене критическо настроение към Учителя. То беше мъчително състояние на болезнено разочарование, мъка, от която не можеше да ме спаси нито прекрасната природа на езерата, нито красивата гледка на изгревите на Молитвения връх, нито песните, нито беседите на Учителя! Състояние на дълбока отрова, която прониква до мозъка на костите!

Достатъчно беше наистина само един разговор с Учителя – наскоро преди да си тръгна, – за да прелее в мене съвършено друго настроение. Тих, спокоен, усмихнат, мъдър, Учителят приказваше за съвършено дребни, странични неща. Пред мене беше Неговото равно-мургаво лице, Неговата хубава бяла брада, Неговият спокоен, дружелюбен поглед. Дали Той беше почувствал, че съм „отровен" от бацила на неверието и от кого – не ми е известно и не съм се замислял. Но всякакво неверие след това се разпиля като мъгла и никога вече не дойде над мене. Аз никога не съм търсил, нито очаквал „чудеса" от Учителя. Напротив. „Чудото" бяха самите Негови думи, чудо беше радостта, която ме изпълваше при слушане на Неговите чудни беседи.

Лулчев беше чел цялата индийска, теософска литература. Той беше научил от нея за индийските „учители", за Кутхуми и особено за Мория. Той беше винаги интересен, когато даваше обясненията на беседите на Учителя от гледището на теософията. Поради неговата голяма интелигентност, скоро около него се оформя кръг от по-интелигентни ученици на Учителя, които той започва да обработва по свой начин. Това е била „школата на Упанишадите". Освен редовните лекции на Учителя, те се събирали около Лулчев на специални занимания. Поради своята начетеност и властен характер, Лулчев влияе на тези хора с цел „да развие висшите им духовни способности". Те започват да се чувстват като някаква особена надстройка над останалите многобройни ученици на Учителя. Те са бойко самостоятелно ядро, което ходи отделно на екскурзии, търси се, убеждава темпераментно другите. Това е било особен род разкол в школата на Учителя, която навярно Му е причинявала доста мъка, но която Той понасяше с истински стоицизъм:

– Тежки духове внася със себе си Лулчев, понякога оставям лампата да ми свети цяла нощ – казвал Учителя за него.

Лулчев дал пари на недоразвития хондродистроф, човек-джудже Антон да купи на Изгрева място.

– Не искам да се разправям с крепостни актове и с частна собственост – уверил го Лулчев.

На това място, всичко от около триста метра, Лулчев си построил дървена къщичка с две стаички, изба и антре, гдето заживя заедно с Невена [Неделчева]. Къщичката, боядисана хубаво с бяла блажна боя, беше една от най-хубавите на Изгрева. Там, при грамади от книги, често разхвърляни безредно на масата и етажерката, живееше и работеше Лулчев, приемаше многобройните си посетители. Над масата висеше едра тристенна призма, която ловеше слънчев лъч и го разлагаше в хубав пъстър спектър. Върху походното легло беше застлано меко вълнено одеало. Така стана, че същият Лулчев, който посредничеше на много хора да си купят места на Изгрева, един прекрасен ден беше поканен от съдебните власти да напусне къщичката си, поради претенциите на Антона: мястото превзема къщата! Така Лулчев, който беше носил на гърба си при някои екскурзии този човек, бива изхвърлен от собствената си къща и

бива прибран в къщичката на Невена Неделчева, някъде долу, при окопите – място, което се смяташе за най-долно на Изгрева.

Лулчев се занимаваше с графология, хиромантия, опитваше се да гадае бъдещето, като правеше смели перспективни разбори на съдбите на своите посетители:

– Ти си бил някога цар! Тя е била при тебе придворна дама. Ти си се влюбил в нея и си я принудил да напусне своя мъж. Неговата болка, ревност, не са го напуснали през вековете. Сега той се е преродил като жена, като твоя жена и ти отмъщава с това, което ти някога си му причинил!

Въз основа на почерка на писмото на някого, той даваше тълкувание както на неговия характер, така и на това, което го очакваше през бъдните дни. Летяха писма от цялата страна, на които той добросъвестно отговаряше. Важно е, че това той вършеше безплатно, очевидно блазнен от идеята, че е в ролята на някакъв посветен учител.

Интересни бяха отношенията на Лулчев към жените.

– Дойдат при мене, като че носят някаква скъпоценност, грижливо я крият. Но колко излъгани остават, когато към тая скъпоценност ти се отнесеш с пълно безразличие – виждат отведнъж колко голи, безпомощни, прости са те. Защото нищо повече и нямат!

– Ако искат да вървят напред в пътя на духовния прогрес, те трябва да се откажат от своите заблуди и предубеждения!

Излизаше така, че за да покаже пътя към посвещението, за да помогне на „тия души" да вървят напред, той ще направи истинско благоволение, като им помогне да се лишат от своите женски прерогативи, от своята „девственост". Така Лулчев си създаде славата на сериозен „помощник" на жените да се освобождават от девственост. Тъй като всякога се намират жени, които търсят нещо в живота, намираха се и жени, които лепнеха около него за по-дълго или по-късо време. Такива бяха Елена Андреева и Невена Неделчева, навярно и други, по-малко отежняващи неговата сегашна съдба на амбициозен „учител".

Естествено, такъв възглед към проблемата на жените не беше изказван от Учителя. Това стана причина за не малко приказки за порядките на Изгрева и на хората около Учителя.

А в това време Лулчев беше женен за Гела, дъщерята на генерал Радойков. Когато служел като подчинен на генерала, Лулчев е бил някак обиден, засегнат от началника си. Той решил да си отмъсти чрез дъщеря му. Прави предложение и се оженва за Гела. Не са имали деца и животът протича много тежко. Гела преподава уроци по пиано, живее самичка в новата им къща някъде близо до гарата. Лулчев е „голям слон", който не може постоянно да носи „мъничето" и го оставя самичко, а той вече живее на Изгрева с Невена. Един ден вестниците съобщиха за страшното убийство на Гела Лулчева, извършено от ученичката ѝ, двадесетгодишната Малина Тимева. Гела била убита заради скъпоценностите, които криела някъде зад пианото, с тесла, когато се била навела да вземе нещо от пода. Убийството било извършено при съдействието на майката на Малина. Убийците били разкрити само три дни по-късно. Вестниците най-подробно описваха процеса, в който не малко участие вземаше и Лулчев. Не липсваха въпроси като тоя: как не е могъл той, като ясновидец, да предвиди какво ще се случи на жена му и не е могъл да вземе мерки това да не се случва?

Не ни е известно по какъв начин цар Борис се запознал с Лулчев и започнал да търси неговата помощ като съветник. Това беше през времето след 19 май, когато парламентът беше несигурен, царският режим ставаше все по-

вече абсолютен, оформяха се позициите на комунистите, които лишаваха от основа всички умерени демократични партии. Министрите бяха назначавани от двореца и бяха случайни хора, „професори", за които самият цар знаеше, че нямат никаква връзка с народа. Това принуди царя да търси помощта на „съветници" – хора, които сам той си харесваше или избираше. Един от тази съветници беше и Лулчев.

(За Любомир Лулчев вж. „Изгревът" том VII, с. 533–534, „Изгревът" том VIII, с. 622–640, „Изгревът" том XVI, № 41 на с. 53.

Разрешението на задачата е дадено в разказа на Любомир Лулчев „За ледената планина", публикуван във в „Братство, бр. 88, който прилагаме. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев.)

За ледената планина

Веднъж се почувствувах много смутен в душата си. То беше на седмата година, откак бях се срещнал с Учителя, казах Му:

– Учителю, съвсем се объркахъ! Когато дойдох при Тебе, аз мислех, че всичко зная и че на всичко мога да отговоря. Нищо не можеше да ме смути. Но оттогава започна нещо странно. Всичко се разбърка, обезсилях, нищо не зная вече, нищо не мога! Смут има в душата ми.

Той се малко поспря и ме погледна. Вървяхме заедно из една столична улица – придружавах Го за някъде.

– Знаеш ли ти какво беше? – запита ме Той. И после додаде: – Ти беше една голяма ледена планина. Гледаха я мнозина, някои се чудеха, но никой не й се радваше... А хладът й някого отчайваше. Но дойде слънцето, напече планината – и тя се стопи. Изчезна ледът – и смути се планината. Но остана водата. А водата носи живот. Всеки я обича. Тя всякъде може да отиде. Вредом я чакат. Това, което мислиш за нещастие, е твоето благословение.

Очите ми разбраха от очите Му това, което не изрече, и тихо промълвих:

– Амин, Учителю!

И оттогава видях колко прави бяха думите Му.

Любомил [Любомир Лулчев]

66. Сепаративният мир

Долното ни се разказа от Тодор Петров Пецанков, наричан „гледачът".

През 1944 г. Учителят беше в Мърчаево. Отидох при Него и Му казах:

– Ела си в София!

Отвърна ми:

– Не още, рано е за мене да се връщам в София.

Наблизо до Учителя имаше братя, с които веднага влязох в спор. Тук бяха Методи, Йордан и други привърженици на Лулчев. Спорът беше много оживен, във връзка с политиката. В това време русите настъпваха, германците отстъпваха от Украйна, стана голямото сражение около Кишинев, падна Яш, пленени бяха десетки германски девизии, русите напредваха към нас. Аз защищавах позицията, че русите скоро ще дойдат и че ние трябва да се ориентираме навреме. Оживеният спор толкова много разпали нашите братя, че те се нахвърлиха върху мене. Аз не им мълчах, стана бой, при който аз им казах:

– Не ме нападайте наведнъж всичките, а един по един!

Но те нищо не чуваха, стана истински бой – аз също биех, докато ми беше раздран новият тъмносин костюм. В това време дойде при нас Учителят и каза:

– Какво правите, бе! Я го оставете, човека!

И те ме оставиха. Учителят ме повика и ми каза:

– Ела, ще ти кажа нещо! Само виж някой да не подслушва на вратата!

Когато отворих и погледнах, до нея беше долепила ухо Йорданка Жекова. Не бях много деликатен, като й казах:

– Не ли те срам? Имам да Го питам нещо много важно, за мене се отнася, ще се женя, а ти да прислушваш!

Тогава Той ми каза:

– Иди при Лулчев и му кажи: да вземе нужните мерки, да се каже на министър Багрянов навреме да сключва сепаративен мир с русите! Навреме, докато не са влезли в Румъния, докато не е станало късно!

Тогава Лулчев имаше квартира в село Мърчаево, някъде нагоре от Учителя, отношенията им не бяха добри, изобщо не приказваха. Аз отидох при Лулчев. Пред вратата му стоеше едно младо момиче, студентка. Аз не бях в добри отношения с Лулчев, но той ме посрещна разположен и ми каза:

– Какво ще кажеш на тази девойка, която стои до вратата ми?

– Какво ще й кажа? Да си отиде и си гледа уроците!

– Точно това й казвам и аз – отвърна Лулчев.

Влязох при него и му казах:

– Учителят ме праща при тебе, да направиш това и това.

Той отговори с добър тон:

– Какво може да се очаква от тоя делиормански циганин, когото назначих със съгласието на Учителя?

Беше доволен от срещата си с мене. Аз не знаех, че назначаването на Багрянов е станало със съгласието на Учителя. Истина е, че наскоро същият, като министър-председател на България, направи постъпки за сключване примирие с русите с всички последващи събития.

(Багрянов беше министър-председател от 1.VI.1944 г. до 2.IX.1944 г. На 2.IX.1944 г. бе назначено правителството на Муравиев. И то продължи да води преговори в Кайро с американците. Но не проведоха сепаративни преговори с руснаците. На 5.IX.1944 г. СССР обяви война на България. На Източния фронт срещу СССР не е изпратен нито един български войник, докато румънците воюваха с цяла армия. На 9.IX.1944 г. се сваля чрез военните от Кимон Георгиев и с помощта на съветската армия правителството на Муравиев и започва ерата на комунистическата власт от 45 години, от 1944 до 1989 г. – тъй, както бе предсказал Учителят Дънов.

Тодор Петров Пецанков е роден на 15.IX.1897 г. в град Хасково. За него вж. „Изгревът" том VII, № 50 на с. 558, № 51–57 на с. 558–565, № 58 на с. 566–569. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

67. Какво каза Учителят за изхода от войната 1942–1945 г.

Разказва запасен подполковник Илия Младенов.

Поради бомбардировката на София, както повечето софиянци, Учителят се беше изселил временно в село Мърчаево, в една селска къща. Тогава германците бяха на върха на своите победи. Бяха стигнали до Кавказ и Волга, държаха в ръцете си и Африка, и Норвегия, и почти цяла Европа. Всички у нас бяха под хипноза на техните победи. На всички наши официални кръгове се виждаше съвсем естествено, когато германците се настаниха на командните места на нашия обществен живот, германски фирми закупуваха и изнасяха каквото можеха от нас и ни доставяха също каквото можеха.

Отидох тогава при Учителя в Мърчаево. Прие ме много любезно, зарадва ми се. Седнах при Него от 9 ч, седяхме до 13 ч, като през това време много наши приятели, чакащи пред вратата, поглеждаха нетърпеливо няма ли да свършвам.

Говорихме за политиката. Знаехме, че Учителят имаше радиоприемник и че следеше най-подробно всичко, каквото ставаше по света. Казах Му:

– Е, Учителю, както се вижда, победата е на страната на германците. Може би още малко, ще се сключи мирът, който ще бъде най-благоприятен и за нас. Вие какво ще кажете?

Той помисли, па рече, като че говореше на Себе си:

– Рекох, войната не е свършила и няма скоро да свърши. Германците не са победители и няма да бъдат. Руснаците ще настъпят към Германия. Те ще навлязат в нея, ще заемат и Берлин.

И още много такива неща ми каза Учителят. Аз бях извадил гетрадка и си записвах думите Му. Той рече:

– Записвай, всичко записвай! Само едно ще те моля: засега никому нищо не казвай. Нека да премине бурята – тогава го кажете.

Когато излязох навън, Савка и другите ме посрещнаха с укор:

– Защо задържа Учителя толкова време?

– Не аз Го задържах – отвърнах, – а Той задържаше мене.

Очевидно, драго Му беше да сподели с мене това, което Му тежеше на душата.

(Спомените на Мария Младенова са публикувани в „Изгревът" том VII, с. 3–20, а случаят е описан от нея на с. 20. Тя представя спомените на Илия Младенов на с. 25–53. Същият разказ е публикуван на с. 43 – за сбъднатото пророчество. Аз съм живял две години в тяхната къща и съм слушал многократно този разказ на Мария Младенова и дъщеря й Лиляна, която към 31.XII.2002 г. е още жива и с ума си. А разговорите на Илия Младенов с Учителя лично съм ги подготвил за печат. Оригиналите са у мен. Този разказ, публикуван тук, е верен и то е допълнение на онова, което е публикувано в „Изгревът" том VII. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

68. Учителят за Хитлер и Сталин

Верка Куртева разказва следното:

68. 1. Бъдещето на славяните

Една вечер Учителят беше на вечеря у брат Симеонов. Беше приготвен чай. В стаята влезе брат Методи Константинов. Той носеше в ръката си някаква книга.

– Вижте, Учителю – рече той, – какво пише тук в тая книга Хитлер: „Славяните ще станат тор на германската нива".

Учителят се стресна. Както държеше лъжичката в ръката Си, Той я остави. Остави и сякаш напълно забрави чая Си. Замисли се дълго и каза, като че повече на Себе си:

– Ще видим кой на кого ще стане тор!

Повече Учителят не говори тая вечер нищо.

(А на 9.V.1945 г. Германия капитулира пред СССР и съюзниците. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

68.2. Сталин послуша Учителя

Пред сестра Димитрина Учителят казал:

– Говорих на Хитлера, но той не искаше да слуша. Сталин ме послуша и ето че победи.

– По мои сведения – казва Димитрина, – в моментите, когато Русия е била в най-голямо утеснение, Сталин отишъл на гроба на Ленина и се съветвал с него, какво сега да прави. Мисълта, която го посетила, като някакво внушение от Ленин, била: „Обърни се към Бога!" И наистина, Сталин дал свобода на черквата. Отвориха вратите на черквите и там започна богослужение. Точно оттогава започва победата на русите над германците. (Руснаците влизаха като богомолци в черквите и излизаха и умираха като герои на фронтовете. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

68.3. Хванати за ръце

Когато руските войници и офицери идвали в салона, една руска офицерка хванала Димитрина за ръката и казала:

– Ех, как хубаво биха могли да се разберат Сталин и вашият Учител! Как хубаво биха се хванали за ръка те, така, както ние двете сме се хванали.

Тя се радвала, като чувствала колко близки са душите на двата народа. (А тя нямала откъде да знае, че повелителят на времето и съдбите на народите е Учителят. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

Записано от д-р Кадиев на 24.II.1950 г., София.

69. Главният равин на България д-р Ханалел говори:

Високият познат мъж ми представи свой другар. Това беше хубав мъж на около 45 години, низък, набит, с хубаво светло лице, синеок, облечен в твърде хубав, нов, от скъп плът на райе костюм.

– Да Ви представя, д-р Ханалел!

– Много ми е драго да се запозная с главния равин на България. Толкова пъти съм чувал за Вас и ми е драго да се срещна с Вас!

Пътят минаваше през гората, беше пътека, която скоро стана много кална. Дебелата гума помагаше да не се каляме, но на някои места тя се превръщаше в тресавище. Високият познат скъпеше обущата си и остана назад да търси по-добри, по-малко кални пътеки.

– Преди Вас беше равин на България друг един, не зная как се казваше – който беше станал дъновист!

– Казваше се Даниел – заговори веднага Ханалел, като че чакаше да се говори по този въпрос. – Интересна е неговата история. Знаете ли колко ревностен евреин беше той и с каква педантичност изпълняваше правоверните традиции! Така, в събота той не носеше носна кърпичка, защото е казано в събота да не се работи нищо. Дори ключове на къщи не носеше. Имахме с него голяма разправия и по повод на разводите. Знаете, че в еврейския закон е казано, че когато един мъж оставя една жена, трябва да ѝ даде разводно писмо. Един мъж не иска да даде на жена си разводно писмо, или за такова нещо иска много висока цена – касае се до търговия, знаете. И той не иска да ѝ се даде такова писмо! Жената се тормози 23 години. А колко е просто! Аз, в качеството на равин, имам възможност да ѝ дам такова писмо. И ѝ го дадох! Знаете ли какво направи Даниел? В нарочни проповеди из провинцията искаше да настрои еврейството против мене! И ето той, същият човек, от неговото правоверно еврейство, изневери на родната си вяра и се прехвърли в найлявото християнство, в дъновисткото сектанство!

Но историята е по-дълга – продължи д-р Ханалел. – Него го назначи тук Жак Натан, на когото беше необходим прост и удобен човек. И се изправи Даниел и започна да доказва, че Христос е бил най-големият комунист!

Даниел, главният равин, убеждаваше нашата еврейска маса, че няма да се мести от България, че няма да се изселва. „Аз съм пастир и пастирът може да напусне кошарата само след овцете, а не пред овцете!"

Но ето че тук стана нещо неочаквано – евреите от Яфа му писали, че го искат за равин. Писали му, че са му осигурили и ще държат запазено мястото му, стига само да дойде.

И ето, че една нощ сънувал нещо и го съобщава сутринта в синагогата: че Бог му казал, че трябва да замине за Палестина!

Казал – казал, няма какво да се възрази! И замина Даниел за Палестина. Но когато отива там, оказва се, че назначаването му за равин на Яфа не може да стане, тъй като не може да представи документи, от които да се вижда, че е правоспособен духовник. Как се е крепил в България, никой не знае!

Аз наострих ушите!

– Но тук наистина Бог му помогнал! В Палестина има секта на евреи-християни. Поддържа се от средствата на един лондонски евреин-сектант. И така, настанява се Даниел там и започва да работи в тая секта. Какво прокарва, не знам – навярно дъновизъм!

Научавам, че бил добре облечен и че изглежда много добре!

– Толкова, довиждане, другарю Хананел, благодарим за сведенията!

28.XII.1958 г.

(За спасението на евреите вж. „Изгревът" том I, с. 483–487, „Изгревът" том IV, №78 на с. 533–536, „Изгревът" том XIII, с. 543–548. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

Забележка на съставителя Вергилий Кръстев:

Докато съвременните евреи по целия свят не приемат, че Исус е Христос и че е син Божий, няма да може да се примирят с арабите.

Докато съвременните евреи не приемат, че преди 2000 години дойде Исус Христос като Син Божий, няма да се примирят с човечеството.

Докато съвременните евреи не приемат и не признаят, че днес е дошел Бащата – Отец, Бог Саваот на земята, в България, в лицето на Петър Дънов, няма да се примирят нито с арабите, нито със света.

Ако преди 2000 години дойде Синът Божий – Исус Христос, то сега бе дошел в България Бащата – Бог Отец и името му бе Беинса Дуно.

Амин.

70. Даниел Цион – равин християнин в Израел

Случаят с равина Даниел Цион – предишният главен равин на България, възбуди голям интерес в днешната държава Израел. Равинът Даниел Цион е учен и историк от значение. През целия си живот е бил ревностен ционист. Той се премества в Израел и примерът му бе последван от повечето негови сънародници. Равинът Даниел Цион прие Исуса за свой личен Спасител и благовествува на юдеите в Израел, че този, когото тяхната нация отхвърля, е техният истински Месия. Той настоя за ревизиране на съдебния процес срещу Назарянина и за отмяна на присъдата, която Го предаде на разпятие. Той каза, че евреите трябва да приемат Исуса за техен Месия и Спасител, иначе те ще страдат много и занапред. Естествено е, че неговото свидетелство намери много противници. Една конференция от равини, която се състоя в Тел Авив, го обяви

за душевно болен и препоръча неговото интерниране в някоя клиника. Той бе уволнен като равин и сега живее на стари години в бедност. Съветът на равините постоянно напомня на евреите в Израел да нямат нищо общо с него и все пак симпатиите на народа са на страната на преследвания равин, като мнозина идват да го слушат. Противоречиви слухове се носят за него и вън от Израел, затова Кейт Брукс, редактор на списанието „Професи", го помолил за едно негово лично свидетелство.

През юни 1951 година д-р Брукс получи следното писмо на еврейски език:

„Мили братко, получих Вашето любезно писмо и бързам да Ви отговоря и да Ви разкажа как намерих моя Месия – Христос. Моята вяра се развиваше в сърцето ми в разстояние на 20 години бавно. Аз растях в една среда, която беше неприятелски настроена спрямо името Исус. Аз лично някога разкъсах един екземпляр Нов Завет. След извършената постъпка бях много неспокоен и се молех на Бога да ми покаже пътя на истината. В Своята голяма милост, Той ми отговори. Духът на Спасителя дойде върху мене. Светият Дух започна да говори с мене чрез един вътрешен глас. Той ми даде няколко знака, чрез които да намеря Изкупителя. Неговата фигура, както виси на кръста, често пленяваше моята мисъл. Аз имах привилегията да преживея няколко чудеса като отговор на моите молитви. Така, аз знаех вече в моята душа, че Той е Месия. Въпреки че всички тези неща ме доведоха до вяра в Него, аз не се осмелявах да изляза явно да изповядам вярата си, защото бях главен равин на България. Минаха много години, докато се реша да направя това.

Най-после напуснах дейността си в България и дойдох тук, в Израел. Тук много страдания и разочарования ме споходиха, за да ме смирят. Вътрешният глас на Месия ме изпрати в Иерусалим, където прекарах цял месец в самотност. Светият Дух ме караше постоянно в молитва да чета Новия Завет. Светият Дух дойде мощно върху мене. Той беше в сърцето ми пламтящ огън. Известно време аз не бях в състояние да говоря. После, явно воден от Духа, аз трябваше да отида при двамата секретари на главния равин в Тел Авив и да им заявя, че Исус Христос е Син Божи, наш Месия, наш Изкупител. Аз нямах спокойствие, докато не заминах за Тел Авив. Бог ми даде сила, за да свидетелствувам за Него. От този ден насетне тази вест се разнесе из цялата страна. Голямо обърквене настана между моите сънародници. Ежедневници и седмичници публикуваха съобщението за моето обръщане към Христа. Също и вестници от други страни, които пишеха за това, попаднаха в ръцете ми. Като че ли по цял свят се говореше за моята нова вяра. Въпреки многото обиди, изопачавания и преследвания, въпреки че някои мои приятели ми станаха върли неприятели, Бог ми даде достатъчно сила да устоя на всички клевети и преследвания. Аз говорих с уважавани равини, както и с много образовани хора, обаче всички те живеят в мрак.

Никога по-рано не съм бил така щастлив. Аз живея вече в светлината на Исуса и Бог ми помогна чрез Своя Дух, та никой вече не може да ми попречи да свидетелствувам за Христа. Скоро имах радостта да спечеля и други наши сънародници за Христа. Така бях воден, че подготвих основаването на Месианска църква от християни-израилтяни. Опитвах се също да получа официално признаване, за да има поне едно скромно място, където да се събираме за поклонение и молитва, където да можем с моите братя евреи да четем Словото Божие. Има изгледи християни от други страни да ни помогнат да построим нещо подходящо за целта. Моята единствена надежда е останалите няколко години от живота ми да ми послужат да предам на моите братя тази чудесна вест. Бог ми даде сила да зазвучи тя като чиста тръба, без какъв и да е неясен тон.

Едно нещо моля преди всичко: Молете се за моята мисия тук. Аз нямам връзка с никоя от църковните християнски мисии тук. Аз не искам нищо от човеците, защото знам, че щом като Бог желае да ме употреби в работа, ще намери и необходимото за това.

Ваш в мир, на Спасителя предан
Даниел Соломон Цион – Иерусалим"

(Из книгата „Животът на Бранхам")

(За Даниел Цион вж. и в „Изгревът" том I, с. 487 – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

71. Изповедта на една еврейка

(Долното е написано с почерка на Лидия Аладжем – удостоверява Вергилий Кръстев. Тя лично ми го предаде на един концерт)

София, Изгрев 14.III.1969 г.

Що е работа!?...

Преди много години (1942 г.) запитах Великия Учител:

– Учителю, защо не мога да се радвам?

Той разкри булото на моето минало, строго и назидателно ми рече:

– Как ще се радваш, като не си работила?

В тежка размисъл ме хвърлиха тези Негови Слова. Нима не работех?!... Уморена се прибирах у дома от работа – по магазини, фабрики, домашна, и започвах да уча, свиря, пиша, пея.

А Той ми рече: „Не работиш!"

Дълго, дълго този ключ беше неизползуван от мен. Продължавах да изнемогвам и боледувам от непосилен труд – и все се питах: „Нима не работя!... Що е работа?!"

Минаха много години, съдбата ме люшкаше по много посоки. Аз се сърдех, роптаех, огорчавах, съдех и все питах: „Какво, що е работа?!..."

Но всички тези противоречия се складираха в моята душа и те започнаха тихо и кротко да ми проговарят.

Когато се сърдиш, роптаеш, огорчаваш и съдиш, погрешката е твоя, защото виждаш чуждите погрешки, своите не виждаш. Ученикът е сляп за тях и е тих и спокоен всякога.

Нова страница се разкри пред мен. Много изпитания ме нападнаха, но аз гледах на всички тях вече кротко и благосклонно!

Днес, когато някой хвърля злобата си към мен, аз го погледна мило и с Любов го обгръщам. Когато ме одумват и унижават, оставям Истината да ме оправдае. А когато някой не ме обича, отминавам го с благодарност, че има Бог, Който ме люби и обича, и че аз трябва да любя и обичам.

Сега разбрах, че омразата трябва да превърна в Любов, огорчението – в сладчина, роптанието – в благодарност, живота си – в Молитва.

Сълзи се стичат от очите ми, те разталят, разгръщат най-скритите гънки на моята душа, разтопяват, размекват почвата на моята същина. Те ми казват: „Стани по-добра, по-милостива, по-снизходителна, по-благоугодна на Бога."

Боже, благодаря Ти, благодаря Ти за всичко, с което си ме поучил, да Те позная по-съвършено.

Сега разбрах що е работа:

Съзнателно да работиш над слабостите, недъзите и погрешките си. Добродетели да развиеш, правда да даваш, с всяка душа обхода да имаш, Бога да любиш и всичко ще придобиеш. С това наследство ще си заминеш и светла диря ще оставиш, нови условия ще приготвяш и Божията радост ще имаш.

Лидия Аладжем

(*Бележка на съставителя Вергилий Кръстев:* Веднъж тя ми разказа следното:

Запитах веднъж Учителя:

– Учителю, защо нищо не ми върви?

Отговори ми така:

– Как ще ти върви, когато никога досега не си работила за Бога?

Онемях. Няма съм и досега за тази Велика Истина. Но ви я казвам, за да не тръгнете по моя път. Не по него.

Вървете по пътя на ученика. Работете чрез Словото на Учителя за Бога. Това ви е разрешението.)

(Вж. „Изгревът" том XIII, с. 514–548. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

72. Спомени из последните дни на Учителя Петър Дънов

Разказва д-р Стефан Кадиев:

Беше 25 декември 1944 г. Беше студено и дебел сняг покри земята. Дивизията, в която бях дивизионен лекар, беше натоварена на влака и се намираше на гара „Захарна фабрика", квартал „Надежда". Имах няколко часа време, през които можех да се отбия в дома си, да взема сбогом от жената и децата. Можех да отида и на Изгрева, от който не исках да се разделям, без да се обадя. Отивахме на война и нищо не се знаеше. Всичкият ми багаж беше събран в една раница и бях готов за поход.

Преминах по поляната на Изгрева, гдето бях свързан с толкова много спомени. Мислех си: „Ето, сега е Коледа, а ние се готвим за война." Минавайки през къщичката, гдето беше Учителят, аз се въздържах да се отбия при Него: какво ще Го безпокоя – всичко ми е казал, за себе си нищо не искам, освен да изпълня Волята на Бога, каквато и да бъде тя. Минах мълчаливо покрай къщичката и вече стъпих на шосето. От срещу ми дойде д-р Дафина Кьорчева и ми каза с горчивина в гласа си:

– Учителят умира, а ти накъде си тръгнал?

Ние живеехме с превратното понятие, че Учителят е безсмъртен и това изказване ме учуди. Без да казвам гласно нещо, отвърнах:

– Добре тогава, да отидем да Го видим!

Учителят седеше върху низък плетен стол, облечен в плетена вълнена дреха и наметнат с палтото Си. Не помня коя сестра беше при Него. Направи ми впечатление, че краката Му са отекли, видно беше даже през белите вълнени чорапи. Лицето Му беше изпито, бледо, погледът – блуждаещ, уморен. Проверих пулса му: 66 в минута – нещо, което ме успокои. Обаче долових няколко – не много – прескачания. Налице беше сърдечна слабост. Той разреши да вдигна горната дреха и ризата и долепих ухото през кърпичка до гърба Му. Долових под двете плешки средно мехурчести хрипове. Нямаше температура – бяха я вече мерили. Счетох, че се касае до бронхопневмония, която именно при Него можеше да бъде без температура – възрастните хора мъчно правят температури.

– Учителю, може би ще се наложи да Ви се направят някои инжекции – казах аз, като мислех за ултрасептил, какъвто тогава беше прилаган при такива случаи.

Той се усмихна и каза бавно:

– Ех, паднал съм ви, може да ме дупчите!

Въпреки шеговитият тон на думите Му, за долавях всичката сериозност на положението Му. След малка пауза, през която Той като че набираше сили, Той продума на пресекулки:

– Кое е първото задължение на... лекаря? – като се опитваше да се усмихне.

Моята мисъл в това време беше: „Не си гледаш положението, а си взел да философствуваш..."

А Му казах гласно:

– Първото задължение на лекаря е да лекува болния!

Той поклати глава в знак, че не е съгласен, въздъхна дълбоко и каза, пак на пресекулки:

– Не е!... Не е!... ПЪРВОТО ЗАДЪЛЖЕНИЕ НА ЛЕКАРЯ Е ДА ВДЪХНЕ НАДЕЖДА в болния...

Това бяха последните Му думи пред мене.

Целунах ръката Му, погалих я, казах „сбогом" повече наум, отколкото гласно, и напуснах стаята Му. Казах мнението си на д-р Кьорчева и мълчаливо поех снежния път от Изгрева към гара „Надежда", гдето ме чакаше влакът за Унгария.

Три дни по-късно, докато чакахме на Драгоман, вестниците донесоха вестта, че „основателят на Бялото братство Петър Дънов починал на 27 декември". По-късно научих, че наистина бил викан консулт, ако се не лъжа, д-р Фъртунов; те наистина правили инжекция с ултрасептил, като са мислили именно за бронхопневмония.

Повече подходящо би било да се правят инжекции със строфантин, заради болното сърце, отколкото ултрасептил, тъй като констатираните хрипове са били застойно явление поради слабото сърце, но не и първично откъм белите дробове. В деня на смъртта Му наистина дошли двама души с кола да Го търсят във връзка с провежданото по това време дело на Народния съд. Единият от двамата бил адвокатът Бояджиев от Сливен, който каза:

– Искахме там да го разпитаме нещо във връзка с делото около двореца, но той беше вече прострян мъртъв в салона.

Казваха, че ги посрещнал бати Ради и им казал:

– Елате Го вижте!

Бил вече мъртъв в салона.

Противниците на Учителя, като искаха да Го изложат, казваха: „Ето един, който се измъкна от възмездието на Народния съд. Взе, че се самоуби, за да не го хванат!" Това разказват и до днес. Ето защо аз направих декларации с още трима лекари и ги заверихме в Нотариата, че Учителят Дънов е умрял на 80 години от естествена смърт. Това е истината.

(Виж „Изгревът" том II, с. 327–329, 329–331. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

73. Елена Андреева за Учителя

73.1. Обядът пристига навреме

На 4.XII.1959 г., при едно посещение на лежащата на легло Елена Андреева, тя ни разказа следното:

Обичам фактите. Затова, като говоря за тях, държа за тяхната истинност. Това, което разказвам, е *истина*.

През 1935 г., вече завършила университета по философия, получих място като прогимназиална учителка в село Макоцево, Софийско. Как си гледах работата и каква дейност съм развивала, не мога да кажа. Но мога да кажа само това, че с нарочна заповед бях уволнена „като рушителка на религията". Беше

лятото на 1935 година. В София нямах квартира и гостувах в „парахода" на сестра Паша Теодорова. Аз приех уволнението със стоицизъм, дори с чувство на известна гордост – достойна бях значи за кръста на мъченичеството зарад учението и зарад Учителя.

Но чувството много не помагаше на финансите ми. Малките ми спестявания се стопиха като сняг през лятото и останах без никакви средства: както се казва и беше буквално вярно – без пари да си купя късче хляб. Този ден никога няма да забравя. Обед е вече, стомахът надава тревожни сигнали, а аз нямам абсолютно нищо за ядене. Помислих си: да поискам от Паша – ще ми заеме непременно някой лев да си купя хляб. Но си рекох: „Не, няма да се унижавам!" Рекох си: „Ще отида у В. Те сега са на обяд, няма да ми откажат, ще ме поканят да се наобядвам!" – „Не – рекох си, – това е под моето достойнство!" И си казах примирено: „Но хората могат и да погладуват малко – защо да не остана един ден без обяд?"

Бях задълбочена в тая задача и почти чувствувах радост, че съм могла да се справя с глада си, когато на прозореца ми се похлопа. Отворих. Беше сестра Маргарита Мечева. Тя носеше една пълна чиния с хубави, зрели, хрупкави череши и върху тях – хубава питка пресен хляб. Тя ми подаде чинията и рече:

– Вземи, Учителят ти ги праща!

Аз взех и благодарих. Няма да тълкувам как, по какъв начин Той беше разбрал моето състояние и как така правилно и навреме ми помогна. Аз ви разказвам факта, без да правя каквито и да било коментарии.

Записал: Стефан Кадиев

73.2. „Аз няма да оставя гроб"

Учителят и чудесата – разказва Елена Андреева.

Сестра Елена Андреева от Македония беше едно от лицата, които бяха най-дълго време при Учителя. Като Негова стенографка, тя живееше на Изгрева в малка дървена къщичка под големите борове. Надарена със здрав разум, завършила университета, била учителка, предана на делото на Учителя, тя запази докрай своя здрав, критичен разум. За това ѝ помагаше до голяма степен вроденото трудолюбие. Като шивачка, тя запази своите възможности въпреки напредващите години. Стегната и любяща, тя имаше всякога около себе си предани на Учителя хора, които при всички случаи стояха вярно край нея. През последната 1968 г. тя беше централната фигура, която построи палатката си на височината над Вада, на Рила, по пътя към езерата. Скоро около нея се образува цяло селище от десетина палатки, братя и сестри, които вярно продължаваха традициите на братството на удобно място, далече в подножието на Молитвения връх. Наистина, много неща не бяха напълно пълноценни, както са при седемте езера, горе. Но пък затова имаше простор, боров въздух, тишина, изобилие на чиста вода и най-важното – лесно и удобно снабдяване с продукти.

Поради тежка артроза на бедрените стави, Елена дълго време беше почти неподвижна. Близо десетгодишното лечение я беше довело до известно подобряване. Сега вече можеше да става, да ходи, да изправя бедрата си, дори да кляка. Но борбата продължаваше. Напоследък тя прилагаше компреси от квас, всяка вечер, за което цел си беше набавила голямо количество брашно.

Елена беше добре разположена и можеше да говори свободно за своите преки впечатления от Учителя.

– Той никак не беше за чудесата. Всичко около Него си ставаше естествено, непринудено. Той разчиташе мислите на хората, като че беше в самите тях, разкриваше ги, за тяхно учудване, но никога не показваше, че гледа на това като на някакво „чудо". За неговото „чудо" говореха другите, а Той – никога.

Нека кажа нещо и за „чудото" на Неговия гроб. Лично пред мене Учителят казваше: „Аз няма да оставя гроб." Тогава ние не можехме да разберем тия Негови думи – ние, както и мнозина от нашите приятели, вярвахме, че Той няма да умира. Но ето, че Той все пак умря. И тогава, през време на погребението стана това, за което и досега се говори. Изведнъж се чу грохот под земята, като че нещо се сгромоляса. Това беше чуто от всички присъствуващи. Това даде основание да се говори, че това е било трясък поради разглобяване на Неговото тяло, че следователно, ако сега се разкрие гробът Му, нищо няма да се намери от тялото Му, освен ковчегът и може би дрехите Му. У мнозина се утвърди убеждението, че *Той е възкръснал*. Към това е склонен да вярва дори и Никола Антов.

Трябва да отбележим, че точно Антов твърдеше, че е чул как Учителят възкръснал. Но това е произволно твърдение, някакво „чудо", което би противоречало на Неговите изказвания.

Според мене истината около тоя странен шум при погребението е малко по-друга.

След като сложиха ковчега в земята, поставиха отгоре допълнителни дъски, като ги закрепиха върху ръба на гроба. Целта на тия дъски беше да не дават на пръстта да спадне направо върху ковчега, но да се образува пазещ пласт от въздух – някакво облекчено удряне на земята върху Учителя. Не зная кой го беше измислил, всеки считаше, че трябва да се направи *нещо особено*, не както при другите хора, при обикновените мъртвци. Но ето какво се случи. Когато се натрупа повече земя, повече пръст, тънките и несигурно поставени дъски се поддадоха, изпочупиха, пръстта е хлътнала докрай. Ние, присъствуващите, чухме именно тоя страхотен шум от страна на гроба, който даде основание да се мисли, че е станало „чудото на възкресението".

Днес се говори за изваждането на тялото на Учителя от земята и за даването на мястото на Учителя на японската легация.

Никак не мога да се съглася, че това трябва да стане, че се прави страшно кощунство с тялото на един много заслужил българин, което има характер на предизвикателство към националната ни карма. Като имам пред вид обаче думите на нашия Учител, това, което съм видяла около Него, мога да кажа, че Той не може да се търси в някакви си чудеса, дори от това на „възкресение", за каквото се говори от някои суеверни приятели. Но сега мога да разбера колко правдив и далновиден беше Той, като казваше: „Няма да оставя гроб." Именно – защото знаеше, че гробовете са свърталище на суеверия, каквито Той по никакъв начин не искаше да подхранва.

Всичко в Него беше *просто и естествено*, като самия живот. И точно това беше Неговото величие.

(За спомените на Елена Андреева вж. „Изгревът" том I, с. 520–613 и том IX, с. 3–824. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

74. Славка Кайракова

74.1. Заемът

Една година бях в София да си купувам стока и отидох на Изгрева. Една сутрин рано излязох на полянката за Паневритмия, но нямаше никой. Аз се повъртях из полянката и тръгнах да си отивам. На връщане ме срещна Учителят до чешмата и ми каза:

– Ти си дошла в София и понеже не ви стигат 4000 лева, аз ще ви ги дам, но след 6 дни ще ми ги върнете.

Аз се съгласих. Отивам при брат Боев и му казвам, че Учителят ми предложи да ми даде 4000 лева за стока и после да Му ги върна. Брат Боян Боев отива при Учителя и Той му дава парите за мен.

Аз бях ангажирала стока тъкмо за толкова пари, платих стоката и заминах за някакъв панаир и в няколко дена продадох всичката стока, като направих оборот за 100 000 лева, какъвто оборот не съм правила през всичката си търговия и тогава, и след това. С това успяхме да си изплатим дълговете, които имахме, и върнахме навреме парите на Учителя. Благословението на Учителя се изля над нас тогава.

74.2. В гроба ли е тялото на Учителя?

При погребване тялото на Учителя се сложиха върху ковчега дебели дъски, за да не пада пръст направо върху ковчега. След погребението, след като се разотишли всички, останали няколко братя и сестри, между които са Славка и Георги Кайракови. После те разказват следното:

– По едно време чуваме шум от дъски в гроба, като че се чупят и пръстта от гроба хлъва навътре. Дъските бяха много дебели талпи и не могат да се счупят от тежестта на пръста.

Заключението, което можем да извадим от това явление, е че в този момент Учителят е демагнитизирал тялото Си и силите, които са се получили от това, са произвели този шум, като че се трошат дъските. Братята и сестрите отишли в салона. В разговор с брат Боев, той им казал, че Учителят не е в гроба, а е дематериализирал тялото Си. Друга една сестра ми разказваше, че още когато тялото е било в салона, тя видяла, че Учителят седи на катедрата.

75. Учителят Беинса Дуно: „Аз светя като Бога. Защо? Защото Бог е вътре в мене."

(Из „Сила и Живот" VII серия – „Настанало е Царството Божие". Беседа: „И обхождаше Исус всичка Галилея", 5.VII.1925 г., с. 34–39)

„Сега Христос е тук, на земята, в църквата е Той, но не в тази официална църква. Между душите на хората е Той. Не само Той, но и всички ония напреднали души, които са пострадали за това учение, работят заедно с Него. Всички ще имате положителна вяра, да опитате това учение, да видите, че Бог е Любов, която внася онази истинска топлина и разширява съзнанието. Бог е Мъдрост, която внася онази истинска светлина и тласка човечеството към знание. Науката се дължи на Божествения Дух. Любовта пък е силата, която постоянно коригира. Ако не беше тая Божия Любов, от хората нищо не би останало. При това, Бог е Истина, която дава истинската свобода. Няма сила, която може да Му се противопостави. Всичко друго един ден ще се стопи. Какво ще остане тогава! – Ще остане онази чиста, кристална вода, в която ще може да се живее. Всички утайки ще паднат на дъното, а ще остане онази хубава, фина материя, в която ще живеем.

Днес пред нас седи великият въпрос – да познавате Бога. Аз не казвам, че не познавате Бога. Познавате Го, молили сте се на Бога, но да познаваш слънцето в месец декември и да го познаваш в месец май, това са две различни положения на слънцето. Да познаваш Бога като Любов е едно нещо, и да познаваш Бога в онази студенина на зимата е друго нещо. Следователно Любовта трябва да събуди душите ни.

Аз бих желал между всинца ви да се образува една вътрешна връзка на Любов, да има взаимно уважение и почитание помежду ви, да зачитате вашите добри чувства. Аз забелязвам в новото движение тук, в България, една лоша черта – тя е, че няма зачитане. Окултно движение, а започва да се разделя на особени мнения. Няма нищо от това, но важното е, че Любовта няма деление. Няма човек в България, който да проповядва Любовта по-добре от мене. Няма човек в България, който да свети повече от мене. Мислите ли, че има някой друг, това е заблуждение. Аз мога да светя като Христа, не повече от Христа. Аз мога да светя като Бога, не повече от Бога. И като казвам, че светя като Христа, аз се радвам, защото това е Божията светлина. Не, Божия светлина е тя! **Аз светя като Бога. Защо? Защото Бог е вътре в мене. И вие можете да светите като Бога.** Ако Бог е във всинца ни, ние ще се обичаме! – Ще има помежду ни взаимно уважение и почитание. Нима аз мога да ви заблуждавам? Нима аз трябва да ви използувам и след това да кажа: „Тия, глупавите, нищо не разбират." Не, аз казвам: понеже вие не можете да използувате тази светлина и топлина, затова ще туря малко облаци над вас, та да я използувате съобразно вашите сили. Един ден ще можете да използвате всичката светлина. Засега всинца трябва да се стремите към абсолютната свобода! Не подразбирам слободията, но абсолютната свобода. Аз съм за нея. Всеки от вас ще бъде разумен да се жертвува за Истината; всеки ще бъде разумен да се жертвува за Мъдростта; всеки ще бъде разумен да се жертвува за Любовта. И ще бъдем готови сега, още днес, всички да изнесем великото дело, да проповядваме за този велик, жив Господ, Който е направил вселената заради нас и от благодарност да покажем, че както Той се жертвува за нас, така и ние сме готови да се жертвуваме заради Него. И Този велик, Господ, Този Учител ще дойде за всеки едного от нас.

Та казвам: този Христос, Този Божествен Дух е навсякъде. За мен не е важен въпросът към коя категория ще принадлежите. За мен формите на религиите не означават нищо. Не че те не са нищо, но не са те, които разрешават въпроса за Царството Божие. Православието не може да разреши въпрса за Царството Божие. Не е протестантизмът, който ще разреши въпроса за Царството Божие. Не е католицизмът, който ще разреши въпроса за Царството Божие. Това са форми, които само приготовляват човечеството. Единственото нещо, което може да разреши този въпрос, това е Божият Дух. Само този велик Божествен Дух ще обнови света и този Дух действува сега във вас. Тогава, нека не си правим илюзии. Нека отворим сърцата си за тази светлина, която иде отгоре, защото чрез нея Бог действува в нас. Нека създадем една нова форма и да покажем на съвременното общество, че ние седим по-горе от него и по-ум, и по-сърце, и то не само привидно, а фактически. Аз мога да раздам всичкото си имане, но това още не е жертва. Жертвата е един вътрешен акт. Да се пожертвуваме вътрешно, това значи ние да отворим душата си за целия свят. Разумността е нещо вътрешно. Само между две души, които се обичат, може да се възстанови онази връзка на Любов. Не казвам, че трябва да презирате другите хора, но казвам, че трябва да обходите всичка Галилея, да обходите всички разумни души. Затова именно сте дошли в света. Да не мислите, че сте дошли само да се родите и умрете, да ви погребат, да ви турят един

надпис отгоре, или пък да напишете някоя книга за човечеството. Не, най-великото нещо за всекиго едного от вас в живота ви е да изпълните волята Божия. Тъй, както Христос е отишъл в Галилея да изпълни волята Божия, така и вие трябва да носите тая светлина. Онези от вас, които са разумни, могат да изпълнят волята Божия, а онези, които считат, че не са разумни, могат да кажат, че не са в състояние да изпълнят волята Божия. За тях въпросът седи малко по-другояче.

И тъй, трябва да схванем, че мощното в света, това е Бог, а Бог е Любов, която не се мени. Бог всякога мисли заради нас. Пак ще ви потвърдя, че в Бога има такова силно, непреривно желание ние да израснем, да се развиваме, да имаме непреодолим стремеж за знания, и то не привидни знания, но такива, чрез които да разбираме живота. В Бога има непреривно желание да сме свободни и тогава да действуваме. Дето и да отида аз, трябва да имам тази истинска свобода в себе си, че да я предам и на другите. Тогава, дето отида аз, и Бог да бъде с мене. Човек, който отива да проповядва нещо, а Бог не е с него, това не е проповядване. Тази проповед нищо не струва. Ако аз служа на Бога, а Бог не е с мене, това не е никакво служене. Значи, ние трябва да бъдем навсякъде с Бога. Дето отидем, Духът Божий трябва да бъде с нас и ний трябва да бъдем с Духа. Само тогава думите ми ще имат смисъл. И сега думите, които аз ви говоря, имат смисъл.

Та повтарям: нашите грехове, нашите заблуждения не са в сила да изменят Любовта на Бога към нас. Той е готов мигновено да заличи греховете ни, стига да има такова желание и в самите нас. Щом има в нас това желание, Бог всякога ги заличава. В това може да бъдете уверени. Но ако вие грешите съзнателно, това не е хубаво. Защо? Защото Бог ще заличи греховете ви, но вие пак ще страдате. Щом вие знаете, че Бог е добър, любящ, но съзнателно злоупотребите с тази Любов, вие ще страдате. У вас трябва да има туй съзнание, да не злоупотребявате с Божествените блага, да не злоупотребявате с Любовта Божия. Не трябва да изпитвате Бога! Всяко насилие върху кое и да е същество е насилване на Бога, изнасилване на Божия Дух. Благородно е човек да не насилва Духа Божий у когото и да е! У нас трябва да има това благородство! Само така ще можем да дадем подтик на новата култура. Ако съединим умовете си, волята си и разширим съзнанието си, тогава всички ще бъдем близки, без да сме близки. Ако не направим това, тогава ще бъдем далеч един от друг, макар и по форма да сме близки. Защо? Защото само волевите разумни мисли, желания и действия съединяват хората. И така именно ние ще бъдем една мощна сила да извършим волята Божия още сега. И при това, този е най-важният момент в нашия живот. По-важен момент от сегашния може да има, но бъдещето се определя от сегашното, от него зависи. Каквато насока заемете в сегашния си живот, тя ще определи бъдещето ви."

Орион – Д-р Стефан Кадиев

II.
Рила, когато проговори

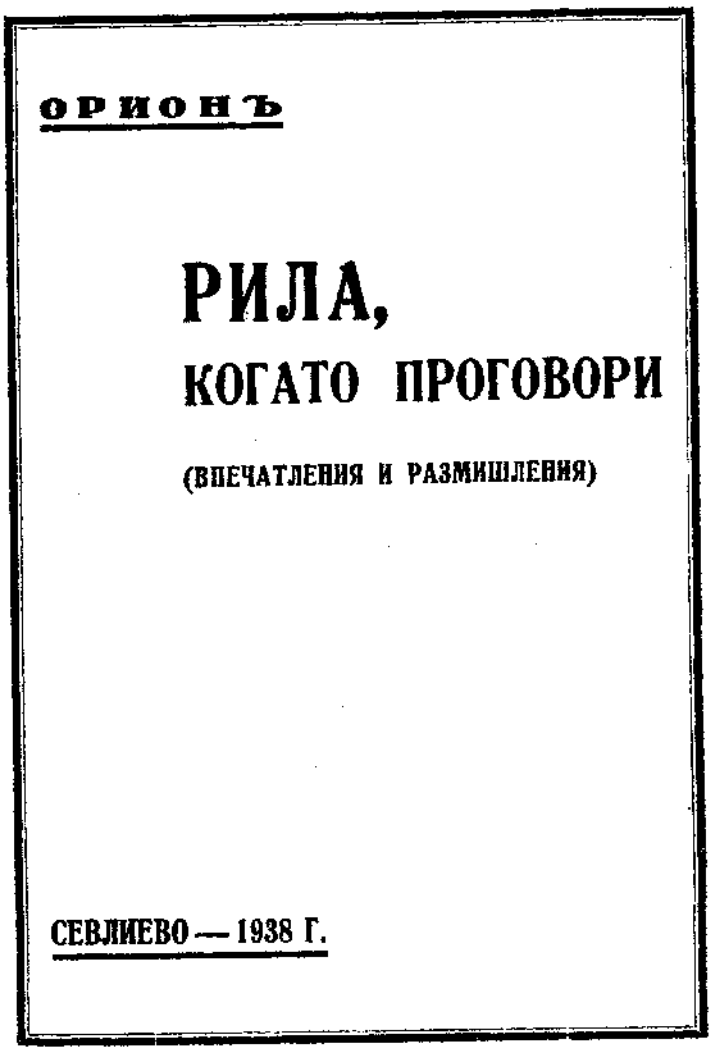

ОРИОНЪ

РИЛА,
КОГАТО ПРОГОВОРИ

(ВПЕЧАТЛЕНИЯ И РАЗМИШЛЕНИЯ)

СЕВЛИЕВО — 1938 Г.

Заглавна страница на книгата „Рила, когато проговори" от д-р Стефан Кадиев

Орион – Д-р Стефан Кадиев

II.
Рила, когато проговори

с. 5:

За тия, които се съмняват – доказателство.
За тия, които са намерили – утвърждение.
За тия, които вярват – упование.
За тия, които търсят – малък лъч върху Пътя.
За тия, които живеят – малка радост, която им дължа.
Нека усмивката на Рила, еднакво благосклонна, пребъде над всички братя на Родната земя.

1. Когато Рила проговори

През годините, когато съм ходил на Рила, съм чувствувал после, през останалите дни на годината, една особена пълнота – някаква необяснима, непонятна, при това дълготрайна радост.

То не е било нещо конкретно, оформено, ясно, което би могло да се назове с едно находяще се във всеки речник име.

Не.

Някакво непредаваемо вдъхновение, някаква тиха, необикновена радост като че се събира на дъното на душата и образува нейната дълбока основа.

Сякаш самите езерни води се просмукват в нея и й доставляват живителна влага за през цялата година.

И не че следващите дни, като по някаква магия, ставаха по-безоблачни, нито че ръцете на Съдбата биваха по-меки. Напротив: животът си е текъл по своя отмерен ритъм и ми е носил на свой ред и препятствия, и разочарования, и болки.

Струвало ми се е само, като че самата платформа, върху която са се развивали техните драми, е била по-висока, по-възвишена, по-одухотворена и затова – по-леко поносима.

Тая година, както винаги, Рила ме прие само за няколко дни: малко, за да не мога да й се преситя, и достатъчно, за да си взема необходимата за през годината дажба.

И, кой знае защо, стори ми се, че съм някак си длъжен да споделя тая радост и с други приятели, по-близки или по-далечни.

Може би защото земята никога не е страдала от излишък на радост.

2. Скакавица

Равният отначало път стана отведнъж стръмен.

Погледът вече не можеше нищо да прозре през стволовете на огромните борове – нито към Говедарци, нито към Рупите. Той не можеше да се откъсне от земята.

Пътеката ставаше тясна и стръмна.

Като правеше чести, почти вертикални извивки, тя сякаш се стремеше изведнъж да се вреже в сърцето на планината.

И все пак – аз се радвах.

Тежките стъпки, с които превземах всеки вертикален сантиметър, ми се струваха леки и приятни.

Даже препълнената раница на гърба ми се стори отведнъж сякаш лишена от тежестта си.

Такова нещо е радостта пред близката хижа.

Планината започна да ечи по-силно, като зала, гдето свири мощен орган.

През зелените корони на дърветата се прозираше кадравата сребърна лента на водопада Скакавица.

Аз знаех: там, в неговото подножие, е дълго жадуваната почивка: изтичаща от сърцето на пряспата чешма, пламтящ огън, топла вода, удобна маса, любезно посрещане, закуска.

Там ще мога да снема раницата от мокрия гръб, да си почина и да се нахраня.

Ако Рила се нещо разсърди, ако облаците се опитат да откраднат шапката ми, ако водата би направила опит да се спусне на потоци от врата към петите, зная, хижа „Скакавица" би имала за мене и друго значение.

Цапащите капки по тенекиения покрив на хижата неведнъж са ми разказвали за истинската цена на топлото огнище всред планината, както и за значението на планинското хижестроителство.

С тия мисли аз сложих раницата на масата, измих зачервеното си лице на чешмата, обърнах гръб към грейналото слънце, пих чай и се чувствувах нещо повечко от цар.

(Вж. снимка № 21 от „Изгревът" том XVI. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

3. Усмивката на Рила

Щом прехвърлиш гънката на боровата гора, която се разстила от хижа Скакавица нагоре, пред очите ти се разстила друг свят.

Дърветата не ограничават погледа и просторът се разгъва пред очите с всичкото си величие: стотици километри дълбочина, хиляди метри височина, купчини замъглена зеленина – далечни девствени борови гори – и синьо, като измито мънисто, небе всред надиплени бели тантели.

Чувствуваш някакво смущение и не знаеш откъде идва: няма никой около тебе и раницата ти не е станала нито грам по-лека.

Обръщаш се и търсиш да проумееш: какво е тук особеното, което приковава, като със силата на странен магнит, твоето внимание?

И едва разбираш: огнените погледи на огромни цветове, нацъфтели между тучната зеленина, те гледат като живи от всяко кътче на просторната ливада.

Там долу, отгдето идваш, жежкото лято е вече прегорило зеленината и отдавна вече цветята не смеят да те погледнат. Полето отдавна е превърнато в изгоряла, жълто-кафява пустиня.

И само няколко часа подем нагоре: просторна ливада, тучна зеленина, засмени цветя.

Ти сядаш на удобен камък край пътеката, опираш гръб о раницата и с пълни гърди поемаш сладкото опиянение, което се носи около тебе.

Ти чувствуваш как олекналата ти глава не мисли нищо, как успокоеното сърце прехвърля през пръсти една цъфнала като засмяно планинско цвете радост, каквато ти отдавна не си преживявал.

4. Рилският лагер отдалече

По Коледа има сняг навсякъде. Тогава никой не говори за него.

Но снежната пряспа над челото на китната ливада през август е интересна гледка, която пълни сърцето на туриста с добре осъзнавана гордост.

Той рови с ръката си мократа пазва на преспата и не знае какво име да тури на сложните чувства, които го обвземат.

И ето, там около второто езеро, изостанали множество снежни преспи. Забравени от слънцето снажни купчини, белнали се самодоволно срещу августовското слънце.

– Ето го и лагерът на Братството – прекъсва мълчаливото ви съзерцание водачът на натоварения кон. – След един час и ние сме при тях – допълва той, съвсем поверително.

Сега е съвършено ясно и за вас, че белите петна около езерото не са изостанали снежни преспи, а разхвърляни по цялата му околност палатки.

Вие вече сам добре различавате тяхната триъгълна форма, както и сгушеното всред зеленото море здание от неизгладени камъни. От целия му покрив излиза дим, като от някаква фабрика.

Някои палатки са долепили основите си до самата повърхност на езерото.

Други, събрани на групички по три-четири, са се оградили в зеленината на клека като бели цветове в свежа градина.

Трети се покачили по плещите на зеления хребет, до самия му гръбнак, навярно за да стигнат по-лесно косматите снаги на влачещите се по върховете облаци.

Може би не много удобен, не съвсем модерен, лагерът все пак е засега най-подходящото място за тия, които са решили да се радват на красотата на Рила.

И които обичат да се вслушват в шепота на нейната душа.

(Вж. снимки № 29, 30 от „Изгревът" том XVI. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

5. Моята палатка

Едва беше чукнато последното колче, едва беше копната последната копка на улея под полата на палатката, когато започна дъждът.

Отначало съвсем невинно поросяване: няколко леки капки, които безшумно кацваха по камъните и по листата на тревата.

После – по-едри и по-дръзки. Всяка от тях беше въоръжена с воля личност, която целуваше с влажни устни бузата или, през ризата, настойчиво търсеше самата кожа.

И след това всичко се обърка.

Облакът се смеси с мъглата и дъждовните капки се самозараждаха в самия въздух под носа ми.

Какво ставаше повече – не зная: оставих палатката да се разправя с дъжда.

Аз се сгуших в дъното й и равнодушно наблюдавах яростта на водната стихия.

Ударите на отделните капки се скъсваха в общо бучение.

От него се отчиташе само тънкото гласче на двете ручейчета от средата на покрива, от двете й страни. Те шумно се спущаха по стрехата и се изливаха в страничните вади, превърнати в същински бъбриви поточета.

И нима наистина, при тая стихия, палатката не пропуща нито капка?

Оглеждам се, пипам ризата си на гърба и се уверявам, че наистина съм сух.

Но – една малка изневяра: Една едра капка се провисна от покрива и падна върху пода.

После втора, трета, пета, десета. Единични, големи, колкото лешник, капки се нижеха до леглото ми. Няколко десетки, ядосани, като оси, капки.

И докато се чудех откъде идат, още повече се зачудих, когато спряха. Дъждът все още плискаше.

Духна вятър. Остър планински вятър, който нямаше нито име, нито посока, духаше от север, от запад, от изток, отвсякъде.

Започна се истинска борба между него и моята палатка, която аз трябваше да наблюдавам мълчаливо от моя ъгъл.

Хитрецът се преструваше на укротен и дружелюбен, докато провреше лапите си през междините на вратата или през полита на палатката и нахлуеше вътре. След това изведнъж надуваше гърди, напрягаше гръб и се опитваше да изскубне и палатка, и въжета, и колове. Поспираше за малко, поемаше си дъх, събираше пресни сили и се нахвърляше отново в бясна атака.

Загърнат в одеалото си, аз следях мълчаливо борбата им и тръпнех.

Палатката се надуваше, задъхваше от напрежение, пръхтеше с раздутите си до пръсване бузи, пляскаше с полите си, опираше доверчиво дланите си о въжетата и сякаш с още по-голямо упорство вкопаваше ноктите си в земята.

След това, когато мина напорът, тя се надвеси над главата ми като замисленото лице на моята майка и ми шепнеше:

– Не бой се! Аз съм все пак здрава и читава! И докато моята прегръдка е над тебе, ти можеш спокойно да спиш и да сънуваш сладки сънища.

Така ми шепнеше тя, и аз наистина сладко заспах.

И я сънувах самата нея – гиздава моя посестрима, която ме люлее в златна люлка и ми шепне приказки за планински змейове, за пещери, гдето те се крият, за царски дъщери, в които се влюбват, за братята им, които пазят сестрите си от похищения и за сестри, които размахват копринени ветрила над спящите си братя.

(Вж. снимка № 31 от „Изгревът“ том XVI. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев.)

6. Клекът

Когато видях първата панорама на Рила от далечината, окото ми неволно се спря на островите от тъмна зеленина. Това не приличаше на гора: в зелената маса не се отделяше нито една корона на дърво. Не беше и трева: зеленината беше тъмна, като че беше попила синина от самото небе.

То беше клекът.

Веднъж пътувах от Попова шапка, през Соколец към Радуил и требваше да си пробивам път с лакти между лепкавите клони на гъстата клекова гора. Слънцето засядаше, пътеката едва личеше пред мене, а ми предстоеше още дълъг път. И требваше да преживея във въображението си една нощувка всред тъмнозеления океан, напоен с терпентинова миризма, за да започна искрено да уважавам тоя кривокрак братовчед на бора.

Но след това, което преживях веднъж, требваше да започна да го боготворя.

Дълга редица приятели пълзяха мълчаливо към височината: огромна стоножка, разтегната на няколкостотин метра по лъкатушната пътека.

Заваля дъжд.

Прокапаха отначало единични едри капки, които шибаха бузата като корави плесници. После по-често и по-често.

Едва смогнах да сваля от раницата пелерината и да я хвърля върху плещите, когато плисна истински планински дъжд.

Това не беше дъжд, който само разнообра[зява] впечатленията на туриста...

То беше самата водна стихия, развихрена, яростна, страхотна.

Нито обущата, нито чорапите бяха подготвени за такъв пристъп на водата. И затова, стана ми безразлично, че пътеката се превърна в страхотен порой.

Но и пелерината много скоро вдигна бяло знаме. Никакви малки дупчици около яката ме предадоха. Напразно се мъчех да ги запушвам. Водата навлизаше по невидими пътища, сякаш дебнеше всяко мое движение, за да вкара към тялото ми нови пороища.

Няколко минути само и истински буйни рекички шуртяха по гърба ми.

Не остана сухо нито едно парцалче на мене, нито едно кътче от тялото ми.

Дъждът все не спираше.

Минаха часове. Настъпи тъмна нощ. Нямаше никъде наблизо нито хижа, нито какъвто и да било подслон.

Умората затягаше като в железни скоби всички съчленения на тялото.

Стомахът настойчиво напомняше за вечеря.

Нощувката предполагаше място за спане или поне за дрямка. А нямаше заслон дори за главата. На всичко отгоре задуха студен, пронизващ планински вятър.

Е добре, тук аз разбрах какво значи клекът в планината.

Няколко клечки кибрит, като по чудо запазени от водата, няколко сухи книги от консерви и смолистите листа на клека преодоляха дъждовните капки.

Запали се огън.

Отначало плах, треперещ, като нас, колеблив, неуверен. После по-голям и по силен.

Грамадата от клек се разгоря и пръсна своята майчинска топлота към нас. Тя проникна през мокрите дрехи до кожата и я милваше като с нежни пръсти. Дрехите започнаха да димят, като че се готвеха да пламнат.

Лицата на окръжилите огъня приятели сияеха.

Някой започна даже да пее. Отначало сам, тихо, като че тананикаше на себе си. После подеха и други. „Ще се развеселя", „Напред да ходим смело" и други още много. Запяха всички. Душата се радваше и търсеше начин да изкаже радостта си. Макар че всички тия песни нямаха ехо: дъждът и вятърът го поглъщаха.

Постепенно започна да затихва. Ударите на капките о скалите се отдалечаваха, както се отдалечават стъпките на полк войници по паважа. Вятърът започна да спира духането си. Бавно настъпваше спокойна лятна нощ и звездите се показаха между влакнестите тела на все още неспокойните облаци.

Клекът пригласяше на песента ни със своето пръщене, огънят буйно пламтеше и огнени пътеки се устремяваха към небето.

Досъхна и последното парцалче на гърба ми. По жилите пробягваше истинска, неподправена жизнена прана. Стомахът прие с благодарност няколкото къшея хляб, окъпани в цял чайник топла вода.

Когато подпрях гърба си през раницата о полегатия камък, аз ясно почувствувах как душата се отделя лекичко от тялото, литва към небето да търси Бога, за да Му благодари.

Господи, дали има някъде на света по-голямо щастие, запитваше тя.

Ако някога бих написал ода на Рила, не бих забравил да посветя една хубава песен на скромния клек: на същите тия тъмнозелени кичури върху лицето на планината.

(Вж. снимки 1, 2, 12 от „Изгревът" том XVI, където клекът е фон на снимките на Учителя. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

7. Огънят

Когато слънцето без предупреждение потъне зад хребета над шестото езеро, настъпва изведнъж хлад.

Когато задуха вятърът откъм езерото, както обикновено става, над цялата котловина настъпва неопределеното годишно време между зима и ранна пролет, въпреки всякакви юлиянски и григориянски календари, които показват средата на август.

Точно при тия с нищо несравними вечери, няма по-приятно и по-желано благо на планината от пламтящия огън.

Никой на света не би могъл да измисли нещо по-мило от тия хубави вечерни часове около огъня.

Клекът, опиянен от своята саможертва, гори с истинско вдъхновение.

И колкото тъмнината на цялата котловина става по-плътна, толкова по-ярка става червената светлина на огнените езици.

И толкова по-рязко се очъртават лицата на насядалите около огъня приятели, толкова по-вдъхновено греят погледите им.

Песента тука не е гръм, нито трясък. Тя не е нито поръчка, нито поза, нито състезание.

Тя се ражда в душите, както белината от гърдите на натопения в езерото камък – поради плискането на езерните вълни – естествено, от само себе си, защото не може другояче.

Тя се носи из котловината, защото последната сама жадува да запълни утробата си с хармония.

Тя се възнася лекичко към небето, защото то тук е по-близко до човека и по-ясно чува неговото сърце.

Тя е жива, топла, плавна, музикална струя, която знае да обича, да вярва, да се моли и да се надява, като девица, която открива учудена някаква нова трепка в сърцето си.

Тая трепка, толкова реална, сякаш се напипва през блузата. И все пак не може нито да се обхване, нито да се разбере!

Чул ли си никога как звучат през тия вечери около пламтящия огън песните? Още не? – Знай, че твоята душа има да изживява още много дълбочини, гдето не е надникнала!

Пял ли си около огъня песните: „Напред да ходим смело" или „Един си ти, мой Мусала" или „Братство, единство, ние искаме"? Не си? – Има още много височини, от които твоето сърце ще изпита колко безгранично може да бъде вдъхновението пред подвига и възторгът пред жертвата.

Но – време е вече за спане.

Отдели се тихичко от групата приятели, застани сам на скалата, вдигни ръцете към небето и повтаряй заедно с мене:

„Великий Вседържателю на вселената, Който си създал и държиш в ръцете Си звездите и земята, Чието всепроникващо ухо чува ударите на моето мъничко, човешко сърце, приеми неговата тиха благодарност за всичко, що си му дал и му дарувай тих и спокоен сън."

Простри ръцете си към прегърнатата от нощта земя и прошепни:

„Лека нощ на вас, мои мили братя, по цялата земя."

8. Кухнята

Обичах да навестявам кухнята. Не само защото около казаните е топло и уютно, въпреки пушека, който никога не улучва комина и дълго се върти на едри кълба из кухнята, въпреки големите дъждовни капки, които намират пролуци през плочите на покрива и улучват точно врата на посетителя в самата минута, когато вън дъждът е спрял.

Не само защото тук можеш да намериш най-голямото богатство на планината – едно канче топла вода.

Не.

Който познава живота на тия хора тук и се е вживял в него, лесно разбира притегателната сила на тая опушена каменна сграда.

Последния път, когато ходих в кухнята, валеше дъжд. Въздухът и земята бяха нагизнали от влага. Галошите ми едва задържаха нашествието на водата от всички страни. В самата кухня беше кално – трябваше да стъпвам по плочите. Бяха дежурни добрите познати А. Б. В. Г. Д. Е. и Ж., а дядо Благо носеше вода с лодката. Водата беше вече донесена и се грееше в големия казан. Чайниците клокочеха.

Основата на трапезата за тоя ден беше зеле. В единия ъгъл беше стоварена цяла грамада зелки. Трябваше да се очистят горните листа, да се очистят кочаните и да се накълцат.

Готвеше се обед за триста души здрави хора, на които никога не липсваше апетит.

Всичко в кухнята беше в движение: ножове, ръце и уста.

Отначало, докато се започне работата, се водеха оживени разговори. После нямаше какво да се приказва. Започнаха песните.

Изпяха се един след друг всичките куплети на първата песен от песнопойката – „Зора се чудна зазорява", с всичките възможни повторения. После се навлезе в сериозната гама на песента – „Ще се развеселя", после – „Напред да ходим смело", после – „На Учителя покорен" и така нататък. Не се достигна даже до песента „При извора", когато всичкото зеле беше очистено, нарязано, влязло в казаните и наполовина сварено.

Идваха, разбира се, и братя. Те не вършеха нищо полезно. Само слушаха, пъхнали ръце в джобовете, грееха се на огъня и тук-там поддържаха песента с някоя и друга басова нота.

Минути и часове вървяха, към зелето бяха прибавени и картофи, музикално очистени при помощта на втората част от песнопойката.

А ако бих бил малко повечко вярващ, бих почти повярвал, че това е магията на тихото озарение, любовта и радостта, които се примесват при готвенето й.

(Вж. снимка № 117 от „Изгревът" том XV. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

9. Седемте езера

Котловината на Седемте езера е самостоятелна личност със завършена физиономия. Тя има свой собствен живот. Когато поемеш от първото езеро нагоре, ти чувствуваш съставните части на тая единна, цялостна личност.

Първото и второто езера са подножието, основата, нозете, върху които се крепи езерната маса.

Третото, заедно с двойното четвърто езеро, са заели удобно огромното леговище на скалите.

Те са в близко съседство.

Малко по-нагоре е петото езеро, което е най-голямото в седмострунната арфа на Рила

Когато седнеш на неговия бряг, при плискащите се о крайбрежните камъни вълни, ти чувствуваш стихията и красотата на седемте езера. Ти чувствуваш удара на това голямо сърце. То е попило в тъмносините си дълбочини небето, въздуха, лазура и копнежа на цялата планина. То е живо. То чувствува ласката на ветреца, тревогата на отразения в него тъмнозелен връх, дълбокия размисъл на издадената към средината му скала, бръчката по лицето на небето и неговата усмивка, копнежа за щастие на приседналия до брега му турист.

То праща вълните си към неговите нозе като вълшебна утешителна ласка, като нежно прошепната сладка дума

– Векове кацаха на моя бряг. Кацаха и минаваха като пеперуди, за да дойдат други. Много бури изживях и много урагани замряха на моите брегове. И много слънце погълнах. Живях живота в неговата пълнота: любовта и тъмнината, ласката и страхотната буря, слънчевата радост и дълбоката скръб. От всички тях ми остана моето единствено богатство: сълзите. Моите кристални води са сълзите на планината, проливани при скръб и при радост.

Шестото езеро е замислено, като философ, който решава висшите проблеми на битието. Набезите на вятъра, влакнестите нозе на облаците не нарушават нито за минута неговата съсредоточена размисъл.

Неговите води не са сини, защото отразяват небето. Не. Те са сини, защото са дълбоки. Огромните водни пластове имат своя особена плътна, кондензирана синина, с нищо несравнима.

Когато човек нагази лъхащата на мента трева край неговия бряг, той се сблъсква с една вечно будна, кристализирала, като твърда маса, мисъл:

В Начало беше любов.

Когато тя порасна във Вселената, тя роди Слънцето.

Когато Любовта на Слънцето порасна, то роди Земята.

Любовта на Земята порасна и тя роди човека.

Когато оживя човекът, той срещна на пътя си Майя и забрави заради нея Любовта, която е Прамайката на всичко.

Векове минават, той се блъска о миражите на Майя, жадуващ, търсещ през тях само едно: своята Прамайка – Любовта.

И векове го гледам аз оттук, как долу там, в низината, той търси Любовта.

А аз, заради него, мисля, мисля, мисля!

И ето тая мисъл на езерото човек напипва, като твърда маса, изсипана на лъхащия на мента бряг.

А огромната пряспа, натопила полата си в езерните води, се усмихва сдържано, като девица, която не смее да покаже всичкия си чар.

Само розмаринената зеленина около полата й трепка.

Седмото езеро е великолепната фризура върху главата на милионгодишен младеж, с кривнато надясно кепи, готов както за усмивка, така и за подвиг.

(Вж. снимки № 28, 33, 8, 9, 35, 36, 38, 39 от „Изгревът" том XVI, както и снимките от „Изгревът" том XVII. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев.)

10. Малките камъчета

Когато облаците плътно забулват небето със сиво було, когато името на слънцето звучи като полузабравена легенда, когато цялата котловина изглежда като намръщена част от преизподнята, когато власовидни мъгли засноват около човека като материализирани духове, има все пак неща, които могат да приковат неговото внимание. Точно тогава той ще види това, които иначе не би забелязал: ситно написани страници от многомилионната история на планината.

От геоложка гледна точка малките камъчета по пътеката могат да не представляват някаква забележителност. Те нямат стопанско значение, защото никой не би дал пари за тях. Те не са благородни метали.

Но за оня, който е свикнал да чувствува играта на багрите, който търси и разбира през форми и цветове идеята на художника, точно тия разхвърлени по пътеката малки камъчета му разкриват истински свят, чудно хубав, разнообразен и велик по замисъл, прекрасен по художествено постижение.

Малко, плоско камъче, сиво-розова основна маса, изпъстрена с прекъснато-успоредни зелени ивици, на чиято повърхности цъфтят светложълти островчета лишеи.

Замислен, тъмнозелен камък, колкото яйце, по чиято страна се откриват светлорозови паралелни наслоения, шисти, които земният огън и вековете са споили в неделима маса.

Млечно-бял кварц, като прозрачните бузи на приказна красавица, приковава погледа с благородната си усмивка.

Малък зърнест хубавец, тъмнозелена кръстословица, отпечатана върху сиво-бяла скалиста маса, закачливо се препречва пред натежалия крак.

Шеговита смесица от кварц и гранит, прошарена от начупени зелени пътеки, снабдена с блестящи слюдени очи, около които, в мълчаливо съглашение, растат островчета жълт и черен лишей.

Описанията не биха имали край.

И какво чувство те обзема, когато си помислиш, че всичката тая красота е лежала с векове край пътеката, прескачана от тънките крачета на овцете, подритвана от цървулите на овчарите, плискана от дъждовете, радвала се на голямото благоволение – ласките на засмяното планинска слънце през вековете.

Не, няма защо да се съжалява, че облаците са забулили небето, че слънцето напразно търси пролук, за да изпрати своя поздрав.

Толкова по-добре!

Защото точно сега може по-добре да се види една от красотите на майката Природа, изписана [на] по-малките камъчета върху пътеката.

(Вж. снимки № 19, 20 от „Изгревът" том XVI. Белите камъни на Извора Махабур са бели кварцови камъни, донесени, за да украсяват коритото на извора. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев.)

11. Чешмата

Спрях се край чешмата. Постлах палтото върху камъка и седнах край нея.

Привечер беше. Слънцето бавно засядаше зад тъмнозеления гръбнак на Кабула. Когато съвсем се скри, неговото сияние още дълго трепкаше във въздуха на огромната котловина.

Около мене нямаше нито една жива душа. Само чешмата и подскачащото от камък на камък поточе оживено разговаряха, тя – сопрано, то – повелителен баритон.

Лежах облегнат на лакът и безпрепятствено прокарвах през съзнанието си: образа на огромните студени камъни, връстници на хилядолетията, покрити с тъмнозелен мъх и светлосив лишей, из чието подножие бликаше изворът; приказната красота на лъснатите като бузите на къпано дете мраморни камъни, постлали грациозното корито на чешмата; отблясъците на неспокойните вълни на кристалната вода; елегантния жест на ръцете на водолея, издялани от мрамор, които изобилно сипеха струята.

Не препрочитах, а се стараех да преживея с всичката им дълбочина издълбаните върху бузата на големия камък думи:

„Пътниче, който и да си ти, помни как тука, на земята, всичко е преходно и как единственото, което вечно остава, е твоят стремеж към щастие и неговата неизменна цена – доброволната жертва заради Бога."

Стараех се да оживя дълбоко в сърцето си котвата, която е издълбана на челото на камъка: вярата в Неговата добра воля, Любовта към всичко, което живее, Надеждата в Неговото благоволение.

Защото от опит знаех колко много те ще ми са потребни, когато ще сляза там, долу, две хиляди метра по-ниско, между хората.

И както седях облакътен край чешмата и се стараех да я попия в цялата си душа, стори ми се, че душата ми се разширява извън сама себе си и обхваща с необикновено, дълбоко проникновение и трите неща: Планината, основите на Окултизма и Учителя.

(Вж. снимка № 38 от „Изгревът" том XV, както и снимки № 6 и 7 от том XVI. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

12. На върха

Ти не ще можеш да разбереш душата на планината, не ще можеш да чуеш нейната съкровена дума, ако не погледнеш към света в минутата, когато тя получава първата си целувка от слънцето.

Ако не прилепиш ухото си към нейните камъни в минутата, когато те ще блеснат в розовите му лъчи.

Ако не притаиш дъх, както го притаява планинският вятър, за да можеш по-добре да чуеш разговора на свръхчовешките светове:

– Здравей, мой милий планински връх! – шепне засмяното слънце.

– Здравей, мой татко! – отвръща планинският връх. – Душата ми така трепти от радост, че пак се виждам с тебе! Колко ми беше студено тая нощ, докато те очаквах, и как е сладка твоята милувка! Колко много, много ти се радвам, мой милий татко слънце!

– Бог да те благослови, мой мили! – отвръща слънцето с усмивка. – Ето те и тебе на мястото си, гдето те оставих вчера, устремен към мене! Как хубаво знаеш ти, че всеки благороден стремеж се възнаграждава! Ето, вземи лъч-целувка, две, сто, хиляда.

– Обичам те, обичам те, обичам те! – повтаря в полу-унес върхът.

– Обичам те! Обичам те! – отвръща с всеки свой лъч слънцето и огромното му сърце вдъхновено трепка.

Твоето ухо дочува техния разговор и ти неволно се чудиш как можеш всичко така добре да разбираш.

И бодрата ти мисъл те носи надалеч. Стотици и хиляди километри оттук е все Божия земя.

Загъната в мъгла, в противоречия, недоволна и страдаща Майка земя.

Хора, хиляди и милиони, мънички, като мравки, с голямо самочувствие за себе си, които търкат сънливите си очи и се сърдят на деня, че ги буди отново към нерадостната действителност.

Хиляди и милиони хора, които поемат ежедневния си Кръст с проклятие.

Хиляди хора, които обръщат гърба си към слънцето на живота и се сърдят на грозотата на собствената си сянка.

Хиляди хора, наричащи неразбраните страници да живота си „безсмислица", а детинските упражнения, които животът им предлага – мъчения.

Хиляди твои познати, роднини, братя, които се движат в живота като лишени от разсъдък сомнамбули.

Усмивката на слънчевия лъч със сурова яснота ти припомня всичко това.

Тя ти припомня още, че и ти сам си бил между тях, един от самите тях.

И ти подсказва – защо така добре разбираш тихата радост на озарения от слънчевите лъчи планински връх.

Твоето лице просветва.

Ти простираш ръката си към долината на Живота и повтаряш в себе си разговора, който си дочул да се води между слънчевия лъч и планинския връх.

Ти го повтаряш с пълната увереност, че твоята тиха дума също така ще бъде някога и някъде чута:

– Любов – мир – радост за всичко, което живее на земята – за всичко, което живе на земята.

И нещо дълбоко в душата ти запява тихичко:

– Аум! Аум! Аум!

(За Молитвения връх на Седемте рилски езера вж. снимки № 1, 2, 3, 7, 8 в „Изгревът" том XIV. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев.)

13. Гимнастиките

До огнището бяха цигулките, една флейта и една китара. Игривите тонове звучаха тъжно – сякаш бяха нагизнали в сутринната влага.

Когато слънцето грее, неизразимата жизненост на планината тласка към движение, игра шега, радост и усмивка.

Но когато мъглата надвисне като едва издържащ собствената си тежест оловен връшник, когато влагата е просмукала тялото до мозъка на костите, когато името на слънчевите зари звучи като полузаглъхнал детски спомен, тогава и гимнастиката – музикалната, евритмична гимнастика на Братството се превръща в истинска тиха, задушевна молитва, шепот на душата, изразена с движения.

Всички лица на триста братя и сестри образуваха един общ, съсредоточен към някаква друга, духовна планина, образ. Към планина, гдето, въпреки всичко, грее слънце, гдето е топло и уютно и гдето сърцето свободно произнася благодарствени думи.

Широката духовна прегръдка, която се разперваше към цялата вселена: влажните, тъмнозелени склонове, покрити с трева, скали и клек, задрямалото лице на езерото, спящите в далечината градове и села, граници на държави, преплетени интереси, ожесточение и все пак – надежди, надежди, надежди.

Душите на цялата група от триста души се сливаха в един общ, цъфнал подсъзнателен копнеж за любов, хармония и братство.

Душата на един голям организъм, почувствувал с всичките нишки на мозъчните си клетки красотата и величието на Светлината.

Големият сборен организъм, който при несгодите на планината и при нейното сурово величие закалява своите мишци за достойна служба на една велика идея – идването на Всемирното Братство на земята.

(Вж. снимки № 51, 59, 60, 61, 62 от „Изгревът" том XVI. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

14. Песента

Когато звуковете на органа екваха, ставаше тихо чудо.

Дълбоките, ниски тонове, подобни на грохота на титан в огромна сводеста пещера, се преплитаха със сребърно чистите, подобни на ангелски гласове, тонове на високия регистър.

Всички гами заедно се преплитаха взаимно в невидима, но съвсем реална, нежна люлка, която обхващаше душата и я изтръгваше из самата нея.

И я залюляваше над огромен океан от светлина и радост.

Нима може човек да се съмнява в съществуването на небето, след като е изживял величието на една тържествена оратория?

Аз съм дълбоко убеден, че който преживее само веднъж величествената красота на една вдъхновена религиозна музика, той остава завинаги неин пленник.

Каквито и радости да му предлага животът, колкото и злато той да сипе по неговия път, душата знае, че това не е всичкото. Тя чувствува, тя знае, че там далече някъде има още дълбочина и още красота, които тя би могла някога и някъде да изживее: запазен периметър на брилянтената мина.

Разбира се, не беше нито каприз, нито излишък на средства, когато веднъж напуснах града, гдето живеех, и отидох в столицата, само и само да чуя песента „Благославяй, душе моя, Господа". То не беше каприз на охолник. Защото трябваше да икономисвам от залъка зарад тая радост. То беше естествен отговор на една нужда, една жажда, един копнеж. То беше кроткото, но неотразимо теглене на една невидима светла нишка, която водеше душата към самото небе.

Аз затварях очите и слушах: мъжките гласове, по-материални, пълни с копнеж и надежда, женските, по-ефирни, пълни с любов и съмнение. Аз чувствувах как земята се издига и небето се снишава, за да се целунат. И аз сам, дете на земята, се чувствувах издигнат до небето.

* * *

По стар навик, колкото пъти чувах, че някъде под палатките са се събрали братя и сестри на разговор, на работа или на песен, аз се запътвах към тях.

Там биваха сестра А. Б. В. Г. Д., там биваха братя Е. Ж. З. И. – всички до един добри певци, които обичаха да пеят. Това беше цял импровизиран хор.

Сядах мълчаливо на края на някое легло и тихо пригласях с моя съвсем не оперен втори глас.

И всякога си мислех: нека небето се муси, нека пълзящите по земята облаци блъскат с мокрите си пръсти нашата палатка. Нека!

Ние ще пеем!

И нашата песен ще изплете от музиката жилава твърда земя от златни и сребърни нишки, която ще повлече и нашите бедни сърца към небето.

Мисля, че който изживее само веднъж в нейната пълнота тук, под палатката, само една песен, той никога няма да забрави нито песента, нито Рила, нито Братството.

(Вж. снимки № 14 в „Изгревът" том XIV, № 44, 45, 48, 49, 50, 52, 53, 90–96 от „Изгревът" том XVI. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

15. Учителят

Беше зимен ден, когато отидох при Него. Навалелият отпреди няколко дни сняг беше отъпкан от нозете на стотината посетители и бе скован от студа.

Тогава нямаше достатъчно широка аудитория за тая публика и Учителят седеше на прозореца на „Шестдесет и шест" *.

Той говореше от прозореца Своята „беседа".

Слушателите бяха вън на двора. Само малцина имаха столове и седяха. Останалите бяха, като мене, правостоящи. Беше студено и трябваше да се подскача от крак на крак, за да не се измръзне.

Над всичко изпъкваше Неговата усмихната фигура, оградена от рамката на отворения прозорец.

Ставаше тихо чудо.

Душата се откъсваше от самия мене и се отнасяше някъде надалеч, на съвсем друго, непознато, топло и приятно място. Там, пред моите нозе, минаваха на върволици: египетски царе, принцеси, оживели мумии, проговорили като живи наши съвременници, индийски махараджи в тържествени процесии на бели слонове, накитени с диаманти. Звездните светове ставаха прозрачни, понятни, живи, величествени, свои, всичко, що беше минало, бъдеще, близко и далечно, изглеждаше естествено и красиво: широк величествен живот в милиарди ликове.

И вред тоя живот стояхме ние, хората, пробудените, търсещи съзнания, блуждаещите огньове, родени незнайно где и устремени към непозната цел.

Ние, хората, натоварени от противоречия, обречени на страдания, и все пак със спомена на необозримата чудна реалност, от която сме частички.

Вред тая бореща се за щастие върволица от хора бях и сам аз – беден студент, с малко познати и близки, съжител на таванските плъхове, трудолюбив и амбициозен, влюбен, с препълнено от въпросителни бъдеще.

Когато Го слушах, тиха светлина се разливаше върху всичко това, що беше в мен съмнение и загадка: светлината на някакво странно проумяване.

Някаква чудна, благодатна топлина обгръщаше сърцето ми: топлината на неизразимо благоразположение и любов към цялата загадка на живота заедно с всичките му противоречия.

Някаква тиха надежда се усмихваше срещу зиналите проблеми на сърцето ми. Те самите ставаха от врагове, каквито ги чувствувах по-рано, на засмени доброжелатели.

Аз се прибирах на моя таван богат с надежди и радост.

Това беше преди много години.

Аз живях и работих, проучвах живота, сравнявах и мислих.

И всякога, когато наближавах потока на Неговата мисъл, струваше ми се, че се надвесвам над най-голямата дълбочина на моята собствена мисъл, озарена до най-дълбоките й бездни с изобилна слънчева светлина.

При всички случаи на живота, когато наближавах към Него, аз чувствах свобода и подем.

---

* Ул. „Опълченска" № 66 а София. (бел. М. И.)

Годините минаваха. Те сякаш не Го докосваха. Той си оставаше все същият: здрав физически, усмихнат, шеговит, остроумен, благоразположен, търпелив и мъдър.

Само сивотата на косата Му се приближаваше към чистата белина, а белите кичури по вътрешния ъгъл на веждите се разширяваха: странно наподобяваха крилцата на ангел, който се готви да хвръкне.

През целия низ от години, през които Го познавам, Той не показа никога човешка слабост, нито лична болка – като че такива никога нямаше.

А може би и наистина да нямаше: какво зная аз за Неговата личност, след като Го познавам вече десетки години?

Колкото пъти съм се опитвал да си отговоря на сложения по теософски въпрос: кой е Той всъщност? – из подсъзнанието ми всякога изникваше една шега, която Той сам някога каза:

– Вие искате да знаете кой съм аз? Нима наистина това е толкова важно? Нека тоя въпрос не ви занимава! Нима питат пиленцата – кой е човекът, който им хвърля житото? Дават ви жито, ако сте гладни, ако ви се харесва, заповядайте, хапнете си. След това идете в широкия двор на Живота и играйте колкото обичате. После, като огладнеете, пак елате! Ще ви нахраня с каквото мога. А кой съм аз, защо съм дошел при вас и вие при мене, не питайте. То не е важното за вас.

Нали не е важно кой е касиерът на народната банка, щом ми брои почтено парите, които моят забравен вуйчо от Америка ми праща? Важното е да имам да вземам тия пари и те точно и навреме да ми се заплатят.

По-рано Учителят разпъваше палатката Си до големия камък край второто езеро.

Тая година палатката Му беше горе, на удобна площадка по склона на планината, прикътана всред клековете. Оттам лагерът се виждаше като на длан, а неговият общ шум долиташе като тихо бръмчене.

Като шумът на морето, морето на живота, шумящо пред нозете Му, след като го е пропътувал и е застанал като фар на крайбрежието му.

(Учителят говори на Рила – вж. снимки № 1, 2, 7, 8, 11, 12, 13, 15, 16 от „Изгревът" том XIV. За изнасяне на беседите на ул. „Опълченска" 66 в София вж. снимки № 1–35 от „Изгревът" том XII. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

16. Малкото глухарче или пътят на ученика *

Когато почувствува нозете си добре обути, добре пристегнати в опасаните ремъци, когато провери долните си дрехи и сухата храна в раницата, когато се убеди, че всичко е в пълен ред за тръгване, глухарчето получи благословията на престарялото вече майчино стъбло, прекръсти се, разпери копринения си парашут и зачака първия повей на съдбата.

Вятърът край езерото рече:

– Хайде!

То прошепна едва чуто:

– Хайде!

И литна в широкия Божи свят.

---

* Узряване и надживяване материалната зависимост, устрем към нови кръгозори, Идеал, който изглежда лесно постижим, изпитанията на действителността и напомняне суровия дълг, който значи служба, привидна смърт и после – Живот чрез Плода на Делото. (бел. а.)

Отначалото ветрецът го носеше леко – люшкаше го сякаш златна люлка над блесналите от слънцето езерни води.

„Нима това е животът и съдбата?" – се литаше то и кокетно разперваше гънките на блестящия на слънцето парашут.

Но скоро попадна в силно въздушно течение. Задуха ядовита буря. Тя го понесе по начупени колебливи пътища, ту над самите върхове на клековата гора, ту го отпущаше за миг около нагънатите скали, ту изведнъж, като по странен каприз, го подхвърляше към небесната бездна, право срещу огнения диск на слънцето. То чувствуваше неговите огнени милувки по бузите си и трепнеше от радост и от страх.

Когато мислеше, че още малко, и ще се сгромоляса в неговата огнена пещ, и притваряше очи, за да не вижда ужаса на собствената си съдба, когато се чудеше, че страшната минута все още не идва, бурята намали силата си. Въздушното налягане върху омачкания парашут олекна. Стори му се, че увисва в безвъздушно пространство, сам-само, далече от земята, някъде между нея и небето, изоставено от всички, забравено от самата Съдба.

– О, нека стане каквото ще, но само да стане нещо! – шепнеше то и чувстваше как очите му се мокрят в сълзи.

И наистина, нещо стана. Огромни маси водни пари го заградиха. Беше облак.

– Охо, ти ли си, малко глухарче? – шепнеха топли струи, попипваха с влажните си пръсти краищата на парашута и подминаваха.

– Не ще си преживяло малко, ти, глухарче, за да дойдеш чак тук, при нас – казваха други и минаваха по своя път.

– А и не зная как ще излезеш оттук – шепнеха натежали ситни водни капки, като лепнеха по неговата буза.

– Ей, че добре се почива върху твоя парашут! – каза една едра водна капка и се стовари с цялата си тежест върху парашута.

То се опита да протестира. Протегна с пръсти да я прогони и поиска да поправи нанесената повреда.

– Ето, и аз бих искала да си почина на такова удобно място! Ти ще ми разрешиш да кацна малко върху едното крайче на твоето балонче, нали? – рече една друга капка и без да чака разрешение, се стовари върху парашута.

– О, ето и аз ще се възползувам от любезността на тоя небесен скитник – се обади трета.

– А и аз също!

– И аз!

Глухарчето разбра, че нещо недобро става с неговия парашут: копринените космици залепнаха, между тях се намести цял океан от водна маса. Всичко се превърна в едно голямо кълбо вода, в което, притаило дъх, то се гушеше.

Заваля дъжд и чудното пътешествие на глухарчето се свърши.

Пребито, измръзнало, едва дишащо, с разнебитен парашут, от който в ръцете му останаха само пречупени пръчки, то лежеше всред тревата на една мъничка полянка между скалите.

То се сгуши във влажната студена почва и дълбоко заспа.

Там на другата година се смееше срещу слънцето свежото стъбло на поникналото ново глухарче.

Ти навярно си виждал неговите синове и дъщери, как летят около мястото на неговата катастрофа – някъде близо около Бъбрека, и може би си мислил, че и ние, всички хора на земята, сме нещо като залутани из простора, малки глухарчета, с парашути – надежди и с поуки – сълзи, които така много ни напомнят както нашия път, така и нашето предопределение.

(Вж. снимка № 38 за Бъбрека от „Изгревът" том XVI. Вж. снимките за Бъбрека от „Изгревът" том XVII. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев.)

17. Поетите

Поезията е съзерцание, благоговение, вдъхновение, възторг, трепет, тиха молитва, проникновение, тежък кръст.

Тя опива душите, блика от сърцата, смесва се с въздушната струя, която пълни ноздрите, вслушва се в бърборенето на поточето, в плискането на езерните вълни, вдъхновява се от пляската на дъжда по разклатената палатка, чува ударите на огромната птица в нейните поли, преживява като живи части от самия човек величието на изгрев слънце, красотата на залеза, величието и смисъла на собственото си страдание.

Поезията е неделима част от живота, негова по-висока, свръхземна гама.

И ето: аз не познавам нито един истински поет, чието поетическо вдъхновение да не го е довело до религиозно съзерцание.

И не познавам нито един истински религиозен човек, който да не е поет.

И точно затова тук, около езерата, са се събрали толкова много поети: сякаш е истински събор от поети.

Не искам да говоря за тия, които са печатали стихове, за тия, които са видели името си върху кориците на луксозни издания.

Не говоря за тия, в чиито чекмеджета лежат тетрадки, изпълнени с красиво написани стихове, които може би никога няма да видят печатница.

Не говоря даже и за тия, които лягат и стават с мисълта да започнат някога да пишат поезии, но по неизвестни за тях причини, все отлагат.

Аз говоря за тия тук, събрани от четирите краища на страната или прелетели хиляди километри от далечни страни, които са почувствували и чувстват с всичката му дълбочина прелестта на собственото усъвършенствуване, величието и подвига, висината и красотата на Учението.

Аз говоря за мъничките, непознати на широкия свят ученици, сгушени във влажните си палатки, в леглата, четящи мълчаливо беседите, размишляващи под монотонното плискане на дъжда.

Непризнати от официалната критика, невписани в антологиите поети и поетеси, чиито сърца при всичките условия на живота не спират да пеят и да славословят Бога.

(Вж. снимки № 29, 30, 31, 33, 34, 35 за невидимите поети от палатковия лагер от „Изгревът" том XVI. Вж. снимка № 30, 31, 32 от „Изгревът" том XIV. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

18. Чужденката

Тя бе латвийка. Дошла бе в България нарочно зарад Учението и зарад Рила.

Русите коси издаваха влиянието на севера. Също сините очи и спокойният поглед, примесен с тиха замечтаност.

Тя бе от първите върху камъните сутрин, всред мъглите, срещу лъчите на изгряващото слънце. Когато студеният вятър се опитваше да дръпне одеалото от рамото ѝ, тя бавно прихлупваше дланта си върху него.

Когато Учителят говореше, очите ѝ светеха не по-малко от очите на останалите негови ученички: преди хиляда години пак българи прошепнаха свеще-

ни думи на славянски език. Тогава пак славянското сърце трепна и запази тоя трепет, в хиляди варианти, през вековете.

Тя размахваше възторжено ръце при гимнастиките. Сърцето й чувствуваше светостта на танеца, а културата й му правеше своя модерен превод.

Тя бе в кухнята; режеше зелето с голям нож и пееше. Тя пригласяше песента на другите сестри и заедно с тях преливаше „флуиди" към скромното, по-скромно от най-скромното войнишко ястие.

Тя бе на планината, край езерото, сама, съсредоточена, загледана в мъглите над върховете и в плътната зеленина под нозете й.

Ноздрите й трептяха: тя попиваше величието на Рила и красотата на учението, съединени в прекрасен синтез.

Малцина знаят като нея добре значението на тихото чудо, което цъфне тук, в България, на Рила, край Седемте езера.

– Беше време, когато виждах пред себе си човека, един случаен представител на Учението на Учителя. Виждах и хубавото, и лошото, което имаше в него, и което можеше да има всеки човек. А сърцето ми трепкаше. То предугаждаше зад неговата оригинална фигура, зад неговата неправилна реч онова, което отдавна беше бленувано. Една мечта го ласкаеше далеч на юг, в братска страна, гдето слънцето по-силно грее на лазурен кръгозор, гдето един бистър ум пречупва през кристална призма ежедневните житейски тревоги и ги превръща в бисери на мъдрост, гдето един голям човешки дух чувства и живее Духа на Вселената и чертае с широка ръка величието на самия живот.

– Аз не съм си правила илюзии в нищо, когато идвах насам: знаех, че идвам насам в страна, облагодетелствувана от природата, онеправдана от историята. Палмови вейки не съм искала и не съм ги очаквала. Не си правя илюзии и по отношение на самото Учение: то е светлина върху живота на човека. Криво ли е, че животът на всеки човек има повече горчивини, отколкото радости, и повече поуки, отколкото щастие?

– Наистина, тук ние не научихме теорията на окултизма: ние идваме вече подготвени. Но ние научихме и учим тук неговата практика: как думите оживяват и стават дело. Ние чуваме, виждаме, чувствуваме, живеем принципите на Духа: как вдъхновението се превръща на песен, молитва, един товар дърва, едно дежурство в кухнята, една дребна услуга, един мил, приятелски поглед.

– Когато ще си отидем, ние ще знаем да предадем на нашите сънародници скъпите думи на Учението: човек може да изкупи свободата си само когато работи съзнателно, доброволно безрезервно, с любов за ближния си; че няма друг път към свободата от тоя на Доброволната Жертва.

– Ние знаем, че там мнозина ще ни разберат.

Тя се усмихна и в очите й блестеше спокойното отражение на небесната и езерна синина.

(За латвийците вж. снимки № 20, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 56–65 от „Изгревът" том XIV. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев.)

19. Слънцето на планината

Когато валеше дъжд, аз се скривах под палатката и се радвах на поточето, което шумолеше в набързо изкопаната около нея вада. Тя се губеше между гъстата трева, за да се покаже някъде по-долу, все така бъбрива.

Дъждът спираше за минута и после пак отново почваше.

А когато не валеше, над палатката пълзяха мъгли: гъсти, оловено-сиви мъгли, които закриваха слънцето и правеха пуловера желана дреха.

А минаваха ден, два, четири, пет все в мъгли.

И как добре трябваше да разбера с цялото си същество живата сила, която блика от думите на песента:

Изгрява слънцето,
Праща светлина
носи радост за живота тя.

На прекрасните думи из Олгината песен:

Слънцето грей,
Гали с лъчи цветенца и треви, и нас.

И на неизразимо дълбокия смисъл на една от най-великите литератургии, които човечеството никога е чувало – Химнът на великата душа, с нейното тържествено, величествено начало:

Грее слънцето,
Светло е навсякъде,
Обвита е земята със топла дреха.

Наистина, нужно е тялото на човека да е гизнало в студена влага, нужно е да е чувствал жаждата на безсловесните тикани, потънали в дълбочината на костите и ставите, за слънчева ласка, за да разбира какво значи Слънцето, Великото, благодатно Слънце, за него.

Когато трябваше да си ходя от планината, аз не бях видял слънцето нито един цял час. При тръгването тъгата ми беше голяма: мъглата беше толкова гъста, че едва виждах няколко крачки пред очите си! Истинска шега над моя блян за планинско слънце!

Но не зная защо, дълбочината на моето подсъзнание все пак не протестираше!

Дали беше наистина убедена в твърдението на окултизма, че човек получава това, което трябва да получи от живота, да макар и в последната минута?

Благодаря на Бога!

Когато поех пътя нагоре, мъглата започна да се вдига все по-нагоре.

Когато се навдигнах на височината на Кабула, аз можах да видя езерата в тяхната истинска прелест: кокетни, тъмносини, блестящи, сгушени в рамката на сивозелените скали и брегове. Първото, второто, третото, част от Близнака, Бъбрека и величественото Ледено езеро с потопените в него нозе на пряслата.

Слънце още нямаше.

Мъглите се въртяха неспокойно над Дамга, като пчели, които се готвят да напускат кошера си.

И после, като по някакъв подаден знак, започнаха да стават все по-редки и по-редки. Започна да се прозира небесната синина.

Едва прекрачих гръбнака на огромната котловина, мъглата и облаците изчезнаха.

Небето беше ясно-синьо, като че езерата се бяха качили върху него и бяха изгладили всички бръчки от челото си.

Грееше слънце!

То сипеше с щедри шепи лъчите си по моето зажадняло за слънчеви ласки тяло.

Всяка пора се отваряше, за да го поеме.

Всеки мускул, всяка става, всяка костица трепкаше от радостта на неговото докосване.

Поисках да го погледна с двете си очи, да го погълна с погледа си. То ме заслепи.

Протегнах ръце да го прегърна; ръцете ми се приключиха празни, а то ми се усмихваше с широка, добродушна усмивка.

С какви други средства можех да изразя радостта си?

Съблякох се, прострях дрехите върху един камък, легнах върху тях и поръчах на всяко кътче от тялото да го попие: ненагледното, животворящо слънце на планината.

Всяко късче от мене трепкаше от радост. Всяка клетка от кожата ми беше малка устничка, която се целуваше с лъчите му.

– Ей – казвах с глас, – слънчице, благодаря ти! Стократно ти благодаря! Само един час ме грееш и вече ми връщаш това, което пет дъждовни дни ми бяха отнели! И ми го връщаш изобилно, щедро, с пълни шепи!

Стрелките на часовника неуморимо се движеха до цифреника, а ме чакаше още дълъг път.

Път през планината, обилно обсипана от лъчите на блестящото слънце.

Гледах и се радвах, като че пръв път виждах през живота си тъмнозелените гънки на планината, сребърните хрумвания на поточетата в долините, назъбените тъмносини върхове, ограждащи като бойници кръгозора, наситено зелените гори в техните подножия, светлата синина върху подпрелия небосвода Пирин.

И всичко, което моят поглед виждаше, беше само милиони пъти преобразената ласка на моето чудно хубаво, пламтящо, весело планинско слънце.

Наричат „слънцепоклонение" възторженото съзерцание на извора на живота върху земята.

Нека!

Много бих искал да бъде при мене през тия минути тоя, който казва това!

Да изживеем няколко дни в студените прегръдки на дъждове, влага и мъгли и след това Провидението да изсипе върху пътя ни един великолепен слънчев ден по пътя от Дамка към Рилския монастир.

Истинско августовско планинско слънце.

И бих искал да чуя коя песен би запяло неговото трогнато сърце, ако не химна на Слънцето.

(Вж. снимки № 16, 17, 18 от „Изгревът" том XVI, снимките от екскурзиите с Учителя в „Изгревът" том XVII. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

Д-р Стефан Кадиев

III.

Между истината и легендата по времето на социализма и комунизма (1945–1990 г.)

Д-р Стефан Кадиев

III.
Между истината и легендата по времето на социализма и комунизма (1945–1990 г.)

1. Изгревът – дом на молитвата, песента и Словото (22.III.1985 г.)

Така, както успешно завършват първите 12 години от началото на века с издаването на свещената книга „Заветът на цветните лъчи на Светлината", отпечатана на 15.VIII.1912 г. в Търново, не е трудно да се допусне, че след отличната подготовка по села и градове в нашата страна е наближило времето да се открие и учреди Школата на Великото Бяло Братство.

Подобна светла надежда се подхранва от значителното мнозинство от последователи и привърженици на Новото Учение, които заедно с тримата първи ученици направиха много стъпки след Учителя. Те Го следват, учат се от Неговата мъдра мисъл, радват се на Неговата безмерна любов, вземат участие при провежданите ежегодно летни срещи, назовани събори, и продължават с усърдие и библейска преданост да хранят душите си със заветните Слова за преобразен и светъл живот. Учениците очакват Учителя да обяви откриването на Школата, но Той не бърза. Следи развитието на обществената и международната обстановка в страната и изчаква доброто време, когато Школата ще навлезе в своето благовремие.

Но ето че над небосклона на неукрепналата и ненарадвала се на придобитата свобода наша родина се задава мрачният облак на кръвопроливната Балканска война, а след нея се зареждат: Междусъюзническата война, последвана от Общоевропейската война, които не само попречиха на Учителя за подготовката и работата на започнатото Божествено дело, но в поредица от доста години, в редиците на воюващите български армии влизаха като войници и офицери мнозина от тези, които Той призова да бъдат начатък на Школата.

През тези години на всички е правило впечатление, че докато един по един приятелите отиваха на бойните полета да воюват по фронтовите позиции, а ето, че през време на всички проведени мобилизации Учителят бе освобождаван да се облича във военни дрехи, да воюва и да бъде намесен в тежката национална и международна кървава карма. Често приятелите са се запитвали: на какво Той дължи свободата си? Подобен бе и въпросът и на редица общественици, станали преки свидетели на гибелта на мнозинство синове на нашия изстрадал народ, повалени от пукотевицата на войните и настъпилите след това страдания и нищета. Такъв въпрос е зададен на Учителя и от полковник Минчо Сотиров – верен и предан ученик. А ето отговора на Учителя:

– Преди да замина да следвам в Щатите, през 1885 г. бях повикан на преглед от съответната наборна комисия. Бях одобрен. За щастие, числото на войсковите поделения бе попълнено и последните трима младежи, между които бях и аз, бяхме поставени в групата на войсковия резерв. На третия ден обаче наборната комисия наново ни повиква и предлага на трима ни, да теглим жребие за съответната войскова част, тъй като само на двама се полага да бъдат включени на събрания набор. В този рискован момент, бях поканен пръв да бръкна в една кутия с написани листчета и на мен се падна малко бяло листче със следния текст: „Завинаги освободен от военна служба"! За тази цел получих и необходимото удостоверение. Ето така добих своята свобода и бях законно освободен от всички проведени мобилизации през време на трите братоубийствени кръвопролитни войни.

Войните не прекъснаха в главни линии дейността на Учителя. Той бе интерниран във Варна през 1918 г., но обществените фактори Му попречиха да се среща с приятелите, които често навличаха военното облекло, за да воюват по бойните полета. Това диктуваха условията на тези драматични години, през които народът ни плащаше тежък кървав данък. Учителят прие присъдата на тези условия без съпротива. Ала онези от приятелите, които са имали възможност да Го следват и с Него да преживеят съборните дни, бидейки макар и на фронта, продължаваха да живеят със синовен спомен за това свещено сътрудничество с Него и да хранят светли надежди за времето, когато пак заедно с Него ще продължат да вдъхновяват своя живот със светлите идеали и принципи за Боголюбие и Богослужение. Почти всички приятели от цялата страна с трепет очакваха края на войните и онзи светъл ден, когато пак наново ще бъдат събрани под един покрив, за да изучават писаните и неписани закони на Битието, законите за въдворяване на Царството Божие тук, на земята. Всички приятели очакваха дните, когато наново ще чуят тържествените песни и Божественото Слово за претворяване на живота в светлината на Новото Учение.

През тези години Учителят се преселва от Варна в София. Домът на семейството Петко и Гина Гумнерови, живущи на ул. „Опълченска" № 66, Му дава подслон. Учителят не само че заживява в този скромен дом, но в приземната стаичка с отворен прозорец към чисто дворче, изнася, макар и рядко, публични беседи пред онези, които са се осмелявали да прекрачат прага на тази необичайна лектория. В подобни дни, застанал до малка масичка до отворения прозорец, зиме и лете, при най-различни топли и студени, даже и снеговити дни, Словото Господне се слуша и възприема със задълбочено внимание от малцината в стаичката и от мнозинството в двора.

Много неприятна е равносметката на войните от второто десетилетие на века за българския народ. Траурните забрадки и осиротелите домове са повсеместно явление. Нищета, покруса, страдания, сълзи и болести са неприятните последици на кървавите войни. И все пак, за отбелязване е, че в редиците на привържениците, последователите и учениците на Учителя не са дадени жертви. Всеки, съблякъл военното облекло, с радост похлопва на вратата на ул. „Опълченска" № 66, за да целуне десницата на Учителя и благодари Богу за настъпващото добро време за идейно творчество в духа на известната троичност – Любов, Мъдрост и Истина. Демобилизираните попълват редиците на жадуващите за небесния хляб и малкото дворче става все по-тясно и по-тясно, за да побере онези, които стоически претърпяват колебанията на времето, за да чуят добрите думи, за да изпеят вдъхновените песни, да разменят мисли на надежда и вяра и да се завърнат в своите домове с полет на духа към светлите бъднини на разумния живот!

Не след дълго, добрите приятели на Учителя от София и провинцията замислят да разрешат назрелия въпрос с намиране на подходящо помещение, салон за провеждане на беседите, така добре посещавани от вече голямо множинство не само от възрастни любители на Словото, но и от перспективна група студенти философи, педагози, юристи, естественици, математици, физици, медици и музиканти. Идеята за салон е споделена с Учителя и онези от приятелите, които имат връзки с обществени организации, правят опити да ползуват техните салони по съвместителство. Така с течение на времето се ползуват, макар и за кратко време, клубът на партийната групировка Радикали, намиращ се на ул. „Кърниградска", салонът на спортистите – „Турнферайин", намиращ се на ул. „Гурко", до Зоологическата градина, и най-сетне се спират на поуютния салон на ул. "Оборище" № 18.

Учителят приема възможностите да се изнасят публични беседи и лекции в посочените салони, но не се отказва от идеята да се построи собствен салон на онези полянки и ниви на края на боровата гора, където много често, сам или с малцина, посреща изгревите на слънцето, а понякога под открито небе, при хубав ден, разговаря с насядалите по тревата слушатели.

Но ето че между приятелите софиянци и тези от провинцията се откриват предприемчиви братя, които вече съзират теснотията и неудобствата на салоните, които, ден след ден, стават непригодни за все по-нарастващото множинство от жадуващите за Словото на Учителя и се замислят да закупят няколко ниви и самата полянка и един ден да изградят собствен салон, замислен с любов и строен с обич. Добрите мисли се споделят и одобряват. Закупват се няколко ниви и се засаждат с плодни дръвчета. Неколкократно селяните изкореняват дръвчетата. Братята наново ги засаждат. Не след дълго приятелите заживяват с нескрита радост с идеята за строеж на общ покрив, под който да подслонят Учителя и да дадат възможност под същия покрив да се приберат всички онези, които желаят да следват завета на Божественото Слово.

Идеята за подобен общ покрив е посрещната с любов. Деловити и верни братя от села и градове – Айтос, Нова Загора, Стара Загора, Бургас и другаде, един ден след прибиране на реколтата, през топлата есен на 1926 г. пристигат на закупените братски ниви и полянката, до края на боровата гора, застилат черги под изпокъсани платнища, издигат най-различни палатки и същото това разнолико множинство се подготвя за строеж. За броени дни изкопът е завършен. Основите са положени и до младите борчета извисява снага просторен светъл слънчев салон с източно изложение и малка стаичка до него, която впоследствие става приемна на Учителя. Идейният проект и планът са предложени от Него с конкретната цел Учител и ученици да се съберат под един покрив.

Осъществена е идеята. Още през топлите есенни дни на 1926 г. постройката е готова, измазана и покрита, а през следващата следващата 1927 г. тя е остъклена и пригодена за лектория на огромното и необхватно творчество на Учителя, изявено като *молитва, песен и Слово* – свещени извори на възторжени идеи за душите, слезли на земята да заживеят като родни братя и сестри в името на *космичното единство и хармония*, за да заживеят в *мир и радост*.

През време на строежа Учителят, ту с чук в ръка, лопата или кирка, взема участие в извисяване на сградата, а в почивните моменти води разговори, които впоследствие са дешифрирани и споделят със строителите – братя и сестри. А по-късно, когато салонът е вече застлан със здрави и дебели дъски, макар и неостъклен, Учителят изнася съборните лекции през 1926 г., а през следващата 1927 г. напълно завършената сграда става лектория на известния в Школата събор с прочутите лекции, озаглавени *„Пътят на ученика"*.

Всеобща е радостта на всички. Просторният светъл и слънчев салон става *Дом на молитвата, песента и Словото*, а по-късно зазвучават и мотивите на *Паневритмията*. Физическата страна на този свещен дом привлече учениците, приятелите и привържениците от цялата страна и от далечните предели на континента. Салонът, рожба на *любов* и *обич*, е добре известен и в духовните полета на живота. Онези, които имаха отворени очи и уши, виждаха как от необятните простори на пространството слизат и възлизат незримите същества, за да чуят и те Словото Господне и да претворят в живо дело мислите и идеите на тази единствена по рода си катедра на разумния живот, извор на *Божествена Любов* и *безсмъртие*.

За дълги години този светъл, слънчев и свят дом е бил *Храм* на *молитви* и *песнопения*, *Храм на Божествения Дух*, намерил под един покрив онези, които гладуват и жадуват за повече правда и истина, за повече любов и обич.

Така, както с идея и любов бе изграден единният покрив на Учител и ученици на *Школата на Великото Бяло Братство*, пожелаваме на всички по лицето на земята да заживеят с много належащата и насъщна идея за *мир* между народите, за един общ покрив на нашата планета, която да се превърне в просторен *Дом на братството между народите* и да стане *общ Дом на молитвата, песента и Словото Господне*.

Пожелаваме в сърцата на всички души по лицето на земята да се възцари *Божественият мир*.

Честита пролет!

(от Галилей Величков – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

2. Как бе съхраняван Изгревът

Веса Несторова чула през времето, когато планът Мусман застрашавал Изгрева:

– Не каквото Мусман иска, но каквото ние искаме! Така лесно Изгрев не се превзема!

(Така отговорил Учителят на нейния въпрос. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

*

Елена Стефанова (на железничаря жената) сънувала: Учителят носи в ръката Си змия, обикаля Изгрева и иска да я изнесе от него навън. Когато наближил салона и тя поискала да погледне към него, Той чука главата й, да не гледа към салона.

(Накрая змията се превърна на боа, която погълна салона на Изгрева през 1972 г. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

*

Когато Хитлер навлезе в Полша, без да обявява война, Учителят бил много ядосан и казал:

– Ще видим какъв ще бъде краят и на Хитлера! Като иска да воюва, да отиде на Луната.

(Накрая руснаците забиха червеното знаме над Райхстага в Берлин, Хитлер загина за Луната и Германия капитулира на 9.V.1945 г. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

*

Когато Лулчев бил изправен пред съда, питали го:
– Каквото правеше с царя, питаше ли Учителя си?
Той отговорил:
– Ако бях го слушал, сега нямаше да бъда пред вас.

(Той бе осъден на смърт от комунистите. Не бе съхранен, защото излизаше вън от Изгрева и бе извън Изгрева. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

*

Когато летели бомбите над София, Учителят казал:
– Изгревът има отбрана отгоре.

(Нито една бомба не падна върху Изгрева, но падаха наоколо, околовръст Изгрева. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

3. Чудото – да се явяваш и да изчезваш, когато е необходимо

Разказва Васил Бъндерски:

Един ден бях при Учителя. Той седеше на един стол пред мене. Както седеше, започна да става светъл, да излиза от Себе си, като ми се усмихваше и отдалечаваше, чезнеше. Това трая около пет минути. После пак се прибра и седна на мястото Си. Запитах Го какви думи произнася, за да може да излиза от Себе си и какво казва, за да се прибере обратно. Учителят каза, като се усмихваше:

– Това не е работа за тебе, Василе! Някога ще се явиш пред някого и ще го уплашиш! Не ти ли стига, ако можеш да ставаш невидим, когато те мразят и искат да ти направят лошо и да ставаш видим, когато те обичат и искат да ти направят добро?

(– Искам, искам! – възторжено казал Васил Бъндерски.
Учителят допълнил:
– Чети Словото ми и го изпълнявай!)

4. Апотропов, слугата на кесаря

Гората беше наскоро подсечена. По пътеката бяха разхвърляни още свежи, зелени вейки. Откъм Поляната не се чуваха традиционните звуци на кларинета. Когато започна да се провижда през клоните, върху поляната нямаше никого. Тежки бетонени блокове свързваха яка многоетажна ограда от бодлива тел. Обичайната пътека, през която влизах в поляната, беше също затворена.

Откъм края на оградата все пак намерих място и навлязох, като някой контрабандист, върху поляната. Изток червенееше и скоро слънцето се навдигна над хоризонта. Със свито сърце повтарях обичайните думи. Към тях се примесваше чувство на дълбока горест. Тя не даваше на мисълта ми да хвърчи нависоко, така, както това е ставало през десетките години, през които съм се изправял до моето борче – сега вече масивен, малко разкривен бор. Тревата беше суха и огазена от стъпките на много хора, които тук са играли гимнастическите си упражнения. Това направих и аз.

– Господи, нима ще се тури кръст на великото дело, което беше посадено и расте пред нашите очи? Нима наистина целият този хубав, вдъхновен народ, който се събираше тук, на тая поляна, ще бъде завинаги разпилян, бездомен, без надежда и без утеха, прогонен поради едно грубо неразбиране и поради наши технически грешки?

Беседката, под чийто покрив толкова десетилетия толкова народ седеше в сърдечни разговори – беседката, гдето някога сам Той седеше и усмихнато изсипваше мъдростта на Своето чудно знание, сега беше разрушена. Останала беше само бетонената поставка. Късове от смоляна хартия, с която беше покрита, бяха разпилени по поляната като сухи листа на осланена ябълка.

Надникнах през прозореца на Елена [Андреева]. През мрежата му можах да я видя. Тя се върнала вчера, не беше още отключила вратата.

Елена е спокойна.

– Всичко това Учителят го е казал много ясно. Много пъти е казвал, че Изгревът ще бъде взет. Затова ние трябва да се готвим. Може би ще трябва да се готвим да отидем някъде между Симеоново и Бистрица. Впрочем, всичко това е работа на [Никола] Антов. Но и това е нищо. Важно е нашите хора да бъдат на местата си. Напълно съм съгласна, че ние трябва да докажем с дела на другарите това, което сме научили от Учителя. Не приказки сега са нужни. Напълно съм съгласна, че ще трябва да работим без много шум. Що се отнася до мене, трябва да кажа, че и тоя път срокът от 24 август беше „отменен за неопределено време". Истина е, че се нуждая от стаичка, гдето да мога да живея, да се разгъна, както си зная. *

Елена грееше вода в чайници, с която трябваше да се пере.

– Току-що съм се върнала от планината и трябва да се пере. Трябва да ти кажа, че Апотролов е всъщност платен служител на МВР. Платен е също и Йон, това чухме от неговата жена, когато ведньж на планината се скара с него. Но наистина е време всеки да работи заради делото на Учителя според своите собствени разбирания. Ние получихме много и трябва да покажем пред света какво сме научили.

Пеню [Ганев] току-що завършваше своите упражнения под крушата на двора си. Подскачаше последното упражнение, „кончето", и беше зачервен и потен. Наметна се и започна да говори полугласно:

– В неделя дойде един милиционер, придружен от Алотропов. Каза така: „Министерството на транспорта е набрало средства и започва да трупа материал и да строи. Поради това ви се забранява да играете на поляната."

Когато му казали, че ако има такова нещо, той трябва да донесе писмо, което да се окачи на поляната, той се смутил и тогава се обадил Апотропов: „Има нареждане да не се играе на поляната и сега ще трябва да си отидете и вече да не се събирате."

Пеню [Ганев] призна, че въпреки моето предупреждение да се запази чисто физкултурният характер на гимнастиките, все са се намирали хора, които са приказвали много. Данчо [Йордан Симеонов] четял по две страници от беседите при Рила. Но това давало повод на руснака Шапошников да вземе думата и да приказва с часове. Той много добре знае, че е разбрал съдържанието на бележката, която окачих на дирека: „Да се играе Паневритмия, да се пее и да се казват кратки съобщения, но да се избягват всякакви *проповеди*." Но не могъл нищо да направи. Константинов поискал от руснака да спре да приказва, но той се развикал: „Тука социализъм ли е или дъновизъм?" Тогава едни си отишли настрани и не искали да го слушат, но други останали около него и той продължил да говори. Той не само че говорил, но и викал с всички сили. Питам Пеню [Ганев]:

– Хората, които изгоняха книгите ни, дали ще позволят спокойно да се превръща поляната на трибуна? Как не можете да разберете, че такова нещо не бива да се позволява?

---

* Вж. „Изгревът" том III, стр. 364–365. (бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

Пеню е напълно съгласен, че може да се иска и в бъдеще *само да се правят гимнастиките, да се прави Паневритмията от физкултурна гледна точка*, но не и да се прави някаква пропаганда. В тоя смисъл Пеню насърчава да се отиде при директора на телевизията. Там нито сега, нито наскоро предстои да се правят строежи, защото парите са отправени в друга посока. Следователно поляната е свободна.

– Аз съм съгласен, че не бива да се чете, както правеше Данчо – могат само да се казват кратки мисли от Учителя, които да не може никой да ни вземе. Защото и моите книги не са иззети и могат да ми направят и на мене обиск.

Боян [Боев] изслуша с внимание моето възмущение от това, че не са ме послушали, като не само са правили гимнастики, но са и правили проповеди, които са наострили вниманието на милицията и са дали сила на Апотропов да изиска спирането на гимнастиките, като си послужи с милиционера.

Преди три седмици срещнах Апотропов и му казах, че искам да се даде физкултурен характер на гимнастиките. Той каза: „Добре, съгласен съм." За съжаление, не можах повече да говоря с него и да видя какво всъщност той мисли. Боян ясно потвърди мисълта ми:

– Разбира се, никакви проповеди, само физкултура да се играе! Ще отидеш като лекар при директора, при помощник-министъра и ще искаш да се разреши да се играе от *медицинска гледна точка*.

Казах на Бояна [Боев] как много наши хора не могат да ме разберат, как ме критикуват, защото съм бил профанирал ученето на Учителя, като съм му бил давал физкултурен характер. Питам: нима е профаниране, ако приучиш хората да излизат сутрин пред лицето на слънцето, на чист въздух, пред великата природа, като ги караш да дишат чист въздух, като ти имаш възможност да си мислиш каквото искаш – доколкото това се разбира.

Той е напълно съгласен с мене! Една възрастна жена, която беше при него, от Провадийско, слушаше с внимание. Казах:

– Сестро, не се смущавайте, борбата е тежка – тя е с външния свят, но тя е и между самите нас! Защото нещата са много по-широки, а има и хора, които не могат да ги разберат!

Данчо е прясна измазал дъсчената си барака с хубава бяла боя. Аз го поздравлявам от сърце и той се радва:

– Цялата работа идва от Апотропов! Никой нямаше да ни закача, ако той не беше! Амбицирал се човекът и решил да пречи! Но сега чакаме да дойде другарят Чернаев, той ще отиде при директора на телевизията и ще иска писмено разрешение. Хората нямат нищо против. Ще строят след десетина години. Но Апотропов се пука от яд. *

Очевидно, това ще да е истината! След Данчо срещам на улицата Ганчо [Ганчев]:

– Паневритмията трябва да се спре! Какви светии са това, болни са до един! Трябва старото да се изхвърли, да дойдат нови хора!

Очевидно, вътрешният враг работи! Дребните амбиции на Апотропов, подкрепени от Ганчо [Ганчев], не могат да простят, че въпреки всичко, делото на Учителя живее и се изразява през една от неговите най-ярки прояви – Паневритмията!

Дребосъци, които се напъват да спрат слона по неговия тържествен път! Колко е интересна борбата!

26.VIII.1960 г., София

---

* Вж. „Изгревът" том III, стр. 366, точка 11. (бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

(Накрая слонът, по заповед на водача си, сам с хобота си разруши салона. За разрушаване на Изгрева вж. „Изгревът“ том III, стр. 359–371. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

5. Паневритмията

Паневритмията съчетава в себе си качествата на *гимнастическите упражнения* с тия на духовното подвизаване. Тя обхваща, раздвижва всички мускули и стави на човешкото тяло, без да причинява някаква досадна умора. Нека се опитаме да огледаме елементите, които вземат участие.

Игрите стават през *ранните часове* на деня. Касае се до време, което мнозина прекарват в лениво излежаване, водещо към засилване на мързеливите уклони на човешката природа. Често веднага след това идва набързо ставане, нервно тичане за тоалета, набързо подтягане на косата, закуска, бързане за работното място.

Наблюденията са доказали, че човешкият организъм се нуждае от известно време от ставането си до поставянето му до трудова годност. Ако станалият се постави веднага на работното му място без необходимото душевно и физическо „разгряване“, работата на първите уводни минути не е така качествена, както работата след подготовката за целта. Тая подготовка се постига чрез леки физически упражнения, предпочтително на *открит въздух*.

Вторият важен елемент тук е именно фактът, че Паневритмията се играе на *открито*, на поляна, на височина, близо до гора или дори всред гора, гдето въздухът е наситен с кислород и изобилен с отрицателни йони и стимулиращи здравето *фитонциди*. Всеки, който само веднъж е опитал вълшебното въздействие на горския *въздух на височината*, остава завинаги пленен от неговото чудно въздействие върху организма на човека.

Паневритмията е свързана с *изгрева на слънцето*. Наистина, тя може да не съвпада напълно с момента на явяването на слънцето на хоризонта. Но и не това е най-важното. Изгревът на слънцето не е един миг, той трае повече от половин час, време, през което слънчевите енергии се засилват, вземат надмощие над нощната мараня. За психологията на човека е от голямо значение именно това възходящо прогресивно възлизане на слънчевата маса, за събуждане на човешката душа, за преобладаването на *положителните*, градивни, жизнерадостни, оптимистични, жизнеутвърждаващи мисли и чувства, толкова необходими за пълноценната дневна дейност на човека.

Движенията при Паневритмията са *плавни*, не резки, строго ритмични, подчиняват се на ритъма на музиката. Взети поотделно, те не налагат някакво особено напрежение на мускулатурата и са леки за изпълнение. Поради продължителното траене на упражненията, все пак се постига достатъчно голямо натоварване – равно на вървене повече от два-три километра. Това раздвижване на всички части на тялото има несъмнено положително въздействие върху кръвообращението. Поради бавните движения и положителната психическа окраса, нашите наблюдения показаха *намаляване на кръвното налягане* от 20–30–40 милиметра, забавяне на пулса от 10–20 удара. Поради това Паневритмията може да се практикува с успех не само при хора със здрави сърца, но и при такива със слаби сърца или с повишено кръвно налягане.

Песните, според своето съдържание, изразяват отношението на духовния човек към цялостната *природа*. По съвкупност те засягат всичко природата: „Бляскави звезди-брилянти, блести чистата луна.“ „Ражда се красивий ден, ето слънцето към нази грей“. „Химни в гората весело птиченце пей, светлата радост обилно ни грей, сила в душата безспирно налива тя.“ „Слънцето грей,

гали с лъчи цветенца и треви, и нас." „Въздух-благодат, птички хвъркат весело над нас, природата сияе цяла в красота." „Слънцето грей, праща веселие по цялата земя, целия мир събужда, вика със любов, влива ни живот и красота." „Нагоре да полетим, към небесния простор!" Паневритмията, според съдържанието на песните, е възпроизвеждане на *цялостната природа*, на *космоса*, [на връзката] със звездите, слънцето, земята, дърветата, цветята, птичките, всичко, което ни обикаля, от което ние самите сме частички. Колкото сме повече емоционални, колкото по-*живо* си представим всичко това около нас, толкова по-дълбоки следи в нашия душевен живот ще остави преживяването на Паневритмията. А от *павловска гледна точка* е дълбоко *жизнеутвърждаващ фактор*. Тук не се касае само до някаква „вяра" – човек може дори никак да не „вярва" в абстрактната мисъл за „Бога". Самото преживяване на представите за цялостната природа оставя в душата елементи за нейното разширение, за нейния растеж в светлина и хармония с живота, нейна текуща, неоспорима изява.

Мелодиите на песните отговарят на тяхното съдържание, на текста. Повечето от тях са с темп на валс, мелодични, спокойни. Други са по-бавен темп, променящ се според промяната на текста – „Изгрява слънцето". Трети са с времето на българската ръченица. В повечето от тях се чувствува влиянието на националната ни мелодика. Въпреки влиянието на националната ни музика, всички мелодии са оригинални – в български стил, обаче неповторима, оригинална мелодия, композирана почти изключително от Учителя. Според сведения на хората, участвували при първото показване на мелодиите, Учителят е давал първоначалната насока на мелодията. След това са вземали думата братя и сестри музиканти, които допълвали или поправяли основната мелодия. Така се раждала мелодията и се подреждали придружаващите ги движения. Това ставало бавно, отначало несигурно, докато се поемало от останалите присъствуващи в „класа" братя и сестри. Сама Паневритмията не е създадена за един ден в завършен вид. Към основните мелодии и песни с движения са присъединявани други, намествани са и са променяни местата на песните и движенията. Това е продължило повече от две-три години.

За доброто оползотворяване на Паневритмията е необходимо както изпълнението на мелодията, така и преповторението на текста, изпълнението на движението. По такъв начин, наред с образите, дадени от текста, се поглъщат от съзнанието красивата мелодия на песните, както и подходящите движения, подчертаващи смисъла на играното. Например упражнението „Тъкане" е съпроводено с разместване на играещите, наподобяващо прехвърлянето на совалката върху основата на тъкането. Упражнението „Аум", заимствано от индийските мантри, е прастарата свещена дума, останала през вековете като „Амин". Нужно е дълбоко съсредоточаване в текста на упражнението, за да може да стане част от самата природа на човека.

При танца на „слънчевите лъчи" всички играещи, образуващи едно цяло, един кръг, чрез движенията си изобразяват *пулсациите на слънчевите лъчи*. Те се отдалечават и отново приближават към неговия център. Доловен е сложният характер на слънчевия лъч, който се състои от две компоненти, пулсиращи една около друга.

Мъчно може човек да си представи по-хубава ода в чест на майката, която ни е родила като „красиви човеци", които могат „добре да мислят и добре да любят". Човек лесно може да премине от мисълта за собствената си майка към Майката-Природа, чиито деца сме всички ние. А самата мисъл за преплетените до подсъзнанието ни комплекси е вече жизнеутвърждаващ фактор, даващ радост и сила на човешката психика.

Дишането, съпроводено с песен на гамата, създава нагласа както за дълбоко дишане, така и за пеене, чието значение е вече известно. Движенията, които придружават пеенето на гамата, изобразяват жестовете на гребане на енергия от Природата и пълнене на дробовете и оттам – на целия организъм със силите, които ни са така много необходими, за да бъдем здрави.

Подвижните „пентаграми" или петоъгълници, които петте двойки изписват последователно, изобразяват петте силови линии, чрез които Учителят изразява графически Своето учение: любов, мъдрост, истина, правда, добродетел.

Паневритмията се играе от пролетта до есента. Тя трае малко повече от цял час, което я прави удобни за хора, чийто трудов процес през деня не налага особено натоварване. След нея се чувствува успокоение, тиха радост. Понеже се играе през ранните утринни часове, нейното отражение остава като светла доминанта през целия ден. Нейното влияние върху организма е толкова потрайно, като се има пред вид горската обстановка, чистият въздух, дълбоките дишания, които я придружават.

Трябва да признаем, че физическото натоварване чрез Паневритмията за нормалния здрав, млад организъм е доста едностранчиво – товарят се повече горните крайници, а съвсем слабо – краката и много слабо – кръстът. Затова съвсем уместно е включването и на други упражнения, с по-широк физически аспект, също дадени от Учителя и поддържани от някои негови усърдни ученици (Пеню Ганев) *.

В своята цялост, Паневритмията е полезен за здравето физкултурен комплекс, който заслужава да се популяризира и широко използува за колективи със спокойна, склонна към картинно мислене и богата емоционалност.

(Въпреки че е разглеждана по този начин Паневритмията и я представиха на комунистическите власти, тя беше забранена да се играе. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

6. Една утрин при Бялото Братство. Утринните гимнастики в лагера на „дъновистите". Едно реабилитирано българско религиозно движение

(Репортаж)

Слънцето едвам се подаваше над тъмносиния гребен на Мургаш. Нямаше още 6 часа сутринта. Гората бе окъпана от скоро валял дъжд. Тревата бе нагизнала в блестяща като брилянти роса. Боровете издишваха лек аромат на терпентин. Прохладният въздух беше свеж и се поемаше леко с пълни гърди. Още отдалече ни посрещна странна музика. Цигулки и китари разговаряха с неспокойните трели на кларинет. Подразнените славеи подемаха песента и цялата гора кънтеше от песен.

Беше неделя. Хората от обществото на Бялото Братство правеха своите сутринни упражнения. Обширната поляна беше препълнена с хора. Те обикаляха посипаната с пясък кръгла пътека. Под такта на музиката те правеха различни гимнастически упражнения. Мнозина пееха, като пригласяха свиренето на инструментите. Извишаваше се плътен баритон:

---

* 21 упражнения от Учителя, представени от Пеню Ганев, са описани в „Изгревът" том XVI, стр. 791–797. (бел. М. И.)

„О, слънце на живота мой,
летя, летя към тебе непрестанно..."

Очевидно певецът беше почитател на слънцето.

С още по-голямо красноречие цял хор продължаваше, като че искаше и нас да убеди, че казаното е вярно:

„Кой на ранина става да играй,
по зелената трева и по бистрата роса,
той ще бъде вечно млад,
здрав и хубав и богат!"

Ние оглеждахме една след друга минаващите край нас двойки. Това бяха хора от различни професии и съсловия: чиновници с плешиви глави и строги изражения на лицето, занаятчии с шаячни дрехи, работници с работнически комбинезони, беловласи жени в съвсем напреднала възраст, млади, с грижливи фризури и изискано облекло. Млади хора играеха гимнастиките като някакъв балет – с вкус и дори с грация.

Преди години се говореше толкова много за „сутринните поклони на слънцето", че човек наистина пристъпваше към поляната със смесени чувства на обидено човешко достойнство и на парещо любопитство. Бяхме приятно изненадани: израженията на лицата бяха съвсем човешки, спокойни, може би леко заруменени поради движенията и свежия въздух.

Ето още някои подробности.

На средата на поляната се белееше метеорологическа кула. Върху грижливо полирана маса беше поставен слънчев часовник. На единия край на полянката беше построена продълговата дъсчена беседка. Там преди години Учителят Петър Дънов обичал да беседва със своите последователи. Пътеката водеше под високите корони на боровете към „салона" и жилището на Учителя. Всичко тук светеше от ослепителна белина. Над вратата на дома беше поставен герб: син триъгълник с петолиние, ключ „сол" и три ноти една над друга: „до–ми–сол".

– Това е знакът на мировата хармония – обясняваше любезен „брат".

Над балкона пред стаята, гдето е живял Петър Дънов, беше поставена друга фигура: пламтящо сърце. В самия салон се виждаха големи художествени табла, нарисувани със светли, ефирни тонове, с някаква символика, изработени очевидно с вещина. Виждаха се картини на рилските езера. Над катедрата, от която е говорил Петър Дънов, беше поставен портретът му. Това беше образът на белокос, брадат старец с проникновен поглед и спокойно, малко строго изражение на лицето. Ние го гледахме дълго: това, значи, беше лицето, за което някога се говореше толкова противоречиво: едни го смятаха за „прероден Христос", а други твърдяха, че е мошеник, рушител на истинската религия, на морала и на държавата. Петър Дънов не беше се оправдал нито с един ред, нито с една дума. Той и сега гледаше спокойно от рамката на портрета, като че искаше да каже: „Моето дело е пред вас – нека всеки приеме от него това, което може да приеме."

До салона беше трапезарията и кухнята. Дънов е бил един от първите създатели на комуналната трапеза. Тя и сега е същата, каквато той я е оставил. Тя готвеше своята традиционна картофена супа. Там се използуваха продуктите, които братството произвежда от своето стопанство, от своята градина – така, както напоследък много кооперативи започнаха да се снабдяват със зеленчук от собствените си градини.

Много се приказва: какво е, собствено, учението на Дънов? Какви са неговите основи? Християнство, будизъм, теософия, индуизъм, антропософия?

Дали е някаква „нова религия“ извън съществуващите и познати засега религии и секти? Или е нещо, извлечено от всичко досега познато и преработено от будното чутие на един гениален българин? Какво осветление трябва да му се даде, когато се гледа през призмата на марксизма-ленинизма в ерата на строящия се социализъм? Как да се приемат спорните с установената положителна наука на диалектическия материализъм места от учението на Петър Дънов? Дали не ще трябва да се оценят по достойнство някои от проявите на неговото „общество“, като: несъмнената полза за здравето на човека от сутринната гимнастика всред гората или на полето, благотворното влияние върху психиката на музиката и песните с жизнерадостно съдържание, на екскурзиите, на общите зеленчукови градини и трапезарии? Да се използват в по-широк народен мащаб, доколкото съдържат в себе си нещо наистина градивно.

Ето колко много въпроси възникнаха в нас, когато напускахме едно от най-оригиналните кътчета на София и на страната ни – „Изгрева“ на „Бялото Братство“.

– Не забравяйте да пишете, че през време на конференцията на представителите на 63 групи от страната ни през тая година в Айтос се направи декларация, че всички събрания на групите стават напълно свободно – ни напомняше изпращачът „брат“.

Ст. К.

Д-р Стефан Кадиев – бул. „Патриарх Евтимий“ 16, тел. 2–38–51.

7. Кратки сведения за общество „Бяло Братство“, Изгрев – София

В България съществува духовно общество „Бяло Братство“, основано от Учителя П. К. Дънов, което обединява хората чрез любовта към Бога. То седи над всякакви религиозни, класови, национални или расови различия. То примирява хората и ги призовава към братски живот, към мирен труд и взаимна помощ. Членовете на това общество не употребяват месна храна и алкохол, обичат простия природосъобразен живот, слънцето, планините, чистия въздух, чистата вода, простора и свободата.

Основа на Братството е учението на Христа, което Учителят развива в своите беседи и лекции. В тях е изложен онзи широк, духовен мироглед, който прави човека гражданин на живата природа. Като такъв, човек трябва да изучава законите и силите, които действуват в нея, да бъде в съгласие с тях, т. е. посочва му се път към един добър и разумен живот.

В „Бялото Братство“ няма обреди и церемонии. В събранията се четат беседите на Учителя, правят се молитви и се пеят песни от всички.

Братският живот се изразява в ред хубави, колективни прояви: гимнастически упражнения, които се правят сутрин рано, при изгрев слънце, на открито, придружени с музика, наречени Паневритмия, дадени от Учителя. Те са хигиенични, здравословни, тонират човека с ритъма на природата. Предприемат се общи екскурзии в планините от по-малки и по-големи групи, а през лятото Братството има свой лагер – летовище при Седемте рилски езера на височина 2200 м, където няколкостотин души летуват на палатки. Братството има значителен музикален живот, в който участвуват всички членове на обществото. Учителят е дал много песни, художествени музикални творби, едно голямо музикално богатство. Обществото е организирано по онзи вътрешен закон на любовта и свободата, който е основа на Братството.

Братството възпитава човека, дава подтик на добрите заложби в него, учи го да пристъпва с благоговение в царството на природата, да зачита правото и свободата на всяко същество.

Братството създава в човека светъл жизнерадостен мироглед, да знае човек, че живее в един уреден разумен свят, в който действуват законите и силите на разумната природа, които той трябва да зачита, да изучава и с които трябва да бъде в съгласие. В този живот на Цялото, човек участвува, свързан е с него с дълбоки родствени връзки, той е едно с него.

Бялото Братство има последователи в цялата страна, те са съзнателни, честни, добри работници във всички области на стопанството. Братството има малко селище край София, наречено Изгрев, непосредствено до парка на Свободата. Тук е молитвеният дом на Братството, паркът, в който е положено тялото на Учителя, полянка за гимнастически упражнения, овощни градини – необходим терен за живота на обществото.

Напоследък отечественофронтовската власт предприе акция против Братството, като изгде и унищожи голяма част от литературата на Братството: беседи на Учителя, портрети, песни и др. – акция, съвършено ненужна и с нищо неоправдана. *

Бялото Братство работи за сближение, мир и братство между човеците. То е едно светло обществено явление, предвестник на новия живот, който иде на земята.

8. Факти из живота на братя и сестри преди 9 септември

1. На поселението „Изгрева" са бивали укривани три печатници на БКП.

2. Сестра Василка Иванова, която е живяла на ул. "Опълченска" 66 в сутерена, на горния етаж на същия адрес по това време е живял също Учителят П. Дънов, е укривала архивата на нелегалния тогава ЦК на БКП в стаята си под плетачната машина, с която е работила като плетачка.

3. В домовете на братята на Изгрева са укривани като нелегални видни комунисти при посредничеството на брат Тодор Михайлов – железничар. Между укриваните са: Никола Кофарджиев, Орлин Василев, Кирил Драмалиев, Антон Югов и др.

4. Братът Иван Камбуров от Сливенско е подпомагал комунистите през годините 1942/44 г. Той е укривал повече от 100 души.

5. Брат Христо Янев от с. Нова Баня – Казанлъшко е известен като укривател на комунисти.

6. Другарят Тодор Павлов е бил укриван в с. Коньово, Новозагорско от нашия брат Влайчо – ясновидеца.

7. Брат Желю Матев от с. Прослав, Пловдивско, е укривал много другари комунисти.

8. Брат Ганчо Генчев Ганчев, инженер от София, понастоящем още жив, през 1942/44 г., мобилизиран като капитан, изпълняващ в Скопие длъжността комендантски адютант, е подпомагал чрез другар-железничар – Таню ..., 250 осъдени другари комунисти, намиращи се тогава на 17 км от града. Пренасяни са храни, дрехи и литература с военни камиони с кошници и куфари. Всичко това е описано подробно в книгата „Записки на политзатворника" от Владимир Зарков, стр. 65–72. Както и в книгата „Червени семафори" от Борис Ангелов, стр. 219–234. В затвора са били другарите Живко Живков, Стоян Гюров,

---

* Това бе извършено на 6.XII.1957 г. в 6 ч сутринта. (бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

Митко Григоров, Никола Кофарджиев, Кирил Драмалиев. Подпомаган е бил също и другарят Димитър Йовчев – сега работи в Държавния съвет. Брат Генчев е укривал в квартирата си до Танушевата пивница, София, другаря Иван Пръмов – сега секретар на ЦК на БКП.

9. Брат Възкресен Анастасов, живущ в София, бул. „Скобелев" 45, родом от Ямбол, като учител в Тополовград от 1924 до 1934 г. е подпомагал със съдействието на жена си другари комунисти. Също така на това себепожертвувателно семейство са съдействували: Желязко Шайгунов (сега в София – преподавател по Диамат [диалектически материализъм] в института за усъвършенствуване на учители), Васил Гечев (сега в Стара Загора – като бивш ж.п. чиновник). Всички те са били бивши жители на Тополовград. В дома на В. Анастасов са укривани повече от 10 души, някои от които са живели там месец и повече. Имало е и такива, които са били отвеждани по канал през Сакар планина в Турция. Между укриваните са другарите: Атанас Цвятков от Нова Загора, Димо Боюклиев от Бургас, Кирил Илиев от Варна, Йонко Карабуюков (починал в София през 1975 г.). За горната дейност брат Анастасов има нотариално заверени документи. На 17 и 18 декември 1975 г. той е канен специално в Тополовград и е участвувал в 80-годишния юбилей на БКП в града, като е приет за почетен гражданин на града и награден с юбилейна значка (80 години) и знак на града за неговата себепожертвувателна дейност.

10. Характерно е да се отбележи, че всички братя и сестри, които са подпомагали и укривали преследвани комунисти, не получават народни пенсии, защото са се себепожертвували по съвест за хора, близки идейно на нас, които са се борили за човешки правдини.

11. Първите опитни комунисти са създадени от Братството през 1921/23 г. в някои селища в България.

9. Празникът на пролетта, 21 март 1965 г.

„И уподоби се царството Божие на многоценен бисер,
който, като намери човек, продаде все, що имаше, и купи го."

Обични братя и сестри,

Днес празнуваме един от празниците на природата, духовната и астрономическа Нова година.

В живота непрестанно се влива нещо ново. На него се дължи всяко движение и всички промени. Новото иде от онзи велик Божествен ред и порядък, който сега слиза на земята. Ние го наричаме Царство Божие.

Божественият ред и порядък прониква цялата вселена. Навред във всемира, в безчислените светове се простира Царството Божие.

Някой пита: „Къде е то?" Царството Божие не е по място, то е навсякъде. Всеки ден ние се срещаме с Царството Божие. Всички блага на живота идат от него: един зрял плод, едно цъфнало цветенце, житното зърно, милувката на майката, изгряващото слънце, всичките проникват в Царството Божие. Да познаваш Царството Божие, да го очакваш, да го посрещаш, да го приветствуваш, да го приемаш и изявяваш, в това седи радостта на живота.

Царството Божие иде непреривно, то подхранва всички хубави явления.

Божественото учение е учение за Царството Божие.

Христовото учение е учение за Царството Божие.

Учението на Учителя е учение за Царството Божие – те са едно.

Божественото учение може да се преподава от амвона на храмовете и от катедрите на университетите и академиите, но за него най-подхожда не ня-

коя човешка сграда, но великият небесен купол, осветен от слънцето и звездите, където ветрецът повява, облаците плуват, планинските върхове присъствуват. Такъв салон най-подхожда за Божественото учение. Него Бог ни го е дал и никой не може да ни го отнеме. В него Бог говори и ни учи.

Няма какво по-хубаво от това да желаем.

При тази обстановка животът на Братството се развива естествено, както текат водите, както изгрява слънцето. Защото Братството е явление на Царството Божие. В него е вложена идеята за единството с Бога.

И тъй, Братството съществува не по човешко, а по Божие благоволение.

Божественото учение се е давало в миналото, но то е било затваряно в храмове и светилища, обременявано и затъмнявано от обреди и церемонии, използувано за власт и корист.

За тази епоха обаче Божественото учение ще остане свободно от всякакви форми и ограничения. То може да си служи с такива, но ще бъде свободно от тях.

Днес Божественото учение изгрява свободно във всичката своя красота, сила и светлина. Неговата емблема е Изгряващото слънце. То навлиза в живота отвън и отвътре. То е достъпно за всички. Днес всички са призовани на Божествената трапеза.

За тази епоха Божественото учение няма да бъде затворено в храмове и светилища, привилегия на малцина. „Не се запалва свещ, за да се тури под шиник, но на светилника, да свети на всички" – казва Христос.

Като посрещаме изгряващото слънце, ние се свързваме с живота на Слънцето. Някои питат: „Има ли живот на Слънцето?" Има. Всички органични форми са проекция на живота на слънцето. Обаче животът не е неизменно свързан само с органическите форми. Животът има безброй свои състояния и неограничени възможности. Животът се проявява при всички условия.

Учените още не могат да отговорят на въпроса какво представляват кристалите, растенията и животните. Те са проекция на законите, силите и качествата на Единния живот – животът на Бога. Това е отворената книга на природата, живото Слово, което винаги трябва да изучаваме.

Човек е свързан с космоса, с целокупния живот и е едно с него. Той го приема съзнателно или несъзнателно. Той има органи за това, които знае и които не знае.

От звездното небе идват към нас съчувствени лъчи. Те ни благославят и подкрепят. Връзката между човешките души и звездите е тъй реална, както водите на извора, от които пием.

От звездния мир към нас текат видими и невидими струи. Тъй възникват в нас мислите, чувствата, раждат се идеите, събуждат се силите и способностите, идва вдъхновението.

Всеки човек е призван да участвува в творението повече или по-малко. Това явление също принадлежи на Царството Божие.

Учениците на Божественото учение са работници на Царството Божие. Те са по цялата земя, сред всички раси, народи, религии и класи. Каквото и да носят, те са едно.

Ученикът на Божественото учение страх и безпокойство няма. Той работи с мир и упование. Смърт няма. От великия живот идем и в него се връщаме.

Всяка дарба, всяка способност и сила се подхранват от живота на Царството Божие и се оправдават, когато са осветени от него.

Вселената е храм на живия Бог на Любовта. В този храм се извършва непрестанно служене, възнасят се молитви и благодарствени песнопения.

Великото хваление се предава и приема от служител и тъй във всички светове. Тъй дните на творението се редят и днес тъй се ражда новият човек, тъй идва Царството Божие в човешката душа. Благословение е да участвува човек във Великото славословие. Казано е:

„Бъдете свещеници и служители на Бога живаго!"

Както пролетта идва, тъй и в човешките души разцъфтява любовта към Бога. Това е новото, което идва сега в живота. Това е новата култура, културата на Царството Божие, която нашият обичен Учител възвести и за която работи.

Ние ви поздравляваме с пролетта.

Ние ви поздравляваме с новото, което идва.

София – Изгрев

6 март 1965 г. Братският съвет

10. Изложение от д-р Стефан Кадиев до Комитета по културата и изкуствата

До

Др. Председател на Комитета по Културата и Изкуствата

Тук

Изложение

От д-р Стефан Станчев Кадиев, лекар-общественик,
живущ бул. Патр. Евтими 16, тел. 7–43–51, София

Другарю Министър,

Поради стечението на много обстоятелства у нас, делото на един голям българин – Петър Константинов Дънов, остана неразбрано и дори бе подложено на дискриминация. Тъй като историята има своя логика, считам, че е в интереса на народа ни да се хвърли светлина върху известни факти, имащи пряка връзка с представляваното от Вас Министерство.

1. Петър Дънов произхожда от прогресивно за времето възрожденско семейство от Варна. Самият той никога не е забравял качествата си на добър родолюбец.

2. Запознат с прогресивния за времето си евангелизъм, като ученолюбив студент, Дънов усвоява принципите на практическото християнство и си поставя като цел на своя живот неговото внедряване в живота.

3. По пътя на своето движение, той е бил в близък контакт с великия син на народа ни Георги Димитров и в продължение на 16 години съжителствувал с него под един покрив. Между двамата е съществувало дълбоко разбиране и вярно приятелство. То е изразено в рискованото укриване на Георги Димитров от полицията, което завършва с избавлението му. Неслучайно учението на Дънов е считано за комунистическо и е било под съмнението и преследването на Фердинанда и на фашистките правителства. Исторически факти са рискованите укривания, които са намирали много партийни функционери всред последователите на Петър Дънов.

4. Поради своята оригинална за времето линия на движение, Петър Дънов беше отлъчен от черквата и на учението му беше сложена „анатема". Така, въпреки религиозния характер на учението и на движението, създадено от него, то остава без връзка с тогавашните религиозни „църкви" и не е разчитало на каквато и да било помощ от фашистката държава, а изключително на моралната и материалната подкрепа на своите последователи.

5. Днес можем наистина с учудване да отчетем колко голям е бил авторитетът, обаянието на тоя човек, който сам, без всякаква официална подкрепа,

без държавни и царски субсидии, е могъл да напечата повече от 120 тома беседи – десетки хиляди страници, очаквани с нетърпение от неговите последователи. Не ни е известно друг подобен случай в историята на нито един народ в света.

6. Поради известни допуснати грешки в дейността на „братството", 12 години след смъртта на Дънов се проведе съдебен процес. Бяха иззети беседите и имуществото и се нанесе тежък удар върху живота на така наречената „верска общност Бяло Братство". По такъв начин, през времето на *култа към личността* беше показано дълбоко неразбиране на същността на делото на Дънов, на неговия прогресивен характер.

7. Беше пропуснато обаче, че през време на предшествуващите години учението на Петър Дънов беше далече прескочило границите на Родината ни. „Идеите преминават границите без паспорт." То беше вече спечелило привърженици всред напредничавите среди на много страни: Югославия, Италия, Франция, Швейцария, Швеция, САЩ, Аржентина, Бразилия, далечни Китай и Япония. Будни човешки умове следяха с обич, учудване, възхищение това, което им се донасяше от малка и често пренебрегвана България. От 1935 г. във Франция е създадено подобно движение и се пеят песните на Петър Дънов на *български език*. Намират се дори хора, които изучават български език, за да могат да четат беседите на Дънов в оригинал. Авторитетът на народа ни расте все повече, наред с известното вече име на Георги Димитров.

Като преценявам от различни страни делото на Петър Дънов, считам, другарю Министър, че е правилно, ако се *предприеме от почитаемото министерство анкета*, която, при помощта на специалисти, прецени следните страни от делото му:

а) Здравно-медицинската стойност на сутринните гимнастически упражнения, съставящи част от традиционните прояви на „братството" и известни под името „Паневритмия".

б) Здравно-медицинската оценка на традиционните туристически излети в планината, далече още преди да бъде утвърден туризмът у нас.

в) Разбор на самодейното лагеруване в Рила, неговото здравно-емоционално въздействие, вече известно и на много чужденци, които са го посещавали и са останали завинаги приятели на страната ни.

г) Да се направи литературен разбор на оригиналните приказки и разкази, пръснати нашироко из „беседите", служещи на Дънов за илюстрация на мислите му.

д) Да се направи разбор и правилна оценка на *музикално-певческото наследство* на тоя изключително даровит българин;

е) Да се направи етико-политическа преоценка на неговото „Учение" – опит за практическо приложение на хуманитарните принципи на всички времена. Навярно ще се открият елементи на древната култура на нашите прадеди – културата на Орфея и траките, на богомилите.

ж) Да се намери подходяща обществено-организационна форма за легализиране на живота на „братството", съобразно с нашата социалистическа действителност;

Като излагам горните *лично свои* възгледи, позволявам си да се надявам, че е време това ценно дело, рожба на нашия национален гений и негова гордост, да бъде правилно оценено и подкрепено според своята наистина *културна ценност*, а не като странно недоразумение към непризнаващия го клерикализъм.

11 декември 1965, София

С другарски поздрав: (подпис на д-р Стефан Кадиев)

11. Петър Дънов и нашите културни традиции

Традициите са народен капитал, в който е изразена дълбочината на неговото минало. Когато се заемем като рудокопи в проучването на тоя наш капитал, ние оставаме въздивени: толкова много общочовешки ценности ние откриваме в него!

Оригиналното българско религиозно-философско движение на Петър Константинов Дънов е израз на утвърдените от векове културни традиции на народа ни. Преди всичко то е израз на конфликта на народа ни с гръко-византийското православие, представяно от крепения от държавата официален църковен клир. Тоя конфликт се изразил твърде наскоро след приемането на християнството от държавата ни. Бунтът против него е приемал понякога толкова остри форми, че е бивало застрашавано самото християнство. На цар Борис са стрували твърде много усилия не толкова неговото приемане, колкото утвърждаването му. Дори когато то било видимо утвърдено като държавна религия, бунтът против него не преставал. Духът на народа ни, чрез своя оригинален син *поп Богомил*, пак с евангелие в ръка, не преставал да се бунтува. Много се е говорило за богомилското движение и все пак ние много малко знаем за него. Против него се е борил не само официалният православен клир, ясно подразбиращ неговата същност. Против него са се борили царедворци-феодали, които долавяли дълбоките социални проблеми от приложеното на практика християнство, лишено от пищни украси, чисто Христово учение. Конфликтът исторически се изразил в изгонването на богомилите из пределите на страната и в падането на държавата ни под две робства – византийско и турско.

Но в природата нищо не се губи. Прокудените богомили тласнаха духовното развитие на европейските народи към Ренесанса. А възмъжалият в борбите наш народ намерил сили да устои през вековете както на културната сила на гърцизма, така и на бруталния натиск на турското потисничество.

– Просто се чудя, като гледам колко малко турско е останало у вас, след като цели 500 години сте били под турско иго – казваше един немски професор, посещавал няколко пъти Цариград.

Изявата и цялото дело на Петър Дънов може да се разбере правилно само от справката с историческите моменти, които са го породили и укрепили. Дънов е роден във Варна през 1864 г. в семейството на православен свещеник, един от дейците по черковното освобождение. Синът му причинява не едно разочарование, което той по бащински е трябвало да прегльща. Следва евангелска гимназия в Свищов, заминава за Америка, гдето следва медицина и богословие, като след 6 години не става нито лекар, нито свещеник, не постъпва на държавна служба и не се оженва, не заема нито един от постовете, които би могъл да заеме през онова време. Той предпочита да пътува из цялата страна, гдето има последователи, да изнася сказки по възпитанието и приложението на христовото учение в живота, пътува и лагерува по планините, проучва „черепите и характерите на българите", лишава се от удобствата на собственото семейство и на каквато и да било частна собственост, прави опити да основава комуни. А през това време името и делото му стават все по-популярни. Без да си прави никаква реклама, без да търси партии, неговото влияние в нашата обществеността расте. Като следва традициите на народа ни, той е русофил. През 1914 г., поради конфликт с цар Фердинанда, той е изселен от София във Варна. За него той смело казвал: „Аз ще се върна в София, но Фердинанд ще излезе от България и няма да се върне." През времето от 1918 до 1925 г. той е в най-приятелски връзки с вожда на народа ни Георги Димитров и с големия негов син Александър Стамболийски.

През времето от 1922 до 1944 г. Петър Дънов напълно изявява своите изумителни възможности. Изнасяни са много хиляди публични беседи, пове-

чето от които са стенографирани и отпечатани на десетки хиляди страници. Всяка негова дума е следена и записвана от верни последователи. Те са непрекъснато около него, участвуват в сутринните разходки и гимнастики, в туристическите излети из планините – първите опити за масов туризъм из Сините камъни, Витоша, Мусала, Седемте рилски езера, правят опити за „братски живот", правят многолюдни „събори". При подобен анализ ние имаме основание да се възхищаваме от дързостта му да постави за основа на мирозрението си отношението си към слънцето, към изгрева, да свърже отношението си към Природата – „Великата жива природа", в оригинална сутринна гимнастика, наречена „Паневритмия". Дънов е и музикант – оригинален композитор, чиито композиции са обект за проучване от страна на музиколози от чужбина, Франция, гдето учението му като че намери втора родина.

Нещата у нас се развиха така, че днес нашата широка общественост е лишена от възможността да чуе някои истини относно личността и делото на Петър Дънов. А те са рожба на нашия народ, на нашите многовековни културни традиции. Народът ни има основание да се гордее с тях – и това непременно ще става.

Наскоро нашата общественост ще чествува едно голямо събитие, тържество на българския дух, на българския гений. Това е предстоящият *конгрес на културата и изкуствата* у нас.

Ние считаме, че е крайно време, когато Дънов и неговото дело бъдат очистени от свои и чужди предубеждения и погрешни представи и заеме своето достойно място при признаването и утвърждаването на културните традиции на народа ни.

Д-р Стефан Кадиев

12.1. Картинки след лагеруването на Рила 1973 г.

Тая заран, след Паневритмията, Драга Михайлова разговаряше оживено с Георги Йорданов:

– Какво обещавахте, а какво направихте!

Напуснал човекът (Георги Йорданов, който е бил определен за отговорник) лагера десет дни напред. А хората от лагер останали и до днес, кой септември, когато тържествено обещаха на Кючуков, че ще стоят до 31 август. Бива ли такова нещо! Ето Елена още не се е прибрала! И тя си седи с палатките при поляната на говедарника до Боре – лесничея.

А при Борис Николов станало нещо съвсем неочаквано.

При него се настанили десетина младежи. Заедно с тях били и шестима американци. Това научил Борето. Той бил човек на Самоковския милиционерски началник. Когато отишъл да носи Борето продукти, надникнал в палатките, които били затворени с ципове. Казали му:

– Гледането е забранено!

Там се обадила Маргарита *:

– Не може да се гледа.

Но Борето вече казал на милиционерския началник в Самоков.

Един ден при Бориса се явил наперен овчар, с ямурлук, с гега, овчар от Урдините езера. Заговорили. Борис не се и съмнявал, че това не е никакъв овчар, а началникът на милиционерския началник от Самоков. На другия ден около Бориса били построени десетина палатки – хора от милицията, преоблечени като туристи.

Драга кипи от яд, защото всичко е объркано, с краката нагоре и се виждат срамотии и безобразия.

---

* Маргарита – Марта Василева Периклиева, дъщеря на Александър Периклиев. (бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

– Ето какво обещаваха, а какво излезе! – Това тя каза и на Крум Въжаров, който виновно мигаше. – Когато виках младежите да им поговоря, нямаше ги, били отишли там и там, а ги няма, [изчезнали]. Никакви ги няма. Когато е той, Крум, събират се веднага! Така ли се изпълнява нареждането? Анархисти такива!

Казах на Драга:

– Аз си знаех, че са такива – всеки знае себе си и никой никого не иска да слуша! Но ти не се стряскай! Наругай ги хубаво, нищо не премълчавай! А сега, като се върнат, направи едно събрание, в присъствието на всички, да чуят, да знаят, да си вземат бележки, за догодина да не повтарят грешките!

А един до нея слуша, слуша и говори на Драга Михайлова:

– Защо слушаш Кадиев? Той е Вей-хай-вей и е комунист!

Тая заран на Паневритмията беше д-р Тодор Тодоров заедно със Стефан Ганчев. Само си стиснахме ръцете!

(На другата година властите забраниха летуването на Рила. Нямаше кой да отговаря за безотговорни хора. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

12.2. Бележки на съставителя Вергилий Кръстев:

1. Комунистическата власт разреши летуването на Рила през 1973 г., като пред Кючуков, който бе директор на комитета по вероизповеданията, бяха взели разрешение и бяха дали обещание да се направи показно летуване на социалистически граждани. Да са изправни пред законите.

2. Организацията бе разпределена и имаше отговорници. Та Драган Петков беше отишъл 15 дни преди това и монтира банята, чешмите, канализира водата. Георги Йорданов отговаряше за организацията на лагера.

3. Събраха се към 800 души. Всеки правеше кой каквото си иска. Започна борба между отговорниците кой да ръководи братството. Издигнаха лозунг: „Който ръководи Рила, ръководи братството!" Всяка година този лозунг идва до ушите ми, дори и през 2002 г.

4. Бяха обещали да има тетрадка и в нея да се вписват за адресна регистрация онези, които лагеруваха. Но отказаха и не го правеха. Беше ги страх от властта. А властта, чрез нейните тайни сътрудници, знаеше адресите на всички. Които пренощуваха в хижата, си оставяха паспортите и се регистрираха, че са там, но не искаха да се вписват в другата тетрадка, да не ги узнае властта. Просто не искаха да се подчиняват.

5. Пълна анархия и безотговорност. Групата на Крум Въжаров наброяваше около 20–30 младежи, страняха и се събираха отделно при Крум. Това ядосваше всички.

6. Петър Филипов имаше свой лагер, около 10–15 души, и приемаше непрекъснато гости. И той не бе регистриран.

7. Елена Андреева с 30–40 палатки бе на лагер до поляната „Говедарника". Там бяха възрастни братя и сестри. И те не се зарегистрираха.

8. На Салоните бяха опънали няколко палатки Борис Николов и Мария Тодорова. После към тях се присъединиха много младежи. Аз бях на 200 м от тях с две палатки. Бях се зарегистрирал при хижата с адресна карта и си плащах за мястото на палатката всеки ден по 30 ст.

9. Когато ме провериха, че имам адресна карта, те се учудиха. Оглеждаха ме внимателно. Питаха ме: „А защо другите не правят като теб?" Отговорих: „Аз съм социалистически гражданин и съм свикнал да се подчинявам на властта. Аз отговарям за себе си. Аз не мога да отговарям за безотговорни хора."

Това становище го поддържам и досега. Отговарям само за себе си, но не и за безотговорни люде.

10. На следващата 1974 г. забраниха лагера. Онези, които се качиха, ги свалиха насилствено с милицията.

11. На следващата 1975 г. аз бях с палатка с Борис Николов и Мария Тодорова на Зекирица. Изведньж се изсипаха 200 души с палатки. Аз напуснах преждевременно, макар че се бях зарегистрирал с адресна карта.

12. Милицията опита няколко пъти да ги разгони. А през септември 1975 г. по цяла България се направиха масови обиски и се изгзе тази литература на Учителя, която беше останала от 1957 г.

Това е истината за протестите и негодуванието на Драга Михайлова, която бе официален представител пред властите за общество Бяло Братство.

Стефан Кадиев го е описал. А аз пък дадох своите забележки.

13. Молба от общество „Бяло Братство" до ЦК на БКП

До ЦК на Българската Комунистическа Партия

МОЛБА

От Общество „Бяло Братство"
София

Почитаеми Другарю,

По градоустройствен план, мястото, гдето е положено тялото на Учителя Дънов по нареждането на вожда на българския народ, другаря Георги Димитров, бе оставено за зелена площ на СГНС [Софийски градски народен съвет]. Поради това, молим най-учтиво Вашето съдействие за оставяне в сила на този градоустройствен план, което ще бъде зачитане волята на др. Георги Димитров, чийто живот е бил спасен от Учителя Дънов, при преследването му от полицията.

По молба на учениците – приятелите на Учителя Дънов, Георги Димитров е изпратил телеграма от Москва до Министерския съвет, с която разрешава тялото на Учителя Дънов да бъде положено на Изгрева – мястото, гдето е живял и работил.

За узаконяване на горното, по нареждане на Министерския Съвет, тогавашният Министър на Вътрешните Работи издава акт за погребението, който прилагаме към молбата.

Обръщаме се към Вас, тъй като постоянно идват сигнали от Комитета на Вероизповеданието при Министерството на Външните Работи за изземането на мястото и изваждане тленните останки на Учителя.

Като се надяваме, че ще уважите нашата гореща молба за оставяне мястото за зелена площ, гдето е положено тялото на Учителят Дънов, който е родоначалник на прогресивно философско учение, за което е писано в книгата „Кратка история на българската философска мисъл", с което е признат като самобитен, български философ, оставаме с най-отлични почитания към Вас.

София — Учениците на Учителя:
25 април 1975 г. — Ръководството 1.
2.
3.

(Като ръководител от Комитета по вероизповеданията е призната Драга Михайлова. Вж. „Изгревът" том IV, стр. 359–360. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

14. Изложение-молба от верска общност „Бяло Братство“ до президиума на XI конгрес на БКП и до Тодор Живков

Верска общност „Бяло Братство“ – София

Чрез Централния комитет на БКП
До Президиума на XI конгрес на Б.К. Партия
И до др. Тодор Живков –
София

Изложение – Молба

От Верска общност „Бяло Братство“ – София
Адрес: Драга Михайлова, ж. к. „Дружба“, бл. 118–А, ап. 12, етаж V. София

Уважаеми другари,

Верска общност „Бяло Братство“ – наричани „дъновисти“ – София, от името на своите членове и като представители на всички братства в страната, изказваме искрени, братски поздрави на уважаемия Президиум на Конгреса, на др. Тодор Живков, генерален секретар на ЦК на БКП, както и към всички другари делегати и гости на XI конгрес на БКП. Партията и Българският народ считат конгреса като извънредно важен и от голямо историческо значение за живота на Партията и на народа ни. Бялото Братство в България е неразделна част от българския народ, живее с неговите борби и идеали, труд и стремеж към светло бъдеще за изграждане на целия бит и условия за *колективен, комунистически и братски живот* в страната ни.

Членовете на Братството пожелават на конгреса творческа и плодотворна работа при разглеждане и решаване на поставената му програма. Братството в България подкрепя напълно *миролюбивата политика на прогресивните народи* по пътя на *побратимяване* чрез приложение на практика на основните закони на *любовта и взаимопомощта*.

„Бялото Братство“ в България е създадено в началото на този век *от гениалния учен, мъдрец, философ, виден теолог*, медик Петър Константинов Дънов. Роден е в с. Николаевка, Варненски окръг (12.VII.1864 г., а починал на 27.XII.1944 г. на 80-годишна възраст). Син е на възрожденеца *свещеник Константин Дъновски* от с. Широка Лъка, Смолянски окръг. Обществото нарича неговите последователи *дъновисти*, което не е правилно. За последователите му, повече от 80 000 в страната преди 9.IX.1944 г., той беше и сега се счита за „Учител“, понеже ги учеше за законите на живота. Чрез своето Слово и повече от 7000 говорени и стенографирани беседи, той претвори Христовото учение, съобразно днешната културна еволюция на човечеството, като говореше за неговите велики истини и приложението им в личния и обществения живот на човека. Учителят П. Дънов освободи *християнството* от езическите и византийски обрядности и разбирания. Той проведе една *висша духовна школа* за живота съгласно законите на *природата*, главно за българите, а с това и за цялото славянство, за цялото човечество.

Зарад неговите революционни идеи в областта на вероизповеданието, Учителят П. Дънов беше отлъчен от църквата, *анатемосан от официалната православна църква*, а учението му се считаше за *секта, ерес*. Като такива Учителят П. Дънов и последователите му бяха гонени, преследвани, както от църквата, така и от тогавашната държавна власт. Това обаче не попречи за създаването на *първите братски комуни* у нас през 1920, 1921 и 1922 години в Арбанаси, Търновско, с. Ачларе – сега Антимово, Карнобатско, Новозагорско, Казанлъшко,

Пазарджишко, в които на дело и образцово се е прилагал братски живот по закона на Любовта.

След 9.IX.1944 г. Бялото Братство е признато и регистрирано като *верска общност*, обаче без право на юридическа личност, както беше и преди 9.IX.1944 г. *Братството е самобитно духовно учение, школа*, общество за новия социалистически строй у нас. Трите основни принципа на *Любовта, Мъдростта и Истината* по пътя на *Правдата и Добродетелта*, съответно сърцето, умът и волята у човека, са принципи, които Учителят Дънов установи като *духовен път* в живота, като *път към Бога*. Защото Христос е казвал: „Бог е Любов". (Днес в сп. „Научен живот", кн. 4/1975 проф. Стайков в статията „Ролята на субективния фактор и научното творчество" третира въпроса за същите принципи, за дарбата, *таланта, емоцията*, прозирането в идейността, *интуицията като озарение на съзнанието*, като ново поле за търсене в науката). Членовете на Бялото Братство работят в пълна съгласуваност с днешната социалистическа власт у нас, в духа на *конституцията*, закона за вероизповеданията и другите закони. Целта на братската дейност е също материалното и духовното издигане на *народа*.

Членовете на Братството, в своя *личен и обществен трудов живот*, са *честни* и *добросъвестни*. С отлично поведение и старание те се включват във всички мероприятия от обществен, икономически и културен характер. Те са примерни граждани на страната с *висок морал и нравствени качества*. Затова Учителят П. Дънов и казва: „Това учение осигурява физическо здраве, морална чистота и духовен напредък на всички, които го следват, а животът им е общопризнат образец за подражание." (Из съд. протокол в полицията).

Забележително е мнението на Учителя П. Дънов за обществената организация у нас *„Отечествен фронт"*, изразено в тома „Заветът на Любовта", беседата „Милият поглед", стр. 17, беседа от 22.X.1944 г., 65 дни преди смъртта му, а именно: „Сега дойде новият ред на нещата. Като дойде комунистическото влияние, старите възгледи се измениха. По-рано *комунизмът* беше външно грозен, опасен с маска. Като се *освободи*, махна маската и всички видяха, че е млада *красива* мома. Съвременните християни не са дали толкова жертви, колкото комунистите. Всеки човек, който жертвува, е повече на прав път, отколкото ония, които не се жертвуват." Ние не търсим Господа в небето, а вътре в нас, в сърцата (думите на Ботев). А Христос казва: „Помоли се в сърцето си, в тихата стаичка. Аз съм в Бога и Бог е в мене." На стр. 19 Учителят казва, продължава: „Кое е новото в света? Казвате: Отечественият фронт. Аз се радвам, че е дошел в България. Всички българи, които живеят по цялата земя, да служат на Отечествения фронт като части на едно цяло." Из тома II на „Заветът на Любовта", от беседата „Служители", стр. 48, от 25.X.1944 г., Учителят казва: „Щом живеете в България, всичко имате – и Отечествен фронт имате. „Отечественият фронт е у мене" – ще кажете, – „С всички съм в братство и единство [равенство]." Отечествен фронт трябва." Тези думи на Учителя П. Дънов приобщават обществото на Бялото братство в днешната нова, социалистическа епоха у нас.

Науката и религията трябва да се покрият, уеднаквят в пътя на познанията в нови форми и съдържание и смисъл на понятията, за да се избягнат противоречията в днешното духовно развитие. В тома „Живият Господ", на стр. 60, Учителят казва: „Казват за нас, че сме мистици. *Ние не сме духовни фразеолози, а хора на реалните истини и опита с приложение*, според законите на Природата."

Така Учителят Дънов в своето Слово за живота изрази *истината* като една реалност от принципи в Природата, които са есенцията на понятието Бог. Познаването на тия принципи или закони на *Любовта, Мъдростта, Истината*,

приложени на практика, ще създадат условия за социален живот на човечеството.

С тая духовна светлина Учителят Дънов се изяви пред българския народ, който той намира, че е носител на наследствени качества и данни от минали епохи на висок *революционен хуманизъм* у нас на Златния век на средновековна България – цар Симеон, Кирил и Методи, богомили, патриарх Евтими и др. На науката, религията, историята, икономиката и природните закони Учителят Дънов гледа през призмата на голям учен, философ и мъдрец, с широк поглед на необхватен хуманист, с широка известност у нас и в целия свят, подобно на многото *мирови Учители* до днес.

Затова нашите професори от БАН са преценили Учителя Петър Дънов правилно, като през 1973 г. по случай международния конгрес по философия във Варна, в издадената от БАН книга *„Кратка история на българската философска мисъл"* на стр. 432 пишат за дъновизма:

„Едно своеобразно българско, философско богословско учение с опит да съчетае спиритизма с данните на медицината и най-новите *открития на науката.* Като проява на Божествената разумност и Любов, човекът не е нещо противоположно на Природата, а частичка от нея. В своята етика дъновизмът призовава към чисти нравствени отношения, към природосъобразен, комунален живот (приложение)."

Всички последователи на Учението са *вегетарианци*, както първите християни и богомилите у нас. Те са въздържатели от алкохол и тютюн. Братството е за цялостна защита на *природата*, което членовете му вършат на дело. Те опазват природата, чистят езерата и планината, не късат цветята, правят чешми за туристите и почистват планината от нечистотии.

Учителят П. Дънов е против войната, както е бил и Христос, и многократно е казвал: „България да бъде във войната неутрална и българският народ *да не се бие против братския руски народ.* Славянството има задача да поведе човечеството към *нов живот, начело с руския народ.* На русите се предаде славянската писменост и култура от българите, *за да станат водачи на славяните и на целия свят.*" Това се реализира днес. Всеки ден сме свидетели на победите по дипломатически път, посочен от др. Ленин: „чрез мирно съвместно съществуване". Така се реализира и в *Хелзинки* заключителният акт на съвещанието за сигурност, което е уникален факт в историята на човечеството. Ще дойде ден, когато войните ще останат само спомен, както днес е канибализмът.

През много борби и усилия за съществуване, при гонения от фашистките държавници и църковни фактори, „Бялото Братство" просъществува до новия ден – 9.IX.1944 г. Въпреки тежките до тази дата условия и непризнаването правото на юридическа личност на „Бялото Братство", последното успя, макар и под формата на *частна собственост*, то успя да устрои своето поселение „Изгрев" в София, находящо се южно зад гората, където сега е построено съветското посолство. Там бе построен и обширен *братски салон за беседи от Учителя*, за концерти и други общи изяви. До него, югозападно, имаше обширна поляна за сутрешната гимнастика (Паневритмия), съпроводена със съответна музика, с текст, творби от Учителя. Южно от салона имаше *столова* за хранене на *комунални начала*, за членовете на братството и техни гости. Тук бяха гости и много бедни приятели, *комунисти*, много от които *нелегални*, които се криеха в братски домове. Също на юг от салона бе посадена голяма овощна градина, с лозе и пчели, нужни за учебни цели на Учителя. От голямата овощна градина е останала малка част, гдето се намира *гробното място* на Учителя П. Дънов, запазено до днес.

На Изгрева се развиваше усилена дейност – *духовен братски живот, три отделни класа, три пъти седмично под ръководството на Учителя Петър Дънов – „Школа“.* Тя наподобяваше школата на *Толстой* в Ясна Поляна в Русия и *на* Университета на *Рабиндранат Тагор – Шантиникетон в Индия.*

Беседите на Учителя Петър Дънов са печатани в *братска печатница* в София и в такава в Севлиево. Те се преваждаха на всички класически езици и на есперанто, тъй като се проявяваше голям интерес от много страни в света. Като известен учен и философ, Учителя познаваха много негови съвременници: Толстой, Рабиндранат Тагор, Ромен Ролан, Горки, Ганди, Айнщайн и др., а вероятно и др. Ленин чрез др. Георги Димитров.

Учителят Дънов беше и добър музикант, с всички разбирания [за музиката], като средство за духовно израстване на човека. Той е написал текст и музика на повече от 200 песни с духовен характер, за възпитание на душата на човека, за живота на човека и Природата. Учителят казва: „Музиката е първият елемент за възпитанието на децата.“

Тук трябва да споменем конкретни факти из постоянното *гонение* на Учителя и на последователите му в страната от фашистките държавници и синодалните старци преди 9.IX.1944 г. Такива са:

1. През 1915 г. цар Фердинанд пратил да извикат Учителя при него. Той *отказал*, като поръчал да му кажат, че България трябва да остане неутрална във войната, като също казал: „В никакъв случай с Германия и срещу нашата освободителка, защото иначе ни очаква втора катастрофа.“

2. През 1917 г. в неделна беседа, публично, където е присъствувал писателят Стоян Михайловски и много обществеици, като говорил за международното положение и участието на България във войната, Учителят казал: „Аз ги предупредих, но те на послушаха, но това, което поръчах да кажат на Фердинанда, ще стане.“ За тези думи Фердинанд и министър Радославов нареждат Учителят Дънов да бъде интерниран във Варна.

3. През 1915 г. в Търново, полиция и войници разгонват Учителя и братята, които се били събрали на събор.

4. След 9-юнския преврат на Цанков през 1923 г. уволняват всички *учители*, последователи на Учителя Дънов, заедно с учителите-комунисти. Някои комунисти и днес говорят, когато са били в затвора, слушали от техните нелегални другари, че са се криели при дъновисти. При тях те били така сигурни, *защото дъновисти и комунисти били заедно в общата борба против фашистите* (спомени от Т. Стоименов).

5. Днес обаче, за учудване на членовете на Бялото Братство, *също се уволняват наши братя и сестри, учители и чиновници*, защото са с идеите на братството, без да са извършили някаква пропаганда на идеите на братството. Ние мислим, *че това ще се вземе пред вид от XI конгрес на Партията* и след проверка ще се уреди положението на нашите братя и сестри, уволнени неправилно и без провинение от гледището на социалистическите закони у нас.

6. През 1925 г. Учителят Дънов е задържан в Обществената безопасност, където дава важни писмени показания, от които притежаваме препис (Протокола).

7. През 1923 г. се забранява Съборът на Братството в Търново.

8. На връщане от Варна през юли 1926 г. с влака за София, Учителят е свален на гара Шумен по нареждане на Варненския и Преславски владика Симеон и откаран в участъка. Пред това, когато във Варна Учителят се разхождал по Ташлъ тепе, го арестували войници по искане на владиката Симеон. Карали го войници с пушки и по пътя един от войниците *го ударил с приклада в гърба.*

9. Пред 1928 г. властта забранила събора в София и връща от гарата пристигащите братя и сестри с куфарите.

10. През 1936 г. шайка родозащитници, изпратени от Цанков, нахлува в салона на Изгрева, нанасят побой на Учителя, поради което той се лекувал доста дълго време.

11. Православната църква също преследваше Учителя и учениците му, като ги хулеше чрез пресата си. Приписваше им най-мръсни деяния.

Да кажем някои факти, от които се вижда как **Бялото Братство е подпомагало Партията и нейната нелегална дейност преди 1944 г. със съзнанието, че са служили на „философията на доброто"**, както се пише сега в пресата, са вършили всичко за комунистите. С това Учителят Дънов и неговите ученици са вършили по съвест *хуманна дейност за спасяване живота на човеци, борещи се за свободата и правдата на народа*. След 9.IX.1944 г. нито един от тези братя и сестри – ятаци не се явиха пред властта с някакви претенции и не са получавали, не получават и досега *народни пенсии* от днешната държава.

И така,

Може би неслучайно са живели в София под един покрив в къщата-близнак на ул. „Опълченска" 66 (сега музей) от 1904 до 1925 г. най-изтъкнатите водачи на българския народ: на БКП др. *Георги Димитров*, като политически водач на народа ни, и на Бялото Братство – *Учителят Петър Дънов*, духовен просветител на народа ни. Между двамата *велики българи* никога не е имало идеологически спор, защото са били лични приятели и са разбирали един на друг ролите, като обществеци. Учителят Дънов е бил многократно в помощ на др. Георги Димитров и на цялото му семейство – майка, брат и сестра. В най-критичните моменти на преследването от властта те са прибягвали до услугите на Учителя Дънов. Така и последния път през 1923 г., през Септемврийското въстание в България, др. Георги Димитров, гонен от полицията, отива при Учителя, който го е скрил в стаята си. След минаване на блокадата в квартала, преоблечен, др. Димитров е изведен от един брат навън. Учителят му казал: „Сега пътят ти за Москва е свободен." Така и стана.

По примера на Учителя Дънов, така и неговите ученици-последователи, насърчени от него, безстрашни във вярата си, че вършат *добро дело*, на Изгрева и в провинцията радостно **стават ятаци на нелегалните комунисти**. Последните са имали *доверие* в хората на Братството.

Такива случаи са:

1. През 1923 г. брат Тодор Стоименов укрива в дома си повече от 3 месеца брата на др. Георги Димитров, **Тодор Димитров**, като „опасен конспиратор". Той съветвал Тодора да не излиза от тях, а да замине при брат си в Москва. Имало и удобен „канал". Той не го послушал, като казал, че има *задача*, и излязъл. Полицията веднага го арестувала, наскоро бил убит в Дирекцията на Обществената безопасност при „Лъвовия мост".

2. След атентата в църквата „Света Неделя" в София през 1925 г. сестрата на др. Димитров **Елена Червенкова** е спасена от Учителя Дънов на ул. „Опълченска" 66, където сестра *Василка Иванова* я преоблича и извежда на ул. „Цар Симеон", гдето се качва на трамвай. След това сестрата Елена заминава за Москва при брата си.

3. Сестра Василка Иванова, която живееше на ул. „Опълченска" 66 в сутерена като плетачка, укриваше **архивата на нелегалната БКП** под плетачната машина, на която работеше като плетачка.

4. На Изгрева са укривани **три печатници на БКП**.

5. Братята и сестрите на *Изгрева,* под грижите и посредничеството на партийния член **Тодор Михайлов**, железничар, са укривали много видни дру-

гари комунисти, между които: *Никола Кофарджиев, Орлин Василев, Кирил Драмалиев, Цола Драгойчева, Антон Югов* и др.

6. Брат **Иван Камбуров** от Сливен дълго време е бил ятак на повече от 100 души комунисти през 1942–1944 г.

7. Брат **Никола Гръблев** през 1925 г. като офицер в Бургас в 24. Пехотен полк, с риск за живота си е спасил от разстрел от полицията 54 души комунисти. От тях е и др. Петър Радев, живущ в София, ул. „Орехова гора" 68.

Същият брат, Гръблев, като командир на военна част около Солун, е наредил и се спасили 800 души пленници в гръцка територия, повечето от които са били комунисти.

8. Брат **Желю Матев** от с. Прослав, Пловдивско, е укривал много комунисти.

9. Др. *академик Тодор Павлов е укриван с месеци* у наши приятели в Нова Загора.

10. Брат **Възкресен Анастасов** от Ямбол, като учител в Тополовград от 1925 до 1933 г. с жена си Пагуна, са били единствените *ятаци на комунисти*, което е нотариално документирано. У тях между другите са укривани Атанас Цветков от Нова Загора, Димо Буюклиев от Бургас, Кирил Илиев от Варна, Васил Гечев и Желязко Шейгунов от Тополовград (съучастници в ятачеството като посредници), Йовко Карабоюков от Нова Загора, партизански командир, укриван от жена му заедно с нейния брат (емигрант в Гърция) Георги. Карабоюкова почина в София. Някои се укриваха по 2–3 месеца, други по „канали" са отвеждани в Турция през Сакар балкан. Сега брат Анастасов живее в София, бул. "Скобелев" 45. Народна пенсия не получава.

11. **Ганчо Генчев Ганчев** от София през 1942–43 г., мобилизиран като капитан, комендант на Скопие, е съдействувал за снабдяването на 250 осъдени комунисти от стара България, намиращи се в затвора на 17 км далече от града. Пренасяни са храна, дрехи, литература в кошници и в куфари с двойни дъна. Брат Генчев е услужвал чрез военен камион чрез брата Владимир Зарков, поет, вписано в книгата му „Записки на политзатворника" стр. 65–72, както и в книгата „Червени семафори" от Борис Ангелов, стр. 219–234. В затвора са били другарите Живко Живков, Митко Григоров, Стоян Гюров. Подпомагал е и др. Димитър Денчев, сега работи в Държавния съвет.

Горните факти подчертават *прогресивното разбиране и дейност* на Бялото Братство в България преди 9.IX.1944 г., каквато е и сега – *човеколюбива, с обич към родината ни, безкористна.*

По горния път на борба и себежертва и с помощта на армията на братския СССР се стигна до сюблимния момент на историята на народа ни – 9.IX.1944 г., денят на второто освобождение на България. По тоя случай е издаден специалният брой на в. „Братство" в Севлиево с приветствие „Добре дошли" у нас новите ни освободители, като наши родни братя (Приложение).

Всички братя и сестри в София и в страната веднага се включиха в строителството на социализма у нас по всички линии на живота. С личен и обществен труд и с парични дарения – 300 000 000 лв., Братството застана рамо до рамо с БКП в строителството на Новия живот в страната ни.

Важно е да се знае, че Бялото Братство не е централа на съществуващите последователи на Учителя Петър Дънов, намиращи се в други държави, нито е клон на някоя централа в света с близка до неговата идеология. То е *самобитно, българско общество* с етични цели и методи, базирани на науката и общото познание на *Природата.*

Трагичен ден за Бялото Братство в България беше 27.XII.1944 г., когато трябваше да се раздели с любимия ни Учител *Петър Дънов*, умът, сърцето, ду-

шата на братството. По негово желание приживе със специално телеграфно разрешение от Москва от др. Георги Димитров и писмено разрешение от Министерския съвет, подписано от др. Антон Югов, Учителят беше погребан в *градината на Братството* в кв. „Изгрев", София.

В своя живот от организационен и финансов характер, Братството изживя много перипетии през изтеклите 30 години. Поради несъобразителност на бившето ръководство на Братството и по силата на Закона за едрата градска собственост, на Братството бяха одържавени имотите главно в София: *салонът, поляната, градината, печатницата, трапезарията*. Настана *затишие* във външно организационния живот и дейността на Братството. Освен личните занимания на всеки последовател в дома му, останаха посещенията през неделните дни на „Бивака" на Витоша в местността „Железни врата", избран някога от Учителя Петър Дънов. Остана също ежегодното лагеруване на *Рила* при 7-те рилски езера над с. Говедарци. Формален отговорник пред властите за Братството остана брат Никола Антов и съветници.

Едвам през последните години братята Никола Антов, Симеон Симеонов и Иван Михайлов започнаха да правят събрания на братята по домовете си. За целта се получи разрешение от *Комитета за вероизповеданията*. След смъртта на брат Иван Михайлов, по нареждане на същия комитет, официалното ръководство на братството беше възложено на неговите две сестри *Люба и Драга Михайлови*. Те поеха тая отговорност и в техния дом на бул. "Евлоги Георгиев" 138 ставаха братските събрания. По нареждане на Отдела на Ритуалите при СГНС към сестрите Михайлови се прикрепиха в помощ петима братя за провеждане на различните мероприятия на братството.

Братството продължава поддържането на градината в частта, където е положено тялото на Учителя Петър Дънов, със специален пазач градинар. През 1975 г. това място беше *застрашено* от съобщението, че ще се придаде към мястото, предвидено за японската легация. От страна на братството се направиха съответни постъпки – изложения-молби до Висшите управителни органи и лица, държавни и партийни, като се искаше запазването на мястото като *парцел на СГНС* под грижите на Братството, като място *със специално предназначение*, уважавано от Братството, *като култово място*. Искаше се също да остане като *гроб-паметник на Учителя*, в качеството му като *заслужил прогресивен българин*, като място с *историческо значение*, след писменото нареждане на СГНС да се спре започнатото устройство на мястото, както беше наредено от Комитета по вероизповеданията.

До днес ние не знаем каква ще бъде съдбата на това гробно място и какъв е резултатът от подадените от Братството в София и провинцията [молби], каквито са пращани до Комитета по вероизповеданията.

Естествено е, че след като Министерският съвет навремето е разрешил погребението на Учителя да стане на това място, то сега съответно решение относно неговото бъдеще трябва да се вземе пак от същия управителен орган у нас – *Държавния съвет*, след решението на *Конгреса*, като се има пред вид направените изложения. *Братството очаква положителен отговор по тоя въпрос.*

Преди две години сградата, в която живееха сестрите *Любка и Драга Михайлови* и гдето ставаха събранията на Братството, бе отчуждена за нов строеж. Сестри Михайлови се преместиха да живеят в квартал „Дружба". Там е неудобно да се състоят събранията на Братството. Така че засега Братството не разполага с никакъв салон за общи събрания на членовете си. С всичко в момента *Братството е без всякаква материална база за провеждане на своя колективен живот.*

Като се има пред вид *прогресивният характер и дейност* на Братството преди и след 9.IX.1944 г., явно е, че нашият Учител П. Дънов и многото негови последователи – *ятаци* имат реални качества на *борци против фашизма*, в контакт с *нелегалната съпротива на БКП* и участвуват активно в социалистическото строителство у нас, ние си позволяваме, другари *делегати* на XI конгрес на БКП начело с др. *Тодор Живков*, [да предложим] за разглеждане и взимане решения относно следните въпроси, свързани с нормалния живот на братството:

1. Молим да се *уточни положението на гробното място на Учителя Петър Дънов на Изгрева*, като остане собственост на СГНС и поддържа от *Бялото Братство като култово място* и се признае като *културен паметник на заслужил прогресивен българин* и изключителен културен деятел за благото на българския народ и човечеството.

2. Да се даде *право на юридическа личност на Братството в цялата страна, като се одобри съответен устав* на братствата, които да се утвърдят за в бъдеще, законно утвърден статут, който да обхваща *организационния, материален* и финансов живот на една *заслужила прогресивна верска общност* с революционен дух и дейност у нас.

3. Като морална компенсация за изземото братско поселение „Изгрев", дадено за построяване на посолството на Братския СССР, ние ви молим да решите *държавата да построи за Бялото Братство на съответно място* в София *салон за нуждите на братството или да ни се даде* за вечно ползуване *готов такъв салон в София.*

4. Да се утвърди за Бялото Братство от цялата страна *лагеруване на членовете му в Рила планина*, при 7-те езера, определен като подходящ от Учителя Петър Дънов и образцово поддържан вече повече от 50 години от Братството, вече познат на всички български туристи и на повечето гости от чужбина.

Като ви излагаме казаното дотук, уважаеми другари делегати, Бялото Братство в България е дълбоко убедено, че почитаемият XI конгрес на БКП ще вземе под внимание представеното тук изложение и обективните данни и *ще вземе положително отношение* към отделните въпроси. С това ще се урегулира животът на общността *Бяло Братство* у нас, близък по идеите на БКП.

Уверени в правилността на вашите решения, Братството изказва още веднъж *братски поздрави* на участниците в конгреса с пожелания за успешното решаване на всички поставени задачи за благото на *българския народ* и за постигане *на мир, братство и единство с любов към цялото човечество.*

Братски поздрав към народите от *великия СССР, предтечи на мира, свободата и независимостта на народите от цял свят.*

София, февруари 1976 г. С братски поздрав:

За Бялото Братство от София
и в България

Отговорнички:
Членове:

1.	2. (подпис на Д-р Кадиев) (Д-р Стефан Кадиев)	3.
4.	5.	6.
7.	8.	9.
10.	11.	12.

Забележка на съставителя Вергилий Кръстев:

Това изложение е писмо от д-р Стефан Кадиев, а го е подписала Драга Михайлова и другите, които са били като ръководство. Това са Възкресен Анастасов, Георги Йорданов, Димитър Кочев, Кирчо Лъвчето, Таню Танев.

След това писмо идва и отговорът от 5.VIII.1976 г. с № КП 1208 на Комитета за изкуство и култура, подписано лично от Людмила Живкова, която бе дъщеря на Тодор Живков, който управляваше България цели 35 години до 10.XI.1989 г.

15. Писмо от Комитета за изкуство и култура до Възкресен Атанасов като представител на Бялото братство

Народна република България
КОМИТЕТ ЗА ИЗКУСТВО И КУЛТУРА
София, бул. Стамболийски 17, тел. 97–95–51, 84–81
№ КП 1208 / 5.VIII.76
11.IX.1976

До В. Анастасов
Бул. Скобелев № 45
Тук

Комитетът за изкуство и култура разгледа молбата на „Бяло братство" за обявяване на гроба на Дънов за национален паметник на културата.

От направените проверки се установи, че мястото на гроба и неговата близка среда е изключена от застроителните планове. В случая формалният акт за обявяване е излишен.

Комитетът за изкуство и култура също се въздържа от изграждане на паметници по всички поводи и събития, поради тяхната многочисленост.

Председател: (подпис на Людмила Живкова) (печат)
(Л. Живкова)

16. Писмо от Михаил Иванов до Стефан Кадиев от 20.IV.1966 г.

20.IV.1966
Sèvres
(Haut de Seine)
Bien cher frère Kadiev,

Que je me sens heureux de recevoir deux gentilles lettres d'un seul coup de vous!

Tout ce que vous m'écrivez dans vos lettres me réjouit beacoup! Que le bon travail se fait c'est merveilleux ! Que les amis Dimitre Kostov et soeur Grigorova ont fait connaître (la situation ici) est une chose souhaitable pour mes amis de là-bas.

Il y avait tellement de brouillard et de poussière (pour ne pas dire pire) qu'on pataugeait dans la boue.

Pourquoi je vous écris en français? Je me suis tellement habitué et c'est plus facil pour moi et comme vous connaissez tellement bien le français alors ça peut aller!

Je vous écris pour vous dire que le congrès qui aura lieu en Aurtiche au sujet de l'Esperanto je pourai envoyer quelqu'un qui est un frère de la Fraternité en Suisse et peut-être qui vous avez vu déjà? Puisque l'année passée ou l'année précédente

20. IV 1966.
Sèvres
(Haut de seine)

Bien chère frère Kadiev,

Que je me sens heureux de recevoir deux gentilles lettres d'un seul coup de vous!

Tout ce que vous m'écrivez dans vos lettres me réjouit beaucoup! Que le bon travail se fait c'est merveilleux! ~~Votre~~ Votre ami Dimitre Kostov et soeur Grigorova ont fait connaître la situation ici est une chose souhaitable pour mes amis de là-bas.

Il y avait tellement de brouillard et de poussière (pour ne pas dire pire) qu'on patauge dans la boue.

Pourquoi je vous écris en français? Je me suis ~~tellement~~ habitué et c'est plus facile pour moi et ~~comme vous comprenez~~ tellement bien le français alors ça peut aller!

Je vous écris pour vous dire que le Congrès qui aura lieu en Autriche au sujet de l'Esperanto je pourrai envoyer quelqu'un qui est un frère de la Fraternité en Suisse et peut-être que vous avez vu déjà? Pendant l'année passée ou l'année précédente pendant le Congrès à Sofia il était là. Il s'appelle David Bulkman. Je ne connais pas d'autres pour lui envoyer.

Si j'étais plus libre (avec la possibilité de voyager dans le monde entier) je serais venu dans ce Congrès, mais que de voyages m'attendent. Je connais déjà l'Inde, l'Angleterre, Suisse, Allemagne, Grèce, Espagne, Italie, Yugoslavie, Luxembourg

Maintenant je pense visiter le Japon, l'Amérique et les pays Nordiques.

Dans plusieurs pays nous avons déjà d'amis qui suivent l'enseignement.

Et dans la Côte d'Azur dans notre vaste propriété nous avons chaque année pendant les mois de juillet, Août et Septembre un grand travail fait avec des personnes de différents pays du monde.

Je n'ai jamais douté dans vos possibilités intellectuelles et en votre dinamisme.

Cela me rend heureux et fier de savoir que dans mon pays natal tout le monde commence s'intéresser aux nouvelles idées de l'enseignement.

et ~~que bientôt la~~ Bulgarie sera tellement visitée par les étrangers, surtout par ~~les français~~ dont j'ai tellement vanté la beauté et la splendeur des Montagnes, des forêts, des roses, des plages etc. — ~~que probablement~~ que c'est très probable de nous voir un jour arriver avec une foule de français pour monter sur Moussalah et aller à Varna aussi voir la mer noire.

En attendant ce jour bien je forme pour vous les meilleurs souhaits de santé et de prospérité et à bientôt le plaisir de vous lire!

Omraam Mikhaël Aivanhov.

P.S. C'est à Darjeeling qu'on a changé mon nom.

pendant le congrès à Sofia il était là. Il s'appelle David Bulhman. Je ne connais pas d'autres pour les envoyer.

Si j'étais plus libre (avec la possibilité de voyager dans le monde entier), je serai venu dans ce congrès, mais que de voyages m'attendent. Je connais déjà l'Inde, l'Angleterre, Suisse, Allemagne, Grèce, Espagne, Italie, Ugoslavie, Luxembourg. Maintenant je pense visiter le Japon, l'Amérique et les pays Nordiques.

Dans plusieurs pays nous avons déjà d'amis qui suivent l'enseignement.

Et dans la Côte d'Azur dans notre vaste propriété nous avons chaque année pendant le mois de juillet, août et septembre un grand travail qui se fait sur des personnes de différents pays du monde.

Je n'ai jamais douté dans vos possibilités intellectuelles et en votre dinamisme. Cela me rend heureux et fier de savoir que dans mon pays natal tout le monde commence s'intéresser aux nouvelles idées de l'enseignement et que bientôt la Bulgarie sera tellement visitée par les étrangers, surtout par les français dont j'ai tellement vanté la beauté et la splendeur des montagnes, des forêts, des roses, des plages etc., que c'est très probable de nous voir un jour arriver avec une foule de français pour monter sur Moussalah et aller à Varna aussi voir la mer Noire.

En attendant ce jour béni je forme pour vous les meilleurs souhaits de santé et de prospérité et à bientôt le plaisir de vous lire!

Omraam Mikhaël Aïvanhov

P.S. C'est à Dargeling qu'on a changé mon nom.

Превод на писмото на Михаил Иванов до д-р Стефан Кадиев:

20.IV.1966
Севр
(О-дьо Сен)

Скъпи брат Кадиев,

Колко щастлив се чувствам, че получих две мили писма наведнъж от Вас!

Всичко, което ми пишете в писмата си, ме радва много! Това, че се върши добрата работа, е чудесно! Това, че приятелите Димитър Костов и сестра Григорова запознаха (със ситуацията тук) е нещо желателно за моите тамошни приятели.

Имаше толкова много мъгла и прах (за да не кажа нещо по-лошо), че джапахме в калта.

Защо Ви пиша на френски? Толкова съм свикнал и е по-лесно за мен, а тъй като Вие знаете толкова добре френски, може да върви така!

Пиша Ви, за да Ви кажа, че [на] конгреса, който ще се състои в Австрия във връзка с есперанто, бих могъл да изпратя някого, който е брат от Братството в Швейцария и когото Вие може би вече сте виждали? Тъй като миналата година или предишната година по време на конгреса в София той беше там. Той се казва Давид Булман. Не познавам други, за да ги изпратя.

Ако бях по-свободен (с възможността да пътувам в целия свят), бих дошъл на този конгрес, но колко пътувания ме очакват. Вече познавам Индия, Англия, Швейцария, Германия, Гърция, Испания, Италия, Югославия, Люксембург. Сега мисля да посетя Япония, Америка и северните страни.

В много страни вече имаме приятели, които следват учението.

А на Лазурния бряг в нашето обширно имение ние всяка година през месеците юли, август и септември имаме голяма работа, която се извършва върху хора от различни страни в света.

Никога не съм се съмнявал във вашите интелектуални възможности и във вашия динамизъм.

Прави ме щастлив и горд това да зная, че в моята родна страна всички започват да се интересуват от новите идеи на учението и че скоро България ще бъде толкова посещавана от чужденците, най-вече от французите, на която толкова съм хвалил красотата и блясъка на планините, горите, розите, плажовете и т. н., че е много възможно да се видим един ден да пристигнем с цяла тълпа французи, за да се качим на Мусала и да отидем също във Варна, за да видим Черно море.

Очаквайки този благословен ден, отправям към Вас най-добри пожелания за здраве и просперитет и [се надявам] скоро [да имам] удоволствието да ви чета!

Омраам Микаел Айванхов

П. П. Смениха ми името в Даржелен.

(Превод от френски: Марина Иванова)

17. Писмо на д-р Стефан Кадиев до Михаил Иванов от 27.IV.1966 г.

Д-р Стефан Кадиев
бул. Патр. Евтими 16
София, 27 април 1966

Брат Михаил,

Радостта, която ми достави с писмото си, е достатъчен капитал на невидимия свят за една година цяла. Да се прослави името на Великата Жива Природа, както обичаме ние тук да наричаме Великото начало! Жаргонът трябва да отговаря на хората, които си служат с езика!

1. Прости, че ти пиша на „ти" – дистанцията сама по себе си ще се определи. Засега другояче не мога! Пиша ти по „точки", защото имам много неща да кажа и трябва да се разделя на „глави". Естествено, ти пиши както ти е по-лесно, френски се разбира добре у нас и няма никаква трудност.

2. Като разгръщам страниците отпреди 45 години, считам, че *си постъпил правилно*, като си потърсил късмета си в чужбина! „Добрата фея винаги държи един жезъл за торбата на младежа, който е потеглил по широкия божи свят", казва може би не буквално някъде Агни йога. По сведения на един лекар, обиколил света, всякъде българите са си намерили работа, са се настанили и живеят добре, очевидно – имат жизнен капитал. Ако би останал при нас, най-много да беше станал катраник на Борисовци.

3. Увлечени в работата, ние не можахме да следим за това, което става с тебе. Сега, като прочетох, виждам как си говорил и как си постъпвал, считам, *че добре си работил*! Не може да се върши работа само като се медитира („като си гледаш пъпа" – моя, малко остра фраза). Животът иска и *дейност*! И по-добре дори да грешиш, но да работиш, отколкото да не правиш грешки, но и да не работиш!

4. Справедливостта го изисква да се признае, че *Борисовци работиха и не лошо*! Благодарение на тях, въпреки техните грешки, ние не бихме имали печатани беседите. Борис има голям авторитет всред нашите хора. Но някак не може да осъзнае колко много му вреди гордостта и самомнението, нежеланието да признае, че, като всеки човек, е правил и грешки. Но животът учи и не се съмнявам, че ще расте. Засега, ако ме слуша, нека бъде *резерв*. Като бивш военен, зная, че когато една дивизия се бие на фронта, нужно й е да премине в резерв, да се окопити. А борбата продължава докато свят светува.

5. Току-що говорих с Митко Костов, който ми каза, че ти е описал цялото положение у нас. Накъсо, ние сме *под земята*. Но това е прекрасен период на *очистване*, на преориентация, на преоценка на „ценностите", на проверка на верността, на съобразителността, такта – изобщо на всички качества, за които Майсторът така хубаво говори. А това е прекрасно! Смешно е, ако поискаме да създадем още една „черква" плюс съществуващите няколко хиляди такива по земята. А това, че се поразтурила нашата блестяща, потънала в светлина, бяла и хубава – нека бъдем достойни, да ни оцени и обикне народът, той ще ни направи всичко, каквото ни е нужно, за да ни чува по-добре!

6. Две думи за моя път. Нужно е да го кажа, защото той наподобява на твоя, разбира се, друг вариант! Заработих в областта на *здравната просвета*, следвайки завета на Майстора: По-добре е да се работи в областта на *предпазната медицина*, ако наистина обичаме народа си и ако искаме наистина да му бъдем полезни. Толкова много статии съм изписал и печатал, толкова беседи изнесох през тия 42 години, че пред седемдесетте си години мога да кажа: добра работа се свърши. Идва и оценката. Моят вариант, наречен „Хасарей" – сутринна гимнастика на височината в Хасково, става постепенно елемент за ползуване от целия ни народ, при добрата оценка на нашето Министерство на народното здраве. За идната петилетка, след като се направиха много болници и санаториуми, вече се настъпва към *масовата профилактика*, която включва на първо място „сутринна ведрина" – гимнастика на открито, при изгрев слънце.

7. Вярвам да разбираш, че „материалистите" не дават и дума да се изкаже за някакво „учение", за някакъв „окултизъм". Може би до известна степен са и прави! Много се злоупотребява с тия понятия от маниаци и търгаши. Хората следват понятието на диалектиката относно *истината: „тя е обективна и познаваема"*. А обективни са *делата* и *фактите*. Вярвам, ще се съгласиш, че в това отношение ние си позволявахме доста нарушения, за които плащаме.

8. А „окултизмът" на Майстора е именно „обективен и познаваем". Постепенно се събират материалите около него, спомените за него – наистина съкровище от национален мащаб. Това е, очевидно, една от първите задачи на нас точно през времето на *подземния период*.

9. Докато трае тоя период, ние можем и *трябва* да проговорим на народа, който не иска да ни признава, на *понятен за него език*. И той започва да ни разбира!

Почна се борба против алкохолизма, в която и моя милост съм на едно от видните места.

Туризмът, някога внесен от Майстора, се превръща все повече в общонародно дело. Витоша, Рила, Пирин, Балкана, морето вече не са пусти. Напротив. Хиляди и хиляди хора, без да съзнават, вече се потапят в „аурата на планината", поемат нейните животворящи сили, благодарят на Твореца, без да Го наричат така, както ние сме свикнали да Го наричаме, вживяват се в Него, ценят Го и Му благодарят. А това е толкова хубаво!

Народът ни развива все повече *култа към дръвчето*. Садят се дръвчета навсякъде, никнат гори, покриват се голи бърда, променя се общият вид, климатът на страната ни. А това не е ли революция?

Народът все повече *пее*, музицира! А „когато идва пролетта, птичките пеят, когато идва Царството Божие на земята, ангелите пеят".

Естествено, не е дошло времето на учителевите песни. Но и това ще дойде... може би точно чрез Франция!

10. Народът ни богатее! Неудобно е да се говори по тия въпроси, но има пълно основание де го кажа! Не слушай някои озлобени интересчии, засегнати

от промените! Народът си има и работа, и пенсия, и нова хубава къща – нещо по-рано невероятно за нас! Народът ни сега е много чист – въшката вече е непозната, дървениците и бълхите дори изчезнаха. Води се здравна просвета, много болести, като маларията, петнистият тиф, коремният тиф, детският паралич, дифтеритът, туберкулозата, са вече само исторически понятия. Сега народът се бори за решаване на въпроса за *дълголетието* – старческите проблеми са сложени на дневен ред и то с *много добър резултат*. Тук хората грижливо търсят *вегетарианството*, постите на Учителя, *„разтоварващата диета"* (един ден седмично гладуване). Но това търсене засега става *насаме*, скрито, но все по-настойчиво. А нима това не са елементи от „учението", което официално не се признава? Ако така върви, след десетина години „учението" ще бъде разнесено по целия ни народ, без да се говори за него, то ще бъде плът от неговата плът. И считам, че точно това е нашата работа, а не да се занимаваме с дребни дрязги на пигмеи, лилипути.

11. *Много важно!*

На мене ми е разрешено официално да представя „медицинската страна на въпросите", както я представи през време на конгреса в София, през 1963 г. Конкретно това ще означава: *през време на конгреса в Будапеща, на 3 август, сряда, ще се състои разходка до върха Сент Гелерт край Будапеща*, сутринта в 5,30 до 6,30, *с гимнастика, запознаване, за любителите на природата – идеалисти.* Това можах да измисля и така се прие. Остава сега *организацията* на тоя поход! Моля те, кажи на вашите гости да се свържат с мене – да поканят свои приятели да се качим там и обменим мисли, да се запознаем. Колко души ще дойдат, не зная, ще зависи много от разгласата. Мислех да предизвикам „частно заседание" около нас, но съобразих, че ще си имаме неприятности с нашите хора, които тук не могат на своя глава да разрешат – „диалектици не могат да поддържат идеалисти"! Чудесно! Тогава аз смятам да окажем помощ на братята Оомото и квакерите или други някои братски движения, които имат разрешение за „частни заседания". Представителят на Световния Есперантски комитет за Мира (МЕМ) е нашият представител, Никола Алексиев. Той прие идеята ни да сложи в дневния ред на секцията доклада: *„Как да се употреби атомната бомба за мирни цели"*. Нашият професор Наджаков, есперантист, директор на института по ядрена физика, очаква се да даде доклада, написан от специалисти.

Б) *Важно!*

Дали ще може вашият представител на конгреса в Будапеща да донесе *напечатано на листовки* нещо из беседите – аз ще му пратя преведено на есперанто? То е почти готово! Тия печатни листовки да се пръснат през време на конгреса, като *първо запознаване* с учението? *Нека ми се обади за пряка връзка и уговаряне!*

Какво ти е мнението, брат Михаел, дали не подхожда да дадем печатана „Добрата молитва" с препоръка да се преведе на национален език? Дали няма да се получи вулгаризиране, вместо популяризиране? Желая да чуя мнението ти! Изобщо, в тая област аз ще бъда „резерв".

12. Много се радваме тук на стъпките на френския президент към сближение с Изтока! Това е прекрасно! Дано старите връзки между французи и нас получават все по-конкретна и красива форма! Трябва да кажа нещо за туризма, за който и ти поменуваш. Нашата страна сега се много посещава, особено от германци. Планините ни – хубавата им част има ограничени възможности за приемане на гости. Те могат да дойдат, но когато не са добре настанени, няма да останат с добри впечатления. Нека дойде по-малка група – десетина души

на първо време, за да могат все пак да се настанят и да разузнаят за бъдеще как трябва да се постъпва. Колко е хубаво това!

13. Радвам се за добрите вести за вашето имение – прекрасно! Изобщо, Учителят ни даде *моделите*, според които ние можем да творим. Защо всяко селище да си няма своя „Изгрев", своя поляна за Паневритмия, всеки народ – своята Рила и своята Мусала?

14. Засега – достатъчно!

Желая те здрав и бодър на мястото, което заемаш, да разнасяш светлина и радост на много и много хора, за радост на нашия велик Учител.

От сърце твой, [Ст. Кадиев]

18. Писмо от Михаил Иванов до д-р Стефан Кадиев от 23.XI.1977 г.

Превод:

Кастелрама, 23 ноември 1977 г.

Скъли брат Кадиев,

Извинете ме, че Ви отговарям малко със закъснение. Написали сте писмото на български, като сте го изпратили на сестра Стела в Севр, а на сестра Стела са й трябвали няколко дни, за да го даде да го преведат на френски. След това, по телефона, тя ми предаде съдържанието на Вашето писмо. Така се запознах с писмото Ви поне 15 дни по-късно... Ако го бяхте адресирали направо до мен, щях да ви отговоря много по-рано.

В момента съм в планините Пиринеи. Тук, във височините, имам пет хижи и Ви отговарям от този красив кът на Франция...

Благодаря Ви за всички тези хубави думи, които отправяте към мен.

Каква радост е за мен да науча, че Вие работите изключително много, заедно с много други братя, в много градове с младежта. И дори имате салон във Варна!

Този Борис, когото споменавате във Вашето писмо, сигурно е Борис Николов? Много съм трогнат от всичко това.

Току-що научих, че няколко братя и сестри са се допитали до Ванга в Петрич: тя им е казала много хубави неща за мен.

Колкото до мнението на Ванга, вече бях в течение, защото някои от моите тукашни приятели ходиха при нея, за да я поздравят от мое име; тя им предала изключителни, немислими, невероятни по блясъка си неща за мен! Впрочем, тя не е единствената, която е казвала тези неща. Моите приятели са се допитвали до 45 ясновидци във Франция, в Швейцария (разбира се, те нямат същите способности като Ванга), които са казали на практика същите неща като нея... Но аз, като се има пред вид, че съм работник на Небето, не разчитам много на предсказанията на другите. Дори Учителят Петър Дънов ми предсказа изключителни неща! Не се спирам на добрите предсказания и пророчества на Нострадамус, на Катрин Емерих, на Щайнер... Да, вместо да се спирам върху предсказанията и да заспивам върху лаврите си, аз работя безспир, ден и нощ, и разчитам само на своята работа. Това, което има стойност, е това, което човек прави в живота си, а останалото може да бъде вярно, може да бъде и невярно. Ако е вярно, толкова по-добре.

Сега, що се отнася до идването ми в България, това може да стане скоро. Ще дойда да ви видя. Подгответе се, защото ще има нови неща, за които вие може би още нямате представа.

По въпроса за обединението на Братството от Франция и от България – аз го желая от 40 години; не пожелаха да ме разберат в моята искреност! Никога не е прекалено късно. 40 години след това всички го желаят, толкова по-добре. Но 40 години изтекоха; можехме да направим нещо по-добро. Нищо. Нека Братството в България и във Франция да живее, да напредва и да процъфтява!

Ако искате да получите новини, мога да Ви ги съобщя. Имаме Братства в много страни по света: в Канада, в САЩ, в Мароко, в Израел, в Заир, в Того, в Конго, във Великобритания, в Белгия, в Швейцария, в Италия, в Гърция. Имаме групи в много градове на Франция: Париж, Лион, Марсилия, Ница, Безансон, Гренобъл, Роан, Сент-Етиен, Милуз, Страсбург, Рен, Нант, Тулуза, По, Монпелие...

Моите книги са преведени на английски, на испански, на португалски, на немски, на италиански, на гръцки... Вече 8 тома са преведени на английски. Скоро ще излезе 22-рият том.

Когато имаме събрания в Бонфен и в Севр, в тях участват над 700 души!

Желаейки идването на този прекрасен ден, когато ще се срещнем в България, Ви изпращам, както и на цялото Братство в България, своите най-добри и най-светли мисли.

(подпис:) Омраам Микаел Айванхов

(превод от френски: Марина Иванова)

19. Забележки на съставителя Вергилий Кръстев

1. Писмо на Михаил Иванов от Франция до Стефан Кадиев от 23.XI.1977 г.

2. Написано е на френски език, понеже му е разкрачен вече почеркът на български език, и по него графолозите на Изгрева ще му гадаят за характера, който сега има.

3. Той диктува на френски език на секретарката си, която пише на пишуща машина, а той само се подписва. И така изпраща писмата си до България.

4. Михаил доказва, че мисли́те му текат в главата само на френски език и не може вече да мисли като тъпите българи. Той вече не е кой да е. Той вече не е българа̀н-тупа̀н. Не е като онзи, който е ту българа̀н, ту тупа̀н и може да бие само на тупан. Това може, това и прави – да бие тупа̀н на хорото на село. Той, Михаил, не е вече българа̀н-тупа̀н, а е вече Омраам. Туй то!

5. Получили тук писмата му, написани на френски език, всички хукват да търсят преводачи да ги превеждат, за да видят какво им казва вече не Михаил, а Омраам.

6. Едни го упрекват, че кореспонденцията си с българите води само на френски. Други го възхваляват. Има такива запазени писма от него. Да се чуди човек и да се мае защо ги пише на френски. Да се чуди, но ако е човек.

7. Тук вече не го смятат, че е забравил род и език, а го възприемат, че се е въздигнал толкова високо, че е забравил да мисли на български. Случват се и такива работи. Той се обръща към д-р Стефан Кадиев с „Кадиев", а иска да се обръщат към него с „Омраам". Признава само своята титла.

8. Михаил Иванов вече им изпраща в писмата си и цветни снимки на неговото ново лице. Той си е пуснал голяма брада. Той се е дегизирал като Учителя Дънов, обявил се е вече за Миров Учител на Всемирното Бяло Братство.

9. Той иска и се стреми да подмени образа на Учителя със своя образ и да подмени Учението на Учителя Дънов със собствените си писания. Засега той успява да стори това и във Франция, и в България.

Castelrama, le 23 Novembre 1977

Bien cher frère, Kadiev

Excusez-moi de vous répondre un peu tardivement. Vous avez écrit la lettre en bulgare en l'envoyant à Soeur Stella à Sèvres, et soeur Stella a mis plusieurs jours pour la faire traduire en français. Ensuite, par téléphone, elle m'a transmis le contenu de votre lettre. C'est ainsi que j'ai pris connaissance de votre lettre au moins 15 jours après... Si vous me l'aviez adressée directement, je vous aurais répondu beaucoup plus tôt.

Actuellement je suis dans les montagnes des Pyrénées. Là, sur les hauteurs, j'ai cinq chalets, et je vous réponds de ce beau coin de France...

Je vous remercie pour toutes ces belles paroles que vous m'adressez. avec beaucoup d'autres frères

Quelle joie pour moi d'apprendre que vous travaillez énormément dans plusieurs villes avec la jeunesse. Et même vous avez une ~~salle de conférences~~ à Varna !
Ce Boris que vous mentionnez dans votre lettre, c'est certainement Boris Nicolov ? Je suis très touché par tout cela.

Je viens d'apprendre que plusieurs frères et soeurs ont consulté Vanga à Petrich : elle leur a dit de très bonnes choses à mon sujet.
En ce qui concerne l'opinion de Vanga, j'étais déjà au courant, parce que certains de mes amis d'ici sont allés la voir pour la saluer de ma part; elle leur a transmis des choses extraordinaires, incroyables, invraisemblables par leur splendeur à mon sujet ! D'ailleurs elle n'est pas la seule à avoir dit ces choses-là. Mes amis ont consulté 45 clairvoyants en France, en Suisse (bien sûr ils n'ont pas les mêmes capacités que Vanga) qui ont dit pratiquement les mêmes choses qu'elle... Mais moi, étant donné que je suis un ouvrier du Ciel, je ne compte pas beaucoup sur les prédictions des autres. Même le Maître Peter Deunov m'a prédit des choses extraordinaires ! Je ne m'arrête pas sur les bonnes prédictions et prophéties de Nostradamus, de Katherine Emmerich, de Steiner... Oui, au lieu de m'arrêter sur les prédictions et de m'endormir sur mes lauriers, je travaille sans arrêt, jour et nuit, et je compte seulement sur mon travail. Ce qui compte, c'est ce que l'on fait dans la vie, et le reste cela peut être vrai, cela peut être faux. Si c'est vrai, tant mieux.

Maintenant pour ce qui est de ma venue en Bulgarie, cela peut arriver bientôt. Je viendrai vous voir. Préparez-vous, parce qu'il y aura des nouvelles choses dont vous n'avez peut-être pas encore une idée.

Au sujet de l'union de la Fraternité de France et de Bulgarie, je la souhaite depuis 40 ans; on n'a pas voulu me comprendre dans ma sincérité ! Ce n'est jamais trop tard. 40 ans après tout le monde la souhaite, tant mieux. Mais 40 ans se sont écoulés;on aurait pu faire mieux. Cela ne fait rien. Que la Fraternité de Bulgarie et de France vive, progresse et s'épanouisse !

Si vous voulez avoir des nouvelles, je peux vous en donner. Nous avons dans plusieurs pays du monde des Fraternités: au Canada, aux U.S.A., au Maroc, en Israël, au Zaïre, au Togo, au Congo, en Grande-Bretagne, en Belgique, en Suisse, en Italie, en Grèce. Nous avons des groupes dans de nombreuses villes de France : Paris, Lyon, Marseille, Nice, Besançon, Grenoble, Roanne, Saint-Etienne, Mulhouse, Strasbourg, Rennes, Nantes, Toulouse, Pau, Montpellier....
Nous avons aussi des frères et soeurs au Mozambique, au Pérou, au Brésil, en Argentine, en Espagne, en Hollande,....

Mes livres sont traduits en anglais, en espagnol, en portugais, en allemand, en italien, en grec... Déjà 8 volumes sont traduits en anglais. Bientôt le 22ième volume va sortir.

Quand nous avons des réunions au Bonfin et à Sèvres plus de 700 personnes y participent !

En souhaitant l'arrivée de ce jour fameux où nous nous rencontrerons en Bulgarie, je vous envoie, ainsi qu'à toute la Fraternité de Bulgarie, toutes mes meilleures pensées les plus lumineuses.

Omraam Mikhaël Aïvanhov

10. Засега Михаил Иванов успява с дегизирания си образ да подлъже и излъже само онзи, който е едновременно и българин, и тупан. Само онзи, който има глава на тупан, признава Михаил като Миров Учител – Омраам.

11. И най-важното. Михаил Иванов **не е българин**. Той е македонец. Той е роден в село Магарево, околия Битолска, Македония. След това се преселва във Варна и след това идва в София. И така, от село Магарево могат да се родят само магарета. И той е прав, че не е като онзи българин-тупан, защото не е такъв. Виж „Изгревът" том IV, стр. 267–268. Той си е **чист македонец** от село Магарево. Там е цялата работа!

12. Учителят казва така: Трима евреи правят един арменец. Трима арменци правят един македонец. А трима македонци трябва да направят онзи българин, който да признае Бога в Словото на Учителя Дънов. Да, ама не го признават!

13. Но тук това не става. От село Магарево могат да се пръкнат само магарета и нищо повече. Това ще се види, когато българите проучат ролята на македонците на „Изгрева".

14. И още по-важно. Най-големите предателства към Школата на Учителя и към Словото Му се извършиха от македонците, които се поселиха в България след Илинденското въстание през 1903 г. и след войните през 1912–1913, 1914–1918 г. Те станаха уж последователи на Учителя Дънов.

15. Учителят Дънов казва така: „Едно престъпление към Бога и Школата на Бялото Братство се изплаща до тисящи родове." Та това, което вчера, днес и утре става с Македония, не е случайно, а е затова, че те направиха съдба с Дома Господен. А Дом Господен бе Изгревът в София, където бе Школата на Бялото Братство. И сам Бог се движеше по земята българска.

16. А Учител на Школата на Всемирното Бяло Братство бе Всемировият Учител Беинс Дуно. В Него бе Божественият Дух, в Него бе Христовият Дух и в Него бе Господният Дух. В Него бе Светата Троица. Неговото Слово бе Слово на Бога. То бе вся и все. Амин.

20. За Михаил Иванов в „Изгревът"

1. Том I – стр. 293–310, 469–472.
2. Том III – стр. 211–212, 213–214.
3. Том IV – стр. 343–344, 515–516, 517–521, 618–621, 638 точки 13–15, стр. 639 точка 21.
4. Том VII – стр. 143–145, 652–655, 661, 662–666, 689–692.
5. Том VIII – стр. 518 № 4, 518–519 № 5, стр. 520 № 8, 524 № 13, 525 № 14, №15, стр. 526, стр. 550–555, 556–558.
6. А как посрещна ясновидката Ванга пристигналия в гр. Петрич Михаил Иванов, то вижте в „Изгревът" том VII, стр. 689–692.

21. Не е дошло времето

Разказва брат Желю Танев: Брат полковник Тодор Божков разказваше следния случай.

След завръщането на брат Борис Николов от затвора на 1.I.1963 г. отидох да говоря с брат Антов по следния въпрос, свързан с нежелателните работи, които засегнаха Братството и направиха, щото да се заведе срещу Братството съдебно дело и да бъдат осъдени братята и да лежат в затвора от 1958 до 1963 г. Ако може да се помъчим да уредим тия спорни въпроси заедно, за да може Братството да дойде пак в онова състояние, в което е било по-рано. След

тия няколко мисли, които споделихме с брат Антов, той ми каза следното: „Аз съм готов, щом се касае за Братството, да направя всичко възможно и съм готов да си подам ръката към брат Борис."

Тодор Божков разказва:

Аз мислех да отида най-напред при Антов, защото смятах, че работата ми ще бъде по-лесна с брат Борис и като взех мнението на брат Антов, отидох при брат Борис. Повторих същите мисли пред брат Борис с цел Братството отново да започне своята дейност както преди и да заживее своя нормален живот в София и специално на Изгрева. Разговарях значи с брат Борис, който повече премълчаваше. Аз говорих, а той мълчеше и най-накрая рязко ми каза: „Не е дошло времето!" Той махна с ръка и аз оттам насетне разбрах, че няма вече какво да говоря с него и си тръгнах за вкъщи. И толкова беше разговорът с брат Борис. Оттам насетне Братството си изживява едно мъртво положение, замразено положение, отчаяно положение, докато едва сега, през 1990 г., отново се поде работата от по-млади братя с инициатива, за да може да се излезе от това положение, защото не трябва да забравяме, че занапред не само от България, но и от други държави ще идват тук и ще се интересуват за живота, който е бил край Учителя и в Братството. Ние знаем, че това нещо Учителят е предвидил, а всичко, което Учителят е казал, е станало.

Записала: М. Марашлиева

Бележки на съставителя Вергилий Кръстев:

1. Бях свидетел, че се правиха опити за помирение. Но помирение не може да става от хора, които са били в затвора, с онези, които са помогнали те да бъдат затворени.

2. Кога и къде може да има Братство? Само в един Дух, в един Учител, в едно Слово и в един и същи Бог. Виж в „Изгревът" том XIII стр. 887.

3. Бях свидетел как Борис Николов обясняваше положението така: „Сега сме зима. Всичко е сковано в студ и мраз. Сега не може нито да се оре, нито да са сади, нито да се копае. Ще чакаме да пукне пролетта." Всички го упрекваха за това изказване. Когато пукна пролетта през 1990 г., всички, които го критикуваха, не направиха нищо, понеже те не можеха нито да орат, нито да сеят. Това е положението до 2003 г. И в бъдеще така ще бъде.

4. И дори нещо случайно да изникне и да възрасне като клас, няма ги жътварите, за да го ожънат, овършеят, да приберат житото, за да го смелят на брашно и да омесят и опекат хляб както за себе си, така и за гладните. Няма ги. Ако някой се яви, той не знае нито да оре, нито да сее, нито да жъне, нито да вършее. А за да се научат, трябва да разучават и да се обучават чрез поредицата „Изгревът".

5. И затова минават чужденци и го тъпчат с краката си, онова, случайно поникналото, остава за храна на птиците земни. А за българите на остава нищо. И от духовен глад те измират. И така е сега. И утре ще бъде така.

6. Ето защо прилагаме два откъса от Словото на Учителя Дънов, за да се види кои са изменниците на Школата и на българския народ и откъде ще дойде спасението на България. Доказателства са приложени чрез Слово и чрез Дух.

7. **Спасението ще дойде само тогава, когато българският народ признае, че Исус Христос е Синът Божи.**

Спасението ще дойде само тогава, когато българският народ признае, че Учителят Дънов е Всемировият Учител на Вселената.

Спасението ще дойде само тогава, когато българският народ признае, че преди 2000 години е дошъл Синът Божи, а сега е дошъл Бащата, дошъл е Бог-Отец – Саваот в лицето на Учителя Дънов.

Спасението ще дойде, когато българите признаят, че Словото на Учителя Дънов е Слово на Бога, което трябва да се проучава и прилага в живота им. Само тогава. Амин.

22. Кои са изменниците на българския народ?

(От Учителя Дънов – Беинса Дуно)

Окултни лекции от Учителя Дънов, I издание, 1922 г. – Из лекцията „Мисъл и действие" от 15 Юни 1922 г., с. 22–25:

„В сегашното общество, както тук, в България, се заражда една реакция: вестникарите искат да противодействуват, създават една реакция от една страна; от друга страна, духовенството създава разни спънки, с които искат да спрат едно движение, туй движение да го спрат или най-малко да го опорочат. Ние знаем всичко, което се върши. Тия хора аз зная защо искат това: те искат да отнемат спечелената енергия, те искат да се съсипе туй общество и те да опапат всичко и да станат наследници на тази енергия. Но няма да бъде това. Аз съм казал, нито 5 пари няма да вземат, но ще платят голяма глоба, нищо няма да им дадем. Ще има плодородие, докато съм аз в България, ще има плодородие, като напусна България, пустиня ще стане като Палестина. И вие, учениците, като напуснат, тъй ще стане. Тъй е писано в един божествен закон: когато един народ пренебрегне великите божествени закони, които са пратени за тях, такъв народ не може да напредне. И вие като ученици на окултната школа ще кажете: „Какво трябва да правим?" Ще бъдете положителни вътре в себе си. И ние когато дойдем да застанем за името Божие, там за нас има само едно мнение – Великият божествен закон, и няма право ни един народ да го престъпи. И там, дето са били пращани тия велики духове, всред славянството – аз не визирам себе си, аз визирам този велик закон – понеже Бог сега съизволява в славянството, да го тури на работа, в една мисия за човечеството. Хубаво, то е един факт, на славянството тия блага, които му се дават, но трябва да има разумни хора, които да използват условията, а ако не използват, след славяните ще дойдат други, трети, четвърти, всеки един народ като един индивид трябва разумно да изпълни своята мисия. **Сега в България искат да кажат, че това е една секта и искат да убедят и вас. Защо? Вие ще станете изменници на българския народ! Ако вие не сте ученици на тая школа, вие сте изменници. И всички ги считам за изменници, които не са ученици на тази школа. Не само изменници на българския народ, но изменници на човечеството, понеже спъват великата божествена енергия, която приготвя новия път на човечеството.** Ние не говорим в тъмно, елате и опитайте; ние не казваме: „вярвайте", но елате и опитайте. Ние не искаме такива заблуждения. Добре. Ще бъдете смели и решителни, ние ще завъртим колелото, и като завъртим туй колело, всички вестникари в България ще скачат из въздуха нагоре, и ние ще научим вестникарите какво да пишат в бъдеще. Тия вестникари ще направя да станат всички неврастеници, да не могат да спят, най-лошите болести ще дойдат отгоре им. Те знаят ли това? Няма да могат да ядат сладко. Да не мислят, че се играе шега с Бога. Те трябва да употребят своето перо за истината. Нямам нищо против, когато някой вестник пише истината. Но един вестникар, да пише лъжа, не му се прощава. Ни един свещеник, учител, майка или баща да говорят лъжа, това не им е простено. Сега и вие

като застанете, вашият живот, не трябва да туряте на старите основи, ние трябва да реформираме живота си. Сега мнозина казват: „Толкова години какво сме спечелили?“ Ами че онзи, който е работил в света, не е ли спечелил нещо? Който всяка сутрин е ставал рано и е работил на нивата си, не е ли спечелил нещо? Но онзи, който е пращал другиго да копае, проблематично е дали ще спечели. Сега толкова години аз съм се старал да ви дам един метод да работите като мене.“

23. Отгде ще дойде спасението на България

(Из Словото на Учителя Дънов – Беинса Дуно)

„Сила и Живот“ VIII серия – Из беседата „И земята ще се изпълни със знание“ от 11.IV.1926 г., с. 30–31:

„Питам сега: **отде ще дойде спасението на България?** Всички казват: ако се свали това правителство, България ще тръгне по-добре. Казвам: 50 години откак България се освободила, и през тези години са се сменявали толкова правителства, обаче България спаси ли се досега? Положението ѝ от ден на ден се влошава. И във Франция, и навсякъде стават смени на управляващи. Сменяването означава снимане превръзката на един болен, но не означава още и онова лекуване, което иде отвътре. Превръзката е само едно условие. Новите управляващи, които идват, трябва да имат **пробудено съзнание** и такава широта, че каквото предприемат за народа си, да е продиктувано от следния девиз: **днес ще извършим тази работа за Бога!** Ако всички служащи, ако всички управляващи биха казвали, че **всичко, което вършат днес, ще бъде за Бога**, знаете ли какво щеше да бъде положението на България? – Тя щеше да бъде най-малко 99 пъти по-добре, отколкото е сега. А сега какво се готви от българския народ? Те цял ден мислят срещу кого как да постъпят. **Тези-онези секти да избием, да ги изчистим, че да остане само православната църква.** Та като изчезнат всички сектанти, България ще хароса ли? Когато изчезнат всички сектанти, и България ще изчезне. Това да знаят всички! **Когато разгониха богомилите из България, българският народ падна под турско робство цели 500 години.** Едно време евреите разпнаха Христа, но какво ги постигна след това? – Две хиляди години робуваха. И Христос, който иде днес, казва на съвременния свят: **„Вложете Любовта в света, и секти няма да има.“** Щом вложите Любовта в света, и сектантството ще изчезне. **Вложете Любовта, вложете светлината! Дайте изобилие!** Отде се раждат кражбите? Отде се ражда развратът? Чудни са съвременните хора! Ще избият 50 000 000 хора и после ще кажат, че имало разврат. Как да няма разврат! Толкова мъже се избиват, а остават толкова хиляди жени, на които енергиите остават неизползувани. След всичко това, разбира се, че ще има разврат, и то полов разврат! Не само в Америка, но във всички страни е това зло. И после социалистите ще казват: сектантите внесоха това зло в света. Не, приятели, така не се разсъждава. Вие искате да подобрите този народ, нали? Трябва да знаете как да турите ножа в корените. Там е злото. Ама сектантите имали грехове. Може и те да имат грехове, това не е чудно, но другаде лежи злото. Кое е хубавото сега в света? Един народ, който има Любов, той ще може да се развива правилно, той ще се увеличава, а народ, който няма Любов, той ще се смалява. Такъв е законът.“

IV.
Статии от д-р Стефан Кадиев във вестник Братство

1. За обществото „Бяло Братство" – бр. 1, 15.XI.1928 г. 827
2.1. Към тебе – бр. 2, 15.XII.1928 г. 828
2.2. В дъното – бр. 2, 15.XII.1928 г. 828
2.3. Щастието – бр. 2, 15.XII.1928 г. 829
3.1. Островът на спасението – бр. 3, 23.I.1929 г. 830
3.2. Мисъл – бр. 3, 23.I.1929 г. 830
4. Слънцепоклонението на Бялото Братство – бр. 5, 22.III.1929 г. 830
5. Шепот – бр. 7, 15.VII.1929 г. 831
6. Малката Добродетел – бр 13, 15.I.1930 г. 832
7. Духът – бр. 27, 10.XII.1930 г. 832
8. Будно съзнание и здраве – бр. 57, 15.I.1933 г. 833
9. Вечерната медитация – бр. 80, 7.I.1934 г. 834
10. Пречистването – бр. 85, 25.II.1934 г. 834
11. Чистенето – бр. 91, 6.VI.1934 г. 835
12. Медицина и окултизъм – бр. 99, 30.IX.1934 г. 836
13. Новата основа на медицината – бр. 100, 7.X.1934 г. 837
14. Макрокосмични песни – бр. 144, 22.XII.1935 г. 838
15. Духовната призма – бр. 150, 9.II.1936 г. 839
16. Кристализация на идеите – бр. 176, 2.I.1937 г. 840
17. Колективно съзнание – бр. 272, 15.II.1941 г. 840

IV.
Статии от д-р Стефан Кадиев във вестник Братство

1. За обществото „Бяло Братство“

(в. „Братство“, бр. 1, 15.XI.1928 г.)

Толкова много се говори и лиса по негов адрес, че е необходимо да се осветли обществото от още една страна.

Поради едностранчиво осветление досега по тоя въпрос, нашето общество си е съставило, взето изобщо, съвсем неласкаво мнение за т. нар. „Бяло Братство“. Като се почне от обвинения за нарушение за елементарни изисквания на морала, от твърдения за масови душевни разстройства, за „полудявания“, та се свърши с обвинения в конспиративна дейност срещу съвременната държава и общество. Имотът на Братството край София и досега е обект на внимание и на изрична бдителност от страна на столичната полиция. Разбира се, последната е само физически изразител на настроението на известни среди към Братството. Съборът на Братството тая година беше забранен по същата причина. Писаното из вестниците – заинтересувани и незаинтересувани – поставяше обществото в недоумение: що за странно, тайно учение е това, що за хора представляват членовете на това Братство? Някои си съставиха убеждението, че това са някакви северни мечки, по странна случайност попаднали в майка България. Като че не се касаеше до чистокръвни българи, благонадеждни български поданици, при това всички снабдени с най-редовни легитимации!

Те са всички луди и умопобъркани, твърдеше една почтена софийска дама по адрес на „дъновистите“ с най-голяма сериозност и надлежен авторитет.

За всичко това не малко прибавяше мълчанието от страна на Братството. Вестниците не приемаха да печатат дописки от страна на „дъновисти“, за да не попаднат под ударите на създаденото вече обществено мнение – разбира се, напълно основателно съображение.

Ако някой последовател на г-н Дънов се сърди комуто и да било заради всички тия прояви на нашето общество към Братството, то това би било доказателство за неговото неразбиране на учението. Историята не познава окултно учение, което да не е било осмивано и преследвано. Учението на г-н Дънов, което е именно окултно, не може да прави изключение.

Настоящата статия не е оправдание за Братството: нека го оправдават, ако то заслужи, животът и историята. Ние само ще потвърдим писмено впечатленията си:

Г-н Дънов е честен, почтен българин, достатъчно интелигентен, за да знае какво говори и върши, достатъчно морален, за да му се има доверие като на човек, достатъчно обичащ родината си, за да не съдействува нито минута за нейното нещастие.

Учението на г-н Дънов е в идейна връзка с окултните учения на всички векове и има за пряка основа християнството.

Братството е малък опит за практическото приложение на Неговото учение. То има, наистина, дефекти – всеки негов член носи в себе си всичките отпечатъци на своята наследственост и среда. Но твърденията за „полудявания", за прекомерно заболяване, не отговарят на истината.

Всички твърдения за „рушене основите на държавата", за „рушене на семейството" и пр. се дължат на илюзорни положения, за чието проумяване се иска дълбоко разбиране на учението и живота въобще.

Голяма част от интелигенцията ни е готова да разбира и сама да провери казаното от нас. Частно за себе си сме убедили, че идеите на Бялото Братство носят само добро за нашия тъй много страдал народ.

Д-р Стефан Кадиев

2.1. Към тебе

(в. „Братство", бр. 2, 15.XII.1928 г.)

Аз те познавам.

Колкото и далеч от мене да бъдеш, гдето и да бъдеш, в село или в град, в колиба или дворец, може би никому неизвестен, изоставен от всички, отчаян, бездомен.

Аз те познавам. Защото познавам себе си. А ти си мой брат – капка от същата вода, от която съм и аз.

Ти си душа, която се стреми към светлина, към радост, към щастие.

Ти си лъч от неизмеримото мирово съзнание, попаднал в тежкото училище, наречено Земя.

Ти страдаш, огъваш се в нужди – материални и духовни, – ти си всеки ден в долината на противоречията. Ти често губиш целта на живота пред очите си, стъписваш се отчаян и питаш: „Та нима това вечно тегло е животът? Нима за това се родих? Нима няма никаква цел в него? Нима в това море няма пристанище?"

В тия минути, ти отпущаш греблата, оборваш глава на длани и плачеш. А после пак – вдигаш глава и почваш да гребеш – макар и без надежда за пристанище.

Аз зная, че това е така, защото съм го преживял!

Пътят, по който ти вървиш, е вървян и преди нас с тебе. Опитни мореплаватели са минавали по него и те го познават. И когато вълните ни подхвърлят като орехова черупка, когато слабата ни лодка пращи до счупване, когато се знаем, че сме сами, без надежда да видим някога покой, те ни казват: „Все пак, има пристанище, има покой и радост!"

Те няма да гребат вместо нас, не – усилията ще си бъдат мои и твои. Те само ни казват: „Смело напред! Има пристанище! Гребете!"

Ти не вярваш? – И имаш основание да не вярваш! Окото не се избистря отведнъж. Аз също не вярвах. Само сърцето ми пееше и ми се чинеше, че е почнало да се съмва.

В палат или колиба, беден или богат, в коприна или в дрипи – еднакво страдащ мой брат, чуй ме и – пак не ми вярвай: има пристанище!

2.2. В дъното

(в. „Братство", бр. 2, 15.XII.1928 г.)

Животът, като водата: тече!

Душата не познава по-хубаво от това: да достигне до неговото дъно и да се любува на неговото спокойствие.

Вълни – идат, заливат, минават.

Там е спокойно, радостно, светло, уютно. Животът в своята ядка е такава радост, светлина. Кракът на времето се пързаля по неговата повърхност като по лед. Тактът на неговия ход е друг. Дните и годините в него имат друга мярка.

Душата се потапя в неговите глъбини, чувствува широта и нежното галене на неговото скрито дихание.

Някога над нея плисне сияние, обкръжи всичко и го залее с мека, сребриста светлина. Всичко е тогава любов, светлина и радост. И няма скръб, няма противоречия. Така сребриста мъглица, окъпана от лъча на сутринното слънце, застила земята и прави далечното – близко и близкото – далечно.

Живот – вода – тече.

В неговото дъно е спокойно, тихо, радостно. И нека повърхността се вълнува, нека се смее при слънце и кипи при бури.

На дъното е тихо, спокойно и радостно.

En la profundaĵo de la vivo estas senĉesa Paco kaj Ĝojo. *

Oriono **

2.3. Щастието

(в. „Братство", бр. 2, 15.XII.1928 г.)

Напразно те търсих, мое Щастие, по отъпканите пътеки на моите връстници и другари! Горчива беше всяка глътка от чашата на удоволствията – колкото и силно да упойваше тя и ума и бушуващото настръхнало сърце! Чувствата се зашеметяваха, мисълта се обвиваше в мъгла, а при все това... нещо дълбоко в душата напразно произнасяше твоето име, като удавник, който призовава своята майка; то се бореше за въздух, който все му не достигаше.

Сиви и нерадостни идваха и минаваха дните. Протегнатите ръце падаха обезсилени, защото вместо Тебе, те улавяха разочарование.

А ти си било тъй близо до мене – мое Щастие!

Беше празник денят на Твоето намиране. Грееше слънце, небето беше ясно, ведро – аз можах да ги видя и да им се радвам. Ти израсна в душата ми като нимфа из пазвата на водата – светло, чисто, сяйно, усмихнато, придаващо смисъл и стойност на моето съществуване! Душата ми пееше. Така пее морякът, когато съзре в далечината силуета на родния бряг – след дълъг път и много бури.

Моя майко, моя светлина, мое Щастие!

*

En mi mem mi trovis la delongeserĉitan Feliĉon. Ĝi ekŝprucis el mia propra animo kiel nimfo el la akvaĵo kaj, ridetante, donis sencon al mia ekzistado.*

Oriono

---

* (на есперанто) В дъното на живота има непрестанен Мир и Радост. (бел. М. И.)

** Oriono (Орионо) – псевдоним на д-р Стефан Кадиев. (бел. на съставителя Велислий Кръстев)

*** (на есперанто) В самия себе си намирам отдавна търсеното Щастие. То сияе в моята собствена душа като нимфа от извора и усмихвайки се, дава смисъл на моето съществуване. (бел. М. И.)

3.1. Островът на спасението

(в. „Братство", бр. 3, 23.I.1929 г.)

Шуми животът, като разбунен океан. Шуми той от воплите и стенанията на близки хора, от сподавени проклятия на потъващи удавници...

И аз сам преживях ужаса на корабокрушението! Немощната ми лодка се разби. Това бях – самият аз! Едничкото, което ми остана, беше една лопата – и мощната жажда за повече живот.

Нещо смътно блазнеше душата ми. Някакъв неясен спомен, някакво чудно видение, озарило я в миг и потънало в страшните вълни. То беше чуден, издигащ се из тъмните кръгозори остров. На него блестеше величествен, стъклен замък. И всичко беше озарено от слънчево сияние, от тиха, мека светлина. Там ме очакваха любими хора и се молеха за мене.

Мираж ли беше? Или пробуденс, приказно сказание? Или беше бълнуване на обезсиления мозък? Не зная!

Знам, че едната мисъл за тоя остров ми даваше сила. Мишците ми се свиваха с неподозирана мощ. А някакъв неотразим глас повтаряше на душата ми. „Греби, греби, греби!"

3.2. Мисъл

(в. „Братство", бр. 3, 23.I.1929 г.)

На гости ми беше малка, светла мисъл. Чиста, ефирна, тя приличаше на фея, която нагазва сутрин покритите с роса ливади. Тя помилва душата ми и й пошепна нещо. Какво беше то – не помня. Тя се наведе, целуна смръщеното чело и – отлетя.

Душата ми остана като преди: грижи, грижи, грижи!

Но един смътен спомен остана в нея. Някакво тихо, необятно, радостно чувство.

И носи се то през цялата сивота и тревоги на деня: дълбоко заседнала, тиха радост.

Фея посети ливадата на душата ми – обременена от своя кръст – и й донесе своето благословение.

А нейното благословение е – радост!

Орионо

4. Слънцепоклонението на Бялото Братство

Д-р Стефан Кадиев – Сливен

(в. „Братство", бр. 5, 22.III.1929 г.)

Значението на слънцето като лечебен фактор се засилва все повече и повече. Ако сравним средновековните замъци, или даже старите ни къщи, при схлупените им стрехи и малки прозорчета, със сегашните обширни, светли модерни постройки, с техните големи прозорци и високи тавани, лесно ще разберем, че еволюцията на човешкото жилище в хигиенично отношение се е изразявала в неговото все по-голямо приобщаване към слънчевите лъчи. Поговорката, че гдето слънце влиза, болест не влиза, започва да бъде все по-добре разбирана и на дело проверявана. Достатъчно е да се види който и да било европейски, па и български морски плаж, за да се види – колко много се приближаваме днес до слънцето. Хората от по-старата ни генерация не могат да си обяснят и всячески осъждат силно разрастващия се туризъм, планински лето-

вища и хижи. Но науката намери научно име на това, което още старите римляни са разбирали и използвали в своите „солариуми". Тя му даде името „ултравиолетови лъчи" или „планинско слънце" и започна неговото широко и благодатно употребление. Пред въздушно-слънчевото лечение всички употребявани досега лечебни методи започват да отстъпват, а средната продължителност на човешкият живот – да се увеличава. Последната, само в последните 25 години, за Америка се е увеличила с 8 години! А това е само началото на човешкото приобщаване към слънцето!

Като оставим настрана окултно-мистичната страна и „слънцепоклонението" на Бялото Братство, нам се чини, че обичаят да се излиза сутрин при изгрев слънце на чист въздух, по високите места и да се правят гимнастически упражнения има своя дълбок здравен смисъл. Лекарят, който следи пътищата на туберколозния бацил в гърдите на един обущар, надвесен по 14 часа над своята работа, или на чиновника, заставен да гълта отровния дим и прах на канцеларията, може лесно да прецени какво означават за тях половин или един час на ден сутринна разходка по височините с гимнастика и дълбоко дишане! Той може да прецени и как ще се отрази на здравето им едно по-продължително престояване на слънце!

От тая гледна точка, обичаят на Бялото Братство да излиза сутрин на чист въздух и слънце би трябвало да намери одобрението на нашето обществено мнение и да има повече последователи даже и между съвсем не мистично настроените, практични, мислещи за здравето си българи.

5. Шепот

(в. „Братство", бр. 7, 15.VII.1929 г.)

Ще се срамувам от себе си, ако някога богатство приласкае душата ми и направи да потъмнее взора ми към Вечната Истина.

Ще се червя от срам, ако съблазън на жена помрачи погледа ми и ме направи да не виждам в нея душата и сестрата.

Ще се срамувам от себе си, ако слава или почест, или обществено положение биха ме направили горд и жесток: още отсега аз моля съдбата да ме освободи от тяхното бреме и ме остави по-добре последен, непризнат и отхвърлен.

Аз бих желал да закрепне в сърцето ми само един идеал: служенето на Великото Добро.

Сърцето ми да бъде обнажено за възвишени трепети, за любов и милосърдие, като настроена, винаги готова да засвири арфа.

Да бъде чист и благороден всеки негов порив.

Всеобятна да бъде неговата прегръдка. Да се приютява в него вселената, от мъничката звезда, надзърваща смирено из безкрая, от слънцето, ласкаещо, радващо, оживотворяващо, от замечтаната по вечно несбъднат блян луна, до напъпилата кайсия под прозореца ми, до залисаната, вечно сериозна, трудолюбива мравка между тревичките.

Сърцето ми да бъде хилядострунна, жива арфа, която да пее при милувката на зефира, при песента на планината, при ехтенето на веригите на моите братя ближни, готово да им помогне.

Душата ми да бъде инструмент, на който великият Дух на вселената да свири живата песен на вечното Добро.

Орионо

6. Малката Добродетел

(в. „Братство", бр. 13, 15.I.1930 г.)

Бог приел формата на Малката Добродетел и тръгнал между хората. Той искал да знае колко от тях ще Го познаят.

В магазина на търговеца Той взел формата на зърно кафе. Чиракът го ритнал. Но търговецът се навел, поставил го внимателно в шкафа и казал:

– На това кафено зърно аз дължа моето богатство.

Пред едно дете Той се представил като счупената кукла на неговото другарче. Детето я привързало и поставило в люлката, без другарчето му да го види. Бог го благословил.

Една жена взела назаем от съседката си чашка червен пипер. Когато да връща заема, Бог пошушнал нещо на ухото ѝ и тя хубаво натъпкала чашката. Бог се скрил в чашката с червен пипер и благословил двете съседки. Оттогава те заживели като сестри.

Един шофьор настигнал повреден автомобил. Бог облякъл формата на Малката добродетел, спрял шофьора и му пошушнал да помогне на другаря си. Пътниците се съгласили. Бог се много зарадвал. Разбойниците, които очаквали автомобила на края на гората, видели, че той не дошел в определения час, и се разотишли. Така чудното съвпадение избавило пътниците от неприятната среща.

Един стражар трябвало да отупа един престъпник. Бог му пошушнал нещо. Стражарът го поставил на земята и му заповядал:

– Викай: „Ох!"

След това наложил петдесет камшика на сложения наблизо стол. Престъпникът познал Бога в Малката добродетел и вече никога не вършил престъпления.

Един професор по биология и един пастир спорили по въпроса: има ли Бог или няма. Както вървели по улицата и спорили, те видели една слугиня, която водела две деца. По-големичкото се загледало нанякъде, когато минавали трамвайната линия, и не виждало засиления, идещ от завой, трамвай. Само миг – и детето било под колелата. Бог извикал на професора по биология; той се спуснал с риск за живота си и спасил детето. Когато то поело пътя си, без да помисли да благодари на ръката, която го спасила, пастирът продължавал да доказва на професора, че има Бог, а професорът по биология отричал това.

Богът на малката добродетел обича да се крие, като славей в храст. Но тоя път той зачуруликал на сърцето на пастира. Той стиснал ръката на професора и му казал:

– Ето това, което Ви накара да спасите детето, беше Бог.

Те се разбрали и станали оттогава добри приятели.

Орионо

7. Духът

(в. „Братство", бр. 27, 10.XII.1930 г.)

Руши се формата, а творческият дух остава жив, неуязвим, безсмъртен.

Отгде иде той? – Дълбока тайна! Къде отива? – Не знаем. Каква е същината му, целта му? – Загадка.

В безжизнената пръст попада малко семе: нищожно, скромно, сякаш част от самата пръст. Но става чудото: Творческият Дух на Живота го погалва, както майката гали обичан син. И то оживява: две ръце се навдигат към небето, отворени за Неговото благословение.

И ето: цветя в ливадите, по нивите, край пътя, в планината, сгушени между скалите, в малката градинка на селската мома, отгдето тя се кичи, цветя дори в гробищата – над гробовете.

Духът на Живота се шегува със своята собствена сянка – смъртта. Виновен ли е той, когато бедните човеци вземат сянката за него самия.

Твори Духът с широки длани и в човека: живот и бури, стремеж за щастие, готовност за страдание, за подвиг и жертва.

Орионо

8. Будно съзнание и здраве

(в. „Братство", бр. 57, 15.I.1933 г.)

Най-важното условие за запазване на здравето, това е будното съзнание. Мисълта на човека трябва да бъде винаги на своя пост, когато тялото предприема каквато и да било работа. Будната мисъл трябва да контролира нашето лягане, нашето ставане, нашата гимнастика, нашето ядене, нашите удоволствия.

Изоставено само на себе си, тялото е склонно да се подхлъзва по пътеките на животинските инстинкти, които имат пред вид само своето временно, моментно задоволяване, без да се съобразяват с далечните последствия, които могат да застрашат организма.

Да вземем за пример яденето.

Разбира се, предназначението на яденето е да снабди тялото с градивни материали за заместване на разрушените тъкани, а също и да му достави енергия, която ще е нужна за жизнените функции. При своята разумна предвидливост обаче, природата е свързала яденето с редица вкусови нервни разклонения, които са в състояние да направят от яденето истинско удоволствие. Към това допринася самото кухненско изкуство, което се приспособява не към нуждите на организма, но към изискванията на вкуса. Едно добре сготвено ядене винаги съблазнява към претоварване на стомаха, към обременяване на целия организъм с излишен материал за прехвърляне. И колко развито трябва да бъде чувството за мярка, което да знае да каже точно на най-сладкото място „стига"! Колко будно трябва да бъде съзнанието, за да не позволи, при изобилна храна, добро благосъстояние, човек да не преяжда и да не се излага на неприятно и вредно затлъстяване!

Съзнанието трябва да бъде будно край тялото при студ, при горещина. Природата сама си подсказва: когато е студено, човек не може да заспи. А и не трябва да заспива! Щом съзнанието напусне тялото, последното съвсем не може да се съобразява с промените на топлината. Затова насън е нужна подебела покривка. Знае се, че най-лесно се заболява от плеврит или пневмония, когато човек уморен и изпотен заспи под гъста сянка.

Съзнанието трябва да е будно, когато правим слънчеви бани: много тежки главоболия, слънчасвания с менингиални прояви се дължат на заспиване под лъчите на слънцето.

Будното съзнание трябва да бъде до тялото при всички удоволствия, които човек може да получи. То трябва при всички обстоятелства да го държи в ръката си, готово всеки момент да вземе мерки за предотвратяване на вредно влияние или за оползотворяване на благоприятна възможност.

Много от болестите съвсем биха се прекратили, много от тях биха намалели, ако съзнанието е всякога будно като страж до повереното нему тяло.

И така – първата стъпка за запазване на добро здраве е: будно съзнание.

Д-р Ст. К.

9. Вечерната медитация

(в. „Братство", бр. 80, 7.I.1934 г., с. 2)

Какви неща само човек не вижда и не преживява през деня! Съзнанието е обременено с впечатления, надути и важни; през тях „аз" се губи като пред грамада от непритисната вълна.

Границата между будното съзнание и съня е важен момент от живота на човека. Някога тя е по-рязка – човек много скоро потъва от живота на съзнанието в тоя на подсъзнанието. А някога това време е по-продължително и е ясно степенувано. Мисълта постепенно бледнее, докато забвението предостави съзнателния живот на подсъзнателния.

От голямо значение за спокойния сън е разчистването на ненужните, второстепенни наслойки около съществеността „аз" преди самото лягане:

Чрез спокойна медитация да се даде сметка за изминалия ден, да се прецени с окото на благосклонен наблюдател проявите на „аза" и да се разграничи това, което принадлежи към изминатия ден, от това, което остава и което е мъчно променливата, съществената част от нас самите.

Въоръжени с мярката, която ни се дава от Евангелието и от беседите на Учителя, ние можем да почувстваме реалната стойност на дейността си през деня и в заключение да изкажем своето доволство от себе си или да си направим упрек за пропуски – тъй неизбежни наши спътници.

Ние отправяме мислено постиженията си за негова слава – а за грешките си даваме дума да ги поправим при първа възможност.

Разчистен така, азът се изправя пред голямото съзнание и спокойно промълвява думи, които имат значение за неговата по-висша природа.

Тия думи се внедряват в заспиващото съзнание и биват отнесени като ехото на рефрен в неизследваните бездни на подсъзнанието.

И точно в подсъзнанието е истинският духовен ръст на човека: само чувства, които изхождат от него, са истински наши.

Пратено с тая „вечерна медитация", съзнанието сутрин се събужда посрещнато от бликналото из дълбочините на подсъзнанието чувство на благодарност към незнайното начало – което е и най-голямото постижение на душевния живот.

Д-р К.

10. Пречистването

(в. „Братство", бр. 85, 25.II.1934 г.)

Практиката на окултизма не е предопределена само за йоги, за свръхчовеци или за пророци. Тя е напълно достъпна за всечки човек – от най-малкия до най-големия. Тя няма и предназначението да прави хората учители на човечеството или маги. Великото в божественото е именно това, че то може да се прояви чрез най-малката постъпка, в дребното душевно преживяване, без да губи от своето величие.

Практиката на окултизма има за задача да даде ключа на човека към самия себе си, да развие собствените си психически заложби, за да получи в резултат собственото си просветляване и освобождение.

Учителят право сравнява човека с водата. В Божествения първоизвор тя е кристално чиста, без никакви примеси. Такава тя би била и у идеалния човек – който е най-близко до Бога. Но тя потича по земята и повлича нейните съединения и утайки, тя се размъща. Колкото по-ронлива е почвата, колкото

повече е тя замърсена, толкова по-мътна ще бъде водата. Крайно размътената и покварена вода удушва самия живот.

Ето така сме и ние размътени: всекидневни нужди, които по моди и чужди влияния неограничено увеличаваме незадоволими желания, които всякога надхвърлят реалните възможности, мании за величие, у мании за учителство, с очакване на уважение от другите, дребнави амбиции с прекалена обидчивост, лакомство, завист и какво ли не още.

Практиката на окултизма е работата за почистването на водата.

Светът, необходимостта, нуждата, дългата опитност чистят душата, както стипцата пресича мътилката: тя я очиства, обаче й придава стипчив вкус.

Правилното, доброволно пречистване на мътилката е чрез прецеждането. Точно затова е самокритиката, разсъдъкът.

Идеалното й пречистване обаче може да стане чрез дестилацията. Душата излиза във време на своята медитация из мътилката на света и се привдига до своя първоизточник – океана от вода, която обикаля като разноформенна мантия земята. Тогава тя чувствува колко е реално нейното съществуване, как е възможно нейното освобождаване от мътилките на земята, колко широк и прекрасен е светът и колко е премъдър Божият промисъл, като е допуснал облаците и свободата, калта и мътилката, чрез които пак се услужва на живота.

Д-р Стефан

11. Чистенето

(в. „Братство", бр. 91, 6.VI.1934 г., с. 3–4)

Сложете вода в стъкло. Не минава много време, тя помътнява и се вмирисва. В нея се развъждат микроби, които я развалят.

Ако не познаваме процеса на прецеждането и чистенето, ако нямаме знание и възможност да подменяме водата, ние рискуваме да пием мътна и заразена вода и да се разболеем.

Съвършено същото явление става и в нашия душевен живот.

„Микроби" ние си носим и без това достатъчно. Това са нашите „наследствени" недостатъци. А и животът ни хвърля в изобилие „зарази" – това са лошите мисли, неправдите, обидите, които нашите близки изедро сипят върху главите ни. Изоставени на нашата инертност, ние сме подложени на съвършено естествено „помътняване" и „вмирисване".

Такова „помътняване" е загубеното настроение, меланхолията, мракът пред очите; „вмирисването", това е озлоблението, в неговите хиляди форми и прояви.

Ние трябва да познаваме тия състояния.

Обикновената хубава вода е бистра, с много малко разтворени минерални съединения, съвършено малко и то безвредни микроби. През нея слънчевият лъч минава свободно и тя го пречупва с прекрасен, хубав синкав отенък.

Всяка нейна капка прилича на брилянт.

Така и ние трябва да подменяме душевния си живот. Малко материални грижи, малко микроби, които да ни служат за мярка в нашата еволюция и вечно изтичане и подновяване.

Как да става това? Ето това е магията на новото учение при неговата ежедневна практика.

Д-р Стефан

12. Медицина и окултизъм

(в. „Братство", бр. 99, 30.IX.1934 г., с. 3)

Като не противоречи на биологическите констатации, като не отхвърля нито постиженията, нито значението на медицината, окултизмът доразвива, задълбочава мисълта на лекаря и го насърчава да търси други кръгозори за своето изкуство – не по-малко научни, макар и понякога профанирани от несведущи или шарлатани.

Изходната точка на окултизма е доказаният по неговите начини факт за първичното съществуване на съзнателната централна единица психичност – душата.

Точно това, което анатомията, хистологията, патологията и терапията в официалната медицина напразно търсят с микроскоп и което мълчаливо отхвърлят.

Окултизмът намира това, което официалната медицина – не безнаказано – е изгубила.

Цяла истина е, че в окултизма са зачислени плеяда от нашенски и чуждестранни легенди, суеверия и панаирджийски мошеничества. Но и зад тия не винаги заслужаващи усмивка прояви остава грамадната област от психичност, чието проучване заслужава пълното внимание на най-сериозния учен.

Колко много ние сме научили в сравнение с нашите прадеди! А още колко много ще има тепърва да се проучва! И чудно ли е, че тъй често, точно пионерите на новото, по-далечното, са били считани на времето си за ненаучни фантазьори?

Една нова одухотворяваща вълна се навдига във всички области на живота, науката и изкуството. Хората не могат вече да считат, че са само сбирщина от самонареждащи се молекули, без смисъл и без предназначение. Науката доброволно абдикира пред невъзможността да разреши всички противоречия, които тя самата повдига по своя път. Хората на изкуството сами признават своята немощ, ако са само цапачи на платна, писачи на стихове, а не и деликатни манипулатори с тая ефирна психичност, която тъй много жадува за красота, за слънце и за щастие.

Медицината неволно бие крак с такта на живота, науката и изкуството. При окултизма тя не изневерява на себе си. Напротив, тя получава по-голяма дълбочина и става по-радикална, повече човечна и повече полезна.

Д-р Стефан

13. Новата основа на медицината

(в. „Братство", бр. 100, 7.X.1934 г., с. 4)

Думата „окултно" значи скрито. Затова мнозина считат, че то означава и нещо неподатливо на обективно изследване, нещо ненаучно. Всъщност изразът е стар и има чисто условно значение. Защото природата има много лица и в нея няма нищо „скрито". Всичко си е просто и естествено, а за човека нещо може да бъде „скрито" само докато го не познава. Много от причините на болестите са били някога „скрити". Когато медицината ги разкрива, те й стават „явни". Но съвсем не е научно да се отхвърли нещо само затова, защото не ни е още явно.

Колкото и да се старае да държи сметка за целокупния организъм и него да активизира за борба против болестотворния фактор, официалната медицина все още гледа на болестите като на частично явление – проява на заболяване на даден орган. Тя признава заболяване на ръката, крака, белия дроб, сър-

цето, бъбреците – като че това са отделни, независими едно от друго царства, които трябва да се лекуват отделно. А това точно и отговаря на основното схващане, залегнало в основата на материалистичния мироглед на лекаря. Тялото е сбор от молекули, а нима не е и сбор от органи? Обединяващата връзка – съзнанието, душата – се отхвърля поначало или се оспорва, което е все едно. Молекулите се събират в органи, органите – в тяло, органите функционират и се явява мисълта, съзнанието, душата, ако щете. Е, добре, оздравете органа и душата ще бъде зрава!

Мнозина лекари, увлечени в своята практика, даже не помислят за абсурдността, към която водят „седемте загадки" на „науката", легализирани под знака на материализма. И когато някой се опита да надзърне през загадките, бива счетен за ненаучен еретик.

Но времето бързо върти колелото на живота. И ето, все по-мощно се чува гласът на окултизма.

Преди да бъде човек тяло, той е съзнателна монада, психична величина, която разумно – чрез своите дълбоко подсъзнателни, вегетативни центрове – изгражда своите клетки и органи, като започва от една първична, максимално пластична, получила максимално потенциална материя и енергия, зародишева клетка.

Всеки орган, всяка клетки са интимно свързани с душата, обединяващата нишка на всички бясно танцуващи в своите биохимически процеси молекулни комплекси. Една радост, една скръб, едно волево напрежение се проектира до най-малкото ъгълче на тялото и го гради или руши, според своето отношение към жизнените процеси.

Не молекулите и органите създават душата, а напротив, душата е изходната точка на събраните и организирани в строен порядък от нея молекули и органи. Тя е алфата и всичко следва само по себе си, по силата на природните закони, на които и тя, разбира се, безусловно се подчинява.

Събуди дремещите сили на душата, събуди в нея волята за живот, посочи й пътищата на природните закони, на които се подчинява животът, дай й условия и материали да пресъздаде тялото, тя ще смогне да го направи.

И може би „чудните" оздравявания, приписвани на най-големия окултист – Христос – след време ще бъдат научно обяснени възможности, нито легенди, нито абсурди.

Какви големи перспективи се разкриват пред очите на човечеството, когато без предубеждение посегне да направи свое достояние това, което счита днес за „окултно" – и в областта на медицината!

Д-р Стефан

14. Макрокосмични песни

(в. „Братство", бр. 144, 22.XII.1935 г., с. 1, 3)

14.1. Вдъхновение

Изобилна радост се сипе с пълни шепи върху майката земя.

Блестящи, усмихнати слънчеви лъчи пълнят, напояват въздуха с кристална свежест.

Няма вчера и няма утре. Всичко е само усмихнато „днес", което безгрижно тананика.

Душата се възправя над дреболиите на живота и поема с пълна сила топъл вятър, напоен с много светлина и с много радост.

Тя се издига на пръсти и целува собствения си кръст.

14.2. Реалността

Когато дреболиите затихват и техните спомени се разнесат като сенките на облаците по житните полета, излиза реалността на моя живот и прозвучава с пълна сила в сърцето.

То отеква в дълбините си предвечната песен на всемира и се радва.

Преодоленте несгоди са му придали мекота, а надеждата и вдъхновението са го окрилили с устрем и радост.

14.3. Животът

Тече животът: могъщо всеобхватно движение, което раздухва пламъците по слънцата и ги кара да заливат с животворящи лъчи безмерното пространство.

Тече животът, велик и многообразен: тук еднодневка, там многовековен дъб, в чиито клони пеят хорове от птички, тук дете, което се кичи с цветя – и то самото едно прекрасно цвете, – там белобрад старец, сраснал се с принципите на живота и вече смогнал да им се усмихне.

Тече животът – сребърно сияние, което блика из дълбините на незнайното начало, към неподозирана цел, готов [да] целуне срещаните по пътя несгоди.

14.4. Звезди

Трептят звезди: бездна от светове.

Океан от пространство, време и благоволение.

Вред океана на неизмеримото пространство се носи и нашият малък кораб.

Плискат о него ласките на звездите и вълните на времето; век след век.

И от неговата куверта, аз, блуждаещ пътник, гледам океана и тръпна пред неговото величие.

Ние всички, непознаващи сами себе си странници от забравен към неизвестен бряг.

Трептят звезди: бездна от светове.

През тиха нощ един разсънен странник стои на кувертата на кораба и се вслушва в шепота на бездните, в които невидим хор повтаря: алилуя, алилуя, алилуя.

14.5. Неизменното

Над тревожната игра на живота бди едно неизменно усмихнато съзнание.

Милионите векове минават като мигове, а на неговото гладко чело, както по повърхността на океана, по която бразди лодка, не остава никаква следа.

В прегръдката на неизмеримото пространство, уютно сгушени, дремят светове: чудни, непознати нам светове.

Палят се звезди, озарени от Неговата усмивка и отново гаснат, докоснати от Неговия пръст.

И вечен си остава нашият непреодолим стремеж към Него и тихата песен на Неговата усмивка, която е единственото истинско благословение на земята.

Орион

15. Духовната призма

(в. „Братство“, бр. 150, 9.II.1936 г., с. 1, 3)

През прозореца, между завесата и касата му, в стаята ми пада светла пътека от игрив слънчев лъч. Съвсем обикновен, бял слънчев лъч.

На пътя му поставям тристенна призма

Изведнъж става едно малко чудо. Пъстра феерия от красиви багри се сипва по пода: червено, жълто, зелено, синьо.

Добре познато явление, което наблюдаваме в природата, когато, измежду накъсаните облаци, слънцето се промъкне и обсипе със светлина падащите от насрещния облак дъждовни капки: красивата дъга.

Ето такова едно малко чудо става в душата на човека, когато върху нея падне едно или друго възприятие.

Едни и същи външни въздействия, едни и същи причини, в различните хора пораждат най-различни впечатления и създават най-различни настроения.

Бил съм поканен, да кажем на сватба. Засмените младоженци, родителите, шафери и девери, посрещачи и музиканти, правят всичко възможно да направят сватбата по-весела и гостите – по-доволни.

Обстановката е за всички една и съща – би трябвало всички да останат еднакво доволни.

Но лошото е там, че всеки си има своя собствена пречупвателна призма, през която пречупва получените отвън впечатления.

Един забелязва, че деверът систематично оставя чашата му наполовина празна и му е мъчно.

Друг счита, че, като близък приятел на младоженеца, трябва да се ползува с по-голямо лично внимание, а че е останал незабелязан от никого в някой ъгъл.

Трети забелязва, че подарената от невестата риза не е от първокачествен поплин, а от обикновена панама. „Толкова ме зачитат те мене!“ – си казва обиден той и му е страшно мъчно.

Четвърти от сърце протестира, загдето го даруват:

– Да облечеш света ти няма да можеш, братко, а само гдето си правил луди разноски. Да не те знам как му свързваш двата края, ами се мъчиш да се отсрамиш.

Пети съвсем не е и дарен. Той се радва, че приятелят му взема добра и даровита домакиня, че народът е весел, че времето се случило хубаво, че родителите и на двете страни са доволни, че всички се чувствуват щастливи.

Колкото различни хора живеят по земята, толкова различни пречупвателни призми има. И при едни и същи страдания, едни се самоубиват, други изпадат в тежка меланхолия, трети забравят, а четвърти – подсвирват и отминават с усмивка.

Ето тая елементарна истина трябва да се разбере. И човек трябва да се научи, преди да обвинява слънчевия лъч – условията, при които е поставен да живее, да се опита да очисти пречупвателната призма, която възприема външните въздействия, да очисти своето духовно око.

Учението на Учителя, а и на целия окултизъм, не би имало никакъв смисъл, ако, чрез своите методи и чрез своята школа не допринасяме за пречистването на духовната призма, през която животът се вижда в своята истинска премъдрост и прелест.

16. Кристализация на идеите

(в. „Братство", бр. 176, 2.I.1937 г., с. 3–4)

Всеки е чувал как се получават кристалите.

Слагате във водата сол – разтваря се. Водата получава вкуса на солта. Вие слагате още сол – тя също се разтваря. Но дохожда един предел. Солта вече не се разтваря. Разтворът е наситен. Слагате в наситения разтвор конец. Солта се осажда около конеца като хубави, прозрачни, чисти кристали.

Ето тоя образ с кристалите изпъква винаги пред нас, когато говорим за проявите във физическия свят.

Една идея, едно колективно внушение се подема отначало като плаха летяща мисъл в една личност или се заражда спонтанно в целокупното човешко съзнание. Никой не помисля, че той някога ще се облече в плът и кръв, че ще се изправи пред нас като съвършен цялостен факт.

Но времето върви. Идейната гъстота се увеличава все повече и повече. Тя стига до предела на насищането и чака едни дребен повод, за да се прояви.

Окултизмът зае мястото на материалните кристализации в живота. Той знае, че не може да се действува тъй резултатно, чрез света на идеите върху нещата, които са дошли до периода на своята материализация. Не може да се спре колелото на историята, когато не сме направили нищо за предотвратяване на причините, които го тласкат в неговия път.

Но затова – толкова по-голяма активност изисква окултизмът в периода на мисловото насищане на идейния разтвор, в който живее колективът.

Миролюбецът трябва да работи за мира много преди да са се появили заплашванията за неговото нарушение. Предвидливият общественик трявба да е мислил за предотвратяването на революцията далече преди да са се изправили ожесточените братя един срещу друг.

Окултизмът изисква активна, енергична, упорита работа в света на идеите, в мисловия свят, много преди идеите да са се приближили към своята съдбоносна кристализация.

И пак същият изисква насищането на идейния свят със светли, любовни, благородни, възвишени идеи, които с течение на времето ще достигнат рано или късно до своята красива, великолепна материална кристализация, до реализирането на Царството Божие на земята.

Стефан

17. Колективно съзнание

(в. „Братство", бр. 272, 15.II.1941 г.)

Всеки малко-много наблюдателен човек лесно може да види, че днес е времето на *осъзнатите колективи*. Че все повече личният интерес започва да отстъпва на колективния интерес, че все повече и по-настойчиво единичното, личното, се жертвува заради общото. Все повече се чувства противоречието между егоистичното и повелите на цялостното. Все по-често понятието „мое" започва да отстъпва на понятието „наше".

И това, което е много интересно – името на това напредващо колективно осъзнаване получава на различни места различно име: наричат го „социализъм", „национал социализъм", „расизъм", „болшевизъм" и какъв още не „изъм".

В необходимостта да се жертвува част от личния интерес в полза на общия се убеди и се убеждава все повече даже и люлката на либерализма и демокрацията – Англия.

Когато се разлистят страниците на историята, лесно може да се види, че това не е нещо ново в историята на човечеството. И ако наченки от такъв осъз-

нат колективизъм са съществували още преди християнската епоха, по право Христос даде блестящето му начало. Ние не знаем как по-другояче биха могли да се разбират изрази като:

„Когато имаш две ризи, дай едната на ближния си." – Жертвуване на личното благо заради подобрение на колективното добруване.

„Той върна на длъжниците кому петдесет, кому сто кори жито, за да има приятели, когато излезе от господаря." – Хората са свързани един с друг и приятелството им е необходимост. Колективът е цялостен организъм, който трябва да се изгражда съзнателно при всяко време.

„Да възлюбиш ближния си както себе си." – Да почувстваш и живееш във връзката, която налага колективът и при която ти и ближният ти стават нещо като цялостна личност.

Опити за изграждане на цялостни колективи се срещат най-вече в епохата на първото християнство.

„И продаваха всичко, каквото имаха, предаваха го на общината и с песни хвалеха Бога." Под влиянието на Христовото учение, което има за основа такъв мощен императив към колективното съзнание, се изграждат и първите икономически колективи, каквито са били първите християнски общини.

Разбира се, всяка епоха има своя особена задача.

Ако някога това колективно осъзнаване е било повече пожелаване, повече въпрос на лично предразположение на индивидуална воля, днес то се налага като засилваща се необходимост, която не оставя настрана никого. Ако някога е било достатъчно да жертвуваш заради бедния само излишни стотинки, да се върши благодеяние на дребно, по свое осмотрение, „лявата ръка да не вижда какво дава дясната", днес това не е достатъчно. Днес се налага съзнателен, организиран, планов строеж на колектива, който да отговаря на порасналия ръст на колективното съзнание. Един такъв строеж, при който личните интереси да бъдат така съпоставяни, че да не остане нито един гол, нито един гладен, нито един без хигиенично жилище, нито един без помощ при болест, нито един без подкрепа на старини.

Д-р Ст. К.

V.
Статии от д-р Стефан Кадиев в сп. „Житно зърно“

1. Чистотата – г. VI, 1932, кн. 7–8, с. 208–209 843
2. Съзнанието – г. II, 1925, кн. 9–10, с. 295–296 844
3. Последната симфония – г. II, 1925, кн. 9–10, с. 296–297 845
4. Безсмъртие и прераждане – г. III, 1926, кн. 7–8, с. 216–217 846
5. Наука и метафизика – г. I, 1924 г., кн. 6, с. 10–15 847
6. Нова хижа в Рила – г. VII, 1932, кн. 2, с. 59 852

V.
Статии от д-р Стефан Кадиев в сп. „Житно зърно“

1. Чистотата

Д-р Ст. К.

(сп. „Житно зърно“, г. VI, 1932, кн. 7–8, с. 208–209)

Чистотата е първото условие за запазването на живота.

Произходящ от незнайния Вечен Извор, животът се движи като могъщо течение през хилядите форми към своята непозната за нас цел. Колкото неговото движение е по-малко препятствувано, колкото по-малко пречки се слагат на пътя му, толкова по-правилно става самото протичане, толкова по-завършен бива неговият цикъл в дадена негова форма.

При своето боравене с материята, животът е зает постоянно с разрушителна и с градивна дейност. Не минава нито един миг от съществуването на организма, през който жизнената сила да не разпада стари молекули, да не съчетава нови атоми. Тия процеси продължават от момента на зачатието и продължават още дълго след смъртта.

От разпадането на молекулите в организма се напластяват варовити соли, различни отпадъци и токсини, които задръстват стените на клетките, стените на кръвоносните съдове и правят тлеенето на жизнения огън невъзможно. Отпадъците удушват живота, както недогорелият фитил на свещта удушва пламъка. Биологията твърди, че много животни форми биха съществували много по-дълго не само ако се снабдяват с нови хранителни материали, но и ако се чистят всички техни излъчени материали. Тайната на подмладяването не е нищо друго, освен тайна на чистенето. Организмът трябва да знае да се чисти от всичко излишно, ненужно, несвързано с живота.

Чистотата, взета като принцип, има своето право във всички области на човешкото битие. Ние сме склонни да я чувствуваме само във физическото поле. Наистина, колкото по-редовно тя е поддържана относно тялото, толкова по-здраво то може да бъде. Ежедневното миене, седмичната баня, редовното чистене на устата и нозете спадат към належащия тоалет не само на окултния ученик. Те трябва да станат втора природа на всеки човек. Колкото по-редовно те се извършват, толкова по-дълги години организмът ще бъде далеч от вредни осадъци.

Много мощни средства за чистене на тялото са екскурзиите в планината и постът.

Малцина от приятелите на окултизма – а още по-малко от неговите неприятели, разбират благотворното въздействие на една планинска екскурзия, с нейните дълбоки дишания на разреден, чист от примеси, озониран въздух, с големите усилия на организма да издигне себе си на дадена височина, на пълното догаряне всички наслоени полугорливи материали.

Още по-малко хора познават благотворното очистително въздействие на поста. Прикрепен към загубили кредит религиозни системи, постът не е изтъкнат достатъчно като медико-хигиенен фактор. Той се счита като предразсъ-

дък. Всъщност – нищо не е в състояние тъй основно да изгребе всичко, що е излишно в клетките, да премахне всичко, що е застояло, готово да ферментира ненормално или даже само пасивно да държи пламъка на живота, както постът. Постът е грижливата метла на домакинята, която омита насъбралия се под леглата и по шкафовете прах и смет – разсадник на вредни насекоми. Той омита застоялите се в червата хранителни остатъци, чиято ферментация представлява според Мечников главният извор на самоотравянето.

Чистота е нужна и във вътрешния живот на човека. От дребнавите мисли, изкривени понятия за живота, премазани амбиции, неизпълнени желания, озлобление, човешката душа се задръства. Остатъците я правят с течението на времето непластична, неподатлива за един по-светъл възторг, неинтересуваща се от един по-светъл идеал. Тя ограничава все повече своя интерес, затваря се в тесните граници на физическите нужди, докато от тях направи своя собствен гроб. Душевните напластявания, които твърде много приличат на варовитите отложения в артериите, правят също като тях съществуването невъзможно.

Душата също се нуждае от грижливо периодическо чистене, както и тялото. Всекидневното размишление върху по-висшите проблеми в живота, свързването с духа на вселената чрез дълбока медитация, старателното различаване на това, що е в отношение към трайния живот и напущане, забравяне на всичко, що е дребнаво и низко – ето методите на духовното чистене, които трябва със старание да се прилагат.

Днес западните народи добре разбират и правилно прилагат чистотата на тялото. Те са направили несъмнено твърде много в това отношение.

Обаче духовната система е занемарена. Суеверията и разочарованието от официалните църкви, неподходящите методи, давани от тях, далеч неотговарящи на духовния ръст и нужди на съвременното човечество, лишават последното от методите за духовното му чистене. И само едно правилно задълбочаване в опитностите на модерния окултизъм – не е важно в коя от школите му – може да даде истинските здрави методи за духовното чистене.

2. Съзнанието

Стека *

(сп. „Житно зърно", г. II, 1925, кн. 9–10, с. 295–296)

Съзнание значи обхващане на нещата с ума или сърцето.

Съзнанието е тоя чуден процес на душата, когато тя може да се вглежда в нещата, които я обикалят, да разглежда техните съотношения, да определя разумно техните места, по известен план. Съзнанието разполага с капитал – паметта, и си служи с него, когато почне да действува. Чрез съзнанието човек проумява тайните на природата, нагажда се според нейните благоприятни условия и избягва вредните. Чрез съзнанието човек е станал господар на природата.

Минералите са безсъзнателни. В растенията има голяма доза от това качество, което им дава възможност да избират това, що им е нужно, да се приспособяват към условията, да дават своите различни, тъй чудни форми, но то е още близко до безсъзнанието на минералите и още по-близко до подсъзнанието на животните.

Душевният живот на животното е рефлексен. Дълбоко разбиране на нещата няма, замисляне върху същината, причино-последствията няма. Колкото

* Стека – псевдоним на д-р Стефан Кадиев. (бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

по-отдалечен е рефлексът, толкова по-интелигентно е животното. Така се срещат животни с почти човешка интелигентност. Но все пак съзнанието е качество само на човека.

Но съзнанието еволюира. В паметта се натрупват толкова много факти, че душата става същинска малка вселена. Съзнанието вече се размества от външната природа, в своята собствена вселена; то може вече да се нарече самосъзнание. Последното разглежда, анализира, проучва всички положения на душата. То проверява естеството на всяка мисъл: откъде иде и накъде води. То скоро разбира, че както във външния свят има бурени и плодоносни растения, така и в душата не всичко е доброкачествено. То преоценява всяка мисъл, изчиства плевелите, насажда добри, плодоносни растения, разхубавява градината на душата и я полива. При тая работа, еднакво трудна, както и работата във външната вселена, човек изпитва също така и скърби, и радости. Той скърби, когато вижда някой трън, бодил, коприва – някое лошо, нечисто желание, някоя завист, някоя злоба, някоя гордост, някое полакомяване и се радва, когато погледне как никнат цветята на любовта, как вчерашният враг е почувствувал като брат, как сърцето се е отворило в една благодарност за хляба, за водата, за въздуха, за слънцето, как нови знания се нареждат до старите.

Но душата и тук не спира. Тя почувствува своята реалност, реалността на злото и доброто, тя се навдига до неговия извор, до изворите на живота: животворящи извори, покачени на високи планини, до които се достига със страшни усилия. Душата търси основата, причината, Майстора на природата, за да му се радва и благодари. Тя се рови с разкрилена мисъл между звездите, гдето същият Майстор е подредил в чуден порядък гигантите, милиарди слънца и вселени, та съзерцава милиардите мирове в капка вода, гдето Бог е все тъй вещ, мощен, мъдър.

Свръхсъзнанието хвърля мост между човека и Бога. То свързва душата с нейния първоизточник.

Свръхсъзнателен е бил Христос. Всички издигнати хора на вековете са имали, повече или по-малко, свръхсъзнателен живот, независимо от това как ще се нарича това. Всеки човек преживява минути на свръхсъзнание при една топла, искрена, истинска молитва. Молитвата е мобилизация на възвишеното, благородното, доброто, божественото в душата и свързване с животворящата основа на живота с Бога.

Днес голямата част от хората живеят съзнателен живот; даже има хора, които не отиват по-далеч от животните и живеят чисто подсъзнателно, рефлексно.

Страданията и опитностите на хората събужда бавно, но все по-настойчиво тяхното самосъзнание. А прозрението в същината на битието ще пробуди в тях свръхсъзнанието.

3. Последната симфония

(сп. „Житно зърно", г. II, 1925, кн. 9–10, с. 296–297)

Глухият Бетовен пишеше своята последна симфония. Човекът, цялата природа на когото беше музика, нямаше никога да чуе своето произведение. Като статуя на древен Бог стоеше той над рояла; клавишите танцуваха вихрен танц под напора на вътрешната стихия. Една душа – една вселена от звукове, затворена в орехова черупка, напираше бясно за простор. Горда и същевременно нещастна, тя ту се повдигаше до шеметни висоти при своите стремления към върховната хармония, ту кондензираше като изпъкнала леща, полета на орела,

царските бълнувания на Наполеона с безнадеждния стон на ранена птица; ту отпущаше крилете в отчаяни ридания.

Бетовен пишеше последната си симфония.

Върхът на човешкото музикално чутие вземаше сбогом от небето, дето беше гостенин през своя кратък живот. Той поемаше, поемаше с пълни гърди въздуха на своето последно вдъхновение, свиреше и пишеше и догасваше в музиката на душата си.

Бетовен знаеше края, края на своя живот. Той го долавяше като един мощен каданс на най-добрата си симфония. Главната мелодия водеше ангелът на смъртта. Бетовен чуваше неговата нерадостна песен, звучаща като погребална покана и като надгробна утеха.

Вън беше есен. Оголено дърво надникваше през прозореца и сякаш запитваше: и ти ли си осланена, бедна човешка душо? Ято гарвани, като черни прокобни мисли, се въртяха в междинния двор пред прозореца. Отвън ехтеше обикновеният, всекидневен шум на големия град, когото музикантът отдавна не беше чувал.

Черните знаци на нотните листове едва задържаха милионната частица от звуковите проживявания на тоя колос. Той ги пишеше като превод от богат, културен език на дивашки, гдето целият разговор се води със сто думи, тъй трудно беше да се предадат по човешки начин божествените звуци, що чуваше гениалната душа.

Надвесен над рояла, глухият Бетовен допяваше своята лебедова песен.

4. Безсмъртие и прераждане

Д-р Ст. Кадиев

(сп. „Житно зърно", г. III, 1926, кн. 7–8, с. 216–217)

Без да претендираме за меродавност, нам се разкрива въпросът за безсмъртието и прераждането на душата чрез следното сравнение.

Всяка една епителиална клетка може да се сравни с един индивид. Целокупният организъм отговаря на целокупното космично тяло. Всеки един индивид зависи от целокупния организъм също тъй, както епителиалната клетка (па и коя да е клетка, но вземаме епитела за по-голяма нагледност), зависи от тялото, което я произвежда и на което служи. Подчинявайки се на жизнените цели на организма, клетката бива изграждана, работи известно време и след това бива отделяна; животът се отдръпва от нея, тя остава като мъртва принадлежност на организма, докато един ден съвсем падне.

В скоби казано, тая клетка ще съществува толкова по-дълго време, колкото нейната организация и функция по-пълно отговарят на нуждите и природата на организма.

Погледнато от материална гледна точка, епителиалната клетка се ражда, живее и се превръща отново на прах.

Но когато се проследи животът, на когото тя е носител, ние виждаме подруга картина. Организмът, подчинен на своите биологични закони, поддържа едно точно опръделено число епителиални клетки. Субстанцията на клетката, материята ѝ, се мени; но жизнената сила, която изхожда от вътрешната стихия на организма, не умира. Тя се прелива в друга, нова, епителиална клетка, която се нагажда пак според нуждите на организма. Така, виждаме, субстанцията на клетката се сменя, но животворящият неин принцип си остава като неделима част от целокупния организъм. Докогато организмът живее, точно определена, даваща необходимата клетка, сила живее, действува, минава из лишената от живот кожна коричка към сочната, нова епителиална клетка, все следей-

ки далечните нужди на живия организъм. Така виждаме как жизнената сила, или животворящият принцип, или „душата" на клетката влиза в материята, разработва я по своя план и се отделя, когато това стане нужно, за да си построи нова материална къщичка.

„Душата" на епителиалната клетка живее в целокупната жизнена основа на организма и е в него от „раждането" до „смъртта".

* * *

Ние имаме пълна аналогия с човека и целокупния жизнен, космичен организъм. Той разработва материята според стадия на своето развитие, като всичко живо е клетка от неговото тяло. Материята бива използувана и моделирана според вътрешната динамика на тая одухотворваща сила или „душа". В своята основа тя е органически свързана с цялостния живот, т. е. всичко живо в този организъм има братска връзка помежду си. Така че не само душите на хората са братски помежду си, но човек е брат и с последното дъхаще животно, с последнята тревичка в планината. Всичко, в което блика живот, е клетка от този одухотворяващ космичен организъм и всичко живо е безсмъртно. Душата на всичко живо е свързана с душата на Бога, живяло е в миналото може би в друга форма, и ще живее в бъдещето, следейки общото негово развитие.

И така, няма смърт. Има само преливане на живота от една форма в друга.

* * *

С какъв ужас се прощава с живота умиращата епителиална клетка!

Какъв ужас е смъртта за човек, който мисли, че е дошъл случайно на земята, че всичко свършва в материята, че „гробът" е последната инстанция на живота. Но даже и в гроба няма нито секунда покой. Всеки миг носи промяна в мъртвото тяло и не минава много време, когато епителиалната клетка участвува по друг начин, със своята материя в процесите на живота. Материята е също вечно в движение. Следейки темпа на жизнената стихия, тя минава от форма в форма, без да замръзва нито в една от тях.

Каква величествена картина се разкрива пред взора на съзналата се като душа епидермална клетка, която чувствува единството си с целия организъм, на която временното материално съчетание не пречи да изживява всеобщия темп на грамадния според нейните размери организъм!

Каква радост изпитва душата на човек, прозрял през миражните положения на временното своето място в Божествения организъм, в който има постоянен напредък и постоянна радост!

* * *

Свободата съществува само за идеалните; за гениалните хора. Всички хора в света трябва да бъдат идеални; а не само един или двама.

5. Наука и метафизика

(сп. „Житно зърно", г. I, 1924 г., кн. 6, с.10–15)

Сборът от всички факти, установени по пътя на опита и наблюдението и запълнени с логическите изводи от тях, съставляват науката. А методите на науката – опитът и наблюдението – са средство за познание, чиито възможности са включени в нашите сетива, които и определят границите на науката.

Областта на метафизиката пък почва оттам, дето свършва областта на науката.

Докато науката се занимава с положителното, непосредствено установеното, предмет на метафизиката е отвлеченото, нематериалното, което не се поддава на научно изследване.

Докато науката борави с несъмнени истини, които могат да имат полезно практическо приложение в живота и да послужат за основа на нови истини, метафизиката борави с умувания, които нямат реална основа и, като така, отдалечават човека от материалната реалност и го отвличат в духовния мир на абстракциите.

Такива са днешните разбирания за науката и метафизиката и върху тия разбирания се гради познанието. Болшинството от учените старателно избягват да се занимават с метафизика и използват скълото си време само за изучаване физичната реалност, включена в човешките пет сетива.

Но горното определение на науката, ако е вярно в първата си част, невярно е във втората – не всички възможности и средства на познанието са и могат да бъдат включени само в 5-те ни физически сетива в тяхната настояща форма и степен на развитие.

А установи ли се това положение, от само себе си пада твърдението, че всичко извън областта на действие на тия сетива е предмет на метафизиката. Тогава границите на науката се разширяват и включват в себе си и области от метафизиката.

На пръв поглед е абсурдно положителното, реалното да включи в себе си абстрактното, нереалното, но този абсурд ще изчезне, когато се схване, че науката не включва в себе си области, в които не могат да намерят приложение нейните методи, а просто разширява средствата си за търсене истината и по такъв начин установява реалността, истинността на неща и явления, които по-рано са били нереални, метафизични, не по своята същина, а поради недостатъчната светлина, в която са разглеждани.

И наистина, откакто съществува науката, тя е превзела много области от метафизиката; много ненаучни твърдения са станали научни факти; много „илюзии" са станали действителност.

Този начин на схващане и определяне науката се дължи на крайно ограничените разбирания, които в днешния материалистичен век са отишли дотам, че смесват чистата наука с материалистичното учение, от което смещение на понятията се създава погрешно в самата си основа твърдение, че извън физичните неща и явления, които са предмет на нашите пет физични способности на възприятие, нищо друго не съществува и не може да съществува.

Преди всичко, трябва да се има пред вид, че нашите физически сетива са толкова ограничени и несъвършени и областта на тяхното действие е толкова тясна, че нищо не дава право на един учен да твърди, какво не може да съществува истина извън тази, която той е установил, защото той не трябва да забравя, че всичко в природата, следователно и човешките сетива и способности на възприятие, еволюира и тази възможност за развитие, различна за всеки индивид (поради различието в условията за нейното проявление), е неограничена. Ето защо, възможно е степента на възприятие (в сила и ширина) на един „непризнат" учен да се отнася към тази на признатия учен както последната – към тази на неграмотния.

Ако човекът не е останал с едното, двете или трите сетива на по-низшите си животни форми и със степента на тяхното развитие, то нищо те сведочи, че и за в бъдеще ще остане само с днешните си пет сетива в днешната им форма на развитие.

А че ученият не може да допуска и предполага, че съществуват хора, които притежават по-многобройни и по-ефикасни средства за търсене истина-

та и затова владеят много по-дълбоки знания от тях – това е лесно обяснимо, както е обяснимо, че един неграмотен човек, незапознат с микроскопа, ултрамикроскопа, телескопа и изчисленията на висшата математика, не може да допуща съществуването на учени, които изучават електроните и йоните, измерват скоростта на звука и светлината, определят разстоянието от земята до слънцето, планетите и звездите, тяхната големина, тегло, насока на движение и пр.

Днес не само простите хора, но и така наречените интелигентни не се поддават на новите „необикновени" истини, понеже са свикнали да живеят в един много ограничен вътрешен и външен мир, първият от които се заключава в границите на „егото", което е неразделно с грубата материя, а втория – това са предметите, материалните условия и отношения между хората, които не преминават рамките на непосредственото триизмерно схващане и не позволяват на духа да литне към безпределното, непознатото. Днес не малко интелигентни биха се смаяли и учудили на своето невежество и ограниченост, ако се отделяха временно от всекидневния живот, от тесните му рамки, в които го поставя нашата планета-прашинка и се пренесяха в безкрайния всемир и проникнеха в неговите безбройни сили, енергии, движения, закони и форми. Сравнението между безгранично малкото и безгранично голямото, в които действува все една непостижима мъдрост, с еднаква сложност, закономерност, точност и целесъобразност, координираща чрез невидими връзки всичко в едно, би замаяло главите им.

Кой на пръв поглед би могъл да допусне, че колосалната слънчева система е копие на атома, чиито размери не се поддават и на ултрамикроскопа; че нашата Земя, в своя привиден покой, лети в пространството със скорост 100 000 км в час и едновременно извършва 12 различни движения; че звездите, които неподвижно блещукат на нощния небосвод, изминават в ден по 30 000 000 км и повече; че най-малката от тях е 1 000 000 пъти по-голяма от Земята, а най-близката се намира на 204 000 000 000 000 км от нас – разстояние, равно на 1 375 000 пъти разстоянието от Земята до Слънцето?

Науката знае това. Тя отчасти познава външния живот на световете, но какво знае за техния вътрешен живот, за първопричините, които чрез законите го управляват? Физичният уред ще премине ли границите на материята и ще ни даде ли знание за това, което се крие зад нея?

Един надменен учен може да каже, че не допуска съществуването на това, което сам не е проверил и установил. Но ако същото му каже за неговите истини един неук, те ще престанат ли да съществуват? Ако един слепороден и един глухороден се произнесат, че светлината и звукът не съществуват, те ще престанат ли да съществуват?

Освен това, нима у родените с добри очи и уши няма слепота и глухота? Знайно е, че и нормално развитите очи и уши схващат само една много малка част от светлинните и звукови области, ограничени между един минимум и един максимум светлинни и звукови трептения.

Както се срещат и такива под нормалното развитие, така се срещат и такива над нормалното развитие. А нищо не дава право на учените материалисти да твърдят, че те именно се намират на върха на развитието, че тяхната наука е реална, а тази на така наречените метафизици – нереална, защото преди всичко трябва да се определи коя е основата на материалистичната наука и коя – на метафизиката и степента на тяхната реалност.

Основата на първата е материята. Но материята според самите материалисти е сгъстена енергия, а тази последната – сгъстена по-тънка субстанция.

Материята се поддава на обикновено изследване само до електрона и след това се губи от окото на наблюдателя.

Метафизиката пък, или, по-право, науката, разширена и извън материалната област, пак по същия път на опита и наблюдението, разширена обаче с нови средства на изследване, дохажда до една напълно реална основа – духа, който мени само своята степен на съвършенство, но не и своята същина.

Докато материята е временна външна обвивка на духа, последният е вечна съ щност, безсмъртна частица от онзи разум, който прониква всичко и от който човекът черпи микросколически дози, за да обогатява ума и знанието си и да изгражда своята наука.

Да се отрича този разум и този дух само защото не се виждат като един физичен предмет – това може да стори само един отрицател на науката, здравата философия и логиката.

Преди да отрече всемирния безсмъртен разум, човекът трябва да отрече своя разум, защото в този последния не е влязла нито една истина, без да е взета от всемирния разум.

Ако този разум не беше определил с математическа точност законите, които управляват движението на звездите, планетите и кометите, човешкият разум не би могъл да изучи техните посоки и скорости на движение, тяхната големина, разстоянието им от земята и положението им спрямо нея във всеки момент, понеже те биха се лутали в безредие и пълен хаос, при който, преди всичко, самите те не биха могли да съществуват.

Ако този разум не беше поставил в движение електроните и йоните и не беше вложил в тях способността да се съединяват в атоми, а тези последните – в молекули и ако тази способност на съединение не беше различна за атомите на разните елементи, то не само че не щяхме да имаме никакви елементи, сложни тела (съединения на елементи), растения и животни, но, преди всичко, не бихме имали материя!

Ако този разум не беше дал притегателната сила на телата и не беше определил законите на нейното действие, то предметите, които сега се намират върху Земята, биха литнали в пространството, океаните биха се разлели и самата Земя би се разпаднала. Същото би станало и с другите небесни тела и хаосът, който би произлязъл от всичко това, никой не би бил в състояние да си представи.

Ако всемирният разум суспендираше своите закони, то би ли имало база за човешкия разум, човешката наука и човешкото съществуване?

Ако например този разум не беше създал точно определения закон, че квадратите от времената на въртенето на планетите около Слънцето се отнасят помежду си, както кубовете на разстоянията, как астрономите биха се справили със своята задача?

А може ли човекът да нарича разум това, което си присвоява от природата, а да отрича разумността на източника, от който черпи?

– Но душата не се вижда.

Е, добре. Каква е реалността, която материалистът вижда? Той вижда материята, която е една измама на несъвършените ни сетива, а не вижда ума, който му дава абсолютна истина, каквато е например тази: 2 X 2 = 4; той не вижда съвестта, която му казва кое е лошо и кое – добро и му иска отчет за неговите дела; той не вижда волята, която движи живота на индивида и на човечеството; той не вижда онова възвишено чувство, което в известни моменти побеждава всичко и кара човека да се жертвува за мило същество или за цялото човечество; той не вижда любовта, която поддържа живота; той не вижда и онази сила, която, чрез тъй наречения закон за гравитацията, държи в

непостижим за човешкия разум ред и порядък вселената: той не познава и всички онези закони на природата, които в продължение на милиони години неизменно действуват.

Е, може ли тогава да се каже, че материята е реална, а това, което се крие зад нея и което я създава и трансформира, е нереално?

Може ли да се вземе съвкупността от душевните прояви на човека като продукт на материята, когато се има пред вид нейното естество?

След закономерността, планомерността и целесъобразността на вселената, може ли ла се постави безпричинното, безцелно, произволно и случайно самозараждане на живота?

И когато човекът, според материализма, е най-висшето същество във вселената, как може да са обясни неговото мимолетно съзнание, разум, съвест и пр., съпоставени с вечността на природните закони, които са „случайни резултати на слепи, неразумни причини"?

Духът съществува и може да се открие от всеки желающ да го търси. Всички прояви в живота на човека и цялата природа, които не се поддават на физическо изучаване, на непосредствено изучаване, на непосредствено изследване на око, ухо и уред, са прояви на духа (каквито впрочем са и физическите явления, само че от по-грубо естество). В тази област спадат телепатията, ясновидството, пророческите сънища, предчувствията, интуицията и пр. и пр. Това е безпределна област, в която трябва да се насочи вниманието на учените. В тази област се крие истинското обяснение на нещата във физическата област, защото в нея е коренът им.

Не е достатъчно необяснимото с обикновените разполагаеми средства на науката да се нарече метафизично и да се остави настрана. Един път съществува ли, то има своята основа, своите причини и закони, по силата на които става, следователно може и трябва да се обясни. Ако това не е възможно да стане с наличните средства, трябва да се потърсят нови. И те ще се намерят, защото човекът до днес е проявил само нищожна частица от това, което крие в себе си.

Истинската наука не познава и не търпи граници; тя не може да се затвори в тесните рамки на материализма.

Колкото повече човекът едностранчиво развива своя интелект, толкова повече затъва и се ограничава в материята и сковава в нейните вериги своя дух.

Съвременният човек е на върха на интелектуалното си развитие и на дъното на материята, но загадките на света, живота и човека не е разрешил. Нито биологията, нито психологията, нито физиката, нито химията, нито другите науки са поставени на здрави основи и представляват от себе си нещо цялостно, завършено.

Време е вече науката да потърси нови пътища, да напусне повърхността на живота и да вникне в неговата вътрешност, да открие дълбоките му причини, които се коренят във великото единство на Мъдростта, Любовта и Истината.

Ст. К-в

6. Нова хижа в Рила

(сп. „Житно зърно", г. VII (1932 г.), кн. 2, с. 59)

Една нова хижа биде построена това лято на едно от най-красивите места в планината Рила, при второто езеро на „Еди-гьол". Нуждата от подслон за туристите на това място е много голяма, поради голямото отдалечение на „Еди-гьол" и на хижа „Скакавица" от Рилския монастир.

Наистина новата хижа няма нищо от удобствата на досегашните две Рилски хижи: „Мусалла" и „Скакавица", но тя е необходима за къс подслон на туристите, привличани от най-живописните, но отдалечени езера на Рила – Еди-гьол.

Новата пространна хижа, построена само от камъни, дървета и плочи, дължим на добрата воля, средства и труд на „Белите братя" и техния учител, които имат своя летен стан при второто езеро на Еди-гьол.

Нищо не е пожалено от братя и сестри на това религиозно общество, както и от някои малки и големи туристи, техни гости, за да се въздигне тази трета хижа във „Великата Рилска пустиня".

Камъните за стените са от самото място, но голям труд се е положил, за да се издялат от случайни камънари и зидари. Дърветата и плочите за покрива са носени с голяма мъка от твърде далечни и недостъпни места.

Хижата ще бъде през идното лято подобрена и снабдена с някои първи удобства.

Хвала на братята и сестрите за тяхното добро дело, с което допълнят работата на Дупнишкото туристическо дружество. Нека тук изкажем благодарност и на това дружество за многобройните знаци, поставени от неговите членове по дългия път Рилския монастир – Еди-гьол, тъй необходими и спасителни през мъгливо и дъждовно време по този на много места опасен път.

Д-р С. К.

(Из в. „Мир", 5.X.1932 г.)

VI.
Статии на д-р Стефан Кадиев във в. „Хасковска поща“

1. Сказките на Софрони Ников – 5.IV.1927 г. 854
2. За Либералната Вселенска Църква (от Софрони Ников), 5.IV.1927 г. ... 855
3. Теософията – 11.IV.1927 г. 856
4. За „Мировия Учител“ (подписана: Диакон Захаров) – 29.IV.1927 г. ... 857
5. Материалистичният мироглед – 15.V.1928 г. 858
6. Спиритуалистичният мироглед и земетресът – 16.V.1928 г. 859
7. Из Школата на Бялото Братство – 14.X.1927 г. 861
8. Спомени за робското време – 21.I.1928 г. 862
9. Освобождението на Хасково – 27.I.1928 г. 863
10. Освобождението на Хасково – 28.I.1928 г. 864
11. Освобождението на Хасково – 17.II.1928 г. 864
12. Балканско Локарно – 26.VII.1927 г. 866
13. По македонския въпрос – 8.II.1928 г. 867
14. Вместо сбогом – 15.IX.1928 г. 868
15. Писмо от Сливен – 18.IX.1928 г. 869

VI.
Статии на д-р Стефан Кадиев във в. „Хасковска поща“

1. Сказките на Софрони Ников

Стека

(в. „Хасковска поща“, бр. 801, 5.IV.1927 г., с. 2)

Настоящото ще бъде разбрано главно от тия, които бяха на сказките на г-н Софрони Ников.

Много жалко, че не можа хасковската публика да го задържи за още една сказка, специално по прераждането.

Ников, не може да му се откаже, много майсторски манипулираше с щита на Индия: „Така е, каже, в Индия, така вярват индийците.“ Разбира се, така трябваше да бъде, защото да се говори за работи, които не са проверявани чрез личен опит, довежда човека до смешното положение на папагал. Ников ни хареса, като каза, че той е „ученик“ и следователно не се чувствува достатъчно авторитетен по тоя въпрос за прераждането.

Мнозина от тия, които прочетат набързо някои теософски книжки, и като например „Ясновидството“ от Ледбитер или „Какво има на оня свят“ от същия, или някои книжки от индийски автори (Рамачарака), почне да им се струва, че отведнъж са достигнали кой знае каква дълбочина. Те почнат да приказват нагоре-надолу за „прераждане“, „астрален свят“, „ментален свят“ и прочее работи, запомнени само, без да са свързани с някаква тяхна непосредствена опитност. По тоя начин се пораждат излишни спорове, често стигащи до озлобление, без да се знае защо.

Според нас теософията е само за високоинтелигентни хора. Който има отворени очи, будна мисъл, лесно-иде да се убеди, че индийската мъдрост, пречупена чрез призмата на теософията, съвсем не подценява, нито замества евангелието. Не сме чели досега по-дълбока книга от Евангелието. Но теософията само хвърля мост между обезверените, материалисти, забравили и отрекли всичко духовно, съвременните лъжехристияни и него. Теософията само може да ти даде кирка и лопата, за да копаеш безценните камъни на Евангелието.

Изваждат се цитати от Евангелието, доказва се прераждането, спори се, па току: този – враг на църквата, оня – обскурант. Това ние бихме нарекли игра на чилик. И сериозни хора им се чини, че вършат важна работа, че разрешават сериозен въпрос. Всъщност те само си чешат езиците, защото нито единият знае, нито другият. И единият борави с чужди мнения, и другият. Така някога са водели учени спорове колко хиляди ангели могат да кацнат на един иглен връх, дали дървеното масло замръзва зиме, дали мухата има осем или шест крака. Всичко това е схоластика. Индусите ни казват, че има прераждане. Те ни правят множество опити и ни убеждават, че има неща, които ние не знаем, които противоречат на нашата обикновена опитност. Разбира се, ние все пак имаме всички основания да се пазим под резерва и никога нищо да не приемаме без проверка. Така погледнато на въпроса за прераждането, ще се види, че ние

нямаме в него достатъчно основание да се ограждаме към братята си човеци с китайски стени, а напротив, че да ги считаме за врагове, защото вярвали или не вярвали в прераждането.

Хасковци би трябвало да благодарят много на г-н Никова, че ги накара да се позамислят и върху неща, малко по-високо стоящи от монотонното съществуване и всекидневната грижа за хляба. Защото, в духовно отношение, Хасково наистина спи дълбок сън.

2. За Либералната Вселенска Църква – от Софрони Ников

(в. „Хасковска поща", г. IV, бр. 801, 5.IV.1927 г., с. 2)

Като казахме завчера нещо за Теософията, налага ни се да кажем нещо и за Либералната Вселенска Църква, защото мнозина бъркат тия две понятия, още повече, като чуват и четат, че Софрони Ников бил теософски (?) свещеник.

Л. В. Ц. няма нищо общо с Теософското Общество и изповядваната от членовете му Теософия, освен това, че бивши епископи и свещеници на Англиканска, Католическа и Православна църкви, по убеждение теософи, са се организирали в една отделна църковна община, под заглавието „Либерална Вселенска Църква".

Тази църква е напълно законна църква на християнската религия, защото отговаря напълно на изискванията на християнските канони. В дадения момент тя не е нищо повече, освен една от седемте църкви на Христовата Религия: Православна, Католическа, Англиканска (Епископална), Арменска, Сирийска, Коптска и Либерална. Различавайки се малко по дребни, второстепенни точки, тия седем сестри са всички редовни и законни според Правилата на Вселенските събори.

Както и по-старите си сестри-църкви, Л. В. Ц. се управлява от Епископски Синод, има Апостолско Предание, свято съблюдава Седемте Тайнства и всички обреди, и има четирите части на всяка истинска религия: Учение, Морал, Култ (Църква) и Монашество.

Нейната особеност е само тази, че тя може да се сматря за една научно-философска Църква, тъй като свещениците ѝ, като ученици на Теософията, могат да отговарят на всички въпроси на жаждущата за разбиране интелигенция, тъй че да бъде задоволен и умът на църковните последователи, покрай сърцето.

Понеже Теософското Общество не е една религиозна организация, а само такава на ученици на Теософията, затова в него има членове, принадлежащи или не, на всички религии и организации. Като е така, макар свещеник на Л. В. Ц., пишещият тия редове с всички права е член на Т. О. и случайно сега негов председател. Членовете на Т. О. не са задължени да бъдат такива на Л. В. Ц., както и на която и да било друга религиозна община, но такава е силата на теософията, че тя обикновено убеждава учениците си в правотата на религията им, че им повлиява да се възвърнат обратно в своята напусната църква – за да се съживят и възобновят всички религии, което е една от големите задачи на Теософията в наше време.

И тъй, Л. В. Ц. е дотолкова „Теософска", доколкото последователите ѝ изучават тази научно-религиозна философия.

Друга връзка тя няма.

Софрони Ников
Свещеник на Л. В. Ц.

3. Теософията

Стека

(в. „Хасковска поща", г. IV, бр. 805, 11.IV.1927 г., с. 2)

Голяма роля играе днес теософското общество. Колкото и да е човек предубеден срещу учението му, много скоро той почва да чувствува голямата сила на разумните доводи и на дълбоката логика.

Има някои неща, с които не сме съвсем съгласни със сегашните теософи. Но в много отношения, не може да им се отрече справедливостта.

Никой не може днес да отрече, че пропастта между науката и религията е грамадна. Всички, които са чели история, знаят как вече от векове науката и религията са в непрекъсната борба. Бе време, когато църквата беше достатъчно силна, за да затиска устата на науката. Всеки учен в областта на физиката, химията, биологията, астрономията е бил считан за противник на Бога, е бил преследван, отлъчван от черквата и даже изгарян.

От възраждането (ренесанса) насам, науката си извоюваше все по-големи права; църквата, водейки жестока, защитителна борба, се оттегляше все повече и повече от живота, докато дойде до положението да се обърне в поддържан от вековните традиции, загубил връзката си с текущия живот институт, придаден към държавата, далече загубил своето по-висше предназначение – да бъде будител на съвестта, крепител на угнетената от живота човешка душа.

И това е по целия сват.

Преди 50 години един силен глас, подобен на набожна камбана, зазвъни в дълбокостоящата в самодоволната си победа наука. Това беше гласът на славянката Елена Петровна Блаватска.

Водена от неудържима интуиция, Блаватска напуща разкошен светски живот – била е руска княгиня, – напуща дом и отива в далечна Индия, стига до Тибет, качва се на Сините планини.

Там тя стои с години. Нейната сложна, широка душа намира много от това, за което е жадувала.

Владеейки добре официалната европейска наука, познавайки с най-големи подробности историята на Християнството и на официалната църква, Блаватска става основателка на теософското учение.

Теософията доказва, че Християнството е нещо живо, много по-широко от една догма или от една механическа молитва. Тя твърди, че духовните преживявания съвсем не са занимание на глупави, прости хорица, а необходимо важна част от живота на човека, необходима за него както хлябът и водата, че без религия, жива религия, човешкото съществуване се превръща в безплодна смоковница, а обществото става свърталище на вечна злоба, неправди и нещастия. Теософията е дълбока наука, която трябва упорито и внимателно да се разучава, за да се разбира; а Блаватска дава образци на най-чудна, възвишена поезия, бликаща от една гениална душа. Теософията хвърля мост между наука и религия. И двете трябва сърдечно да й благодарят, защото тя ги осмисля и задълбочава, тя ги свързва с живота на културния човек, тя ще цели да разкрие нови възможности пред изпадналото днес в безпътица човечество.

Нито един интелигентен човек не трябва лекомислено да отхвърля и се надсмива над теософията, преди да я проучи основно. Тя заслужава това и стократно възнаграждава всяко желание.

4. За „Мировия Учител“

(в. „Хасковска поща“, г. IV, бр. 818, 29.IV.1927 г., с. 2)

Софрони Ников от една страна отрича провъзгласяването от тях в „Месия“ Кришнамурти, понеже теософите били много начетени в религиозната теософия и Богословие и знаели, че това е невъзможно, защото всеки човек, макар и един ден да е живял на земята, все ще е несъвършен, а следователно и Кришнамурти, а в същото време в статията си (бр. 811 „Хасковска поща“) той казва, че Господ ще се яви чрез един свой чист и достоен ученик – индусът Кришнамурти.

На теософите, разбира се, не им е приятно, дето европейската преса гледа иронически и дори подигравателно на техните избори за „Месия“ и затова те се стараят по всякакъв начин да загладят това свое „решение“. Но колкото и да се стараят, фактът си остава факт и ние, „любопитните“, знаем „истината“, че Кришнамурти на миналогодишния конгрес на обществото „Орден на Звездата на Изток“ в Омен беше провъзгласен за „Месия“ и получи почетна звезда на най-съвършен човек на света. Неговата покровителка, председателка на теософското общество, Ана Безант (за която ще пишем друг път) обяснява, че главната заслуга на Кришнамурти съвсем не е в сегашния живот, а в миналия. „Нашият велик учител, казва тя, се явява като същество, достигнало висока степен на съвършенство – резултат на ред превъплотявания – и сега получи способност да се слее с божественото битие.“

С какво се отличава Кришнамурти от другите смъртни хора? Теософите, разбира се, знаят историята на живота на своя „Месия“, но за широката публика далече не всичко е известно. Той е син на един малък чиновник в Аджар. Със своята изумителна красота, той обърна внимание на председателката на теософското общество, която го заведе при теософския „епископ“ Ледбитер, и той се е заел с тая работа – да подготви „нов Месия“. Бащата на „Месия“, като не видял нищо особено в сина си, бил много недоволен от Ана Безант и Ледбитер, и дори завел дело за шантаж и разврат. Всичко това накарало теософите да млъкнат, но след 15 години подир тоя процес теософите все-таки „решили“ да го провъзгласят за „Месия“. Интересно е, че сам Кришнамурти не вярва в това, че той е втори Христос. Миналата година Кришнамурти ходи в Америка, даде интервю на журналистите, които го молили да им разясни детайлите на своето учение.

– Вярвате ли вие сами, че сте втори Христос? – запитали го журналистите.

– Не, в това аз не вярвам, но допускам, че Провидението ме избра, за да запозная света с основите на Божествената правда.

– В какво се заключават тия основи, според ваша гледна точка?

– В любовта към ближния, в благонравие, строг контрол на духа, разсъдъка и тялото. Ние трябва да се откажем от излишните желания, които водят към разкош и излишества.

– Защо тогава вие пътувате в първия клас, а не в третия?

– Защото индусите обичат чистота и спокойствие.

– Значи, вие имате много пари?

– Имам достатъчно за моя живот. Аз не искам да имам милиони в банката. Щастието не е в тях. Ако нямам нов костюм, то аз няма да бъда нещастен, но това не значи, че да имам нов костюм е грешно.

По дълбочината на тая беседа читателите могат да съдят и за „Месия“, и за резултатите, които той ще произведе в материалистичните души на американците.

Що се отнася до ларите, ето какво пише теософският в. „Познай себе си", бр. 13: „Кришнажи (Кришнамурти) полека-лека става човек с всесветско значение... Ние не трябва да се спрем пред нищо... 6000 лири се искат за 1927 г., нека дадем 7000, па и повече. Стига човек да си сложи волята си – тя ще си направи път..."

Както виждате, Кришнамурти, подобно на Юда Бен-Хур, иска да има злато, та да може да управлява новото си „царство". Ако Кришнамурти е „Месия", нека наложи своя светоглед сам, без английското злато. Обаче работата е там, че Кришнамурти е само наивно оръдие в ръката на „предтеча" Ана Безант, благодарение на което тя способствува за „безкръвното завоевание на Индия".

Ето каква е истината. *

Диакон Захаров

5. Материалистичният мироглед

Стека

(в. „Утринна Хасковска поща", г. II, бр. 230, 15.V.1928 г.)

Господствуват два мирогледа: материалистичен и спиритуалистичен. Първият е предмет на „положителната наука" и има за основа опитности, събрани чрез петте сетива. Нейната област е обективната природа. Методът ѝ е аналистичен: наблюдава явленията, прави опити, вади заключения, създава теории, които остават ограничени в областта на специалиста. Впрочем и там теориите [са] подложени на постоянна промяна. Опита ли се да обобщи всички теории в едно, науката все се лишава от своята „научност", тъй като попада в област, неподатлива на непосредствен опит. Опити за обобщения в областта на науката виждаме у мнозина учени, от които най-виден и модерен е германският учен философ Ернст Хекел. Мнозина са чели преведената на български книга „Седемте мирови загадки" (Бог, време, пространство, живот, смърт и прочее). Заключението от цялата книга е: „Не знаем, не знаем и не знаем."

Въпреки това материалистичният мироглед води неминуемо към следните логически крайни заключения:

1) Всичко, което се вижда, близко и далечно, е сбор от 78 елементи (които всяка минута могат да се умножат), случайно съчетани в съединение, чието случайно съчетание в миналото е дало живата протоплазма, а оттам чрез еволюция и борба за съществуване се е дошло до днешния човек.

2) Животът е физиологията на случайно съчетаните по особено сложен начин протоплазмени елементи.

3) Смъртта е потъване в нищото: молекулите се разпадат и атомите се разпиляват, от човека не остава нищо.

5) Задгробен живот, това е едно страшно суеверие, внушено от поповете на човечеството за успокоение на жалеещите майки и бабички.

6) Бог, това е фаталната измислица на царе и попове, с цел да се приспиват народните маси, да се държат те в покорство. „Ако нямаше Бог, той трябваше да се създаде", казвал Балтер [? Волтер]. Толкова е необходим тоя хашиш за народното съзнание. Трябва ли положителната наука да търпи тоя средновековен анахронизъм?

---

* Теософското движение е рожба на английското разузнаване, с цел да се запази Индия в Британската империя. Вж. „Изгревът" том IV, с. 466–467. Според Учителя Дънов адептите от Индия са предизвикали Втората световна война от 1939–1945 г., за да може да се разруши Британската империя и да се освободи Индия. Вж. „Изгревът" том I, с. 443–446, 446–447. Индия получава своята независимост след войната, през 1945–1946 г. (бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

7) „Как трябва да живея? Та аз утре ще стана на нищо, на прах! Малкото дни, които ми са дадени, трябва разумно да използувам, а след мене – потоп. Душа, съвест, всичко това са плашила за тонковци и слаби хора, те са за простолюдието.

Всичко е тук, всичко е в тоя миг!

Логиката е проста, ясна.

Днешната интелигенция е права. Да се продава истината заради практическия морал е падение, низост. „Да живее истината, па ако ще би и целият свят да погине" – казват серия материалисти, философи и учени. Те заслужават уважение. Те търсят истината искрено. Да се осъжда един професор, бил той и прогимназиален, защото учил Дарвиновата теория и така „подкопавал устоите на добрите нрави, основани на библията с нейните шест дни" е найдолна еснафщина, тесногръдие. Умът на човека търси Истината, той жадува заради нея, па ако ще да му струва и целия задгробен мир, заедно с Рая и свети Петра начело. Каква доблест наистина у хората на науката! Колко достойно за удивление е то! Да бъдеш готов да се сринеш с праха, да се лишиш от всички шансове за безсмъртието, така щедро обещавано от църквите, само заради желанието да останеш верен на Истината, колко и безутешна тя да бъде!

Но обгръща ли науката цялата истина?

Когато Христос заяви на Пилата: „Аз дойдох на света да вестя Истината", Пилат го запита: „А що е истина?"

Пилат не е бил прост човек, както понякога ни се струва. Той е бил човек много учен, познавал е всички тогавашни философски системи и чрез него е питала Христа цялата тогавашна наука: „Що е истина?"

Пред днешната наука е също сложен въпросът: Що е Истина? Къде е Истината?

Частно за землетреса, материалистът казва: „Стават размествания на пластове, пропадане на почва, изригване на вулкани; но всичко това е механика и не се нуждае от никакво съзнание. А да се твърди, че има някаква връзка между живота на хората и землетреса е глупаво суеверие. И чудно е как има интелигентни хора, които могат да твърдят противното."

Всичко това е нам добре позната логика на материалиста.

Спиритуалистичния възглед ще разгледаме в друга статия.

6. Спиритуалистичният мироглед и земетресът

Стека

(в. „Утринна Хасковска поща", г. II, бр. 230, 16.V.1928 г.)

Точно противоположен на материалистичния мироглед е спиритуалистичният. Този именно възглед царува във всички религии от древни времена и до днес. Той схваща душата като реалност извън тялото. Поради това, че хората не могат така лесно да проверяват дали това е така, създавали се специални школи, каквито представляват църквите с цялото тяхно многообразие. Те са били и крепителите на всекидневния морал в обществата, без който всяко общежитие би било невъзможно.

Грубо материалистичният възглед не може никога да послужи като база на морал поради горчивината на крайните си извори. Човечеството може би трябва да благодари на това, че материалистите не оставаха докрай верни на своята логика, че като стигаха донякъде, махаха с ръка и казваха: „Толкова дълбоко няма защо да му мислим!"

Ще скицираме гледището на спиритуализма по тия въпроси.

Казано в скоби е: спиритуализмът е ядката на всички религиозни системи. Той е дълбока наука, чийто главен адепт пред човечеството засега е Исус Христос.

Дълбочината на Християнството е забравена поради формализма на официалното му представителство. За щастие на човечеството, в пазвите на Индия се е запазила същината на спиритуализма, дълбоко скрити от самите брамини – официални черковници на Индия. Дораснали до състояние да разбират великите учения на индизма, европейските спиритуалисти видяха образа на Христа в още по-ярка светлина.

Някои главни точки в учението на спиритуалистичния мироглед са следните:

1) Цялата вселена има едно централно, обединяващо съзнание, наречено Бог. Видимата природа е „лицето и тялото на Бога".

2) В целокупния живот на Бога, който е живот на цялата природа, царува закономерност, отправление към някаква незнайна за човека цел, в която слабото човешко съзнание може да прозре едно: вечната и непрекъсната еволюция, вечното движение към по-добро, по-красиво, по-съвършено. „Небе и земя прехождат, но планът и законът на Бога не изменят нито една своя точка."

3) Всичко, което става в далечните слънца, в нашата Слънчева система, на нашата мъничка Земя, в живота на растенията, животните и човека, се подчинява безусловно на общия Божествен план, наречен още провидение. „Случайности" за всемирното съзнание не съществуват. „Случайността" е изобретение на блюждаещия в дробежа тялото на „Бога" материалист. Какво мнение би си съставил например за стрелката на часовника някой селянин, който пръв път вижда часовник? Представете си какви мисли трябва да минат през главата му, докато разбере устройството на часовника и го свърже с понятието за време!

4) Земята, Слънцето, както и всички звезди и планети имат собствени съзнания, свое раждане, живот и смърт. Разбира се, материалистът не може да вярва това, тъй като не може да попита съзнанието например на Земята. За пример идва ни на ум следното. Да предположим, че на челото на един човек кацне една еднодневка и че тя прекарва целия свой живот от един ден на челото му и че човек има дълготърпението да не я изпъжда. Да предположим още, че тая еднодневка е много интелигентна и може да пише, да кажем, геология. Описанието на нашата еднодневка ще бъде почти еднакво с описанието на нашите геолози, както и техните „научни" обяснения на землетреса. Фактите имат дълбоки вътрешни причини, за които сеизмографите нищо не могат да докажат и които поставят геолозите в такова деликатно положение, когато се иска да се предскажат земетресите.

Окултизмът учи и доказва, че земетресите, както и всички явления в живота на земята, могат да се предсказват. Но това става чрез вътрешния сеизмограф на душата, поставен на подходяща дълбочина във връзка със съзнанието на всемира и специално на майката Земя. Такъм „сеизмограф" всеки човек носи, само че не е достатъчно чувствителен и се нарича *Интуиция*.

5) Има връзка между живота на Земята и тоя на хората. Специално за настоящия земетръс се твърди, че ще послужи за отправление на нашия народ, народ с колосални неразработени духовни залежи, към правия път.

Нови разбирания и нови отношения един към друг.

От нас зависи да използуваме даденото напомняне.

Още много и много може да се пише и говори, но засега стига толкова.

7. Из школата на Бялото братство

Орион

(в. „Утринна Хасковска поща", бр. 54, 14.X.1927 г., с. 2)

Една от спънките по пътя ни към Божественото е завистта. Нея наричат още „ръжда на душата".

Завистта е всякога признак на ограниченост в съзнанието. Ние завиждаме, когато в момента не чувствуваме всичката широта на вселената и всичкото разнообразие от възможности, което стои нереализирано пред тоя, който иска да постигне нещо.

Ние завиждаме, когато забравим, че сме преди всичко душа, полусъзнателна малка клетка в грамадната душа на вселената, че за нашето щастие е много по-важно малкото, което имаме и на което се радваме, отколкото голямото, което ни причинява големи страдания и мъчнотии. Ние забравяме, че малкото лозенце или малката нивица могат да бъдат същинско благословение за нас, когато умеем да им се радваме и да благодарим за тях; че обратно, голямата къща, голямото лозе, голямата известност и прочее са често изкупени с цената на много огъвания на съвестта, много безсънни нощи, много грижи и допринасят малко щастие.

А това, към което едничко се стреми човек, то е щастието. Всичко, абсолютно всичко друго, към което той наглед в даден момент се стреми, е само средство за реализиране на това щастие. Щастието е вътрешно преживяване, възнаграждение за опирюстите [? опитностите] на душата.

Завистта е преграда към постигането на щастието. И тоя, който „си разбира интереса", казано на съвременен език, т. е. тоя, който знае как може да придобие щастието, трябва да се бори с всички усилия против завистта.

Но не убеждаваме читателите в прераждането на душите – толкова словесни бомби се хвърлят по тоя въпрос само в Хасково, че считаме ненужно да го повдигаме отново с цел да убедим някого: всеки си е вече съставил горе-долу понятие за същината на въпроса. Но ако застанем на основата на прераждането, завистта се явява просто едно недоразумение в човека: богатият, ученият, видният, бедният са такива, защото са работили в тая или оная насока повече в миналия си живот. Благодарение на това, на тях се създават, по силата на железните закони на природата, условия, които нам днес не се дават. Има ли защо тогава да завиждаме? Щом искаме да постигнем нещо в живота, от нас се иска само едно: да работим за него. Чрез тия свои усилия ние ще привлечем в тая насока природни сили, които *непременно* ще доведат до желаните резултати. Само че не трябва да определяме срокове, т. е. трябва да живеем извън времето – друга, трудна задача за нашето болно от неврастения поколение.

Както самата завист, така и всички тези разбирания са процеси, които стават дълбоко в нашата душа. Те се явяват в нашето съзнание често без да ги искаме или очакваме. Те често ни изненадват: откъде се взе това чувство на завист към моя ближен?

Съзнателната мисъл трябва да подровя основите на това чувство, или на друг език, да чисти ръждата от душата. И затова си има начини, методи, средства, подобно на тия, с които домакините зальскват съдовете и ключалките.

Това средство е широката, чистата, безкористната любов към абсолютния принцип, Източника на живота и към подобната на нас Негова частичка – нашия брат.

Този, който би придобил това чувство с всичката му дълбочина и възвишеност, той не само че не би завиждал на ближния си за това, което има, а напротив, от сърце би му се радвал.

Нам е известно, че това е много трудна работа. Да, но истинският човек не само че не трябва да капитулира пред трудностите, а трябва да черпи повече кураж пред тях. Още повече, когато човек знае, че няма друг път, който да води към щастието, освен тоя – труден, стръмен, но единствен.

8. Спомени из робското време

(По случай 50-годишнината от Освобождението на Хасково)

Зап. кап. Кадиев Ст.

(в. „Утринна Хасковска поща", г. II, бр. 133, 21.I.1928 г., с. 2)

Памучните ми карвани ме правеха по-малък, отколкото бях. Фесчето с пискюля се червенееше на главата ми. Зимно време бивах обут с червени катъри. Двамата ми братя бяха ученици в „централното" училище. Това бе единственото местно училище в града. Имаше всичко 4 отделения и два класа. Мене ме пъдеха даскалите. Ако ме пъдеха от класните стаи, дворът пък бе мой. Създавах не малко бели на баба Гергана, като навлизах в градинката й. Хубава, чиста градинка с най-различни зюмбили, лалета, туфи, мулофи, менишкета, латинки, мехкемета, зокуми, гюлове и пр. Множество туфи от чемшир и бръшлян, който покриваше целия зид откъм Михалакеви, разхубавяваха със зелениината си зиме училищния двор. Градинките бяха обградени с железни пармакльци, а дворът бе постлан с плочи. Находящият се в двора плитък кладенец даваше възможност на чистницата баба Гергана да държи в идеална чистота както класните стаи, така и двора.

Учителите Тането (Таню Пеев) и Стоенчо (Заимов) ме галеха често из двора, но в клас не ме пущаха, защото не стоях мирен. По цели часове надничах по прозорците и ако учениците отвътре сричаха, сричах и аз, ако пееха, пеех и аз. А когато някого биеха [на] фалангата, аз бързо офейквах. Понякога се покатервах по сливата или зарзалията и надничах в прозорците на класните ученици, или за да откъсна сливи или сладкосемки жълти зарзали. Но баба Гергана ме дереше с проклятието и с хурката си. Заключваше пътната врата. Изпаднал в немилост, газех из коритото на реката, плашех юрдечките и им събирах яйцата, снесени в треволяците и върбалаците, или отивах под черковния мост и се катерех по коловете и гредите му.

Един есенен ден изпаднах пак в немилост пред баба Гергана и подирих забавление при моста. Там имаше няколко дюлгери, които забиваха два дебели дирека. Сковаха ги отгоре с греда, на която приковаха халки. Аз се залових да им помагам. Майсторите бяха бледи и мълчаливи. Турско заптие стоеше на 5 крачки от тях. Дюкяните наоколо се затвориха. Даже вратите на трита хана се затвориха.

Улиците съвършено опустяха. Майсторите бързо събраха инструментите в торбите си и се вмъкнаха в тясната уличка. Стана ми нещо страшно. След малко се зачу откъм църквата „Св. Архангел" дрънкане на железа. Подадоха се няколко низами в кръг, а между тях – около двадесетина млади българи. Заптието ми удари една плесница и изкреща: „Чабук евине бе пич!" Аз изплаках и хукнах да бягам. Отидох на другия край на моста и се покатерих на гредите му. Групата низами и окованите във вериги българи стигнаха до моста. Поставиха под куките сандъчета, привързаха въжета за куките, направиха примки, прехвърлиха ги на шиите на няколко „комити", ритаха сандъчетата и нещастни-

ците увисваха на въжетата. Бесеха ги. Били комити от Каршиака (Чирпанско). Едно левент момче скъса въжето. Низамите го намушкаха с щиковете си. Обесените нахвърлиха в кола и ги отнесоха към сиромашките гробища. Покатерих се на една черница зад заградените (чорбаджийските) гробища и оттам гледах погребението. 40 обесени се хвърлиха в един общ трап. Недоумрелите низамите намушкваха с ножове. Никакво опело. Никой не смееше да се приближи до мъртвците. Там отгоре, от „бедема", няколко глави с памии (черни чалми) плахо надничаха.

Тоя ден е имало бесилки при табаханите, при конака и на житния пазар.

Вечерта разправих на домашните си виденото и патеното. През нощта имах сепвания, бълнувания и плач. На утрото ме прекараха през кръг, куршум ми ляха, на бял камък пиках. Уплахата ми мина. Пак тръгнах след батеве.

(Следва)

9. Освобождението на Хасково

Стека

(в. „Утринна Хасковска поща", г. II, бр. 138, 27.I.1928 г., с. 2)

В минали броеве на „Утринна поща" се изнасят скъпи спомени от освобождението на Хасково. Какво са преживели нашите деди и бащи, всичко е най-неизлечимо дълбоко врязано в паметта на народа ни. Ние всички трябва да се радваме на деня, когато братска ръка при най-чисти подбуждения събори една вопиюща неправда от плещите ни.

Но дали ще се види някому криво, ако кажем, че Хасково още не е свободно? Че тежки вериги оковават Хасково, че то пъшка под тежко иго и чака своите освободители.

Политическото освобождение не е пълно. Зад политическото робство иде друго, не по-малко страшно, макар и не така брутално. То е икономическото робство. Не е свободен тоя, който всред зима е останал без хляб, без дърва, без квартира, без пари и без работа. Не е свободен човек тоя, който се огъва о две пред някой далечен роднина, за да му помогне при смяна на полици, чийто падеж е днес. Не е свободен тоя, в чиято къща има болен от тиф или скарлатина или още по-страшно – охтика. Наистина, външно няма турчин, който да го нарича „гяур", да му яде кокошките, да му иска „диш-хак" и да го разкарва по конаци. Но нима „турчинът" не е взел друга, невидима форма и не потиска Хасково, като само си е скрил феса и се прекръстил с българското име „тегло"?

Хасково не може да се нарече свободно, докато има боси, полуголи, полугладни, свиващи се в дупки, зъзнещи, болни охтичави граждани.

То не може да се нарече свободно, докогато населението му, вместо да се интересува от наука, просвета, музика, туризъм, прахосва средствата и здравето си в кръчмите.

Хасково пъшка под страшното бреме на икономическото иго.

Но има още и друго, още по-деликатно иго. То е духовното иго. То е оная маса от лоши мисли, дребнави интриги и клюки, дребни зависти и амбицийки, които правят всички нас да се гледаме като врагове, да се мразим и да прекарваме целия си живот в страхове и безпокойства. Нима е свободен оня, който чувствува над себе си подозрително, зле настроено обществено мнение? Какво страшно иго е злобата, омразата и интригата!

Хубаво нещо е надеждата! Като добри Хасковци, ние се надяваме, че и това освобождение ще дойде!

10. Освобождението на Хасково

Стека

(в. „Утринна Хасковска поща", г. II, бр. 139, 28.I.1928 г., с. 2)

Понеже заговорихме за „Освобождението на Хасково" и ние различихме три вида освобождение: политическо, икономическо и духовно, иска ни се да предложим на благосклонното внимание на хасковци една програма за пълно освобождение. Тая програма може да се покаже много неопределена, много широка, неотговаряща на времето. Ще забележим, че ние не трябва да бързаме. „Освобождението" е всъщност един процес на освобождаване. Историята си тече, животът при своя мощен темп е непрекъснато подобрение – все по-добро и все по-добро, което и значи: все повече политическа, икономическа и духовна свобода.

Предварително ще забележим, че свободата никога не се дава даром. Свободата се откупва. Политическата свобода често струва много кървави жертви. Пред нашите очи са титанските усилия на братята македонци, за да получат политическа свобода. Ние добре знаем какво струва нашата свобода, винаги ще помним плеядата съзнателни български синове от рода на Ботева–Левски, които жертвуваха кръвта си зарад свободата на народа. Ние не можем да забравим кръвта на братското руско тяло, пролята пред олтаря на същата свобода.

През тежкия път на труд, упорито постоянство, сериозни мъжки усилия, върви и пътят на икономическото освобождение. Наистина размененатa монета в него не е кръвта, а потта. Потта на честния работник е сложената пред олтаря на целокупното човечество изкупителна жертва, която създава човешките блага. Без тая жертва природата ще дължи своите съкровища заключени за гладуващото човечество. Икономическа свобода може да си създаде само едно трудолюбиво, разумно население. Без това, материалното бреме ще гнети хората и ще се чуват само протести и роптания, стачки и революции, които не ще внесат подобрение.

Най-важна, най-ценна, най-мъчно добиваема е духовната свобода. В нея разменната монета е сълзата. Този, който не е страдал, не може да разбере ближния, не може да се облагороди, не може да бъде полезен член на обществото. Той прилича на твърд камък, който не може да получи удобна форма за обществената сграда. Той знае само своите права, а не изпълнява своите задължения, не уважава правата на другите. Общество, съставено от такива членове, ще бъде вечно роб на интриги, клюки, само ще кове собствените си окови, собственото си нещастие.

Как да се снемат тогава тия окови?

На тоя въпрос ще се помъчим да отговорим в следующата си статия.

11. Освобождението на Хасково
(Заключение)

Стека

(в. „Утринна Хасковска поща", г. II, бр. 155, 17.II.1928 г., с. 2)

Ние разделихме робството на политическо, икономическо и духовно. Загатнахме, че ще посочим на тия спасители, които трябва, както някога братската руска ръка, да ни освободят от икономическото и духовното робство. Някои се сепнали, какво ли искаме да кажем? Вярно е, че материалът, който се зачеква, е крайно деликатен и тоя, който се осмелява да го докосне, рискува да си изгори ръцете.

А ние бихме мълчали, ако се намери поне един в Хасково, който да заяви: „Аз съм свободен и щастлив човек."

Ние никак и не подозирахме за съществуването на провадийската сол. Кракра Пернишки някога съвсем не е подозирал, че под почвата, която наричал „своя", се крият милиардни богатства, които трябвало е да дочакат своето време, за да станат полезни на своите владетели. Какво се е знаело в турско време за пернишките въглища?

В Казанлъшко се открива петрол. Може би той отдавна е чакал някои ергени и моми, които да станат причина за познаването, че има петрол. В земледелието се започна употреблението на редосеялки. Някъде се правеше изчисление, че само за година в България ще бъдат икономисани повече от три милиарда лева поради икономия на семе и подобрение на реколтата. Но това трябва да се знае. Тютюневите пазари биват затваряни за нашите тютюни, защото не били добро качество. Складовете се запечатват, градът обезлюдява, надниците намаляват, търговията спира. А трябва да се знае кой сорт тютюн се търси, за да се препоръча той и се запази конкурентноспособността на нашето производство. Трябва да се знае: какви други култури могат да заместят оказалата се недоходна тютюнева култура.

Нашата майка е една от най-плодовитите. Ражда по много деца. Но колко от тях оцеляват до пълнолетие и до положението на полезни граждани? Повече от половината измират още от ранно детство. И главната причина е, че *майката не знае* как да отгледа детето си. Може да се изчисли при всяко дете колко надници майката губи, които, ако биха влезли за производството на полезни неща, биха поевтинили живота, т. е. биха допринесли за увеличението на националното богатство. Казано в скоби: не всеки безполезно изгубен ден от членовете на един народ, а всеки без полза прахосан час, е вече накърнение и прахосничество на народното ни богатство. Но всичко това *трябва да се знае.*

Форд, великият индустриалец, цар на автомобилите, дължи всичкото си богатство на тоя секрет: *той знае* как да използува работното време. Да изчисляваме ли колко много национално богатство се пилее в кръчми, с безполезни денгубиции, в несериозни разговори? Че ние *не знаем* да ценим времето.

Само това ли? Ако сметнем колко много се прахосва в жертви (всеки човек е особен вид национален капитал), в денгубие при болести по хората и добитъка, прахосничество, което се дължи на *здравното невежество*, ако превърнем всичко това в пари, скоро ще почувстваме какво струва *невежеството* за народа ни.

Ние казваме: това, което единствено ще ни спаси от икономическото робство, то е *просветата.*

Но ние загатнахме и за друго робство: *духовното робство.* Просветата, такава, каквато знаем, не помага. Интелигентен, но зъл човек е много по-опасен от прост и зъл. Каквито и богатства да имаме, каквито и знания да притежаваме, ние всякога ще си останем роби на своите клюки, интриги и неврастении; ние можем да заживеем в дворци, но всякога ще бъдем нещастни. Червеят на лошата мисъл, на завистта, на омразата, на злобата, на обремененатa съвест, всякога ще човъркат душите и ще тровят живота ни. Не са ли това особен род вериги, не по-леки от веригите на политическото и икономическото иго? Кой ще ни спаси от тях?

Ние смеем да твърдим, че има освободител и от тия вериги. Той се казва добродетел. Само дълбокото съзнание на человеколюбие, доброжелателство, готовност на жертви за ближния, всеопрощаване са единствените фактори, които могат да донесат *духовното освобождение на Хасково.*

Нека ни се позволи вярата, че един ден Хасково ще празнува тържеството на икономическото и духовното освобождение.

12. Балканско Локарно *

Стека

(в. „Хасковска поща", г. IV, бр. 885, 26.VII.1927 г., с. 2)

Обективно погледнато, всички граници на юг от Дунава са изкуствени. Като се почне от Шумадия и се свърши с Варна, като се почне от Добруджа и се свърши със Солун и Тесалия – всичко това е един народ с множество отсенки, много нюанси, но все с една отличителна черта: славяни.

Когато съобщителните средства са примитивни, общението между населението е слабо и с течение на вековете се оформят традиции и обичаи, различни едни от други. Само в планинската местност на Саксония, Германия, има около сто носии и диалекти. И до днес един търговски селянин не може се разбра с един шоп и мъчно се разбира с един кореняк хасковец. Но времето върви със страшна стремителност. Днес има почти оформен литературен български език и диалектите в интелигенцията почти не се чувстват. При тия съобщителни средства, при стремглавото уеднаквяване на човечеството, границите на народите ще бъдат подложени на постоянни поправки.

Тези, които познават близката нам душа на сърбо-хърватите, не могат да не се радват от всичко сърце на опитите на дипломатите да хвърлят мост между трите народа. От какво голямо значение е това за бъдещето не само на Балканите, но и въобще за заздравяването на Европа, за нейното умиротворение, е рано да се говори. Но не се съмняваме, че широките народни маси биха посрещнали това с възторг. Така автоматически би се разрешил и толкова трънливият македонски въпрос.

Разбира се, това сближение на трите славянски народи не бива да бъде акт на прибързана дипломатическа игра. Нашата страна трябва да има всичката гаранция за запазването на своята тъй скъпа откупена независимост. Нашият народ трябва да получи чрез това по-голямо разширение на своето политическо и економическо състояние. По пътя към сближението трябва да се върви с бавни, обмислени стъпки, продиктувани от доброто, искрено благопожелание, във връзка с добре разбрания интерес. По-добре е бавно, но здраво. И ние можем да изказваме само пожелание на дипломатите в тая насока. Нам се чини много сполучливо налучкан пътят на търговските и митнически споразумения. Особено здрав е тоя на общувания на туристи, спортисти, журналисти, литератори, които са и първите колони на бъдещия мост между братята южни славяни.

Как ще върви политиката ни по-нататък – не знаем. Но от сърце се радваме на поетия път към нещо повече от Балканско Локарно.

---

* Локарно – град в Северна Италия, или Южна Швейцария, където след Първата световна война, през 1925 г. се прави опит за създаване на европейски съединени щати.

Локарно е курортен център, разположен на бреговете на езерото Лого ди Маджоре.

А за Балканска федерация говори също и Учителят Дънов. Но Той казва, че първо трябва да се създаде Балканска федерация, в която да влиза и Гърция, и след това да се образуват и европейски съединени щати.

Образуваната Югославия, в която влизаха Хърватска, Словения, Сърбия, Черна гора, Босна и Херцеговина, включваща и Македония, се разпадна през 1990–2003 г. Онези, които създадоха Югославия през 1918 г., същите бяха и тези, които сега я разрушиха. (бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

13. По македонския въпрос

Стека

(в. „Утринна Хасковска поща", г. II, бр. 147, 8.II.1928 г., с. 2)

Когато човек се опита да изкаже мнение по македонския въпрос, веднага се почувствува като електротехник, който има да работи в сложно преплетени електрически жици, всяка от които може да предизвика експлозия. Пишущият чувства същото нещо: известно е как всички нас ни боли тоя въпрос. Народът ни е раждал и ражда герои, може би процентно повече от много други. Те са плеяда. С рядка самоотверженост, достойна за удивление и за подобра участ, се борят и братята македонци заради своята свобода. Ние сме свидетели на геройските подвизи на хора, решили да сложат всеки час мило и драго, включително живота си, заради благото на любимата родина.

Съчувствайки напълно на всички идейни ратници, удивлявайки се на техния героизъм, чувстваме се заставени да изкажем мнението си по отношение средствата и резултата от борбата.

Нам се чини, че е дошло време да се разбере както от поробители, така и от поробени, че насилието и крупните мерки не могат да донесат траен резултат. Трябва да се разбере, че ние имаме пред себе си един дълъг период от съществуване като личност и като народ, че едно фиктивно временно положение на поробен или поробител не може нито да бъде вечно нещастие, нито да остане вечна привилегия. Колелото на историята се върти. В нея има една дълбока справедливост, често гъсто забулена за ограничения човешки ум, която всичко разплаща точно на неговото време. Но нейното време не отговаря на човешкия часовник и човеците няма защо да се сърдят. Когато й се сърдят, те доказват, че не я разбират и само си причиняват излишни страдания. Тая мисъл е права във всички направления на мировия живот.

Ние не само вярваме, но почти знаем, че Македония ще се освободи. Никога не може човек да закрепи трайно един конус върху върха му. Това положение е неестествено и то може да съществува само благодарение силни човешки напрежения. Такова е положението в Сърбия. Напусто братята сърби се стараят да се надуват. Жабата никога не може да стане вол, нито Сърбия – Англия. Така те причиняват на другите и на себе си излишни страдания, които биха могли да бъдат спестени.

От друга страна ние навярно можем да кажем, че убийствата не могат да донесат добро комуто и да било. Даже когато изглежда, че едно убийство е „свещено", то е само за късогледия човешки ум. Човек никога – никога! – не може да предвиди всички и най-отдалечени последствия на своите акции. Все ще има нещо непредвидено, някое малко камъче, което ще обърне колата. Убийството създава много тежка карма. Ако народните доброжелатели биха могли да преценят с какви дългове се товарят народите чрез убийствата, те никога не биха прибягвали до тях. Преди 2000 години най-големият познавач на мировите закони изказа методите за постигането на истинско добруване на земята. То е Християнската любов. Колко голяма грешка прави оня негов стопански представител, който от негово име говори за кърваво разплащане! Не кръв, а любов трябва на изтерзаното човечество от единия до другия край на земята!

Ние знаем, че думите ни, изказани в малката статийка, в колоните на малкото провинциално вестниче, не ще натежат много върху везните на света. Но ние се почувствахме длъжни да ги кажем, защото ни боли и защото желаем доброто на всички.

14. Вместо сбогом

Д-р Ст. Кадиев – Стека

(в. „Утринна Хасковска поща", г. II, бр. 334, 15.IX.1928 г., с. 2)

Преместването ни от Хасково не е изненада за нас. Въпреки някои дребни технически неудобства, които се създават, място за оплаквания и съжаления не трябва да има. От нас се иска да си дадем сметка за стореното през четиригодишното ни пребиваване в Хасково, за да почерпим поуката му.

По наш адрес се говори различно. Хасковското гражданство, което е било в контакт с нас и особено редовните четци на Хасковските вестници вече са си съставили мнение за нас. А това е стъпка по стъпка потвърждение на нашите познания. Колкото повече различия във възгледите и настроенията предизвиква една идея, толкова повече е жизнена и правдивост срещаме в нея, толкова нейната дълбочина от живот ни засяга. А ние предлагахме – под различни форми – една идея.

Бихме желали да остане на нашите съграждани споменът за една идея – *идеята за личната саможертва, продиктувана от любовта към ближен, народ и човечество, осмислена от едно дълбоко познаване законите на Битието.*

Изразено в подробности, нашата идея бихме завещали на хасковци като следните точки:

1) Нашето съзнание трябва всякога да бъде във връзка със съзнанието на Вселената, чийто основен закон е любовта. Всяка наша мисъл трябва да бъде пропита от елемента на безкористната любов, ако искаме да бъдем съратници на голямата вселенска процесия.

2) В тая процесия, всемирното съзнание е предвидяло всички етапи. Епохата, в която живеем, е именно преходна; затова тя е много бурна – много убийства и самоубийства, заплетени народни и международни отношения.

3) Да не се забравя: *българският народ има много добро бъдеще.* Всички негови страдания – външни и вътрешни – са временни. Не униние, а доверие в провидението, упорита творческа работа, сговорливост, самоотверженост, жертва на личното заради общото, благородство в характера, честност – това са качества, които българинът трябва да придобие.

С тия качества българинът безусловно ще сломи всички вътрешни и външни прегради по пътя на светлото си бъдеще.

4) Народът ни има нужда преди всичко от просвета. Само просветата ще разкрие природните богатства в страната ни, ще ни научи как да избягваме злините, как да наредим живота си така, че да има повече радости и по-малко страдания.

5) Една от първите прегради за това е алкохолизмът. Народът ни трябва час по-скоро да се освободи от лапите на Цар Алкохол.

Частно за Хасково.

Нашите съграждани са по душа добри хора. Не сме сравнявали престъпността на нашия град с тая в другите. Ако е вярно, че не можем да спим с отключени врати, както било например в Белоградчик, вярно е също, че престъпленията ни са сравнително редки и най-често от чужденци. Засега градът ни има нехомогенно население, което е разделено на множество племена – нямащи нищо общо помежду си. Но общата работилница, тютюневият склад, бързо влияе и след десетина години, може би, народностната физиономия ще бъде уеднаквена. Затова отговорността на интелигенцията ни е толкова голяма. Тя има да полага духовните основи на утрешното Хасково, да му посочи пътя на развитието, да му създаде проекто-традиции. Както зданието има архитект,

така и обществената сграда има архитекти, според които тухлите – индивиди – се нареждат. Малцина наши интелигентни съграждани разбират така задачата си. Но ние знаем, че има пробудени съграждани, които ще окажат мощно влияние върху целокупния живот на града ни. Това ще бъдат съзнателни, честни, благородни съграждани, с пълно съзнание за своя обществен дълг и готови на всяка лична жертва заради него.

В подробности набелязваме някои близки цели за постигане на Хасково.

1) Урегулиране на трудовите условия с оглед на индустрията ни, за да се избягват безработиците и кризите.

2) Хигиенизиране на работилниците и просвещаване на работничеството ни – гръбнака на населението ни.

3) Залесяване на околността на града и насърчаване на контакта с природата. На Емача, в Кенана, на Аида има въздух, достатъчен, за да пречисти дробовете на народа ни и да го запази здрав и добре развит физически.

Нахранен, трезв, здрав народ – това е първата пряка цел. Тя не може да бъде постигната отведнъж. Упорита работа предстои на народните работници! Средище на тая работа, неин факел би трябвало да бъде Читалището – театър, чието тяло вече краси центъра на града ни. Нека Хасково свикне да гледа на него като на свой мозък!

Разбира се, ще никнат и други задачи – които ние не можем да обзрем. Важното е да се работи – с искрено желание.

Това е заключение на нашата четиригодишна разновидна работа – за мнозина странна и противоречива. Животът ни вика на други полета, където трябва пак да се работи. Но Хасково ни е роден град и все ще ги привлича. След години – може би много – ще се върнем в него и дано го намерим подобрен, благоустроен, с културно, благородно население, станал красиво цвете от букета на нашата родина.

Всичко добро да бъде над Хасково!

Гара Раковски, 11.IX.1928 г.

15. Писмо от Сливен

Д-р Ст. Кадиев

(в. „Утринна Хасковска поща", г. II, бр. 360, 18.IX.1928 г., с. 2)

От идването в Сливен не съм се обадил на нашите съграждани, което с удоволствие правя.

Сливен е разположен в самите поли на Балкана, под тъй наречените „Сини камъни". Градът е разположен във вид на подкова, на равнина. Има около 30 000 жители, гара – клон от гара Зимница на линията Пловдив–Бургас. Има и доста фабрики с около 4–5 хиляди работници – както ми казаха.

Докато Хасково се намираше, а и още се намира в период на економическо издигане – процес, който става с Ямбол и Бургас, – Сливен запада. Населението му емигрира. Големите постройки, складове и прочее, каквито има в Хасково, в Сливен ги няма. Има само две-три големи фабрики – още не съм ги посещавал – и друго едно голямо здание – окръжният затвор. Тук е било, както ми казаха, комунистическо гнездо и половината град е минал през затвора. Това се е отразило върху психологията на града. Казват, че „наслоението на класите е напълно завършено и затворено". Това значи, че кръгът на фабрикантите се сношават и дружат само помежду си, но не и с чиновници: последните пък не дружат с работници и прочее. Между тия „класи" имало недоверие.

„Моралът" тук бил доста запазен. Дружбата, даже срещата с момиче се вече таксувала като предвестник на годеж. Момичетата се придружавали от братята си, почти както е впрочем и в Хасково.

Сливен се гордее със своето минало – Хаджи Димитър, Панайот Хитов и други.

Не може да се откаже, че има много лозя и плодове; също за забелязване е неблагоприятната червена, с много пясък и чакъл почва на Сливен. Грамадно поле от 22 хиляди декара предстои да се обърне в работна земя. За тая цел ръководи опитно поле познатият на Хасково млад агроном г-н Тончо Петков. Мисля си: какво богатство е чудната хасковска пръст и хасковска мера! Какви хубави неща могат да станат от нашенския чернозем, когато тук хората от чакъл ще правят градина – и го постигат!

Културата на Сливен, общо взето, е много по-голяма от хасковската. Факт е, че Сливен снабдява с интелигенция цяла България. Наистина, хасковци трябва да видят тукашния театър, за да се засрамят за своите икономии по отношение на нашето „Читалище-театър-казино"! А самото читалище има около десет пъти повече книги от Хасковското „Заря". Към него е образувана театрална трупа от професионални артисти, под диригентството на известния Стефан Киров. Той ще бъде подвижен – в Бургас, Карнобат, Ямбол и Айтос. Чудна постановка и декори, почти софийска игра! Почти не чувстваш, че си на провинциален театър.

Играха досега „Иуда", „Любовта към студента" и „Бохеми", при пълни салони, при дневни и вечерни спектакли!

В Сливен се много пие. Особено много пие простолюдието, а от всички най-много – циганите. Тук циганите са като българите – момите например носят воалажени чорапи и обуща с високи токове. По това са само надхвърлили българката, че пият ракия наред с мъжете.

Затова пък и въздържателното движение е силно. Местната въздържателна ложа брои 80 души редовни членове и напоследък към нея се образува хор. Посрещнат бях тук като очакван брат и не почувствах, че съм сам в чужд град. Може би и тук ще има да се работи не малко за трудното, бавно, но не невъзможно, издигане на майка България.

Пращаме далечни поздрави на Хасковските читатели и им желаем всичко хубаво.

VII.
С поглед към небето

Стихове
от д-р Стефан Кадиев

1. Съзерцание

Целуна ми клепача слънчев лъч
И с златни струи окото ми погали.
Целуна ме и в злато ме окъпа
С пълни шепи сутринното слънце.

Възторжено чувство сепна ми гърдите,
Надлъж, нашир изпълни ги със трепет
И сякаш ангелско крило душата ми прекоси,
И сякаш ангел беше ми на гости.

Oriono

(Публикувано в сп. „Житно зърно", г. IV, 1928 г., кн. 5, с. 24)

2. Прометей

Когато пълзях
между бодливите храсти,
които разкъсваха дрехите ми и кожата ми;
когато пристъпвах
по острите скали,
които раздираха петите ми до кръв,
о, богове,
аз бях само едва пробуден юноша,
който не разбираше смисъла на своя устрем,
нито знаеше размерите на вашия гняв.
Когато стъпих върху свещената земя,
когато почуствувах трепета на въздуха над нея,
когато съзрях Огъня,
който тлееше над короната на Олимп,
аз не мислех, о, велики братя,
да ставам някакъв герой,
ни мъченик.
Аз почувствувах,
че пламна в мен самия огън
лампадата неволно както се запалва
до жертвената клада.
Душата ми просветна
от блясналото изведнъж ПРОЗРЕНИЕ;

което причинява шемет като силно вино.
И знаех,
че и аз горя, о братя,
ведно с Огъня, който движи колесницата на небосвода,
че съм докоснат от ръката,
която е властна
над слънцето, месеца, звездите
и съдбата,
че съм полъхан от Душата,
която и вам дава дихание, о, богове.
Аз почувствах,
че съм само дръжката на факел,
който лети, пламнал до основата си
от височината на Олимп
към схлупените колиби, сгушени в долината,
гдето ме очакваха в напрегнато ожидание
моите братя – човеци.
И аз не мислех
ни за наградата, която можеха да ми дадат
– моите бедни братя
награждават с венци и паметници тия,
които Истините им вещаят;
след като ги отрупат с хули и избият
с камъни –
нито за наказанието, що вашата сурова ревност
могла би да ми стовари безпощадно.
Героят роб е
на своя собствен подвиг.
И ето, богове,
пред мене са блещукащите огньове
разсяти по земята със хиляди и милиони,
подобни на пламналите звезди.
На тях жените готвят и поддържат
свещения семеен огън,
мъжете любят, а децата – учат.
На тях
изковават хората своите сечива и мироглед
и смелост.
От тях научават
за искрата, която тлее в сърцата им
и прави ги подобни на вас – богове.
А под мене
о, братя,
е скалата,
която ме кара да се смея на вашето безсилие,
веригите, които не можете вече да сложите
на съвършеното дело
и орелът,
комуто омръзна моето мършаво тяло
и, ах, вашият най-опасен съдружник –
моето безсмъртие.
Но ето – знайте, братя!

без радости не съм останал нито ден:
когато сутрин
през облаците блесне засменият лик на слънцето
и топлите прегръдки ме погалят
със треперяща нега
тогава
забравям
скали, вериги и злокобни птици
и недоволни богове.
И тъй се чувствувам
свободен и палав юноша, който обича
и който от подвиг и страдание не бяга.
И сещам
как отново пропълзявам по плещите на Олимп,
как виждам трепета на Свещенния огън,
как чувствам неговия жар в моето сърце
и как,
о, богове,
ръцете си простирам да открадна
отново неговата забранена искра.
И с нея
о, братя, пазители на огъня,
да подпаля тогите, що обгръщат вашите сърца
с дребнаво, тесногърдо безлюбие.

Орион

(публикувано във в. „Братство“, бр. 149, 2.II.1936 г.)

3. Сутрин рано

Спи градът
в своето ложе приютен
и загърнат в тъмнина.
Спи градът
сам от себе уморен
отмалял и изтощен.

И сънува: как Съдбата
е натиснала главата
и засмукала кръвта
като истински вамлир
упоен на пищен пир.

Как това, денят което
е изнизал час по час:
низ от зло
претоварено тегло
наизкача и заскача
пред очите ужасени –
гледки с ужас напоени:

в полусрутени бордеи
на земята влажна спят
моят брат и братът твой –
зле пронизани в гърдите,

от бацил, ожесточене,
от мизерия и съмнене,
и напразно чакат радост
те от дяла свой жесток!

Няма радост!
В тъмната кошмарна нощ
тя изчезна. И целта
на живота е забравена къде е.
Вдъхновението го няма
и останал е трупът.

Бляновете са разбити
и останало теглото:
Прикован
във вериги Прометей.

Но нощта,
колкото и тежка тя,
се изнизва час по час.
Изток леко руменей
после пламва. Иде ден!

Иде хубав, светъл ден!
Огнени потоци рой
бликват и заливат щедро
цялата земя до край
със идеи и мечти
и с възможности нечути!

Иде огън, светлина!
Иде чуден, хубав ден!
Братя, ето!
Гръмва звън
в ранен час
се разнася ясен глас:

твърд, упорен,
неуморен,
като глас на съвестта,
проговорил в градский шум:

Бим, бам, бум,
бим, бам, бум!
Зов за нов живот приканя
всички братя на земята:

Братя, има много слънце
много въздух в тоя свят,
много радост и любов,
много щастие! Иде ден
и залива светлината
нашироко и надлъж
всяко кътче на земята!

Братя, вдигайте главите,
отворете си сърцата,

поемете благодат
щедро сипана Отгоре.
И, опити в тая радост,
продължете своя друм!

Орион

(Публикувано във в. „Братство“, бр. 230, 4.XII.1938 г.)

4. Светлината

Запалиш свещ и в стаята засвети:
приятна светлина
залее всичките предмети
и стане мигом ясно.

Изчезват мрачни силуети
и скрие се на топка тъмнината в къта.
И виждаш: няма нищичко опасно
и нищо, що съзнанието би могло да мъти.
Извадиш книга и започнеш да четеш.

Така животът струпал е въпроси
на пътя ти: едва
насмогваш да отвърнеш: Що си
роден? Защо си беден?
А друг защо заставен е да проси?
Богатият защо от болести е сведен?

Във бъркотията проникне светлина –
на МЪДРЕЦИТЕ искрещето слово,
процесията на живота озари.
И разрешението сякаш е готово,
и сякаш мястото си разбереш и ти.

1946, София

5. Двете сили

От милион години веч насам
из покрива на пещерата падат капки
и всяка капка е длето и майстор –
художник: камъкът корав
изваян е в прекрасни, чудни форми.

От милион години веч насам
връз камъка корав – живот наречен –
сълзи и пот човешки капят.

И нявга – може би –
и той – животът – също тъй ще бъде
изваян – чист, величествен, кристален.

И ще издигне той тогава паметник голям
на двете свои творчески стихии,
еднакво мощни и еднакво нужни: пот и сълзи.

28 юли 1944
Родопин

6. Една любов

Не бе любов обикновена, чувство сложно,
примесено със нея в странна доза,
амбиция парлива, и любов набожна –
отрупана със много тръни роза.

И вместо да избягам, дълго аз извръщам
назад очи и най-ревниво пазя –
в сърцето си това, което ядно връщам,
обичам с двойна сила туй, що мразя.

1945, София

7. Обич

Притворя ли очи, пред мен е тя –
прибрана, чиста, спретната и елегантна
обгърната от неин собствен аромат,
увличаща и примиряваща,
със тихата си обич,
една привързана за цял живот другарка,
като дарена от небето благодат.

1970, София

8. Възраждане

Вълшебното докосване на мощния живот,
на слънцето, простора,
извърши тихо чудо.
Веригите са паднали, душата
криле разперва пак готова
да литне из простора, да обича,
с цветя отново да се кичи,
изправена, със пресни сили, нови,
за подвизи и изпитания готова.

1974, София

9. Какво са вековете

Какво са вековете,
хилядолетията даже
пред монотонния присливен плясък на морето?
Защото – Ето
на брега
отдавна с безразличие стои
от пъстър пясъчник грамаден блок:
от сушата морето го изрови,
догдето падна в него,
като събуден от суровата стихия спомен.

На пясъчника е залепена мида:
като че вчера само беше жива тя –
топеше се в солената вода

и пиеше със радост слънчеви лъчи,
разсипани със пълни шепи край брега.

А близо милион години
изминаха от тоя ден,
кога животът вдъхновен
изпълваше черупките със своето дихание.
Морето пак така шумеше
и пак така вълната плискаше скалите.

Родих се и ще си замина.
Години, векове ще се изнизват –

безкрайна върволица –
вълните все така брега
ще плискат,
ще пеят своята предвечна песен.

И пак така унесен
след други милион години, друг човек
представител на други век
на пясъка на същите вълни ще се любува,
ще разсъждава, ще трактува
въпроси за смъртта и за живота –
пред тях еднакво, като мен, безсилен!

Какво са вековете,
хилядолетията даже
пред монотонния, приспивен плясък на морето!

1949 г., Варна

10. Ел Шадай

На мента ръха и на риган –
пчела отнякъде жужи,
увлечена по криволичещ път, самотна.
Отгоре слънце грее и гората диша
със пълната си гръд.
Небето ясно-синьо – на моята любима знака мил.
Самичък съм и аз и дишам във захлас кристален въздух,
простор безкраен и бегрижна радост!
Перото ми лети по бялата хартия.
Бележник мой! Верен мой приятел – ловец на мисли
и на чувства, бележник мой безценен!
Със тебе аз, и сам, не съм бил никога самотен!

12.IX.1966 г.
София – Витоша – Ел Шадай

11. След пепелта

Ще си замина – сам не зная где
и вятърът прахът ми ще развее
по всичките посоки на майката земя.
А може би, все пак ще си останат
за поколенията писаните думи,
подшити с чувства, с много обич ...
Ще ги прочита млад човек, незнаен,
ще се замисля – моят трепет
в сърцето му ще резонира,
и те ще затрептят със общ стремеж!
Това е топлата общочовешка тръпка
пред хубавото, пред голямото и пред доброто.
И в полудрямка някаква ще каже:
„Не е преминал пък съвсем безгласен,
животът му,
щом някому и някъде е с радост той дарил..."

4.VII.1975 г., София

Д-р Стефан Кадиев

VIII. Биографични бележки

1. Биография

Д-р Стефан Станчев Кадиев е роден в гр. Хасково, на 6 април 1897 г. Той е най-големият син на учителите Иванка и Станчо.

Бащата Станчо Стефанов Кадиев е син на занаятчия – шивач. Бил е ученолюбив и много трудолюбив. С помощта на съпругата си Иванка е завършил естествена история във Фрайбург, Швейцария и след това се е завърнал в България. Станал гимназиален учител в гр. Хасково. Участвал е в Балканската и в Междусъюзническата войни, достигайки чин „фелдфебел". В Междусъюзническата война воюва заедно с най-големия си син, Стефан. Работил дълги години в родния си град, където и се е пенсионирал като училищен инспектор. Основал е социалистическата партия в Хасково.

Майката на д-р Кадиев – Иванка, е била също от семейство на занаятчии. Завършила е прогимназия. По предложение на настоятелството на Хасковската гимназия е поканена за гимназиална учителка. Вземала е дейно участие в културния и социалния живот на град Хасково, била е първата жена в града, изпълнявала женски роли в театралната трупа, изнасяла представления. Основала група на общество „Бяло Братство".

В семейството на Станчо Кадиев се родили и израснали пет сина и една дъщеря.

Младият Стефан завършва Хасковската гимназия през 1915 г. Министерството на войната отпуска стипендии за обучение на надарени младежи. Директорът на гимназията предлага на Стефан да се яви на конкурс и активно го подкрепя в подготовката и участието му. Талантливият младеж спечелва стипендията и заминава да учи медицина в Инсбруг, Австрия. Но започва Първата световна война и едва завършил I курс, бива отзован обратно в Родината и преведен като студент-медик в армейска етапна болница в гр. Ксанти. По-късно е прехвърлен в санитарна школа в гр. Гюмюрджина, като лаборант в армейска лаборатория. Тя е била към немска военна болница. Там участва в мащабни мероприятия по ликвидиране на заболяването малария. Открива метод за бърза и еднозначна диагностика на маларията по микроскопски начин, който бил веднага приложен във всички полкови лаборатории. Методът е приложим и значим и до днес. През 1918 г. е преместен от фронта в Хасково, в полкова лечебница. Демобилизиран е през 1919 г. Кандидатства отново за стипендия на Военното министерство. Приет е в първия курс на току-що основания Медицински факултет към Софийския университет. Сред преподавателите във факултета са много от най-добрите специалисти на Русия, намерили приют в България след Октомврийската революция. Завършва обучението си като първенец на випуска. Междувременно се запознава с идеите на Петър Дънов. Поставя ги безрезервно като основа на по-нататъшния си живот и работа. В духовните му търсения и житейските перипетии до него е съпругата му – Иванка Петкова Тетевенска.

Веднага след завършването на образованието си е назначен за лекар на X пехотна дружина в родния си град Хасково. Ужасен от състоянието на здравната култура, широката заболеваемост и високата смъртност от туберкулоза, полага големи усилия за пропагандиране на здравни знания сред широки слоеве от населението чрез статии, сказки. Основава движението за здравна просвета и активен здрав живот „Хасарей". Дейността на движението включва, освен разпространение на здравни знания, още и организирани ежедневни спортни занимания за стотиците му членове, изграждане с дарения и собствен труд на минерален басейн. След 4-годишна служба е преназначен за дружинен лекар на II конско дружинно отделение. След 8-годишна служба е повишен на длъжност полкови лекар на XI пехотен полк в гр. Сливен. В Сливен отново разгръща широка обществена пропагандаторска дейност, изграждайки група, по подобие на изградената вече в Хасково. Става член на международната организация за борба с алкохолизма IOGT, полага клетва като заклет въздържател. През 1937 г. е преведен като старши ординатор на VIII дивизионна болница в гр. Хасково. През 1941 г. е преведен на длъжност дивизионен лекар на X пехотна дивизия в гр. Кърджали. От 10.IX.1944 г. до 1945 г. е етапен, корпусен и главен лекар на Първа българска армия. След края на Отечествената война е главен лекар във Военната академия. Поради служебни несъгласия, през 1946 г. преминава на работа в гражданската сфера. Работи като фабричен, училищен лекар, лекар на свободна практика, спортен лекар, в балнеосанаториум, в профилакториум. Пише статии за почти всички медицински издания. Завършва допълнително специализации „Фитотерапия", „Хигиена", „Профилактика". Нещатен сътрудник е в Института по гериатрия към БАН. Поддържа тесни творчески контакти, обширна кореспонденция със специалисти, работещи по проблемите на стареенето от съответните институти в Москва, Киев и Букурещ. В тези контакти от съществено значение е и активната му дейност в Българския есперантски съюз.

Като член на Българския есперантски съюз, участва в международни конгреси, конкурси за написване на литературни произведения на есперанто, води активна и изключително богата кореспонденция със съмишленици-есперантисти от цял свят.

Участва в редица изследвания по въпросите на дълголетието, хигиената, профилактиката. Активно участва в създаването и изследователската работа, свързана с първите групи за здраве и дълголетие за възрастни хора в София. За нуждите на тези групи създава специализирани комплекси от упражнения. Разширява обхвата на групите за здраве, включвайки и специални упражнения за инвалиди. Във връзка с това сътрудничи и на списание „Инвалид". Живеейки реално с идеите на Петър Дънов, въвежда занимания с песни и народни танци във всички групи за здраве, които организира.

Като следовник на Петър Дънов, участва в повечето от организираните летни учебни занятия и събори на Рила и организира санитарното и здравното им обезпечаване.

Общо публикува около 1300 статии по различни здравни и лечебни въпроси в редица вестници и списания, изнася 30 беседи по Българско национално радио. Член е на Националната лекторска група (впоследствие – дружество „Георги Кирков"). Творчеството му включва и статии на духовна тематика, стихове, есета и книгата „Рила, когато проговори".

Има две дъщери – Елена и Пенка.

Умира на 15.IX.1985 г. в София, обграден от любовта и уважението на бивши пациенти, съмишленици, колеги, на семейството си.

Елена Кадиева (дъщеря на д-р Стефан Кадиев)

2. Документ на д-р Стефан Кадиев за уволняване от войската

НАРОДНО
ВОЕННО УЧИЛИЩЕ
„ВАСИЛ ЛЕВСКИ"
№ 418
2 август 1946 год.
СОФИЯ

Уволнен с Регентска Зап. № 70 от 31.VII.1946 г.
разпореждане

Поверително.
Т У К – Сан.полковник Стефан
Станчев Кадиев

Съобщавам Ви, че съгласно служебно писмо № 759 от 1.август т.г. на Министерството на войната – Канцелария, Вие се уволнявате от служба в запас на войската.

Предлагам Ви в законния срок да сдадете в всяко отношение длъжността "Началник на медицинската лечебница" на санитарния капитан Димитър Георгиев Димитров.

Съгласно горното служебно писмо Ви се разрешава 15/петнадесет/дневен служебен отпуск, смятано от датата на сдаване длъжността, след използуването на който отпуск се освобождавате.

След сдаване длъжността си същият ден предайте на адютанта на училището личната си карта, вместо която ще Ви се даде временна бележка с валидност до като се снабдите с цивилна личне карта.

За сдаване на длъжността си донесете.

НАРОДНО ВОЕННО УЧИЛИЩЕ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ" БЪЛГАРИЯ

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ-Началник на училището

3. Ученичеството на Стефан Кадиев

(разказва дъщеря му Елена)

Бай Трайко и „синята пъпка“

Научих тази история от самия бай Трайко, известно време след смъртта на баща ми.

Било е 1948 година. Кирпичената къща на бай Трайко тогава била в началото на нашата малка уличка в Симеоново. В селската къща под един покрив имало помещения за четиричленното семейство на бай Трайко и за овцете му. Водопровод тогава нямало и хората от целия квартал носели вода от една чешма на около 500 метра от къщата на бай Трайко.

Един ден, преди да изведе овцете на паша, бай Трайко, както обикновено, се обръснал. Порязал се. Къде се измил, къде – не, продължил привичната работа покрай овцете. Не се минало и половин час след бръсненето, и усетил, че му става много лошо. Повикал жена си и помолил, ако мине докторът покрай тях, да го повика. За негов късмет, това се случило съвсем скоро. Баща ми се приближил до леглото на бай Трайко и с ужас видял, че лицето му било много силно подуто. От дясната му страна имало оформено нещо като цирей. И без термометър, ръката на доктора безпогрешно определила опасно висока температура. Огледал го внимателно и повикал съпругата на бай Трайко – леля Яна. Написал рецепта и й наредил веднага да слезе в града и да купи от най-близката аптека (в селото нямаше аптека) лекарството. Обаче лекарството било много скъпо, а жената нямала пари. Баща ми извадил всичките пари, които носел. За щастие, те се оказали достатъчно. Жената трябвало да върви до града пеша. Баща ми останал с бай Трайко, убеждавал го, че болестта му не е опасна и ще се оправи, не му позволявал да остане нито миг с мисъл за жестоката болка, която изпитвал. Междувременно си подготвял „работно“ място – преместил кухненската маса до ламаринената чешмичка-резервоар, сварил вода, приготвил известно количество ракия, наточил и обгорил един от ножовете на бай Трайко. Когато леля Яна се върнала, премаляла от бързане, с изумление видяла, че върхът на пъпката на мъжа й била станала мораво синя! Дали веднага първото хапче на пациента, който бил вече съвсем обезсилен. Леля Яна помогнала на баща ми да изправят бай Трайко и да го приближат до чешмичката. Баща ми срязал върха на пъпката на кръст. Бликнал невъобразим фонтан от гной и оплискал всичко наоколо. Отокът много бързо спаднал, болката отшумяла. Измили всичко с ракията. Състоянието на Бай Трайко видимо и бързо започнало да се подобрява. На притесненията на леля Яна за заплащането, баща ми отговорил с махване на ръка: „Е, съседи сме!“

4. Биографични бележки за Иванка Петкова Тетевенска (Кадиева)

4.1. Бащиният род

Бащата на Иванка Кадиева е Петко Ненков Тетевенски. Роден е в Тетевен. Баща му загива при един от набезите на черкези. Сирачето Петко получава подкрепата на училищното настоятелство на родния си град Тетевен и завършва висше артилерийско и фортификационно училище в гр. Тула, Русия. Всъщност фамилията му Тетевенски изразява благодарността и признателността му към родния град. Специализира в Германия. Владее перфектно руски, турски и немски език. Петко Ненков Тетевенски е капитан от III артилерийски Търновски полк на престолонаследника княз Борис III. В Шуменския гарнизон е специалист по фортификация. В навечерието на Балканската война е изпратен със специална мисия в Одрин. В окъсани дрехи и пробити цървули, със

стар фес на главата, се движи из цялата Одринска крепост, из града, като продавач на боза. Изглежда доста добре изиграва ролята си, защото без особени премеждия успява да проучи отлично всички огневи точки и особености на крепостта. По това време всички европейски военни специалисти и съветници оценяват Одринската крепост като непревземаема. Впоследствие точната информация дава възможност на поручик Топракчиев, който извършва първата във военната история на света въздушна атака, да насочи ударите си изключително прецизно, на фатални за отбраната на крепостта места. Това, както е добре известно от историята, предизвиква неуправляема паника сред защитниците на Одринската крепост, която е превзета съвсем лесно и безкръвно за българската армия. За тази си заслуга Петко Тетевенски получава орден за храброст и е произведен в чин майор. Но ролята на разузнавача се оказва фатална. Простудното заболяване, което получава, впоследствие се задълбочава, преминава в бронхопневмония и туберкулоза. Две години по-късно той умира, оставяйки съпругата си Пенка вдовица, с две деца.

4.2. Майчиният род

Майката на Иванка, Пенка Иванова Моллова, е от един от големите и известни родове от Еленския край. Пенка е родена в с. Беброво, вероятно към 1874 г., в рода на Димитър Моллата, който дава и името на рода. Баща й, Иван, е бил учител. Пенка е най-голямото от трите му деца. Иван има интересна и драматична съдба, може би като повечето родолюбиви и свободолюбиви балканджии по тези времена. Като учител, общува с лекота и равностойно с всякакви хора. Така веднъж Съдбата го срещнала с мъката и отчаянието на един баща-турчин, за чието болно дете учителят намерил спасителния цяр. Като член на един от революционните комитети, основан от Васил Левски, Иван неколкократно пренася през кордони от турска охрана комитетски пари. По трагикомична случайност го разкриват. Осъден е по бърза процедура и отведен да бъде публично и за назидание обесен в град Сливен. По пътя към бесилото, обаче, го среща стар познат – бащата на излекуваното с негова помощ дете. Благодарният турчин не може да се примири с гибелта на благодетеля си и му помага, в буквалния смисъл на думата, да избяга от бесилото. Перипетиите на Иван не свършват дотук. Оказва се, че от града, около който има голо поле, не е лесно да се излезе. Храбра жена му помага да се укрие и да намери път към Русия. Но цената, която плаща за помощта си, е висока – мъжът й и тримата й сина са арестувани и отведени в Диарбекир, откъдето се връщат едва след Освобождението. Иван се завръща в родината заедно с руските войски по време на Освободителната руско-турска война като преводач. След освобождението помага активно за възстановяването на опожареното си родно село Беброво, полага големи грижи за образованието на децата си, работи като съдия в гр. Русе, където и умира, сравнително млад – на 51 години.

4.3. Животът на Иванка Кадиева

Иванка Петкова Тетевенска (Кадиева) е родена на 12 юни 1896 г. в гр. Шумен. Когато загубва баща си, Иванка е едва на 19 години. Получава едно много добро за времето си образование и възпитание, следва химия в Софийския университет. Тя е по-голямата дъщеря на майор Тетевенски и по тогава действащите закони реално става глава на семейството си. Трудно може да се опишат трудностите на едно младо момиче, поело такава тежка отговорност. Но тя е много упорита и успява да завърши образованието си. Приета е на работа в митницата.

По това време стават все по-популярни беседите на учителя Петър Дънов. На тях се среща и с бъдещия си съпруг – Стефан Кадиев. Тя посещава

беседите и е силно увлечена от чутото там. То явно й дава сили да се справя с многобройните задължения. Води си много подробни записки и се старае да изпълнява всички задачи, които Петър Дънов възлага на учениците си. В същото време увлечението й й добавя и нови проблеми. При изпълнението на една от тези задачи тя се движи боса, облечена с официална, бродирана с българска бродерия, копринена рокля по средата на софийските централни улици. При изпълнението на друга задача група ученици потеглят от центъра на София на нощен поход към Витоша. През равни интервали от време, под ръководството на Учителя, напътствани и окуражавани от Него, всеки от тях тръгва сам в нощта. Трябва да се съберат всички на уречено място в гората в Симеоново. Майка й е шокирана от подобно поведение. Забранява й да посещава беседите. Но Иванка продължава да ги посещава. Опитва се да не влиза в конфликт с майка си. Но колкото повече се старае, толкова по-невъзможно става това. Така се стига до един летен ден, в който, прибирайки се вкъщи, Иванка намира вратата на къщата заключена. За да не задълбочава конфликта, решава да преспи на черджето пред прага. Резултатът е тежка бъбречна криза. Ситуацията се усложнява и от вредните условия на работа в лабораторията към митницата. Тогава Иванка събира кураж и отива за съвет при Петър Дънов. Какво точно й казва, тя така и не споделя с близките си. Но след разговора си с Него, тя се появява на Черни връх. Наблюдателят на станцията на Черни връх е също следовник на Петър Дънов и й дава подслон. Всеки ден тя ходи боса по тежката планинска роса, посреща слънцето. Пие козе мляко. Често се случва по пътеката, по която се движи, да трябва да се движи внимателно между таралежи, гущери или лениво излегнали се пепелянки. Това може да е било част от лечението и ученичеството й – така или иначе, съумява да се размине с тях безконфликтно. Около месец след началото на лечението си, при връщането си от обичайната си вече разходка, тя среща наблюдателя на станцията, придружен от млад мъж, облечен елегантно-туристически – с голф, каскет, туристическо яке и обувки. Това бил цар Борис III.

Макар и с възстановено здраве, Иванка повече не може да работи в митницата. Постъпва на работа като учителка в отлично оборудваното професионално училище по градинарство и овощарство в Садово. Интересите й към учението на Петър Дънов продължават. Продължават и срещите й със Стефан Кадиев. През 1933 г. те се оженват. За съжаление, по това време омъжените жени не може да работят. Тя отдава силите си на семейството си.

След 9 септември 1944 г. отново започва работа в лаборатория на Министерството на народното здраве. Отново условията на работа са изключително вредни. Последствието е тежко заболяване. Консилиумът от колеги на д-р Кадиев има разногласия само по отношение на сроковете на неизбежната й смърт – дали ще бъде след няколко дни или след няколко месеца. Но съветите на Петър Дънов изникват в измъченото съзнание на майката. С последните си сили тя нарежда на семейството си да я отведат в Симеоново на квартира и да се опитат да се справят без нея. Приютена от състрадателната баба Гика, прекарва известно време при повече от скромни условия – почти без контакти с хора, в малко килерче, с храна единствено козе мляко и къшей хляб. Когато близките й със свито сърце успяват след няколко седмици да се отскубнат от града и да отидат и да я видят, се оказва, че нея я няма. Баба Гика ги информира: „А, она ойде на връо!" После се изяснява, че става дума за Черни връх...

Годините след 9 септември 1944 г. не са години, през които е безопасно да се говори за идеите на Петър Дънов. Тя ги заключва в себе си. Няма да е пресилено, ако се каже, че пази близките си от пряко запознаване с тях. Но животът й, до самата й смърт през 1974 г., е един безсловесен урок, разбран от семейството й едва след събитията от 1989 г.

Елена Кадиева (дъщеря на Иванка и Стефан Кадиеви)

IX. Документи на д-р Стефан Кадиев

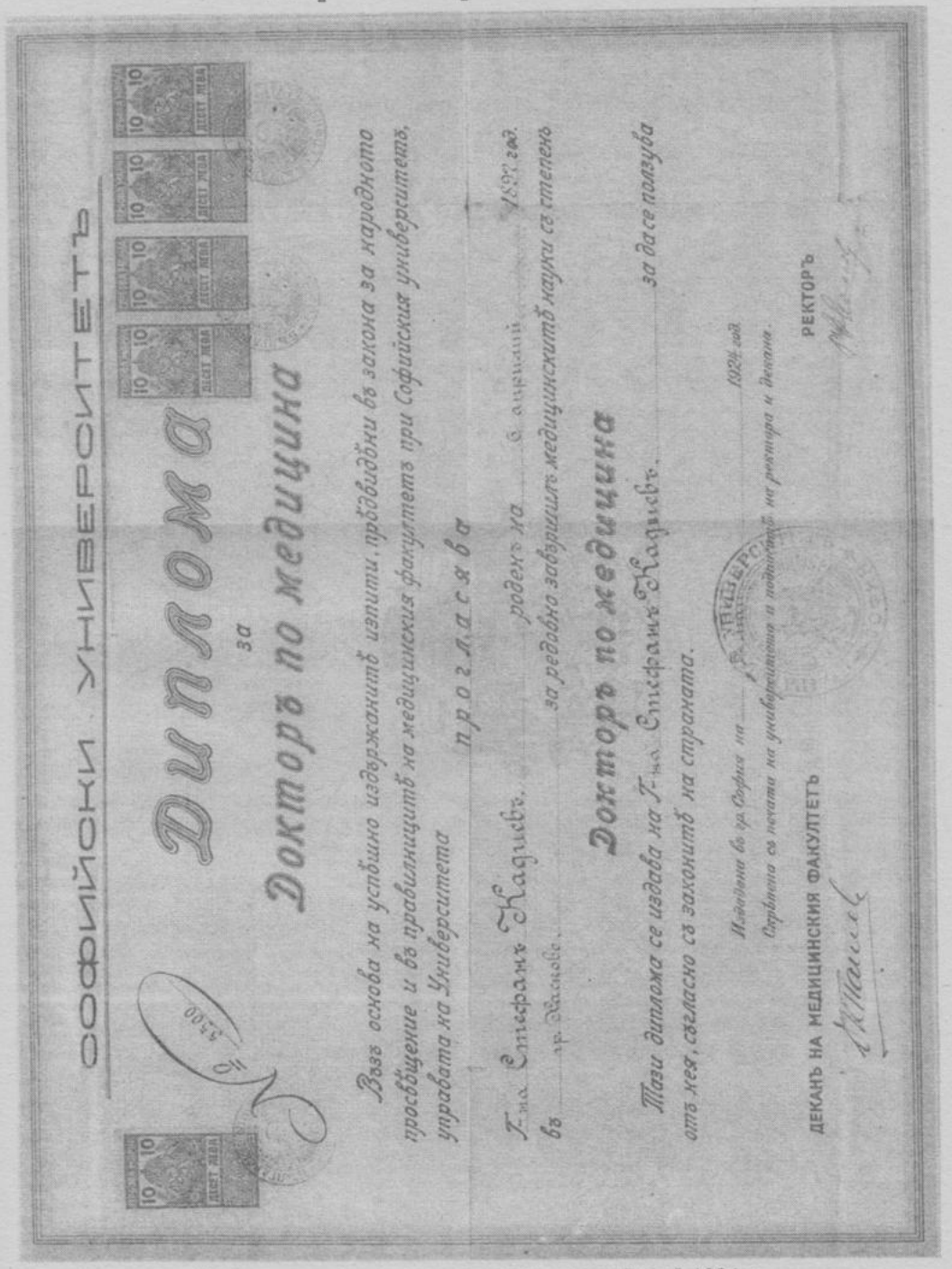

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТЪ

Диплома

за

Докторъ по медицина

Възъ основа на успѣшно издържанитѣ изпити, прѣдвидѣни въ закона за народното просвѣщение и въ правилницитѣ на медицинския факултетъ при Софийския университетъ, управата на Университета

прогласява

Г-на Стефанъ Кадиевъ, роденъ на 6 априлий 1898 год.

въ гр. Пасково, за редовно завършилъ медицинскитѣ науки съ степень

Докторъ по медицина

Тази диплома се издава на Г-на Стефанъ Кадиевъ за да се ползува отъ нея, съгласно съ законитѣ на страната.

Издадена въ гр. София на 1924 год.

Скрѣпена съ печата на университета и подписитѣ на ректора и декана.

ДЕКАНЪ НА МЕДИЦИНСКИЯ ФАКУЛТЕТЪ

РЕКТОРЪ

1. Диплома за доктор по медицина от 5 май 1924 г.

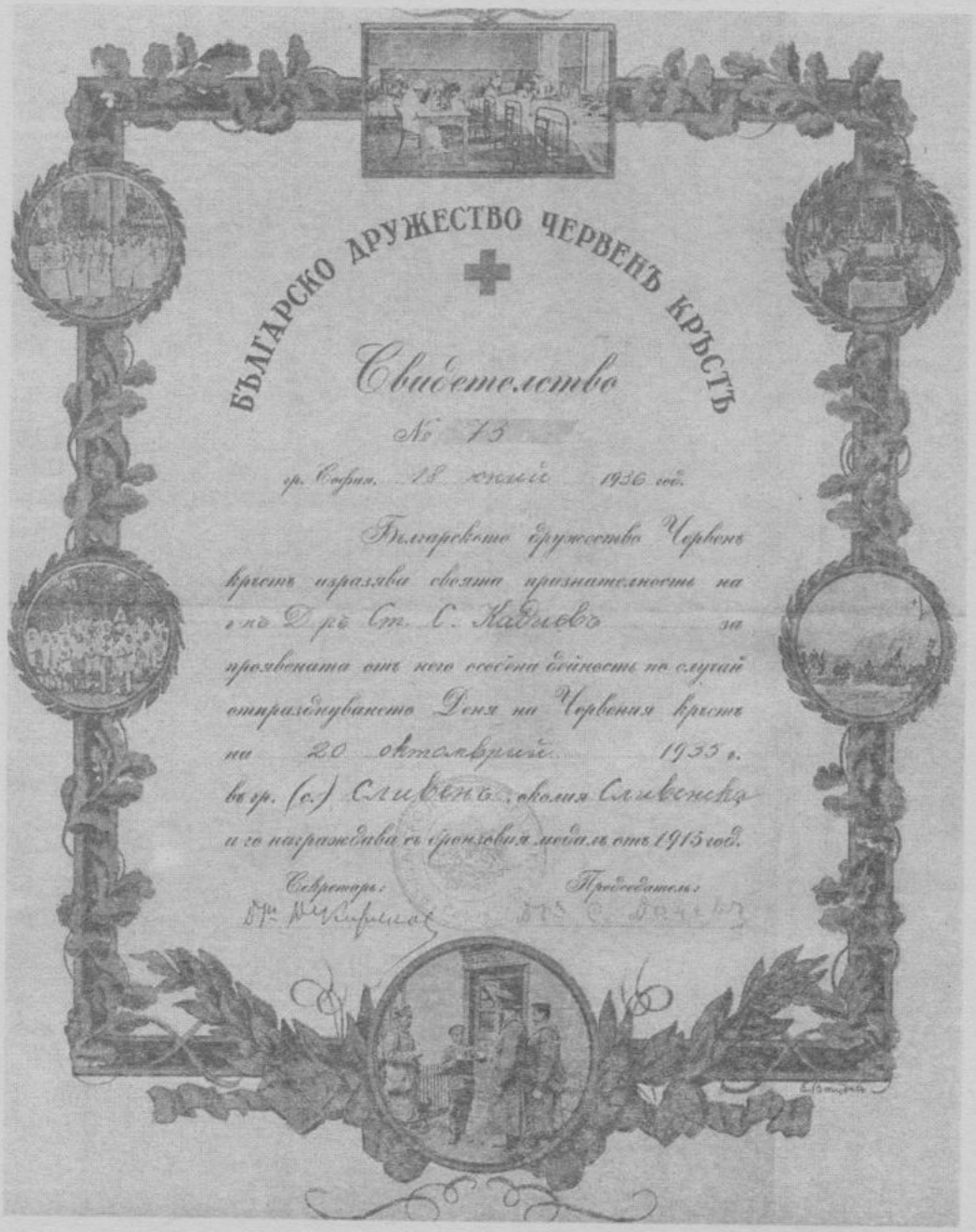

БЪЛГАРСКО ДРУЖЕСТВО ЧЕРВЕНЪ КРЪСТЪ

Свидетелство

№ 75

гр. София. 18 юний 1936 год.

Българското дружество Червенъ кръстъ изразява своята признателность на г-нъ Д-ръ Ст. С. Кадиевъ за проявената отъ него особена дейность по случай отпразднуването Деня на Червения кръстъ на 20 октомврий 1935 г. въ гр. (с.) Сливенъ, околия Сливенска и го награждава съ бронзовия медалъ отъ 1915 год.

Секретарь: Председатель:

2. Свидетелство 18 юни 1936 г. от Българско дружество „Червен кръст“

БЪЛГАРСКО ДРУЖЕСТВО „ЧЕРВЕНЪ КРЪСТЪ“

ЕВИДѢТЕЛСТВО

№16319

Българското Дружество „Червенъ Кръстъ“

награждава съ почетния дружественъ знакъ сребренъ медалъ

Сан. капитанъ д-ръ Стефанъ Кадиевъ

гр. Хасково

съгласно чл. 24 отъ Устава.

София, 4. октомврий 1939 г.

Прѣдседатель:

Секретарь:

3. Свидетелство от 4.X.1939 г. от Българско дружество „Червен кръст“
4. Грамота за награждаване с кавалерийския кръст
на ордена „Свети Александър“ от 6.V.1943 г. (на следващата страница)

ИЙ БОРИСЪ

СЪ БОЖИЯ МИЛОСТЬ И НАРОДНАТА ВОЛЯ

ЦАРЬ НА БЪЛГАРИТѢ

Въ знакъ на НАШЕТО
особенно благоволение, наградяваме
санитарния - майоръ
Стефанъ Станчевъ
Кадиевъ
отъ Щаба на 10а пех. Родопска дивизия
съ кавалерския кръстъ
ОТЪ НАШИЯ ОРДЕНЪ НА СВ. АЛЕКСАНДРЪ.
Заповѣдваме да му се даде настоя
щата грамота скрепена съ печата.

София. 6. май 1943. г.

№ 4739.

Канцлеръ на Орденитѣ: И. Грусъ

Секретарь

Д-р Стефан Кадиев

X.
Бележки на съставителя Вергилий Кръстев

Д-р Стефан Кадиев – роден на 6 април 1896 г. в гр. Хасково, починал на 15 септември 1985 г. в гр. София

1. Познавам д-р Стефан Кадиев още от 1971 г., кога+639*то той бе на 75 години. Беше запазен за възрастта си, с буден ум, подвижен и енергичен. Когато за пръв път се запознахме на Рила, при 7-те рилски езера, той ме огледа изпитателно и накрая каза: „Младото докторче пристига точно навреме." Не разбрах какво искаше да ми каже, но знам, че пристигнах в последния момент и точно навреме, за да спася това, което не бе унищожено от комунистическата власт 1945–1971 г. и което се укриваше от още живите последователи на Учителя Дънов. А обиските и изземването на книгите на Учителя продължиха и от 1971 до 1989 г. Унищожаваха и изгаряха всичко.

2. Спомням си, че тогава от комунистическата власт бе разрешено летуването на Рила от последователи на Учителя Дънов. Бяхме се качили горе, опънали палатките, провизиите бяха сложени до тях. Но няколко възрастни сестри бяха яли някакви круши, които бяха омекнали и развалени, и получиха диария и отпаднаха и лежаха по цял ден в палатките си. Аз бях детски лекар и знаех много добре какво означава всичко това, какви бяха инструкциите по болниците при диария. Трябваше да се лекуват и изследват в болница. Освен това там бе вододайна зона и можеха да заразят водата, която отиваше като питейна вода за София. Опитах се да се намеся. Но никой не ме слушаше. Аз бях за тях никой. А в болницата за такива случаи аз бях някой и разпореждах и всичко се изпълняваше. А тук бе анархия. Аз разбрах, че това бе клопка за мен и реших да напусна лагера. И си тръгнах. Избягах. След мен си заминаха още двама лекари. Накрая дошъл д-р Кадиев и сложил ред. Него го слушаха. Но не и мен. За тях аз бях никой. А за мен те бяха врагове на Школата на Учителя, защото не изпълняваха нищо от това, което Той бе казал в Словото Си. И бе отпечатано. Само залъгваха себе си и онези, които отиваха при тях заради Школата на Учителя.

3. Аз живеех в дома на Мария Младенова, която бе към 75-годишна. Тя бе родом от Сливен, а д-р Кадиев бе работил там във военния гарнизон като военен и санитарен лекар. Тогава, по онези години, Сливен се славеше със своите ясновидци и там ври и кипи от невероятни индивидуалности, притежаващи различни дарби по окултните науки. Там се подвизава и Димитър Добрев, който е ръководител на тамошното братство. Д-р Кадиев взима тетрадка и с автоматичната си писалка тръгва от човек на човек, разговаря с тях и после тези очерци ги записва в две тетрадки. Той ги бе предал на Мария Младенова да ги чете и после тя ми ги предаде на съхранение с разрешението на д-р Кадиев. Тя

знаеше моя план, че ще пиша книга за д-р Миркович и за Сливенското братство. Ще се пише, но не е дошло времето за този том.

4. Дъщерята на д-р Стефан Кадиев, Елена, ми предаде една тетрадка от него за д-р Миркович и статия за него, които ще бъдат включени към материала на д-р Миркович за Сливен, когато му дойде времето. Тук, в неговия материал, не бе подходящо.

5. В моите издирвания, бяха ми предали две папки с очерци, написани от д-р Кадиев за съвременниците на Школата на Учителя Дънов. Тези случки, събития, той ги бе записал и прехвърлил на пишуща машина. Това бе невероятен за мене материал и аз изчаквах времето, което ще дойде, за да ги публикувам. И дойде това време.

6. Когато се свързах с дъщеря му Елена Маринова Кадиева, тя ми разреши да публикувам неговата книжка „Рила, когато проговори" от 1938 г. След като й представих моя план, то тя реши да ми съдействува, като ми предаде снимки, изрезки от вестници, статии на баща й, написани материали на пишуща машина. Тук се появиха още от онези очерци за възрастните приятели. Той съдействуваше от Невидимия свят. Това бе определено и сигурно. И аз го виждах със сетивата си.

7. След няколкомесечна работа бе подреден целият материал в раздела „Между истината и легендата", който сам си го бе озаглавил. Аз му придадох моята концепция, подредих го, както аз зная и както смятах, че трябва да се подреди. Към този материал прибавих и други разкази и спомени на очевидци, които имах и съхранявах. Може да се каже, че неговият материал бе 2/3, а моят – 1/3. Така се запечата този раздел и се съхраниха всички спомени, които се пазеха. Накрая, на 31.XII.2002 г. приключих, като на 3.I.2003 г. дадох финала на този раздел.

8. Беше включен един материал, който бе събран от годините 1962–1980 г., когато Изгревът бе разрушен, след процеса срещу Братството 1957/1959 г. и опитите да се съживи това, което беше останало. Битката е била толкова ожесточена, че „избиването" е било взаимно, едни са заминали в затвори, а други остават психически разстроени и неспособни да направят нещо. Точно в този момент се явих след 1969 г. и започнах да спасявам едно по едно това, което бе останало. Този раздел е важен. Той важи и за вчера, и за днес, и за утре.

9. Прегледах всички броеве на в. „Братство" и извадих на ксерокс всички негови статии, после подбрах най-добрите според мен и ги включих. Извадих неговите статии и от сп. „Житно зърно"; те отначало не пасваха към моята концепция, но бяха включени тук накрая.

10. Включих някои стихове от него, които ме впечатлиха. Така че неговият материал бе окончателно завързан от моята концепция и на 3.I.2003 г. го предадох на Марина Иванова за набор и подготовка за печат.

11. Помолих дъщеря му Елена да напишат биографичен очерк за баща си и за майка си. Това го сториха. Беше ми предадена тетрадка, която той е започнал да вписва от 1942 г., за родословното дърво на рода Кадиев. Беше невероятно изживяване за мен. За пръв път виждах българин, който пише за своите прадеди. И той си беше изписал цялото име, своето и на дедите си. То гласеше така: Родово дърво на Д-р Стефан Станчев Стефанов Манолов Кадиев. Неговото лично име Стефан беше завързано с баща му и дедите му. Баща му Станчо Стефанов Кадиев е роден през 1871 г., а умира през 1942 г. Дядо му Стефан е роден през 1843 г. и умира през 1917 г. А баба му Теофана Хаджи Найдева е родена през 1842 г. и умира през 1926 г. Тази баба Теофана отглежда внука си Стефан, който по-късно става Стефан Кадиев. И за благодарност към баба му Теофана, аз ще цитирам онова, което внукът Стефан бе написал за

баба си Теофана. Тук му е мястото. А баба Теофана не е обикновена бабичка, а истинска баба на рода си и на внука си Стефан.

Теофана Хаджи Найдева (1842–1926 г.), бабата на Кадиев, е човекът, който е имал най-силно влияние върху същия, тъй като върху нея пада значителна част от неговото отглеждане. Средна на ръст, с бяло, червендалесто, кръгло лице, с типичен хаджинайдевски орлов нос, с тънки устни, с малки уши, тя беше много умна, мълчалива. Правеше от време на време хапливи забележки, които се губеха в цялостната й трудова значимост. Не се караше, но без много приказки провеждаше това, което беше необходимо за семейството. Чистеше къщи, готвеше, доеше козата или биволицата, каквито имаше често в малкия обор. Палеше кандилото, кръстеше се скришом, ходеше на черква – „Света Богородица", гдето водеше и най-големия си внук – Стефан, на Великденските молби и служби. Стефан беше свикнал с нея, както се свиква с масата или стола вкъщи. С ъгъла на окото си той забелязваше, че тя повече обича неговата братовчедка Савка, лелината му дъщеря, като се стараеше всякак да я облагодетелствува. Повече обичаше лелята, дъщеря си Иванка, отколкото сина си Станчо, бащата на Стефана. Когато майката на Стефан прибра семейството на Станчо в поправената си бащина къща в Овчарски участък, баба Теофана отиде да живее у дъщеря си Иванка. Тогава имаше голяма нужда от работници в тютюневите складове. Тя постъпи на работа в склада и беше доволна, че получава заплата. Един ден леля Иванка казала:

– Ма мамо, срам ме е вече от хората, толкова ли се нуждаеш от пари, я си остани вкъщи!

Останала и започнала да реже парцали (които занасяли на дарак да ги разчепкат и от тях са пълнели дюшеците си или са ги използвали да тъкат от тях черги – бел. на съставителя Вергилий Кръстев). Рязала два дни, на третия отпуснала ножицата и рекла:

– Ти довечера колко ще ми платиш, дето ти режа парцалето?

– Иво, мари мамо, ние сме си свои! Между свои пари не се дават.

– Тука в тази работа няма свои и чужди. Дължиш ми две надници. – И отказала повече да реже парцалите. Видяла след това голямата си заблуда към онази, която най-много обичала и поддържала за сметка на останалите.

12. А да не отминем и дядото и да не ни се разсърди, ще поместим един интересен откъс, написан за него от внука му Стефан Кадиев. А той е следният:

Дядо Стефан разказваше следното: Баща му имал от първата си жена синове и дъщери. От втората жена бил само той, Стефан. Когато бил на 7 години, баща му се разболял, повикал го и му казал:

– Щеван, на всекиго съм дал, каквото съм могъл. Ти си ми най-голямата грижа, защото ми си най-малък. Запазил съм за тебе един рог с жълтици, сложих го на гредата в плевнята. Те са за тебе.

Бащата наскоро умрял. На средата на стаята били натрупани черги и покривки, за делене на наследниците, както е обичаят. Седемгодишното момче подскачало и се премятало по чергите. Едната от снахите забелязала:

– Сега подскача, а не знае, че утре ще е на улицата.

В детинската си наивност, Стефан се похвалил пред един от братята си, че баща му казал где има един рог с жълтици.

– Къде, къде? На гредата в плевнята ли? – го запитал повторно братът.

Когато наскоро Стефан потърсил рога върху гредата, не намерил нищо. Така той, от беден по-беден, се намерил само на 7 години в град Хасково, гдето започнал да учи занаят: шивачество, караабаджия – шивач на горни мъжки дрехи, потури, ентерии, каквито тогава се носели. Навярно оттогава бяха останали едни мощни ножици, един огромен напръстник и един тежък железен аршин (с който са отмервали плата за отрязване – бел. на съставителя Вергилий Кръстев).

Не е било лесно за чирачето да си пробие път в живота!

За братята си той не разказваше нищо добро: не само че не му помагали, но даже заемали от него пари, които не връщали, както разказваше неговата съпруга, бабата на Кадиев, на име Теофана.

Дядо Стефан беше рус, сух, подвижен, сприхав, добре разположен, добър ездач на кон. Когато дошли русите, той яздил „джигитовка", с което баба Тифани много се хвалеше. При едно падане си счупил бедрото. Били поставени „клапи" и той трябвало да лежи три месеца вкъщи. През това време се заел да научи писмо и четене. Така освобождението от отоманско иго го заварва грамотен. Той се назначил стражар, при това – конен. През свободното си време обаче той не изоставял иглата и ножиците, карал си и занаята. Когато прослужил 14 години, останало му още няколко месеца до пенсия, той забелязал, че работата от шивачеството му донася по-добър доход, отколкото стражарството. Напуснал и останал само като шивач. Това вече никога баба Тифани не му прости:

– Ти, ако беше умен, щеше да ми оставиш поне една пенсия – казваше тя, зарад което той страшно много се ядосваше.

Дядо Стефан никога не оставаше без работа. След операция в Пловдив от д-р Малама, той носеше изпъкнали очила. Без да приказва много, влизаше в избата и грижливо подреждаше дървата или каците. Затова беше винаги добре дошел в къщата на лелини Иванкини, гдето всякак помагаше на зетя си Кирил. Доста време той прекара на воденицата на братя Пулеви в Симихча (Клокотница) като желан техен помощник. Дядо Стефан умря на 76 години от бронхит и изтощение. Пушеше цигари и не отказваше от ракията, когато я имаше.

Ето, зачетохме, освен баба Теофана, и дядо Стефан, който останал без пенсия поради кривите си сметки.

13. Жалко, че не можах да попадна на подходящи снимки на д-р Стефан Кадиев като военен лекар. Ето защо помествам тези на неговото семейство – на него и на жена му. Той има две дъщери.

Елена е родена на 3 февруари 1934 г. в 3 ч през нощта в гр. Сливен.

Пенка е родена на 31 май 1938 г. в 21.48 ч в гр. Хасково.

14. Бяха ми предоставени много изрезки от вестници и списания, на негови статии. След като ги прегледах, реших да включа само тези от в. „Братство", които лично извадих на ксерокс. После намерихме и вестник „Хасковска поща" от гр. Хасково и включих подходящи статии.

15. Неговата дейност е многопосочна и неговите интереси са разностранни. Аз застъпих само това, което ме интересуваше и което за мен и за моето съзнание беше важно. Важното бе, че той е последовател на Учителя Петър Дънов; и това, което бе направил – да опише в очерци онези, останалите живи последователи на Учителя след 1944 г., е цял подвиг. Ако не беше го записал, нямаше да има историческа следа от хора и събития за Школата на Учителя.

Пример: Когато приготовлявах материала за д-р Иван Жеков, сложих очерка, който бе направил за него лично д-р Стефан Кадиев. Той го бе направил, а не някой друг. А моята заслуга е, че го открих и го прикачих към материала на д-р Иван Жеков.

Когато приготвих материала за д-р Михаил Стоицев, сложих очерка, който лично д-р Кадиев бе записал от него. Нито синът му, нито внуците му можеха да напишат за него. Дори нямаха отпечатаната му книга.

Така че тези двамата трябва да благодарят не на мене, а на д-р Кадиев. А на мен – да не ми пречат от Небето, а да ми съдействуват, за да отпечатам и тях в „Изгревът".

16. Ето така младото докторче, какъвто бях аз през 1971 г. и което е важно – че се явих точно навреме, успях да спася онова, което ми бе предадено и което аз издирих впоследствие. И сега го отпечатвам. Приготвих го през 2002 г., а се отпечатва през 2003 г.

Ето сега съм старо докторче, вече в пенсия, изминали са 32 години оттогава, но нали бях дошел точно навреме, успях да свърша работата на д-р Кадиев точно навреме. Издадох му материалите точно на време. Благодаря на Бога и на Учителя.

17. А дъщерята на д-р Кадиев, на име Елена, ми съдействуваше. И когато подготвих снимките на д-р Кадиев, установих, че именно тя, като по-голямата дъщеря, бе заснета с майка си и баща си. И публикувах именно тях. Та, трябваше някой да се роди от рода, за да съдействува. А това бе цяло откритие за мен, защото почти всички наследници на последователи на Учителя Дънов ми пречеха. Вместо да се пребиват от търчане да ми носят материали за бащите и дедите си, те ми пречеха и воюваха срещу мен. Това бе правило в моята работа по издирване на материалите от съвременници на Учителя. А тук се появи едно изключение. Едно изключение от 100 случая. От 100 случая 99 ми пречеха, а тук се яви един човек от 100 случая да ми съдействува. Да се чудиш и да се маеш. За мен нещата бяха ясни. Но тук го описвам, защото бе изключение. Ех, Елена изпълни синовния си дълг към баща си и към духовния Изгрев.

18. Тези материали бяха много трудно подготвени, защото се свързвах със спомените на различни лица, представители на различни школи, дошли от памтивека, за да присъствуват в Школата на Великия Учител – Беинса Дуно. Беше много трудно. Благодаря на Бога, че успях да издържа. Направих го за Школата на Учителя Дънов. Амин.

Написано и приключено в 20 ч на 3 януари 2003 г.

Вергилий Кръстев

VII.

Духът на Истината

в

Словото

На Всемировият Учител

Беинса Дуно

и

Духът на Заблуждението

в

Деянията человечески

„Ние сме от Бога,
Който познава Бога, нас слуша,
Който не е от Бога, не ни слуша.
От това познаваме Духът на Истината
И Духът на Заблуждението."

(I Йоаново послание, гл. 4, стих 6)

VII.
Духът на Истината
в
Словото
На Всемировият Учител
Беинса Дуно
и
Духът на Заблуждението
в деянията человечески

I. Учителят Дънов за религията, духовенството и църквата 896

II. Учителят Дънов за любовта, брака и женитбата 902

III. Женитбата на Изгрева (от Вергилий Кръстев) 909

I. Учителят Дънов за религията, духовенството и църквата

1. Из „Беседи, обяснения и упътвания от Учителя, дадени на учениците от Всемирното Бяло Братство при срещата им в гр. Търново през лятото 1922 година" – из беседата „Новият живот", държана в читалище „Надежда" на 19 август 1922 г., гр. Търново, 10 ч сутринта, с. 22–24:

„Какво е предназначението на духовенството в съвременния свят? Предназначението на цялото духовенство от всички религии, а не само на християнството, беше да спре войната. Тия духовници трябва да са справедливи и да знаят, че войната не е потребна. Те трябваше да вземат страната на истината, а те се присъединиха към страната на обратния лагер. Питам тогава: В какво се състои тяхната религия? Разбирам един военен да каже: „Аз съм военен, със силата на ножа, на оръжието решавам въпросите", а един свещеник, който говори за любов и препоръчва нож, това не разбирам. Ние трябва да се отличаваме. Следователно този държавник казва на духовенството тъй: „Вие трябва да убедите съвременното общество, да наложите вашето влияние, за да престанат войните. Не убедите ли обществото, Европа е изгубена..." Туй го казва един практичен, английски ум. Туй не е упрек. Аз, когато говоря за духовенството, не разбирам нашето духовенство. Аз казвам: принципално трябва да разрешим въпроса – или със сила, или с любов. Няма по-велика сила от Любовта. Най-великата сила, която действува, това е Любовта. Това са опити, които сега прилагаме. И аз съм готов с всички ония, които не поддържат моето учение, на следующия опит: за 1, 2 или 4 години да приложим принципите, които аз проповядвам. Ще създадем училища, ще вземем най-разваленитe типове от децата и аз ще ги възпитавам сам според тия принципи, които проповядвам. И от другата страна, другите приятели нека приложат идеите си, и онази система, която даде най-добрите резултати, нея ще приемем. Като говоря така, аз не подразбирам другата крайност, в която отиват някои – че религията не е потребна. **Религията, като един вътрешен принцип, е потребност за душата, но формално тя трябва да се измени.** Онези, които не вярват в никаква религия, казват, че религията подразбира по-низша култура. Аз давам следующото свое възражение: Ако действително религията говори за една по-низша култура, тогава животните, у които няма религия, би трябвало да стоят по-високо от хората, когато това не е така. **Нашата съвременна религия е изопачена.** Нека признаем факта, че ако дойде един благочестив човек в някоя българска църква – това не е за упрек, – ще намери ли той в нея ред и порядък? От небето ли ще капне този ред и порядък? Той ще излезе от нас. Свещеникът и всички богомолци трябва да подемат, да служат от любов на един велик принцип.

Сега, за нашето учение, някои казват: „Вие сте сектанти." Не, ние не сме сектанти и ще кажа защо не сме. Ние отричаме съвършено целия съвременен живот и неговите методи и поддържаме новия. Следователно онези, които поддържат стария живот, те са сектанти. В нас всичко е ново: нашите разбирания, нашият морал е нов. Ние проповядваме учението, че човек, който има съзнание, като види една мравка, трябва да ѝ направи път. И ако един човек има такова съзнание, че може да направи път на една мравя, ако неговото съзнание е толкова будно, той може да направи велики работи в този свят."

2. с. 35–36:

„Христос не дойде да създаде духовенство в света. Той дойде да създаде служители на човечеството, да служат по Любов на Бога. Те трябва да бъдат образец на любовта, на честен живот. Аз съм готов със съвременното духовенство, с нашите братя, владици и свещеници, да разменя мисли. Ще се качим с тях на Мусала, аз ще ги поканя на една братска разходка, от всички ще има – дякони, свещеници, архимандрити. Ще излезем на Мусала. Първо ще отидем към Бистрица, ще вървим полека, ще си говорим по братски, после ще минем по долината на Марица, през „Рилската пустиня", ще вземем южния край, и като се качим горе на Мусала, там, на 3000 м височина, ще обмислим и ще решим въпроса какво да бъде православното духовенство. Този въпрос само на Мусала ще можем да го разрешим, а не тук долу, в Търново. На Мусала съм готов братски да се разговарям с тях, няма да им се смея. Ще им кажа: „Братко, само тук, на тоя чист въздух, колкото сме по-близко до Бога, толкова по-добре ще може да разсъждаваме здраво, смислено по тия въпроси, за Бога." Ще кажете: „Той иска да излага владиците." Аз ли ги излагам? Те сами са се изложили. Ако те не живеят добър, честен живот, те са се изложили. Ако аз не живея добър, честен живот, сам съм се изложил. Няма нищо скрито-покрито."

3. с. 50–52:

„А вие казвате: единственото нещо, което може да ни спаси, е: „Повярвай в Господа Исуса Христа, и ще бъдеш спасен ти и домът ти." Не, трябва да възприемем всички любовта, която може да ни спаси. **Само Божествената Любов може да ни спаси.** Ако духовенството, т. е. владиците и свещениците, започнат да проповядват тази любов, аз съм първият, който ще ги поздравя. Всеки духовник да ходи от дом в дом в България да проповядва не що е „дъновизъм", какво може да донесе „дъновизмът" и какви методи да употребят против нас, а какво може да донесе слънчевата енергия, светлината и топлината, какво може да донесе любовта, как да възпитават майките и бащите. „А, нали имаме любов?" – ще кажете. Нека свещениците викат народа и го питат: „Искате ли да стои Дънов в България или не?" Ако народът гласува, че не иска, аз съм готов да напусна България, нищо повече. Тогава ще кажа на всички мои ученици: „Върнете се в православната църква." Но докато народът не се произнесе, аз ще стоя тук. Какво говори духовенството, за мене туй не е меродавно, но каквото говори българският народ. Тоя народ създаде свещениците, а не свещениците създадоха българския народ. Следователно българският народ каквото говори, то е важно.

Тогава аз бих желал с тия свещеници да направим един опит: да тръгнем от село на село, аз само ще лекувам, няма да говоря, а те нека да проповядват, и да видим какви ще бъдат резултатите. Аз ще оставя българина пак да си е българин, няма да го изменя.

Аз искам да събудя тази Божествена вяра в българите. Те религия имат, **но вяра нямат, изгубили са я**. Българинът е практичен. Той казва така: „Този човек защо работи, за пари или без пари? Ако работи за пари, тази работа лесно се разрешава, но ако работи без пари, тук има нещо." Щом работи без пари, той започва да изучава. Българинът е практичен. Туй е практическа философия вътре в живота."

4. с. 53:

„А ние, религиозните хора, които все за Бога говорим, за Божествената Любов, но сме готови да си извадим очите един на друг. Какви са тия религиозни хора? – евангелисти, православни! Много хубаво, но де ви е любовта? Любов, любов се иска! Изисква се тази любов да не бъде само в църквата, а да прониква във всички домове, в майките и бащите, и да почувствувате всички тази топла струя. Казвате: „Елате в църквата!" В коя църква? **Църквата, това сме ние, живите хора, нашите умове и сърца.** Можеш ли да ме приемеш в твоето сърце – в твоя дом, – аз ще дойда, но в твоята каменна църква не мога да дойда. Това казвам само за разумните от вас, които разбират. Тъй трябва да разбираме закона. Трябва да се даде свобода на младото поколение, да му се каже, че само един Господ остава в света, той е Господ на Любовта – за млади и за стари, и за учени, и за прости, за всички, и тази Любов умиротворява всичко в света, тя почва да действува. В нея всички хора стават, оживяват и възкръсват. И сега иде ден на възкресение. За кои? Аз поздравлявам младото поколение, те ще възкръснат. Аз на младото поколение ще дам всичкото свое съдействие, с тях съм едно. Аз съм с младото поколение, момичета и момчета, които имат стремеж към Бога, които имат любов. И със старите, които имат същия стремеж и същата любов, и с тях съм, но с онези, които нямат тази любов – скъсвам."

5. с. 56:

„Ако Христос сега дойде в България, ще бъде ли доволен Той от българите, ще бъде ли доволен от синодалните старци, от църквата? Ще бъде ли Той доволен от тях, които решили, че „Господин Дънов се самоотлъчил" от православната църква? Че и те самите **не са още православни, те са схизматици**, а мене ще отлъчват! Католическата църква може да ме отлъчи, но православната църква? **Ами, ако аз съм една нишка, която носи туй Божествено учение, ако вие скъсате тази нишка, какво ще спечелите?** Вие ще изгубите вашия идеал, както го изгубиха преди 2000 години евреите, които отхвърлиха учението на Христа. Днес те изправят вече своята погрешка и няма да остане народ на земята, който да не се преклони пред тази Истина и да не я приложи. Сега и вие, българите, колкото по-рано възприемете това учение, толкова по-добре ще бъде за вас."

6. Из „Сила и Живот" – беседи, държани от Дънов (по стенографски бележки), Четвърта серия. София, Кооперативна печатница „Едисон", 1922) – из беседата „Ананий и Сапфира", държана на 20 ноември 1921 г., с. 155–156:

„Сега върху мене се хвърля някой път един упрек и той е следующият: че мене са ме правили за някакво божество, че съм бил заобиколен с жени, с това-онова. Божество, като Бога ме смятали. Бог ли съм? Аз бих желал всички хора да бъдат богове. Що значи Бог? – Да любиш като Бога. „Благ е", казва Христос. Ти благ ли си? Докато не си Бог, ти ще грешиш. Да любиш всички хора, без никакво изключение. Душата ти да бъде пълна с любов. Не само аз, но всички да бъдат божество. В какво отношение? Ако имам любов, божество съм, а без любов – тогава съм един паяк, и паяжината ми може да бъде отнесена от вятъра. **Не отричам – Бог е Любов. Любовта, която е в мене, е Бог. И аз съм благодарен, че Бог се е ограничил в мене, за да се прояви в мене – видимият, ограниченият Бог се е ограничил със Своята Любов в мене и аз искам да възприема Неговата Любов, да се жертвувам заради Него.**

Какво противоречие има тук? – „Ти не трябва да се правиш божество." Не, братя, аз искам да ви кажа всички да бъдете подобни на Христа. И Писанието казва: „Трябва да бъдете подобни на Бога, съвършени." Павел казва: „Подражавайте на мене, както и аз подражавам на Христа." Като Бога трябва да бъдете. Да бъдем благи, както Той е благ. Да бъдем милостиви като Него – това аз проповядвам. Туй е учението, което аз проповядвам. И съм готов още един път да умра, хиляди и милиони пъти съм готов да умра за това учение, знаят ли те това? Ако е въпрос за умиране, аз съм готов, стига това да изискват! **Но Господ сега не иска смъртта на праведника.** Веднъж е умрял Христос, 100 пъти не може да умира Той; сега други ще умират. И когато Той дойде, евреите не повярваха в този закон, не го разбраха. И когато си заминаха Онорций и Амриха, какво стана? Целият път от Иерусалим до Рим беше постлан само с кръстове. 60 хиляди души евреи бидоха разпнати на тия кръстове, когато Тит превзе Иерусалим. По колко души се пада на километър? – По 6 души евреи.

Като си замина аз, ще видите какво е моето учение! Колко километра има от Рим до Иерусалим? На всеки километър – турете 10 хил. км – по 6 души на един километър. Мислите ли, че Христос няма да тури в действие Своето учение? Аз казвам: ако сегашният свят не приеме Христовото учение, ще има 100 милиона християни разпнати на кръст. Разбирате ли добре това? Тогава имаше 60 хиляди, сега ще има 100 милиона християни. Земята ще бъде опасана няколко пъти само с кръстове. И тогава ангелите ще изнесат всичките Ананиевци и Сапфири, и всичките Юдовци, които съществуват; и от този свят, от тази култура, няма да остане ни помен! **Това е великото решение на небето, на Бога**, на ангелите, на светиите, това е решението на всички добри хора – **да пометат резултатите от тази култура**. От света помен няма да остане! Ново небе иде и нова земя иде! И младите трябва да погребат старите!"

7. с. 157:

„Ще кажете сега: „Дали Христос говори в този човек или дяволът?" Ако аз си замина един ден от България, тогава ще знаете кой говори – дали Христос е говорил или не. Всяко нещо трябва да се опита. Какво ще им кажа? – На онази свещ можеш ли да четеш? Ако можеш да четеш, свещ съм; ако не можеш да четеш, никаква свещ не съм. И желая не само аз, но всички вие да бъдете като мене. Бих се радвал и желая всинца да имате моя ум и моя стремеж. Всинца да говорите като Амриха. Като излизат думите ви, да бъдат сладки като мед, и кристални, като росни капки. Като дойда при вашия чучур, като пия, да кажа: „Колко е хубава тая вода!" Този чучур, аз го считам плод на слънчевите лъчи.

Светът ще погине! Не физическият свят ще погине, а всички тия **стари, криви разбирания в умовете на хората ще изчезнат**. И нова култура ще се яви! И тия тела, и те ще се изменят, **ще се явят нови тела**, и светът ще се измени. Ще кажете: „Свърши се, няма живот вече!" Но вие още не сте живели. Отсега нататък иде животът. Небето трябва да дойде на земята, че да заживеем ние в Любовта. Да има две сладки думи, че като каже мъжът на жена си една дума, да й падне като мед на сърце. А сега имате ли вие тия капки? А-а, носорогът докато е в света, няма."

8. Из „Сила и Живот" – беседи, държани от Дънов (по стенографски бележки), Четвърта серия. София, Кооперативна печатница „Едисон", 1922) – из беседата „Целуване ми не даде", държана на 8 януари 1922 г., с. 312–314:

„Сегашните учени казват: „Събрал ги тях, все такива невежи хора, не ги ли знаем кои са те?" Че аз не съм дошъл в България да събирам красивите моми и момци, аз оставям тях за църквата, а онези, които нямат никакъв подслон, скулестите, те са дошли при мене. Тъй че, няма защо да бъдем в недоразумение, но, веднъж една моя овца изцелена по такъв начин, не я пускам вече. Какво разбирам под думата в църква – „църква"? – Под **„църква"** разбирам едно живо същество, което мисли и чувствува, има воля, а всички тия каменни здания, това са приюти, това не са църкви. А сега свещениците питат: „Ходиш ли на църква?" Аз бих дошъл у тебе, ти си отворена врата. Аз виждам, че вратите на сърцата у половете и владиците са все затворени, нямат и ключ. Питам клисаря: де са ключовете? – „Днес дядо поп не служи, елате в другата църква." Това не е църква. Когато някой иска да дойде в моята църква, аз отварям вратата й за богомолците в 4 часа, преди да изгрее слънцето. Тъй трябва да бъдат отворени вратите за всички хора, които искат да служат на Бога, и в тази църква всички кандила трябва да бъдат запалени, да се лее от тях светлина и благост. И който влиза в нея, трябва да остави вън всичкия си товар. Това е то църква, тъй трябва да се разбира. Ще кажете: „Ами какво ще стане с простия народ?" Те не са прости хора, ние говорим за всички учени – те са свършили гимназии, университети, – все със забавления ли ще ги занимаваме? Ще им позволим да влязат в църквата, да служат. Но как ще служат? – Като дойде владиката, нека се облече с одеждата на Любовта, тя е вътрешната дреха. После има един фелон, тя е дрехата на Мъдростта. Като си облекат тези дрехи, после нека си турнат и корони, и друго, и тогава нека служат. Като дойде тъй, аз ще му дам първо място, но, ако дойде със сегашните си дрехи, ще го изпъдя навън. Вън **вие, които продадохте името Христово, идвате да служите за пари**, да ги събирате във вашите котлета! **Христос не умря за пари, Христос дойде да служи в името на Божията Любов и Мъдрост, за да възкръси хората.** Туй е не само с нашите свещеници и попове. Когато говоря истината, в името на Христа я говоря. Горко на онези, които се противят на тези Божествени истини! В Христовото име, в Божественото, няма никакво заблуждение.

Нека българите сеят нивите си. Аз съм готов да дам на българите 100 пъти повече жито и царевица, преизобилно, нека те сеят, и свещеникът нека сее, но не с кръста и с котле в ръка. Нищо да няма в църквата: никакви пари, никакво разнасяне на дискоси. Това е безобразие! Всичко това трябва да се изхвърли, тъй говори Христос. Сега дойде някой, пита ме: „Ти свещ палиш ли в църква?" Аз казвам: моята свещ винаги гори, кандилото ми е запалено от памтивека, то никога не е изгасвало. – „Ами в църквата вярваш ли?" – В тази, **Христовата, църква** вярвам, в църквата на Любовта, в нея е Христос, в нея са и всички светии и всички добри хора. – „Ами при нас защо не идваш?" – Идвал съм и при вас, но вашите църкви са затворени. – „Как?" – Затворени са те, и сега, аз не мога да ги целуна. Те искат да отида да целуна ръката на владиката. Не съм от тях, та да целуна ръката на владиката. Някой път и моята ръка не искам да я целуват. Преди няколко дни дойде един човек, в когото беше духът. След като го поканих да остане на трапезата, той казва, че никой не трябва да ми целува ръката. После дойде една жена, която ми целуна ръката. Казвам си: Е-е, това внесе в него съблазън. „И той е един от владиците" – помисли си гостенинът. След половин час той стана, излезе, иска да се ръкува, аз го спрях – да не се ръкува, и му казвам: „На добър час, хубаво мислиш."

9. с. 315:

„Сега аз ви проповядвам не като на българи, или като на англичани, или като на френци. Аз ви проповядвам като на мои братя и сестри в името на Христа. Никога няма да изопача Истината. Аз ви говоря като на мои братя и сестри, като на приятели, като на ученици, които ви държа на равна нога със себе си, давам ви най-хубавите си мисли, макар че треперят тези хора вън, на студа. Аз ви давам най-хубавото от себе си, **запознавам ви с тези истини, за които никой друг, от 2000 години насам, не ви е говорил**. Защо? – Защото аз любя Бога, защото Му служа с Любов и Мъдрост. И вие всинца можете да Му служите. Всинца можете да служите на Бога с Любов и Мъдрост. Всички можем да бъдем братя, безразлично каква е степента на нашето развитие. Ще идем да работим според силите си.

И тъй, ние можем да дадем тази целувка на Христа, понеже Христос е навсякъде, в цялата природа. Навсякъде е Христос! И ние можем да Му дадем тази целувка; щом я дадем, ще цъфнем, ще завържем и ще станем силни. Моите думи са малко символични, но истинността им е отвътре."

II. Учителят Дънов за любовта, брака и женитбата

1. Из „Беседи, обяснения и упътвания от Учителя, дадени на учениците от Всемирното Бяло Братство при срещата им в гр. Търново през лятото 1922 година" – из беседата „Музика, работа и пост", държана на 21 август 1922 г., 5 ч сутринта, с. 148–150:

„За в бъдеще вие няма да се жените тъй, както сега се жените. **На учениците от окултната школа не се позволява да се женят по този начин. Беззаконие и престъпление е да се жениш без любов!** И когато се жениш, няма да викаш поп да те венчава. Туй е престъпление! То значи, че не вярваш. Венчаване е, когато любовта дойде. Любовта като дойде, тя е свършила всичката работа. Бог кога говори, това е любов. А сега викат попове, владици, турят епатрахили, кадят тамяни, туй-онуй – ще развалят работата. Когато Господ направил първите хора, събрал ги и двамата, съчетал ги и им казал: „Никакви попове, нито владици и кръстници: давам ви този свят с всички блага: идете, работете, ползувайте се от тези блага!" Бог въвел Адама в туй училище и му казал: „Слушай, туй е велико училище, вие ще работите сериозно, дал съм ви условия да работите, да завладеете законите, въздуха, водата, огъня и всички същества. Всичко туй ще завладеете."

Сега, като дойдете в школата, ние ще ви кажем: Първото нещо – ще завладеете вашия ум; второто нещо – ще завладеете вашето сърце; третото нещо – ще завладеете вашата воля; четвъртото нещо – ще контролирате вашите сили.

Туй е първото нещо в школата. Сега, ще ви питат някои: между вас женят ли се, венчават ли се, деца може ли да имат? Чудни са тия въпроси, смешни са! Животът ще върви тъй, както Господ го е направил. Ние именно искаме да повърнем живота към неговата първоначална чистота, да възстановим онзи идеален ред на нещата, онзи живот тъй, както е нареден от небето. Небето има свой план и този план искаме да докараме. Всички неща са предвидени. Мислите ли, че в този план не е всичко добре наредено? Като го приложим, ще имаме един идеален живот, ще имаме и деца, и бащи, и майки, но децата ще бъдат 100 пъти по-добри, отколкото сегашните. А сега, като дойде за женене, яви се един момък, дойде втор, трети, и момата не знае кого да избере. Това женитба ли е? Почнат да питат: „Богат ли е?" Не, не, не е този начинът. Женитбата в света има съвсем друг смисъл. Туй подразбира само физическата страна на женитбата. **Женитбата подразбира да дойде душата ти в съприкосновение с физическия, духовния и Божествения свят, в трите светове, да знаеш как да работиш в трите свята едновременно, да знаеш да трансформираш енергиите от един свят в друг.** А ние, като турим туй, че женитбата значи само растене, да знаеш как да растеш, и нищо повече. Някой казва: „Да се женим!" – Ще се жениш, ще растеш, разбира се. Но растенето не разрешава въпроса. След като израстеш и нищо не завържеш, нищо не си направил."

2. Из „Беседи, обяснения и упътвания от Учителя, дадени на учениците от Всемирното Бяло Братство при срещата им в гр. Търново през лятото 1922 година" – из беседата „Работа за новия живот", държана на 22 август 1922 г., 10 ч сутринта, с. 200–204:

„Аз искам всинца да бъдете свободни, а не роби. Когато ви говоря за женитбата, аз съм категоричен. **Роб с роб да се не жени**, защото жената робиня и мъжът роб ще народят робчета. Същите тия робчета утре ще народят други робчета. Какво ще спелечите? Утре ще дойде господарят, ще хване робчето, ще го заколи. Защо ще се женим в света за робчета? **Само свободният да се жени, т. е. никакво женене, а служене на Бога трябва.** Сега, ще ви питат: ще се жените ли вие? – Няма да се женим. Защо? – Ние отхвърляме робството. – Че, деца не искате ли да имате? – Не искаме деца на робство, а искаме деца свободни. – Попове не искате ли да ви венчават? – Не, не искаме, само робите се венчават. Нищо повече. Поп кого опява? – Само умрелите ги опяват. Който живее, поп може да му чете, но не и да го опява. После, ще се кръщавате ли? – Не, с вода не искаме да се кръщаваме. Майка ми досега ме е кръщавала повече от 100 пъти. Майка ми през първата година от рождението ми ме е кръщавала 365 пъти, втората година – 150 пъти, третата година – 50 пъти, а последната година – само един път. Колко пъти ще ви кръщават! А сега ние искаме да бъдем **кръстени с огън, с Дух**. Кръщение с вода не чисти. **Кръщение с огън искаме, което ще внесе чистота.** Ако някой иска да се кръщава, то ще бъде с огън – то ще внесе чистотата. Ако тръгнем по учението на поповете, какво ще ни дадат те? Но ще кажат: „Кой ще венчава дъщеря ви, сина ви?" Аз казвам: ако вашите дъщери и синове ги венчават поповете, те ще умрат, те ще ги опяват. Но ако вие приемете новото учение, тогава Духът ще ви кръсти, ще ви благослови, ще имате всичко в себе си.

Тия възгледи трябва да ви бъдат ясни на вас, като ученици. Като ученици, казвам, а който не е ученик, може да разрешава тия въпроси както иска; **но за ученика** този въпрос е разрешен – **той нито се жени, нито за мъж отива**. То значи: нито се жени, нито роб става, нито робчета ражда. В Стария Завет се казва: „Родени в беззаконие." Туй значи: родени в робство. **Щом служиш на греха, твоите деца се раждат като роби.** Това значи: родени в беззаконие, родени в робство. Евангелито пък казва: „Ние не сме родени в блуд." Я ми цитирайте този стих, какво е казал Христос? Христос им казва: „Ако бихте били чада Авраамови, делата Авраамови бихте правили, но вие сте от баща дявола родени в робство."

Тъй, мнозина от вас са идвали при мене да ме запитват да се женят ли, или не. Разбрахте ли, ученици, разбрахте ли сега как седи въпросът? **Да се не жените! Този въпрос за учениците решен ли е, разбрахте ли го сега?** Съвременните лекари не позволяват на болните хора да се женят. Съвременните лекари на идиотите не позволяват да се женят. На физическото поле го правят. А ние, духовните, позволяваме на духовно-болните да се женят. Кои са по-умни? – Лекарите са по-умни. Тогава ние казваме: **На роби хора не позволяваме да се женят; който не е свободен, не му позволяваме да се жени!** По същия закон ще бъдем последователни. Свободен ще бъдеш! Ще видиш: туй, което искаш да направиш, акт ли е на онази безгранична Божия Любов? Ако е акт, направи го, ако не – въздръж се! Ясна ли е тази мисъл за учениците? **Само свободният може да се жени.** Всеки, на когото сърцето е изпълнено с Божествената Любов, е свободен, но не да се жени. Той няма право да се жени.

Запитват: Практически казано, един момък и една мома от нашето братство могат ли да се женят? – Могат да се вземат, разбира се. Не, слушайте:

нито поп, нито гражданство може да венчава окултния ученик – това не е позволено. Венчава ли те поп, фалирал си. Преходните работи вие сами ще си разрешавате. Ние разрешаваме въпроса принципално. Досега вие сте се женили хиляди пъти, във всичките ваши състояния. И сега ако се жените, какво ще направите? Според хиромантията, на всеки човек е определено дали ще се жени фактически, по съдържание или по смисъл. Там математически точно е определено. Когато бъркат, може да е по форма, на физическото поле. Има линии, по които е определено кога ще се жени човек, колко години ще живее, колко деца ще има, с колко жени, т. е. колко пъти ще се жени и т. н. Всичко е определено. Туй е физическата страна. Да кажем, че един ученик мине тази стадия; тогава той вижда, че **по форма няма да се жени, а по съдържание**. Например, той ще стане учител някъде, тогава пак ще народи деца. **Учителят, като възпитава, ще внесе Божественото учение в душата на ученика, и като се събуди тази първоначална душа, детето ще се прероди. Това е пак раждане.** Този въпрос астролозите го решават. Когато иска някой да знае дали да се жени или не, нека отиде при някой астролог, да му плати и той ще му каже: кога да се жени, кой месец, за коя жена, или изобщо дали да се жени и т. н. Практически този въпрос е решен, само че трябва да намериш човек, който да ти каже по ръката дали да се жениш или не. **Един ученик на Бялото Братство няма право да се жени, докато не навърши 33 или поне 30 години.** Щом се ожени на 21 година, това не е в реда на нещата. Момата трябва да бъде [на] 28 години, а момъкът – [на] 30 години. Сегашните икономически условия не са такива. Ние казваме: Ако светът беше нареден нормално, то е друго нещо, но понеже сега е анормален, ще вървите по старому. Този е, обаче, посторонен въпрос, той ни отдалечава. Той не ни засяга. Ако дойде някой при нас, ще му кажем: Иди се ожени, и като народиш деца, ела тогава да станеш ученик. Нищо повече. Този въпрос ни отвлича от главната цел. Той е найлесният въпрос."

3. Из „Беседи, обяснения и упътвания от Учителя, дадени на учениците от Всемирното Бяло Братство при срещата им в гр. Търново през лятото 1922 година" – из беседата „Милосърдието", държана на 23 август 1922 г., 4 ч и 30 мин следобед, с. 269–270:

„Сега, аз ще ви кажа символически какво подразбирам под думата **„женитба"**. **Светът и Бог** – това са двамата кандидати, които постоянно избираме: **дали за Бога или за света да се оженим**. Гледаш, гледаш този свят, имаш всички условия, ожениш се и светът ти стане мъж, той това дава, онова дава, и един ден светът ти вземе всичката сила и казва: „Аз с тебе не мога да живея, дайте ми развод писмено." Хайде навънка! Кое е това разводно писмо? – Смъртта. Идеш при Бога, коленичиш, плачеш и казваш: „Съгреших, Господи, аз не Те познах, моля Ти се, прости!" Пуснат те навън, пак дойдеш на земята, пак се ожениш за света. И когато става въпрос: Трябва ли да се жени човек или не? – **За света никога не се женете, абсолютно никога. Ако се жени някой, за Бога да се жени!** Отворете Стария Завет, и ще намерите методите за женитбата – онази форма, онзи начин, по който трябва да се жени човек. Той разправя какви трябва да бъдат учениците. Сега, ще вземете не тази, профанната женитба, а вътрешната, онази свещена връзка, която свързва човешкия ум, сърце и душа. Защото, щом приближим към Бога, и слънцето на вашия живот ще се измени. Ние разбираме тия свещени връзки: да имаш вътре в душата си едно **чувство**, една **мисъл**, да знаеш, че **си свързан с Господа Бога твоего**, със сърцето си, с ума си, с душата си, със силата си. По този начин ще постигнете всичко онова, което желаете."

4. Из „Беседи, обяснения и упътвания от Учителя, дадени на учениците от Всемирното Бяло Братство при срещата им в гр. Търново през лятото 1922 година" – из беседата „Живот вечен", държана на 24 август 1922 г., 4 ч и 30 мин следобед, с. 301~304:

„**Правилото в Бялото Братство е**: Ако ти се ожениш за една жена и й се начумериш един път само и я изгълчиш, бракът е опорочен, опозорен. То не е брак, свършва се вече. Тогава, като се жениш, ще знаеш: по отношение към жена си в твоята душа, в твоя ум и в твоето сърце няма да влезе нито една горчива мисъл, нито едно горчиво чувство, нито една горчива дума. Ти в своя ум ще имаш мисли за нея като за едно божество. Не можеш ли така, ще седиш далеч от нея, да не я опорочаваш. Тогава ще кажете: „Труден е този закон." (Обаждат се: – Никой не може да го изпълни.) Не е труден. Който може. Чакайте да ви кажа: тогава **ще имаме само неженени ученици**. Учението на Бялото Братство е това. Сега ако няма такива ученици, **за в бъдеще ще има**. Ще се положат правила, който може, а който не може, то е друг въпрос. Най-високият идеал ще бъде такъв: който може, а който не може... **Нали се приготовлявате за съвършенство**, поне отсега ще знаете правилата, ще ви питат: **Какъв е бракът в Бялото Братство?** – Такъв е бракът. Ами вие прилагате ли го? – Правим го. „Ама аз не съм го направил още." **Ще го направиш за в бъдеще.** На другите всякога ще казвате: „Аз досега не съм бил женен, но съм робувал." Че никой от вас не е бил женен. От 8000 години никой от вас не е бил женен, вие сте роби на женитбата, и нищо повече. **Женили сте се в робство, раждали сте се в робство! И мъжете сте роби на женитбата, и жените сте роби на женитбата. Вас ви женят духовете, вие сами не се жените.** И българите казват, че идвало „сляпа събота". Е, там, дето има сляпа събота, женитба ли е това? Сега, туй е едната страна. При това, вие сами знаете вашите заблуждения. Винаги, след като се ожените, казвате: „Излъгах се". И мъже, и жени. Вие сами си знаете истината. Аз ви говоря за истината вътре във вас. Ако има някой, който е доволен, той е постъпил съобразно законите на Бялото Братство. Казвам тогава: Вие сте в законите на Бялото Братство. Не казвам, че няма, има, но в тази смисъл тия бракове са почти изключения, а другите бракове са общи. Аз засягам този въпрос, понеже **в обществото ще ви запитат**: как ще се жените вие, как ще се венчавате, какви ще бъдат вашите обществени и социални наредби, какъв е вашият морал, в какво се различавате? И ако вас поповете ви венчават като нас, женят като нас, вие сте подобни на нас. Ще им кажем, че **нас попове не ни венчават, нас Господ ни венчава**, Той ни свързва, нищо повече.

Сега, тия работи, като ученици, няма какво да ви смущават. **Ще изнесем истината** без страх и без тъмнина, ще изнесем фактите тъй както са. Ние минаваме от един стар живот в нов. За в бъдеще всички няма да умрем, но **всички ще се изменим**. Като се изменим, как трябва да живеем? Въпросът е, **като души как ще живеем?** – Ще живеете тъй, както живеят ангелите.

Аз засягам този въпрос, за да ви покажа, че трябва абсолютна чистота. Ние трябва да се стремим да направим живота си чист, чист, във всяко отношение чист трябва да бъде той. Този живот можем да го направим чист моментално. Опорочената жена и мъж моментално може да станат чиста девица и чист мъж, и девствената моментално може да се опорочи. Не мислете, че опорочаването изисква време и пространство. Не, **тия неща стават моментално**. Щом ти помислиш да се ожениш за някоя мома, която може да те направи щастлив, ти си се опорочил. Щом една мома се ожени за някой да я направи щастлива, тя се е опорочила. Нейният Господ, Който я създал, не я направил

щастлива, че този трябва да я направи щастлива. Туй, Безпределното, Вечното, Щастливото, от което тя излязла, не я направило щастлива, та от туй, ограниченото, тя ще очаква своето спасение, то ще й даде щастие! Когато търсиш своя възлюблен, ще видиш дали той е вътре в тази мома или го няма там възлюбленият ти. Източната философия го нарича **Единният навсякъде**, Единният в множеството, и туй множество в Единният.

5. с. 309–311:

„Когато говоря за жененето, не мислете, че е само тъй. Има хора, които поп не ги е венчавал, но 10 пъти са се венчавали и женили. Поп не ги е венчавал! Не можете да ме излъжете. Поп не го е венчавал, а има не само една жена, но 10 жени има той! Казва: „Да се женим или да се не женим?" С тази жена не може да живее, и понеже е турил око на друга жена, иска нея. И тъй, сега хората по 10 пъти на ден се женят и разженват, и при това минават официално, че живеят един чист живот. Някои казват: „Да се женим ли?" Че с кой мъж не можеш да живееш? Седем мъжа имаш! И мъжът казва: „Не мога да живея с жена си." Че с коя жена? Ти имаш 7 жени. И това било еднобрачие! Не е вярно! **Няма нищо скрито-покрито там. В Бялото Братство няма нищо скрито-покрито. Светлината там е толкова ярка**, че като влезете, ще снемете всички маски, ще се поставите в тази Божествена светлина и ще кажете: „Ликвидирам със старото, нямам нищо там!" Ученички и ученици има в училището. Един ученик пише на няколко момичета писма. За тази умира, за онази умира, и всяка си мисли, че той за нея умира. И те тъй пишат. Е, кой за кого умира тогава? Аз бих отишел малко по-далеч, но хайде сега да скрия ножа си. Не мислете, че аз съм решил да ви направя една такава операция. Аз се смея, но като дойде да ви правя операция, ще бъда много сериозен. Сега, понеже няма да правя операция, аз се смея.

(Един от братята: – Един брат днес казваше, че Учителят решил да ни направи светии). Не, не, искам да ви направя честни граждани, то за светия много се изисква. Добре, ако ви кажа: Този няма да гледаш, онзи няма да гледаш, това няма да правиш, онова няма да правиш, ами какво ще правиш? Не е само в отрицателната страна на живота. Има **едно състояние**, може би всеки един от вас го е изпитал. Едно състояние: когато обичаш някого, под лъжичката усещаш едно **разширение**, и той, като ни говори, приятно ни е да го слушаме, неговият глас е музикален, та и ние се въодушевляваме. Като се изгуби туй състояние, усещаме една натегнатост."

6. Из „Сила и живот" IV серия – из беседата „Синът Божий", държана на 30 октомври 1921 г., с. 68–70:

„Първото нещо е следното: **тази енергия**, която слиза **от горе** и произтича **от Любовта**, тя може да **се използува само от ония, които имат съзнателен живот.** След като се свържете с този Божествен закон, тази енергия **ще потече** във вашата душа. Вие можете да направите в един живот отличен опит. – Някой ме пита: „Аз мога ли да бъда ученик?" Казвам: „Ти можеш ли да любиш?" – „Че аз досега все на любов съм се отдавал, ако искаш, дай да те целуна." Казвам: „Не, сега не може." – „Защо?" – „Защото те са обикновени целувки." И колко жени са заразени от сифилистични уста на мъже! Това целувка ли е? Не, не. Чистота се иска. Чистота и святост вътре в нас, по всичките правила. И тази чистота всеки може да я добие. Това е едно качество, едно благо, което чака да се придобие. Ще кажете: „Аз [съм] женена, мъж имам, какво да направя сега?" Не си женена, кой те е женил? – Майка ти, баща ти. Питам тогава:

майка ти, баща ти, кой ги ожени? Кой ви жени вас? Мислите, че това е закон: „Трябваше да се ожения." Де е писано, че трябваше да се ожениш? Я ми кажете? Вие, хората, правите жененето. **Ако твоето женене стане причина да те спъне, да не намериш Истината в живота, не се жени! Но, ако то стане причина ти да намериш Истината, Любовта и Мъдростта, ожени се тогава, аз ще те съветвам.** Мъж ли, жена ли, всички да се женят; но ако туй женене ви спъне да станете свободни, не се женете! „Ама какво ще стане със света?" – Каквото ще нека стане с тоя свят, ние друг, **нов свят ще направим, по други закони**! И овде, и онде не може. И тук, и там не може. Ние трябва да имаме една определена философия. Всяко нещо, което нас ни спира да намерим онази велика Любов, което спира съзнанието да се домогне да стане Божествено, да добие Божията Мъдрост, всички тия пречки на живота ние трябва да ги премахнем веднага. Не правим въпрос тъй или инак. Не се женя. Защо? – Не искам. – Дъще, ожени се. – Не. – Защо? – Не искам. Синко, ожени се. – Не искам. Тази дъщеря и този син, те са умни и казват: „Вие, като сте се оженили, какво сте направили?" И прави са. „Намерили ли сте Бога?" – Не. – „Ее, тогава защо да се женя, искате и аз да бъда будала като вас?" Казват момата и синът: „Аз искам да намеря Бога, без да се женя." „Ама то не било тъй според Писанието." Как е според Писанието? Казва се: „Да възлюбиш Господа Бога твоего с всичкото си сърце, с всичката си душа, с всичкия си ум и с всичката си сила." Четири неща. – И след като научиш това, ще възлюбиш ближния си като себе си. Докато не възлюбиш Господа с всичкото си сърце, душа, ум и сила, не се жени. Тъй тургам моя морал. Ще каже някой: „Как ще живеем? – Всички хора, които са вън от Бога, те са мъртви! Животът ще дойде само с Любовта! Следователно, вие не живеете, вие сте мъртви без Бога. Вие живеете в гробища, не се лъжете. И всички седите със своите надписи. И искате да се осигурявате."

7. Из „Беседи, обяснения и упътвания, 1922 г. – из беседата „Живот вечен", държана на 24 август 1922 г., 4 ч и 30 мин следобед, с. 314–315:

„Сега, щом влезете в школата, макар че някои още не са станали ученици, казват: „Ами, като ученици, ние ще се женим ли?" Ти най-първо **стани ученик** на Бялото Братство, че според тези негови закони белите братя ще те упътят. Какви ще бъдат формите на Бялото Братство? Те са хиляди пъти по-хубави, отколкото сегашните.

Тогава, как ще си обясните мисълта в думите на апостол Павел: **„родих ви"**? Сега казвате: „Ще има ли раждане?" Павел, един мъж, казва: **„Родих ви в Христа."** Както виждате, в Новия живот и мъжете раждат. Павел беше мъж и раждаше.

Вие се смеете сега; ами че то трябва вътрешно, духовно разбиране. Що значи раждане? „Родих ви, на мъки съм, докато във вас **се изобрази Христос**." Ще има зачатие, ще има раждане, но туй, **роденото, ще бъде по Дух**. **Роденото по плът, плът е.** Този въпрос е старата култура. **В новата култура ще има зачатие и раждане по Дух.** „Роденото от Духа – Дух е, роденото от плътта – плът е", тъй казва Христос. Такова раждане ще има в Новия живот."

8. с. 322–324:

„Онези от вас, които са ученици, да знаете, че туй изисква сега **Великият Учител на Бялото Братство**. Той, на Когото Духът раздава всички дарби, всякога изисква от вас абсолютна чистота, Той изисква и абсолютна светлина и абсолютна свобода в душите ви! Той иска да царува Неговата Истина, Него-

вата Мъдрост, Неговата Любов! И ако търгувате, ще търгувате заради Него, заради Неговата Любов; ако орете земята, ще я орете заради Него; ако си учител, ще бъдеш учител заради Него. Каквото и да вършите, мъж или жена сте, в каквото положение и да си, ще кажеш: „Заради Него!"

Туй е правило. Сега, ще турите туй правило практически, докато сте още в стария живот. Само в Неговото име ще работите и ще излезете от сегашното си положение много по-лесно, отколкото по всеки друг начин. Сега, на старите, да ги насърча, казвам следующето: **Който е женен, женен да си остане, и добре да живее с жена си. Който не се е женил, да не се жени.** Не му е времето за женитба сега. Не са дни и години за женитба сега. Нека се жени светът, но вие няма защо да се жените. Знаете ли защо казва Христос: „Горко на женения"? Ако стане една обсада в Иерусалим, защо трябва да раждате деца, които ще станат жертва, защо жена ви да не е свободна? Ако нямате гнездо, да го свиете, защо да се жените? Ако утре някоя сврака изяде вашите яйца, защо ще ги снасяте без полочки? Разбирате ли ме? Ще чакате новия закон! В онези времена, когато Господ създаде тия условия в света, каза: „Женете се и плодете се!" Сега, Той като **създал новата земя**, новия свят, **създава нов човек, нова раса**, и като дойде, Той ще каже и ще напише: „По този, новия закон ще ходите." И по този, новия закон, каквото трябва, ще се напише в сърцата на онези, които Го любят или в сърцата на учениците. „По този закон ще ходите." Сега, нали е ясно туй? Тъй ще бъде въпросът. Следователно, ние **чакаме. Туй положение ще запазите, докато дойде новото. Вие сте в едно спящо състояние.** С години Адам е спал в райската градина. Той играл, спал, живял с животните, и един ден Господ му вдъхнал дихание – тогава се съзнал. Но, като се отделил, видял, че сам не се живее. „Хубаво, аз с животните можах да живея, докато бях с тях, но сега какво да правя?" Съзнал се, съзнание ново му дошло, тъй казва легендата. И тогава Господ решава да му създаде другар."

III. Женитбата на Изгрева

Вергилий Кръстев

1. Днес физическият Изгрев го няма, той беше унищожен като форма и присъствие в София и в страната. Остана Духовният Изгрев, който се изгражда от опитностите на неговите последователи по времето на Школата на Учителя Дънов. Той днес се застъпва в поредицата „Изгревът". А Божественият Изгрев е в Словото на Всемировия Учител на Вселената – Беинса Дуно.

2. Последователите на Учителя Дънов от 1900–1921 г. са представени в мнозинството от брачни семейства, като понякога и двамата съпрузи изповядват Учението на Учителя. Имената на тези семейства се намират в протоколите на съборите. Виж „Изгревът" том XI, с. 370–619.

Има и мъже, и жени, на които техните съпружески половинки не споделят Учението на Учителя Дънов. Освен това църквата започва гонение, подкрепяно от официалната власт, полиция, войска и т. н. Това е описано в „Изгревът". Имената на мнозина са посочени. Основните неща са описани.

3. През 1921–1922 г. изведнъж се изсипват множество млади хора, отначало в София са били около 200 души, но постепенно онези, които остават, образуват Младежкия окултен клас, наброяващ 60 младежи и 60 девойки. Виж „Изгревът" том II, с. 124–126, том XIV, с. 571–574. Но тяхната бройка е около 200 души.

4. Това са млади момци и моми, влизащи в досег до онази Божествена аура на Учителя, при което всички заложби в зачатък започват бурно да се развиват и заедно с покълналите стръкове жито израстват и бурените, чиито семена са носени през вековете. И това е най-големият проблем на Учителя с тези млади хора, които се влюбват, които се разлюбват. Мнозина от тях си заминават от този свят именно заради това, че не разрешават задачата си с мъжа и жената в окултната Школа на Бялото Братство. Може със сигурност да се каже, че това е най-големият провал на последователите на Учителя Дънов. Трябва да се каже и посочи, че това е така.

5. Последователите на Учителя са били атакувани отвън – от църквата, властта, общество, полиция, войска. Биват атакувани и отвътре – отклонявани в чужди окултни школи, в спиритизъм, медиумизъм. Виж „Изгревът" том I, с. 239–288. И най-накрая се явява мъжът или жената в Школата и от тях двамата няма отърваване. И никой не се справя с този проблем, въпреки че са питали Учителя и са търсили Неговата помощ. Но отклонението е голямо. Виж „Изгревът" том I, с. 73–74, 133–135, 135–136, 228–232, 358–360, 515–516.

6. Мъжът и жената на Изгрева, дошли от вековете и преродени между този народ, носеха и влачеха със себе си своята карма. Те не можеха да я разрешат, независимо дали питаха Учителя и дали изобщо изпълняваха съветите Му. Въжетата на кармата идваха от векове. Типичен пример бяха Любомир Лулчев и Елена Андреева, които по времето на Христа единият бе Пилат, а жена му бе същата тази Елена, която сега бе една от трите стенографки на Учителя. Виж „Изгревът" том IX, с. 356–668.

7. Онези, които нямат карма, духовете се стараят да ги оженят. Типичен пример е описан в „Изгревът" том IV, с. 151–152. Тук Учителят се намесва и спасява един свой ученик. Това не е проявено послушание от ученика, но е проявена Воля на Учителя.

8. Други, на които съзнанието им помни драматичните вериги на брака от миналите прераждания, се спират уплашени пред брака. Те веднъж са изго-

рели и сега „духат тиквите през плета", които там растат, но като минават покрай тях, ги духат за всеки случай. Виж „Изгревът" том VIII, с. 44–45, 57–59.

9. Всички възможни случаи, които съществуват в света, ги има на Изгрева. Без изключение, всички са мъже и жени. Единствено, което подчертавам, е че имат в душите си Високия идеал от Словото на Великия Учител. Но въпросът за женитбата е пълен провал за всички, без изключение. Аз заварих почти всички. Техните спомени са в „Изгревът". Те пред мен се изповядваха за браковете си и за похожденията си като мъже или жени, напълно естествено, без срам и стеснения. Те искаха да се отприщят, да се освободят, защото бяха задръстени от векове и от десетилетия тук, между българите. Беше много мъчително да го издържа. Но издържах. Всичко прекарах през себе си и го изхвърлих от себе си. Написах го в „Изгревът". Оставих го за поучение. И никой не може да се оправдае, че не знае какво означава мъж и жена в окултна Школа. Ама, не е чел „Изгревът". Да го е чел.

10. Всички възможни случаи ги има в „Изгревът". Така че следващите поколения не могат да се заблуждават. И не могат да се оправдават, че не са знаели и че няма откъде да прочетат. За тях подготвих ето тези извадки на Учителя за женитбата в раздел II. Така че ще четете и ще изпълнявате всичко. Ако искате да бъдете в Духовния Изгрев.

11. А за поука ще си прочетете всичко в „Изгревът" том V и особено с. 53–56. Тогава ще разберете какво означава вътрешната школа на Бялото Братство. И къде тя се намира изобщо. И че това не е „играчка", а „плачка" голяма за непослушните деца пред лицето на Великия Учител.

12. А защо е всичко туй! Отговорът се намира в „Изгревът" том XV, с. 893–894, 895–898, 898–905.

13. На този етап, последователите на Учителя Дънов по времето на Школата 1922–1944 г. не можаха да разрешат въпроса с мъжа и жената, независимо дали минаваха през брака или бяха извън брака. Следващите поколения последваха по техните стъпки. Ето защо описвам всичко туй, да се знае, че го е имало, че е имало хора живи, млади и красиви и накрая – пълен провал. В Школата на Бялото Братство се влиза като човешка душа. А това значи да ти се пробуди съзнанието и да влезе в него Светлина и Виделина от Словото на Учителя. А това е много трудно и изисква векове. Съставителят на „Изгревът", моя милост, също бе провален в брака. За моя изненада, накрая разбрах, че бяха ми изпратили враговете ми от памтивека. „И врагове на човека са неговите домашни" – казва Христос. При мене това също важи. Но не 100/100, а нещо повече. При мен важи 1000/1000. Точно и ясно. Опитаха се да ме натрошат, да ме смелят на дребни камъни и да ме изхвърлят като прах. Но се оказа, че не съм камък, а бях вграден не в скала, а в канара. Това ме спаси. А освободи ме Онзи, Който ме изпрати да свърша една строго определена работа. И аз я върша. Издадох Словото на Учителя по оригинала, който съхранявах 30 години. И трябва да издам докрая поредицата „Изгревът". От мойте уста да отиде в Божиите уши.

А за да не смятате, че ме е срам и че не съм казал Истината, то прочетете „Изгревът" том XI, с. 794–803; том XV, с. 884–886. Ето така искаха да ме унищожат, за да не мога да си свърша работата, да си загубя времето, силите и условията, които ми бяха дадени от Небето за работа. Но не успяха да ме ликвидират. Но успяха да ми попречат. А защо успяха? Има си причини. Много са и различни са. И продължават да ми пречат. Трудят се усилно, дори се изпотяват изобилно.

14. Причините съм ги написал в „Изгревът" том XI, с. 826–831, 832–834.

15. Не може ли да има братя и сестри в Единомислие и съпрузи в Единомислие? Отговора ще намерите в „Изгревът" том XIII, с. 801–802, 802–805, 805–807.

16. Духът на Истината и Духът на Заблуждението вървят заедно и успоредно. А защо? Виж „Изгревът" том XV, с. 891–893, 893–898, 898–901. За когото си закачен, то с него вървиш. Закачен си, с верига си обкован и отърваване няма!

17. А как изобщо може да се разреши този въпрос за братя и сестри в Единомислие и съпрузи в Единение, е дадено в „Изгревът" том XIII, с. 887.

18. И сега, ако прегледате всеки един автор в „Изгревът", а това са стотици мъже и жени, всеки без изключение е минавал през женитбата: едни – официално, а други неофициално, живеели са „незаконно" и когато някоя „сестра во Христе", както обичам да казвам, забременее от някой „брат во Христе", то тогава бърже-бърже сключват брак. Имало е много такива случаи – направо конфузни. Изгревяни са ги знаели, но са ги укривали от хората извън Изгрева. Било ги е срам, защото уж са изповядвали Високия идеал.

19. И накрая трябва да кажем нещо много важно за онази епоха. Всеки един брак е църковен брак, минава се през църквата, там се оженваш и омъжваш и ти издават „брачно свидетелство" и ако не върви бракът и трябва да се развеждаш, то става с молба до синода, до църквата. И оттук, през тази църковна врата, започват най-големите бели, скандали, неприятности за Учителя Дънов. А защо? Защото обикновено съпругът първом пише оплаквания до Синода на църквата, че жена му е станала дъновистка, че е зарязала дом, семейство и е горе при дъновистите. Църквата предава случая на полицията и на журналистите. Полицията прави разследвания срещу Учителя Дънов и журналистите пишат, раздухват скандала и за всичко е виновен Дънов. Ето това е целият сценарий. Може би има към 20 такива случаи. Но те не се записват от приятелите, за да не излагат Учителя, като че ли Той е виновен за всичко това. След 9.IX.1944 г. голяма част от полицейските архиви са унищожени, както и съдебните преписки. Сега не може да се открие почти нищо. Останали са номерата на следствените дела срещу Учителя Дънов. А за доказателство, тези случаи са описани в тогавашните вестници. Те са едно живо доказателство за тези събития. И за отношенията на журналисти, общество, гражданство, власт, полиция срещу Учителя Дънов. Хвърляли са срещу Него цялата кал, която Неговите последователи са възпроизвеждали с неразумните си деяния. Това е!

20. Когато обработвах архива на д-р Стефан Кадиев, попаднах на препис на една резолюция от 5.II.1930 г. за разтрогване на неговия брак, продължил 7 години – от 1923 до 1930 г. Разтрогва се, според думите му, „по идеологически причини" – той е последовател на Учителя Дънов, а съпругата е противничка на това Учение. Бракът се разтрогва по негова вина. Понеже и двамата са лекари, то не упоменават, че той е „дъновист". Но той е наказан с 2 години безбрачие. А таксите за бракоразвода са много големи – той заплаща 2850 лв., а тя – 2524 лв. По-късно той се оженва, има две дъщери, дочаква внуци. Аз взех разрешение от дъщеря му Елена да публикувам този много важен документ, за да се види през какъв ад са преминавали последователите на Учителя Дънов. Не са един или двама, а десетки брачни двойки. Не ад, а кървав ад.

21. Елена Кадиева ми разказа два други случая и трябваше да ги опише, но се поколеба, защото щяло да се урони престижът на тези хора. Та те минават през ада. И това, което те изтърпяват, трябва да се знае от следващите поколения последователи на Учителя Дънов. А защо? Защото и те ще минат по същия път – няма да им се размине, но поне да имат примери как са били разрешавани тези случаи по времето на Учителя. Да се знае какво им е казвал и какво не са изпълнявали. И накрая как им е протекъл животът заради прояве-

ното непослушание към Словото на Учителя. Затова извадих и създадох цял отдел за това какво е казал Учителят за женитбата и за брака изобщо.

Единият случай е такъв. Майката е последователка на Учителя Дънов. Съпругът подава тъжба до Синода и църквата. Църквата дава развод, но решава дъщерята да се предаде на бащата, да я отглежда и възпитава, понеже една дъновистка не може да се грижи за дом, семейство и деца. Дъщерята се предава на бащата, но понеже той не може да се грижи за нея, предава я в интернат, там, където са подслонени от държавата сираци – онези, които нямат бащи и майки. И там отраства, в пансиона, намразва баща си, но остава последователка на Учението. А животът е бил невъзможен за описване. А трябваше да се опише подробно – да се знае и помни.

Другият случай е майка с две деца, последователка на Учителя, започва да води децата си на Изгрева, когато се четели беседите. Тя вътре слуша беседа, а децата навън си играят с другите деца от Изгрева. Съпругът подава жалба до църквата, подава молба за разтрогване на брака. А той е бил материално добре. А съпругата с двете си деца остава без издръжка. И започват срамни сцени, които трябваше да се опишат, но не пожелаха. А трябваше всичко да се опише точно, с имената, за да не се каже след време, че е било измислено от мене. А това го е имало. И тогава по-добре щяхте да разберете бракоразводното дело на д-р Кадиев с първата му жена.

22. А за да ви се уясни цялата тази картина, помесваме накрая бракоразводното дело на д-р Стефан Кадиев. То бе причината да съставя в този XVII том отново рубриката „Духът на Истината и Духът на Заблуждението". И за да бъде ясно на следващите поколения, направих тези три раздела. И сега никой не може да се оправдае, че не знае какво да прави. Прочети и узнай!

Следва документът:

Утвърждаваме
[Митрополит] Софийски (п) Стефан

Препис
Оригиналът необгербван

Резолюция

№ 50
Гр. София, 5 февруарий 1930 година

Софийският Епархийски духовен съд в днешното си съдебно заседание в състав: Председателствуващ Икоином Михаил Брънджев, член на Съвета, членове: Протоиереите: Димитр п. Янакиев, Иван Славков, Захарий Гешаков и при п. Секретаря Дамян попов разгледа брачното дело № 169, по описа за 1929 г., заведено от Д-р Райна Ст. Кадиева, родена Николова, българка, православна, от София, на 30 г., по занятие лекар, грамотна, против съпруга си Д-р Стефан Кадиев, българин, православен, от гр. Хасково, живущ в София, на 32 г., по занятие лекар, грамотен, встъпили на 2 декемврий 1923 г. в София в първи брак, от който нямат деца.

След изслушване данните по делото и на основание чл. Чл. 13, 119 п. 5, 187 п. 1, 189, 192 и 200 от Екзарх. устав, съдът

Р Е Ш И:

1. Да се разтрогне бракът между Д-р Райна Николова и Д-р Стефан Кадиев, по вина на последния.

2. Да се позволи на Д-р Райна Николова да встъпи във втори брак.

3. На Д-р Стефан Кадиев се налага двегодишно безбрачие, с право на ходатайство пред Св. Синод.

4. Осъжда Д-р Стефан Кадиев да доставлява на Д-р Райна Николова средства за издръжка до живот или до встъпването й в друг брак. Тази издръжка да бъде определена от гражданските съдилища, считана от днес, 5.II.1930 година.

5. Да се издадат на страните бракоразводните писма: на Д-р Райна Николова срещу 1000 лв. такса, 500 лв. държавно право и 400 лв. съдебно мито, в които да влизат и внесените й в епарх. каса по кв. № 156 и 374/929 г. 600 лв. бракоразводен депозит и 240 лв. съдебно мито, а на Д-р Стефан Кадиев срещу 1500 лв. такса, 750 лв. държавно право и 600 лв. съдебно мито.

Настоящото решение, подлежаще на предварително изпълнение, относително издръжката, съгласно чл. 655 п. 6 от гражданското съдопроизводство, след утвърждението му от Негово Високопреосвещенство Св. Софийския Митрополит Г-н Стефан, влиза в сила два месеца от връчването на страните препис от резолюцията по настоящото дело, през което време недоволната страна може, ако иска, да го обжалва пред Св. Синод.

Председателствуващ Съда,
Член съветник: (п) Икоином М. Брънджев
Членове: (п) Прот. Дим. П. Янакиев
(п) Прот. Ив. Славков
(п) Прот. З. Бешаков
п. Секретар: (п) Дамян Попов

Вярно

На Св. Митрополия

Секретар: (подпис)

23. А как Учителят е разрешавал брачните проблеми на братски семейства, може да се запознаете в поредицата „Изгревът". Ще цитираме някои случаи в **„Изгревът" том VI**, с. 28–30, 212, 216–218, 249–253, 363–364, 386–387, 441–442, 443–444, 449–450, 462–463, 465–467, 474–476, 488–493, 494–501.

24. А какво е представлявал бракът в Школата, вж. **„Изгревът" том VII**, с. 75–77, 112–114, 164–165, 239–244, 311–313, 433–434, 452, 458–459, 455–456, 458–565, 605, 686–688.

25. За Любовта в живота и любовта в брака, вж. **„Изгревът" том VIII**, с. 375–377, 381–382, 436–437, 480–484, 524–526, 713.

26. Как Учителят е разрешавал браковете на приятелите – вж. в **„Изгревът" том XV**, с. 76–80, 250–252.

27. В следващите томове – XVII и другите, които следват, ще прочетете дивни и замайващи истории за любовта, брака в една окултна Школа и как Учителят Дънов го е разрешавал и как Неговите последователи са постъпвали след Неговите съвети.

28. А мнението на Учителя се съдържа във **II раздел**, който специално подредих, за да се знае, защото мнозина говорят лъжи. А защо? Защото имат несполуки в брака си и да се оправдаят, говорят, че така било по Учителя. А това не е вярно. А кое е вярно, ще го намерите в Словото Му. Там е истината. Защо? „Глава на Твоето Слово е Истината."

Амин.

VIII.
Бележки към снимките в „Изгревът“ том XVII

1. Снимки № 5, 6, 7: Една година палатката на Учителя е била до второто езеро при голямата скала. По късно тя се изнася на билото, за да не Го безпокоят приятелите непрекъснато.

2. Снимка № 8 е от 12.VIII.1936 г. Това е годината на побоя над Учителя, когато Той се качва на второто езеро с парализа на десен крак и дясна ръка. Тук той позира на фотографа.

3. Снимка № 28: Учителят с приятели над петото езеро – Бъбрека (Махабур), 21.VIII.1939 г. Отдясно на Учителя е Кирчо Лъвчето, под него е Петър Памперов. Под Учителя е Нейчо Попов от Ямбол, под него е Елена Хаджи Григорова – с бялата шапка.

4. Снимка № 29: Учителят на екскурзия с приятели на 5.VIII.1931 г. до петото езеро – Бъбрека (Махабур).

Седящи отляво надясно: 1. Йордан Савов. 2. Стоянка Илиева. 3. Учителят. 4. Иван Кисьов. 5. Елена Хаджи Григорова. 6. Наталия Чакова. 7. Теофана Савова – с плетената шапка. 8. Савка Керемидчиева. 9. Дора Савова (сестра на Теофана). *Прави:* 10. Димитър Цеков. 11. Буча Бехар. 12. Петра Шелингозова – със забрадката. 13. Крум Няголов.

5. Снимка № 30: на 5.VIII.1936 г. при шестото езеро – Сърцето.

Отляво надясно: 1. Димитър Цеков, държи в лявата си ръка бялата шапка, а с дясната се подпира с бастуна си. 2. Стоянка Илиева. 3. Йордан Савов. 4. Елена Хаджи Григорова. 5. Учителят. 6. Савка Керемидчиева. 7. Теофана Савова до Савка. 8. Дора Савова. 9. Наталия Чакова. 10. Иван Кисьов. 11. Крум Няголов – с бялата рубашка. 12. Буча Бехар. 13. Петра Шелингозова с бялата забрадка.

6. Снимка № 31: Екскурзия на 5.VIII.1931 г. при Пазар-дере срещу Тодорини кукли и езерото Караґьол. Казва се Пазар-дере, защото тук по турско време са докарвали стадата – говеда, коне, овце – и търговците са купували стоката, като са я дамгосвали с горещо желязо, като всеки търговец си е имал подходящ знак. За това върхът над Пазар-дере се нарича Дамга – от дамгосване на зачервено желязо по хълбока на животните.

Седящи първи ред: 1. Наталия Чакова. 2. Стоянка Илиева. 3. Петра Шелингозова. 4. Буча Бехар. *Втори ред:* 5. Дора Савова. 6. Савка Керемидчиева. 7. Елена Хаджи Григорова. 8. Йордан Савов. 9. Учителят. 10. Иван Кисьов. 11. Теофана Савова с плетената бяла шапка. 12. Крум Няголов.

7. Снимка № 33: С Учителя при извора Махабур, 30.VII.1932 г.

1. Учителят е в средата в бяло. 2. Отдясно, с бялата забрадка, е старата София Попова. 3. Отляво на Учителя, до бялата Му шапка, с преметнат през

рамото шал, е Елена Хаджи Григорова. 4. Най-отдясно, с черната пелерина, седнала, е Мария Тодорова, 5. Стоящият отдясно е Начо Петров.

8. Снимка № 34: С Учителя при извора Махабур. Учителят нарежда хубавите бели камъни в басейна (коритото) на новата чешма. Денят е 13.VIII.1931 г., 11 ч преди обед. Над Учителя е Олга Славчева, с бялата шапка.

9. Снимка № 35: С Учителя след работа при извора Махабур, на 13.VIII.1931 г. по обед.

Първи ред седнали отляво надясно: 1. ... 2. Цеко Етугов. 3. Крум Въжаров. 4. Михаил Иванов. 5. ... 6. Учителят. 7. Елена Хаджи Григорова. 8. ... 9. Мария (Мичето) Златева – налива си вода при чучура на чешмата. *Седнали втори ред:* 10. Боян Боев. 11 Иван Кисьов. 12. Димитър Звездински. 13. ... 14. Георги Радев. 15. ... 16. ... 17. ... 18. Владо Николов (руснакът)

10. Снимка № 36: С Учителя при изворът Махабур 13.VIII.1931 г. 12 ч по обед. Почивка след продължителна работа по чешмичката. Същото подреждане както снимка № 35, като най-вдясно е седнала Мария Златева, след като си е наточила вода на чучура, който вдясно се вижда, че тече изобилно.

11. Снимка № 37: С Учителя на почивка след работа по устройване на чешмичката, чучура при извора Махабур, 13.VIII.1931 г. по обед. Същото подреждане както при снимка № 35, с тази разлика, че до Елена Хаджи Григорова е седнал Пеню Ганев, който по това време ги е фотографирал.

12. Снимка № 38: С Учителя, група братя и сестри при извора Махабур, 1931 г. Учителят е седнал най-отгоре на снимката. Отпред Никола Нанков държи термос с лявата си ръка, а до него с бялото сако е Георги Тахчиев от град Ямбол.

13. Снимка № 39: С Учителя при извора Махабур, 14.VIII.1931 г. Изпращане на Учителя заедно с братя и сестри за София.

Първи ред отляво надясно: 1. Михаил Краев от Оряхово. 2. Иван Кисьов. 3. Тодор Абаджиев. 4. Васил Константинов. 5. Никола Нанков. 6. Учителят. 7. Катя Зяпкова. 8. ... 9. Елена Хаджи Григорова. 10. ... 11. ... *Втори ред:* 12. Между Иван Кисьов и Тодор Абаджиев, зад тях, е Михаил Иванов. 13. Между Васил Константинов и Никола Нанков е Георги Радев. 14. До Учителя вляво на същия ред е Димитър Сотиров. 15. Между двамата е Георги Константинов в бяло. 16. До него е Георги Тахчиев от Ямбол. 17. До него е Михаил Стоицев. 18. До него е Ганка Парлапанова. 19. Мария Златева. 20. Най-отдясно, препасана с колан, е Олга Славчева. 21. Над нея, дребният и гърбавият е Петко Русев. 22. Горе, разкрачен, с елече, е Пеню Ганев.

14. Снимка № 40: Подреждането на лицата е същото, както в снимка № 39, като над Учителя е главата на Писинова.

15. Снимка № 41: С Учителя при Езерния връх, при седмото езеро на 21.VIII.1939 г. На снимката има и французи. На втория ред отляво надясно трети под ред с бялата шапка е Елена Хаджи Григорова. Боян Боев е четвърти по ред на първия ред, седнали, отляво надясно.

16. Снимка № 55 показва панорамата на шестото езеро – „Сърцето". **Снимка № 56** показва как Мария Златева свири при „главата" на шестото езеро. Погледнато отгоре, тази „глава" прилича на лъвска глава. На **снимка № 57** се вижда добре „главата", която представлява една площадка, на която са свирели музикантите. А на отсрещната страна на езерото, като на амфитеатър

древен, са се нареждали приятелите, седели са и са слушали при необикновена акустика.

17. Снимка № 68: Снимка на Ани Шишкова с приятели на Рила.

Първи ред седнали: 1. Николина Балтова. 2. Дора Карастоянова. 3. Каназирева. *Втори ред седнали:* 1. Севда ... 7. Катя Грива. 10. Йорданка Жекова. 11. Мария Захарната. *Трети ред седнали:* 3. Ани Шишкова с бялата шапка, белия шал и бялата рокля.

18. Снимка № 75: Елена Казанлъклиева на Рила, на Седемте рилски езера, 12.VIII.1939 г.

Първи ред отляво надясно: 1. Мария генерал Стоянова с пепитена рокля. 2. Д-р Давидова – с бяла коса и жилетка с българска бродерия. 3. Елена Казанлъклиева най-вдясно, с кафява жилетка – плетена. *Втори ред отляво надясно:* 1. Георги Тахчиев от Ямбол. 2. ... 3. ... 4. Стоянка Илиева. 5. Сабхай – с бялата шапка. 6. Карден – с бялото манто. 6. Между Сабхай и Карден се вижда Таня Камбурова – дъщерята на Марин Камбуров, облегнала се е на съпруга си Кирил Икономов. 8. Учителят – в средата. 9. До Него е Катя Грива, която Го гледа. 10. До нея е старата Попова, част от главата. 11. Под нея е Ганка Парлапанова. 12. Над 1., Георги Тахчиев, е Катя Зяпкова. *Горе:* 13. В средата с костюма и жилетката под сакото е Георги Куртев. 14. Над Учителя е евангелският пастор Методи Марков с бяла фланелка и сако. 15. Над него встрани е Гради Минчев – най-високият. 16. Начо Петров, с белите мустаци, е до Методи Марков. 17. Боян Боев – с бялата рубашка. 18. Над Боян Боев е Методи Шивачев. 19. Старата София Попова е до Боян Боев, с тъмно манто. 20. Цанка Екимова – най-накрая вдясно.

18. Снимка № 76: Елена Казанлъклиева на Рила, 12.VIII.1939 г.

Първи ред седнали: 1. Мария генерал Стоянова. 2. Д-р Давидова. 3. Елена Казанлъклиева. *Втори ред седнали:* 4. Георги Тахчиев от Ямбол. 5. Сабхай – с бялата шапка. 6. Карден – със светлото манто. 7. Над д-р Давидова и Елена Казанлъклиева е Ганка Парлапанова. 8. Учителят. 9. Над Него е Методи Марков – евангелски пастор. 10. Над него е Гради Минчев. 11. Боян Боев – с бялата рубашка. 12. Над него е главата на Методи Шивачев. 13. София Попова, с тъмното манто, до Боян Боев. 14. Над Попова е Цанка Екимова. 15. Вдясно, с белите мустаци и бяла коса, е Начо Петров. 16. Под него седнал е д-р Михаил Стоицев. 17. Между Попова и Михаил Стоицев са се сгушили отпред – Буча Бехар и зад нея – Петра Шелингозова.

20. Снимка № 77: Елена Казанлъклиева с Учителя на Рила, 12.VIII.1939 г. В същия ден, към първоначалната група от снимки № 75 и 76 са се присъединили още мнозина.

На първи ред седнали най-отдясно: 1. Трета отдясно наляво е Елена Казанлъклиева, до нея и над нея е д-р Давидова. 2. До Учителя е седнала Катя Грива. 3. До нея е старата София Попона. 4. Пенка Белева – до нея. 5. Петра Шелингозова. 6. Буча Бехар. 7. Михаил Стоицев. 8. Над Учителя е Боян Боев. 9. Най-отдясно е Пеню Ганев. 10. До него в профил е Ганка Парапанова. 11. Отляво на първи ред е Георги Тахчиев. 12. До него е Стоянка Илиева. 13. В средата са отново Сабхай и Карден – французойки.

Печатни грешки в „Изгревът“ том XVI

страница	ред	написано	да се чете
8	14 отдолу	но време	по време
16	20	ядяли	ядели
16	26	Ще ти	„Ще ти
16	14 отдолу	от махалата	в махалата
17	11 отдолу	както	като
21	14 отдолу	августски	Ямболски
351	1 отдолу	с. 303	с. 353
396	3	Sunlevigo	Sunleviĝo
396	1 отдолу	Sunlevigo	Sunleviĝo
501	1 отдолу	Sunlevigo	Sunleviĝo
501	8 отдолу	Sunlevigo	Sunleviĝo
501	13 отдолу	Sunlevigo	Sunleviĝo
600	4	не щатна	нещатна
600	8 отдолу	пота	рота
602	13	Да	Дай
600	12 отдолу	предава	предават
605	19 отдолу	Полечица	Гюлечица
609	20 отдолу	общинаата	общината
632	17 отдолу	Любов.	Любов.“
636	27	Не всяко	Не [На?] всяко
644	28	Виждате	Виждайте
652	13 отдолу	отиваш	отиват
659	7 отдолу	градини.	градини.“

Съдържание

Посвещение за пътя на ученика (Вергилий Кръстев) 2

I. ЕЛЕНА ХАДЖИ ГРИГОРОВА
Народни учители със Словото на Всемировия Учител Беинса Дуно 4

I. Дневник (3.III.1929–11.II.1945 г.) 6
II. Дневни бележки по духовна работа 33
III. Разговори с Учителя на Рила при езерото Махабур и Изгревният хълм, 1932 г. ... 68
IV. На Изгрева и на Рила (15.VI.1935 г.–15.VII.1936 г.) 102
V. Писма на Елена Хаджи Григорова до Пеню Ганев 118
VI. Писма на Пеню Ганев до Елена Хаджи Григорова 163
VII. Писма на приятелите до Елена Хаджи Григорова 174
VIII. Писма на Боян Боев до Елена Хаджи Григорова.
Разговори с Учителя, изпращани от Боян Боев 218
IX. Народни учители и Изгревът 248
X. Събрания на Класът на Добродетелите през 1922 г. (9.V.1922–11.VII.1922 г.) 268
XI. Развити теми по задание на Учителя Петър Дънов 284
XII. Последно Слово на Учителя Петър Дънов (26.VIII.1944–17.XI.1944 г.) 291
XIII. Биографични данни за Елена Хаджи Григорова 310

II. АНА ШИШКОВА
Из разговорите с нашия любим Учител 325

I. Из разговорите с Учителя от 1937–1938, 1939, 1940–1943 г.:
I. тетрадка (1–38) 326
II. тетрадка (39–72) 349
III. тетрадка (73–144) 372
II. Спомени на Донка Славкова, дъщеря на Ана Шишкова 412
III. Стихотворения от Ана Шишкова 417
IV. Бележки за Ана Шишкова от съставителя Вергилий Кръстев 423

III. МИХАЛАКИ ГЕОРГИЕВ и Учителят Дънов 425

I. Михалаки Георгиев и Учителят Дънов 426
II. Биографични бележки за Михалаки Георгиев 427
III. Вестник „Балканска трибуна", Черната джамия и княз Фердинанд 432
IV. Съчиненията на Михалаки Георгиев 435
V. Михалаки Георгиев. „Бае Митар пророкът" 437
VI. Михалаки Георгиев. „Нещо чудновато" 456
VII. Речник на редки и остарели думи в произведенията на Михалаки Георгиев 462

IV. МАРА БЕЛЧЕВА 471

I. Един живот – една епоха (Биографични бележки за Мара Белчева) 472
II. Стихове от Мара Белчева в сп. „Всемирна летопис" 489
III. Стихове от Мара Белчева в сп. „Житно зърно" 494
IV. Мара Белчева. Из сборника „Сонети" 503
V. Стихове от Мара Белчева във в. „Живот" 506

VI. Очерци за Мара Белчева ... 513
VII. Мара Белчева и истинският Учител (Бележки на съставителя Вергилий Кръстев) ... 526

V. ЕЛЕНА КАЗАНЛЪКЛИЕВА
Изново родена за духовен живот ... 531

(включени са писма на Учителя до Елена Казанлъклиева)

I. Към Слънцето ... 532
II. Към моето сърце ... 534
III. Моята молитва в Ада ... 537
IV. Следвай пътя ... 539
V. Писмо до другарката ми ... 541
VI. Едно от пътуванията ми в другия свят ... 552
VII. Всяко дихание да хвали Господа ... 556
VIII. О, мили ми Гуру ... 557
IX. Жената като майка и нейната задача ... 559
X. Стани, събуди се, търси пътя. Предговор ... 575
XI. Призов към майките ... 575
XII. Съзерцания и молитви на Елена Казанлъклиева ... 587
XIII. Бележки на съставителя Вергилий Кръстев ... 595

VI. Д-р СТЕФАН КАДИЕВ
Между истината и легендата ... 601

I. Между истината и легендата (спомени за Учителя Дънов) ... 603
II. Рила, когато проговори ... 761
III. Между истината и легендата по времето на социализма и комунизма 1945–1990 г. ... 781
IV. Статии от д-р Стефан Кадиев във в. „Братство" ... 826
V. Статии от д-р Стефан Кадиев в сп. „Житно зърно" ... 842
VI. Статии от д-р Стефан Кадиев във в. „Хасковска поща" ... 853
VII. С поглед към небето (стихове от д-р Стефан Кадиев) ... 871
VIII. Биографични бележки ... 879
IX. Документи ... 885
X. Бележки на съставителя Вергилий Кръстев ... 889

VII. ДУХЪТ НА ИСТИНАТА И ДУХЪТ НА ЗАБЛУЖДЕНИЕТО ... 894

I. Учителят Дънов за религията, духовенството и църквата ... 896
II. Учителят Дънов за любовта, брака и женитбата ... 902
III. Женитбата на Изгрева (от Вергилий Кръстев) ... 909

VIII. БЕЛЕЖКИ КЪМ СНИМКИТЕ В „ИЗГРЕВЪТ" ТОМ XVII ... 914

Печатни грешки в „Изгревът" том XVI ... 917

ИЗГРЕВЪТ
НА БЯЛОТО БРАТСТВО
ПЕЕ И СВИРИ, УЧИ И ЖИВЕЕ
том XVII

Съставител и редактор:
Д-р Вергилий Кръстев

Компютърен набор:
Марина Иванова
(с. 1–5, 268–283, 291–424, 471–686, 761–825, 842–870, 879–920)
Димитър Баждаров
(с. 6–67, 174–247, 686–760, 826–841, 871–878)
Иван Стойчев
(с. 68–102, 118–173, 248–267, 284–290)
Таня Богева
(с. 425–462)

Коректори:
Марина Иванова (с. 1–920)
Йорданка Стойчева (с. 68–117, 248–290)

Предпечатна подготовка:
Марина Иванова

Фотограф:
Пеню Ганев

Компютърна обработка на снимките:
Вихър Пенков

Печат: **СД „Симолини'94"** – София
Тираж „Изгревът" том XVII – 1000 броя